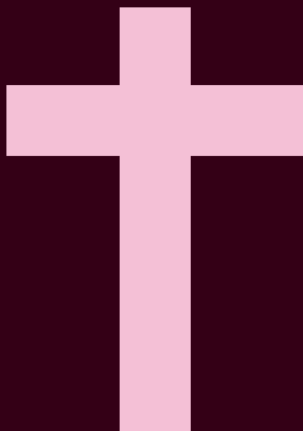

Nythyε Fυfάλε'n

Anyin: Nythyε Fυfάλε'n New Testament

Nyɿhyɛ Fɔfɔlɛ'n
Anyin: Nyɿhyɛ Fɔfɔlɛ'n New Testament

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Agni Sanvi

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2024-02-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
b4bf56fc-6e3d-5a7c-9f55-25d2c3645a88

Contents

MATIE	1
MAAKI	56
LUKU	91
ZUAN	149
JUNMAN	191
LŌMUN	243
1 KOLINTI	267
2 KOLINTI	289
GALASI	304
EFEZI	312
FILIPU ASŌNIN MMA	320
KOLŌSU	326
1 TESALONINKI	332
2 TESALONINKI	337
1 TIMOTE	340
2 TIMOTE	347
TITU	352
FILEMUN	356
EBELE'N-MŌ	358
ZUAKI	376
1 PI&LI	382
2 PI&LI	389
1 ZUAN	393
2 ZUAN	399
3 ZUAN	400
ZUDI	402
AYIKELE	405

ƐJƆLEKPA'N MƆ MATIE HELELU'N

M'ɔ wɔ nun'n

Nwan sɔanlan die y'ɔ le Matie? Matie, mɔ be fele yí biekun Alife Levi'n (Maaki 2.14, Luku 5.27), anin ɔ wɔ Zozi mmɔfɔe bulu nun nnyuan nun anun bie. Ɔ dide ajule man *Lɔmɔn awaa m'ɔ sie Izalayɛ mɔn'n. Zozi meɛ sɔ, Zufɔ kɔn m'ɔ dide ajule sɔ'n man Lɔmɔn'n, Zufɔ'n-mɔ bu yí ke ɔ tɪ etefɔe kpili kpa. Be kpa sɔanlan sɔ'n kpa. Ɔ sanlin ke ɔ buka Izalayɛ mgbɔfɔe'n-mɔ. Nan Zozi die, ɔ'a nwun Matie anwɔn anwunnvoe. Ɔ'a fele yí ke ɔ yáci ajule junman'n m'ɔ di'n nán ɔ káci yí sɔanlan. Yé nzi man Matie anwɔn ejɔle dɔɔn, nan ke be le kpɪn be kele'n, yí yê ɔ heleli Ɛjɔlekpa ehi ɔ.

Ɛjɔlekpa sɔ nun anun, Matie le kele yé ke Zozi Kilisi tɪ Izalayɛ Belemgbin Ngɔandefɔe, ɔ fi belemgbin *Davidi afilie nun anun. Yí dein yê Nyanmian nannɔli yí mgbɔmanfɔe'n-mɔ asɔ daba ɔ bɔli Izalayɛ amma'n-mɔ anɔhuba ke cɪan kɔn ɔ 'ba le be tɪ ɔ.

Matie 'bɔ yí Ɛjɔlekpa nun abɔ'n, ɔ le kan yé Zozi anan'n-mɔ nun yí awɔle nun anwɔn ejɔle (yí tɪ 1-2). Ɔ le kele ke Zɔan Batisi kpɪnlɪn sɔnɪnlɪn Zozi ɔ nun ke Abɔnsanmɔn kpɪnlɪn sɔli Zozi nɪanlɪn'n (3.1-4.11). Eɛe ɔ man ye nwun asinbenwɔn ninngɛ mɔ Zozi yɔli nun ejɔle'n-mɔ m'ɔ hanlɪn wɔ Galile mɔn nun anun'n (4.12-18.35). Ɛjɔlekpa nun ayueliɛ, ɔ man ye nwun ke Zozi hɔli Zoluzalemɔn, lika mɔ yí mgbɔfɔe'n-mɔ hunlɪn yí kolɔwa nun asɔ m'ɔ fi ewue nun tinngeli'n (19-28.15). Ehi anzin, Zozi nun yí menian'n-mɔ kɔ yia buka kɔn asɔ Galile mɔn nun anun eɔ (28.16-20).

Ɛjɔlekpa ehi anun, ye nwun ke Zozi heheleli Anwunno Belemgbin Mɔn nun anwɔn ninngɛ dɔɔn. Matie a hohuan nunhan nnun m'ɔ wɔwɔli kpa nun anwan: (1) Zozi le kan kele yí menian'n-mɔ ke be kpɪn be bu Anwunno Belemgbin Mɔn nun anun amanmuo'n (yí tɪ 5-7). (2) Zozi le kele yí menian bulu nun nnyuan'n ke be kpɪn be bɔ Anwunno Belemgbin Mɔn nun anwɔn ejɔle'n kpaye'n (yí tɪ 10.5-42). (3) Zozi le kan Anwunno Belemgbin Mɔn nun anwɔn ejɔle ɔ bu yí anyɪndala nun (yí tɪ 13). (4) Zozi le kan ete eyɔle nun ete face nun anwɔn ejɔle (yí tɪ 18). (5) Zozi le kan mɔn nun ayueliɛ ɔ nun ke ɔ 'kpɪn bua menian'n-mɔ kwalaa ndeɛ nun anwɔn ejɔle (yí tɪ 24-25).

*Zozi Kilisi anan-mɔ dunman'n
(Luku 3.23-38)*

¹ Ɛ 'nwun Zozi Kilisi anan-mɔ dunman'n, ɔ bɔ yí bu *Abalahamɔn eɔ dede ɔ sɪn belemgbin *Davidi eɔ nán ɔ'a tɔ Zozi.

² Abalahamɔn wɔli Izaki, nán Izaki a wɔ Zɔakɔbɔ, Zɔakɔbɔ a wɔ Zuda nun yí nianman'n-mɔ, ³ Zuda a wɔ Falesɪ nun Zala. Bé nin y'ɔ le Tamaa. Falesɪ a wɔ Ɛsilɔmɔn, Ɛsilɔmɔn a wɔ Alamɔn, ⁴ Alamɔn a wɔ Aminnandabɔ, Aminnandabɔ a wɔ Naasɔn, Naasɔn a wɔ Salumɔn, ⁵ Salumɔn a wɔ Boozi. Yí nin y'ɔ le Lahabɔ. Boozi a wɔ Obedɪ. Yí nin y'ɔ le Lutu. Obedɪ a wɔ Zese, ⁶ Zese a wɔ Davidi, Davidi a wɔ Salomɔn. Yí nin'n tɪ Uli ayɪ daba. ⁷ Salomɔn a wɔ Oloboamɔn, Oloboamɔn a wɔ Abia, Abia a wɔ Asafɔ, ⁸ Asafɔ a wɔ Zozafati, Zozafati a wɔ Zolamɔn, Zolamɔn a wɔ Oziasɪ, ⁹ Oziasɪ a wɔ Zoatamɔn, Zoatamɔn a wɔ Akazi, Akazi a wɔ Ezekiazɪ, ¹⁰ Ezekiazɪ a wɔ Manase, Manase a wɔ Amun, Amun a wɔ Zoziɪsɪ, ¹¹ Zoziɪsɪ a wɔ Zekonia nun yí nianman'n-mɔ. Mele sɔ nun anun yé be hyɪli Izalayɛ amma'n-mɔ hɔli Babilɔnɔn ɔ.

¹² Mɔ be hɔli Babilɔnɔn'n, nán Zekonia a wɔ Salatɛ, Salatɛ a wɔ Zolobabeli, ¹³ Zolobabeli a wɔ Abiwudi, Abiwudi a wɔ Eliakimɔn, Eliakimɔn a wɔ Azɔɔ, ¹⁴ Azɔɔ a wɔ Sadɔki, Sadɔki a wɔ Akimɔn, Akimɔn a wɔ Eliwudi, ¹⁵ Eliwudi a wɔ Eleazaa, Eleazaa a wɔ Matan, Matan a wɔ Zɔakɔbu, ¹⁶ Zɔakɔbu a wɔ Zozefu. Yí yí y'ɔ le Mali. Mali sɔ'n, yí yê ɔ wɔli Zozi mɔ be fele yí *Kilisi nun ɔ.

¹⁷ Kε ɔ fi Abalahamɔn be le sɔ dede m'ɔ kɔ ju Davidi be le sɔ'n, be ti sie bulu nɔn nnan, yê ɔ fi Davidi be le sɔ dede m'ɔ kɔ ju me le mɔ be hɔli Izalayε amma'n-mɔ be hɔli Babilɔnɔn'n, be ti sie bulu nɔn nnan biekun, εse dede m'ɔ kɔ ju Kilisi nun awɔle'n, be ti sie bulu nɔn nnan.

Zozi Kilisi awɔle'n (Luku 2.1-7)

¹⁸ E 'nwnun ke ɔ kpɔnɔn yɔli mɔ be wɔli Zozi Kilisi'n. Anun Mali m'ɔ ti yí nin'n, ɔ nɔn Zozefu b'a ja bé nɔwɔn. Nan asannan nán Zozefu a fa Mali atɔnɔvɔle'n, Wawe Nwannzan-nwannzan'n tunmin'n kɔ man Mali kɔ nɔwɔnnze. ¹⁹ Zozefu m'ɔ ti yí hun'n ti sɔanlan sese. Yê kemɔ ɔ ngulo man ke ɔ bɔ Mali anwɔn ejɔle ɔ kele menian'n-mɔ, ɔ fualɛ ke ɔ nɔn yí be 'titi nɔviale nun.

²⁰ Kemɔ anun ajɔnɔn sɔ'n wɔ yí ti anun'n, yé Min bɔfɔe'n kɔn kɔ a kɔ hun yí elale. Yí nwan: “Belemgbin *Davidi anɔnman Zozefu, n'ε hyɔhyɔun wɔ bu asɔ, fa Mali sie wɔ nɔwɔn ke wɔ yí. ɔ sanɔn ke baa'n m'ɔ le nɔwɔnnze yí'n fi Wawe Nwannzan-nwannzan'n. ²¹ ɔ 'ba wɔ baa belenzua kɔn. Baa sɔ'n, ε 'ba tɔn yí Zozi, yí dein yê ɔ 'ba le yí menian'n-mɔ fi bé εte nun anun ɔ.”

²² Ehi kɔalaatin wali maan ejɔle'n mɔ yé Min manɔn yí kpɔmanfɔe'n hanɔn'n kpɔnɔn sɔ. Yí nwan:

²³ *Nian, talua muan'n 'ba nɔwɔnnze,
ɔ 'ba wɔ baa belenzua kɔn.*

Baa sɔ'n, be 'ba fele yí Emannue.

(Emannue, yí bu y'ɔ le ke Nyanmian nɔn yé ti.)

²⁴ Mɔ Zozefu fi nafele nun anun tɔngeli'n, ɔ yɔli like'n mɔ yé Min bɔfɔe'n heleli yí'n. ɔ sɔli Mali nun ɔ falɛ yí kacili yí yí. ²⁵ Nan kɔsɔ ɔ nɔn yí b'a nna man dede Mali wɔli yí wa belenzua'n nán ɔ'a tɔn yí Zozi.

2

Ngɛlefɔe'n-mɔ 'ba kpɔnnde Zozi be sɔ yí

¹ Be wɔli Zozi Zude mân nun anun kulo'n mɔ be fele yí Betelehemɔn nun asɔ. Me le sɔ'n, anun belemgbin *Elɔdi y'ɔ sie Zude mân nun ɔ. Mɔ be wɔli Zozi'n, ngelefɔe'n-mɔ mɔ be nian nzalama'n, be fi lika mɔ senze'n fite'n, be wali Zoluzalemɔn ebele. ² Mɔ be juli ebele'n, nán b'a bisa menian'n-mɔ ke: “Zufu'n-mɔ belemgbin'n mɔ b'a wɔ yí'n, ɔ wɔ nin? Y'a nwnun yí nzalama'n senze afitelie elɔ, ye wali ke ye 'ba a sɔ yí.”

³ Mɔ belemgbin Elɔdi ɔ nɔn Zoluzalemɔn kulo nun asɔ menian'n-mɔ kwalaa tɔli ejɔle sɔ'n, bé nɔwɔn wɔsɔli bé. ⁴ Belemgbin Elɔdi kɔ yia Nyanmian *teeyifɔe mgbain'n-mɔ kɔalaatin, ɔ nɔn *mala nun asɔ mgbain'n-mɔ nán ɔ'a bisa bé lika m'ɔ se ke be wɔ *Kilisi'n. ⁵ Bé nwan: “ɔ se ke be wɔ yí Betelehemɔn, Zude mân nun anun. ɔ sanɔn ke ejɔle mɔ Nyanmian kpɔmanfɔe'n heleli'n y'ɔ le ke:

⁶ *Emɔ Betelehemɔn amma mɔ emɔ wɔ Zude mân nun anun'n,*

emɔ kulo'n ti man kulo kaan

wɔ Zude kulo mgbili'n-mɔ afian.

ɔ sanɔn ke be 'ba wɔ sɔanlan kɔn be tɔ emɔ anun.

Sɔanlan sɔ'n yê ɔ 'ba nian Izalayε amma'n-mɔ

mɔ be ti min die nun asɔ

ke bva enuanfve nuan yi mmva'n-mo asv'n."

⁷ Mo belemgbin Elodi tili ejole so'n, o ko fele ngelefve'n-mo nvialie nun o ko bisa be mele kpa bokoo mo nzalama'n fiteli'n. ⁸ Ehi anzin, o ko svan be Betelehemun elo, yi nwan: "Emo ho Betelehemun elo, nan be ho kpoinde batonman so'n kpa. Se emo nwun yi a, be man min nzu ti, maan min kusv n go n zu yi bie."

⁹ Mo belemgbin Elodi hanlin so heleli be yueli'n ye be holi o. Mo be 'ko'n, be 'nian an, anin nzalama'n mo be nwunlin yi senze afitelie elo'n li be nyunnun. O li be nyunnun dede m'o juli sua'n mo batonman kaan'n wo nun nin ati sv'n, o ko jinlan. ¹⁰ Nzalama so'n mo be nwunlin yi'n man be ko li fe kpili kpa. ¹¹ Be ko wolv sua nun anun be ko nwun batonman'n o non yi nin Mali. Be ko kvov be ko sv batonman'n. Mo be svli yi yueli'n, be ko tutulu be bole'n-mo anun. Be ko fa ninnges nsa mo yi nwun cian kpa'n be ko fi yi ata. Kun ti esika emanlan. Kun ti *ansan mo be yala yi a, o ban fanlan. Ye kun kusv ti minli mo be fa be yo ayile anaan anatli. ¹² Ehi anzin, Nyanmian ko hun be elalie ke nan be sa be nzin be sin belemgbin Elodi anwon elo kun. O man be sinlu lika fofole be holi be kulo.

Be non Zozi 'ba ho Ezipiti man nun

¹³ Mo ngelefve'n-mo holi'n, ye Mun bofve'n kun ko a ko hun Zozefv elalie, yi nwan: "Zozefv, jasv fa batonman'n non yi nin nwanndi ko tanlan Ezipiti man nun anun elo. Se n ganlin n geleli man wo ke e sa bala a, n'e ba. O sanlin ke, belemgbin Elodi 'kpoinde ke o kun batonman'n."

¹⁴ Kongoe so nun ala, Zozefv ko fa batonman'n nun yi nin, be ko nwanndi be ko ho Ezipiti. ¹⁵ Be wo elo dede belemgbin Elodi wuli nan b'a sa b'a a. Yi so'n, ejole'n mo Nyanmian manlin kpomanfve'n hanlin yi daba nun a kpvn sv. Yi nwan: *M'an han m'an hele min wa'n ke o fi Ezipiti o jasv.*

Mmatonman ngangan'n-mo ehuan'n

¹⁶ Mo belemgbin Elodi nwunlin ke ngelefve'n-mo a laka yi'n, o felv eya kpa. O titli cian'n mo ngelefve'n-mo nwunlin nzalama'n dede a, anin o'a nwun ke batonman'n ka kaan di afve nnyuan. Yi ti, o ko svan yi nzalafv'n-mo Betelehemun non kulo'n-mo kwalaa mo be mantan mantan yi'n-mo asv ke be ho hun mmatonman mmelenzua mo b'a li afve nnyuan'n, o non be mo be lili man afve nnyuan'n kvalaatin. ¹⁷ Ke o yoli mo Nyanmian kpomanfve Zolomin ejole'n m'o hanlin'n kpvnlin sv nun anun. Yi nwan:

¹⁸ *Be tili etian non esuan non awole mgbili*

Lama kulo nun asv.

Lase ye anin o le sun yi mma'n-mo o.

O ngulo man ke be kpata yi,

o sanlin ke yi mma'n-mo a wu.

Zozefv-mo fi Ezipiti be 'ba sa be ba

¹⁹ Mo belemgbin Elodi wuli'n, ye Mun bofve'n kun wali hunlin Zozefv elalie Ezipiti man nun. ²⁰ Yi nwan: "Zozefv, jasv fa batonman'n non yi nin sa ko Izalaye man nun anun. O sanlin ke, be mo anun be le kpoinde batonman'n be kun yi'n, b'a yue wu."

²¹ Ehi a, Zozefv ko jasv o ko fa batonman'n non yi nin, be ko sa ko ho Izalaye man nun anun. ²² Mo Zozefv juli ebele m'o tili ke Aakelawusi a li yi si Elodi aja o'a kaci Zude belemgbin'n, o suloli ebele lika so nun anun etanlan. Elalie nun, mo Nyanmian heleli yi atun m'o di ke o sin sv'n, Zozefv bali yi ti Galile man nun anun. ²³ M'o holi juli elo'n, o tanlanlin kulo'n mo be fele yi Nazaleti nun asv. O man ejole'n mo Nyanmian mgbomanfve'n-mo hanlin nun a kpvn sv. Be nwan: *Be 'ba fele yi Nazaleti svanlan.*

3

Zvan Batisi 'ba han Nyanmian Anwan Ejole'n
(Maaki 1.1-8, Luku 3.1-18, Zvan 1.19-28)

¹ Mele so nun anun, sʋanlan kʋn kʋ fite Zude mʋn nun anun eʋa nun anun. Sʋanlan so'n, be fele yí *Zvan Batisi. ɔ kan Nyanmian Anwan Ejole'n ɔ kele menian'n-mo. ² ɔ kan ke: "Emo nún bé nwɔn be yáci bé abalabɔ ete'n. ɔ sanlɔn ke Anwunno Belemgbin elie mele nun a kpunngɛ." ³ Zvan so'n yé Nyanmian kpɔmanfɔe *Ezayi hanlɔn yí ejole daba ke:

Sʋanlan bie le tian eʋa nun anun elo ke:

Emo sésie yé Min atin'n, be mán ɔ tɔngɛ fʋɔn!

⁴ Zvan taladi'e'n m'ɔ wula'n, be le sʋamo enyuan yé b'a nwɔn ɔ, yé naan kpolo beleti hyi yí afian. Teteɔbɔɔa nɔn wɛ yé ɔ di ɔ. ⁵ Zoluzalemɔn menian nɔn Zude mʋn nun anun menian, ɔ nɔn bé mɔ bé kulo'n-mɔ mantan asue Zuludɔn'n, be ba Zvan anwɔn ebele. ⁶ Be kan bé ete'n kwalaa menian'n-mɔ anyunnun be man Zvan sɔnɔn bé asue Zuludɔn nun anun.

⁷ Mɔ Zvan nwunlin ke *Falisifɔe nɔn *Sadusifɔe'n-mɔ dɔn le ba maan ɔ sɔnɔn bé'n, yí nwan: "Ati anun ete mma ke owo! Nwan yé ɔ seli emɔ ke esɔnian nun ala kwalaa ke ɔ de bé fi Nyanmian sikpe nun anwɔn ɔ? ⁸ Yí ti, emɔ yó nyɔlie m'ɔ kele ke emɔ a kaci bé abalabɔ ete'n b'a fa bé nwɔn b'a man Nyanmian. ⁹ Nan nán be se bé nwɔn ke: 'Yé sɛ y'ɔ le *Abalahamɔn, yí ti Nyanmian ngɔala man yé like fí yɔ.' Afɛ mun kan mɔn kele emɔ ke Nyanmian kwalaa ke ɔ fa nyɔbɔe ehi-mɔ kaci Abalahamɔn amma. ¹⁰ B'a si akunman nun a yue. Baka biala m'ɔ nzu man mma kpa'n, be 'kpe be tɔ sɔn nun anun.

¹¹ "Mín die, mɔn fa nzue mɔn sɔnɔn emɔ m'ɔ kele ke emɔ a kaci bé abalabɔ'n. Nan sʋanlan'n m'ɔ fi mín nzin ɔ le ba'n, ɔ le tunmin tala mín. Mɔn nze nvata man ke mɔn nyannji yí ja mgbabɔa nyanman'n bɔbɔ mgban ɔ. Yí die, ɔ 'ba fa Wawe Nwanzan-nwanzan'n nɔn sɔn ɔ sɔnɔn emɔ. ¹² ɔ le yí huhuamɔa'n yí sa nun, ɔ 'ba huhu *bele mma kpa'n ɔ fa sie yí esie nun anun, nan ɔ ju ewula'n gua sɔn'n m'ɔ nnun man lé nun anun."

Zvan 'ba sɔnɔn Zozi
(Maaki 1.9-11, Luku 3.21-22)

¹³ Mele so nun anun, Zozi fi Galile mʋn nun anun ɔ walɛ asue Zuludɔn nun anwan Zvan anwɔn ebele ke ɔ sɔnɔn yí. ¹⁴ Zvan a nne a ndɔ man nun, yí nwan: "Mín yé ɔ fata ke m ba wɔ nwɔn m man e sɔnɔn mín ɔ. Nan wɔ die, wɔ lili yé e le ba maan mɔn sɔnɔn wɔ ɔ!"

¹⁵ Mɔ Zvan anwan tɔli'n, Zozi nwan: "Dɔe mɔ ye wɔ nun'n, tie nán sɔnɔn mín. ɔ sanlɔn ke, ebele nun anun yé ye 'ba yɔ like m'ɔ ti sese wɔ Nyanmian anyunnun ɔ." Ehi a, Zvan kɔ tie ɔ kɔ sɔnɔn Zozi.

¹⁶ Mɔ Zozi fi asue nun anun ɔ 'fite'n, anwunno kɔ buke. Zozi 'nian an, anɔn Nyanmian Wawe'n le ju ɔ ba yí nwɔn ke abubule. ¹⁷ Ebele ala, anɛ kɔn kɔ te anwunno elo ke: "Sʋanlan ehi ti mín ehulo Baa, m'an fa mín lɔa'n kwalaa m'an wula yí nun."

4

Abɔnsanmɔn 'ba sɔ Zozi nian
(Maaki 1.12-13, Luku 4.1-13)

¹ Ehi anzin, Nyanmian Wawe'n kɔ fa Zozi asue Zuludɔn nun anwan ɔ nɔn yí kɔ hɔ eʋa nun anun. Ebele, Abɔnsanmɔn kɔ sɔ yí kɔ nian. ² Zozi kɔ hyi ehɔe kɔngɔe nɔn eyua dede cian abulanan. Mɔ cian abulanan'n sɔnɔn'n nán ehɔe a hun yí.

³ Abɔnsanmɔn kɔ kpɔ yí. Yí nwan: “Sɛ Nyanmian Awa y’ɔ le wɔ sakpa a, anɔn kan kele nyɔbɔe ehi-mɔ maan bɛ káci kpaɔn.”

⁴ Mɔ Abɔnsanmɔn hanlɔn sɔ’n, Zozi nwan: “B’a hele wɔ Eहेले Eजले nun anun ke:

Nán kpaɔn ala yé sɔanlan di a, ɔ nyan ngɔan ɔ.

Nan ejɔle biala m’ɔ fi Nyanmian anwan kɔ fite’n, ɔ man sɔanlan nyan ngɔan.”

⁵ Ehi a, Abɔnsanmɔn nɔn yí kɔ hɔ Zoluzalemɔn m’ɔ ti kulo nwanzan-nwanzan nun asɔ, ɔ kɔ fa yí kɔ sie Nyanmian awulo nun anun sua nɔn ati sɔ anwunno. ⁶ Yí nwan: “Sɛ Nyanmian Awa y’ɔ le wɔ sakpa a, anɔn kulu tɔ asi. Afi b’a hele wɔ Eहेले Eजले nun anun ke:

Wɔs dunman nun, Nyanmian ‘ba man yí mmɔfve’n-mɔ atin

ke bɛ sɔ wɔ bɛ sa nun

nán wɔ ja a mgbula man ebɔe.”

⁷ Mɔ Abɔnsanmɔn hanlɔn sɔ’n, Zozi nwan: “B’a hele wɔ Eहेले Eजले nun anun ke:

N’ɛ sɔ yé Min m’ɔ ti wɔs Nyanmian’n nuan.”

⁸ Eɛsɛ Abɔnsanmɔn kɔ fa Zozi kɔ hɔ bɔka kannganlaun kpa kɔn asɔ. ɔ kɔ yí mân nun anun mmelemgbin mân’n-mɔ kɔalaa nɔn bɛ anunminnyanmɔn’n ɔ kɔ hele yí. ⁹ Yí nwan: “Sɛ ε tu tɔ mín ja nun ε sɔ mín an, mín ‘fa ehi kɔalaa mɔn man wɔs.”

¹⁰ Ehi a, Zozi nwan: “*Satan, kɔ! ɔ sanlɔn ke b’a hele wɔ Eहेले Eजले nun anun ke:

Yé Min m’ɔ ti wɔs Nyanmian’n,

yí ngɔnmɔn cein y’ɔ di ke ε sɔ yí ɔ.”

¹¹ Mɔ Zozi hanlɔn ehi’n, afi Abɔnsanmɔn kɔ yaci yí. Nyanmiansɔ mmɔfve’n-mɔ kɔ a Zozi anwɔn ebɛle, bɛ kɔ bɔka yí.

Zozi ‘ba bɔ yí junman nun abɔ Galile mân nun anun

(Maaki 1.14-15, Luku 4.14-15)

¹² Ehi, Zozi ‘tie a, b’a tɔ Zɔan fiadi. Zozi kɔ hɔ Galile mân nun anun εbɔ. ¹³ ɔ’a ndanlan man Nazaletɔ kulo nun asɔ. Nan ɔ hɔli tanlanlɔn kulo’n mɔ bɛ fɛle yí Kapɛɛnawɔmɔn nun asɔ. Kulo sɔ’n wɔ Galile asue nun anwan, Zabulɔn nɔn Nɛfɔtali etin diɛ nun asɔ. ¹⁴ ɔ yɔli sɔ maan ejɔle’n mɔ Nyanmian kpɔmanfɔe *Ezayi hanlɔn yí daba’n kpɔnɔn sɔ. Yí nwan:

¹⁵ *Zabulɔn nɔn Nɛfɔtali amma*

nɔn bɛ mɔ bɛ wɔ Asue Kpili nun anwan εbɔ

dede ɔ kɔ ju asue Zuludin nun anzin εbɔ ebue kɔn,

ɔ nɔn bɛ mɔ bɛ wɔ Galile mân nun anun

mɔ bɛ dɔn bɛ ti man Zufu’n,

¹⁶ *menian sɔ’n-mɔ mɔ bɛ gua awosin nun anun’n,*

bɛ ‘ba nwun kanlannɛ kpili kpa kɔn!

Yé m’ɔ tɔ de bɛ mɔ bɛ gua ewue mân tuun nun anun’n,

kanlannɛ’n ‘ba ta lika sɔ’n!

¹⁷ ɔ fi mɛle sɔ’n yé Zozi bɔli Nyanmian junman nun abɔ ɔ. Yí nwan: “Emɔ nún bɛ nwɔn bɛ yáci bɛ abalabɔ etɛ’n. ɔ sanlɔn ke Anwunno Belemgbin elie mɛle nun a kpunngɛ!”

Zozi ‘ba fɛle menian nnan mɔ bɛ ci ejue yí nwɔn

(Maaki 1.16-20, Luku 5.1-11)

¹⁸ Mɔ Zozi ‘sɔn Galile asue nun anwan’n, ɔ kɔ nwun anianman nnyuan. Kɔn li Simɔn, bɛ fɛle yí biekun Pɛli, ɔ nɔn yí nianman Andele. Anɔn bɛ lɛ gua dada,

o sanlin ke be ti asufue. ¹⁹ Zozi ko han ko hele be ke: “Emo bala be si min su, nan mun 'ba man emo fefele menian be man min.” ²⁰ Ke Zozi anvan 'to ala, be ko yaci be dada'n-mo ebele be ko si yi su.

²¹ Zozi fi ebele o ko ho yi nyunnun kaan, o 'tu yi nyin an, o ko nwun anianman nnyuan mmiekun-mo. Be ti Zebede amma. Kun li Zvakı ye kun kusı li Zvan. Anun be non be si Zebede be gua elee nun anun, be le kponmga be dada'n-mo anun. Zozi ko fele be. ²² Ebele ala, be ko yaci be si Zebede non elee nun ebele be ko si Zozi su.

Zozi 'ba nanndi Galile man'n lika kwalaaatin

(Luku 6.17-19)

²³ Ehi, Zozi nanndi Galile man'n lika kwalaaatin. O kekele menian'n-mo Nyanmian Anvan Ejole'n Zufu'n-mo asonun sua'n-mo anun. O bo Nyanmian Belemgbin Man nun anwon Ejolekpa'n o kele be, ese menian mo ewue ngacile ngacile kwalaa le kun be, o non be kwalaa mo b'a bubu'n, o man be nwon sa. ²⁴ Erika ati, Zozi dunman'n ko fa Sili man bondun'n. Be fa be mo ewue ngacile ngacile kwalaa le kun be'n be bele Zozi: be mo be nwon fofu be o, be mo wawe ete'n-mo wo be nun o, be mo be to mgbutie o, o non be mo b'a bubu o, o man be kwalaa be nwon sa. ²⁵ Menian doon kpa si yi su. Mmie-mo fi Galile, mmie-mo fi man'n mo be fele yi Kulo Bulu nun anun, mmie-mo fi Zoluzalemun kulo nun aso o non Zude man nun o non man'n mo wo asue Zuludin nun anzin elo nun anun.

5

Zozi 'ba fu buka kun asu

o kekele yi menian'n-mo Nyanmian ninngé

¹ Mo Zozi nwunlin meninsunman'n, o ko fu buka kun asu, o ko tanlan asi. Yi menian'n-mo ko kpo yi, ² o ko hehele be Nyanmian ninngé. Yi nwan:

Nyila nun anwon ejole'n

(Luku 6.20-23)

³ “Nyila han be mo be si yi foun ke Nyanmian anyunnun be ti wawe nun ehianfoe'n. O sanlin ke Anwunno Belemgbin Man'n ti be die.

⁴ “Nyila han be mo be lua a bo be nwon'n. O sanlin ke Nyanmian 'ba cici be lua.

⁵ “Nyila han be mo be ebele be nwon asi'n. O sanlin ke Nyanmian 'ba fa asie'n sie be aja.

⁶ “Nyila han be mo be yo biala be bu man'n sese ke Nyanmian le kponnde yi'n. O sanlin ke Nyanmian 'ba man be yi nwon anwonselé kpa.

⁷ “Nyila han be mo be nwun be manngon'n-mo anwon anwunnvoe'n. O sanlin ke Nyanmian kusı 'ba nwun be nwon anwunnvoe.

⁸ “Nyila han be mo be fa be ahonlin'n kwalaa be kulo Nyanmian be yo like m'o kulo'n. O sanlin ke be 'ba nwun Nyanmian.

⁹ “Nyila han be mo be man be manngon-mo tanlan anzonunjo nun'n. O sanlin ke Nyanmian 'ba fa be yo yi mma.

¹⁰ “Nyila han be mo be bu man'n sese ke Nyanmian le kponnde'n mo yi ti be le kele be yale'n. O sanlin ke Anwunno Belemgbin Man'n ti be die.

¹¹ “Nyila han emo mo be ti min menian'n. Mele mo menian'n-mo 'kpe emo nzoba, be kele emo ahulowa ese be kpe esvan ngacile biala be to emo abu'n, ¹² emo li fe, be man be nwon te be! O sanlin ke nyanmiansu elo, emo ahatua'n ti kpili kpa. Asannan nan b'a wo emo'n, ahulowa'n mo be heleli mgbomanfoe'n-mo daba'n, yi konmga nun ala ye be 'kele emo kusı o.

Njin non kanlanniε nin anwon ejole'n
(Maaki 9.50; 4.21, Luku 14.34-35)

¹³“Asiε nin asu ewa, emo ti ke njun m'ɔ man like nzeɔi man ɔ. Nan se njun'n ta a, be 'yo se nan b'a man ɔ'a yo kalu-kalu bieku? Be ngwala man yi like fiu kɔn yo. Asi ala ye be ju be gua be man menian'n-mo tetia su ɔ.

¹⁴“Eyuadi nin anun, emo ti ke kanlanniε. Kulo mo be ko si yi buka su'n, kulo so'n, ɔ nvia man. ¹⁵Se be so kanlanniε a, be nva man like be mmutu man su. Nan be so be sie like su anwunno sua nin anun maan ɔ ta be kwalaa be nwun asi. ¹⁶Menian'n-mo anyunnun, ɔ di ke emo ta ke kanlanniε maan be nwun emo nyole kpa'n nan b'a yi emo Asi m'ɔ wo anwunno nin aye.

Moyizi mala nin anwon ejole'n

¹⁷“Nan be jonlun ke m'an a *Moyizi mala'n non mgbomanfue'n-mo ngehele nin abosu enunnun. Nan yi enunnun ati ye m mali ɔ. Nan m mali ke min 'ba maan ɔ kpɔn su. ¹⁸Mun kan yi ananhole min kele emo ke mele mo anwunno non asi te wo ebele'n, be mgboci man abesede nzole'n m'ɔ ti kaan tala nzole'n-mo kwalaaatin m'ɔ wo mala nin anun'n, anaan nun ejole kpole kaan sua be ndu man. ɔ'ka ebele so dede ɔ ko ju man nin ayuelε. ¹⁹Yi so ati, swanlan m'ɔ ko ton mala'n nunhan m'ɔ ti kaan ɔ tala be kwalaa'n, nan se ɔ kele menian'n-mo ke be nian yi die nin asu be yo bie a, swanlan so'n, ɔ 'kaci kaan ɔ tala Anwunno Belemgbin Man nin anun menian'n-mo kwalaaatin. Swanlan kusu m'ɔ di mala nin asu, mo ese ɔ kele menian'n-mo maan be di su'n, swanlan so'n, ɔ 'kaci swanlan kpili wo Anwunno Belemgbin Man nin anun. ²⁰Mun kan min kele emo ke, se emo a mmɔ man bala kpa m'ɔ so Nyanmian anyin b'a ndala man *mala nin asu mgbain'n-mo non *Falisifue'n-mo a, Nyanmian ngɔ man man emo atin maan be ngɔ wɔlu man yi man nin anun εb.

Eya efe nin anwon ejole'n

²¹“Emo tui ke be hanlun be heleli emo anan-mo ke: *Engo li man awue*, yi ti, swanlan m'ɔ ko li awue'n, be sanman yi be man kpain'n m'ɔ di ejole'n. ²²Nan min die, min nwan: Swanlan m'ɔ ko fe yi manngon anwon eya'n, ɔ fata nzanman. M'ɔ ko se yi manngon ke: 'Laka!' (ɔ ti *ebele anie, yi bu yo le 'ati to'), swanlan so'n, ɔ fata ahinlunvie. Ye swanlan m'ɔ ko se yi manngon ke: 'Senvɔe!', yi kosu ɔ fata ke be tu yi sin'n m'ɔ le man ayuelε nin anun.

²³“Yi so ati, se ε 'fa like ko man Nyanmian, se ε ju Nyanmian awulo nin anun lika mo be yi tee'n nan ε kaci ke a se wo manngon bie sa a, ²⁴anun wo like'n mo ε 'fa man Nyanmian'n, yaci yi ebele, ko tua wo manngon'n be sesie be afian, nan afa a sa a fa wo like nin a man Nyanmian.

²⁵“Se swanlan bie ko sanman wo, mo emo ko fa atun'n mo be le ko'n, ebele ala, tua yi, emo sesie ejole so'n betε su, nan ɔ'a nva man wo ɔ'a mman man kpain'n m'ɔ di ejole'n, nan yi kosu ɔ'a nva man wo ɔ'a mman man nzalafu'n, nan b'a ndu man wo fiadi. ²⁶Nian, mun kan yi ananhole min kele wo ke se ε yueli man yi kale'n kwalaaatin tua a, se yi babulu kon babo ka wo su a, ε fi fiadi sua nin anun ε ngɔ fite man le.

Ajaa etwan nin anwon ejole'n

²⁷“Be hanlun be heleli ye nan-mo ke: *Engo ton man ajaa*. ²⁸Nan min die, mun kan min kele emo ke swanlan m'ɔ ko hulo balasua m'ɔ ti man yi yi nwon nna ajonlin ko a yi ti anun, swanlan so'n, anun ɔ'a tun ajaa yi ahunlin nin anun dada angonmun. ²⁹Se wo nyun fama'n ye ɔ cɔn wo ko ete nin anun an, tu yi tu mva. Se ε minlin wo nwonnaan'n lika bie nan ε nyan ngwan an, ɔ ti kpa ɔ tala ke wo munmuan'n kwalaa ko ho sin'n m'ɔ le man ayuelε nin anun. ³⁰Se wo sa

fama'n yê ð cɔɔn wó kó ete nun anun an, kpe tɔ mɔa. Se ε kpe wó sa'n kɔn nán ε nyan ngɔan an, ð ti kpa ð tala ke ε kó fa yí nnyuan'n ε kó hɔ sɔn'n m'ò le man ayueliε nun anun.

Eyila nun anwɔn ejòlè'n

(*Matie 19.9, Maaki 10.11-12, Luku 16.18*)

³¹ “Ese be hanlɔn be heheli yé nan-mò ke: Se swanlan kɔn kulo ke ð yila yí yí a, anɔn ð héle kalata m'ò kele ke b'a yila'n ð fá mán yí. ³² Nan mín diε, mín nwan: Belenzua kɔn mɔ yí a mmo man bian, se ð yila yí maan belenzua fɔfòle ja yí a, anɔn ð'a man balasua nun a tɔn ajaa. Yé swanlan kɔsɔ m'ò kó ja balasua mɔ yí hun a yila yí'n, anɔn swanlan sɔ nun a tɔn ajaa.

Ndâ εhan nun anwɔn ejòlè'n

³³ “Emò tili ke be hanlɔn be heheli yé nan-mò ke: Like mɔ ε kó han ndâ wɔ Nyanmian anyunnun ke ε 'yò'n, n'ε kpò ndâ'n, nan yɔ like sɔ'n sakpa. ³⁴ Mín diε, mun kan mɔn kele emò ke nán be kan ndâ bɔbɔ fíí. Nán be kan ndâ be fa anwunno nun adanzie, ð sanlɔn ke elɔ yé Nyanmian belemgbin bia'n wɔ ð. ³⁵ Nán be kan ndâ be fa asie nun adanzie, ð sanlɔn ke asie'n ti Nyanmian bia m'ò sesie yí ja sɔ ð. Nán be kan ndâ be fa Zoluzalemɔn kulo nun adanzie, ð sanlɔn ke ebele ti Nannan Nyanmian Kpili kulo. ³⁶ Nán be kan ndâ be fa swanlan ati nun adanzie, ð sanlɔn ke emò ngɔala man ke be man bé ti enyuan kɔnmgba cein fi fufue anaan bile. ³⁷ Emò hán yí tika ke: ‘Yuo’ anaan ‘Cεεε.’ Yí nzin diε'n kwalaa mɔ be kan be gua sɔ'n, ð fi Abɔnsanmɔn elɔ.

Bé mɔ be kele yé yale nun anwɔn ejòlè'n

(*Luku 6.29-30*)

³⁸ “Ese be hanlɔn be heheli yé nan-mò ke: Se swanlan bɔ wó nyɔn kɔn an, bɔ yí diε'n bie sie yí bɔsɔ. Se swanlan tu wó je kɔn an, tu yí diε'n bie sie yí bɔsɔ. ³⁹ Nan mín diε, mun kan mɔn kele emò ke se swanlan yɔ emò ete a, nán be yɔ bie be sie yí bɔsɔ. Se swanlan kpaci wó nyɔn fama nun asɔ a, kaci bé'n maan ð kpaci sɔ. ⁴⁰ Se swanlan bie sanman wó nán yí nwan ð 'de wó taladie'n mɔ ε wula yí bu nun an, fa mɔ ε wula yí sɔ'n kɔsɔ bɔka sɔ man yí. ⁴¹ Se mân mgbain'n-mò bie fa yí ninngɛ tinndin wó ke ε sɔa ε hó sóman yí atɔn cilo kɔn an, kó dede ju cilo nnyuan. ⁴² Swanlan sele wó like a, fa man yí. Se swanlan kulo ke ð fe wó like a, n'ε yɔ yí abòle.

Ehulo m'ò di ke ye kulo bé mɔ be kpò yé nun anwɔn ejòlè'n

(*Luku 6.27-36*)

⁴³ “Emò tili ke bé nwan: Kulo wó manngɔn, nán kpò swanlan m'ò kpò wó'n. ⁴⁴ Nan mín diε mun kan mɔn kele emò ke emò hùlo bé mɔ be kpò emò'n. Emò séle Nyanmian be mán bé mɔ be kele emò ahulɔbwa'n, ⁴⁵ nán emò a kaci emò Asɔ'n m'ò wɔ anwunno nun amma. Afi Nyanmian man eyua'n fi ð man meninkpa'n-mò nun etefɔvè'n-mò kwalaaatin. ð man esue'n tɔ ð man bé mɔ be bɔ bala kpa ð nun bé mɔ be yɔ ete'n. ⁴⁶ Se bé mɔ be kulo emò nun ala yé emò kulo bé a, anɔn nzu nvasɔe diε yé emò nyan yí wɔ Nyanmian elɔ ð? Etefɔvè ke bé mɔ be didε ajule'n, ke bé kɔsɔ be yɔ yí nun ala anɔn. ⁴⁷ Se emò anianman'n-mò ala yé emò bisa bé ahɔn an, anɔn nzu like kpili diε yé emò a yɔ ð? Bé mɔ be nne man Nyanmian be nni man'n, ke bé kɔsɔ be yɔ yí nun ala anɔn. ⁴⁸ Yí sɔ ati, kemò emò Asɔ m'ò wɔ anwunno'n ti swanlan kpa'n, emò kɔsɔ káci meninkpa.

6

Ehianfɔvè'n-mò like eman nun anwɔn ejòlè'n

1 “Emo nían bé nwòn kpa! Nán be yó ninngge mɔ Nyanmian kulo'n bagua nun anun maan menian'n-mɔ kwalaa nwun emɔ. Se emɔ yó yí sɔ a, emɔ nnyan man emɔ Asɪ m'ɔ wɔ anwunno nun asa nun like fíí.

2 “Yí sɔ ati, se ε 'man ehianfɔɛ'n-mɔ esika a, n'ε bɔ wɔ nwòn kpayε ke apoo mma'n-mɔ yó yí Zufu'n-mɔ asɔnun sua'n-mɔ anun'n ɔ non gua'n-mɔ asu'n. Be yó sɔ be man menian'n-mɔ fɔa bé. Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke bé ahataua diε nun ala y'ɔ le bé dunman'n mɔ be le bɔ'n. 3 Nan wɔ diε, se ε 'fa esika ε man ehianfɔɛ'n-mɔ a, n'ε man wɔ manngɔn'n muonun mɔ ε non yí nanndi'n nwun nun. 4 Man wɔ acediε sɔ'n há nvialie nun. Ebele nun anun yé Nyanmian m'ɔ ti wɔ Sɪ m'ɔ nwun mɔ a yó yí nvialie nun'n, ɔ 'man ε nyan yí nwòn ahataua ɔ.

*Asɔnun εyɔle nun anwɔn εjɔle'n
(Luku 11.2-4)*

5 “Se emɔ 'yɔ asɔnun an, nán be yó ke apoo mma'n-mɔ yó yí'n. Be kulo nzisi ejinlan be yó asɔnun Zufu'n-mɔ asɔnun sua'n-mɔ anun non gua'n-mɔ ayialie nun asu maan menian'n-mɔ kwalaa nwun bé. Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke b'a nyan bé ahataua'n dada angɔnmɔn. 6 Nan wɔ diε, se ε 'yɔ asɔnun an, wɔbɔ wɔ sua nun anun, nyin wɔ nzin anɔan, nán sele wɔ Sɪ m'ɔ wɔ wɔ lika mɔ ε fia'n. Yé wɔ Sɪ m'ɔ nwun like mɔ ε le yó yí nvialie nun'n, ɔ 'ba man ε nyan yí nwòn ahataua. 7 Se emɔ 'yɔ asɔnun an, nán be kan ndundun ke bé mɔ be nzɔ man Nyanmian'n yó yí'n. Be jɔnɔn ke be 'kan yí nwala nwala nán Nyanmian a ti. 8 Nán be yó ke bé, ɔ sanɔn ke, Nyanmian m'ɔ ti emɔ Asɪ'n, like mɔ emɔ kɔ hian yí nwɔn'n, ɔ di mɔa ɔ nwun yí kwalaaaka nán emɔ a sele yí like sɔ'n.

9 “Nan ε 'nwun ke emɔ kpín be yó asɔnun'n:
Yé Sɪ mɔ ε wɔ anwunno, man ye fá anyɔnzɔ
ye bɔ wɔ dunman nwannzan-nwannzan'n.

10 Man wɔ belemgbin elie mɛle'n jú.
Man ye yó wɔ kunnun like asie nun asu ewa
ke be yó yí wɔ nyanmiansu elɔ'n.

11 Man yé εne cian nun anwɔn alie.

12 Fa yé ete'n-mɔ ce yé ke
yé kusu ye fa ye ce bé mɔ be fɔn yé'n.

13 N'ε yaci Abɔnsanmɔn maan ɔ laka yé,
nan de yé fi yí sa nun.
[ɔ sanɔn ke belemgbin elie'n,
ɔ non tunmin'n, ɔ non anunminnyanmɔn'n,
ɔ ti wɔ diε daa. Amɔn.]

14 “Afi se emɔ yaci bé manngɔn'n-mɔ ete'n-mɔ ce bé sakpa a, emɔ Asɪ m'ɔ wɔ nyanmiansu'n, ɔ 'fa emɔ kusu diε'n-mɔ ɔ ce emɔ. 15 Nan se emɔ nva man bé manngɔn'n-mɔ ete diε'n-mɔ nje man bé a, emɔ Asɪ'n kusu ngɔ fa man emɔ ete diε'n-mɔ ɔ ngɔ hye man emɔ.

Abuala nun anwɔn εjɔle'n

16 “Se emɔ le di abuala a, nán be yó bé nyunnun koun-koun ke apoo mma'n-mɔ yó yí'n. Be yó bé nyin nun anun koun-koun be man menian'n-mɔ kwalaa nwun ke be le di abuala. Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke b'a nyan bé ahataua'n dada angɔnmɔn. 17 Nan wɔ diε, mɛle mɔ ε le di abuala'n, nwunnzin wɔ nyunnun, toli wɔ ti nun anun, 18 nán menian'n-mɔ a nnwun man ke ε le di abuala. Wɔ Sɪ'n m'ɔ wɔ nvialie nun'n, yí ngɔnmɔn cein ɔ kɔ nwun yí. Yé wɔ Sɪ'n m'ɔ nwun mɔ ε le yó yí nvialie nun'n, ɔ 'ba man ε nyan yí nwòn ahataua.

Anwøndie kpa nun anwɔn ejɔle'n
(Luku 12.33-34)

¹⁹“Nán be kpónnde mân ehi anun anwøndie'n. Mân ehi anun ewa, ngakɔba di, ngannɔle kan yí, awofɔve'n-mɔ bubu anwan be wua. ²⁰Nan be kpónnde nyanmiansɔ anwøndie die'n. Nyanmiansɔ, ngakɔba nnɔn man elɔ be nni man, ngannɔle nnɔn man elɔ, awofɔve nnɔn man elɔ nán b'a bubu anwan b'a wua. ²¹Ɔ sanlɔn ke lika mɔ wɔ anwøndie'n wɔ'n, ebele kɔsɔ yê wɔ ahɔnlin'n wɔ ɔ.

Anyian nun anwɔn ejɔle'n
(Luku 11.34-36)

²²“Bé nyin'n ti ke anwɔnnaan nun asɔ kanlannie: se wɔ nyin'n ti kpa a, wɔ nwɔnnaan'n lika kɔlaatin wɔ jawe nun. ²³Nan se wɔ nyin'n sin an, anun wɔ nwɔnnaan'n lika kɔlaatin wɔ awosin nun. Se kanlannie'n m'ɔ wɔ wɔ nun'n ti awosin an, nwun yí ke awosin'n mɔ ε wɔ nun'n ti awosin kpili kpa.

Mɔnlian nnyuan nun anwɔn ejɔle'n
(Luku 16.13)

²⁴“Sɔanlan kun ngɔala man ke ɔ sɔ mɔnlian nnyuan. Se ɔ sɔ mɔnlian nnyuan an, ɔ kpɔ kɔn nán ɔ kulo kɔn. Yí nyin 'sɔ kɔn yê ɔ 'tu yí nyin sa kɔn. Emɔ ngɔala man ke be ka sɔ be sɔ Nyanmian nán b'a sɔ esika.

Nzusue nun anwɔn ejɔle'n
(Luku 12.22-31)

²⁵“Yí sɔ ati, mɔn kan mɔn kele emɔ ke: Nán be susu alie mɔ emɔ 'di nun anwɔn, ɔ nɔn nzue mɔ emɔ 'nɔn nun anwɔn. Eɛe nán be susu taladie mɔ emɔ 'wula nun anwɔn. Asɔ ngɔan'n ti man kpa ndala man alie nun ɔ? Yê anwɔnnaan'n ndala man taladie nun ɔ? ²⁶Emɔ nían nnɔnman'n-mɔ. Be nnua man like fíí, be ngɔ man ebo sɔ be nva man alie fíí, be nva man alie be nzie man, nan kɔsɔ emɔ Asi m'ɔ wɔ anwunno'n, ɔ gua bé nwan alie! Emɔ anwɔn cian kpa tala nnɔnman'n-mɔ. ²⁷Emɔ anun benin yê ɔ kɔala ɔ susu yí ngɔan nun anwɔn dede ɔ gua sɔ bie ɔ? ²⁸Nán nzuke ati yê emɔ di taladie mɔ emɔ 'wula nun anwɔn yale ɔ? Emɔ nían ke ebo nun anun ndile'n-mɔ mɔ be le ndetele'n-mɔ kpɔn fifi'n. Be nni man junman, be nnwɔn man taladie. ²⁹Nan kɔsɔ mɔn kan mɔn kele emɔ ke belemgbin Salomɔn muonun nɔn yí anyanbenwɔn'n m'ɔ nyanlin yí'n, taladie m'ɔ ti kanlanman ke ndetele'n-mɔ'n, ɔ'a nwula man bie lé. ³⁰Ndile'n-mɔ mɔ be wɔ ebo nun anun ene, mɔ ehunman be 'ju bé be gua sín nun'n, se Nyanmian sesie bé sua, ɔ yɔ se mɔ ɔ ngɔ nian man emɔ ɔ ngɔ tala man bé ɔ? Emɔ dedi'n ti kaan! ³¹Yí sɔ ati, nán be di yale be kan ke: Nzuke yê ye 'di ɔ? Nzuke yê ye 'nɔn ɔ? Taladie benin yê ye 'wula ɔ? ³²Bé mɔ be nzɔ man Nyanmian'n, bé yê cian daa be susu ninngɛ ehi-mɔ anwɔn ɔ. Nan emɔ Asi'n m'ɔ wɔ anwunno'n, ɔ si ke emɔ a hian ninngɛ sɔ'n-mɔ anwɔn. ³³Yí ti, emɔ lí mɔa be kpónnde Nyanmian Belemgbin Mán'n, ɔ nɔn asitanlan'n m'ɔ sɔ Nyanmian anyun'n, nán Nyanmian 'ba fa ninngɛ'n kɔalaa m'ɔ ka'n ce emɔ. ³⁴Yí sɔ ati, nán be junlɔn ehunman alie die nun anwɔn. Alie'n muonun yê ɔ 'di ejɔle'n m'ɔ kɔ a nun nun ɔ. Nunhan ejɔle'n kɔalaa ti yí ejɔle.

7

Sɔanlan ndɛɛ ebua nun anwɔn ejɔle'n
(Luku 6.37-42)

¹“Nán be bua bé manngɔn'n-mɔ ndɛɛ nán Nyanmian kɔsɔ a mmua man emɔ ndɛɛ. ²Ɔ sanlɔn ke, ke emɔ kɔ kpɔn kɔ bua menian'n-mɔ ndɛɛ'n yê Nyanmian kɔsɔ 'nian sɔ ɔ bua emɔ ndɛɛ ɔ. Eɛe ke emɔ kɔ kpɔn kɔ susu kɔ man bé manngɔn'n-mɔ'n yê Nyanmian 'nian sɔ ɔ susu man emɔ ɔ.

³“Ɔ yɔ sɛ mɔ tabua munmuin kaan'n m'ɔ la wɔ manngɔn nun anyin nun asɔ'n yɛ ɛ nwon yɛ, nan kɔsɔ ɛ nwon man tabua ebue'n m'ɔ la wɔ nyin die nun asɔ'n? ⁴Ɔ yɔ sɛ mɔ ɛ kuala ɛ se wɔ manngɔn ke: 'Jinlan maan n yɛ tabua munmuin'n m'ɔ la wɔ nyin nun asɔ'n', kɔsɔ anin tabua ebue kɔn la wɔ nyin die nun asɔ. ⁵Ɔ bɔ wɔ nwon apoo, di mɔa yi tabua ebue'n m'ɔ la wɔ nyin nun asɔ'n, nán a nwon asɔ a yi tabua munmuin kaan'n m'ɔ la wɔ manngɔn nun anyin nun asɔ'n.

⁶“Like m'ɔ tɪ nwanzzan-nwanzzan'n, nán bɛ fa bɛ man njɔa'n-mɔ di. Sɛ ɛmɔ fa man bɛ a, bɛ 'kpɛ bɛ nyin bɛ sosua ɛmɔ nun. Nán bɛ ju bɛ kɔmun afile'n-mɔ bɛ gua mgbolike'n-mɔ anyunnun. Sɛ ɛmɔ ju bɛ kɔmun afile'n-mɔ bɛ gua mgbolike'n-mɔ anyunnun an, bɛ 'tetia sɔ.

Ɛmɔ sɛle, bɛ kpɔnnɛ, bɛ bɔ anwan'n
(Luku 11.9-13)

⁷“Ɛmɔ sɛle nán b'a fa b'a man ɛmɔ. Ɛmɔ kpɔnnɛ nán b'a nwon yɛ. Ɛmɔ bɔ anwan'n nán b'a tike. ⁸Ɔ sanlin ke sɔanlan biala m'ɔ kɔ sɛle like'n, bɛ 'fa bɛ man yɛ. ⁹Sɔanlan m'ɔ kɔ kpɔnnɛ'n, ɔ 'nwon yɛ. Sɔanlan m'ɔ kɔ bɔ anwan'n, bɛ 'tike. Ɛmɔ anun benin yɛ sɛ yi wa sɛle yɛ kpɔn an, ɔ fa ɛbue man yɛ ɔ? ¹⁰Anaan sɛ ɔ sɛle yɛ ejue kɔn an, ɔ fa owo man yɛ ɔ? ¹¹Ɛmɔ mɔ bɛ tɪ ɛtefue'n, ɛmɔ sɪ ninngɛ mgbakpa fa man bɛ mma'n-mɔ. Ɔ yɔ sɛ mɔ ɛmɔ Asi'n m'ɔ wɔ anwunno'n, sɛ sɔanlan sɛle yɛ like a, ɔ nva man like kpa ɔ mman man yɛ ɔ?

Mala kpa nun anwɔn ejɔle'n
(Luku 6.31)

¹²“Like mɔ *Moyizɪ mala'n nɔn Nyanmian mgbɔmanfue'n-mɔ kalata'n kele'n y'ɔ le ke: Like kwalaa mɔ ɛmɔ kulo ke ɛmɔ amanngɔn'n-mɔ yɔ mán ɛmɔ'n, ɛmɔ kɔsɔ yɔ like sɔ'n bie mán bɛ.

Anwan nnyuan nun anwɔn ejɔle'n
(Luku 13.24)

¹³“Ɛmɔ wɔlɔ anwan fitu nun anun. Afi anwan tetele'n ɔ nɔn akpɔ fanvalaɔn'n, bɛ kele ewue atin. Ebele yɛ menian dɔɔn kpa sɪn ɔ. ¹⁴Nan anwan fitu'n nɔn akpɔ bɔhyɔi'n, bɛ kele nɔwan atin. Bɛ mɔ bɛ nkwɔn yɛ bɛ sɪn sɔ'n, b'a nzɔn man.

Ato mgbɔmanfue'n-mɔ anwɔn ejɔle'n
(Luku 6.43-44)

¹⁵“Ɛmɔ nían bɛ nwon kpa wɔ ato mgbɔmanfue'n-mɔ anwɔn. Bɛ fa bɔa kpolo bɛ wula bɛ ba ɛmɔ anwɔn. Nan bɛ kunnun an, bɛ tɪ ke bedi aminlefue kpa. ¹⁶Bɛ nyɔlie'n-mɔ anun yɛ ɛmɔ 'ba fa nwon bɛ ɔ. Bɛ ndi man divin mma ndile mmowe sɔ, yɛ bɛ ndi man *figi mma eminlan mmowe sɔ. ¹⁷Baka kpa biala su mma kpa. Yɛ baka ɛte kɔsɔ biala su mma ɛte. ¹⁸Baka kpa kɔn ngɔala man ke ɔ su mma ɛte. Yɛ baka ɛte kɔsɔ kɔn ngɔala man ke ɔ su mma kpa. ¹⁹Baka biala m'ɔ nzu man mma kpa'n, bɛ 'kpɛ bɛ tɔ sɪn nun anun. ²⁰Ɛhuka ati, ɔ fi bɛ nyɔlie nun anwɔn, ɛmɔ 'ba nwon ato mgbɔmanfue'n-mɔ angɔnmɪn.

Mán'n ndɛɛ ebua cian nun anwɔn ejɔle'n
(Luku 13.25-27)

²¹“Nán bɛ kwalaa mɔ bɛ fele mín: 'Yɛ Mun, yɛ Mun' yɛ bɛ 'kɔ Anwunno Belemgbin Mán nun anun ɔ. Nan bɛ mɔ bɛ yɔ mín Sɪ m'ɔ wɔ anwunno nun akunnun like'n, bɛ ala yɛ bɛ 'kɔ ɛlɔ ɔ. ²²Mán'n ndɛɛ ebua cian'n ju a, menian dɔɔn kpa 'ba se mín ke: 'Yɛ Mun, yɛ Mun, wɔ dunman nun, yɛ lili Nyanmian kpɔman, yɛ fuanlu wawe ɛte'n-mɔ. Ɛsɛ wɔ dunman nun, yɛ yɔli asinbenwɔn ninngɛ dɔɔn!' ²³Ebele nun anun yɛ mín 'ba han mín kele bɛ ke: Cian bie lé mín nzi man ɛmɔ. Ɛmɔ hɔ mɔa, ɛmɔ mɔ ɛte yɛ yɔ'n.”

Sua nnyuan nin anwon ejole'n
(Luku 6.47-49)

²⁴ Esee Zozi nwan: “Ehika ati, swanlan m'ɔ kɔ ti ejole'n mɔ m'an han m'an hele emɔ'n, se ɔ nanndi su a, anun ɔ ti ke bengelefɔe mɔ ɔ'a si yi sua nin ebɔe su. ²⁵ Esue nun a tɔ dede ɔ'a bu asi, anwonman nun a tu sele kpa a si sua'n, nan kɔsu kema ɔ jin ebɔe nin asu'n, ɔ man ɔ'a mmu man. ²⁶ Nan swanlan biala m'ɔ kɔ ti ejole'n mɔ m'an han mɔ ɔ'a nanndi man su'n, anun ɔ ti ke swanlan m'ɔ nzi man ngele, mɔ ɔ'a si yi sua nin anyuan nun asu. ²⁷ Esue nun a tɔ dede ɔ'a bu asi, anwonman nun a tu sele kpa a si sua sɔ'n. ɔ'a bubu ɔ'a gua bɔkɔɔ.”

Zozi tunmin'n
(Maaki 1.22, Luku 4.32)

²⁸ Mɔ Zozi heheleli bé Nyanmian ninnge sɔ'n-mɔ dede mɔ yi nwan tɔli'n, ke ɔ kpɔn kekele menian'n-mɔ ninnge'n, ɔ sɔn bé nwɔn kpili sɔnman. ²⁹ ɔ sanlin ke yi ngehele'n non *mala nin asu mgbain'n-mɔ die'n ti man kon. Nan ɔ kekele bé tunmin su.

8

Zozi 'ba man kokobefɔe kon anwon sa
(Maaki 1.40-45, Luku 5.12-16)

¹ Mɔ Zozi fi buka nun asu ɔ juli'n, menian dɔɔn sili yi su. ² Mele sɔ nun anun, kokobefɔe kon kɔ kpunngge Zozi, ɔ kɔ tu kɔ tɔ yi ja nun, yi nwan: “Yé Mɔn, se ε kulo a, ε kuala ke ε man mɔn nwɔn sa.”

³ ɔ hanlin sɔ a, Zozi kɔ tunngɔ yi sa'n ɔ kɔ han yi. Yi nwan: “Yuo o, mɔn kulo, ti akpɔle.” Ebele ala, kokobefɔe nin anwon kɔ sa. ⁴ Mɔ yi nwɔn sal'n, Zozi kɔ han kɔ hele yi ke: “N'ε kan kele swanlan fi, nan kɔ fa wɔ nwɔn kele Nyanmian *teeyifɔe'n. Se ɔ nwun wɔ yue a, yi tee'n mɔ Moyizi hehele'n, nán man be nwún yi ke wɔ nwɔn a sa.”

Zozi 'ba man nzalafɔ kpain'n kon akua nin anwon sa
(Luku 7.1-10)

⁵ Mɔ Zozi juli Kapɛenawɔmɔn mɔ ɔ 'wɔlɔ kulo nun anun'n, *Lɔmɔn nzalafɔ kpain'n kon kɔ a yi nwɔn ebele ⁶ ɔ kɔ han kɔ hele yi ke: “Yé Mɔn, mɔn akua'n le wu kpa. ɔ'a bubu ɔ la awulo εlɔ. Yi ti, mɔn 'sele wɔ ke ε mán yi nwɔn sá.”

⁷ Mɔ nzalafɔ'n hanlin sɔ'n, Zozi nwan: “Mɔn 'ba hɔ mɔn man yi nwɔn sa.”

⁸ ɔ non Zozi anwan mɔ ɔ 'tɔ'n, nzalafɔ kpain'n nwan: “Mɔn Mɔn, mɔn nze nvata man ke ε ba mɔn awulo εlɔ ɔ. Nan wɔ lili kan ejole kpole konmgbɔ cein, nán mɔn akua nin anwon 'ba sa. ⁹ N ne mɔn nyunnnun mgbain mɔ be sie mɔn yê mɔn kɔsu mɔn sie mɔn nzalafɔ'n-mɔ. Se mɔn se bé nunhan kon ke: ‘Kɔ!’ a, ɔ kɔ. Se mɔn se fufɔle ke: ‘Bala ewa!’ a, ɔ ba. Se mɔn se mɔn akua'n kɔsu ke: ‘Yɔ like sɔa!’ a, ɔ yɔ.”

¹⁰ Mɔ Zozi tɔli nzalafɔ kpain sɔ nun anwan nun ejole'n, ɔ sinlin yi nwɔn. ɔ kɔ han kɔ hele bé mɔ be si yi su'n ke: “Mɔn kan yi ananhɔle mɔn kele emɔ ke Izalayɛ mán nun anun ewa, swanlan m'ɔ le dedi kpili kpa ke bian eh'n, n nwunlin man yi nwɔn sɔ. ¹¹ Mɔn kan mɔn kele emɔ ke menian dɔɔn kpa fi senze afitelie, ɔ non senze atɔle, be 'ba a Anwunno Belemgbin Mán nun anun, be non Abalahamɔn, Izaki, non Zvakɔbɔ be 'ba tu asaa. ¹² Nan bé mɔ yê ɔ se ke ahan be kɔ Anwunno Belemgbin Mán nun anun'n, be 'ju bé be gua gua nun asu awosin nun anun. Ebele, be 'sun, ese be 'kvan bé je'n.”

¹³ Eh, Zozi kɔ han kɔ hele nzalafɔ kpain'n ke: “Kɔ wɔ awulo, wɔ dedi'n mán wɔ sa hán mɔ ε le kpɔnnde'n.” Mele sɔ nun ala, nzalafɔ kpain nun akua nun anwon kɔ sa.

*Sozi 'ba man nwuluwafue dɔɔn anwɔn sa
(Maaki 1.29-34, Luku 4.38-41)*

¹⁴ Ehi anzin, Sozi kɔ hɔ Pielɔ awulo elɔ. Ɔ 'kɔ a ju a, anun ebunnun a hyɔ Pielɔ asebalan, ɔ la ebele. ¹⁵ Sozi kɔ han Pielɔ asebalan nun asan, ebunnun'n fi yɔ nwon kɔ tu. Ɔ kɔ jasɔ, ɔ kɔ kpɔndɛ like kɔ man Sozi kɔ li.

¹⁶ Mɔ alie'n tɔli nun'n, be falɔ menian dɔɔn kpa mɔ wawe ete wɔ be nun be beleli Sozi. Sozi le yɔ Nwan Ejɔle'n ɔ kɔ fwan wawe ete'n-mɔ maan be fi menian'n-mɔ anun be kɔ tu. Eɛe ɔ kɔ man nwuluwafue'n-mɔ kwalaa anwɔn kɔ sa. ¹⁷ Ɔ yɔli sɔ maan ejɔle'n mɔ Nyanman kpɔmanfue *Ezayi hanlin'n kpɔnlin sv. Yɔ nwan: Ɔ'a fa ye nwon ewue'n ɔ'a man ye nwon a sa.

*Be mɔ be kulo ke be si Sozi sv'n
(Luku 9.57-62)*

¹⁸ Ehi, menian dɔɔn kpa walɔ yialɔ Sozi anwɔn ebele. M'ɔ nwonlin yɔ sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele yɔ menian'n-mɔ ke be man be kpɛ asue'n be hɔ yɔ nzin elɔ ebue kɔn. ¹⁹ Mala nun asɔ kpain'n kɔn kpunngeli yɔ nwon ebele a, yɔ nwan: "Kpain, lika biala mɔ e 'kɔ'n, mun 'kɔ bie."

²⁰ Mɔ hanlin sɔ'n, Sozi nwan: "Naan'n-mɔ le be bɔe, nnɔnman'n-mɔ kɔsv le be sɔ mɔ be da nun ɔ. Nan *Mân Baa'n le man lika m'ɔ da de yɔ enwonman ɔ."

²¹ Yɔ menian'n-mɔ anun kɔn kɔsv kɔ se yɔ ke: "Ye Mun, man mɔn atɔn maan n gɔ n zie mɔn si kwalaa nán m'an a."

²² Ɔ hanlin sɔ a, Sozi nwan: "Si mɔn sv nán yaci ewue mma maan be sie be mɔ b'a wu'n-mɔ."

*Sozi 'ba gua anwɔnman kpili kɔn asi
(Maaki 4.35-41, Luku 8.22-25)*

²³ Ehi anzin, Sozi nun yɔ menian'n-mɔ fulɔ elɛɛ nun anun. ²⁴ Kaan ce, anwɔnman kpili kɔn nun asutue kɔ tu kɔ si be. Mgbaha'n kɔ bɔ nzue kɔ gua elɛɛ nun anun dede ɔ ka m'ɔ nwan ɔ. Nan ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anun Sozi la elɛɛ nun anun ɔ le dafi. ²⁵ Yɔ menian'n-mɔ kɔ hɔ kɔ tinngɛ yɔ. Be nwan: "Ye mun, de ye nán ye le wu!" ²⁶ Sozi nwan: "Nzuke ati ye emɔ sulo sɔa'n? Emɔ le man dedi ɔ?" M'ɔ hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ jasɔ ɔ kɔ juɔ aminle sv ɔ kɔ hele anwɔnman'n nun asue'n. Ebele ala, anwɔnman kɔ gua asi, asue kɔsv kɔ gua asi. Yɔ kwalaa kɔ yɔ diin.

²⁷ Ejɔle'n sinlin be kwalaa be nwon. Be nwan: "Sɔnlan benin y'ɔ le ehi? Ɔ juɔ kele anwɔnman nun asue bɔbɔ a, be man yɔ anyinnɔ!"

*Sozi 'ba fwan menian nnyuan anun wawe ete'n-mɔ
(Maaki 5.1-20, Luku 8.26-39)*

²⁸ Mɔ Sozi kpeli asue'n ɔ hɔli juli yɔ nzin elɔ'n, Gadala mân nun anun, mmelenzua nnyuan fi asielɛɛ nun asɔ be kɔ fite fite. Be kɔ a Sozi atɔn ekpa. Menian sɔ'n-mɔ, wawe ete wɔ be nun. Be nwon esulo kpa, ɔ man sɔnlan fii nguala man atɔn'n mɔ be wɔ sv nun asɔ sin. ²⁹ Mɔ be walɔ juli Sozi anyunnun ebele'n, be kɔ tetian nun. Be nwan: "Nyanman Awa, nzu ɔ? E se ye se? Asɔ a a ewa ke e 'ba tua ye ete nun anwɔn kale kwalaa nán ndɛ ebua cian nun a ju ɔ?"

³⁰ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anun mgbolike fatule kpili kɔn wɔ mɔa kaan be le didi. ³¹ Wawe ete'n-mɔ kɔ sele Sozi, be kɔ han be kɔ hele yɔ ke: "Se e 'fwan ye a, man ye atɔn maan ye hɔ wɔlv mgbolike ehi-mɔ anun."

³² Sozi nwan: "Emɔ hɔ!" Wawe ete'n-mɔ kɔ fite be kɔ hɔ kɔ wɔlv mgbolike'n-mɔ anun. Ebele ala, mgbolike fatule'n kwalaa fi bɔka nun asɔ be le enwanndie be kɔ hɔ kɔ gua asue nun anun be kɔ nwan. ³³ Menian'n-mɔ mɔ be nian mgbolike'n-mɔ asɔ'n kɔ nwanndi be kɔ hɔ kulo, be kɔ han like'n mɔ ɔ'a yɔ mgbolike'n-mɔ, ɔ nun menian'n-mɔ mɔ wawe ete wɔ be nun nun anwɔn ejɔle

be ko hele menian'n-mo. ³⁴ Mo kulo nun aso menian'n-mo kwalaa tli ejole so'n, be ko kpo Zozi. Mo be nwunlin yi'n, be ko sele yi ke o fi be man nun anun o jasv.

9

Zozi b'a man bubuluwafve kon anwon sa

(Maaki 2.1-12, Luku 5.17-26)

¹ M'o yoli so'n, Zozi ko fu elele nun anun, o ko kpe asue'n o ko sa ko ho yi kulo nun aso. ² O juli ebele a, be ko sva bubuluwafve kon nun yi ebee'n kwalaa be ko bele yi. Mo Zozi nwunlin ke menian so'n-mo le dedi'n, o ko se bubuluwafve'n ke: "Min wa, gua wo ahonlin asi. Nyanman a fa wo ete nun a hye wo."

³ Anun *mala nun aso mgbain'n mmie-mo wo ebele. Be ko han yi be ti anun ke: "Swanlan ehi a jovo a tia Nyanman."

⁴ Zozi nwunlin be ajonlin'n. Yi nwan: "Nzuke ati ye emo le ajonlin nvin sva-mo emo ati anun o? ⁵ Se mun se ke: 'B'a fa wo ete'n b'a hye wo' a, emo nnwun man nun. Nan se mun se ke: 'Jasv nanndi', nan o yo so a, ⁶ anin emo a nwun yi ke *Man Baa'n le tunmin asie nun aso ewa, o fa ete ce.'" Ehi a, o se bubuluwafve'n ke: "Jasv, fa wo ebee'n ko wo awulo!" ⁷ Zozi hanlin so ala, swanlan'n ko jasv o ko ho yi awulo. ⁸ Mo meninsoman'n nwunlin yi so'n, esulo hanlin be. Be ko la Nyanman asi, o sanlin ke o'a fa tunmin sva o'a man kulo menian'n-mo.

Zozi 'ba fele Matie

(Maaki 2.13-17, Luku 5.27-32)

⁹ Ehi anzin, Zozi fi ebele o ko ho. Mo o 'sin ko'n, o ko nwun ke bian kon ti lika mo be dide ajule'n. Bian so'n, be fele yi Matie. Zozi nwan: "Matie, si min so!" O hanlin so a, Matie ko jasv ko si yi so.

¹⁰ Elehon kon Matie ko fele Zozi alie. Mele m'o non yi menian'n-mo be gua tabli nun anwon be 'didi'n, be don mo be dide ajule'n, non menian mo be asitanlan'n ti man kpa'n ko a ko tetanlan tabli nun anwon bie. ¹¹ Nan mo *Falisifve'n-mo nwunlin yi so'n, be ko bisa Zozi menian'n-mo ke: "Nzuke ati ye emo amun'n non be mo be dide ajule, o non menian mo be asitanlan ti man kpa'n ye be le didi'n?"

¹² Mo Zozi tli ejole so'n, yi nwan: "Be mo be ndi man akpole'n ye be kpunde ayile eyolefve o, nan nan be mo be ti akpole nun o. ¹³ Ehele Ejole'n lika mo b'a hele yi ke Nyanman nwan: *Min kulo ke menian'n-mo nwun anwunnvoe be afian o tala tee eyie nun anwon ninng'e'n mo be yo be man min'n.* Ejole so'n, emo ho sian nan be ti yi bu kpa." Mo Zozi hanlin so'n, ese yi nwan: "Nan seseleve'n-mo ati ye m mali o, nan etefve'n-mo ati o."

Abuala nun anwon kosuan'n

(Maaki 2.18-22, Luku 5.33-39)

¹⁴ Ehi, Zvan menian'n-mo wal tli Zozi a, be nwan: "Ye non *Falisifve'n-mo ye di abuala titi. Nan nzuke ati ye wo menian die'n-mo nni man abuala'n bie'n?"

¹⁵ Mo be bisali kosuan so'n, Zozi ko bua be ke: "Mele mo atonvole bian'n nun yi manngon-mo gua atonvole nun abo'n, emo jonlin ke menian so'n-mo alba 'bo be nwon? Cee, be lva mmoman be nwon. Nan cian mo be ko le atonvole bian'n fi be sa nun'n, ebele nun anun ye be 'di abuala o."

¹⁶ "Swanlan fi nva man ndafuin fofole nda man etanlan daba nun. Se o yo yi so a, ndafuin fofole'n 'sua etanlan daba'n biekun. Sian anun yi boe nun a yo kpili a tala daba die'n. ¹⁷ Be nva man nzan fofole be ngua man kpolo kotoku daba nun. Se be yo yi so a, kpolo kotoku'n 'sua o seci ye nzan'n kusv 'butu. Nan

nzan fɔfɔlɛ'n, bɛ gua yí kpolo kotoku fɔfɔlɛ nun. Yí diɛ anun kpolo kotoku o, nzan o, bɛ kɔala yí kwalaa fa sie."

Zozi 'ba man balasua kɔn anwɔn sa

*ɛsɛ ɔ 'ba hɔn talua kaan kɔn
(Maaki 5.21-43, Luku 8.40-56)*

¹⁸ Anun Zozi anwan wɔ sɔ ɔ tɛ kan ɛjɔlɛ ɔ tɛ keke bé. Zufu'n-mɔ kpain'n kɔn wali a, ɔ kɔ kotɔ Zozi anyunnun ɛbele, yí nwan: "Mín wa balasua nun a wu kikaala. Yí ti, bala nán fa wɔ sa fua yí nwan maan ɔ hín." ¹⁹ Bian'n hanlɔn sɔ a, Zozi nɔn yí menian'n-mɔ kɔ jasɔ bɛ kɔ si yí sɔ.

²⁰ Mɔ bɛ 'kɔ'n, anun balasua kɔn wɔ menian'n-mɔ anun, ɔ li Zozi anzin. Moja a tu balasua sɔ'n dede afɔɛ bulu nɔn nnyuan. ɔ kɔ hyɔn kɔ kpunngɛ Zozi, ɔ kɔ han yí taladiɛ nun anwan'n. ²¹ ɔ sanlɔn kɛ yí kunnun ɛlɔ, yí nwan: "Sɛ mun nyan yí taladiɛ'n bɔbɔ mun kan yí a, mín nwan 'sa."

²² Zozi tuli yí nyɔn yí nzin m'ɔ nwunlin bala'n, yí nwan: "Mín wa balasua, gua wɔ ahɔnlin asi, nán wɔ dedi nun a man wɔ nwan a sa." ɛbele ala, bala nun anwan kɔ sa.

²³ Mɔ Zozi juli Zufu kpain nun awulo ɛbele m'ɔ nwunlin abile mma'n-mɔ nɔn awɔlɛ mma'n-mɔ'n, yí nwan: ²⁴ "ɛmɔ fi ɛwa bɛ fite, nán batɔnman'n wuli man, ɔ lɛ dafi." Zozi hanlɔn sɔ a, menian'n-mɔ kɔ tu kɔ gua bɛ kɔ silɔ yí. ²⁵ Mɔ bɛ manlɔn menian'n-mɔ fitelɔ yuel'n, Zozi kɔ wɔlɔ sua nun anun ɛlɔ, ɔ kɔ sɔ talua kaan nun asa, talua'n kɔ jasɔ. ²⁶ Mɔ talua'n jasɔl'n, ɛjɔlɛ sɔ'n hɔlɔ dede ɔ juli mân sɔ'n lika kwalaaatin.

Zozi 'ba man anyinsinlinwafɔɛ nnyuan anwɔn sa

²⁷ ɛhɔ, Zozi fi ɛbele hɔlɔ, nan mɛlɛ mɔ ɔ 'kpe nun sun'n, anyinsinlinwafɔɛ nnyuan kɔ si yí sɔ, bɛ lɛ etetan. Bé nwan: "Belemgbin *Davidi awa, nwun yé nwan anwunnvoe!"

²⁸ Mɔ Zozi juli yí awulo'n, anyinsinlinwafɔɛ'n-mɔ kɔ kpunngɛ yí nwan ɛbele, nán ɔ'a bisa bé kɛ: "Asɔ ɛmɔ de di kɛ mun kwalaa mun man ɛmɔ anwɔn sa ɔ?"

Mɔ Zozi bisali bé kosuan sɔ'n, bé nwan: "Yuo o! Yé Mɔn, ɛ kwalaa yí yɔ."

²⁹ ɛhɔ a, Zozi kɔ fua bé nyɔn'n, yí nwan: "ɛmɔ dedi nun anwɔn, man ɔ yɔ sɔ mán ɛmɔ!" ³⁰ ɛbele ala, bé nyɔn'n-mɔ kɔ tike tike. Zozi kɔ jɔjɔ aminle sɔ kɔ hele bé, yí nwan: "ɛmɔ tíe yí kpa, nán bɛ man sɔanlan fíi anzɔ tu." ³¹ Nan mɔ anyinsinlinwafɔɛ nnyuan sɔ'n fi ɛbele hɔlɔ'n, bɛ kɔ bɔ Zozi anwɔn ɛjɔlɛ ɛbele mân sɔ nun anun lika kwalaaatin.

Zozi 'ba man amunlefɔɛ kɔn jɔjɔ

³² Anyinsinlinwafɔɛ'n-mɔ hɔlɔ ala, bɛ kɔ fa sɔanlan kɔn bɛ kɔ beɛ Zozi. Sɔanlan sɔ'n, wawɛ ɛtɛ wɔ yí nun, ɔ man ɔ ngwala man jɔjɔ. ³³ Mɔ Zozi tuli wawɛ ɛtɛ'n, sɔanlan'n kɔ jɔjɔ. ɔ sinlin menian'n-mɔ anwɔn. Bé nwan: "Yɛ nwunlin man like sɔa bie lé Izalayɛ mân nun anun!"

³⁴ Nan mɔ *Falisifɔɛ'n-mɔ nwunlin yí sɔ'n, bé nwan: "Wawɛ ɛtɛ'n-mɔ kpain'n y'ɔ man yí tunmin m'ɔ fa tu wawɛ ɛtɛ'n-mɔ ɔ."

*Zozi 'ba nwun meninsɔnman nun anwɔn anwunnvoe
(Maaki 6.34, Luku 10.2)*

³⁵ Zozi nanndɔ kulo mgbili'n-mɔ ɔ nɔn ngangan'n-mɔ asɔ, ɔ hehelɔ menian'n-mɔ ninngɛ Zufu'n-mɔ asɔnɔn sua'n-mɔ anun. ɔ bɔlɔ ɛjɔlɛkpa'n m'ɔ tu de Anwunno Belemgbin Mân'n ɔ hehelɔ bé. Bé mɔ ewue ngacile ngacile kwalaa wɔ bé nwan'n, Zozi manlɔn bé nwan sahi. ³⁶ Mɔ Zozi nwunlin meninsɔnman'n, bé nwan yɔlɔ yí anwunnvoe. ɔ sanlɔn kɛ b'a fɛ, ɛsɛ bé nwan a bubu bé. Bɛ ti kɛ

mm̄va m̄o be le man b̄va enianfv̄e ɔ. ³⁷ Ehi a, ɔ kɔ han kɔ hele yí menian'n-m̄o ke: “Ebo'n ti kpili, nan kus̄v̄ ajunmanfv̄'n-m̄o a nz̄on man. ³⁸ Yí ti, em̄o séle ebo nun asv̄ minlian'n maan ɔ gúa ajunmanfv̄ d̄on yí ebo nun asv̄.”

10

Zozi mm̄fv̄e bulu n̄on nnyuan'n (Maaki 3.13-19, Luku 6.12-16)

¹ M̄o Zozi hanl̄n s̄o yueh'n, ɔ kɔ fele yí menian bulu n̄on nnyuan'n, ɔ kɔ man bé tunmin m̄o be k̄vala yí fa tu wawe ete'n-m̄o. Eɛe bé m̄o ewue ngacile ngacile k̄valaa w̄o bé nw̄on'n, be k̄vala ke be man bé nw̄on sa. ² E 'nwun Zozi mm̄fv̄e bulu n̄on nnyuan'n dunman: m'ɔ li m̄va'n y'ɔ le Sim̄on m̄o be fele yí Piel̄i'n, ɔ n̄on yí nianman Andele, Zebede awa Zvak̄i n̄on yí nianman Zvan, ³ Filip̄v̄, Baatelemin, Toma, Matie m'ɔ dide ajule'n, Alife awa Zvak̄i, Tade, ⁴ Sim̄on m'ɔ kp̄onnde yí m̄an'n fanw̄ondi'n yé Zudas̄i Isikal̄iɔti m̄o ɔ 'yí Zozi man yí mgb̄fv̄e'n-m̄o.

Zozi 'ba sv̄an yí menian bulu n̄on nnyuan'n (Maaki 6.7-13, Luku 9.1-6)

⁵ Menian bulu n̄on nnyuan'n m̄o Zozi sv̄anl̄n bé n̄un an̄un. Asannan n̄an ɔ'a sv̄an bé'n, af̄otu m'ɔ tuli bé n̄un ah̄i, yí nwan: “Bé m̄o be ti man Zuf̄v̄'n, n̄an be kɔ bé nw̄on, eɛe n̄an be kɔ Samali kulo'n-m̄o asv̄. ⁶ Nan em̄o h̄o Izalaye amma'n-m̄o anw̄on. Afi be ti ke mm̄va m̄o b'a minlin ɔ. ⁷ Em̄o 'kɔ a, em̄o h̄an héle menian'n-m̄o ke Anwunno Belemgbin elie m̄ele n̄un a kpunnḡe. ⁸ Em̄o m̄an nwuluwaf̄v̄e'n-m̄o anw̄on sá, bé m̄o yé b'a wu'n, man be fi ewe n̄un be j̄asv̄, em̄o tí kokobef̄v̄e'n-m̄o anw̄on, be tú wawe ete'n-m̄o. N̄an be de bé like f̄íí, nan be yó be hyé bé, ɔ sanl̄n ke Nyanm̄ian a fa tunmin s̄o n̄un a hye em̄o. ⁹ Se em̄o 'kɔ a, n̄an be fa esika f̄íí be sa bé nw̄on. ¹⁰ N̄an be fa bóle, n̄an be fa talad̄ie nnyuan, n̄an be fa mgbab̄va k̄on, eɛe n̄an be fa kp̄oman k̄on be sa bé nw̄on. ɔ sanl̄n ke sv̄anlan m'ɔ di junman'n, ɔ se ke ɔ nyan yí n̄van n̄un ah̄ie m'ɔ fata ɔ.

¹¹ “Kulo biala m̄o em̄o kɔ h̄o sv̄'n, se ɔ ti kpili ɔ, se ɔ ti kaan ɔ, em̄o bísa bísa, sv̄anlan m'ɔ kulo ke ɔ sike em̄o'n, em̄o tánlan yí awulo ebele dede ɔ jú cian m̄o em̄o fi kulo s̄o n̄un asv̄ be 'jasv̄'n. ¹² Awulo m̄o em̄o kɔ w̄ol̄v̄ n̄un'n, em̄o bísa bé ah̄in. ¹³ Se awulo s̄o n̄un an̄un menian'n-m̄o s̄o em̄o n̄un kanlanman an, em̄o m̄an em̄o albac̄ic̄ie'n há awulo s̄o n̄un an̄un. Nan se b'a nz̄o man em̄o n̄un an, em̄o albac̄ic̄ie'n há em̄o asa n̄un. ¹⁴ Se b'a nz̄o man em̄o n̄un b'a ndie man em̄o ej̄ole n̄un an, em̄o b̄ɔ bé mgbab̄va'n-m̄o abv̄ nvutule'n be gúa ebele be h̄o. ¹⁵ M̄un kan yí ananh̄ole m̄un kele em̄o ke ndeɛ ebua cian n̄un an̄un, kulo s̄o n̄un asv̄ menian'n-m̄o, yale m̄o be 'nwun yí'n, ɔ 'tala Sod̄om̄on n̄on Gom̄o kulo'n-m̄o asv̄ menian'n-m̄o d̄ie'n.

Ah̄l̄w̄a'n (Maaki 13.9-13, Luku 21.12-19)

¹⁶ “Em̄o n̄ian, m̄un sv̄an em̄o ke mm̄va w̄o bedi'n-m̄o afian. Ehīka ati, em̄o n̄ian bé nw̄on ye ke owo-m̄o, eɛe em̄o yó melehv̄andi ke abubule'n-m̄o. ¹⁷ Em̄o n̄ian bé nw̄on w̄o menian'n-m̄o dunman n̄un. ɔ sanl̄n ke be 'ba fa em̄o be kɔ bé m̄o be di ej̄ole n̄un aja sv̄. Be 'fin em̄o mgb̄ele bé Nyanm̄ian sua'n-m̄o an̄un. ¹⁸ M̄in dunman n̄un, be 'ba fa em̄o be kɔ m̄an mgbain'n-m̄o n̄on mmelemgbin'n-m̄o aja sv̄ maan em̄o di m̄in nw̄on andanz̄ie be kele bé ɔ n̄on bé m̄o be ti man Zuf̄v̄'n. ¹⁹ Se be n̄on em̄o kɔ bé m̄o be di ej̄ole n̄un aja sv̄ a, m̄o em̄o 'ba han'n, n̄an be susu yí nw̄on, eɛe n̄an be susu ke em̄o 'kp̄in kan ej̄ole'n. ɔ sanl̄n ke ej̄ole m'ɔ di m̄o em̄o kan'n 'ba t̄o em̄o an̄van an̄un tem̄on s'ɔn. ²⁰ Ej̄ole'n m̄o

emə 'ba han'n, ə fi man emə muonun, nan emə Asi'n Wawə'n yê ə 'fa ejələ sə'n wula emə anvan ə.

²¹ “Menian mmie-mə 'ba yí bé nianman'n-mə man maan bé kun bé. Siə mmie-mə kəsu 'ba yí bé mma'n-mə man maan bé kun bé. Mma mmie-mə kəsu 'ba jasə bé si-mə akəmün anun maan bé kun bé. ²² Mún dunman nun, menian'n-mə kwalaa 'fa emə anwən ekpə. Nan swanlan m'ə kə jinlan yí ja nun kpunndiin dede ə kə ju yí ayueli'e'n, swanlan sə'n, ə 'nyan yí ti. ²³ Kulo mə emə kə hə sū mə bé le keke emə ahuləwa'n, emə nwánndi bé hə fəfələ asu. Mún kan yí ananhəle mún keke emə ke emə ngə yue man Izalayə kulo'n-mə kwalaa asu kpanza nán *Mân Baa nun a a.

²⁴ “Swanlan mə bé le keke yí like'n, ə ndala man swanlan'n m'ə le keke yí'n. Akə'a'n kəsu ndala man yí mún'n. ²⁵ M'ə cian'n, y'ə le keke swanlan'n mə bé le keke yí like'n, ə káci ke swanlan'n m'ə le keke yí like'n. Yé akə'a'n kəsu, ə káci ke yí mún'n. Sə bé le fele awulo kpain'n muonun *Belizebulu a, nán awulo nun anun menian'n-mə yê bé ngə fele bé ke be kulo ə!

Swanlan m'ə se ke emə sulo yí'n

(Luku 12.2-7)

²⁶ “Emə nán be sulo kulo menian'n-mə. Afi yí kwalaa mə bé kə fia be kə yə'n, be 'nwnun yí. Yé ejələ mə be kə li yí nviəle nun'n kəsu 'fite. ²⁷ Mə mún kan mún keke emə kangə'e'n, emə hán yí eyua. Ejələ mə be kə han be kə hele emə asulo nun'n, emə fú jinlan anwunno be hán. ²⁸ Emə nán be sulo menian'n-mə mə be kun anwonnaan'n kəsu be ngwala man wawə'n kun'n. Nan emə sulo Nyanmian mə kwalaa ke ə man anwonnaan'n nun wawə'n wu sín'n m'ə le man ayueli'e nun anun'n. ²⁹ Asu be ndənun man nənman atulufia nganngan nnyuan gua dufule ə? Nan kəsu be nnyan man bé be ngun man bé mgban. Nunhan kəsu mə be kə nyan yí be kə hun yí'n, anin Nyanmian muonun a man yí nwnun atun. ³⁰ Nan emə die, emə ati enyuan'n muonun, Nyanmian si yí nwan. ³¹ Nán man emə sulo like fí. Ə sanlin ke emə anwən cian kpa tala atulufia dəwn kpa.

Bé mə be kan ke be nzi man Zozi'n

(Luku 12.8-9)

³² “Ehika ati, swanlan m'ə kə han yí menian'n-mə anyunnun ke ə ti mún die'n, mún kəsu mún 'kan yí mún Si m'ə wə anwunno nun anyunnun ke swanlan sə'n ti mún die. ³³ Nan se swanlan kəsu kan yí menian'n-mə anyunnun ke ə nzi man mún an, mún kəsu mún 'kan yí mún Si m'ə wə anwunno nun anyunnun ke mún nzi man swanlan sə'n!

Nán anzənunjə ə, nan elə ə

(Luku 12.51; 14.26-27)

³⁴ “Nán man emə jənlun ke m malí mán nun anzənunjə eman. Nán anzənunjə yé n valí malí ə, nan elə ə. ³⁵ M malí baa'n nun yí si bé afian ešecie. M malí nian'n nun yí wa balasua nun afian ešecie. Eše kəsu m malí ahelenian'n-mə afian ešecie. ³⁶ Awulo kəsu anun menian'n-mə 'kpə bé nwnun.

³⁷ “Swanlan m'ə kulo yí si anaan yí nin tala mún'n, swanlan sə'n, anin ə ti man mún die. Swanlan kəsu m'ə kulo yí wa belenzua anaan yí wa balasua tala mún'n, swanlan sə'n kəsu, anin ə ti man mún die. ³⁸ Swanlan mə ə'a nva man yí kuləwa'n ə'a ndu man yí kəmun su, ə'a nzi man mún sv'n, swanlan sə'n, ə ti man mún die. ³⁹ Swanlan m'ə kulo ke ə kpunndi yí ngəwan'n, swanlan sə'n, ə 'minlin yí ngəwan'n. Nan swanlan mə mún dunman nun ə kə minlin yí ngəwan'n, ə 'nyan ngəwan.

Ahatua'n

(Maaki 9.41)

40 “Svanlan m'ɔ kɔ sɔ emɔ nun'n, anin mɪn yê ɔ'a sɔ mɪn nun ɔ. M'ɔ kɔ sɔ mɪn nun'n, anin svanlan'n m'ɔ svanlan mɪn'n nun yê ɔ'a sɔ ɔ. 41 Svanlan m'ɔ kɔ sɔ Nyanmian kpɔmanfɔe kun nun ke be sɔ bé nun'n, kpɔmanfɔe ahatua yê ɔ 'nyan yí ɔ. Svanlan kusɔ m'ɔ kɔ sɔ seseɔfɔe kun nun ke be sɔ be nun'n, seseɔfɔe ahatua yê ɔ 'nyan yí ɔ. 42 Mun kan yí ananhɔle mun keke emɔ ke: svanlan m'ɔ kɔ man mmatɔnman ehi-mɔ anun kun nzue fɔlɔlɔ mgban nganlananzan kun kɔ nun, ɔ sanlan ke ɔ ti mɪn svanlan'n, svanlan sɔ'n, ɔ 'nyan yí nwon ahatua.”

11

Bé mɔ Zvan Batisi svanlan bé'n (Luku 7.18-35)

1 Mɔ Zoji yueli ejɔle sɔ'n-mɔ kan keke yí menian bulu nun nnyuan'n, ɔ kɔ hɔ kɔ hehele Nyanmian Anvan Ejɔle nun ebele kulo kulo'n-mɔ asu.

2 Temɔn sɔ'n, anin b'a tɔ Zvan fiadi. M'ɔ tili junman'n mɔ Kilisi le di nun angan'n, ɔ kɔ svan yí menian'n mmie-mɔ yí nwon eɔ. 3 Be hɔli juli Zoji anwon eɔ a, bé nwan: “Yê Mun, svanlan'n mɔ Zvan hanlan yí ejɔle ke ɔ 'ba'n y'ɔ le wɔ anan svanlan sɔ'n te wɔ sian ɔ?”

4 Zoji kɔ bua bé ke: “Ehi mɔ emɔ a ti'n, ɔ nun mɔ emɔ a nwun yí'n, be hɔ bɔ nun amannɛ be héle Zvan. 5 Anyunsinlinwafɔe'n-mɔ nwun asu. Bubuluwafɔe'n-mɔ nanndi. Kokobefɔe'n-mɔ anwon a sa. Anzotiliwafɔe'n-mɔ ti ejɔle. Ewue mma'n-mɔ fi ewue nun b'a tinngɛ. Ejɔlekpa'n kusɔ, be le bɔ be keke ehianfɔe'n-mɔ. 6 Nyila hán svanlan m'ɔ kɔ tila yí dedi'n m'ɔ le yí mɪn nwon nun anun'n.”

7 Mɔ Zvan menian'n-mɔ salɔ hɔli'n, Zoji kɔ han Zvan anwon ejɔle kɔ hele menian'n-mɔ. Yí nwan: “Nzuke yê emɔ hɔli yí enian ewâ nun anun eɔ'n? Ndeɛ mɔ anwonman'n le fita yí ɔ? 8 Anan nzu like die yê emɔ hɔli yí enian ɔ? Emɔ hɔli nianlan svanlan m'ɔ wula taladiɛ kanlanman ɔ? Nan bé mɔ be wula taladiɛ nganlanman nganlanman'n, be gua mmelemgbin'n-mɔ awulo. 9 Anun nzu lili yê emɔ hɔli yí enian'n? Nyanmian kpɔmanfɔe kun ɔ? Sakpa, mun kan mun keke emɔ ke ɔ tala Nyanmian kpɔmanfɔe bɔbɔ. 10 ɔ sanlan ke Zvan yê Ehele Ejɔle'n kan yí ejɔle ke Nyanmian nwan:

Nian, mun svan svanlan kun wɔ nyunnun
maan ɔ di mva ɔ sesie wɔ atin'n.

11 “Mun kan yí ananhɔle mun keke emɔ ke mán ehi anun, be wɔli man svanlan bie m'ɔ ti kpili tala Zvan ɔ. Nan kusɔ svanlan m'ɔ ti kaan Anwunno Belemgbin Mán nun anun'n, ɔ ti kpili tala Zvan. 12 ɔ fi mele mɔ Zvan mantanlan Nyanmian Anvan Ejɔle nun ehan dede m'ɔ ju ene'n, Anwunno Belemgbin Mán'n le tele anwonsele sv kpa. Nan ati anun ete mma'n-mɔ a fa yí nwon ekpo kpa. 13 Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ kwalaa nun Moyizi mala'n, be hanlan Anwunno Belemgbin Mán nun anwon ejɔle dede ɔ juli Zvan mele sv. 14 Emɔ lé li ke *Eli mɔ be hanlan yí ewale nun anwon ejɔle'n y'ɔ le Zvan. 15 Svanlan m'ɔ sɔ fasie'n, ɔ fá sie!

16 “Nwan yê n vá ajulisɔ menian'n-mɔ n zú yí ɔ? Be ti ke mmatɔnman ngangan-mɔ mɔ be titi gua nun asu be le tian be se bé manngɔn ehunlan-mɔ ke:

17 ‘Y'a bɔ abile dede emɔ a nzi man.

Y'a tɔ ejue y'a bɔ emɔ yale sv,
kusɔ emɔ a nzisa man bé sa

b'a ngua man bé ti b'a nzun man.’

18 “Afi Zvan walɔ a, ɔ'a nni man yí nwan nun ese ɔ'a nwon man nzan. Menian'n-mɔ nwan: ‘Wawe ete wɔ yí nun.’ 19 *Mán Baa'n walɔ a, ɔ didi, ɔ nun nzan, ese menian'n-mɔ nwan: ‘Be nian, svanlan ehi die, yí junman nun ala y'ɔ

le alie elie non nzan envan. Yi manngon y'o le be mo be dide ajule'n, o non etefoe'n-mo'. Nan mo Nyanmian a yo'n kele ke o ti sese sakpa."

*Zozi 'ba tu Galile man nun anun menian'n-mo anyunnun
(Luku 10.13-15)*

²⁰ Kulo'n-mo mo Zozi yoli asinbenwon ninngede don so, mo ebete menian'n-mo a nnun man be nwon b'a ngaci man be abalabo'n, Zozi tuli be nyunnun. ²¹ "Emo Kolazin amma, munnzue han emo! Emo Betisayida amma, munnzue han emo! Afi se o ti ke asinbenwon ninngede'n-mo mo n yoli yi emo afian'n, n yoli yi Tii non Sidon kulo'n-mo aso a, ahan nde-nde kpa ebete menian'n-mo wulali kotoku be bolu nzvan be helele ke b'a nun be nwon b'a kaci be abalabo'n. ²² Ehika ati, mun kan mun kele emo ke ndee ebua cian nun anun, yale mo emo 'nwun yi'n, o 'tala Tii non Sidon menian'n-mo die'n. ²³ Emo Kapenawomun amma, emo kusu jonlin ke emo 'kuku be nwon so dede be non Nyanmian se o? Be 'kan emo asi dede emo ko sin m'o le man ayuehe nun anun. Afi se o ti ke asinbenwon ninngede'n mo n yoli yi emo afian ebete'n, n yoli yi Sodomon an, ahan ene non ene, kulo so'n te wo ebete. ²⁴ Ehika ati, mun kan mun kele emo ke ndee ebua cian nun anun, yale mo emo 'nwun yi'n, o 'tala Sodomon die'n."

*Sie'n non Baa'n
(Luku 10.21-22)*

²⁵ Mele so nun anun, Zozi kukuli yi nwan so a, yi nwan: "Min Si, wo mo e ti anwunnon non asie nun aso Minlian'n, mun 'da wo asi. O sanlin ke a fa ninngede ehi-mo a fia ngelefoe'n-mo, o non menian'n-mo mo be si ninngede don'n, ye a yi a hele mmatomman'n-mo. ²⁶ Foun, min Si, mun 'da wo asi, o sanlin ke wo muonun e hulohi yi so.

²⁷ "Min Si a fa ninngede'n kwalaa a wula min sa nun. Se nan Sie nun an, swanlan fi' nzi man Baa'n. Ye se nan Baa'n non menian'n-mo mo Baa'n kulo ke o yi Sie'n kele be a, swanlan fi' nzi man Sie'n.

²⁸ "Emo mo be so ninngede nonnoe mo b'a fe'n, emo bala min nwon nan mun 'ba sike emo maan be de be enwomman. ²⁹ Emo so min ngehele nun anun nan emo man n gekele be ninngede. O sanlin ke n di swanlan betee, min ti anun ti man ete, nan mun 'ba man emo de be enwomman. ³⁰ Min ngehele'n mo mun kekele emo'n, o nyo man si, ninngede'n mo mun kekele emo'n, o ti fofilfo'".

12

*Zozi non enwomman ele cian'n
(Maaki 2.23-28, Luku 6.1-5)*

¹ Ehi anzin, *enwomman ele cian kon, Zozi non yi menian'n-mo ko kpe nun *bele ebo kon aso. Anun ehoe le kun yi menian'n-mo, nan b'a titi bele'n bie b'a li. ² Mo *Falisfoe'n-mo nwunlin yi so'n, be ko han be ko hele Zozi ke: "Nian, like mo ye mala'n tua ye ke nan ye yo yi enwomman ele cian'n, wo menian'n-mo yo."

³ Ehi a, Zozi nwan: "Mo ehoe hunlin *Davidi non yi menian'n-mo'n, like'n mo be yoli mo b'a hele'n, emo kinngali man yi le o? ⁴ O non yi menian'n-mo be wolohi Nyanmian sua nun anun. Kpaon'n-mo mo b'a fa b'a man Nyanmian, mo ye mala'n kele ke swanlan fi' n'o di bie ke Nyanmian *teeyifo'e'n-mo ala'n, be lili kpaon so'n-mo. ⁵ Aso emo kinngali man yi Moyizi mala nun anun le ke teeyifo'e'n-mo mo be di junman enwomman ele cian'n Nyanmian awulo nun anun'n, be ton mala'n, kusu be mmu man be ke be yo ete o? ⁶ Nan mun kan mun kele emo ke swanlan kon wo ewa, o ti kpili tala Nyanmian awulo'n. ⁷ Nyanmian hanlin ke: *Min kulo ke menian'n-mo nwun anwunnvoe be afian o tala tee eye nun*

anwɔn ninng'e'n mɔ be yɔ be man mɔn'n. Se ɔ ti ke emɔ ti ejɔle ehi abɔ a, ahan emɔ mmua man menian'n-mɔ kpɔfɔndee. ⁸ ɔ sanlin ke *Mɔn Baa'n y'ɔ sie enwɔnmian ele cian nin ɔ."

Zozi 'ba man bian kɔn mɔ yɔ sa a jɔ nin anwɔn sa
(Maaki 3.1-6, Luku 6.6-11)

⁹ Be hanlin ehi m'ɔ yueli'n, Zozi fi ebele yɔ nwan y'ɔ le bé asɔnin sua nin anun. ¹⁰ Anin bian kɔn wɔ asɔnin sua nin anun, yɔ sa kɔn a jɔ. Bé mɔ be wɔ ebele'n, be kɔ bisa Zozi ke: "Asɔ yé mala'n kele ke ye mɔn wuluwafɔe bie anwɔn sá *enwɔnmian ele cian nin ɔ?" Be le bisa yɔ be nian m'ɔ kɔ bua'n, nán b'a jinlan sɔ b'a se ke ɔ'a tun mala.

¹¹ Ehi a, Zozi nwan: "Se emɔ anun bie le yɔ bua kɔn nán se ɔ tɔ kunman nun enwɔnmian ele cian nin an, asɔ ɔ ngɔ ju man kunman nin anun ɔ ngɔ yɔ man yɔ ɔ? ¹² Svanlan anwɔn cian tala bua! Yɔ ti, yé mala'n kele ke enwɔnmian ele cian'n, ye yɔ svanlan ye."

¹³ Zozi kacili yɔ nyn wuluwafɔe nin anwɔn elɔ a, yɔ nwan: "Tɔnng'e wɔ sa nin anun." Bian'n 'tɔnng'e yɔ sa nin anun an, asaa kɔ tɔnng'e fɔ́ɔn ke nunhan kɔn'n.

¹⁴ Mɔ Falisifɔe'n-mɔ nwunlin mɔ Zozi a y'ɔ'n, be kɔ hɔ yɔ ti ahuan, be le kpɔndɛ atun mɔ be sin sɔ a, be kɔ nyan yɔ be kɔ hun yɔ'n.

Svanlan'n mɔ Nyanmian a fele yɔ'n

¹⁵ Mɔ Zozi tili ke be le kpɔndɛ yɔ be kun yɔ'n, ɔ fi ebele lika sɔ'n ɔ jasɔli. Mɔ ɔ 'kɔ'n, menian dɔɔn kpa sili yɔ sv. ɔ manlin nwuluwafɔe'n-mɔ kɔvalaa anwɔn sah. ¹⁶ Nan kɔsɔ ɔ totuali bé ke nán be kɔ bɔ yɔ nwan kpaye ke yɔ yé ɔ'a man b'a ti akpɔle ɔ. ¹⁷ ɔ man Nyanmian kpɔmanfɔe *Ezayi ejɔle'n m'ɔ hanlin'n kpɔnlin sv. ɔ hanlin ke Nyanmian nwan:

*18 Nian, mɔn akɔa'n mɔ m'an yɔ yɔ'n, mɔn kulo yɔ
m'an fa mɔn lɔa'n kɔvalaa m'an wula yɔ nun.*

Mɔn 'fa mɔn Wawe'n mɔn wula yɔ nun,

ɔ 'kan mɔn ndee ebua nin anwɔn ejɔle

ɔ kele mɔn mɔn'n-mɔ.

¹⁹ ɔ nɔn svanlan fɔ́i be ngɔ su man akpɔlɔwa lé,
ɔ ngɔ tetian man lé, be ngɔ ti man yɔ ngan gua sv lé.

²⁰ Nde'e'n mɔ ɔ'a bil'i'n, ɔ mmu man nun,
kanlannɛ mɔnznɔn-mɔnznɔn'n, ɔ nnuan man yɔ.

ɔ y'ɔ sɔ dede ɔ man ananhɔle'n di kunnunmun.

²¹ Mɔn mɔn'n-mɔ kɔvalaa 'ba susu bé ti be gua yɔ sv.

Zozi nɔn Belzebulu
(Maaki 3.22-30, Luku 11.14-23)

²² Ehi, be kɔ fa svanlan kɔn be kɔ bele Zozi. Svanlan sɔ'n, wawe ete wɔ yɔ nun, ɔ'a man yɔ nyn nin a sin ese ɔ a tɔ amunle. Zozi kɔ man svanlan sɔ'n kɔ jɔjɔ ese ɔ kɔ nwun asi. ²³ Ejɔle'n sinlin menian'n-mɔ kɔvalaa anwɔn, bé nwan: "Asɔ nán belemgbin *Davidi anonman nin an?"

²⁴ Nan mɔ *Falisifɔe'n-mɔ tili ejɔle sɔ'n, bé nwan: " *Belzebulu m'ɔ ti mmɔnsanmɔn'n-mɔ kpain'n, yɔ yé ɔ'a man svanlan ehi tunmin m'ɔ fa fɔan wawe ete'n-mɔ ɔ."

²⁵ Kemɔ anin Zozi sɔ ajɔnlin'n m'ɔ wɔ bé ti nin anun'n, ɔ kɔ han kɔ hele bé ke: "Belemgbin mɔn kɔn mɔ nun menian'n-mɔ kpe bé nyn be kɔn elɔe'n, mɔn sɔ'n bɔ. Kulo kɔn, anaan afilie kɔn mɔ nun menian'n-mɔ kpe bé nyn be kɔn elɔe'n, kulo sɔ'n, anaan afilie sɔ nun abɔsɔ bɔ. ²⁶ Se *Satan fɔan m'ɔ ti yɔ die nin an, anin ɔ nɔn yɔ nwan le kɔn, ɔ y'ɔ se nán yɔ mɔn nun a hɔ yɔ nyunmun? ²⁷ Se emɔ jɔnlin ke

Belizebulu yê ò man mín tunmin maan mun fa mun fwan wawε ete'n-mò a, anun emò menian'n-mò diε, nwan yê ò man bé tunmin maan be fwan wawε ete'n-mò ò? Emò menian'n-mò kele ke emò di fwa. ²⁸ Nan se Nyanmian Wawε'n yê mun fa mun fwan wawε ete'n-mò a, anun ò kele ke Nyanmian Belemgbin elie mele nun a to emò.

²⁹ “Svanlan mò yí nwon yò si kpa'n, svanlan fíi ngwala man ke ò kò wòlv yí sua nun anun ò wua yí ninngε nun ò. Sannan ò 'di mwa ò ci ci yí kwalaaka nán ò'a huala yí wua.

³⁰ “Svanlan m'ò tì man mín diε'n, anun ò kpò mín. Svanlan kòsv m'ò non mun ngohuan man ninngε'n-mò anwan'n, svanlan sò'n, anun ò bò bé asanndiε. ³¹ Yí sò ati, mun kan mun kele emò ke: Ete biala mò svanlan kò yò'n, ò nun ejòle ete biala mò svanlan kò han'n, Nyanmian kwala ke ò fa yí nwon sa ò ce yí. Nan svanlan m'ò kò han ejòle ete kò tia Wawε Nwannzan-nwannzan'n, Nyanmian nva man yí ete'n ò nje man yí lé. ³² Svanlan biala m'ò kò han ejòle kò tia mân Baa'n, Nyanmian 'fa yí nwon sa ò ce yí. Nan svanlan biala m'ò kò han ejòle ete ò kò tia Wawε Nwannzan-nwannzan'n, Nyanmian nva man yí ete'n ò nje man yí mele ehì anun ò non mele'n m'ò lé ba nun anun.”

*Ɔ le baka kòn non yí mma
(Luku 6.43-45)*

³³ “Baka kpa nun asò yê be tì mma kpa nun ò. Baka ete nun asò kòsv yê be tì mma ete nun ò. Ɔ sanlun ke baka kòn m'ò jin'n, se ò tì kpa ò, se ò tì ete ò, yí mma m'ò kò su'n yê be fa be nwun yí ò. ³⁴ Ati anun ete mma ke owo, ò 'yò se nán emò a han ejòle kpa? Afi ejòle m'ò wò ahonlun nun anun'n, y'ò fite bé nwan ò. ³⁵ Svanlan mò yí tì anun tì kpa'n, ejòle m'ò tì kpa'n yê ò fi yí nwan fite ò. Svanlan kòsv mò yí tì anun tì ete'n, ejòle ete yê ò fi yí nwan fite ò. ³⁶ Mun kan mun kele emò ke: Ndeε ebua cian nun anun, mgban-mgban ejòle'n mò menian'n-mò hanlun'n, be 'nwun yí nwon ejòle. ³⁷ Afi ejòle m'ò fi wò nwan kò fite'n, yí nwon yê be 'nian be bua wò ndεε ò.”

*Menian'n-mò 'ba bisa Zosi asinbenwon like kòn
(Maaki 8.11-12, Luku 11.29-32)*

³⁸ Mò Zosi hanlun sò yuel'n, *mala nun asò mgbain'n mmie-mò non *Fal-isifvε'n mmie-mò kò han kò hele Zosi ke: “Kpain, ye kulo ke ε yò asinbenwon like kòn maan ye nian.”

³⁹ Ehì a, Zosi nwan: “Ajulisv menian etefvε ehì-mò mò be nzo man Nyanmian ananhòle nun'n le kpòndε asinbenwon like be nian. Be nyò man asinbenwon like fíi kón be ngele man bé ke Nyanmian kpòmanfvε Zonasì diε nun ala. ⁴⁰ Afi kemò Zonasì lili cian nsan ejue kpili nun akunnun'n, yí sò kòsv ala, *Mân Baa'n 'ba li cian nsan asie nun abv. ⁴¹ Ndeε ebua cian nun anun, Ninninvo amma'n-mò 'bu ajulisv menian'n-mò fwa. Ɔ sanlun ke mò Ninninvo kulo nun asò amma'n-mò tìlì Nyanmian Anwan Ejòle'n mò Zonasì hanlun'n, be nunlin bé nwon be kacili bé abalabò'n. Nan svanlan kòn wò ewa, ò tì kpili tala Zonasì. ⁴² Ndeε ebua cian nun anun, balasua'n m'ò tì Saba mân nun asò belemgbin'n, ò 'bu ajulisv menian'n-mò fwa. Ɔ sanlun ke yí m'ò fi mwa'n, ò walì tielì Salomòn bengelεfvε ejòle'n m'ò kan'n. Nan kòsv svanlan kòn wò ewa, ò tì kpili tala Salomòn.

*Wawε ete nun esa ewale nun
(Luku 11.24-26)*

⁴³ “Mele mò wawε ete kòn fi svanlan kòn anun kò fite'n, ò kò kpòndε lika wòwòsu'n-mò ò tanlan de yí εnwònmian. ⁴⁴ Se ò kpòndε nán ò'a nnyan man bie a, anun yí nwan: ‘Man n zá mín nzin n gó mín lika daba'n mò n vi n jasòl'n.’ Se ò sa ba nán ò nwun ke sua'n tì to, b'a kpòkpwan nun b'a sesie nun kanlanman

kpa a, ⁴⁵ ɔ sa yí nzin ɔ kɔ kpɔnnde yí manngɔn nsɔ mɔ bé ti anun tɪ ɛtɛ kpa bɛ tala yí ɔ. Ɔ nɔn bɛ ba a tanlan ɛbɛɛ. Sian diɛ, sɔanlan sɔ'n, ɛsɛɛ m'ɔ kɔ sɛɛ'n, ɔ tala daba'n. Kɛ ajulisɔ menian ɛtɛvɛ ɛhɪ-mɔ asitanlan'n 'yɔ yí nɔn ala anun."

*Zozi anianman'n-mɔ nɔn yí nin
(Maakɪ 3.31-35, Luku 8.19-21)*

⁴⁶ Zozi anɔan a ndɔ man, yí nianman'n-mɔ nɔn yí nin bɛ kɔ a. Anun bɛ jijin gua nɔn asɔ bɛ 'kpɔnnde atin bɛ kan ɛjɔɛ bɛ kele yí. ⁴⁷ Sɔanlan kɔn kɔ han kɔ hele yí kɛ: "Nɔan, wɔ́ nin nɔn wɔ́ nianman'n-mɔ jijin gua sɔ ɛɔ bɛ 'kpɔnnde kɛ bɛ kan ɛjɔɛ bɛ kele wɔ́."

⁴⁸ Zozi kɔ bua sɔanlan sɔ'n kɛ: "Mín nin'n 'yɔ le nwan, yê mɔn nianman'n-mɔ 'yɔ le nwan-mɔ?" ⁴⁹ Nan ɔ tɔnngɛɪ yí sa yí menian'n-mɔ anwɔn an, yí nwan: "ɛmɔ nɔan, mín nin nɔn mín nianman'n-mɔ, bé yê bɛ gugua ɛwa nɔn ɔ. ⁵⁰ Ɔ sanlɔn kɛ sɔanlan m'ɔ yɔ mín Si'n m'ɔ wɔ́ anwunno ɛɔ nɔn akunnun like'n, sɔanlan sɔ'n tɪ mín nianman belenzua, ɔ tɪ mín nianman balasua, ɔ tɪ mín nin."

13

*Sɔanlan'n m'ɔ gua bele nɔn anwɔn anyɔndala'n
(Maakɪ 4.1-9, Luku 8.4-8)*

¹ Cɔan sɔ'n, Zozi fi yí awulo ɛbɛɛ ɔ kɔ hɔ asue nɔn anɔan ɛɔ. Ɔ kɔ tanlan asɪ, ɔ kɔ hehele menian'n-mɔ Nyanmɔan ninngɛ. ² Meninsɔnman kɔ a yí nɔwɔn ɛbɛɛ. Ɔ kɔ kpati kɔ fɔ kɔ tanlan ɛɛɛ kɔn anun asue nɔn anyɔnsɔ yê meninsɔnman'n jijin asue nɔn anɔan. ³ Ɔ kɔ hehele bɛ ninngɛ dɔwɔn kpa anyɔndala nɔn, yí nwan: "Sɔanlan kɔn hɔɪ yí *bele mma egua. ⁴ Mɛɛ mɔ ɔ 'gua'n, bie kɔ gua atin nɔn anɔan, nnɔnman'n-mɔ kɔ a kɔ suso kɔ li. ⁵ Bie kɔsɔ kɔ gua nyɔbɔɛ nɔn asɔ. ɛbɛɛ ngetɛ nɔn a nzɔn man. Ɔ kɔ fifi ndɛ-ndɛ. Ɔ sanlɔn kɛ ɔ'a ngɔ man asɛ bɔ. ⁶ Nan mɔ eyua'n fili'n, ɔ kɔ yala, afi ɔ'a nzɔ man ndian. ⁷ Bie kɔsɔ kɔ gua eminlan mmowe nɔn anun. Ɔ kɔ fifi. Eminlan mmowe'n kɔ fɔ kɔ gua sɔ. ⁸ Nan bie kɔsɔ kɔ gua asɛ kpa nɔn asɔ, ɔ kɔ fifi. Ɔ kɔ su mma. Bie kɔ su mma ɛya kɔn, bie mma abulasian, bie kɔsɔ mma abulasan." ⁹ Zozi kɔ han kɔ tɔ sɔ kɛ: "Sɔanlan m'ɔ si fasie'n, ɔ fá síe!"

*Zozi anyɔndala'n m'ɔ bu'n
(Maakɪ 4.10-12, Luku 8.9-10)*

¹⁰ ɛhɪ, Zozi menian'n-mɔ kpunngɛɪ yí a, bé nwan: "Nzuke ati yê ɛ 'kan ɛjɔɛ kele menian'n-mɔ a, ɛ bu yí anyɔndala nɔn ɔ?"

¹¹ Zozi kɔ bua bé kɛ: "Nyanmɔan Belemgbin Mân nɔn anun nɔvɔɪɛ ninngɛ'n-mɔ, ɛmɔ si yí nɔwɔn ɛjɔɛ. Nan bé diɛ, bɛ nzɪ man yí nɔwɔn ɛjɔɛ. ¹² Ɔ sanlɔn kɛ sɔanlan m'ɔ le bie'n, bɛ 'gua sɔ maan ɔ sɔn. Nan sɔanlan m'ɔ le man bie'n, kaan'n muonun m'ɔ le yí'n, bɛ 'tua yí bɛ de. ¹³ ɛhɪka ati yê mɔn 'kan ɛjɔɛ mɔn kele bé a, mɔn bu yí anyɔndala nɔn ɔ. Afi bé nyɔn tua yí, kɔsɔ bɛ nnwun man yí. Bɛ ti, kɔsɔ bɛ ndie man nán b'a tɪ yí bɔ. ¹⁴ Ɔ man bé nɔwɔn ɛjɔɛ'n mɔ *Ezayi hanlɔn'n kpɔnɔn sɔ. Nyanmɔan nanndɪɪ Ezayi sɔ ɔ hanlɔn kɛ:

ɛmɔ 'ba tie yí kpa, kɔsɔ ɛmɔ ngɔ tɪ man yí bɔ.

ɛmɔ 'ba nɔn yí kpa, kɔsɔ ɛmɔ ngɔ nɔwun man yí.

¹⁵ Ɔ sanlɔn kɛ menian sɔ'n-mɔ a sɔɔ.

B'a totua bé nzɔ'n b'a momuan bé nyɔn'n.

Yí diɛ, anɔn bɛ nnwun man asɪ,

ɛsɛ bé nzɔ'n ndɪ man ɛjɔɛ.

Bɛ nza bɛ mma man mín nɔwɔn

nán m'an man bé nɔwɔn a sa.

16 “Nan emò die, nyila hán emò. Ɔ sanlin ke emò anyin'n nwun asi, ese emò anzò'n tì ejòle. 17 Nan mun kan yí ananhòle mun kele emò ke: Nyanmian mgbòmanfue dòun kpa, non Nyanmian menian dòun kpa, be hulolì ke ahan be nwun mò emò le nian'n, nan kòsò b'a nnwun man yí. Esee be hulolì ke ahan be tì mò emò le tie'n, nan kòsò b'a ndi man.”

*Zozi 'ba tu anyinndala nin abv
(Maaki 4.13-20, Luku 8.11-15)*

18 Ehi, Zozi nwan: “Emò tie, svanlan'n m'ò gua *bele nin anwòn anyinndala nin abv'n y'ò le ke: 19 Mele mò svanlan kòn kò tì Anwunno Belemgbin Mân nin anwòn ejòle m'ò ndi man yí b'ò'n, anin svanlan s'ò'n tì ke bele mma'n m'ò gualì atin nin anvan'n. Ejòle'n mò ò'a t'i'n, Abòsanmòun ba ò yí fí yí tì anun. 20 Bele mma'n m'ò gualì líka mò nyòbòe'n w'ò'n y'ò le svanlan ehi m'ò tì Anwunno Belemgbin Mân nin anwòn ejòle nin an, ò le fe elie ò ka ebele ò sò nun'n. 21 Svanlan s'ò'n mman man ejòle'n nzo man ndian yí nun. Ɔ de di mele kaan bie. Ejòle s'ò'n dunman nun, se be kele yí ahòlòwa anaan ò nwun yale kaan ala a, anin yí eyue ò. 22 M'ò gualì eminlan mmowe nin anun'n y'ò le svanlan ehi m'ò tì Anwunno Belemgbin Mân nin anwòn ejòle'n, nan kòsò eyuadi nin anun ninng'e'n-mò anwòn nzusue'n non anyinbòlò anyanbenwòn'n cìcì ejòle s'ò'n. Ɔ man ò nzu man mma. 23 M'ò gualì asie kpa nin asv'n y'ò le svanlan ehi m'ò tì Anwunno Belemgbin Mân nin anwòn ejòle nin an, ò tì yí b'ò'n. Ɔ su mma. Bie su eya kòn, bie su abulasian, bie kòsò su abulasan.”

Ndile ete nin anwòn anyinndala'n

24 Ehi anzin, Zozi kò bu anyinndala kòn biekun kò hele bé. Yí nwan: “E 'nwun like mò Anwunno Belemgbin Mân'n soman yí'n: Ɔ soman svanlan kòn mò ò'a gua *bele yí ebo nin asv ò. 25 Nan kòngòe mò menian'n-mò kòalaa yueli dida'n, yí kpòfòe kòn kò a kò lolua ndile ete bele nin anun, cuein yê ò hòlì ò. 26 Bele'n fifilì dede mò ò 'ju yí esúe temòun'n, ndile ete'n kò fa ebo'n.

27 “Svanlan'n m'ò le ebo nin ajunmanfv'n-mò wali tóli yí, bé nwan: ‘Yé Mìn, bele yê le luallì ò. Nan ndile ete'n mò ò'a fifi nun'n, ò fi nin?’

28 “Munlian'n nwan: ‘Kpòfòe bie yê ò'a lí junman sò nun ò.’

“Ehi a, ajunmanfv'n-mò kò bisa yí ke: ‘E kulo ke ye hó tútu ndile ete nin ò?’

29 “Munlian'n nwan: ‘Cee, se emò tutu a, be 'ba tutu bele'n be bòka sò. 30 Nan emò mán ò há nun dede ò jú bele nin etie temòun. Se ò ju yí etie temòun an, mun 'kan mun kele bé mò be 't'i'n ke: Emò lí mva be tútu ndile ete nin abv be cìcì yí b'òle b'òle be tó nun sìn be yála yí. Sian'n, emò tì bele'n be hó wúla yí mín esie nin anun.’ ”

*Muntadi baa nin anwòn anyinndala'n
(Maaki 4.30-32, Luku 13.18-19)*

31 Zozi kò bu anyinndala biekun kò hele bé, yí nwan: “Anwunno Belemgbin Mân'n, ò tì ke muntadi baa mò svanlan a fa a hò a lua yí ebo sò ò. 32 Ninng'e mma'n mò be dua'n, yí y'ò tì bé nunhan kaan kpa nun ò. Nan kòsò se ò fifi a, ò nyin tala ninng'e mma'n-mò kòalaatin. Ɔ kaci dukpa nnòunman'n-mò ba be nwòn bé sá yí sa mma'n-mò asv.”

*Fali ayile nin anwòn anyinndala'n
(Luku 13.20-21)*

33 Zozi kò bu anyinndala kòn biekun kò hele bé. Yí nwan: “Anwunno Belemgbin Mân'n tì ke balasua kòn mò ò'a fa fali ayile ò'a fòtò fali cilo abulaa non nnun ò. Ɔ wò ebele dede fali nin a tu.”

Like ati mɔ Zozi bu anyɔndala'n
(Maaki 4.33-34)

³⁴ Ejɔle ehi kwalaa mɔ ɔ 'kan kele menian'n-mɔ'n, ɔ bu yɔ anyɔndala nun. Se ɔ'a mmun man anyɔndala a, ɔ ngan man ejɔle'n ɔ ngele man bé. ³⁵ Ehi m'ɔ yɔl'n manln ejɔle'n mɔ Nyanmian kpɔmanfɔe'n hanln'n kpɔlnln sv. Nyanmian manln kpɔmanfɔe'n hanln ke:
Min 'bu anyɔndala nán m'an han ejɔle'n m'an hele bé.
Sunmin ke be bɔli mân'n, ninngɛ m'ɔ wɔ nvialɛ nun'n,
nun 'bɔ yɔ nwɔn ejɔle.

Zozi 'ba tu ndile ete nin anwɔn anyɔndala nin abv

³⁶ Mɔ Zozi hanln sv yueli'n, ɔ gualɔ meninsɔnman nun atɔn yê ɔ hɔli awulo ɔ. Yɔ menian'n-mɔ kpunngeli yɔ a, bé nwan: “Tu ndile ete'n m'ɔ fifi ebo nun asv nun anwɔn anyɔndala nun abv kele yê.”

³⁷ Zozi nwan: “Svanlan'n m'ɔ le gua *bele mma kpa'n y'ɔ le *Mân Baa'n. ³⁸ Ebo'n y'ɔ le mân'n. Bele mma kpa'n y'ɔ le bé mɔ bé ti Anwunno Belemgbin Mân nun anun menian'n. Ndile ete'n, y'ɔ le bé mɔ bé ti Abɔnsanmɔn menian'n. ³⁹ Kpɔfɔe'n mɔ ɔ'a lua ndile ete'n y'ɔ le Abɔnsanmɔn. Bele mma nun etie tɛmɔn'n y'ɔ le mân nun ayueliɛ nun, yê bé mɔ bé 'ti ebo'n y'ɔ le nyanmiansv mmɔfɔe'n-mɔ.

⁴⁰ “Kɛmɔ be tutu ndile ete nian an, be gua yɔ sɔn nun anun'n, se mân nun ayueliɛ'n ju a, ke be 'yɔ yɔ nun anun. ⁴¹ Mân Baa'n 'svan yɔ nyanmiansv mmɔfɔe'n-mɔ maan be yɔ bé kwalaa mɔ be man ehɔlnln-mɔ tɔ ete nun anun ɔ nɔn bé mɔ be yɔ ete'n fi yɔ Belemgbin Mân nun anun. ⁴² Be yɔ bé a, be 'gua bé sɔn gɔhɔn nun anun. Ebele yê be 'sun be kvan bé je nun ɔ. ⁴³ Nan menian mɔ bé nyɔn sv Nyanmian'n, be 'ta bé Sɔ Belemgbin Mân nun anun ke senze m'ɔ le ta ɔ. M'ɔ sɔ fasie'n, ɔ fá sie!”

Anwɔndiɛ'n m'ɔ fia nin anwɔn anyɔndala'n

⁴⁴ Ehi, Zozi nwan: “Anwunno Belemgbin Mân'n ti ke esika kɔkɔle m'ɔ fia ebo kɔn asv. Svanlan m'ɔ kɔ fite sv'n, yɔ kɔsv ɔ fa fia biekun. ɔ di fɛ, ɔ tɔnɔn yɔ nwɔn ninngɛ'n kwalaaatin ɔ to ebo sɔ'n.

Afile nin anwɔn anyɔndala'n

⁴⁵ “Ese Anwunno Belemgbin Mân'n ti ke watafɔe kɔn m'ɔ le kpɔndɛ afile nganman to ɔ. ⁴⁶ Mele m'ɔ kɔ nwun kɔn m'ɔ ti kpa'n, ɔ kɔ tɔnɔn yɔ nwɔn ninngɛ'n kwalaaatin ɔ to afile sɔ'n.

Dada nin anwɔn anyɔndala'n

⁴⁷ “Ese Anwunno Belemgbin Mân'n ti ke dada mɔ be gua yɔ jenvie nun anun ɔ. Ejue ngacile kwalaa wɔlv nun. ⁴⁸ ɔ yɔ a, be hyɔhyɔn gua fie be tanlan asɔ be kpa ejue'n-mɔ anun. Be gua mgbakpa'n-mɔ ece nun yê ete ete'n-mɔ, be ju be gua. ⁴⁹ Mân nun ayueliɛ nun ke ɔ 'ba yɔ yɔ nun anun. Nyanmiansv mmɔfɔe'n-mɔ 'ba sie menin mgbakpa'n-mɔ ebue kɔn ⁵⁰ be gua etefɔe'n-mɔ sɔn gɔhɔn nun anun. Ebele yê be 'sun be kvan bé je nun ɔ.”

Anwɔndiɛ nvɔfɔle'n-mɔ nɔn nnaba'n-mɔ

⁵¹ Zozi kɔ bisa yɔ menian'n-mɔ ke: “Asv emɔ a ti ejɔle ehi-mɔ abv ɔ?”

Bé nwan: “Yuo o!”

⁵² Ehi a, Zozi nwan: “Ehika ati, mala nun asv kpain biala m'ɔ kɔ kaci Anwunno Belemgbin Mân nun anun svanlan'n, anwɔndiɛ'n m'ɔ nyan yɔ'n, ninngɛ nvɔfɔle wɔ nun yê nnaba kɔsv wɔ nun.”

*Nazaletɪ amma'n-mɔ nne man Zozi be nni man
(Maaki 6.1-6, Luku 4.16-30)*

⁵³ Mɔ Zozi yueli anyɪndala ehi-mɔ bubu'n, ɔ fi ebele ⁵⁴ ɔ kɔ hɔ kulo'n mɔ be tali yɪ nun asɔ. Ɔ kɔ wɔlɔ asɔnɪn sua nun anun ɔ kɔ hehele ebele menian'n-mɔ ninngɛ, ejɔle'n kɔ sin bɛ kwalaa mɔ be wɔ ebele nun anwɔn kpa. Bɛ nwan: “Ɔ nyanlin ngɛle ehi nin? Tunmin benin yɛ ɔ fa yɔ asinbenwɔn ninngɛ ehi-mɔ ɔ? ⁵⁵ Nán junnvɔe nun awa belenzua nun ɔ? Nán yɪ nin y'ɔ le Mali ɔ? Nán yɪ nianman mmelenzua'n-mɔ y'ɔ le Zvaki, Zozefɔ, Simɔn nun Zudi ɔ? ⁵⁶ Yɪ nianman mmalasua'n-mɔ kwalaa, be nnɔn man yɛ yɛ ɔ gua ewa ɔ? Ɔ nɔn tunmin ehi kwalaa fi nin?” ⁵⁷ Ajɔnlɪn sɔ'n m'ɔ wɔ bɛ ti anun'n maan b'a nnwun man asɪ b'a nne man Zozi b'a nni man. Ehi a, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ ke: “Nyanmian kpɔmanfɔe kɔn, yɪ kulo nun asɔ nɔn yɪ afilie nun anun menian'n-mɔ mmu man yɪ like.”

⁵⁸ Dedi'n mɔ ebele menian'n-mɔ le man yɪ nun ati, Zozi a nyɔ man asinbenwɔn ninngɛ dɔn.

14

*Zvan Batisi ewue'n
(Maaki 6.14-29, Luku 9.7-9)*

¹ Temɔn sɔ'n, anun belemgbin *Elɔdi Antipasɪ tɪ Galile mɔn nun asɔ belemgbin. M'ɔ tɪ Zozi angan'n, ² ɔ kɔ han kɔ hele yɪ ngvɔa'n-mɔ ke: “Zvan Batisi dein y'ɔ fi ewue nun ɔ'a tinngɛ nun ɔ! Ehika ati yɛ ɔ le tunmin ɔ yɔ asinbenwɔn ninngɛ ɔ.”

³ Belemgbin Elɔdi hanlɪn sɔ, ɔ sanlɪn ke yɪ nianman belenzua'n mɔ be fele yɪ Filipu nun ayi'n m'ɔ li Elodiadi'n dunman nun, ɔ kɔ man be kɔ hyɪ Zvan, be kɔ ciɪ yɪ eɛe be kɔ tɔ yɪ fiadi. ⁴ Afi Zvan kɔ han kɔ hele belemgbin Elɔdi ke: “Nannan, Nyanmian mala'n mman man wɔ atun ke e fá Elodiadi já.” ⁵ Ejɔle'n mɔ Zvan hanlɪn nun anwɔn, belemgbin Elɔdi kulo ke ɔ man be kun yɪ. Nan kɔsɔ ɔ sulo Zufɔ'n-mɔ. Afi bɛ kwalaa, be bu Zvan ke Nyanmian kpɔmanfɔe.

⁶ Nan ɔ wɔ ebele dede mɔ belemgbin Elɔdi awɔle cian nun anwɔn feti'n mɔ be di yɪ afɔe nɔan'n juli'n, Elodiadi awa balasua'n kɔ si abile menian'n-mɔ anyunnun ebele. Ɔ kɔ yɔ belemgbin Elɔdi enyɪnmun sɔnman ⁷ dede ɔ kɔ han ndá ke like biala m'ɔ kulo'n, se ɔ bisa a, ɔ 'fa man yɪ. ⁸ Talua'n kɔ li yɪ nin anɔan ejɔle nun asɔ. Ɔ kɔ han kɔ hele belemgbin Elɔdi ke: “Baba, fa Zvan ati'n tɔ apawa nun man mɪn kikaala!” ⁹ Mɔ belemgbin Elɔdi tɪ yɪ sɔ'n, yɪ lɔa kɔ bɔ yɪ nɔn. Nan kɔsɔ ndá'n m'ɔ hanlɪn yɪ mgbain'n-mɔ anyunnun ebele nun ati, ɔ kɔ man atun ke be fá Zvan ati'n be béle talua'n. ¹⁰ Ehi, ɔ kɔ sɔan sɔanlan ke ɔ hɔ fiadi sua nun anun ɔ kpɛ Zvan ati'n. ¹¹ Sɔanlan'n kɔ hɔ kɔ kpɛ Zvan ati'n ɔ kɔ tɔ yɪ apawa nun kɔ bele talua'n. Talua'n kɔsɔ kɔ hɔ kɔ fa kɔ man yɪ nin. ¹² Mɔ Zvan menian'n-mɔ tɪ yɪ sɔ'n, be walɪ falɪ yɪ fuin'n be hɔli sieli yɪ. Mɔ be sieli yɪ yueli'n, be hɔli bɔli nun amannɛ be heleli Zozi.

*Zozi 'ba man menian akpu nnun alɛ di
(Maaki 6.30-44, Luku 9.10-17, Zvan 6.1-14)*

¹³ Mɔ Zozi tɪ amannɛ sɔ'n, ɔ fɔli elee kɔn anun ɔ hɔli lika kɔn. Lika sɔ'n, sɔanlan fɪ nnɔn man ebele. Nan mɔ menian'n-mɔ tɪ yɪ sɔ'n, be fi kulo kulo'n-mɔ asɔ be kɔ fa asue nun anɔan atun'n be kɔ si Zozi sɔ. ¹⁴ Mɔ Zozi fi elee nun anun 'ju'n, ɔ 'tɔ yɪ nyɪn an, menian ngɔnmɪn. Bɛ nɔwɔn kɔ yɔ yɪ anwunnvɔe, eɛe ɔ kɔ man nwuluwafɔe'n-mɔ anwɔn kɔ sa.

¹⁵ Mɔ alíe'n yɔli nɔsɔba'n, yí menian'n-mɔ kɔ hyɔɔn kɔ kpunngɛ yí. Bé nwan: "Alíe a yue yɔ ɛsɛ ɛwa lika'n tɪ yí nɔwɔn. Yí tɪ, man bé atɪn maan bé hó kulo'n-mɔ asɔ bé hó tó like bé lí."

¹⁶ Zozi kɔ bua bé kɛ: "Ɔ tɪ man cɪnnjɪn kɛ bé hó. Nan ɛmɔ muonun mán bé like bé lí."

¹⁷ Yí menian'n-mɔ nwan: "Kpaɔn nnun ala ɔ nɔn ejue nnyuan yê yɛ le yí ɛwa ɔ."

¹⁸ Zozi nwan: "Ɛmɔ fá bé béle mín."

¹⁹ M'ɔ hanlɪn sɔ yueli'n, ɔ kɔ man meninsɔnman nɪn atɪn kɛ bé tɛtanlan ndile nɪn asɔ. Ɛhɪ anzin, ɔ kɔ fa kpaɔn nnun'n nɔn ejue nnyuan'n ɔ kɔ tɔ yí nɪn anwunno ɔ kɔ la Nyanmian asɪ. M'ɔ lalɪ Nyanmian asɪ yueli'n, ɔ kɔ bubu kpaɔn'n-mɔ anun ɔ kɔ fa kɔ man yí menian'n-mɔ. Yí menian'n-mɔ kɔsɔ kɔ hye kɔ man meninsɔnman'n. ²⁰ Bé nɪn kɔn biala kɔ li dede yí kɔ kɔ yí. Kpaɔn'n m'ɔ halɪ'n, Zozi menian'n-mɔ kɔ sɪsa. Ɔ yí ece mma bulu nɔn nnyuan. ²¹ Bé mɔ bé lilɪ like'n tɪ kɔ yɔ akpɪɪ nnun, b'a nga man mmalasua'n-mɔ nɔn mmatonman'n-mɔ bie.

Zozi 'ba nanndɪ asue nɪn anyɪnsɔ
(Maakɪ 6.45-52, Zvan 6.15-21)

²² Ɛhɪ, menian'n-mɔ yueli like di ɛbele ala a, Zozi kɔ man yí menian'n-mɔ kɔ fɔ ɛlɛɛ nɪn anun. Ɔ kɔ han kɔ hele bé kɛ bé kpé asue'n bé lí mɔa ebue kɔn ɛlɔ nán ɔ 'gua meninsɔnman nɪn atɪn. ²³ M'ɔ gualɪ bé atɪn yueli'n, ɔ kɔ fɔ bukɔ kɔn asɔ, ɔ kɔ hɔ asɔnɪn ɛyɔle ahanmian. Mɔ alíe sanlɪn'n, yí ngɔnmɪn cein yê anun ɔ wɔ ɛbele ɔ. ²⁴ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anun Zozi menian'n-mɔ ɛlɛɛ'n la bunman sɔ. Asutue'n bɔ mgbaha ɔ tu si ɛlɛɛ'n.

²⁵ Mɔ ɔ 'kɔ alɪbahian'n, Zozi nanndɪ asue nɪn anyɪnsɔ ɔ le kpɔ yí menian'n-mɔ. ²⁶ Mɔ bé nwunlɪn kɛ ɔ nanndɪ asue nɪn anyɪnsɔ'n, esulo kɔ han bé. Bé nwan: "Ɛnwɔnmɪn aho! Ɛnwɔnmɪn aho!" Kɛmɔ anɪn bé sulo nɪn atɪ, bé le tetian.

²⁷ Nan bé 'tetian nɪn ala, Zozi nwan: "Ɛmɔ sɔ bé ahɔnlɪn nán mín ɔ. Nán bé sulo!"

²⁸ Ɛhɪ a, Pɪɛli nwan: "Yé Mɪn, sɛ wɔ sakpa a, man n nánndɪ asue nɪn anyɪnsɔ m gbó wɔ."

²⁹ Mɔ Pɪɛli hanlɪn sɔ'n, Zozi nwan: "Bala!" Pɪɛli fi ɛlɛɛ nɪn anun ɔ kɔ ju, ɔ le kpɔ Zozi. ³⁰ Nan m'ɔ nwunlɪn kɛ asutue'n tɪ kpɪli'n, esulo kɔ han yí. Ɛsɛ kɛmɔ anɪn ɔ le nɔan'n, ɔ kɔ tian. Yí nwan: "Yé Mɪn, de mín!"

³¹ Ɛbele ala, Zozi kɔ tɔ yí sa ɔ kɔ sɔ yí nɪn yê yí nwan: "Pɪɛli, wɔ dedi'n tɪ kaan o! Ɔ yɔ sɛ mɔ a nnyan man dedi'n?"

³² Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yueli'n, ɔ nɔn Pɪɛli bé kɔ fɔ ɛlɛɛ nɪn anun yê asutue'n gualɪ asɪ ɔ. ³³ Bé bɔ nga'n mɔ bé gua ɛlɛɛ nɪn anun'n kɔ a kɔ kɔtɔ kɔtɔ Zozi anyunnun ɛbele. Bé nwan: "Fóón, Nyanmian Awa'n y'ɔ le wó!"

Zozi 'ba hɔ Zenezalɛtɪ etin nɪn asɔ
(Maakɪ 6.53-56)

³⁴ Bé kpɛli asue'n nán b'a si asɪ Zenezalɛtɪ etin nɪn asɔ. ³⁵ Ɛbele menian'n-mɔ nwunlɪn Zozi nzɔle. Bé hɔli lika kwalaaɪn bé kɔ hɔ kɔ bɔ kpaye kɛ Zozi a ju ɛbele. Bé kɔ sɔa nwuluwafɛ'e'n-mɔ kwalaaɪn bé kɔ béle yí. ³⁶ Bé kɔ sɛle Zozi kɛ ɔ mán bé atɪn maan bé hán yí taladiɛ nɪn anɔvan nɪn ala. Bé kwalaa mɔ bé hanlɪn yí taladiɛ nɪn anɔvan'n, bé nɔwɔn salɪ kpa bɔkɔɔ.

15

Daba menian'n-mɔ mala'n
(Maakɪ 7.1-13)

1 Tεmɔn sɔ'n, *Falisifɔe nɔn *mala nun asɔ mgbain mmie-mɔ fi Zoluzalemɔn be kɔ a kɔ tɔ Zozi ebele, bε nwan: 2 “Yε nan-mɔ mala'n kele yε ke se ye 'di like a, ye nɔwunnzin yε sa nun anun. Nan nzuke ati yε wɔ menian die'n-mɔ nni man ejɔle sɔ nun asɔ ɔ? Se be 'di like a, be nɔwunnzin man bε sa'n-mɔ anun.”

3 Zozi kɔ bua bε ke: “Nán emɔ lili, nzuke ati yε emɔ di bε muonun bε mala'n-mɔ asɔ be yaci Nyanmian die nun ɔ? 4 Afi Nyanmian a han ke: *Man wɔ nyn sɔ wɔ sɪ nɔn wɔ nin*. E se yí nwan: *Svanlan m'ɔ kɔ han ejɔle ete kɔ tia yí sɪ anaan yí nin'n, svanlan sɔ'n, ɔ se ke be kun yí*. 5 Nan emɔ die, emɔ kan kele menian'n-mɔ ke, se svanlan kɔn se yí sɪ anaan yí nin ke: 'Like'n m'ɔ di mɔ mun fa mun buka wɔ'n, mun fa mun man Nyanmian', anun svanlan sɔ'n, ɔ nzi man yí sɪ anaan yí nin ejɔle nun kún. 6 Ke emɔ yɔ mɔ emɔ bɔ Nyanmian Anvan Ejɔle nun abɔsɔ nán emɔ muonun a li bε ngehele nun asɔ nun anun. 7 Apoo mma, *Ezayi ejɔle'n m'ɔ hanlin wɔ emɔ anwɔn'n, yí ehan sɔ ɔ. Nyanmian nanndli Ezayi sɔ ɔ hanlin ke:

8 *Menian ehi-mɔ, be le bε nvan tuin mgban*

yε be yí mún aye ɔ,

nan bε ahɔnlin'n nɔn man mún sv.

9 *Bε asɔn'n mɔ be yɔ'n tɪ mgban.*

ɔ sanlin ke kulo menian mala yε be kekele ɔ,
nan nán mún die'n-mɔ ɔ.”

Like m'ɔ gua svanlan anwɔn efian'n

(Maaki 7.14-23)

10 Ehi anzin, Zozi kɔ fele meninsɔnman'n, yí nwan: “Emɔ yɔ anzɔe be tie ejɔle ehi kpa. 11 Nán like mɔ svanlan di'n y'ɔ gua yí nɔwɔn efian ɔ, nan ejɔle m'ɔ fi yí nwan kɔ fite'n y'ɔ gua yí nɔwɔn efian ɔ.”

12 Ehi, yí menian'n-mɔ kɔ hyɔn kɔ kpunngɛ yí, bε nwan: “Asɔ ε sɪ ke ejɔle'n mɔ a han nun a wɔlɔ Falisifɔe'n-mɔ ɔ?”

13 Be hanlin sɔ a, Zozi nwan: “Baka biala mɔ nán mún S'i'n m'ɔ wɔ anwunno'n yε ɔ lual'n, baka sɔ'n, be 'tu yí be tu. 14 Nán be te bε sv, nan be tɪ ke anyinsinlinwafɔe-mɔ! Se anyinsinlinwafɔe kɔn di yí manngɔn anyinsinlinwafɔe taataa a, bε munnyuan be 'gua kunman nun.”

15 Pielɪ kukuli yí nwan sɔ a, yí nwan: “Tu anyindala ehi abɔ kele yε.”

16 Zozi nwan: “Emɔ kɔsɔ ngɔala ndi man ejɔle bu ɔ? 17 Emɔ nzi man ke like mɔ svanlan kɔ li'n, ɔ kɔ yí kunnun, ɔ wɔ ebele dede ε se ɔ fite ɔ? 18 Nan ejɔle m'ɔ fi svanlan anvan kɔ fite'n fi yí ahɔnlin nun anun. Yí y'ɔ gua yí nɔwɔn efian ɔ. 19 ɔ sanlin ke ajɔnlin ete m'ɔ man be di awue, be tɔn ajaa, be bɔ danga, be wua, be di adanyiaua ɔ nɔn menian anwɔn ejɔle ete ehan, ninngɛ sɔ'n fi bε ahɔnlin nun. 20 Ehi y'ɔ gua svanlan anwɔn efian ɔ. Nan se svanlan 'di like nan ɔ'a nɔwunnzin man yí sa nun an, ɔ ngua man yí nɔwɔn efian.”

Eyefɔe balasua kɔn de Zozi di.

(Maaki 7.24-30)

21 Ehi anzin, Zozi fi ebele yí nwan y'ɔ le kulo'n-mɔ mɔ be fele bε Tii nɔn Sidɔn etin die nun asɔ. 22 Mɔ Zozi juli ebele'n, Kanaân balasua kɔn m'ɔ tɪ mân sɔ nun anun'n, ɔ kɔ a Zozi anwɔn ebele, ɔ kɔ tian nun. Yí nwan: “Yε Mún, belemgbin *Davidi Awa, nwun mún nɔwɔn anwunno'voe! Wawe ete bie wɔ mún wa talua nun anun. ɔ kele yí yale sɔnman.”

23 Balasua sɔ'n hanlin sɔ a, Zozi ngɔ bua man ejɔle kpɔle kún. Yí menian'n-mɔ kɔ hyɔn kɔ kpunngɛ yí, bε nwan: “ɔ le etian ɔ sɪ yε sv. Yí tɪ, bua yí bie maan ɔ hɔ.”

24 Mɔ be hanlin sɔ'n, Zozi nwan: “Izalaye amma'n-mɔ mɔ be tɪ ke mmɔa mɔ b'a minlin'n, bε tɪ yε m malɔ ɔ.”

²⁵ Nan m'ò hanlìn sò'n, balasua'n kò a kò kòtò yí nyunnun ebele, yí nwan: "Yé Mìn, nwun mìn nwon anwunnòe, de mìn!"

²⁶ Zozi kò han kò hele yí kè: "Ɔ tì man kpa kè bè fa mmatonman'n-mò alie'n bè man njua mma'n-mò di ɔ."

²⁷ Mò Zozi hanlìn sò'n, balasua'n nwan: "Ɔ tì ananhòle, yé Mìn. Nan kòsò njua mma'n-mò sisa alie nùn abò mgbòkpòlòka'n m'ò kò gua bè mìn'n-mò tòbilì nùn abò'n bè di."

²⁸ Èhì a, Zozi kò bua yí kè: "Balasua, wó dedi'n tì kpilì! Mò é le kpòndè'n, ɔ yó sò man wó." Mèlè sò nùn ala, yé yì wa balasua nùn anwòn salì ɔ.

Zozi 'ba man nwuluwafòe dòn anwòn sa

²⁹ Zozi fi èlò ɔ kò sa kò a Galile asue nùn anwan. Ɔ kò fò kò tanlan bòka kòn asu. ³⁰ Meninsòman kò a yí nwon ebele. Bè 'ba a, bè nòn bè mò bè tia bè tò sò, anyinsinlinwafòe, amunlefòe, bubuluwafòe ɔ nòn nwuluwafòe dòn kpa. Bè falì bè bè walì Zozi aja sò nán ɔ'a man bè kòalaa bè nwon a sa. ³¹ Mò menian'n-mò nwunlìn kè amunlefòe'n-mò le jùjò, bubuluwafòe'n-mò le nanndì, bè mò bè tia bè tò sò'n, bè le nanndì kpa, anyinsinlinwafòe'n-mò anyìn'n-mò a tike tike'n, ɔ sinlìn bè nwon, bè kò yí Izalaye Nyanmian nùn aye.

Zozi 'ba man menian akpu nnan alie di (Maakì 8.1-10)

³² Zozi fèlèlì yí menian'n-mò, yí nwan: "Meninsòman èhì-mò nòn yè wò ewa yí cian nsan ahì. Bè le man like fíí kón mò bè di ɔ. Bè nwon yò mìn koun. Mìn ngulo man kè mìn yaci bè m man bè fa bè kunnun bè kò. Sè mìn yò yí sò a, bè 'gòlò atunnun."

³³ Mò Zozi hanlìn sò'n, yí menian'n-mò kò bisa yí kè: "Ebo èhì anun, ninhan yé yè 'nyan like m'ò sa menian nwala èhì di ɔ?"

³⁴ Zozi kò bisa bè kè: "Èmò le kpaòn nyè?"

Bè nwan: "Yè le kpaòn nsò, nòn ejue nganngan bie."

³⁵ Èhì a, Zozi kò man meninsòman'n kò tetanlan asi. ³⁶ Mò bè tetanlanlìn asi yuelì'n, ɔ kò fa kpaòn nsò'n nòn ejue'n-mò ɔ kò la Nyanmian asi. Ɔ kò bubu nùn ɔ kò man yí menian'n-mò kè bè hyé bè mán bè. ³⁷ Bè kòalaa bè kò lì dede bè kò kò yì. Yí menian'n-mò kò sisa yí bò'n m'ò hali'n, ɔ tì ece mma nsò. ³⁸ Bè mò bè lili'n, bè tì menian akpu nnan, b'a nga man mmalasua'n-mò nòn mmatonman'n-mò bie.

³⁹ M'ò gualì meninsòman nùn atun yuelì'n, ɔ fòlì èlèè nùn anun, ɔ hòlì Magadan mán nùn anun.

16

Zozi nòn Zonasì (Maakì 8.11-13, Luku 12.54-56)

¹ Èhì, *Falìsifòe'n-mò nòn *Sadusifòe'n-mò kò kpò Zozi, afì bè kulo kè bè sò yí bè nian. Bè kò han bè kò hele yí kè ɔ yó asinbenwòn like kòn maan bè nwún kè yí tunmìn'n m'ò le yí'n fi Nyanmian èlò.

² Mò bè hanlìn sò'n, Zozi nwan: "Nòsòba mò nyanmian nùn anyunnun kò bòlò'n, anun èmò nwan eyua'n 'ba fi èhinman. ³ Ngelemò kòsò mò nyanmian nùn anyunnun kò lu'n, anun èmò nwan esue'n 'ba tò. Èmò sì nyanmian nùn anyunnun ninngè'n-mò nzòle, nan kòsò èmò nzì man mèlè'n mò yè wò nùn'n nzòle. ⁴ Ajulisò menian atì anun ètè mò bè nnanndì man fòón wò Nyanmian anyunnun'n, bè le kpòndè asinbenwòn like bè nian. Sè nán asinbenwòn like'n mò Nyanmian yòlì manlìn Zonasì nùn an, bè nyò man nzòle kùn bè ngele man bè. Mò Zozi hanlìn sò yuelì'n, ɔ yacilì bè ebele ɔ hòlì."

*Falisifvɛ'n-mɔ nɔn Sadusifvɛ'n-mɔ fali ayile'n
(Maaki 8.14-21)*

⁵ Mɔ Zozi menian'n-mɔ 'kpɛ asue'n bɛ kɔ yí nzin elɔ'n, bɛ lɔa kɔ fi b'a nva man kpaɔn. ⁶ Zozi kɔ se bɛ kɛ: “Emɔ nían bɛ nwɔn kpa wɔ *Falisifvɛ'n-mɔ nɔn *Sadusifvɛ'n-mɔ fali ayile nɔn anwɔn.”

⁷ Mɔ menian'n-mɔ tili yí sɔ'n, bɛ kɔ han yí bɛ afian elɔ kɛ: “Kpaɔn'n mɔ y'a nva man'n, yí ti y'ɔ man ɔ lɛ kan sɔ ɔ.”

⁸ Ejɔlɛ'n kɔ tɔ Zozi anzɔ nun, yí nwan: “Nzuke ati yê emɔ lɛ kan kɛ kemɔ y'a nva man kpaɔn'n, yí ti yê ɔ lɛ kan sɔ ɔ? Emɔ dedi'n ti kaan o! ⁹ Emɔ tili man ejɔlɛ nɔn abɔ ɔ? Emɔ ngacɔ man kpaɔn nnun'n mɔ n valɔ m manlɔn menian akpɔ nnun'n lili nɔn ɔ? Eɛ m'ɔ halɔ yí bu'n, ece nyɛ yê emɔ sɔsalɔ ɔ? ¹⁰ Eɛ kpaɔn nsɔ'n kɔsɔ mɔ n valɔ m manlɔn menian akpɔ nnan'n lili'n, m'ɔ halɔ yí bu'n, ece nyɛ yê emɔ sɔsalɔ ɔ? ¹¹ ɔ yɔ se mɔ emɔ ndi man yí bu kɛ nán kpaɔn anwɔn ejɔlɛ yê mɔn kan mɔn kele emɔ'n? Nan mɔn nwan: Emɔ nían bɛ nwɔn kpa wɔ *Falisifvɛ'n-mɔ nɔn *Sadusifvɛ'n-mɔ fali ayile nɔn anwɔn.” ¹² M'ɔ yɔli sɔ'n, yí menian'n-mɔ kɔ ti yí bu kɛ nán ayile'n mɔ bɛ fa bɛ fɔtɔ fali nɔn anwɔn ejɔlɛ y'ɔ lɛ kan ɔ. Nan Falisifvɛ'n-mɔ nɔn Sadusifvɛ'n-mɔ like'n mɔ bɛ kekele nɔn anwɔn ejɔlɛ yê anɔn ɔ lɛ kan ɔ.

*Pielɔ 'ba han kɛ Zozi y'ɔ ti Izalaye Ngɔandefvɛ nɔn ɔ
(Maaki 8.27-30, Luku 9.18-21)*

¹³ Ehi anzin, Zozi hɔli Sezale etin diɛ nɔn asɔ Filipɔ mân nɔn anɔn elɔ. M'ɔ nɔn yí menian'n-mɔ juli elɔ'n, ɔ kɔ bisa bɛ kɛ: “Menian'n-mɔ nwan sɔanlan benin y'ɔ lɛ *Mân Baa'n?”

¹⁴ Kosuan sɔ'n mɔ Zozi bisalɔ nɔn anwɔn, bɛ nwan: “Mmie-mɔ nwan Zɔan Batisi y'ɔ le wɔ, mmie-mɔ nwan *Eli y'ɔ le wɔ, mmie-mɔ nwan Zolomin y'ɔ le wɔ anaan Nyanmian mgbɔmanfvɛ'n-mɔ, bɛ bie y'ɔ le wɔ.”

¹⁵ Zozi nwan: “Nan emɔ lɔli, emɔ jɔnlɔn kɛ nwan sɔanlan diɛ y'ɔ le mɔn?”

¹⁶ Simɔn Pielɔ nwan: “Kilisi'n, Izalaye Ngɔandefvɛ'n y'ɔ le wɔ. E ti Tiasifvɛ Nyanmian nɔn Awa.”

¹⁷ Ehi a, Zozi nwan: “Zonasɔ awa Simɔn, nyila hán wɔ. ɔ sanlɔn kɛ nán kulo sɔanlan yê ɔ'a man a nwun yí sɔ ɔ. Nan mɔn Si m'ɔ wɔ anwunno elɔ'n yê ɔ'a man a nwun yí ɔ. ¹⁸ Mɔn kɔsɔ mɔn kan mɔn kele wɔ kɛ e li Pielɔ (yí bu y'ɔ le kɛ ebvɛ). Ebvɛ sɔ nɔn asɔ yê mɔn 'si mɔn Asɔnɔn nɔn ɔ. Ewue muonun tunmin'n m'ɔ le yí'n ngɔala man like fíi yɔ yí nyunnun. ¹⁹ Mɔn 'fa Anwunno Belemghin Mân nɔn anɔn sannvɛ'n mɔn wula wɔ sa nɔn. Sɔanlan biala mɔ asɛ nɔn asɔ ewa e kɔ tike anɔn'n kɔ man yí'n, anɔn b'a tike b'a man yí anwunno elɔ. Yê sɔanlan biala kɔsɔ mɔ asɛ nɔn asɔ ewa a ndike man anɔn nɔn a mman man yí'n, anɔn b'a ndike b'a mman man yí anwunno elɔ.” ²⁰ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yuelɔ'n, ɔ totualɔ yí menian'n-mɔ kɛ nán bɛ kan bɛ kele sɔanlan kɛ Kilisi'n, Izalaye Ngɔandefvɛ'n y'ɔ le yí.

*Zozi 'ba han yí ewue'n nɔn yí etinngɛ nɔn anwɔn ejɔlɛ
(Maaki 8.31-9.1, Luku 9.22-27)*

²¹ ɔ fi cɔan sɔ'n m'ɔ kɔ'n, Zozi kɔ bɔ yí bu, ɔ kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ kɛ: “ɔ sɛ kɛ n gɔ Zoluzalemɔn. N gɔ n nwún yalɛ Zufɔ mgbain'n-mɔ, ɔ nɔn Nyanmian *teeyɔfvɛ mgbain'n-mɔ nɔn *mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ asa nɔn. Bɛ 'ba hun mɔn, nan yí cɔan nsan nɔn asɔ, n vi ewue nɔn mɔn 'tinngɛ.”

²² Ehi, Pielɔ kɔ fa yí kɔ hɔ ahanmian, ɔ kɔ tu yí nyunnun. Yí nwan: “Yê Mɔn, Nyanmian kpála gú! Like fíi ngɔ tɔ man wɔ.”

²³ Mò Pielì hanlín sò'n, Zozi kò kpè yí n̄yìn ò kò se yí ke: “Satan, fi m̄n n̄wòn ɛwa kò m̄va. Ɛ 'totua m̄n at̄n, afi n̄n Nyanmian aj̄n̄l̄n yê ɛ le yí ò, nan kulo menian'n-mò aj̄n̄l̄n yê ɛ le yí ò.”

Like mò b̄e yò a, b̄e k̄vala Zozi s̄v si'n

²⁴ Ɛh̄i anzin, Zozi kò han kò hele yí menian'n-mò ke: “Svanlan m'ò kulo ke ò si m̄n s̄v'n, n'ò susu yí svanlan baka n̄n anw̄n. Ɔ fá yí k̄l̄b̄wa'n ò t̄ó yí k̄m̄n s̄v, n̄n ò sí m̄n s̄v. ²⁵ Ɔ sanl̄n ke svanlan m'ò kulo ke ò kp̄n̄nd̄e yí nḡvan'n, ò 'minl̄n yí nḡvan s̄v'n. Nan svanlan m'ò kò si m̄n s̄v dede ò kò wu m̄n dunman n̄n'n, svanlan s̄v'n 'nyan nḡvan. ²⁶ Se svanlan k̄n̄n nyan as̄īe as̄v ɛwa ninnḡe'n k̄valaa nan se ò minl̄n yí nḡvan n̄n an, an̄n n̄zu n̄vas̄v̄e dīe yê ò 'nyan yí s̄v ò? Nzu like dīe yê svanlan k̄n̄n k̄vala ke ò yò ò de yí nḡvan ò? ²⁷ *M̄n Baa'n fi yí S̄i anunminnyanm̄n n̄n an̄n ò n̄n nyanm̄ians̄v m̄m̄of̄v̄e'n-mò 'ba a. Se ò ba a, ò 'n̄ian svanlan k̄n̄n biala junman'n m'ò lili n̄n anw̄n ò tua yí kal̄e. ²⁸ Mun kan yí ananh̄ole m̄n kele ɛm̄o ke: b̄é mò b'a yia ɛwa'n, mmie-mò nḡo wu man, b̄e 'ba n̄wun M̄n Baa'n ke ò le ba ò di belemgbin.”

17

Zozi anw̄n ɛkacie'n

(Maak̄i 9.2-13, Luku 9.28-36)

¹ Ɛh̄i anzin cian nsian, Zozi kò fa Pielì, Zvak̄i n̄n yí nianman Zvan. Ɔ n̄n b̄é menian nsan n̄n ala b̄e kò ti b̄é n̄wòn b̄oka kannganlaun k̄n̄n as̄v. ² Ɛbele, Zozi kò kaci b̄é nȳns̄v. Yí n̄yìn n̄n anun kò ta ke senze, yí taladīe'n m'ò wula'n kò yò fufue hȳīe'n hȳīe'n kpa ke kanlann̄īe. ³ Zozi menian nsan'n 'n̄ian an, anun Moyiz̄i n̄n Eli n̄n Zozi b̄e le jūo.

⁴ Mò Pielì n̄wunl̄n yí s̄v'n, ò kò han kò hele Zozi ke: “Yê M̄n, ò ti kpa ke ȳe wò ɛwa. Se ɛ kulo a, m̄n 'b̄o *tant̄i nsan. Wó dīe k̄n̄n, Moyiz̄i dīe k̄n̄n yê Eli k̄s̄v dīe k̄n̄n.”

⁵ Anun Pielì an̄van wò s̄v ò te jūo, b̄olé'n ti ke kanlann̄īe, ò kò a kò hala b̄é s̄v. B̄olé n̄n anun, an̄īe k̄n̄n kò te, yí nwan: “Svanlan ɛh̄i ti m̄n ehulo Baa. M'an fa m̄n l̄va'n k̄valaa m'an wula yí n̄n. Ɛm̄o tīe yí!”

⁶ Mò yí menian'n-mò t̄li an̄īe s̄v'n, esulo kp̄li kpa kò han b̄é dede b̄e kò butu butu b̄é n̄yìn as̄ī. ⁷ Zozi kò a kò k̄pusu k̄pusu b̄é, yí nwan: “N̄n b̄e sulo, b̄e jásv.”

⁸ B̄e 'kuku b̄é ti s̄v a, svanlan f̄īi n̄n̄n man ɛbele ke Zozi anḡonm̄n ala.

⁹ Mò b̄e fi b̄oka n̄n as̄v b̄e 'ju'n, Zozi kò han kò hele b̄é ke: “Like mò ɛm̄o a n̄wun yí'n, n̄n b̄e kan b̄e kele svanlan f̄īi dede ò 'ju cian mò M̄n Baa'n fi ewue n̄n ò kò tinn̄ḡe'n.”

¹⁰ Mò Zozi hanl̄n s̄v yueli'n, yí menian'n-mò kò bisa yí ke: “Ɔ yò se mò *mala n̄n as̄v mgbain'n-mò kan ke Eli yê ò 'di m̄va ba'n?”

¹¹ Zozi nwan: “Ɔ ti s̄v, Eli 'di m̄va ba ò sesie ninnḡe'n k̄valaa kp̄e kp̄e. ¹² Nan k̄s̄v m̄n kan m̄n kele ɛm̄o ke Eli a a dada anḡonm̄n. Menian'n-mò a n̄wun man yí n̄z̄ole, b̄e ȳli yí ke b̄é kunnun kulo. M̄n Baa'n muonun, ke b̄e 'ba hele yí yale n̄n an̄n.” ¹³ Yí menian'n-mò t̄li yí b̄e ke Zvan Batisi yê an̄n ò le kan yí n̄wòn ej̄ole n̄n ò.

Zozi 'ba tu kpaf̄ele k̄n̄n anw̄n wawe ɛt̄e'n

(Maak̄i 9.14-29, Luku 9.37-43a)

¹⁴ Mò b̄e wal̄i dede b̄e juli menins̄nman n̄n anw̄n ɛbele'n, bian k̄n̄n kò a kò k̄s̄v Zozi anyunnun, yí nwan: ¹⁵ “Yê M̄n, n̄wun m̄n wa belenzua n̄n anw̄n anw̄nnoov̄e. Ɔ kp̄e, ò le n̄wun yale s̄nman, ò to s̄n̄n n̄n, bie k̄s̄v a, ò to asue n̄n. ¹⁶ M'an fa yí m'an bele wó menian'n-mò, nan b'a nḡala man like f̄īi yò man yí.”

¹⁷ Zozi nwan: “Ati anun ete mma mɔ be nne man Nyanmian be nni man, mun non emɔ ye tánlan ewa dede ɔ hɔ jú mele benin nán emɔ a nyan dedi? N díla mín ahúnun n zó emɔ dede ɔ jú mele benin? Be fá batonman'n be béle mín ewa.” ¹⁸ Be kɔ fa batonman'n be kɔ bele Zozi. Ɔ kɔ juɔ aminle su ɔ kɔ hele wawe ete'n. Ɔ fi yí nun kɔ fite. Ebele ala, batonman nun anwon kɔ sa.

¹⁹ M'ɔ yá sɔ'n, Zozi menian'n-mɔ kɔ fa bé ti be kɔ bɔ yí nwon, bé nwan: “Nzuke ati ye y'a ngwala man wawe ete ehi tu'n?”

²⁰ Zozi nwan: “Emɔ a ngwala man yí tu, ɔ sanlun ke emɔ dedi'n ti kaan sunman. Mun kan yí ananhɔle mun kele emɔ ke se emɔ le dedi mɔ yí kpili ju ke muntadí baa a, emɔ se bɔka ehi ke: ‘Bɔka, fi ewa tu kɔ elɔ' a, ɔ 'tu kɔ. Like fíi nnun man ebele mɔ emɔ ngo huala man yí yɔ ɔ. [²¹ Nan m'ɔ ti ke wawe ete ehi sua'n, mmotwe eyɔle non abuala ye be fa be tu yí ɔ.”]

*Zozi 'ba bɔ yí ewue ɔ non yí etinngge nun asu biegun
(Maaki 9.30-32, Luku 9.43b-45)*

²² Ehi, anun bé kwalaa be wɔ Galile mân nun anun elɔ. Elehun kon Zozi kɔ fa kɔ tɔ bé nyunnun ke: “Be 'ba yí *Mân Baa'n be man menian'n-mɔ ²³ maan be kun yí. Se ɔ wu a, yí cian nsan nun asu, ɔ fi ewue nun ɔ 'tinngge.” Yí ejɔle sɔ'n manlun yí menian'n-mɔ anwon bubuli be kpa.

Asɔnun sua nun anwon ajule'n

²⁴ Mɔ be juli Kapreenawomun'n, bé mɔ be dide asɔnun sua nun anwon ajule'n kɔ a kɔ tɔ Piel, bé nwan: “Emɔ amin'n muonun, ɔ ndua man asɔnun sua nun anwon ajule'n bie ɔ?”

²⁵ Piel nwan: “Ɔ tua bie.”

Mɔ Piel buali bé yuel'n, ɔ kɔ wɔlɔ sua nun anun. Ɔ non mɔ ɔ 'wɔlɔ sua nun anun'n, Zozi kɔ li mɔa kɔ bisa yí ke: “Simun, ɔ ti se wɔlɔ? Mân ehi anun, nwan-mɔ y'ɔ di ke be tua ajule be man mmelemgbin'n-mɔ ɔ? Bé mɔ be le bé kulo nun naan, nyɔfwe'n-mɔ ɔ?”

²⁶ Piel nwan: “Nyɔfwe'n-mɔ ye be tua ɔ.”

Ehi a, Zozi nwan: “Bé mɔ be le bé kulo'n, be ndua man bie. ²⁷ Nan kusɔ kemɔ ye ngulo man ke ye dɔ bé ngasi'n, yí ti kɔ asue nún anwan elɔ kɔ tɔ kuba. Ejue mɔ e kɔ li mɔa kɔ hyi yí'n, tele yí nwan nun anun. E 'ba nwan ke esika wɔ nun, ɔ sa mín non wɔ ye ajule'n tua. Fa kɔ tua.”

18

*Swanlan m'ɔ ti kpili tala bé kwalaa'n
(Maaki 9.33-37, Luku 9.46-48)*

¹ Mele sɔ'n, Zozi menian'n-mɔ wali yí nwon ebele, be kɔ bisa yí ke: “Yé Mun, Anwunno Belemgbin Mân nun anun, nwan swanlan die y'ɔ ti kpili tala bé kwalaa ɔ?”

² Mɔ be bisali kosuan sɔ'n, Zozi kɔ fele batonman kaan kon, ɔ kɔ fa yí kɔ sie bé afian ebele. ³ Ye yí nwan: “Mun kan yí ananhɔle mun kele emɔ ke se emɔ a ngaci man emɔ abalabɔ'n, b'a nyo man ke mmatonman nganngan an, emɔ ngo man Anwunno Belemgbin Mân nun anun elɔ bie. ⁴ Swanlan m'ɔ kɔ bebele yí nwon asɔ dede ɔ kɔ kaci ke batonman ehi'n, yí y'ɔ ti kpili Anwunno Belemgbin Mân nun anun elɔ ɔ. ⁵ Mín dunman nun, swanlan m'ɔ kɔ le batonman kon m'ɔ ti ke ehi'n, anun mín muonun ye ɔ'a le mín ɔ.

*Ete eyɔle'n
(Maaki 9.42-48, Luku 17.1-2)*

⁶ “Mmatonman ehi-mɔ mɔ be de mín be di'n, swanlan m'ɔ kɔ man bé nun kon kɔ tɔ ete nun anun'n, swanlan sɔ'n, ɔ di ke be fa ebwe kpili kpa be minnda yí

komun be ju yi be to jenvie nin anun. ⁷ Mân nun a fa munnzue ke nun ye ninngge m'ô man svanlan to ete nin anun'n wô o. Ninngge so'n-mô wô ebele daa. Nan munnzue hân svanlan ehi m'ô man ehunlu-mô to ninngge ete so'n-mô anun'n. ⁸ Yi ti, se wô sa kun anaan wô ja kun y'ô man e to ete nin anun an, anun ko tu mva. Afi se o ka wô sa kun anaan wô ja kun nân e nyan ngvan nin an, o ti kpa tala ke e ko fa wô sa nnyuan'n, anaan wô ja nnyuan nun e ko hâ sîn'n m'ô nnun man lé nin anun'n. ⁹ Se wô nyin kun y'ô man e to ete nin anun an, anun tu to mva. Afi se o ka wô nyin kun nân e nyan ngvan nin an, o ti kpa tala ke e ko fa wô nyin nnyuan nun e ko hâ sîn'n m'ô nnun man lé nin anun'n.

Bô'a'n mô o'a minlin nin anwôn anyindala'n
(Luku 15.3-7)

¹⁰ “Emô sie bé nwôn ye nân b'a ndotv man mmatvman ehi-mô anun bie anyunnun ngelese. Afi mun kan mun kele emô ke nyanmiansv elô, bé mmôvbe'n-mô jijin mîn Si m'ô wô anwunno nin anyunnun ebele cian daa. [¹¹ O sanlin ke, Mân Baa'n walî ke o 'ba kpônnde bé mô b'a minlin'n nân o de bé ngvan.] ¹² Se svanlan kun le yi mmva eya, nân se nunhan kun minlin an, asv o nyaci man abulavanlan nun ngvanlan nun ebele, o ngô mgbônnde man kun'n mô o'a minlin nun o? ¹³ Mun kan mun kele emô ke se o nwun yi a, yi nwôn fe'n m'ô ko li'n, o tala mmva abulavanlan nun ngvanlan'n mô b'a mminlin man'n. ¹⁴ Emô Asi'n m'ô wô anwunno'n, ke o ti yi nin ala anun. O ngulo man ke mmatvman ehi-mô bie minlin.

Wô nianman kun yo wô ete a, atin m'ô fata ke e bu so'n

¹⁵ “Se wô nianman bie yo wô ete a, ko tu yi, fele yi ahanmian kan kele yi. Se o nwun yi ananhôle a, anun wô sa a han wô nianman'n. ¹⁶ Se e kan nân o'a nde man wô sv a, fele svanlan kun anaan menian nnyuan emô hâ sésie ejôle'n maan be li nun adanzie. O sanlin ke menian nnyuan anaan menian nsan anvan ejôle'n ye be bu yi ananhôle o. ¹⁷ Nan se be kan nân o'a ndie man an, bô asônun mma'n-mô amannie. Se bé kvsu be kan nân o'a ndie man an, bu yi ke o ti svanlan m'ô nzi man Nyanmian mô yi ti ti ete ke Zufv m'ô dide ajule man Lomvôn amma'n-mô'n.

¹⁸ “Mun kan yi ananhôle mîn kele emô ke, svanlan biala mô asie nun asv ewa o ko li yi ete nin ananhôle, m'ô ko yaci ko gua, mô emô ko so yi nun'n, anun b'a so yi nun anwunno elô. Ye svanlan biala kvsu mô asie nun asv ewa o'a nni man yi ete nin ananhôle, mô o'a nyaci o'a ngua man, mô emô a nzô man yi nun'n, anun b'a nzô man yi nun anwunno elô.

¹⁹ “Ese mun kan yi ananhôle mîn kele emô ke, asie nun asv ewa, se menian nnyuan anvan se bé nwôn be bisa like biala wô bé mmôvbe nin anun an, mîn Si m'ô wô anwunno elô'n 'fa man bé. ²⁰ O sanlin ke lika biala mô menian nnyuan anaan nsan ko yia wô mîn dunman nun'n, n wô bé afian ebele.”

Akô'a'n mô o'a nva man yi manngvôn nin anwôn sa

o'a nje man yi nin anwôn anyindala'n

²¹ Mô Zoi hanlin so yueli'n, Pielî ko hyvôn ko mantan yi o ko bisa yi ke: “Ye Mun, se mîn nianman bie di mîn nwôn ejôle ete a, anun n yâci yi nwôn sa n jé yi fâ nye? N yâci yi nwôn sa n jé yi dede fâ nsu o?”

²² Zoi nwan: “Cece, m'an nze man wô ke e fá yi nwôn sa e hyé yi fâ nsu, nan fa yi nwôn sa ce yi fâ abulasv nvn nsu.

²³ “Ehi ati, e 'nwun like mô Anwunno Belemgbin Mân'n soman yi'n. Belemgbin kun nwan o 'dide yi esika'n kwalaa mô yi ngva'n-mô tua yi'n. ²⁴ Ke o bôli yi bv mô o 'titi mgbundan'n, be nvn yi ngva'n-mô anun kun ko a, o tua yi kotoku

akpu kɔ yɔ nyɛ. ²⁵ Akva sɔ'n le man like fii m'ɔ fa tua kale nun ɔ. Yɛ mun'n kɔ man atin ke be tɔnun yɛ nun yɛ yi, nun yɛ mma'n-mɔ nun bɛ nwon ninng'e'n kwalaa'in be fa be tɔa kale'n.

²⁶ "Mɔ yɛ mun'n hanlin sɔ'n, akva'n kɔ tu kɔ tɔ yɛ ja nun ɔ kɔ botu yɛ nwon ɔ kɔ hele yɛ ke: 'Mɛn mun, si abotale, nɔn wɔ esika'n, m'ba tua yɛ kwalaa mun man wɔ.' ²⁷ Akva'n hanlin ehi a, yɛ mun'n kɔ nwun yɛ nwon anwunnvoe, ɔ kɔ fa kale'n ɔ kɔ hye yɛ ɔ kɔ yaci yɛ maan ɔ kɔ hɔ.

²⁸ "Akva'n fi ebele ɔ kɔ fite. Mɔ ɔ 'kɔ'n, ɔ nun yɛ manngɔn kɔn m'ɔ nun yɛ di junman lika kɔn'n kɔ yia. Yɛ manngɔn sɔ'n tua yɛ esika kaan bie. ɔ kɔ sɔ yɛ konvin ɔ kɔ mian. Yɛ nwan: 'Tua mɛn esika'n man mɛn!'

²⁹ "Yɛ manngɔn'n kɔ tu kɔ tɔ yɛ ja nun ɔ kɔ botu yɛ nwon ɔ kɔ hele yɛ ke: 'Anianman, si abotale, nɔn wɔ esika'n, mun 'ba tua mun man wɔ.'

³⁰ "ɔ hanlin ehi a, akva'n ngɔ tie man, ɔ kɔ man be kɔ hyi yɛ manngɔn'n be kɔ tɔ yɛ fiadi dede ɔ kɔ ju cian m'ɔ kɔ tua yɛ kale'n. ³¹ Mɔ ngɔa ehunlin-mɔ nwunlin yɛ nyɔle sɔ'n, bɛ nwon kɔ bubu bɛ, be kɔ hɔ kɔ han kɔ hele bɛ mun'n.

³² "Nan mɔ munli'an'n tili ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ man be kɔ fele akva sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele yɛ ke: 'Akva ati anun ete! M'an fa wɔ kale'n kwalaa m'an hye wɔ. ɔ sanlin ke a botu wɔ nwon a hele mɛn. ³³ Ke n nwunlin wɔ nwon anwunnvoe'n, wɔ kusɔ ɔ di ke e nwun wɔ manngɔn nun anwon anwunnvoe.' ³⁴ Belemgbin'n kɔ fe eya kpa, ɔ kɔ tɔ akva'n kusɔ fiadi dede ɔ kɔ ju cian m'ɔ kɔ tua yɛ kale'n."

³⁵ Zozi kɔ han kɔ tɔ sɔ ke: "Se sɔanlan di emɔ anwon ejɔle ete nɔn emɔ a nyi man bɛ kunnun b'a nyaci man yɛ nwon sa b'a nje man yɛ a, mɛn Si'n kusɔ m'ɔ wɔ anwunno'n nyaci man emɔ anwon sa ɔ nje man emɔ."

19

Eyila nun anwon ejɔle'n (Maaki 10.1-12)

¹ Mɔ Zozi yueli yɛ ejɔle sɔ'n-mɔ kan'n, ɔ fi Galile mɔn nun anun ebele ɔ kɔ hɔ Zude mɔn nun anun, asue Zuludin nun anzin eɔ ebue kɔn. ² Meninsɔnman sili yɛ sɔ. Be 'ba a, be nun nwuluwafɔe. Zozi manlin bɛ nwuluwafɔe'n-mɔ anwon salu.

³ Anun *Falisifɔe mmie-mɔ wɔ meninsɔnman nun anun. Be kɔ kpunng'e Zozi anwon ebele. Kemɔ be kulo ke be sua yɛ ngaa nun ati, be kɔ bisa yɛ ke: "Kpain, asɔ yɛ mala'n man atin ke belenzua kɔn kwalaa ke ɔ sɔn atin ngacile biala asɔ ɔ yila yɛ yi ɔ?"

⁴ Be bisali sɔ a, Zozi nwan: "Asɔ emɔ kɔnngali man yɛ Eहेले Ejɔle nun anun lé ke abɔbɔ nun anun, Bɔfɔe'n bɔli belenzua nun balasua. ⁵ M'ɔ bɔli bɛ yueli'n, yɛ nwan: *Ehika ati, belenzua'n fi yi si nun yɛ nin abɔ anwon 'ba jasɔ. ɔ 'fa yɛ nwon bɔ yɛ yi, nɔn bɛ munnyuan'n be yɔ sɔanlan munmuan kɔn.* ⁶ Yɛ sɔ ehi, anun be ti man menian nnyuan kɔn, nan b'a yɔ sɔanlan munmuan kɔn. Like mɔ Nyanmian kɔ han kɔ bɔ nun'n, kulo sɔanlan n'ɔ ti nun."

⁷ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, Falisifɔe'n-mɔ kɔ bisa yɛ ke: "Anun ɔ yɔ se mɔ Moyizi manlin atin ke belenzua héle eyila kalata ɔ mɔn yɛ yi nɔn ɔ yila yɛ'n?"

⁸ Zozi nwan: "Moyizi manlin atin ke emɔ yila bɛ yi-mɔ. ɔ sanlin ke emɔ ati anun ti ete. Nan abɔbɔ nun anun'n, anun ɔ ti man sɔ. ⁹ Mun kan mun kele emɔ ke sɔanlan mɔ yɛ yi a mmɔ man bian m'ɔ kɔ yila yɛ ɔ kɔ ja balasua fɔfɔle'n, sɔanlan sɔ'n, anun ɔ'a tɔn ajaa."

¹⁰ Mɔ Zozi menian'n-mɔ tili ejɔle sɔ'n, bɛ nwan: "Se eyila nun anwon ejɔle'n ti sɔa a, anun ɔ ti kpa ke be nja man bɛ nwon."

¹¹ Mɔ be hanlin sɔ'n, Zozi nwan: "Nɔn menian'n-mɔ kwalaa yɛ be ti ejɔle sɔ nun abɔ. Nan bɛ mɔ Nyanmian a man bɛ yɛ nwon tunmin'n yɛ be kwalaa be ti yɛ

bv o. ¹² Ninng'e dɔvɔn wɔ ebele, o juji melenzua'n mmie-mɔ, o man be ngɔala man bala ja. Mmie-mɔ wɔ ebele, be 'wɔ bɛ a, anɔn bɛ nwon ti man kpa. Mmie-mɔ kɔsv wɔ ebele, be sa bɛ. Mmie-mɔ kɔsv wɔ ebele, Anwunno Belemgbin Mân'n dunman nun, be nja man bala. Svanlan m'ɔ sɪ fasie'n, o fá sie!"

(Maaki 10.13-16, Luku 18.15-17)

¹³ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, menian mmie-mɔ falɔ mmatɔnman nganngan be beleli yí ke o fá yí sa o fúa bɛ nwon nán o yéyila bɛ sv. Nan mɔ yí menian'n-mɔ nwonlin yí sɔ'n, be jɔjɔli bɛ.

¹⁴ Ehi a, Zozi nwan: "Nán be totua mmatɔnman'n-mɔ atɔn, be yáci bɛ maan be bála mín nwon. O sanlin ke Anwunno Belemgbin Mân'n, bɛ mɔ be ti ke mmatɔnman ehi-mɔ'n y'ɔ ti bɛ die o." ¹⁵ Zozi falɔ yí sa'n-mɔ fualɔ bɛ nwon yueli, yí nzin y'ɔ fi ebele o hɔli o.

Kpafele esikafɔe nun anwon ejɔle'n
(Maaki 10.17-31, Luku 18.18-30)

¹⁶ Ehi, svanlan kɔn walɔ tɔli Zozi, yí nwan: "Ngehelefɔe, nzu like die kpa yɛ n yó nán m'an nyan ngɔan m'ɔ le man ayuelie nun o?"

¹⁷ M'ɔ hanlin sɔ'n, Zozi kɔ bisa yí ke: "Nzuke ati yɛ ε le bisa mín like m'ɔ ti kpa nun anwon ejɔle o? Nyanmian angɔnmɔn cein y'ɔ ti kpa o. Se ε kulo ke ε nyan ngɔan m'ɔ le man ayuelie nun an, anɔn di mala'n-mɔ asu."

¹⁸ Kpafele'n kɔ bisa Zozi ke: "Anɔn mala benin-mɔ?"

Ehi a, Zozi kɔ bua yí ke: "N'ε kun svanlan, n'ε tvn ajaa, n'ε wua, n'ε di ato ε tv wɔ mangvɔn bie avɔ, ¹⁹ man wɔ nyɔn sɔ wɔ sɪ nɔn wɔ nin, afi kulo wɔ mangvɔn ke wɔ muonun wɔ nwon."

²⁰ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, kpafele'n nwan: "M'an li mala ehi-mɔ kwalaa asv. Nan nzuke like die bieku y'ɔ se ke n yó o?"

²¹ Zozi nwan: "Se ε kulo ke ε yue kpa yɔ bɔkɔɔ a, anɔn kɔ tɔnɔn wɔ ninng'e'n kwalaa mɔ ε le yí'n. Esika'n mɔ ε kɔ nyan yí'n, fa man ehianfɔe'n-mɔ, nán ε 'ba nyan anwɔndie dɔvɔn anwunno εɔ. Se ε yɔ yí sɔ yue a, bala nán si mín sv."

²² Kpafele sɔ'n kɔsv a nyan yí nwon kpa. Nan m'ɔ tɔli ejɔle'n mɔ Zozi hanlin heleli yí'n, yí lva bɔli yí nwon o kɔ hɔ.

²³ Ehi, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: "Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele εmɔ ke svanlan m'ɔ kɔ nyan yí nwon'n, Anwunno Belemgbin Mân'n nun anɔn εɔ εwɔlvɛ yɔ sɪ kpa man yí. ²⁴ Eε mɔn kan mɔn kele εmɔ bieku ke: o yɔ sɪ man naan kpili'n mɔ be fele yí svamɔ'n ke o wɔlvɔ dɔlvɔwa bɔe nun. Nan o yɔ sɪ kpa man esikafɔe kun ke o wɔlvɔ Nyanmian Belemgbin Mân'n nun anɔn."

²⁵ Mɔ yí menian'n-mɔ tɔli ejɔle sɔ'n, o sinlin bɛ nwon kpa. Bɛ nwan: "Se o ti sɔ a, anɔn nwan svanlan die yɛ o kvala Anwunno Belemgbin Mân'n nun anɔn kɔ o?"

²⁶ Zozi nwanlin bɛ dede a, yí nwan: "O yɔ sɪ man menian'n-mɔ, nan o nyɔ sɪ mman man Nyanmian."

²⁷ Ehi, Pielɔ kɔ jasv, yí nwan: "Yɛ mɔ y'a yaci yɛ ninng'e'n kwalaaatin mɔ ye si wɔ sv'n, anɔn yɛ kɔsv yɛ die ti se?"

²⁸ Zozi nwan: "Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele εmɔ ke mele mɔ *Mân Baa'n 'ba tanlan yí anunminnyanmɔn belemgbin bia nun asv mân fɔfɔle nun anɔn'n, εmɔ menian bulu nɔn nnyuan'n mɔ εmɔ si mín sv'n, εmɔ 'ba tanlan belemgbin bia sv be bua Izalayɛ nvilie bulu nɔn nnyuan'n ndεε. ²⁹ Eε svanlan biala mɔ mín ti, o kɔ yaci yí awulo, yí nianman mmelenzua anaan mmalasua, yí sɪ anaan yí nin, yí mma, anaan yí ebo, o 'nyan yí nwon sv fá eya, εε o 'nyan nyanmiansv ngɔan m'ɔ le man ayuelie'n. ³⁰ Nan kɔsv, bɛ mɔ kɔkaala be li mɔa'n, bɛ dɔvɔn be 'ba ha sian. Yɛ bɛ dɔvɔn kɔsv mɔ be halɔ sian'n, be 'ba li mɔa.

20

Kpafu'n-mə ahatua nın anwɔn anyınnɔdala'n

1 “E' nwun like mə Anwunno Belemgbin Mân'n soman y'ın: Ełehɔn kɔn mınlian kɔn kə jasɔ ngelemə tutun kpa, ɔ 'kə a kpɔnnɔde menian maan be di junman y'ı divın ebo nın asɔ. 2 Bə m'ɔ nwunlin bə'n, ɔ nɔn bə kə li cian kɔn junman nın anwɔn gua. Y'ɔ nɔn bə hɔlı y'ı divın ebo nın asɔ ɔ.

3 “Ngelemə dəe ngɔanlan ɔ kə fite gua nın asɔ eɔ biekun. ɔ 'nıan an, menian mmiekun-mə gugua gua nın asɔ, bə le man junman be nni man. 4 ɔ kə han kə hele bə ke: ‘Emə kɔsɔ hɔ lı junman m'ın ebo nın asɔ nán y'ı nwɔn ahatua m'ɔ se fata'n, m'ın 'fa mın man emə.’

5 “ɔ hanlın an, menian'n-mə kə tie be kə hɔ junman nın elie y'ı ebo nın asɔ. Senzejınlan nɔn nɔsɔba dəe nıan, bian'n kə fite biekun, ɔ kə nwun menian mmiekun-mə nán ɔ'a fa bə. 6 Mə be 'kə a bə nɔsɔba dəe nnun'n, ɔ kə nwun mmiekun-mə gua nın asɔ, nán ɔ'a bisa bə ke: ‘Nzuke ati yē emə gua ewa mgban sɔba mə emə nni man junman f'ı'n?’

7 “Bə nwan: ‘Sɔanlan manlın man yē junman ti ɔ.’

“Bian'n nwan: ‘O, anun emə hɔ lı junman m'ın divın ebo nın asɔ.’

8 “Nɔsɔba mə be kpɔnzɔlı'n, ɔ kə fele kpain'n m'ɔ nıan y'ı junman nın asɔ'n, y'ı nwan: ‘Fefele kpafu'n-mə kwalaaatin nán tua bə esika'n man bə. E 'tua, di mɔba bə y'ı bɔ bə mə n valı bə nɔsɔba nın'n dede nán ɔ'a tɔ bə mə n valı bə ngelemə nın'n.’

9 “Bə kə fefele bə mə be falı bə dəe nnun'n, be kə tua bə cian kɔn junman esika'n be kə man bə. 10 Mə bə mə be lili mɔba be falı bə'n 'de bə esika dıe'n, be jɔnlın ke ɔ 'ba hɔ y'ı nyunnun tala dəe nnun mma'n-mə dıe'n. ɔ'a nyɔ man sɔ, nan cian kɔn junman esika nın ala yē be tualı manlın bə ɔ. 11 Bə 'de bə esika nın an, anun be le jɔjɔ bian'n bə konvın abɔ. 12 Bə nwan: ‘Kpafu ehi-mə mə b'a li junman dɔhyɔlı kɔnmgba'n, esika'n mə a tua bə'n nɔn yē dıe'n se, yē mə yē jin eyua heleman ehi anun y'a li junman dede alıe nın a fa a san'n!’

13 “Mə be jɔjɔlı sɔ'n nán bian nın a tua a se bə nunhan kɔn ke: ‘M'ın manngɔn, m'an nnaka man wɔ ɔ. Nán cian kɔn junman gua'n mə yē nɔan selı y'ı nwɔn'n yē m'an tua m'an man wɔ nın ɔ? 14 Fa wɔ esika'n nán kə. Cian kɔn junman esika'n mə mın fa mın man wɔ'n, y'ı kɔnmgba'n yē mın 'fa mın man bə mə n valı bə dəe nnun nın ɔ. 15 M'ın esika ɔ, ke mın kulo ke mın yɔ y'ın yē mın yɔ ɔ. Anaan kemə m'an yɔ sian mma'n-mə kpa'n, ɔ yɔ wɔ eya ɔ?’ ”

16 Ehi, Zozi kə han kə tɔ sɔ ke: “Bə mə be li sian'n, be 'di mɔba yē bə mə be li mɔba'n, be 'di sian.”

Zozi 'ba bə y'ı ewue'n nɔn y'ı etinngɔ nın asɔ biekun

(Maaki 10.32-34, Luku 18.31-34)

17 Ehi anzin, mə Zozi 'kə Zoluzalemɔn'n, atunnun, ɔ kə fele y'ı menian bulu nɔn nnyuan nın ahanmıan, ɔ kə han kə hele bə ke: 18 “Emə tıe, yē le kə Zoluzalemɔn. Se yē ju eɔ a, be 'ba y'ı *Mân Baa'n be man Nyanmıan *teeyıfɔve mgbain'n-mə, ɔ nɔn *mala nın asɔ mgbain'n-mə maan be kun y'ı. 19 Be 'fa y'ı be man bə mə be tı man Zufu'n maan be gɔlɔ y'ı nwɔn, be fin y'ı mgbele be bɔbɔ y'ı kolɔwa nın asɔ. ɔ wu a, y'ı cian nıan nın asɔ, ɔ 'tinngɔ.”

Zvakı nɔn Zvan anin'n 'ba seke Zozi like

(Maaki 10.35-45)

20 Ehi, Zebede amma'n-mə anin nın bə walı Zozi anwɔn ebele. ɔ kə kɔtɔ y'ı nyunnun ɔ kə seke y'ı ke ɔ y'ı like kɔn mán y'ı.

21 Zozi kə bisa y'ı ke: “Nzuke yē e kulo ke n y'ı m mán wɔ ɔ?”

Balasua'n nwan: “Mín mma nnyuan ehi-mò mò be wò ewa'n, cian mò e ko kaci belemgbin'n, man kon tánlan wó sa fama sò, man kon'n kusu tánlan wó sa bê sv.”

²² Mò balasua'n hanlin ehi'n, Zozi nwan: “Like'n mò emò le kpòndè'n, emò nzi man. Asò kangò'n mò mun 'ba non nun'n, emò kò huala nun non ò?”

Bé nwan: “Yuo, ye kò huala nun non.”

²³ Zozi nwan: “Ò tì ananhàle ke emò 'ba non mín kangò nun anun, nan kusu m'ò tì mín fama sò, anaan mín bê sv etanlan'n, nán mín yê mun fa menian'n-mò mun sie ebele ò. Nan bé mò mín Sì a sesie a man bé'n yê ò 'fa bé sie ebele ò.”

²⁴ Mò yí menian bulu ehinlin-mò tili ejòle sò'n, be feli anianman nnyuan nun anwon eya. ²⁵ Ehi, Zozi kò fele bé kualaatin ò kò han kò hele bé ke: “Emò sì ke mân nun anun mmelemgbin'n-mò, ò non bé mgbain'n-mò, be kele bé menian'n-mò yale be sisi bé. ²⁶ Nan emò afian ewa die, ò tì man sò. Emò afian, m'ò kulo ke ò kaci kpain'n, ò káci emò akva. ²⁷ Emò nunhan m'ò kulo ke ò di emò anyunnun'n, ò yó emò kanga. ²⁸ Ehi ati, *Mân Baa'n, ò'a mma man ke ò 'ba maan be sv yí, nan yí nunonun ò walí menian'n-mò esóe nán ò'a fa yí ngwan'n ò'a le menian dòn ati.”

*Zozi 'ba man anyinsinlinwafve nnyuan nwun asi
(Maaki 10.46-52, Luku 18.35-43)*

²⁹ Mò be fi Zeliko kulo nun anun be 'fite'n, menian dòn kpa sili bé sv. ³⁰ Anin anyinsinlinwafve nnyuan gua atin nun anwan ebele. Mò be tili ke Zozi le sin'n, be kò tian nun, bé nwan: “Yé Mún, belemgbin *Davidi Awa, nwun yé nwon anwunnvoe!”

³¹ Menian'n-mò kò totua bé ke be múan bé nwan. Be 'totua bé a, anun bele mò be le tian nun kpa, bé nwan: “Yé Mún, belemgbin Davidi Awa, nwun yé nwon anwunnvoe!”

³² Zozi kò jinlan ò kò fele bé, ò kò bisa bé ke: “Nzu yê emò kulo ke n yó m mân emò ò?”

³³ Bé nwan: “Yé Mún, yò maan ye nwún asi.”

³⁴ Bé nwon kò yò Zozi koun. Ò kò fa yí sa'n kò fua bé nyin'n. Ebele ala, be kò nwun asi ye be sili yí sv ò.

21

*Zozi 'ba wòlv Zoluzalemòn kulo nun anun
(Maaki 11.1-11, Luku 19.28-40, Zvan 12.12-19)*

¹ Zozi non yí menian'n-mò, be kò a dede be kò ju kulo'n mò be fele yí Betifaze nun asu. Kulo sò'n mantan Zoluzalemòn. Be kò bò nun *Olivò boka nun asu. Ebele, Zozi kò swan yí menian'n-mò anun nnyuan, ² yí nwan: “Emò hó kulo'n m'ò wò emò anyunnun elò nun asu. Mò emò 'fite kulo nun asu ebele ala'n, emò 'ba nwun ke afunlunmun bilie kon non yí wa munnda ebele. Emò nyánnji bé be béle mín. ³ Se swanlan bie bisa emò ejòle a, emò hán ke: ‘Yé Mún a hian yí nwon.’ Emò kan sò a, be 'ba yaci emò maan be fa bé be ba.”

⁴ Ò man ejòle'n mò Nyanman kpòmanfòe'n hanlin'n kpínlin sv:

⁵ Nyanman nwan: *Kan kele Sion amma'n-mò, emò nian, emò belemgbin'n tì afunlunmun sv. Yí ahunlin la asi ò le ba emò anwon elò ò tì afunlunmun baa kòn asv.*

⁶ Mò Zozi manlin bé ngalè sò'n yueli'n, yê yí menian nnyuan'n hòli ò. Like'n mò Zozi heheli bé ke be yó'n, be yòli. ⁷ Be kò fa afunlunmun'n non yí wa'n be kò a. Be kò yiyi bé taladi'e'n-mò be kò gua bé sv, yê Zozi fòli tanlanlin afunlunmun baa nun asu ò. ⁸ Menian dòn kpa kò yiyi bé taladi'e'n be kò sise yí atin nun anun.

Mmie-mo kovu ko kpikpe aye male be ko sise yi atin nun anun. ⁹ Be mo be li be nyunnun'n o non be mo be li Zozi anzin'n ko bo ko sulo. Be nwan:

"Hozanna!

Nyila han belemgbin *Davidi Awa'n!

Nyila han swanlan ehi mo le ba wo ye Mun dunman nun'n!

Hozanna!

Nyila han Nannan Nyanmian mo wo anwunno anwunno elo'n!"

¹⁰ Mo Zozi wulu Zoluzalemun kulo nun anun'n, kulo bondun'n ko kpusu.

Menian'n-mo ko bisa ke: "Nwan swanlan die o?"

¹¹ Meninswanman'n nwan: "Nyanmian kpomanfoe Zozi mo fi Galile kulo'n mo be fele yi Nazaletu nun asu nun o."

Zozi 'ba fvan be mo be le di gua

Nyanmian awulo nun anun'n

(Maaki 11.15-19, Luku 19.45-48, Zvan 2.13-22)

¹² Zozi ko wulu Nyanmian awulo nun anun, o ko fvan be kwalaa mo be le di gua nun'n. O ko han be mo be kaci esika'n tabili'n-mo ko gua. Be mo be le tunun malononman'n, o ko han be bia'n-mo ko gua. ¹³ Mo hanlin be ninng'e-n-mo gual yueli'n, yi nwan: "Nyanmian Anwan Ejole'n le kele ke: *Be 'ba fele min sua'n mmotve sua*. Nan emo die, emo a fa a kaci *awue sua!*"

¹⁴ Anyinsinlinwafue, o non be mo be tia be to so'n mmie-mo ko a Nyanmian awulo nun anun, Zozi anwon ebele. Zozi ko man be nwon ko sa. ¹⁵ Nan mo Nyanmian *teeyifue'n-mo, o non *mala nun asu mgbain'n-mo nwunlin asinbenwon ninng'e'n mo Zozi yeli'n, o non mmatonman'n-mo mo anun be le tian Nyanmian awulo nun anun be kan ke: "Anunminnyanmon han belemgbin *Davidi Awa'n!", Zozi anwon ko yo be eya.

¹⁶ Ehi, be ko bisa Zozi ke: "Asu e ti ejole'n mo be le kan'n?"

Zozi nwan: "Yuo o. Ebele Ejole nwan: *A fa aye eyie nun a wula mmatonman'n-mo non adoman'n-mo anwan*. Ejole so'n-mo, asu emo kungali man yi le o?"

¹⁷ Mo hanlin so yueli'n, o ko yaci be ebele o fi kulo nun anun o ko fite o ko ho ko la Betanin kulo nun asu.

Zozi 'ba bo figi baka kon sasan

(Maaki 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Alie hunlin mo Zozi 'sa ba Zoluzalemun'n, ehoe ko hun yi. ¹⁹ O ko nwun *figi baka kon atin nun anwan, o ko ho yi bu. O juli ebele a, nya ngonmun, o ngo nyan baa su. Ehi, o ko se figi baka'n ke: "O fi ene mo ko'n, e nzu man baa fi kon le." Ebele ala, figi baka'n ko yue yoi bokoo.

²⁰ Mo yi menian'n-mo nwunlin yi so'n, o sinlin be nwon. Be ko bisa Zozi ke: "Nan o yo se mo figi baka nun a yue yoi kikaala'n?"

²¹ Zozi nwan: "Mun kan yi ananhole mun kele emo ke se emo le dedi mo emo dedi'n jin yi ja nun'n, mo man yo figi baka ehi'n, emo 'ba huala yi yo, ese babo se emo se buka ehi ke: 'Tu wo bu ewa, tutu ko to jenvie nun anun' an, o 'ko. ²² Se emo le dedi a, like biala mo emo ko bisa yi mmotve nun anun'n, emo asa 'kan yi."

Zozi tunmin'n mo le yi'n

(Maaki 11.27-33, Luku 20.1-8)

²³ Zozi ko wulu Nyanmian awulo nun anun, o ko hebele menian'n-mo Nyanmian Anwan Ejole'n. Nyanmian *teeyifue mgbain'n-mo non Zufu mgbain'n-mo kpoli Zozi, be nwan: "Tunmin benin ye e le yi e yo ninng'e sua-mo o? Nwan swanlan die yo manlin wo yi nwon atin o?"

²⁴ Zozi nwan: “Mun 'bisa emo kosuan kon. Se emo tu yi non an, min kosu mun 'kele emo swanlan'n m'o man min tunmin maan mun yo ninngge swa-mo'n. ²⁵ Nyanman y'o swanlan Zvan ke o sonun menian'n-mo o, anaan kulo menian'n-mo ye be swanlan yi o?”

Mo Zozi bisali be kosuan so'n, akpolowa toli be afian elo. Be nwan: “Se ye kan ke Nyanman ye o swanlan yi a, o 'ba bisa ye ke: 'Nan nzuke ati ye emo a nne man yi b'a nni man'n?' ²⁶ Nan se ye kan ke: 'Menian'n-mo ye be swanlan yi' a, meninsunman'n' fe ye nwon eya. Afi be kwalaa be de be di ke Zvan ti Nyanman kpomanfoe.”

²⁷ Ehi a, be ko bua Zozi ke: “Ye nzi man.”

Zozi kosu nwan: “Se emo nzi man an, min kosu mun ngan man swanlan'n m'o man min tunmin maan mun yo ninngge so'n-mo'n mun ngele man emo.”

Mmatonman nnyuan nin anwon anyindala'n

²⁸ Ese Zozi nwan: “Emo tie. Anun bian kon le yi mma nnyuan. Cian kon, o ko han ko hele nunhan kpain'n ke: 'Min wa, ene, ko divin ebo nin asu elo ko li junman.’

²⁹ “Batonman'n tua se yi si ke: 'Mun ngo man.' O ti ebele dede yi nzin hyeli, o ko jasu o ko ho ebo nin asu.

³⁰ “Sic'n ko han ejole konngba so'n o ko hele yi wa kutua'n. O hanlan an, yi wa'n nwan: 'Baba, m'an ti, mun 'ko.' Baa'n ngo ho man ebo nin asu.

³¹ “Anun mmatonman nnyuan'n, benin y'o yoli yi si ehulo like o?”

Be nwan: “Nunhan kpain nin o.”

Ehi, Zozi nwan: “Mun kan yi ananhole mun kele emo ke, be mo be dide ajule'n, o non tutu'n-mo, be 'di moa emo anyunnun Nyanman Belemgin Man nin anun elo. ³² O sanlan ke Zvan wali, o heleli emo atin kpa'n, nan emo a nva man su. Nan be mo be dide ajule'n, o non tutu'n-mo, be die, be leli yi be lili. Emo a nwun ke menian so'n-mo kwalaa a le yi a li. Nan emo die, emo a nun man be nwon b'a ngaci man be abalabo'n, b'a nne man yi b'a nni man.”

Divin ebo nin anwon anyindala'n

(Maaki 12.1-12, Luku 20.9-19)

³³ “Emo tie anyindala kon biegun. Anun bian kon le yi divin ebo. O ko le yi nwon. O ko fun kunman kon m'o hyuhyuin yi nzan'n gua nun o. O ko si sua hyilili kon su. Sua so'n ti kannganlaun. Be fu so be sisa ebo'n. M'o yueli'n, o ko fa ebo'n ko wula kpafu-mo asa nun. Ye o holi yi atin o. ³⁴ O wo ebele dede mo divin nin etie'n temon juli'n, bian'n ko swan yi ngua'n-mo ke be ho kpafu'n-mo anwon elo, be ho le yi die'n be bele yi.

³⁵ “Kpafu'n-mo ko hyi bian'n ngua'n-mo be ko bu kon, be ko hun kon, be ko toto nunhan kon kosu ebu be ko hun yi. ³⁶ Ese bian'n ko swan yi ngua'n mmiekun-mo doun be talali alimua die'n-mo. Ese kpafu-mo ko yo be ke be yoli ehunlan-mo'n.

³⁷ Sian die, bian'n ko swan yi muonun yi wa'n be nwon elo. Yi nwan: 'Kem'o o ti min kunnun baa'n, mun de mun di ke be 'ba man yi anyunzo.’

³⁸ “Nan mele mo be nwunlin bian nin awa'n, be nwan: 'Be nian, bian ehi m'o le ba'n, cian bie dede yi dein ye o 'di aja'n o fa ebo nun o. Yi ti, be man ye hun yi ye fa ebo'n.’ ³⁹ Ehi a, be ko hyi bian nin awa'n be non yi ko ho ebo nin anwan elo be ko hun yi.

⁴⁰ “Nan se bian'n m'o le ebo'n ba a, kpafu so'n-mo, nzu ye emo de di ke o 'yo be o?”

⁴¹ Be nwan: “O nwun man be nwon anwunnvoe, o 'kun kpafu ati anun ete so'n-mo o fa yi ebo'n wula menian nvofole asa nun. Temon'n ju nan be 'ti ebo nin an, anun be yi yi die be bele yi.”

⁴² Zozi nwan: “Ehele Ejole nun anun ejole kpole ehi, aso emo kunngali man yi le o?”

*Ebve'n ma be ma be le si sua nin a ju a to'n,
yi ye o'a kaci ayialie nin aso ebve cinrinj kpa nun o.
Like ma ye Min a yo nun anun.*

O ti enyinmian like wo ye nynso!”

⁴³ Zozi ko han ko to so ke: “Ehi ati, mun kan mun kele emo ke Nyanmian Belemgbin Man'n, be 'tva emo be de be man menian mo b'a nun be nwon mo be bo bala m'o so Nyanmian anyin'n. [⁴⁴ Swanlan biala m'o ko to ebve so nin aso'n, yi nun 'titi. Swanlan koso mo ebve so'n ko to yi so'n, o 'nunkun yi.”]

⁴⁵ Mo Zozi buli anyindala so'n, Nyanmian *teeyifve mgbain'n-mo non *Falisifve'n-mo nwunlin ke be nwon ejole ye Zozi le kan o. ⁴⁶ Ehi ati, be kponndeli atin mo be 'sin so be ci yi. Nan koso, meninsonman'n dunman nun, be sulo, be ko yaci be ko ho. O sanlin ke menian'n-mo bu Zozi ke Nyanmian kromanfoe.

22

Atonvale alie nun anwon anyindala'n (Luku 14.15-24)

¹ Zozi buli anyindala mmiekun-mo doun o heleli be. Yi nwan: ² “Anwunno Belemgbin Man'n ti ke belemgbin kon m'o le man yi wa belenzua kon fa yi yi atonvale o. ³ O ko swan yi ngua'n-mo ke be ho fele be m'o toli yi sa feleli be'n ke b'a sesie alie nun a yue. Be holi feleli be a, menian so'n-mo fiti ngo a man.

⁴ “O ko swan yi ngua'n mmiekun-mo, yi non la be non nun, yi nwan: ‘Emo se be ke: M'an hun min nnale'n-mo non naan'n-mo mo b'a lo kpa'n. M'an sesie alie nun a yue. Yi ti, emo bala atonvale nun abu.’

⁵ “Be holi feleli be a, menian so'n-mo ngo kpinlin belemgbin anwon. Ehi jasv a, o le ko yi ebolo, ehi jasv a, o le ko a tonin yi ninng. ⁶ Mmie-mo koso ko so ngua'n-mo be ko hele be yale dede be ko hun be. ⁷ Mo belemgbin'n tili ejole so'n, o ko fe eya. O ko swan yi nzalafu'n-mo ke be ho hun kodiawu so'n-mo ese be yala be kulo'n.

⁸ “Mo ehi tili yi nwon'n, o ko han ko hele yi ngua'n-mo ke: ‘Atonvale alie nun a bin. Nan be mo n velle be'n, be fiti b'a mma man. ⁹ Yi ti, emo ho gua nun aso elo, swanlan biala mo emo ko nwun yi'n, emo fele yi.’ ¹⁰ Ngua'n-mo ko ho gua nun aso. Be kwalaa mo be non be yiali'n, ati anun ete o, ati anun kpa o, be ko fele be dede atonvale suo'n ko yi tekee.

¹¹ “Belemgbin'n ko wolo sua nun anun, o ko nenian be mo be gugua tabili nun anwon be le didi'n. O 'nian an, anun swanlan kon ti ebele. Swanlan so'n wula man atonvale taladie'n bie. ¹² Belemgbin'n ko bisa yi ke: ‘Min manngon, e yoli se mo e wolo ewa, koso afi e wula man atonvale taladie'n bie'n?’ Bian'n ngo huala man ejole fiti kan.

¹³ “Ehi, belemgbin'n ko han ko hele yi ngua'n-mo ke: ‘Emo ci ci yi ja'n non yi sa'n-mo be to yi awosin nun anun elo gua nun aso. Elo ye o 'sun ese o 'kwan yi je nun o.’”

¹⁴ Zozi ko han ko to so ke: “B'a fele menian doun, nan koso kaan bie ye be 'fa be o.”

Sezaa ajule'n (Maaki 12.13-17, Luku 20.20-26)

¹⁵ Ehi, *Falisifve'n-mo holi yiali be kponndeli kosuan mo se be bisa Zozi a, o koala ke o fon o to be ngaa nun anun'n. ¹⁶ Be ko swan be menian'n mmie-mo, o

nɔn belemgbin *Eldɔ menian die'n mmie-mɔ Zozi anwɔn ɛɔ, ke be hɔ bisa yɛ ke: "Kpain, ye si ke wɔ die ɛ kan ananhɔle. Like mɔ Nyanmian kulo ke sɔanlan yɔ'n, ɛ kele yɛ ananhɔle. Ajɔnlun mɔ menian'n-mɔ kɔ fa'n, ɛ nzulo man yɛ nzin. Afi ɛ nɔn man sɔanlan nyunnun ɛ mmua man yɛ ndeɛ. ¹⁷ Yɛ ti, wɔ die m'ɔ wɔ wɔ ti anun'n, kan maan ye ti. Asɔ yɛ mala'n kele ke ye tɔa ajule anaan nɔn ye tua ye man belemgbin Sezaa ɔ?"

¹⁸ Nan mɔ Zozi nwunlin bɛ ajɔnlun ete'n, ɔ kɔ bisa bɛ ke: "Apoo mma, nzuke ati yɛ emɔ le sɔ mɔn nɔn ɔ? ¹⁹ Esika'n mɔ emɔ fa tua Sezaa ajule'n, emɔ fá bie be mɔn n nɔn." Bɛ kɔ fa kɔn be kɔ bele yɛ. ²⁰ Be nɔn yɛ walɔ a, yɛ nwan: "Nwan nwoninnin ɔ nɔn nwan dunman die yɛ ɔ wɔ sɔ ɔ?"

²¹ Bɛ nwan: "Belemgbin Sezaa ɔ."

Ehi a, Zozi nwan: "Like m'ɔ tí Sezaa die'n, emɔ fá mɔn Sezaa yɛ m'ɔ ti Nyanmian kɔsɔ die'n, emɔ fá mɔn Nyanmian."

²² Zozi mmua sɔ'n mɔ be tɔl'n sinlin bɛ nwɔn. Be yacili yɛ ebele yɛ be hɔli ɔ.

Ewuetinngɛ nɔn anwɔn kosuan'n

(Maaki 12.18-27, Luku 20.27-40)

²³ Cian kɔnmgba sɔ'n, *Sadusifɔe'n-mɔ mɔ bɛ nwan ewuetinngɛ nɔn man ebele'n, bɛ mmie-mɔ kɔ a Zozi anwɔn ebele. Be kɔ bisa yɛ kosuan ke: ²⁴ "Kpain, ɛ'nwun ejɔle mɔ Moyizi a han'n: 'Se belenzua kɔn ja bala nɔn ɔ nɔn yɛ b'a nwo man baa fɛ dede nɔn belenzua'n wu a, yɛ nianman'n di ke ɔ ja bala'n, nɔn ɔ nɔn yɛ wɔ baa be man yɛ nianman'n mɔ ɔ'a wu'n.' ²⁵ Ehi, anɔn anianman nso wɔ yɛ afian ɛwa. Nunhan kpain'n jalɔ balasua kɔn, ɔ nɔn yɛ a nwo man baa fɛ dede ɔ kɔ wu. Yɛ nzin baa'n kɔ ja balasua sɔ'n. ²⁶ Yɛ kɔsɔ ɔ nɔn yɛ b'a nwo man baa fɛ dede ɔ kɔ wu, yɛ nzin baa die'n kɔ fa bala'n. ɔ nɔn yɛ b'a nwo man baa fɛ dede yɛ kɔsɔ ɔ kɔ wu. Be le yɛ sɔ dede bɛ menian nso'n kwalaa be kɔ ja balasua kɔnmgba'n dede ɔ kɔ yia. Bɛ fɛ be nɔn yɛ a nwo man baa dede bɛ kwalaa bɛ kɔ yue wu. ²⁷ Yɛ nzin, balasua'n kɔsɔ kɔ wu. ²⁸ Ewuetinngɛ cian'n, bɛ menian nso'n, nunhan benin yɛ balasua'n ti yɛ die ɔ? Afi bɛ kwalaa b'a ja yɛ bie."

²⁹ Bɛ kosuan sɔ nɔn anwɔn, Zozi kɔ bua bɛ ke: "Emɔ a fɔn, ɔ sanlin ke emɔ nzi man Ehele Ejɔle'n nɔn Nyanmian tunmin'n. ³⁰ Afi ewuetinngɛ cian'n, mmelenzua'n-mɔ ngɔ ja man mmalasua kɔn, mmalasua'n-mɔ kɔsɔ ngɔ ja man mmelenzua kɔn. Nan bɛ kwalaa be 'kaci ke nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ.

³¹ Ewuetinngɛ nɔn anwɔn ejɔle'n mɔ Nyanmian Kpili hanlin helehɛ emɔ'n, emɔ kɔngali man yɛ lé ɔ? ɔ hanlin ke: ³² *Abalahamɔn nɔn Izaki nɔn Zvakɔbɔ, bɛ Nyanmian'n y'ɔ le mɔn*. Ngwan mma'n-mɔ, bɛ Nyanmian'n y'ɔ le yɛ, nan ɔ ti man ewue mma Nyanmian."

³³ Mɔ meninsɔnman'n tɔlɔ Zozi ngehele sɔ'n, ɔ sinlin bɛ nwɔn.

Mala'n m'ɔ ti kpili tala bɛ kwalaa'n

(Maaki 12.28-34, Luku 10.25-28)

³⁴ Mɔ *Falisifɔe'n-mɔ tɔlɔ ke Zozi a huala *Sadusifɔe'n-mɔ'n, be kɔ yia ebele. ³⁵ Bɛ nunhan kɔn ti *mala nɔn asɔ kpain. ɔ kulo ke ɔ sɔ Zozi nɔn. ɔ kɔ bisa yɛ ke: ³⁶ "Kpain, mala'n nunhan benin y'ɔ ti kpili tala bɛ kwalaa ɔ?"

³⁷ Zozi kɔ bua yɛ ke: "Fa wɔ ahɔnlin'n kwalaa, ɔ nɔn wɔ ekala'n kwalaa, ɔ nɔn wɔ ajɔnlun'n kwalaa kulo wɔ Mɔn Nyanmian. ³⁸ Mala m'ɔ li mɔa m'ɔ ti kpili tala bɛ kwalaa nɔn anun. ³⁹ M'ɔ tian yɛ nnyuan, m'ɔ nɔn alimɔ die'n ti kɔn'n, y'ɔ le ehi: ɔ di ke ɛ kulo wɔ manngɔn ke wɔ muonun wɔ nwɔn. ⁴⁰ Mala nnyuan ehi asɔ yɛ Moyizi nɔn Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ ngehele'n kwalaa jin ɔ."

Kilisi'n nɔn belemgbin Davidi

(Maaki 12.35-37, Luku 20.41-44)

41 Anun *Falisifvɛ'n-mɔ ati a yia. Zozi kɔ bisa bɛ kosuan kɛ: 42 “Ɛmɔ junlun kɛ nwan y'ɔ le *Kilisi'n? Ɔ ti nwan awa?”

Bɛ kɔ bua yɛ kɛ: “Ɔ ti belemgbin *Davidi awa.”

43 Zozi nwan: “Nan anun ɔ yɔ sɛ mɔ Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n manlun Davidi feleli yɛ 'mɪn Mɪn'n'? Afɪ Davidi nwan:

44 *Yɛ Mɪn a han a hele mɪn Mɪn kɛ:*

Tanlan mɪn fama sɔ,

nán mɪn 'ba fa wɔ mgbɔfvɛ'n-mɔ mɪn gua wɔ ja avɔ.

45 Sɛ Davidi fele yɛ 'mɪn Mɪn' an, anun ɔ yɔ sɛ mɔ ɛsɛ Kilisi'n tɪ Davidi awa'n?”

46 Svanlan fɪtɪ a ngɔala man ɛjɔle kpɔle kɔn bua. Ɔ fi ɛbele, svanlan fɪtɪ a ngɔala man Zozi kosuan fɪtɪ kɔn bisa.

23

Zozi 'ba han mala nun asɔ mgbain'n-mɔ

nɔn Falisifvɛ'n-mɔ abalabɔ ɛte nɔn anwɔn ɛjɔle

(Maaki 12.38-39, Luku 11.43,46; 20.45-46)

1 Ɛhi, Zozi kɔ han kɔ hele meninsɔnman'n nɔn yɛ menian'n-mɔ kɛ: 2 “*Mala nun asɔ mgbain'n-mɔ nɔn *Falisifvɛ'n-mɔ yɛ bɛ tu *Moyizɪ mala nun avɔ bɛ kele menian'n-mɔ ɔ. 3 Ɛmɔ mán bɛ nyɪn sɔ bɛ. Like biala mɔ bɛ kɔ hele kɛ ɛmɔ yɔ'n, ɛmɔ yɔ. Nan kɔsɔ nán bɛ nɪan bɛ nyɔliɛ diɛ nɪn avɔ bɛ yɔ bie. Ɔ sanlun kɛ mala'n mɔ bɛ muonun bɛ kele'n, bɛ nni man sɔ. 4 Bɛ ciɪci ninnge nɔnnɔɛ bɛ sɔa menian'n-mɔ, nan kɔsɔ bɛ muonun bɛ nva man bɛ sa betɪa kɔn bɛ mmɔka man bɛ. 5 Bɛ yɔ bɛ ninnge diɛ'n-mɔ kwalaa maan menian'n-mɔ nwun bɛ nzɔle. Bɛ yɪyɪ Ɛhele Ɛjɔle nun anun ɛjɔle'n dɔvɔn bɛ bɔ yɛ kɛ sɛbɛ ndetele ndetele bɛ bubɔ bɛ nɔwɔnman nun asɔ anaan bɛ sa. Bɛ yɔ bɛ taladiɛ'n-mɔ anɔan mgbɛsɛ-mgbɛsɛ'n-mɔ ndɪnndɪn kpa. 6 Sɛ menian'n-mɔ yia nán bɛ 'di like a, bɛ diɛ, menian mgbili mgbili'n-mɔ lika'n yɛ bɛ kpɔnnɔde bɛ tanlan ɔ. Nyanmɪan sua nun anun bia'n-mɔ m'ɔ jijin bɛ nyunnun'n, sɔ yɛ bɛ kulo kɛ bɛ tanlan ɔ. 7 Bɛ kulo kɛ sɛ menian'n-mɔ yia bagua nun nán sɛ bɛ 'bisa bɛ ahɪn an, bɛ kɔtu, ɛsɛ bɛ féle bɛ 'munlian'.

8 “Ɛmɔ diɛ, nán bɛ man svanlan fɪtɪ fele ɛmɔ 'Munlian'. Ɔ sanlun kɛ ɛmɔ kwalaa tɪ anianman, ɛsɛ ɛmɔ kwalaa Amɪn'n tɪ baa kɔnmgbɔ. 9 Asiɛ nun asɔ ɛwa, nán bɛ fele svanlan fɪtɪ 'Sɪɛ'. Ɔ sanlun kɛ Sɪɛ kɔnmgbɔ cein'n mɔ ɛmɔ le yɛ'n, y'ɔ le nunhan'n m'ɔ wɔ anwunno ɛlɔ'n. 10 Nán bɛ man svanlan fɪtɪ fele ɛmɔ 'Kpɪain'. Ɔ sanlun kɛ ɛmɔ Kpɪain'n tɪ baa kɔnmgbɔ cein, y'ɔ le Kilisi. 11 Svanlan m'ɔ tɪ kpɪli wɔ ɛmɔ afian'n, ɔ di kɛ ɔ yɔ ɛmɔ akɔa. 12 Svanlan m'ɔ kɔ man yɛ nɔwɔn sɔ'n, bɛ 'kan yɛ asi, nan m'ɔ kɔ han yɛ nɔwɔn asɪ'n, bɛ 'man yɛ sɔ.

Zozi 'ba bɔ mala nun asɔ mgbain'n-mɔ

nɔn Falisifvɛ'n-mɔ sasan

(Maaki 12.40, Luku 11.39-42,44,47-52; 20.47)

13 “Ɛmɔ *mala nun asɔ mgbain'n-mɔ nɔn ɛmɔ *Falisifvɛ'n-mɔ, apoo mma, munnzue hán ɛmɔ! Ɛmɔ ngulo man kɛ ɛmɔ kɔ Anwunno Belemgbin Mán nun anun, nan kɔsɔ menian mɔ bɛ kulo kɛ bɛ kɔ nun'n, ɛmɔ totua bɛ atɪn.

[14 “Ɛmɔ mala nun asɔ mgbain'n-mɔ nɔn ɛmɔ Falisifvɛ'n-mɔ, apoo mma, munnzue hán ɛmɔ! Ɛmɔ tɔa kunlannvɔɛ mmalasua'n-mɔ bɛ de bɛ ninnge'n kwalaaɪn nán ɛmɔ a kpe bɛ nyɪn b'a yɔ asɔnɔn ndɪnndɪn maan menian'n-mɔ nwun kɛ ɛmɔ tɪ kpa. Ɛmɔ nyɔliɛ sɔ nun anwɔn kale mɔ Nyanmɪan 'ba tua ɛmɔ'n, ɔ tɪ man nzɛmɪnde.]

15 “Ɛmɔ mala nun asɔ mgbain'n-mɔ nɔn ɛmɔ Falisifvɛ'n-mɔ, apoo mma, munnzue hán ɛmɔ. Ɛmɔ nanndɪ asiɛ'n lika kwalaaɪn nɔn jenvie nun anyɪnsɔ bɛ

kpɔnnɔde sɔanlan maan ɔ kaci yí nwɔn ke Zufɔ'n-mɔ. Emɔ nyan yí yue a, emɔ man ɔ kaci sɔn'n m'ɔ nnun man lé nɔn anun sɔanlan fá nnyuan tala emɔ.

16 “Anyinsinlinwafɔe mɔ be kekele menian atɔn, munnzue hán emɔ! Emɔ nwan: ‘Se sɔanlan kɔn kan asɔnɔn sua nɔn ati a, anɔn ɔ'a nyɔ man like fí. Nan se ɔ kan esika kɔkɔle'n m'ɔ wɔ nɔn nɔn ati a, beɛ mɔ anɔn ɔ'a han ndá ɔ.’
17 Ngɔasiafɔe anyinsinlinwafɔe! Esika kɔkɔle'n nɔn Nyanmian sua'n m'ɔ man esika kɔkɔle'n yɔ nwanncan-nwanncan'n, benin y'ɔ ti cɔnnjɔn kpa ɔ? 18 Eɛe emɔ nwan: ‘Se sɔanlan kɔn kan *teeyie mɔcia nɔn ati a, anɔn ɔ'a nyɔ man like fí. Nan se ɔ kan afɔle'n m'ɔ wɔ teeyie mɔcia nɔn asɔ nɔn an, beɛ mɔ anɔn ɔ'a han ndá ɔ.’
19 Anyinsinlinwafɔe! Teeyie mɔcia'n nɔn sɔ ninng'e'n mɔ teeyie mɔcia'n man ɔ yɔ nwanncan-nwanncan'n, benin y'ɔ ti cɔnnjɔn kpa ɔ? 20 Sɔanlan m'ɔ kɔ han teeyie mɔcia'n, anɔn ɔ'a han yí nɔn sɔ ninng'e'n kɔalaatin. 21 Sɔanlan m'ɔ kɔ han Nyanmian sua'n, anɔn ɔ'a han yí nɔn sɔanlan'n m'ɔ wɔ nɔn nɔn ati. 22 Sɔanlan m'ɔ kɔ han Nyanmian belemgbin bia'n m'ɔ wɔ nyanmiansɔ'n, anɔn ɔ'a han Nyanmian m'ɔ ti sɔ nɔn ati ɔ'a bɔka sɔ.

23 “Emɔ mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ nɔn emɔ Falisifɔe'n-mɔ, apoo mma, munnzue hán emɔ! Mmaka mma ke mantɔ, anetɔ nɔn kunnɔn'n, emɔ bu nɔn bulu, be ti kɔn be man Nyanmian. Nan kɔsɔ mán seɛe ebue'n, anwunnɔe enwuan'n nɔn ananhɔle elie'n m'ɔ ti mala nɔn anwɔn like cɔnnjɔn'n, emɔ bubu bé nyɔn be gua sɔ. Like m'ɔ se ke emɔ yɔ nɔn anɔn. Eɛe ɔ nni man ke emɔ bubu bé nyɔn be gua yí bu nga nɔn asɔ. 24 Anyinsinlinwafɔe mɔ be kekele menian atɔn! Emɔ sian nzue nɔn asɔ be yí nɔn kakɔba kaan'n mɔ la nɔn'n, nan kɔsɔ mɔ nɔn naan kpilí'n mɔ be fele yí sɔamɔ'n! Emɔ mian bé nyɔn be di bé mala nganngan'n-mɔ kɔalaatin asɔ, nan kɔsɔ emɔ nni Nyanmian dɛ'e'n-mɔ asɔ.

25 “Emɔ mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ nɔn emɔ Falisifɔe'n-mɔ, apoo mma, munnzue hán emɔ! Emɔ nwunnzin kangɔ'n nɔn talie nɔn anzin'n, nan kɔsɔ yí kunnun ti awue nɔn ati anun ete ninng'e ngɔnmɔn. 26 Falisifɔe anyinsinlinwafɔe, di mɔa nwunnzin kangɔ'n nɔn talie nɔn akunnun nán a nwunnzin yí nzin'n kɔsɔ.

27 “Emɔ mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ nɔn emɔ Falisifɔe'n-mɔ, apoo mma, munnzue hán emɔ! Emɔ soman tomo mɔ b'a han yí ayile fufue kanlanman ɔ. Nan kɔsɔ yí kɔ nɔn anun ti mmowe ngɔnmɔn nɔn ninng'e kpɔlɔliwa ngacile kɔalaatin. 28 Ke emɔ kɔsɔ ti yí nɔn anɔn. Menian'n-mɔ nwun emɔ a, be bu emɔ meninkpa. Nan kɔsɔ apoo mma y'ɔ le emɔ, ajɔnlɔn ete ete ngɔnmɔn wɔ emɔ ati anun.

29 “Emɔ *mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ, nɔn emɔ *Falisifɔe'n-mɔ, apoo mma, munnzue hán emɔ! Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ mɔ be kɔ wu'n, emɔ tɔ bé tomo kanlanman kpa. 30 Emɔ nwan: ‘Se ɔ ti ke yé nan-mɔ beɛ sɔ anɔn ye wɔ ebɛle a, ahan yé nɔn bé, yé bu a nyɔ man kɔn y'a ngun man Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ.’ 31 Emɔ muonun di emɔ anwɔn adanzie ke bé mɔ be hunlin Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ, bé bɔsɔ menian y'ɔ le emɔ. 32 Se ɔ ti sɔ a, anɔn like mɔ emɔ anan-mɔ bɔli yí bu'n, emɔ gúa yí bu!

33 “Ati ete mma ke owɔ! ɔ yɔ se mɔ emɔ jɔnlɔn ke emɔ ati ngɔ ha man sɔn'n m'ɔ le man ayuelie nɔn anun ɔ? 34 Ehika ati, emɔ tie. Min 'ba sɔan Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ, bengelefɔe'n-mɔ, nɔn mala nɔn asɔ mgbain-mɔ emɔ anwɔn elɔ. Emɔ 'ba hun mmie-mɔ, be bɔbɔ mmie-mɔ kɔlɔwa sɔ, be fin mmie-mɔ mgbɛle Zufɔ'n-mɔ asɔnɔn sua'n-mɔ anun, be keɛ be ahɔlɔwa kulo'n-mɔ asɔ. 35 ɔ bɔ yí bu seɛefɔe Abeli ehuan'n mɔ be hunlin yí nɔn asɔ dede ɔ kɔ ju Balasi awa Zakali mɔ be lili yí awue Nyanmian sua'n nɔn teeyie mɔcia nɔn afian'n, bé mɔ b'a nyɔ man ete fí mɔ be hunlin bé'n, bé awue elie nɔn anwɔn jɔwɔle'n n

kvalaa kpolo emɔ ati. ³⁶ Mɔn kan yí ananhòle mɔn kele emɔ ke menian sɔ'n-mɔ kvalaatin mɔ be lili bé awue be hunlin bé'n, bé ewue nɔn anwɔn jɔwɔle'n 'kpolo ajulisɔ menian ehi-mɔ ati."

Zozi 'ba yi awólé gua Zoluzalemɔn amma'n-mɔ anwɔn
(Luku 13.34-35)

³⁷ Ehi, Zozi nwan: "Zoluzalemɔn, Zoluzalemɔn, wó mɔ ε kun Nyanmian mgbɔmanfue'n-mɔ ε tutu ebue ε kun bé mɔ Nyanmian kɔ sɔan bé wó nwɔn'n, n gulolɔ yí sɔnman ke mɔn kokuan wó mma'n-mɔ anwan mín nwɔn ke akò eta kokuan yí mma'n-mɔ anwan yí ndeba'n-mɔ abɔ'n, nan kɔsu emɔ a ndie man!
³⁸ Emɔ nían, emɔ awulo'n le ba ha to kpa bəkɔɔ. ³⁹ Afí mɔn kan mɔn kele emɔ ke emɔ ngo nwun man mɔn nwɔn kún lé dede ɔ 'ju cian mɔ emɔ 'se ke: 'Nyila hán sɔanlan'n m'ɔ le ba wɔ yé Mɔn dunman nɔn'n."

24

Nyanmian awulo nɔn ebubue nɔn anwɔn ejòle'n
(Maaki 13.1-2, Luku 21.5-6)

¹ Zozi fi Nyanmian awulo nɔn anun ɔ kɔ fite. M'ɔ 'kò'n, yí menian'n-mɔ kɔ kpunngɛ yí ke ɔ tó yí nɔn ɔ nían Nyanmian awulo nɔn anun sua'n-mɔ. ² Ehi, Zozi nwan: "Ehi kvalaa mɔ emɔ nwun yí ewa'n, mɔn kan yí ananhòle mɔn kele emɔ ke be 'ba bubu yí be gua. Ebue baa kɔn ngo tanlan man yí manngɔn asu."

Munnzue nɔn ahɔlɔwa'n
(Maaki 13.3-13, Luku 21.7-19)

³ Zozi kɔ hɔ kɔ tanlan así *Olívù bɔka nɔn asu. Yí menian'n-mɔ kɔ a yí nwɔn ebele, nán b'a bisa yí ke: "Anun cian benin yé nyɔbue sɔ'n-mɔ 'kan gua así ɔ? Wó ewale cian nɔn anwɔn nzòle'n y'ɔ le benin? Mân'n kɔsu ayuelie cian'n y'ɔ le benin? Kan kele yé."

⁴ Zozi nwan: "Emɔ nían bé nwɔn kpa nán sɔanlan fíí a nnaka man emɔ. ⁵ ɔ sanlɔ ke menian dɔn kpa, be 'ba nanndi mín dunman nɔn asu nán bé nɔn kɔn biala 'ba se ke: '*Kilisi'n, Belemgbin Nguandefue'n, y'ɔ le mín.' Be 'laka menian dɔn. ⁶ Emɔ 'ba ti ke menian'n-mɔ le kan elɔe ejòle emɔ anwɔn ebele ala, ese be 'ba han be kele emɔ ke mmie-mɔ le kɔn mɔa elɔ. Nán be man bé kunnun titi bé, ɔ sanlɔ ke ɔ se ke ɔ yó sɔ, kɔsu anun nán mân nɔn ayuelie nɔn anun. ⁷ Mân kɔn 'ba jasɔ ɔ nɔn mân kɔn be kɔn elɔe. Belemgbin mân kɔn 'ba jasɔ ɔ nɔn belemgbin mân kɔn be kɔn elɔe. Ehɔe 'ba kpɔn eyuadi'n lika mmie-mɔ, ese asie'n 'ba kpusu wɔ lika ngacile dɔn. ⁸ Ehi kɔ kvalaa, ɔ ti ke balasua m'ɔ kɔ fɔ awòle sɔ yalé'n m'ɔ di mɔa ɔ nwun yí'n."

⁹ "Ehi, menian'n-mɔ 'ba yi emɔ man maan be kele emɔ ahɔlɔwa ese be 'kun emɔ. Mín dunman nɔn, menian'n-mɔ kvalaa 'ba kpɔ emɔ. ¹⁰ Nan mɛle sɔ'n, menian dɔn kpa 'ba yaci bé dedi'n mɔ be le yí'n be tɔ. Be 'laka bé nwɔn ese be 'kpɔ bé nwɔn. ¹¹ Ato mgbɔmanfue dɔn 'ba fite fite be laka menian dɔn. ¹² Ete ejòle'n 'ba fa mân'n lika kvalaatin dede ɔ man menian dɔn kpa mɔ be le ehulo'n, be 'yaci bé ehulo'n be tɔ. ¹³ Nan sɔanlan m'ɔ kɔ tila yí ahɔnlɔn dede ɔ kɔ ju yí ayuelie'n, sɔanlan sɔ'n 'nyan yí ti. ¹⁴ Anwunno Belemgbin Mân nɔn anwɔn Ejòlekpa ehi, be 'bɔ yí asie'n lika kvalaatin be man mân nɔn anun menian'n-mɔ kvalaa di yí nwɔn adanzie, kvalaaka nán mân nɔn ayuelie cian nɔn a ju."

Like ete kpili'n m'ɔ bɔ alva'n
(Maaki 13.14-23, Luku 21.20-24)

¹⁵ "Emɔ 'ba nwun like ete kpili'n m'ɔ bɔ alva mɔ Nyanmian kpɔmanfue Danie hanlin yí nwɔn ejòle'n ke be 'ba sie yí lika nwanzan-nwanzan nɔn anun."

(Svanlan m'ɔ le kinga Danie ejole sɔ'n, ɔ kinga nán ɔ ti yí bu kpa.) ¹⁶ Yí ti, bé mɔ be wɔ Zude mân nun anun'n, be nwánndi be hó mmoka'n-mɔ asu. ¹⁷ Svanlan m'ɔ kɔ fu yí sua nun ati sɔ'n, n'ɔ ju kɔ yí sua nun anun, ɔ fa like. ¹⁸ Svanlan m'ɔ kɔ hɔ ebolo'n, n'ɔ sa ba fa taladié. ¹⁹ Mele sɔ nun anun, mmalasua'n-mɔ mɔ be le nwónnzé'n, ɔ non bé mɔ be le nvan mma'n, bé yakò! ²⁰ Emò séle Nyanmian kpa nán emò enwanndie cian nun a nyia man fɔsie nun, anaan enwónmian ele cian. ²¹ ɔ sanlin ke yalé'n mɔ ɔ 'ba a tɛmɔn sɔ nun anun'n, yí esulo mɔ ɔ 'ba yɔ'n, ke be bóli mân'n dede m'ɔ ju ené'n, yí nwɔn sɔ yalé walí man lé, yé yí nwɔn sɔ yalé ngɔ a man kón lé. ²² Se Nyanmian muonun a mgbe man tɛmɔn sɔ nun asu a, svanlan fíí nnyan man yí ti. Nan yí menian'n-mɔ mɔ ɔ'a kpa bé ɔ'a yɔ yí dié'n-mɔ dunman nun, ɔ'a kpe cian sɔ'n-mɔ asu. ²³ Mele sɔ nun anun, se svanlan bie se emò ke: 'Emò nían, Kilisi'n wɔ ewa!' anaan 'ɔ wɔ elò!' a, nán be de be di. ²⁴ ɔ sanlin ke ato Kilisi-mɔ ɔ non ato mgbɔmanfɔvɛ-mɔ 'ba fite fite, be 'ba yɔ asinbenwɔn ninngɛ mgbili mgbili ɔ non nzɔle be laka menian. Se bɔbɔ be kɔala menian'n-mɔ mɔ Nyanmian a kpa bé a yɔ yí dié'n-mɔ laka a, be 'laka bé. ²⁵ Ejɔle nun ahí! M'an kannzɔ emò! ²⁶ Se be kan be kele emò ke: 'Emò nían, ɔ wɔ ewá nun anun elɔ' a, nán be kɔ elɔ. Se kɔsɔ be kan be kele emò ke: 'Be nían, ɔ fia ewa' a, nán be de be di. ²⁷ Ke nyanmian'n kpe miain senze afitelie ɔ kɔ tɔ senze atalé'n, Mân Baa'n kɔsɔ ewalé'n 'ba yɔ sɔ. ²⁸ Lika mɔ fuin'n la'n, ebele yé ekpɔtɛ'n-mɔ yia ɔ.

Mân Baa nun ewalé'n

(Maakí 13.24-27, Luku 21.25-28)

²⁹ "Yalé mele'n sin ala, senze'n 'ba lu tuun. Sala'n ngɔ ta man kón. Nzalama'n-mɔ fi anwunno be 'ba tutu be gua asi. Nyanmiansɔ elɔ ninngɛ mgbili'n-mɔ kɔalaa 'ba kpusu. ³⁰ Ebele nun anun, Mân Baa nun ewalé nzɔle'n 'ba fite nyanmian nun anyunnun. Asié nun asu nvilie'n-mɔ kɔalaa 'ba sun be yí awólé, be 'ba nwun Mân Baa'n ke ɔ wɔ bólé nun anun ɔ fi anwunno ɔ le ba wɔ tunmin kpili kpa ɔ non anunminnyanmɔn nun. ³¹ Mɔ kɔnɔti kpili'n kɔ te'n, Mân Baa'n 'ba svan yí mmɔfɔvɛ'n-mɔ mɔ be wɔ anwunno elɔ nun asié'n lika kɔalaatin. ɔ 'man be kokuan menian'n-mɔ mɔ ɔ'a kpa bé ɔ'a yɔ yí dié'n-mɔ anvan.

Figi baka nun anwɔn anyinnɔdala'n

(Maakí 13.28-31, Luku 21.29-33)

³² "Emò nían *figi baka'n ke ɔ kpɔn ti yí'n nán emò tí yí bu. Mele mɔ emò kɔ nwun ke asa mma a fifi yí nwɔn mɔ yí nyá'n le wula'n, anin emò sɔ ke ɔ ka kaan su. ³³ Emò kɔsɔ, mele mɔ emò kɔ nwun ehi kɔalaa'n, anin emò sɔ ke Mân Baa nun ewalé nun a ju a yue ɔ'a mantan emò kɔkɔ. ³⁴ Mun kan yí ananhòle mun kele emò ke ajulisɔ menian ehi-mɔ ngɔ yue man wu nán ninngɛ sɔ'n-mɔ tɛmɔn a ju. ³⁵ Anwunno non asi 'ba kpe nun sin, nan mín Nvan Ejɔle'n dié, ɔ mgbe man nun lé.

Emò tánlan be sísa

(Maakí 13.32-37, Luku 17.26-30,34-36)

³⁶ "M'ɔ tɔ de cian'n, anaan dɔé'n, svanlan fíí nzɔ man. Anwunno elɔ mmɔfɔvɛ'n-mɔ ɔ, Mân Baa nun ɔ, bé fíí be nzɔ man. Nan Sɛ nun angonmin y'ɔ sɔ ɔ. ³⁷ Nowe belesu, ejɔle'n m'ɔ walí'n, yí kɔnmgba nun ala yé ɔ 'ba a Mân Baa nun ewalé nun ɔ. ³⁸ Nowe belesu, asannan nán esue kpili'n m'ɔ nvanlin mân nun a tɔ'n, anin menian'n-mɔ le didi, be le non nzan, be le ja bé nwɔn, be le fa bé mma mmalasua'n-mɔ atɔnvɔle, dede ɔ juli mele mɔ Nowe fɔhí meli nun anun'n. ³⁹ Be gua ebele, ejɔle fíí a nvalí bé nwɔn, dede esue kpili'n kɔ tɔ, bé kɔalaa be kɔ

nwan. Mân Baa'n kɔsɔ ewalɛ nun, kɛ ejɔlɛ'n 'ba yɔ yí nun ala anun. ⁴⁰ Mele sɔ nun anun, mmelenzua nnyuan mɔ be kɔ hɔ ebolo be le di junman lika kɔn'n, be 'fa kɔn be yaci kɔn. ⁴¹ Mmalasua nnyuan mɔ be le futu *bele be yí yí falí'n, be 'fa kɔn be yaci kɔn.

⁴² "Yí sɔ ati, emɔ tánlan be sísa, ɔ sanlɔn kɛ, emɔ nzɪ man cian'n mɔ bé Mun 'ba ɔ. ⁴³ Emɔ nwún yí kɛ awulo kpain'n, se ɔ sɪ dɛ'n mɔ alíe san an, awofvɛ'n ba ɔ wua yí a, ahan ɔ 'tanlan asɪ ɔ sísa, ɔ nyaci man yí maan ɔ nwɔlɔ man yí sua nun anun. ⁴⁴ Ehi ati, emɔ kɔsɔ, emɔ bóbvɔa bé nwɔn, ɔ sanlɔn kɛ, Mân Baa'n 'ba a dɛe mɔ emɔ nzusu man nun asɔ.

Akva kpa'n yɛ akva ete'n

(Luku 12.41-48)

⁴⁵ "Akva ngelefɛe ananhɔlefɛe'n, y'ɔ le nwan? Y'ɔ le akva'n mɔ yí mun a fa junman a wula yí sa nun kɛ ɔ nían yí ngua ehɔnlinka-mɔ asɔ, ɔ mán bé alíe mele mɔ dɛe'n kɔ ju'n. ⁴⁶ Nyila hán akva sɔ'n mɔ yí mun 'sa ba a, ɔ 'ba tɔ yí junman nun asɔ'n! ⁴⁷ Mun kan yí ananhɔle mun kele emɔ kɛ, akva sɔ'n, yí mun'n 'fa yí ninngɛ'n kɔalaatin wula yí sa nun. ⁴⁸ Nan se akva sɔ'n tɪ sɔanlan ete a, ɔ 'kan yí ti anun kɛ: 'Mín mun nnyan walɪ man.' ⁴⁹ ɔ 'tɪ tɔ yí manngɔn'n-mɔ mɔ ɔ nɔn be di junman nun anwɔn ɔ bili bé, ɔ nɔn kɔnɔnmunnzan'n-mɔ be 'didi ese be 'nɔn nzan. ⁵⁰ Cian m'ɔ njɔnlin man yí nwɔn ɔ nɔn dɛe m'ɔ nzusu man'n, yɛ yí mun'n 'ba a ɔ. ⁵¹ ɔ 'kele akva sɔ'n yalɛ kpa, ɔ 'yɔ yɪ kɛ be yɔ apoo mma-mɔ'n. Ebele nun anun, ɔ 'ba sun ese ɔ 'kɔan yí je'n.

25

Ndalie bulu nun anwɔn anyɪndala'n

¹ "Ehi, Anwunno Belemgbin Mân nun anwɔn ejɔlɛ'n, ɔ soman ndalie bulu mɔ b'a fa bé nganlanníe'n-mɔ b'a tetila, be le kɔ a kpa atɔnvɔle bian kɔn atun. ² Bé nunhan nnun tɪ ngɔasɪafvɛ yɛ nnun kɔsɔ tɪ bɛngelefɛe. ³ Ngɔasɪafvɛ'n-mɔ kɔ fa bé nganlanníe'n-mɔ, be ngɔ fa man ngɔ be ngɔ sa man bé nwɔn. ⁴ Nan bɛngelefɛe nnun nun an, be kɔ fa bé nganlanníe'n-mɔ ɔ nɔn ngɔ esɛ nun be kɔ sa bé nwɔn. ⁵ Atɔnvɔle bian'n kɔ hyɛ kpa, ɔ mma man. Nafelɛ kɔ hun ndalie bulu'n be kɔ lafi lafi.

⁶ "Mɔ alíe'n buli nun'n, be 'tie a, anun sɔanlan bie le tian, yí nwan: 'E 'nwun atɔnvɔle bian'n! Be fite be hɔ kpá yí atun!'

⁷ "Ebele ala, ndalie bulu'n kɔ jasɔ jasɔ, be yɔ bé nganlanníe'n-mɔ kpa. ⁸ Ngɔasɪafvɛ'n-mɔ kɔ se bɛngelefɛe'n-mɔ kɛ: 'Emɔ mán yɛ bé ngo'n kaan, nán yɛ nganlanníe'n-mɔ le nun.'

⁹ "Bɛngelefɛe'n-mɔ kɔ bua bé kɛ: 'Cɛcɛ, emɔ ngɔ nyan man yí, ɔ sanlɔn kɛ, ɔ nza man yɛ nɔn emɔ. Emɔ hɔ bé mɔ be tɔnɪn yí'n-mɔ elɔ, be hɔ tó bé die.'

¹⁰ "Kɛ be hɔli ngɔ atoe nun ala, atɔnvɔle bian'n kɔ a. Bɛngelefɛe nnun'n, mɔ b'a sesie bé nwɔn a yue'n, be nɔn yí kɔ wɔlɔ lika mɔ be le fa atɔnvɔle'n, nán b'a tɔ anɔn nun anun.

¹¹ "ɔ hyɛli kaan, mmalasua ehɔnlin-mɔ kɔ a, be le tian, bé nwan: 'Yɛmunlɪn, yɛmunlɪn, tike anɔn'n!'

¹² "Atɔnvɔle bian'n nwan: 'Mun kan yí ananhɔle mun kele emɔ kɛ mun nzɪ man emɔ.'

¹³ Ehi, Zozi kɔ han kɔ tɔ sɔ kɛ: "Yí sɔ ati, emɔ sísa, ɔ sanlɔn kɛ emɔ nzɪ man cian'n, anaan dɛe'n."

Ngva nsan nun anwɔn anyɪndala'n

(Luku 19.12-27)

14 “Anwunno Belemgbin Mân'n soman bian kòn m'ò le ba tu atn. Ì kò fefele yí ngua'n-mò ò kò fa yí esika'n kò wowula bé sa nun. 15 Ì kò man kòn esika kòkòle mma eya nnun, ò'a man kòn kòsò eya nnyuan, ò'a man kòn biegun kòsò eya kòn. Bé nun kòn biala anwòñsele'n m'ò fa di yí junman'yín, yí nwòn esika yê ò falí manlín yí, yê ò hólí ò. 16 Akua'n mò yí mìn'n manlín yí esika kòkòle mma eya nnun'n, ò kò fa kò si kongò, ò kò nyan sù nvasùe eya nnun. 17 Nunhan'n mò be manlín yí eya nnyuan'n, yí kòsò ò kò fa kò si kongò, ò kò nyan sù nvasùe eya nnyuan. 18 Nunhan'n mò be manlín yí eya kòn'n, ò kò hò kò fun kunman ò kò fa yí mìn esika'n kò fia.

19 “Be wò ebele dede ò hyeli kpa, bé mìn'n kò a, ò kò fefele bé ke esika'n m'ò falí manlín bé'n, be bála a bu yí mgbòndan. 20 Akua'n mò be manlín yí esika kòkòle mma eya nnun'n kò fa eya nnun biegun kò a, yí nwan: 'Mín mìn, é manlín mìn esika kòkòle mma eya nnun. Nian, m'an nyan sù eya nnun biegun, é 'nwun yí.'

21 “Yí mìn'n nwan: 'Akua kpa, mò! É ti ananhòlefòe kpa. Like kaan ehí mò m'an fa m'an man wó'n, a yò yí kpa. Yí ti, mìn 'fa ninngé dòn mìn wula wó sa nun. Bala tanlan mìn nwòn ewa maan yé lí fé.'

22 “Akua'n mò be manlín yí esika kòkòle mma eya nnyuan'n kòsò kò a, yí nwan: 'Mín mìn, esika kòkòle mma eya nnyuan'n mò é falí manlín mìn'n, m'an nyan sù eya nnyuan biegun, é 'nwun yí.'

23 “Yí mìn'n nwan: 'Akua kpa, mò! É ti ananhòlefòe kpa. Like kaan ehí mò m'an fa m'an man wó'n, a yò yí kpa. Yí ti, mìn 'fa ninngé dòn mìn wula wó sa nun. Bala tanlan mìn nwòn ewa maan yé lí fé.'

24 “Yí nzin, akua'n mò be manlín yí esika kòkòle mma eya kòn'n kòsò kò a yí dié. Yí nwan: 'Mín mìn, mìn sí ke é ti sòanlan mò wó ejòle yò sí kpa. É man ngua'n-mò di junman mgban nán wó líli a nyan sù nvasùe'n. 25 Esulo hanlín mìn, n gò n vunlín wó esika'n n wulali: asié bù. É 'nwun wó esika'n, de wó like.'

26 “Yí mìn'n nwan: 'Akua ati anun éte éfòanfòe, é sí ke mìn man emò di junman mgban mìn nyan sù nvasùe'n. 27 Ahan é falí mìn esika'n manlín bankí mma'n-mò sieli. Yí dié n ví elò mìn ba a, anun mìn yí mìn esika'n nòn yí ngua nun'n. 28 Yí ti, emò tóa yí be lé esika kòkòle mma eya kòn'n m'ò wò yí sa nun'n, be fá be mán akua'n m'ò le akpu kòn'n. 29 Ì sanlín ke sòanlan m'ò le bie'n, be 'man yí dòn biegun. Nan sòanlan kòsò m'ò le man fí'n, be 'twa yí be de kaan'n m'ò le'n. 30 Nán akua mgban ehí, be jú yí be tó awosin nún anun elò. Ebele yê ò 'sun ese ò 'kòan yí je nún ò.'

Kulo menian'n-mò kwalaa ndeé ebua'n

31 “Mele mò *Mân Baa'n ba a anunminnyanmòn nún anun'n ò nòn nyanmiansù mmòfòe'n-mò kwalaa'n, ò 'tanlan yí anunminnyanmòn belemgbin bia nún asù. 32 Asié nún asù menian'n-mò kwalaa 'ba yia yí nyunnun ebele. Ì 'kpa bé nun ke bua enianfòe'n kpa yí mmua'n ò sie bé ngònmùn ese ò sie yí esile'n-mò kòsò angònmìn'n. 33 Ì 'fa mmua'n-mò sie yí sa fama sù, ò 'fa esile'n-mò kòsò sie yí sa bē sù.

34 “Ehí anzin, belemgbin'n 'ba se bé mò be wò yí sa fama sù'n ke: 'Emò mò mìn sí a yeyila bé'n, emò bála a fa Anwunno Belemgbin Mân'n. Nyanmian a fa a sie emò ajâ. Ì sesieli manlín emò sunmìn ke ò bòli mán'n. 35 Ì sanlín ke mele mò anun ehòe le kun mìn'n, emò manlín mìn like n nili. Mò nzuhoe 'kun mìn'n, emò manlín mìn nzue n nònlín. Mò m malí eyefòe emò kulo nún asù'n, emò sikeli mìn. 36 Mò anún mìn nwòn gua sù'n, emò manlín taladié n wulali, mò anún mìn ndí man akpòle'n, emò walí be nianlín mìn bòsò. Mò anún n na fiadi'n, emò walí nianlín mìn bù sù.'

³⁷ “Ehi, se sefoe'n-mo 'ba bisa yi ke: 'Ye Mun, cian benin ye ye nwunlin wo ke ehoe le kun wo mo ye manlin wo like lili o? Anaan cian benin ye ye nwunlin wo ke nzuhoie le kun wo mo ye manlin wo nzue nonlin o? ³⁸ Cian benin ye e wali eyefoe ye kulo nun asu mo ye sikeli wo o, anaan cian benin ye ye nwunlin ke wo nwon gua so mo ye manlin wo taladie wulali o? ³⁹ Cian benin ye ye nwunlin ke e ndi man akpale anaan e la fiadi mo ye nianlin wo busu o?”

⁴⁰ “Belemgbin'n 'ba se be ke: 'Mun kan yi ananhole mun kele emo ke yi kwalaa mo emo yoli manlin min nianman-mo nunhan kutua'n bie'n, min ye emo yoli manlin min o.’

⁴¹ “Nan afi belemgbin'n 'ba se be mo be gua yi sa be su'n ke: 'Emo mo b'a fa munnzue'n, emo jaso min nwon ewa. Emo ho sin'n mo nnun man le, mo b'a sesie b'a man Abonsanmon non yi mmofoe'n-mo nun anun. ⁴² O sanlin ke mele mo anun ehoe le kun min'n, emo a mman man min like m'an nni man. Mo nzuhoie 'kun min'n, emo a mman man min nzue m'an non man. ⁴³ Mo m mali eyefoe emo kulo nun asu'n, emo a nzike man min. Mo anun min nwon gua su'n, emo a mman man min taladie m'an nwula man. Mo n vokeli'n, ese mo be toli min fiadi'n, emo a nniian man min busu.’

⁴⁴ “Ehi, be nwan: 'Ye Mun, cian benin ye ye nwunlin wo ke ehoe le kun wo mo y'a mman man wo like a nni man o? Anaan cian benin ye ye nwunlin ke nzuhoie le kun wo mo y'a mman wo nzue a non man o? Cian benin ye e wali eyefoe ye kulo nun asu mo y'a nzike man wo o? Anaan cian benin ye ye nwunlin ke wo nwon gua so mo y'a mman man wo taladie a nwula man o? Cian benin ye e fokeli anaan be toli wo fiadi mo y'a nniian man wo busu o?”

⁴⁵ “Belemgbin'n 'ba baa be ke: 'Mun kan yi ananhole mun kele emo ke yi kwalaa mo emo a nyo a mman man min nianman ngutua ehi-mo anun kon bie'n, anun min ye emo a nyo a mman man min o.’

⁴⁶ “Menian so'n-mo, be 'ko lika mo yale elie'n le man ayuelie'n. Nan se sefoe'n-mo die, be 'nyan nyanmanso ngwan m'o le man ayuelie'n.”

26

Zufu mgbain'n-mo 'ba ho Zoji ati ahuan (Maaki 14.1-2, Luku 22.1-2, Zvan 11.45-53)

¹ Ehi, Zoji hanlin ejole so'n-mo dede m'o yueli'n, o seli yi menian'n-mo ke: ² Emo si ke o ka cian nnyuan nan b'a li *Paki feti'n. Man Baa'n, be 'ba yi yi be man menian'n-mo buba yi kolowa so.

³ O 'ba yo so'n, Nyanman *teyifoe mgbain'n-mo, o non Zufu mgbain'n-mo ko yia Nyanman teyifoe kpain kpa'n mo be fele yi Kayifo nun awulo elo. ⁴ Anun be le jonlin jonlin atun mo be 'su' so be ci Zoji be kun yi nvialie nun nun anwon. ⁵ Be nwan: “O ti man kpa ke ye ci yi feti nun anun. Se ye ci yi feti nun anun an, menian'n-mo kwalaa 'ba jaso ye komun anun.”

Balasua kon 'ba kaci anatili gua Zoji ati nun asu (Maaki 14.3-9, Zvan 12.1-8)

⁶ Anun Zoji wo Betanin, bian kon awulo. Bian so'n li Simon, o ti kokobefoe daba. ⁷ Balasua kon ko a Zoji anwon ebefe, o le anantili bondoman kon yi sa nun. Anantili so'n gua yo si kpa. Mele mo be gua tabili nun anwon be 'di like'n, balasua'n ko kaci anatili'n ko gua Zoji ati nun asu.

⁸ Mo yi menian'n-mo nwunlin yi so'n, o yoli be eya, be nwan: “Anatili ehi esecie die abu yo le benin? ⁹ Be kvala ke be tonun yi, be fa yi esika'n be man ehianfoe'n-mo.”

¹⁰ Be hanlin so mo Zoji tui'n, yi nwan: “Nzuke ati ye emo le jji balasua so nun o? Like kpa ye o'a yo o'a man min o. ¹¹ Afi ehianfoe'n-mo die, emo non be gua

ewa cian daa. Nan mín die, min non emo ti man ewa dahuu. ¹² Anatılı ehi mo o'a tutu o'a gua mín nwon'n, mín fuin nin esesie y'o le sesie o. ¹³ Min kan yi ananhole min kele emo ke eyuadi nin anun lika biala mo be 'bo Ejolekpa'n, be 'kan like mo balasua ehi a yo a man mín nin anwon ejole be fa be kaci yi."

Zudası 'ba yi, Zozi man Nyanman teeyifve mgbain'n-mo

(Maaki 14.10-11, Luku 22.3-6)

¹⁴ Ehi, Zozi menian bulu non nnyuan'n, be nunhan kon'n mo be fele yi Zudası Isikalioti'n, o holi toli Nyanman *teeyifve mgbain'n-mo a, ¹⁵ yi nwan: "Se min yi Zozi min man emo a, nzu like die ye emo 'fa man mín o?" Ebele ala, be ko ha jete fufue mma abulasan be ko wula yi sa nun. ¹⁶ O fi temon so'n, Zudası ko kpõnde atin mo o 'sin so o yi Zozi man be'n.

Zozi non yi menian'n-mo 'ba li Pakı alie'n.

(Maaki 14.12-21, Luku 22.7-14,21-23, Zvan 13.21-30)

¹⁷ Kpaon'n mo be nwula man nun fali ayile'n, yi feti cian'n m'o li moa nun anun, Zozi menian'n-mo wali yi nwon ebele a, be nwan: "Ninhan ye e kulo ke ye ho ton *Paki alie nun o?"

¹⁸ Mo be bisali kosuan so'n, Zozi nwan: "Emo ho kulo elo, swanlan soa awulo, be se yi ke: 'Ye Min nwan: Min mele nun a ju, wo awulo ewa ye min non min menian'n-mo ye 'di Pakı alie nun o.' " ¹⁹ Zozi menian'n-mo yoli m'o heleli be ke be yo'n be tonli Pakı alie'n.

²⁰ Nsoaba, Zozi non yi menian bulu non nnyuan'n ko tetanlan tobi ni nun anwon. ²¹ Nan mo be 'di like'n, Zozi nwan: "Min kan yi ananhole min kele emo ke, emo nunhan kon 'ba yi min man."

²² Mo Zozi hanli so'n, yi menian'n-mo alba ko bo be nwon kpa. Be nun kon biala nwan: "Ye Min, nan min o." ²³ Zozi nwan: "Swanlan'n m'o non min ye sa wo talie nun anun'n, yi ye o 'yi min man o. ²⁴ *Man Baa'n, o 'ba wu ke be heleli yi nwon ejole'n wo Ebele Ejole'n nin anun'n. Nan swanlan'n mo o 'yi yi man'n, munzue han yi! O ti kpa ke ahan b'a nwo man swanlan so'n boba."

²⁵ Zudası mo o 'yi yi man'n nwan: "*Labi, nan min o. Se ato e."

Zozi nwan: "Wo muonun, e si ke wo o."

²⁶ Mo be 'di like'n, Zozi ko fa kpaon, m'o lali Nyanman asi yueli'n, o ko bubu nun o ko man yi menian'n-mo. Yi nwan: "Emo le kpaon ehi be li, o ti min nwonnan."

²⁷ Yi nzin, o ko fa divin kango kon, m'o lali Nyanman asi yueli'n, o ko fa o ko man yi menian'n-mo. Yi nwan: "Emo kwalaa non. ²⁸ O sanli ke nzan ehi ti min moja o di Nyanman nyihye'n m'o non emo le di nin ajinlanmun. Moja so nin a butu a man menian don a nyan ete face. ²⁹ Min kan min kele emo ke o fi ene m'o ko'n, min non emo ye le mma non man divin ehi fi kon. Min non emo ye 'non divin fofole'n min Si Belemgbin Man nin anun elo."

³⁰ Mo Zozi hanli so yueli'n, be ko to ejue. Be fi ebele be non yo le *Olivo buka nun asu.

Zozi 'ba han ke Pielı 'ba se ke o nzi man yi

(Maaki 14.27-31, Luku 22.31-34, Zvan 13.36-38)

³¹ Mo be holi juli Olivo buka nun asu elo'n, Zozi nwan: "Ene kongoe muonun, emo kwalaa 'ba nwanndi min, o ka min ngonmin. O sanli ke, b'a hele wo Ebele Ejole nun anun ke:

Min 'ba hun boa enanfve'n.

Yi mmva'n-mo kwalaa 'ba bo asandie.

³² Nan se min wu min tinng'e a, min 'di moa emo anyunnun Galile man nin anun elo."

³³ Pīeli jasohi a, yí nwan: “Sε bé kʷalaa bε nwanndi wó a, mín kʷnmgba cein diε mun nnwanndi man wó lé.”

³⁴ Mɔ Pīeli anʷan tohi'n, Zozi nwan: “Mun kan yí ananhǎle mun kele wó kε εnε kǎngǎε muonun, ɔ non dee mǎ akǎ'n 'bǎ kokolokoo'n, ε 'kan yí ngʷokʷon kpê nsan kε ε nzi man mún.”

³⁵ Pīeli nwan: “Sε ɔ di mǎ mun non wó wu bǎbǎ a, mun ngan man sǎ lé.” Yí menian'n-mǎ kʷalaa kǎ han sǎ bie.

Zozi 'ba yǎ asǎnɔn Getisemanne (Maaki 14.32-42, Luku 22.39-46)

³⁶ M'ɔ yǎli sǎ'n, Zozi non yí menian'n-mǎ hǎli juli lika kʷon *Olivu boka nun asu. Bε fεle lika sǎ'n Getisemanne (yí bu y'ɔ le kε lika mǎ bε yí ngo). Mǎ bε juli ebεle'n, Zozi nwan: “Emǎ tánlan ɛwa nǎn mun 'tí mún nʷon kaan mun yǎ asǎnɔn.” ³⁷ Mǎ ɔ 'kǎ'n, ɔ non Pīeli non Zebede amma nnyuan'n yê bε hǎli ɔ. Anwɔnmubue non albabǎ kǎ han Zozi. ³⁸ Ǌ kǎ han kǎ hele bé kε: “Ewue nun a man mún lʷa a bǎ mún nʷon sunman. Emǎ non mún tánlan ɛwa, nǎn bε sísa!”

³⁹ Zozi hǎli yí nyunnun mʷa kaan an, ɔ kǎ butu yí nyin así ɔ kǎ yǎ asǎnɔn. Yí nwan: “Mún Si, sε ε kʷala kε ε kpala ewue nyinlinlin ehi gua a, anun kpala gua! N'ε man mun non ewue kangǎ nun anun. Nan kʷsʷ like biala anun, yǎ mǎ ε kulo'n nan n'ε yǎ mǎ mún kulo'n.”

⁴⁰ M'ɔ yǎli asǎnɔn'n yueli'n, ɔ kǎ sa kǎ a yí menian nsan'n-mǎ anwɔn ebεle. Ǌ 'ba ju a, anun bε le dafi. Zozi kǎ fεle Pīeli, yí nwan: “Emǎ a ngʷala man mún non así tanlan dǎhyubi kʷnmgba cein? ⁴¹ Nǎn bε dafi, bε tánlan así bε yǎ asǎnɔn, nǎn Abansanmʷon a nɔzǎ man emǎ a nniyan man. Ǌ wǎ emǎ ahunlin nun anun kε emǎ 'yǎ, nan kʷsʷ anwɔnnaan'n le man anwɔnsεle.”

⁴² Mǎ Zozi hanlin sǎ'n, ɔ kǎ yaci bé ebεle ɔ kǎ hǎ asǎnɔn ɛyǎle biekun. Yí nwan: “Mún Si, sε m'an non man ewue kangǎ ehi anun nǎn ɔ nyǎ man ye a, anun man n non nun kε ε kulo'n.”

⁴³ Zozi kǎ sa kǎ a. Ǌ 'ba ju a, anun yí menian'n-mǎ le dafi kpa. Ǌ sanlin kε anun nafεle nun a bu bé. ⁴⁴ Yí kpê nsan nun asu, Zozi kǎ yaci bé ebεle ɔ kǎ hǎ asǎnɔn kʷnmgba nun ɛyǎle biekun.

⁴⁵ M'ɔ yǎli asǎnɔn yueli'n, ɔ kǎ sa kǎ a yí menian'n-mǎ anwɔn ebεle, nǎn ɔ'a bisa bé kε: “Emǎ tε dafi bε tε de bé enwɔnmian? Emǎ nían, dǎε'n mǎ bε 'fa bε yí Mǎn Baa'n bε man ɛtfǎε'n-mǎ nun a ju. ⁴⁶ Emǎ jásu bε mǎn ye hǎ. Emǎ nían, sʷanlan'n mǎ ɔ 'ba yí mún man'n, ɔ'a ju ɛwa.”

Zozi ehye'n (Maaki 14.43-50, Luku 22.47-53, Zʷan 18.3-12)

⁴⁷ Zozi anʷan ngǎ tǎ man, yí menian bulu non nnyuan nun anun kʷon'n mǎ bε fεle yí Zudasí'n kǎ fite ebεle. Ǌ 'ba a, menian dʷon si yí sv. Bε lile dadie non koloman. Menian sǎ'n-mǎ, Nyanmian *teeyifʷε mgbain'n-mǎ non Zufu mgbain'n-mǎ yê bε sʷanlin bé ɔ. ⁴⁸ Mǎ bε 'ba'n, Zudasí mǎ ɔ 'yí Zozi man'n kǎ hele bé nzǎle kʷon. Yí nwan: “Sʷanlan'n mǎ n gǎ to yí nun'n, anun emǎ si kε yí dein ɔ. Emǎ hyí yí.” ⁴⁹ Mǎ Zudasí juli ebεle nun ala, ɔ kǎ kpunnge Zozi. Yí nwan: “*Labi, anun ɔ.” M'ɔ hanlin sǎ'n, ɔ'a tǎ Zozi nun.

⁵⁰ Zozi nwan: “Mún manngʷon, like mǎ ε walɔ yí ɛyǎle'n, yǎ.”

Ebεle ala, menian'n-mǎ kǎ tí kǎ gua Zozi sv bε kǎ hyi yí. ⁵¹ Bé mǎ anun bε non Zozi wǎ ebεle nun anun kʷon kǎ hyɔn yí dadie'n, ɔ kǎ kpε Nyanmian *teeyifʷε kpain nun akʷa nun anzu'n.

⁵² M'ɔ kpeli yí nzu'n, Zozi nwan: “Fa wó dadie'n wula yí bʷa nun anun. Ǌ sanlin kε bé mǎ bε fa dadie bε kʷon'n, dadie yê ɔ 'kun bé ɔ. ⁵³ E nzi man kε sε mún se mún Si kε ɔ béle mún nyanmiansʷ mǎmfǎε akpu akpu maan bε sísa mún an,

o 'yo yí kikaala o? ⁵⁴ Se mun yo yí sɔ a, o 'yo se nán Nyanmian Anvan Ejole nun a kpɔn sɔ? Mɔ Ehele Ejole nun a han'n, o di ke o yo sɔ."

⁵⁵ M'ɔ yɔli sɔ yueh'n, Zozi kɔ han kɔ hele meninsonman'n ke: "Emɔ 'ba hyi mɔn an, anun emɔ le dadie nun koloman ke kodiawu y'ɔ le mɔn. Kemɔ cian daa n di asɔ Nyanmian awulo nun anun mɔn kekele menian'n-mɔ ninng'e'n, nzuke ati yɛ emɔ a nji man mɔn o?" ⁵⁶ Nan yí kwalaa a yo sɔ, o'a man ejole'n mɔ Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ hanlɔn m'ɔ wɔ Ehele Ejole nun anun nun a kpɔn sɔ. Mele sɔ nun anun, Zozi menian'n-mɔ kwalaa yacili yí ebele be nwanndili.

Be non Zozi 'ba hɔ Kayifɔ aja sɔ

(Maaki 14.53-65, Luku 22.54-55,63-71, Zvan 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Bé mɔ be hyili Zozi'n, be non yí hɔli Nyanmian *teeyifɔe kpain'n mɔ be fele yí *Kayifɔ nun awulo. Ebele yɛ *mala nun asɔ mgbain'n-mɔ non Zufɔ mgbain'n-mɔ hɔli yiali o. ⁵⁸ Mɔ be 'kɔ'n, anun Pielɔ le di Zozi fannvanndɔ dede be juli Nyanmian teeyifɔe kpain nun awulo. Pielɔ kɔ wɔlɔ awulo nun anun, o kɔ tanlan nzalafɔ'n-mɔ anwɔn ebele, o 'nian ke ejole sɔ'n 'ba kpɔn gua yí bu'n.

⁵⁹ Nyanmian teeyifɔe mgbain'n-mɔ non menian'n-mɔ kwalaa mɔ be di ejole'n kɔ kpɔnnde atin mɔ be 'sun sɔ be tɔn Zozi esɔvan be kun yí. ⁶⁰ Be kpɔnndeli, kɔsɔ be ngɔ nyan man bie sunnzun mɔ adanzɔyua dɔvɔn tɔnlɔn yí esɔvan o. Yí be-yue-asie, menian nnyuan walɔ a, bé nwan: ⁶¹ "Bian ehɔ a han ke: 'Mɔn kwalaa ke mɔn bu Nyanmian sua'n mɔn fa cian nsan mɔn si.' "

⁶² Mɔ menian'n-mɔ hanlɔn sɔ'n, Nyanmian teeyifɔe kpain'n kɔ jasɔ, o kɔ bisa Zozi ke: "Ejole'n mɔ be le kan be gua wɔ nwɔn'n, e mmua man bie o?" ⁶³ Zozi ngɔ te man yí sɔ.

Nyanmian teeyifɔe kpain'n kɔ han kɔ hele yí ke: "Mɔn kan Tiasifɔe Nyanmian nun ati, se Kilisi'n m'ɔ ti Nyanmian Awa'n y'ɔ le wɔ a, anun kan maan ye ti!"

⁶⁴ Zozi kɔ bua yí ke: "Yɛ wɔ nvan wɔ sɔ e le kan nun o. Nan mɔn kan mɔn kele emɔ ke ene m'ɔ kɔ'n, emɔ 'ba nwun yí ke *Mân Baa'n ti Nyanmian tunminfɔe'n fama sɔ. E se emɔ 'ba nwun yí ke o fi anwunno elɔ bolé nun anun o le ba."

⁶⁵ Mɔ Nyanmian teeyifɔe kpain'n tɔli ejole sɔ'n Zozi anvan nun'n, o kɔ sɔ taladie'n mɔ yí muonun o wula'n o kɔ sosua nun. Yí nwan: "Sian die, ye mgbɔnnde man adanzie kón! Afi emɔ kwalaa a ti ke o'a han ejole ete o'a tia Nyanmian! ⁶⁶ Nan emɔ nwan nze?"

Bé kwalaa bé nwan: "O fata ke be kun yí."

⁶⁷ Ehɔ, be kɔ tɔtɔ Zozi anyunnun ngesele, ese be kɔ tɔtɔ yí kɔtɔle. Mmie-mɔ fia yí nyun be kpaci yí nyun nun asɔ, ⁶⁸ anun bé nwan: "Wɔ mɔ e ti Kilisi'n, kele yé sɔvanlan'n mɔ o'a kpaci wɔ nyun nun asɔ'n!"

Pielɔ 'ba se ke o nzi man Zozi

(Maaki 14.66-72, Luku 22.56-62, Zvan 18.15,25,27)

⁶⁹ O 'ba yo sɔ'n, anun Pielɔ ti awulo nun abɔ elɔ. Nyanmian *teeyifɔe kpain nun afanian kɔn kɔ a Pielɔ anwɔn ebele, yí nwan: "Wɔ kɔsɔ wɔ, anun e si Zozi m'ɔ fi Galile mân nun anun nun asɔ bie."

⁷⁰ M'ɔ hanlɔn sɔ'n, Pielɔ suli akpɔlɔwa bé kwalaa bé nyunnun ebele. Yí nwan: "Sɔvanlan'n mɔ e le kan yí ejole'n, mɔn nzi man yí."

⁷¹ Ehɔ, o fi ebele o kɔ jasɔ o kɔ hɔ kɔ jinlan awulo nun anvan nun anun elɔ. Afanian kɔn biekan kɔ nwun yí. O kɔ han kɔ hele bé mɔ be gua ebele'n ke: "Zozi m'ɔ fi Nazalet'n, anun bian ehɔ si yí sɔ bie."

⁷² Ehɔ, Pielɔ nwan: "Mɔn kan ndâ ke mɔn die, mɔn nzi man sɔvanlan sɔ'n!"

⁷³ Ɔ hyeli kaan an, bé mɔ bé gua ebɛlɛ'n kɔ kpunnge Pɛli, bé nwan: “Ɔ tɪ ananhɔlɛ, ɛ wɔ menian sɔ'n-mɔ anun bie. Ɔ sanlin kɛ wɔ ejɔlɛ'n kele lika mɔ ɛ fi'n.”

⁷⁴ Ehi, Pɛli nwan: “Mun kan ndâ kɛ mun nzɪ man sɔanlan sɔ'n! Sɛ ato yɛ mun di a, Nyanmɪan Kpili túa mún yí nwon kale!”

Kɛ ɔ 'kan sɔ nun ala, kokolokoo! Akɔ'n kɔ bɔ. ⁷⁵ Pɛli ati kɔ kacɪ ejɔlɛ'n mɔ Zozi hanlin heleli yí'n. Zozi nwan: “Ɔ nɔn dede mɔ akɔ'n 'bɔ'n, ɛ 'kan yí ngɔkɔn kpɛ nsan kɛ ɛ nzɪ man mún.” M'ɔ yɔli sɔ'n, Pɛli fiteli ɔ sunlin sele kpa.

27

*Bé nɔn Zozi 'ba hɔ kɔnmanna Pilatɪ aja sv
(Maaki 15.1, Luku 23.1-2, Zvan 18.28-32)*

¹ Mɔ alíɛ'n hunlun'n, Nyanmɪan *tɛɛyɪfɔe mgbain'n-mɔ nɔn Zufɔ mgbain'n-mɔ kwalaa anwan seli bé nwon kɛ be 'kun Zozi. ² Be kɔ man be kɔ cɪcɪ Zozi. Be kɔ fa yí be kɔ hɔ kɔ wula *Lɔmɔn kɔnmanna nun asa nun. Kɔnmanna sɔ'n, bé fele yí *Pilatɪ.

*Zudasɪ ewue'n
(Junman'n 1.18-19)*

³ Mɔ Zudasɪ m'ɔ yɪli Zozi manlun'n nwonlin kɛ be le ba hun Zozi'n, ɔ kɔ li yí nwon yale kpa. Jete fufue mma abulasan'n mɔ Nyanmɪan *tɛɛyɪfɔe mgbain'n-mɔ nɔn Zufɔ mgbain'n-mɔ falɪ manlun yí'n, ɔ kɔ fa ɔ kɔ sa kɔ bele bé. ⁴ Yí nwan: “M'an yɔ ete, ɔ sanlin kɛ m'an tɔn sɔanlan ɛsɔan maan b'a hun yí.”

Mɔ Zudasɪ hanlin sɔ'n, bé nwan: “Ɔ nvalɪ man yé nwon. Wɔ ngɔnmɪn wɔ ejɔle ɔ!”

⁵ Zudasɪ kɔ ju esika'n kɔ gua Nyanmɪan sua nun anun ebɛle ɔ kɔ hɔ kɔ bɔ yí kɔmɪn.

⁶ Nyanmɪan tɛɛyɪfɔe mgbain'n-mɔ kɔ sɪsa esika'n. Bé nwan: “Yé mala'n mman man yé atun kɛ ye fá esika sɔ'n ye gúa asɔnɪn esika nun anun. Ɔ sanlin kɛ sɔanlan moja esika ɔ.”

⁷ Be hanlin sɔ mɔ bé kwalaa bé nwan seli yí nwon'n, be falɪ esika sɔ'n be toli sɔanlan'n m'ɔ nwon ninngɛ nun ebo'n. Be falɪ asiɛ sɔ'n be yɔli nyɔfɔe asiɛlɛ. ⁸ Ehi ati, ɛnɛ nɔn ɛnɛ, be tɛ fele lika sɔ'n “Moja Ebo”. ⁹ Ɔ man ejɔlɛ'n mɔ Nyanmɪan falɪ wulalɪ kpɔmanfɔe Zolomin anwan'n kpɪnlun sv. Kpɔmanfɔe Zolomin nwan: *Jete fufue mma abulasan, esika mɔ Izalaye amma'n-mɔ anwan seli yí nwon be falɪ be lili yí gua nun anun.* ¹⁰ Esika sɔ'n b'a fa b'a to sɔanlan'n m'ɔ nwon ninngɛ nun ebo'n kɛ ye Mɪn hanlin heleli mún'n.

*Pilatɪ 'ba bisa Zozi kosuan
(Maaki 15.2-5, Luku 23.3-5, Zvan 18.33-38)*

¹¹ Be falɪ Zozi be hɔli kɔnmanna nun aja sv. Ɔ kɔ bisa Zozi kɛ: “Zufɔ'n-mɔ belemgbɪn'n y'ɔ le wɔ ɔ?”

Zozi nwan: “Yé wɔ nwan wɔ sv ɛ le kan nun ɔ.”

¹² Nan mɔ Nyanmɪan *tɛɛyɪfɔe mgbain'n-mɔ nɔn Zufɔ mgbain'n-mɔ 'tɔn Zozi ɛsɔan'n, Zozi ngɔ tɛ man bé sv. ¹³ Ehi, Pilatɪ nwan: “ɛsɔan nwala ehi mɔ be tɔn wɔ'n, ɛ ndɪ man ɔ?”

¹⁴ Zozi ngɔ bua ejɔle kpɔle kɔn sɔa. M'ɔ man ejɔlɛ'n sinlin kɔnmanna nun anwon kpili nun anun.

*Pilatɪ 'ba man be kun Zozi
(Maaki 15.6-15, Luku 23.13-25, Zvan 18.39-19.16)*

¹⁵ Be 'di *Pakɪ fetɪ biala a, sɔanlan mɔ be kɔ tɔ yí fiadɪ mɔ menian'n-mɔ kulo kɛ be yaci yí'n, kɔnmanna'n yaci sɔanlan sɔ'n. ¹⁶ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anun bian kɔn

la fiadi. Be fele bian so'n Balabasi. Yi nwon yo esulo kpa, ese be kwalaa be si yi. ¹⁷ Pilati ko bisa menian'n-mo mo b'a yia ebele'n ke: "Balabasi non Zozi mo be fele yi Kilisi'n, be nunhan benin ye emo kulo ke n yaci yi o?" ¹⁸ O ko bisa be so, afi o si yi foun ke be kpo Zozi, yi ti ye b'a hyi yi b'a man yi o.

¹⁹ Anun Pilati ti lika mo be di ejole'n, yi yi fali ngalie holi manlin yi ke: "N'e fa wo ejole tu soanlan so nun anwon, o ti sesefoe. Yi dunman nun, ene kongoe n junln elalie ete ete."

²⁰ Temon so'n, anin Nyanman *teeyifoe mgbain'n-mo non Zufu mgbain'n-mo le wowula meninsoman nun abo ke be han maan o yaci Balabasi nan be hin Zozi.

²¹ Kunmanna'n ko bisa be biekun ke: "Be menian nnyuan'n, benin ye emo kulo ke n yaci yi o?"

Be kwalaa be nwan: "Yaci Balabasi!"

²² Pilati ko bisa be ke: "Anun Zozi mo be fele yi Kilisi'n, n yo yi se?"

Be kwalaa be nwan: "Bubo yi kulowa so!"

²³ Pilati ko bisa be ke: "Nzuke ete die ye o'a yo o?"

Be kwalaa be ko tetian sele kpa be nwan: "Bubo yi kulowa so!"

²⁴ Anun menian'n-mo le tetian soanman. Pilati nian an, o ngwala man like fi koun yo. O ko jaso o ko fa nzue o ko nwunnzin yi sa menian'n-mo kwalaa anyunnun ebele. Yi nwan: "Soanlan ehi ewue'n, min nwon non man nun, m'an yi min sa nun! Emo angonmun, be ejole o!"

²⁵ Be kwalaa be nwan: "Yuo o! Ye non ye mma'n-mo, man yi ewue nun anwon ejole kpolo ye!"

²⁶ Ehi, Pilati ko yaci Balabasi. O ko man be ko fin Zozi mgbele. Mo be finlin yi yueli'n, o yili yi manlin maan be bubali yi kulowa so.

*Nzalafu'n-mo 'ba gulo Zozi anwon
(Maaki 15.16-20, Zvan 19.2-3)*

²⁷ Pilati nzalafu'n-mo fali Zozi holi yi awulo elo. Be ko yia nzalafue'n-mo kwalaa Zozi anwon ebele. ²⁸ Be ko yi yi taladie'n m'o wula'n, be ko fa taladie kakole be ko wula yi. ²⁹ Be ko nwon mmowe abotile be ko bo yi ti. Be ko fa ndee kpoman be ko wula yi sa fama nun anun. Mo be yoli so yueli'n, be ko kutu yi nyunnun ebele be ko yeyala yi nwon. Be nwan: "Zufu'n-mo belemgin, ahun o!" ³⁰ Be ko toto yi nwon ngesele. Be ko tua yi be ko le kpoman'n m'o le'n be ko fa be ko fifin yi tin nun anun. ³¹ Be yeyalali yi nwon dede mo be kunnun jali'n, be ko yi taladie kakole'n mo be fali be wulali yi'n. Be ko fa yi muonun yi taladie die'n be ko wula yi ye be nun yi holi be bubali yi kulowa so o.

Be 'ba bubo Zozi kulowa so

(Maaki 15.21-32, Luku 23.26-43, Zvan 19.17-27)

³² Mo be fi kulo nun anun be 'fite'n, be non bian kon ko yia. Bian so'n, be fele yi Simon. O fi kulo'n mo be fele yi Silenun nun aso. Be ko hyi yi be ko fa Zozi kulowa'n be ko sua yi. ³³ Be holi dede be juli lika kon. Lika so'n, be fele yi Gologota. Gologota'n, yi bo yo le ke tile kango lika. ³⁴ Ebele, be ko fa divun be ko man Zozi ke o non. Divun so'n, be guali nun ayile m'o non an, o nnwun man yale'n soanman. O holi so, nan o'a ngulo ke o non. ³⁵ Mo be bubali yi kulowa nun aso yueli'n, be ko hyon tondo be ko hye yi taladie'n-mo be ko fa. ³⁶ Ese be ko tetanlan yi nwon ebele be ko sisa yi. ³⁷ Like mo yi ti ye be le kun yi'n, b'a hele b'a bo yi ti so ebele ke: "Soanlan ehi li Zozi. O ti Zufu'n-mo belemgin." ³⁸ Be ko bubo kodiawu nnyuan koso kulowa so Zozi anwon ebele. Kon wo yi sa fama so ye kon koso wo yi sa be so.

³⁹ Bé mɔ be 'sin ebele'n, be kɔsɔ kɔsɔ bé ti, anun be le kpe yí nzoba. ⁴⁰ Bé nwan: "Wó mɔ wó nwan ε 'bu asɔnɔn sua'n, nán ε fa cian nsan ε si yí fɔfɔle'n, de wó nwɔn e! Se wó nwan ε ti Nyanmian Awa sakpa a, fi kolɔwa nun asɔ ju!" ⁴¹ *Teeyifɔe mgbain'n-mɔ, nɔn *mala nun asɔ mgbain'n-mɔ nɔn Zufɔ mgbain'n-mɔ kɔsɔ kɔ gɔlɔ yí nwɔn. ⁴² Bé nwan: "Ɔ'a le menian'n-mɔ ngɔan, kɔsɔ yí muonun ɔ ngɔala man yí nwɔn ngɔan de! Se ɔ ti Izalayɛ belemgbin sakpa a, anun ɔ fi kolɔwa nun asɔ ɔ jú kikaala, nán ye 'ba le yí ye di. ⁴³ Ɔ'a susu yí ti ɔ'a gua Nyanmian asɔ. Yí nwan: 'Nyanmian Awa y'ɔ le mín'. Se Nyanmian kulo yí a, anun ɔ lé yí ti kikaala!" ⁴⁴ Kodiawu'n-mɔ kɔsɔ mɔ b'a bɔbɔ bé kolɔwa sɔ Zoi anwɔn ebele'n kpeli yí nzoba bie.

Zoi ewue'n

(Maaki 15.33-41, Luku 23.44-49, Zvan 19.28-30)

⁴⁵ Mɔ senze'n jinlanlin bé ti afian'n, awosin wulali mân nun anun lika kwalaa dede ɔ juli nasɔba dɔe nsan. ⁴⁶ Mɔ be 'kɔ a bɔ dɔe nsan'n, Zoi kɔ tian nun sele kpa. Yí nwan: "Eli, Eli, lama sabakitanin?" Ejɔle sɔ'n, yí bɔ y'ɔ le ke "Mín Nyanmian, mín Nyanmian, nzuke ati yé a yí mín ɔ?"

⁴⁷ Mɔ bé mɔ be jijin ebele'n mmie-mɔ tɔl yí ngan'n, bé nwan: "Ɔ le fele Eli!"

⁴⁸ Ebele ala, bé nunhan kɔn kɔ nwanndi ɔ kɔ hɔ kɔ fa eminlan ɔ kɔ bɔ divin nyinnyanlinwa anun. Ɔ kɔ fa kɔ san baka kɔn ati ɔ kɔ tunge yí Zoi anwan ke ɔ nɔn. ⁴⁹ Nan ehunlin-mɔ nwan: "Jinlan maan ye nían se Eli kɔ a kɔ le yí a!"

⁵⁰ Zoi kɔ tian nun sele kpa bieken, ɔ kɔ ha nun. ⁵¹ Mele sɔ'n, mgbenun etanlan'n m'ɔ ja asɔnɔn sua nun anun'n kɔ sua yí anwunno dede ɔ kɔ ju yí asi. Asi'e'n kɔ kpusu, nyɔbɔe mgbili'n-mɔ anun kɔ kpaci kpaci. ⁵² Seka'n-mɔ asɔ kɔ tike tike. Nyanmian anwɔntɛ mma'n-mɔ dɔɔn mɔ be wuli'n kɔ tunge tunge. ⁵³ Mɔ Zoi yí ewue nun tinnge'lɔn, bé kwalaa mɔ be fi seka'n-mɔ anun be fiteli'n, be hɔli kulo kpili nwannzan-nwannzan nun asɔ be yili bé nwɔn be heleli menian dɔɔn kpa.

⁵⁴ Mɔ nzalafɔ kpain'n nɔn yí nzalafɔ'n-mɔ mɔ bé nɔn yí le sisa Zoi'n nwunlin ke asi'e'n a kpusu nɔn yí nzin ejɔle'n, esulo hanlin bé sele kpa. Bé nwan: "Kannzɔ ɔ ti Nyanmian Awa sakpa!"

⁵⁵ Anun mmalasua dɔɔn kpa kɔsɔ wɔ ebele, be jin mɔa be le nian Zoi. Bé yé be sili Zoi sɔ sunmin Galile mân nun anun be sɔh yí ɔ. ⁵⁶ Mali m'ɔ fi Magidala'n, ɔ nɔn Zɔaki nɔn Zozefɔ anin Mali, ɔ nɔn Zebede amma'n-mɔ anin die'n wɔ mmalasua sɔ'n-mɔ anun bie.

Zoi esie'n

(Maaki 15.42-47, Luku 23.50-56, Zvan 19.38-42)

⁵⁷ Mɔ alíe'n 'kɔ yí nasɔba nun'n, esikafɔe bian kɔn kɔ a kɔ ju ebele. Bian sɔ'n, be fele yí Zozefɔ, ɔ ti Zoi sɔvanlan'n kɔn. Ɔ fi Alimate kulo nun asɔ. ⁵⁸ Ɔ kɔ hɔ kɔ tɔ Pilatɔ ɔ kɔ sele yí ke ɔ 'fa Zoi fuin'n ɔ 'kɔ a sie yí. Ehi, Pilatɔ kɔ man atun ke be fá be mán yí. ⁵⁹ Ɔ kɔ le fuin'n ɔ kɔ fa kisaan fɔfɔle kɔn ɔ kɔ fɔfɔ yí nwɔn. ⁶⁰ Yí muonun yí seka mɔ ɔ'a man b'a kpe yí ebɔta kɔn anun'n, ɔ kɔ sie Zoi nun. M'ɔ sieli yí yueli'n, ɔ kunndoli ebɔe kpili kɔn ɔ nyinlin seka nun anwan'n yé ɔ sah hɔli ɔ. ⁶¹ Anun Mali m'ɔ fi Magidala'n, ɔ nɔn Mali kɔn'n be wɔ ebele. Be titi asi seka nun anyunnun.

Seka nun esisa'n

⁶² Zufɔ'n-mɔ bɔbɔali bé nwɔn be sieli. Mɔ yí alíe hunlin m'ɔ ti enwɔnmian ele cian'n, Nyanmian *teeyifɔe mgbain'n-mɔ nɔn *Falisifɔe'n-mɔ kɔ hɔ kɔ tɔ Pilatɔ. Bé nwan: ⁶³ "Nannan, akɔa atofɔe sɔ nun ejɔle kɔn mɔ anun yí nyin wɔ sɔ m'ɔ hanlin'n, yé ti a kpɔn sɔ. Yí nwan: 'Se mun wu a, yí cian nsan, mun 'tinnge.'

64 Yí ti, man atun maan be hó sísa seka'n dede cian nshan. Ǿ'a nyǾ man sǾ a, yí menian'n-mǾ 'kǾ a sa yí be laka menian'n-mǾ ke: 'Ǿ fi ewue nun Ǿ'a tinnge!' Afi, sian ato mǾ be 'di'n, Ǿ 'tala daba di'e'n."

65 Ehi, Pilati nwan: "E' nwun nzalafu, EmǾ fá bé hó, maan be hó sísa yí ke mǾ emǾ kulo Ǿ." 66 Be nun bé kǾ hǾ, be kǾ nwun ke seka nun anwan'n nyin kanlanman kpa. Be kǾ sie su nzǾle, be kǾ yaci nzalafu'n-mǾ ebele ke be sísa yí.

28

Zozi ewuetinnge'n

(Maaki 16.1-10, Luku 24.1-12, Zvan 20.1-10)

1 MǾ *enwǾnmian ele cian'n sunlun'n, mǾle'n ngelemǾ, Mali m'Ǿ fi Magidala'n, Ǿ nun Mali kǾn'n kǾ a kǾ nian seka'n. 2 KǾnngba ala, asi'e'n kǾ kpusu sele kpa. Yé Mún bǾfue'n kǾn fi anwunno Ǿ kǾ ju. Ǿ kǾ kunndo ebue'n m'Ǿ nyin seka nun anwan'n Ǿ kǾ tu yí ahanmian Ǿ kǾ fu Ǿ kǾ tanlan su. 3 BǾfue nun anwan'n ta swa mian mian ke nyanmian'n m'Ǿ kpe mian mian'n. Yí taladi'e'n ti fufue hye'n hye'n kpa. 4 Esulo kǾ han nzalafu'n-mǾ kpa dede bé nwǾn kǾ wǾsu bé, be gugua ke menian mǾ b'a wu Ǿ.

5 BǾfue'n kǾ han kǾ hele mmalasua'n-mǾ ke: "Nán be sulo. Afi mún si ke emǾ le kǾnnde Zozi, swanlan'n mǾ be bubolú yí kulowa nun asu'n. 6 Ǿ nun man ewa. Ǿ fi ewue nun Ǿ'a tinnge ke Ǿ kǾnlin hanlin yí'n. EmǾ bála be nían lika mǾ anun Ǿ la'n. 7 EmǾ hó nde-nde be hán héle yí menian'n-mǾ ke Ǿ fi ewue nun Ǿ'a tinnge. Sian di'e, Ǿ le kǾ a nwǾnnde emǾ Galile mân nun anun. EǾ yé emǾ 'nwun yí Ǿ. Ngalie'n mǾ mín nwan mún 'kan mún kele emǾ nun anun."

8 MǾ mmalasua'n-mǾ fi seka nun asu be 'kǾ'n, esulo nun fe elie kpili kpa hanlin bé. Be le enwanndie be le kǾ a han be kele Zozi menian'n-mǾ. 9 KǾnngba ala, be nun Zozi kǾ yia nun. Zozi nwan: "M mo ahun, m mo ahun o!" MǾ Zozi bisali bé ahun yueli'n, be kǾ kpunngge yí be kǾ sǾ yí ja nun anun, be kǾ kotu yí nyunnun ebele be kǾ su yí. 10 Ehi, Zozi kǾ se bé ke: "Nán be sulo. EmǾ hó hán héle mún nianman'n-mǾ ke be hó Galile mân nun anun eǾ. Ebele yé be 'nwun mín Ǿ."

Nzalafu'n-mǾ ejǾle'n

11 MǾ anun mmalasua'n-mǾ aja wǾ atunnun'n, nzalafu'n-mǾ mǾ be le sísa seka'n, mmie mǾ kǾ sa kǾ hǾ kulo. Be kǾ hǾ kǾ bǾ ejǾle'n m'Ǿ wali nun anun amannie be kǾ hele Nyanmian *teeyifue mgbain'n-mǾ. 12 Nyanmian teeyifue mgbain'n-mǾ nun Zufu mgbain'n-mǾ kǾ yia. MǾ bé nwan seli bé nwǾn yueli'n, be kǾ man nzalafu'n-mǾ esika dǾwn kpa. 13 Ese bé nwan: "Se be bisa emǾ a, emǾ hán ke kǾngǾe mǾ emǾ 'dafi'n, yí menian'n-mǾ a a a sa yí a hǾ. 14 Se kǾnmanna'n ti a, ye 'tu yí akǾbe nán emǾ ati a nga man nun."

15 Nzalafu'n-mǾ leli esika'n, be hanlin yí ke Nyanmian teeyifue mgbain'n-mǾ hanlin heleli bé nun ala. Ene nun ene, Zufu'n-mǾ te kan ejǾle sǾ'n.

Zozi 'ba yí yí nwǾn kele yí menian'n-mǾ

(Maaki 16.14-18, Luku 24.36-49, Zvan 20.19-23, Junman'n 1.6-8)

16 Ehi, Zozi menian bulu nun kǾn'n hǾli Galile mân nun anun eǾ buka'n mǾ Zozi heleli bé nun asu. 17 MǾ be nwunlin yí'n, be kotu be suli yí. Nan kusu bé mmie-mǾ a nne a nni man. 18 Zozi kǾ kpunngge bé, Ǿ kǾ han kǾ hele be ke: "B'a fa anwunno eǾ nun asi ewa tunmin'n kwalaa b'a wula mín sa nun. 19 Ehi ka ati, emǾ hó mân nun anun menian'n-mǾ kwalaa anwun, emǾ mân be káci mín menian. EmǾ sǾnun bé wǾ Sie nun Baa, Ǿ nun Wawe Nwanzan-nwanzan'n dunman nun. 20 Ninng'e'n kwalaa mǾ m'an han m'an hele emǾ'n, emǾ héhele

bé maan be yó. Eṣe emò nwún yí kẹ mún nún emò san alhian biala dede ọ kọ ju m̄n nún ayuelẹ.”

EJOLEKPA'N MŌ MAAKI HELELT'N

M'ɔ wɔ nun'n

Nwan sɔanlan diɛ y'ɔ le Maaki? Ɔ ti Zozi Kilisi mmɔfɔɛ'n-mɔ bɔkafɔɛ. Maaki, mɔ be fele yɛ biekun Zɔvan'n, ɔ nun yɛ nin Mali, be tanlanlin Zoluzalɛmɔn kulo nun asɔ (Junman 12.12). Ɔ ti Baanabasɔ anianman kɔn (Kolɔsɔ 4.10). Ɔ nun Baanabasɔ nun Pɔlv yɛ be hɔli Antioɔ kulo nun asɔ ɔ (Junman 12.25). Ebele, asonun mma'n-mɔ kɔ sɔan Pɔlv nun Baanabasɔ ke be hɔ bɔ Ejɔlekpa'n be hɛle mɔn mɔn'n-mɔ. Alimɔva atin'n mɔ be 'tu'n, Maaki hɔli bie ɔ bɔkali bɛ. Nan atunnunnvian, ɔ yacili bɛ salɔ hɔli Zoluzalɛmɔn (Junman 13.5,13). Ɔ hyeli kpa, Baanabasɔ falɔ Maaki, ɔ nun yɛ hɔli Sipɔlv mɔn nun (Junman 15.37-39). Ehi anzin, ye nwan yɛ Pɔlv nun Pieli kalata'n-mɔ anun ke Maaki bɔkali bɛ wɔ *Lɔmɔn kulo nun asɔ (Filemɔn 24, 2 Timote 4.11, 1 Pieli 5.13).

Ejɔlekpa ehi anun, Maaki le kele ye ke Zozi ti Nyanmian Awa. Yɛ Ejɔlekpa m'ɔ helelt'n ti tika tala ehɔnlin-mɔ diɛ'n, nan kɔsɔ ejɔle wɔ nun kpa.

Maaki 'bɔ yɛ Ejɔlekpa nun abɔ'n, ɔ man ye nwan yɛ ke Zɔvan Batisi sɔnɔnlin Zozi, eɛ Abɔnsanmɔn kɔsɔ sɔli Zozi nianlin (1.1-13). Maaki a hye yɛ kalata nun anun mgbili mgbili nnyuan. Alimɔva diɛ'n, (yɛ ti 1.14-8.26), ɔ kan Zozi bagua nun junman'n m'ɔ lili yɛ Galile mɔn nun anwɔn ejɔle. Ɔ man ye nwan yɛ ke Zozi kpɔnlin feleli yɛ menian'n-mɔ, tunmin'n m'ɔ falɔ tuli wawe ete'n-mɔ, ɔ manlin nwuluwafɔɛ'n-mɔ anwɔn salɔ, ɔ heheleli Nyanmian ninngɛ'n-mɔ tunmin sɔ, eɛ ɔ yɔli asinbenwɔn ninngɛ.

M'ɔ tɔ sɔ nnyuan'n (8.27-16.20), ɔ kan Zozi ewue'n nun yɛ etinngɛ nun anwɔn ejɔle. Mɔ Lɔmɔn nzalafɔ kpain'n m'ɔ bɔbɔli Zozi kɔlɔwa nun asɔ'n nwanlin ke Zozi a kpɔn a wu yɛ'n, yɛ nwan: “Ɔ ti ananhɔle, bian ehi ti Nyanmian Awa sakpa!” (15.39). Maaki kulo ke ye kɔsɔ ye de ye di ke Zozi ti Nyanmian Awa sakpa. Ejɔlekpa nun agualɛ nun, ye nwan yɛ ke Maaki a han Zozi ewuetinngɛ nun anwɔn ejɔle sin kɔ (16.1-8). Yɛ ti, b'a hele ejɔle kaan b'a sa sɔ m'ɔ kele ke Zozi a yɛ yɛ nwan a hele yɛ menian'n-mɔ eɛ ɔ'a fɔ ɔ'a hɔ nyanmiansɔ (16.9-20).

Zɔvan Batisi junman'n

(Matie 3.1-12, Luku 3.1-18, Zɔvan 1.19-28)

¹ Ejɔlekpa'n m'ɔ tɔ de Zozi Kilisi m'ɔ ti Nyanmian Awa'n y'ɔ le ehi. ² Ejɔle sɔ'n bɔli yɛ bɔ ke Nyanmian Kpɔmanfɔɛ Ezayi heleli wɔ yɛ kalata nun anun'n. Ɔ'a hele Zozi anwɔn ejɔle'n ke Nyanmian nwan:

*Nian, mun 'sɔan mɔn bɔfɔɛ'n wɔ nyunnun
mun 'man ɔ di mɔa ɔ sesie wɔ atin'n.*

³ Bɔfɔɛ sɔ'n y'ɔ le sɔanlan'n m'ɔ le tian

ɛwâ nun anun ɛlɔ ke:

Be sésie yé Min atin'n

be mán ɔ tinnge fɔn!

⁴ Ehi, cian kɔn, Zɔvan kɔ fite ɛwâ nun anun ɛlɔ. Ɔ sɔnɔn menian'n-mɔ. Ɔ tu bɛ fɔ ke: “Emɔ nún bɛ nwan be káci bɛ abalabɔ'n be fá bɛ nwan be mán Nyanmian maan n zɔnɔn emɔ, nán Nyanmian a fa emɔ ete nun a hye bɛ.” ⁵ Mɔ Zɔvan hanlin sɔ mɔ menian'n-mɔ tɔli yɛ ngan'n, Zude mɔn nun anun menian'n-mɔ nun Zoluzalɛmɔn kulo nun asɔ diɛ'n-mɔ, bɛ dɔɔn, be kɔ hɔ yɛ nwan ɛlɔ. Be kɔ han bɛ ete'n bagua nun anun, nán Zɔvan a sɔnɔn bɛ wɔ asue'n mɔ be fele yɛ Zuludin nun anun.

⁶ Taladi'e'n mɔ Zvan wula'n, sɔamo enyuan yê b'a fa b'a nwɔn ɔ. Yí beleti'n tɪ naan kpolo. Alie'n m'ɔ di'n, y'ɔ le teteɓɔabɔba nɔn wɛ. ⁷ E 'nwun ejɔle'n m'ɔ kan kele menian'n-m'ɔ'n. Yí nwan: "Svanlan kun fi mín nzin ɔ le ba, ɔ le tunmin tala mín, mɔn nze nvata man ke mɔn kɔtɔ mɔn nyannji yí ja mgbabɔa'n nyanman'n bɔbɔ mgban ɔ. ⁸ Mín die, m'an fa nzue m'an sɔnɔn emɔ, nan yí die, ɔ 'ba fa Nyanmian Wawe'n sɔnɔn emɔ."

*Zvan 'ba sɔnɔn Zozi
(Matie 3.13-17, Luku 3.21-22)*

⁹ Mele sɔ nɔn anun, Zozi fi Nazaleti, Galile mân nɔn anun, ɔ kɔ a kɔ tɔ Zvan maan ɔ kɔ sɔnɔn yí asue Zuludɔn nɔn anun. ¹⁰ Mɔ Zozi fi asue nɔn anun ɔ 'fite'n, ɔ 'nian an, anun anwunno nɔn a buke, Wawe Nwannzan-nwannzan'n tɪ ke abubule, ɔ fi nyanmiansɔ ɔ kɔ ju kɔ tanlan yí sɔ. ¹¹ Ebele ala, anie kɔn kɔ te anwunno elɔ ke: "E tɪ mín ehulo Baa, m'an fa mín lɔa'n kɔalaa m'an wula wɔ nɔn."

*Abɔnsanmɔn 'ba sɔ Zozi nian
(Matie 4.1-11, Luku 4.1-13)*

¹² Ebele ala, Wawe'n Nwannzan-nwannzan'n kɔ hyɔn Zozi kɔ hɔ ewâ nɔn anun elɔ. ¹³ ɔ lili eleɓulanan. Ebele, *Satan (mɔ ye fele yí Abɔnsanmɔn'n), ɔ kɔ a kɔ sɔ yí kɔ nian. Anun Zozi wɔ ebolo naan'n-mɔ afian yê nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ yê be buka yí ɔ.

Zozi 'ba fɛle Galile mân nɔn anun menian nnan

*mɔ be ci ejue yí nwɔn
(Matie 4.12-22, Luku 4.14-15; 5.1-11)*

¹⁴ Ehi mɔ be hyɔl Zvan be tɔl yí fiadi'n, Zozi kɔ sa kɔ hɔ Galile mân nɔn anun ɔ 'kɔ a bɔ Nyanmian Ejɔlekpa'n kele bé mɔ be wɔ elɔ'n. ¹⁵ M'ɔ juli elɔ'n yí nwan: "Tɛmɔn nɔn a ju, ɔ sanlɔn ke Nyanmian Belemgbin elie mele nɔn a kpunngɛ. Emɔ lé Ejɔlekpa'n be li nán emɔ káci bé abalabɔ'n!"

¹⁶ Mɔ Zozi 'sɔn Galile asubula nɔn anwan ebele'n, ɔ 'nian an, anun anianman nnyuan le gua bé dada. Kɔn li Simɔn yê kɔn'n kɔsɔ li Andele. ¹⁷ Zozi kɔ han kɔ hele bé ke: "Emɔ bála, be sí mín sɔ, nán mɔn 'ba man emɔ fele menian be man mín." ¹⁸ Ke Zozi anwan 'tɔ ala, be kɔ yaci bé dada'n-mɔ ebele, be kɔ si yí sɔ.

¹⁹ Zozi fi ebele, ɔ kɔ hɔ yí nyunnun kaan, ɔ kɔ nwun Zebede amma'n-mɔ: Zvakɔ nɔn yí nianman Zvan. Be gua bé eleɛ nɔn anun, be le kpɔnmgbá bé dada'n-mɔ anun. ²⁰ Ebele ala, Zozi kɔ fele bé. Be kɔ yaci bé sɪ Zebede ɔ nɔn kpafɔ'n-mɔ eleɛ nɔn anun ebele, be kɔ si yí sɔ.

*Zozi 'ba fɔan wawe ete fi svanlan kɔn anun
(Luku 4.31-37)*

²¹ Be fi ebele, Zozi nɔn bé kɔ hɔ kulo'n mɔ be fele yí Kapɛɛnawɔmɔn nɔn asɔ. Be wɔ ebele dede mɔ enwɔnmian ele cɪan'n juli'n, ɔ nɔn bé kɔ hɔ Zufɔ'n-mɔ asɔnɔn sua nɔn anun. ɔ kɔ hehele bagua'n Nyanmian Anwan Ejɔle. ²² Tunmin'n m'ɔ fa kekele ninngɛ'n-m'ɔ'n sin menian'n-mɔ anwɔn. ɔ sanlɔn ke ɔ ngele man yí ninngɛ'n-mɔ ke mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ die'n, nan ɔ kele yí ninngɛ'n-mɔ tunmin sɔ.

²³ ɔ 'ba yɔ sɔ'n kɔsɔ, anun svanlan kɔn wɔ bé asɔnɔn sua nɔn anun ebele. Svanlan sɔ'n, wawe ete wɔ yí nɔn. ɔ kɔ tian nɔn ke: ²⁴ "Zozi m'ɔ fi Nazaleti, e 'se yé se? E walɔ yé bɔsɔ ebɔ anaan? Mɔn sɪ wɔ bɔkɔɔ! E tɪ Nyanmian Svanlan Nwannzan-nwannzan!"

²⁵ Mɔ svanlan'n hanlɔn sɔ'n, Zozi kɔ tian wawe ete nɔn asɔ se le kpa. Yí nwan: "Muan wɔ nwan'n nán fi svanlan ehi anun fite!"

²⁶ Kε Zozi 'kan sɔ ala, wawe ete'n kɔ kpusu sɔanlan'n sele sele kpa, ɔ kɔ tian, ɔ fi yí nun kɔ fite. ²⁷ Sian'n, ke ɔ yɔlɔ sɔ'n, esulo kɔ han bé mɔ be wɔ asɔnun sua nun anun'n kwalaaatin. Be le bisa bisa bé nwon ke: "Nan nzu like die ahi? Tunmin sɔ like ehele fɔfɔle ɔ! M'ɔ kɔ han'n, wawe ete'n-mɔ di sɔ, ese be man yí anyinnzɔ." ²⁸ ɔ fi ebele, Zozi dunman'n kɔ hɔ dede kɔ ju Galile mân'n lika kwalaaatin.

*Zozi 'ba man nwuluwafɔe dɔɔn anwɔn sa
(Matie 8.14-17, Luku 4.38-41)*

²⁹ Mɔ Be fi Nyanmian sua nun anun be fitel'n, ebele ala, be kɔ hɔ Simɔn nun Andele awulo. Mɔ be 'kɔ'n, be non Zɔaki non Zɔan yê be hɔli ɔ. ³⁰ Be 'ju ebele a, anin Simɔn asebala nun a fɔke, ebunnun a hyi yí, ɔ la. Ebele ala, be kɔ bɔ Zozi amannɛ. ³¹ Zozi kɔ hyɔn kɔ kpunnge yí, ɔ kɔ sɔ yí sa nun anun ɔ kɔ jasɔ yí. Ebele ala, ebunnun'n fi yí nwon kɔ tu. ɔ kɔ jasɔ, ɔ kɔ man bé like be kɔ li.

³² Be wɔ ebele dede eyua'n tɔli, mɔ mân nun anun 'yɔ fɔɔn'n, menian'n-mɔ kɔ sɔa nwuluwafɔe ngacile, non bé mɔ wawe ete wɔ bé nun'n, be kɔ bele Zozi. ³³ Kulo nun asɔ menian'n-mɔ kwalaa kɔ yia awulo nun anwan nun anun. ³⁴ Zozi kɔ man nwuluwafɔe dɔɔn anwɔn kɔ sa, ese ɔ kɔ fɔan wawe ete dɔɔn. ɔ ngɔ man man wawe ete'n bie fíi atun, ɔ sanlin ke wawe ete'n-mɔ si yí sɔanlan ehɔle kɔn'n.

*Zozi 'ba kpanza Galile mân nun anun
(Luku 4.42-44)*

³⁵ Ehi anzin, mɔ alíe'n 'kɔ alibahian'n, anin mân nun anun te du bɔbɔ, Zozi kɔ jasɔ. ɔ fi awulo ebele kɔ fite kɔ hɔ asɔnun eyɔle ahanmian kulo'n tiba elɔ. ³⁶ Mɔ Simɔn non yí manngɔn'n-mɔ jasɔl'n, be nnwun man Zozi. Be nanndi kulo nun anun be le kpɔndɛ yí. ³⁷ Be kpɔndɛli yí dede mɔ be nwunlin yí'n, bé nwan: "Yé Mun, menian'n-mɔ kwalaa le kpɔndɛ wɔ."

³⁸ Zozi kukuli yí nwan sɔ a, yí nwan: "Emɔ mán ye hɔ kulo'n-mɔ mɔ be mantan mantan ewa'n-mɔ asɔ. ɔ fata ke min kan Nyanmian Anwan Ejɔle elɔhan kɔsɔ. Ehi ati yê ɔ man n vi kulo nun anun m'an fite ɔ."

³⁹ Zozi le yí sɔ dede ɔ kɔ kpanza Galile mân'n lika kwalaaatin. ɔ kɔ hɔ kɔ bɔ Ejɔlekpa'n kɔ hele menian'n-mɔ wɔ Zufɔ'n-mɔ asɔnun sua'n-mɔ anun. Ese ɔ kɔ fɔan wawe ete'n-mɔ.

*Zozi 'ba man kokobefɔe kɔn anwɔn sa
(Matie 8.1-4, Luku 5.12-16)*

⁴⁰ Elɛhɔn kɔn, kokobefɔe kɔn kɔ a kɔ tɔ Zozi ɔ kɔ tu kɔ tɔ yí ja nun. ɔ kɔ butɔ yí. Yí nwan: "Mín min, min si ke se ε kulo a, ε kwalaa ke ε man mín nwon sa, ε tu mín nwon efian'n."

⁴¹ Mɔ Zozi nwunlin yí sɔ'n, kokobefɔe nun anwɔn kɔ yɔ yí koun. Ebele ala, ɔ kɔ tunnge yí sa kɔ han kokobefɔe'n, yí nwan: "Mín kulo, man wɔ nwon tí!"

⁴² Mɔ Zozi hanlin sɔ nun ala, kokobe'n fi yí nwon kɔ tu, yí nwon kɔ ti. ⁴³ Mɔ bian nun anwɔn salɔ yuel'n, Zozi kɔ jɔjɔ aminle sɔ kɔ hele yí asannan nán ɔ'a man ɔ'a hɔ. ⁴⁴ Zozi nwan: "Mɔ a nwun yí ewa'n, n'ε kan nun ejɔle fíi kele sɔanlan. Nan kɔ fa wɔ nwon kele Nyanmian tɛeyífɔe'n nán yí wɔ nwon efian etue tɛe'n mɔ Moyizɔ mala'n kele'n maan be nwún yí ke wɔ nwon a ti."

⁴⁵ Nan mɔ bian'n hɔli'n, ɔ'a ngwala man ejɔle nun asɔ fia. ɔ kɔ bɔ yí kpaye kɔ hele mân'n kwalaa. Sian'n, ke ɔ yɔlɔ sɔ'n, Zozi kɔ kulo'n-mɔ asɔ a, meninsɔnman'n dunman nun, ɔ ka ahanmian, lika mɔ sɔanlan nnɔn man'n, ebele yê menian'n-mɔ fi lika kwalaa be ba yí nwon ɔ.

2

*Zozi 'ba man bubuluwafɔe kɔn anwɔn sa
(Matie 9.1-8, Luku 5.17-26)*

1 Ehi, eɛ nnyuan kɔn sɪnlin, Zozi kɔ sa kɔ a Kapɛɛnawɔmɔn. M'ɔ walɔ juli eɛle'n, menian'n-mɔ kɔ ti kɛ ɔ wɔ yɪ awulo eɛle. 2 Menian dɔn kpa kɔ a kɔ yi sua'n nɔn anɔan nɔn anun dede bɛ nnwun man lika fɪi mɔ bɛ sie bɛ nɔwɔn ɔ. Zozi kɔ han Nyanmian Anɔan Ejɔle'n kɔ hele bɛ. 3 Mɔ Zozi 'kan Nyanmian Anɔan Ejɔle'n, menian mmie-mɔ kɔ a kɔ ju eɛle. Bɛ nunhan nnan sɔ bubuluwafɔe kɔn, bɛ lɛ fa yɪ bɛ bele Zozi. 4 Eyia kpili mɔ menian'n-mɔ a yia nɔn ati, bɛ ngɔala man wuluwafɔe'n fa fite Zozi anyunnun. Ehi a, bɛ kɔ fɔ sua'n mɔ Zozi wɔ nɔn nɔn asɔ, bɛ kɔ kpɛ nɔn tokolo. Bɛ kɔ fa bubuluwafɔe'n nɔn yɪ eɛe'n bɛ kɔ wula tokolo sɔ nɔn anun bɛ kɔ jula yɪ Zozi anyunnun eɛle asɔ. 5 Mɔ Zozi nɔwunlin bɛ dedi'n, ɔ kɔ han kɔ hele bubuluwafɔe'n kɛ: "Mɪn wa, b'a fa wɔ ete'n b'a hye wɔ."

6 Mɔ Zozi 'kan ejɔle'n kele wuluwafɔe'n, anun mala nɔn asɔ mgbain'n mmie-mɔ titi asɔ bagua nɔn anun eɛle. Mgbain sɔ'n-mɔ kɔ han yɪ bɛ ti anun kɛ: 7 "Nzuke ati yɛ swanlan ehi kan ejɔle ete sɔa tia Nyanmian ɔ? Sɛ nɔn Nyanmian anɔnɔmɔn cein an, nwan yɛ ɔ kɔala ɔ fa ete ce ɔ?"

8 Eɛle ala, Zozi kɔ nɔwun bɛ ajɔnlin'n. Yɪ nwan: "Nzuke ati yɛ emɔ le ajɔnlin sɔa-mɔ emɔ ati anun ɔ? Emɔ junlin kɛ mun ngɔala man yɪ yɔ ɔ?" 9 Sɛ mun kan kɛ: 'B'a fa wɔ ete'n b'a hye wɔ,' emɔ nnwun man nɔn. Nan sɛ mun kan kɛ: 'Jasɔ fa wɔ eɛe'n nanndi,' nɔn ɔ yɔ sɔ a, 10 anun emɔ a nɔwun yɪ kɛ Mɔn Baa'n le tunmin asɛ nɔn asɔ ewa ɔ fa ete'n-mɔ ce." ɔ kacili yɪ nɔan bubuluwafɔe nɔn anwɔn elɔ a, yɪ nwan: 11 "M'an man wɔ atin, jasɔ, fa wɔ eɛe'n kɔ awulo."

12 Eɛle ala, bian'n kɔ jasɔ bɛ kɔalaa bɛ nyunnun eɛle. ɔ kɔ fa yɪ eɛe'n ɔ kɔ fite. Ejɔle'n kɔ sɪn bɛ kɔalaa bɛ nɔwɔn kpa. Bɛ kɔ kannɔ Nyanmian. Bɛ nwan: "Yɛ nɔwunlin man like sɔa bie lɛ!"

*Zozi 'ba fɛle Levi
(Matie 9.9-13, Luku 5.27-32)*

13 Ehi anzin, Zozi kɔ sa kɔ hɔ Galile asubula nɔn anɔan elɔ bieku. Menian dɔn kɔ kpɔ yɪ, ɔ kɔ hehele bɛ ninngɛ. 14 Tɛmɔn mɔ Zozi 'sa kɔ awulo'n, ɔ 'ba ju lika mɔ bɛ tua ajule nɔn an, Levi m'ɔ ti Alife awa'n ti eɛle. ɔ lɛ dide ajule. Zozi kɔ jinlan, yɪ nwan: "Levi, si mɪn sɔ!" Eɛle ala, Levi kɔ jasɔ kɔ si yɪ sɔ.

15 Ehi anzin, cian kɔn Zozi kɔ hɔ like elie Levi awulo elɔ. Mɔ ɔ 'kɔ'n, ɔ nɔn yɪ menian'n-mɔ nɔn menian dɔn mɔ bɛ dide ajule'n nɔn etefɔe'n-mɔ yɛ bɛ hɔli ɔ. Afɪ bɛ mɔ bɛ si Zozi sɔ'n, bɛ sɔnlin. 16 Mɔ mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ mɔ bɛ wɔ Falisifɔe'n-mɔ fɔ die nɔn anun'n nɔwunlin kɛ Zozi nɔn menian ehi-mɔ kɔalaa lɛ didi'n, bɛ kɔ bisa Zozi menian'n-mɔ kɛ: "Nzuke ati yɛ Zozi nɔn bɛ mɔ bɛ dide ajule'n nɔn etefɔe'n-mɔ lɛ didi'n?"

17 Mɔ Zozi tɔli ejɔle'n mɔ bɛ lɛ kan'n, yɪ nwan: "Bɛ mɔ bɛ fukeli man'n, bɛ mgbɔnndɛ man ayile eyɔlefɔe. Nan bɛ mɔ b'a fuke'n yɛ bɛ kpɔnndɛ ayile eyɔlefɔe ɔ. M'an mma man kɛ m 'ba kpɔnndɛ sesefɔe'n-mɔ. Nan m malɔ kɛ m 'ba kpɔnndɛ etefɔe'n-mɔ."

*Abuala nɔn anwɔn kosuan'n
(Matie 9.14-17, Luku 5.33-39)*

18 Cian kɔn, anun Zɔan Batisi menian'n-mɔ nɔn Falisifɔe'n-mɔ bɛ lɛ di abuala. Menian mmie-mɔ walɔ tɔli Zozi a, bɛ kɔ bisa yɪ kɛ: "Nzuke ati yɛ Zɔan menian'n-mɔ nɔn Falisifɔe'n-mɔ die'n-mɔ lɛ di abuala, nan kɔsɔ wɔ die'n-mɔ nni man bie ɔ?"

19 Ehi a, Zozi kɔ bua bé ke: “Emɔ a nwun sɔanlan kɔn m'ɔ lé fa atɔnvɔle m'ɔ non yí manngɔn'n-mɔ b'a bua b'a la lé ɔ? Cɛcɛ, mele mɔ atɔnvɔle bian'n lé didi'n, yí manngɔn'n-mɔ nguala man ke be bua be da ɔ. 20 Mele'n bie 'ba ju, be 'ba yí atɔnvɔle bian'n fi bé sa nun. Cian sɔ'n yé bé kɔsɔ be 'ba li abuala ɔ. 21 Sɔanlan fíí nva man ndafuin fɔfɔle ɔ nda man etanlan daba nun. Se ɔ yɔ yí sɔ a, ndafuin fɔfɔle'n 'sua etanlan daba'n. Sian'n, yí bɔe'n 'yɔ kpili tala daba di'e'n. 22 Sɔanlan fíí nva man divin fɔfɔle ɔ ngua man naan kpolo kotoku daba nun. Se ɔ yɔ yí sɔ a, kpolo'n 'sua nzan'n butu, anin yí munnyuan nun a seci. Nan kpolo kotoku fɔfɔle anun yé be gua divin fɔfɔle ɔ.”

Zozi non enwɔnmian ele cian'n (Matie 12.1-8, Luku 6.1-5)

23 Ehi anzin, cian kɔn, *enwɔnmian ele cian nun anun, Zozi kɔ kpe nun *bele ebo mmie-mɔ bɔ. Cian sɔ'n, yí menian'n-mɔ kɔ titi atn nun anɔan bele'n bie kɔ li. 24 Ehi a, Falisifɔe'n-mɔ kɔ bisa Zozi ke: “Nian, nzuke ati yé wɔ menian'n-mɔ yɔ like mɔ mala'n tua ke nán be yɔ yí enwɔnmian ele cian nun ɔ?”

25 Ehi a, Zozi kɔ bua bé ke: “Mɔ ehɔe hunlin Davidi non yí menian'n-mɔ, mɔ anin be le man like fíí be nni man'n, like mɔ be yolí'n, emɔ kunngali man yí le ɔ? 26 Tɛeyifɔe kpain Abiataa mele sɔ, ɔ'a nwɔlɔ man Nyanmian sua nun anun, kpaɔn'n mɔ b'a fa b'a man Nyanmian'n, ɔ a nni man bie, ɔ'a nva bie ɔ'a man yí menian'n-mɔ b'a nni man ɔ? Nan kɔsɔ kpaɔn sɔ'n, sɔanlan fíí le man atn ke ɔ di ɔ, sannan Nyanmian tɛeyifɔe'n-mɔ ala yé be kɔala ke be di ɔ.”

27 Zozi kɔ tɔ sɔ biekun ke: “Be yolí enwɔnmian ele cian'n be manlin sɔanlan, nan b'a nyɔ man sɔanlan b'a mman man enwɔnmian ele cian'n. 28 Yí sɔ ati, Mân Baa'n ti enwɔnmian ele cian'n muonun aso mɔnlan.”

3

Sɔanlan'n mɔ yí sa kɔn a jɔ'n (Matie 12.9-14, Luku 6.6-11)

1 Mɔ Zozi hanlin sɔ yuelí'n, ɔ fi ebele ɔ kɔ sa kɔ hɔ Zufu'n-mɔ asɔnɔn sua nun anun biekun. ɔ 'ba yɔ sɔ'n kɔsɔ, anin sɔanlan kɔn wɔ asɔnɔn sua nun anun ebele. Sɔanlan sɔ nun asa kɔn a jɔ. 2 Mɔ Zozi 'wɔlɔ asɔnɔn sua nun anun'n, anin Falisifɔe'n-mɔ wɔ ebele. Be gua ebele be le nian se Zozi kɔ man wuluwafɔe nun anwɔn kɔ sa enwɔnmian ele cian nun an. Afi be kulo ke be tun yí sɔvan. 3 Mɔ Zozi nwunlin yí sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele wuluwafɔe'n ke: “Njaban, jasɔ jinlan bé kwalaa bé nyunnun ewa maan be nwún wɔ.”

4 Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, bian'n kɔ jasɔ kɔ jinlan. Zozi kɔ bisa bé mɔ be gua sua nun anun'n ke: “Asɔ yé mala'n man atn ke enwɔnmian ele cian'n, be yɔ sɔanlan ye anaan be yɔ yí ete? Be lé sɔanlan ngɔan anaan be hún yí?”

Zozi bisali kosuan ehi a, be ngɔ bua man yí bie. 5 Bé ti anun ete'n nun be nyɔle sɔ nun anwɔn, eya kɔ hun Zozi ese yí lua kɔ bɔ yí nwɔn. Ehi a, ɔ kɔ nian bé kwalaa kɔ si kɔ yia. ɔ kɔ han kɔ hele wuluwafɔe'n ke: “Tinnge wɔ sa nun anun.” ɔ 'tinnge yí sa nun anun an, asaa kɔ yɔ kpa.

6 M'ɔ yolí sɔ'n, Falisifɔe'n-mɔ fi asɔnɔn sua nun anun be kɔ fite. Ebele ala, be kɔ hɔ be kɔ nwun belemgbin Elɔdɔ اساس'n-mɔ anwɔn. Be le kpɔnnde atn mɔ be 'sin sɔ be kun Zozi.

Meninsɔnman 'ba yia Zozi anwɔn

7 M'ɔ yolí sɔ'n, Zozi non yí menian'n-mɔ be hyɔnlɔn bé nzin be hɔlɔ Galile asue nun anɔan elɔ. Menian dɔɔn kɔ si yí sɔ. 8 Meninsɔnman'n walɔ Zozi anwɔn ebele, afi ninngɛ'n-mɔ kwalaa m'ɔ yolí'n, be tɔlɔ yí ngan. Mmie-mɔ fi Galile non

Zude mân nun anun. Mmie-mò kòsò fi Zoluzalemòn kulo nun asò ò non Idume mân nun anun. Dòun kòsò fi asue Zuludin nun anzin ebue kòn elò. Bé nga'n fi Tii non Sidòn kulo'n-mò anwòn elò. ⁹ Ehi a, Zozi kò se yí menian'n-mò kè be kpònnde elee kòn be mán yí maan ò tí yí nwòn kaan, ò sanlín kè menian'n-mò a mgbunmgbun yí sò sònmán. ¹⁰ Afi, kemò ò man nwuluwafòe dòun anwòn sa'n, bé kwalaa mò be ndi man akpòle'n, be kpili be kò kan yí. ¹¹ Mele mò wawe ete'n-mò kò nwun Zozi'n, be kòtò yí nyunnun, anin be le tetian nun. Bé nwan: "È tí Nyanmian Awa! È tí Nyanmian Awa!" ¹² Nan mò be 'kan sò'n, anin Zozi a totua bé sele kpa nán b'a mmò man yí kpaye kè ò tí Nyanmian Awa sakpa.

Zozi mmòfòe bulu non nnyuan'n
(Matie 10.1-4, Luku 6.12-16)

¹³ Ehi anzin, Zozi fi ebele, ò non yí menian'n-mò be kò hò kò fò boka kòn asò. Ò kò fefele bé mò ò kulo kè yí muonun ò fa bé sie yí nwòn ò non bé di junman'n. Bé m'ò fefeleti bé'n fi bagua nun anun bé tí kò yia yí nwòn ebele. ¹⁴ Be tí bulu non nnyuan. Menian bulu non nnyuan sò'n, be wò Zozi asa nun. [Ò fele bé mmòfòe.] Ò sòan bé maan be kò hò Ejòlekpa'n be kele menian'n-mò. ¹⁵ Ò kò man bé tunmin mò be kwalaa fa tu wawe ete'n-mò. ¹⁶ Menian bulu non nnyuan'n mò Zozi feleti bé yí nwòn ò manlín bé junman'n, bé ahi: Simun mò Zozi tònlin yí Ptel'i'n, ¹⁷ Zòakì ò non Zòan, Zebede amma'n-mò (mò Zozi tònlin bé "Bòanejesi" mò yí bò y'ò le kè menian anwòn esulo kè mgbanlanlan.) ¹⁸ Andele, Filipò, Baatelemin, Matie, Toma, Alife awa Zòakì, Tade, Simòn mò kpònnde yí mán'n fanwòndi'n, ¹⁹ ò non Zudasì Isikaliòti mò kasian'n, ò yùlì Zozi manlín yí mgbòfòe'n-mò'n.

Zozi nvilie'n-mò kulo kè be fa yí be kò awulo
(Matie 12.22-32, Luku 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ehi anzin, Zozi non yí menian'n-mò fi boka nun asò be kò ju be kò hò awulo. Mò be juli ebele'n, meninsònmán'n kò a kò yia awulo nun anun biekun. Ò man Zozi non yí menian'n-mò nnyan man atin bòbò be nni man like. ²¹ Yí sò ehi anun, Zozi nvilie'n-mò tili ejòle sò nun an, be kò a yí efa. Ò sanlín kè bé ajònlín nun an, bé nwan: "Zozi ati a seci!"

²² Ehi, mala nun asò mgbain'n-mò fi Zoluzalemòn be walì a, bé nwan: "Bian ehi, *Belizebulu m'ò tí mmònsanmòn'n-mò kpain'n wò yí nun. Yí y'ò man yí anwòonsele m'ò fa tu wawe ete'n-mò ò."

²³ Mò Zozi tili ejòle sò'n, ò kò fele bé, ò kò bubu anyìndala-mò kò hehele bé. Yí nwan: "Satan 'yò se nán ò'a huala Satan tu? ²⁴ Se belemgbin mân kòn anun menian'n-mò bu bé nwòn nun an, mân sò'n 'bò asi. ²⁵ E se awulo kòn kòsò mò nun menian'n-mò nni man anòannze nan be kpò bé nwòn'n, awulo sò'n 'bò. ²⁶ Nan se Satan jasò yí ngònmún yí Satan yí kòmún anun an, se mmubue ba yí belemgbin mân nun anun an, yí tunmin'n nvo man kón. Yí mân sò'n 'bò asi, anin yí die a yue. ²⁷ Sòanlan fíi ngòala man kè ò wòlò sòanlan m'ò tí akpòle nun awulo yí nyinsò ò kò wua yí, abele m'ò cìcùlì man yí'n. Sannan ò 'di mva ò cìcùlì yí kwalaaaká nán ò'a huala ò'a wua yí. ²⁸ Mún kan yí ananhòle mún kele emò kè be 'fa menian'n-mò ete'n-mò kwalaa ò non bé ejòjòle ete'n be ce bé. ²⁹ Nan sòanlan biala mò kò jòjò kò tia Nyanmian Wawe'n, ò nnyan man face. Ò sanlín kè anin ò'a yò ete m'ò le man ayuelè."

³⁰ Zozi hanlín sò ejòle'n ò heleli bé, ò sanlín kè bé nwan: "Wawe ete wò yí nun."

Zozi anianman'n-mò non yí nín
(Matie 12.46-50, Luku 8.19-21)

³¹ Ebele ala, yí nianman'n-mə nɔn bé nin kə ju ebele. Be kə ha ahanmian, be kə yí swanlan ke ə hó féle yí mán bé. ³² Anun menian dɔvɔn kpa títí así, b'a ta b'a si b'a yia Zozi. Be kə han be kə hele yí ke: "Nian, wó nin nɔn wó nianman'n-mə jijin ahanmian elə, be le kpɔndɛ wó."

³³ Mə Zozi tɔlɔlɔ eɔlə sɔ'n, yí nwan: "Mín nin'n nɔn mín nianman'n-mə y'ə le nwan-mə?"

³⁴ M'ə hanlɔn sɔ'n, ə kə nɛnian bé mə be títí así b'a ta b'a si b'a yia yí'n, yí nwan: "Mín nin nɔn mín nianman'n-mə y'ə le bé mə be gua ewa'n. ³⁵ Ǿ sanlɔn ke swanlan biala m'ə yə mín Sɪ ehulo like'n, swanlan sɔ'n, ə tɪ mín nianman bian, ə tɪ mín nianman bala, eɛə ə tɪ mín nin."

4

Swanlan'n m'ə gua bele nɔn anwɔn anyɔndala'n

(Matie 13.1-9, Luku 8.4-8)

¹ Ehi, Zozi fi ebele yí nwan y'ə le Galile asue nɔn anwan elə biekun. Ǿ kə a hehele menian'n-mə Nyanmian Anwan Eɔlə'n. Menian dɔvɔn kpa walɔ yialɔ yí nɔwɔn. Kɛmə menian'n-mə sɔnlɔn nɔn ati, ə kə fɔ kə tanlan elee kɔn anun asue nɔn anyɔnsɔ. Meninsɔnman'n kə ha asue nɔn anwan. ² Zozi kə hehele bé ninnge dɔvɔn kpa anyɔndala nɔn. Mə ə 'kekele bé ninnge'n, yí nwan: ³ "Emə tíe! Anun swanlan kɔn wə ebele. Cian kɔn, ə həlɔ ke ə 'kə a gua yí *bele (m'ə tɪ ke awe'n). ⁴ Nan tɛmɔn mə ə 'gua bele'n, bie kə gua atɔn nɔn anwan. Nnɔnman'n-mə kə a kə suso kə li. ⁵ Bie kɔsɔ kə gua nyɔbɔe nɔn asɔ. Ebele ngetie nɔn a nɔvɔn man. Ǿ kə fifi nde-nde, ə sanlɔn ke ə gualɔ ngetie kpa kaan'n m'ə wə ebɔe nɔn ati sɔ nɔn asɔ. ⁶ Nan mə eyua'n fili sele'n, ebele die'n kə yala. Afi, yí ndian nɔn a ngə man asie bɔ. ⁷ Bele'n bie kə gua eminlan mmowe'n-mə anun. Eminlan mmowe sɔ'n-mə nɔn bele'n kə fifi. Nan mə bele'n nyinlin'n, eminlan mmowe'n-mə kə fɔ kə gua sɔ. Bele'n ngə su man mma fí. ⁸ Bie kɔsɔ kə gua asie kpa nɔn asɔ. Ǿ kə fifi, eɛə ə kə hun, ə kə su mma. Bie kə su mma abulasan, bie mma abulasian, bie kɔsɔ mma eya." ⁹ Zozi hanlɔn sə yuelɔ a, yí nwan: "Swanlan m'ə sɪ fasie'n, ə fá sie!"

Zozi anyɔndala'n m'ə bu'n

(Matie 13.10-17, Luku 8.9-10)

¹⁰ Mə Zozi tɔlɔlɔ yí nɔwɔn'n, like mə yí ti y'ə man ə bu anyɔndala'n, bé mə be si yí sɔ daba'n nɔn yí menian bulu nɔn nnyuan'n, be kə bisa yí ke ə tú anyɔndala nɔn abɔ ə héle bé. ¹¹ Ehi a, Zozi nwan: "Nyanmian Belemgbin Mân'n mə anun ə tɪ nɔvialie nɔn like'n, emə die emə asa a han yí. Nan bé mə be wə gua nɔn asɔ'n, bé die, yí kɔvalaa sɔn anyɔndala nɔn, ¹² afi man

Be nían yí kpa bəbə a, be nɔwɔn man yí.
Eɛə man be tíe yí kpa bəbə a, be ndɪ man yí bɔ.
Sɛ ə tɪ man sə a, ahan b'a kaci bé abalabə'n
b'a fa bé nɔwɔn b'a man Nyanmian
maan ə a fa bé ete nɔn a hye bé."

Zozi 'ba tu anyɔndala nɔn abɔ

(Matie 13.18-23, Luku 8.11-15)

¹³ Mə Zozi hanlɔn sɔ'n, eɛə yí nwan: "Emə ndɪ man anyɔndala ehi abɔ, ə y'ə se nán emə a tɪ anyɔndala nga'n-mə kɔvalaa abɔ? ¹⁴ Swanlan m'ə le gua bele'n y'ə le swanlan'n m'ə kan Nyanmian Anwan Eɔlə'n. ¹⁵ Menian mmie-mə tɪ ke atɔn nɔn anwan'n mə bele'n kə gua'n. Menian sɔ'n-mə, ke be kə tɪ Nyanmian Anwan Eɔlə nɔn ala, anun Satan a yí eɔlə'n mə be kə t'i'n fi bé ahɔnlɔn nɔn anun. ¹⁶ Yí sɔ ala, mmie-mə tɪ ke ebɔta nɔn asɔ ngetie'n mə bele'n kə gua sɔ'n. Sɛ be tɪ eɔlə

nun ala a, be le fe elie kpa be de nde-nde be di. ¹⁷ Nan kusv, o nzv man ndian be nun. Be ti ke cian kon menian. Se yale anaan ahulowa tv be wv Nyanmian Anvan Ejole'n dunman nun an, be yaci be dedi'n mvo be le yi'n be tv nde-nde. ¹⁸ Mmie-mv kusv ti ke eminan mmowe'n mvo bele'n kv gua nun'n. Menian so'n-mv ti ejole'n, ¹⁹ nan kusv man ehv anun nzusue'n, anyanbenwon naka'n, o non anyinbulv ngacile'n kvalaa kpunmgbv ejole'n. O nzu man mma. ²⁰ Mmie-mv kusv ti ke asie kpa'n mvo bele'n kv gua sv'n. Menian so'n-mv die, be ti Nyanmian Anvan Ejole nun an, be de be di. Be nyan menian be buka be nwv sv. Bie nyan abulasan, bie nyan abulasian, bie kusv nyan eya."

Kanlannie nun anvwn anyindala'n
(Luku 8.16-18)

²¹ Mv Zovi tuli anyindala sv nun avv yueli'n, o kv bisa be biekv kv: "Avv svanlan sv kanlannie a, bokiti anaan svkpa avv ye o fa sie o? Nan anvunno ye be fa be sie o? ²² Like biala m'v fia'n, o 'tu fite. Nvialie nun ejole'n, o 'fite jawe nun. ²³ Svanlan m'v sv fasie'n, o fa sie!"

²⁴ Esv Zovi kv han kv hele be biekv kv: "Ejole ehv mvo emv a ti'n, emv nian yi kpa. Sulie'n mvo emv fa sv be manngv'n-mv'n, yi konmgba'n ye be 'fa be sv emv o, esv bvbv be 'gua sv be man emv. ²⁵ M'v le bie'n, be 'man yi biekv. Nan m'v le man bie'n, be 'tva yi be de kaan'n m'v le'n."

Bele mma'n mvo yv ngvnmv o fivi'n

²⁶ Esv Zovi kv bu anyindala kon biekv kv: "Nyanmian Belemgbin Mân'n, o soman svanlan m'v le gua *bele yi ebo nun avv. ²⁷ Se o dafi o, se yi nyv wv sv o, Kngv o, eyua o, bele mma'n fivi. Ke o kpin yv m'v fivi'n, svanlan nzi man. ²⁸ Asie'n muonun y'v man o fivi o. Alimva nun anun, o ti ndile. Yi nzin, o wlv, yi ayuelie'n, o tin, o bulv. ²⁹ Nan m'v kv bulv'n, anu b'a fa dadie b'a wlv nun, afi anun yi etie mele nun a ju."

Muntadi nun anvwn anyindala'n
(Matie 13.31-32, Luku 13.18-19)

³⁰ Ehv anzin, Zovi kv han kv hele be biekv kv: "Nzuke like die ye ye 'fa Nyanmian Belemgbin Mân'n ye susu yi o? Anaan anyindala benin ye ye 'bu m'v non yi kv sv o? ³¹ Nyanmian Belemgbin Mân'n soman muntadi baa'n mvo be dua'n. O ti kaan tala mmaka mma'n-mv mvo be dua'n kvalaatin. ³² Nan mvo be kv lua'n, o yv kpili tala tola nun anun mmaka'n-mv kvalaatin. O tvv yi sa anvunno, nonman'n-mv nwv be sv yi nyv nun avv folv sv anun."

Like ati mvo Zovi bu anyindala'n
(Matie 13.34-35)

³³ Zovi buli anyindala m'v ti sva dvn o hanlv Nyanmian Anvan Ejole'n o heleli be. Nunhan m'v bu a, be kvala ke be ti yi bv'n ye o bu o. ³⁴ O ngan man ejole fiv fivv o ngele man be. Yi kvalaa m'v kan'n, o bu yi nwv anyindala. M'v kv ha yi ngvnmv non yi menian'n-mv'n, o tv yi anyindala'n-mv kvalaa avv o kele be.

Zovi 'ba gua anvwnman kpili kon asi
(Matie 8.23-27, Luku 8.22-25)

³⁵ Ehv, cian konmgba so'n nsvba, Zovi kv han kv hele yi menian'n-mv kv: "Be man ye kv asue'n ye hv yi nzin ev." ³⁶ Mv Zovi hanlv so'n, yi menian'n-mv tuli elee'n m'v ti nun nun avv be kv yaci meninonman nun ebele. Anv elee mmie-mv kusv sisi asue nun anvan ebele. ³⁷ Be hv be nyvunv kaan an, huuv, anvwnman kpili kon non asutue kv tu kv si be. Mgbaha'n kv bv svue kv gua elee nun anun dede o ka m'v nvan o. ³⁸ Zovi la elee nun avv ati, yi sunmin sv yi ti,

o le dafi. Yi menian'n-mo ko tinnge yi. Be nwan: "Kpain, ye le wu! O njian man wo o?"

³⁹ Zoi fi nafele nun ko tinnge. O ko jaja aminle so ko hele anwonman kpili'n. E se o ko han ko hele asue'n ke: "Asue, gua diin!" Ebele ala, anwonman kpili'n ko gua. Asue'n ko gua diin.

⁴⁰ Mo asutue'n guali asi'n, Zoi ko bisa yi menian'n-mo ke: "Nzuke ati ye emo man esulo kan be o? O yo se mo emo nne man min be nni man o?" ⁴¹ Be nwon ngomva kwalaa fi be nwon tuli, be ko han yi be afian elo ke: "Svanlan benin y'o le ehi mo anwonman bobo non asutue man yi anyinnzo o?"

5

Zoi 'ba tu wawe ete don fi svanlan kon anun (Matie 8.28-34, Luku 8.26-39)

¹ Ehi, Zoi non yi menian'n-mo, be kpeli Galile asue'n be hali juli Zelazi man nun anun. ² Ke Zoi fi elele nun anun 'ju asi nun ala, svanlan kon fi asielie nun aso ko a yi nwon ebele. ³ Svanlan so'n, wawe ete wo yi nun, asielie nun asu ye o da o. Svanlan fi ngwala man yi ci, nan b'a fa ngonzongonzo b'a bo yi kpaun. ⁴ Afi o yo a, be fa mmulale anaan ngonzongonzo be gua yi ja non yi sa, kusv, o bubu nun. Svanlan fi le man anwonsele m'o kwalaa svanlan so'n ci o. ⁵ Cian biala, kongae non eyua, e' nwon yi a, anun o nanndi asielie'n non mmoka'n-mo asu, o tetian, o sisa nyobue'n-mo o buta buta yi nwon. ⁶ M'o nwonlin Zoi mo elo'n, o ko tutu enwanndie o ko ho ko kotu yi nyunnun ebele. ⁷ O ko tian nun sele kpa. Yi nwan: "Zoi, Anwunno Nyanmian Kpili Awa, e' se min se? Mun 'sele wo, nian wo Nyanmian elo, n'e se min sa fi." ⁸ O le kan so, afi Zoi nwan: "Wawe ete, fi svanlan ehi nun fite."

⁹ Zoi ko bisa yi ke: "E li se?"

Svanlan'n nwan: "Be fele min nwala nwala, afi ye svanlan." ¹⁰ O ko buto Zoi ke n'o fvan be fi man so nun anun. ¹¹ Lika mo be jin nun afan nun, buka kon anwon ebele, anin mgbolike fatule kon le didi. ¹² Wawe ete'n-mo ko buto Zoi ke: "Man ye atin maan ye ho wolv mgbolike'n-mo anun." ¹³ Zoi ko man be atin. Ehi a, wawe ete'n-mo fi svanlan nun anun be ko fite, be ko ho ko wolv mgbolike'n-mo anun. Mgbolike fatule ko yo akpu nnyuan'n le enwanndie be ko tolo buka'n be ko ho ko gua asue nun anun, be ko nvan.

¹⁴ Menian'n-mo mo be nian mgbolike'n-mo asu'n ko nwanndi. Be ko ho ko bo ejole so'n kpaye kulo, o non nanmue'n-mo asu. Be mo be tili ejole so'n, be wali nianlin ke o kpulin yoli yi'n. ¹⁵ Be 'ba ju Zoi anwon ebele a, svanlan'n mo anun wawe ete'n-mo wo yi nun anun nwan a ti. O wula taladie o ti ebele. Ejole'n yoli be esulo. ¹⁶ Ke o kpulin yoli mo wawe ete'n-mo fi svanlan nun anun be fiteli, mo be hali wololi mgbolike'n-mo anun mo be 'ko a gua asue nun anun, mo e se bian nun anyinsu 'ti'n, be mo be nwonlin yi be nyinsu'n, be bali be heleli sian mma'n-mo. ¹⁷ Mo be tili yi so'n, be butoli Zoi ke o fi be man nun anun o jasu.

¹⁸ Mo Zoi 'fu elele nun anun'n, svanlan'n m'o tili wawe ete'n-mo fi yi nun'n ko buto yi ke o 'si yi so. ¹⁹ O hanlin so a, Zoi ngo tie man. Yi nwan: "Sa ko wo awulo, ko han yi kwalaa mo ye Mun a yo a man wo non ke o'a kpin o'a nwon wo nwon anwunvoe'n kele wo nvilie'n-mo." ²⁰ Ebele ala, svanlan so'n ko ho man'n mo be fele yi Kulo Bulu nun anun. O ko ho ko bo mo Zoi yoli manlin yi'n kpaye. Be kwalaa mo be tili yi ngan'n, o sinlin be nwon.

Zoyilusi awa balasua'n,

o nɔn balasua'n m'ɔ hanlɩn Zozi taladɛ'n
(Matie 9.18-26, Luku 8.40-56)

²¹ Ehi, Zozi fi Galile asue nun anzin o ko sa ko a. M'ɔ walɩ juli asue nun anɔan ebele'n, menian dɔɔn kpa walɩ yɩ nwɔn. ²² Kaan ce, Zufu'n-mɔ asɔnɩn sua nun asɔ mgbain'n-mɔ anun kɔn ko a ko ju ebele. Kpain sɔ'n be fele yɩ Zɔayilusi. O nwunlin Zozi a, o ko tu ko tɔ yɩ ja nun. ²³ O ko butɔ yɩ, yɩ sa la yɩ sa nun, yɩ nwan: "Mɩn wa balasua'n le ka nun, yɩ ti bala fa wɔ sa fua yɩ nwɔn maan o ti akpɔle o nyɔn ngɔan." ²⁴ Bian'n hanlɩn sɔ ala, Zozi nɔn yɩ ko hɔ. Mɔ be 'ko'n, menian dɔɔn kpa sili yɩ sɔ, anun be 'kan Zozi be mian bɛ afian.

²⁵ O 'ba yɔ sɔ'n, anun balasua kɔn wɔ menian'n-mɔ afian ebele. Moja tu balasua sɔ'n, yɩ afɔe bulu nɔn nnyuan ahi. ²⁶ O nwunlin yale dɔɔn wɔ ayile eyɔlefɛe sɔnman asa nun. O seɩli yɩ nwɔn esika kɔalaatin, kɔsɔ yɩ nwɔn a nza man. Yɩ ewue nun anyunnun ala yɛ o ko o. ²⁷ O tɩli ke menian'n-mɔ le kan Zozi anwɔn ejɔle. O ko a ko wɔlɔ menian nwala'n mɔ afian, Zozi anzin ebele, o ko han yɩ taladɛ'n. ²⁸ Afɩ yɩ nwan: "Se mun kan yɩ taladɛ nun ala a, mɩn nwɔn 'sa." ²⁹ O hanlɩn yɩ a, yɩ moja'n m'ɔ tu yɩ'n ko kpɛ. Ebele ala, o ko nwun yɩ ke yɩ nwɔn a sa.

³⁰ Zozi kɔsɔ ko nwun yɩ ebele ala ke anwɔnsele kɔn fi yɩ nun a fite. O ko kpɛ yɩ nyɩn menian'n-mɔ afian elɔ o ko bisa ke: "Nwan yɛ o'a han mɩn taladɛ'n?"

³¹ O bisali ehi a, yɩ menian'n-mɔ nwan: "Wɔ nyɩn tua ke menian'n-mɔ le mian wɔ, kɔsɔ anun e le bisa ke: Nwan yɛ o'a han mɩn o?"

³² O ko nenian yɩ nwɔn ebele menian'n-mɔ anun ko si ko yia se o ko nwun sɔanlan'n m'ɔ hanlɩn yɩ nun an. ³³ Kemɔ balasua'n si like m'ɔ nwunlin yɩ wɔ yɩ nwɔnnaan nun anun'n, esulo hanlɩn yɩ dede yɩ nwɔn wɔsɔli yɩ. O ko a ko tu ko tɔ Zozi aja nun, o ko han ananhɔle'n kɔalaa o ko hele yɩ. ³⁴ Ehi a, Zozi nwan: "Mɩn wa balasua, wɔ dedi nun a le wɔ ngɔan. Ko anzɔnɔnjɔ nun, man wɔ nwɔn sá."

³⁵ Anun Zozi anɔan tɔli man bɔbɔ, menian fi kpain Zɔayilusi awulo elɔ be walɩ tɔli yɩ a, bɛ nwan: "Wɔ wa balasua nun a wu, nan benin anwɔn ati yɛ e te jji munlan nun o?"

³⁶ Nan mɔ be hanlɩn sɔ'n, Zozi ngɔ bu man yɩ ejɔle. Yɩ nwan: "Zɔayilusi, gua wɔ ahɔnlin asi, nyan dedi ala."

³⁷ Zozi ngɔ man sɔanlan fɩi atin ke o sɩ yɩ sɔ, sannan Pɩɛli nɔn Zɔaki nɔn yɩ nianman Zɔan, bɛ ala. ³⁸ Mɔ be juli Zɔayilusi awulo elɔ'n, Zozi nwunlin ke ebele asɔa yɔɔ. Menian'n-mɔ le esuan nɔn awuye ebɔ nɔn etetian nɔn awɔle eyɩɛ. ³⁹ O ko wɔlɔ sua nun anun o ko bisa bɛ ke: "Nzuke ati yɛ emɔ le bɔ awuye be sun sɔa o? Batɔnman talua'n wuli man, nan o le dafi." ⁴⁰ Ke o hanlɩn sɔ nun ala, menian'n-mɔ ko gɔlɔ yɩ nwɔn.

Ehi a, Zozi ko man bɛ kɔalaa be ko fite, o ko ha sɩɛ'n nɔn nian'n, nɔn yɩ menian nsan'n mɔ be walɩ somanlin yɩ'n. O nɔn bɛ ko wɔlɔ lika mɔ batɔnman'n la'n. ⁴¹ O ko sɔ batɔnman nun asa nun anun, yɩ nwan: "Talita kunmin!" Yɩ bɔ y'ɔ le ke: "Talua kaan, mɩn nwan e jɔsɔ!" ⁴² Ebele ala, talua'n ko jaso ko nanndi. Mɔ ejɔle ehi 'ba'n, anun talua nun a li afɔe bulu nɔn nnyuan. Mɔ menian'n-mɔ nwunlin yɩ sɔ'n, o sinlin bɛ nwɔn kpa.

⁴³ Ehi a, Zozi totuali bɛ ke nán be kan ejɔle sɔ'n be kele sɔanlan fɩi. Eɛe yɩ nwan: "Be mán talua'n like lí."

6

Nazaleti amma'n-mɔ nne man

Zozi be nni man

(Matie 13.53-58, Luku 4.16-30)

¹ Ehi anzin, Zozi fi ebele yi nwan y'o le yi kulo Nazaleti. Mo o'ko'n, yi menian'n-mo non yi ye be holi o. ² Mo enwonmian ele cian'n juli'n, Zozi holi Zufu'n-mo asonun sua nun anun o hanlin Nyanmian Anwan Ejole'n o heleli be. Anun menian doun wo sua nun anun. Ejole mo Zozi hanlin mo be tili'n sinlin be nwon. Be ko bisa bisa be nwon ke: "Nan o non ehi fi nin? Ninhan ye o nyanlin yi ngele ehi o? O yo se mo o yo asinbenwon ninngwe sua o?" ³ Nan Mali awa'n m'o di tabua junman nun o? Nan yi nianman-mo y'o le Zvaki non Zozu, non Zudi non Simon o? Nan yi nianman mmala'n-mo ye be wo ye afian ewa nun o?" Zozi esie mo be si yi nun ati, b'a nne man yi b'a nni man.

⁴ Mo Zozi nwunlin yi so'n, yi nwan: "Be bu Nyanmian kpomanfoe biala swanlan lika kwalaa. Nan yi muonun yi kulo nun aso menian'n-mo non yi villie'n-mo ye be mmu man yi swanlan o." ⁵ Ke o yoli so'n, Zozi a ngwala man asinbenwon like fiti yo wo ebele. Nwuluwafue ngokun ngokun ala ye o fali yi sa'n o fuali be nwon maan be tili akpole o. ⁶ O sinlin Zozi anwon ke yi kulo nun aso menian'n-mo nne yi be nni man.

*Zozi 'ba swan yi menian bulu non nnyuan'n
(Matie 10.5-15, Luku 9.1-6)*

Ehi anzin, Zozi ko ho Galile kulo kulo'n-mo aso o ko han Nyanmian Anwan Ejole'n o ko hele be. ⁷ Yi nzin, o ko fele yi menian bulu non nnyuan'n o ko swan be nnyuan nnyuan. O ko man be tunmin ke be fa be tu wawe ete'n-mo.

⁸ Mo be 'ba ho'n, yi nwan: "Ke emo le ko'n, nan be fa like fiti be sa be nwon. Nan be fa kpaon, nan be fa bole, nan be fa esika be sa be nwon. Nan emo fa be kpoman nun ala be tila. ⁹ Emo wula mgbabua, nan koso nan be wala taladi nnyuan." ¹⁰ O ko han ko hele be biekun ke: "Kulo biala mo emo ko ho so'n, awulo mo be ko sike emo nun'n, emo tanlan nun ebele dede maan o ju emo ehole cian. ¹¹ Kulo biala mo emo ko ju su, mo be ngulo man ke be sike emo anaan be tie emo ejole'n, emo wosu be ja nun abo anywan'n be gwa ebele be ho. O ti adanzie elie ke be ngwala man emo sownmoe bo."

¹² Ehi, Zozi menian bulu non nnyuan'n holi boli Ejolekpa'n be heleli menian'n-mo ke be kaci be abalabo'n nan be fa be nwon be man Nyanmian. ¹³ Be swanlin wawe ete doun. Be manlin nwuluwafue doun tili akpole. Abele mo be 'ba maan be ti akpole'n, be di mwa be kpokpa be *olivn ngw kwalaa.

*Zvan Batisi ewue'n
(Matie 14.1-12, Luku 9.7-9)*

¹⁴ Ehi, Zozi dunman'n holi mwa. Temon so'n, anun Elodi ti Galile man nun aso belemgbin. O ko ti Zozi angan. Menian'n mmie-mo nwan: "Zvan Batisi m'o wuli'n ye o'a hun nun o. Yi ti ye o man o kwala o yo asinbenwon ninngwe sua nun o." ¹⁵ Mmie-mo koso nwan: "Nyanmian kpomanfoe'n mo be fele yi Eli'n, yi o." Mmiekun-mo koso nwan: "Nan swanlan ngacile o, nan o ti Nyanmian kpomanfoe ke daba die'n-mo ala." ¹⁶ Nan mo belemgbin Elodi tili ejole so'n, yi nwan: "Zvan Batisi mo m man be kpeli yi ti'n, yi dein ye o'a hun nun o."

¹⁷ Afi belemgbin Elodi muonun man be hyili Zvan be tili yi fiadi Elodiadi dunman nun. Elodiadi ti Elodi anianman belenzua'n mo be fele yi Filipu nun ayi. Elodi ko tva yi ko le o ko ja. ¹⁸ Nan mo Zvan nwunlin yi so'n, o ko han ko hele Elodi ke: "Nannan, Nyanmian mala'n mman man wo atan ke e fa wo nianman nun ayi'n ja." ¹⁹ Zvan ejole so'n ngw yo Elodiadi fe fiti. O ko fa Zvan anwon ekpo. O kulo ke o man be kun Zvan, koso Elodi dunman nun, o nnwun man ke o kpun yo o. ²⁰ Afi Elodi felu Zvan kpa. O si ke Zvan ti sesefoe ese o ti anwontie swanlan. O

nian Zvan aso. Mele mo Zvan hanlin ejole'n m'ò tili'n, ejole so'n jiji yí kpa. Kusu afi, o le fe elie o tie ejole'n mo Zvan kan'n.

²¹ Yí so ehi anun, be wo ebele dede cian kon, Elodi awole cian nun anwon feti mo be di yí afue nwan'kò ju. Anun afi sian'n Elodiadi a nyan Zvan anwon atn. Mo cian so'n juli'n, Elodi ko to tobi kò yia yí abiliba mgbili'n-mò o non yí nzalafu mgbain'n-mò o non Galile mân nun anun mgbain'n-mò yí awulo ebele.

²² Temon mo Elodi non yí mgbain'n-mò gua tobi nun anwon be 'didi'n, Elodiadi awa balasua'n kò wolu lika mo be gua'n, o kò si abile maan o kò yo bé kwalaa bé enyunnun. Elodi kò jasó, yí nwan: "Mín wa, nyanmunsemon, wó abile nun a yo mín enyunnun sonman. Yí ti, like biala mo e kulo'n, bisa maan n vá m mán wó."

²³ O kò han ndá kò to so ke: "Min kan ewa ke se mín belemgbin mân'n muonun ebue yé e kulo a, mín 'fa mín man wó."

²⁴ Ehi a, talua'n kò fite kò hò kò to yí nin. Yí nwan: "Ayia, mín si nwan abile'n mo m'an si nun a yo yí enyunnun. O'a han ndá ke like biala mo mín 'kponnde'n, o 'fa man mín. Yí ti, nzu yé n né o?"

Ebele ala, yí nin nwan: "Kò se wó si ke e 'de Zvan Batisi ati'n."

²⁵ Yí nin anwan ngo to man bóbó, nde-nde talua'n kò hò kò to yí si, yí nwan: "Baba, mín kulo ke e fa Zvan Batisi ati'n to apawa nun man mín kikaala."

²⁶ Mo Elodi tili yí so'n, yí lba kò bó yí nwon kpa. Nan kusó ndá'n m'ò hanlin wo yí mgbain'n-mò anyunnun ebele nun ati, o ngo huala man yí nwan kaci. ²⁷ Ebele ala, o kò swan yí nzalafu'n-mò nunhan kon ke o hó fiadi sua nun anun elo, o hó kpé Zvan Batisi ati'n o fá béle yí. ²⁸ Nzalafu'n kò hò fiadi sua nun anun. O kò hò kò kpé Zvan ati'n o kò to yí apawa nun o kò bele talua'n. Talua'n kò le, o kò fa kò hò kò man yí nin. ²⁹ Mo Zvan menian'n-mò tili yí so'n, be wali falí yí fuin'n be holi sieli yí.

Zozi 'ba man menian akpu nnun alie

(Matie 14.13-21, Luku 9.10-17, Zvan 6.1-14)

³⁰ Ehi, Zozi menian bulu non nnyuan'kò m'ò swanlin bé Galile mân nun anun'n holi wali, be kò yia Zozi anwon ebele. Mo be yoli o, mo be heheleli o, be kò bó yí kwalaa anun amannie be kò hele yí. ³¹ Menian'n-mò mo be ba Zozi anwon'n sonlin sonman. Mmie-mò le ba, anun mmie-mò le kò. O man Zozi non yí mmofue'n-mò nnyan man alaje bóbó mo be fa be di like o. Ehi ati, Zozi kò han kò hele yí menian'n-mò ke: "Emò mán ye tí yé nwon ye hó ahanmian, nán emò lé bé enwonmian kaan."

³² Mo Zozi hanlin so yueli'n, be kò hò kò fu elee kon anun, be kò hò ahanmian, lika mo swanlan fíi non man'n. ³³ Mo be 'kò'n, menian doun kpa nwunlin bé. Be kò fa asi atn die'n. Be fi kulo'n-mò kwalaa aso be le enwanndie. Be kò li mwa lika mo Zozi non yí menian'n-mò toli bé ti'n. ³⁴ Mo Zozi fi elee nun anun 'ju'n, o kò nwun menian doun kpa ebele. Bé nwon kò yo yí anwunnwo. Afí be ti ke mmwa mo be le man emanfue o. Ebele ala, o kò hehele bé ningge doun.

³⁵ Mo alie'n yoli bie'n, yí menian'n-mò kò kpunngge yí nwon ebele, bé nwan: "Yé Min, alie'n le yo, ese lika mo ye wo'n kusó ti yí nwon. ³⁶ Yí ti, yaci bé nun maan be hó nanmue'n-mò non kulo'n-mò mo be mantan mantan ewa'n-mò aso be hó kpónnde like be to be lí."

³⁷ Mo be hanlin ejole so'n, Zozi nwan: "Emò muonun mán bé like lí."

Yí menian'n-mò nwan: "Nzu? Man ye hó to kpaon bóbó esika jete eya nnyuan an, o nza man like fíi yo."

³⁸ Mo be hanlin so'n, Zozi kò bisa bé ke: "Kpaon nyé yé emò le o? Emò hó nían." Be holi be wali a, bé nwan: "Ye le kpaon nnun non ejue nnyuan."

³⁹ Mɔ be hanlɪn sɔ'n, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ ke be mɔn meninsɔnman'n kwalaaɪn tɛtanlan asɪ kpule kpule ndile nɪn asɔ. ⁴⁰ Ehi a, be kɔ tetanlan asɪ kpule eya eya, ɔ nɔn kpule abulanun abulanun. ⁴¹ Mɔ be tanlanlɪn asɪ yueli'n, Zozi kɔ le kpaɔn nnun'n, ɔ nɔn ejue nnyuan'n. ɔ kɔ tɔ yɪ nyɪn anwunno, ɔ kɔ la Nyanmian asɪ. ɔ kɔ bubu kpaɔn'n-mɔ anun ɔ kɔ man yɪ menian'n-mɔ ke be hyɛ be mɔn meninsɔnman'n. ɔ kɔ fa ejue nnyuan'n ɔ kɔ man bɛ ke be hyɛ be mɔn bɛ kwalaaɪn. ⁴² Bɛ kwalaa be kɔ li dede bɛ kɔ kɔ yi, bie kɔ ha. ⁴³ M'ɔ halɪ'n, be sisali dede a, ɔ tɪ ece mma bulu nɔn nnyuan. Ejue'n kɔsɔ bie halɪ. ⁴⁴ Bɛ mɔ be lili kpaɔn sɔ'n, be tɪ menian akpɪ nnun. B'a nga man mmalasua nɔn mmatɔnman'n-mɔ bie.

*Zozi 'ba nanndɪ asue nɪn anyɪnsɔ
(Matie 14.22-23, Zvan 6.16-21)*

⁴⁵ Ehi, meninsɔnman'n yueli like di ebɛle ala, Zozi kɔ han kɔ hele yɪ menian'n-mɔ ke: “Eɔmɔ fɔ elee nɪn anun be kpɛ asue'n be lɪ mɔa Betsayida elɔ. Mun 'gua menian'n-mɔ atɪn kwalaaɪn nɔn m'an a.” ⁴⁶ Ke Zozi gualɪ menian'n-mɔ atɪn yueli'n, ɔ kɔ hɔ asɔnɪn eɔlɛ bɔka kɔn asɔ.

⁴⁷ Mɔ alɛ'n sanlɪn'n, anun elee nɪn a ju asue nɪn afian. Zozi angɔnmun cein jin asɪ ebɛle. ⁴⁸ ɔ 'nɪan an, anun yɪ menian'n-mɔ ngwala man elee'n kan kpa. ɔ sanlɪn ke be nɔn asutue nɪn a yia nɪn. Ehi a, alɔbahɪan dɔe nsan mɔ ɔ 'kɔ dɔe nsian'n, Zozi kɔ nanndɪ asue nɪn anyɪnsɔ ɔ kɔ kpɔ bɛ. M'ɔ walɪ dede m'ɔ ka kaan tɔ bɛ'n, ɔ yɔli ke ɔ le san bɛ nɔwɔn. ⁴⁹ Nan mɔ be nɔwunlɪn ke ɔ nanndɪ asue nɪn anyɪnsɔ'n, be bu ke enwɔnmun ɔ. Be kɔ tetian. ⁵⁰ Esulo hanlɪn bɛ, ɔ sanlɪn ke bɛ kwalaaɪn bɛ nɔwunlɪn yɪ.

Ebɛle ala, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ ke: “Eɔmɔ gɪa bɛ ahɔnlɪn asɪ! Nɔn be sulo nan mɪn ɔ!” ⁵¹ Ke ɔ hanlɪn sɔ mɔ ɔ 'fɔ be elee nɪn anun ala, asutue'n kɔ gua asɪ. Zozi nyɔliɛ sɔ'n kɔ sin bɛ nɔwɔn kpa. ⁵² Afɪ asɪnbenwɔn like'n mɔ Zozi falɪ kpaɔn'n yɔli'n, b'a ndɪ man yɪ bɔ. ɔ sanlɪn ke b'a nva man bɛ ajɔnlɪn b'a nza man sɔ.

*Zozi 'ba man Zenezaletɪ nwuluwafɔe'n-mɔ anwɔn sa.
(Matie 14.34-36)*

⁵³ Ke be kpɛli asue'n mɔ be juli Zenezaletɪ mɔn nɪn anun'n, be kɔ si asɪ, be kɔ mɪnnda bɛ elee'n. ⁵⁴ Mɔ be fi elee nɪn anun be juli'n, ebɛle ala, menian'n-mɔ kɔ nɔwun ke Zozi ɔ. ⁵⁵ Be kɔ nwanndɪ be kɔ hɔ lika kwalaaɪn be kɔ hɔ kɔ bɔ menian'n-mɔ kwalaa amannɪɛ. Lika biala mɔ be kɔ tɪ ke Zozi wɔ'n, be sɔa nwuluwafɔe'n-mɔ ebɛe sɔ be bele yɪ. ⁵⁶ Lika biala m'ɔ kɔ hɔ'n, nanmue nɪn o, kulo baa asɔ o, kulo kpili asɔ o, be fa nwuluwafɔe'n-mɔ be sesie anɔan'n-mɔ anyunnun gua'n-mɔ asɔ. Be sele Zozi ke ɔ mɔn bɛ atɪn maan be hɔn yɪ taladɛ nɪn anɔan nɪn ala. Sakpa, bɛ kwalaa mɔ be kɔ han yɪ'n, bɛ nɔwɔn sa.

7

Zozi nɔn Falisifɔe'n-mɔ 'ba su akpɔlwɔa

*wɔ Zufɔ'n-mɔ amanmuo nɪn anwɔn
(Matie 15.1-9)*

¹ Ehi, Falisifɔe mmie-mɔ nɔn mala nɪn asɔ mgbain mmie-mɔ fi Zoluzalemɔn be walɪ yialɪ Zozi anwɔn ebɛle. ² Be nɔwunlɪn yɪ menian'n mmie-mɔ ke be 'di like a, be nɔwunlɪn man bɛ sa nɪn anun be ndu man bɛ nɔwɔn efian ke bɛ mala'n kele'n. ³ Afɪ, Falisifɔe'n-mɔ nɔn Zufɔ'n-mɔ kwalaa, be di bɛ nan-mɔ mala sɔ nɪn asɔ kpa. Se be 'ba li like a, be tɔ bɛ ahɔnlɪn asɪ be nɔwunlɪn bɛ sa nɪn anun kpa bɔkɔɔ. ⁴ Eɛe like mɔ be kɔ tɔ yɪ gua nɪn mɔ be 'ba li'n, se be nɔwunlɪn man bɛ sa nɪn anun be tuli man bɛ nɔwɔn efian an, be nni man. Be le daba mala dɔn

mə be di sɔ seɛ kpa ke kangɔ nɔn bua ɔ nɔn daanse'n-mə anun enwunnzian. ⁵ Ehi a, Falisifɔe'n-mə nɔn mala nɔn asɔ mgbain'n-mə kɔ bisa Zozi ke: "Mala mə yɛ nan-mə a hyihye a tɔ ebele'n, nzuke ati yɛ wɔ menian'n-mə nni man sɔ mə be le be sɔ nɔn anun efian'n be le didi'n?"

⁶ Mə Zozi tɔli bɛ kosuan sɔ'n, yɛ nwan: "Apoɔ mma, emɔ anwɔn ejɔle'n mə Nyanmian kpɔmanfɔe Ezayi hanlɔn yɛ daba'n tɔ ananhɔle. Ezayi heɛɛlɛ yɛ ke:

Menian ehi-mə le bɛ nwan tuin mgban

yɛ be yi min aye ɔ,

nan bɛ ahɔnlɔn'n nɔn man min sɔ.

⁷ Eɛve'n mə be sɔ min'n tɔ mgban.

ɔ sanlɔn ke kulo sɔanlan mala yɛ be kekele ɔ,

nan nɔn Nyanmian die nɔn ɔ."

⁸ Zozi nwan: "Emɔ nni man Nyanmian mala die nɔn asɔ nan kulo menian'n-mə die nɔn asɔ yɛ emɔ di ɔ."

⁹ Eɛe Zozi kɔ han biekun kɔ tɔ sɔ. Yɛ nwan: "Emɔ a fa bɛ mala die'n b'a nunnun Nyanmian die nɔn abɔsɔ. ¹⁰ Ehi anwɔn, Moyizɔ hanlɔn ke: *Man wɔ nyɔn sɔ wɔ sɔ nɔn wɔ nin*. Eɛe ɔ hanlɔn yɛ biekun ke: *Sɔanlan m'ɔ kɔ han ejɔle ete kɔ tia yɛ sɔ nɔn yɛ nin'n, sɔanlan sɔ'n, ɔ fata ke be kun yɛ*. ¹¹ Nan emɔ die, emɔ nwan sɛ sɔanlan kɔn kan keɛle yɛ sɔ nɔn yɛ nin ke: 'Like mə n ne yɛ mə n gɔ fa n gɔ buka emɔ'n, ɔ tɔ kɔɔban' (yɛ bu y'ɔ le ke m'an fa m'an hye Nyanmian), ¹² sɔanlan sɔ'n, emɔ mman man yɛ atɔn ɔ nyɔ man like fii kɔn mman man yɛ sɔ nɔn yɛ nin.

¹³ Emɔ yɔ sɔ be nunnun Nyanmian mala nɔn abɔsɔ emɔ di bɛ die'n-mə asɔ. Eɛe bɔbɔ emɔ yɔ ninngɛ dɔɔn mmiekun-mə m'ɔ nvata man ɔ."

Like m'ɔ gua sɔanlan anwɔn efian'n

(Matie 15.10-20)

¹⁴ Mə Zozi hanlɔn sɔ yueli'n, ɔ feɛɛɛ meninsɔnman'n yɛ nɔwɔn biekun an, yɛ nwan: "Bɛ kwalaa be tie mə mun kan'n be ti yɛ bu. ¹⁵ Like fii nɔn man ebele m'ɔ kan sɔanlan nwan, ɔ man efian gua yɛ nɔwɔn ɔ. Nan ejɔle ete m'ɔ fi yɛ nwan kɔ fite'n yɛ ɔ man efian gua yɛ nɔwɔn ɔ. [¹⁶ M'ɔ sɔ fasie'n, ɔ fá síe kpa!"]

¹⁷ M'ɔ hanlɔn sɔ yueli m'ɔ fi bagua nɔn anun ɔ fiteli ɔ hɔɔ awulo'n, yɛ menian'n-mə kɔ bisa yɛ anyɔndala sɔ'n m'ɔ buli nɔn abɔ. ¹⁸ Ehi a, Zozi kɔ bua be ke: "Yɛ ti, emɔ kɔsɔ nzi man ngele ɔ? Emɔ ndi man yɛ bu ke like biala mə sɔanlan kɔ li'n, ɔ ngɔala man yɛ nɔwɔn efian gua ɔ? ¹⁹ ɔ sanlɔn ke like mə sɔanlan kɔ li'n, ɔ ngɔ man yɛ ahɔnlɔn nɔn anun. Nan ɔ kɔ yɛ kunnun yɛ ɔ je gua." (ɔ nanndi ejɔle ehi asɔ, Zozi kɔ heɛ bɛ ke like biala m'ɔ tɔ mə be di'n, yɛ nɔwɔn tɔ.)

²⁰ Eɛe yɛ nwan: "Nan ejɔle ete m'ɔ fi sɔanlan ahɔnlɔn nɔn kɔ fite'n yɛ ɔ gua yɛ nɔwɔn efian ɔ. ²¹ Afi sɔanlan ahɔnlɔn nɔn anun yɛ ajɔnlɔn ete'n kwalaa yɛ ɔ: satɔɔfɔe eyɔle, awue, kodiawu, ²² ajaa etwan, anyɔnbɔɔ, ati anun ete eyɔle, nnaka, basa-basa eyɔle, nyunnunngunlan, dunmannzeɛɛ, atubenwɔn, kɔasianzemɔn. ²³ Ninngɛ ete ete ehi-mə kwalaa m'ɔ fi sɔanlan nɔn fite'n, bɛ yɛ be gua yɛ nɔwɔn efian ɔ."

Eyefɔe balasua kɔn 'ba le Zozi di

(Matie 15.21-28)

²⁴ Ehi anzin, Zozi anwan y'ɔ le Silifeninsi mɔn nɔn. Lika m'ɔ juli'n mantan kulo kɔn. Kulo sɔ'n, be feɛɛ yɛ Tii. ɔ ngulo man ke be ti yɛ ngan. Yɛ ti, ɔ kɔ hɔ kɔ wɔɔ awulo kɔn anun. Nan kɔsɔ ɔ'a ngɔala man fia. ²⁵ Afi anun balasua kɔn wɔ ebele, wawe ete wɔ yɛ wa talua nɔn anun. ɔ kɔ tɔ Zozi anun. ɔ kɔ a kɔ tɔ Zozi ɔ kɔ tɔ kɔ yɛ ja nɔn. ²⁶ Balasua sɔ'n tɔ man Zufɔ. Be wɔɔ yɛ Silifeninsi mɔn nɔn. ɔ tɔ *geleki. ɔ kɔ seɛ Zozi ke ɔ tú wawe ete'n m'ɔ wɔ yɛ wa talua nɔn anun'n.

²⁷ Mò bala'n hanlín sò'n, Zozi kò bua yí ke: "Nwòndé maan mmatònmán'n-mò didi kòalaaka. Afi, ò nvata man ké bé ju mmatònmán'n-mò alé'n bé gua bé man njò'a'n-mò di ò."

²⁸ Zozi hanlín sò a, balasua'n nwan: "O tì ananhòlé, yé Mìn. Nan kòsò mmatònmán'n-mò alé'n nun abò mgbòkpòlùka'n m'ò kò yíyí kò gua tóbílí nún abò'n yé njò'a'n-mò di ò."

²⁹ Mò Zozi tìlì yí mmua sò'n, yí nwan: "Wó nwan ejòlé nún ati, sa kò, nan wawé eté'n fi wó wa nún anún ò'a tu."

³⁰ Sakpa kòsò, balasua'n fi ébéle ò 'kò a ju a, yí wa'n la mgbá nún asò, wawé eté'n fi yí nún a tu.

Zozi 'ba man amunlefòé anzòtiliwa kòn anwòn sa

³¹ Èhì anzin, Zozi fi kulo'n mò bé féle yí Tii nún afan ò kò sìn Sidòn kulo nún afan, ò kò sa kò a Galile asue nún anwan. Mò ò 'sa ba'n, ò kpèlì nún mán'n mò bé féle yí Kulo Bulu nún anún. ³² Ébéle, bé kò fa amunlefòé anzòtiliwa kòn bé kò béle yí ke ò fá yí sa fúa yí nwòn maan ò tí akpòlé.

³³ Èhì a, Zozi kò fa wuluwafòé'n bagua nún anún ébéle, ò nún yí kò hò ahanmian. Bé juli élò a, ò kò fa yí sa mèsika'n kò wula amunlefòé'n nún anzó'n-mò anún kò yí. Èsé ò kò fa yí nwan ngésele'n bie kò han amunlefòé'n tofeleman'n.

³⁴ M'ò yòlì èhì kòalaa yueli'n, ò kò tó yí tì anwunnò ò kò gua enwònmian asi. Yí nwan: "Èfata!" Yí bọ y'ò le ke tike!

³⁵ Ébéle ala, yí nzo'n-mò kò tike tike, yí tofeleman'n kò nyannji, ò kò jòjò yuein-yuein. ³⁶ Mò Zozi yòlì asinbenwòn like sò'n yueli'n, ò kò totua bé ke nán bé kan ejòlé sò'n bé kele sònanlàn fíí. O 'totua bé a, anún bé le kan bé kò. ³⁷ Ejòlé'n sinlín menian'n-mò anwòn kpa. Bé nwan: "Like biala m'ò kò yò'n, ò yò yí kanlanman kpa! O man bé mò bé nzo a tì'n tì ejòlé! Bé mò b'a tò amunle'n, ò man bé jòjò!"

8

Zozi 'ba man menian akpu nnan alé di (Matie 15.32-39)

¹ Mèlé sò'n, menian dòwòn yialì Zozi anwòn ébéle biékun. Kémò bé nnyan man like fíí bé nni man'n, Zozi félelì yí menian'n-mò a, yí nwan: ² "Menian èhì-mò anwòn yò mìn koun. O sanlín ké bé nún mìn wò ewa yí cian nsan ahì, bé nnyan man like fíí bé nni man. ³ Sé mìn man bé atún ké bé fá bé kunnun bé sá bé hó a, bé 'ba gòlò atunnun. Afi bé nún mmie-mò fi mwa."

⁴ Mò Zozi hanlín sò'n, yí menian'n-mò kò bisa yí ke: "Ebo èhì anún ewa, ye 'yò sé nán y'a nyan like y'a man menian nwala èhì-mò a li?"

⁵ Zozi kò bisa bé ke: "Èmò le kpaùn nyé?"

Bé nwan: "Yé le kpaùn nsù."

⁶ Èhì a, ò kò man meninsònmán'n kò tetanlàn asi. O kò fa kpaùn nsò'n, ò kò la Nyanmian asi. O kò bubu nún kò man yí menian'n-mò ké bé hyé bé mán meninsònmán'n. Zozi menian'n-mò kò hye kò man bé. ⁷ Èsé anún bé le ejue nganganng mmiékun-mò. Zozi kò yeyila sù ò kò han kò hele yí menian'n-mò ké bé hyé bé búka sù. ⁸ Bé kò lí dede bé kò kò yí. Zozi menian'n-mò kò sisa m'ò halì'n. O kò yí ece mma nsù. ⁹ Bé mò bé lili like'n, bé tì kò yò akpu nnan. Mò bé yueli like'n di'n, Zozi kò man bé atún maan bé kò hò. ¹⁰ Ébéle ala, ò nún yí menian'n-mò, bé kò fò éléé nún anún bé kò hò mán'n mò bé féle yí Dalumannunta nún anún.

Falisifòé'n-mò 'ba bisa Zozi ké

o yó asinbenwón like kón maan bé nían.

(Matie 16.1-4)

¹¹ Ehi, *Falisifwe'n-mo ko a ko ju ebele. Be non Zozi ko su akpobwa. Kemo be kulo ke be so yi be nian'n, be kpõnde ke o yó asinbenwón like kón m'o kele ke yi tunmin'n fi Nyanmian elo sakpa. ¹² Zozi ko gua enwõnmian asi, yi nwan: "Nzuke ati ye ajulisõ menian'n-mo kpõnde asinbenwón ninngẽ o? Mun kan yi ananhõle mun kele emo ke be ngo yo man asinbenwón like fi be ngo hele man ajulisõ menian'n-mo." ¹³ O hanlun so yueli a, o ko yaci be ebele. O ko fo ele nwan anun, o non yi menian'n-mo, be ko sa be ko kpe asue'n be ko ho yi nzin elo.

Falisifwe'n-mo non belemgbin Elodi fali ayile'n

(Matie 16.5-12)

¹⁴ Mo be 'kpe asue'n, Zozi menian'n-mo alba ko fi kpaon mo be 'fa be sa be nwon'n. Kpaon baa konngba ye anun be le yi be nwon ebele ele nwan anun o. ¹⁵ Zozi ko tu be fo ke: "Emo nian be nwon kpa wo Falisifwe'n-mo non Elodi fali ayile nwan anwon."

¹⁶ Zozi hanlun so a, yi menian'n-mo ko han yi be afian elo ke kpaon'n mo b'a nva man'n, yi ti ye o man o le kan so o. ¹⁷ Zozi ko ti, o ko bisa be ke: "Nzuke ati ye emo le kan ke: 'Anun kpaon'n mo y'a nva man nun ati o?' Yi ti, emo nzi man fasie be ndi man ejole bu o? Emo ajonlun nza man emo o? ¹⁸ Anyian'n mo emo le yi'n, emo nnwun man asi o? Anzwe'n mo emo le yi'n, emo ndi man ejole o? Emo ati kaci, ¹⁹ mele mo m mubuli kpaon nun nwan anun m manlun menian akpu nnun'n, emo sisali yi bu ece mma nye?"

Be ko bua yi ke: "Ye sisali ece mma bulu non nnyuan."

²⁰ Zozi nwan: "Nan mele mo m mubuli kpaon nso nwan anun m manlun menian akpu nnan'n, emo sisali yi bu ece mma nye?"

Be nwan: "Ye sisali ece mma nso."

²¹ Zozi ko bisa be ke: "Yi ti, ejole'n mo m'an han'n, emo ndi man yi bu biekun o?"

Zozi 'ba tike anyinsinlinwafwe kón anyin'n

²² Zozi non yi menian'n-mo, be nwan yo le Betisayida. Be juli ebele a, menian'n-mo ko fa anyinsinlinwafwe kun be ko bele Zozi. Be ko sele yi ke o fa yi sa han wuluwafwe'n maan yi nyun'n tike. ²³ Zozi ko so anyinsinlinwafwe nun asa o non yi ko ho kulo'n tiba. O ko fa yi nwan ngelele ko ta wuluwafwe nun anyin nun aso. O ko fa yi sa ko fua wuluwafwe nun anyin'n o ko bisa yi ke: "Asu e nwun like o?"

²⁴ Anyinsinlinwafwe'n ko tike yi nyun'n, yi nwan: "Mun nwun menian'n-mo, nan kusõ be titi ke mmaka mo be le nanndi o."

²⁵ Zozi ko fa yi sa ko fua wuluwafwe nun anyin'n biekun. Mo Zozi yili yi sa'n, wuluwafwe'n ko nian yi nyunnun fõn. Yi nwon ko sa o ko nwun asi kpa bokõõ.

²⁶ Ehi a, Zozi ko han ko hele yi ke: "Ko awulo, kusõ n'e wõlo kulo nun anun."

Pielu 'ba han ke Zozi ye o ti Kilisi nun o

(Matie 16.13-20, Luku 9.18-21)

²⁷ Ehi anzin, Zozi non yi menian'n-mo fi Betisayida be ko ho kulo'n-mo mo be mantan mantan Filipino kulo'n mo be fele yi Sezale anwon ebele'n-mo aso. ²⁸ Mo be 'ko'n, Zozi ko bisa be ke: "Menian'n-mo, be nwan nwan swanlan die yo le min?"

Be ko bua yi ke: "Mmie-mo nwan Zõan Batisi yo le wo, mmie-mo kusõ nwan Eli yo le wo, mmiekun-mo kusõ nwan Nyanmian mgbõmanfwe'n-mo nunhan kon yo le wo."

²⁹ Ehi a, Zozi ko bisa be ke: "Nan emo kusõ lili, emo bu ke nwan yo le min?"

Pielɩ nwan: “*Kilisi'n y'ɔ le wɔ, Izalayɛ Ngɔvɔndefvɛ'n.”

³⁰ Mɔ Pielɩ hanlɩn sɔ'n, Zozi kɔ totua bɛ kpa kɛ nán bɛ kan ejɔle sɔ'n bɛ kele sɔanlan fíí.

Zozi 'ba han yí ewue'n non yí etinngɛ nun anwɔn ejɔle (Matie 16.21-28, Luku 9.22-27)

³¹ Ehɩ anzin, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ kɛ: “O di kɛ mân Baa'n nwun amanninhunlun kpa. Izalayɛ mân nun asɔ mgbain'n-mɔ non Nyanmian tɛyɩfɔvɛ mgbain'n-mɔ non mala nun asɔ mgbain'n-mɔ 'ba yɩ yí tɔ. Bɛ 'ba hun yí. Bɛ kun yí a, yí cɩan si mɩn nun asɔ, ɔ 'tinnge.” ³² Zozi kɔ han yí ewue sɔ nun anwɔn ejɔle yuein kɔ hele yí menian'n-mɔ. Ehɩ, Pielɩ kɔ fele Zozi ahanmian ɔ kɔ tu yí nyunnun. ³³ Zozi kɔ bɩlɩ yí nyɩn ɔ kɔ nɩan yí menian bɔ nga'n-mɔ. O kɔ tu Pielɩ anyunnun. Yí nwan: “Satan, fi mɩn nwɔn ɛwa kɔ mɔa. Wɔ ajɔnlun'n tɩ man Nyanmian ajɔnlun, nan kulo menian ajɔnlun yê ɛ le yí ɔ.”

³⁴ M'ɔ yɔlɩ sɔ'n, Zozi feleli meninsɔnman'n non yí menian'n-mɔ a, yí nwan: “Sɔanlan m'ɔ kulo kɛ ɔ si mɩn sɔ'n, ɔ fá yí nwɔn yí tɛɛ, ɔ fá yí kolɔwa'n ɔ tó yí kɔmɩn sɔ, nán ɔ'a si mɩn sɔ. ³⁵ Sɔanlan biala m'ɔ kulo kɛ ɔ kpɔnnɛde yí ngɔan'n, ɔ 'minlin yí ngɔan sɔ'n. Nan m'ɔ kɔ minlin yí ngɔan'n wɔ Ejɔlekpa'n non mɩn dunman nun'n, sɔanlan sɔ'n, ɔ 'nyan ngɔan. ³⁶ Sɛ sɔanlan kun nyan eyuadi nun anun ninngɛ'n kɔalaa nán ɔ minlin yí ngɔan nun an, anun nzuke nvasɔvɛ diɛ yê ɔ 'nyan yí sɔ ɔ? ³⁷ Nzu like diɛ bɔbɔ yê kulo sɔanlan kɔala kɛ ɔ fa kaci yí ngɔan nun ɔ? ³⁸ Ajulɩsɔvɛ etefvɛ menian ehɩ-mɔ mɔ bɛ nzulo man Nyanmian'n, bɛ afian, wɔ mɔ ɛ kɔ sa mɩn non mɩn ejɔle nun anwɔn nyian'n, *Mân Baa'n kɔsɔ, mele m'ɔ non yí nyanmiansɔvɛ anwɔntɩɛ mmɔfɔvɛ'n-mɔ 'ba sa bɛ ba Nyanmian anunminnyanmɔn nun anun'n, wɔ nwɔn 'ba yɔ yí nyian.”

9

¹ M'ɔ hanlɩn sɔvɛhɩ'n, ɛsɛ ɔ kɔ han kɔ hele bɛ biekun kɛ: “Mun kan yí ananhɔle mɩn kele ɛmɔ kɛ, ɛmɔ mɔ b'a yia ɛwa'n, ɛmɔ kɔalaa ngɔvɛ yue man wu. Mmie-mɔ 'ba nwun kɛ Nyanmian Kpɩli ɛ di belemgbɩn tunmɩn sɔ.”

Zozi anwɔn ɛkacie'n (Matie 17.1-13, Luku 9.28-36)

² Ehɩ anzin cɩan nsian, Zozi kɔ fa Pielɩ non Zɔaki non Zɔan. O non bɛ menian nsan nun ala bɛ kɔ tɩ bɛ nwɔn bɔka kannganlaun kɔn asɔ. Ebele, Zozi kɔ kaci bɛ nyɩnsɔ. ³ Yí taladiɛ'n kɔ yɔ fufue hyɩɩɩn hyɩɩɩn kpa. Yí hyɩɩɩn sɔ'n, asɩɛ ehɩ asɔ sɔanlan fíí ngɔala man like fíí kpɔvɛ maan ɔ yɔ fufue dede ɔ ju yí ɔ. ⁴ Zozi menian nsan'n 'nɩan an, bɛ kɔ nwun *Eli non *Moyizɩ kɛ bɛ non Zozi ɛ juɔ.

⁵ Pielɩ kɔ han kɔ hele Zozi kɛ: “*Labi, ɔ tɩ kpa kɛ yɛ wɔ ɛwa. Yɛ 'bɔ *tantɩ nsan, wɔ diɛ kun, Moyizɩ diɛ kun yê Eli kɔsɔvɛ diɛ kun.” ⁶ Esulo kɔ han bɛ, Pielɩ nnwun man ejɔle m'ɔ kan ɔ.

⁷ Bɛ jijin ebele ala, bɔlé kɔn fi nyanmiansɔvɛ kɔ a kɔ hala Eli non Moyizɩ non Zozi asɔ. Bólé nun anun, anɩɛ kun kɔ te. Anɩɛ sɔ'n nwan: “Sɔanlan ehɩ tɩ mɩn ehulo Baa, ɛmɔ tɩɛ yí!” ⁸ Zozi menian'n-mɔ tɩlɩ anɩɛ sɔ nun ala, bɛ kɔ tɔtɔ bɛ nyɩn, bɛ ngɔvɛ nwun sɔanlan fíí kɔn, Zozi angɔnmɩn cein yê ɔ non bɛ wɔ ebele ɔ.

⁹ Nan mɔ bɛ fi bɔka nun asɔ bɛ 'ju'n, Zozi kɔ totua bɛ kɛ nán bɛ kan ejɔle sɔ'n bɛ kele sɔanlan fíí, dede ɔ jú cɩan mɔ *Mân Baa'n fi ewue nun ɔ kɔ tinnge'n. ¹⁰ Bɛ falɩ m'ɔ hanlɩn heleli bɛ nun asɔ, nan kɔsɔvɛ ɛ ɛ bisa bisa bɛ nwɔn bɛ afian ɛlɔ kɛ: “O fi ewue nun ɔ 'tinnge'n, yí bɔvɛ y'ɔ le benin?”

¹¹ M'ɔ yɔlɩ sɔ'n, bɛ kɔ bisa Zozi kɛ: “Nzuke ati yê mala nun asɔ mgbain'n-mɔ nwan Eli yê ɔ 'di mɔa ba'n?”

12 Zozi kɔ bua bé ke: “Eli 'di mɔa ba ɔ sesie ninng'e'n-mɔ biékun. Nan ɔ yɔ se mɔ b'a hele yí ke, Mân Baa'n 'ba nwun amannunhunlun kpa, ese be 'kpɔ yí'n? 13 Afi, mun kan mun kele emɔ ke Eli a a dada angɔnmun. Nan menian'n-mɔ heheli yí yale ke bé kunnun kulo. Ke Eहेले Eजले'n hanlun yí nwon ejole nun anun.”

Zozi 'ba man sɔanlan kɔn m'ɔ kpɛ nun anwɔn sa

(Matie 17.14-21, Luku 9.37-43a)

14 Zozi non Pielɔ non Zɔan non Zɔakɔ fi buka nun asɔ be kɔ ju. Mɔ be wali dede mɔ be ka kaan be ju Zozi menian ehunlun-mɔ anwɔn ebele'n, be kɔ nwun meninsɔnman bé nwon ebele. Mala nun asɔ mgbain'n-mɔ wɔ bé nun. Be kɔ fa akpɔlwa esue be kɔ tua Zozi menian'n-mɔ. 15 Zozi kɔ li meninsɔnman'n nvu nun. Ke be nwunlin yí nun ala, be kɔ tutu enwanndie be kɔ hɔ yí atin ekpa.

16 Zozi kɔ bisa yí menian'n-mɔ ke: “Nzu anwɔn yé emɔ non bé le su akpɔlwa'n?”

17 M'ɔ bisali bé kosuan sɔ'n, meninsɔnman nun anun sɔanlan kɔn kɔ bua Zozi ke: “Yé Mun, m'an fa mún wa belenzua'n m'an bele wɔ. ɔ sanlin ke wawe ete wɔ yí nun. ɔ man ɔ ngɔala man juɔ. 18 Lika biala mɔ wawe'n kɔ tɔ yí sɔ'n, ɔ fin yí asi. ɔ man ɔ cuin ngesele, ɔ kuan yí je'n, ɔ san yí ketee. M'an sele wɔ menian'n-mɔ ke be tú wawe ete sɔ'n. Nan b'a mantan yí dede b'a ngɔala man yí tu.”

19 Zozi kɔ han kɔ hele bé ke: “Emɔ menian ehɔ-mɔ, emɔ le man dedi. Mun non emɔ ye tánlan dede ɔ hó jú mele benin? N zó emɔ dede ɔ jú temɔn benin? Be fá batɔnman'n be béle mín.”

20 Be kɔ fa batɔnman'n be kɔ bele Zozi. Kemɔ batɔnman'n nwunlin yí nun ala, wawe ete'n m'ɔ wɔ yí nun'n kɔ wɔsɔ yí sele kpa. Batɔnman'n kɔ tɔ asi ɔ kɔ kunndo, yí nwan ngesele fɔkɔsɔ.

21 Zozi kɔ bisa batɔnman nun asi'n ke: “ɔ mantanlin yí eyɔle'n yí cian nye ahi?”

Yí sɔ nwan: “ɔ bɔli yí bɔ yí mmatɔnman nun. 22 Cian bie a, wawe'n man ɔ tɔ sɔn nun. Bie kɔsɔ a, ɔ tɔ yí asue nun ke ɔ 'kun yí. Nan se e kɔala yé buka a, anun nwun yé nwon anwunnvoe nán buka yé.”

23 Zozi kɔ se yí ke: “E le kan kele mín ke: ‘Se e kɔala a!’ Nwun yí ke sɔanlan biala m'ɔ de Nyanmian di'n, ɔ kɔala like biala yɔ.”

24 Ebele ala, batɔnman nun asi'n kɔ tian nun, yí nwan: “Mun de mun di, kɔsɔ buka mín nán mín dedi'n ti kaan sɔa!”

25 Meninsɔnman'n kɔ nwanndi kɔ hɔ Zozi non batɔnman nun anwɔn elɔ. Mɔ Zozi nwunlin yí sɔ'n, ɔ kɔ juɔ aminle sɔ ɔ kɔ hele wawe ete'n, yí nwan: “Wawe ete, wɔ mɔ a munndun batɔnman ehɔ anɔan'n ese a ti yí nɔ'n, mun kan mun kele wɔ ke e fi yí nun tú, ese n'ε wɔsɔ yí nun kún lé!”

26 Wawe ete'n kɔ wɔsɔ batɔnman'n sele kpa. ɔ kɔ tetian ɔ fi yí nun kɔ tu. Batɔnman'n ti ke s'a wu. ɔ man bé dɔsɔn mɔ anun be wɔ ebele'n nwan: “Batɔnman nun a wu! Batɔnman nun a wu!” 27 Mɔ be 'kikan ehɔ'n, Zozi kɔ sɔ batɔnman nun asa ɔ kɔ jasɔ yí kɔ jinlan.

28 Mɔ Zozi hɔli awulo m'ɔ halɔ yí non yí menian'n-mɔ angɔnmun'n, yí menian'n-mɔ kɔ bisa yí ke: “Nzuke ati yé y'a ngɔala man wawe sɔ'n tu'n?”

29 Zozi kɔ bua bé ke: “Wawe ete sɔa, Nyanmian esele yé be fa be tu yí ɔ.”

Zozi 'ba bɔ yí ewue'n non yí etinngɛ nun asɔ biékun

(Matie 17.22-23, Luku 9.43b-45)

30 Zozi non yí menian'n-mɔ fi ebele be kɔ hɔ. Be 'kɔ'n, be kɔ kpɛ nun Galile mân nun anun. Afi Zozi ngulo man ke sɔanlan fí nwun lika m'ɔ wɔ'n. 31 ɔ kɔ hehele yí menian'n-mɔ ninngɛ, ese ɔ kɔ han kɔ hele bé ke: “Be 'ba hyɔ *Mân Baa'n be man menian'n-mɔ kun yí. Nan se ɔ wu a, yí cian nsan nun asɔ, ɔ

'tinnge.' ³² Yí menian'n-mə ngo tɪ man ɛjɔle sɔ'n m'ɔ hanlɪn nɪn abv. Kɔsɔ afi bɛ sulo bɛ ngo bisa man yí kosuan.

Svanlan m'ɔ tɪ kpili tala bɛ kɔalaa'n
(Matie 18.1-5, Luku 9.46-48)

³³ Mə Zozi non yí menian'n-mə juli Kapɛɛnawɔmɔn mə bɛ wɔɔɔɔ awulo'n, ɔ kɔ bisa bɛ kɛ: "Nzu anwɔn akpɔɔwɔ yɛ ɛmɔ suli yí atɪn nɪn anun'n?" ³⁴ M'ɔ bisalɪ bɛ kosuan sɔ'n, bɛ ngo buke bɛ nɔan. Afi mə bɛ 'ba'n, akpɔɔwɔ kɔn tɔɔɔ bɛ afian. Akpɔɔwɔ sɔ nɪn anwɔn, anɪn bɛ lɛ kpɔnndɛ svanlan m'ɔ tɪ kpili tala bɛ kɔalaa'n.

³⁵ Ehi a, Zozi kɔ tanlan asi. ɔ kɔ fɛɛɛ yí menian bulu non nnyuan'n ɔ kɔ han kɔ heɛ bɛ kɛ: "Sɛ svanlan kɔn kulo kɛ ɔ di ɛmɔ asv kpain an, anɪn ɔ káci ɛmɔ anun batɔnman nán ɔ sɔ ɛmɔ kɔalaaɪn."

³⁶ Mə Zozi hanlɪn sɔ yueli'n, ɔ kɔ fa batɔnman kaan kɔn kɔ a bɛ afian ɛbɛɛ. ɔ kɔ fa yí kɔ bɔ yí nwɔn. Yí nwan: ³⁷ "Svanlan biala mə mín dunman nɪn, ɔ kɔ sɔ mmatɔnman ehi-mə bie anun'n, anɪn mín muonun yɛ ɔ'a sɔ mín nɪn ɔ. Yɛ svanlan m'ɔ kɔ sɔ mín nɪn'n, nán mín ngɔnmɪn yɛ ɔ'a sɔ mɪn nɪn ɔ. Nan anɪn ɔ'a sɔ svanlan'n mə ɔ'a svan mín nɪn anun bie."

M'ɔ mgbɔ man yɛ'n, anɪn ɔ kulo yɛ
(Luku 9.49-50)

³⁸ Mə Zozi hanlɪn sɔ yueli'n, Zvan kɔ fa kɔ tɔ yí nyunnun kɛ: "Kpain, y'a nwun svanlan kɔn, ɔ nnun man yɛ nɪn bie. ɔ fa wɔ dunman'n ɔ tu wawɛ ɛtɛ'n-mə. Yí tɪ, y'a totua yí."

³⁹ Mə Zvan anɔan tɔɔɔn, Zozi nwan: "Nán bɛ totua yí. ɔ sanlɪn kɛ svanlan fí ngɔala man kɛ ɔ fa mín dunman'n ɔ yɔ asinbenwɔn ninnge, nán afi ɔ'a han ɛjɔle ɛtɛ ɔ'a tia mín. ⁴⁰ Afi svanlan m'ɔ mgbɔ man yɛ'n, anɪn ɔ kulo yɛ. ⁴¹ Mɪn kan yí ananhɔɛ mɪn keɛ ɛmɔ kɛ svanlan biala mə mín dunman nɪn, ɔ kɔ man ɛmɔ nzue nganlannzan kɔn kɔ nɪn'n, ɔ 'nyan yí nwɔn ahatua.

Bɛ mə bɛ tɔnndɔn Zozi menian'n-mə nɪn aja nɪn'n
(Matie 18.6-9, Luku 17.1-2)

⁴² "Mmatɔnman nganngan ehi-mə mə bɛ de mín bɛ di'n, svanlan m'ɔ kɔ tɔnndɔn bɛ nɪn kɔn aja nɪn maan ɔ kɔ tɔ ɛtɛ nɪn anun'n, ɔ tɪ kpa kɛ bɛ fa ɛbɔɛ kpili kɔn bɛ tɔ yí kɔmɪn bɛ tɔ yí jenvie nɪn anun. ⁴³ Sɛ wɔ sa yɛ ɔ lɛ jji wɔ maan ɛ tɔ ɛtɛ nɪn anun an, anun kpɛ tɔ. Sɛ ɔ ka wɔ sa kɔn nán ɛ nyan ngɔan an, ɔ tɪ kpa tala kɛ ɛ lɛ wɔ sa nnyuan'n ɛ kɔ hɔ sɪn'n m'ɔ nnun man lɛ nɪn anun'n. [⁴⁴ Eɔ ngakɔba'n-mə mə bɛ di svanlan'n, bɛ nwu man lɛ, ɛsɛ sɪn'n kɔsɔ nnun man lɛ.] ⁴⁵ Sɛ wɔ ja yɛ ɔ lɛ jji wɔ maan ɛ tɔ ɛtɛ nɪn anun an, anun kpɛ tɔ. Sɛ ɔ ka wɔ ja kɔn nán ɛ nyan ngɔan an, ɔ tɪ kpa tala kɛ ɛ kɔ fa wɔ ja nnyuan'n ɛ kɔ hɔ sɪn'n m'ɔ nnun man lɛ nɪn anun'n. [⁴⁶ Eɔ ngakɔba'n-mə mə bɛ di svanlan'n, bɛ nwu man lɛ, ɛsɛ sɪn'n kɔsɔ nnun man lɛ.] ⁴⁷ Sɛ wɔ nyɪn yɛ ɔ lɛ jji wɔ maan ɛ tɔ ɛtɛ nɪn anun an, anɪn tɔ tɔ. Sɛ ɔ ka wɔ nyɪn kɔn nán ɛ nyan Nyanmian Belemgbin Mân nɪn anun ɛɔ ngɔan nɪn an, ɔ tɪ kpa tala kɛ ɛ kɔ fa wɔ nyɪn nnyuan'n ɛ kɔ hɔ sɪn'n m'ɔ nnun man lɛ nɪn anun'n. ⁴⁸ Eɔ ngakɔba'n-mə mə bɛ di svanlan'n, bɛ nwu man lɛ, ɛsɛ sɪn'n kɔsɔ nnun man lɛ. ⁴⁹ Afi kɛ bɛ wula ninnge'n-mə njɪn nán b'a nɛɛɛɛ man'n, bɛ 'fa sɪn'n kɔsɔ bɛ tɪ svanlan biala anwɔn. ⁵⁰ Njɪn'n tɪ like kpa. Nan sɛ ɔ yɔ talɛ a, anɪn bɛ 'yɔ sɛ nán ɔ a yɔ fɛ biɛkɪn? ɛmɔ mán njɪn tánlan ɛmɔ anun, ɛsɛ ɛmɔ non eɪhunlɪn-mə tánlan anzɔnɔnɔ nɪn."

10

Eyila nun anwon ejole'n
(*Matie 19.1-12, Luku 16.18*)

1 Ehi, Zozi nun yi menian'n-mo, be fi Kapreenawomun kulo nun asu ebele be nwan y'o le Zude man nun anun, asue Zuludin nun anzin elo. Mo be juli ebele'n, meninsoman'n ko a ko yia be nwon biekun. Ke Zozi yo yi titi'n, o ko hehele be Nyanmian Anwan Ejole'n. 2 Anun Falisifoe mmie-mo wo ebele. Kemo be kulo ke be so Zozi be nian'n, be ko bisa yi ke: "Kpain, asu ye mala'n man atn ke belenzua kon yila yi yi o?"

3 Mo be bisali kosuan so'n, Zozi kosu ko bisa be ke: "Mala benin ye *Moyizi fali manln emo o?"

4 Be ko bua Zozi ke: "Moyizi a man atn ke belenzua'n helle eyila kalata man yi yi nan o yila yi."

5 Ehi a, Zozi ko han ko hele be ke: "Emo ati anun ete nun ati ye Moyizi fali mala so'n manln emo o. 6 Nan mo Nyanmian bali man'n, ke Ehele Ejole'n kan'n: *O bali belenzua nwan balasua.* 7 *Ehi ati, belenzua'n fi yi si nwan yi nin abv anwon 'ba jasu.* 8 *'fa yi nwan bo yi yi,* 8 *nan be munnyuan'n be yo swanlan munman kon.* Emo nwun yi ke be ti man menian nnyuan, nan be ti swanlan kon. 9 Yi so ati, like mo Nyanmian ko han ko bo nun'n, swanlan no ti nun."

10 Mo be fi ebele be hali awulo'n, Zozi menian'n-mo ko bisa yi kosuan ejole so nun anwon. 11 Zozi ko han ko hele be ke: "Se swanlan kon yila yi yi nan o ko ja balasua fofole a, anun o'a ton ajaa wo daba nun anwon. 12 Se balasua kon kosu yila yi hun nan o ko ja belenzua fofole a, anun o'a ton ajaa."

Zozi nun mmatonman ngangan'n-mo
(*Matie 19.13-15, Luku 18.15-17*)

13 Mo Zozi hanln so yueli'n, menian mmie-mo fali mmatonman beleli yi ke o yeyila be so. Nan mo be 'fa be be bele Zozi'n, yi menian'n-mo ko totua be atn.

14 Mo Zozi nwunlin be nyolie so'n, o ko fe eya. O ko han ko hele be ke: "Emo yaci mmatonman'n-mo maan be bala min nwon, nan nan be totua be atn. O sanln ke Nyanmian Belemgin Man'n, o ti be mo be ti ke mmatonman ehimo'n die. 15 Min kan yi ananhole min kele emo ke, swanlan mo o'a nzo man Nyanmian Belemgin Man nun anun ke batonman so nun'n, swanlan so'n ngo man Nyanmian lika elo le." 16 M'o yoli so'n, Zozi ko so mmatonman'n-mo ko mantan yi nwon. O ko fa yi sa'n ko fofua be so o ko yeyila be.

Esikafue kon anwon ejole'n
(*Matie 19.16-30, Luku 18.18-30*)

17 Mo Zozi yoli so yueli mo o 'ba tu yi bu'n, swanlan kon tutuli enwanndie o wali kotoli yi nyunnun ebele. Yi nwan: "Ngehelefoe kpa, nzuke ye n yo nan m'an nyan ngwan mo'o le man ayuelie nun o?"

18 M'o bisali kosuan so'n, Zozi ko bua yi ke: "Nzuke ati ye e fele min ngehelefoe kpa o? Swanlan fi ti man kpa sannan Nyanmian Kpili angonmin cein. 19 E si mala'n-mo: *N'e di awue, n'e ton ajaa, n'e wua like, n'e di ato adanzi, n'e di ndunlunmun, man wo nyan so wo si nwan so nin.*"

20 Bian'n buali yi ke: "Ehi kwalaa m mantanln so elie min mmatonman nun angonmin. N vonndonln man bie fi'."

21 Zozi ko nian bian'n o ko li yi nwon fe. Yi nwan: "O a ha wo like kon. Ko nan tonin wo nwan ninng'e'n-mo kwalaaatin, nan fa yi esika'n man ehianfoe'n-mo. E

'ba nyan wó nwɔn Nyanmian Belemgbin Mân nun anun. E yɔ sɔ yue a, bala, nán afti si mín sɔ."

²² Mɔ bian'n tɩlɩ ɛjɔlɛ sɔ'n, yí ti anun kɔ sɛcɩ yí kpa. ɔ kɔ li yalɛ kɔ hɔ, afti ɔ ti esikafɔɛ kpili kpa.

²³ Zozi kpɛli yí nyɩn ɔ nianlɩn yí menian'n-mɔ mɔ b'a yia yí nwɔn ɛbele nun an, yí nwan: "Nyanmian Belemgbin Mân nun anun ɛwɔlvɛ'n, ɔ yɔ sɩ man esikafɔɛ'n-mɔ!"

²⁴ Mɔ Zozi hanlɩn sɔ'n, ɛjɔlɛ'n kɔ sin yí menian'n-mɔ anwɔn kpa. ɔ kɔ sɛ bɛ biekun kɛ: "Mín mma-mɔ, Nyanmian Belemgbin Mân nun anun ɛwɔlvɛ'n yɔ sɩ! ²⁵ ɔ yɔ sɩ man naan'n mɔ bɛ fele yí sɔamɔ'n kɛ ɔ wɔlvɔ dɔlɔwa bɛɛ nun. Nan ɔ yɔ sɩ kpa man esikafɔɛ kɔn kɛ ɔ wɔlvɔ Nyanmian Belemgbin Mân nun anun."

²⁶ ɛjɔlɛ sɔ'n mɔ Zozi hanlɩn'n sinlɩn yí menian'n-mɔ anwɔn kpa biekun. Bɛ kɔ bisa bisa bɛ nwɔn kɛ: "Sɛ ɔ tɩ sɔ a, anun nwan yɛ ɔ 'nyan yí ti ɔ?"

²⁷ Zozi nianlɩn bɛ dede a, yí nwan: "ɛhɩ yɔ sɩ man kulo menian'n-mɔ, nan ɔ nyɔ sɩ mman man Nyanmian. Nyanmian dɩɛ, like fíí nza man yí yɔ."

²⁸ ɛhɩ a, Pɩɛli nwan: "Nwun yí kɛ y'a yaci yé ninngɛ'n-mɔ kɔalaa y'a si wó sɔ."

²⁹ Mɔ Pɩɛli hanlɩn sɔ'n, Zozi kɔ bua yí kɛ: "Mun kan yí ananhɔlɛ mun kele ɛmɔ kɛ sɔanlan mɔ mín dunman nun ɔ nɔn ɛjɔlɛkpa'n dunman nun ɔ kɔ yaci yí awulo, yí nianman'n-mɔ, yí nin nɔn yí sɩ, yí mma, anaan yí asɛ'n-mɔ, ³⁰ ɔ 'nyan awulo, anianman, nian, sɩɛ, mma, asɩɛ, ɔ nɔn amannɩnhunlun mele ɛhɩ anun, ɛsɛ mele'n m'ɔ lɛ ba nun anun, ɔ 'nyan ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n. ³¹ Alimɔa mma'n-mɔ dɔɔn 'ba li sian, yɛ sian mma'n-mɔ kɔsɔ dɔɔn 'ba li mɔa."

Zozi 'ba bɔ yí ewue'n nɔn yí etinngɛ nun asɔ biekun (Matie 19.17-19, Luku 18.31-34)

³² Mɔ Zozi hanlɩn sɔ yuelɩn'n, ɔ nun yí menian'n-mɔ, bɛ kɔ fa Zoluzalɛmɔn atɩn'n. Zozi li bɛ nyunnun. Yí menian'n-mɔ akunnun tɩtɩ bɛ. Bɛ mɔ bɛ si bɛ sɔ'n kɔsɔ sulo. Zozi kɔ fele yí menian bulu nɔn nnyuan nun ahanmian biekun. ɛjɔlɛ'n mɔ ɔ 'ba tɩ yí'n, ɔ kɔ han kɔ hele bɛ. ³³ Yí nwan "ɛmɔ tɩɛ, ye lɛ kɔ Zoluzalɛmɔn! Ye kɔ ye ju ɛlɔ a, bɛ 'ba hyɩ Mân Baa'n bɛ man Nyanmian tɛyɩfɔɛ'n-mɔ nɔn mala nun asɔ mgbain'n-mɔ. Yí ehuan ati, bɛ 'ba bu yí fɔɔ. Bɛ 'ba fa yí bɛ wula bɛ mɔ bɛ tɩ man Zufɔ'n-mɔ asa nun. ³⁴ Bɛ kɔsɔ bɛ 'ba gulɔ yí nwɔn, bɛ tɔtɔ yí nyunnun ngesɛlɛ, bɛ fin yí mgbele nán bɛ kun yí. Sɛ bɛ kun yí yue a, yí cian nsan nun asɔ, ɔ fi ewue nun ɔ 'tinngɛ."

Zɔakɩ nɔn Zɔan 'ba bisa Zozi like kɔn (Matie 20.20-28, Luku 22.25-27)

³⁵ Mɔ Zozi hanlɩn sɔ yuelɩn'n, Zɛbede amma Zɔakɩ nɔn Zɔan kɔ kpunngɛ yí. Bɛ nwan: "Yé Mun, ye kulo kɛ like'n mɔ ye lɛ ba bisa wó'n, ɛ yó man yé".

³⁶ Zozi kɔ bisa bɛ kɛ: "Nzu like dɩɛ yɛ ɛmɔ kulo kɛ n yó m mán ɛmɔ ɔ?"

³⁷ Bɛ nwan: "Mele mɔ ɛ 'di wó belemgbin nun anunminnyanmɔn nun anun'n, man yɛ nunhan kɔn tánlan wó fama sɔ yɛ kun kɔsɔ tánlan wó bɛ sɔ."

³⁸ Bɛ hanlɩn sɔ a, Zozi nwan: "ɛmɔ nzɩ man like'n mɔ ɛmɔ lɛ bisa'n. Asɔ amannɩnhunlun kangɔ'n mɔ mun 'ba nɔn nun'n, ɛmɔ kɔ hɔala nun nɔn? Anaan amannɩnhunlun ɛsɔnian'n mɔ bɛ 'ba sɔnɩn mín'n, ɛmɔ kɔ hɔala bie sɔnɩn?"

³⁹ Bɛ nwan: "Yuo o, ye kɔala yí yɔ."

Zozi nwan: "ɔ tɩ ananhɔlɛ kɛ kangɔ'n mɔ mun 'ba nɔn nun'n, ɛmɔ 'ba nɔn nun bie. ɛsɔnian'n mɔ bɛ 'ba sɔnɩn mín'n, bɛ 'ba sɔnɩn ɛmɔ bie. ⁴⁰ Nan kɔsɔ m'ɔ tɩ mín fama sɔ anaan mín bɛ sɔ etanlán'n, yí dɩɛ nán mín yɛ mun man ɔ. ɔ tɩ bɛ mɔ Nyanmian a sesie a man bɛ'n-mɔ dɩɛ."

⁴¹ Mɔ yí menian bulu'n tɔlɛ ejɔle'n mɔ Zɔvaki nɔn Zɔvan hanlun'n, bɛ kɔ fɛ bɛ nwon ɛya. ⁴² Eɛhɪ a, Zozi kɔ fele bɛ kɔalaatin ɔ kɔ han kɔ hele bɛ ke: “Emɔ sɪ ke mɔn nɔn anun mmelemgbin'n-mɔ kele bɛ menian'n-mɔ ahulɔwa. Mgbain'n-mɔ sisi menian'n-mɔ. ⁴³ Nan emɔ afian ɛwa dɛ, ɔ ti man sɔ. Emɔ afian, m'ɔ kulo ke ɔ kaci kpain'n, ɔ káci emɔ akɔva. ⁴⁴ Nunhan m'ɔ kulo ke ɔ di emɔ anyunnun'n, ɔ yɔ emɔ kanga. ⁴⁵ ɔ sanlɪn ke *Mɔn Baa'n muonun, ɔ'a mma man ke ɔ 'ba maan bɛ sv yí. Nan ɔ wali ke ɔ 'ba sv ɔ fa yí ngvan'n ɔ de menian dɔn ati.”

Zozi 'ba tike Baatime anyɔn'n
(Matie 20.29-34, Luku 18.35-43)

⁴⁶ Eɛhɪ anzin, Zozi nɔn yí menian'n-mɔ kɔ hɔ kɔ ju kulo'n mɔ bɛ fele yí Zoliko nɔn asv. Mele mɔ Zozi nɔn yí menian'n-mɔ nɔn meninsɔnman'n fi kulo nɔn anun bɛ 'fite'n, anɔn Time awa Baatime m'ɔ ti anyunsinlinwafɔe'n ti atun nɔn anvan ebele. ɔ sesele esika. ⁴⁷ M'ɔ tɔlɛ ke bɛ nwan Zozi m'ɔ fi Nazalet'n, ɔ kɔ tian nɔn ke: “Zozi, belemgbin *Davidi Awa, nwun mɔn nwon anwunnvoe!”

⁴⁸ Menian dɔn kpa kɔ totua yí ke ɔ mɔan yí nwan nɔn asv. ɔ ngo tɛ bɛ sv. ɔ kɔ tian nɔn sele kpa biekun ke: “Zozi, belemgbin Davidi Awa, nwun mɔn nwon anwunnvoe!”

⁴⁹ Zozi kɔ jinlan. Yí nwan: “Bɛ fɛle yí bɛ mán ɔ bála.”

Bɛ kɔ fele anyunsinlinwafɔe'n, bɛ nwan: “Bɔ mɔndɔnlɪn, jasv nán ɔ lɛ fele wɔ.”

⁵⁰ Eɛhɪ a, Baatime kɔ gua taladie'n m'ɔ fa fɔfɔ yí nwon nɔn asɪ. ɔ kɔ hulu kɔ kpɔn ɔ kɔ a Zozi anwon ebele.

⁵¹ Zozi kɔ bisa yí ke: “Nzu like dɛ yê n yɔ m mán wɔ ɔ?”

Anyunsinlinwafɔe'n nwan: “*Labunin, man n nwún asɪ.”

⁵² M'ɔ hanlɪn sɔ'n, Zozi nwan: “Kɔ, wɔ dedi nɔn a man wɔ nwon a sa.” Ebele ala, ɔ kɔ nwun asɪ. ɔ kɔ si Zozi sv.

11

Zozi 'ba hɔ Zoluzalemɔn kulo nɔn asv
(Matie 21.1-11, Luku 19.28-40, Zvan 12.12-19)

¹ Zozi nɔn yí menian'n-mɔ kɔ a kɔ ju Betifaze nɔn Betanin afian. Kulo sɔ'n-mɔ mantan mantan Zoluzalemɔn. Mɔ bɛ juli *Olivɔ bɔka nɔn anwon ebele'n, Zozi kɔ svan yí menian'n-mɔ anun nnyuan, yí nwan: ² “Emɔ hɔ kulo'n m'ɔ wɔ emɔ anyunnun elɔ nɔn asv. Mɔ emɔ 'fite kulo nɔn asv ebele ala'n, emɔ 'ba nwun yí ke afunlunmun baa kɔn mɔnnda ebele, svanlan fíi foli tanlanlɪn man sv lɛ. Emɔ nyannji yí bɛ bɛle mɔn. ³ Sɛ svanlan bie bisa emɔ ke nzuke ati yê emɔ le nyannji yí a, emɔ sé yí ke: ‘Yé Mun a mian yí nwon, nan ɔ ngo hye man, ɔ 'ba fa sa ba.’”

⁴ M'ɔ hanlɪn sɔ yueli'n yê yí menian nnyuan'n hɔli ɔ. Bɛ 'kɔ a ju a, afunlunmun baa'n mɔnnda anvan kɔn anun, gua nɔn asv. Bɛ kɔ nyannji yí. ⁵ Bɛ mɔ bɛ wɔ ebele'n, bɛ mmie-mɔ kɔ bisa bɛ ke: “Emɔ le yɔ nzu? Nzu ati yê emɔ le nyannji afunlunmun baa'n?” ⁶ Bɛ buali bɛ ke Zozi hanlɪn heleli bɛ'n, yê menian sɔ'n-mɔ yacili bɛ maan bɛ falɪ bɛ hɔli ɔ. ⁷ Bɛ kɔ fa afunlunmun baa'n bɛ kɔ bele Zozi, bɛ kɔ fa bɛ taladie'n-mɔ bɛ kɔ gua naan nɔn asv. Zozi kɔ fɔ kɔ tanlanlɪn sv. ⁸ Menian dɔn kɔ sise bɛ etanlan'n-mɔ atɪn nɔn anun. Mmie-mɔ kɔsv kɔ kpikpe aye male bɛ kɔ sise yí atɪn nɔn anun. ⁹ Bɛ mɔ bɛ li Zozi anyunnun'n ɔ nɔn bɛ mɔ bɛ li yí nzin'n, bɛ le tian bɛ kan ke: “Hozanna! Nyila hán svanlan eɛhɪ m'ɔ le ba wɔ yé *Mɔn dunman nun'n!* ¹⁰ Nyila hán belemgbin'n m'ɔ le ba sesie yé sɪ Davidi belemgbin mɔn'n. Hozanna! Nyila hán yé Mun m'ɔ wɔ anwunno anwunno elɔ'n!”

¹¹ Zozi kɔ ju Zoluzalemɔn. Ɔ kɔ wɔlɔ Nyanmian sua nin anun. Ɔ kɔ nenian ebele ninng'e'n-mɔ kwalaa kɔ yue. Ɔ non yɛ menian bulu non nnyuan'n, be kɔ hɔ Betanin. Ɔ sanlin ke anun alie le yɔ.

*Zozi 'ba bɔ figi baka kɔn sasan
(Matie 21.18-19)*

¹² Be lali alie hɔnlin mɔ be fi Betanin be 'kɔ'n, ehɔe kɔ hun Zozi. ¹³ Ɔ kɔ nwun *figi baka kɔn mɔa elo. Nyâ wɔ su. Zozi kɔ hɔ yɛ bu ɔ 'kɔ a nian se ɔ kɔ nyan figi bie kɔ li a. Ɔ 'kɔ ju a, like fii nnɔn man su, nyâ ngɔnmin, ɔ sanlin ke ɔ juli man figi nin esúe temɔn. ¹⁴ Mɔ Zozi nwunlin yɛ sɔ'n, yɛ nwan: “Wɔ baka ehɛ, ɔ fi ene m'ɔ kɔ'n, sɔanlan fii ngɔ li wɔ su baa kɔn lé!” M'ɔ hanlin sɔ'n, yɛ menian'n-mɔ kɔ tɔ.

Zozi 'ba fɔan bé mɔ be di gua

*Nyanmian awulo nin anun'n
(Matie 21.12-17, Luku 19.45-48, Zvan 2.13-22)*

¹⁵ Zozi non yɛ menian'n-mɔ fi Betanin be kɔ a Zoluzalemɔn. Zozi kɔ wɔlɔ Nyanmian awulo nin anun. Ɔ kɔ fɔan bé kwalaa mɔ be di gua awulo nin anun'n. Ɔ kɔ han bé mɔ be kaci esika'n tɔblɔ'n-mɔ kɔ gua. Bé mɔ be le tɔnin mɔlɔnɔnman'n-mɔ, ɔ kɔ han bé bia'n mɔ kɔ gua. ¹⁶ Ɔ'a mman man sɔanlan fii atun ɔ'a nzɔa man ninng'e ɔ'a nzin man Nyanmian awulo nin anun. ¹⁷ M'ɔ yɔli sɔ yueli'n, ɔ kɔ hehele menian'n-mɔ ninng'e. Yɛ nwan: “Asɔ b'a ngele man yɛ ke Nyanmian nwan: *Be 'ba fɛle min awulo'n mân mân kwalaa mmɔtve awulo ɔ?* Nan ɔ yɔ se mɔ emɔ a fa a kaci emɔ *awue awulo'n?*”

¹⁸ Mɔ Nyanmian teeyifɔe'n-mɔ non mala nin asɔ mgbain'n-mɔ tili ejɔle sɔ'n, ɔ ngɔ yɔ bé fe fii. Ebele ala, be kɔ kpɔnnde atin mɔ be 'sin su nán be ci yɛ be kun yɛ. Nan kusɔ be sulo yɛ, ɔ sanlin ke yɛ like'n m'ɔ kele'n yɔ menian'n-mɔ mɔ b'a yia ebele'n kwalaa fe sɔnman. ¹⁹ Mɔ alie'n yɔli'n, Zozi non yɛ menian'n-mɔ fi Zoluzalemɔn kulo nin anun be kɔ fite.

*Figi baka'n mɔ Zozi bolɔ yɛ
sasan nin anwɔn ejɔle'n
(Matie 21.20-22)*

²⁰ Alie hɔnlin mɔ be 'sin'n, Zozi menian'n-mɔ kɔ nwun figi baka'n. Ɔ fi yɛ anwunno ɔ'a yɔi dede ɔ'a ju yɛ bu asi. ²¹ Ebele ala, Pɛli kɔ kaci ejɔle'n mɔ Zozi hanlin'n. Nán ɔ'a se yɛ ke: “Yé Min, nian ke figi baka'n mɔ e bolɔ yɛ sasan nin a yue yɔi ɔ.”

²² Mɔ Pɛli hanlin sɔ yueli'n, Zozi kɔ se bé ke: “Emɔ lé Nyanmian be lí. ²³ Mun kan yɛ ananhɔle mun kele emɔ ke se sɔanlan kɔn nzu man akpɔlɔwa wɔ yɛ ahɔnlin nin anun, nan ɔ de di ke m'ɔ le kan'n 'yɔ sɔ man yɛ a, se ɔ se buka ehɛ ke: 'Buka, fi ewa tutu kɔ tɔ jenvie nin anun' an, buka'n 'tutu kɔ tɔ nun. ²⁴ Yɛ sɔ ati, mun kan mun kele emɔ ke, like biala mɔ emɔ kɔ se le wɔ Nyanmian elɔ'n, emɔ lé lí ke emɔ asa a han yɛ. Afi ɔ 'fa man emɔ. ²⁵ Mele mɔ emɔ jin be le yɔ asɔnun'n, se sɔanlan bie anwɔn ejɔle wɔ emɔ akunnun an, emɔ fá yɛ nwɔn sa be hyé yɛ. Nán Nyanmian a fa emɔ anwɔn sa die nin a hye emɔ. [²⁶ Nan se emɔ a nva man yɛ nwɔn sa b'a nje man yɛ a, emɔ Asi'n kusɔ m'ɔ wɔ anwunno'n nva man emɔ die'n nje man emɔ.”]

*Zozi tunmin'n m'ɔ le yɛ'n
(Matie 21.23-27, Luku 20.1-8)*

²⁷ Zozi non yɛ menian'n-mɔ kɔ sa kɔ hɔ Zoluzalemɔn elɔ bie kun. Mele mɔ anun ɔ le kpanza Nyanmian awulo nin anun'n, Nyanmian teeyifɔe'n-mɔ, non

mala nun asu mgbain'n-mo, nun Zufu mgbain'n-mo ko a yi nwon ebele. ²⁸ Be ko bisa yi ke: "Tunmin benin ye e le yi e yo ninngwe sua mo o? Nwan swanlan die ye o manlu wo atin ke e yo o?"

²⁹ Zozi ko bua be ke: "Min 'ba bisa emo kosuan kon. Se emo tu yi nwan an, swanlan'n mo manlu min atin maan min yo ninngwe'n-mo'n, min 'kan min kele emo. ³⁰ Esoman'n mo Zwan sonun menian'n-mo'n, o fi Nyanman elo anaan o fi kulo menian'n-mo elo o? Emo bua min bie."

³¹ Mo Zozi bisali be kosuan so'n, be ko han yi be afian elo ke: "Se ye bua yi ke: 'Nyanman ye o swanlu yi' a, o 'ba bisa ye ke: 'Anun nzuke ati ye emo a nne man yi ejole'n b'a nni man'n?' ³² Se ye kan ke: 'Menian'n-mo ye be swanlu yi' a, ...'" (Be sulo bagua'n, afi menian'n-mo kwalaa de to nun ke Zwan ti Nyanman kpomanfove sakpa.)

³³ Ehi a, be ko bua Zozi ke: "Ye nzi man."

Zozi koso ko se be ke: "Min koso min ngele man emo swanlan'n mo man min atin maan min yo min ninngwe so'n-mo'n."

12

Divin ebo nin anwon anyindala'n (Matie 21.33-46, Luku 20.9-19)

¹ Mo yo lu so'n, Zozi ko han ejole o ko bu yi anyindala nun o ko hele be ke: "Ehi bian kon ko son yi divin ebo. O ko hyi yi nwon. O ko fun kunman kon mo hyuhyuin yi nzan'n gua nun o. O ko si sua hyilili kon so. Sua so'n ti kannanlaun. Be fo so be sisa ebo'n. o ko fa ebo'n ko wula kpafu-mo asa nun. Ye o holi yi atin o. ² Mo divin nun etie'n temon juli'n, bian'n so'n ko swan yi ngua'n-mo anun kon kpafu'n-mo anwon elo ke o ho le yi die'n bele yi. ³ Kpafu'n-mo ko hyi akua'n be ko bu yi dede be ko hihan yi nun o ko fa yi sa to o ko sa ko ho. ⁴ Bian'n ko swan yi akua'n kon bieku be nwon elo. Be ko hyi yi koso be ko toto yi ti nun anun kotole. Be ko kpikpe yi nzoba, be ko hihan yi nun. ⁵ Yi kpé nshan nun asu, bian'n ko swan yi akua'n kon bieku be nwon elo. Nan yi die, be ko hun yi. Ebe bian'n ko swan yi ngua'n-mo doon be nwon elo bieku. Be ko hyi mmie-mo be ko bu be, be ko hun mmie-mo koso.

⁶ "Swanlan mo o'a ha bian nun asa nun'n yo le yi wa baa belenzua konmgba cein'n. Kasian'n, o ko swan baa so'n mo ti yi ehulo baa'n. Yi nwan: 'Kem o ti min kunnun baa'n, min de min di ke be 'ba man yi anyinnzo.'

⁷ "Nan mele mo be nyan bolu bian nun awa'n, be ko han yi be afian elo ke: 'Be nian, yi koliaja'n ye o le ba nun o. Be man ye hun yi, anun yi aja nun a yo ye die.'

⁸ "Ehi a, be ko so yi be ko hun yi. Be ko yi yi fuin nun ebo nun asu." ⁹ Zozi ko bisa be ke: "Swanlan'n mo le ebo'n, anun nzu ye o 'yo o? Se o ba a, o 'kun kpafu'n-mo o fa yi ebo'n o wula menian nvofole asa nun. ¹⁰ Asu emo kungali man ejole ehi Ebele Ejole nun anun le o? B'a hele yi nun ke:

Ebve'n mo be mo be le si sua nun a ju a to'n,

yi ye o'a kaci ayiale nun asu ebve'n

mo le sua nun anun nun o.

¹¹ *E'nwun like mo ye Min a yo'n,*

o yo enyimin wo ye nyinsv."

¹² Zufu mgbain'n-mo ko nwun yi ke be ti ye Zozi a bu yi anyindala so nun o. Ehi ati, be kpomndeli atin mo be 'sin so be ci yi. Nan koso meninsoman'n dunman nun, be sulo. Be ko yaci yi be ko ho.

Sezaa ajule'n (Matie 22.15-22, Luku 20.20-26)

13 Bε kɔ sɔan *Falisifɔe'n mmie-mɔ nɔn belemgbin Elɔdɪ menian'n mmie-mɔ Zozi anwɔn ebele ke be hɔ tɛtie yɪ nɔan nun. 14 Bε walɪ tɔlɪ yɪ a, bɛ nwan: "Kpain, ye sɪ ke wɔ dɛ, ε kan ananhɔle. Menian'n-mɔ ajɔnlɪn mɔ be kɔ fa'n, ε nzulo man yɪ nzin. Afɪ ε nɪian man sɔanlan nyunnun ε mmua man yɪ ndɛε. Like mɔ Nyanmian kulo ke sɔanlan yɔ'n, ε kele yɪ ananhɔle. Asɔ yɛ mala'n kele ke ye tɔa ajule ye mɔn Lɔmɔn belemgbin *Sezaa ɔ? Sɛ ye tɔa a, kan. Sɛ nɔn ye tua kɔsɔ a, kan."

15 Nan Zozi nwanlin bɛ ajɔnlɪn'n mɔ b'a fa'n, ɔ kɔ bisa bɛ ke: "Nzuke ati yɛ ɛmɔ le tetie mɪn nɔan nun ɔ? ɛmɔ fɔ bɛ esika'n kɔn bɛ mɔn n nɪan." 16 Bε kɔ fa kɔn bɛ kɔ bele yɪ. Zozi kɔ bisa bɛ ke: "Nwan nvoninnin dɛε ɔ nɔn dunman benin yɛ ɔ wɔ esika nun asɔ ɔ?"

Bɛ nwan: "Belemgbin Sezaa ɔ."

17 Zozi nwan: "M'ɔ tɪ Sezaa dɛ'e'n, ɛmɔ fɔ man yɪ, yɛ m'ɔ tɪ Nyanmian kɔsɔ dɛ'e'n, ɛmɔ fɔ man yɪ." Zozi mmua sɔ'n kɔ sin bɛ kwalaa bɛ nɔn.

Ewuetinnye nɔn anwɔn kosuan'n

(Matie 22.23-33, Luku 20.27-40)

18 ɛhɪ anzin, *Sadusifɔe'n-mɔ mɔ bɛ nwan sɔanlan wu a, ɔ fi ewue nun ɔ ndinnye man'n, bɛ mmie-mɔ kɔ a Zozi anwɔn ebele. Bε kɔ bisa yɪ kosuan kɔn ke: 19 "Kpain, Moyizɪ a hele a man yɛ ke: *Belenzua kɔn m'ɔ nɔn yɪ yɪ b'a nɔw man baa fɪ dɛde nɔn sɛ ɔ wu a, yɪ nianman'n fɔ yɪ yɪ'n. ɔ nɔn yɪ bɛ wɔ mma maan bɛ lɪ m'ɔ wuli nun aja nun.* 20 Nan daba anɔn anianman mmelenzua nɔw wɔ ebele. Nunhan kpain'n jalɪ balasua kɔn. ɔ nɔn yɪ b'a nɔw man baa fɪ dɛde ɔ wuli. 21 M'ɔ tɔtɔa yɪ'n, ɔ jalɪ balasua sɔ'n, ɔ nɔn yɪ b'a nɔw man baa fɪ dɛde ɔ wuli. Yɪ nɔn nun asɔ'n, ke ɔ tɪ yɪ nɔn ala'n. 22 Bε le yɪ sɔ dɛde bɛ anianman nɔw'n kwalaa bɛ kɔ yue wu. Bɛ bie fɪ nɔn balasua nɔn a nɔw man baa. Balasua'n kɔsɔ kɔ wu. 23 Ewuetinnye cɪan'n, mɔ menian'n-mɔ kwalaa 'ba tɪnnye'n, bɛ anianman nɔw'n, nunhan benin yɛ ɔ 'ja balasua'n bieku ɔ? Afɪ bɛ anianman nɔw'n kwalaa nunhan kɔn biala jalɪ balasua sɔ'n bie."

24 Zozi kɔ bua bɛ ke: "Kɛmɔ ɛmɔ nzi man Nyanmian Anɔan ɛjɔle'n, ɔ nɔn Nyanmian tunzin'n, yɪ tɪ yɛ ɔ man ɛmɔ a fɔn ɔ. 25 ɔ sanlɪn ke ewuetinnye cɪan'n, mmelenzua'n-mɔ ngɔ ja man mmala. Mmala'n-mɔ kɔsɔ ngɔ ja man mmian. Bɛ 'ba kaci ke nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ. 26 M'ɔ tɪ ewuetinnye nɔn anwɔn ɛjɔle'n, ɛjɔle mɔ Moyizɪ helehɪ'n, ɛmɔ kɪngalɪ man yɪ lɛ ɔ? Kalata'n le kele ke anɔn sɪn'n le sɔ baka kaan kɔn ati sɔ. Nyanmian felelɪ Moyizɪ a, yɪ nwan: *N dɪ Abalahamɔn Nyanmian, Izakɪ Nyanmian, ɛsɛ n dɪ Zvakɔbɔ kɔsɔ Nyanmian?* 27 ɛmɔ a fɔn bɔkɔɔ. ɔ sanlɪn ke, Nyanmian tɪ man ewue mma'n-mɔ Nyanmian. Nan ɔ tɪ nguan mma'n-mɔ Nyanmian."

Mala'n m'ɔ tɪ kpili tala bɛ kwalaa'n

(Matie 22.34-40, Luku 10.25-28)

28 Mele mɔ *Sadusifɔe'n-mɔ nɔn Zozi 'jujɔ'n, *mala nun asɔ kpain'n kɔn tɪlɪ bɛ ngan. Kɛmɔ ɔ nwanlin ke Zozi a bua Sadusifɔe'n-mɔ kpa'n, ɔ kɔ kpɔnnye yɪ nɔwɔn ɛlɔ, yɪ nwan: "Mala benin yɛ ɔ tɪ kpili tala mala'n-mɔ kwalaa ɔ?"

29 Zozi kɔ bua yɪ ke: "Mala'n m'ɔ li mva'n y'ɔ le ɛhɪ: *Izalaye amma, bɛ tɛ, ye Mɪn Nyanmian angɔnmɪn yɛ ɔ tɪ Nyanmian ɔ.* 30 *Fa wɔ ahɔnlɪn'n kwalaa, ɔ nɔn wɔ ɛkala'n kwalaa, ɔ nɔn wɔ ajɔnlɪn'n kwalaa, ɔ nɔn wɔ anwɔnsele'n kwalaa kulo yɛ Mɪn Nyanmian.* 31 M'ɔ tian yɪ nnyuan'n, y'ɔ le ɛhɪ: *Kulo wɔ manngɔn ke wɔ muonun wɔ nɔwɔn.* Mala fɪ nɔn man ebele m'ɔ tala mala nnyuan ɛhɪ ɔ."

32 Mɔ Zozi hanlɪn ɛhɪ'n, mala nun asɔ kpain'n nwan: "Kpain, fɔɔn, a han ananhɔle! Nyanmian tɪ kɔnmgbɔ cein, bie fɪ kɔn nɔn man yɪ nzin. 33 Sɛ ɛ fa

wó ahúnlin'n kwalaa, ó non wó ajónlin'n kwalaa, ó non wó anwónsɛlɛ'n kwalaa, ɛ kulo Nyanmian, ɛ kulo wó manngɔn kɛ ɛ kulo wó muonun wó nwon nin an, ó ti kpa tala tɛɛ ɛyɛ non afɔlɛ ngacilɛ'n kvalaatin.” ³⁴ Bian'n kɔ bua ejɔlɛ'n ngele sɔ. Yí ti, Zozi hanlin heleli yí kɛ: “A mantan Nyanmian Belemgbin Mân'n.” Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, sɔanlan fíí a mmisa man yí kosuan fíí kón.

*Kilisi'n non belemgbin Davidi
(Matie 22.41-46, Luku 20.41-44)*

³⁵ Anun Zozi wó Nyanmian awulo nun anun, ó lɛ kekele menian'n-mɔ ninngɛ. Ó kɔ bisa bé kɛ: “Ó yɔ sɛ mɔ *mala nun asɔ mgbain'n-mɔ kwalaa kan kɛ belemgbin Davidi awa y'ɔ lɛ *Kilisi'n?” ³⁶ Davidi muonun, mɔ Nyanmian Wawɛ'n wɔbɔli yí nun'n, yí nwan:

*Edannanman a han a hele mín Min kɛ:
Tanlan mín fama sɔ,
nán mín 'ba fa wó mgbɔfɔɛ'n-mɔ
mín gua wó ja abv.*

³⁷ Davidi muonun feleli yí Mun. Anun ó yɔ sɛ m'ɔ kwalaa kɛ ó yɔ yí wa'n?" Meninsɔnman'n lɛ fe elie bɛ tie ejɔlɛ'n mɔ Zozi lɛ kan'n.

Zozi 'ba tu menian'n-mɔ fɔvɔ

*wɔ mala nun asɔ mgbain'n-mɔ anwɔn
(Matie 23.1-12, Luku 20.45-47)*

³⁸ Zozi like ehehele nun anun, ó kɔ han kɔ hele meninsɔnman'n kɛ: “Emɔ nían bé nwon kpa wɔ mala nun asɔ mgbain'n-mɔ anwɔn. Bɛ kulo taladiɛ ndúndún ewulá nanndi menian'n-mɔ anun. Gua nun asɔ, bɛ kulo kɛ menian'n-mɔ man bé anyunnɔ. Bɛ 'bisa bé ahin an, bɛ kan kɛ: 'Kpain, ahin o!' ³⁹ Sɛ menian yia nán bɛ 'didi tɔbul'n-mɔ anwɔn an, menian mgbili mgbili lika yɛ bɛ kpɔndɛ ó. Bɛ kɔ asɔnɔn sua'n-mɔ anun an, bia'n-mɔ m'ɔ jijin bé nyunnun'n, sɔ yɛ bɛ tanlan ó. ⁴⁰ Bɛ kpɔkpɔ kunlannvɛ'n-mɔ anwɔn kpa bɔkɔɔ. Bɛ 'yɔ asɔnɔn an, bɛ yɔ mmɔvɛ ndúndún bɛ kekele bé nwon kɛ bɛ ti meninkpa. Bé nyɔlɛ sɔ'n-mɔ anwɔn, ahátua mɔ bɛ 'ba nyan yí'n, ó ti kpili sɔnman.”

*Kunlannvɛ balasua nin acɛɛ'n
(Luku 21.1-4)*

⁴¹ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, ó kɔ tanlan asɔ Nyanmian awulo nun anun lika mɔ bɛ tɔ acɛɛ'n. Kɛ meninsɔnman'n kpɔn tɔ esika'n, Zozi ti ebele yí nyin ta bé. Esikafɔvɛ nwala kpa kɔ gua nun esika dɔvɔn. ⁴² Kunlannvɛ balasua kɔn kɔ a, ó ti ehianfɔvɛ kpa. Ó kɔ tɔ babulu ngɔkɔn ngɔkɔn nnyuan alaka nun anun.

⁴³ Mɔ Zozi nwunlin yí sɔ'n, ó kɛ fele yí menian'n-mɔ. Yí nwan: “Mun kan yí ananhɔlɛ mín kekele emɔ kɛ, ehianfɔvɛ kunlannvɛ balasua ehɛ, ó'a tɔ esika dɔvɔn ó'a tala bé kwalaa mɔ b'a tɔ esika alaka nun anun'n. ⁴⁴ Ó sanlin kɛ, bé kvalaatin, esika mɔ bɛ mianlin man yí nwon'n yɛ b'a fa b'a gua nun ó. Nan yí die, yí ehianfɔvɛ esika kaan m'ɔ lɛ m'ɔ kɔ fa kɔ li alɛ'n yɛ ó'a fa ó'a tɔ alaka nun anun nin ó.”

13

*Nyanmian awulo nin ebubue nin anwɔn ejɔlɛ'n
(Matie 24.1-14, Luku 21.5-19)*

¹ Mɔ Zozi fi Nyanmian awulo nun anun ó 'fite'n, yí menian'n-mɔ anun kɔn nwan: “Kpain, nian. Nyɔbɔvɛ ehɛ-mɔ, nyanmunsemɔn, bɛ nnwon man yí nwon sɔ. B'a fa b'a sisi sua'n-mɔ nganlanman nganlanman sɔnman!”

² Zozi kɔ sɛ yí kɛ: “E nnwon sua mgbili ehɛ-mɔ ó? Eɔvɛ baa kɔn ngɔ tanlan man yí mangɔn asɔ. Bɛ 'kan yí kwalaa bɛ gua asɔ cian bie.”

Munnzue non ahvbwá'n
(*Matie 24.3-14, Luku 21.7-19*)

³ Zozi fi ebele o ko ho ko fu *Olivu buka nun asu o ko tanlan asi. Boka so'n non Nyanman awulo nun anyun wo sv. Kemó o non Pielu non Zvan, non Zvaki non Andele angonmun ala ye be holi'n, be ko bisa yi ke: ⁴ "Anun cian benin ye nyobve so'n-mo 'kan gua asi o, kan kele ye? Se mele'n ju kusv a, nzole benin ye be 'fa be nwun yi ke yi ayuelie temun a ju o?"

⁵ Ehi a, Zozi ko svso ejole sv. Yi nwan: "Emo nian be nwun kpa nan abie a nnaka man emó. ⁶ O sanlin ke menian doon 'ba nanndi min dunman nun asu nan kun biala kan ke: 'Kilisi'n, Belemgbin Ngvandefue'n y'o le min.' Be 'kan so be laka menian doon. ⁷ Se emó ti ke be le kan elae ejole, anaan emó ti elae angan an, nan be man be lua bo be nwun. O se ke ninngwe so'n-mo ju sv, nan kusv anun ayuelie'n juli man. ⁸ Man kun 'ba jasv o non man kun be kun elve. Belemgbin man kun 'ba jasv o non belemgbin man kun be kun elve. Asie'n 'ba kpusu wo lika doon. Ehoé 'ba kpin. Ehi kwalaa 'ba yo ke awole yale nun abobo'n.

⁹ "Emo nian be nwun kpa. Be 'ba fa emó be ko be di ejole'n-mo aja sv. Be 'ba bu emó Zufu'n-mo asonun sua'n-mo anun. Be non emó 'ba ho man mgbain'n-mo, non mmelemgbin'n-mo anyunnun wo min dunman nun maan emó di min nwun adanzi. ¹⁰ Afi o fata ke be di mua be bo Ejolekpa'n be kele eyuadi nun anun menian'n-mo kwalaa'in.

¹¹ "Mele mo be ko hyi emó, be non emó ko ho be mo be di ejole'n-mo aja sv'n, ejole m'o di mo emó kan'n, nan be di mua be susu yi nwun. Nan ejole m'o ko to emó ati anun dohyvili so nin anun'n, emó han. O sanlin ke Wawe Nwanzan-nwanzan'n ye o 'fa ejole so'n wula emó anvan maan emó kan o. ¹² Anianman'n 'ba yi yi nianman maan be kun yi. Sie'n-mo kusv 'ba yi be mma'n-mo maan be kun be. Mma'n-mo kusv 'ba jasv be si-mo akomin anun maan be kun be. ¹³ Min dunman nun, menian'n-mo kwalaa 'ba fa emó anwun ekpo. Nan nunhan m'o ko jinlan kpunndiin dede o ko ju yi ayuelie'n, o 'nyan yi ti.

Like ete kpili'n m'o bo alva'n
(*Matie 24.15-28, Luku 21.20-24*)

¹⁴ "Emo 'ba nwun like ete kpili'n m'o bo alva m'o man svanlan anwun bubu y'i'n ke o jin lika m'o nvata man ke o jinlan'n. (Svanlan m'o le kinnga lika so'n, o ti yi bu kpa.) Temon so'n, be mo be wo Zude man nun anun'n, be nwánni be ho mmoka'n-mo asv. ¹⁵ Svanlan m'o ko fu yi sua nun ati sv'n, n'o ju ko yi sua nun anun, o fa like. ¹⁶ M'o ko ho ebolo'n, n'o sa ba kulo, n'o sa ba fa taladie. ¹⁷ Mele so'n, mmalasua'n-mo mo be le nwonnze'n, o non be mo be le non mma'n, be yako! ¹⁸ Emó sele Nyanman ke n'o man mele so'n yia fosie nun. ¹⁹ O sanlin ke Nyanman bolu man'n dede m'o ju ene'n, be nwunlin man yi nwun sv yale sua lé. Ye yi nwun sv yale fi' ngo a man kón. ²⁰ Se ye Mun a mge man cian so'n-mo asv a, svanlan fi' nnyan man yi ti. Nan be mo o'a kpa be o'a yo yi die'n dunman nun, o'a kpe cian so'n-mo asv. ²¹ Yi ti, se abie se emó ke: 'Emo nian, Kilisi'n, Belemgbin Ngvandefue'n, o wo ewa anaan o wo elv' a, nan be te yi sv. ²² Ato Kilisi, non ato mgbomanfue doon 'ba fite. Be 'ba yo nzole non asinbenwun ninngwe be bo menian'n-mo apoo. Ese bobo, se be kvala yi yo a, be 'laka be mo Nyanman a kpa be a yo yi die'n-mo. ²³ Nan emó die, m'an li mua m'an kannzo emó! Yi ti, emó nian be nwun kpa.

Mán Baa nun ewale'n
(*Matie 24.29-31, Luku 21.25-28*)

²⁴ "Nan mele so nin anun, yale elie mele nun anzin, senze'n 'ba lu tuun, sala'n ngo ta man kón. ²⁵ Nzalama'n-mo fi anwunno be 'ba tutu be gua asi. Anwunno

elo ninngwe so'n-mo kwalaaatin 'ba kpusu. ²⁶ Ebele nun anun, be 'ba nwun Mân Baa'n, ke o fi bolé nun anun nyanmiansu o le ba. O le tunmin kpili kpa o non anunminnyanmon. ²⁷ Temon so nun anun, o non yi nyanmiansu mmofue'n-mo ye o 'ba a o. O 'ba hohuan yi menian'n-mo mo be wo asie nun asu ewa lika kwalaa nun anvan.

Figi baka nun anwon anyindala'n
(*Matie 24.32-35, Luku 21.29-33*)

²⁸ “Emo fá bé nyin be tí figi baka nun anwon. Mele mo emo ko nwun ke asaa mma a fifi yi nwon'n, mo yi nyá'n le wula'n, anum emo si ke mele kpa'n mo be nyan su mma nun a kpunngwe. ²⁹ Yi su kusu ala, mele mo emo ko nwun ehi kwalaa'n, anum emo si ke Mân Baa nun ewale nun a ju a yue, o'a mantan emo koku. ³⁰ Mun kan yi ananhale mun kele emo ke ajulisu menian ehi-mo ngo yue man wu nan ninngwe so'n-mo temon a ju. ³¹ Anwonno non asi 'ba kpe nun, nan min Non Ejole'n die, o mgbe man nun lé.

Emo tánlan be sisa
(*Matie 24.36-44*)

³² “Nan kusu cian so'n, anaan dae so'n, yi die, swanlan fii nzi man. Nyanmiansu mmofue'n-mo o, Nyanmian Awa nun o, bé fii be nzi man. Sie nun angonmun ye o si o. ³³ Emo nían bé nwon kpa, emo tánlan be sisa. Afi emo nzi man mele mo ninngwe so'n-mo ko a o. ³⁴ O ti ke swanlan m'o le ko atin, mo o'a yaci yi awulo'n o'a wula yi ngwa'n-mo asa nun o. O'a fa swanlan kun junman die m'o fata ke o di'n o'a man yi. O feleli swanlan'n m'o sisa awulo nun an, yi nwan: 'Wó die, n'e dafi.' ³⁵ Yi ti, emo tánlan be sisa. Afi emo nzi man mele mo swanlan'n m'o le awulo'n ko a o. ³⁶ Se o 'ba nosuba e, se alimunnun e, se alibahian e, se ngelemo e, emo nzi man. Afi, se o ba nvu nun, nan emo le dafi a, o ngo yo man sese. ³⁷ Mo mun kan mun kele emo'n, mun kan mun man menian'n-mo kwalaaatin: Emo tánlan be sisa.”

14

Zufu mgbain'n-mo 'ba ho Zozi ati ahuan
(*Matie 26.1-5, Luku 22.1-2, Zvan 11.45-53*)

¹ M'o ka cian nnyuan nan Paki'n non kpaon'n mo fali ayile non man nun'n feti nun a ju'n, Nyanmian teeyifu be mgbain'n-mo, non mala nun asu mgbain'n-mo ko kponnde atin mo be 'sin so nan be ci Zozi be kun yi. ² Ehi, be ko han yi bé afian elo ke: “Nán be man ye ci yi feti nun anun. Se ye ci yi feti nun anun an, bagua'n 'ba jasú yé komin anun.”

Balasua kon 'ba kaci anatili gua Zozi ati nun asu
(*Matie 26.6-13, Zvan 12.1-8*)

³ Anun Zozi wo Betanin. O ko sike bian kun awulo. Bian so'n li Simon, o ti kokobefue daba. Be gua tabili nun anwon mo be 'di like'n, balasua kon ko a, o le anatili bondoman kun yi sa nun. Anatili mo yi gua yo si kpa wo bondoman so nun anun. Baka'n mo be fele yi náá'n ye be fa be yo anatili so nun o. Balasua'n ko ho bondoman'n, o ko kaci nun anatili'n o ko gua Zozi ati nun asu.

⁴ Balasua so'n nyolie'n ngo yo man bé mo be gua ebele'n mmie-mo fe. Be ko han yi bé afian elo ke: “Anatili ehi esecie die nun abu yo le benin? ⁵ Ahan be kuala ke be tonun yi jete fufue eya nsan be fa yi esika'n be ce ehianfue'n-mo!” Be ko jujo balasua so'n kpa.

⁶ Zozi nwan: “Emo yáci yi koun. Nzuke ati ye emo le di yi nwon yale o? Like kpa ye o'a yo o'a man min o. ⁷ Ehianfue'n-mo die, emo non bé gua ewa dahuu.

Cian biala mɔ ɛmɔ kulo'n, ɛmɔ kɔala ke be yɔ bɛ ye. Nan mɪn die, ɛmɔ non mun le man ndanlanman daa. ⁸ M'ɔ kɔala yɪ yɔ'n yɛ ɔ'a yɔ ɔ. ɔ'a li mɔa ɔ'a fa anatɪlɪ'n ɔ a gugua mɪn nwon. ɔ ti ke mɪn esie yɛ ɔ'a sie nun ɔ. ⁹ Mun kan yɪ ananhɔle mun kele ɛmɔ ke eyuadɪ'n lika biala mɔ be 'bɔ Ejɔlekpa'n, bɛ ti 'kacɪ balasua ehi be kan like mɔ ɔ'a yɔ nun anwon ejɔle."

Zudasɪ 'ba yɪ Zozi man Nyanmɪan tɛyɪfɔvɛ mgbain'n-mɔ
(Matie 26.14-16, Luku 22.3-6)

¹⁰ Mɔ Zozi hanɪn sɔ yuelɪ'n, Zudasɪ Isikaliɔtɪ m'ɔ wɔ Zozi menian bulu non nnyuan nun anun bie'n, ɔ kɔ hɔ kɔ tɔ tɛyɪfɔvɛ mgbain'n-mɔ, ke ɔ 'yɪ Zozi man bɛ. ¹¹ Zudasɪ bɔli bɛ amannɛ mɔ be tɪlɪ ejɔle sɔ'n, be lili yɪ nwon fɛ kpa. Be kɔ han be kɔ hele yɪ ke sɛ ɔ man bɛ sa kan Zozi sakpa a, be 'man yɪ esika. Zudasɪ kɔ kpɔnnɛ atin mɔ ɔ 'sɪn sɔ ɔ yɪ Zozi man'n.

Zozi non yɪ menian'n-mɔ 'ba li Pakɪ alɛ'n
(Matie 26.17-25, Luku 22.7-14,21-23, Zvan 13.21-30)

¹² Ehi, cian'n mɔ be kun tɛ ɛyɛ bɔa'n, cian sɔ'n kɔnmgbɔ yɛ be di kpaɔn'n mɔ fali ayile non man nun'n fetɪ'n, Zozi menian'n-mɔ kɔ bisa yɪ ke: "Ninhan yɛ e kulo ke yɛ hɔ tɔn *Pakɪ alɛ nun ɔ?"

¹³ Ehi a, Zozi kɔ sɔan yɪ menian'n-mɔ anun nnyuan, yɪ nwan: "ɛmɔ hɔ kulo nun asɔ, ɛmɔ non belenzua kɔn 'ba yia. ɔ sɔ nzue awɔa kɔn anun. ɛmɔ sɪ yɪ sɔ, ¹⁴ nán lika m'ɔ kɔ wɔlɔ'n, ɛmɔ sé awulo nun asɔ munɪan'n ke: 'Yɛ Mun nwan yɛ bɪsa wɔ ke sua'n m'ɔ non yɪ menian'n-mɔ 'di Pakɪ'n nun'n wɔ nin?' ¹⁵ Nán ɔ 'ba hele ɛmɔ dabelɛ kpili kɔn awaa nun asɔ elɔ. B'a yue nun sesie. ɛmɔ sésie Pakɪ alɛ nun ebele."

¹⁶ Zozi menian nnyuan'n kɔ hɔ kɔ ju kulo nun asɔ. Mɔ be juli elɔ'n, ke Zozi kpɪnɪn hanɪn yɪ'n, be nwonɪn yɪ kwalaa sɔ. Be kɔ tɔn Pakɪ alɛ'n be kɔ sesie yɪ ebele.

¹⁷ Nɔsɔba, Zozi non yɪ menian bulu non nnyuan'n, be kɔ a. ¹⁸ Be gua tɔbɪli nun anwon mɔ be 'didɪ'n, Zozi nwan: "Mun kan yɪ ananhɔle mun kele ɛmɔ ke ɛmɔ anun kɔn m'ɔ non mɪn le didɪ'n, ɔ 'ba yɪ mɪn man."

¹⁹ Yɪ menian'n-mɔ anwon kɔ bubu bɛ. Bɛ nunhan kɔn biala nwan: "Yɛ Mun, nán mɪn ɔ."

²⁰ Zozi nwan: "ɛmɔ menian bulu non nnyuan'n, nunhan mɔ mɪn non yɪ yɛ sa wɔ talie kɔn anun'n, yɪ dein ɔ. ²¹ *Mân Baa'n 'ba wu ke be kpɪnɪn be hanɪn yɪ wɔ ehele Ejɔle kalata nun anun'n. Nan sɔanlan'n mɔ ɔ 'ba yɪ yɪ man'n, munnzue hán yɪ! ɔ ti kpa ke ahan b'a nɔwɔ man sɔanlan sɔ'n bɔbɔ!"

Zozi 'ba man yɪ menian'n-mɔ kominnian
(Matie 26.26-30, Luku 22.15-20, 1 Kolɪntɪ 11.23-25)

²² Tɛmɔn mɔ be 'di like'n, Zozi kɔ fa kpaɔn, ɔ kɔ la Nyanmɪan asɪ. M'ɔ lah Nyanmɪan asɪ yuelɪ'n, ɔ kɔ bubu nun kɔ man yɪ menian'n-mɔ. Yɪ nwan: "ɛmɔ lé kpaɔn ehi be lí, ɔ ti mɪn nwonnaan."

²³ M'ɔ hanɪn sɔ yuelɪ'n, ɔ kɔ fa divɪn kangɔ kɔn. ɔ kɔ la Nyanmɪan asɪ kɔ yue. ɔ kɔ fa kɔ man bɛ. Bɛ kwalaa be kɔ non. ²⁴ Yɪ nwan: "Nzan ehi tɪ mɪn moja. ɔ di Nyanmɪan nyɪhyɛ'n m'ɔ non ɛmɔ le di nun ajinlanmun. Moja sɔ'n, b'a butu yɪ b'a man menian dɔɔn. ²⁵ Mun kan yɪ ananhɔle mun kele ɛmɔ ke mun non ɛmɔ yɛ ngɔ non man nzan fɪ kɔn dede ɔ 'ju cian mɔ yɛ kɔ yia Nyanmɪan Belemgbin Mân nun anun'n yɛ yɛ 'non nzan fɔfɔle ɔ."

²⁶ Mɔ Zozi hanɪn sɔ yuelɪ'n, be kɔ tɔ Izalayɛ ayɛ ɛyɛ ejue. Be fi ebele, be kɔ fa *Olivɔ bɔka nun atin'n.

Zozi 'ba han ke Pielɛ 'ba se ke ɔ nzi man yí
(Matie 26.31-35, Luku 22.31-34, Zɔan 13.36-38)

²⁷ Bɛ hali juli bɔka nun asɔ ɛɔ a, Zozi nwan: “Ɛmɔ kwalaa 'ba nwanndi mín. Afɛ b'a hɛlɛ yí kɛ:

Mín 'ba hun bɔa ɛnianfɔvɛ'n,
yí mmɔa'n-mɔ kwalaa 'ba bɔ asanndɛ.”

²⁸ Nan Zozi selɛ bɛ kɛ: “Sɛ n vi ewue nun mín tinngɛ a, mún 'di mɔa ɛmɔ anyunnun Galile mán nun anun ɛɔ.”

²⁹ Pielɛ nwan: “Sɛ bɛ kwalaa bɛ nwanndi wɔ a, mín kpɔnmgbɛ cein diɛ mún nnwanndi man wɔ.”

³⁰ Ɛhɛ a, Zozi nwan: “Mún kan yí ananhɔlɛ mún keke wɔ kɛ, ɛnɛ kɔngɔɛ dein, ɔ nun dede mɔ akɔ'n 'bɔ kokolokoo fá nnyuan'n, anun a han yí fá nsan kɛ ɛ nzi man mín.”

³¹ M'ɔ hanlun sɔ'n, Pielɛ kɔ han yí selɛ kpa kɛ: “Sɛ ɔ fata kɛ mún nun wɔ yɛ wu bɔbɔ a, yɛ 'wu. Cian bie lé mún ngan man kɛ mún nzi man wɔ.” Zozi menian'n-mɔ kwalaa kɔ han sɔ.

Zozi 'ba yɔ asɔnun Getɛsemanne
(Matie 26.36-46, Luku 22.39-46)

³² M'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi nun yí menian'n-mɔ hɔli Olivu bɔka nun asɔ lika kɔn. Lika sɔ'n, bɛ fele yí Getɛsemane. Bɛ juli ɛbele a, Zozi nwan: “Ɛmɔ tánlan ɛwa, nan mún 'tɛ mín nwon kaan mún yɔ asɔnun.” ³³ Ɔ nun Pielɛ nun Zɔan nun Zɔaki bɛ kɔ ti bɛ nwon. Esulo nun alɔabɔ kɔ han Zozi. ³⁴ Ɔ kɔ han kɔ hele yí menian nsan'n kɛ: “Ewue nun anwon alɔabɔ lé kun mín. Ɛmɔ tánlan ɛwa, bɛ sísa.”

³⁵ M'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kɔ hɔ yí nyunnun kaan. Ɔ kɔ butu yí nyin asi ɔ kɔ selɛ kɛ amannunhunlun'n m'ɔ 'ba nwun yí dɔhyɔli sɔ nun anun'n, sɛ Nyanmian kwalaa yí kpala gua a, ɔ kpála gúa. ³⁶ Yí nzele nun anun, yí nwan: “Aba, mín Si, wɔ diɛ, like fíí nza man wɔ yɔ. Yí ti, amannunhunlun ɛhɛ mɔ mún 'ba nwun yí'n, mún 'selɛ wɔ kɛ ɛ kpála gúa. Nan kɔsɔ like biala anun, yɔ mɔ wɔ kunnun kulo nan n'ɛ yɔ mɔ mún kulo'n.”

³⁷ M'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kɔ sa kɔ a yí menian nsan'n-mɔ anwon ɛbele. Ɔ 'ba ju a, anun bɛ lé dafi. Ɔ feleli Pielɛ a, yí nwan: “Simɔn, ɛ lé dafi? A ngwala man asɛ tanlan dɔhyɔli kɔnmgbɛ cein? ³⁸ Ɛmɔ tánlan asi bɛ yɔ asɔnun nán Abɔnsanmɔn a nɔɔ man ɛmɔ a nnian man. Ɔ wɔ ɛmɔ ahɔnlun nun anun kɛ ɛmɔ 'yɔ, nan kɔsɔ anwɔnnaan'n lé man anwɔnsele.”

³⁹ Ɔ kɔ yaci bɛ ɛbele ɔ kɔ hɔ asɔnun ɛyɔle biegun. Ɔ kɔ han ɛjɔle kɔnmgbɛ sɔ'n. ⁴⁰ Ɛsɛ ɔ wɔ ɛɔ dede ɔ 'ba ju a, yí menian'n-mɔ lé dafi. Bɛ ngwala man bɛ nyin ti fíí. Bɛ nnwun man ɛjɔle mɔ bɛ kan bɛ keke yí ɔ.

⁴¹ M'ɔ walɛ yí kpɛ nsan nun asɔ'n, yí nwan: “Ɛmɔ tɛ dafi bɛ tɛ de bɛ ɛnwɔnmian? Ɔ'a yɔ kpa sɔ! Dɔɛ nun a ju. Ɛmɔ nían, bɛ 'ba yɛ *Mán Baa'n bɛ man menian ɛtɛfɔvɛ'n-mɔ. ⁴² Ɛmɔ jásv bɛ mán yɛ hó! Ɛmɔ nían, sɔanlan'n mɔ ɔ 'ba yɛ mín man'n, ɔ'a ju ɛwa.”

Zozi ɛhyɛ'n
(Matie 26.47-56, Luku 22.47-53, Zɔan 18.3-12)

⁴³ Zozi anwan ngɔ tɔ man, yí menian bulu nun nnyuan nun anun kɔn'n mɔ bɛ fele yí Zudasɛ'n kɔ fite ɛbele. Ɔ 'ba a, menian dɔɔn si yí sɔ. Bɛ lile dadɛ nun koloman. Menian sɔ'n-mɔ, tɛɛyɛfɔvɛ mgbain'n-mɔ, mala nun asɔ mgbain'n-mɔ nun Zufu mgbain'n-mɔ yɛ bɛ sɔanlun bɛ ɔ.

⁴⁴ Mɔ bɛ 'ba'n, Zudasɛ mɔ ɔ 'yɛ Zozi man'n kɔ hele bɛ nzɔlɛ kɔn. Yí nwan: “Sɔanlan'n mɔ n gɔ tɔ yí nun'n, anun ɛmɔ sɛ kɛ yí dein yí ɔ. Ɛmɔ hyí yí. Bɛ sɔ yí kpa bɛ nun yí hó.” ⁴⁵ Mɔ Zudasɛ juli ɛbele'n, ɔ kɔ kpunngɛ Zozi, yí nwan:

“*Labi!” M’o feleli yí yueli’n, o kò tó yí nun. ⁴⁶ Ebele ala, menian so’n-mò kò tì kò gua Zozi sù be kò hyí yí. ⁴⁷ Nan mò menian so’n-mò hyuli Zozi’n, yí menian’n-mò anun kòn kò hyùn yí dadie’n. O kò kpe Nyanmian teeyifube kpain nun akua nun anzo’n.

⁴⁸ M’o yòli so’n Zozi nwan: “Nzuke ati yê emò 'ba hyí mín an, emò le dadie non koloman o? Asu kodiawu y’ò le mín o? ⁴⁹ Cian daa mín non emò ye gua Nyanmian awulo nun anun, mun kekele emò Nyanmian Anvan Ejòle. Temòn so’n, emò ngwala man ke be ci mín. Nan o se ke o yó so nán ejòle’n mò Ehele Ejòle’n hanlun nun a kpun sù.” ⁵⁰ Ehi a, Zozi menian’n-mò kwalaa kò yaci yí kò nwanndi.

⁵¹ Anun kpafele kòn si Zozi sù, kisaan ala yê o gua yí nwòn o. Be kò hyí yí, ⁵² o kò foti bé sa, o kò yaci yí etanlan nun ebele. O kò fa yí nwòn mgban o kò nwanndi o kò ho.

*Be non Zozi 'ba ho teeyifube kpain nun aja sù
(Matie 26.57-68, Luku 22.54-55,63-71, Zvan 18.13-14,19-24)*

⁵³ Be non Zozi kò ho Nyanmian *teeyifube kpain nun anyunnun. Ebele yê Nyanmian teeyifube mgbain’n-mò non Zufu mgbain’n-mò, non *mala nun asu mgbain’n-mò kwalaa hòli yialì o. ⁵⁴ Pìeli si Zozi sù, o di yí fannvanndu. o kò ho dede Nyanmian teeyifube kpain nun awulo. O kò tanlan sìn nun anwòn ebele lika mò teeyifube kpain’n nzalafu’n-mò gua’n.

⁵⁵ Nyanmian teeyifube mgbain’n-mò, non bé kwalaa mò be di ejòle’n, be kò kpòndde atin mò be 'sun sù be tòn Zozi esvan, be kun yí. Be kpònddeli, kùsù be ngò nyan man bie. ⁵⁶ Afi menian mmie-mò dòn kpa kò tòn yí esvan, nan bé kòmngba’n b’a kpali kpali menian so’n-mò abu. ⁵⁷ Mmie-mò kò jasù, be kò li ato be kò tó Zozi abu. Bé nwan: ⁵⁸ “Y’a tì ke yí nwan: ‘Mun 'bubu Nyanmian awulo ehi mò menian’n-mò a si’n. Min 'fa cian nsan mun si yí fofòle. Fofòle so’n, nan kulo menian yê be 'si o.’” ⁵⁹ Nan ejòle kpòle kòmngba sò nun asu bòbò, bé ngòmìn, be kò kpali kpali bé bu.

⁶⁰ Ehi a, Nyanmian teeyifube kpain’n kò jasù bé kwalaa bé nyunnun ebele, o kò bisa Zozi ke: “Ejòle nwala ehi mò be le kan be gua wó sù’n, e mmua man bie o?”

⁶¹ Zozi ngò buke yí nwan ngò han ejòle fíí.

Nyanmian teeyifube kpain’n kò bisa yí biegun ke: “Asu *Kilisi’n m’ò tì yé mân'n defue’n y’ò le wó o? Nyanmian mò ye yí yí ayé’n, yí Wa y’ò le wó o?”

⁶² M’o bisali kosuan so’n, Zozi nwan: “Yuo o, Kilisi’n y’ò le mín. Nan emò kwalaa be 'ba nwun yí ke Mân Baa’n tì Nyanmian tunminfue’n yí fama sù. Ese emò 'ba nwun yí ke o fi nyanmiansù bolé nun anun o le ba.”

⁶³ Mò Nyanmian teeyifube kpain’n tulì yí sva’n, o kò sosua yí muonun yí taladie’n m’ò wula nun anun. Yí nwan: “Ye mgbòndde man adanzie fíí kón.

⁶⁴ Emò a tì ke o’a jujo o’a tia Nyanmian, yí ti, emò nwan nze?”

Bé kwalaa bé nwan o’a yo ete, o se ke be kun yí. ⁶⁵ Mmie-mò kò tótó yí nyunnun ngesele. Be kò fia yí nyin be kò tótó yí kòtòle. Bé nwan: “Kele yé svanlan’n mò o’a tótó wó kòtòle’n!” Teeyifube kpain’n nzalafu’n-mò kò kpaci kpaci yí nyin nun asu.

*Pìeli 'ba se ke o nzi man Zozi
(Matie 26.69-75, Luku 22.56-62, Zvan 18.15-18,25-27)*

⁶⁶ Anun Pìeli te wò awulo nun abu elo yê Nyanmian teeyifube kpain nun afanian’n-mò anun kòn wali o. ⁶⁷ M’ò nwunlin ke Pìeli tì sìn nin anwòn ebele’n, o kò nwun yí nzòle. Yí nwan: “Wó kùsù Zozi m’ò fi Nazeletin, e si yí sù bie.”

⁶⁸ M’ò hanlun so’n, Pìeli kò su yí akpòlòwa. Yí nwan: “Svanlan’n mò e le kan yí ejòle’n, mun nzi man yl.” Ehi a, o fi ebele o kò jasù, o kò ho kò jinlan awulo nun anvan nun anun elo [yê akò’n bòli o.]

⁶⁹ Mɔ afanɔan'n nwonlin yɔ'n, ɔ kɔ han yɔ biekun kɔ hele bɛ mɔ bɛ gua ebɛlɛ'n kɛ: "Bian ehi, ɔ wɔ bɛ nun bie!"

⁷⁰ Mɔ afanɔan'n hanlin sɔ'n, Pɛli kɔ su yɔ akpɔɔwɔa biekun. Kaan cɛ, bɛ mɔ bɛ wɔ ebɛlɛ'n kɔ han kɔ hele Pɛli biekun kɛ: "Ɔ ti ananhɔle, ɛ wɔ bɛ nun bie. Ɔ sanlin kɛ ɛ ti Galile mɔn nun anun sɔanlan."

⁷¹ Ehi a, Pɛli nwan: "Sɛ ato yɛ mun di a, Nyanmɔan Kpili tɔa mɔn yɔ nwon kale. Mun kan nda kɛ sɔanlan'n mɔ emɔ le kan yɔ ejɔlɛ'n, mɔn diɛ mun nzi man yɔ." ⁷² Kɛ ɔ 'kan sɔ nun ala, kokolokoo! Akɔ'n kɔ bɔ biekun. Pɛli ati kɔ kacɔ ejɔlɛ'n mɔ Zozi hanlin heleli yɔ'n. Zozi hanlin heleli yɔ kɛ: "Pɛli, ɔ nun dede mɔ akɔ'n 'bɔ kpɛ nnyuan'n, ɛ 'kan yɔ fɔ nsan kɛ ɛ nzi man mɔn." M'ɔ yɔli sɔ'n, Pɛli sunlin kpa.

15

Be nun Zozi 'ba hɔ kɔnmanna Pilatɔ aja sv

(Matie 27.1-2,11-14, Luku 23.1-5, Zvan 18.28-38)

¹ Mɔ alɛ hɔnlin'n, yɔ ngelemɔ, Nyanmɔan tɛyɔfɔe mgbain'n-mɔ, nun Zufɔ mgbain'n-mɔ nun bɛ mɔ bɛ di ejɔlɛ'n kwalaa nun mala nun asɔ mgbain'n-mɔ, bɛ kɔ yia bɛ kɔ fa ajɔnlin kɔn. Mɔ bɛ cɔcɔli Zozi yuel'n, bɛ kɔ fa yɔ bɛ kɔ hɔ kɔ wula Pilatɔ asa nun.

² Pilatɔ kɔ bisa yɔ kɛ: "Zufɔ'n-mɔ belemgbin'n y'ɔ le wɔ ɔ?"

Zozi nwan: "Yɛ wɔ nwan wɔ sv ɛ le kan nun ɔ."

³ Nyanmɔan tɛyɔfɔe mgbain'n-mɔ kɔ li ato dɔn kɔ gua Zozi anwɔn. ⁴ Pilatɔ kɔ bisa yɔ biekun kɛ: "Ejɔlɛ nwala ehi mɔ bɛ le kan bɛ gua wɔ sɔ'n, ɛ mmua man bie ɔ?"

⁵ Zozi ngɔ han man ejɔlɛ fɔi kɔn. Yɔ nyɔlɛ sɔ'n sinlin Pilatɔ anwɔn.

Pilatɔ 'ba man bɛ kun Zozi

(Matie 27.15-26, Luku 23.13-25, Zvan 18.39-19.16)

⁶ Bɛ 'di *Pakɔ feti biala a, sɔanlan mɔ bɛ kɔ tɔ yɔ fiadi mɔ menian'n-mɔ kulo kɛ bɛ yɔ yɔ'n, Pilatɔ yɔ sɔanlan sɔ'n. ⁷ Nan mɔ bɛ hɔli Zozi'n, anɔn bian kɔn la fiadi. Bian sɔ'n, bɛ fele yɔ Balabasi. Ɔ nun yɔ manngɔn mmie-mɔ bɛ jasɔli bɛ mɔn mgbain'n-mɔ akɔmɔn anun dede bɛ hunlin nun sɔanlan kɔn. Bɛ kɔ hɔli yɔ bɛ kɔ tɔ fiadi. ⁸ Meninsɔnman'n kɔ hɔ kɔ tɔ Pilatɔ. Bɛ kɔ sele yɔ kɛ ɔ yɔ like'n m'ɔ yɔ man bɛ daa'n.

⁹ Pilatɔ kɔ bisa bɛ kɛ: "Emɔ kulo kɛ n yɔci Zufɔ'n-mɔ belemgbin nun ɔ?"

¹⁰ Pilatɔ kɔ bisa bɛ kosuan sɔ'n, afɔ ɔ si fɔɔn kɛ ekpɔ mgban yɛ Nyanmɔan tɛyɔfɔe mgbain'n-mɔ kpɔ Zozi ɔ. Yɔ ti yɛ bɛ hɔli yɔ ɔ. ¹¹ Nyanmɔan tɛyɔfɔe mgbain'n-mɔ kɔ wowula meninsɔnman nun abɔ kɛ bɛ hɔn bɛ hɛle Pilatɔ maan ɔ yɔ Balabasi.

¹² Pilatɔ kɔ bisa bɛ biekun kɛ: "Sɔanlan'n mɔ emɔ fele yɔ Zufɔ'n-mɔ belemgbin'n, emɔ kulo kɛ n yɔ yɔ se?"

¹³ Bɛ kɔ tian kɔ bua Pilatɔ kɛ: "Man bɛ bɔbɔ yɔ kulɔwɔ sv."

¹⁴ Pilatɔ kɔ bisa bɛ biekun kɛ: "Nzuke ɛte diɛ kpa bɔbɔ yɛ ɔ'a yɔ ɔ?"

Bɛ kɔ tian sele kpa biekun kɔ bua Pilatɔ kɛ: "Man bɛ bɔbɔ yɔ kulɔwɔ sv."

¹⁵ Kemɔ Pilatɔ kulo kɛ meninsɔnman nun akunnun jɔ'n, ɔ kɔ yɔ Balabasi fi fiadi sua nun anun. Ɔ kɔ man yɔ nzalafɔ'n-mɔ kɔ fin Zozi mgbele. Eɛ ɔ kɔ fa yɔ kɔ wula bɛ sa nun kɛ bɛ bɔbɔ yɔ kulɔwɔ sv.

Nzalafɔ'n-mɔ 'ba gɔlv Zozi anwɔn

(Matie 27.27-31, Zvan 19.2-3)

¹⁶ Nzalafɔ'n-mɔ nun Zozi kɔ hɔ kɔnmanna awulo nun akunnun ɛɔ. Bɛ kɔ yia nzalafɔ'n-mɔ kwalaaatin. ¹⁷ Bɛ kɔ fa taladiɛ kɔkɔle bɛ kɔ wula yɔ, ɛsɛ bɛ kɔ nwon mmowe abotile bɛ kɔ bɔ yɔ ti. ¹⁸ Mɔ bɛ yɔli sɔ yuel'n, bɛ kɔ yɔ yɔ like. Bɛ nwan:

"Zufu'n-mə belemgbin, ahun o!" ¹⁹ Be 'fa baka be fin yí ti nun anun, anun be 'tutu yí nwɔn ngesele. Be 'kutu anun be 'bebele bé nwɔn así yí nyunnun ebele. ²⁰ Mə be yeyalali yí nwɔn yueli'n, be kə yí taladi kəkəle'n mə be falí be wulali yí'n. Be kə fa yí muonun yí di'e'n be kə wula yí. Be nun yí kə hə kulo'n tiba, be 'kə a bəbɔ yí koləwa su.

Be 'ba bəbɔ Zozí koləwa su

(Matie 27.32-44, Luku 23.26-43, Zvan 19.17-27)

²¹ Anun bian kɔn fi yí ebolo ə le ba. Bian sɔ'n be fele yí Simɔn. ɔ fi kulo'n mə be fele yí Silenun nun asɔ. Yí mma-mə y'ɔ le Alegızanndılı nɔn Lufusi. Nzalafu'n-mə kə hyi yí be kə fa Zozí koləwa'n be kə sua yí. ²² Be nɔn Zozí kə hə lika kɔn. Be fele lika sɔ'n Gəlgota. Gəlgota'n, yí bɔ y'ɔ le kə "tile kangə lika". ²³ Nzalafu'n-mə kə fa divin be kə man Zozí kə ə nún. Divin sɔ'n, be gualí nun ayile'n mə be fele yí mɔin'n. (Mɔin sɔ'n, be nɔn an, be nɔwun man yale'n sɔnman.) Zozí ngə nɔn man. ²⁴ Be kə bəbɔ yí koləwa su. Ese be kə hyɔn tondo be kə hye yí taladi'e'n-mə be kə fa.

²⁵ Ngelemə dəe ngvanlan yê be bəbɔli Zozí koləwa nun asɔ ə. ²⁶ Like'n mə yí ti yê be le kun yí'n, b'a hele b'a bə yí ti sɔ ebele ke: "Zufu'n-mə belemgbin". ²⁷ Be kə bəbɔ kodiawu nnyuan kɔsɔ koləwa su Zozí anwɔn ebele. Kɔn wə yí sa fama sɔ, kɔn kɔsɔ wə yí sa bə sɔ. [²⁸ Ke ə yəli mə Eहेले Eजले'n kɔnɔn sɔ nun anun. Afi, be heleli yí ke: *B'a ha yí b'a wula etefve'n-mə anun.*] ²⁹ Bé mə be 'sɔn ebele'n, be kəsə kəsə bé ti'n, anun be le kpe yí nzɔba. Bé nwan: "E! Wə mə wə nwan ε 'bu Nyanmian awulo'n nán ε fa cian nsan ε si'n, ³⁰ de wə nwɔn fi koləwa nun asu ju e!"

³¹ Nyanmian tɛeyifɛ mgbain'n-mə, nɔn mala nun asɔ mgbain'n-mə kɔsɔ kə gɔb yí nwɔn. Bé nwan: "ɔ'ə le menian ɛhunɔn-mə ngvan, kɔsɔ ə ngvəla man yí nwɔn de. ³² Yí mə yí nwan ə ti Kilisi'n, Izalayə belemgbin", ə fi koləwa nun asɔ ə jú asɔ maan yə nwún yí e! Se yə nwun yí a, yə 'de yí yə di." Kodiawu nnyuan'n mə be bəbɔli bé koləwa su Zozí anwɔn ebele'n kɔsɔ kə kpe yí nzɔba.

Zozí ewue'n

(Matie 27.45-56, Luku 23.44-49, Zvan 19.28-30)

³³ Mə senze'n jinlanɔn bé ti afian'n, awosin kə wula mán'n lika koalaatin dede nəsɔba dəe nsan. ³⁴ Nan mə dəe nsan juli'n, Zozí kə tian nun sele kpa, yí nwan: "Eloyi, Eloyi, lama sabakitanin?" Yí bɔ y'ɔ le ke: "Mɔin Nyanmian, mɔin Nyanmian, nzuke ati yé a yaci mɔn a tv ə?"

³⁵ Bé mə be wə ebele'n mmie-mə mə be tili yí ngan'n, bé nwan: "Emə tie, ə le fele Eli!"

³⁶ Bé nunhan kɔn kə nwanndi ə kə hə kə fa eminlan. ɔ kə bɔ yí divin bisii nun ə kə sinnze yí baka kɔn ati. ɔ kə tunge yí Zozí anyunnun ke ə nún. Yí nwan: "Emə jinlan! Yə 'ba nian se Eli kə a kə jula yí a!"

³⁷ M'ɔ yəli sɔ'n, Zozí kə tian nun sele kpa, ə kə ha nun.

³⁸ Mgebe nun etanlan'n m'ɔ ja Nyanmian sua nun anun'n, ə kə bɔ yí anwunno ə kə sua seSe nnyuan dede ə kə ju yí bɔ asɔ. ³⁹ Anun *Ləmɔn nzalafu kɔnɔn nun anyun tua Zozí. M'ɔ nwunɔn ke Zozí tianɔn ə halı nun'n, yí nwan: "ɔ ti ananhəle, bian ɛhi ti Nyanmian Awa sakpa!"

⁴⁰ Anun mmalasua mmie-mə kɔsɔ jijin mɔva yê be le nian Zozí ə. Mmalasua sɔ'n-mə, Mali m'ɔ fi Magidala'n, Zɔakı m'ɔ ti Kutua'n nɔn Zozɔ anin Mali, ə nɔn Salome, be wə bé nun bie. ⁴¹ Mə anun Zozí wə Galile'n, be sili yí sɔ, be solı yí. Mmalasua'n-mə mə anun be jijin ebele'n, mmie-mə dɔɔn kɔsɔ sili Zozí sɔ be wali Zoluzalemɔn.

Zozi esie'n

(Matie 27.57-61, Luku 23.50-56, Zvan 19.38-42)

⁴² Cian sɔ'n ti cian mɔ Zufu'n-mɔ fa bɔbɔa bɛ nwɔn bɛ sie ɔ. Afi alie'n m'ɔ tɔtɔa y'i'n ti enwɔnmian ele cian. Mɔ alie'n 'kɔ y'i nɔsɔba nun'n, ⁴³ Zozefu m'ɔ fi kulo mɔ bɛ fele y'i Alimate nun asu'n kɔ a. Bɛ mɔ bɛ di Izalayɛ mɔn nun anun ejɔle'n, bɛ bie y'ɔ le y'i. Menian'n-mɔ felɪ y'i kpa. Y'i kɔsɔ ɔ le nwɔnnde Nyanmian Belemgbin Mɔn'n. ɔ kɔ nyan anwɔnsele ɔ kɔ hɔ Pilatɪ anwɔn elɔ. ɔ kɔ sele y'i ke ɔ fɔ Zozi fuin'n mɔn y'i. ⁴⁴ Ejɔle'n kɔ sin Pilatɪ anwɔn. Afi ɔ njɔnlɪn man ke Zozi kɔ wu nde-nde sɔa ɔ. Ehika ati, ɔ kɔ y'i sɔanlan kɔ hɔ kɔ fele nzalafu'n-mɔ kpain'n ɔ kɔ bisa y'i se Zozi wuli nde sakpa a. ⁴⁵ Mɔ nzalafu kpain'n walɪ hanlɪn heleli y'i ke ɔ ti sɔ sakpa'n, ɔ kɔ man Zozefu atɪn ke ɔ fɔ y'i fuin'n. ⁴⁶ Zozefu kɔ to kisaan. ɔ kɔ y'i Zozi fuin'n fi kolɔwa nun asu. ɔ kɔ fa kisaan'n kɔ fɔfɔ y'i nwɔn. ɔ kɔ hɔ kɔ sie y'i seka kɔn anun. Seka sɔ'n, bɔka m'ɔ ti ebɔta'n, nun yɛ bɛ kotolɪ y'i ɔ. ɔ kɔ kunndo ebɔe kɔn kɔ nyin y'i anɔan'n. ⁴⁷ Mali m'ɔ fi Magidala'n, ɔ nɔn Zozu anin Mali, bɛ nwunlin lika mɔ bɛ siehɪ Zozi'n.

16

Zozi ewuetinng'e'n

(Matie 28.1-8, Luku 24.1-12, Zvan 20.1-10)

¹ Mɔ enwɔnmian ele cian'n sɪnlɪn'n, Mali m'ɔ fi Magidala'n, ɔ nɔn Zɔvakɪ anin Mali, nɔn Salome, bɛ kɔ to alufanlan ke bɛ 'kɔ a fa bɛ kɔ kpɔkpa Zozi fuin'n. ² Mɔle'n ngelemɔ, mɔ senze'n 'fite'n, bɛ kɔ hɔ seka nun asu. ³ Bɛ kɔ han y'i bɛ afian elɔ ke: "Nwan yɛ yɛ nyan y'i maan ɔ kunndo ebɔe'n m'ɔ nyin seka nun anɔan'n man yɛ ɔ?"

⁴ Nan mɔ bɛ hanlɪn sɔ'n, bɛ 'tɔ bɛ nyin an, bɛ kɔ nwun ke ebɔe kpilɪ'n m'ɔ nyin seka nun anɔan'n kisa ahanmian dada angɔnmɪn. ⁵ Ehi a, bɛ kɔ wɔlɔ seka nun anun. Bɛ 'nian an, anɪn kpafele kɔn wula taladiɛ fufue ɔ ti fama sɔ ebɛle. Esulo kɔ han bɛ.

⁶ Nan kpafele'n nwan: "Nɔn bɛ sulo. Emɔ le kpɔnnde Zozi m'ɔ fi Nazaletɪ'n, mɔ bɛ bɔbɔli y'i kolɔwa sɔ'n? ɔ'a hɪn. ɔ nɔn man ewa. Emɔ nian lika mɔ bɛ tɔli y'i'n. ⁷ Nan emɔ hɔ bɔ y'i menian'n-mɔ nɔn Pielɪ amannɪe ke ɔ le di mɔa bɛ nyunnun Galile mɔn nun anun elɔ. Ke ɔ hanlɪn heleli bɛ'n, elɔ yɛ bɛ 'ba nwun y'i ɔ."

⁸ Mɔ kpafele sɔ'n hanlɪn sɔ heleli bɛ yuelɪ'n, bɛ fi seka nun anun bɛ kɔ fite. Bɛ kɔ gua bɛ ja asi. Afi esulo hanlɪn bɛ, bɛ nwɔn wɔsɔli bɛ kpa. Kemɔ esulo hanlɪn bɛ nun ati, bɛ ngɔ han ejɔle bɛ ngɔ hele sɔanlan fii.

Zozi 'ba yɪ yɪ nwɔn kele yɪ menian'n-mɔ

(Matie 28.9-10, Zvan 20.11-18)

[⁹ Mɔle'n ngelemɔ tutun mɔ Zozi fi ewue nun tinngeli'n, ɔ lili mɔa ɔ yili y'i nwɔn ɔ heleli Mali m'ɔ fi Magidala'n. Mali sɔ'n, Zozi tuli y'i nun wawe ete nsu. ¹⁰ ɔ kɔ hɔ kɔ bɔ amannɪe kɔ hele bɛ mɔ bɛ nɔn Zozi sanlɪn nun'n. Anun bɛ lɔa te bɔ bɛ nwɔn bɛ te sun y'i. ¹¹ Mɔ bɛ tɔli amannɪe'n mɔ Mali bɔli heleli bɛ ke Zozi a tinngɛ nɔn ɔ'a nwun y'i'n, b'a nne b'a nni man.

Zozi 'ba yɪ yɪ nwɔn kele yɪ menian'n-mɔ anun nnyuan

(Luku 24.13-35)

¹² Ehi anzin, Zozi kɔ yɪ yɪ nwɔn ngacile biekuɔn ɔ kɔ hele yɪ menian'n-mɔ anun nnyuan. Menian nnyuan sɔ'n-mɔ, anɪn bɛ le kɔ nanmue nun. ¹³ Bɛ kɔ sa bɛ nzin bɛ kɔ a kɔ bɔ ehɪnlɪn-mɔ amannɪe. Bɛ hanlɪn heleli bɛ a, bɛ ngɔ le bɛ ngɔ li man biekuɔn.

Zozi 'ba yi yi nwon keke yi menian bulu non kon'n

(Matie 28.16-20, Luku 24.36-49, Zvan 20.19-23)

¹⁴ Ehi anzin, anin Zozi menian bulu non kon'n gua tabili nwon be le didi. Zozi ko yi yi nwon o ko hele be. O ko tu be nyunnun wo dedi'n mo be le man yi non be ahonlin ketee nin anwon. O sanlin ke, o fi ewue nun tinngele'n, amannie'n mo be mo be nwunlin yi'n bol'n, ehunlin-mo a nne b'a nni man.

¹⁵ Ehi, Zozi ko han ko hele be ke: "Emo ho man'n lika kwalaitin, be ho bo Nyanman Ejolekpa'n be hele eyuadi'n. ¹⁶ Swanlan mo ko le ko li, mo ko man emo ko sonun yi'n, o 'nyan yi ti. Nan swanlan mo o'a nne o'a nni man'n, yi ti 'ka nun. ¹⁷ Be mo be ko le be ko li'n, e 'nwun nyole mo be 'ba yo'n: Be 'fvan wawe ete'n-mo wo min dunman nun. Be 'kan anie nvofole-mo. ¹⁸ Se be so owo nun o, se be di ayile mo kun swanlan babo a, like fi ng'o yo man be. Se be fa be sa be fua nwuluwafobe'n-mo anwon an, nwuluwafobe'n-mo 'ti akpale."

Zozi anwunno fve'n

(Luku 24.50-53)

¹⁹ Mo ye Min Zozi hanlin ejole so'n-mo yuel'n, o ko fu ko ho anwunno. O ko ho ko tanlan Nyanman Kpili fama so. ²⁰ Zozi menian'n-mo ko ho ko bo Ejolekpa'n lika kwalaitin. Ye Min ko jinlan be nzin wo be junman nin anun. O man be yoli asinbenwon ninnge. Asinbenwon ninnge so'n-mo keke be be non ejole'n ti ananhole sakpa.]

EJOLEKPA'N MƏ LUKU HELELI'N

M'ə wə nun'n

Nwan sʋanlan die y'ə le Luku? Anin Luku di dəkote junman (Koloso 4.14). Ɔ bokali Zozi Bəfue Pəlv (2 Timote 4.11, Filemon 24). Ɔ non yí y'ə həlɔ Ləmɔn kulo nun asu ə. Ɔ heleli kalata ndundun nnyuan. Nunhan kɔn y'ə le Ejolekpa ehi m'ə kan Zozi Kilisi anwɔn ejole'n. Kalata ehunlun, be fele yí “Zozi mməfue'n-mə junman'n”. Ɔ heleli kalata nnyuan so'n nwanlun sʋanlan kɔn. Sʋanlan so'n ti abulba kpili kpa. Be fele yí Teofili, yí bu y'ə le ke “Nyanmian amanngɔn”. Luku muonun a nnwun man Zozi yí nyinsu, nan ə bisali bisali Zozi anwɔn ejole'n bé mə be nwunlin yí bé nyinsu nun anwɔn elə kwalaa nán ə'a hele kalata kanlanman ehi.

Ejolekpa ehi anun, Luku le kele yé ke Zozi ti mán mán'n kwalaa Ngʋandefue. Afi, ke Zozi hanlin heleli Zase'n, yí nwan ə 'ba kpɔndɛ bé mə b'a minlin'n-mə nán ə de bé ngʋan (19.10).

Luku falɔ Zʋan Batisi non Zozi awəle nun anwɔn ejole ə bəli yí kalata nun abu (yí ti 1-2). Ese ə le kan ke Zʋan Batisi kpɔnlun sɔnlun Zozi ə non ke Abɔnsanmɔn kpɔnlun səlɔ yí nianlun nun anwɔn ejole (3.1-4.13). Ese Luku le kan Zozi junman'n m'ə lili yí Galile mán nun nun anwɔn ejole (4.14-9.50). Galile mán nun, Zozi bəli Nyanmian Belemgbin Mán nun anwɔn Ejolekpa'n, ese ə manlin nwuluwafue dɔɔn anwɔn salɔ. Zozi feleli menian bulu non nnyuan yí nwɔn. Ɔ sʋanlin bé maan bé kɔsu be həlɔ bəli Ejolekpa'n, ese be manlin nwuluwafue'n-mə anwɔn salɔ. Ehi anzin, Luku le kele yé ke ə kpɔnlun yəli mə Zozi falɔ Zoluzalemɔn atin'n (9.51-19.28). Zozi yili menian abulasu non nnyuan biekun ə sʋanlin bé nnyuan nnyuan ke be lí mʋa lika kwalaa mə yí muonun ə 'ba sɔn'n. Zozi buli anyɔndala dɔɔn ə heheleli menian'n-mə Nyanmian ninngɛ. Ejolekpa nun agualɛ nun, Luku man yé nwun yí ke Zozi juli Zoluzalemɔn. Ebele Zufu mgbain'n-mə mianlin Ləmɔn kɔnmanna Pilatɔ maan be hunlin Zozi kɔlɔwa sʋ. Yí cian nsan nun asu, Zozi fi ewue nun tinnɛli, ə yili yí nwɔn heleli yí menian'n-mə, ese ə fɔli həlɔ nyanmiansu (19.28-24.53).

¹ Kpain Teofili,

Ninngɛ mgbili mgbili'n mə Nyanmian a yə wə yé afian ewa'n, menian dɔɔn a bə yí bu be le kele ejole sɔ'n-mə. ² Bé mə be nwunlin ninngɛ sɔ'n-mə abubu nun, mə be yili bé ke be hán Nyanmian Anɔan Ejole'n, ejole mə be hanlin be heleli yé'n, yí fɔ́n yé menian'n-mə heleli nun ə. ³ Yí ti, mún kɔsu, m'an bisa bisa nun m'an nwun yí fɔ́n ke ejole'n kpɔnlun bəli yí bu ngelemə nun'n. M'an nian an, anin Kpain, ə ti kpa ke mún kele wó mún sʋsə sʋ mún kan ejole sɔ'n mún kele wó. ⁴ Mún kele kalata ehi mún nwan wó maan e nwun yí ke ejole'n mə a ti'n ti ananhəle sakpa.

Nyanmiansu bəfue Gabiliye 'ba han

Zʋan Batisi awəle nun anwɔn ejole

⁵ Ehi, belemgbin Elodɔ m'ə sie Zude mán'n bele sʋ, anin bian kɔn wə ebele. Bian sɔ'n, be fele yí Zakali. Ɔ ti Nyanmian tɛɛyifue wə tɛɛyifue Abia fâ nun anun. Be fele yí yí nun Elizabetɔ, ə fi Nyanmian tɛɛyifue kpain Aalɔn aflie nun anun. ⁶ Bé menian nnyuan'n, be ti fɔ́n wə Nyanmian anyunnun. Bé nyin sə

Nyanmian. Be di yí mala nun aso. ⁷ Nan koso be woli man baa fíí, o sanlin ke Elizabeti ti mota, ese bé menian nnyuan'n b'a yo mgbain.

⁸ Cian kon, anin Zakali le di yí teeyie junman'n wə Nyanmian anyunnun, afi anin Nyanmian junman elie nun a to bé fâ die'n. ⁹ Ke bé mala'n kele'n, o di ke be cwin tondo nán be yi swanlan'n mɔ o 'yala alufanlan'n wə Nyanmian sua nun anin lika mɔ be yala yí'n. Be hyunlin tondo nun an, be ko yi Zakali. Zakali ko ho ko wolo Nyanmian sua nun anin, o ko bo yi junman nun abu. ¹⁰ Mɔ o 'yala alufanlan'n, anin menian'n-mɔ kwalaa gua awulo efan be le yo asonun be man bé nwon.

¹¹ Ebele ala, yé Mun bəfoe'n kon ko yi yí nwon ko hele Zakali. Bəfoe so'n jin tabil'n mɔ be yala alufanlan'n so'n fama so ebele. ¹² Mɔ Zakali nwunlin yí'n, yí kunnun ko ti yí, ese esulo ko han yí. ¹³ Bəfoe'n nwan: "Zakali, n'ε sulo! Nan Nyanmian Kpili a tie wó nzele'n. Wó yi Elizabeti 'ba wə baa belenzua kon man wó. Baa so'n, ton yi Zwan. ¹⁴ E 'ba li yi nwon fe kpa, menian dɔwn koso 'ba li yi awole nun anwon ndutue. ¹⁵ O sanlin ke o 'ba yo swanlan kpili wə yé Mun anyunnun. Baa so'n, o mma nnon man divin anaan nzan sele ngacile biala. Be 'wo yi a, anin Nyanmian Wawe Nwanzan-nwanzan wə yi nun kpa. ¹⁶ O 'cwin Izalayε amma'n-mɔ dɔwn ba yé Mun m'ɔ ti bé Nyanmian nun anwon biekun. ¹⁷ O le kpomanfoe *Eli ajonlin'n non yi tunmin'n, yi muonun o 'di kpoman wə Nyanmian anyunnun o sesie sie'n-mɔ nun bé mma'n-mɔ afian. O man bé mɔ bé nyin nzo man Nyanmian'n nwun ngele ke sesefoe'n-mɔ. O man menian'n-mɔ sesie bé nwon be nwonnɛ yé Mɔn."

¹⁸ Zakali ko bisa bəfoe'n ke: "Anun, mun 'yo se nán m'an nwun yi ananhole. O sanlin ke mɔn muonun, m'an yo awolowa. Mɔn yi koso a yo awolowa."

¹⁹ Bəfoe'n nwan: "Be fele mɔn Gabiliye. Mɔn yé mun jinlan Nyanmian anyunnun mun so yi o. O'a swan mɔn ke m mála n gán ejole fe ehi n géle wó.

²⁰ Mele'n ju a, mɔn non ejole'n 'kpin so. Nan koso, kemɔ a nne man ejole so nun a nni man'n, ε 'ba to amunle, ε ngo huala man jɔɔ dede o 'ju temon mɔ ejole'n mɔ m'an han'n ko kpin so'n."

²¹ O 'ba yo so'n, menian'n-mɔ gua awulo εwa b'a nwonnɛ dede o'a sin bé nwon ke Zakali fi Nyanmian sua nun anin nvite man o. ²² Nan mele mɔ afi Zakali fi Nyanmian sua nun anin fiteli'n, o a ngwala man ejole kan kele bé. Menian'n-mɔ ko nwun ke like a fite yi Nyanmian sua nun anin εo. O 'kan ejole'n kele bé a, o le yi sa, afi yi nwan a man.

²³ Mɔ Zakali yueli Nyanmian awulo nun anin junman'n di'n, o ko sa ko ho yi kulo. ²⁴ Mɔ Zakali salɔ hol'n, o'a nje man biala, yi yi Elizabeti ko nwonnɛ. Elizabeti ko fa yi nwon ko fia dede sala nnun. Yí nwan: ²⁵ "Yé Mɔn a nwun mɔn nwon anwunnoe. O'a le mɔn fi anyunnunguasie'n m'ɔ kan mɔn wə menian'n-mɔ anyunnun nun anun."

Nyanmianso bəfoe Gabiliye 'ba han

Zozi Kilisi awole nin anwon ejole

²⁶ Mɔ Elizabeti nwonnɛli m'ɔ lili sala nsian'n, yi sala nsian nun aso, Nyanmian ko swan yi bəfoe Gabiliye talua muan kon anwon Galile mɔn nun anin kulo'n kon aso. Be fele kulo so'n Nazalet. ²⁷ Talua muan so'n, be fele yi Mali. Yi hun yo le Zozefo m'ɔ fi belemgbin Davidi afilie nun anun'n. Zozefo non yi lali man lé. Afi o fali man Mali atɔnvole. ²⁸ Bəfoe'n ko wolo lika mɔ Mali wɔ'n, yi nwan: "Mali, ahun o! Yé Mɔn a yeyila wó so, o non wó ti."

²⁹ Ejole so'n ko man Mali ati anin ko yo yi sisakaa. O le bisa yi nwon ke ahun ebisa so ehi abu yo le benin? ³⁰ Ehi a, bəfoe'n nwan: "Mali, n'ε sulo! Nan

Nyanmian a yeyila wó sù. ³¹ É 'ba nwònnzε ε wò baa belenzua kòn. Tùn baa sò'n Zozi. ³² Ǿ 'ba yò sòanlan kpili kpa, bε 'ba fεε yí Nyanmian Kpili m'ò wò anwunno anwunno ὲò nùn Awa. Yé Mun Nyanmian 'ba man Ǿ di belemgbin kε yí nan Davidi. ³³ Ǿ 'sie Izalaye amma'n-mò mὲle biala. Yí mὲle'n le man ayuelε."

³⁴ Mali kò bisa bɔfɔe'n kε: "Anun, Ǿ 'yò sε nán Ǿ'a yò sò, mò mìn nzi man bian'n?"

³⁵ Bɔfɔe'n nwan: "Wawε Nwannzan-nwannzan'n 'ba wòlɔ wó nun yé Nyanmian Kpili m'ò wò anwunno anwunno ὲò'n 'ba fa yí tunmin'n butu wó sù. Yí sò ati, baa nwannzan-nwannzan'n mò ε 'ba wò yí'n, bε 'ba fεε yí Nyanmian Awa. ³⁶ Nian, Elizabeti m'ò tì wó abie'n, yí m'ò tì mɔta m'ò ngòala man baa wò'n, sunnzun mò Ǿ'a yò kpain, Ǿ'a nwònnzε, yí sala nsian ahì. ³⁷ Ǿ sanlun kε Nyanmian kòala like biala yò."

³⁸ Mali nwan: "N dì yé Mun afanian, mò a han'n, man Ǿ yó sò mán mín." Kε Ǿ hanlun sò yueli'n yé bɔfɔe'n hòlì Ǿ.

Mali 'ba hò fua Elizabeti anwòn.

³⁹ Èhì anzin, ὲcian kòn Mali kò jasù Ǿ kò han yí nwòn Ǿ kò hò kò fua Zakali nòn Elizabeti anwòn bé kulo nùn asù. Kulo sò'n wò Zude mán nùn anun mmòka'n-mò afian. ⁴⁰ Mò Mali juli ὲbele'n, Ǿ kò wòlɔ bé awulo nùn anun Ǿ kò bisa Elizabeti ahùn. ⁴¹ Mò Elizabeti tìlì Mali ahùn ebisa'n, baa'n m'ò la yí kunnun'n kò han yí nwòn. Èbele ala, Wawε Nwannzan-nwannzan'n kò wòlɔ Elizabeti anun. Nán Ǿ'a tian sele Ǿ'a se kε: ⁴² "Nyanmian a yeyila wó sù a tala mmalasua'n-mò kòalaatin. Yí nyila'n kan baa'n mò ε le 'ba wò yí'n. ⁴³ Mín muonun, n dì mín diε sε mò yé mín Mun anin'n ba Ǿ fua mín nwòn Ǿ? ⁴⁴ Nian, mὲle mò ε bisalé mín ahùn nùn ala, baa'n m'ò la mín kunnun'n kò li fε Ǿ kò han yí nwòn. ⁴⁵ Nyila hán wó Mali. Afì a le a li kε yé Mun Anòan Èjòlε'n mò Ǿ'a han Ǿ'a hele wó'n 'kpìn sù sakpa!"

Mali 'ba yí Nyanmian aye

⁴⁶ Mali nwan:

"Mùn 'yí yé Mun aye.

⁴⁷ Mùn di Nyanmian m'ò tì mín Ngòandefɔe nùn anwòn fε.

⁴⁸ Ǿ sanlun kε mín kanga nun,

Ǿ'a tó yí nyn mín afan Ǿ'a yeyila mín sù.

Ǿ fi ὲnε m'ò kò'n, menian'n-mò kòalaa 'ba han kε Nyanmian a yeyila mín sakpa.

⁴⁹ Ǿ sanlun kε Tunminfɔe Nyanmian Kpili a yò ninngε mgbili mgbili a man mín.

Yí dunman'n tì nwannzan-nwannzan.

⁵⁰ Bé mò bε man yí anyinnzò'n,

Ǿ 'nwun bé nwòn anwunnvoe mὲle biala anun.

⁵¹ Ǿ'a yí tunmin asa'n Ǿ'a hele atubεnwòn mma'n-mò Ǿ'a gua bé ebolo.

⁵² Ǿ'a tu mmelemgbin'n-mò bé bia'n-mò asù, Ǿ'a man ehiannin mma'n-mò líka kpa a tanlan.

⁵³ Ǿ'a man yalεfɔe'n-mò akò a yí,

Ǿ'a fvan esikafɔe'n-mò maan bε le bé sa to b'a hò.

⁵⁴ Ǿ'a bòka Izalaye mán'n m'ò sù yí'n.

Yí lɔa a nvi man ye'n

⁵⁵ mò Ǿ 'yò Abalahamùn nòn yí sasù'n-mò cian daa'n.

Ǿ sanlun kε Ǿ falì bòlì yé nan-mò anòhòba."

56 Mɔ Mali hanlɔn sɔ yueli'n, ɔ lili kɔ yɔ sala nsan Elizabeti anwɔn ebele kɔalaaka nán ɔ'a sa ɔ'a hɔ yí kulo.

Zvan Batisi awɔle'n

57 ɔ wɔ ebele dede Elizabeti cian kɔ ju. ɔ 'kɔ a wɔ a, ɔ kɔ wɔ baa belenzua kɔn.
58 Menian mɔ be nɔn bé mantan mantan sɔ'n nɔn yí nwɔn amma'n-mɔ mɔ b'a nwun junman kpili'n mɔ yé Mɔn a li a man Elizabeti'n, be nɔn yí kɔ li yí nwɔn fe. 59 Mɔ Baa'n lili mɔle kɔn'n, be kɔ a kɔ kpe yí mmian nun. Bé nwan be 'fa yí sɔ Zakali dunman'n be tɔn yí. 60 Yí nin nwan: "Cee, nán be fele yí Zakali, nan ɔ li Zvan."

61 Bé nwan: "Nwan yê ɔ li Zvan wɔ aflie nɔn anun mɔ yí ti yê be 'tɔn yí sɔ'n?"
62 Be le bé sa be kɔ bisa yí sɔ ke: "Nan wɔ wa'n, wɔ nwan ɔ li se kpa?"

63 Ebele ala, Zakali kɔ bisa tabɔa kaan kɔn ɔ kɔ hele sɔ ke: "Mín wa'n li Zvan." Eɔle sɔ'n kɔ sin bé kɔalaa bé nwɔn. 64 Ke ɔ heleli yueli ala, Nyanmian kɔ tike yí nɔan'n. Zakali kɔ kuku yí nɔn sɔ ɔ kɔ yí Nyanmian aye. 65 Ebele ala, esulo kɔ han bé mɔ be nɔn Zakali mantan mantan sɔ'n, ebele mán sɔ nɔn anun menian'n-mɔ kɔalaa kɔ ti eɔle sɔ'n. 66 Bé nɔn kɔn biala m'ɔ kɔ ti eɔle sɔ'n, ɔ ɔnɔn dede a, ɔ bisa yí nwɔn ke: "Baa sɔ'n, nzu sɔanlan die yê ɔ 'kaci ɔ?" Be le kan sɔ, ɔ sanlɔn ke bé kɔalaa be nwun yí ke yé Mɔn tunmin'n wɔ baa nɔn anun sakpa.

Zakali 'ba yí Nyanmian aye

67 Mɔ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n wɔlɔli Zvan asɔ Zakali anun'n, e 'nwun eɔle m'ɔ hanlɔn'n:

68 "Be mán ye yí yé Mɔn m'ɔ ti Izalayɛ amma'n-mɔ Nyanmian nɔn aye. ɔ sanlɔn ke ɔ'a nian yí menian'n-mɔ ɔ'a le bé ti. 69 ɔ'a man ngɔandefɔe kpili kɔn a fite belemgbin *Davidi m'ɔ ti yí akɔa nɔn aflie nɔn anun.

70 Eɔle sɔ'n, ɔ lili mɔa ɔ manlɔn yí anwɔntɛ mgbɔmanfɔe'n-mɔ hanlɔn yí daba.

71 ɔ bɔli yé anɔhɔba ke ɔ 'ba le yé fi yé mgbɔfɔe'n-mɔ asa nun,
72 ɔ 'nwun yé nan-mɔ anwɔn anwunnvoe, eɛe ɔ 'kaci yí nyihye nwannzan-nwanzan'n m'ɔ nɔn yé hyihyel'i'n.

73 Nyanmian hanlɔn ndâ yé nan Abalahamɔn anyunnun ke

74 ɔ 'de yé fi yé mgbɔfɔe'n-mɔ asa nun, maan ye sɔ yí ahɔnminkan nun,

75 eɛe ye 'nanndi nwannzan-nwanzan ye yɔ like m'ɔ ti sese cian biala wɔ yí nyunnun.

76 Nan wɔ die, mín wa, be 'ba fele wɔ Nyanmian Kpili m'ɔ wɔ anwunno anwunno elɔ'n kpɔmanfɔe. ɔ sanlɔn ke e 'ba nanndi yé Mɔn anyunnun nán e sesie yí atin'n,

77 eɛe e 'man yí menian'n-mɔ nwun yí ke ɔ 'ba fa bé eɛe'n-mɔ ce bé ɔ de bé ngɔan.

78 Yé Nyanmian'n sɔ anwunnvoe, eɛe ɔ ti kpa sɔnman. ɔ 'ba man anwunno kanlannɛ'n ta yé nwɔn.

Kanlannɛ sɔ'n ti ke senze m'ɔ le fite ɔ.

79 ɔ 'man ɔ ta bé mɔ be ti awosin nɔn anun ɔ nɔn ewue asa abɔ nɔn anwɔn.

ɔ 'man ɔ kele yé atin'n m'ɔ man be nyan albaciɛ'e'n."

⁸⁰ Anun batonman'n le nyin ese anun yi ti le tin. O ko tanlan ewa nun anun elo. O wo elo dede temon'n juli o bali yi bagua nun junman nun abu Izalaye amma'n-mo afian.

2

Zozi awale'n (Matie 1.18-25)

¹ Mele so nun anun, belemghin kpain'n mo be fele yi *Sezaa Ogusiti'n ko man atun ke be ha be kwalaa mo be wo *Lomon ehunlin man nun anun'n. ² Mo alimwa menian eha so'n 'ju so'n, anun Kiliniusi ti kunmanna wo Sili man nun anun. ³ O se ke anin swanlan kon biala ko yi kulo maan be kele yi dunman.

⁴ Zozefu koso fi Nazaleti, Galile man nun anun, o ko ho Zude man nun anun kulo'n mo be fele yi Betelehemun nun aso, lika mo be woli belemghin Davidi'n. O sanlin ke Zozefu muonun ti Davidi afilie nun anun swanlan. ⁵ O non yi yi Mali be 'ko a man be kele be dunman. ⁶ Mele so nun anun, anun Mali le nwonnze. ⁷ Nan mo be juli Betelehemun'n, nan yi ku a han yi, o'a wo. O 'wu yi bamuan baa nun an, o ko wo belenzua kon. O ko fa etanlan ko fofu yi nwon, o ko la yi abalanda nun anun lika kon. O sanlin ke sua so'n ti dabele kon nun abalanda. Dabele nun anun an, b'a sike swanlan. Abalanda nun an, b'a hye nun nnyuan. O le menian'n-mo lika ye naan'n-mo koso die. Lika'n mo naan'n-mo didi'n, ebele ye b'a sesie adoman'n dabele nun o.

Nyanmianso bofve kon 'ba fite mmwa enianfve'n-mo

⁸ Kongoe so kunmgha'n, anun mmwa enianfve mmie-mo wo Betelehemun anwon ebele ebo kon aso. Menian so'n-mo da elo, be sisa be mmwa'n-mo. ⁹ Ebele ala, nyanmianso bofve kon ko fite be, ye Min anunminnyanmon'n ko ta ko si ko yia be. Esulo kpili kpa ko han be. ¹⁰ Bofve'n nwan: "Nan be sulo! O sanlin ke, min 'ba han ejole kpa kon min kele emo. Ejole kpa so'n 'ba man man'n kwalaa di fe kpa. ¹¹ Ene kongoe, b'a wo Ngwandefve'n wo Davidi kulo nun aso b'a man emo. Ngwandefve so'n, y'o le *Kilisi'n mo ti ye Min'n. ¹² Nzole'n mo emo 'fa be nwon yi'n, y'o le ehu: Baa so'n, b'a fa etanlan b'a fofu yi nwon b'a to yi abalanda nun anun lika mo naan'n-mo didi'n."

¹³ Ke o 'kan so nun ala, nyanmianso mmofve mmiekun-mo doun kpa ko a ko buka yi so, be kwalaa, be le yi Nyanmian aye. ¹⁴ Be nwan: "Anunminnyanmon han Nyanmian mo wo anwunno anwunno elo'n. O kulo asie nun aso ewa menian'n-mo. O'a man be lwa a cici be nwon."

Mmwa enianfve'n-mo 'ba ho Betelehemun

¹⁵ Mo nyanmianso mmofve'n-mo hanlin ejole so'n yueli mo be salu fali nyanmianso'n, mmwa enianfve'n-mo ko han ko hele be nwon ke: "Be man ye ho Betelehemun, nan ye ho nian like'n mo ye Min a han yi nwon ejole a hele ye'n ye nyinsu."

¹⁶ Ebele ala, be ko han be ko gua so, be nwan y'o le Betelehemun. Sakpa koso, be ko ho ko to Mali non Zozefu non baa adoman'n. Adoman'n la abalanda nun anun ebele, lika mo naan'n-mo didi'n. ¹⁷ Mo mmwa enianfve'n-mo juli elo, mo be nwonlin baa'n yueli'n, be ko han ejole'n mo bofve'n wali hanlin yi batonman nun anwon'n kwalaa ko hele be. ¹⁸ Ejole so'n mo be hanlin'n ko sin menian'n-mo mo be wo ebele'n kwalaa anwon. ¹⁹ Yi kwalaa mo be hanlin'n, Mali fali sieli yi ti anun, temon biala o jonlin yi nwon. ²⁰ Mo mmwa enianfve'n-mo hanlin ejole so'n yueli'n, be ko sa be ko ho. Be 'ko a, anin be le kannvo Nyanmian be yi yi

aye wə ejəle'n mə b'a tı mə b'a nwun yí nın anwəw. Ɔ sanlın ke yí kwalaa yəli ke bəfəe'n kpınlın hanlın heleli bé'n.

Zozi dunman etvan'n

²¹ Ɔ wə ebele dede mə adəman'n nyanlın məle kəw'n, anın ə di ke be kpe yí mmian nun. Be kə kpe yí mmian nun'n be kə tən yí Zozi. Dunman sə'n, bəfəe'n lili mwa bəli heleli Mali kwalaa nán ə'a nwwnne.

Be 'ba fa Zozi be kele yé Mın

²² Əhi anzin, mə Mali efian etue təmən'n juli'n, ke Moyizı mala'n kpın kele'n, Zozefw nən Mali be kə fa baa'n kə hə Zoluzalemən. Be 'kə a fa yí be kele yé Mın.

²³ Ɔ sanlın ke b'a hele wə yé Mın mala nın anın ke: *Bamuan baa belenzua biala mə be kə wə yí'n, be fá yí be wúla Nyanmian asa nın.*

²⁴ Be kə yí Mali ati tēe'n mə yé Mın mala'n kele'n kəw. Tēe sə'n, be 'yí a, be le abubule nnyuan anaan mələwəwman nnyuan.

Simev nən Hanna

²⁵ Ɔ 'ba yə sə'n, anın bian kən wə Zoluzalemən kulo nın asw ebele. Bian sə'n, be fele yí Simev. Ɔ tı swanlan kpa eše ə man Nyanmian anyunnəw kpa. Ɔ tı ə le nwwnde swanlan'n mə ə 'ba ə de Izalayə ati'n. Nyanmian Wawə Nwanzan-nwanzan'n wə yí nın. ²⁶ Wawə'n kə han kə hele yí ke ə 'nwun yé Mın Kilisi'n kwalaa nán ə'a wu. ²⁷ Cian mə Zozefw nən Mali be 'fa baa'n be kele yé Mın ke mala'n kele'n, Nyanmian Wawə'n kə hyəw Simev ə nən yí kə a Nyanmian awulo nın anın ebele. ²⁸ Ɔ kə a kə tı bé, ə kə le baa'n kə tı yí sa sw, ə kə la Nyanmian ası. Yí nwan:

²⁹ "Sian'n, yé Mın, wə anəhəba nın a kpın sw.

Yí tı, yaci wə akwa'n maan ə wú ahəwəwman nun.

³⁰ Ɔ sanlın ke m'an nwun swanlan'n mə ə 'de yé t'i'n,

³¹ mə a hyəyə a swan yí mən'n kwalaa anyunnun'n.

³² Swanlan sə'n tı kanlannıe.

Yí yé ə 'ba man mən mən'n kwalaa nwun wə ə.

Eše ə 'ba man Izalayə

m'ə tı wə mən'n nyan anunminnyanmən."

³³ Zozi anwən ejəle'n mə anın Simev le kan'n kə sin Zozefw nən Mali anwən.

³⁴ Simev kə yeyila bé sw. M'ə yeyilalı bé sw yueli'n, ə kə fele Zozi anın Mali, yí nwan: "Nian, baa ehi mə Nyanmian a yí yí'n, ə 'ba man Izalayə menian dəwən fin asi, ə 'man dəwən kəw jasw. Ɔ tı nzwəle, menian'n-mə 'ba su yí nwwn akpələwə.

³⁵ Ɔ 'ba man be nwun menian dəwən ahəwəw nın anın ejəle'n yuein. Nan wə die, m mo, yale 'ba han wə ekala'n ke swanlan mə b'a a wə yí dadıe ə."

³⁶ Mele sə nın anın, anın Nyanmian kpəmanfəe balasua kən wə ebele. Be fele yí Hanna. Yí sı y'ə le Fanue m'ə fi Azee afilie nın anın'n. Balasua sə'n tı swanlan kpain kpa. Yí talua nın, ə jalı belenzua kən, ə nən yí be lili afəe nsw yé belenzua sə'n wuli ə. ³⁷ Ke ə yəli sə'n, Hanna a nja man bian kən. Ɔ wə ebele dede ə lili afəe abuləwəw nın nnan. Bala sə'n kulo Nyanmian ejəle kpa. Təmən biala, kəwəe o, eyue o, ə wə Nyanmian awulo nın anın ə sw Nyanmian ə ci cian, eše ə sele Nyanmian. ³⁸ Mə Simev anwan 'tə ala, Hanna kəw kə fite ebele. Ɔ kə la Nyanmian ası. M'ə yueli'n, ə kə swə sw kə han baa nın anwən ejəle ə kə hele bé kwalaa mə be le nwwnde ke Nyanmian lé Zoluzalemən amma'n-mə ati'n.

Zozefw nən Mali nən Zozi 'ba sa kə Nazaletı

³⁹ Mə Zozefw nən Mali yueli ninngə'n mə yé Mın mala'n kele'n kwalaa yə'n, be kə sa be kə hə bé kulo Nazaletı. Kulo sə'n wə Galile mən nın anın. ⁴⁰ Anın

baa'n le nyin, o le yo sɔvanlan. O ti bengelefove ese anun Nyanmian le yeyila yi su ko.

Zozi 'ba nyan afɔve bulu non nnyuan

⁴¹ Afɔve daa Zozi asi nun yi nin, be ko Zoluzalemɔn, be ko li Zufu'n-mo feti'n mo be fele yi *Paki'n. ⁴² Kemɔ afɔve daa be ko'n, mo Zozi lili afɔve bulu non nnyuan'n, be non yi ko ho feti so nun elie. ⁴³ Mo be lili feti'n yueli'n, yi si non yi nin ko sa ko ho. Zozi ko ha Zoluzalemɔn. Yi si non yi nin ngo nwun man nun. ⁴⁴ Be jɔnlin ke Zozi wo be mo be non be le ko nin anun bie. Be ko nanndi cian kon atin asannan nan b'a kpɔnnde yi be nwɔn amma non be manngɔn'n-mo afian. ⁴⁵ Be kpɔnndeli yi dede a, be ngo nwun man yi. Be ko sa be ko ho Zoluzalemɔn, be 'ko a kpɔnnde yi. ⁴⁶ Yi cian nsan nun aso, be 'ko a ju a, anun Zozi ti Nyanmian awulo nun anun *mala nun aso mgbain'n-mo afian, o le tie be o bisa bisa be kosuan. ⁴⁷ Yi ngele'n m'o fa bua be ejole'n sin menian'n-mo kwalaa mo be le tie yi nin anwɔn. ⁴⁸ Mo yi si non yi nin nwunlin ke o ti be afian'n, o sinlin be nwɔn kpa. Yi nin nwan: "Mɔn wa, nzu ati ye a man y'a fe sɔa o? Mɔn non wo si y'a kpɔnnde wo dede ye lɔa a bo ye nwɔn."

⁴⁹ Zozi nwan: "O yo se mo emo kpɔnnde mɔn o? Emo nzi man ke o fata ke mun nian mɔn Si junman nun aso wo yi awulo nun anun o?" ⁵⁰ Nan mo Zozi hanlin so'n, yi si non yi nin, b'a ndi man yi bu.

⁵¹ Ehi anin, Zozi non be, be ko sa ko ho Nazaleti. O man be anyunnzo. Mele biala, yi nin kaci ejole so'n-mo kwalaaatin. ⁵² Anun Zozi le nyin, o le nwun ngele, ese o le nyan ehulo wo Nyanmian non menian'n-mo anyunnun.

3

Zvan Batisi junman'n

(Matie 3.1-12, Maaki 1.1-8, Zvan 1.19-28)

¹ O 'ba yo so'n, anun *Sezaa Tibe a li *Lomɔn ehunlin man nun aso belemgbin afɔve bulu non nnun. Temɔn so'n, anun Pɔnsɔ *Pilatɔ ti konmanna wo Zude man nun anun. Anun *Elɔdi Antipasɔ ti belemgbin wo Galile man nun anun. Yi nianman Filipɔ kɔsɔ ti belemgbin wo Itule non Talakoniti man nun anun ye Lizaniyasɔ kɔsɔ ti belemgbin wo Abilenun man nun anun. ² *Hannun non *Kayifo kɔsɔ ye anin be ti Nyanmian Teyyifove mgbain o. Mele so konngba nun anun, Nyanmian ko fele Zakali awa Zvan ewa nun anun elɔ. O ko fa yi Nvan Ejole'n o ko wula yi nvan. ³ M'o yɔli so'n, Zvan ko jasɔ, o ko nanndi nanndi asue Zuludin nun anvan kulo'n-mo aso. Lika m'o ko sun'n, o kan kele menian'n-mo ke: "Emo non be nwɔn be kaci be abalabo'n be fa be nwɔn be man Nyanmian maan n zɔnin be, nan Nyanmian 'yaci emo anwɔn sa ce be." ⁴ O man ejole'n mo Nyanmian kpɔmanfove Ezayi hanlin'n kpunlin so. Ezayi heleli wo yi kalata nun anun ke:

Svanlan bie le tian ewa nun anun elɔ ke:

Emo sésie ye Mɔn atin'n,

be man o tinngɛ fɔn!

⁵ *Be totua mmɔnza'n-mo kwalaa*

be tɔtulu konngɔnlɔnman'n-mo

non mmɔka'n-mo kwalaa anun

be tinngɛ atin hyehyalwa'n-mo kwalaa

be totua kunman ganngan'n kwalaa

nan be tɔtu nyɔbɔve finnvelein'n kwalaa be gúa

⁶ *Ebele nin anun ye menian'n-mo kwalaa 'ba nwun ke*

Nyanmian kpɔn de be ti ngvan'n.

7 Anun Zvan kan kele meninsɔnman'n mɔ be le ba yí nwɔn maan ɔ sɔnɔn bé'n ke: "Ati anun ete mma ke owó! Nwan y'ɔ seli emɔ ke esɔnian nɔn ala kwalaa ɔ de bé fi Nyanman sikkɛ nɔn anwɔn ɔ? 8 Yí ti, emɔ yó nyɔlɛ m'ɔ kele ke emɔ a kaci bé abalabɔ ete'n b'a fa bé nwɔn b'a man Nyanman. Nan nán be se bé nwɔn ke: 'Yé si y'ɔ le Abalahamɔn, yí ti Nyanman ngwala man yé like fíi yó.' Mun kan mun kele emɔ ke, Nyanman kwalaa ke ɔ fa nyɔbɔe ehu-mɔ kaci Abalahamun amma. 9 B'a si akunman nɔn a yue. Baka biala m'ɔ nzu man mma kpa'n, be 'kpe yí bu be tɔ sɔn nɔn anun."

10 M'ɔ hanlɔn sɔ yueli'n, meninsɔnman'n kɔ bisa yí ke: "Anɔn nzu like die kpa yé ye y'ɔ ɔ?"

11 Yí nwan: "Emɔ anun kɔn m'ɔ le taladi nnyuan'n, ɔ fá kɔn mán m'ɔ le man bie'n, yé nun m'ɔ le alɛ di'n, ɔ mán m'ɔ le man bie'n lí."

12 Anɔn bé mɔ be dide ajule'n, bé kɔsu, be wɔ meninsɔnman nɔn anun, be 'ba maan Zvan sɔnɔn bé. Mɔ Zvan anwan tɔli'n, be kɔ bisa yí ke: "Kpain, anɔn ye 'yɔ se?" 13 Yí nwan: "Nán be dide ajule'n be man ɔ tala mɔ mala'n kele nɔn asɔ."

14 Anɔn nzalafu mmie-mɔ kɔsu wɔ ebele. Nan mɔ Zvan hanlɔn sɔ'n, be kɔ bisa yí ke: "Anɔn yé kɔsu, nzu yé ɔ di ke ye y'ɔ ɔ?"

Zvan nwan: "Nán be di bé tunmin nɔn anzin be laka menian'n-mɔ be de bé esika, nan emɔ lí bé ahatua nɔn anwɔn fe be fá yí sɔ."

15 Kemɔ anɔn bagua'n le nwɔnnde *Kilisi'n, Izalaye Belemgbin Ngwandefɔe'n, bé kwalaa be junlɔn ke Ngwandefɔe sɔ'n y'ɔ le Zvan. 16 Ajɔnlɔn sɔ'n m'ɔ walɔ bé ti anun nɔn ati, Zvan kɔ se bé kwalaa ke: "Mín die n ne nzue yé mɔn sɔnɔn emɔ ɔ, nan sɔwanlan kɔn m'ɔ fi mín nzin ɔ le ba'n, ɔ le tunmin tala mín. N di man like fíi yí nyunnun bɔbɔ nán m'an nyannjɔ yí ja mgbabɔa nyanman'n. Sɔwanlan sɔ'n, ɔ 'ba fa Wawe Nwannzan-nwannzan'n ɔ nɔn sɔn ɔ sɔnɔn emɔ. 17 ɔ'a sesie yí nwɔn ɔ le huhuamɔa'n yí sa nɔn, ɔ le ba fa huhu mmaka mma kpa'n gua ahanman, nán ɔ ju ewula'n gua sɔn'n m'ɔ le man ayuelɛ nɔn anun."

18 Mɔ Zvan hanlɔn sɔ yueli'n, ɔ hanlɔn ejɔle dɔn mmiekun-mɔ ɔ bɔli Ejɔlekpa'n ɔ heleli bagua'n.

19 Zvan ejɔle'n m'ɔ kan nɔn anun, ɔ kannzu belemgbin Elɔdi ke yí nyɔlɛ'n-mɔ ti man kpa. ɔ sanlɔn ke Elodiadi m'ɔ ti yí nianman nɔn ayi'n, ɔ'a tɔa yí ɔ'a le ɔ'a ja, eɛe ɔ'a yɔ nyɔlɛ ete dɔn mmiekun-mɔ ɔ'a gua sɔ. 20 Nan ete kɔn bieku'n m'ɔ yɔli tɔli sɔ'n, y'ɔ le Zvan m'ɔ man be tɔli yí fiadi'n.

*Zvan 'ba sɔnɔn Zozi
(Matie 3.13-17, Maaki 1.9-11)*

21 Zvan sɔnɔnlɔn menian dɔn kpa, Zozi kɔsu kɔ a kɔ man ɔ kɔ sɔnɔn yí. M'ɔ sɔnɔnlɔn Zozi yueli'n, mɔ Zozi 'yɔ asɔnɔn'n, anwunno'n kɔ buke, 22 Nyanman Wawe Nwannzan-nwannzan'n kɔ kaci yí nwɔn ke abubule ɔ kɔ ju kɔ tanlan yí sɔ. Ebele ala, anɛ kɔn fi anwunno ɔ kɔ te. Yí nwan: "É ti mín ehulo Baa. M'an fa mín lɔa'n kwalaa m'an wula wɔ nɔn."

23 Mɔ Zozi lili kɔ yɔ afɔe abulasan'n yé ɔ bɔli yí junman nɔn abɔ ɔ. Bé kwalaa be junlɔn ke yí si y'ɔ le Zozeɔ. Zozeɔ sɔ'n, yí si y'ɔ le Heli. Heli kɔsu die y'ɔ le Matati. 24 Matati die y'ɔ le Levi. Levi die y'ɔ le Meleki. Meleki die y'ɔ le Zvannayi. Zvannayi die y'ɔ le Zozeɔ. 25 Zozeɔ die y'ɔ le Matatiasi. Matatiasi die y'ɔ le Amɔsɔ. Amɔsɔ die y'ɔ le Nahumɔn. Nahumɔn die y'ɔ le Esili. Esili die y'ɔ le Nagayi. 26 Nagayi die y'ɔ le Maati. Maati die y'ɔ le Matatiasi. Matatiasi die y'ɔ le Semeyinɔ. Semeyinɔ die y'ɔ le Zozeɔ. Zozeɔ die y'ɔ le Zoda. Zoda die y'ɔ le Zoanɔ. 27 Zoanɔ die y'ɔ le Eleza. Eleza die y'ɔ le Zolobabel. Zolobabel die y'ɔ le Salasieli. Salasieli die y'ɔ le Neli. 28 Neli die y'ɔ le Meleki. Meleki die y'ɔ le Adi. Adi die y'ɔ le Kosamɔn. Kosamɔn die y'ɔ le Elmadamɔn. Elmadamɔn

dɛ y'ɔ le Eli. ²⁹ Eli dɛ y'ɔ le Zozi. Zozi dɛ y'ɔ le Eliezeli. Eliezeli dɛ y'ɔ le Zolimɔn. Zolimɔn dɛ y'ɔ le Matati. Matati dɛ y'ɔ le Levi. ³⁰ Levi dɛ y'ɔ le Simeɔn. Simeɔn dɛ y'ɔ le Zuda. Zuda dɛ y'ɔ le Zozefu. Zozefu dɛ y'ɔ le Zonamɔn. Zonamɔn dɛ y'ɔ le Eliakimɔn. Eliakimɔn dɛ y'ɔ le Melea. ³¹ Melea dɛ y'ɔ le Mena. Mena dɛ y'ɔ le Matata. Matata dɛ y'ɔ le Natan. Natan dɛ y'ɔ le Davidi. ³² Davidi dɛ y'ɔ le Izayi. Izayi dɛ y'ɔ le Zobedi. Zobedi dɛ y'ɔ le Bozu. Bozu dɛ y'ɔ le Sala. Sala dɛ y'ɔ le Naason. ³³ Naason dɛ y'ɔ le Aminnandabu. Aminnandabu dɛ y'ɔ le Adimin. Adimin dɛ y'ɔ le Aani. Aani dɛ y'ɔ le Esilomɔn. Esilomɔn dɛ y'ɔ le Falesi. Falesi dɛ y'ɔ le Zuda. ³⁴ Zuda dɛ y'ɔ le Zvakobu. Zvakobu dɛ y'ɔ le Izaaki. Izaaki dɛ y'ɔ le Abalahamɔn. Abalahamɔn dɛ y'ɔ le Tala. Tala dɛ y'ɔ le Nakɔ. ³⁵ Nakɔ dɛ y'ɔ le Seluki. Seluki dɛ y'ɔ le Alago. Alago dɛ y'ɔ le Faleki. Faleki dɛ y'ɔ le Ebee. Ebee dɛ y'ɔ le Sala. ³⁶ Sala dɛ y'ɔ le Kayinamɔn. Kayinamɔn dɛ y'ɔ le Afakisadi. Afakisadi dɛ y'ɔ le Semɔn. Semɔn dɛ y'ɔ le Nowe. Nowe dɛ y'ɔ le Lameki. ³⁷ Lameki dɛ y'ɛ le Musalɛmɔn. Musalɛmɔn dɛ y'ɔ le Enɔki. Enɔki dɛ y'ɔ le Yeledi. Yeledi dɛ y'ɔ le Maleleyeli. Maleleyeli dɛ y'ɔ le Kenamɔn. ³⁸ Kenamɔn dɛ y'ɔ le Enasi. Enasi dɛ y'ɛ le Seti. Seti dɛ y'ɔ le Adamɔn. Adamɔn dɛ y'ɔ le Nyanmian.

4

Abɔnsanmɔn 'ba sɔ Zozi nian (Matie 4.1-11, Maaki 1.12-13)

¹ Mɔ bɛ sɔnlɔnlɔn Zozi yueli'n, Wawe Nwannzan-nwannzan'n tunmin'n kɔ jinlan yɪ nzin kpa bɔkɔ. Wawe Nwannzan-nwannzan'n kɔ fa yɪ fi asue Zuludɔn nun anwan ebele ɔ non yɪ kɔ hɔ ewa nun anun. ² Ebele, Abɔnsanmɔn kɔ sɔ Zozi kɔ nian dede elɛbulanan. Elɛbulanan sɔ nun anun, Zozi ngɔ li like fifi. Nan mɔ temɔn sɔ'n sɔnlɔn'n, ehɔe kɔ hun Zozi. ³ Ehi, Abɔnsanmɔn kɔ han kɔ hele yɪ ke: "Sɛ ɛ ti Nyanmian Awa sakpa a, anin kan kele ebue ehi maan ɔ kaci kpaɔn."

⁴ Zozi nwan: "Ɔ wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke: *Nán kpavɔn ala yɛ sɔnlan di a, ɔ nyan ngvan ɔ.*"

⁵ Mɔ Zozi hanlan sɔ'n, Abɔnsanmɔn kɔ fa yɪ kɔ hɔ buka kannganlaun kɔn ati sɔ. Ebele ala, ɔ kɔ fa asie nun asɔ mmelemgbin mân'n-mɔ kwalaa kɔ hele Zozi.

⁶ Yɪ nwan: "Tunmin ehi ɔ non anunminnyanmɔn'n mɔ mmelemgbin mân'n-mɔ le yɪ'n, b'a fa yɪ kwalaa b'a wula mɪn sa nun. Yɛ sɔnlan mɔ mɪn kulo ke mɪn fa mɪn man yɪ'n yɛ mɪn 'fa mɪn man yɪ ɔ. ⁷ Yɪ ti, sɛ ɛ kɔtɔ mɪn nyunnun ɛ sɔ mɪn an, yɪ kwalaa 'yɔ wɔ dɛ."

⁸ Ehi a, Zozi nwan: "Ɔ wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke: *Kvɔ Edannganman m'ɔ ti wɔ Nyanmian nun anyunnun nán sɔ yɪ kɔnmgba cein.*"

⁹ Mɔ Zozi buali yɪ sɔ yueli'n, Abɔnsanmɔn fali yɪ biekun an, yɪ non y'ɔ le Zoluzalemɔn, Nyanmian awulo nun ati sɔ. Yɪ nwan: "Sɛ wɔ nwan ɛ ti Nyanmian Awa sakpa a, yaci wɔ nwon nun, kulu tɔ asi, ¹⁰ afi, ɔ wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke: *Wɔ dunman nun, Nyanmian 'ba man yɪ mmɔfve'n-mɔ atin maan be nian wɔ sɔ. Eɛ ɔ wɔ nun ke: ¹¹ Be 'sɔ wɔ bɛ sa nun, nán wɔ ja a mgbula man ebue.*"

¹² Mɔ Abɔnsanmɔn hanlan sɔ'n, Zozi nwan: "Ehele Ejɔle'n kan ke: *N'ɛ sɔ yɛ Mɪn m'ɔ ti wɔ Nyanmian'n nian.*"

¹³ Abɔnsanmɔn yɔli butu ɔ non betɛ mɔ yɪ sa a ngan man Zozi'n, ɔ yacili yɪ ebele ɔ hɔli, ɔ 'nwonnde cian fufɔle biekun.

Zozi 'ba hɔ Galile mân nun anun (Matie 4.12-17, Maaki 1.14-15)

¹⁴ Ehi, Zozi kɔ sa kɔ hɔ Galile mɔn nun anun. Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n tunmin'n jin yɛ nzin. Galile mɔn nun anun lika biala, bɛ bɔ yɛ dunman. ¹⁵ Ɔ kekele menian'n-mɔ ninngɛ Zufu'n-mɔ asɔnun sua'n-mɔ anun yɛ bɛ kwalaa bɛ yi yɛ ayɛ.

Zozi 'ba hɔ Nazaleti kulo nun asɔ

(Matie 13.53-58, Maaki 6.1-6)

¹⁶ Zozi kɔ hɔ Nazaleti, kulo'n mɔ bɛ tali yɛ sɔ nun asɔ. Ɔ kɔ wɔlɔ Zufu'n-mɔ asɔnun sua nun anun kɛ ɔ yɔ yɛ enwɔnmian ele cian biala'n. Bɛ yɔlɔ asɔnun'n dede mɔ ɔ 'kɔ bie'n, ɔ kɔ jasɔ, ɔ lɛ ba kɔnnga Ehele Ejɔlɛ'n. ¹⁷ Bɛ kɔ fa Nyanmian kpɔmanfɔɛ *Ezayi kalata'n mɔ b'a baka'n bɛ kɔ wula yɛ sa nun. Ɔ kɔ tele nun, ɔ kɔ nwun lika mɔ b'a hele kɛ:

¹⁸ *Yɛ Mɔn Wawɛ'n wɔ mɔn nun*

ɔ'a yi mɔn kɛ m mɔla

m mɔ Ejɔlɛkpa'n n gɛle ehianfɔɛ'n-mɔ.

Ɔ'a sɔan mɔn kɛ m mɔla

n yi bɛ mɔ b'a gua bɛ fiadi'n.

Bɛ mɔ bɛ nyɛn a sin'n,

m mɔn bɛ nwɔn asi.

Bɛ mɔ bɛ lɛ kekele bɛ ahɔlɔwa'n,

m mɔn bɛ nyɛn bɛ ti.

¹⁹ *Ese m mɔla n gɔn n gɛle bɛ kɛ*

afɔɛ'n mɔ Nyanmian 'de menian'n-mɔ ati nun a ju.

²⁰ Mɔ Zozi yueli yɛ kɔnnga'n, ɔ kɔ baka kalata'n, ɔ kɔ fa kɔ wula sɔanlan'n m'ɔ nian sɔ nun asa nun, ɔ kɔ tanlan asi. Menian'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ wɔ asɔnun sua nun anun'n, bɛ nyɛn kɔ ha yi nwɔn. ²¹ Zozi kukuli yɛ nɔan sɔ a, yi nwan: “Ene, Ehele Ejɔlɛ ehi mɔ emɔ a ti nun a kpɔn sɔ.”

²² Zozi ejɔlɛ fe'n yɔlɔ bɛ enyɔnmun kpa, ɔ sinlin bɛ nwɔn. Bɛ nwan: “Bian ehi muonun, asɔ nɔn Zozefu awa nun ɔ?”

²³ Zozi nwan: “Ɔ ti ananhɔle, emɔ 'ba bu anyɔndala ehi bɛ kekele mɔn kɛ: ‘Se wɔ nwan ɛ ti ayile eyɔlɛfɔɛ a, di mɔa yɔ wɔ nwɔn ayile.’ Ese emɔ 'ba han tɔ sɔ kɛ: ‘Ninngɛ'n mɔ y'a ti kɛ a yɔ yɛ Kapɛɛnawɔmɔn elɔ'n, yɔ bie wɔ kulo nun asɔ ɛwa.’”

²⁴ Ese, yi nwan: “Mun kan yi ananhɔle mɔn kekele emɔ kɛ Nyanmian kpɔmanfɔɛ biala le man efɛle yi muonun yi kulo. ²⁵ Mun kan yi ananhɔle mɔn kekele emɔ kɛ Nyanmian kpɔmanfɔɛ *Eli mɛle sɔ, tɛmɔn mɔ esue nun a ndɔ man dede afɔɛ nsan sala nsian mɔ ehɔɛ kpili kpa kpɔnlin mɔn bɔndɔn nun anun'n, anun kunlannvɔɛ mmalasua dɔvɔn wɔ Izalayɛ mɔn nun anun. ²⁶ Nan kɔsɔ, Nyanmian a nzɔan man Eli a man ɔ'a ngɔ a mmɔka man bɛ bie fiɛ, sannan kunlannvɔɛ eyɛfɔɛ balasua'n m'ɔ ti Salepita kulo nun asɔ, Sidɔn mɔn nun anun elɔ'n. ²⁷ Ese Nyanmian kpɔmanfɔɛ Elize kɔsɔ mɛle sɔ, anun kɔkɔbefɔɛ sɔnlin Izalayɛ mɔn nun anun. Nan kɔsɔ, Elize a mman bɛ bie fiɛ anwɔn a nza man, sannan Naaman m'ɔ fi Sili mɔn nun anun elɔ'n.”

²⁸ Bɛ kwalaa mɔ bɛ wɔ asɔnun sua nun anun mɔ bɛ tɔlɔ ejɔlɛ sɔ'n, bɛ kɔ fe yi nwɔn eya kpa. ²⁹ Bɛ kɔ jasɔ, bɛ kɔ sɔsɔ yi, bɛ nun yi kɔ hɔ bɔka'n mɔ bɛ kulo'n wɔ sɔ nun ati afian kɛ bɛ 'kɔ a ju yi bɛ tɔ bɔnza nun anun bɛ kun yi. ³⁰ Nan Zozi wɔlɔlɔ bɛ sa abɔ ala, ɔ kɔ hɔ.

Zozi 'ba fɔan wawɛ ɛtɛ fi sɔanlan kɔn anun

(Maaki 1.21-28)

³¹ Mɔ Zozi fi Nazaleti bɔka nun asɔ ɔ juli'n, ɔ kɔ hɔ Galile mɔn nun anun kulo'n mɔ bɛ fele yi Kapɛɛnawɔmɔn nun asɔ. Mɔ enwɔnmian ele cian'n juli'n, Zozi kɔ

hə asənnun sua nun anun ɔ 'kə a kekele bé ninngɛ. ³² Ninngɛ'n-mə m'ɔ lɛ kekele'n kə sin bé nwɔn, ɔ sanlɪn kɛ ɔ kan yí ejɔlɛ diɛ'n tunmin sɔ.

³³ Anun bian kɔn wɔ asənnun sua nun anun ebele. Bian sɔ'n, wawɛ ɛtɛ kɔn wɔ yí nun. ɔ kə tian nun sele kpa. ³⁴ Yí nwan: "E! Zozi m'ɔ fi Nazalɛtɪ, ɛ 'se yé sɛ? ɛ walɪ yé bɔsɔ ebo anaan? Min sɪ wɔ bəkɔɔ! ɛ ti Nyanmian Svanlan Nwannzan-nwannzan!"

³⁵ Mɔ svanlan'n hanlɪn sɔ'n, Zozi kə tian wawɛ ɛtɛ nun asɔ. Yí nwan: "Muan wɔ nwan nun asɔ, nán fi svanlan ɛhɪ anun fite!" Mɔ Zozi hanlɪn sɔ'n, menian'n-mə anyunnun ebele, wawɛ ɛtɛ'n kə fin bian nun asɪ, ɔ fi yí nun kə fite kə hɔ, ɔ'a nyɔ man yí like fíí.

³⁶ Ejɔlɛ sɔ'n kə sin bé kwalaa bé nwɔn, sian'n, be lɛ bisa bisa bé nwɔn kɛ: "Anun nzu asinbenwɔn ejɔlɛ diɛ ahi? Bian ɛhɪ le yí tunmin'n ɔ fuan wawɛ ɛtɛ'n-mə a, be fite!" ³⁷ Kɛ ɔ yolɪ sɔ'n, mán sɔ nun anun lika kwalaa, anun be lɛ kan Zozi ejɔlɛ.

*Zozi 'ba man menian dɔwn anwɔn sa
(Matie 8.14-17, Maaki 1.29-34)*

³⁸ Mɔ Zozi fi asənnun sua nun anun fitelɪ'n, ɔ kə hɔ *Simɔn awulo ɛbɔ. ɔ 'kə a ju a, anin Simɔn asebala nun a fɔkɛ kpa, ebunnun nun a yue yí cɪcɪ. Bɛ kə bɔ Zozi amannɪ kɛ ɔ tótɔn yí mán bé. ³⁹ Zozi kə hyɔn kə mantan wuluwafɔɛ'n, yí nwan: "Ebunnun, fi balasua ɛhɪ anwɔn tu!" Kɛ ɔ hanlɪn sɔ nun ala, ebunnun'n fi balasua nun anwɔn kə tu. Balasua'n kə jasɔ kə hɔ sɪn nun anwɔn ɛbɔ ɔ kə man bé like bɛ kə li.

⁴⁰ Nɔsɔba mɔ sɛnzɛ'n tɔlɪ'n, bé nɔn nwuluwafɔɛ ngacile ngacile kwalaa kə 'a Zozi anwɔn ebele. ɔ kə fa yí sa'n kə fua bé nwɔn, bé nwɔn kə sa. ⁴¹ Mmɔnsanmɔn'n-mɔ fi nwuluwafɔɛ'n-mɔ dɔwn anun be kə fite, anin be lɛ tian be kan kɛ: "Wɔ, ɛ ti Nyanmian Awal!" Nan mɔ be 'kan sɔ'n, anin Zozi lɛ tetian bé ɔ totua bé, ɔ sanlɪn kɛ bé diɛ, be sɪ kɛ *Kilisi'n y'ɔ le yí.

*Zozi 'ba hɔ a bɔ Ejɔlekpa'n kulo ɛhɪnlin-mə asɔ
(Maaki 1.35-39)*

⁴² Mɔ alíɛ hɪnlin'n, Zozi kə tɪ yí nwɔn kə hɔ ahanmian lika mɔ svanlan fíí nnɔn man'n. Meninsɔnman kə kpɔnnɛ yí. Nan mɔ be nwunlin yí'n, bé nwan: "Yɛ 'sele wɔ, n'ɛ kə lika fíí kón."

⁴³ Zozi nwan: "ɔ sɛ kɛ mɪn bɔ Nyanmian Belemgbin Mán nun anwɔn Ejɔlekpa'n mɪn kekele kulo nga'n-mə kɔsɔ. Afɪ yí sɔ ati yé Nyanmian svanlɪn mɪn ɔ." ⁴⁴ M'ɔ hanlɪn sɔ yuelɪ'n, ɔ kə hɔ Zufɔ'n-mə asənnun sua'n-mə anun ɔ kə bɔ Ejɔlekpa'n kə hele bé.

5

*Zozi 'ba fɛlɛ yí alimɔa menian nsan'n
(Matie 4.18-22, Maaki 1.16-20)*

¹ Cian kɔn Zozi kə hɔ *Zenezalɛtɪ asue nun anvan, menian dɔwn kə kpɔ yí ebele, be kə ta kə si kə yia yí, be 'kə a tie Nyanmian Anvan Ejɔlɛ'n m'ɔ lɛ kan'n.

² Zozi 'tɔ yí nyɪn an, anin ɛlɛɛ nnyuan sisi ebele, svanlan fíí nnɔn man nun. Bé mɔ be cɪ ejue'n, be fi nun b'a ju, be lɛ nwunznin nwunznin bé dada'n-mə anun.

³ Zozi kə hɔ kə fɔ ɛlɛɛ'n kɔn anun. ɛlɛɛ sɔ'n tɪ Simɔn diɛ. Zozi kə sele Simɔn kɛ ɔ tú ɛlɛɛ'n ɔ hɔ bunman sɔ kaan. Zozi kə tanlan ɛlɛɛ nun akunnun ɔ kə hehele meninsɔnman'n ninngɛ.

⁴ M'ɔ yuelɪ bé ninngɛ kekele'n, yí nwan: "Simɔn, tu ɛlɛɛ'n kə bunman sɔ nán ɛ nun wɔ manngɔn'n-mə be gúa bé dada'n."

⁵ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ'n, Simɔn nwan: "Kpain, ɔ bɔ yí bɔ kɔngɔɛ angɔnmɪn, y'a gua dada dede y'a nɪ man ejue fíí. Nan kɔsɔ kɛmɔ wɔ nwan n gúa'n, mɪn 'gua."

⁶ Ebele ala, be ko gua be dada'n-mo. Be ko hyi ejue doon kpa dede be dada'n-mo le titi. ⁷ Mo be nwunlin yi so'n, be ko tu be sa be ko fele be manngon'n-mo mo be wo elee ehunlin anun'n ke be bala a buka be. Be ko a be ko wula be elee nnyuan'n titekee, o ka mo be nwan o.

⁸ Mo Simon Pielu nwunlin yi so'n, o ko kotu Zozi anyunnun ebele, yi nwan: "Ye Mun, n'e fa wo nwon bo min. O sanlin ke n di etefue." ⁹ Simon hanlin so, o sanlin ke ejue mo be hyili yi cian so'n sinlin yi non yi manngon'n-mo kwalaa anwon, ese esulo hanlin be. ¹⁰ Esulo konmgba so'n kusv hanlin Zbaki o non Zvan, Zebede amma'n mo be non Simon di junman'n.

Ehi a, Zozi nwan: "Simon, n'e sulo! Nan ene m'o ko'n, e'ba fefele menian man min." ¹¹ Ejole so'n mo Zozi hanlin nun ati, mo be sisili be elee'n-mo asi'n, be yacili be junman'n kwalaaatin ebele, be sili yi so.

*Zozi 'ba man kokobefue kon anwon sa
(Matie 8.1-4, Maaki 1.40-45)*

¹² Cian kon Zozi ko ho kulo kon asv. O ju ebele ala, kokobefue kon ko a ko tu yi. Bian so'n ko butu yi nyan asi yi nwan: "Ye Mun, se e kulo a, e kwalaa ke e man min nwon sa."

¹³ Mo kokobefue'n hanlin so'n, Zozi ko tunnge yi sa ko han yi, yi nwan: "Min kulo, man wo nwon ti!" Ebele ala, bian nun anwon ko sa.

¹⁴ Zozi nwan: "N'e kan mo m'an yo nun anwon ejole kele swanlan fi. Nan ko ko to Nyanmian teeyifue'n m'o wo ebele'n, fa wo nwon'n kele yi. Ebele tee'n mo *Moyizi helel'n, yi maan be kwalaa be nwun yi ke wo nwon a sa."

¹⁵ Anun Zozi dunman'n le fv. Menian doon ba tie yi ejole'n m'o kan'n, ese be ba yi nwon be man be nwon sa. ¹⁶ Nan temon'n bie ju a, Zozi ti yi nwon ko ahanmian o ko sele Nyanmian.

*Zozi 'ba man bubuluwafue kon anwon sa
(Matie 9.1-8, Maaki 2.1-12)*

¹⁷ Ecian kon anun Zozi le kekele menian'n-mo ninngue. Meninsonman'n mo be wali'n, anun *Falisifue'n-mo non *mala mgbain'n-mo wo be nun bie. Be titi asi Zozi anwon ebele. Mmie-mo fi Galile non Zude man nun, mmie kusv fi Zoluzalem non kulo nun asv. Ecian so'n, anun ye Mun tunmin'n jin Zozi anzin o ko man nwuluwafue'n-mo anwon ko sa. ¹⁸ Kaan ce, menian mmie-mo non bubuluwafue kon ko a, o la ebee sv. Be le kponnde atin be sin be fa wuluwafue'n be fite Zozi anyunnun. ¹⁹ Meninsonman'n dunman nun, kemmo be nnyan man atun be nzin man'n, be ko fv sua'n mo Zozi wo nun nun asv. Be ko kpe tokolo sa nun ati afian, be ko fa bubuluwafue'n be ko jula yi non yi ebee'n Zozi anyunnun ebele menian'n-mo kwalaa afian.

²⁰ Mo Zozi nwunlin be dedi'n, o ko han ko hele wuluwafue'n ke: "Njaban, b'a fa wo ete'n b'a hye wo."

²¹ Ejole so'n m'o hanlin nun ati, Falisifue'n-mo non mala nun asv mgbain'n-mo le kan yi be ti akunnun ke: "Nwan swanlan die ahi m'o kwalaa o kan ejole ete sua tia Nyanmian o? Se nan Nyanmian angonmun cein an, nwan y'o kwalaa swanlan ete fa ce yi o?"

²² Ajonlin so'n mo be falu nun ati, Zozi nwan: "Nzuke ati ye ajonlin swa-mo wo emo ati anun o?" ²³ Se min kan ke: 'B'a fa wo ete'n b'a hye wo' a, emo nnwun man nun. Nan se min kan min kele wuluwafue'n ke: 'Jasv nanndi' nan o yo so a, ²⁴ anun emo a nwun yi ke *Man Baa'n le tunmin asie nin asv ewa o fa ete ce."

Ehi a, o ko han ko hele bubuluwafue'n ke: "Min kan min kele wo, jasv, fa wo ebee'n nan ko wo awulo!" ²⁵ Ebele ala, be kwalaa be nyunnun ebele, bian'n ko jasv ko fa yi ebee'n m'o lali so'n, o ko ho yi awulo. O ko a, anun o le yi Nyanmian

aye. ²⁶ Ejole'n kɔ sin bé kwalaa bé nwɔn. Esulo kɔ han bé, bé le yɪ Nyanmian aye, bé nwan: “Ene die, fóón y'a nwun enyɔnmian ninngé yé nyɔnsu!”

Zozi 'ba fele Levi

(Matie 9.9-13, Maaki 2.13-17)

²⁷ Ehi anzin, Zozi fi sua nun anun kɔ fite. ɔ 'kɔ ju a, anun bian kɔn, bé fele yɪ Levi, ɔ ti lika mɔ bé didi ajule'n. Levi sɔ'n, ɔ dide ajule. Zozi kɔ fele yɪ, yɪ nwan: “Levi, jasɔ, si mín su!” ²⁸ Ebele ala, Levi kɔ jasɔ kɔ yaci yɪ junman'n ɔ kɔ si yɪ su.

²⁹ Levi kɔ bɔ Zozi ati ɔ kɔ man bé kɔ tɔn alie kpili kpa yɪ awulo. Mɔ bé 'didi'n, bé mɔ bé dide ajule'n nun menian mmiekun-mɔ dɔn kpa nun bé gugua tɔbili nun anwɔn. ³⁰ *Falisifue'n-mɔ nun *mala nun asɔ mgbain'n-mɔ mɔ bé nun bé di fá kɔn'n kɔ yue eya fé. Bé kɔ bisa Zozi menian'n-mɔ ke: “Nzu ati yé emɔ nun bé mɔ bé dide ajule'n nun etefue'n-mɔ didi'n?”

³¹ Zozi nwan: “Sɔnlan mɔ ewue le ngun man yɪ'n, ɔ mgbɔnnde man ayile eyɔlefue. Nan sɔnlan m'ɔ le wu'n y'ɔ kpɔnnde ayile eyɔlefue ɔ. ³² M'an mma man ke mun 'ba fele bé mɔ bé ti sese wɔ Nyanmian anyunnun'n maan bé kaci bé abalabɔ'n. Nan bé mɔ bé ti etefue'n-mɔ, bé ti yé m malɔ ɔ.”

Abuala nun anwɔn kosuan'n

(Matie 9.14-17, Maaki 2.18-22)

³³ Ehi anzin, bé nun mmie-mɔ kɔ bisa Zozi ke: “Zɔn menian'n-mɔ nun Falisifue'n-mɔ die'n-mɔ, ɔ yɔ a, bé di abuala bé sele Nyanmian. Nan kusɔ wɔ die'n-mɔ nni man abuala, temɔn sɔ'n, anun bé le didi bé nunnon.”

³⁴ Mɔ Zozi tili ejole sɔ'n, yɪ nwan: “Mele mɔ atɔnvɔle bian'n wɔ ebele'n, yɪ manngɔn'n-mɔ mɔ bé wɔ atɔnvɔle nun abɔ'n, bé ngwala man ke bé bua bé da ɔ. ³⁵ Nan mele bie 'ba ju, atɔnvɔle bian'n fi bé sa nun ɔ 'ba tu. Mele sɔ nun anun, bé 'ba li abuala.”

³⁶ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yueli'n, ɔ kɔ han nvandɔhɔn ejole kɔn kɔ tɔ sɔ, yɪ nwan: “Sɔnlan fii nzua man etanlan fɔfɔle ndafuin ɔ ndua man etanlan daba nun tokolo. Se ɔ yɔ yɪ sɔ a, anun ɔ'a seci etanlan fɔfɔle'n yé ndafuin sɔ'n nun etanlan daba ngɔ man sɔ. ³⁷ Sɔnlan fii ngaci man nzan fɔfɔle ngua man kpolo kotoku daba nun. Se ɔ yɔ yɪ sɔ a, kpolo kotoku'n 'te, nzan'n 'butu, anun kpolo kotoku nun a yɔ mgban. ³⁸ Nan nzan fɔfɔle'n, bé fa bé gua kpolo kotoku fɔfɔle nun. ³⁹ Ese sɔnlan biala m'ɔ nun nzan daba'n, ɔ mgbɔnnde man nzan fɔfɔle. Afɪ yɪ nwan: ‘Nzan daba'n die bé nnyan man yɪ nwɔn sɔ.’”

6

Zozi nun enwɔnmian ele cian'n

(Matie 12.1-8, Maaki 2.23-28)

¹ Cian kɔn Zozi nun yɪ menian'n-mɔ kɔ kpɛ nun *bele ebo kɔn asɔ. Cian sɔ'n, ɔ ti enwɔnmian ele cian. Yɪ menian'n-mɔ kɔ tɪti bele mma'n bie bé kɔ kpɪta yɪ bé sa nun bé kɔ yɪyɪ yɪ nwɔn abɔun'n bé kɔ li. ² Mɔ Falisifue'n-mɔ nwunlin yɪ sɔ'n, bé nwan: “Nzuke ati yé emɔ yɔ like mɔ yé mala'n tua ke nán bé yɔ yɪ enwɔnmian ele cian'n?”

³ Mɔ bé hanlɔn sɔ'n, Zozi kɔ bua bé ke: “Asɔ emɔ kɔngali man like mɔ Davidi yɔli, mele mɔ ehæ hunlin yɪ nun yɪ menian'n-mɔ nun anwɔn ejole'n lé ɔ? ⁴ Davidi wɔlɔli Nyanmian sua nun anun, ɔ falɪ kpaun'n-mɔ mɔ b'a fa b'a man Nyanmian'n, ɔ nun yɪ menian'n-mɔ bé lili. Kpaun sɔ'n, Zufu'n-mɔ mala'n kele ke sɔnlan ngacile biala le man atɔn ɔ nni man ke Nyanmian teeyifue'n-mɔ ala.” ⁵ Mɔ Zozi buali bé sɔ'n, nán ɔ'a han ɔ'a tɔ sɔ ke: “Mán Baa'n ti enwɔnmian ele cian nun asɔ kpain.”

Svanlan'n mɔ yí sa kɔn a jɔ'n.
(Matie 12.9-14, Maaki 3.1-6)

⁶ Ɛnwɔnmian ele cian kɔn bieku, Zozi kɔ wɔlɔ asɔnɔn sua kɔn anun, ɔ kɔ hehele ninngɛ. Anun bian kɔn wɔ asɔnɔn sua nun anun ebele, yí sa fama nun a hehele. ⁷ Mala nun asɔ mgbain'n-mɔ nɔn Falisifvɛ'n-mɔ mɔ be wɔ ebele'n, anun be le nian sɛ Zozi kɔ man wuluwafvɛ bie anwɔn kɔ sa ɛnwɔnmian ele cian nun an. Ɔ sanlɔn kɛ be le kpɔnnde atɔn be sɔn sɔ be tɔn yí ɛsɔan. ⁸ Nan kɛmɔ Zozi sɔ mɔ b'a jɔnlin'n, ɔ kɔ han kɔ hele wuluwafvɛ'n kɛ: "Jasɔ jinlan menian'n-mɔ kwalaa anyunnun ɛwa." Bian'n kɔ jasɔ kɔ jinlan bɛ nyunnun ebele.

⁹ Mɔ bian'n jasɔlin jinlanlin'n Zozi kɔ kaci yí nyɔn meninsɔnman nun anwɔn ɛlɔ, yí nwan: "Mun 'ba bisa ɛmɔ kosuan. Yɛ mala'n kele sɛ? Ɔ kele kɛ ye yɔ ye ɛnwɔnmian ele cian nun anaan ye yɔ ɛtɛ? Ye lé svanlan ati ngɔan anaan ye hún yí ɔ?"

¹⁰ Zozi kɔ nɛnian bɛ kwalaa bɛ nyunnun, ɔ kɔ tɔ yí nyɔn wuluwafvɛ nun anwɔn ɛlɔ, yí nwan: "Tɔnngɛ wɔ sa nun anun." Bian'n kɔ tɔnngɛ nun, ebele ala, yí sa'n kɔ yɔ kpa. ¹¹ Ɛhi, Falisifvɛ'n-mɔ nɔn mala nun asɔ mgbain'n-mɔ kɔ fɛ eya kpa. Sian'n be le bisa bisa bɛ nwɔn like mɔ be 'yɔ nán bɛ sa a han Zozi'n.

Zozi mmɔfvɛ bulu nɔn nnyuan'n
(Matie 10.1-4, Maaki 3.13-19)

¹² Mele sɔ nun anun, Zozi kɔ hɔ kɔ fɔ bɔka kɔn asɔ. Ɔ 'kɔ a sɛle Nyanmian. Ɔ kɔ sɛle Nyanmian kɔngɔɛ dede alɛ kɔ hɔn. ¹³ Mɔ alɛ hɔnlin'n, Zozi kɔ fɛfɛle yí menian'n-mɔ be kɔ yia. Ɔ kɔ nian bɛ nun kɔ yɔ bulu nɔn nnyuan ɔ kɔ tɔn bɛ mmɔfvɛ. ¹⁴ Menian bulu nɔn nnyuan sɔ'n-mɔ y'ɔ le: Simɔn mɔ Zozi fɛle yí Piel'n, ɔ nɔn yí nianman Andele, Zvakɔ nɔn Zɔan, Filipɔ nɔn Baatelemin, ¹⁵ Matie nɔn Toma, Alife awa Zvakɔ nɔn Simɔn mɔ be fele yí *Zelɔtɔfvɛ'n, ¹⁶ Zvakɔ awa Zudi, ɔ nɔn Zudasɔ Isikalɔtɔ mɔ ɔ 'ba yɔ Zozi man'n.

Menian dɔn 'ba yia Zozi anwɔn
(Matie 4.23-25)

¹⁷ Ɛhi, Zozi nɔn yí mmɔfvɛ'n-mɔ, be fi bɔka nɔn asɔ, be kɔ ju be kɔ jinlan lika sɛsɛ kɔn. Lika sɔ'n, anun Zozi menian dɔn kpa a yia ebele. Menian sɔ'n-mɔ, mmie-mɔ fi Zude mân nun. Mmie-mɔ fi Zoluzalemɔn. Mmie-mɔ fi jenvie nun anɔn ɛlɔ kulo'n-mɔ mɔ be mantan mantan Tii nɔn Sidɔn nun asɔ. ¹⁸ Be walɔ kɛ be 'ba a tie Zozi Anɔan Ɛjɔle'n, ɛsɛ be man bɛ nwɔn sa. Bɛ mɔ bɛ kɔsɔ wawe ɛtɛ wɔ bɛ nun m'ɔ kele bɛ yale'n, wawe ɛtɛ'n fi bɛ nun tu. ¹⁹ Bɛ kwalaa be kulo kɛ be kan Zozi. Ɔ sanlɔn kɛ tunmin kɔn fi yí nun fite y'ɔ man bɛ nwɔn sa ɔ.

Nyila nɔn munnzue'n
(Matie 5.1-12)

²⁰ M'ɔ yɔlin sɔ'n, Zozi kɔ tɔ yí nyɔn yí menian'n-mɔ ɛlɔ yí nwan: "Nyila hán ɛmɔ mɔ be ti ehianfvɛ'n, ɔ sanlɔn kɛ Nyanmian Belemgbin Mân'n tɔ ɛmɔ die!
²¹ "Nyila hán ɛmɔ mɔ ɛhɔɛ le kun ɛmɔ kikaala'n, ɔ sanlɔn kɛ ɛmɔ akɔ 'ba yi.
"Nyila hán ɛmɔ mɔ be le sun'n, ɔ sanlɔn kɛ ɛmɔ 'ba sɔli.
²² "Nyila hán ɛmɔ, mele mɔ be le kpɔ ɛmɔ, mɔ be le fɔan ɛmɔ, mɔ be le kpɛ ɛmɔ nɔzɔba, mɔ be le bu ɛmɔ menian mgban wɔ *Mân Baa'n dunman nun. ²³ Mɔ be 'yɔ ɛmɔ sɔ'n, ɛmɔ lí fɛ be mân bɛ nwɔn tɛ bɛ sɔ abile be húhulu. Ɔ sanlɔn kɛ ɛmɔ 'ba nyan yí nwɔn ahatau kpili kpa wɔ anwunno ɛlɔ. Afɔ daba, kɛ bɛ nan-mɔ heleli Nyanmian mgbɔmanfvɛ'n-mɔ ahɔlɔwa nun anun.
²⁴ "Nan ɛmɔ ɛsɔkfvɛ'n-mɔ, munnzue hán ɛmɔ! Ɔ sanlɔn kɛ ɛmɔ asa a han ɛmɔ salɛ die'n dada angɔnmɔn.

25 “Munnzue hán emə mə bé kə a yi'n! Ɔ sanlin kə eħəe 'ba hun emə.

“Emə mə be le silí kíkàala'n, munnzue hán emə! Ɔ sanlin kə əlvəbə 'ba han emə, emə 'ba sun.

26 “Munnzue hán emə mə menian'n-mə kəvalaatin kan emə anwəŋ eǰələ kpa'n. Afí daba, kə bé nan-mə hanlin ato mgbəmanfə'e'n-mə anwəŋ eǰələ kpa nūn anūn.

*Emə húló bé mgbəfə'e'n-mə
(Matie 5.38-48; 7.12a)*

27 “Nan emə mə be le tie mín'n, mūn kan mūn kele emə ke: Emə húló bé mə be kpə emə'n. Emə yó bé ye. 28 Emə yéyila bé mə be bə emə sasan nūn asu. Emə yó asəŋnūn be man bé mə be kele emə ahələwə'a'n. 29 Se sʷanlan bie kpaci emə anyūn bē nūn asu a, be káci fama'n maan ɔ kpáci su. Se sʷanlan bie de emə taladie'n mə be wula yí su nūn an, emə yí mə emə wula yí bu'n kʷsu be mán yí. 30 Sʷanlan biala m'ə kə se le emə like'n, emə fá mán yí. Se sʷanlan tʷa emə de like mə emə le nūn an, nán be bisa yí bʷsu. 31 Like mə emə kulo kə menian'n-mə yə man emə'n, emə kʷsu yó like sə'n be mán bé.

32 “Se bé mə be kulo emə nūn ala yē emə kʷsu kulo bé a, nzu nvasʷe die yē emə nyan yí su ɔ? Etefʷe'n-mə kʷsu kulo bé mə be kulo bé'n. 33 Se bé mə be yə emə ye nūn ala yē emə kʷsu yə bé ye a, nzu nvasʷe die yē emə nyan yí su ɔ? Etefʷe'n-mə kʷsu yə sə bie. 34 Bé mə emə bə bé bʷsia a emə de di kə be kʷala yí tua'n, se bé ngʷn̄mūn ala yē emə bə bé bʷsia a, nzu nvasʷe die yē emə nyan yí su ɔ? Etefʷe'n-mə kʷsu bə bé manngʷŋ etefʷe'n-mə mə be kʷala kale'n tua'n bʷsia. 35 Nan emə die, nán be yə sə. Emə húló bé mə be kpə emə'n, emə yó bé ye, emə bə bé bʷsia, nán be susu bé ti be gua su kə be tʷa be mán emə. Se emə yə sə a, emə 'ba nyan yí nʷŋŋn ahátua kpili kpa, e se emə 'ba kaci Nyanmian m'ə wə anwunno anwunno ələ nūn amma. Ɔ sanlin kə ɔ ti kpa man menian mə be nzi man ye'n, ɔ nūn menian kʷsu mə bé kunnun ti ete'n. 36 Kəmə emə Así'n sɪ anwunnvoe'n, emə kʷsu nʷún anwunnvoe.

*Nán be bua bé manngʷŋ'n-mə ndeɛ
(Matie 7.1-5)*

37 “Nán be bua bé manngʷŋ'n-mə ndeɛ nán Nyanmian Kpili kʷsu a mmua man emə ndeɛ. Nán be bu sʷanlan fíí fʷə nán Nyanmian kʷsu a mmu man emə fʷə. Emə fá bé manngʷŋ'n-mə ete'n be hyé bé nán Nyanmian kʷsu a fa emə die nūn a hye emə. 38 Emə hyé bé manngʷŋ'n-mə nán Nyanmian kʷsu a hye emə bie. Be 'su ninngə be gua emə taladie'n pəsu kpili nūn anūn, be 'tinndin sʷ kpa maan ɔ yi dede ɔ bu sʷ. Susulie'n mə emə fa be susu ninngə be man bé manngʷŋ-mə'n, yí yē Nyanmian 'fa susu man emə ɔ.”

39 Mə Zozi hanlin sə yueli'n, e se ɔ kə bu anyūndala kʷŋn biekuŋ kə hele bé, yí nwan: “Anyūnsinlinwafəe, ɔ nni man yí manngʷŋ anyūnsinlinwafəe taataa. Se ɔ yə yí sə a, bé munnyan be 'gua kunman nūn. 40 Sʷanlan mə be le kele yí like'n, ɔ nzi man like ndala man yí mún'n m'ə le kele yí'n. Kʷsu se ɔ suan like nán ɔ nʷun yí kpa bəkə a, ɔ kaci kə yí mún'n.

41 “Nzuke ati yē ε le nian tabʷa munmuin kaan'n m'ə la wó nianman nūn anyūn nūn asʷ, nan kʷsu ε nʷun man tabʷa ebue'n m'ə la wó die nūn asʷ'n? 42 Ɔ yə se mə ε kʷala ε kan kele wó nianman'n ke: 'Anianman, yaci mín maan n' yí wó nyan nūn asʷ munmuin kaan'n', wó mə ε nʷun man kə tabʷa ebue kʷŋn la wó nyūn die nūn asʷ'n? E bə wó nʷŋŋn apoo. Di mʷa yí m'ə la wó nyūn nūn asʷ'n, asannan nán a nʷun asʷ a yí m'ə la wó nianman'n die nūn asʷ'n.

Ɔ le baka kɔn nɔn yí mma
(Matie 7.16-20; 12.33-35)

⁴³“Baka kpa nzu man mma ete yê baka ete kɔsɔ nzu man mma kpa. ⁴⁴Baka biala m'ɔ jin'n, yí mma'n y'ɔ man be nɔwɔn yí nzɔle ɔ. Be ndi man *figi mma eminlan mmowê'n-mɔ asɔ. Yê be ndi man divin mma kɔsɔ baka m'ɔ yí nɔwɔn le bowe nɔn asɔ. ⁴⁵Sɔanlan m'ɔ ti kpa'n, ati anun kpa ninngɛ y'ɔ y'ɔ ɔ. Sɔanlan kɔsɔ m'ɔ ti man kpa'n, ati anun ete ninngɛ y'ɔ y'ɔ ɔ. Ɔ sanlɔn kɛ ejɔle m'ɔ wɔ sɔanlan akunnun'n y'ɔ fite yí nɔan ɔ.

Sua nnyuan nɔn anwɔn ejɔle'n
(Matie 7.24-27)

⁴⁶“Nzuke ati yê emɔ fele mín ‘yé Mun, yé Min’, kɔsɔ emɔ nyɔ man like mɔ n gɔ bisa'n? ⁴⁷Sɔanlan m'ɔ kɔ a mín nɔwɔn, m'ɔ kɔ tie mín nɔan ejɔle'n, m'ɔ kɔ nanndi sɔ'n, ε 'nɔwɔn like m'ɔ soman yí'n: ⁴⁸Ɔ soman sɔanlan m'ɔ le si sua. Ɔ'a fun kunman'n maan ɔ'a hɔ muɔ ɔ'a wula yí bu ɔ'a si sua nɔn ebɔe nɔn asɔ. Mɔ fɔsɛ'n tikeli'n, asue'n-mɔ kɔ yi kɔ bu asɔ ɔ kɔ han sua'n, nan kɔsɔ ɔ'a ngɔala man yí bu. Ɔ sanlɔn kɛ sua sɔ'n jin bi. ⁴⁹Sɔanlan kɔsɔ m'ɔ tie mín Nɔan Ejɔle'n m'ɔ nnanndi man sɔ'n, ɔ soman sɔanlan mɔ ɔ'a si yí sua nɔn anyɔan nɔn asɔ. Ɔ'a nwula man sua nɔn abɔ. Mɔ fɔsɛ'n tikeli'n, asue'n-mɔ kɔ yi kɔ bu asɔ ɔ kɔ han sua'n. Ebele ala, sua sɔ'n kɔ bubu kɔ gua kpa bɔkɔɔ.”

7

Zozi 'ba man nzalafɔ kpain'n kɔn akɔa nɔn anwɔn sa
(Matie 8.5-13)

¹ Mɔ Zozi yueli ejɔle ehika kwalaa kan kele menian'n-mɔ, ɔ kɔ hɔ Kapɛɛnawɔmɔn. ²Anɔn Lɔmɔn nzalafɔ kpain'n kɔn wɔ Kapɛɛnawɔmɔn ebele. Nzalafɔ kpain sɔ'n, ɔ le yí akɔa kɔn mɔ yí nɔwɔn cian yí kpa ɔ. Akɔa sɔ'n kɔ fɔke kpa ɔ le de ewue wu. ³Mɔ nzalafɔ kpain'n tɔli Zozi angan'n, ɔ kɔ sɔan zufu mgbain'n mmie-mɔ kɛ be hɔ féle Zozi maan ɔ bála a yɔ maan yí akɔa nɔn anwɔn sa. ⁴Be kɔ hɔ Zozi anwɔn elɔ be kɔ bɔtɔ yí. Bé nwan: “Sɔanlan sɔ'n die, ɔ fata kɛ ε buɔ yí. ⁵Ɔ sanlɔn kɛ ɔ kulo yé Zufu mân'n. Yí yê ɔ'a si yé Nyanmian sua nɔn ɔ.” ⁶Ehi a, Zozi nɔn bé be kɔ hɔ.

Mɔ be hɔli dede be ka kaan be ju awulo nɔn anwɔn'n, nzalafɔ kpain'n kɔ sɔan menian kɛ be hɔ sé Zozi kɛ: “Kpain, n'ε kele wɔ nɔwɔn efe. Ɔ sanlɔn kɛ mɔn nze nvata man kɛ ε wɔlɔ mɔn awulo. ⁷Ehika ati yê mín muonun man mma man wɔ ja sɔ ɔ, afi mɔn nze nvata man. Nan kan ejɔle kpɔle kɔnmgbɔ cein, mín akɔa nɔn anwɔn 'ba sa. ⁸Mín, n ne mín nyunnun mgbain mɔ be sie mín ɔ. Mín kɔsɔ, n ne nzalafɔ mɔ mɔn sie bé ɔ. Se mɔn kan mɔn kele nunhan kɔn kɛ: ‘Kɔ!’ a, ɔ kɔ. Se mɔn kan mɔn kele nunhan kɔn bieku kɛ: ‘Bala!’ a, ɔ ba. Se mɔn kan mɔn kele mín akɔa'n kɛ: ‘Yɔ like ehi' a, ɔ yɔ.”

⁹Mɔ Zozi tɔli ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ fɔa nzalafɔ kpain'n. Ɔ kɔ bɔli yí nyɔn ɔ kɔ han kɔ hele menian'n-mɔ mɔ be si yí sɔ'n kɛ: “Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ: Izalayɛ mân nɔn anun ewa muonun, sɔanlan m'ɔ le dedi kɛ sɔanlan ehi'n, n nɔwɔlin man bie lé.” ¹⁰Bé mɔ nzalafɔ kpain'n sɔanlɔn bé'n kɔ sa kɔ hɔ awulo. Be 'ju elɔ a, akɔa nɔn anwɔn a sa bɔkɔɔ.

Zozi 'ba hɔn kunlannvɛ balasua kɔn awa

¹¹Ehi anzin, Zozi kɔ hɔ Galile mân nɔn anun kulo kɔn asɔ. Kulo sɔ'n, be fele yí Nan. Mɔ ɔ 'kɔ'n, yí menian'n-mɔ nɔn meninsɔnman sili yí sɔ. ¹²Be hɔli dede mɔ be ka kaan be ju kulo nɔn anwɔn nɔn anwɔn ebele'n, be 'nian an, anɔn be nɔn fuin kɔn le sun kɔ asielɛ sɔ. Sɔanlan'n mɔ be le kɔ a sie yí'n, ɔ ti

belenzua bangɔɔ yê yí nin ti kunlannvɔɔ. Kulo nun asɔ menian dɔɔn kpa nun kunlannvɔɔ balasua'n wɔ ebele. ¹³ Mɔ Zozi nwunlin balasua'n, yí nwɔn kɔ ye yí koun nán ɔ a se yí ke: "N'ɛ sun kón!"

¹⁴ Zozi kɔ kpunngɛ alaka'n, ɔ kɔ fa yí sa kɔ han yí. Bé mɔ be lile alaka nun anun'n kɔ jinlan, Zozi nwan: "Kpafele, mɔn kan mɔn kele wɔ, fi ewue nun tɔnngɛ!" ¹⁵ Swanlan'n mɔ ɔ'a wu'n kɔ jasɔ kɔ tanlan asɔ ɔ le jɔɔ. Zozi kɔ fa yí kɔ man yí nin.

¹⁶ Esulo kɔ han bé kwalaa, be kɔ yi Nyanmian ayɛ. Bé nwan: "Nyanmian kpɔmanfɔɔ kpili kpa kɔn a fite yé afian ewa!" Eɛɛ bé nwan: "Nyanmian a a yé ekpala." ¹⁷ Like sɔ'n mɔ Zozi yɔl'i'n, Zude mân'n lika kwalaaatin, ɔ nun mân mân mɔ be mantan yí'n, bé kwalaa be tɔlɔ.

*Bé mɔ Zvan Batisi swanlin bé'n.
(Matie 11.2-19)*

¹⁸ Ninngɛ kwalaa mɔ Zozi yɔl'i'n, Zvan Batisi menian'n-mɔ hɔli bɔli nun amannɛ be heleli yí. Zvan kɔ fele yí menian'n-mɔ anun nnyuan ¹⁹ ɔ kɔ swan bé yé Mɔn anwɔn ɛɔ ke be hɔ bɔsa yí ke: "Swanlan'n mɔ ye sɔ ke ɔ le ba'n y'ɔ le wɔ anaa swanlan sɔ'n te wɔ sian?"

²⁰ Mɔ be juli Zozi anwɔn ebele'n, bé nwan: "Zvan Batisi a swan yé ke ye bála a bɔsa wɔ ke se swanlan'n mɔ ye sɔ ke ɔ le ba'n y'ɔ le wɔ a, se kɔsɔ swanlan sɔ'n te wɔ sian an, anun ɛ hán héle yé."

²¹ Tɛmɔn sɔ'n, bé mɔ ewue le kun bé'n, Zozi kɔ man bé nwɔn kɔ sa. ɔ kɔ fwan wawɛ ɛtɛ'n-mɔ mɔ be wɔ menian'n-mɔ anun'n, ɛɛɛ ɔ kɔ tike tike anyɔnsinlinwafɔɔɛ dɔɔn anyun'n. ²² M'ɔ yɔl'i sɔ'n, Zozi kɔ han kɔ hele bé mɔ Zvan swanlin bé'n ke: "Emɔ hɔ hán mɔ emɔ a t'i'n, ɔ nun mɔ emɔ a nwun yí'n be héle Zvan. Emɔ a nwun ke anyɔnsinlinwafɔɔɛ'n-mɔ anyun'n-mɔ a tike tike, bé mɔ be tia be tɔ sɔ'n-mɔ aja'n-mɔ a tɔnngɛ tɔnngɛ, kokobefɔɔɛ'n-mɔ anwɔn a ti, anzɔtiliwafɔɔɛ'n-mɔ ti ejɔle, bé mɔ b'a wu'n-mɔ a tɔnngɛ tɔnngɛ, ehianfɔɔɛ'n-mɔ le ti Ejɔlekpa'n. ²³ Nyila hán swanlan mɔ ɔ mminlin man yí dedi'n m'ɔ le yí wɔ mín nun'n."

²⁴ Mɔ bé mɔ Zvan swanlin bé'n salɔ hɔli'n, Zozi kɔ han Zvan ejɔle ɔ kɔ hele menian'n-mɔ. Yí nwan: "Nzu like die yé emɔ hɔli nianlin yí ewá nun anun ɛɔ? Ndeɛ mɔ anwɔnman le fita anaa? ²⁵ Nan nzu like die yé emɔ hɔli nianlin ɔ? Emɔ hɔli nianlin swanlan m'ɔ wula taladiɛ kanlanman anaa? Bé mɔ be wula esikafɔɔɛ ndaladiɛ mɔ be ti lika kanlanman'n, menian sɔ'n-mɔ gua mmelembin'n-mɔ awulo. ²⁶ Anun nzu like die fɔ́n yé emɔ hɔli nianlin ɔ? Nyanmian kpɔmanfɔɔɛ anaa? Yuo, mɔn kan mɔn kele emɔ ke ɔ tala Nyanmian kpɔmanfɔɔɛ bɔbɔ. ²⁷ ɔ sanlin ke Zvan yé Ehele Ejɔle'n kan yí ejɔle ke:

*Nyanmian nwan: Mɔn swan mín bɔfɔɔɛ'n
mɔn man ɔ di mwa wɔ nyunnun ɔ sesie wɔ atin'n."*

²⁸ Zozi kɔ han kɔ tɔ sɔ ke: "Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke be wɔli man swanlan fíí kón m'ɔ ti kpili tala Zvan ɔ. Nan kɔsɔ swanlan bɔbɔ m'ɔ ti kaan swa Nyanmian Belemgbin Mân nun anun'n, ɔ tala Zvan kpili."

²⁹ Bagua'n, yí lili bé mɔ be dide ajule'n, be tieli Zvan anwan ejɔle'n be man ɔ sɔnɔnlin bé. Afɔ be nwunlin ke Nyanmian atun die'n ti fɔ́n. ³⁰ Nan *Falɔsifɔɔɛ'n-mɔ nun *mala nun asɔ mgbain'n-mɔ die, like mɔ Nyanmian kulo ke ɔ yɔ man bé'n, b'a ndie man. Ehi afɔ b'a man Zvan a nzɔnɔn man bé.

³¹ Zozi kɔ tɔ sɔ ke: "Nwan bɔbɔ yé n vá ajulisɔ menian ehi-mɔ n zusu bé ɔ? Nwan yé be soman yí ɔ? ³² Be soman mmatoɔnman nganngan mɔ be gugua gua nun asɔ, mɔ be le tetian be se bé manngɔn'n-mɔ ke:
'Y'a bɔ abile dede emɔ a nzi man!

Y'a tɔ alɔabɔ ejue dede ɛmɔ a nzun man!

³³ Ɔ sanlin ke Zɔan Batisi wali, ɔ nni man alie, ese ɔ nnɔn man nzan, nan kɔsɔ ɛmɔ nwan: "Wawe ete yɛ ɔ wɔ yɛ nun ɔ!" ³⁴ Mɔn Baa'n kɔsɔ a a, ɔ di alie, ɔ nun nzan, ese ɛmɔ nwan: "Bɛ nɔan sɔanlan ehi, yɛ die, ɔ njɔnlun ejɔle fɛi ke alie nɔn nzan ejɔle ala yɛ ɔ jɔnlun ɔ. Yɛ manngɔn y'ɔ le bɛ mɔ be dide ajule'n ɔ nɔn etefɔe'n-mɔ!" ³⁵ Nan kɔsɔ bɛ kwalaa mɔ be de Nyanmian be di'n, be kele ke Nyanmian tɔ bengelefɔe sakpa."

Falisifɔe Simɔn 'ba fɛle Zozi alie

³⁶ *Falisifɔe kɔn feleli Zozi ke ɔ bala a li like yɛ awulo. Mele mɔ be lɔa mgba nin asɔ tɔbɔli nin anwɔn'n, ³⁷ kulo sɔ nin asɔ balasua kɔn kɔ wɔlɔ ebele. Balasua sɔ'n si tutu. M'ɔ tɔli ke Zozi wɔ Falisifɔe nin awulo ebele ɔ le didi'n, ɔ kɔ fa anatɔli bondoman tekɛe kɔn mɔ yɛ gua yɔ si'n kɔ a. ³⁸ Balasua'n kɔ jinlan Zozi aja ngɔa. Ɔ kɔ sun ɔ kɔ fa yɛ nyɛn ɛmɔn'n ɔ kɔ lɔlɔa Zozi aja nin anwɔn. Ɔ kɔ fa yɛ ti enyuan'n ɔ kɔ cici ɔ kɔ fa Zozi aja'n ɔ kɔ bɔ yɛ hue sɔ, ese ɔ kɔ fa anatɔli'n ɔ kɔ bɔ yɛ ja nin anwɔn.

³⁹ Mɔ Falisifɔe'n m'ɔ feleli Zozi alie'n nwunlin yɛ sɔ'n, ɔ kɔ han yɛ ti anun ke: "Se sɔanlan ehi tɔ Nyanmian kpɔmanfɔe sakpa a, ahan ɔ 'nwun ke balasua'n mɔ ɔ'a han yɛ'n tɛ etefɔe. Ɔ sanlin ke ɔ si tutu."

⁴⁰ Mɔ anɔn Falisifɔe'n le kan ehi yɛ ti anun'n, Zozi kɔ kuku yɛ nɔan sɔ ɔ kɔ han kɔ hele yɛ ke: "Simɔn, man n gɔn ejɔle kɔn n gɛle wɔ."

Simɔn nwan: "Kpain, kan."

⁴¹ Zozi nwan: "Anɔn menian nnyuan tua sɔanlan kɔn kale. Nunhan kɔn tua jete fufue mma eya nnun, yɛ kɔn'n kɔsɔ tua jete fufue mma abulanun. ⁴² Kɛmɔ bɛ menian nnyuan'n nun bie fɛi ngɔala man yɛ kale'n tua'n, sɔanlan'n m'ɔ bɔli be bɔsɔ'a'n kɔ fa kɔ hye bɛ. Menian nnyuan sɔ'n, nunhan benin yɛ ɛ de di ke ɔ 'kulo bian'n bɔ sɔ ɔ?"

⁴³ Simɔn kɔ bua yɛ ke: "Mɔn de mɔn di ke nunhan mɔ yɛ kale die'n tɔ kpili nin ɔ."

Zozi nwan: "Mɔ a han'n tɔ ananhɔle."

⁴⁴ M'ɔ hanlin sɔ'n, ɔ kɔ fa balasua'n kɔ hele Simɔn, yɛ nwan: "Simɔn, a nwun balasua ehi? Ke m malɔ wɔ awulo ewa'n, a mman man mɔn nzue m'an nwunznin man mɔn ja nin anwɔn. Nan balasua ehi die, ɔ le yɛ nyɛn ɛmɔn'n ɔ'a nwunznin mɔn ja nin anwɔn, ɔ'a fa yɛ ti enyuan'n ɔ'a cici. ⁴⁵ N juli ewa'n, a ndɔ man mɔn nun. Nan yɛ die, ke n wɔlɔli ewa nin angɔnmɔn yɛ ɔ falɔ mɔn ja'n-mɔ bɔli yɛ hue sɔ ɔ. ⁴⁶ A ngua man ngo m'ɔ ban fanlan mɔn ti nin asɔ. Nan yɛ die, anatɔli kpa yɛ ɔ'a fa ɔ'a gugua mɔn ja nin anwɔn ɔ. ⁴⁷ Yɛ sɔ ati, mɔn kan mɔn kele wɔ ke balasua ehi, ehulo kpili'n mɔ ɔ'a hulo mɔn'n dunman nun, yɛ ete'n kwalaaatin, yɛ ete bobolobe'n kwalaa m'ɔ sɔ'n, b'a fa yɛ kwalaa b'a hye yɛ. Nan sɔanlan mɔ yɛ ete nin a nzɔn man mɔ be kɔ fa be kɔ hye yɛ'n, ehulo'n m'ɔ le yɛ'n tɔ kan sɔa."

⁴⁸ Ehi a, Zozi kɔ han kɔ hele balasua'n ke: "B'a fa wɔ ete'n-mɔ b'a hye wɔ."

⁴⁹ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, bɛ mɔ bɛ nɔn yɛ gua tɔbɔli nin anwɔn'n kɔ han yɛ bɛ ti anun ke: "Sɔanlan ehi muonun ɔ ti yɛ die se dede m'ɔ fa sɔanlan ete ce yɛ ɔ?"

⁵⁰ Mɔ be kan sɔ bɛ ti anun'n, Zozi kɔ han kɔ hele balasua'n ke: "Wɔ dedi nin a le wɔ ngɔan, kɔ abacicie nun."

8

Mmalasua'n-mɔ mɔ be si Zozi sɔ'n

¹ Ehi anzin, Zozi nɔn yɛ menian bulu nɔn nnyuan'n, be kɔ hɔ kulo kulo'n-mɔ asɔ. Be kɔ hɔ kɔ han Nyanmian Anɔan Ejɔle'n. Be kɔ bɔ Nyanmian

Belemgbin Mân nun anwɔn Ejɔlekpa'n be kɔ hele menian'n-mɔ. ² Zosi 'kɔ a, anun mmalasua mmie-mɔ m'ɔ tuli bé nun wawe ete'n-mɔ ɔ man be nwɔn salt'n si yí su. Mmalasua sɔ'n-mɔ y'ɔ le: Mali m'ɔ fi Magdala mɔ Zosi tuli wawe ete nsɔ yí nun'n. ³ Kuza m'ɔ nian belemgbin *Elɔdɔ Antipasɔ ninngɛ nun asɔ'n, yí yí Zvanun. Suzanun nun mmalasua mmiekun-mɔ dɔɔn kpa. Be fa bé anwɔndɛ'n be bua Zosi nun yí menian'n-mɔ.

Svanlan'n m'ɔ gua bele nun anwɔn anyɔndala'n
(Matie 13.1-9, Maakɔ 4.1-9)

⁴ Menian'n-mɔ fi kulo kulo'n-mɔ asɔ be kɔ a Zosi anwɔn ebele. Nan mɔ menian dɔɔn yialɔ yí nwɔn'n, ɔ kɔ bu anyɔndala ehi ɔ kɔ hele bé. Yí nwan: ⁵ “Anun svanlan kɔn wɔ ebele. Cian kɔn, ɔ kɔ hɔ *bele egua yí ebo nun asɔ. Bele mma'n bie kɔ gua atun nun anɔan. Menian'n-mɔ 'sɔn an, be tetia su. Nnɔnman'n-mɔ kɔ suso kɔ li. ⁶ Bie kɔsɔ kɔ gua ebɔta nun asɔ. Kemɔ ngetie kpa nnɔn man ebele'n, bele'n fifili a, ɔ kɔ yala. ⁷ Bie kɔsɔ kɔ gua eminlan mmowɛ'n-mɔ anun, be nɔn bé be kɔ fifi nun kɔn. Eminlan mmowɛ'n-mɔ kɔ fɔ su. ɔ'a man ɔ'a nyɔ man kpa. ⁸ Bie kɔsɔ kɔ gua asie kpa nun asɔ. ɔ kɔ fifi ɔ kɔ su mma dɔɔn kpa. Bele baka kɔn biala kɔ su mma eya kɔn.”

Ese Zosi kɔ han kɔ tɔ sɔ ke: “Svanlan m'ɔ sɔ fasie'n, ɔ fá síe!”

Zosi anyɔndala'n m'ɔ bu'n
(Matie 13.10-17, Maakɔ 4.10-12)

⁹ Yí menian'n-mɔ kɔ bisa yí anyɔndala sɔ nun abu. ¹⁰ Zosi kɔ bua bé ke: “Emɔ die, nɔvialie nun ejɔle'n m'ɔ tɔ de Nyanmian Belemgbin Mân'n, Nyanmian a yí a hele emɔ. Nan menian bu nga'n-mɔ die, be bu yí anyɔndala nun be kele bé. ɔ man be nian yí bé nyɔnsɔ bɔbɔ a, be nnwun man yí. Be tie bɔbɔ a, be ndi man yí bu.

Zosi 'ba tu anyɔndala nun abu
(Matie 13.18-23, Maakɔ 4.13-20)

¹¹ “Anyɔndala ehi, yí bu y'ɔ le ke: *Bele mma'n y'ɔ le Nyanmian Anɔan Ejɔle'n. ¹² Menian'n mmie-mɔ ti ke atun nun anɔan'n mɔ bele mma'n gual'n. Be tie Nyanmian Anɔan Ejɔle'n, nan kɔsɔ Abɔnsanmɔn ba ɔ yí ejɔle'n mɔ b'a ti'n fi bé ahɔnlɔn nun anun. ɔ man be nnyan man dedi nán b'a nyan ngɔan. ¹³ Mmie-mɔ kɔsɔ ti ke ebɔta'n mɔ bele'n gualɔ sɔ'n. Be ti Nyanmian Anɔan Ejɔle nun an, be di yí nwɔn fe. Nan kɔsɔ be nman man ejɔle'n nzɔ man ndian. Be de be di mele kaan sɔa yê se emian bie tɔ bé a, anun b'a yaci bé dedi'n b'a tɔ. ¹⁴ Bele'n m'ɔ gualɔ eminlan mmowɛ nun anun'n, y'ɔ le menian mɔ be tie Nyanmian Anɔan Ejɔle'n, nan kɔsɔ ɔ 'kɔ yí nyunnun an, be man nzusue, anwɔndie nun mân elie fu Nyanmian Anɔan Ejɔle'n mɔ b'a ti nun asɔ. Be nzu man mma dede ɔ mmɔlɔ man. ¹⁵ Bele mma'n m'ɔ gualɔ asie kpa nun asɔ'n, y'ɔ le menian mɔ be tie Nyanmian Anɔan Ejɔle'n, be fa be sie bé ahɔnlɔn nun anun kpa, be di ejɔle nun asɔ, be su mma.

Kanlannɛ nun anwɔn anyɔndala'n
(Maakɔ 4.21-25)

¹⁶ “Svanlan fíi nzɔ man kanlannɛ, ɔ nva ɔ nwula man bokiti, anaan mgba abu. Nan ɔ sie yí kanlannɛ'n baka nun asɔ, ɔ man bé mɔ be 'wɔlɔ sua nun anun'n, be nwun asɔ. ¹⁷ Like biala m'ɔ fia'n, ɔ 'tu fite. Nɔvialie nun ejɔle biala 'fite jawe nun. ¹⁸ Emɔ yɔ anzɔe, nán be tie yí kpa! ɔ sanlɔn ke m'ɔ le kaan'n, be 'ba man yí biegun. Nan m'ɔ le man fíi'n, kaan'n m'ɔ susu ke ɔ kɔ nyan yí'n, be 'toa yí be de.”

*Zozi anianman'n-mo non yi nin
(Matie 12.46-50, Maaki 3.31-35)*

¹⁹ Zozi anin'n non yi nianman'n-mo, be ko a be ko to yi. Nan koso meninonman'n mo b'a yia yi nwon nin ati, o man b'a ngwala man yi nwon elo ju. ²⁰ Be ko bo Zozi amannu ke: "Wo nin non wo nianman'n-mo jijin ahanmian elo, be kulo ke be nwun wo nwon."

²¹ Mo be hanlin so'n, nan Zozi a se be mo be wo ebele'n ke: "Min nin non min nianman'n-mo yo le menian mo be tie Nyanmian Anwan Ejole'n, mo be nanndi so'n."

*Zozi 'ba gua anwonman kpili kon asi
(Matie 8.23-27, Maaki 4.35-41)*

²² Elahun kon Zozi non yi menian'n-mo ko fu ele kon anun. O ko han ko hele be ke: "Be man ye kpe asue'n ye ho yi nzin elo ebue kon." Mo Zozi hanlin so'n, ye be holi o. ²³ Nan mo be 'kpe asue'n, anin Zozi la ele non anun o le dafi. Konmgbala ala, anwonman kpili kon ko tu asubula non anyinsu. Asutue'n ko bo nzue ko gua ele non anun. ²⁴ Ehi, yi menian'n-mo ko kpunnge yi be ko tinngge yi. Be nwan: "Kpain, kpain, ye le wu o!"

Zozi ko tinngge o ko jujo aminle su ko hele anwonman'n non asutue'n. Anwonman'n ko jinlan, asutue'n ko gua asi. Ebele ko yo diin.

²⁵ Mo yo so'n, Zozi ko bisa yi menian'n-mo ke: "Emo dedi'n wo nin?" Ejole'n ko sin be nwon, esulo ko han be. Be ko bisa bisa be nwon ke: "Nwan swanlan die yo le ehi? Mo jujo kele anwonman non asutue dede be man yi anyinnzo!"

*Zozi 'ba tu wawe ete don fi swanlan kon anun
(Matie 8.28-34, Maaki 5.1-20)*

²⁶ Zozi non yi menian'n-mo, be ko kpe Galile asue'n. Be ko ho ko ju yi nzin elo ebue kon, Zelazi'n-mo man non anun. Man so'n non Galile man'n, be nyin'n wo su. ²⁷ Mo Zozi 'ju asi non ala, kulo non asu swanlan kon ko a yi nwon ebele. Swanlan so'n, wawe ete wo yi nun. Yi nwon gua su, nan ene bie o. O nna man sua elo. O la asiele'n-mo asu. ²⁸ Mo nwunlin Zozi'n, o ko tian. O ko ho ko tu ko to yi ja nun. O ko tian sele kpa, Yi nwan: "Zozi, Anwunno Nyanmian Kpili Awa, e se min se? Min 'sele wo, n' se min sa fi." ²⁹ Mo man o le kan so'n, yo le ke Zozi le man wawe ete'n mo wo yi nun'n tu. Wawe ete'n to yi so mele'n bie anun. Be fa ngonzongonzu be ci yi sa non yi ja a, o bubu nun. Wawe ete'n cou yi ko ewa nin anun.

³⁰ Zozi ko bisa yi ke: "E li se?"

Yi nwan: "Be fele min nwala nwala." Afi wawe ete don kpa wo yi nun, yi ti ye o man o le kan so o. ³¹ Wawe ete so'n-mo ko sele Zozi ke no man be ko gua kunman kpunlon-mgbonlon non anun. ³² Ebele lika so'n, anin mgbolike don kpa le didi buka non asu. Wawe ete'n-mo ko butu Zozi ke o man be atun maan be ho wolo mgbolike so'n-mo anun. Mo swanlan'n hanlin so'n, Zozi ko man be atun.

³³ Wawe ete'n-mo fi swanlan non anun be ko fite. Be ko ho ko wolo mgbolike'n-mo anun. Mgbolike fatule kon'n ko tolu buka'n be ko ho ko gua asue nin anun, be kwalaa be ko nwan. ³⁴ Mo be mo be nwan mgbolike'n-mo asu'n nwunlin yi so'n, be ko nwanndi. Be ko ho ko bo ejole so'n kpaye kulo, o non nanmue'n-mo asu. ³⁵ Be mo be tili ejole so'n, be wali manlin ke o kpunlin yoli'n. Be 'ba ju Zozi anwan ebele a, swanlan'n mo anin wawe ete'n-mo wo yi nun non anyinsu a ti. O wula taladie o ti Zozi aja abu ebele. Mo be nwunlin yi so'n, esulo hanlin be. ³⁶ Ke o kpunlin yoli mo wawe ete'n-mo fi swanlan non anun be fiteli, mo be holi wuloli mgbolike'n-mo anun, mo be 'ko a gua asue non anun, mo bian non anyinsu ti'n, be mo be nwunlin yi be nyinsu'n ko han yi kwalaa ko hele sian mma'n-mo. ³⁷ Zelasi man

nun anun menian'n-mə kʷalaa kə seɛ Zozi kə ɔ fi bé mân nun anun ɔ jásv. Ǿ sanlɩn kə anun esulo kpili kpa a han bé. Mə Zozi foli eɛe nun anun mə ɔ 'sa kə Galile'n, ³⁸ sʷanlan'n mə wawe ete'n fi yí nun tuli'n kə seɛ Zozi kə ɔ 'si yí sv. Zozi nwan: ³⁹ "Sa kə wó awulo, nán kə han yí kʷalaa mə Nyanman a yɔ a man wó'n kele menian'n-mə." Bian'n kʷsv kə hɔ ɔ kə han yí kʷalaa mə Zozi a yɔ a man yí'n kə hele kulo bəndɩn'n.

Zɔyɩlusi awa balasua'n,

ɔ nɔn balasua'n m'ɔ hanlɩn Zozi taladɛ'n

(Matie 9.18-26, Maaki 5.21-43)

⁴⁰ Mə Zozi fi Galile asue nun anzin elɔ ɔ 'sa ba'n, menian dɔvɩn kpa kə a yí atɩn ele. Ǿ sanlɩn kə bé kʷalaa bé nɩn jin yí atɩn. ⁴¹ Kaan ce, Zufu'n-mə asɔnɩn sua nun asv kpain'n kə a, kpain sɔ'n, be feɛe yí Zɔyɩlusi. Ǿ kə tu kə tɔ Zozi aja nun ɔ kə seɛe yí kə ɔ bála yí awulo elɔ. ⁴² Ǿ sanlɩn kə yí wa balasua konmgba cein'n mə ɔ'a li afɔe bulu nɔn nnyuan'n, ɔ le de ewue wu.

Mə bian'n hanlɩn sɔ'n, Zozi kə tie. Mə be 'kɔ'n, menian dɔvɩn si bé sv, anun be 'kan Zozi be mian bé afian. ⁴³ Ǿ 'ba yɔ sɔ'n, anun balasua kɔn wə menian'n-mə afian ebeɛe. Moja tu balasua sɔ'n yí afɔe bulu ɔ nɔn nnyuan ahi. Ǿ kə seɛɩ yí nɔvɩn esika kʷalaaɩn wə ayile eɣɔɛfɔe'n-mə elɔ. Nan kʷsv yí nɔvɩn a nza man. ⁴⁴ Ǿ li Zozi anzin, ɔ kə han yí taladɛe nun anɔvan'n. Ebeɛe ala, moja'n m'ɔ tu yí'n kə kpɛ.

⁴⁵ Zozi kə bisa menian'n-mə ke: "Nwan yɛ ɔ'a han mɩn taladɛ'e'n?"

Ehi nwan "Nán mɩn ɔ!" Ehi nwan: "Nán mɩn ɔ!" Pɩɛɩ nwan: "Kpain, a nwun ke menian'n-mə le kan wó mian be afian, kʷsv anun e le bisa ejɔle soal!"

⁴⁶ Mə Pɩɛɩ hanlɩn ehi'n, Zozi nwan: "Sʷanlan bie a han mɩn, ɔ sanlɩn kə m'an nwun kə anwɔnseɛe kɔn fi mɩn nun ɔ'a fite."

⁴⁷ Balasua'n kə nwun nun kə b'a hyi yí. Ehi a, yí nɔvɩn kə wɔsv yí ɔ kə tu kə tɔ Zozi aja nun. Menian'n-mə kʷalaa anyunnun ebeɛe, like mə yí ti yɛ ɔ man ɔ hanlɩn Zozi taladɛ'e'n, eɛe kə ɔ kpɩnɩn yɔli mə yí nɔvɩn salɩ ebeɛe ala'n, ɔ kə han yí kʷalaa.

⁴⁸ Mə yí nɔvan tɔli'n, Zozi nwan: "Mɩn wa balasua, kə anzɔnɩnjo nun, nán wó dedi nun a man wó nɔvɩn a sa."

⁴⁹ Anun Zozi anɔvan te wə ejɔle sv. Bɔfɔe kɔn fi kpain Zɔyɩlusi awulo elɔ walɩ a, yí nwan: "Zɔyɩlusi, wó wa nɩn a wu, yí ti n'e jji kpain kón."

⁵⁰ Mə Zozi tɩli ejɔle sɔ'n, ɔ kə han kə hele Zɔyɩlusi ke: "Zɔyɩlusi, gua wó ahɔnɩn asi, nyan dedi ala, nán wó wa balasua'n, ɔ 'ba hn."

⁵¹ Mə be juli awulo ebeɛe'n, Zozi ngɔ man sʷanlan fíi atɩn kə ɔ wólɔ lika mə batɔnman'n la'n bie, sannan Pɩɛɩ nɔn Zɔvan, nɔn Zɔaki, nɔn sɩe'n nɔn nian'n mə be le baa nun ala. ⁵² Bé kʷalaa be le di batɔnman nun anwɔn yale, be le sun. Mə Zozi nwunlɩn yí sɔ'n, yí nwan: "E mɔ yáci esuan'n nán batɔnman'n wuli man, ɔ le dafi."

⁵³ Mə Zozi hanlɩn sɔ'n, bé kʷalaa be kə gɔlv yí nɔvɩn. Ǿ sanlɩn kə bé diɛ, be sɩ yí fɔón kə talua nun a wu. ⁵⁴ Ehi a, Zozi kə sɔ batɔnman nun asa, ɔ kə tian nun. Yí nwan: "Batɔnman, jasv!" ⁵⁵ Batɔnman'n kə tɩnge, ebeɛe ala ɔ kə jasv. Zozi nwan: "Be mán yí like lí." ⁵⁶ Ejɔle'n kə sin sɩe'n nɔn nian nun anwɔn. Zozi tɩali bé kə nán be kan like mə b'a nwun yí nun anwɔn ejɔle be kele sʷanlan fíi.

9

Zozi 'ba sʷan yí menian bulu nɔn nnyuan'n
(Matie 10.5-15, Maaki 6.7-13)

¹ Ehi cian kun Zozi yialı yí menian bulu non nnyuan nun an, o kó man bé tunmin ké be fón wawe ete'n-mó, ese be mán nwuluwafúe'n-mó anwón sá. ² O kó soan bé ké be hó bó Nyanmian Belemgbin Mân'n kpaye, ese be mán bé mó b'a fúke'n tí akpóle. ³ O kó han kó hele bé ké: “Emó ehóle'n mó be le kó'n, nán be fa like fíi be sa bé nwón. Nán be fa kpóman, nán be fa bóle, nán be fa alie, nán be fa esika, ese nán be fa taladie nnyuan. ⁴ Awulo mó emó kó sike nun'n, emó tánlan nun ebele dede o jú emó ehóle cian. ⁵ Kulo kúsu mó emó kó hó su mó b'a nne man emó'n, emó kpókpara bé ja nun abú anyóan'n be gúa ebele be hó. O ti adanzie elie ké be ngwala man emó sómúe bó.” ⁶ Mó Zozi hanlun só yueli'n yé yí menian bulu non nnyuan'n hólı o. Be hólı bólı Ejólekpa'n be heleli menian'n-mó ese be manlin nwuluwafúe'n-mó anwón salı.

Belemgbin Elódi Antipası nzusue'n

(Matie 14.1-12, Maakı 6.14-29)

⁷ Ehi *Elódi m'ó ti Galile mán nun asú belemgbin'n kó ti yí kwalaa mó Zozi non yí menian'n-mó a yó'n. O nnwun man m'ó junlun o, o sanlin ké menian mmie-mó le kele ké Zoan Batisi m'ó wuli'n yé o'a hun nun o. ⁸ Mmie-mó nwan: “Nyanmian kpómanfúe Eli yé o'a fite o.” Mmie-mó kúsu nwan: “Daba Nyanmian mgbómanfúe'n-mó mó be wuli'n, bé nunhan kun yé o'a hun nun o.” ⁹ Nan mó Elódi tılı yí só'n, yí nwan: “M'an man b'a kpe Zoan ati'n. Nan nwan soanlan die yé be le kan yí ejóle soa'n?” Ehi ka ati, o kulo ké o nwun Zozi.

Zozi 'ba man menian akpu nnun alie di

(Matie 14.13-21, Maakı 6.30-44, Zvan 6.1-14)

¹⁰ Ehi Zozi mmófúe bulu non nnyuan'n hólı walı a, be kó han mó be yólı'n kwalaa be kó hele yí. Mó be bólı amannie yueli'n, Zozi non bé ké kó ti bé nwón be kó hó kulo'n mó be fele yí Betısayida nun asú. ¹¹ Meninsoman'n kó nwun nun be kó si bé sú. Zozi kó só bé nun, o kó han Nyanmian Belemgbin Mân nun anun ejóle o kó hele bé. Bé mó be ndı man akpóle mó be kulo ké be ti akpóle'n, o kó man be kó ti akpóle.

¹² Kemó anın alie le san'n, yí menian bulu non nnyuan'n kpunngeıı yí a, bé nwan “Kpain, lika mó ye wó'n ti fuaan. Yí ti, yaci menian'n-mó anun maan be hó kpóndde alie non dabele kulo'n-mó non nanmúe'n-mó mó be mantan mantan ewa'n-mó asú.”

¹³ Mó be hanlun só'n, Zozi kó bua bé ké: “Emó muonun mán be like lí!”

Bé nwan: “Like mó ye le yí ewa nun ala y'ó le kpaon nnun'n o non ejue nnyuan'n. Se kúsu e kulo ké ye hó tó alie ye béle meninsoman ehi a?” ¹⁴ (Menian mó b'a yia ebele'n, be ju menian akpu nnun.)

Zozi kó han kó hele yí menian'n-mó ké: “Emó mán be tétanlan kpule abulanun abulanun.” ¹⁵ Yí menian'n-mó kó yó m'ó heleli bé'n, be kó man menian'n-mó kó tetanlan asi. ¹⁶ Ehi, Zozi kó le kpaon nnun'n o non ejue nnyuan'n. O kó tı yí nın anwunno, o kó la Nyanmian asi. O kó hye kó man yí menian'n-mó ké bé kúsu be hyé be mán meninsoman'n. ¹⁷ Menian nwala ehi, bé kwalaa be kó li dede bé kú kó yí. Yí bú'n mó halı'n o ti ece mma bulu non nnyuan.

Púli 'ba han ké Belemgbin Ngvandefúe'n y'ó le Zozi

(Matie 16.13-21, Maakı 8.27-29)

¹⁸ Cian kun Zozi kó ti yí nwón o kó hó asonun eyóle, yí menian'n-mó kó kpú yí. Zozi kó bisa bé ké: “Menian'n-mó muonun, be bu ké nwan soanlan die y'ó le mín?”

19 Yí menian'n-mə nwan: “Mmie-mə nwan Zvan Batisi y'ə le wó. Mmie-mə kusu nwan *Eli y'ə le wó. Mmiekun-mə nwan daba Nyanmian mgbəmanfue'n-mə mə be wuli'n, bé nunhan kɔn yē ə'a hɔn nɔn ə.”

20 Zozi kə bisa bé ké: “Nan emə kusu lili, emə bu ké nwan sɔanlan diə y'ə le mɔn?”

Pielɩ jasulɩ a, yí nwan: “Kilisi'n, Belemgbin Ngvandefue'n mə Nyanmian a sɔan yí'n y'ə le wó.”

*Zozi 'ba han yí ewue'n nɔn yí etinngə nɔn anwɔn ejɔle
(Matie 16.20-28, Maaki 8.30-9.1)*

21 Mə Pielɩ hanlɩ sɔ'n, Zozi kə totua bé ké nán be kan be kele sɔanlan fí. 22 Ɔ kə han kə tɔ sɔ ké: “Ɔ di ké Mán Baa'n nwun amannɩ kpa. Izalaye mán nɔn anun mgbain'n-mə, nɔn Nyanmian tseyifue mgbain'n-mə ə nɔn mala nɔn asu mgbain'n-mə, be 'ba yɩ yí be tɔ. Be 'ba hun yí. Be kun yí a, yí cɩan nsan nɔn asu ə 'tinngə.”

23 Eɩɩ anzin, Zozi kə han kə hele bé kwalaa ké: “Sɔanlan m'ə kulo ké ə si mɔn sɔ'n, n'ə susu yí ti ə gua yí nwɔn sɔ. Nan alɩɩan biala, ə fá yí kolɔwa'n ə tɔ yí kɔmɔn sɔ, nán ə sí mɔn sɔ. 24 Ɔ sanlɩ ké sɔanlan m'ə kulo ké ə kɔnndə yí ngvan'n, ə 'wu. Nan sɔanlan m'ə kə hulo mɔn ə kə wu wə mɔn dunman nɔn'n, sɔanlan sɔ'n, ə 'nyan ngvan. 25 Sə sɔanlan kɔn nyan mán nɔn anun ninngə'n kwalaaɩn, nan sə ə le man ngvan an, anun nzu nvasue diə yē ə 'nyan yí sɔ ə? 26 Sɔanlan m'ə kə sa mɔn nɔn mɔn Nɔan Ejɔle nɔn anwɔn nyian'n, mele mə Mán Baa'n 'ba a yí anunminnyanmɔn'n ə nɔn Siə'n nɔn yí anwɔntie mɔmfue'n-mə anunminnyanmɔn nɔn anun'n, ə 'sa sɔanlan sɔ nɔn anwɔn nyian. 27 Mɔn kan yí ananhəle mɔn kele emə ké menian eɩɩ-mə mə b'a yia əwa'n, bé kwalaa be ngo yue man wu, mmie-mə 'nwun Nyanmian Belemgbin Mán'n bé nyɩnsɔ.”

*Zozi anwɔn ekacie'n
(Matie 17.1-8, Maaki 9.2-8)*

28 Mə Zozi hanlɩ ejɔle sɔ'n, yí nzin mələ kɔn, ə nɔn Pielɩ nɔn Zvan nɔn Zvaki, be kə fɔ buka kɔn asu be 'kə a yə asɔnɩn. 29 Mə be 'yə asɔnɩn'n, Zozi anyɩn nɔn anun kə kaci. Yí taladiə'n m'ə wula'n kə yə fufue hyeɩn, m'ə wɔwə bé nyɩnsɔ ə. 30 Ebele ala, menian nnyuan kə fite fite, be nɔn Zozi le jujɔ. Menian nnyuan sɔ'n-mə y'ə le *Moyizɩ nɔn *Eli. 31 Be wə Nyanmian anunminnyanmɔn nɔn anun. Ké Zozi 'kɔn di yí junman'n dede mə ə 'fa wu Zoluzalemɔn kulo nɔn asu'n, yí nwɔn ejɔle yē anun be le kan ə. 32 Nafele kə hun Pielɩ nɔn yí manngɔn'n-mə. Nan mə be tinngel'n, be kə nwun Zozi anunminnyanmɔn'n nɔn menian nnyuan'n m'ə nɔn bé be jijiin ebele'n.

33 Mele mə menian nnyuan'n 'yaci Zozi ebele be kə'n, Pielɩ kə han kə hele Zozi ké: “Kpɩn, ə tɩ kpa ké yē wə əwa. Yí ti yē 'bɔ tantɩ nsan. Wó diə kɔn, Moyizɩ diə kɔn, yē Eli kusu diə kɔn.” (Pielɩ nnwun man ejɔle'n m'ə le kan nɔn anun). 34 Mele m'ə 'kan eɩɩ'n, bələ kɔn kə a kə hala bé sɔ. Mə Zozi menian'n-mə nwunlɩn ké bələ nɔn a hala bé sɔ'n, esulo kə han bé. 35 Bələ nɔn anun, be kə tɩ anie bie. Anie sɔ'n nwan: “Sɔanlan eɩɩ tɩ mɔn Wa, m'an yɩ yí. Emə tie yí!” 36 Mə anie sɔ'n hanlɩn sɔ yuel'n, be ngə nwun man sɔanlan fí ké Zozi angɔnmɩn ala. Yí menian'n-mə kə muan bé nɔan. Like mə be nwunlɩn yí mele sɔ nɔn anun'n, be ngə bɔ sɔ be ngo hele man sɔanlan fí.

*Zozi 'ba tu batɔnman kɔn anwɔn wawe ete'n
(Matie 17.14-18, Maaki 9.14-27)*

37 Eɩɩ anzin, alie hanlɩn mə be fi buka nɔn asu be juli'n, menian dɔɔn kpa kə a kə kpa Zozi atɩn. 38 Ebele ala sɔanlan kɔn kə tɩan menian'n-mə afian Yí nwan: “Kpɩn, mɩn 'sele wó kpa, tɔ wó nyɩn nɩan mɔn wa'n, mɔn wa kɔnmgba cein'n!

³⁹ Wawε bie tɔ yí sɔ. Ɔ tɔ yí sɔ ala, ɔ man ɔ tetian. Ɔ kpusu batɔnman'n sele kpa. Ɔ man ɔ cuin ngesele. Ɔ kele yí yale. Eεe ɔ nyaci man yí nun fɔtɔlifo. ⁴⁰ M'an sele wɔ menian'n-mɔ ke be tɔ wawε ete sɔ'n. Nan b'a mantan yí dede b'a ngwala man yí tu."

⁴¹ Zozi nwan: "Menian mɔ be le man dedi, ati anun ete mma! Mɔn nɔn emɔ ye tɔnlan dede ɔ hɔ jú mɛle benin? N zú emɔ dede ɔ jú mɛle benin? Fa wɔ wa'n bala ewa!"

⁴² Mɔ batɔnman'n 'cɔin kpunnge Zozi'n, wawε'n kɔ tɔ yí asi, ɔ kɔ kpusu yí sele kpa. Nan m'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kɔ jɔjɔ aminle sɔ kɔ hele wawε ete'n. Zozi kɔ man batɔnman nun anwɔn kɔ sa ɔ kɔ fa yí ɔ kɔ man yí si. ⁴³ Ejɔle'n kɔ sin bé kwalaa bé nwɔn wɔ Nyanmian tunmin kpili nun anyunnun.

Zozi 'ba bɔ yí ewue'n nɔn yí etinngɛ nun asɔ bieku
(Matie 17.22-23, Maaki 9.30-32)

Kemɔ Zozi ninngɛ'n kwalaa mɔ yɔli'n te sin menian'n-mɔ anwɔn'n, ɔ kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: ⁴⁴ "Sian die, ejɔle'n mɔ mɔn 'ba han mɔn kele emɔ'n, emɔ fá be síe kpa. Be 'ba hyi *Mân Baa'n be wula menian'n-mɔ asa nun." ⁴⁵ Yí menian'n-mɔ ngɔ ti man ejɔle sɔ nun abɔ. Zozi ngɔ hehele man nun, ɔ man b'a ndi man yí bɔ. Kɔsɔ afi, be ngɔ nyan man anwɔnsele be ngɔ bisa man yí ejɔle sɔ nun anwɔn kosuan.

Sɔanlan m'ɔ ti kpili tala bé kwalaa'n
(Matie 18.1-5, Maaki 9.33-37)

⁴⁶ Akpɔlɔwa kɔn tɔli Zozi menian'n-mɔ afian. Akpɔlɔwa sɔ'n y'ɔ le ke be le kɔnnde sɔanlan m'ɔ ti kpili tala bé kwalaa'n bé afian ebele. ⁴⁷ Mɔ be 'su akpɔlɔwa sɔ'n, Zozi kɔ nwun mɔ anun be le jɔnlin'n. Ehi a, Zozi kɔ fa batɔnman kaan kɔn kɔ sie yí nwɔn ebele, ⁴⁸ yí nwan: "Sɔanlan m'ɔ kɔ le batɔnman ehi mɔn dunman nun'n, anun mɔn muonun yê ɔ'a le mɔn ɔ. Yê sɔanlan kɔsɔ m'ɔ kɔ sɔ mɔn nun'n, anun ɔ'a sɔ sɔanlan'n m'ɔ sɔanlan mɔn nun anun. Ɔ sanlin ke sɔanlan m'ɔ ti kaan emɔ kwalaa afian ewa'n, yí yê ɔ ti kpili tala yí manngɔn'n-mɔ ɔ."

Sɔanlan m'ɔ mgbɔ man emɔ'n anun ɔ ti emɔ die
(Maaki 9.38-40)

⁴⁹ Zɔan jasɔli a, yí nwan: "Kpain, y'a nwun bian kɔn ke ɔ le fa wɔ dunman'n fɔan wawε ete'n-mɔ, nan y'a totua yí ke nán ɔ yɔ sɔ kón. Ɔ sanlin ke ɔ nɔn man yé nun bie."

⁵⁰ M'ɔ hanlin sɔ'n, Zozi nwan: "Nán be totua yí, ɔ sanlin ke sɔanlan m'ɔ mgbɔ man emɔ'n, anun ɔ nɔn emɔ ti kɔn."

Samali mân nun anun kulo kɔn anwɔn ejɔle'n

⁵¹ Mɔ anun Zozi nyanmiansɔ ehɔle cian'n le kpunngɛ'n, ɔ kɔ si yí hue ke ɔ 'kɔ Zoluzalemɔn. ⁵² Ɔ kɔ sɔan menian yí nyunnun. Be kɔ hɔ kɔ ju Samali mân nun anun kulo kɔn asɔ. Be 'kɔ a kɔnnde lika mɔ be 'sike ɔ. ⁵³ Kulo sɔ nun asɔ menian'n-mɔ ngɔ sɔ man bé nun. Ɔ sanlin ke Zozi le kpe nun ebele ɔ kɔ Zoluzalemɔn. ⁵⁴ Mɔ yí menian'n-mɔ Zɔan nun Zɔaki nwunlin yí sɔ'n, bé nwan: "Yé Mɔn, ε kulo ke ye man sín fi anwunno ɔ tɔ kulo sɔ nun anun ɔ bɔ bé bɔsɔ ɔ?" ⁵⁵ Mɔ be bisali kosuan sɔ'n, Zozi kɔ kpe yí nyin bé nwɔn elɔ ɔ kɔ tu bé nyunnun. ⁵⁶ Be fi ebele be kɔ hɔ kulo fɔfɔle asɔ.

Be mɔ be kulo ke be si Zozi sɔ'n
(Matie 8.19-22)

⁵⁷ Mɔ anun bé ja wɔ nun be le kɔ Zoluzalemɔn'n, sɔanlan kɔn kɔ han kɔ hele Zozi ke: "Yé Mɔn, lika kwalaa mɔ ε 'kɔ'n, mɔn 'si wɔ sɔ."

⁵⁸ Zoji nwan: “Aminsani'n-n-mo, be le be boe be da nun. Nnonman'n-n-mo koso le be sa. Nan *Man Baa'n, yi die, o le man lika fi' m'o da de yi enwonmian o.”

⁵⁹ Zoji felel swanlan fofole a, yi nwan: “Wo, si min su.”

Swanlan so'n koso nwan: “Kpain, man min atun maan n go n zie min si kwalaaaka.”

⁶⁰ M'o hanlin so'n, Zoji ko bua yi ke: “Yaci ewue mma maan be sie be fuin'n-mo, nan wo die, ko bo Nyanmian Belemgin Man nun anwon kpaye'n.”

⁶¹ Swanlan fofole biekun koso ko han ko hele Zoji ke: “Kpain, min die, mun 'si wo su o, nan koso man min atun maan n go n gali min nvilie'n-mo kwalaaaka.”

⁶² Zoji nwan: “Swanlan m'o kulo ke o si min su'n, se o susu yi nzin ejole a, anun o'a nze nvata man Nyanmian Belemgin Man nun anun junman elie swanlan.”

10

Zoji 'ba swan menian abulasu non nnyuan

¹ Ehi anzin, ye Min ko yi menian abulasu non nnyuan biekun. O ko swan be nnyuan nnyuan ke be li moa kulo'n-mo kwalaa asu o non lika kwalaa mo yi muonun o 'ba sun'n. ² Yi nwan: “Mmaka mma'n mo be 'ti'n te sun, koso ajunmanfu'n-mo a nzon man. Yi ti, emo sele ebo nun asu munlian'n maan o gua ajunmanfu don yi ebo nun asu. ³ Emo ho! Mun swan emo ke mmoa mma-mo bedi'n-mo afian. ⁴ Ehole mo emo le ko'n, nan be fa esika, nan be fa bole, nan be fa mgabua, nan be jinlan atunnun be bisa swanlan fi' ahin.

⁵ “Se emo ju elo a, awulo biala mo emo ko wolo nun'n, emo li moa han ke: ‘Alvaci'e han emo kwalaa mo be wo awulo ehi anun'n.’ ⁶ Se alvaci'e swanlan wo awulo so nun anun an, emo alvaci'e'n 'kan yi. Se o ti man so a, emo alvaci'e'n 'ka emo elo. ⁷ Emo tanlan awulo so nun anun ebele. Alie biala mo be ko fele emo yi nwon'n, emo nun be li be non su nzan'n. Afi o fata ke kpafu biala nyan yi junman nun anwon ahatua. Nan be di tutanlan.

⁸ “Kulo biala mo emo ko ju su'n, se be de emo a, like biala mo be ko tun be ko man emo'n, emo li. ⁹ Emo man kulo so nun asu nwuluwafue'n-mo anwon sa, ese be se kulo mma'n-mo ke: ‘Nyanmian Belemgin Man nun a kpunge emo.’ ¹⁰ Nan kulo koso mo emo ko ho su mo b'a nne man emo'n, emo fite be gua nun asu, be se ke: ¹¹ ‘Emo kulo'n muonun asu anyuan'n mo o'a bo o'a gua ye ja'n-mo anwon'n, ye le kpokpala ye gua emo anwon. Nan koso, emo nwun yi ke Nyanmian Belemgin Man nun a kpunge emo.’ ¹² Mun kan yi ananhole mun kele emo ke kulo so'n, ndee ebua cian nun anun, o 'nwun yale tala *Sodomon kulo'n.”

Kulo'n-mo mo be nne man Zoji be nni man'n

(Matie 11.20-24)

¹³ “Emo Kolazin amma, munnzue han emo! Emo Betisayida amma, munnzue han emo! Afi asinbenwon ninng'e'n-mo mo be yoli yi emo afian'n, se be yoli yi *Tii non *Sidon kulo'n-mo asu a, ahan nde-nde kpa, ebele menian'n-mo a tanlan asi, b'a wula kotoku b'a bo nzwan m'o kele ke b'a nun be nwon b'a kaci be abalabo'n. ¹⁴ Ehi ati, yale mo emo 'ba nwun yi'n, o 'tala Tii non Sidon amma'n-mo die'n. ¹⁵ Emo Kapenawomon amma, emo junlin ke be 'kuku be nwon su dede be non Nyanmian se o? Ceee. Be 'kan emo asi dede emo ju sin m'o le man ayuelie nun anun.”

¹⁶ Esee Zoji ko han ko hele yi menian'n-mo ke: “Swanlan m'o ko tie emo ejole'n, anun o'a tie min. Swanlan mo o'a nzo man emo nun'n, anun min ye o'a nzo man min nun o. Ye nunhan mo o'a nzo man min nun'n, anun swanlan'n m'o swanlin min nun anun ye o'a nzo man o.”

Menian abulasu non nnyuan nin esa ewale nun

¹⁷ Ehi, menian abulasu non nnyuan'n ma Zoji swanlin be'n ko ho ko a. Be 'ba a, anun b'a li fe. Be nwan: "Ye Min, ye bo wo dunman nun ala, wawe ete'n-mo ngwala man ye nyunnun jinlan!"

¹⁸ Zoji nwan: "O ti so. Mun 'nian an, anun *Satan fi anwunno o'a yi o'a to asi ke nyanmian'n m'o le kpe maun o. ¹⁹ Emu nian, m'an man emu tunmin ke emu nannndi owo non nyanmian aka'n-mo asu, m'an man emu tunmin ke emu tia emu kpofve'n tunmin die nun asu. Like fi ngwala man emu yo. ²⁰ Nan kusu nan be di fe ke wawe ete'n-mo ngwala man emu anyunnun jinlan, nan emu li fe ke b'a hele emu dunman'n wo Nyanmian Belemgbin Man nun anun elo."

*Sie'n non Baa'n
(Matie 11.25-27; 13.16-17)*

²¹ Mele kunngba so'n, Wawe Nwanzan-nwanzan'n ko man Zoji ko li fe. Yi nwan: "Min Si, wo mo e boli anwunno non asie'n, min 'da wo asi. O sanlin ke a yi nvalie nun ninng'e'n-mo a hele mmatooman ehi-mo. Nan be mo be nwan be si ngele o non be mo be si kalata'n, a man b'a nwan man yi. Min Si, o ti ananhale, a man o'a yo so. O sanlin ke mo e huloli nun anun. Yi ti, min da wo asi."

²² Min Si, a fa tunmin'n kwalaa a wula min sa nun. Se nan Sie nun angonmun cein an, swanlan fu nzi man Baa'n. Ye se nan Baa'n kusu angonmun cein, o non ke be mo Baa'n kulo ke o yi Sie'n kele be nun an, swanlan fu kon nzi man Sie'n."

²³ Mo Zoji hanlin so yueli'n, o ko kpe yi nyan yi menian'n-mo anwon elo. Yi nwan: "Nyila han emu wo nunhan mo emu anyin'n nwan yi nun anwon! ²⁴ Afi mun kan yi ananhale min kele emu ke daba Nyanmian mgbomanfoe'n-mo doun kpa, non daba mmelemgbin doun kpa huloli ke ahan be nwan mo emu anyin nwan yi'n, kusu be nyan a nwan man yi. Be huloli ke ahan be ti mo emu le ti'n, kusu b'a ndi man."

Samali bian ati anun kpa nin anwon anyindala'n

²⁵ Ehi, *mala nun asu kpain'n kon ko jasu, o 'so Zoji nian. O ko bisa yi kosuan ke: "Kpain, anun nzuke ye mun yo a, n go nyan nyanmiansu ngwan'n m'o le man ayuelie nun o?"

²⁶ Zoji nwan: "Nzu ejole die ye b'a hele wo ye mala nun anun o? Se e kunga a, e ti yi bu se?"

²⁷ Bian'n nwan: "O di ke e fa wo ahonlin'n kwalaa, o non wo ekala'n kwalaa, o non wo anwonsel'e'n kwalaa, o non wo ajonlin'n kwalaa, e kulo ye Mun m'o ti wo Nyanmian'n. Ese o di ke e kulo wo manngon ke wo muonun wo nwon."

²⁸ M'o hanlin so'n, Zoji nwan: "Inhin, a bua yi kpa. Ko nan yo yi so, e 'ba nyan ngwan." ²⁹ Ehi, kemu mala nun asu kpain'n kulo ke o bu yi nwan bi nun ati, o ko bisa Zoji ke: "Anun nwan lili ye o ti min manngon'n?" ³⁰ Zoji ko suso ejole so, yi nwan: "Anin bian kon fi Zoluzalem, o le sin ko Zoliko. Atunnun, kodiawu-mo ko hyi yi, be ko le yi nwon ninng'e'n kwalaitin, be ko bili yi dede o ka m'o wu, nan b'a yaci yi ebele b'a ho. ³¹ Nyanmian teeyifoe kon ko fa atin so'n. O holi dede mo yi nyan boli bian'n mo b'a li yi awue nun ala a, o ko sin ahanmian, ye o ko ho. ³² *Levifoe kon kusu ko a ko ju ebele, yi nyan boli bian nun ala a, o ko sin ahanmian, ye o ko ho. ³³ Nan Samali bian kon, mo yi kusu o le kpe nun sin'n, o ko a ko ju wuluwafue nun anwon ebele. M'o nwanlin wuluwafue'n, kon ko hun yi sonman. ³⁴ O ko hyon ko kpunng'e yi, o ko gugua yi nganlan'n-mo anun ayile, o ko cici so. Ese afunlunmun'n mo yi muonun o ti so'n, o ko fa wuluwafue'n ko sie su, o non yi ko ho kpenunsin sua kon anun, nan o'a nian yi. ³⁵ Be lali alie hunlin, o ko yi esika ko man bian'n m'o le kpenunsin sua'n, nan o'a han o'a hele

yí kẹ: 'Mún kò ọ, yí tí, nían bían ehí asù kanlanman. Mélé mọ mún 'ba sa mún ba ewa'n, kalẹ biékun mọ ẹ kò bọ yí nwọn'n, mún 'tua mún man wó.' "

³⁶ Ehí a, Zozi nwan: "É nían an, anún bé menian nsan'n, benin y'ọ tì sọanlan'n mọ ahan kodiawu'n-mọ kun yí'n, yí manngọn ọ?" ³⁷ Mala nún asù kpain'n nwan: "Nunhan m'ọ nwunlin yí nwọn anwunnvoe ọ yọle yí ye nún ọ." M'ọ bualí ehí'n, nán Zozi a se yí kẹ: "Wó kọsù, kò nán yọ yí sọ ala."

Maati, nọn Mali

³⁸ Kẹmọ anún Zozi nọn yí menian'n-mọ aja wọ atunnun'n, be hólí juli kulo kún asù. Mọ be juli ẹbele'n, balasua kún kọ sike bé yí awulo. Be fele balasua sọ'n Maati. ³⁹ Maati le yí nianman balasua kún ẹbele, be fele yí Mali. Malí kọ tanlan yé Mún aja abù, ọ le tie ẹjọle'n m'ọ le kan'n, ọ nọn ninngẹ'n-mọ m'ọ le kele'n. ⁴⁰ Maati dẹ, anún yí nyín a bọbọ kpa, ọ le yọ like maan be di. Ọ kọ a kọ tọ bé. Yí nwan: "Yé Mún, kẹmọ mún nianman nún a yaci junman'n kwalaa a kpolo mún'n, ọ njí man wó ọ? Kan kele yí kẹ ọ bála a bọka mún."

⁴¹ Yé Mún kọ bua yí kẹ: "Maati, Maati, ẹ le susu, ẹ se ẹ le di ninngẹ dọwọn anwọn yalẹ. ⁴² Nan kọsù like kọnmgban cein ala yé ọ tì cunnjín ọ. M'ọ tì kpa'n, yé Mali a fa nún ọ. Sọanlan fíí ngọala man yí tva de."

11

Zozi nọn asọnún ẹyọle'n

(Matie 6.9-13; 7.7-11)

¹ Ẹlẹhọn kún, Zozi hólí asọnún ẹyọle líka bie. M'ọ yólí asọnún yuelí'n, yí menian'n-mọ anún kún kọ han kọ hele yí kẹ: "Yé Mún kele yé kẹ be kpín be yọ asọnún'n kẹ Zọan helelì yí menian'n-mọ'n." ² Zozi kọ bua bé kẹ: "Se ẹmọ 'yọ asọnún an, ẹmọ hán kẹ:

Mín Sí, man ye fá anyúnzọ

ye bó wó dunman nwannzan-nwannzan'n.

Man wó belemgbín elie mélé'n jú.

³ Alíhían bíala alíe m'ọ fata'n, fa man yé.

⁴ Fa yé ẹtẹ'n-mọ ce yé kẹ

ye kọsù ye fa ye ce bé mọ be fọn yé'n.

N'ẹ yaci Abọnsanmọn maan ọ laka yé."

⁵ Ẹse Zozi kọ han kọ hele bé biékun kẹ: "Yé bú yí kẹ ẹmọ anún kún le yí manngọn. Alununnun ọ'a họ a tọ yí manngọn sọ'n, yí nwan: 'Mín nianman, fe mún kpaun nsan. ⁶ Ọ sanlín kẹ mún manngọn kún fi atún ọ'a a tọ mún, n ne man like mọ ọ 'di ọ.'

⁷ "Yé bú yí kẹ nunhan'n mọ be le sele yí kpaun'n la yí sua nún akunnun ẹlọ, yí nwan: 'Yaci mún koun! M'an tọ mún anwan nún anún. Mún nọn mún yí nún mún mma'n-mọ y'a la. Mún ngọala man jasù nán m'an fa kpaun'n m'an man wó.' ⁸ Mún kan mún kele ẹmọ kẹ, se bọbọ bían nún a njasọ man ọ a mman man yí manngọn'n kpaun an, yí manngọn'n 'bọ anwan'n dede ọ kpatí jasù. Ọ 'fa yí kwalaa mọ yí manngọn nún a mian yí nwọn'n man yí.

⁹ "Mín kọsù mún kan mún kele ẹmọ kẹ ẹmọ bísa nán ẹmọ 'nyan yí. Ẹmọ kpónndẹ nán ẹmọ 'nwun yí. Ẹmọ bó anwan'n nán be 'tike. ¹⁰ Ọ sanlín kẹ sọanlan bíala m'ọ kọ bísa like'n, be fa be man yí. M'ọ kọ kpónndẹ like'n, ọ nwun yí. M'ọ kọ bọ anwan'n kọsù, be tike.

¹¹ "Ẹmọ anún benin yé se yí wa bísa yí ejue a, ọ fa owo man yí ọ? ¹² Anaan se yí wa'n bísa yí kolonvia a, ọ fa nyanmian aka man yí ọ? ¹³ Ẹmọ lílì mọ ẹmọ tì ẹtẹfẹ'n, ẹmọ sí ninngẹ m'ọ tì mgbakpa be fa be man bé mma'n-mọ. Síe'n m'ọ

wɔ anwunno elɔ'n lili yê kanngɔ, ɔ ngɔ fa man Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n ɔ ngɔ mman man bé mɔ be le bisa yí nun ɔ!"

Zozi non bé mɔ be kpɔ yí'n-mɔ

(Matie 12.22-30, Maaki 3.22-27)

¹⁴ Elɛhun kɔn Zozi kɔ tu wawɛ ete fi bian kɔn anun. Wawɛ ete sɔ'n man bian'n tɔ amunle. Mɔ Wawɛ ete'n fiteli'n, bian'n kɔ juɔ. Ejɔle'n kɔ sin menian'n-mɔ anwɔn kpili sunman. ¹⁵ M'ɔ yɔli sɔ'n, mmie-mɔ nwan: "Belzebulu m'ɔ tɔ mmɔnsanmɔn'n-mɔ kpain'n y'ɔ man yí tunmin maan ɔ tu wawɛ ete'n-mɔ ɔ" ¹⁶ Mmie-mɔ kɔsɔ kulo ke be sua yí ngaa. Bé nwan: "Sɛ wɔ tunmin'n fi Nyanmian elɔ sakpa a, anun yɔ asinbenwɔn like kɔn maan yɛ nwún yí."

¹⁷ Nan kemɔ anun Zozi sɔ mɔ b'a jɔnln'n, yí nwan: "Belemgbin man biala mɔ nun menian'n-mɔ kpe bé nyun be kɔn elɔe'n, mân sɔ'n 'bɔ asi, ebele sua'n-mɔ 'bubu gua. ¹⁸ Nan se *Satan nun yí nwɔn kɔn elɔ a, ɔ 'yɔ se nán yí belemgbin mân nun a jinlan yí ja nun? Afi emɔ le kele ke n ne Belzebulu tunmin'n yê mun fa mun tu wawɛ ete'n-mɔ ɔ. ¹⁹ Se n ne Belzebulu tunmin'n yê mun fa mun tu wawɛ ete'n-mɔ a, anun emɔ amma'n-mɔ, tunmin benin yê bé die be fa be tu wawɛ ete'n-mɔ ɔ? Emɔ amma'n-mɔ muonun yê be 'bu emɔ fɔɔ ɔ. ²⁰ Mɔn kan yí ananhɔle mun kele emɔ ke n ne Nyanmian tunmin'n yê mun fa mun tu wawɛ ete'n-mɔ ɔ. Yí bu kele ke Nyanmian le di yí belemgbin nun emɔ afian ewa.

²¹ "Mɛle mɔ swanlan kɔn ti akpɔle kpa, m'ɔ le elɔe ninngɔ ɔ sisa yí awulo'n, be ngɔala man yí wua. ²² Nan se swanlan fufɔle fite ebele mɔ yí sa kɔala m'ɔ le awulo'n, ɔ tɔa yí de yí elɔe ninngɛ'n kwalaa m'ɔ susu yí ti gua sɔ'n, ɔ ce yí nwɔn ninngɛ'n ɔ man menian'n-mɔ.

²³ "Swanlan m'ɔ nnɔn man mín afan'n, anun ɔ kpɔ mín. Swanlan kɔsɔ m'ɔ non mɔn yɛ nwohuan man ninngɛ'n-mɔ anɔan'n, anun ɔ bɔ bé asanndie.

Wawɛ ete nun esa ewale nun

(Matie 12.43-45)

²⁴ "Mɛle mɔ wawɛ ete'n fi swanlan kɔn anun kɔ fite'n, ɔ kɔ ewá'n-mɔ anun elɔ ɔ kɔ kpɔndɛ lika ɔ tanlan de yí enwɔnmian. Se ɔ kɔ nán ɔ'a nnyan man bie fíí a, yí nwan: 'Min 'sa mun kɔ wɔlɔ mun sua'n mɔ n vi nun m'an fite nun anun bieku'n.' ²⁵ Se ɔ ba ɔ ju ebele nán ɔ nwun ke b'a kpekpiyan nun b'a sesie nun kanlanman an, ²⁶ ɔ ka fa wawɛ ete nsɔ mɔ bé ti anun ti ete tala yí ɔ ba. Be wɔlɔ sua nun anun, be ka ebele be tanlan. Yí be-yue-asie, swanlan sɔ nun asitanlan'n yɔ esulo tala daba die'n."

Nyila kpa'n

²⁷ Mɔ Zozi hanln sɔ yueli'n, balasua kɔn kɔ tian nun menian'n-mɔ afian elɔ. Yí nwan: "Nyila hán balasua ehi m'ɔ wɔli wɔ ese ɔ nwanln wɔ'n!"

²⁸ Nan mɔ balasua nun anɔan tɔl'n, Zozi nwan: "Nyila lili hán bé mɔ be tie Nyanmian Anɔan Ejɔle'n mɔ ese be nanndi sɔ'n!"

Menian'n-mɔ 'ba bisa Zozi asinbenwɔn like kɔn

(Matie 12.38-42)

²⁹ Kemɔ anun menian dɔn kpa le yia Zozi anwɔn ebele'n, ɔ kɔ han kɔ hele bé ke: "Ajulisɔ menian'n-mɔ ati anun ti ete. Be kulo ke be yɔ asinbenwɔn like be kele bé. Nan be nyɔ man asinbenwɔn like fíí kɔn be ngele man bé. Asinbenwɔn like mɔ be 'yɔ be kele bé'n, y'ɔ le kpɔmanfɔe *Zonasɔ die'n. ³⁰ ɔ sanln ke anun Zonasɔ ti nzɔle wɔ Ninninwɔ amma'n-mɔ anyunnnun. *Mân Baa'n kɔsɔ 'ba kaci nzɔle wɔ ajulisɔ menian ehi-mɔ anyunnnun. ³¹ Cian mɔ Nyanmian 'bua mân'n nde'e'n, balasua'n mɔ anun ɔ ti Saba mân nun anun belemgbin'n, ɔ 'ba jasɔ jinlan ɔ bu ajulisɔ menian'n-mɔ fɔɔ. ɔ sanln ke ɔ fi hyɔi ɔ walɔ tieli belemgbin

bengelefoe Salomon ejole'n. Nan kusu sɔanlan kɔn wɔ ewa m'ɔ tala Salomon ɔ! ³² Cian mɔ Nyanmian 'bua mɔn'n nde'e'n, Ninninvɔ amma'n-mɔ 'ba jasɔ be jinlan be bu ajulisɔ menian'n-mɔ fɔɔ. ɔ sanlɔn ke mele mɔ be tɔli Nyanmian Anɔan Ejole'n mɔ Zonasɔ hanlɔn heleli b'e'n, be nunlin b'e nwon be kacili b'e abalabɔ'n. Nan kusu sɔanlan kɔn wɔ ewa m'ɔ tɔ kpili tala Zonasɔ ɔ!"

Anyian nun anwon ejole'n

(Matie 5.15; 6.22-23)

³³ Eɛe Zozi nwan: "Sɔanlan fii nɔɔ kanlannɛ ɔ nva wula man bokiti abɔ, nan be sɔ be sinnze yɔ anwunno maan b'e mɔ be le wɔɔv sua nun anun'n nwon asɔ. ³⁴ Wɔ nyun'n tɔ ke wɔ nwonnaan nun asɔ kanlannɛ. Se wɔ nyun'n nwon asɔ a, anun wɔ lika kwalaaatin wɔ jawe nun. Nan se wɔ nyun'n tɔ man kpa a, anun wɔ nwonnaan'n wɔ awosin nun. ³⁵ Yɔ ti, sie wɔ nwon ye nɔn jawe'n mɔ e tɔ nun nun a ngaci man awosin. ³⁶ Se wɔ nwonnaan'n lika kwalaaatin wɔ jawe nun, mɔ yɔ lika fii nnɔn man awosin nun'n, wɔ nwonnaan'n 'ta ke kanlannɛ'n ta wɔ nwon'n."

Zozi 'ba bɔ Falisifoe'n-mɔ

nɔn mala nun asɔ mgbain'n-mɔ sasan

(Matie 23.1-36, Maaki 12.38-40)

³⁷ Ehi, mɔ Zozi anɔan tɔli'n, *Falisifoe kɔn kɔ fele yɔ ke ɔ bala a li like yɔ awulo. Mele mɔ be lila mgbai nun asɔ tɔbɔli nun anwon'n, ³⁸ Falisifoe'n kɔ nwon ke Zozi a nwunnzinman yɔ sa kusu ɔ le fa di like. Ejole'n kɔ sin Falisifoe nun anwon.

³⁹ Ehi a, yɔ Mun kɔ han kɔ hele yɔ ke: "Emɔ Falisifoe'n-mɔ, ke emɔ tɔ yɔ nun anun. Emɔ nwunnzin kangɔ'n nɔn talie nun anzin, nan kusu awue nɔn ajɔnlin ete ngɔnmin y'ɔ wɔ emɔ ati anun ɔ. ⁴⁰ Senvɔe tɔ ke emɔ! Nyanmian m'ɔ bɔli like nun anzin'n, nɔn yɔ kɔnmgbai'n y'ɔ bɔli yɔ kunnun nun ɔ? ⁴¹ Yɔ ti, emɔ yɔ b'e kunnun be bɔ afɔle be mɔn ehianfoe'n-mɔ. Se emɔ yɔ yɔ sɔ a, emɔ asitanlan'n b'a yɔ nwannzan-nwannzan man emɔ.

⁴² "Munnzue hɔn emɔ Falisifoe'n-mɔ! ɔ sanlɔn ke emɔ ebo nun asɔ ninngɛ ke mantɔ nɔn lu ɔ nɔn munmuin munmuin'n-mɔ, se emɔ tɔti a, emɔ bu nun bulu be tu kɔn be man Nyanmian. Nan kusu emɔ ngan man ananhɔle eɛe emɔ ngulo man Nyanmian. Like mɔ ahan ɔ di ke emɔ y'ɔ'n, ɔ nɔn yɔ nzin die'n-mɔ'n, yɔ ahi.

⁴³ "Munnzue hɔn emɔ Falisifoe'n-mɔ! ɔ sanlɔn ke emɔ kulo ke menian'n-mɔ kwalaa nwon emɔ. Yɔ ti, asɔnɔn sua'n-mɔ anun bia'n-mɔ m'ɔ jijin b'e nyunnun nun asɔ yɔ emɔ tetanlan ɔ. Gua nun asɔ, emɔ kulo ke menian'n-mɔ bebele b'e nwon asɔ nɔn b'a bisa emɔ ahun.

⁴⁴ "Munnzue hɔn emɔ! ɔ sanlɔn ke emɔ tɔ ke asielɛ mɔ menian'n-mɔ nzi man ke b'a sie sɔanlan ebele mɔ be nanndi sɔ ɔ!"

⁴⁵ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, mala nun asɔ kpain'n kɔn jasɔli a, yɔ nwan: "Kpain, e kan ejole ke mɔ e le kan yɔ ebele nun an, anun e le bɔ yɔ kusu yɔ amgba!"

⁴⁶ Zozi nwan: "Munnzue hɔn emɔ mala nun asɔ mgbain'n-mɔ kusu bie! ɔ sanlɔn ke emɔ man menian'n-mɔ sɔsɔa bɔle nɔnnɔe nɔnnɔe, kusu emɔ nva man be sa beta kɔn bɔbɔ be mmɔka man b'e.

⁴⁷ "Munnzue hɔn emɔ! ɔ sanlɔn ke emɔ tɔ Nyanmian mgbɔmanfoe'n-mɔ mɔ emɔ anan-mɔ hunlin b'e'n seka nun asɔ kanlanman kanlanman! ⁴⁸ Emɔ yɔ sɔ be kele ke be jin b'e nan-mɔ anzin. Afɔ emɔ anan-mɔ kun mgbɔmanfoe'n-mɔ a, emɔ yɔ be tɔ b'e seka nun asɔ ɔ! ⁴⁹ Ehi ka ati, Nyanmian m'ɔ tɔ bengelefoe'n le kele ke: 'Mun 'sɔan mgbɔmanfoe nɔn mmɔfoe b'e nwon elo. Be 'kun mmie-mɔ yɔ b'e 'kele mmie-mɔ kusu ahɔɔbwa.' ⁵⁰ ɔ man ke Nyanmian bɔli mɔn'n mɔ ɔ 'ju ene'n, yɔ mgbɔmanfoe'-mɔ kwalaa mɔ b'a hun b'e'n, be 'pinnin ajulisɔ menian ehi-mɔ wɔ yɔ nwon. ⁵¹ ɔ bɔ yɔ bu Abeli ehuan die nun asɔ dede ɔ kɔ ju kpɔmanfoe

Zakali, mɔ bɛ hunlin yí tɛɛyɛ mɔci'a'n nɔn Nyanmian sua nɔn afian'n, mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke, bɛ 'pinnin ajulisɔ menian ɛhi-mɔ kwalaa wɔ yí nɔwɔn.

⁵² “Munnzue hán emɔ mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ! ɔ sanlin ke emɔ a fa ngele sua sannɛ nɔn a sie. Emɔ muonun nɔwɔl man nɔn. Bɛ mɔ bɛ kɔsɔ bɛ kulo ke bɛ wɔlɔ nɔn'n, emɔ totua bɛ atɔn.” ⁵³ Mɔ Zosi fi Falisifɔɛ nɔn awulo ebɛle fitelɔ'n, mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ nɔn Falisifɔɛ'n-mɔ anyɔn kɔ bɔlu yí nɔwɔn kpa. Bɛ kɔ bisa bisa yí ejɔle dɔwɔn anwɔn kosuan. ⁵⁴ Bɛ nwan bɛ 'yɔ sɔ bɛ sua yí ngaa maan ɔ tɔ nɔn.

12

Falisifɔɛ'n-mɔ fali ayile nɔn anwɔn ejɔle'n (Matie 10.26-27)

¹ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, menian akpɔ akpɔ kɔ yia Zosi anwɔn ebɛle. Esɔan mɔ bɛ sɔnlin nɔn ati, bɛ fɔfɔ bɛ nɔwɔn sɔ. Zosi kɔ li mɔa kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: “Emɔ síe bɛ nɔwɔn ye wɔ *Falisifɔɛ'n-mɔ fali ayile nɔn anwɔn. Bɛ fali ayile sɔ'n y'ɔ le bɛ ato enanndiɛ'n. ² Awosin nɔn ejɔle'n kwalaaatin 'fite jawe nɔn. Nɔviale nɔn ejɔle'n kwalaaatin 'tu fite. ³ Ehiika ati, like kwalaa mɔ emɔ kɔ yɔ yí awosin nɔn anun'n, alíe cɔn an, bɛ 'ti. Ejɔle kɔsɔ mɔ emɔ kɔ tu yí asule nɔn sua ɛlɔ bɛ kɔ hele sɔanlan'n, bɛ 'jinlan sua'n-mɔ ati asɔ bɛ bɔ yí kpaye.

Sɔanlan'n m'ɔ di ke emɔ sulo yí'n (Matie 10.28-31)

⁴ “Emɔ mɔ emɔ ti mín manngɔn'n, mɔn kan mɔn kele emɔ ke: nán bɛ sulo bɛ mɔ bɛ kun anwɔnnaan'n kɔsɔ bɛ ngɔala man yí nzin like fiti yɔ'n. ⁵ Mɔn 'ba hele emɔ sɔanlan'n m'ɔ di ke emɔ sulo yí'n: Emɔ sulo Nyanmian. Afi, se ɔ man emɔ wu a, ɔ kwalaa ɔ tɔ emɔ sín'n m'ɔ nnun man lé nɔn anun. Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ, yí deín y'ɔ di ke emɔ sulo yí ɔ! ⁶ Asɔ bɛ tɔnɔn nɔnman nganngan nnun an, yí esika'n ju bie? Nan kɔsɔ Nyanmian a lɔa nvi man bɛ nɔn kɔn. ⁷ Emɔ ati enyuan'n muonun, Nyanmian sɔ yí kwalaa anɔan. Yí ti, nán bɛ sulo, ɔ sanlin ke emɔ anwɔn cɔan Nyanmian ɔ tala nɔnman dɔwɔn kpa.

Bɛ mɔ bɛ kan ke bɛ ti Zosi diɛ'n (Matie 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ “Ese mɔn kan mɔn kele emɔ ke se sɔanlan kɔn kan yí yuein menian'n-mɔ anyunnun ke ɔ ti mín diɛ a, *Mán Baa'n kɔsɔ 'kan wɔ Nyanmian mmɔfɔɛ'n-mɔ anyunnun ɛlɔ bɛ sɔanlan sɔ'n ti yí diɛ. ⁹ Nan se sɔanlan kɔn kan yí yuein menian'n-mɔ anyunnun ke ɔ nzi man mín a, Mán Baa'n kɔsɔ 'kan wɔ Nyanmian mmɔfɔɛ'n-mɔ anyunnun ɛlɔ ke ɔ nzi man sɔanlan sɔ'n. ¹⁰ Sɔanlan bíala m'ɔ kɔ han ejɔle ɛtɛ ɔ kɔ tia Mán Baa'n, ɔ 'nyan ɛtɛ face. Nan sɔanlan m'ɔ kɔ han ejɔle ɛtɛ ɔ kɔ tia Wawe Nwanzan-nwanzan'n, ɔ nnyan man ɛtɛ face.

¹¹ “Mele mɔ bɛ nɔn emɔ kɔ hɔ, mɔ bɛ le kɔ a bua emɔ ndɛɛ wɔ Zufɔ'n-mɔ asɔnɔn sua'n-mɔ anun, mgbain'n-mɔ nɔn bɛ mɔ bɛ le tunmɔn nɔn anyunnun'n, nán bɛ susu ejɔle'n mɔ emɔ 'kan bɛ sa bɛ nɔn nɔn anwɔn. ¹² ɔ sanlin ke, ejɔle m'ɔ di mɔ emɔ 'kan'n, Wawe Nwanzan-nwanzan'n 'ba fa wula emɔ anɔan mele sɔ nɔn anun.”

Esikafɔɛ jibilito nɔn anwɔn anyɔndala'n

¹³ Mɔ Zosi hanlin sɔ yueli'n, bian kɔn kɔ kuku yí nɔn sɔ meninsɔnman nɔn anun. ɔ kɔ han kɔ hele Zosi ke: “Kpain, kan kele mín nianman'n ke ɔ bú ajá'n mɔ yé sɔ a sie yé nɔn anun, nán ɔ fá mín diɛ'n ɔ mán mín.”

¹⁴ Mò bian nùn anwan tǎlì'n, Zozì kò bua yí kè: "Anianman, nwan yê ò yílì mìn kè m múa emò ejòlè'n, anaan n jé emò ninngè nùn ò?"

¹⁵ Mò Zozì hanlín ehì yuehì'n, ò kò han kò hele bé kùalaatin kè: "Emò nían bé nwon! Emò síe bé nwon ye wò anwòndiè anyinbulò nùn anwòn. Ì sanlín kè man sòanlan kòn nyán yí nwon dede sèè, nán yí anyanbenwòn'n yê ò man yí ngwan ò."

¹⁶ Ehì, ò kò bu anyinndala kòn ò kò hele bé. Yí nwan: "Anùn esikafùè kòn wò ebèlè. Ì kò sùn ebo ò kò tì yí sisakaa. ¹⁷ Ì lalì junlunlun an, ò kò se yí nwon kè: 'Anùn mún 'yò yí sè? N nne man líka mò mún 'sìe mìn ebo nùn asù ninngè nùn ò.' ¹⁸ Èsè ò kò se yí nwon kè: 'È 'nwon like m'ò di kè mún yò'n. Mún 'ba bubu mìn esìe'n-mò mún sí yí mgbili mgbili kpa, Mún sí ò yue a, mún 'fa mìn *bele'n kùalaatin ò nòn mún ninngè'n kùalaatin mún wula nùn. ¹⁹ Afì sian'n, mún 'kan mún keke mìn nwon kè: Eja, a lí afùè kò yò nyè nyè junman kpìlì kpa a sìe. Yí tì, tanlan asì de wò enwònmian, di alíe nòn nzan gua sù nán di mán."

²⁰ "M'ò hanlín sò'n, nán Nyanmian a han a hele yí kè: 'Belenzua jibilito! Ènè kóngòè ehì dein, è 'wu. Ninngè nwala'n mò a nyan yí'n, è 'fa man nwan?"

²¹ Mò Zozì bulì anyinndala sò'n yuehì'n, yí nwan: "Kè ejòlè'n tì yí man sòanlan m'ò kpòndè anyanbenwòn'n ò man yí nwon nùn anùn. Nyanmian èlò a, sòanlan sò'n le man like fíí."

*Zozì 'ba han nzusue nùn anwòn ejòlè
(Matie 6.25-34)*

²² Ehì anzin, Zozì kò han kò hele yí menian'n-mò kè: "Èhìka ati, mún kan mún keke emò kè: alíe'n mò emò 'dì'n ò nòn taladiè'n mò emò 'wula'n, nán bè susu yí nwon. ²³ Ì sanlín kè ngwan'n tì like cinnjín kpa ò tala alíe'n. Yé anwònmian'n kòsù tì cunnjín kpa ò tala taladiè'n. ²⁴ Emò tó bé nún bè nían mosunmosun kòajè'n-mò. Bè nnua man like yê bè ndì man like. Bè le man kunman anaan esìe mò bè gua nùn like ò, kòsù Nyanmian ta bé. Emò anwòn cian ò tala nnònmian'n-mò! ²⁵ Emò anùn benin yê ò fa nzusue tó yí nwon an, ò 'cè asìe nùn asù ò? ²⁶ Sè emò ngwala man m'ò tì kaan nùn anùn an, anùn nzuke atì yê emò susu yí bọ nga nùn anwòn ò?"

²⁷ "Emò nían kè ebo nùn anùn ndìlè'n-mò mò bè le ndetele'n-mò kpín fífì'n. Bè nni man junman, bè nnwòn man etanlan. Nan kòsù, mún kan mún keke emò kè belemgbín Salomòn muonun nòn yí anyanbenwòn'n m'ò nyanlín yí'n, taladiè m'ò tì kanlanman kè ndetele'n-mò, ò'a nwula man bie lé. ²⁸ Ndìlè'n-mò mò bè wò ebo nùn anùn ènè, mò ehunman bè 'ju bè gua sìn nùn'n, sè Nyanmian sesìe bé sùà, ò yò sè mò ò ngo nian man emò ò ngo tala man bé ò? Emò dedì'n tì kaan! ²⁹ Yí tì, nán bè di yalè bè susu alíe mò emò di ò nòn nzue mò emò nòn nùn anwòn.

³⁰ Ì sanlín kè, ninngè sò'n-mò kùalaatin, eyuadì nùn anùn menian'n-mò mò bè nzì man Nyanmian'n, bé yê bè susu yí nwon ò. Nan emò diè, emò Asì'n sí kè emò a hian yí nwon. ³¹ Emò lí mva bè kpòndè Nyanmian Belemgbín Mán'n. Sè emò nyan yí a, Nyanmian 'fa yí bọ nga'n-mò kùalaatin man emò. ³² Emò mò emò tì kè ayemva kpule kaan'n, nán bè sulo. Ì sanlín kè ò'a yò Nyanmian fè kè emò lí yí Belemgbín Mán'n bie.

*Anyanbenwòn kpa'n
(Matie 6.19-21)*

³³ "Emò tónun emò anwòndiè'n-mò bè fá yí esika'n bè hyé ehianfùè'n-mò. Emò kpá esika kotoku m'ò nditì man, mò nùn esika'n nvo man bè síe Nyanmian Belemgbín Mán nùn anùn èlò. Awofùè ngwala man èlò kò kò wua, nvole kòsù ngwala man yí di. ³⁴ Afì, líka mò emò anyanbenwòn'n wò'n, èbèlè kòsù yê emò ahònlùn'n wò ò."

35 “Emo wówula bé junman taladie'n, be sóso bé kanlannie'n. 36 Emo yó ke ngwa má bé mun a hɔ atɔnɔle má be le nwɔnnde yí ɔ. Ɔ ju ebele má ɔ 'bɔ anwan nun ala, anun b'a tike. 37 Nyila hán ngwa ehi-má má bé mun 'ba a, anun be lafilí man'n! Mun kan yí ananhòle mun kele emá ke munlián'n 'kaci yí nwɔn ɔ wula junman taladie. Ɔ 'man yí ngwan'n-má tetanlan así tɔbílí nun a nwɔn ɔ man bé like be di. 38 Se ɔ sa ba alumunnun anaan alibahian nán ɔ ba tɔ bé ke be lafilí man an, nyila hán bé! 39 Emo tí ejòle ehi abú kpa. Se awulo nun asú munlián'n sí dɔe'n má awofòe'n 'ba a, ahan ɔ nna man nán awofòe nun a nyan atun a a bu yí sua nun anwan'n. 40 Emo kúsu, emo bóbuá bé nwɔn. Ɔ sanlín ke *Mân Baa'n 'ba a dɔe má emo nzusu man ke ɔ 'ba nun asú.”

Akva kpa'n yé akva ete'n
(Matie 24.45-51)

41 Má Zozi hanlín sɔ'n, Píelí kɔ bisa yí ke: “Yé Mun, asú yé ngɔnmun ala yé e le bu anyindala ehi e kele yé ɔ, anaan e le bu kele menian'n-má kɔalaatin ɔ?”

42 Yé Mun nwan: “Akva kpa'n m'ɔ sí ngele'n y'ɔ le benin? Yí y'ɔ le nunhan'n má yí mun'n 'fa yí awulo'n wula yí sa nun ke ɔ nían sɔ, ese tɛmun'n ju a, ɔ mán yí manngɔn'n-má alie. 43 Nyila hán akva sɔ'n má yí mun 'ba ju a, anun yí sa wó yí nwɔn ɔ le di yí junman'n! 44 Mun kan yí ananhòle mun kele emá ke: yí mun'n 'fa yí nwɔn ninng'e'n kɔalaatin wula yí sa nun. 45 Nan se akva sɔ'n kan kele yí nwɔn ke: 'Mín mun nyanlín walí man', se ɔ tí tɔ ngwa ehunlín-má asú ɔ bú bé, se ɔ didi, se ɔ nun nzan ɔ bú a, 46 yí mun'n 'ba cian ɔ nun dɔe m'ɔ nzusu man nun asú. Ɔ 'pinnin akva sɔ'n kpa. Ɔ m'an ɔ nwun yale ke ngwa'n-má má be bó bala ete'n nwan yí'n.

47 “Akva m'ɔ sí like má yí mun kulo, m'ɔ nzesie man yí nwɔn ɔ nyɔ man like sɔ'n, be 'fin yí sɔnman. 48 Akva kúsu m'ɔ nzi man like má yí mun kulo, m'ɔ kɔ yɔ like sɔ'n m'ɔ di ebúe'n, be 'gonun be fin yí. Svanlan má be kɔ man yí ninng'e dɔɔn'n, be 'bisa yí dɔɔn. Svanlan kúsu má be kɔ fa ninng'e dɔɔn be kɔ wula yí sa nun'n, be 'bisa yí dɔɔn m'ɔ tala sɔ.”

Zozi nɔn afiannzeCie'n
(Matie 10.34-36)

49 Má Zozi hanlín sɔ yueli'n, ese yí nwan: “M'an a m'an ju sín m'an tɔ asie nun asú. Mun kulo ke ahan ɔ'a sɔ dada angɔnmun! 50 Esɔnian kɔn má be le ba sɔnun mun'n, ɔ 'ka mín ngɔnmun an, ahan b'a sɔnun mín a yue! 51 Emo junlín ke m malí menian'n-má anzɔnunjɔ eman asie nun asú ewa ɔ? Mun 'bua emá ke cece, nan m malí bé afian esecie. 52 Ɔ fi ene m'ɔ k'o'n, menian nnun má be wɔ awulo kɔn anun'n 'ba bu bé nwɔn nun. Menian nsan 'ba han bó nun be nun nnyuan jinlan sɔ. Nnyuan'n kúsu abú 'ba yɔ kɔn be nun nsan'n jinlan sɔ. 53 Sie'n nun yí wa belenzua'n 'ba fú sɔ. Baa belenzua'n kúsu nun yí sí 'ba fú sɔ. Nian'n nun yí wa balasua'n 'ba jinlan sɔ. Baa balasua'n kúsu nun yí nin 'ba jinlan sɔ. Ahelenian'n nun yí helenin 'ba fú sɔ. Yí helenin'n kúsu nun yí 'ba fú sɔ.”

Mele'n-má anun nzòle'n-má
(Matie 16.2-3)

54 Ese Zozi kɔ han kɔ hele meninsɔnman'n ke: “Se emá nwun ke esue nun a munlan líka má senze'n tɔ nun an, anun emá nwan esue'n le ba tɔ. Sakpa kúsu, ɔ tɔ. 55 Yé se emá nwun ke anwɔnman fi ngwa ɔ fita kɔ soló a, anun emá nwan wawa'n le ba kpín. Sakpa kúsu, ɔ kpín. 56 Apoo mma! Emo sí anwunno nun así nzòle'n-má ngɔnmun ngɔnmun. Nan ɔ yɔ se má emá nnwun man mele'n má ye wɔ nun'n nzòle nun angɔnmun ɔ?

Se svanlan bie sanman wó a,

ε νον γι βε σέσιε βέ αφιαν

(Matie 5.25-26)

⁵⁷ “Nzuke ati yê emô muonun njônlin man, be nyô man like m’ô se ke be yô’n? ⁵⁸ Se svanlan bie kô sanman wô a, mele mô ε νον γι le kô a yi ndeε’n, bô mândinlin ε νον γι be σέσιε βέ αφιαν. Se a nyô man γι sô nán ε νον wô kô svanlan’n m’ô di ejole nun aja sô a, svanlan’n m’ô di ejole’n ‘fa wô wula nzalafu’n-mô asa nun. Nzalafu’n-mô kusô ‘tu wô fiadi. ⁵⁹ Mun kan γι ananhôle mun kele wô ke, se kale babulu kôn ka nán ε tualî yuehî man an, ε ‘ka fiadi sua nun anun ebele.”

13

Nunhuan anaan ewue

¹ Mele sô nun anun, menian mmie-mô kô a kô han kô hele Zozi ke: “Kpain, anun Galile menian le yi tee be man Nyanmian. *Lomôn kônmannâ Pilâtî kô man be kô hun bé.”

² Zozi kô bisa ke: “Emô jônlin ke kemô b’a hun bé sô nun ati, anun ô kele ke be ti etefve be tala Galile mân nun anun menian bô nga’n-mô koolaatin ô? ³ Cεεε. Nan mun kan mun kele emô ke, se emô a nnun man bé nwon b’a ngaci man bé abalabô nun an, emô kusô koolaatin ‘wu ke bé. ⁴ Menian bulu non mæcœ’n kusô mô Silowe sua hyilili’n buli gualî bé sô ô hunlin bé’n, emô de di ke be ti etefve be tala Zoluzalemôn ebele menian bô nga’n koolaatin ô? ⁵ Cεεε. Nan mun kan mun kele emô ke, se emô a nnun man bé nwon b’a ngaci man bé abalabô nun an, emô kusô koolaatin ‘wu ke bé.”

Figi baka nun anwon anyindala’n

⁶ Mô Zozi hanlin sô yuehî’n, ô kô bu anyindala ehî ô kô hele bé. Yî nwan: “Bian kôn kô lua *figi baka kôn γi divin ebo nun asô. Elehun kôn, ô kô hô kô nenian se ô kô nyan figi mma sô o. Ô hêlî o, ô ngô nyan man bie sô. ⁷ Ehî a, bian’n kô han kô hele svanlan’n m’ô ti yî ebo’n ke: ‘Yî afve nsan ahî. Mun kô figi baka nun abv elô, kusô mun nnyan man bie sô. Yî ti, bu γi tv. Afi, mun nnwan man like ati m’ô man ô jin ewa ô.’

⁸ “Mô bian’n hanlin sô’n, svanlan’n m’ô nian ebo nun asô’n nwan: ‘Kpain, yaci γi maan ô jînlan ebele afve ehî biekun. Mun ‘ba fufun γi nwon mun gugua γi bô ewula. ⁹ E ‘su yî akpôlwa a, afve biekun ô ‘ba su. Se ô’a nzu man an, ε kô man be kô bu yî.’”

Zozi ‘ba man balasua kôn anwon sa

ενωnmian ele cian kôn anun

¹⁰ Elehun kôn, anun Zozi le kele menian’n-mô ninngε Zufu’n-mô asônun sua kôn anun. ¹¹ Ô ‘ba yô sô’n, anun balasua kôn kusô wô asônun sua nun anun ebele bie. Balasua sô’n ndî man akpôle γi afve bulu ô non mæcœ ahî. Wawε ete’n m’ô di junman sô nun a man balasua nun a hûb sô. Ô ngbala man γi nwon nun tunngε. ¹² Nan mô Zozi nwonlin balasua sô’n, ô kô fele γi ô kô han kô hele γi ke: “Balasua, wô nwon a sa!” ¹³ Zozi kô fa γi sa’n kô fua balasua nun anwon. Ebele ala, balasua’n kô tunngε γi nwon nun, ô kô yi Nyanmian aye.

¹⁴ M’ô yôlî sô’n, asônun sua nun asô kpain’n kô fe Zozi anwon eya. Ô sanlin ke ô’a man balasua nun anwon a sa *ενωnmian ele cian nun anun. Ehî a, ô kô jasô ô kô han kô hele bagua’n ke: “Junman elie tēmôn’n tî elesian. Emô bala tēmôn sô’n be mân bé nwon sâ. Nan nán ενωnmian ele cian nun anun yê be fa be di junman sô nun ô!” ¹⁵ Yê Mun kô totua γi sô, yî nwan: “Apoô mma tî ke emô! ενωnmian ele cian’n, emô nunhan kôn biala nyannjî γi εnale anaan γi afunlunmun’n maan ô kô non nzue. Se ato e? ¹⁶ Balasua ehî kusô m’ô tî

Abalahamɔn abie, mɔ *Satan a cɪcɪ yɪ dede afɔɛ bulu nɔn mɔɔvɛ'n, asɔ nɔn ɛnwɔnmɪan ele cɪan yɛ ɔ fata kɛ bɛ nyannjɪ yɪ ɔ?"

¹⁷ Zozi mmua sɔ'n kɔ man anyunnunguasɛ kɔ han bɛ mɔ bɛ kpɔ yɪ'n-mɔ. Nan bagua'n dɛ, ɛnyɔnmɪan junman'n kɔalaa mɔ Zozi lili'n yɔli bɛ fɛ.

Muntadɪ baa nɔn anwɔn anyɪndala'n

(Matie 13.31-32, Maaki 4.30-32)

¹⁸ Ehi anzin, Zozi kɔ han kɔ hele bagua'n kɛ: "Nzu like dɛ yɛ Nyanmɪan Belemgbɪn Mɔn'n soman yɪ ɔ? Nzu yɛ mɔn kɔala kɛ mɔn fa mɔn susu yɪ ɔ?"

¹⁹ Nyanmɪan Belemgbɪn Mɔn'n soman muntadɪ baa mɔ sɔanlan kɔn a lua yɪ tola nɔn ɔ. Muntadɪ baa sɔ nɔn a fifi ɔ a kaci dukpa. Nnɔnman'n-mɔ a nwɔn bɛ sɔ yɪ sa mma'n-mɔ asɔ"

Fali ayile nɔn anwɔn anyɪndala'n

(Matie 13.33)

²⁰ Eɛ Zozi kɔ bu anyɪndala kɔn biekun kɔ hele bɛ kɛ: "Nzu yɛ mɔn kɔala kɛ mɔn fa Nyanmɪan Belemgbɪn Mɔn'n mɔn susu yɪ ɔ? ²¹ ɔ tɪ kɛ fali ayile mɔ balasua kɔn a fa a fɔtɔ fali cilo abulaa ɔ nɔn nnun dede yɪ kɔalaa a tu ɔ."

Anwan fitu'n

(Matie 7.13-14, 21-23)

²² Ehi, anɔn Zozi aja wɔ atunnun ɔ le kɔ Zoluzalemɔn. Atun nɔn asɔ kulo mgbili mgbili'n-mɔ ɔ nɔn nganngan'n-mɔ, ɔ kɔ sɪsɪn bɛ sɔ ɔ kɔ hehele menian'n-mɔ ninngɛ. ²³ Bian kɔn kɔ bisa yɪ kɛ: "Yɛmɔnɔn, asɔ menian kaan sɔa yɛ bɛ 'nyan bɛ ti ɔ?"

Ehi a, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ kɔalaatin kɛ: ²⁴ "Emɔ bɔ mɔndɔnɔn kpa bɛ sɪn anwan fitu nɔn anun. Afi, mɔn kan yɪ ananhɔle mɔn kele emɔ kɛ menian dɔn 'ba kpɔndɛ atun bɛ bu sɔ, kɔsɔ bɛ ngɔ hɔala man Nyanmɪan Belemgbɪn Mɔn nɔn anun ɛɔ kɔ. ²⁵ Mɔ awulo nɔn asɔ mɔnɔn 'ba jasɔ ɔ tɔ anwan nɔn anun'n, emɔ 'ba ha anwan nzin. Emɔ 'ba jinlan bɛ bɔ anwan'n bɛ kan kɛ: 'Yɛmɔnɔn, tike yɛ anwan.'

"Mɔnɔn 'ba bua emɔ kɛ: 'Mɔn nzi man emɔ lika mɔ emɔ fi ɔ.'

²⁶ "Emɔ 'ba se yɪ kɛ: 'Yɛ nɔn wɔ y'a didi, yɛ nɔn wɔ y'a nɔn nzue, a hehele yɛ ninngɛ yɛ kulo'n-mɔ gua'n-mɔ asɔ.'

²⁷ "Yɪ kɔsɔ ɔ 'ba bua emɔ kɛ: 'Mɔn kan yɪ ananhɔle mɔn kele emɔ kɛ mɔn nzi man emɔ lika mɔ emɔ fi ɔ. Nyɔletɛfɔɛ, emɔ fi mɔn nɔn ewa bɛ hɔ mɔa!' ²⁸ Mele mɔ emɔ 'ba nwun Abalahamɔn, Izaki, Zɔakɔbɔ nɔn Nyanmɪan mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ kɔalaatin yɪ belemgbɪn mɔn nɔn anun ɛɔ, mɔ emɔ dɛ bɛ 'ba hɔan emɔ bɛ tɔ gua sɔ'n, mele sɔ nɔn anun yɛ emɔ 'ba sun bɛ kɔan bɛ je nɔn ɔ! ²⁹ Menian mmie-mɔ fi senze nɔn afitelɛ nɔn yɪ atɔlɛ, mmie-mɔ fi sɔɔ nɔn ngɔa, bɛ nɔn Nyanmɪan bɛ 'ba tanlan tɔbilɪ kɔn anwɔn yɪ belemgbɪn mɔn nɔn anun ɛɔ. ³⁰ Tɛmɔn sɔ'n, bɛ mɔ ɛnɛ bɛ li menian'n-mɔ anzin'n, bɛ 'ba li bɛ ti. Yɛ bɛ mɔ ɛnɛ bɛ li menian'n-mɔ ati'n, bɛ 'ba li bɛ nzin."

Zozi nɔn Zoluzalemɔn kulo'n

(Matie 23.37-39)

³¹ Cɪan kɔnmgbɔa sɔ'n, *Falisifɔɛ mmie-mɔ walɪ tɔli Zozi a, bɛ nwan: "Kpain, belemgbɪn *Elɔdɪ nwan ɔ nyan wɔ a, ɔ 'man bɛ kun wɔ. Yɪ ti, fi ewa jasɔ kɔ."

³² Zozi kɔ bua bɛ kɛ: "Emɔ hɔ hɔn hɛle amɪnsanɔn sɔ'n kɛ: 'Mɔn fɔan wawe ɛtɛ'n-mɔ ɛnɛ nɔn eɔnman mɔn man menian'n-mɔ anwɔn sa. Yɪ cɪan nsan nɔn asɔ, mɔn 'gua mɔn junman nɔn abɔ.' ³³ Kɔsɔ, ɔ fata kɛ mɔn tu atun ɛnɛ, eɔnman nɔn eɔnman nzin. Afi, ɔ nze nvata man kɛ Nyanmɪan kpɔmanfɔɛ kɔn wɔ ahanmɪan celekɛ Zoluzalemɔn.

³⁴ “Zoluzalemòn, Zoluzalemòn, wó mǎ ε kun Nyanmian mgbòmanfòe'n-mǎ, mǎ ε tutù bé mǎ ò kǎ sǎan bé wó nwòn elò nun èbùε ε kun bé'n, yí kpè nyε ah! N gulolù kε ahan mún kokuan wó mma'n-mǎ anǎan kε akò èta'n kokuan yí mma'n-mǎ anǎan yí ndeβa nun abu'n. Kùsù a ndie man. ³⁵ Yí ti, be 'ba yaci emǎ awulo'n be wula emǎ asa nun. Nan kùsù, mún kan yí ananhòle mún kele emǎ kε emǎ le ngò nwun man mín nwòn kón dede ò 'ju cian mǎ emǎ 'se kε: 'Nyila hán sǎanlan'n m'ò le ba wǎ yé Mún dunman nun!' ”

14

Zozi 'ba man wuluwafòe kòn anwòn sa

enwònman ele cian nun anun

¹ *Enwònman ele cian kòn, *Falisifòe'n-mǎ asù kpain kòn kǎ fele Zozi alie. Èhì a, Falisifòe'n-mǎ mǎ be wǎ èbele'n, be le nian se Zozi kǎ fùn bé mala nun an. ² Èbele ala, bian kòn kǎ a kǎ jinlan Zozi anyunnun. Bian sǎo nun a yiyi. ³ Zozi kukuli yí nǎan sù, ò kǎ bisa mala nun asù mgbain'n-mǎ ò nòn Falisifòe'n-mǎ kε: “Asù yé mala'n man atun kε be mán sǎanlan tí akpòle anaan n'ò tì akpòle enwònman ele cian nun anun ò?” ⁴ Mǎ Zozi bisalí bé kosuan sǎ'n, be ngò bua yí bie. Èhì a, Zozi kǎ fa yí sa'n kǎ fua wuluwafòe nun anwòn ò kǎ man yí nwòn kǎ sa. Ò kǎ han kǎ hele yí kε ò hǎ awulo.

⁵ Mǎ Zozi yǎlì sǎo yueli'n, ò kacili yí nym bé nwòn elò a, yí nwan: “Emǎ nunhan benin yé se yí wa kùn anaan yí enale kùn tǎ bula nun enwònman ele cian nun an, ò nyi man yí nde nde ò?” ⁶ Èjòle kpòle èhì, b'a ngòala man bie bua.

⁷ Mèle mǎ be 'ba tetanlan tǒbùlì nun anwòn be di alie'n, Zozi nwunlin kε bé mǎ be tǒlì bé sa be felelì bé alie'n, biala le kpòndε meninkpa líka ò tanlan. ⁸ Èhì a, Zozi kǎ bu anyíndala kòn ò kǎ hele bé. Yí nwan: “Sε sǎanlan tǒ yí sa fele wó atǎnvòle alie a, n'ε kǎ tanlan meninkpa líka. È 'su yí akpòlòwa a, b'a fele sǎanlan bie kùsù m'ò tì kpilì tala wó. ⁹ Sǎanlan'n mǎ ò'a fele emǎ munnyuan'n ba tǒ wó a, yí nwan: 'Ào, jasù maan ò tǎnlan èbele.' Sian anun afí wó nyunnun nyian, bǔn-bǔn, ε le kǎ a tanlan bé nzin. ¹⁰ Nan se be tǒ bé sa be fele wó a, wó lílì tanlan bé nzin. Sǎanlan'n m'ò felelì wó'n nwun wó a, ò 'kan kele wó kε: 'Eja, bala bé nyunnun ewa.' Èbele nun anun, anun wó nyunnun a kpaja wó bé mǎ ε nòn bé be gua tǒbùlì nun anwòn nun anyunnun. ¹¹ Ò sanlín kε sǎanlan biala m'ò kǎ kuku yí nwòn sǎ'n, be 'kan yí así. Sǎanlan kùsù m'ò kǎ han yí nwòn así'n, be 'kuku yí sù.”

¹² Mǎ Zozi buli anyíndala sǎ'n yueli'n, ò kǎ han kǎ hele bian'n m'ò felelì yí alie'n kε: “Eyua o, nǎsùba o, se ε 'fele menian alie a, n'ε fele wó manngun-mǎ, wó nianman-mǎ, wó nwòn amma-mǎ anaan esikafòe-mǎ mǎ be mantan mantan wó'n. Ò sanlín kε bé kùsù be kùala kε be fele wó alie be tua wó dié'n kale. ¹³ Nan se ε 'fele menian alie a, fele ehianfòe'n-mǎ, bubuluwafòe'n-mǎ, bé mǎ be tia be tǒ sǎ'n-mǎ ò nòn anyinsinlinwafòe'n-mǎ. ¹⁴ Nyila 'kan wó. Ò sanlín kε be ngò nyan man yí nwòn sù like be ngò mman man wó. Nan mèle mǎ Nyanmian 'ba man bé mǎ be yǎlì ye'n fi ewue nun tinngé'n, mèle sǎ'n yé Nyanmian 'man wó yí nwòn ahata a.”

Bian m'ò felelì menian dǎn alie

(Matie 22.1-10)

¹⁵ Mǎ bé mǎ be gugua tǒbùlì nun anwòn'n tǎlì èjòle sǎ'n-mǎ'n, bé nunhan kòn kǎ han kǎ hele Zozi kε: “Nyila hán sǎanlan m'ò kǎ lí like Nyanmian Belemgbin Mán nun anun elò'n!”

¹⁶ M'ò hanlín sǎ'n, Zozi kǎ bu anyíndala èhì ò kǎ hele yí. Yí nwan: “Bian kòn tǔnlún alie kpilì kpa. Ò kǎ fefele menian dǎn kpa. ¹⁷ Mèle mǎ be yueli alie'n

tɔn'n, ɔ kɔ sɔan yɛ akɔa'n ke ɔ hɔ sɛ menian'n-mɔ ke: 'Emɔ b́ala nán kɔkaala die, alɛ nɔn a bɔn.'

¹⁸ "Akɔa'n hɔli fɛleli bɛ a, bɛ kwalaa bɛ kɔ bɔ bɛ kɔ yi. Sɔanlan'n mɔ akɔa'n lili mɔa fɛleli yɛ'n nwan: 'M'an to ebo kɔn. ɔ di ke mɔn kɔ mɔn nɔan. Yɛ ti, yaci, n'ɛ fɛ ɛya.'

¹⁹ "Kɔn nwan: 'M'an to nnalɛ bulu. Enɛ dein ɔ di ke mɔn kɔ mɔn nɔan sɛ bɛ kwalaa junman di a. Yɛ ti, yaci, n'ɛ fɛ ɛya.'

²⁰ "Nunhan kɔn biekun kɔsɔ nwan: 'Bɛlɛ mɔ m'an fa mɔn yi atɔnvɔlɛ ɔ. Mɔn ngɔ hɔala man kɔ.'

²¹ "Akɔa'n kɔ sa kɔ hɔ kɔ bɔ kwalaa kwalaa kɔ hele yɛ mɔn'n. Yɛ mɔn'n kɔ fɛ ɛya, ɔ kɔ han kɔ hele yɛ ke: 'Kan wɔ nɔwɔn kɔ gua nɔn asɔ elɔ kɔ fɛfɛle ehianfɛ'n-mɔ, bubuluwafɛ'n-mɔ, anyɔnsinlinwafɛ'n-mɔ ɔ nɔn bɛ mɔ bɛ tia bɛ tɔ sɔ'n-mɔ maan bɛ b́ala ɛwa.'

²² "Akɔa'n kɔ hɔ. Kaan cɛ, ɔ kɔ a kɔ tɔ yɛ mɔn'n. Yɛ nwan: 'Kpain, junman'n mɔ ɛ heleli mɔn'n, m'an li a yue, kɔsɔ lika biekun tɛ wɔ ebelɛ.'

²³ "Ehɔ a, mɔnlan'n kɔ han kɔ hele yɛ akɔa'n ke: 'Fa nanmue nanmue atɔn'n-mɔ, san ɛnwanlan'n-mɔ, sɔanlan biala mɔ ɛ nɔn yɛ kɔ yia'n, tinndin yɛ maan ɔ b́ala. Yɔ bɛ sɔ dede maan sua'n yɛ. ²⁴ Mɔn kan mɔn kele ɛmɔ ke: 'Bɛ mɔ n nili mɔa n vɛleli bɛ mɔ b'a mma man'n, bɛ nun fɛ'i nni man mɔn alɛ'n bie!' "

*Kɛ bɛ kpɔn bɛ si Zozi sɔ'n
(Matie 10.37-38)*

²⁵ Ehɔ, anɔn Zozi nɔn menian dɔɔn kpa aja wɔ atunnun. ɔ kpɛli yɛ nyɔn bɛ nɔwɔn elɔ a, yɛ nwan: ²⁶ Sɔanlan mɔ yɛ nwan ɔ 'si mɔn sɔ'n, sɛ ɔ kulo yɛ si, yɛ nɔn, yɛ yi, yɛ mma, yɛ nianman mmelenzua nɔn mmalasua ɔ nɔn yɛ muonun yɛ nɔwɔn ɔ tala mɔn an, sɔanlan sɔ'n ngɔala ɔ ngaci man mɔn sɔanlan. ²⁷ Sɔanlan kɔsɔ m'ɔ nva man yɛ kɔlɔwa'n ɔ ndɔ man yɛ kɔmɔn sɔ ɔ nzi man mɔn sɔ'n, sɔanlan sɔ'n ngɔala ɔ ngaci man mɔn sɔanlan.

²⁸ "Sɛ ɛmɔ anun kɔn kulo ke ɔ si sua hyilili kɔn an, ɔ di mɔa ɔ tanlan asɔ ɔ titi ɔ nɔn sɛ esika'n m'ɔ le yɛ'n kɔ sa sua'n si e sɛ sɛ e. ²⁹ ɔ'a ndɛti ɔ'a nnian man sɛ ɔ bɔ sua nɔn abɔ nan ɔ a ngɔala man yɛ si a, bɛ kwalaa mɔ bɛ kɔ nɔwɔn ke sua nɔn a ha ebelɛ'n, bɛ 'sɔli yɛ. ³⁰ Bɛ kan ke: 'Bian ehɔ a bɔ sua esie abɔ kɔsɔ ɔ'a ngɔala man yɛ bɔ gua!'

³¹ "Yɛ sɔ kɔsɔ ala, sɛ belemgbɔn kɔn kulo ke ɔ nɔn yɛ manngɔn kɔn elɔɛ a, ɔ di mɔa ɔ tanlan asɔ ɔ titi nɔn sɛ ɔ kwalaa ke ɔ fa menian akpɔ bulu ɔ kɔ tɔa yɛ manngɔn'n m'ɔ le menian akpɔ abulaa'n bɛ kɔn an. ³² Sɛ ɔ nɔn nán ɔ ngɔala man yɛ sɔ yɔ a, mɛle mɔ belemgbɔn ehɔnɔn tɛ wɔ mɔa'n, ɔ yi menian maan bɛ kɔ li yɛ mgbata bɛ sesie bɛ afian. ³³ Ehɔka ati, sɔanlan mɔ ɔ'a nyaci man ninngɛ'n m'ɔ le yɛ'n ɔ'a ngua man'n, sɔanlan sɔ'n ngɔala ɔ ngaci man mɔn sɔanlan.

*Njin tale nɔn anwɔn anyɔnndala'n
(Matie 5.13, Maaki 9.50)*

³⁴ "Njin'n ti like kpa. Nan kɔsɔ sɛ ɔ yɔ tale a, bɛ 'yɔ sɛ nán ɔ'a yɔ kpa biekun? ³⁵ Bɛ ngɔala man yɛ fa tɔn alɛ, bɛ ngɔala man yɛ fa gua man ninngɛ'n-mɔ anun. Asi ala yɛ bɛ ju bɛ gua ɔ. M'ɔ si fasie'n, ɔ fá ejɔle sɔ'n ɔ síe!"

15

*Zozi nɔn ɛtɛfɛ'n-mɔ
(Matie 18.12-14)*

¹ Elehɔn kɔn, bɛ mɔ bɛ dide ajule'n nɔn bɛ mɔ bɛ bɔ bɛ dunman ɛtɛ'n dɔɔn kpa kɔ a Zozi anwɔn ebelɛ. Bɛ le ba tie ejɔle'n m'ɔ kan'n. ² Nan mɔ *Falisifɛ'n-mɔ

nɔn *mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ nwunlin yí sɔ'n, bɛ kɔ fɛ ɛya. Bɛ nwan: "Bian ɛhɪ dɪɛ, ɔ sɔ ɛtɛfɔɛ'n-mɔ anun, ɛsɛ ɔ nɔn bɛ yɛ bɛ didi ɔ!"

Bɔa'n m'ɔ minlinlin nɔn anwɔn anyɔndala'n

³ ɛhɪ a, Zozi kɔ bu anyɔndala ɛhɪ ɔ kɔ hele bɛ. Yí nwan: ⁴ "Yɛ bú yí kɛ ɛmɔ anun kɔn le mmɔa ɛya kɔn. Sɛ kɔn minlin nɔn an, asɔ ɔ nyaci man abulahaɔnlan nɔn ngɔanlan'n bɛ adidie lika ɛbɛle, ɔ ngɔ mgbɔndɛ man ɛhɔlin dede ɔ nnwun man yí ɔ? ⁵ Mɛle m'ɔ kɔ nwun yí'n, ɔ di fɛ kpa ɔ fa yí tɔ yí kɔmɔn sɔ. ⁶ ɔ ju awulo a, ɔ fɛfɛle yí manngɔn-mɔ nɔn bɛ mɔ bɛ mantan mantan yí nwɔn ɛbɛle'n, ɔ kan kele bɛ kɛ: 'ɛmɔ bála maan yɛ lí ndutue. ɔ sanlin kɛ m'an nwun mín bɔa'n m'ɔ minlinlin'n!' ⁷ Mɔn kan mɔn kele ɛmɔ kɛ nyanmiansɔ ɛlɔ, kɛ ɔ tɪ yí nɔn ala anun. Sɛ ɛtɛfɔɛ kɔnmgbɛ cein nɔn yí nwɔn ɔ yaci yí nyɔlɛ ɛtɛ'n-mɔ a, yí dunman nɔn, bɛ di ndutue kpili kpa nyanmiansɔ ɛlɔ ɔ tala sɛsɛfɔɛ abulahaɔnlan nɔn ngɔanlan mɔ b'a nɔn bɛ nwɔn b'a yaci bɛ nyɔlɛ ɛtɛ'n-mɔ ndutue dɪɛ'n.

Jɛtɛ fufue mma kɔn m'ɔ minlinlin nɔn anwɔn anyɔndala'n

⁸ "Yɛ bú yí biekun kɛ balasua kɔn le jɛtɛ fufue mma bulu. Sɛ kɔn minlin nɔn an, asɔ ɔ nzɔ man kanlanɔɛ ɔ mgbɔndɛ man dede ɔ nnwun man yí ɔ? ⁹ Sɛ ɔ nwun yí a, ɔ fɛfɛle yí manngɔn-mɔ nɔn bɛ mɔ bɛ mantan mantan yí nwɔn ɛbɛle'n, ɔ kan kele bɛ kɛ: 'ɛmɔ bála maan yɛ lí ndutue. ɔ sanlin kɛ m'an nwun mín esika'n m'ɔ minlinlin'n!' ¹⁰ Mɔn kan mɔn kele ɛmɔ kɛ nyanmiansɔ ɛlɔ, kɛ ɔ tɪ yí nɔn ala anun. Sɛ ɛtɛfɔɛ kɔnmgbɛ cein nɔn yí nwɔn ɔ yaci yí nyɔlɛ ɛtɛ'n-mɔ a, yí dunman nɔn, Nyanmian mmɔfɔɛ'n-mɔ di ndutue."

Baa'n m'ɔ minlinlin nɔn anwɔn anyɔndala'n

¹¹ ɛsɛ Zozi kɔ bu anyɔndala kɔn biekun kɔ hele bɛ. Yí nwan: "Anun bian kɔn le yí mma mmɛlennua nnyuan. ¹² ɛlɛhɔn kɔn, nunhan kaan'n jasɔlɔ a, ɔ kɔ fa kɔ tɔ yí sɪ anyunnun kɛ: 'Baba, ninngɛ'n mɔ ɛ 'fa man yé'n, bu nun nán fa mín dɪɛ man mín.' ɛhɪ a, sɪɛ'n kɔ hye ninngɛ'n ɔ kɔ man yí mma nnyuan'n.

¹³ "ɔ lili kɔ yɔ ɛlesan kɔn, baa kasian kɔ tɔnɔn yí nwɔn ninngɛ dɪɛ'n. Cuein, ɔ kɔ fa yí esika'n ɔ kɔ hɔ mɔa kpa mân bie anun. M'ɔ juli ɛlɔ'n, ɔ kɔ yɔ yí nwɔn basa basa ɔ kɔ sɛcɪ yí esika'n kɔlaatin. ¹⁴ M'ɔ yuelɪ yí esika'n kɔlaaa di'n, ɛhɔɛ kpili kɔn kɔ kpɪn mân sɔ nɔn anun. Sian dɪɛ anun yí nwɔn le cɪlɪ yí. ¹⁵ ɛhɪ a, ɔ kɔ hɔ junman ɛkpɔndɛ mân sɔ nɔn anun ɛbɛle bian kɔn asa nɔn. Bian sɔ'n kɔ man ɔ kɔ hɔ nanmɛ nɔn kɛ ɔ hó nian yí mgbolike'n-mɔ asɔ. ¹⁶ Baka mma'n mɔ bɛ tɪ bɛ man mgbolike'n-mɔ di'n, kpafɛle'n kulo kɛ ahan ɔ nyan bie di. Kɔsɔ sɔanlan fíí mman man yí.

¹⁷ "Sian'n, ɔ kɔ tanlan asɪ ɔ kɔ jɔnlin. ɔ kɔ se yí nwɔn kɛ: 'Mín sɪ ɛlɔ ajunmanfɔ'n-mɔ di alɛ dede bɛ ngɔala man yí di. Kɔsɔ afɪ n na ɛwa, ɛhɔɛ le kun mín! ¹⁸ Mɔn 'sa mɔn kɔ mín sɪ anwɔn ɛlɔ, mɔn 'fa mɔn tɔ yí nyunnun kɛ: Baba, Nyanmian anyunnun, m'an yɔ ɛtɛ m'an tia wó. ¹⁹ Yí tɪ, mɔn nze nvata man kɛ ɛ fá mín ɛ yó wó wa kón. Bu mín kɛ wó ajunmanfɔ'n-mɔ anun kɔn.' ²⁰ Sakpa, ɔ kɔ jasɔ kɔ hɔ yí sɪ anwɔn.

"Mɛle mɔ anun ɔ tɛ nanndɪ mɔa kpa, m'ɔ juli man awulo nɔn anwɔn ɛbɛle'n, yí sɪ kɔ nwun yí. Baa nɔn anwɔn kɔ yɔ yí koun. ɔ kɔ tutu ɛnwanndie ɔ kɔ hɔ kɔ kpa yí atin, ɔ kɔ tɔ yí nɔn ɔ kɔ sɔ yí ɔ kɔ bɔ yí nwɔn.

²¹ "M'ɔ yɔlɔ sɔ'n, baa'n nwan: 'Baba, Nyanmian anyunnun, m'an yɔ ɛtɛ m'an tia wó. Yí tɪ, mɔn nze nvata man kɛ ɛ fá mín ɛ káci wó wa kón.'

²² "M'ɔ hanlin sɔ yuelɪ'n, sɪɛ'n kɔ han kɔ hele yí ngɔa'n-mɔ kɛ: 'ɛmɔ hán bɛ nwɔn bɛ fá taladiɛ kanlanman kpa'n bɛ bála maan bɛ wúla yí. Bɛ wúla yí sa

ngaa, be wówula yí ja mgbabva. ²³ Enale'n mọ ọ'a lọ kpa'n, be fá be bála, be hún yí maan ye tón ndutue alie. ²⁴ Ọ sanlun ke mín wa ehi mọ emọ anyin tua yí ewa'n, ọ a wu ese ọ'a tinnge, ọ minlinlin yê m'an nwun yí ọ.' Ebele ala, be kọ bọ ndutue elie nun abọ.

²⁵ “Ọ 'ba yọ sọ'n, anun baa kpain nun a họ ebolo. Ọ walí dede m'ọ ka kaan ju awulo nun anwọn ebele'n, ọ 'tie a, anun be le tọ ejue be si abile. ²⁶ Ọ kọ fele ngọ'a'n-mọ anun kọn ọ bisa yí like mọ yí ti yê be le tọ ejue be si abile'n. ²⁷ Akọ'a'n nwan: 'Wọ nianman bian nun a sa a a. Kemọ wọ si a nwun ke ọ ti akpọle mọ ejọle ete fíí a ndu man yí'n, ọ a man b'a hun enale'n mọ ọ'a lọ kpa'n.'

²⁸ “Mọ baa kpain'n tili yí sọ'a'n ọ kọ fe eya. Yí nwan ọ nwọlọ man awulo. Yí si kọ fite kọ a, ọ kọ kpata yí ke ọ wólọ awulo. ²⁹ Baa kpain'n nwan: 'Baba, m'an sọ wọ dede afọe kọ yọ nye, n nwọndọnlọn man wọ lé. Kọsọ, esile bọbọ mgban mọ mun 'fa mun tọn mín nọn mín manngọn'n-mọ ye di'n, e manlin man mín bie lé. ³⁰ Nan kemọ wọ wa nun a sa a a'n, yí mọ ọ nọn tutu'n-mọ b'a li wọ esika'n, yí lili yê e kun enale'n mọ ọ'a lọ kpa'n man yí ọ!'

³¹ “Yí si nwan: 'Mín wa, wọ di e nọn mín yê ye ti ewa cian daa ọ. Ninng e kọalaa mọ n ne yí'n ti wọ kọsọ wọ di e. ³² Nan kọsọ, ọ fata ke ye di ndutue. Ọ sanlun ke wọ nianman'n mọ e nwun yí ebele'n, ọ'a wu ese ọ'a tinnge, ọ minlinlin yê m'an nwun yí ọ!'

16

Awofọe ngelefoe nun anwọn anyinnidala'n

¹ Ehi, Zozi kọ bu anyinnidala kọn kọ hele yí menian'n-mọ. Yí nwan: “Anun esikafọe bian kọn le yí sọanlan kọn mọ yí ninng'e'n kọalaa wọ yí sa nun ọ. Cian kọn, menian kọ a kọ han kọ hele esikafọe'n ke yí sọanlan'n le fun yí ninng'e'n gua gua sọ. ² Esikafọe'n kọ man be kọ fele yí sọanlan'n. Ọ kọ han kọ hele yí ke: 'Ejọle mọ mun titi yí wọ nwọn'n nyo man mín fe. Yí ti, bu wọ junman nun anwọn mgbọnnan ke mún. Afí mun mma nva man mín junman'n mun nwula man wọ sa nun kún.'

³ “Sọanlan'n kọ se yí nwọn ke: 'Anun mun 'yọ mín nwọn se? Afí mín mun'n le yi mín junman nun. N ne man anwọnsele nán m'an li ebolo junman. Se mun 'nanndi nun mun sesele nán m'an li alie a, ọ ti mín anyunnunguasie. ⁴ Kikaala di e, m'an nwun ke mun 'kpın mun yọ yí'n! Yí di e, se be yi mín junman nun an, anun menian'n-mọ sọsọ mín nun!'

⁵ “Ehi a, ọ kọ felele bé nun kọn biala m'ọ tua yí mun kale'n yí nwọn. Ọ kọ bisa alimọva di e'n ke: 'Kale nye yê e tua mín mun ọ?'

⁶ “Yí nwan: 'Mun tua wọ mun *olivọ ngo balugo abulaa.'

“Sọanlan'n kọ han kọ hele alimọva di e'n ke: 'E 'nwun wọ kale kalata'n. Nde-nde, tanlan asi kele balugo bulu kale.'

⁷ “Ọ feleli kọn bieku, ọ kọ bisa yí ke: 'Wọ kọsọ, kale nye yê e tua mín mun ọ?'

“Kọn sọ'n nwan: 'Mun tua wọ mun *bele sakí eya nnun.'

“Sọanlan'n kọ han kọ hele yí ke: 'E 'nwun wọ kale kalata'n. Kele bele sakí eya nnun kale gua sọ.'

⁸ “Munlan'n kọ yi yí sọanlan awofọe nun aye ke ọ nwunlin ebele amanmọ nun anwọn ngele. Ọ sanlun ke mân awosin ehi anun menian'n-mọ si bé nwọn yọ ọ tala jawe nun anun menian'n-mọ. ⁹ Mọ mun kan mun kele emọ'n y'ọ le ke emọ fá mân ehi anun anwọndie'n mọ emọ le yí'n be tila amanngọan. Yí di e, cian mọ emọ asa nun kọ yue'n, anun be sọ emọ nun nyanmiansọ elọ.

¹⁰ “Sọanlan mọ be fa ninng'e nganngan be wula yí sa nun an, ọ man be nwun yí ti anun'n, mgbili'n-mọ anun, ọ 'man be nwun yí ti anun. Sọanlan kọsọ mọ be nnwun man yí ti anun ninng'e nganngan'n-mọ anun'n, mgbili'n-mọ anun

be nnnwun man yí ti anun. ¹¹ Eyuadi ehi anun anwøndiɛ'n-mə anwɔn, se b'a nnnwun man emə ati anun an, nwan swanlan die yê ə 'fa anwøndiɛ kpa'n wula emə asa nun ə? ¹² Swanlan fa like wula emə asa nun nán ə'a nnnwun man emə ati anun an, nán Nyanmian yê ə 'fa emə muonun die'n wula emə asa nun ə.

¹³ “Kanga fii ngwala nzu man munlian nnyuan. Ɔ 'kpə kɔn nán ə kulo kɔn. Yí nyin 'sə kɔn, ə tu yí nyin sa kɔn. Emə ngwala man ke be kan Nyanmian non esika be bə nun be sɔ bɛ ə.”

Zozi 'ba han Falisifve nun anwɔn ejɔle'n

(Matie 11.12-13; 5.31-32, Maaki 10.11-12)

¹⁴ Falisifve'n-mə kə tie ejɔle'n kwalaatin mə Zozi hanlin'n. Nan kemə be kulo esika nun ati, be kə gɔlɔ yí nwɔn. ¹⁵ Zozi kə han kə hele bé ke: “Emə die menian'n-mə anyunnun an, emə bu bé nwɔn ke be ti meninkpa. Nan Nyanmian sɪ emə ahɔnlin nun anun ejɔle. Ɔ sanlin ke like mə menian'n-mə bu yí ke ə ti kpa'n, Nyanmian anyunnun an, like sɔ'n ti nvuin.

¹⁶ “Menian'n-mə lili *Moyizi mala'n ə non mgbəmanfve'n-mə ejɔle nun asu dede ə juli Zvan Batisi meɛ sɔ. Ɔ fi ebele m'ə kə'n, b'a bə Nyanmian Belemgbin Mán nun anwɔn Ejɔlekpa'n kpaye. Yí ti, swanlan kɔn biala le kpɔli wɔlɔ Nyanmian belemgbin mán nun anun elɔ. ¹⁷ Anwunno non asi'n kwala ke be kpɛ nun be sɪn nde-nde tala mala nun anun ejɔle kpɔle sɪn kaan sɔa.

¹⁸ “Belenzua biala m'ə kə yila yí ə kə ja fufɔle'n, belenzua sɔ'n, anun ə'a tɔn aja. Swanlan biala kɔsɔ m'ə kə ja balasua mə yí hun a yila yí'n, swanlan sɔ'n, anun ə'a tɔn aja.

Esikafve'n non Lazaa

¹⁹ “Ehi, anun esikafve bian kɔn wə ebele. Taladie ke mmelemgbin'n-mə die'n yê anun ə wula ə. Ɔ le yí kwala m'ə kulo ese cian daa ə di mán. ²⁰ Anun ehianfve kɔsɔ kɔn wə ebele. Be fele yí Lazaa. (Dunman Lazaa'n, yí bu y'ə le ke swanlan mə Nyanmian bɔka yí.) Yí nwɔn'n ti nganlan nganlan ngɔnmun. Ɔ la esikafve nun awulo nun anwan nun anyunnun ebele. ²¹ Ɔ kulo ke ahan esikafve nun alie nun abɔ mgbɔkpɔlɔka'n m'ə gua tɔbɔli nun abɔ asi'n, ə nyan yí di. Kemə ə la ebele'n, njɔa'n-mə ba be tafi tafi yí nganlan'n-mə anun.

²² “Ɔ wə ebele dede ehianfve'n kə wu. Ɔ wuli a, nyanmiansɔ mməfve'n-mə non yí kə hɔ Abalahamun anwɔn elɔ nyanmiansɔ. Ɔ wə ebele dede esikafve'n kɔsɔ kə wu be kə sie yí. ²³ Ɔ kə hɔ sɪn'n m'ə le man ayuelie nun anun, anun ə ti nyinlinlin kpili kpa man yí. Ɔ 'tɔ yí nyin anwunno a, ə kə nwun Abalahamun mɔa elɔ, Lazaa ti yí nwɔn ebele. ²⁴ Esikafve'n kə tian, yí nwan: ‘Mín sɪ Abalahamun, nwun mín nwɔn anwunnvoe. Swan Lazaa maan ə bɔ yí sa beta kɔn nzue nun anun ə fá kpín mín tofeleman nun asu. Ɔ sanlin ke sɪn'n le kele mín yale kpili sɔnman.’

²⁵ “M'ə hanlin sɔ'n, Abalahamun kə bua yí ke: ‘Mín wa, kacɪ ke wɔ anwøndiɛ die'n, ɛ nyanlin yí meɛ mə anun ɛ wə asiɛ nun asu'n. Lazaa kɔsɔ a, efe yê ə tali yí sɔ ə. Kikaala die, yí lɔa a cɪci ewa. Wɔ kɔsɔ wɔ, ɛ le nwun yale. ²⁶ M'ə wə nun biekun'n y'ə le ke bɔnza kpili kɔn la yé non emə afian. Ɔ man bé mə be wə ewa mə be kulo ke be kə elɔ'n, anaan bé mə be wə emə elɔ mə be kulo ke be ba yé ewa'n, be ngwala man yí sɔ yɔ.’

²⁷ “Esikafve'n nwan: ‘Mín sɪ Abalahamun, mun 'sele wɔ kpa, swan Lazaa mín sɪ awulo elɔ, ə sanlin ke mín nianman nnun wə ebele. ²⁸ Yí die ə ju elɔ a, anun ə kan kele bé ke mun nwun yale kpa, nán bé kɔsɔ, b'a mma man ewa yale nun anun bie.’

²⁹ “Abalahamun kə bua yí ke: ‘Moyizi mala'n wə bé sa nun, be non mgbəmanfve'n-mə yê be ti elɔ ə. Man be tie bé!’

³⁰ “Esikafɔɛ'n nwan: ‘Cɛɛɛ, mɪn sɪ Abalahamɔn, sɛ sɔanlan kɔn fi ewue mma afian ɛwa ɔ kɔ ɛlɔ a, bɛ 'nun bɛ nɔwɔn bɛ yaci bɛ nyɔlɛ ete'n-mɔ.’

³¹ “Ehɪ a, Abalahamɔn kɔ han kɔ hele yɪ kɛ: ‘Sɛ bɛ ngulo man kɛ bɛ di Moyizi mala nun asɔ bɛ tie mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ a, man sɔanlan fi ewue mma afian bɔbɔ ɔ hɔ tɔ bɛ, bɛ ngɔ le bɛ ngɔ li man.’ ”

17

Bɛ mɔ bɛ man ehunlin-mɔ tɔ ete nun anun'n (Matie 18.6-7, Maaki 9.42)

¹ Ehɪ, Zozi kɔ han kɔ hele yɪ menian'n-mɔ kɛ: “Ɔ mgbɔ man yɪ nɔwɔn, ngaa wɔ ɛbɛlɛ mɔ ɔ 'man menian'n-mɔ tɔ ete nun anun ɔ. Nan munnzue hán sɔanlan m'ɔ kɔ man yɪ manngɔn kɔ tɔ ete nun anun'n. ² Ɔ ti kpa man yɪ kɛ bɛ tɔ yɪ kɔmun ɛbɔɛ kpili kɔn bɛ jú yɪ bɛ tɔ asue jenvie nun anun. Ɔ le sɔ nvasɔɛ tala kɛ ɔ kɔ man mmatɔnman ehɪ-mɔ anun kɔn kɔ tɔ ete nun anun'n. ³ Yɪ ti, ɛmɔ síe bɛ nɔwɔn ye kpa o!

Ete face'n (Matie 18.21-22)

“Sɛ wɔ nianman yɔ wɔ ete a, kan yɪ nyɔlɛ ete nun anwɔn ɛjɔlɛ kele yɪ. Sɛ ɔ kaci yɪ abalabɔ nun an, yaci yɪ ete'n ce yɪ. ⁴ Sɛ ɔ yɔ wɔ ete kpɛ nsɔ alhian kɔn anun an, yɪ kwalaa m'ɔ kɔ yɔ'n, sɛ ɔ ba tɔ wɔ ɔ kan kɛ: ‘Mɪn 'kaci mɪn abalabɔ'n,' sɛ ɔ yɔ yɪ sɔ a, yaci yɪ ete'n ce yɪ.”

Dedi'n (Matie 17.20)

⁵ Mmɔfɔɛ'n-mɔ kɔ han kɔ hele yɛ Mɪn kɛ: “Gua yɛ dedi nun asɔ.”
⁶ Mɔ bɛ hanlin sɔ'n, yɛ Mɪn nwan: “Sɛ ɛmɔ le dedi mɔ yɪ kpili'n nɔn muntadɪ baa sɛ a, ɛmɔ kwalaa se baka ehɪ kɛ: ‘Tu wɔ bɔ kɔ jinlan jenvie nun anun ɛlɔ.’ Baka sɔ'n 'tu yɪ bɔ ɔ kɔ jinlan jenvie nun anun ɛlɔ.’”

Like m'ɔ sɛ kɛ akɔa'n yɔ'n

⁷ Zozi nwan: “Yɛ bú yɪ kɛ ɛmɔ anun kɔn le yɪ akɔa kɔn. Yɪ akɔa sɔ'n di yɪ ebo nun asɔ junman anaa ɔ nuan yɪ ayɛmɔa'n-mɔ asɔ. Sɛ ɔ nwun kɛ yɪ akɔa'n fi ebolo a a, asɔ ɔ 'kan kele yɪ kɛ: ‘Kan wɔ nɔwɔn, tanlan asɪ di like?’ ⁸ Ɔ ngan man sɔ. Nan ɔ 'kan kele yɪ akɔa'n kɛ: ‘Sesie mɪn like'n, kɔ kaci wɔ nɔwɔn bala yɪ mɪn alɛ diɛ'n man mɪn maan n ní n nún nzue. Sɛ mun yue a, ɛ kɔ li wɔ diɛ ɛ kɔ nun nzue.’ ⁹ Junman'n mɔ ɔ'a man yɪ akɔa nun a li'n, asɪ nâ nnɔn man nun. ¹⁰ Kɛ ɔ ti yɪ man ɛmɔ kɔsɔ nun ala'n. Sɛ ɛmɔ yue junman'n kwalaa mɔ b'a hele ɛmɔ'n di a, ɛmɔ hán kɛ: ‘Yɛ ti ngɔa mgbɔn, like m'ɔ sɛ kɛ yɛ yɔ'n yɛ y'a yɔ ɔ.’ ”

Zozi nɔn kokobefɔɛ bulu'n

¹¹ Mɔ Zozi 'kɔ Zoluzalemɔn'n, ɔ sɪnlin Samali nɔn Galile ɛyɛ nin asɔ. ¹² Anun ɔ ka kaan ju kulo kɔn asɔ, kokobefɔɛ bulu kɔ hɔ kɔ kpa yɪ atɪn. Bɛ jinlanlin mɔa, ¹³ anun bɛ le tian bɛ kan kɛ: “Kpɔin Zozi, nwun yɪ nɔwɔn anwunnɔvoe!”

¹⁴ Mɔ Zozi nwunlin bɛ'n, ɔ kɔ han kɔ hele bɛ kɛ: “ɛmɔ hɔ bɛ fá bɛ nɔwɔn bɛ héle tɛɛyɪfɔɛ'n-mɔ.” Mɛlɛ mɔ bɛ falɪ atɪn'n mɔ bɛ 'kɔ'n, bɛ nɔwɔn kɔ sa.

¹⁵ Mɔ kokobefɔɛ bulu nun anun kɔn nwunlin kɛ yɪ nɔwɔn a sa'n, ɔ kɔ sa yɪ nzin. Ɔ 'ba a, anun ɔ le tian ɔ yɪ Nyanmɪan ayɛ. ¹⁶ Ɔ kɔ tutu kɔ tɔ Zozi aja nun, ɔ kɔ butu yɪ nyɪn asɪ, ɔ kɔ yɔ yɪ mɔ. Kanngɔ anun sɔanlan sɔ'n tɪ Samali sɔanlan.

¹⁷ Ehɪ a, Zozi nwan: “Bɛ kokobefɔɛ bulu'n, asɔ bɛ kwalaa bɛ nɔwɔn a nza man ɔ? Nan kokobefɔɛ nɔuanlan ehunlin, bɛ hali bɛ diɛ nin? ¹⁸ Bɛ nun bie fíí a nza a mma nyɪ man Nyanmɪan ayɛ kɛ ɛyɛfɔɛ ehɪ ala?” ¹⁹ M'ɔ yɔli sɔ yueli'n, Zozi kɔ han kɔ hele kokobefɔɛ'n kɛ: “Jasɔ kɔ, wɔ dedi nun a le wɔ ngɔan.”

Nyanmian belemgbin elie'n

²⁰ Eléhòn kòn *Falisifòe'n-mò ké bisa Zozi ké: “Cian benin yê Nyanmian 'di yí belemgbin nún ò?”

Zozi kò bua bé ké: “Nyanmian belemgbin elie'n tí man like mò bé nwun yí bé nyunsò ò. ²¹ Bé ngan man ké: ‘È 'nwun yí' anaan ‘Yí ahi’. Afí emò nwún yí ké Nyanmian lé di yí belemgbin nún emò afian éwa.”

²² Èhí anzin, Zozi kò han kò hele yí menian'n-mò ké: “Mèlè'n 'ba ju mò cian kòn emò alva 'ba ló *Mân Baa'n, kùsò emò ngò nwun man yí. ²³ Menian'n-mò 'ba han kele emò ké: ‘Bé nían, ò wò éwa ol' anaan ‘Bé nían, ò wò élo ol'’ Bé kan sò a, nán bé tu bé bú bé nwanndi bé kò líka fíí. ²⁴ Kemò nyanmian'n kpe miain, ò fite ebue kòn ò ta kò ebue kòn'n, ké Mân Baa'n kùsò ewalé cian'n 'ba yò yí nún anin. ²⁵ Nan kùsò ò di ké ò nwun yalé kpa, ése ò di ké ajulísò menian'n-mò yí yí tò kùalaaka.

²⁶ “Èjòlè m'ò walí Nowe mèlè sò'n, èjòlè sò'n kùnmgba yê ò 'ba a Mân Baa nún ewalé cian nún ò. ²⁷ Dede m'ò julí cian mò Nowe 'fò meli nún anun, mò asuyie kpilí'n 'bu así ò kùn menian'n-mò kùalaatin'n, anin Nowe mèlè sò menian'n-mò lé didi, bé lé nún nzan, bé lé jija bé nwòn, ése anin bé lé fa bé mma'n-mò ajaa.

²⁸ “Mân Baa nún ewalé cian'n 'ba yò ké Lótù mèlè sò. Lótù mèlè sò, anin menian'n-mò lé didi, bé lé nún nzan, bé lé tunndo ninngé, bé lé tònun ninngé, bé lé dodua ninngé ése anin bé lé sisi sua. ²⁹ Nan cian mò Lótù fí *Sòdòmún jasólí'n, Nyanmian manlín sín esue ò nún like kòn, ò ban nvan ké tui ndunmunlan, bé tòlì gualí bé hunlín menian sò'n-mò kùalaatin.

³⁰ “Cian mò Mân Baa'n 'ba yí yí nwòn kele'n, ké èjòlè'n 'ba yò yí nún anun. ³¹ Cian sò'n, sòanlan m'ò kò fò kò tanlan yí sua nún atí sò'n, n'ò ju ò wòlò sua nún anun ò fa yí ninngé'n m'ò wò èbèlè'n. Sòanlan kùsò m'ò kò hò èbólò'n, n'ò sa yí nzin ò ba kulo. ³² Emò atí kácí Lótù ayí'n! ³³ Sòanlan m'ò tí ahyòan ò kulo yí kunnun'n, ò nnyan man ngòan. Nan sòanlan mò eyuadi éte èhí anun ò kulo èhunlín-mò ò buka bé'n, sòanlan sò'n, ò 'nyan nyanmiansò ngòan m'ò lé man ayuelé'n. ³⁴ Mún kan mún kele emò ké cian sò'n kóngòé, se menian nnyuan la èbèé kòn asò a, bé nún kòn kò, kòn ka èbèlè. ³⁵ Mmalasua nnyuan mò bé lé futu *bèlè bé yí yí falí'n, bé nún kòn kò, kòn ka èbèlè.” [³⁶ Mmelenzua nnyuan mò bé kò hò èbólò'n, bé nún kòn kò, bé yaci kòn.]

³⁷ Zozi menian'n-mò kò bisa yí ké: “Yé Mún, anin nin líka díe yê èjòlè sò'n 'ba te ò?”

Zozi kò bua bé ké: “Líka mò fuín'n la'n, èbèlè yê èkpotè'n-mò yia ò.”

18

Kunlannvòe balasua'n nòn sòanlan'n

m'ò di èjòlè nún anwòn anyínddala'n

¹ Èhí anzin, Zozi kò bu anyínddala èhí ò kò hele bé ké bé yò asònún tèmòn biala, nán bé man bé nwòn bubu bé. ² Yí nwan: “Anun sòanlan kòn wò kulo kòn asò ò di èjòlè. Sòanlan sò'n, ò nzulo man Nyanmian ése yí nyín nzò man sòanlan fíí.

³ Anun kunlannvòe balasua kòn kùsò wò kulo sò nún asò bìe. Kunlannvòe sò'n ba tò sòanlan'n m'ò di èjòlè'n cian daa a, yí nwan: ‘Dí mún èjòlè'n m'ò la mún nòn mún kpòfòe nún afian'n man mún.’

⁴ “Kunlannvòe'n ba ò kan an, sòanlan'n m'ò di èjòlè'n nde man yí sò dede ò'a hye kpa. Cian kòn, ò kò se yí nwòn ké: ‘Ò tí ananhòlè ké mún nzulo man Nyanmian ése mún nyín nzò man sòanlan fíí. ⁵ Nan kùsò, kemò kunlannvòe

balasua ehi man mun nnyan mun nwon'n, mun 'di yi ejole'n mun man yi. Se m'an nyo man yi so a, o 'tan min nyinsu.' ”

6 Mo ye Mun buli anyundala so'n yueli'n, o ko han ko tu so ke: “Emo tie ejole mo swanlan etefve ehi m'o di ejole'n le kan'n! 7 Se etefve ehi m'o di ejole'n kuala ke o di swanlan ejole maan yi kunnun jo a, asu Nyanman lili ye yi mma'n-mo sun fele yi kongoe nun eyue a, o nni man be ejole nyan man be o? Asu o 'ce nan o'a buka be o? 8 Mun kan yi ananhole mun kele emo ke Nyanman 'di be ejole'n man be nde-nde. Nan *Man Baa nun ewale nun, asu o 'ba tu menian'n-mo ase nun asu ewa ke be de Nyanman be di o?”

Falisifve'n non swanlan'n

m'o dide ajule nun anwon anyundala'n

9 Zozi ko bu anyundala ehi o ko man be mo be bu be nwon seseleve Nyanman anyunnun, mo be mmu man be manngon-mo like'n. 10 Yi nwan: “Menian nnyuan ko ho asonun eyole Nyanman awulo eb. Nunhan kon ti *Falisifve, kon'n dide ajule. 11 Falisifve nun a ti yi nwon o'a jinlan be nyunnun ye o le sele o. Yi nwan: ‘Nyanman, mun 'da wo asi, afi n di man ke menian bu nga'n-mo. Be die, be ti awofve, etefve ese be tun ajaa. Mun 'da wo asi, afi n di man ke swanlan ehi m'o dide ajule'n. 12 Mole kon anun, mun bua mun da kpe nnyuan. Like mo n go nyan yi'n, mun bu nun bulu mun tu kon mun man wo.’

13 “Swanlan'n m'o dide ajule'n jin be nzin moa, o ngulo man ke o tu yi nyun anwunno babo, o ko fa yi sa ko bo yi hue su, yi nwan: ‘Nyanman, nwun min nwon anwunnoe. O sanlin ke n di etefve.’ ”

14 Zozi nwan: “Mun kan mun kele emo ke mele mo swanlan'n m'o dide ajule'n 'ko yi awulo'n, anun o non Nyanman, be afian a se. Nan Falisifve'n, o non Nyanman, be afian a nze man. O sanlin ke swanlan biala m'o ko kuku yi nwon so'n, be 'kan yi asi. Swanlan kusu m'o ko han yi nwon asi'n, be 'kuku yi so.’”

Zozi 'ba yeyila mmatonman nganngan'n-mo asu (Matie 19.13-15, Maaki 10.13-16)

15 Menian mmie-mo ko fa mmatonman nganngan-mo be ko bele Zozi ke o fa yi sa o fua be nwon o yeyila be su. Mo yi mmofve'n-mo nwunlin yi so'n, be ko totua menian so'n-mo atin. 16 Zozi ko man be ko fele mmatonman'n-mo. Yi nwan: “Emo yaci mmatonman'n-mo maan be bala min nwon! Nan be totua be atin. O sanlin ke Nyanman Belemgin Man'n, o ti be mo be ti ke be'n die. 17 Mun kan yi ananhole mun kele emo ke swanlan mo o'a nyo man yi nwon batonman o'a man Nyanman a nni man yi so belemgin'n, swanlan so'n ngo huala man Nyanman Belemgin Man nun anun eb ko le.”

Esikafve'n non ngvan m'o le man ayuelie'n (Matie 19.16-30, Maaki 10.17-31)

18 Zufu kpain'n kon ko bisa Zozi ke: “Munhan kpa, nzu like die y'o di ke mun yo nan m'an nyan ngvan m'o le man ayuelie'n?”

19 Zozi ko bua yi ke: “Nzuke ati ye e fele min munhan kpa o? Swanlan fi ti man kpa, sannan Nyanman angonmun cein. 20 E si mala bulu'n: *N'e ton ajaa, n'e kun swanlan, n'e wua, n'e di ato adanzie, man wo nyin so wo si non wo nin.*”

21 Bian'n nwan: “M mantanlin mala so'n-mo asu elie min mmatonman nun angonmun.”

22 Mo Zozi tili ejole so'n, o ko han ko hele yi ke: “O ka wo like kon biekun. Tonun wo nwon ninng'e'n kualaatin nan ce yi esika'n man ehianfve'n-mo.”

²³ Mò Zozi hanlun sò mò bian'n tìl'n, yí nwòn kò bubu yí. Ǿ sanlun kè Ǿ tì esikafòe kpili kpa. ²⁴ Mò Zozi nwunlin kè bian nún anwòn a bubu yí'n, yí nwan: "Nyanmian Belemgbin Mân nún anun èlò ewùlòe'n yò sɪ man esikafòe'n-mò o!

²⁵ Ǿ yò sɪ man naan kpili'n mò be fèlè yí swamò'n kè Ǿ wólu dólòwa bàe nún. Nan Ǿ yò sɪ kpa man esikafòe kòn kè Ǿ wólu Nyanmian Belemgbin Mân nún anun."

²⁶ Bè mò anun be le tie Zozi ejòlè sò'n nwan: "Nan se ejòlè'n tì súa a, anún nwan yê Ǿ kwalà Ǿ nyan yí tì Ǿ?"

²⁷ Zozi kò bua bé kè: "Like mò kulo menian'n-mò ngwala man yí yò'n, like sò'n nza man Nyanmian yò."

²⁸ Èhɪ a, Pìelɪ nwan: "Nian, y'a yaci yé nwòn ninngè'n kwalaa y'a gua y'a si wó sù."

²⁹ Zozi kò han kò hele bé kè: "Mùn kan yí ananhòlè mún kele emò kè se Nyanmian Belemgbin Mân'n dunman nún, swanlan kòn yaci yí awulo, yí yì, yí nianman-mò, yí sɪ nòn nòn yí nín nòn mma-mò a, ³⁰ Ǿ 'nyan yí nwòn sù dòn kpa mèlè èhɪ anun. Èsè mèlè'n m'ò le ba nún anun, Ǿ 'nyan ngwàn m'ò le man ayuelè'n."

Zozi 'ba bə yí ewue'n nɔn yí etinngè nún asɔ biekun

(Matie 20.17-19, Maakɪ 10.32-34)

³¹ Zozi nún yí menian bulu nún nnyuan'n kò tì bé nwòn. Ǿ kò han hò hele bé kè: "Yaa, ye le kò Zoluzalemun o! Ejòlè'n kwalaa mò mgbòmanfòe'n-mò hanlun m'ò tɔ de Mân Baa'n, ebele yê Ǿ 'kpɪn sù Ǿ. ³² Bè 'ba yì *Mân Baa'n be man bé mò be nzu man Nyanmian'n. Bé kòsù be 'ba gulò yí nwòn, be 'kpè yí nzòba èsè be 'tòtò yí nwòn ngesele. ³³ Bè 'fin yí mgbele èsè be 'kun yí. Nan be kun yí a, yí cian nsan nún asɔ, Ǿ fi ewue nún Ǿ 'tinngè." ³⁴ Ejòlè'n mò Zozi hanlun'n, yí menian'n-mò ngò tì man yí bɔ fí súa. Ǿ sanlun kè ejòlè'n mò Zozi hanlun'n tì nvialè nún ejòlè bé nyunsù. Ǿ man b'a ndi man yí bɔ.

Zozi 'ba man anyinsinlinwafòe kòn nwun asɔ

(Matie 20.29-34, Maakɪ 10.46-52)

³⁵ Anún Zozi ka kaan ju Zoliko. Ǿ 'ba yò sò'n, anún anyinsinlinwafòe kòn tì atún nún anvan ebele yê Ǿ sesele Ǿ. ³⁶ M'ò tìlì kè meninsònman le sìn'n, Ǿ kò bisa nún ejòlè. ³⁷ Bè kò han be kò hele yí kè Zozi m'ò fi Nazalet'n y'ò le sun ebele Ǿ.

³⁸ M'ò tìlì kè bé nwan Zozi y'ò le sin ebele'n, Ǿ kò tian. Yí nwan: "Belemgbin *Davidi Awa Zozi, nwun mín nwòn anwunnvòe!"

³⁹ Bè mò be li bé nyunnun'n kò totua yí kè Ǿ múan yí nwan. Mò be 'totua yí'n, bele mò anún Ǿ le tian sele kpa Ǿ. Yí nwan: "Belemgbin Davidi Awa, nwun mín nwòn anwunnvòe!"

⁴⁰ Zozi kò jinlan Ǿ kò man atún kè be fá yí be béle yí. Mò anyinsinlinwafòe'n juli ebele'n, Zozi kò bisa yí kè: ⁴¹ "Nzu yê è kulo kè n yò m mán wó Ǿ?"

Anyinsinlinwafòe'n nwan: "Yemunlun, yò maan n nwún asɔ kè yí daba'n."

⁴² M'ò hanlun sò'n, Zozi kò han kò hele yí kè: "Nwun asɔ! Wó dedi nún a man wó nwòn a sa." ⁴³ Èbele ala, Ǿ kò nwun asɔ. Ǿ kò yì Nyanmian ayè Ǿ kò si Zozi sù. Mò bé kwalaa be nwunlin yí sò'n, be kò yì Nyanmian aye.

19

Zozi nún Zase

¹ Zozi juli Zoliko kulo nún asɔ ebele, Ǿ le kpè nún. ² Anún bian kòn wò ebele. Bian sò'n, be fèlè yí Zase. Ǿ tì bé mò be dide ajule'n-mò kpain èsè Ǿ tì esikafòe.

³ Ǿ kulo kè Ǿ nwun swanlan'n mò be fèlè yí Zozi'n. Nan kòsù kè mò Ǿ tì swanlan tika'n, meninsònman'n dunman nún, Ǿ ngwala nwwun man Zozi. ⁴ Èhɪ a, Zase

kɔ bu bɛ nyunnun ɔ kɔ nwanndi ɔ kɔ hɔ kɔ fɔ baka kɔn asɔ. Baka sɔ'n, bɛ fele yɪ sikomɔɔ. Yɪ die anun ɔ nwun Zozi. ɔ sanlɪn kɛ baka sɔ nun abɔ ebele yɛ Zozi 'sin ɔ.

5 Mɔ Zozi juli baka nun abɔ'n, ɔ kɔ tɔ yɪ nyɪn anwunno ɔ kɔ han kɔ hele Zase ke: “Zase, kan wɔ nwon ju asi. ɔ sanlɪn kɛ ene, wɔ awulo elɔ yɛ mun 'sike ɔ.”

6 Zase kɔ han yɪ nwon ɔ kɔ ju ɔ le fe elie ɔ kɔ sɔ Zozi nun.

7 Bɛ kwalaa mɔ bɛ nwunlin yɪ sɔ'n kɔ fe eya. Bɛ nwan: “Sɔanlan eɪi a hɔ a sike eɪefe awulo!”

8 Zase kɔ jinlan yɛ Mun anyunnun, yɪ nwan: “Yɛmunlɪn, tie! Mun 'bu mɪn nwon ninngɛ nun anun mɪn tu yɪ ebue mun man ehianfɔe'n-mɔ. Sɛ n nili sɔanlan bie ndunlunmun an, mɪn 'hɔ yɪ nwon fã nnan mɪn man yɪ.”

9 Zozi kɔ han kɔ hele yɪ ke: “Ene, awulo eɪi anun menian'n-mɔ a nyan ngɔan. ɔ sanlɪn kɛ sɔanlan eɪi kɔsɔ tɪ Abalahamɔn abɔsɔ sɔanlan. 10 Afi *Mãn Baa'n walɪ kɛ ɔ 'ba kpɔndɛ bɛ mɔ b'a minlin'n-mɔ nãn ɔ de bɛ ngɔan.”

*Esika kɔkɔle mma nin anwon anyɪndala'n
(Matie 25.14-30)*

11 Eɛ Zozi kɔ bu anyɪndala kɔn biekun ɔ kɔ hele bɛ mɔ anun bɛ le tie ejɔle sɔ'n-mɔ'n. Afi, kemɔ anun bɛ ka kaan bɛ ju Zoluzalemɔn'n, menian'n-mɔ jɔnlɪn kɛ bɛ 'ka ebele ala bɛ nwun Nyanmɪan Belemgbɪn Mãn'n. 12 Eɪi a, Zozi nwan: “Dihyɛ kɔn fi yɪ mãn die anun kɔ hɔ mãn bie anun. Mãn sɔ'n wɔ mɔa kpa. ɔ 'kɔ maan bɛ sie yɪ belemgbɪn nãn ɔ sa ba. 13 Mɔ ɔ 'ba hɔ'n, ɔ kɔ fɛfele yɪ ngɔa'n-mɔ anun bulu. ɔ kɔ wowula bɛ nun kɔn biala asa nun esika kɔkɔle mma ngokɔn. Yɪ nwan: ‘Emɔ fã lí junman dede maan m mála.’

14 “Dihyɛ sɔ'n mãn nun anun menian'n-mɔ ngulo man yɪ ejɔle, bɛ kpɔ yɪ. Nan mɔ dihyɛ'n hɔlɪ'n, bɛ kɔ yɪ menian maan bɛ kɔ si yɪ sɔ. Bɛ hɔlɪ juli elɔ a, bɛ nwan: ‘Yɛ ngulo man kɛ bian eɪi di yɛ sɔ belemgbɪn.’

15 “Bɛ kɔ sie dihyɛ sɔ'n belemgbɪn, ɔ kɔ sa kɔ a yɪ mãn nun anun. ɔ kɔ man bɛ kɔ fɛfele yɪ ngɔa'n-mɔ m'ɔ falɪ esika'n manlɪn bɛ'n kɛ bɛ bála a bu mgbɔnndan bɛ héle yɪ.

16 “Alimɔa akɔa'n juli ebele a, yɪ nwan: ‘Yɛmunlɪn, m'an nyan bulu m'an bɔka mɔ ε falɪ manlɪn mɪn nun asɔ.’

17 “Belemgbɪn'n kɔ han kɔ hele yɪ ke: ‘Akɔa kpa, mo! Kemɔ ninngɛ kaan eɪi-mɔ anun m'an nwun wɔ ti anun'n, mɪn 'fa wɔ mɪn sie kulo mgbili bulu asɔ kpain.’

18 “M'ɔ tɔ sɔ nnyuan'n kɔ a. Yɪ nwan: ‘Yɛmunlɪn, m'an nyan nnun m'an bɔka mɔ ε falɪ manlɪn mɪn nun asɔ.’

19 “Belemgbɪn kɔ han kɔ hele yɪ ke: ‘Mɪn 'fa wɔ kɔsɔ mɪn sie kulo mgbili nnun asɔ kpain.’

20 “Akɔa kɔn biekun walɪ a, yɪ nwan: ‘Yɛmunlɪn, ε 'nwun wɔ esika'n. N walɪ n vialɪ hanmɪntɪ duku nun. 21 Mɪn sulo wɔ, ɔ sanlɪn kɛ ε tɪ sɔanlan mɔ wɔ ejɔle elie yɔ yale. Lɪka mɔ a nzie man like'n, ebele like yɛ ε fa ɔ. Lɪka mɔ a nnu a man like'n, ebele like yɛ ε ti ɔ.’

22 “Mɔ akɔa nun anwan tɔlɪ'n, belemgbɪn'n nwan: ‘Akɔa ati anun eɪe, wɔ nwan ejɔle nun anwon yɛ mɪn 'nɪan mɪn tua wɔ kale ɔ. E si kɛ n di sɔanlan mɔ yɪ ejɔle elie yɔ yale, lɪka mɔ m'an nzie man like'n, ebele like yɛ mɪn fa ɔ. Lɪka mɔ m'an nnu a man like'n, ebele like yɛ mɪn tɪ ɔ. 23 ɔ yɔ sɛ mɔ afɪ a ngɔ a nva man mɪn esika nun a ndɔ man bankɪ ɔ? Ahan kɛ n vi elɔ m malɪ'n, mɪn kwalaa kɛ mɪn de sɔ nvasɔe'n.’

24 “Mɔ belemgbɪn hanlɪn sɔ yuelɪ'n, ɔ kɔ han kɔ hele bɛ mɔ bɛ wɔ ebele'n ke: ‘Emɔ tɔa yɪ lé esika kɔkɔle mma sɔ'n bɛ mãn sɔanlan'n m'ɔ le bulu'n.’

²⁵ “Bé mɔ be gua ebele'n, be kɔ han kɔ hele belemgbin'n ke: ‘Yemunlu, yí dɛ, ɔ'a li mɔa ɔ'a nyan bulu!’

²⁶ “Belemgbin nwan: ‘Mun kan mun kele emɔ ke sɔanlan m'ɔ le bie'n, be 'man yí dɔɔn. Nan sɔanlan m'ɔ le man bie fíí'n, kaan'n m'ɔ le'n, be 'tua yí be de. ²⁷ Bé mɔ be kpɔ mín mɔ b'a ngulo man ke mun sie bé'n, be fá bé kɔsɔ be fite min nyunnun ewa be hún bé.’”

Zoluzalemɔn ehɔle'n

(Matie 21.1-11, Maaki 11.1-11, Zvan 12.12-19)

²⁸ Mɔ Zozi buli anyunnɔdala sɔ'n yueli mɔ be 'kɔ Zoluzalemɔn'n, ɔ li yí menian'n-mɔ anyunnun. ²⁹ Mɔ be hɔli dede mɔ be ka kaan be ju Betfaze nun Betanin kulo'n m'ɔ mantan bɔka'n mɔ be fele yí *Olivɔ bɔka'n, Zozi kɔ sɔan yí menian'n-mɔ anun nnyuan yí nyunnun. ³⁰ Yí nwan: “Emɔ hó kulo'n m'ɔ wɔ yé nyunnun elɔ nun asu. Se emɔ ju elɔ a, emɔ 'ba nwun ke afunlunmun baa kɔn mɔ sɔanlan fíí fɔli man sɔ lé munnɔda ebele. Emɔ nyánnji yí be béle mín ewa. ³¹ Se sɔanlan bisa emɔ ke: ‘Nzuke ati yé emɔ le nyannji yí ɔ?’ Emɔ hán ke: ‘Yé Mun a hian yí nwɔn.’”

³² Bé mɔ Zozi sɔanlin bé'n hɔli nwunlin yí kwalaa ke ɔ hanlin heleli bé'n. ³³ Mele mɔ be 'nyannji afunlunmun baa'n, bé mɔ be le yí'n kɔ bisa bé ke: ‘Nzuke ati yé emɔ le nyannji afunlunmun baa nún ɔ?’

³⁴ Zozi menian nnyuan'n kɔ bua bé ke: ‘Yé Mun a hian yí nwɔn.’

³⁵ Ehɔ a, be kɔ fa afunlunmun baa'n be kɔ bele Zozi. Be kɔ yi yi bé taladi'e'n be kɔ gua sɔ. Be kɔ man Zozi kɔ fɔ kɔ tanlan sɔ. ³⁶ Zozi 'kɔ a, anun menian'n-mɔ le yi yi bé taladi'e'n-mɔ be sise yí atin nun anun.

³⁷ Mɔ anun be ka kaan be ju Olivɔ bɔka atin'n m'ɔ tulɔ kɔ Zoluzalemɔn nun asu'n, bé kwalaa mɔ be si Zozi sɔ'n kɔ li fe be kɔ bɔ be kɔ sulo. Be kɔ yi Nyanmian ayɛ ɔ fi asinbenwɔn ninng'e'n-mɔ mɔ b'a nwun yí nun anwɔn. ³⁸ Bé nwan: “Nyila hán belemgbin'n m'ɔ le ba wɔ yé Mun dunman nun'n! Alɔacɔcɔe wɔ anwunno, anunminnyanmɔn hán Nyanmian!”

³⁹ Anun *Falisifɔe mmie-mɔ wɔ meninsɔnman nun anun. Be kɔ han be kɔ hele Zozi ke: “Kpain, kan kele wɔ menian'n-mɔ ke be múan bé nwan.”

⁴⁰ Zozi kɔ bua bé ke: “Mun kan mun kele emɔ ke se be muan bé nwan an, nyɔbɛ'e'n-mɔ 'bɔ sulo!”

Zozi 'ba sun gua Zoluzalemɔn anwɔn

⁴¹ Mɔ Zozi juli Zoluzalemɔn anwɔn ebele mɔ yí nyin bɔli kulo'n, ɔ kɔ sun kɔ gua yí nwɔn. ⁴² Yí nwan: “Se ɔ ti ke ε ti ejɔle abɔ a, ahan ene wɔ kɔsɔ, ε 'nwun alɔacɔcɔe atin'n! Nan kɔsɔ, ε ngɔala man ke ε nwun yí. ɔ sanlin ke ɔ ti like mɔ ɔ'a fia wɔ nyin. ⁴³ Mele'n le ba, bé mɔ be kpɔ wɔ'n, be 'cɔ wɔ nwɔn enwanlan kunnun kpa. Be 'ta be si be yia wɔ. Be 'kele wɔ ahɔlɔwa wɔ bê nun wɔ fama. ⁴⁴ Be 'bɔ wɔ busu bɔkɔw, wɔ, ɔ nun wɔ mma'n-mɔ. Be 'bubu kulo'n bɔkɔw be gua yí asɔ. ɔ sanlin ke a nnwun man mele'n mɔ Nyanmian walɔ wɔ ti ele'n!”

Zozi 'ba wɔlv Nyanmian awulo nun anun

(Matie 21.12-17, Maaki 11.15-19, Zvan 2.13-22)

⁴⁵ Zozi kɔ hɔ kɔ wɔlv Nyanmian awulo ebele, ɔ kɔ fɔan bé mɔ anun be le di nun gua'n. ⁴⁶ Yí nwan: “Ehele Ejɔle'n kele ke: *Mín sua'n ti asɔnun ejɔle sua.* Nan emɔ dɛ, emɔ a fa a kaci *awofɔe sua.*”

⁴⁷ Ehɔ anzin, cɔan daa, Zozi kekele like Nyanmian awulo nun anun. *Tɛɛyɔfɔe mgbain'n-mɔ, *mala nun asu mgbain'n-mɔ nun mân nun asu mgbain'n-mɔ kulo ke be kun yí. ⁴⁸ Kɔsɔ be nnwun man atin mɔ be 'bu sɔ ɔ. ɔ sanlin ke bagua'n yɔ anzɔe kpa ɔ tie ejɔle'n mɔ Zozi kan'n.

20

*Zozi tunmin'n**(Matie 21.23-27, Maaki 11.27-33)*

¹ Ehi, anun Zozi le kekele menian'n-mo ninng'e Nyanmian awulo nun anun, eSe anun o le bo Ejolekpa'n kele be. Kunngba ala, teeyifwe mgbain'n-mo, mala nun aso mgbain'n-mo non Izalaye mgbain'n-mo ko a ² ko bisa yi ke: "Kele ye tunmin ehale kon'n mo e fa yo ninng'e ehi-mo'n, o non swanlan'n m'o manlin wo yi nwon atin'n?"

³ Zozi ko bua be ke: "Min kusu min, min 'ba bisa emo kosuan kon. Emo bua min bie. ⁴ Nwan yo swanlin Zvan ke o bala o sonun menian'n-mo'n, Nyanmian anan kulo menian o?"

⁵ Mo Zozi bisali be kosuan so'n, akpolowa ko to be afian. Be nwan: "Se ye kan ke: 'Nyanmian yo swanlin yi' a, o bisa ye ke: 'Anun o yo se mo emo a nne man Zvan b'a nni man'n?' ⁶ Nan se ye kan ke: 'Kulo menian'n-mo ye be swanlin yi' a, bagua bondin'n 'tutu ye ewe be kun ye. O sanlin ke, be kwalaa be de be to nun ke Zvan ti Nyanmian kpomanfoe."

⁷ Ehi a, be ko bua Zozi ke: "Ye nzi man swanlan'n m'o swanlin Zvan'n."

⁸ Zozi kusu nwan: "Kemo emo nzi man swanlan'n m'o swanlin Zvan'n, min kusu min ngele man emo tunmin ehale kon'n mo min fa min yo ninng'e ehi-mo'n."

*Divin ebo nun anwon anyindala'n**(Matie 21.33-46, Maaki 12.1-12)*

⁹ Ehi anzin, Zozi ko bu anyindala ehika o ko hele bagua'n, yi nwan: "Bian kon ko son divin ebo. O ko fa ko wula menian asa nun, o ko tu atin o ko hye elo. ¹⁰ Temon mo divin nun ete'n juli'n, o ko swan akua kon kpafo'n-mo anwon elo ke o ho le yi die'n be le yi. Akua'n hali juli elo a, kpafo'n-mo ko bili yi be ko fwan yi, o le yi sa to o ko sa ko ho. ¹¹ Bian'n m'o le ebo'n ko swan akua kon biekun kpafo'n-mo anwon elo. Kpafo'n-mo ko bili yi kusu, be ko kpikpe yi nzoba, be ko fwan yi, o le yi sa to o ko sa ko ho. ¹² ESe bian'n ko swan yi akua'n kon biekun o ko tian yi nsan kpafo'n-mo anwon elo. Kpafo'n-mo ko buta buta yi, eSe be ko fwan yi be ko tu su.

¹³ "Ehi a, bian'n m'o le ebo'n ko bisa yi nwon ke: 'Anun nzu yo di ke min yo o? Min 'ba swan min wa'n mo min kulo yi'n be nwon elo. Kemo o ti min kunnun baa'n, e 'su yi akpolowa a, be 'ba man yi anyinnzo.'

¹⁴ "Mo kpafo'n-mo nwunlin yi'n, be ko han yi be afian elo ke: 'E' nwun bian'n kolija'n. Ye hun yi maan ebo'n ha ye sa nun.' ¹⁵ Be ko ju yi be ko tu ahanmian be ko hun yi."

Zozi ko bisa be ke: "Kemo ejole nun a yo swa'n, bian'n m'o le ebo'n, o 'yo kpafo'n-mo se? ¹⁶ O 'ba, o 'kun kpafo so'n-mo o fa yi ebo'n o wula menian nwofole asa nun."

Mo menian'n-mo tili ejole so'n, be nwan: "Cece, ejole'n n'o ba yi ebele so!"

¹⁷ Nan mo be hanlin so'n, Zozi ko nenian be. Yi nwan: "Ehele Ejole ehi abo'n kele se?"

Ebwe'n mo be mo be le si sua'n juli toli'n,

yi ye o'a kaci ayialie nun aso ebwe cinjin nin o.

¹⁸ Swanlan biala m'o ko to ewe so nun aso'n, o 'buta ye swanlan kusu mo ebwe so'n ko to yi so'n, o 'nunkun yi."

*Sezaa ajule'n**(Matie 22.15-22, Maaki 12.13-17)*

19 Mò Zozi buli anyinndala'n yueli'n, *mala nun aso mgbain'n-mò non *teeyifue mgbain'n-mò kò nwun ke bé ti yê Zozi buli anyinndala sò nun ò. Ebele ala, bé 'kpunndé ke bé cì yí. Nan kusò bagua'n dunman nun, bé sulo.

20 Ehi a, bé nyin kpala Zozi. Yí ti, bé kò sòan menian Zozi anwòn elò. Menian sò'n-mò kò yò bé nwòn ke seseñue-mò. Bé y'ò di ke be sua Zozi ngaa maan ò tò nun bé cì yí be man awaa ò. 21 Menian sò'n-mò kò bisa Zozi kosuan ehi ke: "Kpain, ye si ke like mò ε kekele'n ti fòón. E nniian man sòanlan anyunnun ε mmua man yí ndeε. Atin mò Nyanmian kulo ke menian'n-mò nanndi sò nán yí kunnun a jò'n, ε kekele yí ananhòle. 22 Yí ti, kan maan ye tí. Asò ò wò nun ke ye túa ajule'n ye mán *Lòmòon belemgbin *Sezaa anaan nán man ye tua ye man yí?"

23 Zozi kò nwun mò b'a jònlin'n. Ò kò han kò hele bé ke: 24 "Emò fá bé esika'n kun bé héle mín. Nwan nvoninnin ò non dunman benin y'ò gua sò ò?"

Bé kò bua Zozi ke: "Belemgbin Sezaa ò."

25 Zozi kò han kò hele bé ke: "Se ejòle'n ti súa a, anun emò túa m'ò ti belemgbin di'e'n bé mán yí, nunhan kusò m'ò ti Nyanmian di'e'n, emò túa be mán Nyanmian."

26 Ke Zozi kpínlin bualí bé'n, b'a nnyan man yí nzin ejòle b'a ngan man wò bagua nun anyunnun. Ò sanlin ke Zozi mmua'n sinlin bé nwòn. Ò man be muanlin bé nòan nun asò koun.

Ewuetinngé nun anwòn kosuan'n
(Matie 22.23-33, Maaki 12.18-27)

27 Ehi, *Sadusifue mmie-mò kò a Zozi anwòn ebele. Bé yê be kan ke ewuetinngé nonn man ebele nun ò. Bé kò susu ejòle ehi be kò hele Zozi, 28 bé nwan: "Kpain, Moyizi a hele mala ehi a man yé ke: *Se belenzua kòn le yí nianman belenzua m'ò ja bala, se ò non yí b'a nwòn man baa nán ò wu a, anun belenzua'n fá kunlannvòe balasua'n ò já. Ò non yí be wó mma be mán yí nianman'n.* 29 Anun anianman mmelenzua nsò wò ebele. Nunhan kpain'n kò ja bala. Ò non bala'n b'a nwò man baa, ò kò wu. 30 M'ò tótwa yí'n kò ja kunlannvòe balasua sò'n. 31 M'ò tian yí nsan'n kusò kò ja yí. Bé menian'n nsò'n kwalaa be kò ja balasua sò'n, be non yí ngò wò man baa, bé kwalaa be kò yue wu. 32 Yí be-yue-asie, balasua'n kusò kò wu. 33 Ewuetinngé cian'n, bé nunhan benin yê ò 'fa bala nun ò? Afi bé anianman nsò'n kwalaa b'a ja balasua sò'n bie!"

34 Mò be bisali kòsuan sò'n, Zozi kò bua bé ke: "Mele ehi anun menian'n-mò ja bé nwòn. 35 Nan menian m'ò se fata ke be fi ewue nun be tinngé be tánlan mân'n m'ò le ba nun anun elò'n, bé dié be nja man bé nwòn. 36 Be nwu man kón, ò sanlin ke, be 'ba kaci ke nyanmiansò mmòfue'n-mò. Be 'kaci Nyanmian amma mmelenzua, afi be fi ewue nun b'a tinngé. 37 Ewuetinngé'n, yí nwòn ejòle yê Moyizi hanlin nun ò. Lika'n mò be le keke be baka'n sòli'n, Moyizi feleli yé Mún 'Abalahamòon Nyanmian, Izaki Nyanmian yê Zvakòbò Nyanmian.' 38 Nyanmian ti bé mò bé nyin wò sò'n Nyanmian, nan ò ti man ewue mma Nyanmian. Ò sanlin ke yí nyunnun, menian sò'n-mò anyin wò sò."

39 Mò Zozi bualí be sò'n, *mala nun aso mgbain mmie-mò jasòli a, bé nwan: "Kpain, a han yí fòón." 40 Bé bie fíí ngò bisa yí kosuan kón.

Kilisi'n non belemgbin Davidi
(Matie 22.41-46, Maaki 12.35-37)

41 Ehi anzin, Zozi kò bisa bé ke: "Ò yò se mò be kan ke belemgbin *Davidi anonman y'ò le Kilisi'n, Belemgbin Nguandefue'n? 42 Izalayé ejue etòe kalata nun anun, Davidi muonun le keke ke:

Edannanman a han a hele min Min ke:

Tanlan min fama sv,

⁴³ *nán min 'ba fa wó mgbɔfɔe'n-mɔ*

min gua wó ja avɔ.

⁴⁴ *Davidi fɛɛ yí 'yé Min' ɔ yɔ sɛ m'ɔ kɔala kɛ ɔ kaci Davidi anɔnman'n'?"*

Zozi 'ba kannɔv yí menian'n-mɔ

wɔ mala nun asɔ mgbain'n-mɔ anwɔn

(Matie 23.1-36, Maaki 12.38-40)

⁴⁵ Mɛɛ mɔ anin meninsɔnman lɛ tie ejɔɛ'n, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ kɛ: ⁴⁶ “Ɛmɔ nían bé nwɔn kpa wɔ *mala nun asɔ mgbain'n-mɔ anwɔn. Bɛ kulo taladɛ ndɔndɔn ewula nanndɔ menian'n-mɔ anin. Gua nun asɔ, bɛ kulo kɛ menian bisa bé ahun anyinnzɔ nun. Asɔnɔn sua'n-mɔ anin ɔ nɔn like elie'n-mɔ anin, menian mgbili mgbili lika yê bɛ kpɔndɛ bɛ tanlan ɔ. ⁴⁷ Bɛ kpɔkpɔ kunlannvɛ mmalasua'n-mɔ anwɔn bɔkɔɔ, ɛsɛ bɛ yɔ asɔnɔn ndɔndɔn bɛ gua sɔ bɛ keɛ kɛ bɛ ti kpa. Bé nyɔɛ sɔ'n-mɔ anwɔn ahatua mɔ bɛ 'ba nyan yí'n, ɔ ti kpili sɔnman!”

21

Kunlannvɛ balasua nun acɛɛ'n

(Maaki 12.41-44)

¹ Ɛhi anzin, Zozi kɔ tɔ yí nyɔn, ɔ 'nían an, anin esikafɔe'n-mɔ lɛ tɔ bé esika'n Nyanmian awulo nun anin lika mɔ bɛ tɔ acɛɛ'n. ² ɔ kɔ nwun ehianfɔe kunlannvɛ balasua kɔn kɔsɔ kɛ anin ɔ lɛ tɔ nun babulu ngɔnkɔn nnyuan. ³ Ɛhi a, Zozi nwan: “Mun kan yí ananhɔɛ min keɛ ɛmɔ kɛ, ehianfɔe kunlannvɛ balasua ɛhi a tɔ dɔɔn a tala ɛhunlun-mɔ kɔalaatin. ⁴ ɔ sanlɔn kɛ yí esika kɔalaa m'ɔ ka yí sa nun mɔ ɔ 'fa tɔ like di'n, esika sɔ'n yê ɔ'a fa ɔ'a tɔ nun ɔ. Nan ɛhunlun-mɔ die, esika mɔ bɛ mmianlɔn man yí nwɔn'n yê b'a tɔ yí nun ɔ.”

Nyanmian awulo nun ebubue nun anwɔn ejɔɛ'n

(Matie 24.1-2, Maaki 13.1-2)

⁵ Mɔ hanlɔn sɔ yueli'n, menian mmie-mɔ kɔ han Nyanmian sua nun anwɔn ejɔɛ. Bé nwan nyɔbɔe'n mɔ b'a fa b'a si'n tɔ nganlanman nganlanman. Ninngɛ mɔ b'a fa b'a hye Nyanmian, mɔ b'a fa b'a sesie yí kunnun'n, bé kɔsɔ bɛ ti nganlanman nganlanman. Nan mɔ Zozi tɔɛ ejɔɛ sɔ'n, yí nwan: ⁶ “Mɛɛ'n lɛ ba, ebue ɛhi-mɔ mɔ ɛmɔ nwun yí'n, fíi nga man ebeɛ. Bɛ 'kan yí kɔalaa bɛ gua asi.”

Munnzue nɔn ahɔlvwa'n

(Matie 24.3-14, Maaki 13.3-13)

⁷ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, bɛ kɔ bisa yí kɛ: “Anin cian benin yê nyɔbɔe sɔ'n-mɔ 'kan gua asi ɔ? Nzɔɛ benin yê ɔ 'keɛ kɛ like sɔ'n tɛmɔn a ju ɔ?”

⁸ Zozi kɔ bua bé kɛ: “Ɛmɔ nían bé nwɔn, nán bɛ yaci bé nwɔn maan bɛ laka bé. ɔ sanlɔn kɛ, menian dɔɔn 'ba fa min dunman bɛ ba bɛ kan kɛ: 'Kilisi'n, Belemgbin Ngɔandefɔe'n, y'ɔ le min!' ɛsɛ bɛ 'kan kɛ: 'Mɛɛ nun a ju!' Bɛ kan sɔ a, nán bɛ si bé sɔ. ⁹ Ɛmɔ tɔ kɛ bɛ lɛ kan ɛɔɛ nɔn emunlutie anwɔn ejɔɛ a, nán bɛ man bé nyɔnsɔ tan bé. Afi ɔ di kɛ ɛhi kɔalaa di mɔa ba kɔalaa. Nan kɔsɔ nán kɛ mân'n 'ka ebeɛ ala ɔ yue ɔ.”

¹⁰ Zozi kɔ han kɔ tɔ sɔ kɛ: “Mân kɔn nɔn mân fɔfɔɛ 'ba hun ɛɔɛ. Belemgbin mân kɔn nɔn belemgbin mân fɔfɔɛ 'ba hun ɛɔɛ. ¹¹ Lika dɔɔn, asi'n 'ba kpusu kpili kpa, ɛhɔɛ 'ba kpɔn, ewue m'ɔ sa kɔsɔ 'ba ju sɔ. Bɛ 'ba nwun ninngɛ ɛsulo ɛsulo ɔ nɔn nzɔɛ mgbili mgbili kɛ ɔ fi nyanmiansɔ.”

12 “Nan kɔsɔ, asannan nán yí kwalaa a ju'n, be 'ba hyi emɔ, be 'kele emɔ aɓulɔwa. Be 'fa emɔ be wula bé mɔ be li Zufu'n-mɔ asɔnɔn nɔn ati nɔn asa nɔn. Bé kɔsɔ be 'bua emɔ ndɛɛ be gua emɔ fiadu. Kemɔ emɔ de mín di nɔn ati, be nɔn emɔ 'ba hɔ mmelemgbin'n-mɔ nɔn mân mgbain'n-mɔ aja sv. 13 Ebele sɔ nɔn anun, emɔ 'ba li mín nɔwɔn adanzɛ be kele bé. 14 Emɔ mân be ti tánlan sv ke ejɔle mɔ emɔ 'kan be sa bé nɔn'n, nán be di yí nɔwɔn yale. 15 ɔ sanlɔn ke, mín bɔbɔ muonun, mín 'fa ejɔle'n ɔ nɔn ngele'n m'ɔ fata'n mín wula emɔ anɔan. ɔ man bé mɔ be kpɔ emɔ'n ngɔ hɔwala man bé nyunnun jinlan nán 'ba su yí akpɔlɔwa. 16 Emɔ asi-mɔ nɔn emɔ anin-mɔ, emɔ anianman-mɔ, emɔ anwɔn amma-mɔ nɔn emɔ amanngɔn-mɔ muonun, be 'yi emɔ be man. Eɛe be 'ba man be kun emɔ anun mmie-mɔ dɔwɔn. 17 Mɔn dunman nɔn, menian'n-mɔ kwalaa 'ba fa emɔ anwɔn ekpɔ. 18 Nan kɔsɔ emɔ nwún yí ke emɔ ati enyuan kɔn soa mminlin man. 19 Emɔ jínlan bé ja nɔn. Afi se emɔ jinlan bé ja nɔn an, emɔ 'nyan bé ti.

Zoluzalemɔn kulo nɔn ebubue'n
(Matie 24.15-21, Maaki 13.14-19)

20 “Mele mɔ emɔ kɔ nwun ke elɔɛ menian a ta a si a yia Zoluzalemɔn kulo'n, emɔ tí yí bɔ ke yí ebubue temɔn a ju a yue. 21 Temɔn sɔ nɔn anun, bé mɔ be wɔ Zude mân nɔn anun'n, be nwánndi be hɔ mmɔka'n-mɔ asɔ elɔ. Bé mɔ be wɔ Zoluzalemɔn kulo nɔn asɔ'n, be nwánndi be hɔ mɔa. Bé mɔ bé kɔsɔ be wɔ nanmɛ nɔn'n, nán be ba kulo. 22 ɔ sanlɔn ke, temɔn sɔ'n ti ndɛɛ ebua cɔan maan Ehele Ejɔle'n kwalaa kpun sv. 23 Temɔn sɔ nɔn anun, nwɔnnnzefɔe nɔn bé mɔ be nɔan mma, bé yakɔ! ɔ sanlɔn ke Nyanmian sikpe'n 'ci menian eɓi-mɔ ɔ man alɔabɔ kpili kpa tɔ mân nɔn anun. 24 Bé mɔ be kpɔ bé'n-mɔ 'ba fa dadie be kun mmie-mɔ, eɛe be ci ehunlun-mɔ nɔle be nɔn bé kɔ mân mân'n kwalaaatin anun. Bé mɔ be nzi man Nyanmian'n, be 'ba seci Zoluzalemɔn kulo'n bɔkɔɔ dede ɔ ju bé mele die nɔn ayuelɛ.

Mân Baa nɔn ewale'n
(Matie 24.29-31, Maaki 13.24-27)

25 “Be 'ba nwun nzɔle senze nɔn anun, sala nɔn anun ɔ nɔn nzalama'n-mɔ anun. Esulo 'ba han asɛ nɔn asɔ ewa menian'n-mɔ. ɔ sanlɔn ke be 'ti jenvie'n nɔn yí mgbaha'n m'ɔ le bɔ nɔn angan an, anun like bie le yɔ bé. 26 Kemɔ anwunno elɔ ninngɛ'n-mɔ 'ba kpusu'n, esulo 'ba han menian'n-mɔ be susu dede be wu. ɔ sanlɔn ke asɛ nɔn asɔ ewa yê ninngɛ sɔ'n-mɔ 'ba yue ɔ. 27 Ebele nɔn anun, be 'ba nwun *Mân Baa'n ke ɔ le tunmin nɔn anunminnyanmɔn kpili kpa, ɔ wɔ bɔlé nɔn anun ɔ le ba. 28 Se emɔ nwun yí ke ninngɛ sɔ'n-mɔ le yi bé nɔwɔn an, anun emɔ tɔnngɛ bé nwɔn nɔn be kúku bé ti sv. ɔ sanlɔn ke anun emɔ ati ele temɔn a ju a yue.”

Figi baka nɔn anwɔn anyɔndala'n
(Matie 24.32-35, Maaki 13.28-31)

29 Eɓi anzin, Zozi kɔ bu anyɔndala eɓi kɔ hele bé, yí nwan: “Emɔ tɔ bé nyɔn be nían *figi baka'n nɔn mmaka ehunlun-mɔ kwalaaatin. 30 Temɔn mɔ emɔ kɔ nwun ke be le fiɛ'n, anun emɔ si ke mele kpa nɔn a ju a yue. 31 Ke ɔ ti yí nɔn anun, se emɔ nwun ke ninngɛ sɔ'n-mɔ le ba a, anun emɔ tí yí bɔ ke Nyanmian Belemgbin Mân nɔn a mantan kuku.

32 “Mɔn kan yí ananhɔle mín kele emɔ ke ajulisɔ menian eɓi-mɔ, bé kwalaa be ngɔ yue man wu nán eɓi kwalaa a ju. 33 Anwunno nɔn asi'n 'ba kpɛ nɔn, nan mín nɔan ejɔle'n, ɔ mgbe man nɔn lé.

Be nían bé nwɔn

34 “Emo nían bé nwòn! Nán be yaci bé nwòn maan edidie non nzan envan ejòle o non eyuadi ehi anun nzusue wòlò emò ajònlùn nun. Se o yò sò a, *Màn Baa nun ewale'n 'di emò nvu nun baa kònmgba. 35 O sanlín kè, yí ewale'n 'ba yò kè dada mò be le tó be gua asie nun asò menian'n-mò asò o. 36 Emo nían bé nwòn, be yó asònlín temònl biala nán emò a nwanndi ninngè sò'n-mò b'a huala Màn Baa nun anyunnn fite.”

37 Alhian nun anun, Zozi kekele menian'n-mò ninngè Nyanmian awulo nun anun. Nan nòsòba, o kò bókà'n mò be fèlè yí *Olivò bókà nun asò. Elò y'ò da o. 38 Ngèlemò, menian'n-mò kòalaa ba ndè be ba tie Zozi Anvan Ejòle'n Nyanmian awulo èbèlè.

22

Zufò mgbain'n-mò 'ba hò Zozi ati ahuan (Matie 26.1-5, Maakí 14.1-2, Zvan 11.45-53)

1 Ehi, anun Zufò'n-mò fetì'n mò be fèlè yí *Pakì'n, mò be di kpaò'n mò fali ayile nnòn man nun'n ka kaan ju. 2 Kemò *teeyifòe mgbain'n-mò non *mala nun asò mgbain'n-mò sulo kè be cì Zozi a, bagua'n 'ba jasò be kòmùn anun'n, be kò kpòndè atin mò be 'sìn sò be kun Zozi.

Zudasì 'ba yí Zozi man Zufò mgbain'n-mò (Matie 26.14-16, Maakí 14.10-11)

3 Ehi, *Satan kò wòlò Zudasì mò be fèlè yí Isikaliòtì nun anun. Zudasì sò'n, o wò Zozi menian bulu non nnyuan nun anun bie. 4 Zudasì kò hò kò tó teeyifòe mgbain'n-mò non Nyanmian awulo nun asò nzalafò mgbain'n-mò. O non bé be kò han atin mò o 'bu sò o yí Zozi man bé nun anwòn ejòlè. 5 Mò Zudasì hanlín sò helelì bé'n, o kò yò bé fè sònmán. Be kò bòbòba Zudasì kè se o man be sa kan Zozi sakpa a, be 'man yí esika. 6 Zudasì kò tie. O kò kpòndè atin mò o 'sìn sò o yí Zozi man bé nán bagua nun a nnwun man nun.

Zozi 'ba man yí menian'n-mò tòn Pakì aliè'n. (Matie 26.17-25, Maakí 14.12-21, Zvan 13.21-30)

7 Ehi, cian'n mò be di kpaò'n mò fali ayile'n nnòn man nun'n kò ju. Cian sò'n y'ò fata kè be kun mmòva mma'n-mò mò be 'fa be tòn *Pakì aliè nun o. 8 Zozi kò sòan Pèlì non Zvan. Yí nwan: “Emò hó tòn yé Pakì aliè'n.”

9 Pèlì non Zvan kò bisa yí kè: “Nin líka diè yé è kulo kè ye tòn yí o.”

10 Zozi kò bua bé kè: “Emò kò ju kulo èlò a, emò non belenzua kòn 'ba yía. O sò nzue bua nun. Emò sí yí sò be wòlò awulo'n m'ò kò wòlò nun nun anun. 11 Emò ju èbèlè a, be hán be héle sòanlan'n m'ò le awulo'n kè: 'Kpáin nwan ye bísa wó kè: Nin líka diè yé o non yí menian'n-mò be 'di Pakì aliè'n?' 12 Se emò bisa yí a, o 'kele emò dabelè kpilì kòn awaa nun asò èlò. B'a sesie nun. Emò sésie Pakì aliè nun èbèlè.”

13 Mò Zozi hanlín sò yuelì'n, yí menian nnyuan'n kò hò kò ju kulo nun asò. Kè Zozi kpònlín hanlín yí'n, be nnwunlín yí kòalaa sò. Be kò tòn Pakì aliè'n be kò sesie yí èbèlè.

Zozi 'ba man yí menian'n-mò kominnian (Matie 26.26-30, Maakí 14.22-26, 1 Kolntí 11.23-25)

14 Mò allie temònl jùlì'n, Zozi non yí mmòfòe'n-mò kò lila tóbìlì nun anwòn. 15 Yí nwan: “Mùn kulo kè mùn non emò ye di Pakì aliè ehi kòalaa nán m'an nnwun mìn nyunnn. 16 Afí mùn kan yí ananhòlè mùn kèlè emò kè, mùn ngò lí man fí kón dede o 'ju mèlè mò be 'nnwun yí bò kpa Nyanmian Belemgbin Màn nun anun èlò'n.”

17 Mò Zozi hanlin sò yueli'n, ò kò fa nzan kangò kòn. Ò kò la Nyanmian asì, yí nwan: “Èmò lé èhì bẹ hyé bẹ nún. 18 Afí mún kan mún kele emò kẹ, ò fi ènẹ m'ò k'ò'n, mún ngò nòn man nzan fíí kón dede ò 'ju Nyanmian belemgbin elie'n tèmòn.”

19 M'ò hanlin èhì yueli'n, èsẹ ò kò fa kpaun'n. Ò kò la Nyanmian asì kò yue, ò kò bubu nun ò kò man bé. Yí nwan: “Kpaun èhì tí mún nwonnaan. [B'a fa b'a man emò. Emò yó yí sò bẹ káci mún.”

20 Mò bẹ lili like'n yueli'n, Zozi kò fa nzan'n kò man bé. Yí nwan: “Nzan èhì tí mún moja. Moja sò nun a butu a man emò. Ò di ajinlanmun kẹ Nyanmian nòn emò a li nyihyẹ fufòlẹ. 21 Nan emò nían, svanlan'n m'ò ò 'ba yí mún man'n, ò nòn mún wò tóbìlì nún anwòn ewa! 22 Ò tí ananhòlẹ, *Mân Baa'n 'ba wu kẹ Nyanmian a kpin a han yí'n. Nan kòsò, svanlan'n m'ò ò 'ba yí Mân Baa'n man'n, munnzue hán yí!” 23 Mò Zozi hanlin sò'n, bẹ lẹ bisa bisa bé nwòn bẹ kpòndẹ svanlan'n m'ò ò 'ba li junman sò'n.

Nunhan benin yê ò tí kpili ò?

24 Èhì anzin, akpòlòwà kòn kò tò mmòfuvè'n-mò afian elò. Bé mmòfuvè bulu nòn nnyuan nun anun, bẹ lẹ kpòndẹ svanlan m'ò tí kpili tala yí manngun'n-mò'n. 25 Zozi kò han kò hele bé kẹ: “Asiè nun asò mmelemgbin'n-mò sie menian. Bé m'ò bẹ lẹ tunmin'n man bẹ fẹlẹ bé 'Defvè'. 26 Nan emò diẹ, ò tí man sò mman man emò. Emò afian, svanlan m'ò tí kpili'n, ò di kẹ ò bu yí nwòn kẹ bé nunhan kaan. M'ò li bé tí'n kòsò, ò di kẹ ò bu yí nwòn kẹ svanlan m'ò sò èhunlun-mò. 27 Svanlan kòn lẹ didi tóbìlì nún asò, kòn lẹ yí alíe man yí. Bé munnyuan'n, benin yê ò tí kpili ò? Sẹ svanlan'n m'ò tí tóbìlì nún anwòn nun ò? Mún kòsò mún, n wò emò afian ewa kẹ svanlan m'ò lẹ sò ò! 28 Emò diẹ, mún efè'n-mò anun, emò a bò mòndunlun bẹ nòn mún a tanlan nun. 29 Èhìka ati, kẹmò mún Sɪ a fa Belemgbin Mân nun a wula mún sa nun'n, mún kòsò, mún 'fa Belemgbin Mân'n mún man emò. 30 Emò 'tanlan mún tóbìlì nún anwòn bẹ didi bẹ nòn nòn mún belemgbin mân nun anun. Èsẹ emò 'tanlan belemgbin bia sò bẹ bua Izalaye nvilie bulu nòn nnyuan'n ndeé.”

Zozi 'ba kannzò Simòn Pielì

(Matie 26.31-35, Maaki 14.27-31, Zvan 13.36-38)

31 Èhì anzin, Zozi nwan: “Simòn, Simòn! Nian wó nwòn kpa. *Satan a sele emò anwòn atin ò'a nyan yí kẹ ò 'sò emò nian kẹ bẹ huhu ninngè'n-mò asò bẹ ju m'ò tí man kpa'n bẹ gua'n. 32 Nan m'an sele m'an man wó nán dedi a nyue man wó nun. Mèlẹ m'ò è kò sa kò a mún nwòn'n, wowula wó nianman'n-mò anwònsele.”

33 Pielì kò han kò hele Zozi kẹ: “Yé Mún, sẹ ò di m'ò bẹ tó wó nòn mún fiadi, èsẹ sẹ ò di m'ò è wu a, mún nòn wó ye 'wu.”

34 Zozi nwan: “Pielì, mún kan yí ananhòlẹ mún kele wó kẹ ènẹ, ò nòn dede mò akò'n 'bò'n, è kan yí kpê nsan kẹ è nzì man mún”

Esika, bóle'n nòn dadie'n

35 Èhì anzin, Zozi kò bisa yí menian'n-mò kòvalaatin kẹ: “Mèlẹ m'ò n zvanlun emò m'ò emò a nva man esika b'a nza man bé nwòn, b'a nva man bóle nòn mgbabva'n, asò emò mianlin like anwòn ò?”

Yí menian'n-mò nwan: “Cẹcẹ, y'a mmian man like anwòn.”

36 Èhì a, Zozi kò han kò hele bé kẹ: “Nan kikaala diẹ, svanlan m'ò lẹ esika'n, ò fá. M'ò lẹ bóle'n, ò fá. M'ò lẹ man dadie'n, ò tónun yí taladiè kpilì'n ò fá tó kòn.

37 Afí, mún kan yí ananhòlẹ mún kele emò kẹ, mún nwòn èjòlè'n m'ò b'a hele wò Èhèlè Èjòlè nún anun'n: *B'a ha yí b'a wula etefvè'n-mò anun bie*. Èjòlè sò'n, ò fata kẹ ò kpin sò.”

38 Mò Zozi hanlin ehì'n, yí menian'n-mò nwan: "Yé Mìn, ε 'nwon dadie nnyuan."

Zozi nwan: "O sa."

Zozi 'ba yò asònin Olivò bọka nún asv

(Matie 26.36-46, Maaki 14.32-42)

39 Ehi anzin, Zozi kò fite kò hò Olivò bọka nún asv kε ò yò yí titi'n. Mò ò 'kò'n, yí menian'n-mò kò si yí sv. 40 Mò Zozi juli lika sò'n, ò kò han kò hele bé kε: "Emò yò asònin nán emò a ndò man sònian nún anun." 41 Mò Zozi hanlin sò ò helehì bé'n, ò kò yaci bé ebele ò kò hò yí nyunnun mọa kaan, lika mò bé tε ebue a, ò kò ju'n. O kò kùtù ò kò yò asònin. 42 Yí nwan: "Mín Sì, se ε kulo a, amannunhunlin ehì mò man 'ba nwon yí'n, kpala gua. Kùsv, yò mò wó kunnun kulo'n, nan n'ε yò mò mún kunnun kulo'n." [43 Nyanmiansò bafòe kùn kò yí yí nwon kò hele yí. O kò wowula yí anwòonsele. 44 Alubabò kò han Zozi. O man ò kò yò asònin sele kpa. Yí nwon efifile'n lε kpìkpìn kε moja.]

45 M'ò yòlì asònin yuelì'n, ò kò sa yí nzin yí menian'n-mò anwòn εlò. O 'kò ju a, alubabò nún a han bé dede b'a ha nún b'a lafi. 46 O kò bisa bé kε: "Nzuke ati yé emò lε dafì ò? Emò jásv bε yò asònin nán emò a ndò man sònian nún anun!"

Zozi ehylie'n

(Matie 26.47-56, Maaki 14.43-50, Zvan 18.3-11)

47 Anún Zozi anvan tε wò sv, menian-mò kò fite fite ebele. Mò bε 'ba'n, Zozi menian'n-mò anun kòn'n mò bε fele yí Zudasì Isikalìotì'n y'ò li bé tì ò. Zudasì kò hyòin kò kpunngε Zozi ò kò tò yí nún. 48 M'ò yòlì sò'n, nán Zozi a se yí kε: "Yí tì, Zudasì, ε 'tò *Màn Baa nún anun nán ε yí yí man ò?"

49 Mò Zozi menian'n-mò nwonlin ejòlε m'ò lε ba yí nzin'n, bε kò bisa Zozi kε: "Yé Mìn, yε mán yé dadie'n-mò bìlì ò?" 50 Bε 'kan sò ala, bé nunhan kòn kò yí yí dadie'n, ò kò kpe tεeyifòe kpain nún akva nún anzv fama'n.

51 Zozi kò han kò hele yí menian'n-mò kε: "Emò jínlan, ò tì kpa sò." O kò han bian sò nún anzv'n, ò kò man yí nwon kò sa.

52 Mò Zozi yòlì sò'n, ò kò kaci yí nyn tεeyifòe mgbain'n-mò, nún Nyanmian awulo nún asv nzalafv mgbain'n-mò nún Izalayε mgbain'n-mò anwòn εlò. Yí nwan: "Emò bu mún kε n dì kodiawu. Yí tì yé emò 'ba a, emò lile dadie nún koloman-mò bé sa nún ò? 53 Cian daa mún nún emò yε gua Nyanmian awulo nún anun, kùsv emò a nji man mún. Nan dòhyòlì ehika tì emò dàε, ò tì awosin tunmin dàε."

Pielì 'ba se kε ò nzì man Zozi

(Matie 26.57-58,69-75, Maaki 14.53-54,66-72, Zvan 18.12-18,25-27)

54 Menian'n-mò kò hyì Zozi, bε nún yí kò hò tεeyifòe kpain nún awulo. Pielì si Zozi sv ò dì yí fannvanndv. 55 Anun b'a huan sìn awulo nún afian. Pielì kò wòlò ò kò tanlan bé mò bε gua sìn nún anwòn nún afian. 56 Afanian kòn kò nwon Pielì sìn nún anwòn ebele. O kò nian Pielì koun, yí nwan: "Svanlan ehì kùsv si Zozi sv bie!"

57 Mò Pielì tìlì ejòlε sò'n, ò kò su akpòlvwa. Yí nwan: "Zozi sò'n, mún nzì man yí."

58 O hyèlì kaan, svanlan kòn biegun kò nwon yí, yí nwan: "Wó kùsv wó, ò tì yí svanlan'n kòn!"

Mò Pielì tìlì ejòlε sò'n, yí nwan: "Cεcε, nán yí svanlan'n kòn y'ò lε mún."

59 Kò yò dòhyòlì kòn kò sùn. Svanlan kòn biegun kò han kò tò sv kε: "O tì fòón, svanlan ehì tì Zozi svanlan. O sanlun kε ò tì Galile mán nún anun εlò svanlan."

60 M'ò hanlin sò'n, Pielì nwan: "Ejòlε'n mò ε lε kan'n, mún ndì man yí bv." Anun Pielì anvan tε wò sv, kokolokoo! Akò kòn kò bò. 61 Yé Mìn kò bìlì yí nyn ò

kɔ nuan Pɪɛli. Mɔ Pɪɛli anyɪn tɔli yɛ Min anyunnun'n, yɪ ti kɔ kaci ejɔlɛ'n mɔ yɛ Min hanlɪn heheli yɪ'n. Yɛ Min nwan: “Enɛ, asannan nán akɔ nun a bɔ'n, ɛ 'kan yɪ kpɛ nsan kɛ ɛ nzi man mín.” ⁶² Pɪɛli kɔ fite ɔ kɔ sun seɛ kpa.

*Be 'ba hele Zoji ahɔlɔwa
(Matie 26.67-68, Maaki 14.65)*

⁶³ Bɛ mɔ anɪn bɛ nian Zoji asɔ'n lɛ gɔlɔ yɪ nwon. ⁶⁴ Bɛ butu yɪ ti bɛ tɔtɔ yɪ kɔtɔlɛ anɪn bɛ lɛ bisa yɪ kɛ: “Nwan yɛ ɔ'a tɔ wɔ kɔtɔlɛ'n? Kele!” ⁶⁵ Ehi mɔ bɛ lɛ yɔ'n, anɪn ɛsɛ bɛ lɛ kan ejɔlɛ ɛtɛ dɔvɔn bɛ tia yɪ.

*Be nɔn Zoji 'ba hɔ mgbain'n-mɔ aja sɔ.
(Matie 26.59-66, Maaki 14.55-64, Zvan 18.19-24)*

⁶⁶ Mɔ alɛ hɪnlɪn'n, Zufɔ mgbain'n-mɔ, nɔn tɛyɪfɔɛ'n-mɔ nɔn mala nun asɔ mgbain'n-mɔ kɔ yia. Bɛ kɔ man bɛ kɔ fa Zoji bɛ kɔ a bɛ ja sɔ. ⁶⁷ Bɛ kɔ bisa bisa yɪ kɛ: “Kan kele yɛ maan yɛ tí. Asɔ *Kilisi'n, Izalayɛ Belemgbin Ngɔvandefɔɛ'n yɔ lɛ wɔ ɔ?”

Zoji kɔ bua bɛ kɛ: “Sɛ mɪn kan mɪn kele ɛmɔ a, ɛmɔ ngo lɛ ngo li man. ⁶⁸ Sɛ kusɔ mɪn bisa ɛmɔ kosuan kɔn an, ɛmɔ ngo bua man mɪn bie. ⁶⁹ Nan kɪkaala dɪɛ, Mân Baa'n 'ba tanlan tunminfɔɛ Nyanmɪan'n fama sɔ.”

⁷⁰ Mɔ Zoji hanlɪn sɔ'n, bɛ kwalaa bɛ nwan: “Yɪ ti, Nyanmɪan Awa yɔ lɛ wɔ?”

Zoji kɔ bua bɛ kɛ: “ɛmɔ lɛ kan. N dɪ yɪ Wa.”

⁷¹ Ehi a, bɛ nwan: “Yɛ mgbɔnndɛ man adanzɛ kɔn! Yɛ bɔbɔ muonun y'a tɪ yɪ nwan nun ejɔlɛ.”

23

*Be nɔn Zoji 'ba hɔ Lɔmɔn kɔnmanna Pilatɪ aja sɔ
(Matie 27.1-2,11-14, Maaki 15.1-5, Zvan 18.28-38)*

¹ Ehi, mgbain'n-mɔ kwalaa kɔ jasɔ, bɛ nɔn Zoji kɔ hɔ *Pilatɪ aja sɔ. ² Pilatɪ anyunnun ebɛlɛ, bɛ kɔ bɔ yɪ bɔ bɛ kɔ tɔn yɪ ɛsɔvan kɛ: “Sɔvanlan ehi lɛ kele yɛ mân nun anun menian'n-mɔ atɪn ɛtɛ. ɔ kan kele bɛ kɛ nán man bɛ tua ajule'n bɛ man belemgbin Sezaa. ɛsɛ yɪ nwan yɪ muonun ɔ tɪ *Kilisi, Belemgbin Ngɔvandefɔɛ.”

³ Mɔ bɛ hanlɪn sɔ'n, Pilatɪ kɔ bisa Zoji kɛ: “Asɔ Zufɔ'n-mɔ belemgbin'n yɔ lɛ wɔ ɔ?”

Zoji kɔ bua yɪ kɛ: “Yɛ wɔ nwan wɔ sɔ m'ɔ lɛ kan nun ɔ.”

⁴ Mɔ Zoji bualɪ ehi'n, Pilatɪ kɔ kaci yɪ nyɪn tɛyɪfɔɛ mgbain'n-mɔ nɔn meninsɔnman nun anwɔn ɛlɔ. Yɪ nwan: “Mɪn nnwun man like ɛtɛ mɔ sɔvanlan ehi a yɔ ɔ.”

⁵ Nan mɔ Pilatɪ hanlɪn sɔ'n, bɛ kɔ han bɛ kɔ fua sɔ kɛ: “ɔ kele yɛ mân nun anun menian'n-mɔ atɪn ɛtɛ maan bɛ jasɔ awaa akɔmɪn anun. ɔ'a bɔ yɪ bɔ Galile mân nun anun ɛlɔ, ɔ'a sɪn Zude mân'n lika kwalaaatin dede ɔ'a ju Zoluzalɛmɔn ɛwa.”

Be nɔn Zoji 'ba hɔ belemgbin Elɔdɪ Antipasɪ aja sɔ

⁶ Mɔ Pilatɪ tɪli ejɔlɛ sɔ'n, ɔ kɔ bisa bɛ kosuan kɛ: “Yɪ ti, sɔvanlan ehi fi Galile mân nun?” ⁷ M'ɔ tɪli kɛ Zoji fi belemgbin Elɔdɪ mân nun anun'n, ɔ man bɛ nɔn Zoji kɔ hɔ Elɔdɪ aja sɔ ɛlɔ. ɔ sanlɪn kɛ, tɛmɔn sɔ'n, anɪn belemgbin Elɔdɪ kusɔ fi Galile ɔ a Zoluzalɛmɔn ebɛlɛ.

⁸ Mɔ Elɔdɪ nwunlɪn Zoji'n, ɔ lili yɪ nwon fɛ. ɔ sanlɪn kɛ bɛ kan Zoji ejɔlɛ'n m'ɔ titi'n, nán ɛnɛ bie ɔ. Kusɔ ɔ nyanlɪn man atɪn bɛ nnyuan bɛ nyɪn yialɪ man lé. Elɔdɪ jɔnlɪn kɛ anɪn Zoji 'ba yɔ asinbenwɔn like kɔn kele yɪ. ⁹ ɔ kɔ bisa bisa Zoji kosuan dɔvɔn kpa. Nan kusɔ Zoji ngo bua man ejɔlɛ fɪfɪ. ¹⁰ Anɪn tɛyɪfɔɛ mgbain'n-mɔ nɔn mala nun asɔ mgbain'n-mɔ wɔ ebɛlɛ. ɛsɔvan mɔ bɛ tɔnlɪn Zoji'n, ɔ tɪ man nzɛmɪndɛ. ¹¹ Elɔdɪ nɔn yɪ nzalafɔ'n-mɔ kɔ bu Zoji sɔvanlan

mgban mgban, be kɔ gɔlɔ yí nwɔn. Elɔdi kɔ man be kɔ fa taladiɛ kanlanman kɔn be kɔ wula Zozi. Ɔ kɔ man be nɔn Zozi kɔ sa kɔ hɔ Pilatɔ anwɔn elɔ. ¹² Cian sɔ kɔnmgba'n, Elɔdi nɔn Pilatɔ be kacili amannguan. Daba, anɔn bé munnyuan be nni man.

Be 'ba bua Zozi ndeɛ be kun yí

(Matie 27.15-26, Maaki 15.6-15, Zvan 18.39-19.16)

¹³ Ehi, Pilatɔ kɔ yia *teeyifɔe mgbain'n-mɔ, Izalaye mân nun asɔ mgbain'n-mɔ nɔn bagua'n. ¹⁴ Ɔ kɔ fa kɔ tɔ be nyunnun ke: “Emɔ a fa sɔanlan ehi a bele mín ke ɔ kele menian'n-mɔ atɔn ete. Emɔ anyunnun ewa, m'an bisa yí kosuan. Mɔn nnwun man ete fíí mɔ ɔ'a yɔ, mɔ yí ti yê emɔ a tɔn yí sɔvan'n. ¹⁵ Elɔdi kɔsɔ a nnwun man ete mɔ ɔ'a yɔ ɔ. Ɔ sanlɔn ke, ɔ a man be nɔn yí a sa a a yê nwɔn ewa. Mɔ ye nwun yí nun'n y'ɔ le ke sɔanlan ehi yɔli man ete fíí m'ɔ di ke be kun yí ɔ. ¹⁶ Yí ti, mɔn 'ba man be fin yí mgbele nán mɔn yaci yí nun.” [¹⁷ Be 'di *Pakɔ feti biala, ɔ di ke Pilatɔ man be yí bé mɔ b'a gua bé fiadi nɔn anɔn kɔn.]

¹⁸ Nan mɔ Pilatɔ hanlɔn ke ɔ 'man be fin Zozi mgbele nán ɔ yaci yí nun'n, bé kɔalaa bé nɔan kɔ yɔ kɔn, be le tetian be kan ke: “Man be hún sɔanlan ehi! Yaci Balabasɔ nun man yé!” ¹⁹ (Be tɔli Balabasɔ fiadi, ɔ sanlɔn ke ɔ kɔ man kulo nɔn asɔ menian'n-mɔ kɔ jasɔ awaa akɔmɔn anɔn, ese ɔ kɔ hun sɔanlan.)

²⁰ Kemɔ afi Pilatɔ kulo ke ɔ yaci Zozi nun'n, ɔ kɔ bisa bé kosuan biekun.

²¹ Anɔn menian'n-mɔ te tetian. Bé nwan: “Bɔbɔ yí kɔlɔwa sɔ! Bɔbɔ yí kɔlɔwa sɔ!”

²² Eɛɛ Pilatɔ kɔ bisa bé kosuan biekun. Yí kpê nɔan nun asɔ, yí nwan: “Nyɔli ete benin yê ɔ'a yɔ ɔ? Mɔn nnwun man ete mɔ ɔ'a yɔ, m'ɔ di ke be kun yí ɔ. Ehi ka ati, mɔn 'ba man be fin yí mgbele nán mɔn yaci yí nun.”

²³ Be ngɔ li man ejɔle'n mɔ Pilatɔ le kan kele bé nɔn anwɔn bie. Anɔn be le tetian sele kpa be kan be kele Pilatɔ ke ɔ mán be bɔbɔ Zozi kɔlɔwa sɔ. Be le etetian dede Pilatɔ kɔ kpati kɔ sɔn bé atɔn die nɔn asɔ. ²⁴ Ɔ kɔ le bé ejɔle'n kɔ tɔ nun. ²⁵ Ɔ kɔ yaci Balabasɔ nun. Ɔ sanlɔn ke Balabasɔ sɔ'n m'ɔ manlɔn menian'n-mɔ jasɔli awaa akɔmɔn anɔn ese ɔ hunlɔn sɔanlan mɔ be tɔli yí fiadi'n, yí yê menian'n-mɔ bisali Pilatɔ ke ɔ yáci yí nun ɔ. Mɔ Pilatɔ yɔli Balabasɔ'n, ɔ falɔ Zozi wulali bé sa nun ke be yɔ yí ke be kulo ɔ.

Be 'ba bɔbɔ Zozi kɔlɔwa sɔ

(Matie 27.32-44, Maaki 15.21-32, Zvan 19.17-27)

²⁶ Mele mɔ be nɔn Zozi 'kɔ'n, be nɔn bian kɔn kɔ yia, ɔ fi yí ebolo. Be fele bian sɔ'n Simɔn. Ɔ fi kulo'n mɔ be fele yí Silenun nun asɔ. Nzalafɔ'n-mɔ kɔ hyi yí, be kɔ fa Zozi kɔlɔwa'n be kɔ sɔa yí ke ɔ fá ɔ sí Zozi sɔ. ²⁷ Anɔn bagua nun anɔn menian dɔnɔn kpa si Zozi sɔ, be nɔn mmalasua-mɔ. Anɔn mmalasua sɔ'n-mɔ le sun Zozi be yí awóle. ²⁸ Zozi kɔ kpe yí nyun bé nwɔn elɔ, yí nwan: “Zoluzalemun mmalasua, nán be sun mín! Emɔ sɔn bé nwɔn nɔn bé mma'n-mɔ! ²⁹ Ɔ sanlɔn ke mele'n le ba mɔ menian'n-mɔ 'ba han ke: ‘Nyila hán mmalasua mɔ be ti mɔta, bé mɔ be wɔli man baa lé, ɔ nɔn bé mɔ be nnɔanlɔn man baa lé'n!’ ³⁰ Mele sɔ'n, menian'n-mɔ 'ba han kele mmɔka'n-mɔ ke: ‘Mmɔka, emɔ túlu be gúa yé sɔ!’ Eɛɛ be 'kan be kele kɔnngonlɔnman'n-mɔ ke: ‘Emɔ fá yé fia!’ ³¹ Mín mɔ n di ke baka emanlan'n, se be le yɔ mín sɔa a, anɔn emɔ mɔ be ti ke baka yɔlɔwa'n, yí die be ngan man emɔ ejɔle kɔn!”

³² Mele mɔ be nɔn Zozi 'kɔ'n, anɔn kodiawu nnyuan kɔsɔ wɔ nun. Be le kɔ a hun bé. ³³ Be hɔli dede mɔ be juli lika'n mɔ be fele yí “Tile kangɔ'n”, be kɔ bɔbɔ Zozi kɔlɔwa nun asɔ ebele. Eɛɛ be kɔ bɔbɔ kodiawu nnyuan'n kɔsɔ kɔlɔwa sɔ. Nunhan kɔn wɔ Zozi fama sɔ, nunhan kɔn kɔsɔ wɔ yí bé sɔ. ³⁴ [Mɔ be bɔbɔli Zozi kɔlɔwa nɔn asɔ'n, yí nwan: “Mín Si, yaci bé nwɔn sa ce bé. Ɔ sanlɔn ke

be nzi man ma be le ya o.”] Nzalafu'n-mo ko hyun tondo be ko hye yi nwon taladi'e'n-mo.

³⁵ Bagua'n jin ebele o le nian. Zufu mgbain'n-mo le kan be gulu Zozi anwon ke: “O a le ehunlu-mo ati, yi mo yi nwan o ti Kilisi'n, Belemgbin Ngwandefue'n, mo Nyanmian a yi yi'n, o le yi muonun yi nwon e!”

³⁶ Nzalafu'n-mo kusu ko gulu yi nwon. Be ko hyun yi nwon elo, be ko man yi nzannvin. ³⁷ Be nwan: “Se Zufu'n-mo belemgbin'n y'o le wo a, de wo muonun wo nwon e!”

³⁸ Be ko hele ejole be ko bo yi ti su ebele ke: “Suanlan ehi ti Zufu'n-mo belemgbin.”

³⁹ Kodiawu nnyuan'n mo b'a bobo be kulowa nun asu'n, be nunhan kun ko kpe yi nzoba ke: “Nan Kilisi'n, Belemgbin Defue'n y'o le wo o? De wo ti nan de ye kusu ye ti e!”

⁴⁰ Kodiawu kun'n ko totua yi manngun'n, yi nwan: “E nzulo man Nyanmian!
⁴¹ Ye epinnian die'n mo be le pinnin ye'n, yi nyan o. O sanlu ke ye nyole'n-mo anwon ye be le nian be pinnin ye o. Nan yi mo be le pinnin yi ke ye'n, o'a nyo man like ete.”

⁴² M'o hanlu so yueli'n, o kacili yi nyan Zozi anwon elo a, yi nwan: “Zozi, man wo ti kaci min mele mo e 'di belemgbin'n.”

⁴³ Zozi nwan: “Min kan yi ananhole min kele wo ke, ene, enon min ye 'tanlan Nyanmian anwon elo.”

Zozi ewue'n

(Matie 27.45-56, Maaki 15.33-41, Zvan 19.28-30)

⁴⁴ Anun b'a bo ko ya senzejinlan, man nun anun lika kwalatin ko lu dede eyua dae nsan. ⁴⁵ Senze'n ko fia bokoo. Mgbenun etanlan'n m'o wo Nyanmian Sua Nwanzan-nwanzan nun anun'n ko sua sese nnyuan. ⁴⁶ Zozi ko tian nun sele kpa, yi nwan: “Baba, min fa min ekala'n min wula wo sa nun.” M'o hanlu so nun ala y'o wuli o.

⁴⁷ Mo *Lomon nzalafu kpain'n nwonlin yi so'n, o ko yi Nyanmian aye ke: “O ti ananhole, suanlan ehi ti seseefe.” ⁴⁸ Be kwalaa mo be tuli woo be wali nianlu Zozi ehuan'n, be nwunlin ejole m'o wali o. Stan'n mo be 'sa be ko'n, anun afi alaboo a han be. ⁴⁹ Zozi amanngun'n-mo, be nun mmalasua'n-mo mo be si yi su sunmin Galile man nun anun'n, be jin moa ye be le nian o.

Zozi esie'n

(Matie 27.57-61, Maaki 15.42-47, Zvan 19.38-42)

⁵⁰ Anun Zufu'n-mo kpain kun wo ebele. Be fele yi Zozefu. O fi Zufu kulo'n mo be fele yi Alimate nun asu. O ti suanlan mo yi ti anun ti kpa ese o ti sese. ⁵¹ Be hali yiali mo Zufu mgbain'n-mo 'fa Zozi anwon ajonlu ete'n, Zozefu so nun a mgbinlu man. O sanlu ke yi die, o le nwonne Nyanmian Belemgbin Man'n. ⁵² O ko ho ko ti Pilati o ko sele Zozi fuin'n. ⁵³ Mo Pilati manlu atun'n, Zozefu ko yi Zozi fuin'n fi kulowa nun asu. O ko fa kisaan ko fufu yi nwon o ko ho ko sie yi seka kun anun. Seka so'n, b'a koto yi ebuta nun, ese anun be sieli man suanlan nun le. ⁵⁴ Cian so'n ti ya. Yi nosoba, anun enwonmian ele cian'n le bo yi bo.

⁵⁵ Mmalasua'n-mo mo anun be si Zozi so sunmin Galile man nun anun'n, be nun Zozefu y'o hali seka nun asu o. Be nianlu seka'n o non ke be kpulu be sieli Zozi'n. ⁵⁶ M'o yoli so yueli'n, be ko sa be ko ho awulo. Be ko kpunde kpunde alufanlan non anatulu-mo mo be 'fa be sesie Zozi fuin'n. Be ko le be enwonmian *enwonmian ele cian'n ke mala'n kele'n.

24

*Zozi ewuetinng'e'n**(Matie 28.1-10, Maaki 16.1-8, Zvan 20.1-10)*

¹ Mòle nún alibahian, mmalasua'n-mò kò fa alufanlan'n nún anatlí'n-mò mò be kpòndelí be sielí'n be kò hò Zozi seka nún asò. ² Èbòe'n mò be falí be nyinlin seka nún anwan'n, be 'kò a ju a, b'a kunndo èbòe sò'n b'a sie ahanmian. ³ Be kò wòlò seka nún anún, kòsò be ngò nwun man yé Mún Zozi fuin'n. ⁴ Èjòlè'n kò sín bé nwòn. Èbele ala, menian nnyuan kò yí bé nwòn kò hele bé. Menian nnyuan sò'n-mò wowula taladié nvufue nyíhyíeín. ⁵ Esulo kò han mmalasua'n-mò, be kò sisi bé tí así. Menian nnyuan'n kò bisa bé ké: "Sòanlan'n mò yí nyin wò sò'n, ò yò sè mò ewue mma'n-mò afian yé emò le kpòndé yí'n?" ⁶ Ì nnon man ewa, nan ò fi ewue nún ò'a tinng'e. Mèlè mò anún ò tē wò Galile mán nún anún'n, emò ati káci èjòlè'n m'ò hanlín helelí emò'n. ⁷ Ì hanlín helelí emò kò: 'Ò fata ké be yí Mán Baa'n be man menian etefòe'n-mò. Be 'bòbò yí kolòwa sò be kun yí. Nan yí cian nsan nún asò, ò fi ewue nún ò 'tinng'e.' " ⁸ Mò menian nnyuan'n hanlín sò'n, mmalasua'n-mò ati kacilí èjòlè sò'n-mò mò Zozi hanlín'n.

⁹ Be fi seka nún asò, be kò hò kò bò èjòlè sò'n kwalaa be kò hele Zozi menian bulu nún kò'n'n ò nún èhunlín-mò kwalaaatín. ¹⁰ Mmalasua'n-mò mò be hanlín èjòlè sò'n be helelí mmòfòe'n-mò'n y'ò le Mali m'ò fi Magidala'n, Zvanún, Zvakí anín Mali, ò nún mmalasua èhunlín-mò mò be nún be hòlì seka nún asò'n. ¹¹ Mmòfòe'n-mò bulí èjòlè'n mò mmalasua'n-mò hanlín helelí bé'n ké elalíe. Èhika ati, mmòfòe'n-mò a nne man èjòlè sò'n b'a nni man. ¹² Nan kòsò, Pìelì jasòl, ò nwanndilí ò hòlì seka nún asò. M'ò julí elò'n, ò hanlín yí nwòn así ò nianlín seka nún anún. Kisaan'n mò be falí fòfòlì Zozi anwòn nún ala yé ò nwunlín yí seka nún anún ò. M'ò nwunlín yí sò'n, èjòlè'n sinlín yí nwòn, ò salí hòlì yí awulo.

*Emayusí atín nún asò**(Maaki 16.12-13)*

¹³ Mòle cían sò'n kònmgbá, anún Zozi menian'n-mò anún nnyuan le kò kulo'n mò be fele yí Emayusí nún asò. Zoluzalemòn nún Emayusí, cilo bulu ò nún kò'n y'ò wò bé afian ò. ¹⁴ Anún Zozi menian nnyuan sò'n le kan èjòlè'n kwalaa m'ò talí Zoluzalemòn nún anwòn èjòlè. ¹⁵ Mèlè mò anún be le kan èjòlè sò'n-mò be su yí búsò akpòlòwa'n, Zozi muonun kò kpò bé ò nún bé be kò san nún. ¹⁶ Nan kòsò b'a nnnwun man Zozi nzòlè. Ì sanlín ké ò tí ké like bie a hala bé nyún.

¹⁷ Zozi kò bisa bé ké: "Nzu like díe anwòn akpòlòwa yé emò le tia kò a, anún emò le su'n?"

Mò Zozi bisalí bé kosuan sò'n, be kò jejínlan, bé nyunnun kunnngoun. ¹⁸ Bé nunhan kò'n, be fele yí Keleyopasí, ò kò bua Zozi ké: "Bode'n mò ò'a sí elenyuan èhí'n, yí tí, wò ngunmun cein ala yé é wò Zoluzalemòn èbele mò é tìlì man èjòlè sò nún ò?"

¹⁹ Zozi kò bisa bé ké: "Anún nzu èjòlè díe ò?"

Be kò bua yí ké: "Èjòlè a tì Zozi m'ò fi Nazaletí'n. Anún Zozi tí kpòmanfòe m'ò le tunmin. Yí nyòlìe'n-mò nún yí nwan èjòlè nún anún, ò'a hele wò Nyanmian nún menian'n-mò anyunnun ké ò le tunmin. ²⁰ Yé tēyífue mgbain'n-mò nún yé mán nún asò mgbain'n-mò, b'a yí yí a man maan b'a bòbò yí kolòwa sò b'a hun yí. ²¹ Yé afan, ye lelí ye lílì ké, yí dein yé Nyanmian a sòan yí ké ò bála a a le Izalayé mán nún ati ò. Nan kòsò, ké bode sò'n sili'lín, èné tí yí cian nsan. ²² Ì ananahò ké yé fà nún anún mmalasua mmíe-mò a han asinbenwòn èjòlè b'a hele yé. Asinbenwòn èjòlè sò'n y'ò le ké, èné alibahian be hòlì Zozi seka nún asò a, ²³ be ngò nwun man yí fuin'n. Be fi seka nún asò be kò sa be kò a. Be kò han be

kɔ hele yé kɛ nyanmiansɔ mmɔfɔe-mɔ a yí bɛ nɔwɔn a hele bɛ. Mmɔfɔe sɔ'n-mɔ kɔ han kɔ hele bɛ kɛ Zozi anyin wɔ sɔ. ²⁴ Yé manngɔn'n mmie-mɔ kɔ hɔ seka nun asɔ. Bɛ nɔwunlin ninngɛ'n-mɔ kwalaa kɛ mmalasua'n-mɔ kpɔnlin hanlin yí'n. Kɔsɔ, Zozi muonun diɛ, b'a nɔwun man yí."

²⁵ Ehi a, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ ke: "Mmelenzua tomgban! ejɔle kwalaa mɔ Nyanman mgbɔmanfɔe'n-mɔ a hele'n, yí bɔ etɛ yɔ sɔ man emɔ o! ²⁶ Asɔ, ɔ nze nvata man kɛ *Kilisi'n, Belemgbin Ngɔandefɔe'n, ɔ nɔwún amanninhunlun sɔ'n nán ɔ wɔlɔ yí anunminnyanmɔn nun anun ɔ? ²⁷ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, yí nɔwɔn ejɔle m'ɔ wɔ Ehele Ejɔle nun anun'n, ɔ kɔ hehele bɛ nun. ɔ kɔ bɔ yí bɔ Moyizi kalata diɛ'n-mɔ asɔ ɔ kɔ ju mgbɔmanfɔe'n-mɔ diɛ'n-mɔ asɔ."

²⁸ Mɔ bɛ hɔli dede mɔ bɛ ka kaan bɛ ju kulo'n mɔ bɛ le kɔ sɔ nun asɔ'n, Zozi yɔli kɛ sɔanlan m'ɔ le kpɛ nun ɔ kɔ mɔa ɔ. ²⁹ Menian nnyuan'n kɔ hyi Zozi kɔ sie, bɛ nwan: "Da yé nɔwɔn ewa. ɔ sanlin kɛ alɛ a san a yue." Mɔ bɛ hanlin sɔ'n, Zozi kɔ tie ɔ nɔn bɛ kɔ hɔ awulo.

³⁰ Zozi nɔn bɛ kɔ tetanlan tɔbili nun anwɔn. ɔ kɔ fa kpaɔn'n ɔ kɔ la Nyanman asi. M'ɔ lali Nyanman asi yueli'n, ɔ kɔ bu kpaɔn nun anun ɔ kɔ man bɛ. ³¹ Zozi falɔ kpaɔn'n manlin bɛ ala a, bɛ nyin'n kɔ buke bɛ kɔ nɔwun yí nzɔle. Nan kɔsɔ Zozi nwannyanlin bɛ nyunnun ebele. ³² Mɔ Zozi hɔli'n, bɛ le kan bɛ kele bɛ nɔwɔn ke: "Atunnun, mele mɔ ɔ 'tutu Ehele Ejɔle nun abɔ ɔ kele yé'n, yí ti yé anun yé ahɔnlin a tɔ yé nun a man y'a li fɛ kpa nun ɔ."

³³ Ebele ala, bɛ kɔ jasɔ bɛ kɔ sa bɛ nzin Zoluzalemɔn. Bɛ kɔ 'ju a, Zozi menian bulu nɔn kɔn'n nɔn bɛ manngɔn'n-mɔ a yia. ³⁴ Bɛ le kan ke: "Yé Mɔn fi ewue nun a tinngɛ sakpa! Simɔn a nɔwun yí!" ³⁵ Menian nnyuan'n mɔ bɛ kɔsɔ bɛ fi Emayusɔ bɛ juli ebele'n, ejɔle mɔ Zozi hanlin heheli bɛ atunnun, kɛ ɔ kpɔnlin yɔli mɔ bɛ nɔwunlin Zozi nzɔle mele mɔ ɔ 'fa kpaɔn'n man bɛ'n, bɛ kɔ han yí kwalaa bɛ kɔ hele ehunlin-mɔ.

Zozi 'ba yí yí nɔwɔn kele yí menian'n-mɔ

(Matie 28.16-20, Maaki 16.14-18, Zɔan 20.19-23, Junman'n 1.6-8)

³⁶ Mele mɔ anun bɛ nɔan wɔ sɔ bɛ le kan ejɔle sɔ'n, fiain, Zozi kɔ fite bɛ afian ebele, yí nwan: "Emɔ mán bɛ lɔa cíci bɛ nɔwɔn!"

³⁷ Mɔ bɛ nɔwunlin Zozi'n, esulo hanlin bɛ eɛe bɛ nɔwɔn ngɔmɔa tuli. ɔ sanlin kɛ bɛ jɔnlin kɛ b'a nɔwun enwɔnmɔn. ³⁸ Zozi kɔ bisa bɛ ke: "Nzuke ati yé emɔ sulo sɔa ɔ? Nzuke ati yé emɔ ajɔnlin'n tɔ nnyuan nnyuan ɔ? ³⁹ Emɔ nían mɔn sa'n-mɔ nɔn mɔn ja'n-mɔ! Emɔ nɔwun yí kɛ mɔn o! Emɔ hán mɔn bɛ nían. ɔ sanlin kɛ enwɔnmɔn le man anwɔnnaan ɔ nɔn bowe kɛ n ne yí mɔ emɔ nɔwun mɔn'n."

⁴⁰ Mɔ Zozi 'kan ehi kele bɛ'n, anun ɔ le fa yí sa'n-mɔ nɔn yí ja'n-mɔ kele bɛ. ⁴¹ Ejɔle'n kɔ yɔ bɛ fɛ sɔnman, eɛe ɔ kɔ sin bɛ nɔwɔn dede bɛ ngɔala bɛ nɔwun man kɛ ɔ tɔ ananhɔle ɔ. Ehi a, Zozi kɔ bisa bɛ ke: "Asɔ emɔ le like ewa mɔ bɛ di ɔ?" ⁴² Mɔ Zozi bisa bɛ kɔsuan sɔ'n, bɛ kɔ fa ejue ndɔan bɛ kɔ man yí. ⁴³ ɔ kɔ li ejue sɔ'n bɛ nyunnun ebele.

⁴⁴ M'ɔ lili yueli'n, yí nwan: "Mele mɔ anun mɔn nɔn emɔ ye te tɔ'n, n ganlin n geleli emɔ ke, mɔn nɔwɔn ejɔle'n kwalaaatin mɔ b'a hele wɔ Moyizi mala nun anun, mgbɔmanfɔe'n-mɔ kalata nun anun, ɔ nɔn Izalayɛ ejue etɔe kalata nun anun'n, ɔ di kɛ ɔ kpɔn sɔ. Ejɔle sɔ nun a kpɔn sɔ."

⁴⁵ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ buke bɛ ajɔnlin'n maan bɛ kɔ tɔ Ehele Ejɔle nun abɔ. ⁴⁶ Ehi ka ati, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ ke: "E' nɔwun ejɔle mɔ b'a hele'n: ɔ di kɛ *Kilisi'n, Belemgbin Ngɔandefɔe'n, nɔwun amanninhunlun bɛ kun yí. Bɛ kun yí a, yí cian nsan nɔn asɔ, ɔ fi ewue nun ɔ 'tinngɛ. ⁴⁷ Eɛe ɔ fata kɛ Kilisi'n, Belemgbin Ngɔandefɔe'n, dunman nun, bɛ bɔ yí bɔ Zoluzalemɔn ewa, bɛ bɔ Ejɔlekpa'n bɛ kele eyuadi nun anun menian'n-mɔ kwalaaatin maan bɛ kaci bɛ

abalabɔ'n bɛ fa bɛ nwɔn bɛ man Nyanmian nán b'a nyan ɛɛ face. ⁴⁸ Ɛmɔ di ɛjɔlɛ sɔ nun anwɔn adanzɛ. ⁴⁹ Like'n mɔ mín Si a fa a bɔ ɛmɔ anɔhɔba'n, mín muonun mín 'ba man ɔ ba ɛmɔ sɔ. Nan kɔsɔ, ɛmɔ tánlan Zoluzalemɔn kulo nun asɔ ɛwa dede maan anwunno tunmin'n wólɔ ɛmɔ nun.”

Zozi 'ba fɔ kɔ nyanmiansɔ

(Maaki 16.19-20, Junman'n 1.9-11)

⁵⁰ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yueli'n, ɔ nɔn bɛ bɛ fi kulo nun anun bɛ kɔ fite. Bɛ kɔ hɔ Betanin afan. Ɛbɛɛ, Zozi kɔ kuku yí sa'n-mɔ anwunno ɔ kɔ yeyila bɛ sɔ.

⁵¹ Mɛɛ mɔ ɔ 'yeyila bɛ sɔ'n, ɔ nɔn bɛ bɛ afian kɔ tɪ, ɔ kɔ fɔ kɔ hɔ nyanmiansɔ.

⁵² Zozi menian'n-mɔ diɛ, mɔ bɛ sɔli yí yueli'n, bɛ le fɛ elie kpili kpa bɛ kɔ sa bɛ kɔ hɔ Zoluzalemɔn. ⁵³ Tɛmɔn biala bɛ gua Nyanmian awulo nun anun bɛ yí yí ayɛ.

EJOLEKPA'N MƏ ZOUAN HELELI'N

M'ə wə nun'n

Nwan sʋanlan die y'ə le Zʋan? Anun Zʋan non yí nianman bian Zʋaki, be wə Zozi mməfʋe bulu non nnyuan nin anun. Anun, be non bé sɪ Zebede, be di asue nun junman be cɪ ejue Galile asue nin anun. Ehi, mə Zozi feleli bé'n, be yacili asue nun junman'n mə be di'n be sili yí sʋ. Ɔ fi ebele, be kacili Zozi amanngon kpa. Ejolekpa'n mə Zʋan heleli nin anun, ə mmə man yí muonun yí dunman, nan ejole m'ə kan'n y'ə le “sʋanlan'n mə Zozi kulo yí'n” (yí ti 13.23). Ɔ kan sʋ ə bebele yí nwɔn asi. Mele mə be bɔbɔli Zozi kɔlɔwa nin asʋ'n, Zozi falɪ yí nin Mali ə wulali Zʋan asa nun ke ə nían yí sʋ mán yí (19.25-27).

Ejolekpa ehi anun, Zʋan le kele yé ke Zozi Kilisi tɪ Siε Nyanmian Bangəɔ. Ɔ sʋanlan yí Wa Zozi asie nin asʋ ewa ke ə wú wə yé ete'n-mə dunman nun maan sʋanlan biala m'ə kə le yí kə li'n nyan nyanmiansʋ ngʋan m'ə le man ayuel'e'n (3.16).

Zʋan le kele yé ke Zozi kan yí “dəe” nin anwɔn ejole (2.4; 7.30; 8.20; 12.23,27, 13.1; 16.32; 17.1). “Dəe” sʋ'n y'ə le Zozi ewue'n non yí anunminnyanmɔn eyie temɔn'n. Ehika ati, Zʋan a hye yí Ejolekpa nin anun nnyuan. Alimʋa die nin anun, ye nwun ninngə mə Zozi yəli asannan nán yí dəe nin a ju'n (yí ti 1-12). Zʋan le kan Zʋan Batisi adanzie'n m'ə lili yí Zozi anwɔn'n, ə non ke ə kpɪnlun yəli mə Zozi feleli yí alimʋa menian'n-mə nin anwɔn ejole. Ye nwun yí ke Zozi hɔli Zoluzalemɔn dɔɔn kpa mele mə Zufʋ'n-mə 'di bé feti'n-mə'n. Zozi non menian'n-mə jɔjɔli, ə heheleli bé ninngə m'ə sʋ ebʋe. Zozi yəli asinbenwɔn ninngə dɔɔn, nan Zʋan a kpa nun nzəle nsʋ ala m'ə kele yé ke Zozi tɪ Nyanmian Awa sakpa.

M'ə tɔ sʋ nnyuan nin anun, Zʋan le kan ninngə mə Zozi yəli mele mə yí dəe'n juli nin anwɔn ejole (yí ti 13-21). Nəsʋba mə yí alie cun an, be 'kun Zozi'n, ə non yí menian bulu non nnyuan'n be didili, ə manlan bé afotu, ə yəli bé ti asɔnin. Eɛe Zʋan le kele yé ke Zozi kpɪnlun wuli ə tinngeli, eɛe ə yəli yí nwɔn ə heleli yí menian'n-mə'n. Kalata nin agualie nin, Zʋan le kele yé ke ə kpɪnlun yəli mə Zozi non yí menian'n-mə yialɪ Galile asue nin anʋan'n.

Zozi Kilisi tɪ Nyanmian Anʋan Ejole

¹ Abʋbɔ nin anun, mə Nyanmian 'bɔ ninngə kʋalaatin'n, anun sʋanlan kɔn wə ebele. Sʋanlan sʋ'n, be fele yí Nyanmian Anʋan Ejole. Ɔ non Nyanmian yé be tɪ ə. Ɔ tɪ Nyanmian sakpa. ² Abʋbɔ nin anun, sʋanlan sʋ'n non Nyanmian yé be tɪ ə. ³ Nyanmian nanndɪli yí sʋ y'ə bɔli ninngə kʋalaatin ə. Like fii nnɔn man ebele mə Nyanmian a nanndi man yí sʋ ə'a mmə man ə. ⁴ Ngʋan baka'n y'ə le yí. Yé ngʋan baka sʋ'n y'ə tɪ menian'n-mə kanlannie nin ə. ⁵ Kanlannie sʋ'n le ta awosin mán nin anun. Awosin'n nwan ə 'fia kanlannie nin anyin. Ɔ mantanlan yí dede a, ə'a ngʋala man yí nyin fia.

Zʋan Batisi adanzie m'ə lili'n

⁶ Ɔ wə ebele dede a, cian kɔn Nyanmian kə yɪ sʋanlan kɔn asie nin asʋ ewa ke ə lí adanzie. Sʋanlan sʋ'n, be fele yí Zʋan. ⁷ Zʋan walɪ kanlannie nin anwɔn adanzie elie maan menian'n-mə kʋalaa nanndi yí sʋ be de kanlannie sʋ'n be di. ⁸ Nán ke yí y'ə tɪ kanlannie nin ə, nan ə walɪ kanlannie nin anwɔn adanzie elie.

⁹ Kanlannɛ kpa sɔ'n m'ɔ man menian'n-mɔ kwalaa nwun asɩ'n le ba m̄an nun anun. ¹⁰ Ɔ walɩ juli asɩɛ nun asɔ ɛwa. Yɩ yɛ Nyanmian man ɔ sesielɩ eyuadɩ nun ɔ. Kusɔ menian dɔvɔn a mmu man yɩ like. ¹¹ Ɔ walɩ menian'n mɔ Nyanmian falɩ bɛ yɔlɩ yɩ dɩɛ'n-mɔ afian, bɛ kusɔ bɛ dɔvɔn, b'a nne man yɩ. ¹² Nan kusɔ mmie-mɔ leli yɩ. Menian sɔ'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ leli yɩ bɛ lili'n, ɔ'a man bɛ atɩn maan b'a kaci Nyanmian amma. ¹³ Nyanmian mma'n mɔ b'a kaci'n, n̄an kulo sɔvanlan tunmin nun kɛ belenzua n̄on balasua bɛ wa mɔ b'a wɔ yɩ ɔ. Nan Nyanmian muonun yɛ ɔ'a fa ngɔvan fufɔle sɔ'n ɔ'a man bɛ ɔ.

¹⁴ Nyanmian Anvan Ejɔle nun a kaci yɩ nwɔn kulo sɔvanlan, ɔ a a tanlan yɛ afian ɛwa. Ɔ'a nwun yɛ nwɔn anwunnvoe kpili kpa. Eɛɛ ɔ'a yɩ Nyanmian ɔ'a hele yɛ yuein. Y'a nwun yɩ anunminnyanm̄ɔn'n, anunminnyanm̄ɔn'n mɔ Sɩɛ Nyanmian falɩ manlɩn yɩ'n. Ɔ sanlɩn kɛ ɔ ti yɩ Bangɔlɔ. ¹⁵ Sɔvanlan sɔ nun anwɔn ejɔle yɛ Zɔvan tianlɩn nun hanlɩn nun ɔ. Yɩ nwan: "Sɔvanlan ehi yɛ n ganlɩn kɛ ɔ li mɩn nzin ɔ le ba nun ɔ. Ɔ ti kpili tala mɩn. Ɔ sanlɩn kɛ ɔ ti asi dahuu." ¹⁶ Ehi, anwunnvoe baka'n m'ɔ ti nun ati, ɔ'a yeyila yɛ sv. Eɛɛ bɔbɔ, ɔ tɛ yeyila yɛ sv kpili kpa. ¹⁷ Afi, daba Nyanmian nanndɩ yɛ nan *Moyizɩ asɔ yɛ ɔ falɩ yɩ mala'n manlɩn yɛ ɔ. Nan sian dɩɛ, Nyanmian nanndɩ Zozi Kilisi asɔ ɔ'a nwun yɛ nwɔn anwunnvoe ɔ'a hele yɛ ananhɔle atɩn'n. ¹⁸ Sɔvanlan fɩi nwunlin man Nyanmian lé. Nan Nyanmian Bangɔlɔ Zozi m'ɔ ti Nyanmian'n, m'ɔ mantan Sɩɛ'n, yɩ y'ɔ man yɛ nwun yɩ ɔ.

Zɔvan Batisi 'ba han yɩ muonun yɩ ɛwale nun anwɔn ejɔle

(Matie 3.1-12, Maaki 1.1-8, Luku 3.1-18)

¹⁹ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anun Zɔvan le sɔnɩn menian wɔ asue Zuludɩn nun anzin elɔ lika kɔn. Zoluzalemɔn Zɔvɔ mgbain'n-mɔ kɔ ti. Cian kɔn, bɛ kɔ sɔvan Nyanmian *ɛɛyɩfɔɛ mmie-mɔ n̄on *Levifɔɛ kusɔ mmie-mɔ, bɛ kɔ a kɔ tɔ Zɔvan, bɛ nwan: "Zɔvan, wɔ muonun, nwan sɔvanlan dɩɛ y'ɔ le wɔ?"

²⁰ Mɔ bɛ bisalɩ kosuan sɔ'n, Zɔvan kpacɩlɩ nun ɔ hanlɩn yɩ ananhɔle yuein helelɩ bɛ kɛ: "N̄an *Kilisi'n y'ɔ le mɩn."

²¹ Mɔ Zɔvan bualɩ bɛ sɔ'n, bɛ nwan: "Sɛ n̄an yɩ y'ɔ le wɔ a, anun nwan sɔvanlan dɩɛ kpa y'ɔ le wɔ? *Eli y'ɔ le wɔ anaan?"

Zɔvan nwan: "N̄an Eli y'ɔ le mɩn."

Eɛɛ bɛ kɔ bisa yɩ biekun kɛ: "Anun Nyanmian *Kpɔmanfɔɛ'n y'ɔ le wɔ ɔ?"

Zɔvan nwan: "CɛCɛ."

²² Ejɔle ehi kɔ sin bɛ nwɔn, bɛ nwan: "A! Anun nwan sɔvanlan dɩɛ bɔbɔ kpa y'ɔ le wɔ? Bua yɛ bie maan yɛ hɔ h̄an héle bɛ mɔ bɛ sɔvanlɩn yɛ'n. E bu wɔ nwɔn kɛ nwan y'ɔ le wɔ?"

²³ Ehi a, Zɔvan nwan: "Sɔvanlan'n mɔ Nyanmian Kpɔmanfɔɛ *Ezayi lili m̄va hanlɩn yɩ nwɔn ejɔle kɛ:

Sɔvanlan kɔn le tian ɛw̄a nun anun elɔ kɛ:

'Emɔ sésie yɛ Mɩn atɩn'n!

sɔvanlan sɔ'n y'ɔ le mɩn."

²⁴ Bɛ mɔ bɛ sɔvanlɩn bɛ Zɔvan anwɔn elɔ'n mmie-mɔ ti *Falɩsɩfɔɛ. ²⁵ Bɛ nwan: "Sɛ n̄an Kilisi'n y'ɔ le wɔ, sɛ n̄an Eli y'ɔ le wɔ, eɛɛ sɛ n̄an Nyanmian Kpɔmanfɔɛ'n y'ɔ le wɔ a, anun nzuke ati yɛ ɛ sɔnɩn menian'n-mɔ ɔ?"

²⁶ Mɔ bɛ bisalɩ kosuan sɔ'n, Zɔvan nwan: "Mɩn dɩɛ, n ne nzue yɛ mɩn fa mɩn sɔnɩn ɔ, nan sɔvanlan kɔn wɔ emɔ afian ebɛle, emɔ nzi man yɩ. ²⁷ Sɔvanlan sɔ'n fi mɩn nzin ɔ le ba, mɩn nzɛ nvata man kɛ mɩn nyannjɩ yɩ ja mgbabɔva nyanman'n bɔbɔ mgban ɔ." ²⁸ Ejɔle ehi kwalaa sunlɩn Betanin, asue Zuludɩn nun ebue kɔn elɔ, lika mɔ anun Zɔvan sɔnɩn menian'n-mɔ'n.

Nyanmian Bɔva Baa'n y'ɔ le Zozi

²⁹ Mò be hanlín ehi yueli'n, yí alíe hínlín, Zóan 'tu yí nyín an, anún Zozi le ba yí nwón ebele, yí nwan: "É 'nwun Nyanmian *Búa Baa'n, Nyanmian 'ba fa yí yí mân nun ati tée ó tu yí ete'n kò. ³⁰ Yí dein yê n ganlín yí ejòle kè: 'Sòanlan kún li mín nzin ó le ba, ó ti kpili tala mín. Ó sanlín kè ó ti así dahuu.' ³¹ Mún nzi man yí daba. Nan kemò ó fata kè Izalayè amma'n-mò nwun yí'n, yí ti yê Nyanmian a sòan mín kè m' mála n vá nzue n zónun bé ó."

³² Ehi, Zoan lili Zozi anwón adanzíe kè: "Mún kan mún kele emò kè, m'an nwun kè Wawé Nwanzan-nwanzan'n fi nyanmiansò kè abubule ó'a ju ó'a tanlan yí sù. ³³ Mín bábò muonun, anún mún nzi man yí sòanlan ehòle kún'n, nan Nyanmian a han a hele mín kè: 'Sòanlan'n mò é kò nwun kè mín Wawé Nwanzan-nwanzan'n kò ju kò tanlan yí sù'n, sòanlan sò'n yê ó 'fa Wawé sò'n sònun menian'n-mò ó.' ³⁴ Ejòle sò'n mò m'an nwun yí mín nyínsù nún ati, mún di yí nwón adanzíe kè ó ti Nyanmian Awa sakpa."

Zozi 'ba fèlè yí alimò a menian'n-mò yí nwón

³⁵ Ehi mò alíe hínlín'n, anún Zóan nòn yí menian'n-mò anún nnyuan jijin ebele. ³⁶ M'ò nwunlín kè Zozi le sù'n, yí nwan: "É 'nwun Nyanmian *Búa Baa'n." ³⁷ Mò yí menian nnyuan'n tili ejòle sò'n, be yacili yí ebele yê cuein, be kò si Zozi sù. ³⁸ Zozi hòli kaan, ó 'tu yí nyín yí nzin an, menian si yí sù. Ó kò bisa bé kè: "Emò le kpòndé nzu?" Bé nwan: "*Labi" (yí bú y'ò le kè ngehelefvè), "yé le kpòndé lika mò é ti'n."

³⁹ Ehi a, Zozi nwan: "Emò bála a nian."

Ebele ala, be kò si yí sù be nún yí kò hòli lika mò ti'n, be nún yí kò tanlan ebele dede sènzé'n kò tó. Ó 'ba yò sò'n, mò Zóan menian nnyuan'n 'si Zozi sù'n, anún b'a bò nòsùba dàe nnan.

⁴⁰ Zoan menian nnyuan sò'n, kún li Andele. Andele sò'n, yí nianman y'ò le Simòn Píeli. ⁴¹ Andele y'ò lili mò a hòli tóli yí nianman bian Simòn an, yí nwan: "Mín nianman Simòn, y'a nwun *Mesi'n." (Yí bú y'ò le kè *Kilisi, Izalayè Belemgbín Ngbandevè.)

⁴² Mò Andele hanlín sò yueli'n, ó nún yí kò hò Zozi anwón elò ó kò fa yí kò hele yí. Zozi nianlín yí a, yí nwan: "Wó, be fèlè wó Simòn. Zóan awa y'ò le wó. Ó fi ene m'ò k'ò'n, be 'ba fèlè wó Sefasi." (Sefasi'n tí *ebele aníe, yí *gelekí nun an, anún ó li Píeli. Yí bú y'ò le kè ebvè.)

Natanayè 'ba nwun kè Zozi tí Nyanmian Awa

⁴³ Ehi, mò alíe hínlín'n, Zozi nwan ó 'kò Galile mân nún anún elò. M'ò tuli yí bú mò ó 'kò'n, ó kò hò kò tó Filipù, yí nwan: "Filipù, si mín sù!" ⁴⁴ Filipù nún Andele nún Píeli, be fi kulo kún. Be fèlè kulo sò'n Betsayida.

⁴⁵ Mò Zozi hanlín sò yueli'n, Filipù kò hò kò tó Natanayè, yí nwan: "Sòanlan'n mò *Moyizí hanlín yí nwón ejòle *Mala Kalata nun anún, mò ése Nyanmian mgbòmanfvè'n-mò kùsù heleli yí nwón ejòle'n, y'a nwun yí. Be fèlè yí Zozi. Ó fi Nazaletí. Yí sí y'ò le Zozefù."

⁴⁶ Ejòle sò'n mò Filipù hanlín heleli yí'n sinlín yí nwón, yí nwan: "Nazaletí kulo ehi m'ò wò elò'n, asù like kpa 'fite sù lé?"

Filipù nwan: "Bala, ba nian."

⁴⁷ Mò Zozi nwunlín kè Natanayè le ba yí nwón ebele'n, yí nwan: "Emò nían, Izalayè sòanlan bákò y'ò le sòanlan ehi, ó nni man ato fíí."

⁴⁸ Ejòle sò'n kò sin Natanayè anwón, yí nwan: "Nan é sí mín nin?"

Zozi nwan: "Mò anún é tí *figi baka nun abò, mò Filipù fèlèli man wó'n yê n nwunlín wó ó."

⁴⁹ Natanayε nwan: “*Labi, ε ti Nyanmian Awa, εσε ε ti Izalayε Belemgbin sakpa.”

⁵⁰ Zosi nwan: “Kemō mín nwan n nwunlin wó figi baka nun abv'n, o man a le a li? E 'ba nwun ninngε dōun mō be tala εhι.” ⁵¹ Eσε yí nwan: “Mun kan yí ananhle mun kele emō ke, emō 'ba nwun ke anwunno nun a buke yε nyanmiansu mmōfve'n-mō fi *Mân Baa nun anwōn asie nun asu ewa, mmie-mō le fu a, anun mmie-mō le ju.”

2

Zosi 'ba hō atōnvole kōn abv Kana kulo nun asv

¹ Mō Zosi felehí yí menian sō'n-mō yueli'n, yí nzin cian nsan, anun be le fa atōnvole kōn Galile mân nun anun elō kulo kōn asv. Kulo sō'n, be fele yí Kana. Anun Zosi anin'n wō ebele bie. ² Atōnvole sō nun abv, be kō fele Zosi non yí menian'n-mō. ³ Be lili feti'n dede mō o 'kō bie'n, bé nzan'n kō yue. Ehi a, Zosi anin'n kō hō kō tū yí, yí nwan: “Zosi, bé nzan nun a yue o.”

⁴ Zosi manlūn yí nwan sū a, yí nwan: “M mō, si abōtamōn, nán mín *dεε die'n nyan juli man.”

⁵ Ebele ala, yí nin kō hō kō tū bé mō be le su nzan'n, yí nwan: “Like biala mō Zosi kō se ke emō yō'n, emō kpínlūn sū be yō.”

⁶ Anun, nyōbue étε nsian jijin ebele, kōn kōala ke o fa nzue elitili eya kōn. Nun nzue'n, Zufu'n-mō fa nwunnzin bé sa be tū bé nwōn efian be yō bé nwōn nwannzan-nwannzan, εσε be fa be kputa bé ninngε. Afi, o ti bé mala. ⁷ Zosi kō han kō hele bé mō be le su nzan'n ke: “Emō sá nzue be gúa étε εhι-mō anun maan o yí.” Mō Zosi hanlūn sō helelí bé'n, be kō sa nzue be kō gugua nun dede be kō yí titekeε. ⁸ Zosi nwan: “Sian die, emō sá bie be hō mân feti nun asv kpain'n.”

Ebele ala, bé kō sa bie be kō hō. ⁹ Fetī nun asv kpain'n 'bō sū o, nzue nun a kaci nzan. Bian'n nian an, o nwan man lika mō nzan sō'n fi o, kōsū bé mō be le su'n, be die, be sū. ¹⁰ M'ō bōlī nzan nun asv yueli'n, o kō fele atōnvole bian'n, yí nwan: “Eja, mun 'yō wō mō kpa! A bō mōndinlūn sakpa! Menian'n-mō kōalaa, se be 'fa bé atōnvole nun an, be di mōa be su nzan'n m'ō yō fe kpa'n. Be non dede be fe a, bele mō anun be le su m'ō nyō man fe kpa nun o. Nan wō die, mō a su yí sian'n yō fe tala mō ε lili mōa sulī'n.”

¹¹ Anun ke o kpínlūn yōhī mō Zosi yūhī alimōa asinbenwōn like m'ō tī nzōle nun anun. O yūhī yí wō Galile mân nun anun, kulo'n mō be fele yí Kana nun asv. O yōhī sō maan be nwunlin yí anunminnyanmōn'n. Asinbenwōn like sō'n manlūn yí menian'n-mō lehí yí lili. ¹² Mō be falī atōnvole'n yueli'n, Zosi non yí nin non yí nianman'n-mō non yí menian'n-mō, be hōlī Kapεenawōmōn kulo nun asv, be lili kō yō εle nnyuan kōn ebele.

Zosi 'ba fvan bé mō be le di gua

Nyanmian awulo nun anun'n

(Matie 21.12-13, Maaki 11.15-17, Luku 19.45-46)

¹³ Kemō anun Zufu'n-mō fanwōndi feti'n mō be fele yí *Paki'n ka kaan ju'n, Zosi kō hō Zoluzalemōn. ¹⁴ M'ō juli elō'n, o wōbōlī Nyanmian awulo nun anun, o 'kō a ju a, anun menian mmie-mō titi ebele, be le tōnūn bé nnale non bé mmōa o non bé mōlōnōnman. (Be tō ninngε sō'n-mō be fa be yí teε.) O 'tū yí nnyūn an, anun menian mmie-mō titi bé tōbūlī nwōn, be le di esika ekacie junman. ¹⁵ Mō Zosi nwunlin yí sō'n, ebele ala, o kō hō kō fa nyanman o kō nwōn mgbele. O kō fa kō fvan bé kōalaa kō fite awulo, bé non bé mmōa, non bé nnale'n-mō kōalaa. Bé mō be le kaci bé esika'n kōsū, o kō han bé esika'n-mō kō gua asi, o kō kunnzun bé

təbil'n-n-mə kə gua asi. ¹⁶ Ɔ kə han kə hele bé mə be le tənun məbənənman'n-n-mə ke: “Emə yíyí bé ninng'e'n-mə kwalaa ewa, nán be fa mín Sɪ awulo'n be kaci gua elie lika.” ¹⁷ Mə Zozi hanlin ejole sɔ'n yueli'n, yí menian'n-mə ati kə kpín *Ehele Ejole'n lika ehi asv:

Mín Nyanmian, wó awulo nún anwɔn ehulo

mə n ne yí'n, ɔ 'ba man mún wu.

¹⁸ Ehi a, Zuvɔ mgbain'n-mə nwan: “Nzu like diɛ kpa yê ε kwalaa yí yə m'ɔ kele ke ε le tunmin ε bə bala sua ɔ?”

¹⁹ Zozi nwan: “Emə búbu sua nwannzan-nwannzan ehi, nan mún 'fa cian nsan mún si.”

²⁰ Mə Zozi hanlin sɔ'n, Zuvɔ mgbain'n-mə nwan: “An! *Sua Nwannzan-nwannzan ehi, mə b'a fa afɔɛ abulanan nɔn nsian b'a si'n, wó diɛ, ε 'fa cian nsan kpê ε si yí fɔfɔle?” ²¹ Sua nwannzan-nwannzan'n mə anun Zozi le kan yí ejole'n y'ɔ le yí muonun yí sɔanlan baka'n. ²² M'ɔ fi ewue nun tinngeli'n, yí menian'n-mə kacilɛ ejole sɔ'n m'ɔ hanlin'n. Ɔ man be leli *Ehele Ejole'n nɔn mə Zozi hanlin'n be lili.

²³ Cian dɔdɔ mə Zozi lili yí Zoluzalemɔn ebele Zuvɔ'n-mə *Pakɪ elie nun anun'n, menian dɔbɔn nwunlin yí asinbɛnwɔn ninng'e'n m'ɔ y'ɔ'n, be leli yí be lili. ²⁴ Zozi diɛ, ɔ'a nva man yí aɔnɔn ɔ'a ndɔ man bé sɔ, ɔ sanlin ke ɔ sɪ bé ahɔnlin nun anun ejole'n kwalaaatin. ²⁵ Ɔ mgbɔnndɛ man ke be kan kulo sɔanlan anwɔn ejole be kele yí bəbə, afi yí muonun, ɔ sɪ menian'n-mə ahɔnlin nun anun ejole'n kwalaaatin.

3

Zozi nɔn Ninkodemɔn 'ba jɔjɔ

¹ Anun Zuvɔ'n-mə kpain kɔn wə ebele, be fele yí Ninkodemɔn. Ɔ di *Falisifɔe'n-mə fâ'n bie. ² Cian kɔn kɔngəɛ, ɔ kə a kə tɔ Zozi. Yí nwan: “*Labi, y'a nwun ke Nyanmian a sɔan wó sakpa ke ε bála a hehele yé ninng'e. Asinbɛnwɔn ninng'e'n-mə mə ε y'ɔ'n kele ke Nyanmian jin wó nzin. Afi sɔanlan mə Nyanmian jin man yí nzin'n, ɔ ngwala man bie y'ɔ.”

³ Ehi a, Zozi nwan: “Mún kan yí ananhɔle mún kele wó ke sɔanlan biala mə b'a nwɔ man yí fɔfɔle biekun'n, yí nyun ngwala mmə man Nyanmian Belemgbin Mân'n.”

⁴ Mə Zozi hanlin sɔ'n, Ninkodemɔn nwan: “Nan anun, sɔanlan mə ɔ'a yə kpain a yue'n, ɔ 'yɔ se nán b'a wɔ yí fɔfɔle biekun? Asv ɔ kwalaa ke ɔ sa kə yí nín akunnun maan be wɔ yí biekun ɔ?”

⁵ Zozi nwan: “Mún kan yí ananhɔle mún kele wó ke sɔanlan mə b'a nva man nzue nɔn Nyanmian Wawɛ'n b'a mman man yí ngɔan fɔfɔle'n, ɔ ngwala man ke ɔ kaci Nyanmian Belemgbin Mân nun anun sɔanlan. ⁶ Se kulo sɔanlan wɔ wó a, nwun yí ke ε di sɔanlan afilie. Yê se Nyanmian Wawɛ'n kɔsɔ wɔ wó a, nwun yí ke ε di yí Wawɛ nun afilie'n bie. ⁷ Se mún kan mún kele wó ke ɔ fata ke be wó emə kwalaa fɔfɔle biekun an, n'ε man ɔ sin wó nɔn. ⁸ Lika mə anwɔnman'n kulo'n y'ɔ fita kə ɔ. E ti yí ngan, nan se ɔ fi nín ε, se ɔ le kə nín ε, ε nzɪ man. Awɔle fɔfɔle'n mə Nyanmian Wawɛ'n wɔ menian'n-mə'n, ke ɔ ti yí nun anun.”

⁹ Ehi a, Ninkodemɔn nwan: “Anun ɔ 'yɔ se kpa nán ɔ'a yə sɔ?”

¹⁰ Zozi nwan: “E! Ninkodemɔn, wó mə ε ti Izalayɛ mán nun asv kpain mə ε kekele Nyanmian anɔan ejole'n, ε nzɪ man ninng'e sɔ'n-mə ɔ? ¹¹ Mún kan yí ananhɔle mún kele wó ke yê le kan ninng'e'n-mə mə yê sɪ nun anwɔn ejole ye kele emə, eɛe yê le di mə y'a nwun yí nun anwɔn adanzɛ, kɔsɔ emə mmu man yí ananhɔle. ¹² Se mún kan asɛ nun asv ewa ejole mún kele emə a, emə mmu man

yí ananhòle, nan se mún kan nyanmiansu'v elò ejòle mún kele emò a, ò 'yò se nán emò a le a li? ¹³ Svanlan fíí fòli man nyanmiansu'v lé, cèle ke *Mân Baa'n m'ò fi nyanmiansu'v ò'a ju asie nún asu ewa'n. ¹⁴ Ke *Moyizi falí jete kakòle'n ò bolí owo kún ò sinnzeli yí baka ati ò kpanlanlún yí ewá nún anun elò daba'n, ò di ke be fòla Mân Baa'n kúsv anwunno, ¹⁵ maan svanlan biala m'ò kò le yí kò li'n, ò nyan nyanmiansu'v ngvan m'ò le man ayueli'e'n."

¹⁶ Afi, Nyanmian Kpili a hulo eyuadi'n dede ò'a fa yí Bangòlò'n ò'a hye yí maan svanlan biala m'ò kò le Baa sò'n kò li'n, Nyanmian sikkpe'n ngun man yí, nan ò nyan nyanmiansu'v ngvan m'ò le man ayueli'e'n. ¹⁷ Nyanmian Kpili a nzvan man yí Wa'n ke ò bála a tua eyuadi' nún ete nún anwón kale, nan ò svanlún yí ke ò bála a le yí ti ngvan. ¹⁸ Svanlan m'ò de yí di'n, be mmu man yí fòv, nan svanlan m'ò nne man yí nni man'n, b'a bu yí fòv dada angònmún. Ò sanlún ke ò'a nne man Nyanmian Bangòlò'n ò'a nni man. ¹⁹ Lika mò be 'fa be bu menian'n-mò fòv'n, y'ò le ke kanlannie nún a a mân nún anun, nan kúsv kemò menian'n-mò yò ete nún ati, be kulo awosin'n be tala kanlannie'n. ²⁰ Svanlan biala m'ò yò ete'n, ò kpò kanlannie'n, ò nvite man nún, afi ò sulo ke be kò nwun yí nyòlie ete'n m'ò yò'n. ²¹ Nan svanlan m'ò yò nyòlie kpa'n, yí die, ò fite kanlannie nún anun, ò man be nwun yí fòón ke ò yò like mò Nyanmian kulo'n.

Zvan Batisi 'ba han yí nwón así man Zozi

²² Ehi anzin, Zozi nòn yí menian'n-mò fi Zoluzalemòn be jasòli be hòli Zude mân nún akunnun elò. Ò nòn bé kò li ebele kò yò ele nnyuan kún, ò kò sònin menian. ²³ Ò 'ba yò sò'n, anún Zvan wò kulo'n mò be fele yí Eñvùn nún asu. Kulo sò'n mantan Salimòn kulo'n. Ebele lika'n tí asuma ngònmún. Menian dòv kpa ba yí nwón ebele maan ò sònin bé. ²⁴ Temòn sò nún anun, anún be tòli man Zvan fiadi.

²⁵ Zufu'n-mò efian etue ebiale nún anwón, Zvan menian'n-mò nòn Zufu bian kún sulí akpòlòwa kpili kpa. ²⁶ Be kò hò be kò tv Zvan, bé nwan: "'*Labi, svanlan'n mò anún ye nòn yí wò asue Zuludún nún anzin elò mò e hanlún yí ejòle'n, sian'n, ò le sònin menian, bé kwalaa bé nyún le kaci yí nwón."

²⁷ Zvan nwan: "Like mò Nyanmian a nva a mman man svanlan'n, svanlan ngwala man ke ò nyan yí ò. ²⁸ Emò muonun di mín adanzie ke mín nwan nán *Kilisi'n y'ò le mín, nan mín die, b'a svan mín maan m'an lí mòv yí nyunnun. ²⁹ Yí tí, mín die, svanlan'n m'ò le ja bala'n, n di ke yí manngvùn m'ò yò biala maan atònvòle'n yò kanlanman. Se svanlan'n mò ò'a ja bala'n bò yí amannie ke ajaa anún a yò kpa a, yí manngvùn di yí nwón fe kpili kpa. Mín kúsv mín fe die m'ò kún mín'n, ke ò tí yí nún anun. ³⁰ Ehi ati, ò di ke yí dunman'n fò, nán mín die'n hán así."

³¹ Ò tí ananhòle, svanlan m'ò fi nyanmiansu'v, ò tí kpili tala menian'n-mò kwalaaatin. Svanlan m'ò fi asie nún asu ewa'n, anún ò tí asie nún asu svanlan, yé asie nún asu ewa ejòle y'ò kan ò. Nan svanlan m'ò fi nyanmiansu'v, ò tala kulo svanlan biala. ³² Like mò ò'a nwun yí nyanmiansu'v nún mò ò'a tí'n, bé nwón ejòle y'ò kan ò. Yé yí ejòle m'ò kan'n, svanlan fíí nne ndv man nún. ³³ Nan svanlan m'ò kò le yí nvan ejòle'n kò li'n, anún svanlan sò'n le kele ke mò Nyanmian kan'n tí ananhòle sakpa. ³⁴ Ò sanlún ke svanlan mò Nyanmian Kpili a svan yí'n, Nyanmian Anvan Ejòle y'ò kan ò. Afi Nyanmian a fa yí Wawe nún a wula yí nún kpa bókòv. ³⁵ Si'e'n kulo Baa'n, ò'a fa ninngvè kwalaa ò'a wula yí sa nún. ³⁶ Svanlan m'ò kò susu yí tí kò gua Baa sò nún asu'n, ò le nyanmiansu'v ngvan'n. Svanlan mò ò'a nzusu man yí tí ò'a gua man yí sv'n, ò nnyan man ngvan sò'n bie. Nan Nyanmian sikkpe'n wò yí sv dahuu.

4

Zozi non Samali balasua kɔn 'ba ju

¹ Ehi, be wɔ ebele a, yé Mɔn kɔ nwun nun ke *Falisifɔe'n-mɔ a ti yí nwɔn ejɔle ke ɔ le sɔnɔn menian tala Zɔan. ² ɔ ti man ke yí Zozi muonun y'ɔ sɔnɔn menian'n-mɔ aho, nan yí menian'n-mɔ yé be di junman sɔ nun ɔ. ³ Mɔ Zozi tɔlɔ yí sɔ'n, ɔ fi Zude mân nun anun ɔ kɔ hɔ Galile mân nun anun elɔ biekun. ⁴ ɔ fi Zude mɔ ɔ 'kɔ Galile'n, ɔ di ke ɔ sɔn Samali mân nun.

⁵ Ehi a, ɔ kɔ hɔ dede ɔ kɔ ju Samali kulo'n mɔ be fele yí Sisaa'n tiba, ebo'n mɔ daba Zvakɔbu falɔ manlɔn yí wa Zozefɔ nun asɔ. ⁶ Ebo sɔ nun asɔ yé sikala'n mɔ Zvakɔbu funlin'n wɔ ɔ. Zozi nanndɔlɔ dede m'ɔ juli ebele'n, anun ɔ'a yue fe. Ehi, ɔ kɔ ha sikala nun anwan kɔ tanlan. Yí temɔn sɔ nun anun, anun senze nun a jinlan bé ti afian. ⁷ Zozi ti ebele kaan, ɔ 'nian an, Samali balasua kɔn fi Sisaa kɔ a, ɔ le ba a sa yí nzue. Zozi nwan: "Mín nianman bala, sa nzue kaan maan n nɔn."

⁸ ɔ 'ba yɔ sɔ'n kɔsɔ, anɔn Zozi menian'n-mɔ a hɔ kulo elɔ, be le kɔ a to like be 'ba li.

⁹ Ehi a, balasua'n nwan: "E! Anianman bian, ε ti Zufu, mín kɔsɔ n di Samali balasua, nan ɔ yɔ se mɔ ε le sele mín nzue'n?" M'ɔ man balasua'n le kan sɔ'n, y'ɔ le ke Zufu'n-mɔ nun Samali menian'n-mɔ nni man.

¹⁰ Zozi nwan: "Se ɔ ti ke ε sɔ like'n mɔ Nyanmian fa ce menian, ese se ε sɔ sɔanlan'n m'ɔ le sele wɔ nzue nun an, ahan wɔ lɔlɔ wɔ yé ε 'sele yí maan ɔ man wɔ ngɔan nzue fe m'ɔ nzɔsan man lé ɔ."

¹¹ Balasua'n tɔlɔ yí sɔ a, yí nwan: "Yemɔnɔn, ε le man bokiti, yé sikala ehi kɔsɔ abɔ hɔlɔ, anɔn ninhan yé ε 'sa ngɔan nzue fe sɔ'n man mín ɔ? ¹² Yé nan Zvakɔbu falɔ sikala nzue kpa ehi manlɔn yé nán ene bie ɔ. Yí bɔbɔ muonun, ɔ nun yí mma'n-mɔ, non yí ayemua'n-mɔ be nonlɔn nun nzue'n bie. Nan ε ti wɔ die se dede mɔ ε 'nyan nzue biekun kpa m'ɔ tala ehi asɔ man yé ɔ? E junlɔn ke ε ti kpa tala Zvakɔbu ɔ?"

¹³ Ehi a, Zozi nwan: "Sɔanlan m'ɔ non nzue ehi'n, nzuhoe 'kun yí biekun.

¹⁴ Nan sɔanlan m'ɔ kɔ non nzue'n mɔ n gɔ sa n gɔ man yí'n, yí die, nzuhoe ngun man yí lé. ɔ sanlɔn ke nzue sɔ'n mɔ n gɔ sa n gɔ man ɔ kɔ non'n, ɔ 'kaci asutile mɔ nyanmiansɔ ngɔan'n fi nun fite ɔ."

¹⁵ Ehi, Samali balasua'n manlɔn yí non sɔ a, yí nwan: "Yemɔnɔn, se yí sɔ a, anɔn man mín bie n nɔn nán nzuhoe a ngun mín kón. Yí die anɔn cɔan fufɔle mɔn mma nza man nzue ewa kón."

¹⁶ Zozi nwan: "Balasua, kɔ fele wɔ hun, ε non yí be bála ewa."

¹⁷ Zozi hanlɔn sɔ a, balasua'n nwan: "N nja man bian."

Ehi a, Zozi nwan: "Se ε se ke ε ja man bian an, ɔ ti fɔn. ¹⁸ Afɔ mín sɔ ke a ja mmelenzua ngɔkɔn nnun a yila, yé nunhan'n kɔsɔ mɔ ε non yí be wɔ ebele'n, ɔ jalɔ man wɔ. Sakpa, a han ananhɔle."

¹⁹ Mɔ Zozi hanlɔn ehi'n, balasua'n nwan: "Yemɔnɔn, m'an nwun ke ε ti Nyanmian kpɔmanfɔe sakpa. ²⁰ Yé nan-mɔ sɔlɔ Nyanmian buka ehi asɔ, kɔsɔ emɔ Zufu'n-mɔ die, emɔ nwan lika m'ɔ fata ke be sɔ Nyanmian'n y'ɔ le Zoluzalemɔn."

²¹ Zozi nwan: "Balasua, de di ke ɔ 'ba ju mele bie, emɔ ngɔ sɔ man Sɔe'n buka ehi asɔ kón, ɔ non Zoluzalemɔn kɔsɔ kón. ²² Emɔ Samali amma, emɔ le sɔ Nyanmian, kɔsɔ emɔ nzi man yí. Nan yé Zufu'n-mɔ, yé die, ye sɔ yí. ɔ sanlɔn ke Nyanmian nanndɔ Zufu'n-mɔ asɔ yé ɔ de eyuadi nun ati ngɔan ɔ. ²³ Nwun yí ke mele bie le ba, mele sɔ nun a ju a yue bɔbɔ, mɔ be mɔ be sɔ Sɔe'n kpa'n, be 'sɔ yí wawe nun non ananhɔle nun. ɔ sanlɔn ke sɔ menian'n-mɔ yé Sɔe'n le kpɔnnde ɔ. ²⁴ Nyanmian Kpili ti wawe. Yí ti, bé mɔ be sɔ yí'n, ɔ fata ke be sɔ yí wawe nun non ananhɔle nun."

²⁵ Zozi hanlun ehi a, balasua'n nwan: "Mín die, mún sí ke *Mesi'n, (defv'e'n mǎ *geleki anie nun anun be fele yí *Kilisi'n), ɔ 'ba a. Nan se ɔ ba a, ɔ 'ba hehele yé ninng'e'n kwalaa'tin."

²⁶ Zozi nwan: "Kilisi'n y'ɔ le mín, mín mǎ mún kan ejǎle'n mún kele wǎ ewa'n."

²⁷ Ke Zozi anwan 'tǎ ala, yí menian'n-mǎ kǎ ju ebele. Mǎ be nwunlin ke ɔ nun balasua'n le juǎ'n, ɔ kǎ sin bé nwun kpa. Kusɔ bé bie fíi a ngwala man yí bisa ke: "E 'se bala'n se?" Anaan: "Nzu ejǎle die yé e le kan kele yí ɔ?"

²⁸ Ehi a, balasua'n kǎ yaci yí bua nun ebele ɔ kǎ hǎ kulo. ɔ kǎ hǎ kǎ bǎ kulo mma'n-mǎ amannie. ²⁹ Yí nwan: "Ebia-mǎ, emǎ bála a nian, bian kún jin yé nan Zvakǎbɔ sikala nun asɔ elǎ. ɔ'a han mín ninng'e'n mǎ mún yǎ'n kwalaa anwun ejǎle ɔ'a hele mín. Asɔ bian sǎ'n, nán Kilisi nun ɔ?" ³⁰ Ehi a, bé mǎ be tli ejǎle sǎ'n kwalaa, be fi kulo ebele be kǎ kpu Zozi.

³¹ ɔ 'ba yǎ sǎ'n kusɔ, mǎ bala'n hǎli kulo ɔ 'kǎ a bǎ kpaye'n, Zozi menian'n-mǎ felel yí a, bé nwan: "**Labi, di like!"

³² Zozi nwan: "N ne mín alie kún mǎ mún di ɔ, alie sǎ'n, emǎ nzi man yí."

³³ Yí menian'n-mǎ tli yí sǎ a, be kǎ bisa bisa bé nwun ke: "Asɔ swanlan bie a bele yí like a li ɔ?"

³⁴ Ehi a, Zozi nwan: "Mín alie'n mǎ mún di'n y'ɔ le junman'n mǎ mín sí swanlin mín ke m mála n ní'n. ɔ ti kpa ke mún yǎ yí ehulo like, yí ti, junman'n m'ǎ falí manlún mín'n, ɔ fata ke mún di yí kwalaa maan ɔ yue. ³⁵ Emǎ die, emǎ nwan be gua bé ninng'e nun an, ɔ di sala nnan nán b'a ti. ɔ ti man sǎ? Nan mín die, mún kan mún kele emǎ ke emǎ tǎ bé nyin be nían ebo ehi-mǎ, sɔ ninng'e'n-mǎ kwalaa a tin, bé etie a ju. ³⁶ Swanlan'n m'ǎ le ti ebo'n, b'a bǎ yí bɔ be le tua yí kale dada angwunmún. Ebo nun asɔ ninng'e'n mǎ be le hohuan yí nwan nán ɔ'a nzeci man'n, ɔ ti ke menian mǎ be le fele bé maan be nyan nyanmansɔ ngwan m'ǎ le man ayuelie'n. ɔ man swanlan'n m'ǎ yǎli ebo'n, ɔ nun swanlan'n m'ǎ le ti'n, bé munnyuan be di fe kún. ³⁷ Be kan ke: 'Swanlan kún yǎ ebo nán swanlan fǎfǎle a ti.' Ejǎle sǎ'n, ɔ ti ananhǎle. ³⁸ Nan mín die, mún kan mún kele emǎ ke, nán emǎ yé b'a li ebo nun asɔ junman ɔ, menian nɔvǎle yé b'a li sɔ junman ɔ. Nan m'an swan emǎ ke emǎ hǎ fá sɔ alie."

³⁹ ɔ nun Zozi anwan mǎ ɔ 'tǎ ala, Samali menian'n-mǎ kǎ fite fite ebele. Kemo balasua'n hanlun ke Zozi a han yí ninng'e'n m'ǎ yǎ'n kwalaa anwun ejǎle ɔ a hele yí'n, ɔ man Samali kulo nun asɔ menian dǎwn leli Zozi lili. ⁴⁰ Ehi ati, mǎ Samali menian'n-mǎ walí Zozi anwun ebele'n, be butulí yí ke ɔ tánlan bé nwun ebele kaan. Mǎ be hanlun sǎ'n, Zozi nun bé ngǎ su yí nwun akpǎlbwa, ɔ kǎ li ele nnyuan bé nwun ebele. ⁴¹ ɔ fi ejǎle'n mǎ yí muonun ɔ le kan nun ati, ɔ man mmiekun-mǎ dǎwn kǎ le yí kǎ li. ⁴² Mǎ be tli ejǎle'n mǎ Zozi le kan'n, be kpeli bé nyin balasua'n nun anwun elǎ a, bé nwan: "Sian die, nán wǎ ejǎle'n mǎ e hanlun nun ati y'ɔ man y'a le y'a li ɔ, nan yé muonun y'a ti yí nwan nun ejǎle. Y'a nwun yí ananhǎle ke ɔ ti mán'n Ngwandefv'e sakpa."

Zozi 'ba man abiliba kpili kún awa nun anwun sa

⁴³ Ehi, Zozi kǎ li cian nnyuan Sisaa ebele, ɔ kǎ tu yí bɔ kǎ hǎ Galile mân nun.

⁴⁴ Zozi muonun fa kan ke, "Nyanmian *kpǎmanfue biala le man anyunnzǎ yí muonun yí kulo." ⁴⁵ Nan kusɔ, sian'n m'ǎ hǎli juli Galile'n, elǎ menian'n-mǎ solí yí nun kanlanman. ɔ sanlun ke mǎ be 'di Zufu'n-mǎ feti'n mǎ be fele yí *Pakí'n wǎ Zoluzalemon'n, bé mǎ be hǎli elǎ'n, be nwunlin ninng'e'n kwalaa mǎ Zozi yǎli yí feti'n anun'n.

⁴⁶ Mǎ Zozi juli Galile mân nun anun'n, ɔ hǎli Kana kulo nun asɔ elǎ biekun, lika m'ǎ falí nzue kacili nzan'n. ɔ 'ba yǎ sǎ'n, anin bian kún wǎ Kapεεnawǎmún

kulo nun asu. Bian so'n ti Galile man nun asu belemgbin nun abulba kpili kun. Yi wa belenzua kun a fuke. ⁴⁷ Mo abulba so'n tli ke Zozi fi Zude o'a a Galile'n, o ko a ko to Zozi Kana ebele. O ko sele yi ke yi wa'n ka kaan wu, yi ti o bala nan o man yi nwon sa.

⁴⁸ M'o hanlin so'n, Zozi nwan: "Emo die b'a nnwan man asinbenwon ninngwe o nun nzole angonmun an, emo nne nni man."

⁴⁹ Bian'n nwan: "Ye Min ajo! Man ye ho, se a mma man an, min wa'n 'ba wu."

⁵⁰ Ehi a, Zozi nwan: "Ko awulo! Nan wo wa nun anwon a sa." Bian'n ko le Zozi anwan ejole so'n m'o hanlin' ko li. O ko sa ko ho awulo. ⁵¹ Mo o 'ko'n, o nun yi ngwa'n-mo ko yia. Be nwan: "Ye mun, wo wa nun anwon a sa!"

⁵² Ejole'n ko sin bian nun anwon, yi nwan: "E! Anun doe benin asu ye yi nwon salu o?"

Ngwa'n-mo nwan: "Anonman eyua ko yo doe kun ye ebunnun'n fi yi nwon tuli o."

⁵³ Ehi, bian'n nwunlin ke doe'n mo Zozi hanlin ke: "Ko awulo nan wo wa nun anwon a sa." Doe so nun asu ye yi wa nun anwon salu o. O fi mele so'n, o nun yi awulo amma'n-mo kwalaa be ko le Zozi be ko li.

⁵⁴ Ke Zozi fi Zude man nun o salu walu Galile man nun'n, yi kpe nnyuan asu m'o yo asinbenwon like m'o ti nzole nun anun.

5

Zozi 'ba man bubuluwafue kun anwon sa

¹ Ehi anzin, cian kun anun Zufu'n-mo le di be feti bie Zoluzalemun elo. Zozi ko ho bie. ² Zoluzalemun kulo'n, b'a le yi nwon. Yi nwon anwan'n kun li Mmua Anwan. Anun nzubula kun wo mmua anwan so nun anwon ebele. Nzubula so'n be fele yi *ebele ane nun anun Betesada. B'a sisi yi nwon abalanda nnun (m'o to so nnun'n ce nzubula nun anun nnyuan). ³ Nwuluwafue doon kpa lila abalanda so'n-mo anun. Anyinsinlinwafue, nun be mo be tia be to so, nun bubuluwafue, be kwalaa be lila ebele. (Be le nwonnde ke nzubula'n bo mgbaha. ⁴ O sanlin ke o ju mele'n bie a, nyanmiansu bofe kun ju nzue nun anun o bo yi mgbaha. Se o yo so a, wuluwafue m'o ko li moa ko to nun'n, anun yi nwon a sa.)

⁵ Nwuluwafue so'n-mo anun kun wo ebele, ewue a bo yi dede afue abulasan nun moe. ⁶ Zozi nian yi nna m'o la nun an, anun o'a nwun ke ewue'n bo yi nan ene bie o. Ehi a, o ko bisa yi ke: "E kulo ke wo nwon sa o?"

⁷ Wuluwafue'n nwan: "Yemunlin, mun kulo ke min nwon sa o, nan koso n ne man soanlan fi mo se nzue'n bo mgbaha a, o fa min to nun o. O nun mo min 'yo dede min 'ko a to nun'n, anun soanlan fofole a li moa a to nun."

⁸ Zozi nwan: "Jasu, fa wo ebee'n, nanndi ko." ⁹ Ebele ala, bian nun anwon ko sa. O nianlin ebele o fali yi ebee nun ala, o le nanndi ko.

Zufu'n-mo *enwonmian ele cian nun anun ye Zozi yoli like so nun o. ¹⁰ M'o yoli so'n, Zufu mgbain'n-mo ko han ko hele bian'n mo yi nwon a sa'n ke: "Ene ti enwonmian ele cian, mala'n ngele man ke e soa wo ebee nun ene. A tun mala."

¹¹ Bian'n nwan: "Soanlan'n mo o'a man min nwon a sa'n, yi nwan n jasu n va min ebee'n, n nanndi n go."

¹² Be nwan: "Nwan ye o seli wo ke e fa wo ebee'n e nanndi'n?"

¹³ Bian'n nnwan man soanlan ehole kun'n m'o manlin yi nwon salu'n, o sanlin ke menian soanlin ebele nun ati, Zozi ko jasu ebele.

¹⁴ Ehi anzin, Zozi nun yi ko yia Nyanmian ewulo nun anun. Yi nwan: "Nian, sian die, wo nwon a sa, yi ti n'e yo ete fi k'on nan munnzue m'o tala ehunluka a ndu man wo."

¹⁵ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, bian'n kɔ hɔ kɔ tɔ Zufu mgbain'n-mɔ ɔ kɔ han kɔ hele bɛ kɛ Zozi y'ɔ manlɔn yɛ nwɔn salɔ ɔ. ¹⁶ ɔ fi meɛ sɔ'n yɛ Zufu mgbain'n-mɔ mantanlɔn Zozi ejjɛ ɔ. ɔ sanlɔn kɛ enwɔnmian ele cian yɛ Zozi yɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ ɔ. ¹⁷ Nan m'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ kɛ: “ɛnɛ nɔn ɛnɛ, mɔn Sɪ tɛ di junman, mɔn kɔsɔ, mɔn sa wɔ junman nwɔn.” ¹⁸ Ejɔlɛ kpɔlɛ kɔnmgbɔ ɛhɪ m'ɔ hanlɔn nɔn ati, sian diɛ anɛn ehuan bɔbɔ yɛ Zufu'n-mɔ kpɔnndɛ kɛ bɛ kun yɛ ɔ. Nán like'n mɔ ɔ'a yɔ yɛ enwɔnmian ele cian kɔnmgbɔ nɔn ala ati ɔ, nan ɛsɛ ɔ'a han kɛ yɛ Sɪ y'ɔ le Nyanmian. Anɔn ɔ tɪ kɛ ɔ lɛ keɛ yɛ nwɔn kɛ ɔ nɔn Nyanmian sɛ.

Zozi 'ba han yɛ tunmin nɔn anwɔn ejɔlɛ

¹⁹ Zozi kɔ han kɔ hele Zufu mgbain'n-mɔ kɛ: “Mɔn kan yɛ ananhɔlɛ mɔn keɛ ɛmɔ kɛ Baa'n, ɔ mmɔ man yɛ tɪ anɔn ɔ nyɔ man like fɪfɪ. Like m'ɔ kɔ nwun kɛ Sɪɛ'n lɛ yɔ'n, yɛ bie y'ɔ yɔ ɔ. Like biala mɔ Sɪɛ'n yɔ'n, Baa'n kɔsɔ yɔ bie. ²⁰ ɔ sanlɔn kɛ Sɪɛ'n kulo Baa'n yɛ ɔ'a hele yɛ ninngɛ'n-mɔ kwalatin mɔ yɛ muonun ɔ yɔ'n. Sɪɛ'n 'ba fa ninngɛ mgbili mmiekun-mɔ mɔ bɛ tala ɛhɪka maan ɔ yɔ. Sian'n, ɔ 'ba sin ɛmɔ anwɔn. ²¹ Nan kɛ menian'n-mɔ wu a, Sɪɛ'n tinngɛ bɛ ɔ man bɛ nyan ngvan'n, yɛ sɔ kɔsɔ ala, sɔvanlan mɔ Baa'n kulo kɛ ɔ nyan ngvan'n, ɔ 'nyan ngvan. ²² Yɛ Sɪɛ'n mmua man sɔvanlan fɪfɪ ndɛɛ. Nan ɔ'a man Baa'n tunmin kɛ ɔ búa menian'n-mɔ ndɛɛ ²³ nán menian'n-mɔ kwalaa anyun a sɔ Baa'n kɛ bɛ nyun sɔ Sɪɛ'n. Sɔvanlan mɔ yɛ nyun nzɔ man Baa'n, anɔn yɛ nyun nzɔ man Sɪɛ'n m'ɔ sɔvanlan Baa'n.

²⁴ “Mɔn kan yɛ ananhɔlɛ mɔn keɛ ɛmɔ kɛ sɔvanlan biala m'ɔ tie mɔn ejɔlɛ'n mɔ ɛsɛ ɔ de sɔvanlan'n mɔ ɔ'a sɔvan mɔn'n di'n, sɔvanlan sɔ'n, anɔn ɔ le nyanmiansɔ ngvan'n. Bɛ mmu man yɛ fɔbɔ kɔn. ɔ fi ewue nɔn ɔ'a fite ngvan nɔn. ²⁵ Mɔn kan yɛ ananhɔlɛ mɔn keɛ ɛmɔ kɛ meɛ'n lɛ ba, meɛ sɔ nɔn a ju bɔbɔ, mɔ bɛ mɔ b'a wu'n, bɛ 'ba tɪ Nyanmian Awa nɔn anɔn'n. Nan bɛ mɔ bɛ kɔ tɪ yɛ nɔn'n, bɛ 'nyan nyanmiansɔ ngvan'n. ²⁶ Kɛmɔ Sɪɛ'n muonun tɪ ngvan baka'n, ɔ'a man yɛ Wa'n kɔsɔ a kaci ngvan baka. ²⁷ ɔ'a man Baa'n tunmin kɛ ɔ búa menian'n-mɔ ndɛɛ, ɔ sanlɔn kɛ ɔ tɪ *Mán Baa. ²⁸ Nán bɛ man ɛhɪ sin bɛ nwɔn. ɔ sanlɔn kɛ meɛ'n lɛ ba mɔ bɛ mɔ b'a wu'n, bɛ 'ba tɪ yɛ nɔn'n bɛ fi bɛ seka'n-mɔ anɔn bɛ fite fite. ²⁹ Bɛ mɔ bɛ bɔli bala kpa'n, bɛ fi ewue nɔn bɛ 'tinngɛ bɛ nyan nyanmiansɔ ngvan m'ɔ le man ayuelɛ'n. Nan bɛ mɔ bɛ bɔli bala ɛtɛ'n, bɛ fi ewue nɔn bɛ 'tinngɛ bɛ tua bɛ nyɔlɛ ɛtɛ nɔn anwɔn kale. ³⁰ Mɔn mmɔ man mɔn tɪ anɔn mɔn nyɔ man like fɪfɪ, yɛ mɔn ndɛɛ'n mɔ mɔn bua'n kɔsɔ, mɔ Nyanmian nwan m mɔ'a'n yɛ mɔn 'bua ɔ. Mɔn ndɛɛ ebua'n tɪ fɔbɔn, ɔ sanlɔn kɛ mɔn mgbɔnndɛ man mɔ mɔn muonun mɔn kulo. Sɔvanlan'n m'ɔ sɔvanlan mɔn'n, m'ɔ kulo'n yɛ mɔn yɔ ɔ.

Ninngɛ mɔ bɛ di Zozi tunmin nɔn anwɔn adanzɛ'n

³¹ “Sɛ ɔ tɪ kɛ mɔn ngɔnmɔn yɛ mɔn di mɔn muonun mɔn nwɔn adanzɛ a, ahan mɔ mɔn kan'n, mɔn kwalaa mɔn sɛ kɛ nán bɛ bu yɛ ananhɔlɛ. ³² Nan sɔvanlan fɔfɔlɛ y'ɔ di mɔn nwɔn adanzɛ ɔ. Yɛ mɔn sɪ kɛ mɔn nwɔn ejɔlɛ'n m'ɔ hanlɔn'n tɪ ananhɔlɛ. ³³ ɛmɔ yɔli menian bɛ hɔli *Zvan anwɔn ɛlɔ, yɛ kɔsɔ ɔ lili ananhɔlɛ nɔn anwɔn adanzɛ. ³⁴ Mɔn diɛ, mɔn mgbɔnndɛ man kɛ sɔvanlan lí mɔn nwɔn adanzɛ. Nan mɔn kan ninngɛ sɔ'n-mɔ anwɔn ejɔlɛ mɔn keɛ ɛmɔ maan ɛmɔ nyan ngvan. ³⁵ Anɔn Zvan tɪ kɛ kanlannɛ mɔ b'a a sɔ m'ɔ lɛ ta ɔ. ɛmɔ hulɔli kɛ bɛ 'tanlan yɛ jawe nɔn anɔn nán bɛ di fɛ meɛ kaan. ³⁶ Nan mɔn diɛ, n ne adanzɛ kɔn biekun m'ɔ tala mɔ Zvan lili'n. Junman'n mɔ Sɪɛ nɔn a fa a man mɔn kɛ n ní mɔ mɔn di'n, junman sɔ'n bɔbɔ di mɔn adanzɛ kɛ Sɪɛ'n yɛ ɔ'a sɔvan mɔn ɔ. ³⁷ Yɛ Sɪɛ'n kɔsɔ mɔ ɔ'a sɔvan mɔn'n, ɔ di mɔn nwɔn adanzɛ. ɛmɔ tɪli man yɛ nɔn'n lé, ɛsɛ ɛmɔ nwunlin man yɛ nwɔn lé. ³⁸ Kɛmɔ ɛmɔ nne man sɔvanlan'n mɔ Sɪɛ'n

svanlan yí'n nni man'n, o man emə nva man yí ejəle'n be nzie man. ³⁹ Emə suan Nyanmian *Ehele Ejəle'n sele, afi emə jənlun ke nun ye emə 'nyan nyanmiansu ngvan nun o. O ti ananhole. Ehele Ejəle'n kusə, mɪn nwon ejəle y'ə kan o. ⁴⁰ Nan kusə emə ngulo man ke be ba mɪn nwon nán be nyan ngvan.

⁴¹ "Mɪn mgbəndɛ man ke svanlan bə mɪn dunman kpa. ⁴² Afi mɪn si emə, mɪn si ke emə ngulo man Nyanmian. ⁴³ Mɪn Si ye o'a svan mɪn maan m'an a o. Kusə emə ngulo man ke be mɪn. Nan kusə se svanlan bie bə yí ti anun ba a, yí die emə de yí. ⁴⁴ Emə ngulo man ke Nyanmian angənmɪn cein yí emə aye. Nan emə kulo ke emə muonun yí be nwon aye. O 'yo se nán emə a le mɪn a li? ⁴⁵ Nan kusə, emə nán be jənlun ke mɪn 'ba bu emə fəw wə mɪn Si anyunnun. Nan *Moyizi mə emə a susu be ti b'a gua yí sv'n, yí ye o 'bu emə fəw o. ⁴⁶ Afi se o ti ke emə leli *Moyizi lili sakpa a, ahan emə 'de mɪn kusə be di. O sanln ke mɪn nwon ejəle ye *Moyizi heleli o. ⁴⁷ Nan se emə nne man ejəle'n mə Moyizi a hele'n nni man an, o 'yo se nán emə a le mɪn ejəle nun a li?"

6

Zozi 'ba fa kpaɔn nnun nɔn ejue nnyuan

man menian akpu nnun di

(Matie 14.13-21, Maaki 6.30-44, Luku 9.10-17)

¹ Ehi anzin, Zozi kə sa kə hə Galile mán nun anun elə. Cian kəɔn o kə kpe Galile asue kpili'n mə be fele yí biekun ke *Tibeliadi'n, o kə hə yí nzin elə. ² Menian dəɔn kpa kə si yí su, o sanln ke be nwonlin asinbenwəɔn ninnge m'ə yəli manln nwluluwafvə'n-mə anwəɔn sal'n. ³ Zozi nɔn yí menian'n-mə kə fə kə tanlan buka kəɔn asu. ⁴ O 'ba yə sv'n, anin Zufu'n-mə *Paki elie'n ka kaan ju biekun.

⁵ Ehi a, be ti ebele kaan mə o 'kə bie'n, Zozi 'tu yí nyan nian an, menian dəɔn kpa le ba yí nwon, nán o'a bisa Filipu ke: "Filipu, ninhan ye ye 'nyan like ye to ye man menian nwala ehi di o?" ⁶ O 'kan sə nán o nian mə Filipu 'ba bua'n. O sanln ke yí muonun o si like mə o 'ba yə o.

⁷ Filipu nwan: "Se bəbə ye fa jete fufue mma eya nnyuan ye to kpaɔn an, o nza man fiú mə be nun kəɔn biala nyan sin kaan sva di o."

⁸ M'ə Filipu anwan təl'n, Zozi menian'n-mə anun kəɔn, be fele yí Andele m'ə ti Simun Pɛli anianman'n nwan: ⁹ "Kpafele kaan kun wə ewa, o le *əlɪzv kpaɔn nnun nɔn ejue nnyuan. Nan kusə menian nwala ehi, nzuke ye o 'sa yí yə o?"

¹⁰ Zozi nwan: "Emə mán menian'n-mə kwalaa tétanlan asi." Lika sv'n ti tetele kpa, ndile dəɔn kusə wə ebele. Mə Zozi hanln sv'n, be kwalaa be kə tetanlan asi. Be mə be wali ebele'n, mmelenzua mə be wə be nun'n, be ju kə yə akpu nnun.

¹¹ Zozi kə fa kpaɔn nnun'n o kə la Nyanmian asi o kə hye kə man be. Ese o kə fa ejue nnyuan'n o kə la Nyanmian asi biekun o kə hye kə man be. Svanlan kəɔn biala nyanln mə yí kunnun jə yí nwon o lili.

¹² Mə be kwalaa be yueli didi'n, Zozi kə han kə hele yí menian'n-mə ke: "Emə sɪsa yí bv'n mə o'a ha'n, nán be ju fiú be tu." ¹³ Oɪzv kpaɔn nnun'n, be lili dede m'ə hali yí bv mə Zozi menian'n-mə sɪsal'n, o ti ece mma bulu nɔn nnyuan.

¹⁴ Mə menian'n-mə nwonlin asinbenwəɔn like'n mə Zozi yəli'n, be nwan: "Nyanmian *kpəmanfvə'n mə be kan ke o le ba'n, sakpa, yí y'ə le bian ehika."

¹⁵ Mə Zozi nwonlin ke be 'kpəndɛ be fa yí be sie be belemgbin'n, yí ngənmɪn o tɪli yí nwon o hali buka nun asu elə biekun.

Zozi 'ba nanndi Galile asue nun anyinsə

(Matie 14.22-33, Maaki 6.45-52)

16 Mò alíe'n tɔlɔ nun'n, Zozi menian'n-mò hɔlɔ asue nun anwan elɔ. 17 Bɛ kɔ fɔ elɛɛ kɔn anun bɛ lɛ kpɛ asue'n bɛ kɔ Kapɛɛnawɔmɔn kulo nun asɔ. ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anun alíe nun a muan sɔ a yue, kɔsɔ Zozi a mma ndu man bɛ. 18 Anun asutue kɔsɔ lɛ tu sɛlɛ kpa. 19 Bɛ hanlɔn elɛɛ'n bɛ hɔlɔ dede kɔ yɔ cilo nnun anaan nsian'n, anun Zozi nanndi asue nun anyinsɔ ɔ lɛ ba bɛ nwɔn ebele. Ebele ala, esulo kɔ han bɛ, bɛ junlɔn kɛ like bie ɔ. 20 Nan m'ɔ walɔ dede m'ɔ ka kaan tɔ bɛ'n, yí nwan: "Mín ɔ, nán bɛ sulo." 21 Sian'n m'ɔ hanlɔn sɔ'n, anun bɛ kulo kɛ bɛ fa yí elɛɛ nun anun. Ebele ala, bɛ kɔ si asi, bɛ kɔ ju lika mɔ bɛ lɛ kɔ'n.

22 Ehi, meninsɔnman'n mɔ bɛ halɔ asue nun anzin elɔ'n nwunlin kɛ mele mɔ Zozi menian'n-mò 'kpɛ asue'n, anun elɛɛ kɔnmgbá cein yê ɔ si ebele ɔ. Bɛ si kɛ Zozi a nvo man nun bie, yí menian'n-mò angɔnmɔn ala yê bɛ fɔlɔ nun bɛ hɔlɔ ɔ. Kɔsɔ mɔ alíe hinlɔn'n, meninsɔnman'n 'ba ju a, anun Zozi nnɔn man ebele. 23 Elɛɛ mmie-mò kɔsɔ fi Tibeliadi kulo nun asɔ, bɛ kɔ a kɔ sisi m'ɔ mantan lika mɔ yê Mɔn lali Nyanmian asi, ɔ falɔ kpaɔn'n manlɔn meninsɔnman'n lili'n. 24 Nan mɔ meninsɔnman'n nwunlin kɛ Zozi nun yí menian'n-mò nnɔn man ebele'n, bɛ kɔsɔ bɛ kɔ fa elɛɛ sɔ'n-mò bɛ kɔ hɔ Zozi ɛkpɔnnde Kapɛɛnawɔmɔn.

Zozi yê ɔ tɔ kpaɔn m'ɔ man

bɛ nyan nyanmiansɔ ngwan nun ɔ

25 Menian'n-mò kɔ hɔ kɔ tɔ Zozi asue nun ebue kɔn elɔ Kapɛɛnawɔmɔn kulo nun asɔ, bɛ nwan: "Labi, ɛ juli ewa cian benin?"

26 Zozi nwan: "Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ kɛ nán kɛ asinbenwɔn ninngɛ'n mɔ emɔ tɔ yí bɔ nun ati yê emɔ lɛ kpɔnnde mín ɔ. Nan kpaɔn'n mɔ emɔ a li dede bɛ kɔ a yí'n, yí ti yê emɔ lɛ kpɔnnde mín ɔ. 27 Alíe'n m'ɔ seci'n, emɔ nán bɛ di yí nwɔn junman. Nan emɔ lí alíe'n m'ɔ man bɛ nyan ngwan m'ɔ lɛ man ayuelie nun anwɔn junman. Alíe sɔ'n, *Mân Baa'n yê ɔ fa man ɔ. Yí yê Siɛ Nyanmian Kpili a man yí atɔn kɛ ɔ fá alíe sɔ'n mán mân nun ɔ."

28 Bɛ nwan: "Nzu yê ye 'yɔ nán y'a li junman mɔ Nyanmian kulo ɔ?"

29 Zozi nwan: "Junman'n mɔ Nyanmian kulo kɛ emɔ di'n y'ɔ lɛ kɛ emɔ lé sɔanlan'n mɔ ɔ'a sɔan yí'n bɛ lí."

30 Bɛ nwan: "Nzuke asinbenwɔn like die yê ɛ 'yɔ maan ye nwun yí nán y'a lɛ wɔ y'a li ɔ? Nzu junman die yê ɛ kwala yí di ɔ? 31 Daba, ewá nun anun elɔ, yê nannan-mò lili *mannan kɛ Ehele Ejɔle'n kan yí'n. Yí nwan: ɔ'a man bɛ nyanmiansɔ kpaɔn b'a li."

32 Zozi nwan: "Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ kɛ, kpaɔn'n mɔ *Moyizi falɔ manlɔn emɔ anan-mò'n, nán nyanmiansɔ kpaɔn kpa nun ɔ. Nan nyanmiansɔ kpaɔn kpa'n y'ɔ lɛ mɔ mín Si lɛ fa man emɔ'n. 33 ɔ sanlɔn kɛ, kpaɔn kpa'n mɔ Nyanmian fa man menian'n-mò'n y'ɔ lɛ sɔanlan'n m'ɔ fi nyanmiansɔ ɔ'a ju asi m'ɔ man mân'n nyan ngwan'n."

34 Ehi a, bɛ nwan: "Yemɔnlin, anun fa kpaɔn sɔ'n bie man yê cian daa ɛ."

35 Zozi nwan: "Kpaɔn'n m'ɔ man bɛ nyan nyanmiansɔ ngwan'n y'ɔ lɛ mín. Sɔanlan biala m'ɔ kɔ a mín nwɔn'n, ehɔɛ ngun man yí lé. Yê sɔanlan biala m'ɔ kɔ lɛ mín kɔ lí'n, nzuhoɛ ngun man yí lé. 36 Nan m'an han m'an hele emɔ, emɔ a nwun mín, kɔsɔ afi emɔ nne man mín nni man. 37 Sɔanlan biala mɔ Siɛ'n kɔ fa yí kɔ man mín'n, ɔ 'ba mín nwɔn. Yê sɔanlan biala m'ɔ kɔ a mín nwɔn'n, cian bie lé, mɔn nyi man yí. 38 ɔ sanlɔn kɛ n vi nyanmiansɔ m'an mma man kɛ mɔn 'ba yɔ like mɔ mɔn kulo ɔ. Nan m malɔ kɛ mɔn 'ba yɔ like mɔ sɔanlan'n mɔ ɔ'a sɔan mín'n kulo'n. 39 Like mɔ sɔanlan'n mɔ ɔ'a sɔan mín'n kulo'n y'ɔ lɛ kɛ bɛ mɔ ɔ'a fa bɛ ɔ'a man mín'n fí n'ɔ minlin mín sa nun. Nan cian m'ɔ li sian nun anun, n dínnge bɛ fi ewue nun maan bɛ nyan nyanmiansɔ ngwan m'ɔ lɛ man

ayueli'e'n. ⁴⁰ Like mɔ Si'e'n kulo'n y'ɔ le ke bé kɔalaa mɔ be kɔ nwun Baa'n mɔ be kɔ le yí be kɔ li'n, be nyán nyanmiansɔ ngɔan'n. E se cian m'ɔ li sian nun anun, n dínge bé maan be fi ewue nun be jásu."

⁴¹ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yueli'n, Zufu'n-mɔ kɔ fe yí nwɔn eya, be le juɔ yí bé konvin abɔ ke yí nwan: "Kpaɔn'n m'ɔ fi nyanmiansɔ'n y'ɔ le mín". ⁴² Bé nwan: "Zozi sɔ'n muonun, nán Zozefu awa die nun ɔ? Ye si yí si nɔn yí nin. Yê ɔ yɔ se m'ɔ kan ke ɔ fi nyanmiansɔ yê ɔ'a ju ɔ?"

⁴³ Zozi nwan: "Emɔ yáci bé konvin abɔ ejɔɔle'n. ⁴⁴ Se emɔ nwun ke sɔanlan kɔn le ba mín nwɔn an, anun Si'e'n mɔ ɔ'a sɔan mín'n y'ɔ nɔn yí a a ɔ. Mín kɔsɔ cian m'ɔ li sian nun anun, mɔn 'tínge yí maan ɔ fi ewue nun jásu. ⁴⁵ Afi b'a hele wɔ Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ kalata nun anun ke: *Nyanmian 'ba hehele menian'n-mɔ kɔalaa nínge*. Yí sɔ ati, sɔanlan biala m'ɔ kɔ tie Si'e'n kɔ fa yí atɔn die nun asɔ'n, ɔ 'ba mín nwɔn. ⁴⁶ Nán ke sɔanlan bie a nwun Si'e'n lé ti ɔ, nan sɔanlan'n m'ɔ fi Nyanmian anwɔn elɔ ɔ'a ju'n, yí ngunmɔn ala yê ɔ'a nwun Si'e'n nun ɔ. ⁴⁷ Mɔn kan yí ananhɔle mɔn ke le emɔ ke sɔanlan biala m'ɔ kɔ le mín kɔ li'n, ɔ 'nyan ngɔan m'ɔ le man ayueli'e'n. ⁴⁸ ɔ sanlɔn ke alie mɔ be di a, be nyan ngɔan'n y'ɔ le mín. ⁴⁹ Ke emɔ anan-mɔ lili mannan nun ewá nun asɔ elɔ'n, anun be halɔ ebele ɔ? ɔ yɔli dede bé kɔalaa be yueli wu. ⁵⁰ Nan kpaɔn'n m'ɔ fi nyanmiansɔ'n die, sɔanlan m'ɔ kɔ li bie'n, ɔ nwu man lé. ⁵¹ Ngɔan kpaɔn kpa'n m'ɔ fi nyanmiansɔ'n y'ɔ le mín. Sɔanlan m'ɔ kɔ li kpaɔn sɔ'n bie'n, ɔ le ngɔan cian daa. Kpaɔn'n m'ɔ mɔn 'fa mɔn man'n y'ɔ le mín nwɔnnaan'n. Mɔn 'fa mɔn man maan mán nun anun menian'n-mɔ nyan ngɔan."

⁵² Ejɔɔle sɔ'n m'ɔ hanlɔn nun anwɔn, Zufu'n-mɔ kɔ sɔ akpɔɔɔwa kpili kpa bé afian elɔ, bé nwan: "Nan sɔanlan ehi muonun, ɔ 'yɔ se nán ɔ'a fa yí nwɔnnaan'n ɔ'a man y'a li?"

⁵³ Zozi nwan: "Mɔn kan yí ananhɔle mɔn ke le emɔ ke se emɔ a nni man *Mán Baa'n anwɔnnaan'n, e se se emɔ a nɔn man yí moja'n an, anun emɔ le man ngɔan. ⁵⁴ Sɔanlan m'ɔ kɔ li mín nwɔnnaan'n, m'ɔ kɔ nɔn mín moja'n, ɔ le nyanmiansɔ ngɔan m'ɔ le man ayueli'e'n, e se cian m'ɔ li sian nun anun, mɔn 'tínge yí maan ɔ fi ewue nun ɔ jásu. ⁵⁵ Afi emɔ nwún yí ke, alie kpa'n y'ɔ le mín nwɔnnaan'n yê nzan kpa'n y'ɔ le mín moja'n. ⁵⁶ Sɔanlan m'ɔ kɔ li mín nwɔnnaan'n, mɔ e se ɔ kɔ nɔn mín moja'n, anun ɔ nɔn mín ti, mín kɔsɔ, mɔn nɔn yí ti. ⁵⁷ Ke mɔ Si'e'n mɔ ɔ'a sɔan mín'n ti asɔ mɔ yí dunman nun yê mín kɔsɔ n di asɔ'n, yí sɔ kɔsɔ ala, sɔanlan m'ɔ kɔ li mín nwɔnnaan'n, mín dunman nun, ɔ 'nyan ngɔan. ⁵⁸ Kpaɔn'n m'ɔ fi nyanmiansɔ'n, ke ɔ ti yí nun anun. ɔ ti man ke mɔ emɔ anan-mɔ lili be wuli'n. Sɔanlan m'ɔ kɔ li kpaɔn sɔ'n, ɔ 'nyan ngɔan ɔ tanlan asɔ dahuu." ⁵⁹ Temɔn mɔ Zozi 'kan ejɔɔle ehi-mɔ ɔ kekele menian'n-mɔ nínge'n, anun ɔ wɔ Kapɛɛnawɔmɔn, Zufu'n-mɔ asɔnɔn sua nun anun.

Zozi menian'n-mɔ dɔɔn 'ba yaci yí tɔ

⁶⁰ Mɔ Zozi menian'n-mɔ dɔɔn tɔli yí ejɔɔle'n m'ɔ hanlɔn'n, bé nwan: "Hei! Ejɔɔle ehi die ɔ yɔ si o! Nwan sɔanlan die yê ɔ kɔala sɔ di ɔ?"

⁶¹ Mɔ Zozi nwunlɔn ke ehi anwɔn yê yí menian'n-mɔ le juɔ bé konvin abɔ'n, yí nwan: "Yí ti, ehi yɔ si man emɔ ɔ? ⁶² Nan anun se cian bie emɔ nwun ke *Mán Baa'n le fɔ kɔ lika m'ɔ fi walɔ nun an, yí die, emɔ 'yɔ bé nwɔn se? ⁶³ Nyanmian Wawe'n yê ɔ man be nyan ngɔan ɔ. Anwɔnnaan'n ti man like fíí. Ejɔɔle'n mɔ m'an han m'an hele emɔ'n, ɔ ke le ke be kpɔn be nyan Nyanmian Wawe'n ɔ nɔn nyanmiansɔ ngɔan'n. ⁶⁴ Nan kɔsɔ emɔ anun mmie-mɔ nne nni man." Zozi hanlɔn ke menian'n mmie-mɔ nne nni man, ɔ sanlɔn ke mɔ ɔ 'bɔ yí junman nun

abu'n, o si menian mo be nne be nni man'n, ese o si swanlan'n mo o 'kpe yi nwon atun maan be ci yi'n.

⁶⁵ Mo Zosi hanlin so yueli'n, ese yi nwan: "Ehika ati, swanlan biala mo min Si a nyi man yi ke o bala min nwon'n, o ngwala man min nwon ba."

⁶⁶ O fi bebele, yi menian'n mmie-mo dvon yacili yi toli, b'a nzi man yi so kon.

⁶⁷ M'o yoli so'n, nan Zosi a bisa yi menian bulu non nnyuan'n ke: "Nan emo lili, emo die be ngo man?"

⁶⁸ Ke Zosi anwan 'to ala, Simon Piel kukuli yi non so a, yi nwan: "Ye Mun, anun nwan swanlan die anwon ye ye 'ko o? Wo ye wo non ejole'n man be nyan nyanmiansu ngwan m'o le man ayuelie nun o. ⁶⁹ Ye die ye de wo ye di, ese y'a anwan ke swanlan Nwanzan-nwanzan'n mo Nyanmian a swan yi'n y'o le wo."

⁷⁰ Mo Simon Piel hanlin so yueli'n, Zosi nwan: "Emo menian bulu non nnyuan'n, asu nan min ye n veele emo o? Nan kusu emo anun kon ti busufoe."

⁷¹ Swanlan so'n mo Zosi le kan yi ejole'n y'o le Simon Isikalioti awa Zudas mo cian bie o 'yi Zosi man'n. Zudas so'n ti Zosi menian bulu non nnyuan nun anun kon.

7

Zosi anianman'n-mo nne man yi be nni man

¹ Ehi anzin, Zosi ko ho mbanza Galile man nun anun kulo'n-mo asu. Mbanza so nun anun, o'a nju man Zude man nun, o sanlin ke elo Zufu mgbain'n-mo le kpoinde yi kun yi.

² Nan kem o anun Zufu'n-mo *Kpato Bu Fet'i'n ka kaan ju'n, ³ yi nianman'n-mo nwan: "Zosi, jas ewa ko Zude maan wo menian'n-mo mo be wo elo'n, be kusu be nwun wo junman'n mo e le di'n. ⁴ Swanlan m'o kulo ke menian'n-mo nwun yi junman'n m'o di'n, o nni man yi nvialie nun. Ke wo lili e di junman so'a, ko li yi elo maan man'n kwalaa nwun wo." ⁵ Be le kan so'n, afi yi nianman'n-mo muonun, be nne man yi be nni man.

⁶ Zosi nwan: "Min die, min mele die kpa'n juli man, nan emo die, mele kwalaa ti kpa man emo. ⁷ Emo die, menian'n-mo ngwala man ke be kp o emo, nan min die, be kp o min. Afi mun kan ke be nyole'n ti ete. ⁸ Emo ho, be ho li fet'i'n, nan min die, mun nni man fet'i so'n bie. O sanlin ke min mele die kpa'n juli man."

⁹ Ke o hanlin so heleli be yueli'n, o ko ha Galile.

Zosi 'ba ho Zoluzalemu Kpato Bu Fet'i nun abu

¹⁰ Mo Zosi anianman'n-mo holi feti elie'n, sian'n yi kusu o ko kp o be. Nan kusu o fiaku. O'a nyi man yi nwon o'a ngele man menian'n-mo kwalaaatin. ¹¹ Mo be 'di feti'n, anun Zufu mgbain'n-mo le kpoinde yi. Ese anun be le bisa bisa: "O wo nin? O wo nin?"

¹² Menisonman nun anun, anun be le su yi nwon akpobwa. Mmie-mo nwan: "O ti swanlan kpa." Mmie-mo kusu nwan: "Cee, nan swanlan kpa o, o le laka laka menian'n-mo." ¹³ Nan kusu kem o be sulo Zufu mgbain'n-mo nun ati, be ngwala man yi jawe nun kan.

¹⁴ Mo be lili feti'n dede mo o 'ko yi afian'n, Zosi ko ho Nyanmian awulo nun anun o le ko a hehele menian'n-mo ninngge. ¹⁵ Yi like'n m'o le kele'n ko sin Zufu'n-mo anwon, be nwan: "Bian ehi mo o'a ngo man sukulu fi'i'n, o yo se mo o si kalata kpili soa o?"

¹⁶ Zosi nwan: "Ninngge'n mo mun kekele emo ewa'n, nan min muonun min ti anun ninngge ye mun kekele emo o, nan o fi swanlan'n mo o'a swan min nun elo. ¹⁷ Swanlan m'o kulo ke o yo like mo Nyanmian kulo'n, se ninngge'n mo

mun kele'n fi Nyanmian elɔ a, anaan ɔ ti mɪn muonun mɪn ti anwɔn ninngɛ a, ɔ kwalaa ɔ nwun yɪ. ¹⁸ Swanlan m'ɔ kan yɪ muonun yɪ nwɔn ejɔlɛ'n, anɔn ɔ le kpɔndɛ yɪ muonun yɪ anunminnyanmɔn. Nan nunhan m'ɔ kpɔndɛ swanlan'n m'ɔ swanlan yɪ nɔn anunminnyanmɔn'n, swanlan sɔ'n, ɔ ti swanlan kpa. ɔ nni man ato fɪ. ¹⁹ *Moyizɪ yɛ ɔ falɪ mala'n manlan emɔ ɔ. ɔ ti man sɔ ɔ? Kusɔ emɔ anun kɔn bɔbɔ nni man mala sɔ nɔn asɔ. Nzu ati yɛ emɔ kulo kɛ be kun mɪn ɔ?"

²⁰ Meninsɔnman'n nwan: "Wɔ, ɛ ti man swanlan kpa fififi, ɛ le baye! Nwan yɛ ɔ kulo kɛ ɔ kun wɔ ɔ?"

²¹ Zozi nwan: "Like kɔnmgba cein ehi mɔ m'an yɔ'n, ɔ'a sin emɔ anwɔn. Ejɔlɛ sɔ nɔn a lɔ emɔ ngasi. Cian daa emɔ bɔ sɔ. ²² Emɔ tɛ, Moyizɪ a man emɔ mala kɛ be kpɛ mmelenzua'n-mɔ mmian nun. Sakpa kusɔ, mmelenzua mmian nun ekpɛ sɔ'n, emɔ anan-mɔ yɔ yɪ daba yɪ nzin nɔn b'a wɔ Moyizɪ. Kemɔ emɔ kulo kɛ be di mala sɔ nɔn asɔ nɔn ati, *enwɔnmian ele cian'n bɔbɔ, emɔ kpɛ mmelenzua'n-mɔ mmian nun. ²³ Kɛ ɔ kɔ yɔ nɔn emɔ a nwɔn man Moyizɪ mala nɔn ati, enwɔnmian ele cian'n muonun emɔ kpɛ mmelenzua'n-mɔ mmian nun. Nan sɛ emɔ kpɛ mmelenzua mmian nun enwɔnmian ele cian nɔn an, anɔn nzu ati yɛ, sɛ m'an man kulo swanlan dasannin kɔn anwɔn a sa enwɔnmian ele cian nɔn an, anɔn emɔ fɛ mɪn nwɔn eya sɔa ɔ? ²⁴ Emɔ nɔn be nian swanlan anyunnun be bua yɪ ndɛɛ, nan emɔ bɔa ndɛɛ ananhɔlɛ nun."

Menian'n-mɔ 'ba bisa bisa bɛ nwɔn

sɛ Zozi yɛ ɔ ti Kilisi nun an

²⁵ Ehi, anɔn Zoluzalemɔn ebele menian mmie-mɔ le kan kɛ: "Swanlan'n mɔ yɛ mgbain'n-mɔ le kpɔndɛ yɪ be kun yɪ'n, nɔn yɪ ahi? ²⁶ Be nɔn kɛ ɔ le jɔjɔ menian'n-mɔ anun ewa ɔ, kusɔ be nze man yɪ sa fɪ. Asɔ yɛ mgbain'n-mɔ a nwun yɪ ananhɔlɛ kɛ yɪ'ɔ le *Kilisi'n, swanlan'n mɔ ɔ 'ba le yɛ ti nun ɔ? ²⁷ Bian ehi diɛ, yɛ sɪ lika m'ɔ fi ɔ. Kusɔ bɛ nwan Kilisi'n diɛ, sɛ ɔ 'ba a, swanlan fɪ nɔn man lika m'ɔ fi'n."

²⁸ Yɪ sɔ ati, mɔ Zozi 'kekele bɛ ninngɛ wɔ Nyanmian awulo nɔn anun'n, ɔ kɔ tian nun, yɪ nwan: "Asɔ emɔ jɔnlɔn kɛ emɔ sɪ mɪn ɛsɛ emɔ sɪ lika mɔ n vi'n sakpa ɔ? Nɔn mɪn ti anwɔn atin yɛ m'an a ɔ, nan swanlan'n m'ɔ swanlan mɪn'n ti ananhɔlɛfɔɛ. Kusɔ emɔ nzi man yɪ. ²⁹ Mɪn diɛ man sɪ yɪ, ɔ sanlɔn kɛ n vi yɪ nwɔn ebele yɛ m'an a ɔ. Yɪ dein yɛ ɔ swanlan mɪn ɔ."

³⁰ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, be 'kpɔndɛ kɛ be ci yɪ ebele ala. Nan swanlan fɪ a ngwala man yɪ ci, ɔ sanlɔn kɛ anɔn yɪ dɔɛ'n juli man. ³¹ Nan kusɔ meninsɔnman nɔn anun, menian dɔn leli yɪ lili. Bɛ nwan: "Cian mɔ Kilisi'n kɔ a'n, asɔ ɔ 'yɔ asinbenwɔn ninngɛ m'ɔ tala swanlan ehi diɛ'n-mɔ ɔ?"

Be 'ba yɪ nzalafu'n-mɔ kɛ be hɔ hyi Zozi

³² Ehi, Zozi anwɔn ejɔlɛ'n mɔ anɔn be le kikan yɪ nhun nhun menian nɔn anun'n, *Falisiɔɛ'n-mɔ tɪlɪ yɪ kwalaa. Nyanmian *teeyɔɛ mgbain'n-mɔ nɔn Falisiɔɛ'n-mɔ kɔ yɪ Nyanmian awulo nɔn anun nzalafu'n-mɔ kɛ be hɔ hyi Zozi. ³³ Mɔ nzalafu'n-mɔ hɔli juli Zozi anwɔn elɔ'n, yɪ nwan: "Mun nɔn emɔ ye 'tanlan mele kaan biekun kwalaaaka nɔn m'an hɔ swanlan'n m'ɔ swanlan mɪn nɔn anwɔn elɔ. ³⁴ Emɔ 'ba kpɔndɛ mɪn, nan kusɔ, emɔ ngɔ nwun man mɪn. ɔ sanlɔn kɛ lika mɔ mun 'ba hɔ'n, emɔ ngɔ hɔwala man elɔ kɔ."

³⁵ Zufu'n-mɔ le bisa bisa bɛ nwɔn kɛ: "Anɔn ninhan lika diɛ yɛ ɔ 'ba hɔ dede mɔ ye kpɔndɛ yɪ a, ye nɔn man yɪ ɔ? Asɔ ɔ 'ba tɔa Zufu'n-mɔ mɔ b'a tɔ b'a sanndɛ bɛ mɔ be ti man Zufu'n mɔn nɔn nɔn ɔ kekele bɛ mɔ be ti man Zufu'n ninngɛ anaan? ³⁶ Afi yɪ nwan: 'Emɔ 'ba kpɔndɛ mɪn, nan kusɔ, emɔ ngɔ nwun

man mín. Ǿ sanlín ke líka mǾ mún 'ba hǾ'n, emǾ ngo huala man elǾ kǾ.' EjǾle ehi mǾ Ǿ'a han'n, yí bu kele se?"

Zozi 'ba han ngvan nzue nun anwǿn ejǾle

³⁷ Zufu'n-mǾ feti sǾ'n kusǿ, cian m'Ǿ lí sian'n yê Ǿ tí feti'n cian kpili kpa nun Ǿ. Cian sǾ'n, Zozi jasǿlí jinlanlín menian'n-mǾ kǿalaa afian an, yí nwan: "Sǿanlan mǾ nzuhoe le kun yí'n, Ǿ bála mín nwǿn Ǿ bála a nǿn nzue. ³⁸ Ke Eहेle EjǾle'n kan yí'n, biala m'Ǿ kǾ le mín kǾ lí'n, ngvan nzue fofǾle fí yí ahǿnlin nun anun Ǿ 'sún wa wa wa." ³⁹ Ngvan nzue sǾ'n mǾ Zozi le kan yí ejǾle ewa'n y'Ǿ le Nyanmian Wawe'n mǾ sǿanlan biala m'Ǿ kǾ le yí kǾ lí nun asa 'kan yí'n. Yí temǿn sǾ nun anun, anun sǿanlan fíí asa hanlin man Wawe'n bǿbǿ. Ǿ sanlín ke anun be wulalí man Zozi anunminnyanmǿn.

⁴⁰ MǾ Zozi hanlín sǾ yuelí'n, meninsǿnman'n kǾ bu bé nwǿn nun. Mmie-mǾ nwan: "Bian ehi tí Nyanmian kpǿmanfǿe'n sakpa."

⁴¹ Mmie-mǾ kusǿ nwan: "Kilisi nun Ǿ!"

Mmiekun-mǾ kusǿ nwan: "Heei! Anun, Galile mân nun yê Kilisi'n fí 'fite Ǿ? ⁴² Eहेle EjǾle'n kan ke Kilisi'n, Ǿ 'yǾ *Davidi abusan nun anun sǿanlan, Ǿ fí Betelehemǿn, Davidi kulo nun asǿ."

⁴³ Ke Ǿ yǿlí mǾ Zozi dunman nun, meninsǿnman'n bulí bé nwǿn nun nun anun. ⁴⁴ Mmie-mǾ kusǿ die, anun be le kpǿnnde yí be cí yí, nan kusǿ sǿanlan fíí a ngǿala man yí sa fa kan yí. ⁴⁵ Ke Ǿ yǿlí sǾ'n, nzalafu'n-mǾ kǾ sa kǾ hǾ Nyanmian teyifǿe'n-mǾ nǿn Falisifǿe'n-mǾ anwǿn elǾ. Ke be 'ju ebele ala, mgbain'n-mǾ nwan: "Ǿ yǾ se mǾ emǾ a nǿlí man yí a mma man Ǿ?"

⁴⁶ Nzalafu'n-mǾ nwan: "EjǾle'n m'Ǿ kan'n, nyanmúnsemǿn, ke ye wǾ ewa'n, sǿanlan fíí hanlín man bie lé."

⁴⁷ Falisifǿe'n-mǾ nwan: "Yí tí, emǾ kusǿ, emǾ a man Ǿ'a laka emǾ bie Ǿ? ⁴⁸ Asǿ yé mgbain'n-mǾ nunhan kǿn anaan Falisifǿe'n-mǾ nunhan kǿn lelí yí Ǿ lílí man Ǿ? ⁴⁹ Meninsǿnman ehi, bé die be nǿlí man *Moyizí mala'n, be tí menian mǾ b'a bǿ bé sasan!"

⁵⁰ Falisifǿe sǾ'n-mǾ mǾ be yialí ebele'n, Ninkodemǿn m'Ǿ walí tǿlí Zozi cian kǿn kǿngǿe'n, anun Ǿ wǾ bé nun bie. ⁵¹ Yí nwan: "Yé mala nun anun, sǿanlan mǾ be nwunlin man like mǾ Ǿ'a yǿ'n, be mmua man yí ndee ke Ǿ dí fǿǿ Ǿ." ⁵² EjǾle sǾ'n mǾ Ninkodemǿn hanlín'n ngo yǾ man bé fe. Ehi a, bé nwan: "Yí tí, wǾ kusǿ wǾ e tí Galile sǿanlan? Suan Eहेle EjǾle'n nán e 'ba nwun ke Nyanmian kpǿmanfǿe fíí fí man Galile."

[⁵³ Ke Ǿ yǿlí sǾ'n, ehi jasǿ a, anun cuein Ǿ'a hǾ yí awulo, ehi jasǿ a, anun cuein Ǿ'a hǾ yí awulo.

8

Zozi nǿn balasua'n m'Ǿ tǿnlin aja'n

¹ Ehi, Zozi fí Nyanmian awulo nun anun, Ǿ kǾ fite kǾ hǾ *Olivǿ buka nun asǿ. ² Yí alíe hǿnlin, ngelemǾ tutun'n, Zozi kǾ sa kǾ hǾ Nyanmian awulo elǾ biegun. Ke Ǿ 'wǿlǿ ebele ala, meninsǿnman'n kǾ hyǿn kǾ kpunngge yí. Zozi kǾ tanlan asǿ Ǿ le kekele bé ninngge. ³ Ǿ wǾ ebele kaan an, Nyanmian mala nun asǿ mgbain'n-mǾ nǿn *Falisifǿe'n-mǾ nǿn balasua kǿn kǾ a kǾ tú yí. Balasua sǿ nwan a tǿn aja. Be kǾ fa yí be kǾ sie menian'n-mǾ kǿalaa anyunnun ebele. ⁴ Bé nwan: "Kpáin, balasua ehi a tǿn aja. Be 'kǾ ju a, anun Ǿ nǿn belenzua kǿn la. ⁵ *Moyizí kusǿ hanlín wǾ yé mala nun anun ke mmalasua sǿa-mǾ, ye tǿtǿ bé ebǿe ye hún bé. Nan wǾ kusǿ, wǾ nwan nze?" ⁶ Be 'kan sǿ be tetie yí nwan nun nán be jinlan sǿ be se ke Ǿ'a yǾ etc.

Mò bé 'bisa kosuan sò'n, anun Zozi a si yí ti así. Ó le yí sa'n ó le kekele asíe nun anwòn. ⁷ Kemò anun be te bisa yí kosuan'n, Zozi kò kuku yí ti sù, yí nwan: “Emò nunhan kòn m'ò yòlì man ete lé'n, ó lí m'ò ó tó ébùe bó balasua éhù.” ⁸ Ké ó hanlín sò yueli'n, esé ó kò si yí ti así biekun ó le kekele asíe nun anwòn.

⁹ Bé mò be nòn balasua'n walì'n, ké be tìlì ejòle sò'n, bé mgbafele ó, bé kwalaa bé kò yaci balasua nun ebele be kò hò. Balasua nun angònmin kò ha Zozi anwòn ebele. ¹⁰ Zozi kò kuku yí ti sù ó kò bisa balasua'n ké: “Balasua, menian'n-mò wò nín? Svanlan fíí a ndua man wó ete nun anwòn kale ó?”

¹¹ Balasua'n nwan: “Mín mún, svanlan fíí a nze man mín sa.”

Zozi nwan: “Sé svanlan fíí a nze man wó sa a, mín kòsù mún nze man wó sa fíí. Yí tí, kò, nan kòsù n'è yò ete fíí kón.”]

Mân nun anun kanlannù'e'n y'ò le Zozi

¹² Anun Zozi te wò Nyanmian awulo nun anun ebele. Ó kacili yí nyan bagua nun anwòn ébò biekun an, yí nwan: “Mân'n kanlannù'e'n y'ò le mín. Svanlan m'ò kò si mín sù'n, ó nnanndí man awosin nun lé, nan ó 'nyan kanlannù'e'n m'ò man ngòan'n.”

¹³ *Falisifùe'n-mò nwan: “Wó muonun é le di wó nwòn adanzíe, yí sò ati wó ejòle'n m'ò é le kan'n tí ato.”

¹⁴ Zozi nwan: “Sé mún di mín nwòn adanzíe bóbò a, mín ejòle'n mò mún kan'n tí ananhòle. Ó sanlín ké mún sí líka mò n ví m malí ó, esé mún sí líka mò mún kò ó. Nan emò díe, emò nzí man líka mò n ví m malí ó, esé emò nzí man líka mò mún kò ó. ¹⁵ Emò bua bé ndé'e'n ké kulo menian'n-mò bua yí'n. Nan mín díe, mún mmua man svanlan fíí ndéé. ¹⁶ Sé mín nwan mún 'bua ndéé a, mín ndéé ebua'n tí f'òón. Ó sanlín ké nán mín ngònmún yé mún 'bua ó, nan mún nòn Síe'n m'ò svanlín mín'n yé yé 'bua ó. ¹⁷ B'a hele wò mala nun anun ké sé menian nnyuan adanzíe elie'n yò kòn an, bé fa bé ejòle nun ananhòle. ¹⁸ Mín muonun mún di mín nwòn adanzíe, esé Síe'n kòsù m'ò svanlan mín'n di mín nwòn adanzíe.”

¹⁹ Bé nwan: “Wó sí sò'n wò nín?”

Zozi nwan: “Sian díe, m'an nwun ké emò nzí man mín, esé emò nzí man mín Sí. Nan sé emò sí mín an, ahan emò sí mín Sí kòsù.” ²⁰ Mò Zozi 'kan ejòle sò'n, anun ó wò Nyanmian awulo nun anun líka mò be tí keti'n. Svanlan fíí a nze man yí sa, ó sanlín ké anun yí d'è'e'n jùli man.

²¹ Zozi kò han kò hele bé biekun ké: “Mún 'ba hò mún yaci emò mân'n mún man bé. Emò 'ba kpòndé mín, nan kòsù emò 'ka bé ete nun anun be wu. Líka mò mún kò'n, emò ngwala man ébò bie kò.”

²² Zufu'n-mò nwan: “Bian éhì muonun, anun ó le ba hun yí nwòn anaan? Afí yí nwan: ‘Líka mò mún kò'n, emò ngwala man ébò bie kò.’”

²³ Zozi nwan: “Así ewa yé emò fí ó, nan mín díe, n ví anwunno. Emò tí mân éhì anun menian, nan mín díe, n dí man mân éhì anun svanlan. ²⁴ Éhika ati yé mín nwan emò 'ka bé ete nun anun be wu nun ó. Afí mín mò n dí así dahuu'n, sé emò a nne man mín svanlan éhòle kòn'n mò n dí'n b'a nni man an, emò 'ka bé ete nun anun be wu.”

²⁵ Mò Zufu'n-mò tìlì ejòle sò'n, bé nwan: “Wó ejian mò é jin ebele'n, nzu svanlan díe y'ò le wó?”

Zozi nwan: “Ké m gbín n dí yí'n yé abóbò nun anun n ganlín n gelelì emò nun ó. ²⁶ N ne emò anwòn ejòle d'òun kpa mò mún kwalá mún kan esé mún kwalá mún jinlín sù mún bu emò f'ò. Nan kòsù svanlan'n m'ò svanlín mín'n, ó tí ananhòléfùe. M'ò hanlín helelì mín'n, yí ala yé mún kan mún kele mân nun ó.”

²⁷ Ejòle sò'n mò Zozi hanlín'n, b'a ndí man yí b'ò ké yí Sí anwòn ejòle yé ó le kan kele bé ó. ²⁸ Esé Zozi kò han biekun kò t'ò sù, yí nwan: “Cian mò emò 'ba fola

*Mán Baa nun anwunno'n, cian so'n yê emó 'ba nwun mín sɔanlan ehɔle kɔn'n mɔ n di nun ɔ. Emó 'ba nwun ke mun mmɔ man mín ti anun mun nyɔ man like fíí, nan mɔ Sɛ'n heheli mín'n, yí nwɔn ejɔle ala yê mun kan ɔ. ²⁹ Sɔanlan'n m'ɔ sɔanlin mín'n jin mín nzin. ɔ yíí man mín tɔh man, ɔ sanlin ke like m'ɔ kulo'n yê cian daa mun yɔ ɔ." ³⁰ Ejɔle so'n mɔ Zozi hanlin nun ati, menian dɔvɔn leli yí lili.

Abalahamɔn amma kpa'n-mɔ

³¹ M'ɔ yɔhí so'n, Zozi kɔ kpe yí nyin Zufu'n-mɔ mɔ b'a le yí b'a li'n-mɔ anwɔn ɛɔ, yí nwan: "Ejɔle'n mɔ m'an han m'an hele emó'n, se emó sɔ nun kpa a, emó 'kaci mín menian sakpa. ³² Ebele nun anun yê emó 'ba nwun ananhɔle'n, nán ananhɔle'n kɔsɔ a man emó a nyan bé ti b'a ngaci man nganga."

³³ Ejɔle so'n mɔ Zozi hanlin nun a nyɔ man Zufu'n mmie-mɔ fe. Ke be tili ejɔle sɔ nun ala, bé nwan: "Yé die, Abalahamɔn amma y'ɔ le yé. Ye kacili man sɔanlan fíí nganga lé. Nan ɔ yɔ se mɔ ɛ le kan ke emó 'ba nyan bé ti ɔ?"

³⁴ Zozi nwan: "Mun kan yí ananhɔle mun kele emó ke sɔanlan biala m'ɔ yɔ ɛtɛ'n, anin ɔ ti ɛtɛ'n kanga. ³⁵ Nán daa yê kanga'n di afilie'n bie ɔ. Nan baa'n mɔ be kɔ wɔ yí afilie'n nun anun'n, ɔ di afilie'n dahuu. ³⁶ Se Baa'n man emó nyan bé ti a, anin emó a nyan bé ti sakpa. ³⁷ Mún sɛ ke Abalahamɔn abɔsɔ menian y'ɔ le emó. Kɔsɔ emó 'kɔpɔnde mín be kun mín, ɔ sanlin ke emó nne man mín ejɔle'n be nni man. ³⁸ Like mɔ mín Sɛ heheli mín nun anwɔn ejɔle yê mun kan ɔ. Nan emó die, like mɔ emó asɛ nun a hele emó'n yê emó le yɔ nun ɔ."

³⁹ Bé nwan: "Yé sɛ yɔ le Abalahamɔn."

Zozi nwan: "Se emó asɛ y'ɔ le Abalahamɔn sakpa a, ahan yí ninngɛ'n m'ɔ yɔhí'n, bie yê emó yɔ ɔ. ⁴⁰ Nan kɔsɔ emó die, sunnzun mɔ m'an han ananhɔle'n mɔ Nyanmian hanlin heheli mín'n m'an hele emó ɔ, emó 'kɔpɔnde mín kun mín. Like sɔa, Abalahamɔn a nyɔ man bie lé. ⁴¹ Junman kɔnmgbá'n mɔ emó asɛ'n di'n, yí bie yê emó kɔsɔ di nun ɔ."

Mɔ Zozi hanlin so'n, Zufu'n-mɔ kɔ fe ɛya kpili kpa. Bé nwan: "Nán gua sɔ mma y'ɔ le yé ɛin! Yé Sɛ baa kɔnmgbá cein'n y'ɔ le Nyanmian."

⁴² Zozi nwan: "Se emó asɛ y'ɔ le Nyanmian sakpa a, ahan emó kulo mín ejɔle. ɔ sanlin ke n vi Nyanmian anwɔn ɛɔ yê m malɔ ɔ. Yé yí dunman nun ati yê n wɔ ɛwa ɔ. Nán mín ngɔnmun mín ti anwɔn yê m'an a ɔ. Nan yí yê ɔ sɔanlin mín ɔ. ⁴³ Nzuke ati yê mun kan mín ejɔle die a, emó ndi man yí bɔ ɔ? Afɛ emó ngɔala man ke be ti yí bɔ. ⁴⁴ Emó asɛ y'ɔ le *Abɔnsanmɔn. Emó kulo ke be yɔ like m'ɔ kulo'n. Ke alva bali'n, kodiawu junman y'ɔ di ɔ. ɔ hanlin man ananhɔle lé, ɔ sanlin ke ananhɔle nnon man yí nun. Atɔfɔɛ kɔn m'ɔ hali'n y'ɔ le yí. Ato nun a kaci yí abalabɔ, yí alɛ m'ɔ di nun anin. ɔ ti atɔfɔɛ'n-mɔ kɔalaa asɛ. ⁴⁵ Nan kemó mín die mun kan ananhɔle'n, yí ti, ɔ man emó nne man mín be nni man. ⁴⁶ Emó nunhan benin yê ɔ kɔala ɔ se ke m'an yɔ ɛtɛ ɔ? Nan se mun kan ananhɔle a, nzuke ati yê emó nne man mín nni man ɔ? ⁴⁷ Sɔanlan m'ɔ ti Nyanmian sɔanlan'n, ɔ tie Nyanmian anɔan ejɔle'n. Nan kemó emó ti man Nyanmian die'n, yí ti yê ɔ man emó ndie man mín ejɔle nun ɔ."

Zozi ti kpili tala Abalahamɔn

⁴⁸ Zufu'n-mɔ nwan: "Ye hanlin ke ɛ ti man Zufu kpa, ɛ ti *Samali sɔanlan, ɛ se ɛ le baye, ɔ ti man ananhɔle ɔ?"

⁴⁹ Zozi nwan: "Cɛɛɛ, n ne man baye. Mín die, mín Sɛ yê mun kannvɔ yí ɔ. Kɔsɔ emó ngulo man ke be man mín anyunnɔ. ⁵⁰ Mín die mín muonun mun mgbɔnnɛ man mín anunminnyanmɔn. Sɔanlan kɔn wɔ ebele m'ɔ wula mín anunminnyanmɔn ɔ. E se yí yê ɔ bua ndɛɛ nun ɔ. ⁵¹ Yí ti, mun kan yí ananhɔle

mun kele emɔ ke sɔanlan biala m'ɔ kɔ le ejɔle'n mɔ mun kan'n kɔ li'n, sɔanlan sɔ'n, ɔ nwu man lé."

⁵² Zufu'n-mɔ nwan: "Kikaala die, y'a nwun yí ke ε le baye. ɔ sanlin ke Abalahamɔn a wu, mgbɔmanfue'n-mɔ kɔsu a wu. ɔ yɔ se mɔ afi ε le kan ke: 'Sɔanlan biala m'ɔ kɔ le ejɔle'n mɔ mun kan'n kɔ li'n, sɔanlan sɔ'n, ɔ nwun man le.' ⁵³ Yé sɪ Abalahamɔn mɔ ɔ'a wu'n, ε de di ke ε ti kpili tala yí ɔ? Mgbɔmanfue'n-mɔ kɔsu a wu. E ti wɔ die se?"

⁵⁴ Zozi nwan: "Se mún muonun mun kannvu mún nwɔn an, mún nwɔn ekannvɔe'n ti mgban. Mún Sɪ mɔ emɔ nwan ɔ ti emɔ Nyanmian'n, yí yé ɔ kannvu mún ɔ. ⁵⁵ Nan kɔsu, emɔ nzi man yí. Mún die, mún sɪ yí. Se mun kan ke mún nzi man yí a, anun m'an kaci atofwe ke emɔ. Nan mún sɪ yí, ese mun de yí nwan ejɔle'n mún di. ⁵⁶ Emɔ asɪ Abalahamɔn lili fe ke ahan ɔ nwunlin mún ewale cian'n. ɔ nwunlin yí kɔsu, ese ɔ lili yí nwɔn fe."

⁵⁷ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, Zufu'n-mɔ nwan: "An! E lili man afwe abulanun bɔbɔ mgban, wɔ nwan a nwun Abalahamɔn."

⁵⁸ Zozi nwan: "Mun kan yí ananhɔle mun kele emɔ ke, asannan nán b'a wu Abalahamɔn'n, anun n wɔ ebele."

⁵⁹ Ehi a, be kɔ sɪsa nyɔbwe, be 'tutu be bɔ Zozi. ɔ kɔ nwanndi kɔ fia, ɔ fi Nyanmian awulo nun anun ebele ɔ kɔ fite kɔ hɔ.

9

Zozi 'ba tike anyinsinlinwafwe kɔn anyin'n

¹ Mɔ Zozi fi Nyanmian awulo ebele fitel'n, ɔ 'kɔ kaan an, ɔ non bian kɔn kɔ yia. Bian sɔ'n, be 'wɔ yí a, anun yí nyin a sin. ² Mɔ Zozi menian'n-mɔ nwunlin yí'n, bé nwan: "‘*Labi, ɔ yɔ se mɔ bian ehi, be 'wɔ yí a, anun yí nyin a sin'n? Yí muonun yí ete nun ati anaan yí sɪ non yí nin ete nun ati ɔ?"

³ Zozi nwan: "Nán ete mɔ ɔ'a yɔ ti ɔ, yé nán ete mɔ yí sɪ non yí nin a yɔ ti ɔ. Nan be wɔli yí sɔ maan Nyanmian nanndi yí sɔ ɔ yí junman'n mɔ ɔ 'ba li'n kele mân'n. ⁴ Kemɔ alie'n te wɔ sɔ'n, ɔ se ke ye lí sɔanlan'n mɔ ɔ'a sɔan mún'n junman'n. Nan alie'n le 'ba san mɔ sɔanlan fí ngɔ huala man junman di ɔ.

⁵ Mɔ n de wɔ mân nun anun ewa'n, mân'n kanlannie'n y'ɔ le mún."

⁶ Mɔ Zozi hanlin ejɔle sɔ'n yueli'n, ɔ kɔ tu ngeɛsele asɪ, ɔ kɔ fa kɔ fɔtɔ ngetie, ɔ kɔ han anyinsinlinwafwe nun anyun nun asɔ. ⁷ Yí nwan: "Kɔ nwunzin wɔ nyunnun Silowe asubula nun anun." (Dunman Silowe'n, yí bu y'ɔ le ke b'a sɔan yí.) Anyinsinlinwafwe'n kɔ hɔ kɔ nwunzin yí nyunnun. Mɔ ɔ 'sa yí nzin ba'n, anun yí nyin nun a tike.

⁸ M'ɔ yɔli sɔ'n, bé mɔ be non yí mantan mantan sɔ non bé mɔ be sɪ yí daba ke yí nyin a sin nán ɔ sele sele di'n, be kɔ nwun yí. Bé nwan: "Sɔanlan'n m'ɔ tanlan atan nun anvan ɔ sele sele'n, asɔ nán yí ahi?"

⁹ Mmie-mɔ nwan: "Yí ɔ."

Mmie-mɔ kɔsu nwan: "Cεε, nán yí ɔ, nan ɔ soman yí hɔ ɔ."

Mɔ bian'n tili akpɔlɔwa'n mɔ be le su'n, yí nwan: "Mún ɔ, mún bɔbɔ mún ahi."

¹⁰ Ejɔle'n kɔ sin bé nwɔn, bé nwan: "Nan anun ɔ yɔli se kpa mɔ wɔ nyin nun a tike'n?"

¹¹ Yí nwan: "Bian'n mɔ be fele yí Zozi'n, ɔ fɔtɔli ngetie kaan bie ɔ falɔ ɔ kputali mún nyin nun asɔ nán ɔ'a se mún ke: 'Kɔ Siloe kɔ nwunzin wɔ nyunnun.' N gɔli mɔ n nwunzinlin mún nyunnun yueli'n yé mún nyin'n tikeli ɔ."

¹² Bé nwan: "Bian sɔ'n wɔ nin?"

Yí nwan: "Mún nzi man."

Falɔfwe'n-mɔ 'ba bisa sɔanlan'n

mə Zozi tikeli yí nyin'n kosuan

¹³ Ehi a, be kə fa bian'n mə yí nyin nun a tike'n be kə hə *Falisifvə'n-mə aja sv. ¹⁴ Ǿ 'ba yə sə'n kvsu, Zufu'n-mə *enwɔnman ele cian nun anun yē Zozi fotəli ngeti'e'n Ǿ falɪ Ǿ tikeli bian nun anyun nun Ǿ. ¹⁵ Ehi ati yē Falisifvə'n-mə le bisa bian'n ke Ǿ kpɪnlɪn yəli dede mə sian Ǿ nwun asi'n. Yí nwan: “Bian bie, be fele yí Zozi, Ǿ falɪ ngeti'e hanlɪn mɪn nyin'n, n nwunznɪnlɪn mɪn nyunnun yē mɪn nyin'n tikeli Ǿ. Sian di'e mɪn nwun asi.”

¹⁶ Falisifvə'n mmie-mə nwan: “Svanlan sə'n, nán Nyanmian svanlan Ǿ. Ǿ nni man enwɔnman ele cian'n mala nun asv.”

Mmie-mə kvsu nwan: “Svanlan m'ə yə ete'n, Ǿ yə se m'ə yə asinbenwɔn nɪnɪge sva Ǿ?” Bé nwan a nze man bē nwɔn. Be kə bu bē nwɔn nun.

¹⁷ Ese Falisifvə'n-mə kə bisa yí bieku'n ke: “Svanlan'n m'ə tikeli wó nyin'n, e jɔnlɪn ke Ǿ tɪ se?”

Yí nwan: “Nyanmian kpəmanfvə Ǿ.”

¹⁸ Zufu mgbain'n-mə bəbə di'e, be nne be nni man ke yí nyin'n sinlin daba, nan sian'n yē yí nyin nun a tike Ǿ. Ehi ati, be kə fele yí sɪ nɔn yí nin. ¹⁹ Bé nwan: “Emə awa'n mə bē nwan yí nyin nun a sin'n, asv yí ahi? Ǿ yə se m'ə nwun asi sian'n?”

²⁰ Yí sɪ nɔn yí nin nwan: “Yé di'e, yə sɪ ke yé wa nun ahi. Mə yə 'wɔ yí'n, anun yí nyin nun a sin. ²¹ Nan ke Ǿ kpɪnlɪn yəli dede mə yí nyin nun a tike'n, yí di'e yə nzi man. Yē svanlan'n mə Ǿ'a tike yí nyin'n, yə nzi man yí. Yí muonun yē Ǿ jɪn ebele nun Ǿ. Emə bisa yí, Ǿ tɪ man batɔnman!” ²² Be sulo Zufu mgbain'n-mə, yí tɪ yē Ǿ man be le kan ke be nzi man nun Ǿ. Afɪ Zufu mgbain'n-mə nwan svanlan m'ə kə se ke Zozi tɪ *Kilisi'n, be 'fvan yí bē asɔnɪn sua nun anun. ²³ Yí sɔ ati yē yí sɪ nun yí nin nwan Ǿ tɪ man batɔnman nán be bisa yí nun Ǿ.

²⁴ Ese Falisifvə'n-mə kə fele bian'n bieku'n, bē nwan: “Nian Nyanmian elə kan ananhəle. Nan yé di'e, yə sɪ ke bian sə'n tɪ etefvə.”

²⁵ Bian'n nwan: “Se Ǿ tɪ etefvə ɔ, se Ǿ tɪ man etefvə ɔ, mɪn di'e, mɪn nzi man. Mɪn di'e mə mɪn sɪ'n y'ɔ le ke daba mɪn nwun man asi, nan sian di'e, mɪn nwun asi.”

²⁶ Bé nwan: “Anun Ǿ yəli se kpa yē Ǿ tikeli wó nyin nun Ǿ?”

²⁷ Bian'n nwan: “M'an han m'an hele emə daba angɔnmɪn, nan emə a ndie man. Ǿ yə se mə emə kulo ke mɪn kan yí bieku'n Ǿ? Emə kvsu kulo ke be yə yí menian Ǿ?”

²⁸ Ǿ hanlɪn sɔ ala, Falisifvə'n-mə kə bə yí amgba kpa. Bé nwan: “Wó yē e tɪ svanlan sə'n svanlan Ǿ, nan yé di'e yə tɪ *Moyizɪ menian. ²⁹ Moyizɪ yē yə sɪ ke Nyanmian jɔjɔli heleli yí Ǿ. Nan svanlan ehi di'e, lika bəbə m'ə fi'n, yə nzi man.”

³⁰ Bian'n nwan: “Nzuke asinbenwɔn ejɔle di'e ahi? Emə nzi man lika m'ə fi'n kvsu Ǿ'a tike mɪn nyin'n! ³¹ Yə sɪ ke etefvə'n-mə, Nyanmian ndie man bē. Nan menian mə bē nyin sɔ yí mə be yə like m'ə kulo'n yē Ǿ tie bē Ǿ. ³² Svanlan mə bē 'wɔ yí a, anun yí nyin nun a sin'n, yə tɪ man ke svanlan a tike bie anyin'n lé. ³³ Nan se bian ehi tɪ man Nyanmian svanlan an, ahan Ǿ nguala man like fí yə.”

³⁴ Bé nwan: “Wó mə wó busuəfvə nyəli'e nun ati b'a a wɔ wó anyɪnsinlinwafvə'n, wó lih e 'ba hele yé ngele?” Be kə fvan bian'n bē asɔnɪn sua nun anun.

³⁵ Zozi kə tɪ ke b'a fvan bian'n bē asɔnɪn sua nun anun, Ǿ kə nwun yí, yí nwan: “Asv *Mân Baa'n, e de yí di Ǿ?”

³⁶ Bian'n nwan: “Yemɪnlɪn, kele mɪn svanlan sə'n maan n né yí n ní.”

³⁷ Zozi nwan: “Wó nyin tua yí. Yí yē Ǿ le jɔjɔ kele wó nun Ǿ.”

³⁸ Bian'n nwan: “Mɪn Mɪn, mɪn de mɪn di.” Ǿ kə kvɔv Zozi anyunnun ebele.

³⁹ Zozi nwan: “Nde'e ebua nun ati yē m malɪ Ǿ. Mɪn 'ba nán mɪn man bē mə bē nyin a sin'n nwun asi. Yē bē mə be nwun asi'n kvsu, mɪn man bē nyin'n sin.”

⁴⁰ Anun *Falisifv'e'n mmie-mo nun yi wo ebele. Mo be tui ejole'n mo Zozi hanlin'n, be ko bisa yi ke: "Yi ti, anun ye koso ye nyun a sin?"

⁴¹ Zozi nwan: "Se o ti ke emo anyun a sin an, ahan emo nyo man ete. Nan kemo emo nwan be nwun asi'n, yi ti ye o man emo te wo be ete nun anun o."

10

Zozi 'ba bu bva enianfve kpa nun anwon anyindala

¹ Ehi, mo Zozi hanlin so heleli Falisifv'e'n-mo yueli'n, ese o ko to so ke: "Mun kan yi ananhole mun kele emo ke, soanlan mo o 'wolo mmua'n-mo tola nun anun an, o nzin man anvan nun anun, nan o bu lika fofole o wolo tola nun anun'n, soanlan so'n, anun o ti awofve, kodiawu y'o le yi. ² Nan soanlan m'o ko sin anvan nun anun'n, yi ye o ti bva enianfve kpa nun o. ³ Yi die se o 'wolo tola nun anun an, soanlan'n m'o sisa tola'n tike anvan'n man yi, ye mmua'n-mo koso ti yi nun'n. Bva enianfve'n fa mmua'n-mo anun kon biala dunman'n fele yi ese o fa be fite awulo. ⁴ Mo be kwalaa be ko yue fite'n, o li be nyunnun ye mmua'n-mo si yi so o. O sanlin ke mmua'n-mo si yi nun'n. ⁵ Soanlan mo be nzi man yi'n, be nzi man yi so le. Se be nwun yi a, be nwanndi yi, o sanlin ke be nzi man yi nun'n." ⁶ Zozi buli anyindala so'n heleli be, koso b'a ndi man yi bu.

⁷ Kemo b'a ndi man yi bu nun ati, Zozi ko han ko hele be biegun ke: "Mun kan yi ananhole mun kele emo ke, mmua'n-mo tola nun anvan'n y'o le min. ⁸ Be kwalaa mo be lili moa min nyunnun'n, awofve nun kodiawu y'o le be. Ye mmua'n-mo a ndie man be nun'n babo. ⁹ Anvan'n y'o le min. Soanlan m'o ko wolo min nun'n, o nyan ngvan. O kwalaa o wolo fite ke o kulo o, ese o nyan like di. ¹⁰ Awofve'n-mo die, mmua'n-mo awue, nun be ehuan, nun be busu ebo ati ala ye be ba o. Nan min die, m mali ke m 'ba maan menian'n-mo nyan ngvan, min man be nyan yi dede o bu so.

¹¹ "Bva enianfve kpa'n y'o le min. Bva enianfve kpa'n, o de yi mmua'n-mo ati ewue o wu maan be nyan ngvan. ¹² Soanlan m'o ti man bva enianfve kpa'n, mo yi die o kan mmua'n-mo o kpõnde yi esika'n, se o nwun ke bedi'n le ba a, o yaci mmua'n-mo ebele nwanndi maan bedi'n wolo be nun o ci bie o bo be asanndie. ¹³ Soanlan so'n yaci mmua'n-mo ebele nwanndi, o sanlin ke yi esika ekpõnde ati ye o le kikan be o. Be nwon njian man yi. ¹⁴ Bva enianfve kpa'n y'o le min. Mun si min mmua'n-mo, be koso be si min ¹⁵ ke min Si si min mo min koso min si yi'n. Mun wu min mmua'n-mo dunman nun min man be nyan ngvan. ¹⁶ N ne mmua'nmiekun-mo, be nwon man tola ehi anun bie. O se ke n gokuan be nvan. Be 'ba ti min nun'n. Mmua'kpule'n 'ba yo kon. Ye soanlan koso kon ye o nian be so o.

¹⁷ "Min Si kulo min, o sanlin ke mun fa min ngvan'n mun man nan m'an nyan yi biegun. ¹⁸ Soanlan fi ngwala man ke o toa min de min ngvan nun o. Min muonun ye min fa mun man o. Min kwalaa ke mun fa min ngvan'n mun man, ese min kwalaa ke mun nyan yi biegun. Like mo min Si nwan n yo nun anun."

¹⁹ Ehi ka koso anwon, Zufu'n-mo anvan a nze man. ²⁰ Mmie-mo doun nwan: "Soanlan'n mo wawe ete wo yi nun mo yi ti nun man ebele'n, nzuke ati ye emo le tie yi ejole nun o?"

²¹ Mmie-mo koso nwan: "Soanlan mo wawe ete wo yi nun'n, ejole soa, o ngwala man yi kan. Asu soanlan mo wawe ete wo yi nun'n kwalaa anyinsinlinwafwe anyin tike?"

Zufu mgbain'n-mo nne nni man ke Zozi ti Nyanmian Awa

²² Ehi, eyele mele nun anun, mo be 'di Nyanmian awulo nun anwon *Anwõntie feti'n wo Zoluzalemõn'n, ²³ anun Zozi nanndi Nyanmian awulo nun abalanda'n

mə be fele yí Salomɔn abalanda nun anun. ²⁴ Zufɔ'n-mə kə yia yí nwɔn ebele, bé nwan: “Cian benin kpa bəbə yé ε 'man yé ahɔnlun tɔ yé kunnun ɔ? Sɛ *Kilisi'n, yé Belemgbin Ngɔandefɔe'n y'ɔ le wɔ a, kan yí ananhəle kele yé.”

²⁵ Zozi nwan: “M'an han m'an hele emə daba, nan emə nne nni man. Junman'n mə mɔn di wə mɔn Sɪ dunman nun'n di mɔn adanziɛ. ²⁶ Nan kemə emə nnɔn man mɔn mmɔa'n-mə anun bie nun ati, emə nne mɔn nni man. ²⁷ Mɔn mmɔa'n-mə tie mɔn nun'n, mɔn sɪ bé yé be si mɔn sɔ. ²⁸ Mɔn man bé ngɔan m'ɔ le man ayueliɛ. Be nwu man lé, yé sɔanlan fii ngɔala man bé de fi mɔn sa nun. ²⁹ Mɔn Sɪ mə ɔ'a fa bé ɔ'a man mɔn'n, ɔ ti kpili tala ninng'e'n kɔalaatin. Ninng'e'n mə mɔn Sɪ le yí'n, sɔanlan ngɔala man kɛ ɔ tɔa yí de bie ɔ. ³⁰ Mɔn nɔn mɔn Sɪ, ye ti sɔanlan munmuan kɔn.”

³¹ Ehi mə Zozi hanlun nun ati, Zufɔ'n-mə kə sɪsa nyəbɔe biekun kɛ be 'kɔ a hun yí. ³² Ehi a, Zozi nwan: “Mɔn Sɪ a man mɔn tunmin maan m'an li junman dɔɔn kpa m'an hele emə, nan nunhan benin ati yé emə kulo kɛ be 'tɔtɔ nyəbɔe be kun mɔn ɔ?”

³³ Zufɔ'n-mə nwan: “Nán kɛ junman kpa bie mə a li ati yé yé nwan ye 'kun wɔ ɔ, nan a han amanniɛ ejɔle wɔ Nyanmian anyunnun. ɔ sanlun kɛ kulo sɔanlan mgban ti kɛ wɔ, ε bu wɔ nwɔn kɛ ε ti Nyanmian.”

³⁴ Zozi nwan: “B'a hele wə emə mala kalata nun anun kɛ Nyanmian nwan: *Emə ti kɛ mɔn Nyanmian muonun.*”

³⁵ Ejɔle kɔsɔ mə Nyanmian Ehele Ejɔle'n kə han'n, ye ngɔala man nun kpe. Ye sɪ kɛ bé mə Nyanmian a fele bé ɔ'a fa yí Nɔan Ejɔle'n ɔ'a wula bé sa nun'n, yí nwan be ti kɛ yí. ³⁶ Nan se ɔ ti sɔ sakpa a, anun mɔn kɔsɔ mə Sɪɛ nun a sie mɔn kɔnlun-ngɔnlun mə ɔ'a sɔan mɔn kɛ m mála mán nun anun'n, se mɔn kan kɛ n di Nyanmian Awa a, anun m'an nyan amanniɛ ɔ? ɔ yɔ se mə emə kan kɛ m'an han ejɔle ete m'an tia Nyanmian ɔ? ³⁷ Sɛ mɔn nni man junman'n mə mɔn Sɪ kulo nun an, emə nán be de mɔn be di. ³⁸ Nan se mɔn di junman sɔ'n, se emə nne man mɔn nni man bəbə a, emə lé nyəliɛ'n-mə mə mɔn yɔ'n lili bé lí, nán emə a nwun kɛ mɔn Sɪ wə mɔn nun yé mɔn kɔsɔ n wə yí nun.”

³⁹ Mə Zozi hanlun sɔ yueli'n, be 'kpɔnnde be cɪ yí biekun. ɔ fi bé nun ebele ɔ kə nwanndi, bé sa a ngan man yí.

⁴⁰ Ehi anzin, Zozi kə sa kə hɔ asue Zuludun nun anzin elɔ biekun. ɔ kə hɔ kə tanlan luka mə Zɔan sɔnlun menian'n-mə daba'n. ⁴¹ Menian dɔɔn kpa kə kpu yí elɔ, bé nwan: “Zɔan a nyɔ man asinbenwɔn like fii, nan kɔsɔ bian ehi anwɔn ejɔle m'ɔ hanlun'n, ɔ ti ananhəle.” ⁴² Ebele, menian dɔɔn lehi yí lili.

11

Lazaa ewue'n

¹ Anun bian kɔn wə Betanin kulo nun asɔ, be fele yí Lazaa. Lazaa sɔ'n nɔn yí nianman mmalasua nnyuan yé be ti Betanin ebele ɔ. Kɔn li Mali yé kɔn kɔsɔ li Maati. ² Mali sɔ'n, yí yé ɔ 'ba fa anatli ɔ nwunnzin yé Mɔn aja'n-mə anwɔn, εsɔ ɔ fa yí ti enyuan'n ɔ cici nun ɔ. Be wə ebele dede a, cian kɔn Lazaa kə fuke. ³ Yí nianman mmalasua nnyuan'n kə yí sɔanlan kə hɔ kə tɔ Zozi. Yí nwan: “Yé Mɔn, wɔ manngɔn'n mə ε kulo yí'n nun a fuke. Yí ti, yí nianman mmala'n-mə nwan m mála m mɔ wɔ amanniɛ.”

⁴ Mə Zozi tili ejɔle sɔ'n, yí nwan: “Lazaa efuke'n mə ɔ'a fuke'n, ɔ ti man efuke mə ɔ 'kun yí ɔ. Nan ɔ nanndi yí efuke sɔ nun asɔ, Nyanmian 'ba man yí Wa'n yí yí tunmin'n nɔn yí anunminnyanmɔn'n kele mán'n.” ⁵ Zozi kulo Lazaa nɔn yí nianman mmalasua'n-mə kpa, nan kɔsɔ, ⁶ m'ɔ tili kɛ Lazaa a fuke'n, ɔ lili cian nnyuan biekun yí bɔsɔ ebele.

7 Yí cian nnyuan nun asu, o kó han kó hele yí menian'n-mó ke: “Bé mán ye sá ye hó Zude mán nun anun elo biekun.”

8 M'ó hanlun só'n, yí menian'n-mó nwan: “Kpáin, o hycli man fíi ye hólí elo ahan be 'tutu ebue be kun wó, yé ese wó nwan ye hó elo biekun'n?”

9 Zozi nwan: “Alíe kón m'ó kó hún'n, nán dæ bulu non nnyuan yé o wó nun o? Svanlan m'ó nanndi alihian nun anun'n, yí ja mgbula man, o sanlun ke mán nun anun ti yuein. 10 Nan svanlan m'ó nanndi kngæ'n, yí ja kpula o tó asi, o sanlun ke awosin nun anun, svanlan nnwun man asi.”

11 M'ó hanlun só yueli'n, ese yí nwan: “Yé manngon Lazaa a lafi, yí ti, mún 'kó a tinnge yí.”

12 Yí menian'n-mó nwan: “Se nafele ala yé o le dafi a, anun ye 'kó a yó nzu? O 'ba jasv.” 13 Ejóle só'n mó Zozi hanlun'n kele ke Lazaa a wu, nan kusv yí menian'n-mó díe, be jonlun ke nafele mgban yé o le dafi o.

14 Yí só ati, Zozi kpacılı nun hanlun helelí bé yuein ke: “Lazaa a wu. 15 Emó dunman nun ati, o yó mín fe kpa ke m'an ngó man elo nde o. O sanlun ke yí ewue nun anzin ejóle mó o 'ba a'n, o 'ba man emó de mín di. Nan emó mán ye hó elo.”

16 Ke yí nwan 'tò ala, yí menian'n-mó anun kón, be fele yí Toma, be fele yí biekun Didimón, yí bọ y'ó le ke nda, o kó jasv, yí nwan: “Mín manngon-mó, se yí só a, be mán yé kusv ye hó bie maan be hún yé kwalaa.” Ke o hanlun só yueli'n, yé be hólí o.

17 Mó Zozi 'ju Betanin'n, anun b'a sie Lazaa o'a li ele nnan. 18 Betanin non Zoluzalemón kusv afian a nwa man. Cilo nsan yé o wó bé afian o. 19 Yí ti, o man Zufu'n-mó dón fi Zoluzalemón be walí Betanin kulo nun asu ebele, be 'ba a cíci Maati non Mali alva.

20 Mó Maati tli ke Zozi le ba'n, o hólí kpalí yí atin. Mali díe, o halí awulo ebele. 21 Mó Maati tli Zozi'n, yí nwan: “Yé Mún, se o ti ke e wó ewa a, ahan mín nianman nun a nwu man. 22 Nan kusv mún sí ke kíkàala mó ye wó nun'n muonun, like biala mó e kó bisa Nyanmian'n, o 'fa man wó.”

23 Zozi nwan: “Wó nianman'n, o 'ba jasv.”

24 Maati nwan: “Mún sí ke cian mó mán'n kó yue'n, mín nianman'n fi ewue nun 'jasv.”

25 Zozi nwan: “Svanlan'n m'ó cín menian o man bé ngvan'n y'ó le mín. M'ó kó le mín kó li'n, se o wu bóbó a, o 'nyan ngvan. 26 Yé svanlan mó yí anyinwósue nun o kó le mín kó li'n, o nwu man kón lé. Asu e de ejóle só'n di o?”

27 Maati nwan: “Yuo o, mún de mún di ke *Kilisi'n y'ó le wó, Nyanmian Awa'n m'ó se ke o ba mán nun anun'n y'ó le wó.”

28 Mó Maati hanlun só yueli'n, o kó sa kó hó awulo kó tu yí nianman bala Mali asule, yí nwan: “Yé Mún a a, yí nwan e bála.” 29 Mó Mali tli ejóle só'n, o kó jasv, o kó fa atin'n, o le kpó Zozi. 30 Anun Zozi wólólí man kulo nun anun, líka kónmgbá'n mó Maati yacilí yí'n, ebele yé o halí o. 31 Mó Zufu'n-mó mó be gua awulo ebele be le cíci Mali alva'n nwunlín ke o'a jasv, o le kó nde-nde'n, bé kusv be kó jasv be kó si yí sv. Be jonlun ke Mali le kó seka nun asu elo 'kó sun.

32 Mó Mali julí líka mó Zozi jin'n, o kó kótó yí nyunnun ebele, yí nwan: “Yé Mún, se o ti ke e wó ewa a, ahan mín nianman nun a nwu man.”

33 Ke Mali 'kan só nun ala, o kó sísa yí sa kó gua yí ti o non Zufu'n-mó kwalaa be le yí awóle. Mó Zozi nwunlín ke be le yí awóle'n, ewue nun anwon eya kó hun yí dede yí nwón kó wósu yí. 34 Yí nwan: “Emó sieli yí nin?”

Bé nwan: “Yé Mún, bala ba nian.”

35 Mó be falí atin'n mó be 'kó'n, anun Zozi anyin emvin le ba.

³⁶ Ebele ala, Zufu'n-mo anun mmie-mo nwan: "Emo nian, o kulo Lazaa ejole kpa o!"

³⁷ Mmie-mo kusu nwan: "Yi mo tikeli anyinsinlinwafue nun anyin'n, ahan o yoli maan Lazaa a wu man"

³⁸ Mo be hanlin so'n, Zozi ko fe eya kpa, o ko kpunlu yi konvin abu. O fi ebele yi nuan yo le seka nun asu. Seka so'n, b'a koto yi buka kon anun, b'a kpe anuan kon b'a to yi nwon ke sua ye b'a kunndo ebue kpili kon b'a fa b'a nyin yi anuan.

³⁹ Zozi nwan: "Emo yi ebue'n mo nyin anuan'n."

Mo Zozi anuan teli'n, Maati nwan: "Ye Min, ke ye wo nun'n, mun junlu ke o le ban. O sanlu ke, ke be sieli yi'n, yi ele nnan ahi."

⁴⁰ Zozi nwan: "M'an ngan m'an ngele man wo ke se e de di a, e 'nwun Nyanmian anunminnyanmun nun o?" ⁴¹ Ehi a, be ko kunndo ebue'n mo nyin anuan'n. Zozi ko to yi ti anwunno, yi nwan: "Min Si, mun 'da wo asi ke a tie min ejole nun o. ⁴² Mun si ke e tie min dahuu, nan ke e ko yo nan be mo b'a ta b'a si b'a yia min nun a le a li ke wo ye e swanlu min'n, yi ti ye o man mun kan so o."

⁴³ Mo Zozi hanlin so yueli'n, o tianlu nun sele kpa, yi nwan: "Lazaa, fi elo fite!"

⁴⁴ Ebele ala, Lazaa fi seka nun anun ko fite. O fite a, anun etanlan'n mo be fali be sieli yi'n te fofu yi nwon.

Mo fiteli'n, Zozi nwan: "Emo nyannji yi nwon etanlan'n, nan be yaci yi maan o ho."

⁴⁵ Asinbenwon like so'n mo Zozi yoli'n, o man Zufu'n-mo mo be wali Mali alua ecie'n, be don be leli yi be lili. ⁴⁶ Be nun mmie-mo kusu holi toli *Falisifue'n-mo be hanlu like so'n mo Zozi yoli'n heleli be.

⁴⁷ Ehi a, Falisifue'n-mo nun Nyanmian *teyifue mgbain'n-mo ko bubu Zufu mgbain abulasu'n mo be di be man nun anun ejole nun amannue, be kwalaa be ko yia, be nwan: "Bian ehi muonun, ye yo yi se? Asinbenwon ninng'e mo le yo'n ti man nzemunde. ⁴⁸ Se ye yaci yi maan o di junman so ehi a, menian'n-mo kwalaa 'ba le yi di, ese o 'ba man *Lomun mgbain'n-mo kpati seci Nyanmian awulo'n nun ye man'n!"

⁴⁹ Be nuan a ndo man, be nun kon ko jasu, be fele yi Kayifu. Afue so nun anun, yi ye anun o ti *Teyifue Kpain nun o. Yi nwan: "Emo ndi man ejole bo fi! ⁵⁰ Asu emo nnwun man ke se swanlan kon wu menian'n-mo kwalaa ati a, o ti kpa tala ke man bondin'n ko bo o?"

⁵¹ Ejole'n mo Kayifu hanlu'n, nan ke yi muonun yi ngele ye anun o le fa kan so o. Nan kemofue so nun anun yi ye anun o ti teyifue kpain'n, yi so ati ye Nyanmian man o hanlu ke o di ke Zozi wu maan Izalaye man nun anun menian-mo kwalaa nyan be ti o. ⁵² Nan ke Izalaye man nun anun menian'n-mo konmgbala ala ye o 'wu man be o, nan o 'wu nan o kokuan Nyanmian amma'n-mo kwalaa mo b'a ba asanndue nun anuan. ⁵³ O fi cian so'n, Zufu mgbain'n-mo nwan be 'kun Zozi.

⁵⁴ Ehi ati, Zozi a nvite man bagua nun kon Zufu'n-mo afian. O nun yi menian'n-mo holi kulo'n mo be fele yi Efalayimun nun asu. O mantan ewa. O nun be, be tanlanlu ebele kaan.

⁵⁵ Mo ka kaan nan Zufu'n-mo a li be feti'n mo be fele yi *Paki'n, menian don kpa lili moa Zoluzalemone be holi tuli be nwon efian. ⁵⁶ Mo be wo Nyanmian awulo nun anun ebele'n, anun be le kpunnde Zozi. Be le bisa bisa be manngon'n-mo ke: "O ti se, asu o 'ba a feti elie'n bie anaan o ngo a man o?" ⁵⁷ O 'ba yo so'n, anun Nyanmian teyifue mgbain'n-mo nun Falisifue'n-mo a man atun ke swanlan kon biala mo si lka mo Zozi wo'n, o hele be maan be ho hyi yi.

12

*Mali 'ba gua Zozi aja anwɔn anatılı
(Matie 26.6-13, Maaki 14.3-9)*

¹ Ehi, m'ɔ anun ɔ ka cian nsian nán b'a li Zufu'n-mɔ feti'n mɔ be fele yí *Paki'n, Zozi kɔ sa kɔ hɔ kulo'n mɔ be fele yí Betanin nun asu. Ebele y'ɔ tinngeli Lazaa m'ɔ wuli'n fi ewue nun ɔ. ² M'ɔ juli elo'n, yí alie hunlin, nɔsɔba nun, yí manngɔn'n-mɔ kɔ tɔn alie be kɔ fa be kɔ sɔn yí eyefue. Anun Maati le sesie alie'n, bé mɔ be lila tɔbili nun anwɔn be le didi'n, Lazaa kɔsɔ wɔ bé nun bie. ³ Mmalasua'n-mɔ mɔ be sesie alie'n, Mali kɔsɔ wɔ bé nun ebele bie. M'ɔ be didili dede mɔ ɔ 'kɔ bie'n, Mali kɔ hɔ kɔ fa anatılı bondoman kɔn. Anatılı sɔ'n, be le baka bie be fele yí náá yê be fa be yɔ ɔ. Yí gua yɔ sɔ kpa. Anatılı'n m'ɔ wɔ bondoman nun anun'n, ɔ ti elitili sin. Mali kɔ butu yí Zozi aja nun anwɔn, ɔ kɔ fa yí ti enyuan'n kɔ cici. Anatılı nun efanlan'n kɔ fa sua nun anun.

⁴ Anun Zozi sɔanlan'n mɔ be fele yí Zudası Isikaliɔti wɔ ebele. Yí yê cian bie ɔ 'yɔ Zozi man ɔ. M'ɔ nwunlin yí sɔ'n, yí nwan: ⁵ "Sɛ ɔ ti ke be tɔnunlin anatılı ehi jete fufue eya nsan yê be falı yí esika'n be manlin ehianfue'n-mɔ a, ahan ɔ ti kpa." ⁶ Nán ke ehianfue'n-mɔ anwɔn ejɔnlian m'ɔ jɔnlin ti yê ɔ man ɔ le kan sɔ ɔ, nan awofue y'ɔ le yí. Esika kaan mɔ be kɔ fa be kɔ hye bé'n, yí yê ɔ fa sie ɔ. Be fa be man yí a, ɔ di.

⁷ Nan mɔ Zozi tılı ejɔle'n mɔ Zudası hanlin'n, yí nwan: "Yaci Mali maan ɔ yɔ yí like'n m'ɔ le yɔ'n. Afi, anatılı ehi mɔ ɔ'a butu yí mín ja nun asu ewa'n, cian mɔ n gɔ wu'n, ebiale'n mɔ be 'bia mín'n yê ɔ le di mɔa bia mín nun ɔ. ⁸ Ehianfue'n-mɔ die, cian daa emɔ non be wɔ ewa. Nan mín die, min non emɔ le ndanlan man ewa dede ɔ nga man ebele."

⁹ Mɔ Zufu'n-mɔ dɔɔn tılı ke Zozi wɔ Betanin'n, be kɔ kpɔ yí elo. Kɔsɔ nán ke Zozi angɔnmun ati yê be hɔli ɔ, nan bé nwan be 'kɔ a nian Lazaa mɔ ɔ'a hun yí'n.

¹⁰ Nyanmian *teeyifue mgbain'n-mɔ nwan be 'kun Lazaa kɔsɔ. ¹¹ ɔ sanlin ke yí dunman nun ati, Zufu'n-mɔ dɔɔn nzi man bé sɔ kɔn, nan Zozi yê be de yí be di ɔ.

*Zozi 'ba wɔlv Zoluzalemɔn kulo nun anun
(Matie 21.1-11, Maaki 11.1-11, Luku 19.28-40)*

¹² Zozi lalı Betanin, mɔ yí alie hunlin'n, meninsɔnman'n mɔ be walı *Paki' elie'n, be kɔ ti ke Zozi le ba Zoluzalemɔn. ¹³ Be kɔ hɔ kɔ kpikpe aye male, be kɔ fa be kɔ le Zozi atun. Be 'kɔ a, anun be le tian be te be fele yí. Bé nwan: "Hozanna!

Nyanmian yíla Izalayɛ Belemgbin'n m'ɔ le ba wɔ Yé Mın Nyanmian dunman nun'n!"

¹⁴ Zozi kɔ nyan afunlunmun baa kɔn ɔ kɔ fu kɔ tanlan sɔ ke be heleli yí daba wɔ *Ehele Ejɔle nun anun'n. Bé nwan:

¹⁵ *Zoluzalemɔn menian, nán be sulo.*

*Emɔ nían, emɔ belemgbin'n ti
afunlunmun baa kɔn sɔ, ɔ le ba.*

¹⁶ Ehi, alimɔa nun anun, Zozi menian'n-mɔ a ndı man ejɔle sɔ'n-mɔ abu. Nan mɔ Zozi fi ewue nun tinngeli mɔ Nyanmian wulalı yí anunminnyanmɔn yueli'n, afı sian'n, be nwunlin ke yí nwɔn ejɔle fɔɔn yê Ehele Ejɔle'n hanlin nun ɔ, like mɔ be yɔli yí'n manlin ejɔle sɔ'n kpınlin sɔ.

¹⁷ Mɔ Zozi feleli Lazaa m'ɔ tinngeli yí fi ewue nun'n, bé kwalaa mɔ anun be wɔ ebele'n, be lili mɔ be nwunlin yí nun anwɔn adanzie. ¹⁸ Nzɔle ehi ati y'ɔ man menisɔnman'n walı kpalı yí atun ɔ. ¹⁹ Mɔ Falisifue'n-mɔ nwunlin yí sɔ'n, bé nwan: "Ebia-mɔ, emɔ nían, y'a fe mgban ɔ, se ye hyılı yí ngelemɔ nun an, ahan

ye nyanlun su nvaswe. Nan kikaala ke ye wo nun'n die o'a kpa yi nwon. Be nian, man bondun'n kwalaa si yi so!"

Zozi 'ba han yi ewue nun anwon ejole

²⁰ Bé mō be walɩ Zoluzalemɔn ebele feti nun anun ke be 'ba a su Nyanmian'n, *Geleki ngokɔn wō bé nun. ²¹ Geleki sɔ'n-mō hō tɔli Zozi sɔanlan'n kɔn, be fele yi Filipu. Ɔ fi Galile man nun anun, kulo'n mō be fele yi Betsayida nun asu. Geleki sɔ'n-mō nwan: "Nja bian, ye kulo ke ye nwun Zozi anwon." ²² Mō Filipu tɔli ejole sɔ'n, ɔ kō hō kō tɔ Andele, ɔ kō bō yi amanniε. Bé munnyuan be kō hō kō tɔ Zozi be kō han be kō hele yi.

²³ Mō Zozi tɔli ejole sɔ'n, yi nwan: "Sian die, mele'n m'ɔ se ke be wula Mān Baa nun anunminnyanmɔn nun a ju. ²⁴ Nan mun kan yi ananhole mun kele emō ke *bele baa'n mō be kō lua'n, se ɔ'a mgbolo man asiε nun abu a, ɔ ngwala ɔ nvifi man ɔ nzu man mma. Cian daa ɔ la ebele kɔnlɔn-ngɔnlɔn. ²⁵ Sɔanlan m'ɔ ti ahyɔan ɔ kulo yi kunnun'n, ɔ nnyan man ngvan. Nan sɔanlan m'ɔ eyuadi εte εhi anun ɔ kulo εhunlun-mō ɔ buka bé'n, ɔ 'nyan nyanmiansu ngvan m'ɔ le man ayueliε'n. ²⁶ Sɔanlan biala m'ɔ kulo ke ɔ yō mɩn sɔanlan'n, ɔ sɩ mɩn su. Yi die anun lika mō n di'n, yi kusɔ, ɔ tanlan ebele bie. Sɔanlan m'ɔ sɔ mɩn'n, mɩn Si 'man yi asaswe.

²⁷ "Kikaala die, mɩn ti anun a seci mɩn. Nan kusɔ nzu ejole die ye mɩn 'kan ɔ? N ze ke, mɩn Si, de mɩn fi yale'n m'ɔ le 'ba tɔ mɩn wō dɔε εhi anun anaan? Cεεε, mɩn ngan man sɔ, ɔ sanlun ke yi ti ye m malɩ ɔ. ²⁸ Mɩn Si, wula wō dunman nun anunminnyanmɔn!"

Zozi hanlun sɔ ala, anie bie kō te anwunno εlo. Anie sɔ'n nwan: "Mɩn dunman'n, m'an wula yi anunminnyanmɔn dada angɔnmɩn, εse mele'n m'ɔ le ba nun anun, mɩn 'wula yi biekun."

²⁹ Meninsɔnman'n mō be jijin ebele mō be tɔli anie sɔ'n, bé nun mmie-mō nwan: "Nyanmian'n le kan nun."

Mmie-mō kusɔ nwan: "Nyanmiansu bɔfve kɔn a han ejole a hele yi."

³⁰ Zozi nwan: "Nán mɩn ti ye anie sɔ nun a te ɔ, nan emō ati ɔ. ³¹ Bele mō mán'n ndεε ebua cian nun a ju ɔ. *Abɔnsanmɔn m'ɔ ti mán nun asu kpain'n, sian die, be 'ba ju yi be tɔ gua su. ³² Nan mɩn kusɔ, se be sinnze mɩn anwunno yue a, m 'ba hyɔin menian'n-mō kwalaa mɩn ba mɩn nwon." ³³ Ɔ hanlun sɔ ɔ heleli ewue εhɔle kɔn'n mō ɔ 'fa wu'n.

³⁴ Ke yi nvan 'tɔ ala, menian'n-mō nwan: "Mala kalata nun anun, ye tɔli ke bé nwan *Kilisi'n mō ɔ 'ba le ye ti'n, ɔ nwu man lé. Nan ɔ yō se mō wō nwan *Mān Baa'n, be 'ba sinnze yi anwunno ɔ? Mān Baa'n muonun, ɔ ti yi die se?"

³⁵ Zozi nwan: "Kikaala die, kanlanniε'n te wō emō afian εwa. Kemō emō te nwun asi'n, emō nánndi atin'n mō n geleli emō nun asu. Nán awosin'n ba a, anin emō a mminlin man. Ɔ sanlun ke sɔanlan m'ɔ nanndi awosin nun'n, ɔ nzi man lika m'ɔ le kō ɔ. ³⁶ Kemō emō te le kanlanniε nun εwa'n, emō lé yi be lí, nán emō a kaci kanlanniε nun anun menian." Mō Zozi hanlun ejole sɔ'n yueli'n, ɔ fi bagua nun ɔ non yi menian'n-mō hɔli fiaki kaan.

³⁷ Ɔ yɔli asinbenwɔn ninngε'n dɔɔn menian'n-mō anyunnun ebele, nan kusɔ b'a nne man yi b'a nni man. ³⁸ Ɔ man ejole'n mō Nyanmian Kpɔmanfve *Ezayi hanlun'n, kpɩnlun sɔ. Ezayi hanlun ke:

*Yé Mɩn, ejole'n mō ye hanlun'n,
nwan ye ɔ leli lili ɔ? Wɔ anwɔnsele'n
mō a yi a hele'n, nwan ye ɔ buli yi like ɔ?*

³⁹ Be ngwala man ke be de be di, afi Ezayi hanlun biekun ke:

40 Nyanmian a sin bé nyin'n,

o man be nnwun man asi kón.
 O'a kaci bé ajvnlín'n,
 o man be ndi man yí ejòlè'n kón.
 Afi, be ti a,
 bé 'sa bé nzin be ba yí nwón
 o fa bé ete'n-mò ce bé.

⁴¹ Ezayi lili m̀ba nwunlin Zozi anunminnyanm̀wón'n daba, yí ti yê o man o hanlin yí nwón ejòlè nun o.

⁴² Nan k̀suv Zufu mgbain'n-m̀o anun, mmie-m̀o d̀wón leli Zozi lili. Nan *Falisif̀e'n-m̀o dunman nun, be ngan man, be sulo ke be k̀o f̀wan bé as̀wón nun nun anun. ⁴³ Afi se menian'n-m̀o b̀o bé dunman kpa a, be kulo be tala ke Nyanmian k̀o b̀o bé dunman kpa'n.

⁴⁴ M̀o Zozi fi menins̀wman nun anun o 'ba h̀o'n, o tianlin nun hanlin ke: "S̀wanlan biala m̀o de m̀ín di'n, nán m̀ín ng̀wmmun yê o de m̀ín di o, nan anun o de s̀wanlan'n k̀suv m̀o s̀wanlin m̀ín'n di. ⁴⁵ S̀wanlan m̀o k̀o nwun m̀ín'n, anun o ti ke o'a nwun m̀o s̀wanlin m̀ín'n. ⁴⁶ M malí m̀ân nun anun ke kanlanǹe, o man s̀wanlan biala m̀o de m̀ín di'n, o nga man awosin nun.

⁴⁷ "S̀wanlan m̀o k̀o ti m̀ín ejòlè'n, m̀o o'a nne o'a nni man'n, nán m̀ín yê m̀un 'bua yí ndeè o. O sanlin ke m malí ke m 'ba le m̀ân nun ati ngwan, m'an mma man ke m 'ba tua m̀ân'n nyòl̀e ete nun anwón kale. ⁴⁸ S̀wanlan m̀o k̀o ju m̀ín k̀o tv, m̀o nne man m̀ín ejòlè'n nni man'n, o le yí ndeè ebuaf̀e. Cian m̀o li sian nun anun, ninngè'n m̀o m̀un kekele em̀o'n, yê be 'fa be bua yí ndeè o. ⁴⁹ Afi nán m̀ín ng̀wmmun m̀ín tunm̀ín yê m'an fa m'an han ejòlè nun o. Nan Siè'n m̀o s̀wanlin m̀ín'n, yí muonun yê o heleli m̀ín ejòlè'n m̀o di m̀o m̀un kan'n, o non ninngè'n m̀o di m̀o m̀un kekele nun o. ⁵⁰ Yê m̀un si ke like m̀o k̀o hele'n, o man be nyan ngwan m̀o le man ayuel̀e. Yí ti, m̀o m̀un kan m̀un kele em̀o'n, ke Siè'n heleli m̀ín'n yê m̀un kan nun o."

Zozi 'ba nwunzin yí menian'n-m̀o aja nun anwón

13

¹ M̀o anun Zufu'n-m̀o 'ba li bé feti'n m̀o be fele yí *Paki'n, Zozi si ke d̀e'n m̀o o 'fa jasv asi ewa k̀o yí Si anwón el̀o nuna a ju. Yí mel̀e kaan'n m̀o lili yí as̀e nun asv ewa'n, o hulol̀i yí menian'n-m̀o dede o juli yí ayuel̀e.

² Ehi, ǹs̀uba nun, anun Zozi non yí menian'n-m̀o lula t̀b̀il̀i nun anwón, be le didi. Sim̀wón Isikaliot̀i awa Zudas̀i ẁo bé nun ebele bie. O 'ba ỳo s̀o'n k̀suv, anun *Ab̀ansanm̀wón nun a fa a wula Zudas̀i ah̀wónlin nun dada ke o yí Zozi m̀án. ³ Zozi diè, o si ke o fi yí Si anwón el̀o yê o wal̀i o, o di ke o sá h́o yí nwón el̀o. Èse o si ke Nyanmian a fa ninngè'n kwalaa a wula yí sa nun. ⁴ Anun Zozi wula taladiè nnyuan, k̀wón ẁo yí bv yê k̀wón ẁo sv. Zozi fi t̀b̀il̀i nun anwón o k̀o jasv, o k̀o yí yí anwunno taladiè'n m̀o wula sv'n k̀o gua yí ebele, o k̀o ha yí bv diè'n. O k̀o fa duku k̀wón o k̀o kp̀e yí bv. ⁵ O k̀o h́o k̀o kaci nzue k̀o gua basi k̀wón anun, ebele ala, o k̀o b̀o yí bv, o le nwunzin yí menian'n-m̀o aja nun anwón. O 'nwunzin anun o le fa duku'n m̀o k̀p̀e yí bv'n cici.

⁶ M̀o nwunzinlin bé ja'n-m̀o anwón dede m̀o toli Sim̀wón P̀iel̀i'n, Sim̀wón P̀iel̀i nwan: "Yé Mun, ẃo yê e 'nwunzin m̀ín ja nun anwón o?"

⁷ Zozi nwan: "Like'n m̀o m̀un ỳo'n, e nyan t̀li man yí bv, nan cian bie dede e 'ba ti yí bv."

⁸ P̀iel̀i nwan: "Cecè, m̀ín diè m̀un mman e nnwunzin man m̀ín ja nun anwón lé."

Mə Simɔn Pielɪ hanlɪn sɔ'n, Zozi nwan: "Simɔn Pielɪ, se a mman m'an nɔwunnzin man wɔ ja nɔn anwɔn an, anɔn ε nɔn mɪn le kpaci."

⁹ Simɔn Pielɪ nwan: "Se yɪ sɔ a, anɔn nɔwunnzin mɪn sa'n-mɔ anwɔn nɔn mɪn ti nɔn asɔ buka sɔ."

¹⁰ Zozi nwan: "Svanlan m'ɔ kɔ bia kɔ yue'n, ɔ nɔwunnzin yɪ ja nɔn anwɔn ala anɔn ɔ'a yue, ɔ sanlɪn ke yɪ nɔwɔn ti bɔkɔ-bɔkɔ. Emɔ kɔsɔ, bɛ nɔwɔn a ti, kɔsɔ nɔn emɔ kɔvalaatin ɔ." ¹¹ Zozi sɪ svanlan'n m'ɔ le 'ba yɪ yɪ man'n, yɪ ti yɛ ɔ le kan ke nɔn bɛ kɔvalaatin yɛ bɛ nɔwɔn a ti ɔ.

¹² M'ɔ nɔwunnzinlin bɛ ja'n-mɔ anwɔn yueli'n, ɔ falɪ yɪ taladi'e'n m'ɔ yili'n ɔ wulali, ɔ salɪ hɔli lali tɔbulɪ nɔn anwɔn. Yɪ nwan: "Like'n mɔ m'an yɔ emɔ'n, asɔ emɔ ti yɪ bu ɔ?" ¹³ Yɪ bu y'ɔ le ke, emɔ fele mɪn Kpain, ese emɔ fele mɪn Mɔnlian, ɔ ti ananhɔle, ɔ sanlɪn ke n di yɪ sɔ sakpa. ¹⁴ Nan se mɪn mɔ n di emɔ kpain, ese n di emɔ amun'n, se m'an nɔwunnzin emɔ aja'n-mɔ anwɔn an, ɔ se ke emɔ kɔsɔ anɔn kɔn biala nɔwunnzin ehɔnɪn-mɔ aja nɔn anwɔn. ¹⁵ M'an yɔ sɔ m'an hele emɔ ke emɔ kɔsɔ nɪan sɔ bɛ yɔ bie bɛ mɔn bɛ manngun'n-mɔ. ¹⁶ Nan mɔn kan yɪ ananhɔle mɔn kele emɔ ke akɔa'n ti man kpili ndala man yɪ mɔn'n. Yɛ svanlan mɔ bɛ kɔ svan yɪ'n, ɔ ti man kpili ɔ ndala man svanlan'n m'ɔ svanlɪn yɪ'n. ¹⁷ Sian di'e mɔ emɔ a ti yɪ sɔ'n, se emɔ fa sɔ a, nyila 'kan emɔ.

¹⁸ "Nɔn emɔ kɔvalaa anwɔn ejɔle yɛ mɔn kan ɔ. Mɔn sɪ emɔ mɔ m'an fele bɛ'n. Nan ejɔle'n mɔ *Ehele Ejɔle'n hanlɪn'n, ɔ di ke ɔ kpun sɔ. Bɛ heleli ke:

*Svanlan'n m'ɔ nɔn mɪn le didi'n,
ɔ 'ba fa mɪn kaci yɪ kpɔfɔe.*

¹⁹ "Mɔn di mɔa mɔn kan ejɔle sɔ'n mɔn kele emɔ, yɪ di'e, cian mɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ ejɔle kɔ ju'n, anɔn emɔ de svanlan ehɔle kɔn'n mɔ n di'n di. ²⁰ Mɔn kan yɪ ananhɔle mɔn kele emɔ ke, svanlan biala m'ɔ kɔ le svanlan mɔ n gɔ svan yɪ'n, anɔn mɪn muonun yɛ ɔ'a le mɔn ɔ. Yɛ m'ɔ kɔ le mɔn'n, anɔn ɔ ti ke svanlan'n m'ɔ svanlɪn mɔn'n yɛ ɔ'a le yɪ ɔ."

Zozi 'ba han ke Zudasɪ 'ba yɪ yɪ man

(Matie 26.20-25, Maaki 14.17-21, Luku 22.21-33)

²¹ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yueli'n, yɪ lua bɔli yɪ nɔwɔn, nɔn ɔ'a se ke: "Mɔn kan yɪ ananhɔle mɔn kele emɔ ke emɔ anɔn kɔn 'ba yɪ mɔn maan bɛ cɪ mɔn."

²² Yɪ menian'n-mɔ anyɪn totua bɛ nyunnun, bɛ nzɪ man svanlan'n mɔ Zozi le kan yɪ nɔwɔn ejɔle'n. ²³ Zozi menian'n-mɔ anɔn kɔsɔ, kɔn wɔ nɔn, yɪ di'e Zozi kulo yɪ kpa. Kɔn sɔ'n lali yɪ nɔwɔn ebele. ²⁴ Ebele ala, Simɔn Pielɪ kɔ bɔ yɪ anyɪan ke ɔ bɪsa Zozi maan ɔ hɛle svanlan'n m'ɔ le kan yɪ ejɔle'n.

²⁵ Kemɔ svanlan sɔ'n kɔsɔ nzɪ man mɔ ɔ 'ba yɪ Zozi svan'n, yɪ kɔsɔ ɔ kɔ fa yɪ ti kɔ bɔ Zozi anwɔn ɔ kɔ bɪsa yɪ ke: "Anɔn, Yɛ Mɔn, zwan svanlan di'e ɔ?"

²⁶ Zozi nwan: "Mɔn fa mɔn kpaɔn'n mɔn bɔ tolo nɔn anɔn, nan svanlan mɔ n gɔ fa n gɔ man yɪ'n, yɪ dein yɪ ɔ." Ke yɪ nɔvan 'tɔ ala, ɔ kɔ fa kpaɔn'n kɔ bɔ tolo nɔn anɔn ɔ kɔ man Simɔn m'ɔ fi Isikaliɔti nɔn awa Zudasɪ. ²⁷ Mɔ Zudasɪ 'de kpaɔn nɔn ala, *Abɔnsanmɔn, mɔ *ebele anɛ nɔn anɔn bɛ fele yɪ *Satan'n, kɔ wɔlv yɪ nɔn. Nɔn Zozi a se yɪ ke: "Like'n mɔ ε 'yɔ'n, yɔ yɪ nde-nde." ²⁸ Like ati m'ɔ man ɔ hanlɪn sɔ'n, bɛ mɔ bɛ nɔn yɪ le di alɛ'n, bɛ fi'i b'a ndɪ man yɪ bu. ²⁹ Kemɔ Zudasɪ yɛ ɔ fa bɛ esika'n sie'n, bɛ dɔɔn kpa bɛ jɔnlɪn ke Zozi nwan ɔ hɔ tɔ like mɔ bɛ 'fa bɛ di feti'n, anaaɔn ɔ hyɛ ehianfɔe'n-mɔ like. ³⁰ Ke Zudasɪ leli kpaɔn nɔn ala, ɔ kɔ fite. Yɪ temɔn sɔ nɔn anɔn, anɔn alɛ le san.

Zozi 'ba man yɪ menian'n-mɔ mala fɔfɔle

³¹ Ke Zudasɪ 'fite ala, Zozi nwan: "Sian di'e, Nyanmɔn a wula *Mɔn Baa nɔn anɔnminnyanmɔn yɛ ɔ nanndɪ *Mɔn Baa nɔn asɔ, anɔnminnyanmɔn a

han Nyanmian. ³² Se ɔ nanndi Mân Baa nun asu anunminnyanmɔn a han Nyanmian an, Nyanmian kɔsu 'ba wula yí anunminnyanmɔn bie. ɔ 'ba yɔ yí sɔ kikaala.

³³ "Mín nma-mɔ, mún 'tanlan emɔ anwɔn ewa meɛ kaan sɔa biekan. Emɔ 'ba kpɔndɛ mín, nan mɔ n ganlun n geɛli Zufɔ'n-mɔ, mún kan mún keɛ emɔ kɔsu sian'n. Lika mɔ mún kɔ'n, emɔ ngɔala man elɔ bie kɔ.

³⁴ "Mún man emɔ mala fufɔle: emɔ húlɔ bé nwɔn. ɔ se ke emɔ kulo bé nwɔn ke m gbɔnlun n gulɔli emɔ'n. ³⁵ Se emɔ kulo bé nwɔn an, menian'n-mɔ kɔalaa 'ba nwun ke emɔ ti mín menian sakpa."

Zozi 'ba han ke Pɛli 'ba se ke ɔ nzi man yí

(Matie 26.31-35, Maaki 14.27-31, Luku 22.31-34)

³⁶ Mɔ Zozi hanlun sɔ'n, Simɔn Pɛli kɔ bisa yí ke: "Yé Mún, anun nin kpa yê e le kɔ ɔ?"

Zozi nwan: "Lika mɔ mún kɔ'n, e ngɔala man mín sɔ si kikaala, nan cian bie dede e 'ba kpɔ mín."

³⁷ Pɛli nwan: "Yé Mún, nzuke ati yê mún ngɔala man wó sɔ si kikaala ɔ? Wó dunman nun, se ɔ di mɔ mún wu bɔbɔ a, mún 'wu."

³⁸ Ehi a, Zozi nwan: "Pɛli, asu wó nwan e 'wu mín dunman nun sakpa? Nan nian, mún kan yí ananhɔle mún keɛ wó ke ɔ nɔn dede mɔ akɔ'n 'bɔ kokolokoo'n, anun a han yí fá nsan ke e nzi man mín."

14

Atin'n mɔ be fa be kɔ Siɛ nun anwɔn elɔ'n y'ɔ le Zozi

¹ Mɔ Zozi hanlun sɔ yueli'n, eɛe ɔ kɔ kpe yí nyɔn yí menian'n-mɔ elɔ, yí nwan: "Nán be man bé lɔa bɔ bé nwɔn, emɔ lé Nyanmian be lí, eɛe emɔ lé mín kɔsu be lí. ² Mún Si awulo elɔ, dabɛle ngɔnmun wɔ eɛɛle. Mún 'kɔ a sesie lika mún man emɔ. Se ɔ ti man sɔ a, ahan n ganlun n geɛli emɔ. ³ Se mún kɔ nán mún sesie lika'n yue a, mún 'sa mún ba, mún fa emɔ mún kɔ, nán lika mɔ n di'n, emɔ kɔsu tanlan eɛɛle bie. ⁴ Lika mɔ mún kɔ'n, emɔ si yí atin'n."

⁵ Mɔ Toma tili ejɔle sɔ'n, yí nwan: "Yé Mún, ye nzi man lika mɔ e le kɔ'n, ɔ 'yɔ se nán y'a nwun yí atin'n?"

⁶ Ehi a, Zozi kɔ bua yí ke: "Atin'n, nɔn ananhɔle'n nɔn ngɔan'n y'ɔ le mín muonun. Sɔanlan fíi ngɔala man ke ɔ sɔn lika fufɔle ɔ kɔ mín Si anwɔn elɔ sannan ɔ 'nanndi mín sɔ. ⁷ Se ɔ ti ke emɔ si mín an, ahan emɔ 'si mín Si. Kɔsu kikaala die, emɔ a nwun yí, emɔ si yí."

⁸ Filipɔ nwan: "Yé Mún, keɛ yé Siɛ'n nán man yé ahɔnlun tó yé kunnun."

⁹ M'ɔ hanlun sɔ'n, Zozi nwan: "Filipɔ, yí ti, dada angɔnmun ehi mɔ mún nɔn emɔ ti ewa'n, e nzi man mín? Sɔanlan m'ɔ kɔ nwun mín'n, anun ɔ'a nwun mín Si, nan nzuke ati yê wó nwan n géle emɔ Siɛ'n? ¹⁰ E nne nni man ke n wɔ Siɛ nun anun yé Siɛ'n kɔsu wɔ mín nun ɔ? Ejɔle'n mɔ mún kan mún keɛ emɔ kɔalaaatin ewa'n, ɔ fi man mín muonun. Siɛ'n m'ɔ wɔ mín nun'n yê ɔ le di junman sɔ nun ɔ. ¹¹ Se mún kan ke n wɔ Siɛ nun anun yé Siɛ'n kɔsu wɔ mín nun an, emɔ lé lí. Se yí bɔbɔ emɔ nne nni man an, emɔ nían asinbenwɔn ninng'e'n mɔ mún yɔ'n nán be lé be lí. ¹² Mún kan yí ananhɔle mún keɛ emɔ ke sɔanlan biala m'ɔ de mín di'n, asinbenwɔn ninng'e'n mɔ mún yɔ'n, yí kɔsu ɔ 'yɔ bie. Yí die'n bɔbɔ mɔ ɔ 'yɔ'n, ɔ 'tala mín die'n. ɔ sanlun ke mún kɔ Siɛ nun anwɔn elɔ. ¹³ Like biala mɔ emɔ kɔ seɛle wɔ mín dunman nun'n, mún 'fa mún man emɔ, nán ɔ nanndi Baa nun asu menian'n-mɔ kɔalaa a wula Siɛ nun anunminnyanmɔn. ¹⁴ Emɔ seɛle like biala wɔ mín dunman nun an, mún 'yɔ mún man emɔ."

Zozi 'ba han Wawe Nwanzan-nwanzan nun anwɔn ejɔle

¹⁵ Eɛe Zozi Nwan: “Se emɔ kulo mɔn sakpa a, emɔ lɔ mɔn mala nun asu. ¹⁶ Mun 'ba seɛ mɔn Si maan ɔ man emɔ *Bɔkafɔe fufɔle m'ɔ nun emɔ 'tanlan dahuu. ¹⁷ ɔ ti Wawe m'ɔ kan ananhɔle. Mɔn nun anun menian'n-mɔ mɔ be nne man mɔn be nni man'n, be ngwala man ke be nyan yɔ, ɔ sanln ke be nnwun man yɔ, eɛe be nzi man yɔ. Nan emɔ die, emɔ si yɔ, ɔ sanln ke ɔ nun emɔ y'ɔ ti ɔ, eɛe ɔ 'ba tanlan emɔ anun. ¹⁸ Mun ngo yaci man emɔ angonmun ke awusian. Nan mun 'ba sa mun ba emɔ anwon biekun. ¹⁹ ɔ'a ha mele kaan bie, mɔn nun anun menian'n-mɔ ngo nwun man mɔn kɔn. Nan emɔ die, emɔ 'ba nwun mɔn. Kemɔ mɔn lili n di asi'n, emɔ kusu 'ba nyan ngwan be tanlan asi bie. ²⁰ Se cian sɔ'n ju a, emɔ 'ba nwun ke n wɔ mɔn Si anun, emɔ wɔ mɔn nun, yɛ mɔn kusu n wɔ emɔ anun. ²¹ Like mɔ mɔn kekele emɔ'n, swanlan mɔ yɔ nyin kɔ sɔ yɔ m'ɔ kɔ fa kɔ sie'n, yɔ yɛ anun mun si ke ɔ kulo mɔn ɔ. Swanlan sɔ'n, mɔn Si 'kulo yɔ, mɔn kusu mɔn 'kulo yɔ, mun 'yɔ mɔn nwon mun kele yɔ.”

²² Mɔ Zudi (nɔn Zudasɔ Isikalɔti ɔ) tili ejɔle sɔ'n, yɔ nwan: “Yɛ Mun, ɔ yɔ se mɔ wɔ nwan e nyɔ man wɔ nwon e ngele man mɔn nun anun menian nga'n-mɔ mɔ be nne wɔ be nni man'n, nan yɛ ngonmun ala yɛ e 'yɔ wɔ nwon kele yɛ'n?”

²³ Ehi a, Zozi kɔ bua yɔ ke: “Swanlan m'ɔ kulo mɔn'n, ɔ di mɔ mɔn kan nun asu. Mun Si 'kulo yɔ, eɛe mun nun mɔn Si ye 'ba yɔ nwon nɔn ye nun yɔ tanlan. ²⁴ Swanlan m'ɔ ngulo man mɔn'n, mɔ mɔn kan'n, ɔ nni man su. Ejɔle kwalaa mɔ emɔ ti ke mun kan'n, ɔ fi man mɔn muonun, nan Sie'n m'ɔ swanln mɔn'n, yɔ yɛ ɔ le kan ɔ.

²⁵ “Mun kan ejɔle sɔ'n mun kele emɔ wɔ abele mɔ n de wɔ emɔ afian ewa'n. ²⁶ Nan mɔn dunman nun Sie'n 'ba swan *Bɔkafɔe'n, Wawe Nwanzan-nwanzan'n. ɔ 'ba hehele emɔ ninng'e'n-mɔ kwalaa tin eɛe ɔ 'ba man emɔ ati kacɔ ejɔle'n kwalaa tin mɔ m'an han m'an hele emɔ'n. ²⁷ Mun yaci emɔ alvacicie nun. Mɔn alvacicie die'n yɛ mun fa mun man emɔ ɔ. Alvacicie'n mɔ mun fa mun man emɔ'n, ɔ nun eyuadi nun anun die'n ti man kɔn. Nɔn be man bɛ lɔa bɔ bɛ nwon, eɛe nɔn be sulo.

²⁸ “Emɔ a ti mɔ m'an han'n. M'an han m'an hele emɔ ke mun kɔ, nan kusu mun 'ba sa mun ba emɔ anwon biekun. Se ɔ ti ke emɔ kulo mɔn sakpa a, ahan Sie nun anwon eɔ mɔ mun kɔ'n, emɔ 'di yɔ nwon fe kpa. ɔ sanln ke Sie'n ti kpili tala mɔn. ²⁹ M'an li mɔa m'an han ninng'e sɔ'n-mɔ kwalaa anwon ejɔle m'an hele emɔ asannan nɔn bɛ eyɔle temɔn nun a ju su. Yɔ die, anun cian m'ɔ kɔ ju sɔ'n, emɔ de mɔ n ganln'n be di. ³⁰ Mun nun emɔ ye le njɔɔ man dɔɔn kɔn. ɔ sanln ke mɔn ehi asu kpain'n le ba. ɔ le man tunmin fɔ wɔ mɔn su. ³¹ Nan ɔ fata ke menian'n-mɔ nwun yɔ ke mun kulo Sie'n yɛ like mɔ mɔn Si kɔ hele mɔn ke n yɔ'n yɛ mun yɔ ɔ. Yɔ ti, be jɔso maan ye hɔ.”

15

Divin baka kpa'n y'ɔ le Zozi

¹ Mɔ Zozi hanln sɔ yueh'n, eɛe yɔ nwan: “Divin baka kpa'n y'ɔ le mɔn yɛ mɔn Si y'ɔ ti divin baka sɔ nun enianfɔe nun ɔ. ² Mɔn sa baa biala m'ɔ nzu man baa'n, mɔn Si 'ko to. Nan nunhan m'ɔ su'n, ɔ kpɔkpe nun kanlanman ɔ man ɔ yɔ kpa, nɔn ɔ'a hɔala mma biekun dɔɔn su. ³ Nan emɔ die, ninng'e'n-mɔ mɔ n geleli emɔ nun ati, emɔ anwon a ti dada angonmun. ⁴ Yɔ sɔ ati, emɔ fá bɛ nwon be bɔ mɔn, nɔn mɔn kusu, mun nun emɔ a tanlan dahuu. Divin baka nun asa baa'n m'ɔ tua man yɔ nwon'n, ɔ ngwala man baa su. Emɔ kusu, se emɔ a nva man bɛ nwon b'a mmɔ man mɔn an, emɔ ngwala man like kpa fɔ yɔ.

⁵ “Divin baka'n y'ɔ le mɔn, yɛ mɔn sa mma'n-mɔ y'ɔ le emɔ. Nunhan mɔ ɔ'a fa yɔ nwon ɔ'a bɔ mɔn, m'ɔ nun mɔn ti daa, mɔ mɔn kusu mun nun yɔ ti'n, ɔ 'yɔ nyɔle

kpa dɔɔn. Afɪ sɛ n nnɔn man nun an, emɔ ngɔala man like kpa fɪi yɔ. ⁶ Svanlan biala mɔ ɔ'a nva man yɪ nɔwɔn ɔ'a mmɔ man mɪn'n, anun ɔ ti ke baka nun asa baa'n mɔ b'a kpe b'a tɔ. ɔ 'yɔi be fa be tɔ sɪn nun be yala yɪ. ⁷ Se emɔ fa be nɔwɔn be bɔ mɪn, nɔn emɔ di mɪn ejɔle nun asɔ a, emɔ sele like biala mɔ emɔ kulo nun an, emɔ 'nyan yɪ. ⁸ Se emɔ yɔ nyɔlie kpa dɔɔn an, ɔ ti mɪn Si anunminnyanmɔn esɛ ɔ kele ke emɔ ti mɪn menian sakpa.

⁹ "Mɪn kulo emɔ ke mɪn Si kulo mɪn'n. Yɪ ti, emɔ mɔn n gulo bɛ daa. ¹⁰ Ke mɪn di mɪn Si mala nun asɔ m'ɔ kulo mɪn'n, mɪn kɔsɔ, se emɔ di mɪn mala nun asɔ a, mɪn 'kulo emɔ cɪan daa. ¹¹ M'an han sɔ m'an hele emɔ maan emɔ di fe nɔn esɛ emɔ fe elie'n yɔ kpili ke mɪn die'n. ¹² Mɪn mala'n y'ɔ le ke emɔ hulo bɛ nɔwɔn ke mɪn kulo emɔ'n. ¹³ Ehulo kpili kpa'n y'ɔ le svanlan m'ɔ wu yɪ manngɔn'n-mɔ dunman nun'n. ¹⁴ Se emɔ yɔ ninngɛ'n mɔ m'an hele emɔ nun an, anun emɔ ti mɪn manngɔn. ¹⁵ Mɪn mmu man emɔ ke mɪn ngɔa. ɔ sanlɪn ke mɪnliɪn ngan man yɪ nɔwɔn ejɔle kwalaa ɔ ngele man yɪ akɔa ke m'an yɔ yɪ'n. Mɪn bu emɔ ke mɪn manngɔn. ɔ sanlɪn ke ninngɛ'n kvalaatin mɔ mɪn Si heleli mɪn'n, m'an hele emɔ. ¹⁶ Nɔn emɔ yɛ b'a feleli mɪn b'a sie mɪn bɛ kpain ɔ. Nan mɪn muonun yɛ m'an fele emɔ mɪn nɔwɔn m'an wula emɔ junman nun ɔ. M'an yɪ emɔ ke emɔ hɔ, be hɔ lɪ junman be sɔ mma m'ɔ nzɛci man lɛ. Like biala mɔ emɔ kɔ sele mɪn Si wɔ mɪn dunman nun'n, ɔ 'fa man emɔ. ¹⁷ Like mɔ mɪn kpɔnnde emɔ elɔ'n y'ɔ le ke emɔ hulo bɛ nɔwɔn."

Mɔn nun anun menian'n-mɔ kpɔ Zozi nɔn bɛ mɔ be de yɪ be di'n

¹⁸ Mɔ Zozi tuli yɪ menian'n-mɔ fɔɔ yueli'n, ɔ kɔ han kɔ hele bɛ biegun ke: "Se eyuadi'n kpɔ emɔ a, emɔ nwɔn yɪ ke be lili mɔa be kpɔli mɪn. ¹⁹ Se emɔ ti eyuadi'n die lili a, ahan eyuadi'n nun anun menian'n-mɔ kulo emɔ ejɔle, ɔ sanlɪn ke bɛ bie y'ɔ le emɔ. Nan kemɔ m'an nɪan eyuadi'n nun anun m'an yɪ emɔ, mɔ emɔ ti man eyuadi'n die kɔn'n, yɪ ti yɛ be kpɔ emɔ ɔ. ²⁰ Emɔ kaci mɔ n ganlɪn n geleli emɔ'n: 'Akɔa biala ti man kpili ndala man yɪ mɪn'n'. Nan se b'a hele mɪn ahɔlɔwa a, be 'kele emɔ kɔsɔ bie. Se bɛ nyɪn sɔli mɪn ninngɛ'n mɔ n geleli bɛ nun an, ahan bɛ nyɪn 'sɔ emɔ kɔsɔ die'n. ²¹ Mɪn dunman nun ati, be 'fa ninngɛ sɔ'n kwalaa be yɔ emɔ, ɔ sanlɪn ke be nzɪ man svanlan'n m'ɔ svanlɪn mɪn'n. ²² Se ɔ ti ke m'an mma a ngan man ejɔle fɪi m'an ngele man bɛ a, ahan bɛ nɔwɔn saun. Nan sian die, mɔ m'an a a han ejɔle m'an hele bɛ, mɔ b'a nne b'a nni man'n, be nva man bɛ etɛ'n be nje man bɛ lɛ. ²³ Svanlan m'ɔ kpɔ mɪn'n, anun ɔ kpɔ mɪn Si. ²⁴ Junman'n mɔ svanlan fɪi lili man bie mɔn eɪi anun lɛ'n, se m'an nni man bie bɛ afian ewa a, ahan bɛ nɔwɔn saun. Nan sunnzun mɔ b'a nwun asinbenɔwɔn ninngɛ'n kwalaa mɔ m'an y'ɔ'n, be tɛ kpɔ mɪn nɔn mɪn Si. ²⁵ Ehika kwalaa yɔli sɔ, ɔ man ejɔle'n mɔ be heleli wɔ bɛ *Mala kalata nun anun'n kpɔnɪn sv. Be heleli yɪ ke: *B'a kpɔ mɪn mgban.*

²⁶ "Mɪn manngɔn-mɔ, *Bokafɔe'n mɔ mɪn 'ba svan yɪ'n, ɔ fi Siɛ nun anwɔn elɔ yɛ ɔ 'ba ɔ. Yɪ y'ɔ le Wawe'n mɔ kan ananhɔle'n. Se ɔ ba a, ɔ 'ba li mɪn nɔwɔn adanzɛ. ²⁷ Yɛ emɔ kɔsɔ 'ba li mɪn nɔwɔn adanzɛ, ɔ sanlɪn ke mɪn 'bɔ mɪn junman nun abɔ'n, emɔ nɔn mɪn yɛ yɛ sanlɪn nun ɔ.

16

¹ "Mɪn kaci emɔ ke be le 'ba hele emɔ ahɔlɔwa, yɪ die se mele'n ju sɔ a, anun emɔ mminlin man bɛ dedi'n. ² Be 'ba fɔan emɔ Zufɔ'n-mɔ asɔnɔn sua'n-mɔ anun. Esɛ bɔbɔ, ɔ 'ba ju mele'n bie, bɛ mɔ be le kun emɔ'n 'ba se ke anun be le sɔ Nyanmɪan sɔa. ³ Be 'yɔ emɔ sɔ, ɔ sanlɪn ke be nzɪ man Siɛ'n, esɛ be nzɪ man mɪn. ⁴ Nan mɪn kan sɔ mɪn kele emɔ, yɪ die cɪan mɔ be 'yɔ emɔ sɔ'n, anun emɔ

kaci ke n ganlin n geleli emɔ. M'an ngan m'an ngele man emɔ daba, afi anun mun non emɔ y'ɔ san ɔ.

Zozi 'ba han Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n

junman nun anwon ejole

⁵ “Sian die, mun sa mun kɔ soanlan'n m'ɔ soanlin m'in nun anwon elo, nan kusɔ emɔ mmisa man m'in ke: ‘E le kɔ nin?’ ⁶ Kemɔ m'an han m'an hele emɔ ke mun kɔ'n, emɔ alba a bɔ bɛ nwon kpa. ⁷ Nan kusɔ mun kan y'i ananhɔle mun kele emɔ ke ɔ ti kpa man emɔ ke n gɔ. Afi se m'an ngɔ man an, Bokafɔ'e'n ngɔ a man emɔ anwon. Nan se mun kɔ a, mun 'ba soan y'i emɔ anwon. ⁸ Se ɔ ba a, ɔ 'yi ninng'e'n-mɔ yuein yuein kele eyuadi amma'n. Ninng'e so'n-mɔ, kun y'ɔ le ete eyole'n, kun y'ɔ le sese eyole'n, yɛ kun kusɔ y'ɔ le ndee ebua'n mɔ Nyanman 'ba bu'n. ⁹ ɔ 'ba hele bɛ ke b'a yɔ ete, ɔ sanlin ke b'a nne man m'in b'a nni man. ¹⁰ Yɛ, kemɔ mun kɔ Siɛ nun anwon elo mɔ emɔ ngɔ nwun man m'in kɔn'n, ɔ 'ba hele bɛ ke sese eyole yɛ Siɛ'n le kpɔnnde ɔ. ¹¹ Afi, ndee ebua'n mɔ Nyanman 'ba bua'n y'ɔ le ke ɔ'a bua m'an ehi asu kpain'n ndee dada angɔnmun.

¹² “N ne ejole dɔn m'ɔ fata ke mun kan mun kele emɔ, nan kusɔ emɔ ngɔala man y'i kwalaa fa sie kikaala. ¹³ Nan se Wawɛ'n m'ɔ kan ananhɔle'n ba a, ɔ 'ba hele emɔ ananhɔle atin'n. Nán y'i ngɔnmun y'i ti anun ejole yɛ ɔ 'kan kele emɔ ɔ, nan mɔ ɔ'a ti ɔ non mɔ ɔ 'ba a mán nun anun nun anwon ejole yɛ ɔ 'kan kele emɔ ɔ. ¹⁴ ɔ 'ba wula m'in anunminnyanmɔn, ɔ sanlin ke m'ɔ kɔ nwun y'i m'in nwɔn'n, y'i nwɔn ejole yɛ ɔ 'kan kele emɔ ɔ. ¹⁵ Ninng'e kwalaa mɔ m'in Si le'n ti m'in die. Y'i sɔ ati yɛ ɔ man mun kan ke mɔ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n kɔ nwun y'i m'in nwɔn'n, y'i nwɔn ejole yɛ ɔ 'kan kele emɔ ɔ.”

Zozi 'ba han kele y'i menian'n-mɔ ke

bɛ albabɔ'n 'ba kaci fe elie

¹⁶ E se Zozi nwan: “ɔ ngɔ hye man, emɔ le mma nnwun man m'in kɔn, ɔ ce kaan an, emɔ 'ba nwun m'in biekun.”

¹⁷ Mɔ y'i menian'n-mɔ tili ejole so'n, mmie-mɔ le kan y'i bɛ afian ebele ke: “Anun ejole ehi, y'i bu y'ɔ le benin? ɔ le kan kele yɛ ke: ‘ɔ ngɔ hye man, emɔ le mma nnwun man m'in kɔn, ese ɔ ce kaan an, emɔ 'ba nwun m'in biekun,’ ese y'i nwan: ‘Mun kɔ m'in Si anwon elo.’” ¹⁸ Bɛ nwan: “‘ɔ ngɔ hye man,’ anun ejole ehi m'ɔ le kan'n, y'i bu y'ɔ le benin? M'ɔ le kan'n, yɛ die ye ndi man y'i bu.”

¹⁹ Mɔ Zozi nwunlin ke bɛ le kpɔnnde bɛ bisa y'i ejole'n, ɔ kɔ se bɛ ke: “Kemɔ m'an han ke: ‘ɔ ngɔ hye man emɔ le mma nnwun man m'in kɔn, ese ɔ ce kaan an, emɔ 'ba nwun m'in biekun,’ y'i ti yɛ emɔ le bisa bɛ nwɔn kosuan'n? ²⁰ Mun kan y'i ananhɔle mun kele emɔ ke emɔ le 'ba sun bɛ nyun emɔn bɛ yi awɔle. Nan eyuadi amma'n-mɔ mɔ bɛ nne man m'in bɛ nni man'n, bɛ 'ba li fe. Emɔ alba 'ba bɔ bɛ nwon, nan kusɔ emɔ albabɔ'n 'ba kaci fe elie. ²¹ Se balasua kun nwɔnnde dede nán ɔ 'ba wɔ a, anun y'i lɔa a bɔ y'i nwɔn. ɔ sanlin ke anun y'i yale elie mele nun a ju. Nan se ɔ wɔ yue a, anun y'i lɔa a fi y'i yale'n mɔ ɔ'a nwun y'i'n. ɔ sanlin ke ɔ'a wɔ baa kun ɔ'a tu ase nun asu. ²² Y'i sɔ kusɔ ala, ke ye wɔ nun'n, emɔ alba a bɔ bɛ nwon, nan mɔ ye 'ba nwun ye nwɔn biekun'n, emɔ 'ba li fe kpa, soanlan fii ngɔ hɔala man emɔ fe elie'n yi.”

²³ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n ese y'i nwan: “Se cian so'n ju a, anun emɔ mmisa man m'in like fii anwon kosuan kɔn. Mun kan y'i ananhɔle mun kele emɔ ke like biala mɔ emɔ kɔ sele wɔ m'in dunman nun'n, Siɛ'n 'fa man emɔ. ²⁴ Ke m mal'i m'in junman nun abɔ dede mɔ ɔ'a ju bɔci'n, emɔ seleli man like fii wɔ m'in dunman nun. Emɔ séle, nán emɔ asa 'kan y'i. Se emɔ asa kan y'i a, emɔ 'di fe kpili kpa.

²⁵ “M'an bu ejòle sò'n-mò kwalaa anyundala nun, m'an hele emò. Nan ò 'ba ju mele'n bie, mun ngò mmu man yí anyundala nun kón, nan mun 'kan mín S1 anwòn ejòle'n yuein yuein mun kele emò. ²⁶ Cian sò'n ju a, yí kwalaa mò emò 'ba sele S1e'n, emò 'ba sele wò mún dunman nun. Mun mmòtò man mín S1'n bòbò nán ò'a fa ò'a man emò. ²⁷ Ò sanlun ke, S1e'n muonun kulo emò. Ò kulo emò, afi emò kulo mín, yê emò de di ke n vi Nyanmian anwòn elo yê m malì ò. ²⁸ N vi S1e nun anwòn elo yê m malì mân nun anun ò. Sian'n mun jasò mân nun anun mun kò S1e nun anwòn elo.”

²⁹ Mò yí menian'n-mò tli yí sò'n, bé nwan: “Sian die, ε le kpaci nun yuein kan kele yé, ε mmu man yí anyundala nun kón. ³⁰ Sian die, yé s1 ke ε s1 ninng'e'n kwalaaatin, ε nnwòndε man maan yε mmisa man wó bie anwòn kosuan bòbò nán a bua yé. Ehi ati, ò man yε de yε di ke ε fi Nyanmian elo sakpa.”

³¹ Zozi nwan: “Sian'n emò de di? ³² Yaa! Mele'n le ba, ò'a ju bòbò a yue, emò 'ba bò asanndie be yaci mín ngònmun, emò anun kòn biala 'ba nwanndi fia. Nan kòsò cεcε, ò nga man mín ngònmun, ò sanlun ke S1e'n nun mín y'ò ti ò.

³³ “Mun kan sò mun kele emò, nán mun man emò nyan albaciε, afi emò nun mín a yò kòn. Emò le 'ba nwun yalε mân nun anun, nan kòsò emò bó mòndunlin, nán be man bé nwòn bubu bé, ò sanlun ke m'an li eyuadi nun asò kunnunmun.”

17

Zozi 'ba yò asònun man yí menian'n-mò

¹ Mò Zozi hanlun ehi yuel'n, ò kò tó yí nyan anwunno, yí nwan: “Mín S1, dæ nun a ju. Wula wó Wa nun anunminnyanmun maan yí kòsò ò wúla wó bie. ² Afi, a man yí tunmin dasannin biala asò ke bé mò a fa bé a man yí'n, ò mán be nyán ngòan m'ò le man ayueliε'n. ³ Ngòan m'ò le man ayueliε'n, y'ò le ke be nwún wó mò ε ti ananhòle Nyanmian'n kònmgba cein, ò nun Zozi Kilisi, mò a suan yí'n. ⁴ M'an wula wó anunminnyanmun asie nun asò ewa. Ò sanlun ke junman'n mò a fa a man mín ke n ní'n, m'an yue yí di. ⁵ Afi kikaala die, Mín S1, anunminnyanmun'n mò anun n ne yí wó nwòn elo asannan nán a sesie mân'n, maan n nyán yí kònmgba sò'n wó wó nyunnun.

⁶ “Menian'n-mò mò a fa bé a man mín asie nun asò ewa'n, m'an man b'a nwun wó. Be ti wó die, yê a fa bé a man mín. Bé kòsò, b'a li wó ejòle nun asò. ⁷ Sian'n, b'a nwun ke yí kwalaa mò a fa a man mín'n, ò fi wó elo. ⁸ Ò sanlun ke ejòle'n mò a fa a wula mín sa nun'n, mín kòsò m'an fa m'an wula bé sa nun, yê b'a sò nun. B'a nwun yí ke n vi wó nwòn elo sakpa, yê b'a le b'a li ke a suan mín.

⁹ “Mun yò asònun wó wó dunman nun mun man bé. Mun nyo man asònun mun mman man eyuadi'n. Nan bé mò a fa bé a man mín'n, bé ti asònun yê mun yò ò. Ò sanlun ke be ti wó die. ¹⁰ Like biala mò ε le yí'n ti mín die, mín kòsò mín die'n kwalaa ti wó die. Be nwun mín anunminnyanmun'n wó bé nun. ¹¹ Mín die m'an jasò mân nun anun a yue, nan bé die, be te wò nun. Mín die mun ba wó nwòn elo. S1e Nwanzan-nwanzan, wó dunman'n mò tunmin wó nun'n, fa nian bé mò a fa bé a man mín nun asò, maan be yó kòn ke mun non wó, yε ti kòn'n. ¹² Mò anun mun non bé wó mân nun anun'n, mun nian bé sò wó wó dunman nun. N nianlun bé sò kpa, bé bie fíi a mmínlin man, sannan sòanlan'n m'ò se ke ò mínlin nán *Ehele Ejòle'n nun a kpun s'ò'n.

¹³ “Sian'n, mun ba wó nwòn elo, nan kemò n de wó mân nun anun ewa'n, yí ti yê ò man mun kan sò maan be di fe kpili kpa ke mín nun ò. ¹⁴ M'an fa wó ejòle'n m'an man bé, yê mân nun anun menian'n-mò le kpò bé, ò sanlun ke be ti ke mín, be ti man mân ehi anun menian. ¹⁵ Mun nzele man wó ke ε yí bé fi mân nun anun, nan mín nwan ε nían bé sò, n'ε man *Abònsanmun nyan bé.

16 Be ti ke mín, kemò n di man mân ehi anun sòanlan'n, bé kòsò, be ti man mân ehi anun menian. 17 Kemò wó nuan ejòle'n ti ananhòle'n, nanndi ananhòle nun asò maan be káci wó menian kpa bókò. 18 Mùn nwan bé mân nun anun ke e sòanlan mín'n. 19 Bé dunman nun ati, mùn fa mín nwun mùn wula wó sa nun kpa bókò maan bé kòsò be kaci wó menian kpa bókò.

20 “Nán ke bé ngòmùn bé ti ala yê mùn sele wó ò, nan bé kwalaa mò mín menian'n-mò kò han ejòle kò hele bé mò be kò le be kò li'n, mùn sele wó mùn man bé kòsò. 21 Mùn sele wó ke e mán be yó kùn. Mín Sì, man be nun yé, ye yó kùn ke mùn nun wó, ye ti kùn'n. Man be yó kùn nán eyuadi nun a le a li ke wó yê e sòanlan mín ò. 22 Anunminnyanmò'n mò e falí manlan mín'n, m'an fa m'an man bé, yí di e anin bé kwalaa be yó kùn ke mùn nun wó ye ti kùn'n. 23 Man mùn nun bé, ye yó kùn ke wó kòsò e nun mín, ye ti kùn'n. Man be yó sòanlan kùn bókò, nán eyuadi nun a nwun ke a sòan mín, ese e kulo bé ke e kulo mín'n.

24 “Mín Sì, kemò a fa bé a man mín'n, mín kòsò mùn kulo ke lika mò n di'n, bé kòsò be tanlan ebele bie, nán b'a nwun mín anunminnyanmò'n, anunminnyanmò'n mò e falí manlan mín'n. Ò sanlan ke e lili mò e hulòli mín asannan nán a sesie mân'n. 25 Mín Sì, wó mò e ti se se fòe, eyuadi amma'n nzi man wó, nan mín di e, mùn sì wó. Yê mín menian'n-mò kòsò sì ke a sòan mín. 26 M'an man b'a nwun wó, ese mùn 'ba man be nwun wó kpa bie kùn. Yí di e, anin ehulò'n mò e kulo mín'n tanlan be nun, nán mín kòsò mùn nun bé a yó kùn.”

18

Zufò mgbain'n-mò 'ba man be ci Zozi

(Matie 26.47-56, Maaki 14.43-50, Luku 22.47-53)

1 Mò Zozi seleli nzele sò'n mò yueli'n, ò nun yí menian'n-mò be hòli asue baa'n mò be fele yí Sedònlun nun anzin èlò. Asue sò'n mantan Zoluzalemòn. Yí nzin èlò, tola kùn wò ebele, ò nun yí menian'n-mò hòli wòlòli nun. 2 Zudasì mò ò 'ba yí yí man'n, ò sì lika sò'n, afi ò yò a, Zozi nun yí menian'n-mò kò yia èlò. 3 Yí ti, Zudasì li *Lòmò'n nun Zufò nzalafò dòn anyunnun, be kò a kò ju ebele. Zufò nzalafò sò'n-mò, Nyanmian *teeyifòe mgbain'n-mò nun *Falisifòe'n-mò yê be yíli bé ò. Mò be 'ba'n, be le kwan nínge, kanlannè nun tée. 4 Nan Zozi di e, ò sì yí kwalaa mò ò le 'ba to yí'n sie. Ò fi tola nun anun kò fite, yí nwan: “Èmò le kpòndè nwan?”

5 Bé nwan: “Ye le kpòndè Zozi mò fi Nazalet'i'n.”

Zozi nwan: “Mín ahi.” Zudasì mò le yí yí man'n, anun ò nun bé yê be jijin ebele ò. 6 Ke Zozi 'se ke: “Mín ahi” nun ala, nzalafò'n-mò kò bò si, bé kwalaa be kò hyùn be kò hò bé nzin be kò han be kò gua asi. 7 Mò Zozi nwunlin yí sò'n, yí nwan: “Èmò le kpòndè nwan?”

Bé nwan: “Zozi mò fi Nazalet'i'n.”

8 Zozi nwan: “M'an se emò ke y'ò le mín. Nan se mín yê emò le kpòndè mín sakpa a, anun emò yáci menian ehi-mò maan be hó.” 9 Zozi hanlun sò maan ejòle'n mò hanlun yí mèle mò ò 'sele Nyanmian man yí menian'n-mò'n kpínlun sò. Yí nwan: “Bé mò a fa bé a man mín'n, m'an mminlin man fíí.”

10 Anin Simòn Pìeli le dadie, ò kò hyùn kò kpe Nyanmian teeyifòe kpain nun akva nun anzò fama'n. Akva sò'n, be fele yí Malikusi.

11 Mò Zozi nwunlin yí sò'n, yí nwan: “Simòn Pìeli, fa wó dadie'n wula yí bwa nun anun. E jònlun ke yale'n mò mín Sì nwan n nwún yí'n, mùn ngo nwun man yí ò?”

Be 'ba fa Zozi be fite Nannan Hannin anyunnun

¹² Ehi a, *Lomɔn nzalafu'n-mɔ non bɛ kpain'n, non Zufu'n-mɔ nzalafu die'n-mɔ kɔ hyi Zozi, bɛ kɔ ciɛi yɛ. ¹³ Bɛ non yɛ kɔ li mɔa kɔ hɔ Nannan Hannun awulo. Hannun sɔ'n ti *teeyifɛ kpain daba. Kayifu m'ɔ ti Nyanmian teeyifɛ kpain afɛ sɔ nun anun'n, ɔ ja Hannun awa balasua. ¹⁴ Kayifu kɔsɔ yɛ ɔ hanlin heleli Zufu'n-mɔ ke: "Sɛ sɔanlan kɔn wu a, ɔ ti kpa tala ke mɔn bɔndin'n kɔ bɔ'n."

Pielɛ 'ba han ke ɔ nzi man Zozi

(Matie 26.69-70, Maaki 14.66-68, Luku 22.55-57)

¹⁵ Mɔ bɛ non Zozi 'kɔ Nyanmian teeyifɛ kpain nun awulo elɔ'n, Simɔn Pielɛ non Zozi sɔanlan'n kɔn bieku bɛ sili yɛ sɔ. Zozi sɔanlan sɔ'n, teeyifɛ kpain'n sɛ yɛ. Mɔ bɛ 'wɔlɔ awulo nun akunnun elɔ'n, ɔ wɔlɔlɛ elɔ bie. ¹⁶ Nan Pielɛ die, ɔ hali gua sɔ elɔ anvan nun anwɔn ebele. Zozi sɔanlan kɔn'n mɔ teeyifɛ kpain'n sɛ yɛ'n kɔ fite. ɔ kɔ han kɔ hele balasua'n m'ɔ sisa anvan'n ɔ kɔ man Pielɛ kɔ wɔlɔ. ¹⁷ Afanian'n m'ɔ nian anvan nun asu'n kɔ bisa Pielɛ ke: "N ja bian, asu wɔ kɔsɔ, ɛ ti man bian sɔ'n sɔanlan ɔ?"

Simɔn Pielɛ nwan: "Cɛcɛ, nɔn yɛ sɔanlan y'ɔ le mɔn."

¹⁸ Kemɔ anun eyele wɔ nun'n, ngɔa'n-mɔ non nzalafu'n-mɔ a huan sɔn bɛ jijin yɛ nwon bɛ le ti. Pielɛ kɔsɔ kɔ a kɔ jinlan bɛ nwon ebele ɔ le ti bie. ¹⁹ Mele sɔ'n, anun Nyanmian teeyifɛ kpain'n le bisa Zozi yɛ menian'n-mɔ non yɛ ninngɛ'n m'ɔ kekele nun anwɔn kosuan. ²⁰ Zozi kɔ bua yɛ ke: "M'an han yɛ bagua nun m'an hele mɔn'n bɔndin'n. Mɔn ninngɛ'n kwalaa mɔn kekele yɛ cian daa lika mɔ Zufu'n-mɔ yia'n, bɛ asonun sua'n-mɔ anun ɔ non Nyanmian awulo nun anun. Mɔn ejɔle'n kwalaa mɔ mɔn kan'n, nɔn nɔvialɛ nun ɔ. ²¹ Nan nzuke ati yɛ ɛ te bisa mɔn yɛ nwon kosuan ɔ? Bisa bɛ mɔ n ganlin ejɔle'n n geleli bɛ mɔ bɛ tul'n. Bɛ die, bɛ sɛ ejɔle'n mɔ n ganlin n geleli bɛ'n kpa bɔkɔɔ."

²² Zozi anvan a ndɔ man, nzalafu'n-mɔ anun kɔn m'ɔ mantan yɛ nwon ebele'n kɔ kpe yɛ nɔn nun asu. Yɛ nwan: "Asu, ke bɛ kan ejɔle bɛ kele Nyanmian teeyifɛ kpain nun anun?"

²³ Zozi nwan: "Sɛ m'an han ejɔle ete a, kekele mɔn ejɔle ete ehɔle kɔn mɔ m'an han'n. Sɛ kɔsɔ m'an ngan man ejɔle ete a, anun nzuke ati yɛ ɛ kpaci mɔn nyunsɔ ɔ?" ²⁴ Ehi a, Hannun ngɔ man bɛ ngɔ nyannji man Zozi, ɔ kɔ man bɛ kɔ fa yɛ bɛ kɔ hɔ kɔ wula Nyanmian teeyifɛ kpain Kayifu asa nun.

Pielɛ 'ba han bieku ke ɔ nzi man Zozi

(Matie 26.71-75, Maaki 14.69-72, Luku 22.58-62)

²⁵ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anun Pielɛ te jin sɔn nun anwɔn ebele. Bɛ mɔ bɛ jijin sɔn nun anwɔn ebele'n kɔ bisa yɛ ke: "Asu wɔ kɔsɔ wɔ, ɛ ti man bian sɔ'n sɔanlan'n bie ɔ?"

Pielɛ nwan: "Cɛcɛ, nɔn yɛ sɔanlan'n bie y'ɔ le mɔn."

²⁶ Teeyifɛ kpain nun akɔa'n kɔn mɔ yɛ abie y'ɔ le nunhan'n mɔ Pielɛ kpeli yɛ nzu'n nwan: "Asu m'an nɔnwun man wɔ non yɛ tola nun anun elɔ ɔ?" ²⁷ Eɛ Simɔn Pielɛ nwan nɔn yɛ ɔ. ɔ 'kan sɔ nun ala, kokolokoo! Akɔ kɔn kɔ bɔ.

Bɛ 'ba fa Zozi bɛ fite Lomɔn Kɔnmanna Pilati anyunnun

(Matie 27.1-2,11-14, Maaki 15.1-5, Luku 23.1-5)

²⁸ Ngelemɔ tutun kpa, ke alɛ'n hunlin ebele ala, bɛ non Zozi fi kpain Kayifu awulo ebele, bɛ kɔ fa yɛ kɔ hɔ *Lomɔn kɔnmanna nun awulo elɔ. Kemɔ ɔ ti man Zufu'n, sɛ Zufu'n-mɔ wɔlɔ yɛ awulo elɔ a, anun efian a han bɛ, bɛ ngɔala man *Paki'n bie di, ehi ati b'a nɔwɔlɔ man elɔ bie. ²⁹ Bɛ manlin *Pilati muonun fiteli wali bɛ nwon ebele, nɔn ɔ'a bisa bɛ ke: "Bian ehi a yɔ nzu mɔ emɔ le 'ba sanman yɛ ɔ?"

³⁰ Bɛ nwan: "Sɛ ɔ ti man etefɛ a, ahan yɛ nva man yɛ mmele man wɔ."

³¹ Pilatı nwan: “Emo muonun non yi hó, be hó búá yi ndeε ke emo mala'n kele'n.”

Mo Zufu'n-mo tlı ejole so'n, be nwan: “Ye le man atın ke ye kun yi.” ³² Ejole mo Zofi hanlın heleli ehuan ehole kon'n mo be 'ba hun yi'n, ke o yoli mo ejole so'n kpınln so nun anın.

³³ Ehi a, Pilatı ko wolv sua nun anın elo o ko fele Zofi o ko bisa yi ke: “N ja bian, asu Zufu'n-mo belemgbın'n y'o le w'o o?”

³⁴ Zofi nwan: “Wo muonun wo ti anın ye a bo mo e le kan so anaan, menian ye b'a han min nwon ejole b'a hele wo, yi ti ye o man e le bisa min kosuan so nun o?”

³⁵ Pilatı nwan: “E nıan an, anın Zufu y'o le min o? Wo man nun anın menian'n-mo non teeyıfve mgbain'n-mo ye b'a fa wo b'a bele min o. Nan e yoli nzu?”

³⁶ Mo Zofi tlı ejole so'n, yi nwan: “N di man man ehi anın belemgbın. Nan se n di man ehi anın belemgbın an, ahan mo Zufu mgbain'n-mo 'ci min'n, min ngva'n-mo honln leli min maan b'a ngvāla man min ci. Nan kusv o ti man so, min nni man belemgbın man ehi anın.”

³⁷ Pilatı nwan: “Yi ti, belemgbın y'o le wo sakpa?”

Zofi nwan: “Wo nwan wo so e le kan, belemgbın y'o le min. Be woli min, m mali man nun anın ke min 'ba han ananhole nun anwon ejole. O man swanlan biala m'o ti ananhole'n swanlan'n, o tie ejole'n mo min kan'n.”

³⁸ Mo Pilatı tlı ejole so'n, yi nwan: “Apii, ananhole'n y'o le nzu?”

*Pilatı 'ba man atın ke be hın Zofi
(Matie 27.15-26, Maaki 15.6-20, Luku 23.13-25)*

Ke Pilatı hanln so yueli'n, o ko sa ko ho Zufu'n-mo anwon elo, yi nwan: “Min die, min nnwun man like mo yi ti ye o di ke be kun swanlan so nun o. ³⁹ Nan o ti mala wo emo afian ewa, se be 'di *Paki biala a, be mo be ko gua be fiadi'n, min yi kon. Yi ti, asu emo kulo ke min yaci Zufu'n-mo belemgbın nun o?”

⁴⁰ Mo be tlı ejole so'n, be ko tetian nun, be nwan: “Ceeε, nan yi ye ye kulo ke e yaci yi o! Nan ye die, Balabası ye ye kulo ke e yi yi o!” Balabası so'n kusv a, o ti kodiawu.

19

¹ Ehi a, Pilatı ko man nzalafu'n-mo atın ke be fa Zofi be hó fin yi mgbele.

² Nzalafu'n-mo ko fin Zofi mgbele ese be ko nwon abotile ke mmelemgbın'n-mo die'n, be ko bo Zofi ati. Abotile so'n, be le eminan mmowe ye b'a nwon o. Be ko wula yi taladie kokole kusv be ko buka sv. ³ Be cun be mantan yi, anın be nwan: “Zufu'n-mo belemgbın, ahın o! Zufu'n-mo belemgbın, ahın o!” Anın be 'kpe yi nın nun asv.

⁴ Be wo ebele kaan an, ese Pilatı ko fite biekun, yi nwan: “Emo Zufu'n-mo, be nıan, min fa yi min bele emo min man emo nwon ke min nnwun man like mo o'a yo m'o di ke be kun yi o.”

⁵ Ke Pilatı 'kan so ala, nzalafu'n-mo non Zofi ko fite, yi mmowe abotile'n bo yi ti, yi taladie kokole'n wula yi. Pilatı nwan: “Swanlan nun ahı o!”

⁶ Mo Nyanmıan *teeyıfve mgbain'n-mo non be nzalafu'n-mo nwonln yi'n, be le tetian nun kpa, be nwan: “Be búbo yi kolowa sv, be búbo yi kolowa sv!”

Mo Zufu'n-mo hanln so'n, Pilatı nwan: “Emo muonun fá yi hó búbo yi kolowa sv, nan min die, min nnwun man ete mo o'a yo o.”

⁷ Zufu'n-mo nwan: “Ye le ye mala kon, mala so'n kele ke nan be kan ejole ete be tia Nyanmıan Kpili. Yi kusv o'a han ejole ete o'a tia Nyanmıan, afı yi nwan o ti Nyanmıan Awa, yi ti, o se ke be kun yi.”

8 Mɔ Pilatı tılı ejɔle sɔ'n, esulo hanlın yí biekun kpa. 9 Ɔ kɔ sa kɔ wɔlɔ awulo elɔ, ɔ kɔ bisa Zozi ke: “E fi nin?” Zozi ngɔ te yí sɔ. 10 Pilatı nwan: “Mín yê ε le kpınlın mín'n? E nzi man ke mun kwalala ke mun man be yaci wɔ, ese mun kwalala ke mun man be bubɔ wɔ kulɔwa sɔ?”

11 Mɔ Pilatı hanlın sɔ'n, Zozi nwan: “Se nán tunmin'n mɔ Nyanmian falı manlın wɔ nun ala a, ε le man tunmin fíi kón mín sɔ. Yí sɔ ati, Kayıfı m'ɔ yılı mín manlın wɔ'n, yí ete die mɔ o'a yɔ'n tala wɔ die'n.”

12 Ebele ala, Pilatı le kpɔundɛ atın ɔ yaci Zozi. Mɔ Zufu'n-mɔ nwanlın yí sɔ'n, be le tetian nun sele kpa, bé nwan: “Se ε yaci sɔanlan ehi a, anın nán wɔ manngɔn y'ɔ le *Sezaa, afi sɔanlan biala m'ɔ bu yí nwon ke ɔ ti belemgbın'n, anın ɔ kpɔ belemgbın Sezaa.”

13 Mɔ Pilatı tılı ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ man be kɔ fa Zozi be non yí kɔ fite Zufu'n-mɔ anyunnun. Yí muonun kɔsɔ ɔ kɔ tanlan yí bia nun asɔ, lika mɔ be tanlan be di ejɔle'n. Lika sɔ'n, be le nyɔbɔe ndetele kpa yê b'a fa b'a sise asie nun anwon ke kalo. *Ebele anie nun anın, be fele yí “gabata”. 14 Cian sɔ'n kɔsɔ, yí alie cın an, anın ɔ ti Zufu'n-mɔ enwonmian ele cian. Anın senze nun a ju bé ti afian. Pilatı kɔ fa kɔ tɔ Zufu'n-mɔ anyunnun, yí nwan: “Emɔ belemgbın nun ahi ɔ!”

15 Mɔ Pilatı hanlın sɔ helehı bé'n, be le tetian nun, bé nwan: “Be hún yí! Be hún yí! Be bubɔ yí kulɔwa sɔ!”

Pilatı nwan: “Yí ti, be bubɔ emɔ belemgbın'n kulɔwa sɔ?”

Ebele ala, Nyanmian teeyıfıbe mgbain'n-mɔ nwan: “Yé belemgbın nun ala y'ɔ le *Sezaa, se ε yı yí a, ye le man belemgbın fíi kón.”

16 Ke be hanlın sɔ yueli'n, Pilatı manlın nzalafu'n-mɔ atın ke be bubɔ Zozi kulɔwa sɔ. Ehi a, be kɔ sɔ Zozi be non yí kɔ hɔ.

*Nzalafu'n-mɔ 'ba bubɔ Zozi kulɔwa sɔ
(Matie 27.32-44, Maaki 15.21-32, Luku 23.26-43)*

17 Ehi, Zozi muonun sɔ yí kulɔwa'n fi kulo nun asɔ ɔ kɔ fite kɔ hɔ lika kɔn. Lika sɔ'n, *ebele anie nun anın be fele yí “Gɔlɔgota”, yí bu y'ɔ le ke “tile kangɔ lika.”

18 Ebele, nzalafu'n-mɔ kɔ bubɔ Zozi kulɔwa nun asɔ. Lika kɔnmgba sɔ'n, be kɔ bubɔ kodiawu nnyuan kɔsɔ kulɔwa sɔ, kɔn wɔ yí bɛ sɔ, kɔn kɔsɔ wɔ yí fama sɔ, yê Zozi wɔ bé afian.

19 Pilatı kɔ man be kɔ hele kalata be kɔ bɔ Zozi kulɔwa nun ati sɔ ke: “Zozi m'ɔ fi Nazalɛti, Zufu'n-mɔ belemgbın.” 20 Zufu'n-mɔ dɔn kɔngalı ejɔle sɔ'n mɔ be helehı'n, ɔ sanlın ke lika mɔ be bubɔli Zozi kulɔwa nun asɔ'n mantan kulo'n kɔkɔ. Ejɔle sɔ'n kɔsɔ, b'a hele yí *ebele anie nun, b'a hele yí *latın anie nun, ese b'a hele yí *gelekı anie nun. 21 Mɔ Nyanmian teeyıfıbe mgbain'n-mɔ nwanlın ehele sɔ'n, be hɔli tılı Pilatı a, bé nwan: “Pilatı, ahan a ngele man yí ke ‘Zufu'n-mɔ belemgbın’, nan ahan ε helehı yí ke ‘sɔanlan ehi nwan ɔ ti Zufu'n-mɔ belemgbın.’”

22 Pilatı nwan: “Mɔ m'an hele'n, be ngaci man yí kón.”

23 Ehi, be kɔ bubɔ Zozi kulɔwa nun asɔ, be kɔ hye yí taladie'n-mɔ anın nnan be kɔ fa. Bé nun kɔn biala kɔ nyan m'ɔ fata ɔ. Ɔ kɔ ha yí bubu'n. Taladie sɔ'n kɔsɔ, ɔ fa yí anwunno dede m'ɔ ju yí asi'n, ɔ le man mgbalie, be nwonlın yí wolologɔ kɔnmgba. 24 Mɔ nzalafu'n-mɔ hyeli yí taladie ehınlın-mɔ anın yueli'n, be wɔ ebele kaan an, nunhan kɔn kɔ fa kɔ tɔ yí manngɔn'n-mɔ anyunnun ke: “Ebiama, taladie kɔn ehi m'ɔ wɔ ewa'n, nán be man ye sosua nun, nan be mán ye hyóın tondo ye nwún sɔanlan m'ɔ kɔ nyan yí ɔ.”

*Ehele Ejɔle nun anın, b'a hele ke:

*B'a hye mín nwon ninng'e'n-mɔ b'a fa,
yê b'a hyóın tondo b'a fa mín taladie'n.*

Ƙε ɔ yɔli mɔ ejɔle sɔ'n kpɔnlin sɔ nun anun. Mɔ nzalafu'n-mɔ yɔli nun anun.

²⁵ Anun Zozi anin'n non yɔ nin anianman balasua'n non Kolopasi ayi Mali yɛ Mali m'ɔ fi Magɔdala'n, bɛ kwalaa bɛ jijin Zozi kolɔwa nun anwɔn ebele. ²⁶ Mɔ Zozi nwunlin ƙε sɔanlan'n m'ɔ kulo yɔ'n jin yɔ nin anwɔn ebele'n, ɔ ƙɔ fele yɔ nin ɔ ƙɔ han ƙɔ hele yɔ ƙε: "M mɔ, ε 'nwun wɔ wa." ²⁷ M'ɔ hanlin sɔ yueli'n, ɔ kpɛli yɔ nyɔn sɔanlan'n m'ɔ kulo yɔ'n kɔsɔ anwɔn elɔ a, yɔ nwan: "Ɛ 'nwun wɔ nin." Ɔ fi ebele, yɔ sɔanlan'n falɔ yɔ nin hɔli yɔ awulo.

Zozi ewue nun

(Matie 27.45-56, Maaki 15.33-41, Luku 23.44-49)

²⁸ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, sian'n yɔ muonun ɔ man an, anun yɔ nwɔn ejɔle'n mɔ Ehele Ejɔle'n hanlin'n kwalaa a kpɔn sɔ. Ebele ala, yɔ nwan: "Nzuhoe lɛ kun sɔn."

²⁹ Anun bua kɔn jin ebele, vinegili yɔ yɔ. Mɔ Zozi hanlin sɔ nun ala, nzalafu'n-mɔ ƙɔ nɔan ebele bɛ ƙɔ fa eminlan kɔn bɛ ƙɔ bɔ vinegili sɔ nun anun. Bɛ ƙɔ sinnze yɔ baka kɔn ati. Baka sɔ'n, bɛ fele yɔ *Izɔpu. Bɛ ƙɔ fa bɛ ƙɔ han Zozi anwan. ³⁰ Mɔ vinegili'n hanlin yɔ nwan yueli'n, yɔ nwan: "Sian die, ɔ'a yue." Ƙε ɔ hanlin sɔ mɔ ɔ 'si yɔ ti asɔ ala, ɔ ƙɔ ha nun.

Nzalafu kɔn 'ba wɔ Zozi anwan nun aɔ

³¹ Cian mɔ bɛ hunlin Zozi'n, yɔ alie cin an, ɔ ti enwɔnmɔan elie cian. Yɔ sɔ ati, bɛ mɔ b'a bubɔ bɛ kolɔwa sɔ'n, Zufu'n-mɔ ngulo man ƙε bɛ fuin'n ka ebele dede *enwɔnmɔan elie cian'n ju. Afi cian sɔ'n ti cian kpili kpa. Ehi kwalaa ati, Zufu'n-mɔ selesi *Pilati ƙε ɔ mɔn nzalafu'n-mɔ bɔbu menian sɔ'n-mɔ aja'n, nɔn bɛ yɔ bɛ kolɔwa nun asu. ³² Nzalafu'n-mɔ walɔ a, menian nnyuan'n mɔ b'a bubɔ bɛ kolɔwa sɔ Zozi anwɔn ebele'n, bɛ ƙɔ li mɔa bɛ ƙɔ bubu kɔn nun aja'n, eɛ bɛ ƙɔ bubu kɔn'n kɔsɔ die'n. ³³ Bɛ nwan bɛ 'bubu Zozi die'n, bɛ 'ju yɔ nwɔn ebele a, anun ɔ'a wu. Yɔ ti, b'a mmubu man yɔ ja'n. ³⁴ Ƙε ɔ yɔli sɔ'n, nzalafu'n-mɔ anun kɔn falɔ yɔ aɔ'n wɔli Zozi anwan nun anun. Ebele ala, moja non nzue fi nun ƙɔ fite. ³⁵ Sɔanlan'n m'ɔ lɛ kan ejɔle ehi kwalaaatin'n, ɔ'a nwun ninngɛ sɔ'n-mɔ yɔ muonun yɔ nyɔnsɔ. Yɛ yɔ ejɔle'n m'ɔ lɛ kan'n kɔsɔ ti ananhɔle. Ɔ si ƙε ɔ lɛ kan ananhɔle, ɔ 'kan maan emɔ kɔsɔ de di. ³⁶ Ninngɛ sɔ'n yɔli sɔ, ɔ man *Ehele Ejɔle'n lika m'ɔ lɛ kan ƙε: *B'a mmu man yɔ bowe kɔnmgba cein anun*, ɔ kpɔnlin sɔ. ³⁷ Eɛ b'a hele wɔ lika fufɔle ƙε: *Bɛ 'ba kaci bɛ nyɔn sɔanlan'n mɔ bɛ wɔli yɔ nyɔn nun anun aɔ nun anwɔn elɔ*.

Zozi esie'n

(Matie 27.57-61, Maaki 15.42-47, Luku 23.50-56)

³⁸ Ehi anzin, Zozɛfu m'ɔ fi Alimate kulo nun asu'n, ɔ hɔli selesi Pilati ƙε ɔ 'fa Zozi fuin'n ɔ 'ƙɔ a sie yɔ. Zozɛfu sɔ'n, Zozi sɔanlan kɔn y'ɔ lɛ yɔ, nan kɔsɔ, kemɔ ɔ sulo Zufu mgbain'n-mɔ nun ati, ɔ nyɔ man yɔ nwɔn ɔ ngele man. Ƙε ɔ hanlin sɔ nun ala, Pilati ƙɔ man yɔ atn. Zozɛfu ƙɔ a ƙɔ fa Zozi fuin'n ƙɔ hɔ. ³⁹ Ninkodemun mɔ cian kɔn kɔngɔe ɔ walɔ Zozi anwɔn ebele'n, yɔ kɔsɔ ɔ 'ba a, ɔ le alufanlan ƙɔ yɔ tonun abulasan. ⁴⁰ Bɛ menian nnyuan, bɛ ƙɔ fa Zozi fuin'n, bɛ ƙɔ fa kisaan bɛ ƙɔ fɔfɔ yɔ nwɔn. Bɛ ƙɔ fa alufanlan sɔ'n bɛ ƙɔ gugua kisaan nun anun ƙε Zufu'n-mɔ 'sie sɔanlan an, bɛ yɔ yɔ'n. ⁴¹ Lika mɔ bɛ bubɔli Zozi kolɔwa nun asu'n, tola kɔn wɔ yɔ nwɔn ebele. Tola sɔ nun anun, seka fufɔle kɔn wɔ ebele, bɛ sieli man sɔanlan fɔi nun lɛ. ⁴² Kemɔ alie cin an, anun ɔ ti Zufu'n-mɔ enwɔnmɔan elie cian'n, mɔ eɛ seka'n kɔsɔ mantan bɛ nwɔn ebele ala'n, ɔ man bɛ hɔli sieli yɔ nun.

20

*Zozi fi ewue nun ɔ 'ba tinnge**(Matie 28.1-8, Maaki 16.1-8, Luku 24.1-12)*

¹ Ehi, mɔlɛ'n ngelemɔ tutun kpa, anun mɔn nun anun yueli man titi, Mali m'ɔ fi Magɔdala'n kɔ jasɔ kɔ hɔ Zozi seka nun asɔ ɛɔ. ɔ 'kɔ a ju a, b'a kunndo ebɔta'n m'ɔ nyin seka nun anwan'n. ² Ehi a, ɔ le enwanndie ɔ kɔ hɔ kɔ tɔ Simɔn Pielɔ nɔn sɔanlan'n mɔ Zozi kulo y'i'n, y'i nwan: "B'a yi yɛ Mɔn yi seka nun anun, ye nnwun man lika mɔ be nɔn yi a hɔ ɔ."

³ Mɔ be tili ejɔle sɔ'n, sɔanlan sɔ'n nɔn Pielɔ, be kɔ jasɔ be kɔ fa Zozi seka nun asɔ atin'n, be le kɔ a nian. ⁴ Bɛ munnyuan be 'kɔ a, anun be le nwanndi. Nan kemɔ sɔanlan kɔn'n kɔala nwanndi tala Pielɔ'n, ɔ kɔ yaci y'i kɔ hɔ, ɔ kɔ li mɔa kɔ ju seka nun asɔ ɛɔ. ⁵ Ke ɔ 'ju ebele ala, ɔ kɔ han yi nwon asɔ kɔ nian kunman nun anun. ɔ 'nian an, etanlan'n mɔ be fali be sieli Zozi'n gua ebele, kɔsɔ ɔ'a nju man kunman nun anun. ⁶ Simɔn Pielɔ juli ebele a, ɔ kɔ ju kunman nun anun. ɔ 'nian an, kisaan'n mɔ be fali fɔfɔli Zozi anwon'n gua asi ebele. ⁷ Eɛe ɔ 'tɔ yi nyin an, ɔ kɔ nwun etanlan'n mɔ be fali guali y'i ti'n, b'a bubu ɔ gua y'i lika die angɔnmɔn. ⁸ Kaan ce, sɔanlan'n m'ɔ lili mɔa juli seka nun asɔ'n kɔsɔ kɔ ju nun. Ke sɔanlan sɔ'n 'nwun yi sɔ ala, ɔ'a nwun ke Zozi fi ewue nun ɔ'a tinnge. Ebele ala, ɔ kɔ le Zozi kɔ li. ⁹ (Mele sɔ'n kɔsɔ, Ehele Ejɔle'n lika'n m'ɔ kele ke se Zozi wu a, ɔ 'tinnge'n, anun yi menian'n-mɔ tili man yi bɔ.) ¹⁰ Yɛ bɛ munnyuan be sali hɔ awulo ɔ.

*Zozi 'ba yi y'i nwon kele Mali m'ɔ fi Magɔdala'n**(Matie 28.9-10, Maaki 16.9-11)*

¹¹ Mɔ Zozi menian nnyuan'n 'sa kɔ awulo'n, anun Mali jin seka nun anwon ebele, ɔ le sun. Temɔn mɔ ɔ 'su'n, ɔ kɔ han asɔ ɔ kɔ nian kunman nun anun.

¹² ɔ 'nian an, anun nyanmiansɔ mmɔfɔe nnyuan, be wowula taladie nvufue hyihyɛn, be titi lika mɔ be tɔli Zozi'n. Kɔn ti yi ja ngɔa yɛ kɔn ti yi ti sɔɔ.

¹³ Mɔ mmɔfɔe'n-mɔ nwunlin Mali'n, bɛ nwan: "Balasua, nzuke ati yɛ ɛ le sun ɔ?"

Mɔ Mali tili kosuan sɔ'n, y'i nwan: "B'a yi mɔn Mɔn ewa, mɔn nnwun man lika mɔ be nɔn yi a hɔ ɔ." ¹⁴ M'ɔ hanlin sɔ heleli mmɔfɔe'n-mɔ yueli'n, ɔ 'tɔ yi nyin yi nzin an, Zozi jin yi nwon ebele, nan kɔsɔ Mali a nnwun man ke yi ɔ.

¹⁵ Zozi kɔ bisa yi ke: "Balasua, nzuke ati yɛ ɛ le sun ɔ? ɛ le kpɔndɛ nwan?"

Mali jɔnlin ke sɔanlan'n m'ɔ di tola nun anun junman nun ɔ. Y'i nwan: "Yemɔnlin, se wɔ yɛ a yi y'i ewa a, anun kele mɔn lika mɔ ɛ sieli y'i'n maan n gɔ n vɔ." ¹⁶ Mɔ Mali hanlin sɔ yueli'n, Zozi kɔ fele y'i: "Mali!"

Mali kɔ kpɛ yi nyin ɔ 'nian an, Zozi jin yi nwon ebele. Ebele ala, Mali kɔ tian kɔ kpayi y'i: "‘*Labunin, wɔ ahi?" (Labunin'n ti *ebele anɛ, y'i bɔ y'ɔ le ke sɔanlan m'ɔ kan Nyanmian anwan ejɔle kele menian.)

¹⁷ Sian'n mɔ Mali hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ tutu ɔ 'kɔ a tɔ y'i nun. Zozi nwan: "N'ɛ kan mɔn, ɔ sanlin ke n vɔli n gɔli man mɔn Si anwon ɛɔ. Nan kɔ, kɔ han kele mɔn menian'n-mɔ ke mɔn fɔ mɔn kɔ mɔn Si m'ɔ ti emɔ kɔsɔ Asi nun anwon ɛɔ, mɔn fɔ mɔn kɔ mɔn Nyanmian m'ɔ ti emɔ kɔsɔ Nyanmian nun anwon ɛɔ."

¹⁸ M'ɔ hanlin sɔ yueli'n, Mali kɔ hɔ kɔ tɔ Zozi menian'n-mɔ, ɔ kɔ bɔ bɛ amannɛ, y'i nwan: "Anianman-mɔ, m'an nwun yɛ Mɔn!" Ebele ala, ɔ kɔ sɔsɔ sɔ kɔ han mɔ Zozi hanlin heleli y'i'n kɔ hele bɛ.

*Zozi 'ba yi y'i nwon kele yi menian'n-mɔ**(Matie 28.16-20, Maaki 16.14-18, Luku 24.36-49)*

¹⁹ Mòle cian kònmgba sò'n nòsoba, kemò Zozi menian'n-mò sulo Zufò mgbain'n-mò nún atí, bé kwalaa bé kò tó bé nwòn anwan nún sua kòn anún. Bé wò ebele kaan ala, Zozi kò fite bé nún ebele, ò jin bé kwalaa bé afian, yí nwan: “Emò mán bé lwa cíci bé nwòn!” ²⁰ M'ò hanlín sò yueli'n, ò kò fa yí sa'n-mò anún nún yí nvin nún anún kafban'n kò hele bé. Mò menian'n-mò nwunlin yé Mún'n, bé líli fé kpili kpa.

²¹ Èsè bé wò ebele kaan an, Zozi nwan: “Emò mán bé lwa cíci bé nwòn! Ké mìn Sí sbanlín mún'n, mún kòsò mún sòan emò.”

²² Mò Zozi hanlín sò mò yí nwan tóli'n, ò kò fita bé nwòn, yí nwan: “Emò nyán Wawé Nwanzan-nwanzan'n. ²³ Menian mò emò kò fa bé ete'n kò hye bé'n, bé 'nyan ete face, nan bé mò yé emò a nva man bé ete nún a nje man bé'n, bé nnyan man ete face.”

Zozi 'ba yí nwòn kele Toma

²⁴ Mò Zozi 'ba yí menian'n-mò anwòn ebele'n, anún Toma (mò bé fele yí Nda'n) nnò nún man ebele bie. Toma sò'n, ò wò Zozi menian bulu nún nnyuan nún anún.

²⁵ Mò Toma hólí dede m'ò wali'n, yí manngòn'n-mò nwan: “Y'a nwun yé Mún!” M'ò tili ejòle sò'n, ò ngò le ngò lí man, yí nwan: “Mín díe, sè m'an nnwun man yí sa nún anún kafban'n, sè m'an nva man mún sa'n m'an ngan man yí kafban'n, èsè sè m'an nva man mún sa'n m'an nwula man yí nvin nún anún an, mún nne mún nni man lé.”

²⁶ Èhí anzin mòle kòn, èsè Zozi menian'n-mò kò hò kò yia sua sò nún anún biegun, bé kò tó bé nwòn anwan nún. Sian díe, anún Toma wò bé nún ebele bie. Bé wò ebele kaan an, Zozi kò fite bé, ò jin bé afian ebele. Yí nwan: “Emò mán bé lwa cíci bé nwòn!” ²⁷ M'ò hanlín sò yueli'n, ò kò kpe yí nvin Toma anwòn èbò, yí nwan: “Toma, fa wò sa'n bala nán kan mún sa nún anún nian, èsè tunngé wò sa'n fa wula mún nvin nún anún. N'è su akpòlòwa, nan de di.”

²⁸ Mò Toma nwunlin yí sò'n, yí nwan: “Mín Mún, mún Nyanmian!”

²⁹ Zozi nwan: “Kemò a nwun mún'n, sian díe, è de dí? Nyila hán bé mò b'a nnwun man mún kòsò b'a le mún b'a lí'n.”

Kalata èhí abv'n

³⁰ Yí menian'n-mò anyunnun, Zozi yòli asinbenwòn ninngé mmiekun-mò dòon mò b'a ngele man yí kalata èhí anún. ³¹ Nan mò b'a hele yí kalata èhí anún'n, b'a hele maan emò de di ké Zozi yé ò tí *Kilisi'n, yí yé ò tí Nyanmian Awa nún ò. Ò man sè emò de yí dí a, emò 'nyan ngwan wò yí dunman nún.

21

Zozi 'ba yí nwòn kele yí menian'n-mò anún nsò.

¹ Èhí anzin, cian kún Zozi kò yí yí nwòn biegun kò hele yí menian'n-mò. Ò 'ba yò sò'n, anún yí menian'n-mò wò Galile asue'n mò bé fele yí Tibeliadi nún anwan. È 'nwun ké ò kpínlin yí yí nwòn helelí bé'n. ² Anún Simòn Píeli nún Toma mò bé fele yí Nda'n, ò nún Natanaye m'ò fi Kana, Galile mán nún anún'n yé bian Zebede amma'n-mò, ò nún Zozi menian nnyuan biegun, bé kwalaa bé gua asue nún anwan ebele. ³ Bé wò ebele kaan an, Simòn Píeli nwan: “Mín nianman-mò, mún 'kò a gua dada.”

Píeli anwan a ndò man, bé kwalaa bé nwan: “Yé nún wò kò.” Èbele ala, bé kò hò bé kò fò élèe kòn anún. Cian sò'n kòngòe, bé ngò hyí man ejue fíí.

⁴ Bé gualí dada'n dede mò alíe húnlin'n, Zozi kò a asue nún anwan ebele, nan kòsò yí menian'n-mò a nnwun man ké yí ò. ⁵ Èhí a, Zozi kò bisa bé ké: “Mín mma-mò, emò a hyí ejue ò?”

Bé nwan: “Cècè.”

⁶ Zozi nwan: “Emo gúa dada nun elee'n fama so, nán emo 'ba hyi ejue.” Mò yí menian'n-mò tili ejole so'n, be kò li so. Be kò gua dada'n. Sakpa kòso, be 'gua yí ebele a, be kò hyi ejue ngonmun, be nnwun man ke be kpín be yò yí o. Be còin yí a, o njoin man.

⁷ Mò sòanlan'n mò Zozi kulo yí'n nwunlin yí so'n, yí nwan: “Yé Mún o!”

Mò Simòn Pìeli tili ke yí nwan: “Yé Mún o!”, o kò wula yí taladie'n, afi anin yí nwon gua so. Ebele ala, o kò hulu kò tò asue nun anun. ⁸ Lika mò be wò'n kòso nun fie a nwa man. O 'ba yò kò yò metili eya kòn. Zozi menian nga'n-mò hal elee nun anun, be hyòhyòinlun dada'n dede be walì sili asi, ejue yí yí tekee.

⁹ Mò be sili asi'n, be 'nian an, anin b'a huan sìn ebele, ejue la so yé kpaon kòso la yí nwon ebele. ¹⁰ Zozi nwan: “Ejue'n mò emo a hyi yí kikaala'n, be fá bie be bála.”

¹¹ Simòn Pìeli kò fò elee nun anun, o kò hyòin dada'n mò ejue mgbili mgbili yí yí'n kò gua asi, Yí kwalaa tí ejue eya kòn abulanun nun nsan. Bè hyili ejue nwala kpa, kòso dada nun a nditi man. ¹² Zozi nwan: “Emo bála a li like.” Yí menian so'n-mò fíi a ngwala a mmisa yí bòbò ke: “Nwan sòanlan die y'ò le wó?”, o sanlin ke bé kwalaa be sí ke yé Mún o. ¹³ Zozi kò hò sìn nun anwon elo, o kò hò kò fa kpaon'n non ejue'n kò hye kò man bé. ¹⁴ Ke Zozi fi ewue nun tinngele'n, yí kpè nsan asò mò o 'yí yí nwon kele yí menian'n-mò nun ahu.

Zozi 'ba han ejole kele Pìeli

¹⁵ Mò be lili like'n yueli'n, Zozi kò bisa Simòn Pìeli ke: “Zòan awa Simòn, asò kulo mín kpa tala ehulo'n mò menian ehi-mò fa kulo mín nun o?”

Simòn nwan: “Yuo o! Yé Mún, e sí ke mún kulo wó.”

Zozi nwan: “Sè e kulo mín an, anin nian mín mmò'a mma'n-mò asò.”

¹⁶ Be wò ebele kaan an, ese Zozi kò fele Simòn Pìeli biekun, yí nwan: “Zòan awa Simòn, asò e kulo mín o?”

Yí nwan: “Yuo o! Yé Mún, e sí ke mún kulo wó.”

Zozi nwan: “Anin nian mín mmò'a'n-mò asò.”

¹⁷ O wò ebele kan an, ese o kò fele Simòn Pìeli biekun, yí nwan: “Zòan awa Simòn, asò e kulo mín o?” Yí kpè nsan nun asò mò Yé Mún hanlin ke: “Zòan awa Simòn, asò e kulo mín o?”

Pìeli anwon kò bubu yí, yí nwan: “Yé Mún, e sí ejòle biala, e sí ke mún kulo wó.”

Zozi nwan: “Anin nian mín mmò'a'n-mò asò.” ¹⁸ Mún kan yí ananhòle mún kele wó ke, daba, mò anin e tí kpafele'n, wó ngonmun yè e fa wó beleti'n e cí wó nwon so, e kò lika mò e kulo o. Nan mò e 'ba yò awòlòwa'n, e 'ba kuku wó sa'n-mò asò maan sòanlan fufòle fa beleti'n cí wó nwon so, o fa wó kò lika mò e ngulo man ke e kò'n. ¹⁹ Zozi le kan sò kele ke be 'ba cíci Pìeli, be kele yí ahòlòwa dede be kun yí, nán o fa ewue so'n o wula Nyanmian anunminnyanmò. Mò Zozi hanlin sò yueli'n, yí nwan: “Simòn, sí mín so!”

²⁰ Pìeli kò tò yí nyin yí nzin, o 'nian an, anin sòanlan'n mò Zozi kulo yí'n sí bé so. Sòanlan so'n y'ò le mò be 'di *Paki alie'n mò hyialì yí nwon Zozi anwon ebele o bisali yí ke: “Yé Mún, nwan sòanlan die yè o 'ba yí wó man o?” ²¹ Mò Pìeli nwunlin ke sòanlan so'n sí bé so'n, o kò bisa Zozi ke: “Yé Mún, yí die, nzu ejòle yè o 'to yí o?”

²² Zozi nwan: “Sè mún kulo ke o nyan ngvan dede o ju mín ewale cian an, asò wó ejòle wò nun o? Wó lili sí mín so!” ²³ Ejòle'n kò te anianman'n-mò afian elo ke bé nwan Zozi sòanlan so'n die o ngò wu man lé. Kòso Zozi a ngan a ngele man Pìeli ke o ngò wu man le, nan Zozi nwan: “Sè mún kulo ke o nyan ngvan dede o ju mín ewale cian an, asò wó ejòle wò nun o?”

²⁴ Zozi sòanlan so'n lili yè o'a nwun ejòle so'n-mò o'a hele o'a sie o. Yè ye sí ke ejòle'n mò o'a han'n tí ananhòle.

Kvalaa kvalaa

²⁵Zozi yali asinbenwon ninngɛ dɔɔn kpa mmiekun-mɔ. Nan sɛ bɛ lɛ tɔa kon biala bɛ kɛlɛ a, yi nwɔn kalata mɔ bɛ 'kɛlɛ'n, mun de mun di kɛ ɔ nzɔn man mɔn nin anun.

ZOZI MMƏFUE'N-MƏ JUNMAN'N

M'ə wə nun'n

Luku kalata'n m'ə tian yí nnyuan'n m'ə helel'n y'ə le ehi. Kalata sə nun anun, Luku man ye nwon ke ə kpınlın yəli mə Zozi mməfue'n-mə fi Zoluzalemən kulo nun asu ebele, be həli bəli Ejölekpa'n *Ləmən belemgbin mən'n lika dən be bəli Asən'n. Kalata sə'n ti cunnjın kpa, ə sanlın ke ə bəka yé maan ye ti Zozi mməfue'n-mə kalata'n-mə mə be heleli nun abu.

Luku a hye yí kalata nun anun nsan. Aliməa di'e'n (yí ti 1-7) kan ninngə mə mməfue'n-mə yəli wə Zoluzalemən ebele nun anwən ejəle. Mə Zozi fəli həli nyanmiansə'n, Wawə Nwanzan-nwanzan fi nyanmiansə wəli jinlanlın mməfue'n-mə anzin. Ə manlın bə tunmin maan be bəli Ejölekpa'n. Zoluzalemən Asən'n teledi nde-nde, sunnzun mə anın Zufu mgbain'n-mə le keke bə ahələwə ə.

M'ə tə sū nnyuan'n (yí ti 8-12), Luku le kan ninngə mə mməfue'n-mə yəli wə Zude nən Samali mən nun anın anwən ejəle. Mə Zufu mgbain'n-mə manlın be hunlın Zozi swanlan'n m'ə li Etienn'n, bə nun kən, be fele yí Səlv, ə heleli Zozi menian'n-mə ahələwə kpili kpa. Yí be-yue-asie, Zoluzalemən Asən'n mma'n-mə bəli asanndie həli Zude nən Samali mən nun anın. Yé Mın Zozi yəli yí nwon heleli Səlv, ə feleli yí ke ə káci yí bəfue wə bə mə be ti man Zufu'n-mə afian. Ehi anzin, Səlv falı dunman Pəlv. Asannan nán Luku a han Pəlv junman nun anwən ejəle'n, ə le kan Pəli di'e nun anwən ejəle, ə nən ke ə kpınlın yəli mə aliməa mma'n-mə mə be ti man Zufu'n kacili Zozi menian wə Zude mən nun, ə nən Antiasə kulo nun asu ebele'n.

Kalata'n lika nga'n (yí ti 13-28), Luku le kan Pəlv anwən ejəle. Pəlv tuli atın ngəkən fā nsan ə həli bəli Ejölekpa'n *Ləmən belemgbin mən'n lika dən. Anın Pəlv le menian dən be bəka yí be di yé Mın junman'n. Bə nun mmie-mə y'ə le Baanabası, Silası, Timote, Titi, Apoləsv ə nən Maaki. Pəlv atın mmie-mə m'ə tuli'n, Luku nən yí y'ə həli ə. Yí ti yé yí muonun, ə le kan yí kalata nun anın ke "yé" nun ə. Pəlv bəli Asən'n kulo mgbili dən asu. Be heleli yí ahələwə kpa, ese emian təli yí. Nan kəsə, ə bəli mənndılın ə lili junman manlın yí Mın Zozi. Kalata nun agualie nun, Luku le kan ke ə kpınlın yəli mə Pəlv juli Ləmən kulo nun asu ələ'n.

¹Teofili,

Ninngə kəalaa mə Zozi yəli, ə nən m'ə heheleli yí ngelemə nun ² dede m'ə juli cıan m'ə fəli həli nyanmiansə'n, m'an han yí nwon ejəle mın aliməa kalata nun anın. Asannan nán Zozi a fə a hə nyanmiansə'n, Wawə Nwanzan-nwanzan'n tunmin nun, ə heheleli yí mməfue'n-mə m'ə feleli bə yí nwon nun atın'n. ³ Mə menian'n-mə hunlın yí yuel'n, ə buli atın ngacile dən asu ə yəli yí nwon ə heleli yí mməfue'n-mə maan be nwonlın yí ke ə fi ewue nun ə'a tınngə sakpa. Ə yəli yí nwon ə heleli bə dede cıan abulanan, ese ə hanlın Nyanmian Belemgbin Mən nun anwən ejəle ə heleli bə. ⁴ Elehən kən, anın Zozi nun yí mməfue'n-mə le didi, ə kə han kə hele bə ke: "Nán man emə fi Zoluzalemən ewa be kə məa. Nan emə tánlan be nwonnde like'n mə Sie nun a fa a bə emə anəhuba mə n ganlın yí nwon ejəle n geleli emə'n. ⁵ Ə sanlın ke, Zvan a sənün menian'n-mə asue nun, nan emə di'e, ə ka kaan, be 'ba fa Wawə Nwanzan-nwanzan be sənün emə."

Zozi 'ba fə kə nyanmiansə

⁶ Mò Zozi hanlun sò yueli'n, yí mmòfòe'n-mò m̀o anun b'a yia yí nwòn èbele'n kò bisa yí kè: “Yé M̀n, asò mele sò nun anun yé ε 'sesie Izalayε belemgbin m̀an'n biekun ò?”

⁷ Zozi kò bua bé kè: “Mele'n nòn cian'n mò Siε'n muonun tunmin nun ò'a hele'n, nán emò ejòle ò. ⁸ Nan Wawε Nwanzan-nwanzan'n 'ba a emò sò ò wowula emò tunmin. Èbele nun anun, emò 'ba li m̀n nwòn adanzε wò Zoluzalem̀n kulo nun asò ewa, Zude nòn Samali m̀an nun anun lika k̀walaatin, εse dede ò kò ju m̀an nun ati ὲò ebue kòn k̀walaatin.”

⁹ Mò Zozi hanlun ejòle sò'n yueli'n, be 'nian an, anun ò le fù kò nyanm̀iansu. Èbele ala, bolé kòn kò fòfò yí nwòn ò kò fia bé nyin. ¹⁰ Mele mò Zozi 'fù kò mò anun yí mmòfòe'n-mò te nian anwunno'n, k̀onm̀gba ala menian nnyuan kò fite fite bé nwòn èbele. Menian nnyuan sò'n-mò wowula taladε nvufue. ¹¹ Be kò bisa Zozi mmòfòe'n-mò kè: “Galile amma, ò yò se mò emò jijin ewa be le nian anwunno ò? Zozi m'ò fi emò afian ewa ò'a fù ò'a hò nyanm̀iansu'n, ò 'ba sa ba kè emò a nwun yí kè ò le fù kò'n.”

Zudası ngacifvε'n

¹² Mò menian nnyuan sò'n-mò hanlun sò'n, Zozi mmòfòe'n-mò fi b̀oka'n mò be fele yí “*Olivo b̀oka” nun asò be kò ju. Be kò sa be kò hò Zoluzalem̀n. B̀oka sò'n nòn Zoluzalem̀n afian tı kò yò cilo kòn. ¹³ Mò be juli Zoluzalem̀n èbele'n, be kò hò kò fù awaa nun asò, be kò wòlò sua'n mò be yia nun titi nun anun. Bé mò be hòlì yialì sua'n nun anun'n y'ò le Pielì, Zòan, Zòakı, Andele, Filipù, Toma, Baatelemin, Matie, Alife awa Zòakı, Simòn m'ò k̀pòndε yí m̀an'n fanwòndi'n ò nòn Zòakı awa Zudı. ¹⁴ Be yia daa be yò asò'n, be nòn mmalasu'a'n-mò nòn Zozi anin Mali ò nòn Zozi anianman mmelenzua'n-mò.

¹⁵ Èlèhòn kòn be yialì, bé menian kò yò eya kòn abulaa, Pielì jasòlì a, yí nwan: ¹⁶ “Anianman-mò, ejòle mò Wawε Nwanzan-nwanzan'n hanlun m'ò wò Èhele Ejòle nun anun'n, ò di kè ò k̀pın sù. Wawε Nwanzan-nwanzan'n nanndilı belemgbin Davidi sù ò hanlun Zudası anwòn ejòle. Zudası sò'n y'ò k̀pelì atun maan be hylı Zozi ò. ¹⁷ Anun Zudası wò yé fà nun anun bie. Junman'n mò yé le di yí ewa'n, anun ò di bie. ¹⁸ Yí busuafòe nyòle nun anwòn esika mò be tualì be manlun yí'n, ò falı tolì ebo kòn. Ebo sò nun asò, ò kò fù anwunno ò kò lua yí ti asi ò kò tò asi, yí nyaa k̀wala kò tulu. ¹⁹ Ejòle sò'n, Zoluzalem̀n menian'n-mò k̀wala tılı. Ò man bé anıe nun anun, b'a fele ebo sò'n 'Hakelidama'. Hakelidama'n, yí b̀u y'ò le kè: 'moja ebo'.

²⁰ “É 'nwun Zudası anwòn ejòle'n mò belemgbin *Davidi helelì wò Izalayε ejue ὲvε kalata nun anun'n:

Man yí awulo'n há to,

nán man s̀vanlan f̀ı tanlan nun.

Èse b'a hele wò kalata sò nun anun biekun kè:

Man s̀vanlan fòfòle káci yí.

²¹ “Èhıka ati, ò di kè s̀vanlan kòn fa yí nwòn b̀o yé ò di yé M̀n Zozi ewuetinngε nun anwòn adanzε. ²² S̀vanlan sò'n, ò yò bé mò be si yé sù nun anun kòn, sunmin tem̀n mò Zòan s̀onılın yé M̀n Zozi, m'ò sısınlın kulo kulo'n-mò asò, dede ò juli cian m'ò fòlì hòlì nyanm̀iansu'n.”

²³ Mò Pielì anvan tòlì'n, be kò sie menian nnyuan èbele. Be fele kòn Zozefu. Kòn'n kòsù li Matiası. Zozefu a, yí dunman biekun y'ò le Baasabası mò yé be tònlin yí Zusutusu'n. ²⁴ Mò be sielì menian nnyuan sò nun èbele'n, bé k̀wala be kò yò asonun. Bé nwan: “Yé M̀n, wò mò ε sı menian'n-mò k̀wala ahunlun nun anun ejòle'n, menian nnyuan ehı, kele yé nunhan'n mò a yı yí kè ²⁵ ò káci Zudası mò ò'a yaci Zozi mmòfòe junman'n ò'a b̀o yí ti yí lika m'ò kulo'n.”

²⁶ Ehi a, be ko hyuin tondo, o ko to Matiasi su. O fi ebele ye be fali Matiasi be seli mmofve bulu non kon nun asu o.

2

Wawe Nwannzan-nwannzan'n ewale'n

¹ Ehi, mo *Pantekoto feti cian'n juli'n, Zozi menian'n-mo kwalaitin yialu lika kon. ² Konmgba ala, be ko ti like nun angan ke anwonman m'o le tu sele kpa o. O fi anwunno huuu, o ko wolu sua'n mo menian'n-mo gua nun nun anun. ³ Be 'nian an, sin tofeleman-mo. Be ko titi be nwon nun, be ko tetanlan be nun kon biala ati nun asu. ⁴ Wawe Nwannzan-nwannzan'n ko wolu be kwalaa be nun kpa bokoo. Ebele ala, be le kan anie ngacile ngacile mo Wawe nun a fa a wula be nun kon biala anvan ke o han'n.

⁵ O 'ba yo so'n, anin Zufu'n-mo mo be felu Nyanmian kpa'n fi man man'n kwalaa anun ba a, be wo Zoluzalemun ebele. ⁶ Mo be titi like so nun angan'n, be ko tutu be ko ho ko yia yi bu elo. Ejole'n ko sin be kwalaa be nwon dede o ko bu su. O sanlu ke, anie ngacile ngacile'n mo Zozi menian'n-mo le kan'n, be mo b'a yia ebele nun anun kon biala ti ke yi kulo anie ye be le kan o. ⁷ Ejole'n ko sin be nwon ese o ko yo be enyinnun. Be nwan: "Menian ehi-mo mo be le kan anie ngacile ngacile'n, asu be kwalaa be ti man Galile man nun anun menian o? ⁸ Nan o yo se mo afi ye nun kon biala ti ejole'n mo be le kan wo ye kulo anie nun anun'n? ⁹ Ye nun mmie-mo fi Paati non Medi non Elamun man nun. Mmie-mo fi Mezopotamin man nun, Zude non Kapados man nun, Pun non Azi man nun, ¹⁰ Filizi non Panfili man nun, Ezipiti man nun non Libi man nun anun kulo'n mo be fele yi Silenun nun afan nun. Nyofve'n mo be fi Lamun kulo nun asu'n, ¹¹ b'a wo mmie-mo Zufu, mmie-mo kusu ti man Zufu, nan kusu be ko Zufu'n-mo asonun'n bie. Mmie-mo fi Keleti non Alabi man nun. Kusu afi, Nyanmian asinbenwon ninng'e-n-mo anwon ejole'n mo be le kan'n, ye kwalaa ye ti wo ye kulo anie nun anun!"

¹² Ejole'n ko sin be kwalaa be nwon dede o ko bu be nwon su. Be ko bisa bisa be nwon ke: "Ejole ehi abu kele se?" ¹³ Mmie-mo 'bisa kosuan ehi a, anin mmie-mo kusu le kan be gulu Zozi menian'n-mo anwon ke: "Ehi-mo, b'a non nzan b'a bu kpa bokoo!"

¹⁴ Mo menian'n-mo 'kan so'n, Pielu non mmofve bulu non kon'n ko jasu ko jinlan. Pielu ko kuku yi nvan su o ko han ko hele be ke: "Emo Zufu'n-mo non emo kwalaa mo be wo Zoluzalemun ewa'n, emo yo anzve be tie ejole'n mo nun 'ba han nun kele emo'n kpa. ¹⁵ Menian ehi-mo mo emo jonlu ke b'a non nzan b'a bu'n, be nononlu man nzan be bu man. O sanlu ke, bele mo b'a bo ngelemo dae ngvanlan o. ¹⁶ Nan ejole'n mo kpomanfve Zowe hanlu yi daba daba'n, ejole so'n ye o le kpun su sian nun o. Kpomanfve Zowe hanlu ke Nyanmian nwan:

*¹⁷ Mele kasian nin anun, min 'ce min Wawe'n
min man kulo svanlan dasannin biala.*

*Min 'fa min nvan ejole'n min wula
emo amma mmelenzua non mmalasua'n-mo anvan
maan be kan.*

*Min 'ba man emo mgbafele'n-mo
nwun ninng'e-n-mo Wawe nun.*

Min 'ba hin emo mmilwa'n-mo elalie.

*¹⁸ O ti ananhale, mele so nin anun,
min 'ce min Wawe'n min man
min ngva mmelenzua non mmalasua'n-mo.
Min 'fa min nvan ejole'n min wula be nvan*

maan bε kan.

¹⁹ Min 'ba man asinbenwɔn ninngɛ fite fite anwunno εɔ.

Esɛ min 'ba man asinbenwɔn ninngɛ fite fite asɛ nin asv ɛwa.

Menian'n-mɔ 'ba nwun moja,

sɪn nɔn ewusanlan minndominndo.

²⁰ Asannan nán yé Min cian nin a ju'n,

cian sɔ'n m'ɔ tɪ anunminnyanmɔn cian kpilɪ'n, sɛnzɛ'n b'a lu tuun,

sala'n kɔsv 'ba kaci kɔkɔlɛ kɛ moja.

²¹ Cian sɔ'n, wɔ biala

mɔ ε kɔ sun kɔ fɛlɛ yé Min'n,

ε 'nyan wɔ ti."

²² Esɛ Piɛli nwan: "Izalayɛ amma, ɛmɔ tɛ ɛjɔlɛ'n mɔ mun 'ba han mun kele ɛmɔ'n kpa. ɛmɔ muonun sɪ, Nyanmian a man ɛmɔ a nwun yɪ kɛ Zozi m'ɔ fi Nazalɛtɪ'n tɪ soanlan m'ɔ le tunmin. Nyanmian a man Zozi a yɔ asinbenwɔn ninngɛ mgbili mgbili kpa ɛmɔ afian ɛwa. ²³ B'a yɪ Zozi b'a man ɛmɔ. Nan kɔsv Nyanmian yɛ ɔ lili mɔa ɔ sesielɪ yɪ sɔ ɔ. ɛmɔ nɔn ɛtɛfɔɛ'n-mɔ, b'a bɔbɔ yɪ kɔlɔwa sv b'a hun yɪ. ²⁴ Nan kɔsv Nyanmian a le yɪ fi ewue asa nun maan ɔ fi ewue nun ɔ'a tɪnngɛ. ɔ sanlɪn kɛ, ewue le man atɪn ɔ nji man yɪ nzie man. ²⁵ Afi belemgbɪn *Davidi hanlɪn Zozi anwɔn ɛjɔlɛ kɛ:

Min susu mɪn tɪ mɪn gua yé Min sv mɛlɛ biala.

ɔ di mɪn nzin, mɪn nwɔn nwɔsv man mɪn.

²⁶ ɛhɪka ati, mɪn di yɪ nwɔn fɛ kpa

mɪn ahɔnlɪn nɪn anun, mɪn tɔ yɪ nwɔn ejue.

Afi mɪn sɪ kɛ sɛ ewue kun mɪn bɔbɔ a,

n ne anyɪndasvɛ.

²⁷ ɔ sanlɪn kɛ, ε ngɔ yaci man mɪn ɛbɔlɔ ɛlɔ,

ε ngɔ man wɔ anwɔntɛ soanlan nɪn anwɔnnaan'n ngɔ kpɔlɔ man.

²⁸ ɛ 'man mɪn nyan ngvan

mɪn di fɛ wɔ wɔ nyunnun.

²⁹ "Anianman-mɔ, mɪn 'ba han belemgbɪn Davidi anwɔn ɛjɔlɛ kɔn mɪn kele ɛmɔ yuein. ɛjɔlɛ sɔ'n y'ɔ le kɛ Davidi a wu, b'a sie yɪ. ɛnɛ nɔn ɛnɛ yɪ seka'n tɛ wɔ yé afian ɛwa. ³⁰ Nan anɪn Davidi tɪ Nyanmian kpɔmanfɔɛ. ɔ sɪ kɛ Nyanmian a bɔ yɪ anɔhɔba ɔ'a han ndâ ɔ'a tɔ sv kɛ ɔ 'man yɪ mma'n-mɔ anun kɔn tanlan belemgbɪn bia nun asv. ³¹ Davidi lili mɔa ɔ nwunlɪn Izalayɛ Belemgbɪn Ngɔandefɔɛ'n m'ɔ tɪ *Kilisi nɪn ewuetɪnngɛ'n, nán ɔ'a han yɪ nwɔn ɛjɔlɛ kɛ:

B'a nyaci man yɪ maan ɔ'a nga man ɛbɔlɔ,

ɛsɛ yɪ nwɔnnaan nɪn a mgbɔlɔ man seka nɪn anun.

³² "Zozi anwɔn ɛjɔlɛ yɛ anɪn Davidi lɛ kan ɔ. Yé mɔ yɛ gua ɛwa'n, yé kɔalaa yɛ di adanzɪɛ kɛ Nyanmian a man Zozi fi ewue nun a tɪnngɛ. ³³ Nyanmian a sie Zozi yɪ fama sv. Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n mɔ Sɪɛ'n falɪ bɔlɪ anɔhɔba'n, ɔ'a fa ɔ a wula Zozi asa nun. Zozi a hye a man yé. Wawɛ sɔ'n yɛ ɛmɔ a tɪ yɪ ngan mɔ ɛmɔ nwun yɪ kɪkaala nɪn ɔ.

³⁴ "Nán kɛ Davidi muonun fɔlɪ hɔlɪ nyanmiansv ɔ, nan yɪ nwan:

Yé Min Nyanmian a han a hele mɪn Min kɛ:

Tanlan mɪn sa fama sv

³⁵ maan nvá wɔ mgbɔfɔɛ'n-mɔ n zɪɛ wɔ ja abɔ

ke bia mɔ belemgbin sesie yi ja sv ɔ.

³⁶ “Izalaye amma'n-mɔ kwalaa nwún yí yuein ke, Zozi sɔ'n mɔ emɔ bubɔli yí kulɔwa nun asu'n, yí yê Nyanmian a sie yí Minlian nun Kilisi, Izalaye Belemgbin Ngbandefɔe nun ɔ!”

³⁷ Mɔ Pɛli anɔan tɔli'n, ejɔle'n m'ɔ hanlin'n wɔlɔli bé kpa. Be kɔ bisa Pɛli non mmɔfɔe ehinlin-mɔ ke: “Anianman-mɔ, atin benin yê yê fá sv ɔ?”

³⁸ Pɛli kɔ bua bé ke: “Emɔ núm bé nwon be káci bé abalabɔ'n. Emɔ nunhan kɔn biala maan be sɔnun yí wɔ Zozi Kilisi dunman nun, nán emɔ a nyan ete face. Ebele nun anun yê emɔ kɔsu 'ba nyan Wawe Nwanzan-nwanzan'n m'ɔ ti Nyanmian acedie nun ɔ. ³⁹ ɔ sanlin ke, anɔhɔba sɔ'n mɔ Nyanmian bɔli'n, ɔ ti emɔ die, ɔ ti emɔ amma'n-mɔ die. Eɛ bé kwalaa mɔ be wɔ mva mɔ yê Min Nyanmian 'ba fele bé yí nwon'n, ɔ ti bé kɔsu bé die bie.”

⁴⁰ M'ɔ yɔli sɔ'n, Pɛli hanlin ejɔle mmiekun-mɔ dɔɔn ɔ heleli bé, ɔ man be nwunlin yí ke Zozi anwon ejɔle'n ti ananhɔle, eɛe ɔ wowulali bé anwɔnsele. Yí nwan: “Ajulisɔ menian ehi-mɔ mɔ b'a sin atin ete nun asu'n, emɔ non bé kpáci nán emɔ a nyan bé ti!”

⁴¹ Mɔ Pɛli hanlin sɔ yueli'n, bé dɔɔn be leli yí nwan ejɔle'n be lili maan be sɔnunlin bé. Cian sɔ'n, menian kɔ yɔ akpu nsan kɔ a kɔ gua bé mɔ b'a le Zozi b'a li daba nun asu.

Alimva asɔnun nun asitanlan'n

⁴² ɔ fi ebele, tɛmɔn biala, be yia be tie ejɔle'n mɔ mmɔfɔe'n-mɔ kan kele bé'n kpa. Be tanlan wɔ anianman nun be di yê Min alie'n, eɛe be yɔ asɔnun.

⁴³ Anun menian'n-mɔ anun kɔn biala man Nyanmian anyinnzɔ, ɔ sanlin ke anun mmɔfɔe'n-mɔ le yɔ asinbenwon ninngɛ-mɔ dɔɔn kpa. ⁴⁴ Bé kwalaa mɔ be leli Zozi be lili nun anwan se bé nwon, bé ninngɛ'n-mɔ kwalaa wɔ lika kɔn. ⁴⁵ Be tɔnun bé anwɔndie'n-mɔ. Esika mɔ be kɔ nyan yí nun'n, be nian sɔanlan kɔn like mɔ ɔ'a hian yí nwon'n yê be ce esika sɔ nun ɔ. ⁴⁶ Cian biala, be yia Nyanmian awulo nun anun. Be yia bé awulo'n-mɔ anun be le fe elie yê be didi ɔ, be ndu man bé nwon. ⁴⁷ Be yí Nyanmian ayɛ. Menian'n-mɔ kwalaa kulo bé ejɔle. Cian daa, yê Min cɔn bé mɔ b'a nyan bé ti'n ɔ ba gua bé mɔ b'a li mva b'a le Zozi b'a li nun asu.

3

Ke ɔ kpɔnlin yɔli mɔ bubuluwafɔe kɔn anwon sali'n

¹ Ehi, elehun kɔn, eyua dɔe nsan, mɔ dɔe'n mɔ Zufɔ'n-mɔ fa yɔ asɔnun'n juli'n, anun Pɛli non Zvan, be le kɔ Nyanmian awulo elɔ be 'kɔ a yɔ asɔnun. ² Awulo nun anwan'n mɔ be fele yí “Anɔan Kanlanman” nun anwon ebele, belenzua bubuluwafɔe kɔn ti ebele. Belenzua sɔ'n, be 'wɔ yí a, anun ɔ'a bubu. Cian biala, be fa yí be ba sie yí ebele, maan ɔ sesele bé mɔ be le kɔ a wɔlɔ Nyanmian awulo nun anun nun esika. ³ M'ɔ nwunlin ke Pɛli non Zvan le ba wɔlɔ awulo nun anun'n, ɔ kɔ sele bé esika. ⁴ Pɛli non Zvan be kɔ nian bian'n siin, nán Pɛli a se yí ke: “Nian yé!” ⁵ Bian'n kɔ nian bé, afti ɔ jɔnlin ke Pɛli non Zvan 'ba man yí esika.

⁶ Ehi a, Pɛli kɔ han kɔ hele yí ke: “N ne esika fií. Nan nunhan mɔ n ne yí'n, mun 'fa mun man wɔ. Yí ti, Zozi Kilisi m'ɔ fi Nazalet'i'n dunman nun, jasɔ nanndi!”

⁷ Mɔ Pɛli hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ sɔ bian nun asa fama nun anun ɔ kɔ jasɔ yí. Ebele ala, bian nun aja'n-mɔ kɔ yɔ kpa. ⁸ ɔ kɔ jasɔ ɔ kɔ nanndi. ɔ non Pɛli non Zvan be kɔ wɔlɔ awulo nun anun, anun ɔ le nanndi ɔ le kukulu ɔ yí Nyanmian ayɛ. ⁹ Menian'n-mɔ kwalaa kɔ nwun yí ke ɔ le nanndi ɔ yí Nyanmian ayɛ. ¹⁰ Mele

mə menian'n-mə nwunlin ke bian'n m'ə tanlan Anwan Kanlanman nun anwon ebele ə sesele esika'n, ejole'n kə sin bé nwən be kə sulo Nyanmian wə like mə mməfue'n-mə a yə a man bian nun anwon.

¹¹ Kəmə bian sə'n mgbəci man Pieli nun Zvan'n, ejole'n kə sin menian'n-mə anwon. Bé kwalaa be kə tu woo be kə hə bé nwən elə lika'n mə be fele yí “Salomən Abalada” nun anun. ¹² Mə Pieli nwunlin yí sə'n, yí nwan: “Izalaye amma, nzuke ati yé bian ehi anwənnza'n sin emə anwon ə? Nzuke ati yé emə le nənian yé sva ə? Emə junlin ke yé muonun yé tunmin anaan Nyanmian esúe kpa mə ye sɔ tala emə'n y'ə man bian ehi anwon a sa ə? ¹³ Abalahamən, Izaki nun Zvakəbɔ Nyanmian'n, yé nan-mə Nyanmian'n yé ə'a wula yí akva Zozi anunminnyanmən ə. Emə muonun yili Zozi be manlin mən nun asu mgbain'n-mə. Pilatı m'ə kulo ke ahan ə yaci Zozi nun'n, emə hanlin wə Pilatı anyunnun ebele ke emə mmianlin man Zozi anwon. ¹⁴ Zozi m'ə ti sɔanlan nwannzan-nwanzan, mə ese ə ti seseɬue'n, emə a yı yí a tɔ. Emə a sele Pilatı ke ə yáci kodiawu'n lili nun maan ə nyán yí ti. ¹⁵ Sakpa, emə a man b'a hun Minlian'n m'ə man ngwan'n. Nan Nyanmian kɔsɔ a man ə fi ewue nun ə'a tinnge, yé kwalaa ye di yí nwən adanziɛ. ¹⁶ Tunmin'n m'ə wə Zozi dunman nun anun'n, ə nun dedi'n mə ye le yí wə dunman sɔ nun anun'n, y'ə man sɔanlan ehi m'ə jin emə anyunnun ewa, mə emə sɔ yí nun a nyan anwənsɛle ə. Yí ti, dedi'n mə ye le yí wə Zozi dunman nun anun'n, y'ə man bian ehi mə emə nwun yí ewa nun a ti akpəle bəkkə ə.

¹⁷ “Nan sian die, anianman-mə, emə nun emə mgbain'n-mə like mə b'a yə Zozi'n, mən sɔ ke emə nzi man, yí ti y'ə man emə a yə ə. ¹⁸ Nyanmian manlin atin ke Kilisi'n, Izalaye Belemgbin Ngəandefue'n, nwún amanninhunlun maan ejole m'ə manlin yí mgbəmanfue'n-mə kwalaaatin hanlin yí daba'n, ejole sə'n kpín sɔ. ¹⁹ Yí ti, emə nún bé nwən wə Nyanmian anyunnun, be káci bé abalabə'n, nán Nyanmian a yaci emə anwon sa ə'a hye emə. ²⁰ Sɛ emə yə yí sə a, yé Min 'ba man emə nyan alɔaciciɛ. Eɛɛ *Kilisi'n, Izalaye Belemgbin Ngəandefue m'ə lili mɔa ə yili yí ke ə 'fa man emə'n, ə 'man ə ba. Kilisi sə'n y'ə le Zozi.

²¹ “Nan kikaala die, ə di ke Zozi tanlan nyanmiansɔ elə. Ə 'tanlan elə dede ninnge'n-mə kwalaaatin kaci biekun. Ə sanlin ke ejole sə'n, Nyanmian manlin yí anwəntiɛ mgbəmanfue'n-mə hanlin yí daba daba. ²² E 'nwun ejole mə Moyizi hanlin'n: *Yé Min m'ə ti emə Nyanmian'n, ə 'ba man be wə kpəmanfue kən ke mɪn emə aɬian ewa. Yí kwalaa m'ə kə han kə hele emə'n, emə tie yí.* ²³ Sɔanlan biala mə ə'a ndie man kpəmanfue sə'n, be 'kun yí be yı yí fi Nyanmian menian'n-mə anun.

²⁴ “Ə fi Nyanmian kpəmanfue Samie mele sɔ, mgbəmanfue'n-mə mə be tətɔa yí'n mele sɔ, ene edua'n mə ye wə nun'n, mgbəmanfue sə'n-mə kwalaa hanlin yí nwən ejole. ²⁵ Anəhuba'n mə Nyanmian nanndili mgbəmanfue'n-mə asɔ ə bəl'i'n, anəhuba sə'n ti emə die. Nyihye'n kɔsɔ m'ə nun emə anan-mə hyihye'l'n, emə wə nun bie. Afi, Nyanmian hanlin heleli Abalahamən ke: *Ə nanndi wə sasɔ'n-mə asɔ, mɪn 'yeyila asie nun asɔ nvilie'n-mə kwalaa asɔ.* ²⁶ Ehi ka ati, emə kpa eyole dunman nun, Nyanmian lili mɔa ə yili yí akva'n, ə sɔanlin yí ke ə bála a yeyila emə sɔ, sɛ emə anun kən biala fi yí nyəle ete nun anun jasɔ a.”

4

Be nun Pieli nun Zvan 'ba hə mgbain'n-mə aja sɔ

¹ Anun Pieli nun Zvan anwan te wə sɔ be le kan ejole be kele bagua'n, ebele ala Nyanmian *teeyifue'n-mə, Nyanmian awulo nun asɔ nzalafɔ kpain'n, ə nun *Sadusifue'n-mə be kə a. ² Mə be tili ke mməfue nnyuan'n le kekele bagua'n

ninngɛ, kɛ ewuɛtinngɛ wɔ ɛbɛlɛ, ɔ sanlɪn kɛ Zozi a wu a tinnge'n, ɛjɔlɛ nun a nyɔ man bɛ fɛ fii sɔa. ³ Bɛ kɔ hyi Pielɪ nɔn Zvan bɛ kɔ gua bɛ fiadi. Kɛmɔ anɔn alie lɛ san'n, mmɔfɔɛ nnyuan'n kɔ la fiadi dede alie kɔ hɪn. ⁴ ɛhɪ nɔn ɛhɪ a, bɛ dɔɔn mɔ bɛ tielɪ ɛjɔlɛ'n mɔ Pielɪ nɔn Zvan hanlɪn'n, bɛ leli bɛ lili. Sɛ bɛ fa bɛ bɛ sɔ bɛ mɔ bɛ lili mɔa bɛ leli Zozi bɛ lili nun asɔ a, bɛ kwalaa bɛ menian lɛ kɔ kɔ yɔ akpɪ nnun.

⁵ Alie hinlɪn an, Zufɔ mgbain'n-mɔ, Izalayɛ mɔn nun asɔ mgbain'n-mɔ, bɛ nɔn *mala nun asɔ mgbain'n-mɔ, bɛ kɔ yia Zoluzalemɔn ɛbɛlɛ. ⁶ Anyia sɔ'n, bɛ mɔ bɛ ti yɪ bɔ bie'n y'ɔ lɛ tɛɛyɪfɔɛ kpain Hannun, Kayifo, Zvan, Alegizannɔdɪlɪ nɔn tɛɛyɪfɔɛ kpain Hannun anwɔn amma'n-mɔ kwalaaatin. ⁷ Bɛ man bɛ nɔn Pielɪ nɔn Zvan kɔ a bɛ ja sɔ. Bɛ kɔ bisa bɛ kɛ: “ɔ nanndi tunmin benin anaan dunman benin asɔ yɛ ɛmɔ a man sɔanlan ɛhɪ anwɔn a sa'n?”

⁸ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n kɔ li Pielɪ anzin. Pielɪ kɔ bua bɛ kɛ: “Mɔn mgbain, ⁹ ɛnɛ bɛ nɔn yɛ a a ɛmɔ aja sɔ, ɔ sanlɪn kɛ, y'a yɔ bubuluwafɔɛ kɔn ye. ɛmɔ lɛ bisa yɛ kɛ ye hɔn kɛ ɔ kpɪnlɪn yɔlɪ mɔ sɔanlan sɔ nun anwɔn a sa'n.

¹⁰ Kɛmɔ afi ɛmɔ kulo kɛ bɛ bisa nun bɛ ti yɪ bɔ'n, ɛmɔ nwɔn yɪ kɛ, Zozi Kilisi m'ɔ fi Nazaleti mɔ ɛmɔ a bɔbɔ yɪ kɔlɔwa nun asɔ, mɔ Nyanmian a man ɔ fi ewue nun ɔ'a tinnge'n, Zozi Kilisi sɔ'n dunman'n y'ɔ man sɔanlan ɛhɪ anwɔn a sa ɔ.

¹¹ ɛhele ɛjɔlɛ'n lɛ kan Zozi ɛjɔlɛ yuein kɛ:

ɛbve'n mɔ ɛmɔ mɔ bɛ lɛ si sua nun a bu yɪ kɛ

ɔ ti man kpa mɔ ɛmɔ juli tɔlɪ'n,

yɪ yɛ ɔ'a kaci ɛbve kpa

m'ɔ lɛ sua nun anun nun ɔ!

¹² Zozi angɔnmɪn ala y'ɔ kwalaa kɛ ɔ man sɔanlan nyan yɪ ti ɔ. ɔ sanlɪn kɛ, eyuadi nun anun, sɛ bɛ yɪ Zozi Kilisi a, Nyanmian a ngele man yɛ sɔanlan ngacile fii kɔn m'ɔ kwalaa kɛ ɔ man ye nyan yɛ ti ɔ.”

¹³ Kɛ Pielɪ nɔn Zvan lɛ si jɔjɔ'n, ɔ kɔ sin mgbain'n-mɔ anwɔn. ɔ sanlɪn kɛ, bɛ si kɛ Pielɪ nɔn Zvan, bɛ kalata'n mɔ bɛ si'n ngɔ man mɔa, ɛsɛ anun bɛ si Zozi sɔ daba. ¹⁴ Nan kɛmɔ bɛ nwunlɪn kɛ bubuluwafɔɛ nun anwɔn a sa, ɔ jin mmɔfɔɛ nnyuan nun anwɔn ɛbɛlɛ'n, bɛ ngɔ nyan man ɛjɔlɛ bɛ ngɔ bua mmɔfɔɛ nnyuan'n-mɔ. ¹⁵ ɛhɪ a, mgbain'n-mɔ kɔ man bɛ atun kɛ bɛ fi sua'n mɔ bɛ di ɛjɔlɛ nun'n bɛ fite. Mgbain'n-mɔ kɔ su akpɔlɔwa bɛ afian ɛlɔ. ¹⁶ Bɛ nwan: “Menian ɛhɪ-mɔ, nzu like diɛ yɛ yɔ bɛ ɔ? Afi, Zoluzalemɔn amma'n-mɔ kwalaaatin a nwun yɪ yuein kɛ like mɔ mmɔfɔɛ sɔ'n-mɔ a yɔ'n, ɔ ti asinbenwɔn like kpili kpa. ɔ man ye ngɔala ye nzu man yɪ nwɔn akpɔlɔwa. ¹⁷ Nan kɛ ɔ kɔ yɔ nɔn ɛjɔlɛ sɔ nun a ndɪnndɪn man ɔ'a ngɔ man mɔa'n, bɛ mɔn ye tɔtua bɛ kɛ, sɛ bɛ bɔ Zozi dunman'n biekun bɛ kele sɔanlan biala a, yɛ nɔn bɛ lɛ yɪ.”

¹⁸ Mɔ bɛ hanlɪn sɔ yuelɪ'n, bɛ kɔ fele Pielɪ nɔn Zvan, bɛ kɔ totua bɛ kɛ nɔn bɛ kekele menian'n-mɔ ninngɛ, ɛsɛ nɔn bɛ kan Zozi ɛjɔlɛ bɛ kele bɛ fii kɔn.

¹⁹ Mɔ mgbain'n-mɔ anɔan tɔlɪ'n, Pielɪ nɔn Zvan kɔ bisa bɛ kɛ: “ɛmɔ tɪti bɛ nian, Nyanmian anyunnun, asɔ ɔ ti sɛsɛ kɛ ye bɔ ɛmɔ ɔ tɔla Nyanmian ɔ? ²⁰ Nan yɛ diɛ, ɛjɔlɛ mɔ y'a ti, mɔ yɛ nyɪn a nwun yɪ'n, ye ngɔala ye mmuan man yɛ nwan nun asɔ.”

²¹ Mgbain'n-mɔ kɔ totua bɛ kɛ sɛ bɛ bɔ Zozi sɔ'n dunman biekun an, bɛ nɔn bɛ lɛ yɪ. Mɔ bɛ hanlɪn sɔ yuelɪ'n, bɛ kɔ yaci Pielɪ nɔn Zvan nun maan bɛ kɔ hɔ. ɔ sanlɪn kɛ, mgbain'n-mɔ a nnwun man ɛjɔlɛ kpɔlɛ mɔ bɛ 'jinlan sɔ bɛ pinnin mmɔfɔɛ'n-mɔ ɔ. Afi, asinbenwɔn like'n mɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ yɔlɪ'n dunman nun, anɔn menian'n-mɔ kwalaa lɛ yɪ Nyanmian ayɛ. ²² Bubuluwafɔɛ'n mɔ yɪ nwɔn salɪ asinbenwɔn nun'n, ɔ ti sɔanlan mɔ anɔn ɔ'a li afɔɛ abulanan nɔn yɪ nzin.

Zozi menian'n-mɔ 'ba yɔ asɔnɔn

²³ Píelì nòn Zvan hòlì tólì bé manngòn'n-mò, mèlè mò mgbain'n-mò yacilì bé nun'n. Ejòlè mò mgbain'n-mò hanlùn helelì bé'n, be kò sùsò sù be kò han be kò hele ehunlun-mò. ²⁴ Mò Zozi menian ehunlun-mò tùlì ejòlè sò'n, bé kwalaa bé bu kò yò kòn. Be kò yò asònun, bé nwan: "Yé Mìn, wó yé é bòlì anwunno nòn asì ò, ò nòn asue jenvie'n nòn nun nínngè'n-mò kwalàatin ò. ²⁵ Wó yé é falì Wawè Nwanzan-nwanzan nùn é wulalì yé nan *Davidi anun ò. Ì manlùn Davidi hanlùn kè:

*Nzuke ati yé mân mân'n-mò
fa Nyanmian anwòn ekpò mgban ò?
Nzuke ati yé menian'n-mò
jasò Nyanmian akòmìn anun ò?*

²⁶ Asìe nùn asò mmelemgbin'n-mò
nòn mgbain'n-mò abò a yò kòn,
bè lè kò a tva yé Mìn
nòn yí *Kilisi'n bè kòn elàe.

²⁷ "Ì tì ananhòlè kè kulo ehì asù, belemgbin Elòdì, kònmanna Pònsù Pilatì, Zufò nòn bé mò be tì man Zufò'n, bé kwalaa be hòlì wó anwontie akva Zozi m'ò a yì yì kè Belemgbin Ngòandefòe nùn ati ahuan. ²⁸ Ngèlè'n mò é sù ò nòn tunmìn'n mò é lè yí'n, ejòlè mò é lili mva é junlunlun yì nwòn é sielì daban, b'a yò maan yì kwalaa a kpìn sù. ²⁹ Sian dié, yé Mìn, nian yé tì efua mò b'a fua'n, nán man wó ngò'a'n-mò anwònselè kpa maan be hán wó nwan ejòlè'n. ³⁰ Fa wó sa sie nwuluwafòe'n-mò asù maan bé nwòn sá, yò asinbenwòn nínngè maan be nwùn yì wó wó anwontie akva Zozi dunman nùn anun."

³¹ Mò be yuelì asònun'n yò'n, líka mò be yialì'n, ebele asìe'n kò kpusu. Wawè Nwanzan-nwanzan'n kò jinlan bé kwalaa bé nzin kpa bókòò. Be kò nyan anwònselè be kò han Nyanmian Anvan Ejòlè'n.

Anwanzè

³² Bé kwalaa mò be lelì Zozi be lili nùn anvan se bé nwòn kpa, bé ahunlun'n tì kòn, bé ajunlun'n tì kòn. Bie njasù man ò ngan man kè líkè m'ò lè yí'n tì yì ngonmìn yì dié. Nan bé afian, svanlan kòn líkè m'ò lè yí'n tì bé kwalaa bé dié. ³³ Anun mmòfòe'n-mò lè tunmìn kpilì kpa be kan yé Mìn Zozi ewuetinngè nùn anwòn ejòlè. Nyanmian kòsù kò yeyilá bé sù kpa. ³⁴ Bé nùn bie fíí mmian man líkè anwòn. Afì, bé kwalaa mò be lè ebo anaan sua'n, be tònun yì be fa yì esika'n ³⁵ be wula mmòfòe'n-mò asa nùn. Be nian líkè mò svanlan kòn a mian yì nwòn'n yé be ce esika nùn ò.

³⁶ Nunhan kòn, be fele yì Zòzefù, ò tì *Levifòe. Mmòfòe'n-mò tònlun yì dunman Baanabasì. Baanabasì'n yì bu y'ò lè kè "Svanlan m'ò wowula anwònselè". Be wòlì yì Sipòlù mân nùn. ³⁷ Anun ò lè yì ebo kòn. Ì kò tònun yì, ò kò fa yì esika'n kò bele mmòfòe'n-mò.

5

Ananiasì nòn Safila

¹ Anun bian kòn wò ebele, be fele yì Ananiasì. Yì yì'n lí Safila. Ananiasì nùn yì yì bé nwan kò se bé nwòn, ò kò tònun bé asìe'n. ² Ì tònunlun yì a, ò nòn yì yì bé bu kò yò kòn. Be kò bu esika nùn anun. Ananiasì kò fa yì ebue kò hò kò wula mmòfòe'n-mò asa nùn. ³ Mò Píelì nwunlun esika'n, ò kò bisa Ananiasì kè: "Ananiasì, asìe'n mò a tònun yì nùn esika'n, nzuke ati yé a yaci *Satan maan ò'a laka wó a tì bie a sie awulo, mò é lè ba lí ato é kele Wawè Nwanzan-nwanzan nùn ò? ⁴ Asìe'n tì wó dié, b'a mmian man wó kè é tònun yì. Se a tònun yì kòsù a, yì esika'n tì wó dié. Nan afì benin ati yé é man ajunlun soa ba wó tì anun ò? Nán

kulo menian yê a li ato a hele bé ɔ, nan Nyanmian muonun yê a li ato a hele yí ɔ.”

⁵ Píeli hanlun sɔ ala, kpaaa, Ananiasi kɔ kpɛ kɔ fin, ɔ kɔ ha ebele ɔ kɔ wu. Bé kwalaa mɔ be tili ejɔle sɔ'n, esulo kɔ han bé. ⁶ Mgbafele'n-mɔ kɔ a kɔ fufɔ fuin nun anwɔn, be kɔ fa yí kɔ hɔ kɔ sie yí.

⁷ Kɔ yɔ dɔhyɔbi nyan kɔ sɔn, Safila kɔ a, ɔ'a ndi man ke yí hun a wu ɔ. ⁸ Píeli kɔ fele yí kɔ bisa yí ke: “Safila, asɔ gua sɔa yê emɔ tɔnɔlɔn emɔ asie nun ɔ?”

Safila kɔ bua Píeli ke: “Yuo, gua sɔa yê yɛ tɔnɔlɔn asie nun ɔ.”

⁹ Ehi a, Píeli kɔ bisa yí ke: “Ɔ yɔ se mɔ ε nun wɔ hun, emɔ abɔ a yɔ kɔn be le sa yê Mɔn Wawɛ'n be nian ɔ? Nian, bé mɔ be hɔli sieli wɔ hun'n, b'a ju anwan nun ebele. Wɔ kɔsɔ wɔ, be nun wɔ 'ba hɔ bie.”

¹⁰ Ebele ala, Safila kɔ kpɛ kɔ fin Píeli aja abɔ ebele ɔ kɔ wu. Mgbafele'n-mɔ 'ba ju a, anɔn Safila a wu. Be kɔ fa yí kɔ hɔ kɔ sie yí yí hun anwɔn ebele. ¹¹ Asɔnɔn mma'n-mɔ kwalaa nun bé kwalaa mɔ be tili ejɔle sɔ'n, be kɔ sulo Nyanmian kpa.

Asinbenwɔn ninngɛ'n-mɔ

¹² Anɔn mmɔfɔɛ'n-mɔ le yɔ asinbenwɔn ninngɛ dɔɔn kpa bagua nun afian. Bé kwalaa mɔ be de Zozi be di'n, bé kwalaa be yia Salomɔn abalanda nun anɔn Nyanmian awulo ebele. ¹³ Swanlan fí ngulo man ke ɔ fa yí nwɔn ɔ bɔ Zozi menian'n-mɔ. Nan kɔsɔ bé kwalaa be kulo Zozi menian'n-mɔ ejɔle kpa.

¹⁴ Mmelenzua nun mmalasua dɔɔn kpa kɔ le yê Mɔn be kɔ li, be kɔ buka daba die'n-mɔ asɔ. ¹⁵ Be fa nwuluwafɔɛ'n-mɔ be fite gua nun asɔ, be lila mgba sɔ ɔ nun ekpan sɔ. Yí die, anɔn Píeli 'sɔn an, yí wawɛ'n sɔn bé nun bie asɔ. ¹⁶ Menian dɔɔn kpa fi kulo kulo'n-mɔ mɔ be mantan mantan Zoluzalemɔn nun asɔ be ba. Be 'ba a, be nun nwuluwafɔɛ'n-mɔ nun be mɔ wawɛ ete'n-mɔ le kele bé yale'n yê be ba ɔ. Bé kwalaa bé nwɔn kɔ sa.

Be 'ba hyi mmɔfɔɛ'n-mɔ be kele bé yale

¹⁷ Ehi a, *teeyíɔɛ kpain'n nɔn *Sadusíɔɛ'n-mɔ m'ɔ nɔn bé y'ɔ di fâ'n, bé kwalaa be kɔ fa mmɔfɔɛ'n-mɔ anwɔn ekpɔ kpa. ¹⁸ Be kɔ hyi mmɔfɔɛ'n-mɔ be kɔ gua bé fiadi. ¹⁹ Nan mɔ alíe sanlun'n, nyanmiansɔ bɔɔɛ kɔn kɔ a kɔ tike tike fiadi sua nun anwan'n-mɔ. Ɔ kɔ man mmɔfɔɛ'n-mɔ kɔ fite, ɔ kɔ han kɔ hele bé ke: ²⁰ “Emɔ hɔ Nyanmian awulo nun anun, emɔ hán ngwan fɔfɔle nun anwɔn ejɔle be héle menian'n-mɔ.”

²¹ Mmɔfɔɛ'n-mɔ kɔ le ejɔle sɔ'n kɔ tɔ nun. Ngelemɔ tutun kpa, be kɔ hɔ menian'n-mɔ like ehehele Nyanmian awulo elɔ. Teeyíɔɛ kpain'n nɔn yí saso'n-mɔ kɔ a, be kɔ yia Izalayɛ mán nun asɔ mgbain'n-mɔ ɔ nɔn bé mɔ be di ejɔle'n. Be kɔ yí menian ke be hɔ fiadi sua nun anun elɔ nán be nɔn mmɔfɔɛ'n-mɔ bála. ²² Nzalafɔ sɔ'n-mɔ hɔli juli fiadi sua nun anun elɔ a, be ngɔ nwun man mmɔfɔɛ'n-mɔ. Be kɔ sa be kɔ a kɔ tɔ mgbain'n-mɔ. ²³ Bé nwan: “Yɛ 'kɔ a ju a, anɔn fiadi sua nun anwan'n nyin kanlanman kpa. Bé mɔ be sisa fiadi sua'n kɔsɔ jijin bé bɔsɔ ebele anwan nun anun. Nan mɛle mɔ yɛ tikeli tikeli anwan'n-mɔ'n, y'a nnwun man swanlan fí sua nun anun.”

²⁴ Mɔ nzalafɔ kpain'n m'ɔ nian Nyanmian awulo nun asɔ nɔn teeyíɔɛ mgbain'n-mɔ tili ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ sin bé nwɔn. Be kɔ bisa bisa bé nwɔn ke: “Enwannyan'n mɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ a nwan'nyan'n, asɔ ejɔle ngɔ a man yí nzin ɔ?”

²⁵ Kaan cɛ, swanlan kɔn kɔ a kɔ tɔ bé. Yí nwan: “Emɔ nían, menian'n-mɔ mɔ emɔ gualí bé fiadi'n, be gua Nyanmian awulo elɔ, be le kekele menian'n-mɔ ninngɛ.”

²⁶ Mɔ nzalafɔ kpain'n tili ke mmɔfɔɛ'n-mɔ wɔ Nyanmian awulo elɔ'n, ɔ nɔn yí nzalafɔ'n-mɔ be kɔ hɔ kɔ hyi bé be nɔn bé kɔ a. Nan kɔsɔ, nzalafɔɛ'n-mɔ a

ngele man mmɔfue'n-mɔ ahɔlɔwa. Afi, be sulo ke bagua'n kɔ tɔtɔ bɛ ɛbue. ²⁷ Mɔ be non bɛ wali juli mgbain'n-mɔ aja sɔ'n, tɛɛyɔfue kpain'n kɔ bisa bɛ ke: ²⁸ "Y'a ndotua man emɔ ke nán man emɔ kekele menian'n-mɔ ninngɛ kón wɔ Zozi dunman nun ɔ? Emɔ le dunman sɔ'n b'a hehele Zoluzalemɔn kulo bɔndin'n like. Emɔ kulo ke yí ewue'n m'ɔ wuli'n, yí jɔwɔle ka yé sɔ!"

²⁹ Mɔ tɛɛyɔfue kpain'n hanlɔn sɔ'n, Pueli non mmɔfue'n-mɔ kɔ bua bɛ ke: "Ɔ se ke ye bú Nyanmian ye tála kulo menian'n-mɔ. ³⁰ Zozi sɔ'n mɔ emɔ bɔbɔli yí kɔlɔwa nun asɔ be hunlin yí'n, yé nan-mɔ Nyanmian nun a man ɔ fi ewue nun ɔ'a tinngɛ. ³¹ Yí yé Nyanmian a fa yí a sie yí fama sɔ ke Belemgbin Ngɔwɔndefue, mɔ ɔ 'man Izalayɛ kaci yí abalabɔ'n ɔ nyan ɛte face ɔ. ³² Ye non Wawe Nwanzan-nwanzan'n mɔ Nyanmian a fa a man bɛ mɔ be bu yí'n, ye di ejɔle sɔ'n-mɔ anwɔn adanzɛ."

³³ Mɔ mgbain'n-mɔ tili ejɔle sɔ'n, be kɔ fe mmɔfue'n-mɔ anwɔn eya kpa. Bɛ nwan be 'man be kun bɛ. ³⁴ Anun Falisifue kɔn wɔ bɛ nun. Be fele bian sɔ'n Gamaliɛ. Ɔ ti mala nun asɔ kpain'n kɔn. Menian'n-mɔ kwalaa feli yí. Ɔ kɔ jasɔ kɔ jinlan mgbain'n-mɔ afian, ɔ kɔ han kɔ hele bɛ ke be mán mmɔfue'n-mɔ fite kaan. ³⁵ Mɔ be manlɔn mmɔfue'n-mɔ fitel'i'n, Gamaliɛ kɔ han kɔ hele mgbain'n-mɔ ke: "Izalayɛ amma, emɔ nían bɛ nwɔn kpa wɔ like mɔ emɔ kulo ke be yɔ menian ehi-mɔ nun anwɔn. ³⁶ Ɔ sanlɔn ke, Tedasɔ fiteli, ɔ hyeli man biala. Tedasɔ buli yí nwɔn ke ɔ ti sɔanlan kpili. Menian eya nnan kɔ si yí sɔ. Mɔ be hunlin yí'n, menian eya nnan'n bɔli asanndɛ, bɛ eku'n tɔli asɔ. ³⁷ Be yí Tedasɔ a, Zudasɔ m'ɔ fi Galile mán nun'n kɔsɔ fiteli yí die temɔn mɔ be 'ka menian'n-mɔ'n. Menian sili yí sɔ. Mɔ be hunlin yí'n, bɛ mɔ anun be si yí sɔ'n kwalaa bɔli asanndɛ. ³⁸ Yí ti, kíkɔala die, mɔn kan mɔn kele emɔ ke emɔ yáci menian sɔ'n-mɔ koun, nán be te bɛ sɔ fí kón. Ɔ sanlɔn ke junman'n mɔ be le di'n, se ɔ fi man Nyanmian elɔ a, ɔ 'tɔ asɔ. ³⁹ Nan se junman'n mɔ be le di yí ebele'n fi Nyanmian elɔ sakpa a, emɔ ngo huala man yí seɔi. Yí ti, emɔ nían bɛ nwɔn kpa nán emɔ non Nyanmian b'a ngɔn man ngodin!"

⁴⁰ Mɔ Gamaliɛ hanlɔn sɔ yueli'n, mgbain'n-mɔ kɔ fa atɔn'n mɔ ɔ'a hele bɛ nun asɔ. Be kɔ fele mmɔfue'n-mɔ, be kɔ man be kɔ fin bɛ mgbele ese be kɔ totua bɛ ke nán be bɔ Zozi dunman'n fí kɔn asannan nán b'a yaci bɛ nun.

⁴¹ Mmɔfue'n-mɔ fi mgbain'n-mɔ anyunnun be 'kɔ a, anun b'a li fe kpa ke Zozi dunman nun, menian'n-mɔ a hele bɛ yale ɔ. ⁴² M'ɔ yali sɔ'n, cian daa be kekele menian'n-mɔ ninngɛ Nyanmian awulo nun anun ɔ non awulo'n-mɔ anun, be bɔ Zozi m'ɔ ti *Kilisi nun anwɔn Ejɔlekpa'n.

6

Menian nsɔ'n mɔ be 'bɔka mmɔfue'n-mɔ'n

¹ Temɔn sɔ'n, anun Zozi menian'n-mɔ le sɔn. Zufu'n-mɔ mɔ be kan geleki anie'n kɔ juɔ Zufu'n-mɔ mɔ be kan Ebele anie'n. Ɔ sanlɔn ke, be 'ce esika nun an, be nnian man kunlannɔve mmalasua'n-mɔ mɔ be kan geleki anie'n lika. ² Ehi a, mmɔfue bulu non nnyuan'n kɔ yia Zozi menian'n-mɔ kwalaaatin, be kɔ fa be kɔ tɔ bɛ nyunnun ke: "Ɔ ti man sese ke ye yáci Nyanmian Anwan Ejɔle nun ehan ye nían alie nun ehye nun. ³ Yí ti, anianman-mɔ, emɔ nénian emɔ afian elɔ, be kpɔndɛ menian nsɔ mɔ be bɔ bɛ dunman kpa, mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n wɔ bɛ nun, mɔ ese be si ngele. Ye 'fa junman sɔ'n ye wula bɛ sa nun. ⁴ Yí die anun yé kɔsɔ ye nyan atun ye yɔ asɔnɔn ese ye kan Nyanmian Anwan Ejɔle'n."

⁵ Mɔ mmɔfue'n-mɔ hanlɔn sɔ'n, bɛ kwalaa be kɔ le be kɔ tɔ nun. Ehi, be kɔ yí Etiɛnɔn. Etiɛnɔn ti sɔanlan m'ɔ le dedi kpa, ese Wawe Nwanzan-nwanzan'n

wə yí nun. Bə kə yí Filipó, Polokóó, Ninkanóó, Timón, Paamenasí nòn Ninkola. Ninkola sò'n fi kulo'n mə bə fele yí Antiosó nun asó. Daba, anún ó kə Zufó'n-mə asónun'n bie. ⁶ Mə bə yíli menian nsó sò'n-mò'n, bə kə fa bə bə kə hele mməfue'n-mə. Mməfue'n-mə kə fa bə sa bə kə fua bə ti sò bə kə sele Nyanmian bə kə man bé.

⁷ Anún Nyanmian Anvan Ejòle'n le tele kə, Zoluzalemón ebéle menian mə b'a fa bə nwon b'a man yé Mún Zozi'n kə sòn kpa. Teeyífuə dəun kə le Zozi kə li.

Etienun ehylie'n

⁸ Anún Etienun le yə asinbenwón ninngə mgbili kpa menian'n-mə afian. Ó sanlín kə Nyanmian tunmin'n nòn yí anwónsele'n wə yí nun. ⁹ Ehi a, Zufó mmie-mə, bə kə asónun'n mə bə fele yí "B'a kpe asue'n" bə nòn Etienun kə sota nun. Zufó sò'n-mə fi Silenun nòn Alegizannidili kulo nun asó, ó nòn Silisi nòn Azi mân nun. ¹⁰ Kemə bə nian an, bə ngwala man Etienun, afi Wawé Nwannzan-nwannzan wə yí nun ese ó kan ejòle'n ngele sò'n,

¹¹ bə kə bə menian kpa kə bə tón yí esvan ke: "Etienun a han ejòle ete a tia Moyizí nòn Nyanmian. Ó 'kan tia bé'n, ye tí yí bu."

¹² Bə kə man bagua'n nòn Zufó mgbain'n-mə nòn *mala nun asó mgbain'n-mə kə jasó Etienun akómún anún. Bə kə li Etienun nvu nun bə kə hyí yí bə nòn yí kə hə mgbain'n-mə aja sò. ¹³ Mə bə 'kə'n, adanzíyua'n-mə wə bé nun. Bé nwan: "Svanlan ehi nyaci man Moyizí mala'n nòn Nyanmian Awulo Nwannzan-nwannzan nun anwon ejòle ete ehan fíi sua! ¹⁴ Y'a tí yí nuan nun kə Zozi m'ó fi Nazaletí'n 'ba bubu Nyanmian awulo'n, ese ó 'kaci mala'n mə Moyizí fah manlín yé'n."

¹⁵ Bé kwalaa mə bə gua ejòle elie sua nún anún nún anyín kə ha Etienun anwón. Ó sanlín kə yí nyín nún anún kacili kə nyanmiansó mməfue'n-mə die'n.

7

¹ Ehi a, *teeyífuə kpain'n kə bisa Etienun ke: "Asó ejòle'n mə bə le kan'n tí ananhòle ó?"

² Etienun kə bua yí ke: "Mín nianman nòn mín sí-mə, emə tíe! Mele mə anún yé nan *Abalahamón wə Mezopotamin mân nún anún'n, asannan nán ó'a tu ó'a tanlan Halan'n, Anunminnyanmón Nyanmian'n yíli yí nwon ó heleli yí.

³ Nyanmian hanlín heleli yí ke: *Abalahamón, fi wó mân nún anún tu, jasó wó afilie nun abó anwón nán kə mân'n mə mún 'ba hele wó nún anún.* ⁴ Mə Nyanmian hanlín sò'n, sakpa Abalahamón fi Kalide mân nún anún ó kə tu, ó kə a kə tanlan Halan. Halan ebele yé yí sí wuli ó. Mə yí sí wuli'n, Nyanmian man ó fi ebele ó kə tu, ó kə a kə tanlan mân ehi mə ene emə tí nun ewa nún anún.

⁵ Mân sò nún anún, Nyanmian a mman man yí like, ó'a mman man yí asie bé ja kòn mgban. Kúsó Nyanmian bəli yí anòhoba kə ó 'fa mân sò'n man yí, ó nún yí sasó'n-mə mə bə le ba a yí nzin'n. Temón mə ó 'kan ejòle sò'n ó kele Abalahamón'n, anún Abalahamón wólí man baa. ⁶ E 'nwun ejòle biekun m'ó hanlín heleli Abalahamón'n: *Wó sasó'n-mə mə bə le ba a wó nzin'n, bə 'ba ha mân fufòle anún bə kaci nganga. Bə 'ba hele bé ahólwə dede afbə eya nnan.* ⁷ *Bé mə bə kə fa bə bə kə yə bé nganga'n, mín yé mún 'bua bé ndeə ó. Mín yə yí sə yue a, bə fi mân sò nún anún bə 'tu bə ba bə sò mín ewa lika ehi anún.* ⁸ Mə Nyanmian hanlín sò yueli'n, ó nún Abalahamón bə kə li nyihye. Nyihye sò'n, yí nzòle y'ó le mmian nún ekpe'n. Ehika ati yé Abalahamón wólí yí wa belenzua Izakí m'ó lili eleəcə'e'n, ó kpehi yí mmian nún nún ó. Izakí kúsó kə kpe Zvakəbú die'n. Zvakəbú kúsó kə kpe Izalayé nvilie bulu nòn nnyuan'n mgbain'n-mə die'n.

9 “Mgbain sò'n-mò anun mmie-mò kò fa bé nianman Zozefu anwòn ekpò. Be kò tònun yí. Be nòn yí kò hò Ezipiti mân nun ò kò kaci kanga. Nan kòsò anun Nyanmian nòn yí san. 10 Nyanmian kò le yí fi yí amanninhunlun'n koolaatin anun. Ì manlun yí ngèle ò manlun Falaun m'ò tì Ezipiti mân nun asò belemgbin'n kò bu yí svanlan. Falaun kò fa Zozefu kò sie mân nun asò ò nòn yí awulo nun asò kpain. 11 Ehæ kòn kò kpun Ezipiti nòn Kanaân mân'n koolaatin anun. Yé nan-mò nwunlin yale kpa, afi anun be nnyan man like fíí be nni man.

12 “Mò Zvakòbù tìlì kè be nyan *bele Ezipiti mân nun'n, ò kò li mva ò kò svan yí mma'n-mò mò be tì yé nan nun èlò kòn. 13 Mò Zvakòbù svanlun yí mma'n-mò Ezipiti mân nun m'ò tian yí kpe nnyuan'n, Zozefu kò yí yí nwòn kò hele yí nianman'n-mò. Falaun kò nwun líka mò Zozefu fí'n, ò kò nwun Zozefu anwòn amma. 14 M'ò yòlì sò'n, Zozefu kò yí yí nianman'n-mò kè be hó fá bé sì nòn bé nwòn amma'n-mò koolaatin, maan be bála Ezipiti mân nun. Bé kwalaa, be tì menian abulasò ò nòn nnun. 15 Zvakòbù kò hò Ezipiti mân nun. Èlò yé ò nòn yé nan-mò be wulì ò. 16 Be nòn bé fuin'n kò hò Sisemòn. Be kò sie bé seka'n mò Abalahamùn toli nín anun. Seka sò'n, Abalahamùn toli yí Emòò amma'n-mò asa nun Sisemòn èbele.

17 “Kemò anun anòhòbà'n mò Nyanmian bálì Abalahamùn'n temò'n le kpunng'e'n, Izalayè amma'n-mò kò li ata be kò sòn dòn dòn kpa Ezipiti mân nun anun èlò. 18 Ì wò èbele dede belemgbin fufòle kò tanlan bia nun asò. Belemgbin sò'n, ò'a nzì man Zozefu. 19 Ì kò laka yé nan-mò ò kò hele bé ahòlòwa. Ì kò tinndin bé maan be kò hun bé mma ngangan'n-mò.

20 “Mèle sò nun anun yé be wòlì *Moyizì ò. Moyizì tì baa belenzua kanlanman kpa. Nyanmian kulo yí ejòle. Yí sì-mò falì yí fialì be titilì yí dede sala nsan. 21 Mò afi be nian an be ngvála man yí fa fia kón'n, be kò yí be kò fite. Falaun awa balasua'n kò nwun yí, ò kò fa yí ò kò titì yí kè yí muonun yí kunnun baa. 22 Be kò hehele Moyizì Ezipiti mân nun anun amanmuo'n koolaatin. Moyizì kò kaci tunminfòe svanlan ejòjòle nun nòn junman elie nun.

23 “Mò Moyizì nyanlun afòe abulanan'n, cìan kòn yí nwan ò 'kò a fua yí nianman Izalayè amma'n-mò anwòn. 24 Ì nian an, anun Ezipiti svanlan kòn le kele Izalayè amma'n-mò anun kun yale. Moyizì kò le yí nianman nun ati alòman ò kò hun Ezipiti svanlan'n. 25 Ì jònln kè anun yí nianman'n-mò 'ba tì ejòle nun abv kè, ò nanndì yí sò, Nyanmian 'ba le bé tì. Kangu be ngo tì man ejòle sò nun abv. 26 Be lalì alíe hunlun, Moyizì 'kò a ju a, Izalayè amma'n-mò anun nnyuan le kòn ngondin. Ì kò tila bé. Yí nwan: ‘Nán be kòn, nán emò tì anianman.’

27 “Mò Moyizì hanlun sò'n, nunhan'n m'ò le bò yí manngò'n tua se Moyizì kè: *Nwan svanlan die y'ò falì wò sielì yé sò kpain anaan kè è búá yé ndeè ò?* 28 *È kulo kè è kun mín kè anòwman è hunlin Ezipiti svanlan nun ò?*

29 “Mò Moyizì tìlì ejòle sò'n, ò kò nwanndì kò hò kò tanlan Madian mân nun. Èlò, ò kò ja bala ò nòn yí be kò wò mma mmelenzua nnyuan.

30 “Èhì anzin afòe abulanan, Moyizì kò hò ewâ nun Sinayi boka nun anwòn èbele. Nyanmian bafòe'n kòn kò yí yí nwòn kò hele yí sìn nun baka kòn asò.

31 M'ò nwunlin like sò'n, ò kò sìn yí nwòn. Nan kemò anun ò le kpunng'e baka nun anwòn ò nian like sò'n kpa'n, ò 'tie a anin yé Mìn le kan kè: 32 *N dì wò nan-mò Nyanmian, Abalahamùn, Izakì nòn Zvakòbù Nyanmian.* Esulo kò han Moyizì, yí nwòn kò wòsò yí, afi ò ngulo man kè ò nian like sò'n kón. 33 Èhì a, yé Mìn kò han kò hele yí kè: *Moyizì, yiyì wò mgbabò'a'n, ò sanlin kè, líka'n mò è jin'n tì nwannzan-nwannzan.* 34 *M'an nwun yalè'n mò mín menian'n-mò le di ò nòn ekpinlian mò be le*

kpinlın wə Ezipiti mân nın anun elə'n. M'an ju ası mun 'ba le bé ti. Yı ti, bala maan n zóan wə Ezipiti mân nın anun elə.

³⁵ “Moyızı sə'n, Izalayə amma'n-mə yılı yí tolı. Bé nwan: *Nwan yê ə sielı wə yé sv kpain anaan ke e búa yé ndeə ə?* Yí dein yê Nyanmian svanlın yí bé nwon elə ke kpain nın defvə ə. Nyanmian bəfvə'n m'ə yılı yí nwon helelı yí baka nın asv'n kə suan yí. ³⁶ Moyızı yê ə yılı bə fi Ezipiti mân nın anun fitelı ə. Ə yılı asınbənwon nınge nın atele mân sə nın anun, jenvie kəkəle nın anvan nın ewâ nın anun dede afvə abulanan.

³⁷ “Moyızı kvnmgba sə'n yê ə hanlın helelı Izalayə amma'n-mə ke: *Nyanmian 'ba svan kpəmanfvə kın ke mın emə anwvın. Ə tı emə afilie nın anun svanlan.*

³⁸ “Mele mə Izalayə amma'n-mə yalı ewâ nın anun elə'n, Moyızı yê anun ə di yé nan-mə nın nyanmiansv bəfvə'n m'ə le kan ejlə'n kele yí Sinayi buka nın asv nın asafian ə. Yí yê Nyanmian falı ngvan ejlə'n wulalı yí sa nın kə ə fá mán yé ə.

³⁹ “Kvsv yé nan-mə ngə man yí anyınnzə, bə kə yı yí bə kə tv, bə kulo ke ahan bə sa bə kə Ezipiti mân nın anun elə. ⁴⁰ Bə kə han bə kə hele Aalın ke: *Bə amvan-mə man yé, man bə sva bə lí yé nyunnun. Ə sanlın ke Moyızı sə'n m'ə yılı yé fi Ezipiti mân nın anun fitelı'n, ye nzı man ejlə mə ə'a tv yí ə.*

⁴¹ “Əhi a, bə kə bə amvan kın, ə tı enale baa. Bə kə yı tē bə kə man amvan'n mə bə muonun b'a bə'n, bə kə lí yí nwon ndutue.

⁴² “Nan mə bə yalı sə'n, Nyanmian kə kaci yí nzin kə si bé. Ə kə yaci bé maan bə kə sə anwunno elə nınge'n-mə, ke b'a kpin b'a hele wə Nyanmian mgbəmanfvə'n-mə kalata nın anun'n ke:

Izalayə amma, ke emə gua ewâ nın anun ewa dede mə yí afvə abulanan ahi'n, asv mın yê emə a yı tē b'a man mın ə?

⁴³ *CeCe, nan mın yê emə a yı a man mın ə. Nan emə a sva emə amvan Molokı tantı'n ə nın emə amvan Elefan nzalama'n mə emə a yə'n, bē yē emə a sə bē ə.*

Əhika ati, mın 'fa emə mın kə mva m'ə tala Babilvın mân nın anzin.

⁴⁴ “Əwâ nın anun elə, yé nan-mə 'tu bé bu a, bə tu nyıhye tantı nın avv. Əbele yê anun nyəbvə'n mə b'a se b'a hele Nyanmian mala'n sv'n wə ə. Tantı sə'n, b'a bə yí ke nunhan'n mə Nyanmian helelı Moyızı ke ə nıan sv ə bə'n. ⁴⁵ Yé nan-mə kə fa tantı'n kə wula bē nzin menian'n-mə asa nın. Zozie mele sv, bə le tantı sə'n dede bə kə li kunnunmun mân'n mə Nyanmian fəanlın nın menian'n-mə nın asv. Tantı'n halı əbele dede belemgbin *Davidı mele sv.

⁴⁶ “Nyanmian kə yə Davidı ye. Davidı kə sele Nyanmian atın ke ə 'si sua man Zvakəbv Nyanmian'n. ⁴⁷ Nyanmian kə man yí atın, kvsv yí wa Salomvın yê ə silı Nyanmian sua nın ə.

⁴⁸ “Nan Nyanmian'n m'ə wə anwunno'n diə, nan sua mə kulo menian'n-mə kə si nın anun yê ə da ə. Ke Nyanmian kpəmanfvə'n hanlın yí'n, ə hanlın ke Nyanmian nwan:

⁴⁹ *Mın bia'n wə nyanmiansv, asıe'n tı bia mə mın sesie mın ja sv ə. Nzu sua diə ye emə kvála si man mın ə?*

Lıka benin yê mın 'tanlan mın de mın enwvnmian ə?
⁵⁰ *Nınge əhi-mə kválaatin,*

asv nán mín yê m mǎli ɔ?

⁵¹ “Izalayε amma akɔmɔn ketee, akunnun εte, anzɔsele mma, tɛmɔn biala Wawε Nwannzan-nwannzan'n bili εmɔ a, εmɔ mmili man. Like mɔ εmɔ anan-mɔ yɔli'n yê εmɔ kɔsɔ lε yɔ ɔ. ⁵² Nyanmian kpɔmanfɔe benin yê εmɔ anan-mɔ a ngele man yí ahulɔwa ɔ? Bé mɔ be wali bɔli sɛsɛfɔe kɔnmgbɔ cein nɔn εwale nɔn anwɔn εjɔle'n, b'a sɔ bé b'a hun bé. Sɛsɛfɔe kɔnmgbɔ cein sɔ'n yê kikaala εmɔ a tɔ yí εsɔan b'a hun yí nɔn ɔ. ⁵³ εmɔ mɔ Nyanmian nanndili nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ asv ɔ falɔ mala'n manlin εmɔ'n, εmɔ a nni man mala sɔ nɔn asv!”

Etienun ewue'n

⁵⁴ Mɔ mgbain'n-mɔ tɔli εjɔle sɔ'n, be kɔ fe Etienun anwɔn εya kpa be kɔ kika bé nɔan. ⁵⁵ Mɔ be 'yɔ εhi'n, anin Wawε Nwannzan-nwannzan'n jin Etienun anzin. ɔ kɔ tɔ yí nɔn anwunno ɔ kɔ nɔwun Nyanmian anunminnyanmɔn'n, ɔ nɔn Zozi ke ɔ jin Nyanmian fama sɔ. ⁵⁶ Etienun kɔ han kɔ hele bé ke: “M'an nɔwun ke anwunno a buke, Mân Baa'n jin Nyanmian fama sɔ.”

⁵⁷ Mɔ Etienun hanlin sɔ mɔ be tɔli'n, be kɔ tetian sele kpa, be kɔ totua bé nzɔ'n. Bé kwalaa be kɔ ti be kɔ gua Etienun sɔ. ⁵⁸ Be kɔ hyɔin yí be nɔn yí kɔ hɔ kulo tiba, be kɔ tɔtɔ yí εbɔve be kɔ hun yí. Adanzɛ mma'n-mɔ kɔ yiyi bé taladi'e'n-mɔ be kɔ man kpafele kɔn ke ɔ nian sɔ. Kpafele sɔ'n, be fele yí Sɔlv.

⁵⁹ Mele mɔ menian'n-mɔ 'tɔtɔ Etienun εbɔe'n, anin Etienun lε yɔ asɔnɔn ke: “Yé Mɔn Zozi, de mín εkala'n!” ⁶⁰ M'ɔ hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ kɔtɔ ɔ kɔ tian nɔn sele kpa ke: “Yé Mɔn, εte εhi mɔ b'a yɔ'n, yaci ce bé!” ɔ hanlin sɔ ala yê ɔ halɔ nɔn ɔ.

8

Sɔlv 'ba hele Zozi menian'n-mɔ ahulɔwa

¹ Etienun ehuan'n mɔ be hunlin yí'n, Sɔlv de tɔ nɔn. Cian sɔ kɔnmgbɔ'n, yê Zoluzalemɔn asɔnɔn mma'n-mɔ ahulɔwa ehele kpili kpa'n bɔli yí bɔ ɔ. Asɔnɔn mma'n-mɔ kwalaaatin kɔ bɔ asanndɛ Zude nɔn Samali mân nɔn anun. Mmɔfɔe'n-mɔ ala yê be halɔ Zoluzalemɔn εbele ɔ. ² Menian mmie-mɔ, be felɔ Nyanmian kpa, be kɔ hɔ kɔ fa Etienun fuin'n be kɔ yí awɔle be kɔ hɔ kɔ sie yí. ³ Sɔlv diε, εte mɔ anun ɔ lε yɔ asɔnɔn mma'n-mɔ'n, ɔ ti man nzεmunde. ɔ wɔwɔlv awulɔ'n-mɔ anun, mmelenzua nɔn mmalasua mɔ be de Zozi be di mɔ yí sa kɔ han bé'n, ɔ ci bé gua bé fiadi.

Filipɔ 'ba bɔ εjɔlekpa'n Samali mân nɔn anun

⁴ Bé mɔ be bɔli asanndɛ'n, luka mɔ be kɔ sin'n, be bɔ εjɔlekpa be kele menian'n-mɔ. ⁵ εhi a, Filipɔ kɔ hɔ Samali mân nɔn anun, bé kulo kpili nɔn asv. ɔ kɔ han *Kilisi nɔn anwɔn εjɔle'n ɔ kɔ hele εbele menian'n-mɔ. ⁶ Mɔ menian'n-mɔ nɔwunlin ke Filipɔ lε yɔ asinbenwɔn ninng'e'n, bé kwalaa be kɔ yɔ anzɔve be kɔ tie yí εjɔle'n m'ɔ lε kan'n kpa. ⁷ Afɔ anin wawε εte εte dɔɔn kpa fi nɔwuluwafɔe'n-mɔ anun fite. Be 'fite a, anin be lε tetian kpa. Bubuluwafɔe nɔn bé mɔ be tia be tɔ sɔ'n dɔɔn kpa kɔsɔ anwɔn kɔ sa. ⁸ Kulo sɔ nɔn asv menian'n-mɔ kwalaa kɔ li fe kpili kpa.

⁹ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anin bian kɔn wɔ kulo sɔ nɔn asv εbele. Be fele bian sɔ'n Simɔn. ɔ yí jiliwa ɔ man ɔ sin Samali menian'n-mɔ anwɔn. ɔ bu yí nɔwɔn ke ɔ ti sɔvanlan kpili. ¹⁰ Kulo nɔn asv mmatɔnman ɔ, mgbain ɔ, bé kwalaa be de yí be di kpa. Be kan ke: “Nyanmian tunmin'n, nunhan'n mɔ be fele yí tunmin kpili kpa'n muonun y'ɔ wɔ bian εhi anin ɔ.” ¹¹ Menian'n-mɔ de yí di kpa, ɔ sanlin ke, ɔ mantanlin jiliwa'n yí kele bé'n nán εne bie ɔ. ¹² Nan mɔ Filipɔ bɔli Nyanmian Belemgbin Mân'n nɔn Zozi Kilisi anwɔn εjɔle'n heleli bé, mɔ be leli be lili'n, be mmelenzua ɔ, bé mmalasua ɔ, be kɔ man Filipɔ kɔ sɔnɔn bé. ¹³ Simɔn muonun

kɔ le kɔ li, be kɔ sɔnɔn yí. Ɔ kɔ fa yí nwɔn kɔ bɔ Filipɔ. Afi asinbenwɔn ninngɛ mgbili mgbili'n mɔ Filipɔ le yɔ, ɔ nɔn atele'n m'ɔ le yí'n, yí koalaa sin Simɔn anwɔn.

¹⁴ Mɔ Samali amma'n-mɔ leli Nyanmian Anɔan Ejɔle'n lili'n, mmɔfɔe'n-mɔ mɔ be hali Zoluzalemɔn ebele'n kɔ ti ejɔle sɔ'n. Ehi a, be kɔ yí Pielɛ nɔn Zɔan ke be hɔ bé nwɔn elɔ Samali mán nɔn anun. ¹⁵ Mɔ Pielɛ nɔn Zɔan juli elɔ'n, be kɔ sele Nyanmian maan Samali amma'n-mɔ kɔ nyan Wawe Nwannzan-nwannzan'n. ¹⁶ Afi anun b'a sɔnɔn bé wɔ yé Mɔn Zozi dunman nɔn ala, nan be nyanlɔn man Wawe Nwannzan-nwannzan'n. ¹⁷ Pielɛ nɔn Zɔan kɔ fa bé sa be kɔ sie bé sɔ man be kɔ nyan Wawe Nwannzan-nwannzan'n.

¹⁸ Mɔ Simɔn nwunlin ke mmɔfɔe'n-mɔ a fa bé sa b'a sie menian'n-mɔ sɔ maan b'a nyan Wawe Nwannzan-nwannzan'n, ɔ kɔ yi esika kɔ man mmɔfɔe'n-mɔ. ¹⁹ Yí nwan: “Emɔ mán mɔn tunmin sɔ'n bie nán sɔanlan mɔ n gɔ fa mɔn sa n gɔ sie yí sɔ nɔn a nyan Wawe Nwannzan-nwannzan'n.”

²⁰ M'ɔ hanlɔn sɔ'n, Pielɛ kɔ han kɔ hele yí ke: “Munnzue hán wɔ nɔn wɔ esika'n. Afi e jɔnlin ke e kɔala esika fa to Nyanmian acedie'n! ²¹ Yi ti, e nnyan man bie, ɔ sanlɔn ke wɔ ajɔnlin ti ete wɔ Nyanmian anyunnun. ²² Kaci wɔ ajɔnlin ete sɔ'n, nán sele yé Mɔn se ɔ kɔ tie kɔ yaci wɔ nwɔn sa kɔ hye wɔ a. ²³ Afi mɔn nwun yí ke wɔ ti anun ti ete sɔnman, ɔ man a kaci ete'n kanga.”

²⁴ Ehi a, Simɔn kɔ han kɔ hele Pielɛ nɔn Zɔan ke: “Emɔ muonun séle yé Mɔn be mán mɔn nán ejɔle'n mɔ emɔ a han nɔn anzin munnzue a ngan man mɔn.”

²⁵ Mɔ mmɔfɔe nnyuan'n lili yé Mɔn anwɔn adanzie be hanlɔn yí nɔan ejɔle'n yueli'n, be kɔ sa be kɔ hɔ Zoluzalemɔn. Mɔ be 'kɔ'n, be bɔli Ejɔlekpa'n Samali kulo dɔɔn asɔ be hele menian'n-mɔ.

Filipɔ nɔn Etiopi sɔanlan'n

²⁶ Elehun kɔn, yé Mɔn bɔfɔe'n kɔn kɔ han kɔ hele Filipɔ ke: “Filipɔ, jasɔ kɔ Ngɔa elɔ, fa atun'n m'ɔ fi Zoluzalemɔn ɔ tolɔ kɔ Gaza'n. Atun sɔ'n ti fuaan.”

²⁷ Mɔ nyanmiansɔ bɔfɔe'n hanlɔn sɔ'n, ebele ala Filipɔ kɔ jasɔ kɔ hɔ. Mɔ ɔ 'kɔ'n, ɔ kɔ nwun bian kɔn. Bian sɔ'n, ɔ fi Etiopi mán nɔn anun. Ɔ ti Etiopi mán nɔn asɔ belemgbin balasua'n mɔ be fele yí Kandansɔ nɔn abilɔba kpili kpa. Yí yé ɔ nian Kandansɔ esika'n koalaa asɔ. Bian sɔ'n, b'a sa yí. Ɔ walɔ Nyanmian esɔe Zoluzalemɔn ²⁸ yé ɔ le sa kɔ yí mán nɔn. Ɔ ti yí hyuili nɔn anun, ɔ le kɔnnga kalata'n mɔ kpɔmanfɔe Ezayi heleli'n. ²⁹ Wawe Nwannzan-nwannzan'n kɔ han kɔ hele Filipɔ ke: “Kɔ wɔ nyunnun nán cɔn mantan hyuili sɔ'n.”

³⁰ Filipɔ kɔ nwanndi kɔ hyɔn kɔ mantan hyuili'n. Ɔ 'tie a, anun Etiopi sɔanlan'n le kɔnnga kalata'n mɔ kpɔmanfɔe Ezayi heleli'n. Filipɔ kɔ bisa yí ke: “Asɔ kalata'n mɔ e le kɔnnga'n, e ti yí bu ɔ?”

³¹ Bian'n kɔ bua Filipɔ ke: “Se m'an nnyan man sɔanlan mɔ ɔ 'bɔka mɔn an, ɔ 'yɔ se mɔ mɔn 'ti yí bu ɔ?” Ɔ kɔ man Filipɔ kɔ fu kɔ tanlan yí nɔn ebele hyuili nɔn anun. ³² Kalata'n lika mɔ bian'n le kɔnnga'n, b'a hele yí nɔn ke:

Ɔ'a yɔ ke bua mɔ be nɔn yí le kɔ

bɛ 'kɔ a hun yí ɔ.

Ɔ'a tɔ amunle ke bua baa'n tɔ amunle

bɛ mɔ be le titi yí nwɔn enyuan nɔn anyunnun'n.

Ɔ'a mmuke man yí nvan fíi sɔa.

³³ *Be gualɔ yí nyunnun asi, b'a mman man yí dibi.*

Yí mɛle sɔ menian ati anun ete'n-mɔ,

nwan yé ɔ 'kan bé nwɔn ejɔle ɔ?

Afi b'a hun yí b'a yi yí asie nɔn asɔ.

³⁴ Bian'n kɔ bisa Filipu ke: "Mun 'sele wɔ, kan kele mɪn, nwan anwɔn ejɔle die yɛ kpɔmanfɔe'n le kan yɪ sɔa ɔ? Asu yɪ muonun yɪ nwɔn ejɔle yɛ ɔ le kan anaan sɔanlan fɔfɔle anwɔn ejɔle ɔ?"

³⁵ Ehi a, Filipu kɔ sɔsɔ su, ɔ nanndi mɔ b'a hele yɪ kalata nun anun nun asu, ɔ kɔ bɔ Zozi anwɔn Ejɔlekpa'n ɔ kɔ hele bian'n. ³⁶ Kemɔ anun bɛ ja wɔ nun bɛ le kɔ'n, bɛ juli lika kɔn, bɛ kɔ tu asue. Bian'n kɔ se Filipu ke: "E' nwan nsue, nzu yɛ ɔ jɪ mɔ min ngwala man sɔnɔn ɔ?"

[³⁷ Filipu kɔ bua yɪ ke: "Se e de di wɔ ahɔnlɪn nun anun sakpa a, e kwalala ke e sɔnɔn."

Mɔ Filipu hanlɪn sɔ'n, bian'n nwan: "Mun de mun di ke Zozi Kilisi ti Nyanmian Awa."]

³⁸ Ebele ala, bian'n kɔ man bɛ kɔ jinlan hyuili'n. ɔ nɔn Filipu bɛ munnyuan bɛ fi nun bɛ kɔ ju bɛ kɔ hɔ asue nun anun. Filipu kɔ sɔnɔn yɪ. ³⁹ Nan mɔ bɛ fi asue nun anun bɛ fitel'n, yɛ Mun Wawe'n kɔ fa Filipu kɔ hɔ. Bian'n ngɔ nwun man Filipu fɪ kɔn. ɔ le fe elie ɔ kɔ fa atɪn'n. ⁴⁰ Yɛ Mun Wawe'n kɔ fa Filipu kusɔ, ɔ kɔ hɔ kɔ sie yɪ kulo'n mɔ bɛ fele yɪ Azɔtu nun asu. ɔ fi ebele, ɔ kɔ sɪsɪn kulo'n-mɔ kwalaa asu, ɔ kɔ bɔ Ejɔlekpa'n kɔ hele menian'n-mɔ dede ɔ kɔ fite Sezale kulo nun asu.

9

Sɔlv 'ba fa yɪ nwɔn man yɛ Mun Zozi.

¹ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anun Sɔlv tɛ kele yɛ Mun menian'n-mɔ ahɔlɔwa eɛe bɛ ehuan ejɔle wɔ yɪ ajɔnlɪn nun. Ehika ati, ɔ kɔ hɔ kɔ tu *teeyɪfɔe kpain'n. ² ɔ kɔ sele yɪ ke ɔ mɔn yɪ kalata maan ɔ hɔ Damasɪ kulo nun asu, Zufɔv'n-mɔ asɔnɔn sua'n-mɔ anun. Se ɔ ju elɔ nɔn ɔ nwun mmelenzua nɔn mmalasua mɔ b'a fa bɛ nwɔn b'a man Zozi Kilisi a, anun ɔ 'ci bɛ ɔ nɔn bɛ ba Zoluzalemɔn.

³ Teeyɪfɔe kpain'n kɔ hele kalata'n kɔ man yɪ, cuein yɛ ɔ hɔli ɔ. ɔ hɔli dede m'ɔ ka kaan ju Damasɪ kulo nun asu'n, kɔnmgbala ala, like'n fi anwunno, ɔ ti ke kanlannɛ, ɔ kɔ ta yɪ nwɔn ebele. ⁴ Sɔlv kɔ fin asi. ɔ 'tie a, anɛ bie nwan: "Sɔlv, Sɔlv, nzuke ati yɛ e le kele mɪn ahɔlɔwa ɔ?"

⁵ Sɔlv kɔ bisa ke: "Wɔ nwan ɔ, yɛ Mun?"

Anɛ'n kɔ bua yɪ ke: "Bɛ fele mɪn Zozi. Mɪn yɛ e le kele mɪn ahɔlɔwa nun ɔ.

⁶ Jasu kɔ kulo. E ju elɔ a, bɛ 'ba hele wɔ like'n m'ɔ di ke e yɔ'n."

⁷ Bɛ mɔ anun bɛ nɔn Sɔlv yɛ bɛ le kɔ'n kɔ tɔ amunle, bɛ kɔ ha ebele bɛ kɔ jinlan. Bɛ ti ke sɔanlan'n le juɔ, kusɔ bɛ nnwun man yɪ nwɔn. ⁸ Sɔlv fi asɛ nun anwɔn ɔ kɔ jasɔ. ɔ kɔ tike yɪ nyɪn'n kusɔ ɔ ngwala ɔ nnwun man asi. Bɛ kɔ sɔ yɪ sa bɛ nɔn yɪ kɔ hɔ Damasɪ. ⁹ Sɔlv lili cɪan nsan anun ɔ nnwunlin man asi. Elesan sɔ nun anun, Sɔlv ngo li like eɛe ɔ ngɔ nɔn man nzue fɪi.

¹⁰ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anun yɛ Mun sɔanlan'n kɔn wɔ Damasɪ ebele. Bɛ fele sɔanlan sɔ nun Ananiasɪ. Yɛ Mun kɔ yɪ yɪ nwɔn kɔ hele yɪ elalɛ nun. Yɪ nwan: "Ananiasɪ!" Ananiasɪ kɔ sulo. Yɪ nwan: "Yɛ Mun, e' nwan mɪn."

¹¹ Yɛ Mun kɔ han kɔ hele yɪ ke: "Jasɔ, fa gota'n mɔ bɛ fele yɪ 'gota fɔɔn'n' kɪkaala, nɔn kɔ Zudasɪ awulo elɔ. Bisa Sɔlv abɔsɔ. Sɔlv sɔ'n fi Talɪsɪ kulo nun asu. ɔ le sele Nyanmian dɔe ehi asu. ¹² Elalɛ nun, Sɔlv 'nian an, anun sɔanlan kɔn, bɛ fele yɪ Ananiasɪ, ɔ'a wɔlv sua nun anun. ɔ'a fa yɪ sa ɔ'a sie yɪ sɔ ɔ'a man ɔ'a nwun asɪ ke yɪ daba'n."

¹³ Ananiasɪ kɔ bua yɛ Mun ke: "Sɔanlan ehi eɛe mɔ ɔ'a yɔ wɔ menian'n-mɔ mɔ bɛ wɔ Zoluzalemɔn elɔ'n, menian dɔn kpa a han yɪ kwalaa a hele mɪn. ¹⁴ Yɪ ewale mɔ ɔ'a a ewa'n, teeyɪfɔe mgbain'n-mɔ a man yɪ tunmin ke ɔ hyɪ bɛ kwalaa mɔ bɛ bɔ wɔ dunman kulo ehika asu'n."

15 Mò Ananiasì anwan tɔlɔ'n, yé Mún kò han hò hele yí kè: “Kò, ɔ sanlɔn kè, m'an yí swanlan sò'n kè ɔ hó hán mún ejòlè ɔ héle bé mò be tí man Zufu'n ɔ non bé mmelemgbin'n-mò, ɔ non Izalayè amma'n-mò kòsò. 16 Mún dunman nún anwòn yalè'n kwalaa mò ɔ 'ba nwun yí'n, mún muonun mún 'ba yí mun kele yí.”

17 Èhì a, Ananiasì kò jasò kò hò kè yé Mún hanlɔn hehelì yí'n. Ɔ kò tɔ Sòlò Zudasì awulo èbele. Ɔ kò fa yí sa kò sie Sòlò sò. Yí nwan: “Mún nianman Sòlò, yé Mún Zozi mò ɔ'a yí yí nwòn ɔ'a hele wó atún'n m'ò ba Damasì ewa nún asò'n, ɔ'a swan mún kè m mála maan ε nwún asì kè yí daba'n, maan Wawé Nwanzan-nwanzan'n wólb wó nun.” 18 Èbele ala, like'n tí kè ejue abòun, ɔ fi Sòlò anyin nún asò ɔ kò yí kò gua. Sòlò kò nwun asì kè yí daba'n. Ɔ kò jasò ɔ kò man be kò sònun yí. 19 Mò be sònunlɔn yí yuelì'n, ɔ kò li like ɔ kò nyan anwònselè.

Sòlò kò li elenyuan kòn yé Mún menian'n-mò mò be wò Damasì nún anwòn èbele. 20 Èbele ala, Sòlò kò hò Zufu'n-mò asònun sua'n-mò anun, ɔ kò han kò hele menian'n-mò kè Zozi tí Nyanmian Awa. 21 Sòlò ejòlè'n kò sin bé kwalaa bé nwòn. Bé nwan: “Nán swanlan èhì yé Zoluzalemòn èlò, ɔ kele bé mò be bò Zozi dunman nún ahòlòwa kpilì nún ɔ? Yí ewalè mò a a ewa'n, asò ɔ lè man nji man yé Mún menian'n-mò ɔ ngò wula man tseyufòe mgbain'n-mò asa nun ati yê ɔ a a ewa ɔ?”

22 Be 'kikan èhì a, anun Sòlò lè di junman'n tunmin sò ɔ kò yí nyunnun cian daa. Zufu'n-mò mò be wò Damasì'n nwan man ejòlè mò be kan ɔ. Afì Sòlò kele nún maan be nwun yí kè Zozi tí *Kilisi, Izalayè Belemgbin Ngòandefòe.

23 Ɔ wò èbele dede yí nzin hyelì kaan. Zufu'n-mò kò hò Sòlò ati ahuan kè be 'kun yí. 24 Abie kò yí Sòlò anzòtì. Sòlò ehuan ati, kemò anun b'a hyì Damasì kulo nún anwòn'n, Zufu'n-mò sisa kulo nún anwòn anwan'n-mò kòngòe non eyua.

25 Èhì, cian kòn kòngòe, bé mò be kulo Sòlò ejòlè'n kò fa ece kpilì kpa. Be kò múnnda múnnda yí nwan'n nyanman, be kò fa kò sin munnze kòn anun. Be kò man Sòlò kò fò nun be kò julà yí talè nún anzin èlò be kò man ɔ kò hò.

26 M'ò yòlì sò'n, Sòlò kò sa kò hò Zoluzalemòn. M'ò juli èbele'n, anun ɔ kulo kè ɔ fa yí nwòn ɔ bò yé Mún menian'n-mò. Nan kòsò anun, yé Mún menian'n-mò kwalaaatin sulo yí. Ɔ sanlɔn kè, menian'n-mò nne nni man kè Sòlò a kaci yé Mún swanlan sakpa. 27 Èhì a, Baanabasì kò fa yí ɔ non yí kò hò mmòfòe'n-mò anwòn èlò. Kè ɔ kpɔnlɔn yòlì mò yé Mún yilì yí nwòn hehelì Sòlò atin nún asò ɔ hanlɔn ejòlè ɔ hele yí'n, anwònselè mò Sòlò nyanlɔn yí ɔ hanlɔn Zozi anwòn ejòlè'n ɔ hehelì Damasì menian'n-mò, Baanabasì kò sòsò sò ɔ kò han yí kwalaa kò hele mmòfòe'n-mò. 28 Ɔ fi mèlè sò'n, yé mmòfòe'n-mò falì Sòlò be bòlì bé nwòn ɔ. Junman kwalaa mò mmòfòe'n-mò 'di wò Zoluzalemòn èbele'n, Sòlò non bé. Ɔ lè anwònselè ɔ bò yé Mún dunman nún anwòn ejòlè ɔ kele menian'n-mò. 29 Zufu'n-mò mò be kan gelekì anie'n kulo kè be kun Sòlò. Ɔ sanlɔn kè ɔ kan yé Mún ejòlè'n ɔ kele bé ɔ non bé be su yí bòsò akpòlòwa. 30 Mò anianman'n-mò tìlì kè Zufu'n-mò lè kpònnɔ Sòlò be kun yí'n, be kò fa yí be kò hò Sezale kulo nún asò. Èbele, be kò man ɔ kò hò yí kulo Talisì.

31 Èhì anzin, Zude mán nun ɔ, Galile mán nun ɔ, ɔ non Samalì mán anun ɔ, Zufu'n-mò kò yaci yé Mún menian'n-mò koun. Asònun mma'n-mò asitanlan nún anun, be man yé Mún anyinnzò. Anun asònun'n lè jinlan yí ja nun, èsè anun Wawé Nwanzan-nwanzan'n lè man ɔ tele.

Pielì 'ba man Ene anwòn sa

32 Temòn sò'n, anun Pielì nanndì nún ɔ lè fofua yé Mún menian'n-mò mò be wò kulo kulo'n-mò asò nun anwòn. Cian kòn, ɔ kò hò Lida menian die'n-mò abusò efua. 33 Ɔ 'kò a ju a, anun bian kòn a bubu ɔ la èbèe sò, yí afòe mòcòe ahì. Bian sò'n, be fele yí Ene. 34 Pielì kò han kò hele yí kè: “Ene, Zozi Kilisi a man wó nwòn

a sa. Yí ti, jasv nán yí wó ebé'e'n." Ebéle ala, Ene kó jasv. ³⁵ Mò Lida kulo nun asv menian'n-mò nòn Saalòn mgbofo nun anun di'e'n-mò kwalaa tili ke Ene anwòn a sa'n, be kó fa bé nwòn be kó man yé Mìn Zozi.

Dalikasi ewuetinng'e'n

³⁶ Anun balasua kòn wò kulo'n mò be félé yí Zope nun asv. Balasua sò'n, be félé yí Tabita. O ti yé Mìn Zozi sòanlan. Gelekí anie nun anun an, anun Tabita'n y'ò le dunman Dòlikasi, yí b'v y'ò le ke enwònnzanun. Ehianfòe'n-mò ebùka ò nòn menian ye eyòle y'ò ti Dòlikasi junman ò. ³⁷ Temòn sò'n, anun Dòlikasi ndi man akpòle yé ò wuli ò. Mò be bialí yí yueli'n, be kó la yí awaa nun asv dabele kòn anun. ³⁸ Yé Mìn menian'n-mò mò be wò Zope'n kó ti ke Pìeli wò Lida kulo nun asv. Lida kòsò nòn Zope afian a nwa man. Be kó sòan menian nnyuan Pìeli anwòn èlo ke: "Se wó sa kan yé ngalie nun an, ye 'sele wó, bala yé nwòn ewa nde-nde."

³⁹ Pìeli tili ngalie nun ala, ò nòn bé be kó hò. M'ò juli èlo'n, be nòn yí kó hò sua nun anun awaa nun asv èlo. Kunlannvòe mmalasua'n-mò kwalaaatin le esuan be kó a yí nwòn ebéle. Mèle mò anun Dòlikasi anyin wò sò'n, taladi'e'n-mò m'ò kpali'n, be kó fa be kó hele Pìeli. ⁴⁰ Pìeli kó man bé kwalaa be fi sua nun anun be kó fite. O kó kòsò ò kó yò asònun. M'ò yòli asònun yueli'n, ò kó kaci yí nyin fuin nun anwòn èlo, yí nwan: "Tabita, jasv!" Tabita kó tike tike yí nyin'n. M'ò nwunlin Pìeli'n, ò kó tanlan asv. ⁴¹ Pìeli kó sò yí sa ò kó b'ka yí kó man ò kó jasv. O kó félé yé Mìn menian'n-mò ò nòn kunlannvòe mmalasua'n-mò. O 'fa Tabita kele bé a, Tabita a nyun wò sò. ⁴² Zope kulo nun asv ebéle menian'n-mò kwalaa kó nwun yí ke Tabita fi ewue nun ò'a tinng'e. O man bé dòòn be leli yé Mìn be lili. ⁴³ Pìeli hyeli Zope ebéle kaan kpa. Anun ò ti bian kòn awulo. Bian sò'n, be félé yí Simòn, ò di naan kpolo junman.

10

Nyanmiansv b'fòe'n kòn 'ba yí yí nwòn kele Kòòneyi

¹ Ehi, anun bian kòn wò Sezale kulo nun asv ebéle. Bian sò'n, be félé yí Kòòneyi. O ti *Lòmòn kòan mma'n-mò fâ'n mò be félé yí "Itali kòan fâ" nun asv sahinlan.

² O nòn yí yí nòn yí mma, be feli Nyanmian kpa, ese be sò yí. O b'ka Zufu ehianfòe'n-mò kpa ese ò yò asònun cian daa. ³ Cian kòn eyua dõe nsan, ò kó nwun like kòn ke elalie nun. O 'nian an, anun nyanmiansv b'fòe'n kòn le wòlo yí awulo ebéle. O wòlòli a, yí nwan: "Kòòneyi!"

⁴ Esulo kó han Kòòneyi, yí nyin tua b'fòe'n. O kó bisa yí ke: "Yé Mìn, nzu ejòle ò?"

B'fòe'n kó bua yí ke: "Wó asònun eyòle'n nòn eb'ka'n mò e b'ka ehianfòe'n-mò'n, Nyanmian a le a tv nùn, yí l'ba a nvi man wó. ⁵ Yí ti, sòan menian Zope kulo nun asv èlo kikaala maan be h'ó yí bian'n m'ò li Simòn mò be félé yí Pìeli'n maan ò bála. ⁶ O ti bian kòn awulo. Bian sò'n, be félé yí Simòn, ò di naan kpolo junman. Yí awulo'n wò jenvie nun anòan."

⁷ Mò b'fòe'n m'ò wali hanlin ejòle'n heleli yí'n hòli'n, Kòòneyi kó félé yí ngò'a'n-mò anun nnyuan ò nòn nzalafv kòn. Nzalafv sò'n, ò di junman Kòòneyi asa nun. Yí nyin sò Nyanmian kpa. ⁸ Kòòneyi kó sòsò ejòle nun asv ò kó han yí kwalaa kó hele bé, yé ò sòanlan bé Zope ò.

Pìeli 'ba nwun like kòn ke elalie nun

⁹ Menian nsan'n la atunnun dede alíe kó hùn. Alíe hùnlin mò ò 'kò senzejinlan'n yé anun be ka kaan be ju Zope ò. Temòn sò'n, Pìeli kó f'v sua'n mò b'a se yí ti sv nùn asv, ò 'kò a yò asònun. ¹⁰ O 'ba yò sò'n, anun ehòe le kun yí, ò le

kponndɛ like di. Nan mɛlɛ mɔ bɛ 'tɔn like bɛ man yɪ'n, ɔ kɔ nwun like kɔn kɛ elalɛ nun. ¹¹Ɔ' nian an, anun anwunno nun a buke. Like'n tɪ kɛ tɔbɪlɪ sɔ etanlan kpɪli kpa. Bɛ lɪlɛ yɪ nvan nna nun anun, ɔ fi anwunno ɔ lɛ ju asɪ. ¹²Naan ngacilɛ ngacilɛ, mɔ bɛ ja tɪ nnan, mɔ bɛ cɔɪn bɛ nwɔn asɪ nɔn nnɔnman, bɛ kwalaa bɛ wɔ etanlan kpɪli sɔ nun anun. ¹³Anɛ kɔn kɔ sɛ Pɪɛlɪ kɛ: "Pɪɛlɪ, jasɔ kun bie di!"

¹⁴Mɔ Pɪɛlɪ tɪlɪ ɛjɔlɛ sɔ'n, yɪ nwan: "Cɛcɛ, yɛ Mɪn. Ɔ sanlɪn kɛ, like mɔ a tua yɛ kɛ nán yɛ di, ɔ nɔn mɔ ɛfian a gua yɪ nwɔn'n, n nnɪli man bie lɛ."

¹⁵Anɛ'n kɔ han kɔ hele yɪ biɛkun kɛ: "Like mɔ Nyanmian kɔ han kɛ ɔ tɪ kpa'n, n'ɛ bu yɪ kɛ ɔ tɪ man kpa."

¹⁶Pɪɛlɪ kɔ nwun like sɔ'n fâ nsan. Yɪ fâ nsan nun asɔ, like'n kɔ fɔ kɔ hɔ anwunno.

¹⁷Anun Pɪɛlɪ lɛ bisa yɪ nwɔn kosuan ɔ tɪ elalɛ'n mɔ ɔ'a hun nun abɔ. Tɛmɔn sɔ'n, anun menian'n-mɔ mɔ Kɔɔnɛyɪ sɔanlɪn bɛ'n kɔsɔ a bisa bisa dedɛ b'a nwun Simɔn awulo'n b'a ju yɪ anvan nun ɛbɛlɛ. ¹⁸Bɛ kɔ fɛlɛ awulo nun anun sɔanlan'n kɔn bɛ kɔ bisa yɪ kɛ: "Simɔn mɔ bɛ fɛlɛ yɪ Pɪɛlɪ'n, asɔ ɛwa y'ɔ tɪ ɔ?"

¹⁹Anun Pɪɛlɪ tɛ jɔjɔnlɪn elalɛ'n m'ɔ hunlɪn nun anwɔn, Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n kɔ han kɔ hele yɪ kɛ: "Pɪɛlɪ, nian, menian nsan lɛ kponndɛ wɔ. ²⁰Yɪ tɪ, jasɔ nán ɛ nɔn bɛ hɔ kɪkaala. Ɔ sanlɪn kɛ, mín yɛ m'an sɔan bɛ ɔ."

²¹Ɛhɪ, Pɪɛlɪ kɔ ju kɔ kpɔ menian sɔ'n-mɔ. Ɔ kɔ han kɔ hele bɛ kɛ: "Sɔanlan'n mɔ ɛmɔ lɛ kponndɛ yɪ'n y'ɔ lɛ mín. Nan ɛmɔ walɪ nzɔ ɛjɔlɛ?"

²²Bɛ kɔ bua Pɪɛlɪ kɛ: "Sahunlan Kɔɔnɛyɪ yɛ ɔ'a sɔan yɛ ɔ. Ɔ tɪ sɛsɛfɔvɛ sɔanlan, ɔ sɔ Nyanmian. Zufɔ'n-mɔ kwalaaatin kulo yɪ ɛjɔlɛ. Nyanmiansɔ bɔfɔvɛ'n kɔn a yɪ yɪ nwɔn a hele yɪ. Bɔfɔvɛ'n nwan Kɔɔnɛyɪ mán bɛ fɛlɛ wɔ nán ɔ tɛ ɛjɔlɛ'n mɔ ɛ 'ba han kele yɪ'n." ²³Mɔ Pɪɛlɪ tɪlɪ ngalɛ'n, ɔ kɔ man bɛ kɔ wɔlɔ awulo ɔ kɔ sɛsɛ bɛ dabelɛ.

Pɪɛlɪ 'ba hɔ Kɔɔnɛyɪ awulo

Bɛ lalɪ mɔ alɛɛ hunlɪn'n, Pɪɛlɪ kɔ jasɔ ɔ nɔn bɛ bɛ kɔ hɔ. Mɔ bɛ 'kɔ'n, Zopɛ ɛbɛlɛ anianman'n mmie-mɔ hɔlɪ somanlɪn Pɪɛlɪ. Bɛ la atunnun dedɛ alɛɛ kɔ hun. ²⁴Alɛɛ hunlɪn mɔ bɛ 'ju Sezalɛ'n, anun Kɔɔnɛyɪ nɔn yɪ nwɔn amma nɔn yɪ manngɔn'n-mɔ m'ɔ tɔlɪ yɪ sa fɛlɛlɪ bɛ'n, bɛ lɛ nwɔnndɛ bɛ. ²⁵Mɔ Pɪɛlɪ 'ju ɛbɛlɛ'n, Kɔɔnɛyɪ kɔ jasɔ ɔ kɔ hɔ kɔ kpa yɪ atɪn. Ɔ kɔ tu kɔ tɔ Pɪɛlɪ aja nun ɔ kɔ bɛlɛ yɪ nwɔn asɪ ɔ kɔ sɔ yɪ. ²⁶Pɪɛlɪ kɔ jasɔ yɪ ɔ kɔ han kɔ hele yɪ kɛ: "Jasɔ, n'ɛ sɔ mín, nán mín kɔsɔ, n dɪ kulo sɔanlan kɛ wɔ."

²⁷M'ɔ hanlɪn sɔ yuelɪ'n, ɔ nɔn Kɔɔnɛyɪ bɛ lɛ ɛjɔjɔlɛ dedɛ bɛ kɔ wɔlɔ awulo. Ɔ 'ju ɛbɛlɛ a, menian dɔɔn kpa a yia. ²⁸Pɪɛlɪ kɔ han kɔ hele bɛ kɛ: "Ɛmɔ sɪ kɛ Zufɔ'n-mɔ mala'n mman man yɛ atɪn kɛ yɛ nɔn bɛ mɔ bɛ tɪ man Zufɔ'n sán nun ɛsɛ yɛ wɔlɔ bɛ awulo. Nan mín dɛ, Nyanmian a hele mín kɛ n nne man atɪn mɪn mmun man sɔanlan'n bie nɔvɪn mɔ bɛ ngɔ man yɪ nwɔn, bie kpa mɔ bɛ kɔ yɪ nwɔn ɔ. ²⁹Ɛhɪka ati, kɛ ɛmɔ fɛlɛlɪ mín nun ala, m'an nɔjɔnlɪn man ɛjɔlɛ ngacilɛ fɪtɪ, m'an a. Afɪ Like'n mɔ yɪ tɪ yɛ ɛmɔ a fɛlɛ mín'n, ɛmɔ hán maan n dí."

³⁰Kɔɔnɛyɪ nwan: "Ɛnɛ tɪ cian nsan, bɛ bɔlɪ dɔɛ nsan mɔ bɛ 'fa bɛ yɔ asɔnɪn'n, anun n wɔ mín awulo mɪn yɔ asɔnɪn. Ɛbɛlɛ ala, sɔanlan kɔn kɔ yɪ yɪ nwɔn kɔ hele mín. Sɔanlan sɔ'n wula taladɛ fufɛ hyɛɪn hyɛɪn. ³¹Yɪ nwan: 'Kɔɔnɛyɪ, Nyanmian a tɛ wɔ asɔnɪn ɛjɔlɛ'n, ɛsɛ yɪ lua a nɔvɪ man ɛbɔka'n mɔ ɛ bɔka ehianfɔvɛ'n-mɔ'n. ³²Yɪ tɪ, sɔan menian Zopɛ maan bɛ hɔ yɪa Simɔn mɔ bɛ fɛlɛ yɪ Pɪɛlɪ'n bála. Ɔ tɪ Simɔn m'ɔ di naan kpɔlɔ junman nun awulo. Awulo sɔ'n wɔ jenvɪɛ nun anvan ɛlɔ.' ³³Ɛbɛlɛ ala, n gɔ yɪ menian kɛ hɔ yɪa wɔ. Muafɔɛ a a. Kɪkaala dɛ mɔ yɛ kwalaa y'a yia ɛwa'n, Nyanmian anyunnun, ɛjɔlɛ mɔ yɛ Mɪn a fa a wula wɔ nvan'n, kan nán yɛ lɛ tɛ."

³⁴ Ehi a, Pielɩ kɔ jasɔ kɔ sɔsɔ ejɔle sɔ. Yí nwan: “Sian die, m'an nwun yí yuein ke Nyanmian mgba man menian'n-mɔ nun. ³⁵ Sɔanlan bia ala m'ɔ fi mán ngacile anun m'ɔ felɩ Nyanmian, m'ɔ bu mán sese'n, Nyanmian kulo yí ejɔle. ³⁶ Nyanmian m'ɔ ti kulo menian'n-mɔ Amun'n, ɔ nanndi Zozi Kilisi asɔ ɔ'a bɔ Ejɔlekpa'n m'ɔ man abɔacɩcɩe'n ɔ'a hele Izalayɛ amma'n-mɔ. ³⁷ Emɔ sɩ ejɔle'n m'ɔ wal'n, ɔ non ke ɔ kpɩnlɩn yɔli mɔ Ejɔlekpa ehi a tɔ a sanndi Zude mán nun anun'n. Galile mán nun anun yé yí kwalaa lili mvan bɔli yí bu ɔ, mele mɔ anun Zɔan le fefele menian'n-mɔ ke be bála maan ɔ sɔnɩn bé'n. ³⁸ Emɔ sɩ ke Nyanmian falɩ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n ɔ non tunmin ɔ manlɩn Zozi m'ɔ fi Nazaletɩ'n. Zozi kɔ kulo'n-mɔ asɔ. ɔ yɔ menian'n-mɔ ye, ɔ man bé kwalaa mɔ be wɔ Abɔnsanmɔn asa abɔ nun anwɔn sa. ɔ sanlɩn ke, anɩn Nyanmian li yí nzin.

³⁹ “Junman'n kwalaa mɔ ɔ'a li yí Zufɔ'n-mɔ mán nun anun non Zoluzalemɔn kulo nun asɔ'n, ye di yí nwɔn adanzɩe. B'a bɔbɔ yí kɔlɔwa sɔ b'a hun yí. ⁴⁰ Nan yí cian nsan nun asɔ, Nyanmian man ɔ fi ewue nun ɔ a tinngɛ. Nyanmian a man ɔ'a yɩ yí nwɔn ɔ'a hele. ⁴¹ Nyanmian a man ɔ'a nyɩ man yí nwɔn ɔ'a ngele man bagua'n. Nan ɔ'a man ɔ'a yɩ yí nwɔn ɔ'a hele yé mɔ ɔ lili mva falɩ yé ke adanzɩe'n. Mɔ Nyanmian man ɔ fi ewue nun tinngeli'n, ye non yí a tɔ asa. ⁴² ɔ a han ɔ'a hele yé ke ye bɔ Ejɔlekpa'n ye héle menian'n-mɔ, ese ye lí adanzɩe ke yí Zozi yé Nyanmian a sie yí ngɔan mma non ewue mma ndeɛbuafɔe ɔ. ⁴³ Mgbɔmanfɔe'n-mɔ kwalaa hanlɩn yí ejɔle ke, sɔanlan biala m'ɔ kɔ le yí kɔ li'n, yí dunman nun, sɔanlan sɔ'n nyan ete face.”

Bé mɔ be ti man Zufɔ'n 'ba nyan Nyanmian Wawɛ'n

⁴⁴ Anɩn Pielɩ anɔan wɔ sɔ ɔ te kan ejɔle'n, Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n kɔ a kɔ wɔlɔ bé kwalaa mɔ be le tie ejɔle'n mɔ Pielɩ le kan nun anun. ⁴⁵ Ejɔle'n kɔ sin Zufɔ'n-mɔ mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man yé Min mɔ be walɩ sɔmanlɩn Pielɩ nun anwɔn. ɔ sanlɩn ke Nyanmian a fa yí Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n nun a man bé mɔ be ti man Zufɔ'n kɔsɔ. ⁴⁶ Afi be 'tie a, anɩn menian sɔ'n-mɔ le kan anɩe ngacile ngacile be yɩ Nyanmian Kpili ayɛ.

Ehi a, Pielɩ nwan: ⁴⁷ “Menian ehi-mɔ mɔ b'a nyan Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n ke yé'n, asɔ sɔanlan kwalaa totua bé ke nán be sɔnɩn ɔ?” ⁴⁸ Pielɩ kɔ man atɩn ke be sɔnɩn bé wɔ Zozi Kilisi dunman nun. Mɔ be sɔnɩn bé yuelɩ'n, be kɔ sele Pielɩ ke ɔ lí kɔ yɔ elenyuan kɔn bé nwɔn ebele.

11

Pielɩ 'ba bɔ yí junman nin anun amannɩe

¹ M'ɔ yɔli sɔ'n, mɩmɔfɔe'n-mɔ nun anianman'n-mɔ mɔ be wɔ Zude mán nun anun'n kɔ ti ke bé mɔ be ti man Zufɔ'n, bé kɔsɔ b'a le Nyanmian Anɔan Ejɔle'n b'a li. ² Nan mɔ Pielɩ salɩ walɩ Zoluzalemɔn'n, Zufɔ'n-mɔ mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man yé Min'n kɔ tu yí nyunnun. ³ Bé nwan: “A wɔlɔ menian mɔ be ti man Zufɔ'n awulo, ese ɛ non bé a didi!”

⁴ Ehi a, Pielɩ kɔ sɔsɔ ejɔle sɔ ɔ kɔ hehele bé nun ke ejɔle'n kpɩnlɩn yɔli'n. Yí nwan: ⁵ “Anɩn n wɔ Zope kulo nun asɔ ebele. Elehɔn kɔn, mele mɔ mun 'yɔ asɔnɩn'n, n gɔ nwun like kɔn ke elalɩe nun. Like'n mɔ n nwunlɩn yɩ'n ti ke tɔbilɩ sɔ etanlan kpili kpa. Be lile yí nɔan nnan nun anun, ɔ fi anwunno anun ɔ le ju ba mɩn nwɔn ebele. ⁶ Min 'nɩan etanlan nun anun an, n gɔ nwun naan ngacile ngacile'n-mɔ kwalaaatɩn m'ɔ ti yé cilie'n. Bé mɔ bé ja ti nnan, bé mɔ be cɔn bé nwɔn asɩ ɔ non nnɔnman'n-mɔ. ⁷ Min 'tie a, anɩn anɩe kɔn le kan kele mɩn ke: 'Pielɩ, jasɔ kun bie di!’

⁸ “Mò n duli yí sò'n, nán m'an se ke: ‘Cεεε, yé Mún! Ǿ sanlún ke like mọ a tua ke nán yé di anaan efian a gua yí nwò'n, n nili man bie lé.’

⁹ “Eεε anie'n fi anwunno Ǿ kọ te biegun. Yí nwan: ‘Like mọ Nyanmian nwan Ǿ ti kpa'n, n'ε bu yí ke Ǿ ti man kpa.’ ¹⁰ Like'n kọ yọ sọ dede fá nsan yé Ǿ salí fùl anwunno Ǿ.

¹¹ “Tεmò sọ kòmgbá'n, menian nsan kọ a kọ jinlan awulo'n mọ anún n wọ nun ebele nun anvan nun. Be fi Sezale. B'a svan bé ke b'a a yia mín. ¹² Wawε Nwanzan-nwanzan'n kọ han kọ hele mín ke nán man mún hyohyòun mín bọ asi, nán nun non bé hó. Anianman nsian ehi mọ emọ nwun bé ewa'n, be hólì somanlín mín Sezale. Mún non bé yé yé wòlòlì bian nún awulo nún anún Ǿ. ¹³ Mọ yé wòlòlì yí awulo nún anún'n, Kòneyi kọ han ke Ǿ kpínlún yòlì mọ nyanmiansu bọfue kún yìlì yí nwò'n hehelì yí yí sua nún anún. Bọfue sò'n hanlín hehelì yí ke: ‘Yi svanlan maan Ǿ hó yía Simòun mọ be fele yí Pielì Zope elò bála. ¹⁴ Ejòle mọ ε nún wó afilie'n, emọ tie a, be 'nyan bé ti'n, Ǿ 'ba han kele wó.’

¹⁵ “N juli ebele mọ mún 'kan ejòle nún ala, be kọ nyan Wawε Nwanzan-nwanzan'n ke yé kọsọ yé nyanlún yí ngelemọ nún'n. ¹⁶ M'ọ yòlì sò'n, nán mín ti a kacì ejòle'n mọ yé Mún hanlún'n. Yí nwan: ‘Zọan a sọnún menian'n-mọ asue nún, nán emọ die, Nyanmian Wawε Nwanzan-nwanzan'n yé be 'fa be sọnún emọ Ǿ.’ ¹⁷ Acédie'n mọ Nyanmian a fa a man yé mọ y'a le yé Mún Zozi Kilisi y'a li'n, acédie kòmgbá sò'n yé Ǿ'a fa Ǿ'a man bé kọsọ bé Ǿ. Anún n dì mín die se mọ mún non Nyanmian yé 'còun yí bọsọ mannzọan Ǿ?”

¹⁸ Mọ be tili ejòle'n sva'n, be kọ muan bé nvan be kọ yí Nyanmian aye. Bé nwan: “Ǿ ti ananhòle, Nyanmian a man bé mọ be ti man Zufu'n kọsọ atún ke be káci bé abalabò'n be fá bé nwò'n be mán yí be nyán ngvan.”

Antiọsọ asọnún'n

¹⁹ Ehi, mele mọ be 'kele yé Mún menian'n-mọ ahòlòwa mọ be hunlín Etiennún'n, asọnún mma'n-mọ bọlì asanndie. Mmie-mọ bọlì bé ti Feninsi non Sipòlò mán nún. Mmie-mọ kọsọ hólì kulo'n mọ be fele yí Antiọsọ nún asọ. Zufu'n-mọ ala yé anún be kan Nyanmian Anvan Ejòle'n be kele bé Ǿ. ²⁰ Nan kọsọ, yé Mún menian'n mmie-mọ fi Sipòlò non Silenín be kọ họ Antiọsọ. Mọ be juli ebele'n, be kọ bọ yé Mún Zozi Ejòlekpa'n be kọ hele bé mọ be ti man Zufu'n. ²¹ Yé Mún kọ fá yí sa kpa'n kọ sie bé sọ. Menian dọun kpa kọ le Ejòlekpa'n bọ kọ li be kọ fá bé nwò'n be kọ man yé Mún.

²² Mọ Zoluzalemòun asọnún nún anún menian'n-mọ tili ejòle sò'n, be kọ svan Baanabasì Antiọsọ elò. ²³ Baanabasì hólì juli elò m'ọ nwunlín junman'n mọ Nyanmian a li yí ebele'n, Ǿ lili yí nwò'n fe. Ǿ kọ wowula anianman'n-mọ kwalaa anwonsẹle ke be fá bé ahònlún'n kwalaaatin be sọ yé Mún. ²⁴ Baanabasì tì svanlan kpa, Ǿ le dedi εεε Wawε Nwanzan-nwanzan'n wọ yí nún kpa. Ehi ati, menian dọun kpa falì bé nwò'n be manlún yé Mún.

²⁵ Ehi anzin, Baanabasì hólì Sòlò efa Talisì. ²⁶ M'ọ tólì Sòlò'n, Ǿ non yí kọ a Antiọsọ be kọ li ebele afue kòkòle kún, be kọ li junman asọnún sọ nún anún. Be kọ hehele menian dọun kpa ninngε. Antiọsọ ebele yé be lili mva be felelì yé Mún menian'n-mọ “Kilisi amma” Ǿ.

²⁷ Tεmò sò'n, yé Mún mgbòmanfue mmie-mọ fi Zoluzalemòun be kọ a Antiọsọ. ²⁸ Mgbòmanfue sò'n, bé nunhan kún li Agabisi. Agabisi kọ jasọ, Wawε Nwanzan-nwanzan'n kọ man Ǿ kọ han ke Ǿ ngọ hye man, ehòε kpilì kpa 'ba kpín asie'n lika kwalaaatin. Ejòle sò'n kọ kpínlún sọ mele mọ anún Kulodò tì *Lòmòun belemgbín kpain'n. ²⁹ Mọ yé Mún menian'n-mọ tili ejòle sò'n be fualì ke svanlan kún biala like mọ yí sa kọ tọ yí'n, Ǿ fá bála maan be fá be nwán anianman'n-mọ mọ be wọ Zude mán nún anún elò'n. ³⁰ Be kọ yọ yí sọ sakpa. Be kọ yí Baanabasì

nɔn sɔlv kɛ bɛ fá acɛdiɛ sɔ'n-mɔ, bɛ hó fá mán Zude mân nun anun ɛlɔ asɔnun nun asu mgbain'n-mɔ.

12

Belemgbin Elɔdi Agilipa 'ba man bɛ tv Pielɛ fiadi

¹ Ehi, mɛlɛ mɔ Baanabasɔ nun sɔlv bɛ juli Zoluzalɛmɔn ɛbɛlɛ'n, belemgbin *Elɔdi kɔ bɔ yí bɔ ɔ kɔ hele asɔnun mma'n mmie-mɔ ahɔlɔwa. ² Ɔ kɔ man bɛ kɔ fa dadɛ bɛ kɔ hun Zɔan anianman bian Zɔakɔ. ³ Kemɔ Elɔdi nian an, yí nyɔlɛ sɔ'n yɔ Zufɔ'n-mɔ ɛnyinmɔn'n, ɔ kɔ man bɛ kɔ hyi Pielɛ. Zufɔ'n-mɔ feti'n mɔ bɛ 'di a, bɛ nni man kpavɔn'n mɔ fali ayile wɔ nun'n tɛmɔn sɔ'n yɛ bɛ hyili yí ɔ. ⁴ Mɔ bɛ hyili Pielɛ yueli'n, Elɔdi kɔ man bɛ kɔ tv yí fiadi. Ɔ kɔ fa yí kɔ wula nzalafɔ fatule nnan asa nun. Fatule kɔn biala, nzalafɔ nnan yɛ bɛ wɔ nun ɔ. Anun Elɔdi lɛ nwɔnnɛ kɛ bɛ di Paki feti'n yue a, yɛ ɔ 'fa Pielɛ fite bagua nun anyunnun ɔ bua yí ndɛɛ ɔ.

Nyanman 'ba lɛ Pielɛ fi belemgbin Elɔdi asa nun

⁵ Anun Pielɛ la fiadi sua nun anun, nan asɔnun mma'n-mɔ kɔ seɛ Pielɛ ati nzele m'ɔ sɔ ɛbɔvɛ.

⁶ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, alɛ cɔn an, anun Elɔdi lɛ bua Pielɛ ndɛɛ. Bɛ kɔ fa ngɔnzɔngɔnzɔ nnyuan bɛ kɔ cɔci Pielɛ, ɔ la nzalafɔ nnyuan afian ɔ lɛ dafi. Nzalafɔ'n-mɔ mɔ bɛ sisa fiadi sua'n jijin anɔan nun anyunnun ɛbɛlɛ. ⁷ Ɛbɛlɛ ala, yɛ Mɔn bɔfɔvɛ'n kɔn kɔ fite. Lika mɔ Pielɛ la'n kɔ ta yuein kɛ kanlannɛ. Nyanmansɔ bɔfɔvɛ'n kɔ kpusu kpusu Pielɛ ɔ kɔ tinngɛ yí. Yí nwan: "Pielɛ, kan wɔ nwɔn jaso!" Yí sa ngɔnzɔngɔnzɔ'n-mɔ kɔ foti kɔ gua.

⁸ Bɔfɔvɛ'n nwan: "Fa wɔ beleti'n cɔ wɔ nwɔn sɔ nán wowula wɔ mgbabɔa'n." Pielɛ kɔ jaso ɔ kɔ fa yí beleti'n kɔ hyi yí nwɔn sɔ ɔ kɔ wowula yí mgbabɔa'n. Bɔfɔvɛ'n nwan: "Wula wɔ taladiɛ kpili'n nán si mɔn sɔ." ⁹ Pielɛ si bɔfɔvɛ'n sɔ ɔ fi fiadi sua nun anun ɔ kɔ fite. Yí ajɔnlɔn nun an, anun ɛlalɛ yɛ ɔ lɛ cɔn ɔ. Afi ɔ nwunlin man nun kɛ bɔfɔvɛ'n yɛ ɔ lɛ di junman sɔ'n sakpa ɔ. ¹⁰ Ɔ nun bɔfɔvɛ'n, bɛ kɔ san alimɔa nzalafɔ fatule nun anwɔn, bɛ kɔ san m'ɔ tian yí nnyuan'n kɔsɔ anwɔn. Bɛ kɔ tv bulalɛ anɔan'n mɔ bɛ tv yí a, anun bɛ lɛ wɔlv kulo nun anun'n. Anɔan sɔ nun anɔnmɔn kɔ tike bɛ nyunnun ɛbɛlɛ. Bɛ kɔ fite. Bɛ kɔ sin gota kɔn asu, bɔfɔvɛ'n kɔ yaci Pielɛ ɛbɛlɛ ɔ kɔ nwannyan.

¹¹ Afi m'ɔ yɔlɔ sɔ'n, bɛlɛ mɔ Pielɛ a nwun nun ɔ. Yí nwan: "Sian diɛ, m'an nwun yí yuein. Yɛ Mɔn a sɔan yí bɔfɔvɛ'n kɛ ɔ bála a lɛ mɔn fi Elɔdi asa nun ɔ nun ɛtɛ'n kɔalaa mɔ Zufɔ'n-mɔ susu mɔn'n." ¹² M'ɔ jɔnlɔnlɔn dede m'ɔ tili ɛjɔlɛ nun abɔ'n, ɔ kɔ bɔ yí ti Zɔan mɔ bɛ fɛlɛ yí Maakɔ nun anin Mali awulo ɛlɔ. Ɔ 'kɔ a ju a, menian dɔɔn kpa a yia ɛbɛlɛ bɛ lɛ yɔ asɔnun. ¹³ Pielɛ kɔ bɔ anɔan'n. Afanian balasua kɔn, bɛ fɛlɛ yí Lodi, ɔ kɔ hɔ anɔan nɛtike. ¹⁴ Mɔ Lodi tili Pielɛ anun'n, ɔ kɔ li yí nwɔn fɛ nan kɔsɔ ɔ ngɔ tike man anɔan'n. Ɔ kɔ nwanndi kɔ hɔ kɔ bɔ amannɛ awulo kunnun ɛlɔ kɛ Pielɛ y'ɔ lɛ bɔ anɔan nun ɔ.

¹⁵ M'ɔ bɔli amannɛ sɔ'n, bɛ nwan: "Se kɛ ɛ lɛ se!"

Anun Lodi lɛ kan fua sɔ kɛ: "Sakpa, Pielɛ y'ɔ lɛ bɔ anɔan nun ɔ."

Bɛ nwan: "Se kɛ yí bɔfɔvɛ'n yɛ ɔ'a yí yí nwun ɔ'a hele yí ɔ."

¹⁶ Mɔ bɛ 'kikan ɛhɔ'n, anun Pielɛ tɛ jin anɔan nun anzin ɔ tɛ bɔ. Bɛ 'tike anɔan nun an, Pielɛ jin. Ɛjɔlɛ'n kɔ sin bɛ nwɔn. ¹⁷ Pielɛ kɔ bɔbɔ bɛ kɛ bɛ mɔan bɛ nuan. Kɛ ɔ kpɔnlɔn yɔlɔ mɔ yɛ Mɔn yili yí fi fiadi sua nun anun'n, ɔ kɔ sɔsɔ sɔ ɔ kɔ han kɔ hele bɛ. Ɛsɛ yí nwan: "Ɛmɔ hán ɛjɔlɛ sɔ'n bɛ hele Zɔakɔ nun anianman'n-mɔ." M'ɔ hanlin sɔ'n, ɔ fiteli ɔ bɔli yí ti lika fɔfɔlɛ.

¹⁸ Ɔ wɔ ɛbele dede alɛ kɔ hun. Nzalafu'n-mɔ kpɔnnde Pɛli a, be nwun Pɛli nin. Bɛ nyun kɔ bɔlɔ. ¹⁹ Elɔdi kɔ man be kɔ hɔ yɛ ɛkpɔnnde. Be kɔ kpɔnnde yɛ dede ɔ ti man mɔ be le nwun yɛ ɔ. Ehi a, Elɔdi kɔ man be kɔ bisa bisa nzalafu sɔ'n-mɔ kosuan. Yɛ be-yue-asɛ, Elɔdi manlun atin ke be hún bé.

Kɛ ɔ kpɔnln yɔli mɔ belemgbin Elɔdi wuli'n

Ehi anzin, Elɔdi fi Zude mân nun ɔ kɔ hɔ kɔ tanlan Sezale kaan. ²⁰ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anun Elɔdi a fe Tii non Sidon amma'n-mɔ anwɔn ɛya kpa. Ehi ka ati, be kɔ nwun Elɔdi menian'n-mɔ mɔ be di yɛ sua nun anun junman nun asɔ kpain nun anwɔn be non yɛ kɔ tila amanngwan. Bian sɔ'n, be fele yɛ Balasitusi. Bɛ nwan kɔ sɛ bé nwɔn, be kɔ a kɔ tɔ Elɔdi. Be kɔ sin Balasitusi asɔ be kɔ fa be kɔ tɔ Elɔdi anyunnun ke be kulo ke be sesie bé afian. Ɔ sanlin ke, Elɔdi mân'n y'ɔ man be didi ɔ.

²¹ Be kɔ hele bé nwɔn cɛan. Mɔ cɛan sɔ'n juli'n, Elɔdi kɔ wula yɛ belemgbin taladi'e'n ɔ kɔ tanlan yɛ bia nun asɔ. Ɔ kɔ han ejɔle dede yɛ nwan kɔ tɔ.

²² Menian'n-mɔ kɔ bɔ bé sa nun. Bɛ nwan: “Nyanmian yɛ ɔ'a juɔ ɔ, nán nan kulo swanlan ɔ!” ²³ Temɔn sɔ'n, yɛ Min bɔfɔe'n kɔn kɔ yɛ ewue kɔ tɔ Elɔdi anwɔn. Ɔ sanlin ke, Elɔdi a man b'a su yɛ ke be sɔ Nyanmian'n. Ngakɔba kɔ li Elɔdi be kɔ hun yɛ.

²⁴ Ehi non ehi a, anun Nyanmian Anwan Ejɔle'n le tele, menian dɔn le fa bé nwɔn be man yɛ Min. ²⁵ Baanabasɔ non Sɔlv diɛ, mɔ be non anwan'n wali Zoluzalemɔn yueli'n, be kɔ sa be kɔ hɔ Antioɔsɔ. Mɔ be 'kɔ'n, be non Zɔan mɔ be fele yɛ Maaki'n yɛ ɔ hɔli ɔ.

13

Nyanmian Wawe'n 'ba swan Baanabasɔ non Sɔlv

¹ Ehi, anun mgbɔmanfɔe non ngehelefɔe wɔ Antioɔsɔ asɔnun nun anun. E 'nwun bé: Baanabasɔ, Simeɔn mɔ be fele yɛ Bile, Lusiyusi m'ɔ fi Silenun'n, Manahenun mɔ be talɔ yɛ non belemgbin Elɔdi lika kɔn'n yɛ Sɔlv. ² Eɛlhɔn kɔn, anun be le ci ehɔe be yɔ asɔnun. Ehi a, Wawe Nwanzan-nwanzan'n kɔ han kɔ hele bé ke: “Emɔ sie Baanabasɔ non Sɔlv ahanmian maan be li junman'n mɔ yɛ ti yɛ m'an fele bé'n.” ³ Mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n hanlin sɔ, mɔ be hylɔ ehɔe be yɔli asɔnun, mɔ be 'ba yue'n, be kɔ fa bé sa be kɔ fua Baanabasɔ non Sɔlv anwɔn, be kɔ sele Nyanmian be kɔ man bé be kɔ yaci bé maan be kɔ hɔ.

Baanabasɔ non Sɔlv 'ba hɔ Sipɔlv mân nun

⁴ Ehi, Wawe Nwanzan-nwanzan'n kɔ swan Baanabasɔ non Sɔlv. Be kɔ ju Selesi kulo nun asɔ. Be kɔ fa meli ɛbele be kɔ hɔ Sipɔlv mân'n m'ɔ wɔ asue afian nun anun. ⁵ Mele mɔ be juli kulo'n mɔ be fele yɛ Salaminnin nun asɔ'n, be kɔ han Nyanmian Anwan Ejɔle'n Zufɔ'n-mɔ asɔnun sua'n-mɔ anun. Mɔ Baanabasɔ non Sɔlv be 'kɔ'n, be non Zɔan mɔ be fele yɛ Maaki'n y'ɔ hɔli ɔ. Ɔ ti bé bukafɔe.

⁶ Eɛe be fi Salaminnin ɛbele, be kɔ kpɛ asue afian kpɔle sɔ'n dede be kɔ ju kulo'n mɔ be fele yɛ Pafɔsɔ nun asɔ. Be tɔli Zufɔ bian kɔn ɛbele. Bian sɔ'n, be fele yɛ Bâ-Zozi. Ɔ yɛ jiliwa eɛe ɔ bu yɛ nwɔn ke ɔ ti Nyanmian kpɔmanfɔe. ⁷ Anun Bâ-Zozi sɔ'n wɔ bian m'ɔ sie Sipɔlv mân nun anwɔn ɛbele. Be fele bian sɔ'n Sɛezusu Polusu. Ɔ ti ngelefɔe. Ɔ kɔ man be kɔ fele Baanabasɔ non Sɔlv, ɔ sanlin ke ɔ kulo ke ɔ tie Nyanmian Anwan Ejɔle'n. ⁸ Mɔ Sɛezusu Polusu man be feleli bé'n, Bâ-Zozi mɔ geleki anɛ nun anun be fele yɛ Elimasi mɔ yɛ bɔ y'ɔ le ke swanlan m'ɔ yɛ jiliwa, ɔ kɔ totua Baanabasɔ non Sɔlv atin, eɛe ɔ kɔ han kɔ hele kpain'n ke n'ɔ de Nyanmian Anwan Ejɔle'n di. ⁹ Ehi a, Wawe Nwanzan-nwanzan'n kɔ jinlan Sɔlv mɔ eɛe be fele yɛ Pɔlv nun anzin. Ɔ kɔ tu yɛ nyun kɔ gua Elimasi

anwɔn. yí nwan: ¹⁰ “Apoo ati anun ete sɔanlan, Abɔnsanmɔn awa, m'ɔ kpɔ like kwalaa m'ɔ ti kpa, cian benin yɛ Nyanmian ninngɛ m'ɔ kɔ sesie'n ɛ yaci yí ɛsɛci ɔ. ¹¹ Kikaala die, nwun yí ke yɛ Mɔn 'ba fin wɔ like. Wɔ nyin'n 'ba sin mele kaan sɔa, ɛ ngɔ nwun man senze'n kɔn.”

Ebele ala, Elimasi anyin'n kɔ sin ɔ kɔ ha awosin nun. Anun ɔ le tutu yí sa ɔ kpɔnnde sɔanlan ɔ sɔ yí sa maan ɔ di yí taataa. ¹² Mɔ kɔnmanna'n nwunlin yí sɔ'n, ejɔle'n sinlin yí nwɔn. ɔ kɔ le yɛ Mɔn Anwan Ejɔle'n kɔ li.

Pizidi Antiasɔ kulo nun asɔ

¹³ Ehi anzin, Pɔlv non yí manngɔn'n-mɔ be kɔ fɔ meli nun Pafasɔ ebele. Be kɔ bɔ bé ti Panfili mân nun anun. Be kɔ hɔ kulo'n mɔ be fele yí Pelizɔ nun asɔ. Zvan Maaki kɔ yaci bé ebele ɔ kɔ sa yí nzin Zoluzalemɔn. ¹⁴ Pɔlv non Baanabasi be kɔ fa atin'n bé nwan y'ɔ le Antiasɔ m'ɔ wɔ Pizidi mân nun'n. Enwɔnmian ele cian'n, be kɔ wɔlv Zufu'n-mɔ asɔnɔn sua nun anun be kɔ tetanlan asi. ¹⁵ Asɔnɔn ɛyɔle nun anun, menian kɔ kɔnnga Moyizi mala kalata'n non mgbɔmanfɔe'n-mɔ die'n. Mɔ be kɔnngali yueli'n, asɔnɔn nun asɔ mgbain'n-mɔ man be hanlin be heleli Pɔlv non Baanabasi ke: “Anianman mmelenzua-mɔ, se emɔ le ejɔle be kan be wowula bé mɔ b'a yia ewa nun anwɔnsele a, atin wɔ nun.”

¹⁶ Mɔ mgbain'n-mɔ hanlin sɔ'n, Pɔlv kɔ jasɔ, ɔ kɔ tɔ yí sa ɔ kɔ bubu bé, yí nwan: “Izalaye amma ɔ non emɔ mɔ emɔ anyin sɔ Nyanmian be sɔ yí'n, emɔ tie. ¹⁷ Izalayɛ amma'n-mɔ Nyanmian nun a fele yɛ nan-mɔ. ɔ a man b'a li ata bé nwɔn a sɔn mele mɔ anun be ti nyɔfɔe Ezipiti mân nun anun elɔ'n. Ehi anzin, tunmin sɔ, Nyanmian a yí bé fi Ezipiti mân nun anun. ¹⁸ Mele mɔ anun be nanndi ewá nun anun'n, Nyanmian guali bé nwan alie kɔ yɔ afɔe abulanan. ¹⁹ Nyanmian kɔ bɔ mân nsɔ abɔsɔ Kanaân mân nun anun ɔ kɔ fa bé lika'n kɔ man yɛ nan-mɔ ke bé ajá like. ²⁰ Afɔe kɔ yɔ eya nnan abulanun kɔ sin.

“Ehi anzin, bé mɔ be di ejɔle'n buli mân'n dede ɔ juli kpɔmanfɔe Samie mele sɔ. ²¹ Samie mele sɔ, bé nwan be kulo ke be nyan belemgbin maan ɔ sie bé. Nyanmian kɔ sie Kisi awa Sayuli m'ɔ fi Binzwamun afilie nun anun'n belemgbin kɔ man bé. Sayuli lili belemgbin afɔe abulanan. ²² Mɔ Nyanmian tuli yí'n y'ɔ sieli Davidi belemgbin ɔ. Nyanmian lili Davidi anwɔn adanzie ke: *M'an nwun yí ke Jese awa Davidi ti mɔn ahɔnlin nun sɔanlan. Like kwalaa mɔ mɔn kulo'n yɛ ɔ yɔ ɔ.*

²³ “Davidi abɔsɔ sɔanlan kun y'ɔ le Zozi. Nyanmian a sie Zozi ke Izalayɛ mân nun ati Ngɔandefɔe. ɔ sanlin ke Nyanmian bɔli anɔhɔba sɔ'n. ²⁴ Asannan nán Zozi a a'n, Zvan hanlin heleli Izalayɛ mân bɔndin'n ke be káci bé abalabɔ'n be fá bé nwɔn be mân Nyanmian maan ɔ sɔnɔn bé. ²⁵ Mɔ Zvan 'kɔ yí ayueli'e'n, ɔ kɔ bisa menian'n-mɔ ke: ‘Emɔ nwan: nwan sɔanlan die y'ɔ le mɔn? Sɔanlan'n mɔ emɔ le nwɔnnde yí'n, nán yí y'ɔ le mɔn! Nan emɔ tie, sɔanlan kun fi mɔn nzin ɔ le ba, mun nze nvata man ke mun nyannji yí ja mgbabua nyanman'n.’

²⁶ “Anianman mmelenzua, emɔ mɔ be ti Abalahamɔn abɔsɔ menian, ɔ non emɔ mɔ emɔ ti man Zufu kɔsɔ emɔ anyin sɔ Nyanmian be sɔ yí'n, yɛ dunman nun ati yɛ bé ti ele ngalie ehi a a ɔ. ²⁷ Afi, Zoluzalemun amma'n-mɔ nun bé mgbain'n-mɔ, b'a mmu man Zozi sɔanlan. Eɛe ejɔle mɔ mgbɔmanfɔe'n-mɔ heleli mɔ enwɔnmian ele biala be kɔnnga'n, b'a ndi man yí bu. Nan bé die, b'a man b'a hun Zozi. B'a man ejɔle'n mɔ mgbɔmanfɔe'n-mɔ hanlin nun a kpɔn sɔ. ²⁸ Be si Pilati sɔ ke ɔ mân be hún yí. Kɔsɔ b'a ngwala b'a ngele man ke like sɔa ati yɛ yɛ nwan bé hún yí ɔ. ²⁹ Mɔ Zozi anwɔn ejɔle'n kwalaa m'ɔ wɔ Ebele Ejɔle nun anun'n kpɔnlin sɔ'n, be kɔ yí fi kulɔwa nun asɔ be kɔ hɔ kɔ sie yí. ³⁰ Nan Nyanmian man ɔ fi ewue nun ɔ'a tinngɛ. ³¹ Mɔ Zozi fi ewue nun tinngeli'n, ɔ yili yí nwɔn cian kɔ yɔ nye nye ɔ heleli bé mɔ be non yí nanndi'n, ɔ bɔ yí bu

Galile mân nun anun o ko ju Zoluzalemun. Menian so'n-mo, be ye sian die, be le di adanzi be kan yi ejole'n be kele Izalaye mân nun o.

³² "Ye muonun ye le bo Ejolekpa so'n ye kele emo. O ti like mo Nyanmian falu balu ye nan-mo anohuba o. ³³ Nyanmian a man anohuba so nun a kpun so a man yin mo ye ti ye nan-mo abusu menian'n. O sanlin ke, o'a man Zozi fi ewue nun a tinge ke be kpulin be heleli yi wo Izalaye ejue ete kalata nun ati nnyuan nun anun'n ke:

E ti min Wa,

ene mo'ko'n, n di wo Si.

³⁴ "Nyanmian hanlin ke o 'man o fi ewue nun tinge, o 'man o nwu man kon. E 'nwun ke o kpulin hanlin yi'n:

Anwontie nyila mgbakpa'n

*mo n vali m moli *Davidi anohuba'n*

ye min 'fa min man emo o.

³⁵ Ehika ati, lika kon biekun yi nwan:

E ngo man man atin

maan wo anwontie svanlan'n

ngo kpalo man seka nun anun.

³⁶ "Mele mo anin belemgin Davidi te ti ast'n, like mo Nyanmian bisali yi ke o yo'n, o yoli. Davidi a wu, b'a sie yi lika mo be sieli yi nan-mo'n, o'a kpalo. ³⁷ Nan svanlan'n mo Nyanmian a man o fi ewue nun o a tinge'n, o'a mgbalo man.

³⁸ "Anianman mmelenzua-mo, emo nwun yi ke Zozi dunman nun ye emo kuala ke be nyan ete face o. ³⁹ Svanlan biala mo de yi di'n, o nyan yi ti fi yi nyolie ete'n-mo kuala mo Moyizi mala nun a ngala a nne man emo'n fi nun fite. ⁴⁰ E mo nian be nwun kpa, nan ejole'n mo Nyanmian mgbomanfoe'n-mo hanlin nun a nga man emo anwon. Afi, be nwan:

⁴¹ *Atubenwon mma,*

emo nian maan o sin be nwun,

o sanlin ke emo die a yue.

Emo mele so, min 'ba yo like kon.

Se svanlan kan like so nun anwon ejole kele emo a,

emo ngo le ngo li man."

⁴² Mo Polo anwan toli mo be fi asonun be fiteli'n, be ko han be ko hele Polo nun Baanabas ke be sa be bala enwonmian ele cian fofole nan be han ejole so'n biekun. ⁴³ Mo be sanndli'n, Zufu'n-mo doun nun be mo be ti man Zufu nan kusu be ko Zufu'n-mo asonun'n bie'n, be ko fa be nwun be ko bo Polo nun Baanabas be nun be ko jujo. Polo nun Baanabas be ko botu be ke Zozi anwon Ejolekpa'n mo b'a ti'n, be tila nun kpa.

⁴⁴ Mo enwonmian ele cian'n mo be heleli'n juli'n, ye Min Anwan Ejole nun etie ati, kulo bondin'n ko yia. ⁴⁵ Mo Zufu'n-mo nwunlin yi so'n, be ko fa Polo nun Baanabas anwon ekpo. Ejole'n mo Polo le kan'n, anun be le bo be yi be kpe yi nzuba. ⁴⁶ Polo nun Baanabas ko nyan anwonselé be ko han be ko hele be ke: "Emo Zufu'n-mo, emo ye o di ke be di mu be kan Nyanmian Anwan Ejole'n be kele emo o. Nan kem o njian man emo, mo ese emo nian an, ngwan mo le man ayuelie'n nze nvata man emo'n, yi ti, kikaala die, ye le kaci ye nyn be mo be ti man Zufu'n-mo elo. ⁴⁷ O sanlin ke, e 'nwun junman'n mo ye Min a fa a wula ye sa nun'n, yi nwan:

M'an sie wo ke kanlannie

maan e ta man be mo be ti man Zufu'n-mo

nan e bo ngwan ele nun anwon ejole

e kele asie nun asu menian'n-mo kualaatin."

⁴⁸ Mò bé mò be tí man Zufò'n tìlì ejòlè sò'n, be kò lí yí nwòn fè, be kò yí yé Mìn Anvàn Ejòlè nùn ayè. Bé kùalaa mò Nyanmìan a hele bé dunman yí kalata nùn anùn ke be nyán ngvàn m'ò le man ayueliè'n, menian sò'n-mò kò fa bé nwòn be kò man yé Mìn.

⁴⁹ Yé Mìn Anvàn Ejòlè'n kò tele ebele etin nùn asò. ⁵⁰ Èhì a, Zufò'n-mò kò wowula mmalasua mgbili mgbili'n-mò mò be sù Nyanmìan'n nùn kulo nùn asò menian mgbili mgbili'n-mò abù. Be kò hele Pòlv nùn Baanabasì ahulòwa be kò fòan bé fì bé mán nùn anùn. ⁵¹ Pòlv nùn Baanabasì be kò wòsù bé ja nùn anùn anyòan'n be kò gua bé kulo nùn asò ebele be kò hò Ikoninwòmòùn kulo nùn asò. (Yí bù kele ke Zufò'n-mò mò be ngulo man ke be fa bé nwòn be man yé Mìn'n, se be minlin an, nán Pòlv nùn Baanabasì ejòlè ò.) ⁵² Bé mò b'a fa bé nwòn b'a man yé Mìn Antìsù èlò'n, bé diè, Wawè Nwanzan-nwanzan'n wò bé nùn, èsè be le fè elie.

14

Ikoninwòmòùn kulo nùn asò

¹ Mò Pòlv nùn Baanabasì jùlì Ikoninwòmòùn èlò'n, be hólì Zufò'n-mò asònin sua nùn anùn. Ke be kpínlìn be hólì Ejòlèkpa'n, ò man Zufò nùn bé mò be tí man Zufò'n, bé dòùn be falì bé nwòn be manlìn yé Mìn. ² Nàn Zufò'n-mò mò be ngulo man ke be fa bé nwòn be man yé Mìn'n, be kò wowula bé mò be tí man Zufò nùn abù maan be kò fa anianman'n-mò anwòn èkpò. ³ Pòlv nùn Baanabasì diè, be tanlanlìn Ikoninwòmòùn ebele ò hyelì kpa. Be le anwònsèlè nùn dedì yé Mìn anùn be kan yí nvan ejòlè'n. Yé Mìn man bé tunmin maan be yí atelè be yò asinbenwòn ninngè. Ò yò yí sò ò man be nwùn yí ke yí anwunnvòe enwuan ejòlè'n mò be kan'n tí ananhòlè. ⁴ Kulo nùn asò ebele menian'n-mò kò bu bé nwòn nùn. Mmie-mò jin Zufò'n-mò anzin, mmie-mò kòsù jin mmáfòè'n-mò anzin.

⁵ Èhì a, Zufò'n-mò nùn bé mò be tí man Zufò'n nùn bé mgbain'n-mò kò bòbua bé nwòn, be le ba hele Pòlv nùn Baanabasì ahulòwa be tótò bé èbùe be kùn bé. ⁶ Mò Pòlv nùn Baanabasì nwunlìn nùn'n, be kò yí bé b'òlè nùn ebele. Bò kò hò Lisitilì nùn Delibù nùn kulo'n-mò mò be mantan mantan bé'n-mò asò. Lisitilì nùn Delibù tí Likawonin mán nùn kulo. ⁷ Èbele, be kò b'ò Ejòlèkpa'n be kò hele menian'n-mò.

Lisitilì kulo nùn asò

⁸ Ò 'ba yò sò'n, anùn bian kùn wò Lisitilì kulo nùn asò ebele. Bian sò'n tí bubuluwafòe sunmin yí mmatònmàn nùn, ò nanndùlì man lé. ⁹ Èlèhùn kùn, anùn ò le tie ejòlè'n mò Pòlv le kan kele menian'n-mò'n. Pòlv anyùn kò ha yí nwòn. Ò 'nìan an, anùn bian'n le dedì ò kùala ke yí nwòn sa. ¹⁰ Èhì a, Pòlv kò tian kò han kò hele yí ke: "Jasù jinlan f'òún!" Mò Pòlv hanlìn sò'n, waka, bian'n kò jasù kò jinlan èsè ò kò nanndù.

¹¹ Mò Menian'n-mò nwunlìn mò Pòlv yòlì'n, be kò b'ò be kò sulo Likawonin anè nùn anùn ke: "Mmòsòun'n-mò a kaci bé nwòn kulo menian b'a a yé afian ewal!" ¹² Be kò tòn Baanabasì "Zesì" (m'ò tí bé b'òsùn kpilì'n) yé be kò tòn Pòlv kòsù "Èlimesì" (m'ò tí bé mmòsòun'n-mò kpòmànfvè'n). Ò sanlìn ke Pòlv yé anùn ò jòjò ò nùn Baanabasì anvàn ò. ¹³ Mò è 'wòlù kulo nùn anùn'n, ebele yé b'a si b'òsùn Zesì sua nùn ò. Svanlìn'n m'ò tótò Zesì'n kò man be kò fa nnale. Be kò sisan bé sù nyanman be kò sisan nùn falawasì. Be nùn nnalè'n-mò kò a kulo nùn anvàn nùn anyunnùn. Bian sò'n nùn kulo mma'n kulo ke be fa nnalè sò'n-mò be yí tètè be man Pòlv nùn Baanabasì.

¹⁴ Mò Pòlv nùn Baanabasì tìlì ejòlè sò'n, be kò sò taladiè'n mò be wula'n be kò títì nùn. Be le enwannidie be kò wòlù menian'n-mò afian. Be le etian, bé nwan:

15 “Ebia-mə, nzuke ati yê emə yə sva ɔ? Ye ti kulo menian ke emə ala. Ye hanlin ye heleli emə, mele mə ye bəli Ejələkpa'n ke emə yáci ninngge mgban mgban ehu-mə be gúa. Nán be káci bé nyun Tiasífue Nyanmian nun anwɔn elɔ. ɔ sanlin ke yí y'ɔ bəli anwunno nun asi, asue jenvie'n nun nun ninngge'n kwalaaɔin ɔ. 16 Daba, Nyanmian yacili mân nun anun menian'n-mə maan sɔanlan kɔn biala sunlin atin m'ɔ kulo nun asu. 17 Nan kɔsu tɛmɔn biala ɔ yə ye maan be nwun yí. ɔ man esue'n tɔ maan emə ninngge'n-mə yə kpa. ɔ gua emə anvan alɛ eɛe ɔ wula fe elie kpili kpa emə ahɔnlin nun anun.”

18 Ehi, ejələ'n muonun mə Pɔlv nɔn Baanabasɩ le kan maan be yacɩ tɛe eyie'n, nán yí nwɔn bie yê anun be le di ɔ.

19 Ehi, Zufu mmie-mə fi Antiɔsu m'ɔ wə Pizidi mân nun'n, ɔ nɔn Ikoninwəmun kulo nun asu, be kə a. Be kə kaci kulo mma nun ati. Be kə tutu Pɔlv ebue ke be 'kun yí. Mə be yəli yí sɔ'n, be jɔnlin ke anun ɔ'a wu. Be kə hyɔn yí be kə tɔ kulo tiba.

20 Nan mə bé mə be de Nyanmian be di'n yialɩ yí nwɔn'n, ɔ kə jasɩ, ɔ kə wɔlv kulo nun anun. Be lali mə alie hɔnlin'n, Pɔlv nɔn Baanabasɩ kə hɔ kulo'n mə be fele yí Delibɩ nun asu.

Pɔlv nɔn Baanabasɩ 'ba sa bé nzin

be kə Sili Antiɔsu

21 Ehi, mə Pɔlv nɔn Baanabasɩ juli Delibɩ kulo nun asu'n, be kə bə Ejələkpa'n be kə nyan menian dɔn kpa ebele be kə man yé Mɩn. Be fi ebele be kə sa bé nzin Lisitili, Ikoninwəmun nɔn Antiɔsu m'ɔ wə Pizidi mân nun'n. 22 Be kə wowula yé Mɩn menian'n-mə anwɔnsele, be kə butu bé ke be jɩnlan kpunndiin wə bé dedi nun anun. Be kan be kele bé ke: “ɔ di ke ye nwun yé nyunun kpa kwalaaɩa nán y'a wɔlv Nyanmian Belemgbin Mân nun anun.” 23 Kulo kɔn biala asɔnɩn nun anun, be man be sie mgbain. Be ci ehəe be yə asɔnɩn yue a, be sele Nyanmian be fa bé be wula yé Mɩn mə b'a le yí b'a li nun asa nun.

24 Ehi anzin, be kə kpɛ nun Pizidi mân nun anun be kə ju Panfili mân nun anun. 25 Be kə han Nyanmian Anvan Ejələ'n Pelɩzv kulo nun asu. Be fi ebele, be kə hɔ Atali kulo'n kɔsu asu. 26 Atali ebele, be kə fɔ meli'n m'ɔ le kə Antiɔsu nun anun. ɔ sanlin ke Antiɔsu ebele yê be falɩ bé be wulali Nyanmian asa nun mə be hɔli yí junman nun elie ɔ.

27 Mə be juli Antiɔsu ebele'n, be kə yia asɔnɩn mma'n-mə. Yí kwalaa mə Nyanmian nanndɩli bé su ɔ yəli, ɔ nɔn ke ɔ kpɩnlin yəli mə bé mə be ti man Zufu'n lelɩ Nyanmian lili'n, be kə bə nun amannɩe be kə hele bé. 28 Mə be nwunlin bé nwɔn yueli'n, Pɔlv nɔn Baanabasɩ halɩ anianman'n-mə anwɔn ebele, be hyeli Antiɔsu.

15

Zoluzalemɔn elɔ anyia'n

1 Ehi, menian fi Zude mân nun be kə a Antiɔsu. Be juli ebele mə be 'kekele anianman'n-mə ninngge'n, bé nwan: “Se b'a mgbe man emə mmian nun ke *Moyizɩ mala'n kpɩn kele nun an, emə nguala be nnyan man ngvan.”

2 Mə Pɔlv nɔn Baanabasɩ tɩli ejələ sɔ'n, be nɔn menian sɔ'n-mə kə su yí bɔsu akpɔlwa kpa. Ehi a, ɔ kə yə mə Pɔlv nɔn Baanabasɩ nɔn anianman'n mmie-mə, be hɔ Zoluzalemɔn be hɔ tɔ mmɔfue'n-mə nun mgbain'n-mə wə ejələ sɔ nun anwɔn.

3 Mə be 'kə'n, asɔnɩn mma'n-mə kə gua bé atin. Be kə kpɛ nun Feninsi nɔn Samali mân nun anun. Lika mə be kə ju'n, ke ɔ kpɩnlin yəli mə bé mə be ti man Zufu'n falɩ bé nwɔn be manlin Nyanmian'n, be kan yí nwɔn ejələ a,

anianman'n-mo di yi nwon fe kpili kpa. ⁴ Mo Pɔlv non Baanabasi non ehunlin-mo juli Zoluzalemɔn'n, asɔnun mma'n-mo non mmɔfue'n-mo non mgbain'n-mo ko le be atn. Junman mo Nyanmian nanndi be su o lili'n, Pɔlv non Baanabasi ko han yi kwalaa be ko hele be.

⁵ M'o yoli so'n, Falisife mmie-mo mo be fali be nwon be manlin ye Mun'n ko jasv, be nwan: "O di ke be kpe be mo be ti man Zufu'n mmian nun, ese o di ke be man be di Moyizu mala nun asu."

⁶ Ejole so nun anwon, mmɔfue'n-mo non mgbain'n-mo ko ho anyia. ⁷ Be basali yi dede a, Pielɔ ko jasv, yi nwan: "Anianman-mo, emo si ke emo afian ewa, Nyanmian yili min a hye ke m mo Ejolekpa'n n gele be mo be ti man Zufu'n maan be le yi be li. ⁸ Nyanmian m'o si menian'n-mo ahonlin nun anun ejole'n, o'a fa yi Wawe Nwanzan-nwanzan o'a man be ke o'a fa o'a man ye'n. Nyanmian a yo so o'a hele ke o'a so be nun. ⁹ Ye o, be o, Nyanmian a mgba man nun. O sanlin ke b'a le Nyanmian b'a li, o'a ti be ahonlin nun anwon. ¹⁰ O yo se mo afi sian die, emo kulo ke be so Nyanmian be nian'n? Bole mo ye nan-mo non ye y'a ngwala man yi sua'n, be komun so ye o yue o? ¹¹ Nan ye die, ye de ye di ke ye ti enyan'n mo y'a nyan yi ke be kusv b'a nyan y'n, ye Mun Zozi anwunnvoe'n dunman nun o."

¹² Mo Pielɔ hanlin so'n, be kwalaa be ko gua didiin, be ko tie Pɔlv non Baanabasi. Atele non asinbenwon ninngwe mo Nyanmian nanndi be su o yoli wo be mo be ti man Zufu nun afian'n, Pɔlv non Baanabasi ko han yi ejole be ko hele be.

¹³ Mo Pɔlv non Baanabasi anwan tolɔn, Zvaki ko jasv, yi nwan: "Anianman mmelenzua-mo, emo tie min! ¹⁴ Ke o kpɔnlin yoli mo abubu nun anun Nyanmian fali be mo be ti man Zufu nun anun mmie-mo o'a kaci yi menian mo yi dunman la be so'n, Simon a han yi nwon ejole. ¹⁵ Ejole'n mo o'a han'n, o non mo Nyanmian mgbomanfoe'n-mo hanlin'n ti kon. O sanlin ke Ehele Ejole'n le kele ke ye Mun nwan:

¹⁶ *Ehi anzin, min 'ba sa min ba.
Davidi sua'n mo o'a bubu o a gua'n,
min 'sa min si yi bvsɔ nun anun
ese min 'tinngwe yi.*

¹⁷ *Mele so'n, menian bv nga'n kvalaatin,
be 'ba kpɔvnde ye Min anzin atn.
Yuo, be kwalaa mo be ti man Zufu
mo 'an fele be ke be kaci min menian'n,
be 'ba yo yi so.*

¹⁸ *Ye Min m'o yili ninngwe so'n-mo
heleli daba daba'n,
ejole m'o le kan nun anun.*

¹⁹ "Ehika ati, min de min to nun ke o ti man kpa ke be kele be mo be ti man Zufu mo b'a fa be nwon b'a wula Nyanmian asa nun'n yale. ²⁰ Nan kusv, ye hele be kalata ye han ye hele be ke nan be di anwan so naan, nan be di naan buka yi moja'n, nan be di cunman, ese nan be yo satilifue nyolie. ²¹ Afi, o fi titi, kulo kon biala asv, menian kan Moyizu mala nun anun ejole. Be kunga yi *enwonmian ele cian daa Zufu-mo asɔnun sua'n-mo anun."

Kalata'n mo be heleli nwanlin asɔnun mma'n-mo mo be ti man Zufu'n

²² Mo Zvaki anwan tolɔn, mmɔfue'n-mo non mgbain-mo non asɔnun mma'n-mo kwalaa anwan ko se be nwon. Be ko yi anianman mmie-mo be afian ebele mo be non Pɔlv non Baanabasi ko Antiovsu o. Be mo be yili be'n-mo yo le Zudi mo be

fele yí Baasabasí'n, ɔ non Silasí. Zudí non Silasí tɪ asɔnɪn nun anun menian mɔ anianman'n-mɔ felɪ bé kpa ɔ. ²³ Kalata'n mɔ be falɪ wulalɪ bé sa nun'n, ε 'nwun ejɔle m'ɔ wɔ nun'n:

Anianman-mɔ,

Emɔ mɔ be tɪ man Zufu mɔ be wɔ Antiosu kulo nun asu, Sili non Silisi mân nun anun'n, Zozi mmɔfɔe'n-mɔ non asɔnɪn mgbain'n-mɔ mɔ be tɪ emɔ anianman'n, bé nwan be 'bisa emɔ ahun.

²⁴ Y'a tɪ yí ke menian fi yé afian ewa b'a hɔ a hehele ninngɛ b'a seci emɔ ati anun, ese b'a man emɔ lva a bɔ bé nwɔn. Menian sɔ'n-mɔ, nán yé yé ye sɔanlɪn bé ɔ. ²⁵ Ehika ati, yé nwan a se yé nwɔn ewa, y'a yɪ menian ke be hɔ tɔ emɔ. Be non yé nianman Pɔlv non Baanabasí mɔ bé nwɔn cian yé'n yé be le ba ɔ. ²⁶ Yé Mɪn Zozi Kilisi dunman nun, ahan menian'n-mɔ 'kun Pɔlv non Baanabasí. ²⁷ Ejɔle mɔ y'a hele yí ewa'n, Zudí non Silasí muonun, be 'ba han nun ejɔle be kele emɔ. ²⁸ ɔ sanlɪn ke ye non Wawe Nwanzann-nwanzann'n, ye ngulo man ke emɔ nwun efe kón. Nan m'ɔ tɪ cɪnnjɪn'yé ye le fa ye tɔ emɔ anyunnun ɔ. ²⁹ Ehika ati, nán be di amɔan sɔ naan, nán be di naan bɔka yí moja'n, nán be di cunmun. Ese nán be yɔ satilɪfɔe nyɔle. Se emɔ yaci nyɔle sɔ'n-mɔ gua a, ɔ tɪ kpa.

Ye wɔ cian fufɔle!

³⁰ Ehi, be kɔ man bé mɔ be yɪli bé nun atɪn ke be hɔ Antiosu. Mɔ be juli elɔ'n, be kɔ yia yé Mɪn menian'n-mɔ kɔalaatin be kɔ fa kalata'n be kɔ wula bé sa nun.

³¹ Be kɔ kɪnnga kalata'n. Mɔ be tɪli nun ejɔle non anwɔnsele'n m'ɔ wowulalɪ bé'n, bé kɔalaa be kɔ li yí nwɔn fe. ³² Kemɔ anun Zudí non Silasí muonun, be tɪ mgbɔmanfɔe'n, be kɔ han ejɔle dɔwn be kɔ hele anianman'n-mɔ be kɔ wowula bé anwɔnsele be kɔ cɪci bé lva. ³³ Zudí non Silasí kɔ li kɔ yɔ elenyuan kɔn ebele. Mɔ bé ehɔle temɔn juli'n, anianman'n-mɔ non bé be kɔ li ngalie be kɔ man bé atɪn be kɔ sa bɔ kɔ hɔ bé mɔ be sɔanlɪn bé nun anwɔn elɔ. [³⁴ Nan Silasí die, ɔ kɔ ha Antiosu ebele.] ³⁵ Pɔlv non Baanabasí, bé kɔsɔ be kɔ ha Antiosu ebele. Be non mmie-mɔ dɔwn kpa be kekele menian'n-mɔ ninngɛ ese be kan yé Mɪn Anɔan ejɔle'n.

Pɔlv non Baanabasí 'ba tɪtɪ bé nwɔn nun

³⁶ M'ɔ lili kɔ yɔ elenyuan kɔn'n, Pɔlv kɔ han kɔ hele Baanabasí ke: "Kulo'n-mɔ kɔalaatin mɔ ye sɪnɪn sɔ ye hanlɪn yé Mɪn Anɔan Ejɔle'n, ye hɔ sɔ ye fɔfua anianman'n-mɔ anwɔn." ³⁷ Ehɔle nun anun an, anun Baanabasí kulo ke Zɔan mɔ be fele yí Maaki'n non bé kɔ. ³⁸ Pɔlv nianlɪn an, anun ɔ nvata man ke Zɔan Maaki kɔ bie. ɔ sanlɪn ke, ɔ yacili Pɔlv non Baanabasí Panfili mân nun, ɔ a mmɔka man bé junman nun anun fíi kón. ³⁹ Ehi a, akpulɔwa kɔ tɔ Pɔlv non Baanabasí afian dede be kɔ tɪtɪ bé nwɔn nun. Baanabasí kɔ fa Zɔan Maaki be kɔ fu meli nun be kɔ hɔ Sipulɔ mân nun. ⁴⁰ Pɔlv kɔsɔ kɔ fa Silasí. Mɔ anianman'n-mɔ falɪ bé wulalɪ yé Mɪn asa nun yueli'n, cuein, yé Pɔlv non yí, be hɔli ɔ. ⁴¹ Be kɔ nanndɪ Sili non Silisi mân nun anun. Be kɔ wowula asɔnɪn mma'n-mɔ anwɔnsele.

16

Pɔlv non Silasí 'ba fa Timote be bɔ bé nwɔn

¹ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anun Pɔlv non Silasí b'a hɔ Delɪv non Lisitili. Anun yé Mɪn sɔanlan'n kun wɔ Lisitili ebele. Be fele yí Timote. Yí nin'n tɪ Zufu, ɔ de Nyanman di. Nan yí sɪ'n tɪ Geleki. ² Anianman'n-mɔ mɔ be wɔ Lisitili ebele non bé mɔ be wɔ Ikoninwɔmɔn'n, be kan ke Timote tɪ sɔanlan kpa. ³ Ehi a, Pɔlv nwan ɔ 'fa Timote bɔ yí nwɔn. ɔ kɔ fa yí kɔ bɔ yí nwɔn. Zufu'n-mɔ mɔ be wɔ ebele etin die

nun aso'n dunman nun, Pɔlv kɔ man be kɔ kpe Timote mmian nun. Ɔ sanlun ke be kɔvalaa be si ke Timote asi'n ti Geleki. ⁴ Kulo mɔ be kɔ sin so'n, ninng'e'n mɔ Zoluzalemɔn elɔ asɔnun nun aso mgbain'n-mɔ non mmɔfoe'n-mɔ heheli'n, ninng'e so'n yê be kan be kele anianman'n-mɔ ke be li so. ⁵ Anun asonun mma'n-mɔ dedi'n le kɔ yí nyunnun, ese anun bé nwɔn le sɔn. Afɔ cian daa menian fa bé nwɔn be man yé Mɔn.

Yé Mɔn 'ba hun Pɔlv elalie

⁶ Ehi anzin, Pɔlv non Silasi non Timote be kɔ hɔ Azi mân nun. Ebele, Wawe Nwanzan-nwanzan nun a mman man bé atun maan b'a ngan man Nyanmian Anvan Ejole'n. Be kɔ kpe nun Filizi non Galasi mân nun. ⁷ Mɔ anun be ka kaan be ju Misi mân nun'n, bé nwan be 'kɔ Bitinin mân nun. Nan kɔso Zozi Wawe'n ngɔ man bé atun. ⁸ Ehi a, be kɔ kpe nun Misi mân nun anun, be kɔ hɔ Tolowasi kulo nun aso lika mɔ meli'n-mɔ jinlan'n. ⁹ Ebele, kɔngɔe, yé Mɔn kɔ hun Pɔlv elalie. Elalie nun anun, Pɔlv 'nian an, anun Masedvanun mân nun anun sɔnlan kɔn jin yí nyunnun ebele, ɔ le se le yí ke: "Sin Masedvanun mân nun anun ewa nán bala boka yé!"

¹⁰ Mɔ Pɔlv hunlun elalie so'n yueli'n, ebele ala, ye kɔ bɔbɔa yé nwɔn mɔ ye 'kɔ Masedvanun ɔ. Ɔ sanlun ke, anun y'a nwun yí fɔɔn ke yé Mɔn le fele yé ke ye hó bó Ejolekpa'n ye héle elɔ mân nun anun menian'n-mɔ.

Filipɔ kulo nun aso

¹¹ Ye kɔ fɔ meli nun Tolowasi ebele yê cuein, yé nvan y'ɔ le asue afian kpɔle'n mɔ be fele yí Samotalasi nun aso. Mɔ alie hunlun'n, ye kɔ bɔ yé ti Neyapolisi kulo nun aso. ¹² Ye fi Neyapolisi ebele ye kɔ hɔ kulo'n mɔ be fele yí Filipɔ nun aso. Filipɔ ti Masedvanun alimɔa etin'n kulo, ese Lɔmɔn menian wɔ ebele. Ye lili kɔ yɔ elesan kɔn kulo sɔ nun aso. ¹³ Mɔ *enwɔnmian ele cian'n juli'n, ye fi kulo nun aso ye kɔ jasɔ. Ye kɔ hɔ asue kɔn anvan. Ye yɔli ajɔnlun ke ebele yé Zufu'n-mɔ yia be yɔ asɔnun ɔ. Ye kɔ tetanlan asi. Ye kɔ han ejole'n ye kɔ hele mmalasua'n-mɔ mɔ anun b'a yia ebele'n. ¹⁴ Mɔ ye 'kan ejole'n, anun balasua kɔn le tie. Balasua so'n, be fele yí Lidi. Ɔ fi kulo'n mɔ be fele yí Tiatili nun aso. Ɔ tɔnun etanlan kɔkɔle mɔ yí nwɔn cian. Ɔ so Nyanmian. Yé Mɔn kɔ buke yí ajɔnlun maan ɔ kɔ yɔ anzɔe ɔ kɔ tie ejole'n mɔ anun Pɔlv le kan'n. ¹⁵ Be kɔ sɔnun yí non yí sasɔ'n-mɔ. Mɔ be sɔnlan yí yueli'n, ɔ kɔ fele yé, yí nwan: "Se emɔ de tɔ nun ke mun de yé Mɔn mun di sakpa a, anun emɔ bála a tanlan mín awulo." Ɔ si yé sɔ dede ye kɔ kpati ye kɔ tie.

Be 'ba gua Pɔlv non Silasi fiadi

¹⁶ Ehi, mɔ anun ye le kɔ lika mɔ ye yɔ asɔnun elɔ'n, afanian kɔn kɔ a kɔ tɔ yé. Balasua so'n, wawe ete kɔn wɔ yí nun. Wawe ete so'n man ɔ yí munnzue ɔ nyan esika dɔn kpa man yí mun-mɔ. ¹⁷ Afanian'n kɔ si yé sɔ, ye non Pɔlv, ɔ le tian kan ke: "Nyanmian'n m'ɔ wɔ anwunno elɔ'n, yí ngɔa y'ɔ le menian ehi-mɔ. Atin mɔ be sin sɔ a be nyan bé ti'n, yí nwɔn ejole yê be le kan be kele emɔ ɔ!" ¹⁸ Afanian'n le yí sɔ dede kɔ yɔ cian nye nye. Yí be-yue-asiɛ, yí nyɔlie'n kɔ hun Pɔlv eya. Pɔlv kɔ bilɔ yí nyin ɔ kɔ han kɔ hele wawe ete'n ke: "Zozi Kilisi dunman nun, mín nwan ɛ fi balasua nun anun ɛ fite!" Mɔ Pɔlv hanlun so'n, ebele ala, wawe ete'n fi balasua nun anun ɔ kɔ fite.

¹⁹ Sian die mɔ afanian nun amun-mɔ nian an, ɔ nyi man munnzue nán b'a nyan esika'n, be kɔ hyɔn Pɔlv non Silasi asi dede be non bé kɔ hɔ lika mɔ be di ejole'n mgbain'n-mɔ aja sɔ. ²⁰ Be kɔ fa bé be kɔ hɔ kɔ wula *Lɔmɔn awaa menian'n-mɔ asa nun. Bé nwan: "Menian ehi-mɔ le seci yé kulo'n. ²¹ Be ti Zufu,

ninngge mɔ be kekele'n, yé mɔ ye ti *Lɔmɔn menian'n, yé mala'n mman man yé atin ke ye tíe anaan ye yó."

²² Bagua'n kɔsɔ kɔ jasɔ Pɔlv nɔn Silasɔ akɔmɔn anun. Awaa menian'n-mɔ man be kɔ tɔa Pɔlv nɔn Silasɔ be kɔ le bé taladi'e'n. Be kɔ man atin ke be fin bé mgbele. ²³ Mɔ be finlin bé mgbele yueli'n, be kɔ gua bé fiadi. Be kɔ han be kɔ hele nzalafu'n m'ɔ nian fiadi nun asu'n ke ɔ sɔsa bé kpa. ²⁴ Mɔ be hanlin sɔ be heheli nzalafu'n, yí kɔsɔ ɔ kɔ gua bé fiadi sua nun akunnun elɔ kpa. ɔ kɔ fa tabɔa ɔ kɔ bɔ bé ja kpaun.

²⁵ Kɔ yɔ alimunnun, anun Pɔlv nɔn Silasɔ le yɔ asɔnɔn be tɔ ejue be yí Nyanman aye. Ehinlin-mɔ mɔ be wɔ fiadi sua nun anun'n, anin be le tie. ²⁶ Kɔnmgba ala, asi'e'n kɔ kpusu sele kpa dede fiadi sua nun awulabeɔvɔ nun anun kɔ han. Ebele ala, fiadi sua nun anvan'n-mɔ kɔ tike tike. Bé mɔ b'a gua bé fiadi'n-mɔ ngonzɔngɔnzɔ'n-mɔ kɔ titi titi. ²⁷ Nzalafu'n kɔ tinngge. M'ɔ nwunlin ke fiadi sua nun anvan'n-mɔ gugua su'n, ɔ kɔ hyɔvɔn yí dadie'n, ɔ'fa kun yí nwɔn. Afi ɔ junlin ke anin bé mɔ be wɔ fiadi sua nun anun nun a nwanndi nwanndi. ²⁸ Mɔ Pɔlv nwunlin yí'n, ɔ kɔ tian sele kpa, yí nwan: "N'ε kun wɔ nwɔn! Yé kɔlaa ye wɔ ewa!"

²⁹ Ehi a, nzalafu'n kɔ bisa ke be mán yí kanlanni'e. Nde-nde, ɔ kɔ wɔlv sua'n mɔ Pɔlv nɔn Silasɔ wɔ nun nun anun. Esulo kɔ han yí, yí nwɔn le wɔsv yí ɔ kɔ tu kɔ tɔ Pɔlv nɔn Silasɔ aja nun. ³⁰ M'ɔ yɔli sɔ'n, ɔ kɔ man Pɔlv nɔn Silasɔ kɔ fite. ɔ kɔ bisa bé ke: "Nja-mɔ, mɔn 'yɔ se nán m'an nyan mɔn ti!"

³¹ Pɔlv nɔn Silasɔ nwan: "De yé Mɔn Zozi di, ε nɔn wɔ nwɔn amma'n-mɔ 'ba nyan bé ti."

³² Pɔlv nɔn Silasɔ kɔ han yé Mɔn Anvan Ejɔle'n be kɔ hele yí nɔn yí awulo nun anun menian'n-mɔ kɔlaatin. ³³ Kɔngɔe kpa, dɔe sɔ nun asɔ, nzalafu'n nɔn Pɔlv nɔn Silasɔ be kɔ hɔ, ɔ kɔ nwunznin bé nwɔn nganlan'n-mɔ anun. ɔ kɔ man be kɔ sɔnɔn yí nɔn yí awulo nun anun menian'n-mɔ kɔlaatin. ³⁴ ɔ nɔn Pɔlv nɔn Silasɔ kɔ hɔ awulo ɔ kɔ man bé like be kɔ li. Bian sɔ'n nɔn yí nwɔn amma'n-mɔ kɔlaatin kɔ li fe kpa. ɔ sanlin ke b'a le Nyanman b'a li.

³⁵ Mɔ alé hɔnlin'n, Lɔmɔn awaa menian'n-mɔ kɔ yí menian ke be hɔ hán héle nzalafu'n ke: "Yaci menian sɔ'n-mɔ nun."

³⁶ Nzalafu'n kɔ a kɔ han kɔ hele Pɔlv ke: "Mgbain'n-mɔ a man atin ke be yáci emɔ nun. Yí ti, emɔ kɔlaa ke be fite be kɔ anzɔnɔnjɔ nun."

³⁷ Ehi a, Pɔlv kɔ han kɔ hele bé mɔ mgbain'n-mɔ yí bé'n ke: "Yé mɔ ye ti *Lɔmɔn menian'n, b'a mmua man yé ndee, b'a bɔ yé bagua nun ese b'a hyi yé b'a gua fiadi! Sian anun afi be kulo ke be fia be yí yé ɔ? Cece! Emɔ hɔ hán héle bé ke bé bɔbɔ muonun be bála a yí yé!"

³⁸ Mɔ Pɔlv hanlin sɔ'n, menian'n-mɔ kɔ sa kɔ hɔ kɔ tɔ mgbain'n-mɔ be kɔ han ejɔle'n sɔa. Mɔ mgbain'n-mɔ tɔli ke Pɔlv nɔn Silasɔ ti Lɔmɔn menian'n, bé nwɔn kɔ wɔsv bé. ³⁹ Bé muonun be kɔ a kɔ tɔ Pɔlv nɔn Silasɔ. Be kɔ li bé mgbata. M'ɔ yueli'n, be kɔ yí bé fi fiadi sua nun anun be kɔ bɔvɔ bé ke be fi kulo nun asɔ be tú. ⁴⁰ Mɔ Pɔlv nɔn Silasɔ fi fiadi sua nun anun fiteli'n, be hɔli Lidi awulo elɔ. Mɔ be nwunlin anianman'n-mɔ anwɔn be wowulali bé anwɔnsele yueli'n, cuein yé be hɔli ɔ.

17

Tesaloninki kulo nun asɔ

¹ Ehi, Pɔlv nɔn Silasɔ kɔ kpe nun kɔ sɔn Anfipolisi nɔn Apolonin kulo nun asɔ. Be kɔ hɔ kɔ ju Tesaloninki kulo nun asɔ. Tesaloninki ebele, Zufu'n-mɔ le asɔnɔn sua kɔn. ² Ke Pɔlv kpɔn yɔ yí daa'n, ɔ kɔ hɔ Zufu asɔnɔn sua nun anun.

*Enwɔnmian ele cian nsan solo sɔ, Pɔlv nɔn menian'n-mɔ mɔ anɔn be wɔ asɔnɔn sua nɔn anɔn'n kɔ han Ehele Ejɔle nɔn anɔn ejɔle. ³ Pɔlv kɔ hehele Ehele Ejɔle nɔn anɔn ke ɔ di ke *Kilisi'n nwun yɔ nyunnun ɔ wu ɔ fi ewue nun ɔ tinngɛ. Eɛɛ ɔ kɔ han kɔ hele bɛ ke: "Zozi sɔ'n mɔ mɔn kan yɔ ejɔle nun kele emɔ'n, yɔ dein yɛ ɔ ti Kilisi nɔn ɔ." ⁴ Mɔ bɛ tɔli yɔ sɔ'n, bɛ nun mmie-mɔ leli tɔli nɔn be falɔ bɛ nwon be bɔli Pɔlv nɔn Silasɔ. Geleki menian dɔɔn kpa mɔ bɛ sɔ Nyanmian'n, bɛ nɔn mmalasua'n-mɔ mɔ bɛ le dibele kpa'n, bɛ kɔsɔ bɛ kɔ fa bɛ nwon bɛ kɔ bɔ Pɔlv nɔn Silasɔ.

⁵ Mɔ Zufu'n-mɔ nwunlin yɔ sɔ'n, bɛ kɔ fa bɛ nwon ekpɔ. Bɛ kɔ nwun tomghan mmie-mɔ gua nɔn asɔ. Bɛ kɔ hohuan bɛ nwan maan bɛ kɔ ti bɛ kɔ wɔlv menian'n-mɔ anɔn bɛ kɔ fannyan kulo'n. Bɛ kɔ hɔ bian kɔn awulo. Bian sɔ'n, bɛ fele yɔ Zvasɔn. Bɛ 'kɔ a kpɔnnde Pɔlv nɔn Silasɔ bɛ fa bɛ bɛ fite bagua nɔn anyunnun. ⁶ Bɛ kɔ kpɔnnde Pɔlv nɔn Silasɔ dede bɛ ngɔ nwun man bɛ. Eɛɛ a, bɛ kɔ fa bɛ ejɔle bɛ kɔ gua Zvasɔn nɔn anianman'n mmie-mɔ anwɔn. Bɛ nun bɛ kɔ hɔ kulo nɔn asɔ mgbain'n-mɔ aja sɔ. Anɔn bɛ le tɔn bɛ kan ke: "Menian eɛɛ-mɔ a bɔ mɔn bɔndɔn'n. Sian'n, ewa yɛ b'a ju ɔ! ⁷ Zvasɔn a sike bɛ yɔ awulo! Amanmuo mɔ menian sɔ'n kwalaa bu'n, ɔ nɔn belemgbɔn kpain'n mala die'n-mɔ ti man kɔn. Afi bɛ le kele ke belemgbɔn kɔn bieku wɔ ebele, bɛ fele yɔ Zozi." ⁸ Mɔ kulo nɔn asɔ mgbain'n-mɔ nɔn bagua'n tɔli ejɔle sɔ'n, bɛ nwon kɔ jue bɛ. ⁹ Mgbain'n-mɔ kɔ bɔ Zvasɔn nɔn eɛɛnlin-mɔ kalɛ kwalaaaka nɔn b'a yaci bɛ nun.

Belee kulo nɔn asɔ

¹⁰ Mɔ alɛ sanlin'n, anianman'n-mɔ kɔ man Pɔlv nɔn Silasɔ bɛ kɔ hɔ Belee kulo nɔn asɔ. Mɔ bɛ juli elɔ'n, Pɔlv nɔn Silasɔ kɔ hɔ Zufu'n-mɔ asɔnɔn sua nɔn anɔn. ¹¹ Belee ebele Zufu'n-mɔ ati anɔn ti kpa tala Tesaloninki die'n-mɔ. Bɛ kɔ yɔ anzɔ bɛ kɔ tie Nyanmian Anwan Ejɔle'n kpa. Cian daa bɛ nwan Ehele Ejɔle nɔn anɔn bɛ nwan sɛ ejɔle'n mɔ Pɔlv kan'n nɔn yɔ ti kɔn an. ¹² Bɛ nun dɔɔn kpa kɔ le Nyanmian Anwan Ejɔle'n kɔ li. Geleki'n-mɔ anɔn, mmalasua mɔ bɛ le dibele mgbili mgbili'n, bɛ nɔn mmelenzua dɔɔn kpa kɔsɔ kɔ fa bɛ nwon bɛ kɔ man yɛ Mun.

¹³ Nan mɔ Tesaloninki Zufu'n-mɔ tɔli ke Pɔlv le kan Nyanmian Anwan Ejɔle'n Belee elɔ'n, bɛ kɔ a bɛ kɔ wowula menian'n-mɔ abɔ bɛ kɔ fannyan kulo'n. ¹⁴ Ebele ala, anianman'n-mɔ kɔ man Pɔlv kɔ bɔ yɔ ti asue jenvie nɔn anwan elɔ. Nan kɔsɔ Silasɔ nɔn Timote halɔ Belee ebele. ¹⁵ Bɛ mɔ anɔn bɛ nɔn Pɔlv le kɔ'n, bɛ nɔn yɔ halɔ dede bɛ juli Atenun kulo nɔn asɔ. Mɔ bɛ sieli yɔ Atenun ebele'n yɛ bɛ salɔ halɔ Belee ɔ. Mɔ bɛ 'sa bɛ kɔ'n, Pɔlv manlin bɛ ngalɛ ke Silasɔ nɔn Timote bala nde-nde ba a tɔ yɔ Atenun ebele.

Atenun kulo nɔn asɔ

¹⁶ Mɔ anɔn Pɔlv wɔ Atenun ebele ɔ le nwɔnnde Silasɔ nɔn Timote'n, kulo nɔn asɔ anwan nwalaa nwalaa nɔn anwɔn eya kɔ hun yɔ kpa. ¹⁷ Pɔlv nɔn Zufu'n-mɔ nɔn bɛ mɔ bɛ ti man Zulu mɔ bɛ sɔ Nyanmian'n, ɔ nɔn bɛ bɛ kan Ehele Ejɔle nɔn anɔn ejɔle bɛ asɔnɔn sua nɔn anɔn. Cian daa gua nɔn asɔ, bɛ mɔ Pɔlv nɔn bɛ kɔ yia'n, ɔ kan Nyanmian Anwan Ejɔle'n ɔ kele bɛ. ¹⁸ Epikuli nɔn Eɛɛtoyiki fɔ'n-mɔ asɔ mgbain mmie-mɔ kɔsɔ nɔn Pɔlv kɔ jɔjɔ. Anɔn mmie-mɔ le bisa ke: "Atɔba eɛɛ nwan nze?" Anɔn mmie-mɔ a sɔ sɔ ke: "Ɔ le kan mmɔsɔn ngacile-mɔ anwɔn ejɔle". Bɛ le kan sɔ, afi anɔn Pɔlv le kan Zozi nɔn yɔ ewuetinngɛ nɔn anwɔn ejɔle. ¹⁹ Eɛɛ a, bɛ kɔ fele Pɔlv bɛ nɔn yɔ kɔ hɔ mgbain'n-mɔ mɔ bɛ sie kulo nɔn anyunnun. Mgbain sɔ'n-mɔ, bɛ fele bɛ "Ayelopazɔ mma". Bɛ kɔ bisa Pɔlv ke: "Asɔ, ɛ kwalaa ke ɛ kan ngehele fɔfɔle sɔ nɔn anwɔn ejɔle kaan kele yɛ ɔ? ²⁰ Ɔ sanlin ke, ninngɛ ngacile ngacile'n mɔ ɔ le kan yɔ nwon ejɔle ɛ kele yɛ'n, ye

kulo ke ε tu yi bu.” 21 Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anun Atenun ebele, kulomannin non nyɔfue amannɛ ebɔ, ɔ non amannɛ fɔfɔle etie ala y'ɔ ti bé like mɔ be yɔ ɔ.

22 Ehi, Pɔlv kɔ jinlan Ayelopazu mma'n-mɔ afian, yi nwan: “Atenun amma, m'an tɔ min nyin m'an nenian dede a, anun emɔ ti menian mɔ be le kpɔnnde Nyanmian sakpa. 23 Afi mele mɔ min 'kpanza emɔ kulo nun asu min nenian emɔ amvan'n-mɔ ninnge'n, m'an nwun ke b'a hele b'a gua amvan sua kon anwon ke: ‘Ehi ti bɔsɔn bie mɔ ye nzi man yi'n die.’ Inhun! Like sɔ'n mɔ emɔ su yi nan kɔsu emɔ nzi man yi'n, yi nwun ejɔle ye min 'ba han min kele emɔ nun ɔ.

24 “Nyanmian Kpili m'ɔ bɔli mɔn'n non nun ninnge'n-mɔ kwalaaatin'n, ɔ ti anwunnon non asi'n munlan. Sua mɔ swanlan kɔ si kɔ man yi'n, nɔn nun y'ɔ da ɔ. 25 Eɛe kɔsu ɔ'a nze man ke swanlan gúa yi nwan alie. Ɔ sanln ke yi lili ye ɔ man kulo menian'n-mɔ kwalaa ngvan, ɔ man be de enwɔnmian ɔ man bé ninnge kwalaaatin ɔ. 26 Ɔ nanndi kulo swanlan kɔnmgba cein asu ye ɔ'a bɔ menian'n-mɔ kwalaa mɔ be wɔ asie nun asu nun ɔ. Elɔɔe non lika mɔ be 'tetanlan nun eyee eyee, ɔ'a hele yi kwalaaatin. 27 Ɔ a yɔ yi sɔ maan menian'n-mɔ kpɔnnde yi, be tutu bé sa dede be nwun yi. Afi Nyanmian wɔ ye nun kon biala anwon kɔkɔ. 28 Ɔ sanln ke 'se ye ti menian an, ɔ fi yi.' Ejɔle kɔnmgba sɔ'n ye emɔ menian'n-mɔ mɔ be kele kalata'n heleli ɔ. Bé nwan: ‘Ye kɔsu, ye di yi afilie'n bie.’

29 “Kɛmɔ afi ye di yi afilie'n bie'n, nɔn man ye jɔnlɔn ke Nyanmian ti esika emanlan amvan, jete anaan ebue mɔ kulo swanlan a bɔ yi ti anun ɔ'a yɔ ɔ. 30 Nyanmian mmu man mele'n mɔ anun menian'n-mɔ nzi man ejɔle fɔ'u'n kɔn. Nan sian die, ɔ le fele menian'n-mɔ mɔ be wɔ lika kwalaaatin'n ke be káci bé abalabɔ'n. 31 Afi, ɔ'a hele cian kon mɔ ɔ 'ba bua mɔn bɔndin'n ndeɛ seɛe su ɔ. Yi ti, ɔ'a yi yi nwun swanlan. Swanlan sɔ'n, ɔ man ɔ fi ewue nun ɔ'a tinnge maan menian'n-mɔ kwalaa a nwun yi!”

32 Mɔ Pɔlv hanln ewuetinngɛ ejɔle mɔ be tili'n, mmie-mɔ kɔ gɔlv yi nwun, mmie-mɔ kɔsu nwan: “Cian fɔfɔle ye kɔ tie wɔ ejɔle sɔ'n.” 33 Anun ke ɔ kpɔnlɔn yɔli mɔ Pɔlv fi bé nun ebele ɔ jasɔli nun anun. 34 Nan kɔsu, bé nun mmie-mɔ falɔ bé nwun be bɔli Pɔlv eɛe be leli ye Min be lili. Bé mɔ be leli ye Min be lili'n mmie-mɔ y'ɔ le Deninsi m'ɔ wɔ Ayelopazu nun anun bie'n. Balasua kon, be fele yi Damali non mmiekun-mɔ.

18

Kolnti kulo nun asu

1 Ehi anzin, Pɔlv fi Atenun ebele ɔ kɔ hɔ Kolnti kulo nun asu. 2 M'ɔ juli elɔ'n, ɔ kɔ tɔ Zufu belenzua kon. Belenzua sɔ'n, be fele yi Akilasɔ. Ɔ fi Pɔn mɔn nun. Yi yi'n li Pilisili. Bele mɔ be fi Itali mɔn nun ba a ɔ. Ɔ sanln ke belemgbin kpain'n mɔ be fele yi Kulodu nun a han ke Zufu'n-mɔ kwalaaatin fi Lɔmɔn kulo nun asu be tú. Pɔlv kɔ fa yi nwun kɔ bɔ bé. 3 Kɛmɔ bé junman'n mɔ be di'n non Pɔlv die'n ti kon'n, afe be nwun tanti, Pɔlv non bé be kɔ tanlan be kɔ li junman. 4*Enwɔnmian ele cian daa, Pɔlv kan Nyanmian Anvan Ejɔle'n Zufu'n-mɔ asɔnɔn sua nun anun. Ɔ kulo ke Zufu'n-mɔ non bé mɔ be ti man Zufu'n de ejɔle sɔ'n tɔ nun.

5 Nan mɔ Silasɔ non Timote fi Masedvanun mɔn nun be walɔ tɔli Pɔlv'n, Nyanmian Anvan Ejɔle nin ala ye anun Pɔlv kan ɔ. Ɔ kan yi yuein kele Zufu'n-mɔ ke Ngvɔndefue'n y'ɔ le Zozi. 6 Ejɔle'n mɔ Pɔlv kɔ han'n, Zufu'n-mɔ bɔ yi. Be kpɛ Pɔlv nzɔba. Ehi a, Pɔlv kɔ wɔsu yi taladie'n-mɔ anun kɔ gua bé nwun, ɔ kɔ han kɔ hele bé ke: “Se emɔ minlin an, emɔ muonun bé ejɔle ɔ. Min nzi man nun. Sian die, bé mɔ be ti man Zufu nun anwon ye min kɔ ɔ.”

⁷ Mɔ Pɔlv hanlɪn sɔ yueli'n, ɔ fi ebele ɔ kɔ hɔ bian kɔn awulo. Bian sɔ'n, be fele yɪ Titiyusi Zusutusu. ɔ sɔ Nyanmian. Yɪ awulo'n mantan Zufu'n-mɔ asɔnɪn sua'n. ⁸ Nunhan kɔn, be fele yɪ Kilisipusi, ɔ ti Zufu'n-mɔ asɔnɪn sua nɪn asu kpain. ɔ nɔn yɪ awulo nɪn anun menian'n-mɔ kwalaaɪin be kɔ fa bɛ nwɔn be kɔ man yɛ Mɪn. Kolntɪ ebele menian dɔɔn mɔ be tɪlɪ ejɔlɛ'n mɔ Pɔlv hanlɪn'n, be falɪ bɛ nwɔn be manlɪn yɛ Mɪn eɛe bɛ sɔnɪnlɪn bɛ.

⁹ Ehi, kɔngɔe kɔn, yɛ Mɪn kɔ hɪn Pɔlv elalɛ ɔ kɔ han kɔ hele yɪ kɛ: "Pɔlv, n'ɛ sulo, nan wɔ lɪlɪ kan ejɔlɛ'n kɔ wɔ nyunnun, n'ɛ muan wɔ nwan. ¹⁰ ɔ sanlɪn kɛ mɪn nɔn wɔ yɛ ɔ san ɔ. Sɔanlan fɪi ngwala man kɛ ɔ cɪ wɔ ɔ yɔ wɔ eɛe. Afɪ mɪn menian dɔɔn kpa wɔ kulo eɪhɪka asu." ¹¹ Mɔ yɛ Mɪn hanlɪn sɔ yueli'n, Pɔlv tanlanlɪn Kolntɪ ebele afɔe kɔn sala nsian ɔ heheleli menian'n-mɔ Nyanmian Anwan Ejɔlɛ'n.

¹² Ehi, mele mɔ anɪn Galɪɔn tɪ Lɔmɔn kɔnmanna Akayi mɔn nɔn'n, Zufu'n-mɔ kɔ hɔ Pɔlv ati ahuan. Be nɔn yɪ kɔ hɔ awaa nɔn mgbain'n-mɔ aja sɔ. ¹³ Bɛ nwan: "Atɪn mɔ mala'n ngele man'n yɛ sɔanlan eɪhɪ kele menian'n-mɔ maan be sɪn sɔ be sɔ Nyanmian ɔ." ¹⁴ Nan be hanlɪn eɪhɪ mɔ ahan Pɔlv 'buke yɪ nwan'n, Galɪɔn kɔ han kɔ hele Zufu'n-mɔ kɛ: "Sɛ sɔanlan ehuan ejɔlɛ anaan nyɔlɛ eɛe bie ejɔlɛ a, mɪn 'sie mɪn nɔv mɪn tie emɔ, emɔ Zufu'n-mɔ. ¹⁵ Nan kɛmɔ ɔ'a yɔ dunman nɔn emɔ muonun bɛ mala nɔn anwɔn akpɔlvwa esɛe ejɔlɛ'n, yɪ die emɔ ejɔlɛ ɔ. Mɪn ngulo man kɛ mɪn di ejɔlɛ sɔa-mɔ!" ¹⁶ Mɔ Galɪɔn hanlɪn sɔ yueli'n, ɔ kɔ hɪhan bɛ nɔn. ¹⁷ Ehi a, Zufu'n-mɔ kwalaaɪin kɔ sɔ Sɔsɔtenɪn m'ɔ tɪ Zufu'n-mɔ asɔnɪn sua nɪn asu kpain'n, be kɔ bɔ yɪ awaa nɔn ebele. Nan mɔ be 'bɔ yɪ'n, Galɪɔn kɔ yɪ yɪ nɔn sɔa tɪlɪ.

Pɔlv 'ba sa kɔ Antiasɔv.

¹⁸ Ehi anzin, Pɔlv hyeli Kolntɪ ebele kpa. Elehɔn kɔn, ɔ kɔ sele anianman'n-mɔ atɪn. Mɔ be manlɪn yɪ atɪn'n, ɔ nɔn Akilasɪ nɔn Pilisili be kɔ fɔ meli kɔn anun be kɔ hɔ Sili mɔn nɔn. Asannan nɔn b'a tu bɛ bɔ'n, Pɔlv man be kpali yɪ tɪ'n kulo'n mɔ be fele yɪ Sankele nɔn asu. ɔ sanlɪn kɛ, ɔ bɔbɔali Nyanmian. ¹⁹ Bɛ kɔ hɔ kɔ ju kulo'n mɔ be fele yɪ Efezi nɔn asu. ɔ kɔ yaci Akilasɪ nɔn Pilisili ebele. ɔ kɔ hɔ Zufu'n-mɔ asɔnɪn sua nɔn anun ɔ nɔn bɛ bɛ kɔ han Nyanmian Anwan Ejɔlɛ'n. ²⁰ Bɛ kɔ han bɛ kɔ hele Pɔlv kɛ ɔ hyɛ ebele kaan. Pɔlv nwan cɛce. ²¹ Mɔ Pɔlv fi bɛ nwɔn ebele ɔ 'kɔ'n, yɪ nwan: "Sɛ Nyanmian bɔa a, mɪn 'ba sa mɪn ba fua emɔ anwɔn." ɔ kɔ fɔ meli nɔn Efezi ebele ²² ɔ kɔ hɔ Sezale. ɔ fi Sezale ebele ɔ kɔ hɔ asɔnɪn mma nɔn ahɪn ebisa Zoluzalemɔn elɔ. ɔ fi Zoluzalemɔn ɔ kɔ hɔ Antiasɔv. ²³ ɔ lili tɛmɔn kaan ebele. Eɛe ɔ kɔ sa kɔ fa atɪn'n bieku. ɔ kɔ sɪnsɪn Galasɪ nɔn Filizɪ mɔn nɔn anun kulo kulo'n-mɔ asu, ɔ kɔ fofua anianman'n-mɔ kwalaaɪin abɔv, ɔ kɔ wowula bɛ anwɔnsele, ɔ kɔ man bɛ dedi'n kɔ hɔ yɪ nyunnun.

Apolɔsv 'ba hɔ Efezi nɔn Kolntɪ

²⁴ Ehi, Zufu belenzua kɔn kɔ a kɔ ju Efezi ebele. Belenzua sɔ'n be fele yɪ Apolɔsv. ɔ fi Ezipiti mɔn nɔn anun kulo'n mɔ be fele yɪ Alegɪzandɪlɪ nɔn asu. Apolɔsv tɪ sɔanlan m'ɔ sɪ sujɔ eɛe ɔ sɪ Ehele Ejɔlɛ'n kpa bɔkɔ. ²⁵ Be hanlɪn yɛ Mɪn Anwan Ejɔlɛ bɛ heleli yɪ. ɔ le anwɔnndɛle ɔ kan eɛe ɔ kekele menian'n-mɔ Zozi anwɔn ejɔlɛ'n fɔɔn. Nan kɔsv, Zɔan eɛɔnɪan die nɔn ala y'ɔ sɪ yɪ ɔ. ²⁶ Elehɔn kɔn, Zufu'n-mɔ asɔnɪn nɔn anun, Apolɔsv kɔ han ejɔlɛ dede yɪ nwan kɔ tɔ. Mɔ Pilisili nɔn Akilasɪ tɪlɪ ejɔlɛ'n mɔ Apolɔsv hanlɪn'n, be kɔ fa yɪ be kɔ bɔ bɛ nwɔn. Be kɔ hehele yɪ Nyanmian atɪn'n yuein kpa. ²⁷ M'ɔ yɔlɪ sɔ'n, Apolɔsv yɔlɪ ajɔnlɪn kɛ ɔ 'kɔ Akayi mɔn nɔn. Anianman'n-mɔ kɔ wowula yɪ anwɔnsele. Be kɔ hele kalata kɛ ɔ fɔ mɔn Kolntɪ asɔnɪn mma'n-mɔ. B'a hele yɪ kalata nɔn anun kɛ be sɔ Apolɔsv nɔn kanlanman. Mɔ Apolɔsv hɔlɪ juli elɔ'n, bɛ mɔ Nyanmian

a nwun bé nwon anwunnvoe maan b'a kaci yí menian'n, ɔ bɔkálí bé kpa. ²⁸ ɔ sanlun ké ɔ kan ejòlè'n ɔ kekele nun Zufu'n-mò anyunnun ké b'a fon. ɔ le Eहेले Ejòlè'n ɔ kele bé ké Zozi y'ò tì *Kilisi nun ɔ.

19

Efèzi kulo nun asu

¹ Eहि, mele mò anun Apolòsù wò Kolintì'n, Pòlv nanndi Azi mán nun anun mmòka'n-mò asu dede ɔ kò a kò ju Efèzi kulo nun asu. M'ò juli ebele'n, ɔ kò nwun anianman mmie-mò, b'a fa bé nwon b'a man yé Mìn. ² Pòlv kò bisa bé ké: “Ké emò falí bé nwon be manlun yé Mìn'n, asu emò a nyan Wawè Nwannzan-nwannzan nun ɔ?”

Mò Pòlv bisalí bé sò'n, bé nwan: “Yé tilí man ké be fele like bie Wawè Nwannzan-nwannzan bòbò.”

³ Eहि a, Pòlv kò bisa bé ké: “Anun esònian benin yé be sòninlín emò ɔ?”

Bé nwan: “Zvan esònian diè'n yé b'a sònin yé ɔ.”

⁴ Mò be hanlín sò'n, Pòlv nwan: “Bé mò be kò kaci bé abalabò'n mò be kò fa bé nwon be kò man Nyanmian'n, bé yé Zvan sònin bé ɔ. Eسه anun ɔ le kan kele Izalaye mán'n ké sòanlan kòn fi yí nzin ɔ le ba. Sòanlan sò'n m'ò di ké be de yí be di'n, be fele yí Zozi.”

⁵ Mò Pòlv hanlín sò mò be tilí'n, be kò man be kò sònin bé wò yé Mìn Zozi dunman nun. ⁶ Mò be sòninlín bé yueli'n, Pòlv kò fa yí sa'n kò fua bé nwon be kò nyan Wawè Nwannzan-nwannzan'n. Be kò han anie ngacile ngacile ese Nyanmian kò fa ejòle kò wula bé nwan be kò han. ⁷ Be tì kò yò menian bulu nòn nnyuan.

⁸ Eहि anzin, Pòlv kò hò Zufu'n-mò asònin sua nun anun. Ebele asò sala nsan, ɔ nzulo man nun, ɔ kan Nyanmian Belemgbin Mán nun anwon ejòle ɔ kele bé maan bé kòsò be de be di. ⁹ Ejòlè'n mò Pòlv kan'n nvalí man mmie-mò anwon ese be ngulo man ké be de be di. Be kan yé Mìn atin nun anwon ejòle ete ete asònin sua nun anun. Eहि atí, Pòlv kò yaci bé. ɔ nòn bé mò b'a le yé Mìn b'a lí'n kò hò. Anun sukulu kòn wò ebele, be fele yí Tilanunsi sukulu. Sukulu sò nun anun yé cian daa Pòlv kan Nyanmian Anwan Ejòle nun ɔ. ¹⁰ ɔ heleh like ebele dede afò nnyuan. ɔ man bé kwalaa mò be wò Azi mán nun anun'n, Zufu o, bé mò be tì man Zufu o, be tilí yé Mìn Anwan Ejòlè'n.

Seva amma mmelenzua'n-mò anwon ejòlè'n

¹¹ Eहि, anun Nyanmian nanndi Pòlv sò ɔ yò asinbenwon ninngè mgbili mgbili kpa. ¹² ɔ man hanmuntí duku anaan etanlan m'ò kò han Pòlv anwònnaan'n, se be fa be kan nwuluwafòe'n-mò a, nwuluwafòe'n-mò anwon sa, ese wawè ete'n-mò fi bé nun tu.

¹³ ɔ 'ba yò sò'n, anun Zufu mmie-mò kò kulo kulo'n-mò asu be fòan wawè ete'n-mò fi nwuluwafòe'n-mò anun. Zufu sò'n-mò kòsò nwan be 'fa yé Mìn Zozi dunman'n be fòan wawè ete'n-mò. Yí tì, be kan be kele wawè ete'n-mò ké: “Zozi mò Pòlv kan yí ejòlè'n dunman nun, mìn nwan emò fite!” ¹⁴ Bé mò anun be le di junman sò'n, be tì mma mmelenzua nsu. Bé s'i'n lí Seva, ɔ tì Zufu'n-mò anun tɛɛyífoe kpain'n kòn. ¹⁵ Mò be hanlín sò'n, wawè ete'n nwan: “Mìn sí Zozi ese mìn sí Pòlv kòsò. Nan emò, nwan menian diè y'ò le emò?” ¹⁶ Eहि a, sòanlan'n mò wawè ete'n wò yí nun'n kò tì kò tò bé sò. Yí sa kò huala bé kwalaaatin, ɔ kò hele bé yalé kpa dede be fi sua nun anun be 'nwanndi a, anun bé nwon gua sò b'a bota bota.

¹⁷ Efèzi amma, Zufu o, m'ò tì man Zufu o, bé kwalaa be kò tì ejòle sò'n, esulo kò han bé. Eسه be kò man yé Mìn Zozi anyinnzò kpa. ¹⁸ Bé dòun mò be falí bé

nwɔn be manlin yé Mɔn'n, be ba be kan bé nyɔlɛ ete'n-mɔ bagua nun anun. ¹⁹ Menian'n-mɔ dɔɔn mɔ anun be yɪ jiliwa'n nɔn bé jiliwa kalata'n-mɔ kɔ a. Be kɔ yala yɪ menian'n-mɔ kwalaa anyunnun ebele. Be kɔ sisin be kɔ nwun kalata sɔ'n-mɔ gua, ɔ ti esika jete mma akpɪ abulanun. ²⁰ Anun ke ɔ kpɪnlin yɔlɪ mɔ tunmin sɔ nɔn anwɔnsele sɔ yé Mɔn Anɔan Ejɔle'n teleli nun anun.

Efezi kulo'n 'ba fannyan

²¹ Ehi anzin, Pɔlv kɔ fua ke ɔ 'kpɛ nun Masedɔanun nɔn Akayi mɔn nun anun ɔ kɔ Zoluzalemɔn. Ehika ati, yɪ nwan: "Se min kɔ min ju elɔ a, ɔ di ke min kɔ Lɔmɔn kɔsɔ."

²² Ehi a, ɔ kɔ sɔan yɪ mmɔkafɔe'n-mɔ anun nnyuan, Timote nɔn Elasiɪ. Nan yɪ muonun yɪ Pɔlv, ɔ kɔ ha Azi mɔn nun anun ebele kaan biegun.

²³ Mele sɔ'n, yé Mɔn Anɔan Ejɔle'n dunman nun, Efezi kulo'n kɔ fannyan.

²⁴ Anun bian kɔn wɔ ebele, be fele yɪ Demetiliyusi. ɔ ti junnvɔe. ɔ fa jete ɔ bɔ bɔsɔn balasua'n mɔ be fele yɪ Aateminsi'n sua mma. ɔ nɔn bé mɔ be di junman sɔ'n nyan nun esika kpili kpa. ²⁵ Elehun kɔn, Demetiliyusi kɔ yia yɪ menian'n-mɔ nɔn junnvɔe ehɔnlin-mɔ. ɔ kɔ fa kɔ tɔ bé nyunnun ke: "Ebia-mɔ, emɔ si ke yé ekpasie'n fi junman ehi. ²⁶ Nan kɔsɔ, like mɔ bian'n mɔ be fele yɪ Pɔlv yɔ'n, emɔ ti ese emɔ nwun yɪ. Nán ke Efezi ewa angɔnmɔn ɔ, nan Azi mɔn'n kwalaa anun, Pɔlv sɔ'n nanndi nun ɔ kan ke amɔan'n mɔ menian'n-mɔ sɔ'n, ɔ ti mgban. Menian dɔɔn a le yɪ ejɔle nun a tɔ nun. ²⁷ Ejɔle sɔ'n kwalaa ke ɔ man yé junman'n tɔ, ese ɔ kwalaa ke ɔ man bɔsɔn kpili Aateminsi sua'n m'ɔ le dunman'n minlin. Bɔsɔn Aateminsi mɔ Azi mɔn nun anun nɔn eyuadi nun anun bé kwalaa be sɔ'n, sɔanlan fɪi le ngɔ bɔ yɪ dunman kɔn!"

²⁸ Mɔ Demetiliyusi hanlin sɔ mɔ be tɪh'n, eya kɔ a, anun be le tetian be kan ke: "Efezi amma, yé bɔsɔn Aateminsi'n ti kpili o! Efezi amma yé bɔsɔn Aateminsi'n ti kpili o!" ²⁹ Ejɔle sɔ'n kɔ fannyan kulo bɔndin nun anun. Bé kwalaa be kɔ tu woo be kɔ hyɔn Gayiyusi nɔn Alisitaki, bé nɔan y'ɔ le lika mɔ be yia be kan bé ngɔhɔa'n. Gayiyusi nɔn Alisitaki fi Masedɔanun mɔn nun. Be ti Pɔlv amanngɔn. Be nɔn yɪ yé ɔ kɔ yɪ atɪn'n-mɔ. ³⁰ Pɔlv kulo ke ahan ɔ fite bagua nun anyunnun, nan yé Mɔn menian'n-mɔ a mman man yɪ atɪn. ³¹ Yɪ manngɔn mmie-mɔ kɔ bele yɪ ngalie ke n'ɔ kɔ lika mɔ menian'n-mɔ a yia'n. Yɪ manngɔn sɔ'n-mɔ fi Azi mɔn nun anun, be di awaa junman.

³² Temɔn sɔ'n, anun lika mɔ b'a yia elɔ a yɔ beje beje kpa. Menian mmie-mɔ le tian be kan ejɔle kɔn, anun mmie-mɔ kɔsɔ le tian be kan ejɔle fɔfɔle. Bé nun mmie-mɔ dɔɔn nzɪ man like mɔ yɪ ti yé b'a yia'n bɔbɔ. ³³ Ehi a, be kɔ susɔ ejɔle nun asɔ be kɔ han be kɔ hele Zufɔ bian kɔn. Bian sɔ'n, be fele yɪ Alegizandɪli. Anun Zufɔ'n-mɔ le wowula yɪ bɔ ke ɔ fite bagua nun anyunnun. Mɔ Alegizandɪli fiteli bagua nun anyunnun, ɔ kɔ tɔ yɪ sa ke be gúa diin nán ɔ 'kan ejɔle ɔ kele bé. ³⁴ Mɔ menian'n-mɔ nwunlin ke ɔ ti Zufɔ'n, bé kwalaa bé bɔ kɔ yɔ kɔn be le tian be kan ke: "Efezi amma, yé bɔsɔn Aateminsi'n ti kpili o! Efezi amma, yé bɔsɔn Aateminsi'n ti kpili o!" Be le etian sɔa dede kɔ yɔ dɔhyɔli nnyuan.

³⁵ Yɪ be-yue-asɪe, kulo nun asɔ kpɔmanfɔe'n kɔ yɔ kɔ man be kɔ gua bé ahɔnlin asɪ. Yɪ nwan: "Efezi amma, sɔanlan benin y'ɔ nzɪ man ke Efezi kulo'n yé ɔ sisa bɔsɔn kpili Aateminsi sua'n nɔn yɪ abaaba'n m'ɔ fi nyanmansɔ ɔ'a ju nun ɔ?"

³⁶ Sɔanlan fɪi ngɔala ɔ nzu man yɪ nwɔn akpɔlɔwa. Yɪ ti, emɔ gúa bé ahɔnlin asɪ nán b'a nzeɪɪ man like. ³⁷ ɔ sanlin ke menian'n-mɔ mɔ emɔ nɔn bé a a ewa'n, b'a nwua man amɔan sua'n-mɔ anun ninngɛ, ese b'a ngan man bɔsɔn Aateminsi kɔsɔ anwɔn ejɔle ete. ³⁸ Se Demetiliyusi nɔn yɪ junnvɔe'n-mɔ kulo ke be sanman sɔanlan an, ɔ le cian mɔ mgbain'n-mɔ tanlan asɪ be di ejɔle ɔ. Anun lika mɔ

be kwalala ke be non bé ejòlè'n kò nun anun! ³⁹ Se Ejòlè biékun wò ebele a, anun mgbain'n-mò yia a, emò kò fa kò tó bé nyunnun. ⁴⁰ Afi like mọ y'a yò yí enè'n, be kwalala ke be tòn yé esvan ke y'a jasv awaa akòmun anun. O sanlín ke, se be bisa yé like mọ yí ti yé y'a yia nun an, ye ngò hvala man yí nvan tu nán y'a sa yé nun." ⁴¹ Mọ krpmánfòe'n hanlín sọ yueli'n, o kò man be kò sanndi.

20

Pòlv 'ba tu atn

¹ Ehi, o yòli mọ kulo nun anun gualí diin'n, Pòlv kò yia yé Mún menian'n-mò. O kò wowula bé anwònsèlè, o non bé, be kò li ngaliè, cuein yé o hólí Masedvannun mân nun o. ² O kò nanndi ebele mân sò nun anun o kò han ejòlè dòn o kò wowula yé Mún menian'n-mò anwònsèlè. Mọ Pòlv wowulalí bé anwònsèlè yueli'n, o kò hò Gelesí mân nun ³ o kò li ebele sala nsan. Mele mọ ahan o fi ebele o 'kò Sili mân nun'n, be kò yí yí anzòti ke Zufv'n-mò a hò yí ti ahuan. Ehi a, Pòlv kò yò ajonlín ke o di ke o sa yí nzin o sin Masedvannun mân nun. ⁴ Mọ o 'ba'n, menian mọ be walí somanlín yí dede be juli Azi mân nun'n y'ò le Sopatèè m'ò fi Belee kulo nun asv mọ yí sí y'ò le Pilusi'n, Alisitaki nun Segòndusi mọ be fi Tesaloninki kulo nun asv'n, Gayiyusi m'ò fi Delibv kulo nun asv'n non Timote, Tisiki non Tolofimòn mọ be fi Azi mân nun'n. ⁵ Be kò li mva yé nyunnun Tolowasi kulo nun asv be le nwòndè yé ebele. ⁶ Mọ be lili *Paki feti'n yueli'n, mín non Pòlv ye kò tu yé bv Filipv kulo nun asv. Ye la asue nyínsv dede cian nnun nán y'a ju Tolowasi y'a tó ehunlín-mò. Mọ ye juli Tolowasi'n, ye lili ebele mọle kòn.

Etisusi ewuetinngè'n

⁷ Ehi, mọlè'n, ye yialí yé Mún alíè nun anwòn. Pòlv kò han ejòlè o kò hele asònin mma'n-mò. Kemò alíè cín an, anun o di ke Pòlv kò'n, o kò han ejòlè dede be kò bò kò yò alimunnun. ⁸ Anun kanlannè dòn kpa wò awaa nun asv sua'n mọ y'a yia nun nun anun. ⁹ Mele mọ Pòlv 'kan ejòlè'n, anun kpafele kòn tí menzèlè nun anvan o le dafi kpa. Kpafele sò'n, be fele yí Etisusi. Etisusi fi awaa'n m'ò wò sv ngòkòn ngòkòn nsan'n, o kò tó así. Be 'kuku yí sv a, Etisusi a wu. ¹⁰ Ehi a, Pòlv kò ju así o kò han yí nwòn así o kò fa Etisusi yí sa sv, yí nwan: "Nán be di yalè, o sanlín ke o wuli man!" ¹¹ M'ò yòli sò'n, Pòlv salí fòli awaa nun asv. O kò bu kpaun'n o kò li. O kò han ejòlè dede alíè kò hún. Mọ alíè hunlín'n yé o hólí o. ¹² Kpafele'n diè, be non yí 'ba a, anun yí nym wò sv. O man bé kwalaa bé lva cìcìli kpa.

¹³ Ehi, Pòlv kò fa bé ja nun atn'n m'ò kò kulo'n mọ be fele yí Asòsv nun asv. Yé diè, ye kò fv meli nun ye kò li mva yí nyunnun Asòsv èlò. Afi Pòlv hehelí ke ye yía ebele nán y'a fa yí meli nun anun. ¹⁴ Mọ Pòlv walí tólí yé Asòsv ebele'n nán y'a fa yí meli nun anun y'a hò kulo'n mọ be fele yí Mintilenun nun asv. ¹⁵ Ye juli Mintilenun mọ alíè hunlín'n, ye la sv dede ye kò ju kulo'n mọ be fele yí Kio nun anvan nun. Alíè hunlín biékun, ye kò ju kulo'n mọ be fele yí Samòsv nun asv. Alíè hunlín biékun, ye kò ju kulo'n mọ be fele yí Minle nun asv. ¹⁶ Afi Pòlv fuallí ke be ju Efezi kulo nun asv ebele a, be njinlan man nán b'a nga man Azi mân nun anun ebele. Ke o kò yò nán o'a ju Zoluzalèmòn kulo nun asv ndè *Pantekòtu feti cian'n, ehi yé anin Pòlv le jònlín o.

Pòlv non Efezi asònin nun asv mgbain'n-mò 'ba li ngaliè

¹⁷ Mọ ye juli Minle'n, Pòlv kò tó Efezi asònin nun asv mgbain'n-mò ngaliè ke be bála a tó yé Minle ebele. ¹⁸ Be walí juli ebele a, Pòlv nwan: "O bò yí bv alimva cian mọ n juli Azi mân nun anun'n, ke m gbínlín mún non emò ye nanndilí'n, emò sí.

19 M'an bebele min nwɔn yé Mɔn esóe nun anun, min titi mín nyɔn emɔn mín sa nun, ese Zufu'n-mə man n nwunlin amannunhunlun. ɔ sanlin ke anun be kɔ mín ti ahuan. 20 Emɔ sɪ ke like m'ɔ ti kpa man emɔ'n, m'an va man fii m'an via man emɔ. M'an han yí kwalaa m'an hele emɔ bagua nun ɔ non emɔ awulo'n-mə anun. 21 M'an han m'an hele bé mɔ be ti Zufu non bé mɔ be ti *Geleki'n ke be nún bé nwɔn be káci bé abalabɔ'n wɔ Nyanmian anwɔn ese be lé yé Mɔn Zozi Kilisi be lí.

22 "Kikaala die, n di ke swanlan mɔ b'a cɪci yí ɔ, Wawe Nwanzan-nwanzan'n le cɔn mín kɔ Zoluzalemɔn, min nzi man ejɔle mɔ ɔ 'ba tɔ mín elɔ ɔ. 23 Mɔ min sɪ nun ala y'ɔ le ke, kulo biala mɔ n gɔ ju sɔ'n, Wawe Nwanzan-nwanzan'n kan kele mín ke be le ba tɔ mín fiadi ese min 'ba nwun nyinlinlin.

24 Nan mín die, nán mín ngɔan'n y'ɔ ti mín cɔnnɔn ɔ. Nyanmian anwunnvoe esíe Ejɔlekpa'n mɔ yé Mɔn Zozi a fa a wula mín sa nun ke m mɔ n géle menian'n-mɔ'n, ke ɔ kɔ yɔ nán m'an lí junman sɔ'n dede m'an gua yí bɔ'n, ehi y'ɔ ti min cɔnnɔn ɔ.

25 "Sian die, min sɪ ke emɔ mɔ m'an tanlan emɔ afian m'an bɔ Nyanmian Belemgin Mân nun anwɔn ejɔle m'an hele emɔ'n, emɔ le ngɔ nwun man mín nyunnun kón. 26 Yí ti, min kan min kele emɔ ene ke emɔ anun kɔn m'ɔ kɔ minlin'n, min nzi man yí ejɔle nun. 27 ɔ sanlin ke Nyanmian afotu'n kwalaaatin, m'an tu emɔ, m'an nva man fii m'an nvia man emɔ. 28 Yí ti, emɔ nian bé nwun ye ese be nían menian'n-mɔ kwalaaatin mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan nun a fa a wula emɔ asa nun asɔ kpa. Emɔ nían Asɔn'n mɔ Nyanmian a man yí kunnun Baa nun a wu a to yí ti ngɔan nun asɔ kpa. ɔ sanlin ke Asɔn sɔ'n ti yí muonun yí die.

29 "Mɔn sɪ ke min kɔ a, menian anwɔn esulo ke naan bedi 'ba wɔlɔ emɔ afian be fannyan asɔn mma'n-mɔ anun. 30 Emɔ muonun afian, menian 'ba jasɔ be kan ato ejɔle be man dedi mma'n-mɔ sɪ bé sɔ. 31 Yí ti, emɔ káci be sɪsa bé nwɔn. ɔ sanlin ke, kɔngɔe non eyua dede afɔe nsan, mín non wɔ sɔ m'an tu emɔ anun kɔn biala fɔɔ. Mɔn 'tu emɔ fɔɔ a, anun min sun.

32 "Afi sian die, min fa emɔ min wula Nyanmian asa nun. ɔ kwalaa ke ɔ man yí anwunnvoe esíe ejɔle'n bɔka emɔ, ese emɔ asa kan ajá'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a sie bé kwalaa mɔ be ti yí die'n. 33 Mín nyɔn a mmɔlɔ man swanlan fii esika, anaan taladie. 34 Emɔ muonun sɪ ke n ne mín sa n nili junman n nyanlin like mɔ anun min non mín manngɔn'n-mɔ y'a mian yí nwɔn'n. 35 M'an yɔ yí sɔ m'an man emɔ a nwun yí nyunnun non yí nzin'n kwalaaatin ke ɔ fata ke ye di junman sɔa ye bɔka ehianfɔe'n-mɔ. Anun yé ti káci ejɔle'n mɔ yé Mɔn Zozi hanlin'n. Yí nwan: 'Sɛ e fa man an, salie wɔ nun tala mɔ be le fa be man wɔ'n.'"

36 Mɔ Pɔlɔ hanlin sɔ yueli'n, ɔ non bé be kɔ gua be nanngɔnlɔnman asɪ ɔ kɔ yɔ asɔn. 37 Bé kwalaa be le esuan be kɔ tɔ Pɔlɔ nun be kɔ lí ngalie. 38 Alɔbɔ'n m'ɔ hanlin bé'n y'ɔ le mɔ Pɔlɔ hanlin hele bé ke be le ngɔ nwun man yí nwɔn kón'n. Ehi anzin, be hɔli guali yí atin dede ɔ fɔli meli nun anun.

21

Pɔlɔ 'ba hɔ Zoluzalemɔn

1 Ehi, mɔ ye non bé ye lili ngalie yueli mɔ ye sanndɪlɪ'n, meli'n falɪ yé fɔɔn dede yí non y'ɔ le lika'n mɔ be fele yí Kɔsɔ'n. Alie hunlin, ye kɔ tu yé bɔ bebele ye kɔ ju lika'n mɔ be fele yí Lodi'n. Ese ye fi ebele, ye kɔ ju kulo'n mɔ be fele yí Patala nun asɔ. 2 Mɔ ye juli ebele'n, anun meli kɔn le kɔ Feninsi mân nun. Ye kɔ fɔ nun, cuein yé ye hɔli ɔ. 3 Ye hɔli dede mɔ ye 'mantan Sipɔlɔ mân'n, mɔ anun ye gua meli nun anun yé nyɔn tua y'ɔn, ye kɔ sɪn asue afian kpɔle mân sɔ nun abɔ asɪ

nán y'a tɔ yé ti Sili mân nun. Ye hɔli dede mɔ ye juli kulo'n mɔ be fele yí Tii nun asɔ'n, meli'n kɔ si asi. Afi anun ebele y'ɔ di ke be yí nun ninng'e'n be gua ɔ. ⁴Ye kɔ nwun yé Mun menian, ye kɔ li mɔle kɔn bé nwon ebele. Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n kɔ man be kɔ han be kɔ hele Pɔlv ke n'ɔ kɔ Zoluzalemɔn. ⁵Nan mɔ ye lili mɔle kɔn yueli mɔ ye 'kɔ'n, be nun bé yí nun bé mma'n-mɔ, bé kwalaa be kɔ hɔ yé atin egua dede kulo'n tiba. Ye kɔ gua yé nanngɔnlɔnman asɔ jenvie nun anwan ye kɔ yɔ asɔnɔn. ⁶Ye yɔli asɔnɔn yueli mɔ ye lili ngalɛ'n, ye kɔ fɔ meli nun anun yé be salɔ hɔli awulo ɔ.

⁷Ye kɔ tu yé bɔ Tii ebele, ye nwan y'ɔ le kulo'n mɔ be fele yí Pɔtolemayisi nun asɔ. Mɔ ye juli ebele'n, ye hɔli bisali anianman'n-mɔ ahɔn ye kɔ li cian kɔn bé nwon ebele. ⁸Mɔ alíe hɔnlɔn'n, ye kɔ sa ye kɔ fɔ meli nun anun, yé nwan y'ɔ le kulo'n mɔ be fele yí Sezale nun asɔ. Mɔ ye juli ebele'n, ye kɔ sike Filipɔ m'ɔ bɔ Ejɔlekpa'n kpaye nun awulo. Filipɔ wɔ menian nsɔ'n mɔ Zoluzalemɔn elɔ asɔnɔn'n kpali bé nun anun bie. ⁹Anun Filipɔ be mma mmalasua muan nnan. Mma mmalasua muan nnan sɔ'n-mɔ di Nyanmian kpɔman.

¹⁰Ye lili kɔ yɔ elɛsan kɔn ebele. Temɔn sɔ'n, kpɔmanfɔbe belenzua kɔn fi Zude mân nun ɔ kɔ a. Bian sɔ'n, be fele yí Agabisi. ¹¹Ɔ walɔ tɔli yé a, ɔ kɔ le Pɔlv beletɔ'n. Ɔ kɔ fa kɔ hɔli yí muonun yí sa nɔn yí ja'n-mɔ. Yí nwan: “E 'nwun ejɔle mɔ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n le kan'n: ‘Suanlan'n m'ɔ le beletɔ ehu'n, Zufu'n-mɔ mɔ be wɔ Zoluzalemɔn elɔ'n, be 'ba hɔli yí sa nɔn yí ja'n-mɔ sɔa be fa yí be wula bé mɔ be nzi man Nyanmian nun asa nun.’”

¹²Mɔ Agabisi hanlɔn sɔ mɔ ye tɔli'n, ye nun anianman'n-mɔ mɔ be wɔ Sezale ebele'n, ye kɔ han ye kɔ hele Pɔlv ke n'ɔ kɔ Zoluzalemɔn. ¹³Mɔ ye hanlɔn sɔ'n, nán Pɔlv a bua yé ke: “Ɔ yɔ se mɔ emɔ le sun be man mín nwon bubu mín ɔ? Se be 'cɔ mín sa nun mín ja, anaan se be 'kun mín bɔbɔ wɔ yé Mun Zozi dunman nun an, m'an bɔbɔa mín nwon.”

¹⁴Kemɔ ye hanlɔn ngo ye hanlɔn nɔn mɔ Pɔlv a ndie man'n, ye yacili yí. Ejɔle mɔ ye hanlɔn'n y'ɔ le ke: “Mɔ yé Mun kulo'n, man ɔ yɔ sɔ!”

¹⁵Mɔ cian kaan'n mɔ ye lili yí ebele'n yueli'n, ye kɔ sesie yé nwon ye kɔ fa Zoluzalemɔn atun'n. ¹⁶Mɔ ye 'kɔ'n, yé Mun menian'n-mɔ mɔ be wɔ Sezale ebele'n mmie-mɔ nun yé yé ɔ hɔli ɔ. Mɔ ye juli elɔ'n, be nun yé kɔ hɔ kɔ sike bian kɔn. Bian sɔ'n, be fele yí Mɔnnasɔn. Ɔ fi Sipɔlv mân nun. Ɔ falɔ yí nwon manlɔn yé Min a hye.

Pɔlv 'ba hɔ fua Zvakɔ anwon

¹⁷Mɔ ye juli Zoluzalemɔn ebele'n, anianman'n-mɔ sɔli yé nun kanlanman kpa. ¹⁸Mɔ alíe hɔnlɔn'n, Pɔlv nun ye kɔ hɔ Zvakɔ awulo elɔ. Ye 'kɔ a ju a, anun asɔnɔn nun asɔ mgbain'n-mɔ a yia ebele. ¹⁹Pɔlv kɔ bisa bé ahɔn yé junman'n kwalaa mɔ Nyanmian a li wɔ bé mɔ be ti man Zufu nun afian'n, ɔ kɔ sɔsɔ sɔ ɔ kɔ han yí kwalaa ɔ kɔ hele bé.

²⁰Mɔ Pɔlv anwan tɔli'n, be kɔ yí Nyanmian aye, ese bé nwan: “Nian, anianman, Zufu akpu kɔ yɔ nye nye a fa bé nwon a man yé Mun. Nan kusɔ, bé mala ejɔle'n te ti bé cunnɔn. ²¹B'a han b'a hele Zufu sɔ'n-mɔ ke, ε 'kele like a, ε kan kele Zufu'n-mɔ kwalaaatin mɔ be gugua mân mân'n-mɔ asɔ'n ke be káci bé nzin be sí Moyizɔ mala'n, nán be kpe bé mma'n-mɔ mmian nun, ese nán be di Zufu'n-mɔ mala'n-mɔ asɔ. ²²Ye 'yɔ se? Afi, yí biala, be 'tɔ ke a ju ewa. ²³Yí ti, atun'n mɔ ye 'ba hele wɔ'n, sin sɔ. Ye le menian nnan ewa, b'a bɔbɔa Nyanmian. ²⁴E nun bé hɔ ti bé nwon efian nán tua bé ti kale'n maan be nyán atin be kpá bé ti'n. Yí die anun bé kwalaa be nwun yí ke ato yé b'a li b'a tɔ wɔ bɔ ɔ, nán wɔ muonun ε di *Moyizɔ mala'n asɔ. ²⁵Nan bé mɔ be ti man Zufu mɔ b'a fa bé nwon b'a man yé Mun Zozi'n, ejɔle mɔ ye nwan selɔ yí nwon, mɔ ye heleli ye

hanlɪn yɛ hɛlɛlɪ bɛ'n y'ɔ lɛ kɛ nán bɛ di amɔan sɔ naan, nán bɛ di naan nɔn yɪ moja'n nɔn cunmun, ɛsɛ nán bɛ yɔ satilifɔvɛ nyɔliɛ.”

²⁶ Ehi a, Pɔlv nɔn menian nnan sɔ'n-mɔ kɔ hɔ. Mɔ alíe hɪnlɪn'n, Pɔlv nɔn bɛ bɛ kɔ bɔ bɛ efian etue nɪn abɔ. Mɔ bɛ bɔlɪ yɪ bɔ'n, Pɔlv kɔ hɔ Nyanmian awulo ɛlɔ ɔ kɔ hele cian mɔ bɛ 'gua efian etue nɪn abɔ bɛ yɪ bɛ nɔn kɔn biala ati tɛɛ'n.

Zufɔ'n-mɔ 'ba hyɪ Pɔlv Nyanmian awulo nɪn anun

²⁷ Ehi, bɛ bɔlɪ efian etue nɪn abɔ dede mɔ ɔ 'ju yɪ cian nsɔ'n, Zufɔ'n-mɔ mɔ bɛ fi Azi mán nɪn'n kɔ nɔwɔn Pɔlv Nyanmian awulo nɪn anun. Bɛ kɔ wowula bagua nɪn abɔ bɛ kɔ hyɪ Pɔlv. ²⁸ Anɪn bɛ lɛ tetian bɛ kan kɛ: “Izalayɛ amma, ɛmɔ bála a bɔka yé o! Yé sa a han sɔanlan'n m'ɔ nanndɪ nɪn ɔ kan ɛjɔlɛ ɛtɛ ɔ tia Izalayɛ mán'n, Moyizɪ mala'n nɔn Nyanmian awulo'n. ɛsɛ bɛ nían, ɔ'a man bɛ mɔ bɛ tɪ man Zufɔ nɪn a wɔlv Nyanmian awulo nɪn anun ɔ'a man efian a han lika nwanzzan-nwanzzan ehi!”

²⁹ Anɪn bɛ lɛ kan sɔ, ɔ sanlɪn kɛ bɛ nɔwɔnlin Tolofimɔn m'ɔ fi Efezi'n nɔn Pɔlv kulo nɪn anun. Bɛ jɔnlɪn kɛ anɪn Pɔlv a fa yɪ a wɔlv Nyanmian awulo nɪn anun.

³⁰ Kulo bɔndɪn nɪn anun kɔ fannyan. Yɪ bɛ o, yɪ fama o, menian'n-mɔ kɔ tu woo. Bɛ kɔ sɔ Pɔlv bɛ kɔ fa yɪ Nyanmian awulo nɪn anun bɛ kɔ fite bɛ kɔ totɔ anɔan nɪn anun ebɛlɛ ala. ³¹ Anɪn bɛ lɛ kɔpɔndɛ bɛ kun Pɔlv, nán ngalɛ a tu Lɔmɔn nzalafɔ'n-mɔ kpain nɪn ɛlɔ kɛ Zoluzalɛmɔn kulo bɔndɪn'n lɛ sɔ. ³² Ebɛlɛ ala, ɔ kɔ hohuan nzalafɔ'n-mɔ nɔn bɛ mgbain'n-mɔ anɔan bɛ kɔ kpɔ bagua'n. Mɔ bagua'n nɔwɔnlin nzalafɔ'n-mɔ nɔn bɛ kpain'n, bɛ kɔ yaci Pɔlv ɛbúɛ.

³³ Ehi a, nzalafɔ kpain'n kɔ hyɔvɔn kɔ kpunngɛ Pɔlv, ɔ kɔ man atɪn kɛ bɛ gúa yɪ sa ngɔnzɔngɔnzɔ nnyuan. Mɔ bɛ gualɪ yɪ sa ngɔnzɔngɔnzɔ'n, nzalafɔ kpain'n kɔ bisa yɪ sɔanlan ɛhɔlɛ kɔn m'ɔ tɪ'n ɔ nɔn like mɔ ɔ'a yɔ'n. ³⁴ Mɔ nzalafɔ kpain'n 'bisa Pɔlv ɛjɔlɛ'n, anɪn bagua nɪn anun menian'n mmie-mɔ lɛ tetian bɛ kan ɛjɔlɛ kɔn, anɪn mmie-mɔ kɔsɔ lɛ tetian bɛ kan ɛjɔlɛ fɔfɔlɛ. Nzalafɔ kpain'n nɔwɔn man ɛjɔlɛ nɪn ati nɔn yɪ bɔ, afɪ ebɛlɛ a yɔ beje beje. ɔ kɔ man atɪn kɛ bɛ nɔn Pɔlv hɔ nzalafɔ'n-mɔ lika mɔ bɛ wɔ ɛlɔ. ³⁵ Pɔlv nɔn bɛ hɔlɪ mɔ bɛ fɔ ɛsɪkalie'n, nzalafɔ'n-mɔ kɔ fa yɪ bɛ sa sɔ. ɔ sanlɪn kɛ ɛbúɛ mɔ bagua nɪn a bɔ yɪ'n, ɔ'a man yɪ nɔwɔn a beɛ yɪ. ³⁶ Afɪ anɪn bɛ kwalaa bɛ si yɪ sɔ bɛ lɛ tetian bɛ kan kɛ: “Bɛ hún yɪ! Bɛ hún yɪ!”

³⁷ Ehi, mɛlɛ mɔ bɛ 'fa Pɔlv bɛ wɔlv sua nɪn anun'n, ɔ kɔ bisa nzalafɔ kpain'n kɛ: “Asɔ mɪn kwalaa kɛ mɪn nyan atɪn mɪn kan ɛjɔlɛ mɪn keɛ wɔ ɔ?”

Mɔ Pɔlv hanlɪn sɔ'n, nán nzalafɔ kpain nɪn a bisa yɪ kɛ: “ɛ kan Geɛkɪ anɛ ɔ? ³⁸ Ezipiti mán nɪn anun sɔanlan ehi mɔ ɔ'a bɔ mán ɛlesan asɔ ɛwa, m'ɔ nɔn kodiawu akpɪ nnan b'a bɔ bɛ tɪ ɛwá nɪn anun ɛlɔ'n, nán yɪ y'ɔ lɛ wɔ ɔ?”

³⁹ M'ɔ bisa sɔ'n, nán Pɔlv a bua yɪ kɛ: “N dɪ Zufɔ, b'a wɔ mɪn Silisi kulo'n mɔ bɛ feɛ yɪ Talɪsɪ nɪn asɔ. Kulo sɔ'n mɔ b'a wɔ mɪn sɔ'n lɛ dunman. Yɪ ti, man mɪn atɪn maan n gán ɛjɔlɛ n géle bagua'n.”

⁴⁰ Mɔ Pɔlv hanlɪn sɔ'n, nzalafɔ kpain'n kɔ man yɪ atɪn. Ehi a, Pɔlv kɔ jinlan ɛsɪkalie nɪn asɔ ɔ kɔ tu yɪ sa ɔ kɔ hele bagua'n. Mɔ bɛ gualɪ diin'n, Pɔlv kɔ kuku yɪ nɔan sɔ ɔ kɔ han yɪ *alameɪn anɛ nɪn anun ɔ kɔ hele bɛ. Yɪ nwan:

22

Pɔlv 'ba sa yɪ nɪn

¹ “Anianman mmelenzua nɔn mɪn sɪ-mɔ, ɛmɔ tíe ɛjɔlɛ'n mɔ mɪn 'ba han mɪn keɛ ɛmɔ kɪkaala mɪn sa mɪn nɪn'n”.

² Mɔ menian'n-mɔ tɪlɪ kɛ Pɔlv lɛ jɔjɔ alameɪn anɛ nɪn anun ɔ keɛ bɛ'n, bɛ kɔ gugua didiin bieku kpa. Ehi a, Pɔlv nwan: ³ “N dɪ Zufɔ. B'a wɔ mɪn Talɪsɪ,

Silisi mân nun, nan Zoluzalemôn ewa yê b'a ta mín o. Mîn mîn'n y'o le Gamaliê. O a hele mín yê nan-mô mala'n kpa bôkôo. Mîn Nyanmian ejôle'n, be nva man be ngan man ngôhua ke ene kôsu emô kualaatin nva ngan man ngôhua'n. ⁴N geleli bé mō be nanndi yê Mîn atin nun asu nun ahôlôwa n gunlun bé. N cili mmelenzua nun mmalasua n guali bé fiadi. ⁵*Teyifue kpain'n non Izalaye mân nun asu mgbain'n-mô di mîn adanzie. Be manlin mîn kalata ke n gó n dú anianman Zufu'n-mô mō be wô Damasi kulo nun asu elo'n. Mîn tū bé a, anin n jí bé mō b'a fa bé nwon b'a man yê Mîn mō be wô ebele'n m mála Zoluzalemôn m mán be pínin bé.

⁶“Ehi, anin mîn ja wô nun mîn ka kaan mîn ju Damasi. Mō be 'kô a bô kô yô senze jinlan'n, kônmgba ala, dwein, kanlannie kôn fi nyanmiansu. Yí ta m'ô le ta'n, o kô ta kô si kô yia mîn. ⁷N gô fin asi. Mîn 'tie a, anin anie kôn le kan kele mîn ke: 'Sôlv Sôlv, nzuke ati yê é le kele mîn ahôlôwa o?'

⁸“Mô n duli anie sô'n, nán m'an bisa ke: 'Wó nwan o, yê Mîn?'

“Nán anie nun a bua mîn ke: 'Mîn Zozi mō n vi Nazaleti'n yê é le kele mîn ahôlôwa o.' ⁹Anin mîn non menian yê ye le kô o. Be nwunlin kanlannie'n, kôsu b'a ndi man swanlan'n m'ô le kan ejôle'n kele mîn nun anin'n.

¹⁰“Mô yê Mîn hanlin sô'n, nán m'an bisa yí ke: 'Yê Mîn, nzu y'o di ke mîn yô o?'

“Yí nwan: 'Jasô, kô Damasi. É ju elo a, yí kwalaa m'ô di mō é yô'n, Nyanmian 'ba man be kele wó.'

¹¹“Mô yê Mîn anwan tál'i'n, mîn manngôn'n-mô mō anin mîn non bé ye le kô Damasi'n, be kô sô mîn sa be kô li mîn taataa. O sanlin ke, kanlannie'n m'ô tali'n sinlin mîn nyin'n.

¹²“O 'ba yô sô'n, anin bian kôn wô Damasi ebele, be fele yí Ananiasi. Ananiasi ti swanlan m'ô felí Nyanmian ese o di yí mala nun asu. Damasi ebele Zufu'n-mô kualaatin de yí di. ¹³Ananiasí walí tólí mîn an, yí nwan: 'Mîn nianman Sôlv, man wó nyin'n tike!' O hanlin sô nun ala, mîn nyin'n kô tike n gô nwun yí. ¹⁴Mô mîn nyin'n tikeli'n, yí nwan: 'Yê nan-mô Nyanmian nun a lí mwa a yí wó ke é nwún like m'ô kulo'n, é nwún sese fwe baa kungmba'n, é tí yí nwan nun ejôle. ¹⁵Afi, like mō a nwun yí o non ejôle mō a ti'n, o di ke é di yí nwôn adanzie é kele menian'n-mô kualaatin. ¹⁶Kikaala mō a ti ejôle'n sô'a'n, n'ε nwônnde kôn. Yí ti, sun fele yê Mîn, jasô maan be sônun wó nán a nyan wó ete nun anwôn face.'

¹⁷“Ehi anzin, n gô sa n gô hō Zoluzalemôn. Elehun kôn, anin mîn yô asônun Nyanmian awulo ebele nán m'an hun elalie. ¹⁸Elalie nun anin, n gô nwun yê Mîn, o kô han kô hele mîn ke: 'Kan wó nwôn fi Zoluzalemôn ewa jasô, o sanlin ke mîn nwôn ejôle'n mō é 'ba han kele bé'n, be ngô le be ngô li man.'

¹⁹“Mô yê Mîn hanlin sô'n, mîn nwan: 'Yê Mîn, be sí yí yuein ke anin mîn kô asônun sua'n-mô anin mîn ci bé mō b'a le wó b'a li'n mîn man be gua bé fiadi be fin bé mgbele. ²⁰Temun mō be 'kun wó adanzifue Etienu'n, n jin yí bu bie. N nelí bé mō be hunlin Etienu'n n doli nun nán m'an le bé taladie'n-mô m'an tila.'

²¹“Mô n ganlin sô'n, nán yê Mîn a han a hele mîn ke: 'Kô, afi mîn kulo ke mîn swan wó mwa maan é kô bé mō be ti man Zufu'n-mô anwôn.' ”

Pôlv 'ba hele yí nwôn ke o ti Lomôn swanlan

²²Ehi, Pôlv hanlin ejôle'n Zufu'n-mô tieli dede m'ô juli ebele'n, be kô sô etetian sô. Bé nwan: “Be hún swanlan sô'n be yí yí ebele! O nze nvata man ke o nyan nguan!”

²³Anin be le kpo be tū bé taladie'n-mô anwunno ese anin be le tu nvutule'n.

²⁴Ehi a, nzalafu kpain'n kô man atin ke be fá Pôlv be wólv sua nun anin be fin yí

mgbele maan ɔ hán like ati mɔ Zufu'n-mɔ le tetian yí kɔmun anun'n. ²⁵ Nan mɔ be cɔcɔl Pɔlv mɔ be 'ba fin yí mgbele'n, ɔ kɔ bisa nzalafu'n m'ɔ sie nzalafu eya kɔn mɔ anun ɔ wɔ ebele'n ke: "Asu atin wɔ nun ke be fin *Lɔmɔn sɔanlan kɔn mɔ b'a mmu man yí fɔv'n mgbele ɔ?"

²⁶ Mɔ Pɔlv bisali nzalafu'n m'ɔ sie nzalafu eya kɔn'n kosuan sɔ'n, nzalafu'n kɔ nwanndi kɔ tu bé kpain'n, yí nwan: "Yaaa, nian ejɔle mɔ ahan ε hyohyɔn ba'n. Kanngɔ bian sɔ'n tɪ Lɔmɔn sɔanlan."

²⁷ Mɔ nzalafu kpain'n tɪl yí sɔa'n, ɔ kɔ kɔv Pɔlv ɔ kɔ bisa yí ke: "Kan yí yuein kele mín, asu Lɔmɔn sɔanlan y'ɔ le wɔ ɔ?"

M'ɔ bisali kosuan sɔ'n nán Pɔlv a bua yí ke: "Yuo, Lɔmɔn sɔanlan y'ɔ le mín."

²⁸ Mɔ Pɔlv hanlɪn sɔ'n, nzalafu kpain kukuli yí nwan sɔ a, yí nwan: "Mín die, dede mɔ mín 'kaci Lɔmɔn sɔanlan'n, n duali kale kpili kpa."

Mɔ nzalafu nun anɔvan tɔlɪ'n, Pɔlv kɔsɔ nwan: "Mín die, be 'wɔ mín an, anun n dɪ Lɔmɔn sɔanlan."

²⁹ Mɔ Pɔlv hanlɪn sɔ'n, ebele ala, bé mɔ anun be le bisa Pɔlv kosuan'n kɔ hyɔn bé nzin. Kemɔ nzalafu kpain'n nian an, Pɔlv tɪ Lɔmɔn sɔanlan'n, esulo kɔ han yí. ɔ sanlɪn ke ɔ man be guali yí sa ngɔnzɔngɔnzɔ.

Pɔlv 'ba fite Izalayε mgbain'n-mɔ anyunnun

³⁰ Kemɔ anun nzalafu kpain'n kulo ke ɔ nwan like fɔ́on mɔ yí ti yê Zufu'n-mɔ le tɔn Pɔlv esɔan'n, alíe hɪnlɪn an, nzalafu kpain'n kɔ man be kɔ yí Pɔlv asa ngɔnzɔngɔnzɔ'n. ɔ kɔ man atin ke tɛyɪfɔε mgbain'n-mɔ nɔn Izalayε mgbain'n-mɔ kwalaa mɔ be di ejɔle'n yía. Be yialí a, ɔ kɔ fa Pɔlv kɔ fite bé nyunnun.

23

¹ Ehi, Pɔlv kɔ tu yí nyɪn ɔ kɔ nɛnian bé kwalaa mɔ be di ejɔle'n, yí nwan: "Anianman-mɔ, dede mɔ ɔ 'ju ene'n, mɪn yɔ ajɔnlɪn ke mín enanndie nɪn anwɔn buli man ebɔn wɔ Nyanmian anyunnun." ² Mɔ Pɔlv hanlɪn sɔ'n, *tɛyɪfɔε kpain'n mɔ be fele yí Ananias'i'n kɔ man atin ke bé mɔ be mantan Pɔlv'n fín yí nwan nun asɔ. ³ Ehi a, Pɔlv kɔ han kɔ hele yí ke: "Nyanmian muonun yê ɔ 'fin wá. ε nwan wá a ε nwan tale mɔ b'a han yí ayile fufue ɔ! ε tɪ ebele ε le nian mala nɪn anwɔn ε bua mín ndεε, kɔsɔ ε san mala nɪn anwɔn ε man atin ke be fin mín nwan nɪn asɔ!"

⁴ Mɔ Pɔlv hanlɪn sɔ'n, bé mɔ be mantan yí ebele'n nwan: "Ee! ε le bɔ Nyanmian tɛyɪfɔε kpain nɪn amgba!"

⁵ Mɔ Pɔlv tɪl yí sɔ'n, yí nwan: "Anianman-mɔ, mɪn nzɪ man ke tɛyɪfɔε kpain nɪn ɔ. Afɪ ɔ wɔ Ehele Ejɔle nɪn anun ke: 'E ngɔ han man wá mán kpain nɪn anwɔn ejɔle εtε.' "

⁶ Kemɔ Pɔlv sɪ ke bé mɔ be le di ejɔle'n mmie-mɔ tɪ *Falisifɔε, mmie-mɔ kɔsɔ tɪ *Sadusifɔε'n, ɔ kɔ tian nɪn bé nyunnun ebele. Yí nwan: "Anianman-mɔ, n dɪ Falisifɔε, mín sɪ-mɔ tɪ Falisifɔε. Nan kemɔ mɪn de mɪn di ke bé mɔ b'a wu'n 'ba tinngε'n, yí ti yê be le bua mín ndεε ɔ."

⁷ Mɔ Pɔlv hanlɪn sɔ'n, akpɔlvwa kɔ tɔ Falisifɔε'n-mɔ nɔn Sadusifɔε'n-mɔ afian, be kɔ bu bé nɔwɔn nɪn. ⁸ ɔ sanlɪn ke Sadusifɔε'n-mɔ le kele ke ewuetinngε nɔn man ebele, εse nyanmiansɔ mmɔfɔε nɔn wawe'n-mɔ kɔsɔ nɔn man ebele. Nan Falisifɔε'n-mɔ die, be de be di ke ninngε sɔ'n-mɔ wɔ ebele. ⁹ Be kɔ fannyan ejɔle nɪn anun. Mala nɪn asɔ mgbain'n mmie-mɔ mɔ be wɔ Falisifɔε'n-mɔ anun'n kɔ jasɔ kɔ jinlan, bé nwan kɔ kpi ejɔle nɪn anun kpa. Bé nwan: "Ye nɔwɔn man like ete mɔ sɔanlan ehi a yɔ ɔ. ε 'su yí akpɔlvwa a, wawe bie anaan nyanmiansɔ bɔfɔε kɔn a han ejɔle a hele yí!" ¹⁰ Ke ejɔle'n sili yɔl yí'n, nzalafɔε'n-mɔ kpain'n sulolɪ yí nzin. ɔ jɔnlɪnlɪn ke bé menian sɔ'n nyan Pɔlv a,

be 'titi yí nun. Yí ti, o kò man yí nzalafu'n-mò atin ke be hó yí Pòlv menian'n-mò afian elò be non yí sá wólò sua nun anun.

¹¹ Mò ejòlè'n yòlì sò'n, yí kóngòè m'ò tian yí nnyuan'n, yé Mún kò yí yí nwòn kò hele Pòlv. Yí nwan: "Pòlv, bò mòndinlín! A lí mún nwòn adanzie Zoluzalèmòn ewa, o di ke esè e di mún nwòn adanzie Lòmòn elò."

Zufu'n-mò kulo ke be kun Pòlv

¹² Èhì, mò alíe hinlín'n ngelemò, Zufu'n-mò kò hò Pòlv ati ahuan. Be kò han ndâ ke se b'a ngun man Pòlv a, be nni man like esè be non man nzue. ¹³ Bé mò be hòlì Pòlv ati ahuan'n, be tala menian abulanan. ¹⁴ Be kò hò kò tò tseyifòe mgbain'n-mò non Izalayè mgbain'n-mò, bé nwan: "Y'a han ndâ ke o di ke ye kun Pòlv kwalaaaká nán y'a lí like. ¹⁵ Yí ti, kíkàala diè, emò mgbain'n-mò kwalaaatin, emò hó nwùn nzalafu kpain nun anwòn. Emò hán héle yí ke o mán Pòlv bála emò aja sò maan emò nían yí ejòlè nun anun yuein kpa. Yí diè, Pòlv fi elò dede mò o 'ju emò anyunnun ebèlè'n, anin y'a sesie yé nwòn y'a hun yí."

¹⁶ Mèlè mò be 'kan Pòlv ati ahuan ejòlè sò'n, yí nianman balasua nun awa belenzua kòn kò tí. O kò hò sua nun anun elò o kò hò kò yí Pòlv anzòtì. ¹⁷ Pòlv kò fèlè nzalafu'n-mò mò be sie nzalafu eya kòn nun asò kpain'n kòn. Yí nwan: "Fa kpafèlè èhì kò nzalafu kpain nun anwòn elò. O 'kan ejòlè o kele yí."

¹⁸ Mò Pòlv anwan tólì'n, nzalafu'n m'ò sie nzalafu eya kòn'n kò fa kpafèlè'n o non yí kò hò bé kpain nun anwòn elò. Yí nwan: "Kpain, Pòlv mò b'a tò yí fiadi nun a fèlè mún o a han o'a hele mún ke n vá kpafèlè èhì m mèlè wó, nán o 'kan ejòlè o kele wó."

¹⁹ Mò nzalafu'n hanlín sò yuelì'n, bé kpain'n kò sò kpafèlè nun asa o non yí be kò tí bé nwòn. O kò bisa kpafèlè'n ke: "Nzò ejòlè diè yé è kulo ke è kan kele mún o?"

²⁰ Èhì a, kpafèlè'n kò sòsò ejòlè sò, yí nwan: "Zufu'n-mò anwan a se bé nwòn. Be 'ba a tò wó be sele wó ke ehunman è fá Pòlv è fite bé mgbain'n-mò anyunnun maan be nían yí ejòlè nun anun yuein kpa. ²¹ Se be ba a tò wó a, n'è tè bé sò. O sanlín ke, bé nun abulanan non yí nzín a hò Pòlv ati ahuan b'a han ndâ ke se be hinlín man yí a, be nni man like esè be non man nzue. Kíkàala diè, b'a bóbba bé nwòn a yue, nan wó yé be le nwòndè wó o."

²² Mò nzalafu kpain'n tìlì ejòlè'n sò'a'n, o kò han kò hele kpafèlè'n ke n'ò kan ejòlè sò'n kele sòanlín fíí, nan o hó awulo.

Be non Pòlv 'ba hò kònmanna Felisi aja sò.

²³ M'ò yòlì sò'n, nzalafu kpain'n kò fèlè yí nzalafu'n-mò anun nnyuan mò be sie nzalafu eya ngòkòn ngòkòn'n. Yí nwan: "Emò hóhuan nzalafu eya nnyuan anwan, menian abulasò mò be fò ekpanngò non menian eya nnyuan mò be tò aco. Emò kòkuan bé nwan yue a, emò kwalaa sésie bé nwòn nán be hó Sazale ènè kóngòè dàè nguanlín. ²⁴ Emò sésie ekpanngò kòn be mán Pòlv, nán be fá yí kònlò-nònlò be hó fá yí wúla kònmanna Felisi asa nun." ²⁵ Mò nzalafu kpain'n hanlín èhì hehèlì bé'n, esè o kò hele kalata kò tò sò. Yí nwan:

²⁶ Kònmanna Felisi,

Mín Kulodò Liziasì yé mún kele kalata èhì mún nwan wó o. Mún 'bisa wó ahún.

²⁷ Like ati m'ò man mún kele wó'n y'ò le ke Zufu'n-mò a hyì sòanlín èhì mò m'an fá yí m'an be lè wó'n. Tèmòn mò ahan be 'kun y'ín yé mún non mín menian'n-mò hòlì lèlì yí o. O sanlín ke m'an tí ke o tí Lòmòn sòanlín. ²⁸ Kemò afi mún kulo ke mún nwun like ati mò Zufu'n-mò le tòn yí esòan'n, mún non yí kò hò bé mgbain'n-mò aja sò. ²⁹ Mò m'an nwun yí nun'n y'ò le ke bé mala nun

anwɔn ejɔle ati yê b'a tɔn yí ɛsɔvan ɔ. Ɔ yɔli man like ɛte mɔ yí ti ɔ di ke be tɔ yí fiadi anaan be kun yí ɔ. ³⁰ Nan mɔ be yuli mín anzɔti ke Zufu'n-mɔ a hɔ yí ti ahuan be kulo ke be kun yí'n, ebele ala, n gɔ fa ajɔnlɔn ke mún 'fa yí mún bele wɔ. M'an bɔ bé mɔ b'a tɔn yí ɛsɔvɔn nun amannɛ ke se be nɔn yí le ejɔle a, anun be tó wɔ ɛɔ.

³¹ Ehi, ke bé kpain'n kpɔnlɔn heleli bé'n, nzalafu'n-mɔ kɔ fa Pɔlv kɔngɔe be nɔn yí kɔ hɔ kulo'n mɔ be fele yí Antipatilisi nun asɔ. ³² Mɔ alíe hɔnlɔn'n, nzalafu'n-mɔ mɔ be nanndi así'n kɔ sa kɔ hɔ Zoluzalemɔn. Bé mɔ be fɔ mgbanngɔ'n nɔn Pɔlv kɔ hɔ. ³³ Mɔ be juli Sezale ebele'n, bé mɔ be fɔ mgbanngɔ'n kɔ fa kalata'n nɔn Pɔlv kɔ wula Kɔmmanna Felisi asa nun. ³⁴ Kɔmmanna Felisi kɔ kɔnnɔga kalata'n. M'ɔ kɔnnɔgalɔ yueli'n, ɔ kɔ bisa Pɔlv lika mɔ be wɔli yí'n. Mɔ Pɔlv hanlɔn heleli yí ke ɔ fi Silisi mân nun'n, ³⁵ Felisi nwan: “Bé mɔ be nɔn wɔ le ejɔle'n 'ba a, n gɔ bisa wɔ kosuan.” Ehi a, Felisi kɔ man atɔn ke be fá Pɔlv be síe belemgbin Elɔdi sua nun anun ɛɔ.

24

Zufu'n-mɔ 'ba tɔn Pɔlv ɛsɔvan

¹ Ehi, cian nnun kɔ sɔn, *teeyɔfɔe kpain'n mɔ be fele yí Ananiasí'n muonun kɔ a Sezale. Ɔ 'ba a, ɔ nɔn Izalayɛ mân nun asɔ mgbain'n mmie-mɔ ɔ nɔn bian kɔn. Bian sɔ'n, be fele yí Teetulusi. Teetulusi tɔ avoka. Be kɔ hɔ be kɔ tɔ kɔmmanna Felisi be kɔ sanman Pɔlv. ² Be kɔ fele Pɔlv nán Teetulusi a tɔn yí ɛsɔvan. Teetulusi kɔ han kɔ hele kɔmmanna Felisi ke: “Kpain, se ye le anzɔnɔnjɔ kpa bɔkɔɔ a, ɔ fi wɔ. Ɔ sanlɔn ke a li ngele junman a sesie yê mân'n kpa a man yé. ³ Lika biala mɔ cian daa ye kɔ sɔn'n, ye bɔ wɔ dunman kpa wɔ junman'n mɔ a li nɔn anwɔn. ⁴ Yí ti, mún ndɔva man yí tɔndun mún nzɛci wɔ alaje. Nan kɔsɔ, mún 'sele wɔ ke ɛ mân yé tɛmɔn kaan, wɔ ti anun kpa'n dunman nun nán ɛ tie yé ejɔle'n.

⁵ “Ejɔle sɔ'n y'ɔ le ke sɔvanlan ehi, y'a nwun yí ke ɔ ti man sɔvanlan kpa fíi sɔva. Ɔ a fa Zufu'n-mɔ kɔvalaa mɔ be wɔ asie nun asɔ nun ati'n-mɔ ɔ'a kɔpkɔpula sɔ. Eɛe ɔ ti Nazaletɔ amma fá nun asɔ kpain. ⁶ Tɛmɔn mɔ ahan ɔ 'gua Nyanmian awulo nun efi'an n yê ye hyɔli yí ɔ. [Yé nwan ye 'nian yé mala nun anwɔn ye bua yí ndɛe. ⁷ Nan nzalafu kpain Liziasí kɔ a anwɔnsele sɔ kpa kɔ le yí fi yé sa nun. ⁸ M'ɔ lehi yí yueli'n, yí nwan bé mɔ be nɔn Pɔlv le bie'n, be bála wɔ ja sɔ.] Se wɔ muonun ɛ bisa yí a, ɛ 'ba nwun yí ke yí nɔwɔn ejɔle'n mɔ ye le kan'n kɔvalaa tɔ ananhɔle.”

⁹ Mɔ Teetulusi anɔvan tɔli'n, Zufu'n-mɔ kɔvalaa anɔvan kɔ yɔ kɔn. Bé nwan: “Mɔ Teetulusi a han'n ti ananhɔle.”

Pɔlv 'ba sa yí nun wɔ Felisi anyunnun

¹⁰ Ehi, kɔmmanna Felisi kɔ man Pɔlv atɔn ke ɔ jɔjɔ. Pɔlv jasɔli a, yí nwan: “Kpain Felisi, mún sɔ ke nán ɛne bie ɔ, ejɔle m'ɔ kɔ tɔ mân ehi anun'n, ɛ di. Yí ti, se mún fite wɔ nyunnun mún sa mín nian an, mín kunnun ndi man mín. ¹¹ Wɔ muonun ɛ kɔvala ɛ finfin nun ɛ nian, n vi atɔn m malɔ n juli Zoluzalemɔn ke mún 'ba a sɔ Nyanmian'n, ɔ ndala man cian bulu ɔ nɔn nnyuan. ¹² B'a mma a ndu man mín ke anun mún nɔn sɔvanlan le su akpɔlɔwa Nyanmian awulo nun anun, anaan ke m'an man menian a jomgbo asɔnɔn sua'n-mɔ anun, anaan kulo nun anun. ¹³ Like mɔ yí ti yê menian ehi-mɔ le tɔn mín ɛsɔvan'n, se be bisa bé a, be ngɔala be ngele man. ¹⁴ Nan mɔ mún sɔ'n y'ɔ le ke yé nan-mɔ Nyanmian'n yê mún sɔ yí ɔ. Atɔn'n mɔ mún nanndi sɔ mún sɔ yí'n yê bé mɔ be le tɔn mín ɛsɔvan'n fele yí Nazaletɔ amma fá nun ɔ. Ejɔle'n kɔvalaa mɔ b'a hele wɔ *Moyizu mala kalata'n nɔn *mgbɔmanfɔe'n-mɔ die nun anun'n, mún de mún di. ¹⁵ N ne anyɔndasɔe Nyanmian anwɔn ke bé muonun be le yí'n. Anyɔndasɔe sɔ'n y'ɔ le ke Nyanmian 'ba man bé mɔ bé ti anun tɔ kpa'n, ɔ nɔn bé mɔ bé ti anun tɔ man

kpa'n, bé kwalaa be fi ewue nun be 'tinninge. ¹⁶Yí ti yê Nyanmian non menian'n-mo anyunnun, min sie tile nan b'a ndu man min nyunnun.

¹⁷“O man n goli n nili afue ko yo nye nye mo min 'sa min ba Zoluzalemun'n, min non esika wali mo min 'fa min buka min man nun anun menian'n-mo, ese min yi tee min man Nyanmian. ¹⁸Temon mo anun n wo Nyanmian awulo nun anun mo Zufu'n-mo wali'n, be wali toli min ke anun min tu min nwon ofian. Nan b'a mma a ndu man min ke anun min jomgbo. ¹⁹Temon so'n, anun Azi Zufu mmie-mo wo ebele. Se be non min le ejole a, ahan Azi Zufu so'n-mo ye o di ke be ba wo ja su be 'ba a sanman min o. ²⁰Se kusv temon mo be feleli min mgbain'n-mo aja so'n, be nwan m'an yo like ete, yi ti yo man m'an nyan amannue a, anun emo mo be gua ewa'n, be han. ²¹Ejole kpole kon ye n dianlin nun n ganlin yi be afian ebele o. Min nwan: 'Ewuetinninge nun ati ye o man ene emo le bua min ndee o!'"

²²Ehi, mo Pölv anwan toli'n, kemö konmanna Felisi si ye Min Ejolekpa nun anun ejole yuein yuein'n, o ko tu ejole'n o ko sie o ko man be ko sanndi. Yi nwan: "Se kpain Liziasi ba a, n go bua emo bie."

²³M'o yoli so'n, Felisi ko han ko hele nzalafv kpain'n m'o nian Pölv so'n ke o tu yi fiadi. Nan kusv o man Pölv atun maan yi manngon'n-mo bala a fua yi nwon ese be nian yi lika.

Pölv 'ba fite Felisi non yiyi Dulusili anyunnun

²⁴Ehi anzin, cian ko yo nsan kon ko sin, konmanna Felisi 'ba a, o non yi yi Dulusili. Dulusili ti Zufu balasua. Felisi ko man be ko fele Pölv, o ko tie dedi'n m'o di ke be nyan yi wo ye Min Zozi Kilisi anun nun anwon ejole'n mo anun o le kan'n. ²⁵Nan kemö anun Pölv le kan amanmuo sese, be nwon ye esie nun ndee ebua'n m'o le ba nun anwon ejole'n, esulo ko han Felisi, yi nwan: "Pölv, ene die'n ti kpa so. Yi ti, cun wo nzin. Min nyan alaje a, min 'ba fele wo biekon."

²⁶O yo dede a, anun Felisi a man b'a fele Pölv o non yi be jijo. Afi yi ajonlin nun an, o bu yi ke Pölv b'a wula yi nvoka maan o yaci yi nun.

²⁷Ehi, afue kokole nnyuan ko sin, konmanna fofole ko a ko kaci Felisi. Konmanna so'n, be fele yi Pölvsiyusi Fesitusi. Nan mo Felisi 'ko'n, o ko yaci Pölv fiadi sua nun anun, afi o ngulo man ke Zufu'n-mo bo yi dunman ete.

25

Pölv kulo ke be di yi ejole'n Sezaa aja sv

¹Mo Fesitusi wali juli ebele man nun anun'n, yi cian nsan, o fi Sezale o ko ho Zoluzalemun. ²Zoluzalemun ebele teeyifve mgbain'n-mo nun Izalaye man nun asv mgbain'n-mo ko sanman Pölv ko man Fesitusi. ³Be ko sele Fesitusi be ko butv yi ke o yaci maan be non Pölv bala Zoluzalemun. O 'ba yo so'n, anun b'a ho Pölv ati ahuan, yi die be nyan yi a, anun be kun yi atunnun. ⁴Mo be hanlin so'n, nan Fesitusi a bua be ke Pölv la fiadi Sezale elo ye o ngo hye man, yi muonun o 'ba sa ko Sezale. ⁵Ehi a, yi nwan: "Se swanlan so nun a yo ete nan emo kulo ke be sanman yi a, anun emo mgbain'n-mo man ye ho Sezale nan be sanman yi elo."

⁶Fesitusi lili ko yo anin mocue anan cian bulu ala be afian ebele ye o sali holi Sezale o. Mo Fesitusi juli Sezale mo alie hunlin'n, be ko yia. O ko man atin ke be fa Pölv be bala. ⁷Pölv 'ju ebele ala, Zufu'n-mo mo be fi Zoluzalemun be wali'n ko ta ko si ko yia yi be ko ton yi esvan. Esvan'n mo be tonlin yi'n, se be bisa be like mo Pölv a yo nun an, be nguala be ngele man.

⁸ Mò bé nwan tɔlɛ'n nán Pòlv a sa yí nun. Yí nwan: “N vɔnlun man Zufu'n-mò mala'n, n gualɛ man Nyanmian awulo nun anwɔn efian yé ese n ganlin ejòle ete n dialɛ man belemgbɛn kpain'n.”

⁹ Mò Pòlv hanlin sò'n, kemò Fesitusi kulo ke ɔ cɛcɛ Zufu'n-mò alva'n, ɔ kò bisa Pòlv ke: “Asu e kulo ke e kò Zoluzalemɔn maan ye di ejòle ehi mín ja sv ɔ?”

¹⁰ Mò Fesitusi bisali kosuan sò'n nán Pòlv a bua yí ke: “Belemgbɛn kpain nun aja sv yé mún kulo ke ye di ejòle sv nun ɔ. ɔ sanlin ke mún nwun man like ete mò m'an yò Zufu'n-mò ɔ, wó muonun a nwun yí sv. ¹¹ Se m'an yò like ete mò yí ti y'ɔ di ke be kun mín an, yí die ɔ njji man. Nan se nán yí sò nán esvan mgban yé bé nwan be 'tɔn mín an, yí die svanlan fí ngwala ɔ ndɔnun man mín ɔ mman man bé. Yí ti, mún kulo ke ye di ejòle'n *Lɔmɔn belemgbɛn kpain Sezaa aja sv.”

¹² Ehi, mò Pòlv hanlin sò'n, Fesitusi nɔn yí mgbain'n-mò hòli asule walɛ a, yí nwan: “Se wó nwan bé lí ejòle'n Sezaa aja sv a, ɔ ti man ete. E 'ba hò yí ja sv.”

Pòlv 'ba fite Agilipa nɔn yí yí Beleninsi anyunnun

¹³ Ehi, kò yò elesan kɔn kò sin, belemgbɛn Agilipa nɔn yí yí Beleninsi kò a Fesitusi ahun ebisa Sezale. ¹⁴ Kemò be lili kò yò elenyuan kɔn ebele'n, Fesitusi kò susu Pòlv ejòle'n ɔ kò hele belemgbɛn Agilipa. Yí nwan: “Nannan, Felisi a yaci svanlan kɔn fiadi sua nun anun ewa ɔ a hò. ¹⁵ Nan mò n vi ewa n gòli Zoluzalemɔn'n, teeyifbe mgbain'n-mò nɔn Izalaye mán nun asu mgbain'n-mò kò a kò tɔ mín, be kò sanman svanlan sò'n ke m mán be hún yí.

¹⁶ “Mò be hanlin sò'n, nán m'an bua bé ke Lɔmɔn amma'n-mò die, nán ke be di bé ejòle nun ahi. ɔ sanlin ke, se be sanman svanlan an, ɔ di ke be yia be ti svanlan sò'n kusɔ anwan nun ejòle. ¹⁷ Ehi a, be nɔn mín kò a ewa. Mín kusɔ m'an nne m'an nzie man, alíe hɔnlun an, n gò man be kò fele svanlan sò'n mín ja sv. ¹⁸ Mín ti anun an, mín nwan Zufu'n-mò le ba han ke ɔ'a yò nyòle ete ɔ'a hun svanlan. Be walɛ a, nán ehi ejòle ɔ. ¹⁹ Kanngò bé asɔnun nun anwɔn ejòle ɔ nun svanlan bie, be fele yí Zozi, yí kusɔ yí nwɔn ejòle. Zozi sò nun a wu, Pòlv kusɔ le kele ke yí nyin wò sv. ²⁰ Mín nian ejòle nun an, mún nnwun man ke mún kpɛn mún di yí ɔ. N gò han n gò hele Pòlv ke se ɔ kulo a, anun ɔ hó Zoluzalemɔn maan be hó lí ejòle sò nun elɔ. ²¹ N ganlin an, Pòlv nwan ɔ kulo ke be di yí ejòle'n belemgbɛn kpain Sezaa aja sv. Yí ti, m'an man atin ke ɔ há fiadi sua nun anun dede ɔ jú cian mò mún 'fa yí mún kò belemgbɛn kpain Sezaa aja sv.”

²² Mò Fesitusi anwan tɔlɛ'n, belemgbɛn Agilipa nwan: “Mún kulo ke mín bɔbɔ muonun mún nwun svanlan sò'n mún ti yí nwan nun ejòle.”

Mò belemgbɛn Agilipa hanlin sò'n, Fesitusi nwan: “Ehunman, e 'ba tie yí.”

²³ Ehi, mò alíe hɔnlun'n, Agilipa nɔn Beleninsi be kò sesie bé nwɔn faun be kò a kò wòlv lika mò be di ejòle'n. Be 'ba a, be nɔn nzalafu mgbain'n-mò nun kulo nun asu mgbain'n-mò. Fesitusi kò man atin ke be nɔn Pòlv bála. ²⁴ Mò be nɔn Pòlv walɛ'n, Fesitusi kukuli yí nwan sv a, yí nwan: “Belemgbɛn Agilipa, emò kwalaa mò emò nɔn yé y'a yia ewa'n, svanlan'n mò Zufu'n-mò kwalaa a a sanman yí mín ja sv Zoluzalemɔn elɔ ɔ nɔn ewa kusɔ'n, mò yí yé be le tetian be kan ke ɔ fata ke be kun yí'n, yí ahi. ²⁵ Mín die, m'an nian ejòle nun anun an, mún nnwun man like ete mò ɔ'a yò mò yí ti yé ɔ fata ke be kun yí ɔ. Nan kemò yí nwan be lí ejòle'n belemgbɛn kpain Sezaa aja sv'n, mín kusɔ mín nwan n gò fa yí n gò hò. ²⁶ Kusɔ afi, mún nnwun man like ete mò ɔ'a yò mò mún kele yí nwɔn kalata mún kò man belemgbɛn kpain nun ɔ. Yí ti, m'an man ɔ'a fite wó muonun wó belemgbɛn Agilipa ɔ nɔn emò kwalaa anyunnun. Yí die, be bisa yí kosuan yue a, anun mún nyan bie mún kele. ²⁷ Afi, mún nnwunlin man ke be 'fa svanlan mò

b'a tɔ yí fiadi bɛ fite belemgbin anyunnun an, anun bɛ ngele man like fɔ́n'n mɔ sɔanlan sɔ nun a yɔ'n."

26

Pɔlv 'ba sa yí nun wɔ belemgbin Agilipa anyunnun

1 Ehi, mɔ Fesitusi hanlɔn sɔ'n, belemgbin Agilipa nwan: "Pɔlv, atɔn wɔ nun, sa wɔ́ nun."

2 Pɔlv kɔ́ tunge yí sa, yí nwan: "Nannan Agilipa, mɔn di yí nwɔn fɛ ke ene mɔn kɔala ke mɔn fite wɔ́ nyunnun mɔn kan esɔan'n kɔalaa mɔ Zufu'n-mɔ a tɔn mɔn nun anwɔn ejɔle. 3 ɔ sanlɔn ke e sɔ́ bɛ amanmuo'n ɔ nɔn bɛ ninngɛ'n-mɔ anwɔn akpɔlɔwa esúe'n kpa bɔkɔɔ. Yí ti, mɔn 'bɔtɔ wɔ́ ke e sɔ́ abɔtamɔn e tíe mɔn ejɔle'n.

4 "Zufu'n-mɔ kɔalaatin sɔ́ mɔn mmatɔnman nun, afi m mɔlɔ́ yí bɔ Zoluzalemɔn mɔn menian'n-mɔ afian elɔ. 5 Bɛ sɔ́ mɔn a hye yɛ sɛ bɛ lɛ kan ananhɔle a, ahan bɛ 'kan ke yɛ asɔ́nɔn fâ'n mɔ bɛ fele yí Falisifɔe'n, mɔ bɛ ejɔle elie yɔ́ sɔ́'n, anun n wɔ́ nun bie. 6 Ene, bɛ lɛ bua mɔn ndeɛ, ɔ sanlɔn ke mɔn susu mɔn ti mɔn gya anɔhuba'n mɔ Nyanmian bɔlɔ́ yɛ nan-mɔ nun asɔ́. 7 Izalaye nvilie bulu nɔn nnyuan'n m'ɔ sɔ́ Nyanmian kɔngɔe nɔn eyua'n, bɛ kɔsɔ́ bɛ kpɔ́nnde ke anɔhuba'n kpɔ́n sɔ́. Anɔhuba sɔ́'n kɔsɔ́ dunman nun yɛ Zufu'n-mɔ lɛ kun mɔn ɔ, Nannan Agilipa! 8 Nan benin yɛ ɔ wɔ́ nun, mɔ emɔ́ nne bɛ nni man ke Nyanmian man menian fi ewue nun bɛ tunge ɔ?

9 "Mɔ́n bɔbɔ muonun, n yɔ́lɔ́ ajɔ́nɔlɔn ke n zín atɔn ngacile kɔalaa asɔ́ n dótua menian'n-mɔ ke nán bɛ kɔ́ Zozí m'ɔ́ fi Nazalet'i'n dunman fí kón. 10 N yɔ́lɔ́ yí sɔ́ wɔ́ Zoluzalemɔn. Teeyifɔe mgbain'n-mɔ manlɔn mɔ́n yí nwɔn atɔn, n jɔ́lɔ́ yɛ Mɔ́n menian dɔ́ɔn n gualɔ́ bɛ fiadi. Eɛe sɛ bɛ 'kun bɛ́ a, mɔn de mɔn tɔ́ nun ke bɛ hún bɛ́. 11 Temɔ́n bie a, mɔn man bɛ fin bɛ́ mgbele Zufu'n-mɔ asɔ́nɔn sua'n-mɔ anun, mɔn mian bɛ́ ke bɛ́ yáci bɛ́ dedi'n m'ɔ́ wɔ́ yɛ́ Mɔ́n Zozí anun'n bɛ́ tó. Ekpɔ́ kpilí'n mɔ́ mɔn kpɔ́ bɛ́ nɔn dunman nun, mɔn kɔ́ dede mán ehɔ́nɔlɔn-mɔ anun, mɔn kɔ́ mɔn kele bɛ́ ahulɔ́wa kulo'n mɔ́ bɛ́ ti sɔ́'n-mɔ́ asɔ́.

12 "Ehi, *teeyifɔe mgbain'n-mɔ kɔ́ man mɔ́n tunmin eɛe bɛ kɔ́ man atɔn yɛ́ cuein, mɔ́n nɔan y'ɔ́ le Damasɔ́. 13 Nan mɔ́ n valɔ́ atɔn'n mɔ́ mɔ́n 'kɔ́'n, bɛ́ bɔlɔ́ kɔ́ yɔ́ senzejinlan, nannan Agilipa, kanlannɛ kɔ́n fi anwunno, yí eta m'ɔ́ ta'n, ɔ́ tala senze'n. Kanlannɛ sɔ́'n kɔ́ ta kɔ́ si kɔ́ yia mɔ́n nɔn bɛ́ mɔ́ anun mɔ́n nɔn bɛ́, yɛ lɛ kɔ́'n. 14 Yé kɔ́alaa ye kɔ́ fin asɔ́. Mɔ́n 'tie a, anun anɛ kɔ́n lɛ bisa mɔ́n Ebele anɛ nun anun ke: 'Sɔ́lv, Sɔ́lv, nzuke ati yɛ́ e lɛ kele mɔ́n ahulɔ́wa ɔ? E ngó hɔ́ala man mɔ́n nɔn kpɔ́nmgbɔ́n.'

15 "Mɔ́ anɛ'n hanlɔn sɔ́'n, nán m'an bisa ke: 'Wɔ́ nwan ɔ́, yɛ́ Mɔ́n?'

"Mɔ́ m misalɔ́ kɔ́suan sɔ́'n, nán yɛ́ Mɔ́n a bua mɔ́n ke: 'Mɔ́n Zozí yɛ́ e lɛ kele mɔ́n ahulɔ́wa nun ɔ́. 16 Nan jasɔ́ jinlan. M'an yɔ́ mɔ́n nwɔn m'an hele wɔ́ maan e yɔ́ mɔ́n akɔ́a, e di mɔ́n nwɔn adanzɛ́ kele ehɔ́nɔlɔn-mɔ́ ke a kpɔ́n a nwun mɔ́n ene'n, eɛe like bieku mɔ́ mɔ́n 'ba yɔ́ mɔ́n kele wɔ́'n, kan yí nwɔn ejɔ́le kele bɛ́. 17 Mɔ́n 'ba le wɔ́ fi Zufu'n-mɔ́ nɔn anɛ́ bɔ́ nga'n-mɔ́ asa nun. ɔ́ sanlɔn ke mɔ́n 'ba sɔ́an wɔ́ bɛ́ afian 18 maan e tike bɛ́ nɔ́n bɛ́ fi awosin nun anun bɛ́ ba kanlannɛ́ nun anun, bɛ́ fi Satan tunmin nun abɔ́ bɛ́ jasɔ́ bɛ́ ba Nyanmian anwɔn. Sɛ́ bɛ́ de mɔ́n bɛ́ di a, bɛ́ nyan bɛ́ eɛe nun anwɔn face ɔ́ nɔn líka wɔ́ bɛ́ mɔ́ bɛ́ ti Nyanmian diɛ́ nun afian.'

19 "Chi, nannan Agilipa, m'an ngɔ́ala man mɔ́n ja nun jinlan like'n m'ɔ́ fi nyanmiansɔ́ nun anyunnun. 20 Nan n nili mɔ́a m mɔ́lɔ́ ejɔ́le sɔ́'n n gelelɔ́ Damasɔ́ amma, eɛe m mɔ́lɔ́ n gelelɔ́ Zoluzalemɔn kɔ́sɔ́ amma, Zude mán nun anun líka kɔ́alaatin, ɔ́ nɔn mán ehɔ́nɔlɔn-mɔ́ ke bɛ́ káci bɛ́ abalabɔ́'n bɛ́ fá bɛ́ nwɔn bɛ́ mán

Nyanmian, be bó bala m'ò keke ke bé asitanlan nun a kaci. ²¹ Ehika ati yê Zufu'n-mò a a tò mín sò meke mò anun n wò Nyanmian awulo nun anun mò bé nwan be 'kun mín nun ò. ²² Nan Nyanmian a sisa mín dede ò'a ju ene, ò man n jin ewa mun di adanze mmatoñman kwalaa non mgbain kwalaa anyunnun. Like mò Moyizi non mgbomanfoe'n-mò hanlin yí ejòle ke ò le ba'n, like sò nun anwon ejòle dein yê mun kan nun ò. ²³ Afi, Moyizi non mgbomanfoe'n-mò hanlin ke *Kilisi'n 'ba nwun yí nyunnun, yí dein y'ò fi ewue nun ò 'di mwa tinngè ò, ese ò 'bò kanlann'e'n m'ò man be nyan ngwan nun anwon ejòle ò keke yé mân'n non mân ehulun-mò."

²⁴ Mò Pòlv anwan wò sò ò le sa yí nun'n, Fesitisi kò tian, yí nwan: "Pòlv, wó ti a seci! Nwonman'n mò e si yí kpili nun a man wó ti a kpe yí nwon!"

²⁵ Mò Fesitisi hanlin sò'n, nán Pòlv a bua yí ke: "Kpain, mín ti secli man. Nan ejòle'n mò mun kan'n ti ananhòle ese yí ehan sò ò. ²⁶ Belemgbin Agilipa muonun si ejòle sò'n-mò. Se mun kan an, mun nzulo man yí nzin. Ò sanlin ke, ejòle sò'n-mò fíi nwon man yí nyun, ese nán awosin nun yê b'a fia b'a li ò. ²⁷ Nannan Agilipa, ejòle'n mò mgbomanfoe'n-mò hanlin'n, asu e nne e nni man ò? Mun si ke e de di!"

²⁸ Mò Pòlv hanlin ehun, belemgbin Agilipa nwan: "Pòlv, e de di ke kikaala makon e kwalaa ke e yò maan mun kaci Zozi Kilisi swanlan?"

²⁹ Mò belemgbin Agilipa hanlin sò'n, Pòlv nwan: "Se kikaala o, se ewa asu temon nye o, mun sele Nyanmian ke nán ò yò wó ngunmun, nan bé kwalaa mò be wò ewa be le tie mín ene'n, be káci Zozi Kilisi menian ke m'an kaci yí'n. Kòsò, nán man be gua bé sa ngonzoñgonzo ke b'a gua mín'n!"

³⁰ Mò Pòlv anwan tóli'n, belemgbin Agilipa, kunnanna Fesitisi, Beleninsi non bé mò be non bé títi tabúli nun anwon'n kò jasú jasú. ³¹ Be hòli asule a, be kò han yí bé afian ebo ke: "Swanlan sò'n yòli man like m'ò di mò ke kun yí anaan be tò yí fiadi ò."

³² Ehi a, belemgbin Agilipa kò han kò hele Fesitisi ke: "Se nán ke swanlan sò'n nwan be non yí hó Sezaa aja sò a, ahan ò di ke be yaci yí nun."

27

Be non Pòlv 'ba hò Lòmòn

¹ Ehi, meke mò bé nwan ye fú meli ye hó Lòmòn'n, be kò fa Pòlv non bé mò b'a gua bé fiadi'n mmie-mò be kò wula nzalafu kpain kon asa nun. Nzalafu sò'n, be fele yí Zuliyusi. Ò sie nzalafu eya kun. Bé nzalafu fá di'e'n li "Belemgbin Sezaa Fâ" ² Cian'n juli a, ye kò fò meli kon anun. Meli sò'n fi kulo'n mò be fele yí Adalaminti nun asò. Yé ehòle nun anun, ò di ke meli'n jejinkan Azi mân nun anun kulo'n-mò mò meli lika wò'n. Yé non Alisitakí m'ò fi Masedwanun mân nun anun kulo'n mò be fele yí Tesaloninki nun asò'n y'ò hòli ò.

³ Ehi, mò alé hunlin'n, ye kò ju kulo'n mò be fele yí Sidon nun asò. Mò ye juli ebele'n, Zuliyusi kò man Pòlv atin ke ò hó fúa yí manngon'n-mò anwon yê like mò ò'a mian yí nwon'n, yí manngon'n-mò kwalaa ke be fa be man yí. Zuliyusi ti swanlan m'ò nian Pòlv sò kanlanman kpa. ⁴ Mò ye fi Sidon ebele ye tuli yé bò'n, ye kò sun Sipulò asue afian kpòle nun anwan. Ò sanlin ke anun anwonman'n tu si yé. ⁵ Ye kò kpe jenvie'n m'ò mantan Silisi non Panfili mân'n. Ye kò ju Lisi mân nun kulo'n mò be fele yí Mila nun asò. ⁶ Mò ye juli ebele'n, anun meli kon fi Ezipiti mân nun kulo'n mò be fele yí Alegezannidili nun asò ò ke kò Itali mân nun. Nzalafu kpain Zuliyusi kò man ye kò fò nun.

⁷ Ehi, meli'n mò ye fòli nun'n kò bete-bete. Ò man ye lili kò yò elenun kon asue nun anyinsò dede mò ye 'ju kulo'n mò be fele yí Sinindi anwan nun'n, ye fehi kpa.

Ɔ sanlɔn kɛ anɔn anwɔnman'n lɛ jɔtɔ yɛ. Yɔ tɔ, y'a ngɔala man ɛbɛlɛ jinlan. Yɛ kɔ sɔn Keletɔ mɔn'n m'ɔ tɔ asue afian kpɔlɛ nɔn abɔ asɔ. Ɛbɛlɛ mantan kulo'n mɔ bɛ fele yɔ Salimone'n. ⁸ Yɛ lɛ ɛfɛ yɛ san asue'n dede yɛ kɔ ju lɔka kɔn. Lɔka sɔ'n, bɛ fele yɔ "Meli lɔka Mgbakpa", ɔ mantan kulo'n mɔ bɛ fele yɔ Lase'n. ⁹ Yɛ hyɛli ɛbɛlɛ sɔnman yɛ asue nɔn anyɔnsɔ ɛhɔlɛ'n yɔli esulo. Ɔ sanlɔn kɛ anɔn bocie tɛmɔn'n mɔ bɛ cɔ ɛhɔɛ nɔn a sɔn. ¹⁰ Ɛhɔka ati, Pɔlv kɔ kannzɔ bɛ. Yɔ nwan "Ebia-mɔ, mɔn nɔn an, atɔn etue ɛhɔ 'ba yɔ esulo. Ɔ sanlɔn kɛ meli'n nɔn ninngɛ'n m'ɔ wɔ nɔn nɔn anwɔn 'ba han kpa. Yɛ muonun bɔbɔ, sɛ Nyanmɔn a nni man yɛ nzin an, yɛ 'wu." ¹¹ Ɛjɔlɛ sɔ'n mɔ Pɔlv hanlɔn nɔn a njian man nzalafɔ kpain'n. Nan nunhan mɔ sɔnlan'n m'ɔ kan meli'n nɔn sɔnlan'n m'ɔ bɛ meli'n hanlɔn'n, sɔ yɛ ɔ lili ɔ. ¹² Ɛbɛlɛ lika mɔ meli'n-mɔ jinlan'n tɔ man lika kpa fɔsɛ nɔn anun. Yɔ tɔ, bɛ dɔɔn mɔ bɛ wɔ meli nɔn anun nɔn anwan yɔli kɔn kɛ bɛ fi ɛbɛlɛ bɛ hɔ bɛ jɔ kulo'n mɔ bɛ fele yɔ Feninkisi nɔn asɔ. Feninkisi tɔ Keletɔ mɔn nɔn anun kulo. Ɛbɛlɛ lika mɔ meli'n-mɔ jinlan nɔn anyɔn kaci ngɔa nɔn senzɛ atɔlɛ nɔn sɔlɔ nɔn senzɛ atɔlɛ. Ɛbɛlɛ yɛ fɔsɛ nɔn anun ahan ɔ di kɛ yɛ jinlan ɔ.

Anwɔnman kpili'n

¹³ Ɛhɔ, anwɔnman kaan bie fi ngɔa ɛlɔ ɔ kɔ fita. Mɔ anwɔnman sɔ'n fitalɔn, bɛ nwan anɔn ɛjɔlɛ fɔfɔ. Bɛ kɔ fɔla meli'n sɛhɛ'n, meli'n kɔ tu yɔ bɔ ɔ kɔ san Keletɔ mɔn nɔn asue nɔn anwan kɔkɔ kpa. ¹⁴ Kaan cɛ, huuu, anwɔnman kpili kɔn fi Keletɔ mɔn nɔn anun ɔ kɔ fita jenvie nɔn anyɔnsɔ. Anwɔnman sɔ'n, bɛ fele yɔ "Elakilɔn".

¹⁵ Anwɔnman'n kɔ bɔli meli nɔn abɔ. Bɛ bɔli meli nɔn an, ɔ nyɔ man ye. Anun ɔ di kɛ yɛ yaci yɛ nɔwɔn nɔn yɛ man anwɔnman'n. ¹⁶ Anwɔnman'n kɔ bɔli meli nɔn abɔ yɛ kɔ sɔn asue afian kpɔlɛ kɔn abɔ asɔ. Asue afian kpɔlɛ sɔ'n, bɛ fele yɔ Koda. Koda lelɔ anwɔnman'n kaan manlɔn yɛ. Anun ɛlɛ kɔn sota meli nɔn anzin. Ɛlɛɛ sɔ'n, sɛ emian ba a yɛ bɛ fa ɔ. Yɛ felɔ kpa nɔn yɛ sa a han yɔ. ¹⁷ Bɛ mɔ bɛ di meli nɔn anun junman'n kɔ fɔla ɛlɛɛ'n meli nɔn anun. Mɔ bɛ fɔlalɔ ɛlɛɛ'n, bɛ kɔ fa nyanman bɛ kɔ sɔsɔ meli nɔn afian maan ɔ kɔ yɔ kunngun. Kɛmɔ bɛ sulo kɛ meli'n kɔ nyɔn Libi mɔn nɔn asue nɔn anyɔn anwan nɔn asɔ'n, bɛ kɔ yaci tabɔa nɔnɔnɛ'n m'ɔ sota yɔ nzin nɔn anun, anwɔnman'n yɛ anɔn ɔ nɔn yɛ lɛ kɔ ɔ. ¹⁸ Kɛ anɔn asutue'n lɛ kpɔn tu si yɛ'n, mɔ alɛ hɔnɔn'n, bɛ kɔ ju meli nɔn anun ninngɛ'n-mɔ bie bɛ kɔ gua jenvie nɔn anun. ¹⁹ Ɛsɛ mɔ alɛ hɔnɔn biekun'n, bɛ mɔ bɛ di meli nɔn anun junman'n, bɛ muonun bɛ kɔ ju meli nɔn anwan ninngɛ'n-mɔ bɛ kɔ gua jenvie nɔn anun. ²⁰ Yɔ cian kɔ yɔ nye, eyua nvi man, nzalama nda man, kɛ asutue'n la sɔ nɔn ala'n. Afi sian diɛ, yɛ nyɔn ta nɔn kɛ ewue yɛ yɛ lɛ ba wu ɔ.

²¹ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n kɔsɔ, anɔn yɛ lili like a hyɛ kpa. Ɛhɔ a, Pɔlv kɔ jasɔ kɔ jinlan bɛ afian. Yɔ nwan: "Mɔn manngun-mɔ, ahan ɛmɔ tielɔ mɔn maan yɛ halɔ Keletɔ. Sɛ yɛ halɔ ɛbɛlɛ a, ahan y'a nɔwɔn man yalɛ y'a nzɛci man ninngɛ. ²² Nan kɔkaala diɛ, ɛmɔ tɔla bɛ ahɔnɔn. Sɔnlan fɔfɔ ngɔ wu man, nan meli nɔn ala yɛ ɔ 'nwan ɔ. ²³ Afi ɛnɛ kɔngɔɛ, Nyanmɔn mɔ n di yɔ sɔnlan mɔ mɔn sɔ yɔ'n, yɔ bɔfɔɛ'n kɔn walɔ mɔn nɔwɔn. ²⁴ Yɔ nwan: 'Pɔlv, n'ɛ sulo! Ɔ di kɛ ɛ fite belemgbɔn kpain nɔn anyunnun. Nyanmɔn a tie wɔ mmɔtɔɛ'n. Wɔ dunman nɔn, Nyanmɔn 'ba man bɛ kɔalaa mɔ bɛ nɔn wɔ gua meli nɔn anun'n nyan ngɔan.' ²⁵ Ɛhɔka ati, mɔn manngun-mɔ, ɛmɔ tɔla bɛ ahɔnɔn. Ɔ sanlɔn kɛ mɔn de Nyanmɔn mɔn di. Ɛjɔlɛ'n mɔ ɔ'a han ɔ a hele mɔn'n, ɔ 'kpɔn sɔ. ²⁶ Nan kɔsɔ, asue afian kpɔlɛ kɔn asɔ yɛ yɛ 'yue ɔ."

Meli'n 'ba nyɔn

²⁷ Ehi, ke asutue'n mantanlin yé meli'n tango tango ebó asue'n mō be fele yí Adiliyatiki nun asu'n, yí cian bulu ó non nnan ahi. Mō ó 'kō kō yó alumunnun'n, ó kō yó bé mō be di meli nun anun junman'n ke be ka kaan be tu etin. ²⁸ Nyanman'n mō be fa be susu be nwun lika mō asue nun abó kō ó ju'n, be kō tu be kō gua asue nun anun. Nyanman sō'n, bulale wō yí ti. Be susuli a, be kō nwun ke yí bō tī metilí abulasan ó non nsu. Be hólí bé nyunnun kaan an, ese be kō susu yí biegun. Be kō nwun ke yí bō tī metilí abulaa ó non mōcúe. ²⁹ Be sulo ke yé meli'n kō fú ebúe su. yí ti, be kō gua sehe nnan asue nun anun meli nun abó ati. Anun be le sele ke alíe hín nde-nde. ³⁰ Kanngv anun be le kpónnde atun be fi meli nun anun be nwanndi. Be kō jula elee'n mō emian ba a be fa nun asue nun anyinsu. Be 'bisa bé a, bé nwan be 'ju be yó meli nun anyunnun sehe die'n-mō kpa. ³¹ Mō Póló nwunlin yí sō'n, ó kō han kō hele nzalafv kpain'n non nzalafv'e'n-mō ke: "Se menian ehi-mō a ndanlan man meli nun anun an, emō nnyan man ngwan." ³² Ehi a, nzalafv'e'n-mō kō kuko nyanman'n-mō m'ó lile elee nun anun'n, Be kō yaci elee'n maan ó kō hō.

³³ Ehi, anun be le nwónnde ke alíe hín. Póló kō wowula bé kwalaa bé anwónsele ke be lí like. Yí nwan: "Emō nían, ene tī cian bulu non nnan, yale'n dunman nun, emō lili man like. ³⁴ Yí ti, min 'sele emō ke emō lí like kaan nán b'a nyan anwónsele. Ó sanlin ke, emō anun bie fíí anwón ngó bu man ebóun."

³⁵ Mō Póló hanlin sō yueli'n, ó kō fa kpaon, ó kō la Nyanmian así bé kwalaa bé nyunnun ebele. M'ó lali Nyanmian así ó yueli'n, ó kō bu nun ó kō lí. ³⁶ Mō bé kwalaa be nwunlin ke Póló a lí like'n, bé kósv be nyanlin anwónsele be líli like. ³⁷ Yé kwalaa mō anin ye wō meli nun anun'n, ye tī menian eya nnyuan menian abulasu ó non nsian. ³⁸ Mō bé kwalaa be líli like bé kó yili'n, be kō ju *bele'n be kō gua jenvie nun anun maan meli'n kō yó halu-halu.

³⁹ Ehi, mō alíe hulin'n, bé mō be di meli nun anun junman nun a nnwun man lika'n nzole. Nan be nian an, anun jenvie'n lika kón tī kō wóló asie nun anun. Lika sō'n tī anyvan. Ebele yê bé mō be di meli nun anun junman'n kulo ke, se be yó nán ó yó ye a, anun be man meli'n nyóun ó. ⁴⁰ Be kō foti foti sehe'n-mō be kō gua jenvie nun anun. Be kō yiyí nyanman'n-mō kwalaaatin mō be sō nun be bibilí meli nun ati'n. Mō be yueli yí yiyi'n, be kō múnnda afela kón meli nun anyunnun maan anwónman bali yí bō. Mō anwónman'n 'bali meli nun abó'n, anun ó non bé le kō lika mō anyvan'n wō elo. ⁴¹ Nan be juli lika kón an, meli'n kō nyóun. Ó sanlin ke ebele lika'n tī asue nnyuan ayialie. Meli nun ati'n kō nyóun dede ó ngwala man yí bō tu fíí. Mgbaha'n kō fin meli nun abó ati sele sele kpa dede ó kō bubu nun.

⁴² Mō nzalafv'e'n-mō nwunlin yí sō'n, bé nwan be 'kun bé mō b'a gua bé fiadi'n kwalaaatin nán bé nun bie a nyó man asue ó a nwanndi man. ⁴³ Mō be hanlin sō'n nán bé kpain nun a totua bé. Ó sanlin ke ó kulo ke ó de Póló ati. Ó manlin atun ke bé mō be sí asue yó'n, be lí mva be tó asue nun anun. Be yó asue be fú fie. ⁴⁴ Ehinlin-mō 'ba fō be gugua meli'n tabva'n non yí mgbónmgbó nun asu be kō fie. Anun ke ó kpínlin yólí mō bé kwalaa bé nwón kónlón-ngónlón be folí fie nun anun.

28

Maliti mân'n

¹ Ehi, mō ye nyanlin yé ti yueli'n, be kō han be kō hele yé ke asue afian kpólé'n mō ye fitilí sō'n li Maluti. ² Ebele menian'n-mō kō sō yé nun kanlanman kpa. Kemó anun esue'n le tō mō eyele wō nun'n, be kō huan sín kpili kpa kón. Sín kpili sō nun anwón yê be leli yé kwalaa yé atun ó. ³ Mō ye gua sín nun anwón'n, Póló kō sisa mmaka mmaka'n-mō, yí nwan ó 'fa gua sín nun anun. Mō ó 'fa gua

nun'n, kanngv anin owo kɔn wɔ nun. Mɔ sɪn'n wulu-wulu'n hanlɪn yɪ'n, ɔ kɔ fite kɔ sinze Pɔlv asa. ⁴ Mɔ ebele menian'n-mɔ nwunlin ke owo'n sinze Pɔlv asa'n, be kɔ han be kɔ hele bɛ nwɔn ke: "Fɔ́ɔn ke sɔanlan ehi ti kodiawu! Ahan ɔ 'wu asue nun mɔ mɔafɔe ɔ'a nyan yɪ ti'n, ɔ'a nju man, Nyanmian le bua yɪ nde ɔ kun yɪ."

⁵ Nan Pɔlv kɔ kpɔndɪn owo'n kɔ gua sɪn nun anun. Yɪ bɔsɔ'n ngɔ yɔ man yɪ like fɪi. ⁶ Ehinlin-mɔ die, anin be le nwɔndɛ be nian, se Pɔlv asa'n kɔ nwun, anaan se ɔ kɔ wu nvu nun e. Nan be tanlanlin be nwɔndɛli dede mɔ be nian an, ejɔle ete fɪi mma man yɪ nzin'n, be kɔ kaci bɛ nwan. Bɛ nwan ɔ ti bɔsɔn.

⁷ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anin lika kɔn mantan yɛ nwɔn ebele. Sɔanlan'n m'ɔ le lika sɔ'n, be fele yɪ Pubiliyusi. Yɪ dein yɛ ɔ ti Maliti mɔn nun anun ebele alimɔa sɔanlan kpili ɔ. Bian sɔ'n kɔ le yɛ kanlanman, ese ɔ kɔ sike yɛ dede cian nsan. ⁸ Temɔn sɔ'n, anin Pubiliyusi asi'n la. ɔ sanlin ke ebunnun a hyɪ yɪ, ese abutunman kanlan kɔsɔ a li yɪ. Pɔlv kɔ hɔ kɔ nian yɪ bɔsɔ, ɔ kɔ yɔ asɔnɔn, ɔ kɔ fa yɪ sa kɔ sie wuluwafɔe nun asv maan yɪ nwɔn kɔ sa. ⁹ Mɔ bian kpain'n nun anwɔn salɪ'n, ebele mɔn nun anun nwuluwafɔe'n-mɔ kɔsɔ kɔ a kɔ man bɛ nwɔn kɔ sa. ¹⁰ Ehi a, be kɔ kuku yɛ anwunno. Ye wɔ ebele dede cian mɔ ye 'tu yɛ bɔ'n, like biala mɔ ye kɔala ke ye mian yɪ nwɔn atunnun'n, Maliti menian'n-mɔ kɔ fa kɔ man yɛ.

Pɔlv 'ba ju Lɔmɔn

¹¹ Ehi, ye lili sala nsan Maliti mɔn nun anun ebele. Temɔn mɔ ye 'kɔ'n, ye fɔli Alegizandili meli kɔn anun. Meli sɔ'n, be fele yɪ "Mmɔsɔn nda". Fɔsɛ nun ati, Mmɔsɔn nda sili asɪ Maliti mɔn nun anun ebele. ¹² Mɔ ye tuli yɛ bɔ'n, kulo'n mɔ be fele yɪ Silacuzɪ nun asv yɛ ye lili mɔa ye juli ɔ. Ye lili cian nsan ebele. ¹³ Ye fi ebele, ye kɔ san asue nun anvan ye kɔ ju kulo'n mɔ be fele yɪ Elezio nun asv. Mɔ alɛ hinlin'n, ngɔa anwɔnman'n kɔ bɔ yɪ bɔ ɔ kɔ fita. ɔ man ye lili cian nnyuan atunnun nɔn y'a ju kulo'n mɔ be fele yɪ Puzɔlv nun asv. ¹⁴ Mɔ ye juli Puzɔlv ebele'n, ye kɔ nwun anianman mmie-mɔ. Bɛ nwan ye li mɔle kɔn bɛ nwɔn ebele. Anin ke ye kpɪnlin ye yɔli mɔ ye juli Lɔmɔn elɔ nun anun. ¹⁵ Nan dede mɔ ye 'ju Lɔmɔn'n, elɔ anianman'n-mɔ kɔ ti yɛ ngan. Mmie-mɔ kɔ a yɛ atɪn ele Apiyusi kulo nun asv ebele Gua nun. Mmie-mɔ kɔsɔ kɔ a yɛ atɪn ele kulo'n mɔ be fele yɪ Lika Nsan mɔ be Da nun asv. Mɔ Pɔlv nwunlin anianman sɔ'n-mɔ'n, ɔ kɔ la Nyanmian asi ɔ kɔ nyan anwɔnsele. ¹⁶ Mɔ ye juli Lɔmɔn elɔ'n, be kɔ man Pɔlv atɪn ke ɔ ti yɪ nwɔn ɔ tɔnlan ɔ nɔn nzalafɔ'n m'ɔ sisa yɪ'n.

Pɔlv 'ba bɔ Ejɔlekpa'n keke Lɔmɔn amma'n-mɔ

¹⁷ Ehi mɔ ye juli Lɔmɔn'n, yɪ cian nsan, Pɔlv kɔ yia ebele Zufɔ mgbain'n-mɔ yɪ awulo elɔ. Mɔ bɛ ti yialɪ'n, Pɔlv nwan: "Anianman-mɔ, m'an nze man yɛ mɔn nun anun elɔ menian'n-mɔ sa, m'an ngan man yɛ nan-mɔ amanmuo nun anwɔn ejɔle ete, kɔsɔ b'a hyɪ mɪn Zoluzalemɔn elɔ b'a tɔ mɪn fiadi ese b'a fa mɪn b'a wula Lɔmɔn menian'n-mɔ asa nun. ¹⁸ Nan mɔ Lɔmɔn menian'n-mɔ tɪl mɪn nwan nun ejɔle yuelɪ'n, bɛ nwan be 'yaci mɪn nun. ɔ sanlin ke, be nwan man like ete mɔ m'an yɔ m'ɔ di ke be kun mɪn yɪ nwɔn ɔ. ¹⁹ Mɔ be hanlin sɔ'n, Zufɔ'n-mɔ nwan be ndie man. Kemɔ mɪn kɔsɔ mɪn ngulo man ke mɪn tɔn mɪn mɔn nun esɔan'n, mɪn nwan ejɔle sɔ'n, belemgbɪn kpain nun aja sɔ ewa yɛ ye 'di yɪ ɔ. ²⁰ Anin like ati m'ɔ man m'an fele emɔ'n, yɪ ahi. ɔ sanlin ke, sɔanlan'n mɔ Izalayɛ mɔn'n susu yɪ ti gua yɪ sɔ'n, yɪ dunman nun ati yɛ b'a gua mɪn sa ngɔnzɔngɔnzɔ ehi ɔ."

²¹ Mɔ Pɔlv anvan tɔlɪ'n, bɛ nwan: "Yɛ sa hanlin man wɔ ti kalata m'ɔ fi Zude mɔn nun anun. Ese yɛ nianman'n-mɔ anun fɪi fi elɔ ɔ walɪ hanlin man wɔ nwɔn

ejòlè ètè ò hehelì man yé ewa. ²² Nan kùsù yé kulo ké yé tí wó nwan nun ejòlè yé nwun m'ò wó wó kunnun'n. Ò sanlín ké fá sò'n mọ é dí'n, líka bíala, menian'n-mọ tú bé nyín bé sa yí."

²³ Mọ bé hanlín sọ yuelì'n, bé nún Pòlù bé kọ hele bé nwón cian. Mọ cian sò'n julì'n, bé kọ a dọnn kpa. Bé kọ a kọ tọ Pòlù yí líka m'ò da èbèlè. Ò bọ yí bọ ngelemọ dede ò kọ ju nọsoba, Pòlù kọ han Nyanmian Belemgbin Mân nun anwón ejòlè kọ hele bé. Zozi anwón ejòlè'n mọ b'a hele wó *Moyizì mala nun anun ò nún mgbọmanfọe'n-mọ kalata'n-mọ anun'n, Pòlù kọ bubu kọ hele bé.

²⁴ Mọ bé nwunlín yí sò'n, mmie-mọ lelì Pòlù anwan ejòlè'n bé lílì. Nan mmie-mọ kùsù díe, b'a nne b'a nni man. ²⁵ Kemọ afí bé afian èlọ bé nwan a nze man bé nwón yé bé jasùlì'n, é 'nwun ejòlè mọ Pòlù hanlín hehelì bé'n. Yí nwan: "Ejòlè'n mọ Wawé Nwannzan-nwannzan'n nanndílì kọmọmanfọe *Ezayi asọ ò hanlín hehelì emọ mgbain'n-mọ'n, kanngọ ò tí ananhòlè sakpa! ²⁶ Kọmọmanfọe Ezayi nwan:

Kọ menian èhì-mọ anwón nán kan kele bé ké:

Emọ 'ba tie yí kpa, kùsù emọ ngọ tí man yí bọ.

Emọ 'ba nwan yí kpa, kùsù emọ ngọ nwun man yí.

²⁷ Ò sanlín ké menian èhì-mọ a kete bé ahwónlín'n,

b'a totua bé nzò'n èsè b'a momuan bé nyín'n.

Ò man bé nyín'n nwun man asì,

bé nzò'n ndí man ejòlè nán b'a nwun ngele

b'a kaci bé nyín mín nwón nán bé nwón a sa.

²⁸ "Yí tí, emọ nwún yí ké Nyanmian ngalé'n m'ò man bé nyan bé tí'n, ngalé sọ nun a tọ bé mọ bé tí man Zufù'n. Bé díe, bé tie bé de Nyanmian bé dí."

[²⁹ Mọ Pòlù hanlín sọ yuelì'n, Zufù'n-mọ 'kọ a, anun bé le su akpòlọwa kpa bé afian èlọ.]

³⁰ Èhì anzin, Pòlù tanlanlín sua'n m'ò hayílì nun anun èbèlè dede afọe nnyuan. Ò sọ bé kọalaa mọ bé kulo ké bé nwun yí nwón nun anun. ³¹ Ò le atún ò kan Nyanmian Belemgbin Mân nun anwón ejòlè, èsè ò bọ yé Mún Zozi Kilisi Ejòlèkpa'n ò kele menian'n-mọ, líkè fíí njí man yí.

PŌLU KALATA'N M'Ō HELELI NWANLĪN LŌMŌN ASŌNĪN MMA'N-MŌ'N

M'Ō wŌ nun'n

Nwan sŵanlan dīe y'Ō le PŌlv? PŌlv tī Zufu, bē wŵlī yī Silisi m̄an nun kulo'n mŌ bē fele yī Talīsī nun asŵ. Nan kŵsŵ, Zoluzalemŵn yē bē talī yī ō sŵanlūn Ehele Ejŵle nun ō. Ō kacīli sŵanlan mŌ yī nŵŵn tē yī wŵ Zufu'n-mŌ amanmŵo nun anun. PŌlv heleli alimŵa Kilisi amma'n-mŌ ahulŵwa. Nan yē Mūn Zozi yīlī yī nŵŵn heleli yī, ō feleli yī kē ō káci yī bŵfŵe wŵ bē mŌ bē tī man Zufu'n-mŌ afian. PŌlv hŵlī bŵlī Ejŵlekpa'n wŵ *LŌmŵn belemgbīn m̄an nun anun lūka dŵn.

Mēle mŌ PŌlv 'kele kalata ehi'n, anun ō wŵ Koluntī kulo nun asŵ. Ō kulo kē ō kŵ Zoluzalemŵn, eſe kŵsŵ ō kŵ LŌmŵn. Yī tī, ō heleli LŌmŵn asŵnūn mma'n-mŌ kē ō le ba bē nŵŵn elŵ ō kekele bē like ō wowula bē anwŵnſele.

PŌlv a hye kalata ehi anun nsan. Alimŵa lūka dīe'n (yī tī 1-8), ō le tu Ejŵlekpa nun abŵ. Ō le kan kē menian'n-mŌ kŵalaatin, Zufu ō, bē mŌ bē tī man Zufu ō, bē kŵalaa bē tī etefŵe wŵ Nyanmīan anyunnun yē bē di fŵŵ, Nyanmīan sikkpe'n 'kun bē (1.18-3.20). Nan Zozi Kilisi mŌ ō'a nyŵ man ete fīfī nun adawŵlŵman, yī ewue m'ŵ wulī'n, ō tuli yē ete'n-mŌ ō leli yē tī. Ō man bē kŵalaa mŌ bē de yī bē di'n, Nyanmīan bu bē kē seſefŵe (3.21-5.21). PŌlv le kele nun yuein kē Nyanmīan mala'n tī like kpa, nan kŵsŵ, kemŵ ye le man anwŵnſele'n, ye ngŵala man sŵ di. Ehika ati, Nyanmīan a nŵun yē nŵŵn anwunnŵe ō'a fa yī Wawē Nwanzzan-nwanzzan'n ō'a man yē maan ō buka yē ye kaci Nyanmīan amma (yī tī 6-8).

Kalata nun ati 9-11, PŌlv le kan Zufu dŵn mŌ bē falī man bē nŵŵn manlūn man Zozi nun ejŵle. Se b'a yī Zozi a, Nyanmīan dīe, ō yīlī man yī menian'n-mŌ.

Kalata nun ati 12.1-15.13, PŌlv le kekele atn m'ŵ di kē asŵnūn mma'n-mŌ sūn sŵ bē bu m̄an'n kanlanman maan bē mŌ bē nzī man Nyanmīan'n nŵun yī kē b'a fa bē nŵŵn b'a man Zozi sakpa. Nunhan m'ŵ tī cunnjūn'n y'ŵ le bē mangŵn ehulo'n. Kalata nun agualie nun, ō le bīsa yī mangŵn'n-mŌ dŵn mŌ bē wŵ elŵ nun ahūn (15.14-16.27).

Ahūn ebīsa

¹ Mūn PŌlv mŌ n dī Kilisi Zozi akŵa'n yē mūn kele kalata ehi mūn nwan emŵ ō. Nyanmīan Kpīli a fele mūn kē n gáci Zozi bŵfŵe, ō'a yī mūn kē m mŵ yī Ejŵlekpa'n.

² Ejŵlekpa sŵ'n, Nyanmīan manlūn yī mgbŵmanfŵe'n-mŵ falī bŵlī anŵhŵba daba. Ō manlūn bē heleli yī nŵŵn ejŵle yī Ehele Ejŵle Nwanzzan-nwanzzan nun anun.

³ Ejŵlekpa sŵ'n, y'ŵ le yī Wa nun anwŵn ejŵle'n. Nyanmīan manlūn yī Wa'n nyanlūn kulo sŵanlan anwŵnnaan, bē wŵlī yī belemgbīn *Davidī aflīe nun anun. ⁴ Kemŵ ō tī sŵanlan nwanzzan-nwanzzan'n, Nyanmīan manlūn ō fi ewue nun ō tinngelī maan bē nŵunlīn kē ō tī Nyanmīan tunmīn Baa sakpa.

Yī Wa sŵ'n y'ŵ le yē Mūn Zozi Kilisi. ⁵ Yī dunman nun, Nyanmīan a nŵun mūn nŵŵn anwunnŵe, ō'a yī mūn kē n gáci Zozi bŵfŵe. Ō'a sŵan mūn kē n véle menian'n-mŵ kŵalaa mŌ bē nzī man Nyanmīan'n maan bē lé Zozi bē lí nán bē nyīn a sŵ yī. ⁶ Menian sŵ'n-mŵ, emŵ wŵ bē nun bie, emŵ mŵ Zozi Kilisi a fele emŵ'n.

⁷ Mūn kele emŵ kŵalaa mŵ, LŌmŵn elŵ, Nyanmīan kulo emŵ ejŵle mŵ ō'a fele emŵ kē bē káci yī anwŵntie mma'n. Mūn 'bīsa emŵ ahūn.

Yē Sī Nyanmīan nŵn yē Mūn Zozi Kilisi nŵún emŵ anwŵn anwunnŵe, eſe bē mán emŵ alba cíci bē nŵŵn.

Pօlv kulo ke օ kօ Lօmօn

⁸ Zozl Kilisi adawօlօman, mւn 'di mօa mւn da mւn Nyanmian asl wօ Էմօ dunman nun. Չ sanln ke be kan dedi'n mօ Էմօ le yլ nւn anwօn Էjօle kpa mւn nւn anun lka kualaatin. ⁹ Nyanmian Kpili mօ n ne mւn ahօnlւn kuala mւn sօ yլ, mւn bօ yլ Wa nւn Էjօlekpa'n, օ di mւn adanzԷ ke mւn sele mւn man Էմօ cian daa. ¹⁰ Mւn sele Nyanmian ke sian dԷ, se օ kulo a, օ mւn mւn atւn maan n gօ n vւa Էմօ anwօn. ¹¹ Չ sanln ke mւn kulo ke mւn nwun Էմօ anwօn sakpa, nւn mւn kekele Էմօ like maan Էմօ nyan Nyanmian Wawe'n nyila'n. ¹² Էse bօbօ m'օ man mւn kulo ke mւn ba Էմօ anwօn Էլօ'n y'օ le ke se mւn ba a, anւn dedi'n mօ Էմօ le yլ'n, օ nօn mւn dԷ'n mօ n ne yլ'n, yԷ kuala yԷ fa yԷ wowula yԷ nwօn anwօnsele.

¹³ Anianman-mօ, Էմօ nwւn yլ ke m'an bu Էմօ Էլօ Էwale nւn anwօn mgbօnndan dօւn. Nan kօսօ m'an nnyan man yլ nwօn atւn dede օ'a ju ԷԷ. Mւn nwan bօbօ mւn 'ba nւn mւn di junman Էմօ afian Էլօ maan mւn junman'n kօ yլ nyunnun ke n yօլl yլ mւn Էhւnlւn-mօ anւn'n. ¹⁴ Junman m'օ tլ kale m'օ la mւn sօ'n y'օ le ke m mօ Էjօlekpa'n n gԷle bԷ mօ bԷ nyւn a tլ nօn bԷ mօ bԷ nyւn tլl man'n, bԷ mօ be sլ kalata nօn bԷ mօ be nzl man kalata'n. ¹⁵ Yլ sօ ati, օ cian ke mւn ba Lօmօn Էլօ nւn mւn bօ Էjօlekpa'n mւn kele Էմօ kօսօ.

Էjօlekpa'n kele Nyanmian tunmin'n

¹⁶ Afլ, mւn dԷ, mւn nza man Էjօlekpa nւn anwօn nyian. Չ sanln ke օ tլ tunmin mօ Nyanmian fa de menian'n-mօ kualaatin mօ be de yլ be di'n ngօan. Չ fa de Zufu'n-mօ kualaaka, nւn օ'a le bԷ mօ be tլ man Zufu'n kօսօ. ¹⁷ Yլ bօ y'օ le ke Էjօlekpa sօ nւn anւn yԷ yԷ nwun ke Nyanmian kpւn bu menian'n-mօ sese օ. Չ kele ke օ fլ abօbօ dede օ ju ayuelԷ, sօanlan dedi m'օ le yլ wօ Nyanmian anւn'n yԷ Nyanmian fa bu sօanlan sese օ. Afլ օ wօ Էhele Էjօle nւn anւn ke: *SeseԷԷ, yլ dedi nւn ati yԷ Nyanmian 'man օ nyan ngօan օ.*

Nyanmian sikpe'n

¹⁸ Afլ kemօ menian'n-mօ mman man Nyanmian anyւnnzօ, Էse be bօ bala ԷԷ be totua ananhօle nւn anwօn atւn'n, Nyanmian a fa bԷ nwօn sikpe a wula yլ kunnun. Չ man Nyanmian sikpe sօ'n fl anwunno Էլօ dede օ ju asl Էwa օ cլ menian'n-mօ. ¹⁹ Nyanmian 'tua bԷ yլ nwօn kale, օ sanln ke yլ muonun, օ'a yլ yլ nwօn yuein a hele mւn'n, b'a nwun yլ ke օ kpւn tլ yլ'n. ²⁰ Afլ ke Nyanmian bօլl mւn'n, yլ ninng'e'n-mօ mօ օ'a yօ'n, օ man menian'n-mօ nwun yլ ke օ wօ Էbele Էse yլ tunmin'n m'օ le yլ'n tլ tunmin m'օ le man ayuelԷ. Yլ sօ ati, menian'n-mօ le man Էjօle flլ mօ be kan be sa bԷ nւn օ. ²¹ Menian'n-mօ sլ ke Nyanmian wօ Էbele, nan kօսօ be nyլ man yլ ayԷ be nna man yլ asl ke օ se fata'n. B'a kaci tomgban. YԷ kemօ be nzl man ngele'n, be nanndl awosin nւn. ²² Be nwan be tլ ngeԷԷԷ, kօսօ anւn b'a tolo. ²³ Nyanmian m'օ nwu man m'օ di mօ be sօ yլ be wula yլ anunminnyanmօn'n, ԷԷԷ, abaaba m'օ soman kulo sօanlan m'օ wu'n, nnօnman, naan nւn naan mօ be cւn bԷ nwօn asl'n yԷ be toto bԷ օ.

²⁴ Էhika ati, Nyanmian a yaci bԷ bԷ satlԷԷ nyօԷ'n-mօ mօ be kulo nւn anւn. Չ man bԷ abalabօ'n mօ kօn nօn yլ manngօn bօ'n man anyunnungasԷ kan bԷ bօbօ muonun bԷ nwօnnaan'n. ²⁵ Nyanmian anwօn Էjօle'n m'օ tլ ananhօle'n, be ngulo man ke ato Էjօle'n. Be toto ninng'e'n-mօ be yaci Nyanmian muonun mօ օ'a bօ ninng'e sօ'n-mօ'n m'օ fata ke cian daa be yլ yլ ayԷ'n. Amin!

²⁶ Էhika ati, Nyanmian a yaci bԷ bԷ anyunnungasԷ nyօԷ'n-mօ anւn. BԷ mmalasua'n-mօ a bօ alba. Be yօ satlԷԷ nyօԷ. ²⁷ BԷ mmelenzua'n-mօ kօսօ

a bɔ alva. Bɛ nɔn bɛ mmalasua'n-mɔ nna man. Bɛ manngɔn mmelenzua'n-mɔ anwɔn yɛ bɛ nyin bɔlɔ ɔ. Busuɔfɔe nyɔlɛ yɛ bɛ yɔ ɔ. Busuɔfɔe nyɔlɛ sɔ nun anwɔn ahatua m'ɔ fata'n yɛ bɛ le nyan yɪ nun ɔ.

²⁸ Kemɔ b'a nni man Nyanmian ɛkpɔndɛ ejɔlɛ'n, Nyanmian a man sɛnvɔe ajɔnlɪn a tɔ bɛ ti anun. ɔ Man nyɔlɛ m'ɔ nze nvata man kɛ bɛ yɔ'n yɛ bɛ yɔ ɔ. ²⁹ Ajɔnlɪn'n m'ɔ wɔ bɛ ti anun'n ti man fɔɔn: ete eyɔlɛ, anyɪnbɔlɔ, ati anun ete eyɔlɛ, kɔ́ála esúe, awue elie, butule elie, akɔbɛ etɔe, ɔ nun abɔlɛ esusue. ³⁰ Bɛ ti ngundɔnmgbɔ, bɛ kan bɛ manngɔn-mɔ anwɔn ejɔlɛ ete. Bɛ kpɔ Nyanmian, bɛ ti apanninma, bɛ tu bɛ nwɔn, bɛ bɔ bɛ nwɔn apoo. Bɛ sɪ ete eyɔlɛ nun anyɪnsɔ, bɛ nyɪn nzɔ man bɛ sɪ nɔn bɛ nin-mɔ. ³¹ Bɛ ti tomgban, bɛ nni man bɛ nɔan ejɔlɛ nun sɔ, bɛ ti yɔ sɪ, bɛ nzi man koun. ³² Bɛ sɪ kɛ Nyanmian kpɪn bua yɪ ndɛɛ'n, kɛ bɛ mɔ bɛ yɔ nyɔlɛ ete sɔ'n-mɔ, bɛ fata ewue. Nan kɔsɔ, bɛ te yɔ nyɔlɛ ete sɔ'n-mɔ, esɛ bɔbɔ bɛ di bɛ mɔ bɛ yɔ nyɔlɛ ete sɔ'n-mɔ nun anzɪn.

2

Bɛ mɔ bɛ bu bɛ nwɔn menin kpa'n

¹ Ehika ati, wɔ kulo sɔanlan, mɔ ɛ bu wɔ nwɔn sɔanlan kpa nán a bu menian nga'n-mɔ etɛfɔe'n, nwun yɪ kɛ ɛ ngɔala man wɔ nwɔn yɪ wɔ bɛ nun. Afi, abɛlɛ mɔ ɛ bu ehɪnlɪn-mɔ etɛfɔe, nan kɔsɔ ɛ yɔ ete kɔnmgbɔ sɔ'n bie'n, anun wɔ bɔbɔ muonun, ɛ le bu wɔ nwɔn fɔɔ. ² Yɛ sɪ kɛ, ahatua mɔ Nyanmian 'ba tua bɛ mɔ bɛ bu bɛ nwɔn sɔ'n ti sɛsɛ. ³ Wɔ kulo sɔanlan, mɔ sɛ ehɪnlɪn-mɔ yɔ nyɔlɛ ete sɔ'n-mɔ a, ɛ bu bɛ etɛfɔe nan kɔsɔ ɛ yɔ nyɔlɛ ete sɔ'n-mɔ bie'n, asɔ ɛ nɪan an, Nyanmian ngɔ tua man wɔ ete nun anwɔn kale ɔ? ⁴ Anaan ɛ nnwun man kɛ Nyanmian anwunnvoe m'ɔ sa'n, yɪ kpa m'ɔ ti nun ati, ɔ'a sɪ abɔtalɛ kpa, ɔ le nwɔndɛ kɛ ɛ nún wɔ nwɔn ɛ yáci wɔ nyɔlɛ ete nun ɔ? ⁵ Kɔsɔ nwun yɪ kɛ wɔ anzɔsɛlɛ'n mɔ ɛ yɔ yɪ Nyanmian anwɔn'n, m'ɔ man ɛ nnun man wɔ nwɔn nun ati, ɛ le cɪcɪ Nyanmian sɪkpe'n bɔlɛ wɔ ti sɔ. E 'ba nwun yɪ cɪan mɔ Nyanmian 'ba tua mân nun ete nun anwɔn kale ananhɔlɛ. ⁶ Cɪan sɔ'n, sɔanlan kɔn biala 'ba nyan yɪ junman'n m'ɔ lili nun anwɔn ahatua. ⁷ Menian mɔ bɛ bɔ mɔndɪnlɪn bɛ bɔ bala kpa, mɔ bɛ kpɔndɛ kɛ cɪan bie dede, Nyanmian wúla bɛ anunminnyanmɔn, ɔ yɪ bɛ aye ɔ mán bɛ asɪtanlan kpa m'ɔ nzɛcɪ man'n, bɛ diɛ, bɛ 'nyan nyanmiansɔ ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n. ⁸ Nan bɛ mɔ bɛ ti ti ete, mɔ bɛ nne man ananhɔlɛ'n bɛ ndɔ man nun, mɔ bɛ bɔ bala m'ɔ ngɔ atɪn sɔ'n, bɛ diɛ, Nyanmian 'fɛ bɛ nwɔn eya, yɪ sɪkpe'n 'cɪ bɛ. ⁹ Menian'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ yɔ etɛ'n, yalɛ nɔn ahunnundɪtɛ 'kan bɛ. Yalɛ kpɪli sɔ'n, ɔ 'kan Zufu'n-mɔ kwalaa, nán ɔ'a han bɛ mɔ bɛ ti man Zufu'n kɔsɔ. ¹⁰ Nan menian mɔ bɛ bɔ bala kpa'n, Nyanmian 'yɪ bɛ aye, ɔ 'wula bɛ anunminnyanmɔn, ɔ 'man bɛ alvaciɛ. ɔ 'di mɔa ɔ man Zufu'n-mɔ kwalaa nán ɔ'a man bɛ mɔ bɛ ti man Zufu'n kɔsɔ. ¹¹ Nyanmian Kpɪli diɛ, ɔ nɪan man sɔanlan nyunnun ɔ mmua man yɪ ndɛɛ.

¹² Bɛ kwalaa mɔ bɛ nzi man *Moyizɪ mala'n mɔ bɛ yɔ etɛ'n, bɛ 'bua bɛ ndɛɛ, nan kɔsɔ Moyizɪ mala'n nvite man nun. Bɛ mɔ bɛ kɔsɔ bɛ sɪ mala sɔ'n, mɔ bɛ yɔ etɛ'n, yɪ nwɔn yɛ bɛ 'nɪan bɛ bua bɛ ndɛɛ ɔ. ¹³ ɔ sanlɪn kɛ nán bɛ mɔ bɛ tie Nyanmian mala'n mgban'n yɛ bɛ ti sɛsɛ wɔ Nyanmian anyunnun ɔ, nan bɛ mɔ bɛ tie mala'n bɛ yɔ like mɔ mala'n kele'n, bɛ yɛ Nyanmian bu bɛ sɛsɛfɔe ɔ. ¹⁴ Afi, abɛlɛ mɔ menian nga'n-mɔ mɔ bɛ nzi man Moyizɪ mala'n yɔ like mɔ mala'n kele'n, anun bɛ kɔsɔ, bɛ le bɛ mala diɛ kpa mɔ bɛ di sɔ ɔ. ¹⁵ Bɛ kele kɛ ninngɛ'n mɔ mala'n nwan bɛ yɔ'n, b'a hɛlɛ wɔ bɛ ahɔnlɪn nun anun. Like mɔ bɛ kɔ yɔ'n, sɛ ɔ ti kpa ɔ, sɛ ɔ ti man kpa ɔ, bɛ nwun yɪ bɛ ajɔnlɪn nun. Afi, bɛ ti'n sɛ bɛ. ¹⁶ Cɪan'n le ba mɔ Nyanmian 'ba man Zozi Kilisi bua menian'n-mɔ ndɛɛ

wօ bօ նվալիe nun ajօnլn'n mօ bօ le yի nun anwօn. Cիan sօ'n ju a, Eյօլեkpa'n mօ mun bօ'n 'ba kpin sv.

Zufօ'n-mօ nօn mala'n

¹⁷ Nan wօ mօ wօ nwan Է ti Zufօ mօ bօ le wօ a, bօ le mala'n, Է fօa wօ nwon ke Է si Nyanmian. ¹⁸ Wօ nwan Է si like m'օ sօ Nyanmian anyւ'n'n, afi mala nun a man a nwun like m'օ ti kpa օ nօn m'օ ti man kpa nun angօnmmun. ¹⁹ Է de di ke wօ yօ Է kekele bօ mօ bօ nyin a sin nun atun nun օ. Bօ mօ bօ ti awosin nun'n, Է jօnլn ke Է ti bօ kanlannիe. ²⁰ Bօ mօ bօ nyin tul man'n, wօ nwan wօ yօ Է kekele bօ like օ. Afi Է de di sakpa ke mala nun anun yօ ngele'n nօn ananhօle'n wօ օ. ²¹ Nan se օ ti sօ a, anun, wօ mօ Է kekele wօ manngօn'n-mօ ninng'e'n, nzuke ati yօ Է ngele man wօ muonun wօ nwon bie օ? Wօ nwan nօn man bօ wua, nzuke ati yօ wօ lիl, Է wua օ? ²² Wօ nwan nօn man bօ tօn ajaa, nzuke ati yօ wօ lիl, Է tօn ajaa օ? Wօ nwan Է nօn amօan nni man, nan nzuke ati yօ Է wօlօ amօan sua nun anun Է wua nun ninng'e օ? ²³ Wօ nwan Է si mala'n, Է fa tu wօ nwan nun, nzuke ati yօ Է nni man mօ mala'n kekele nun asօ nan Է man anyunnunguasիe kan Nyanmian օ? ²⁴ Էհելe Eյօլe'n le kekele ke: “Էmօ Zufօ'n-mօ dunman nun, menian nga'n-mօ kan Nyanmian anwօn eյօլe ԷԷ.”

²⁵ Afi wօ mօ Է ti Zufօ, mօ a kpe wօ mmian nun'n, se Է di mala nun asօ lիl a, anun nvasօe wօ sv. Nan se Է nni man mala nun asօ a, wօ mmian nun'n mօ a kpe'n ti mgban. ²⁶ Yի ti, sօanlan mօ bօ kpeլի man yի mmian nun'n, se օ di mala nun asօ a, asօ Nyanmian mmu man yի ke sօanlan mօ b'a kpe yի mmian nun օ? ²⁷ Wօ mօ Է nni man mala nun asօ'n, Է nօn wօ mala kalata'n kօalaa, օ nօn wօ mmian nun mօ a kpe'n kօalaa, sօanlan mօ bօ kpeլի man yի mmian nun kօsv օ di mala nun asօ'n, օ 'bu wօ fօ. ²⁸ Zufօ kpa'n nօn y'օ le anwօnnaan sօ Zufօ'n օ nօn ke sօanlan mօ menian'n-mօ si ke b'a kpe yի mmian nun nun ala. ²⁹ Nan Zufօ kpa'n y'օ le m'օ ti Zufօ yի kunnun'n. Yի mmian nun Էkpe kpa'n y'օ le yի ahօnլn nun anun. օ ti Wawe nun eյօլe, nan nօn kalata sv eյօլe օ. Zufօ kpa sօ'n, yի Էfօa diԷ'n fi man sօanlan Էlօ, nan օ fi Nyanmian Էlօ.

3

Zufօ'n-mօ nvasօe'n

¹ Se օ ti sօ a, anun bօ mօ bօ ti Zufօ'n, bօ nvasօe diԷ y'օ le benin? Anaan bօ mmian nun Էkpe'n mօ bօ kpe'n, yի kpa diԷ m'օ ti'n y'օ le benin? ² Sakpa lիl, yի biala kօalaa nvasօe mօ bօ le yի sօ'n ti kpilil! օ sanլn ke alimօa nvasօe'n y'օ le ke bօ yօ Nyanmian fal yի nօan eյօլe'n wulal bօ sa nun օ. ³ Ye 'kan se? Se bօ mmie-mօ a nni man Nyanmian Anօan Eյօլe nun asօ ati a, asօ օ kekele ke Nyanmian kօsv a nni man yի Nօan Eյօլe diԷ nun asօ? ⁴ Cece! օ ti man sօ. Se menian'n-mօ kօlaatin ti atofօe bօbօ a, Nyanmian diԷ, օ ti ananhօlfօe. Afi Էհելe Eյօլe le kekele ke:

օ se ke wօ eյօլe'n kօalaa mօ Է kan nin anun,

bօ nwւն wօ ke Է ti seseփօ

nօn se bօ nօn wօ le yի ndԷԷ a,

anun a li bi.

⁵ Mun jօjօ ke eyuadi amma'n. Se yօ sese'n mօ ye ti man'n man bօ nwun ke Nyanmian ti sese a, anun ye 'se se? Se Nyanmian sikpe'n ci yօ a, asօ օ kekele ke Nyanmian ti man seseփօ օ? ⁶ Cece! օ ti man sօ. Afi, se Nyanmian ti man seseփօ a, anun օ 'yօ se nօn օ'a hօala mօn'n ndԷԷ bua? ⁷ Yի ti, se mւn ato'n mօ mun di'n man bօ nwun ke Nyanmian ti ananhօlfօe, anunminnyanmօn kan yի kpa a,

anun nzuke ati yê be te bu mín ke n di etefue o? ⁸ Anun nzuke ati yê ye ngan man ke: “Ye yó ete maan like kpa fite nun o?” Dunmannzecie mma'n-mo nwan mín ejole mo mín kan nun anun. Nan dunmannzecie mma so'n-mo, Nyanmian ahatua nun ala yê o se fata bé o.

Svanlan fii ti man sesevue

⁹ Ehi nun ehi a, anun ye 'se se? Asu ye ti kpa ye tala menian nga'n-mo anaan? Cee. Afi, m'an hele ke menian'n-mo kwalaa, Zufu o, m'o ti man Zufu o, bé kwalaa be wo ete nun anun. ¹⁰ Ehi b'a hele wo Ehele Ejole nun anun ke:

Svanlan fii nnon man ebele m'o ti sesevue o.

¹¹ *Svanlan fii ndi man ejole bu,*

bé bie fii mgbonnde man Nyanmian.

¹² *Bé kwalaa b'a fon Nyanmian atin'n,*

b'a kaci tomghan.

Bé bie fii nnon man ebele

m'o bo bala kpa o.

¹³ *Ejole mo be kan be kele svanlan'n,*

o kele yi ewue atin.

Bé nwan nun ti munlin-munlin.

Bé nwan kan wó a,

o tala owo bale.

¹⁴ *Sasan ebó non ejole ete ehan*

a yi bé nwan'n tekee.

¹⁵ *Svanlan ehuan ti man bé nyinsu like fii.*

¹⁶ *Lika biala mo be ko sin'n,*

be senci ninngé be yaci albabo ebele.

¹⁷ *Be nzi man anzonunjo atin'n.*

¹⁸ *Bé ete mo be ti'n,*

be nzulo man Nyanmian babo fii.

¹⁹ Nan ye die, ye nwun yi ke ejole kwalaa mo Nyanmian mala kalata'n kan'n, o kan man menian'n-mo mo bé nwon wo mala nun anun'n. O man svanlan fii ngwala man yi nwan buke kón, nan bé kwalaa be di fo Nyanmian anyunnun.

²⁰ Ehi, o man o nanndi mala elie nun asu, svanlan fii ngo li bi Nyanmian anyunnun. Afi, mala'n yê o man svanlan nwun ke o'a yo ete o.

Ke o kpín yo mo Nyanmian man svanlan kaci sesevue'n

²¹ Nan sian die, se be yi mala'n nun an, Nyanmian a hele ye ke o kpín yo maan ye kaci sesevue wo yi nyunnun'n. Moyizi mala'n non Nyanmian mgbomanfue'n-mo hanlin ejole so'n. ²² Bé kwalaa mo be de Zozi Kilisi be di'n, bé dedi nun anwon yê Nyanmian nian bu bé sesevue o. O sanlin ke be mgba man menian'n-mo anun, ²³ bé kwalaa b'a yo ete, o man Nyanmian anunminnyanmon nun a tu a fun bé. ²⁴ Nan be ete nun ati kale'n mo Kilisi Zozi a tua'n dunman nun, Nyanmian a nwun bé kwalaa bé nwon anwunnvoe o'a bu bé sesevue. ²⁵ Zozi yê Nyanmian a yi yi ke o bála fá yi moja'n lí bé mo be de yi be di nin ati mgbata o. Nyanmian a yo so o a hele ke o ti sesevue. O sanlin ke ete'n mo menian'n-mo yóli yi daba daba'n, o sili abotale, o'a ndua man bé ete nun anwon kale. ²⁶ Nan kikaala die, o le kele ke o kpín yo maan svanlan kaci sesevue wo yi nyunnun'n. O sanlin ke abele m'o le bu bé mo be de Zozi be di'n sesevue'n, o kele ke yi muonun o ti sesevue.

²⁷ Se ejole'n ti sva a, asu kulo svanlan le atin ngacile o sin su fua yi nwon o? Atin ngacile fii nnon man ebele. Anun nzuke ati o? Mala nun asu elie ati o, anaan?

Cεεε, nán mala nun asu elie ati o, nan dedi nun ati o. ²⁸ Yí ti, yé diε mɔ yε s'i'n, y'ɔ le ke sɔanlan dedi nun anwɔn yé Nyanmian nian o bu yí sɛsɛfɔε wɔ yí nyunnun o. Nan nán mala nun asu elie nun o. ²⁹ Asu εmɔ junlɔn ke Nyanmian ti Zufɔ'n-mɔ angɔnmɔn cein ala Nyanmian, nan o ti man menian nga'n-mɔ Nyanmian bie o? Cεεε, o ti man sɔ. Nan o ti menian nga'n-mɔ kɔsu Nyanmian. ³⁰ O sanlɔn ke Nyanmian ti baa kɔnmgbɔ cein. Wɔ mɔ ε ti Zufɔ o, o nun wɔ mɔ ε ti man Zufɔ o, wɔ dedi nun anwɔn yé o 'nian bu wɔ sɛsɛfɔε wɔ yí nyunnun o. ³¹ Asu o kele ke anɔn yε lε fa dedi'n yε bɔ mala nun abɔsu o? Cεεε, nán yí sɔ o. Nan yε lε kele ke mala'n ti like kpa.

4

Bé mɔ be le dedi'n, bé sɪ y'ɔ le Abalahamɔn

¹ Nzu εjɔle yé yε 'kan wɔ yε nannan Abalahamɔn anwɔn o? Yí m'ɔ ti kulo sɔanlan'n, nzu yé o nyanlɔn yí o? ² Afi, sε o ti ke junman bie yé Abalahamɔn lili mɔ Nyanmian nianlɔn yí nwɔn o buli yí sɛsɛfɔε a, ahan Abalahamɔn kɔala ke o fa tu yí nwan nun. O kɔala yí sɔ yɔ lili, nan nán Nyanmian anyunnun o. ³ Afi, Ehele Ejɔle'n lε kele ke: *Abalahamɔn lelɪ Nyanmian lili εhika ati yé Nyanmian buli yí sɛsɛfɔε o.*

⁴ Sε sɔanlan di junman an, like m'ɔ nyan yí nun'n y'ɔ le ahatua, nan nán acedie o. ⁵ Sɔanlan mɔ o'a nni man junman fí'n, sε o de Nyanmian m'ɔ man εtɛfɔε'n kaci sɛsɛfɔε'n di a, Nyanmian nian yí dedi nun anwɔn o bu yí sɛsɛfɔε. ⁶ Ehika ati, mɔ belemgbɔn *Davidi 'kan nyila'n mɔ Nyanmian 'yeyila sɔanlan maan o kaci sɛsɛfɔε a, o nniyan man yí junman nun anwɔn nun εjɔle'n, yí nwan: *7 Nyila hán bé mɔ Nyanmian a yaci bé mala εtɔan nun a hye bé'n. Bé mɔ Nyanmian a cici bé εtɛ'n-mɔ, nyila hán bé.*

⁸ *Sɔanlan mɔ yé Mɔn ndɔa man yí εtɛ'n m'ɔ yɔ'n o ndua man yí nwɔn kale'n, nyila hán sɔanlan sɔ'n.*

⁹ Anɔn nyila sɔ'n muonun, asu o wɔ ebele man bé mɔ b'a kpe bé mmian nun nun anaan, o wɔ ebele man bé mɔ be kpeli man bé mmian nun'n kɔsu bie o? Yé diε, yε lε kele ke dedi'n y'ɔ man Nyanmian buli Abalahamɔn sɛsɛfɔε o. ¹⁰ Mele benin yé Nyanmian buli yí sɛsɛfɔε'n? Asu mele mɔ be kpeli yí mmian nun nun o, anaan mele mɔ anɔn be kpeli man yí mmian nun nun o? Cεεε. Nán mele mɔ be kpeli yí mmian nun nun o, nan mele mɔ anɔn be kpeli man nun o. ¹¹ Yí mmian nun'n mɔ be kpeli'n, o ti yí nzɔle. Abalahamɔn lelɪ Nyanmian lili, yí nzin kɔalaaka nán b'a kpe yí mmian nun'n. Nyanmian falɔ nzɔle sɔ'n o heleli ke Abalahamɔn ti sɛsɛfɔε yí dedi'n m'ɔ le yí dunman nun. Yí ti, bé kɔalaa mɔ b'a mgbε man bé mmian nun kɔsu be de Nyanmian be di, mɔ o'a bu bé sɛsɛfɔε'n, Abalahamɔn ti bé sɪ. ¹² Eεε bé mɔ b'a kpe bé mmian nun, mɔ be nanndi dedi atɔn nun asu ke yé sɪ Abalahamɔn nanndilɔ sɔ asannan nán b'a kpe mmian nun'n, nán ke b'a kpe yí mgbɔn, o ti bé kɔsu bé sɪ bie.

¹³ Ananhɔle pelein, nán mala nun asu elie ati yé Nyanmian bɔli Abalahamɔn nun yí bɔsu amma'n-mɔ anɔhuba ke o 'fa mán'n man bé o. Nan Abalahamɔn lelɪ Nyanmian lili, nán Nyanmian a bu yí sɛsɛfɔε. ¹⁴ Nan sε o ti ke bé mɔ be di mala nun asu'n, bé ngɔnmɔn ala yé be 'nyan mán'n be yɔ bé diε a, ahan dedi'n ti mgbɔn, εsε ahan nvasɔε fí nnɔn man Nyanmian anɔhuba'n m'ɔ bɔli nun asu.

¹⁵ Ɔ sanlɩn kɛ mala'n yê ɔ man Nyanmian sikkɛ'n ba ɔ. Afi lika mɔ mala nnɔn man'n, mala etwan kɔsu nnɔn man ebɛlɛ.

¹⁶ Ehi, dedi'n dunman nun y'ɔ manlɩn Nyanmian bɔli anɔhɔba nun ɔ. Dedi'n ti Nyanmian acediɛ, ɔ cian man Abalahamɔn abɔsu menian'n-mɔ kwalaaatin. Nán kɛ bé mɔ bɛ di mala nun asu angɔnmɩn ala yê bɛ 'nyan mân sɔ nun ɔ, nan ɔ ti bé mɔ bɛ le dedi kɛ Abalahamɔn'n kɔsu die. Ɔ sanlɩn kɛ Abalahamɔn ti yê kwalaa yê sɩ ¹⁷ kɛ Ehele Ejɔlɛ'n kan y'i'n. Nyanmian nwan: *M'an man a kaci mân mân dɔwn asi*. Nyanmian m'ɔ man ewue mma nyan ngɔan, m'ɔ man nɩnge m'ɔ nnɔn man ebɛle tu fite'n, yí nyunnun an, Abalahamɔn ti yê sɩ. Ɔ sanlɩn kɛ Abalahamɔn leli Nyanmian lili. ¹⁸ Abalahamɔn sɩ kɛ ɔ ngɔala man baa wɔ kɔn. Kɔsu, ɔ leli lili ɔ nyanlɩn anyɩndasɛ ɔ kacili "mân mân dɔwn asi" kɛ Nyanmian kpɩnlɩn heleli y'i'n. Nyanmian nwan: *Kɛ wɔ bɔsu amma'n-mɔ 'ba li ata nɩn anɩn*. ¹⁹ Anɩn Abalahamɔn a li kɔ yɔ afɔɛ eya kɔn, ɔ ti kɛ ɔ'a wu a yue. Anɩn yí yɩ Sala kɔsu a bɔ awɔlɛ sɔ. Nan kɔsu Abalahamɔn a nnɩan man ehi fíí, ɔ tilali yí dedi nun anun kpa. ²⁰ Ɔ'a mminlin man yí dedi'n, anɔhɔba sɔ'n mɔ Nyanmian bɔli y'i'n, sɛ ɔ 'nyan nun like e, sɛ ɔ nnyan man nun like e, ɔ'a nzusu man yí nwɔn fíí. Yí dedi'n wulali yí anwɔnsele, nán ɔ'a yɩ Nyanmian ayɛ. ²¹ Afi, anun ɔ sɩ yí fɔ́ón kɛ Nyanmian le tunmin ɔ kwalaa ɔ yɔ like'n m'ɔ falɩ bɔli yí anɔhɔba'n. ²² Yí sɔ ati yê yí dedi'n dunman nun, Nyanmian buli yí sɛsɛfɔɛ ɔ. ²³ Nan kɔsu, nán yí ngɔnmɩn ati yê bɛ heleli kɛ: *Ɔ buli yí sɛsɛfɔɛ ɔ*. ²⁴ Nan yê mɔ ye de Nyanmian m'ɔ tɩngɛli yê Mun Zozi fi ewue nun'n ye di'n, yê kɔsu ɔ 'bu yê kɛ sɛsɛfɔɛ. ²⁵ Ɔ sanlɩn kɛ yê etɛ'n-mɔ ati yê bɛ hunlin yí ɔ. Yê yê sɛsɛ ebue wɔ Nyanmian anyunnun ati yê ɔ fi ewue nun ɔ tɩngɛli ɔ.

5

Zozi Kilisi wuli etɛfɔɛ'n-mɔ dunman nun

¹ Ehi ka ati, dedi'n mɔ ye le y'i'n, ɔ nanndi yê Mun Zozi Kilisi asɔ, y'a kaci sɛsɛfɔɛ wɔ Nyanmian anyunnun y'a nyan abɔacɩɩɛ. ² Yê dedi nun ati, Zozi Kilisi a man y'a hɔala y'a kpunngɛ Nyanmian maan ɔ'a nwun yê nwɔn anwunnvoe kɩkaala kɛ ye wɔ nun'n. Like m'ɔ man ye di fe'n y'ɔ le kɛ, ye le anyɩndasɔɛ kɛ ye wɔ Nyanmian anunminnyanmɔn nun anun bie. ³ Sɛ ye le nwun yalɛ bɔbɔ a, ye di yí nwɔn fɛ. Ɔ sanlɩn kɛ yalɛ elie'n man bɛ si abɔtalɛ. ⁴ Abɔtalɛ esie'n man bɛ jinlan bɛ ja nun wɔ yalɛ elie'n anun. Bɛ ja nun ejinlan'n kɔsu man bɛ nyan anyɩndasɔɛ. ⁵ Anyɩndasɔɛ sɔ'n mɔ ye le y'i'n, ɔ man yê nwɔn mmubu man yê. Ɔ sanlɩn kɛ Wawe Nwanzan-nwanzan'n mɔ Nyanmian a fa man yê'n keke kɛ Nyanmian a fa yí ehulo'n ɔ'a wula yê ahɔnlɩn nun anun.

⁶ Ehi, daba mɔ anun ye le man anwɔnsele fíí'n, mɔ Nyanmian mele'n m'ɔ heleli'n juli'n, Kilisi wuli etɛfɔɛ'n-mɔ dunman nun. ⁷ Nan ɔ yɔ sɩ man kulo sɔanlan kɔn kɛ ɔ wú wú sɛsɛfɔɛ kɔn dunman nun. E 'su yí akpɔlɔwa a, sɔanlan kɔn kwalaa kɛ ɔ wu wɔ sɔanlan kpa bie dunman nun. ⁸ Nan Nyanmian die, ɔ'a hele kɛ ɔ kpɩn kulo yê'n. Ɔ sanlɩn kɛ mɔ anun ye tɛ ti etɛfɔɛ'n, ɔ manlɩn Kilisi wuli wɔ yê dunman nun.

⁹ Yí ewue'n m'ɔ wuli nun ati, ɔ'a man y'a kaci sɛsɛfɔɛ wɔ Nyanmian anyunnun. Anɩn sian die, ɔ yɔ sɛ mɔ ɔ ngɔ yɩ man yê fi Nyanmian sikkɛ nun anun ɔ? ¹⁰ Afi daba, anun ye kpɔ Nyanmian. Nan kɔsu Nyanmian a man yɩ Wa nun a wu ɔ'a sesie yê nun yí yê afian. Nan sɛ ɔ'a sesie yê nun yí yê afian an, yí Wa'n m'ɔ ti asi'n dunman nun, ɔ yɔ sɛ mɔ ɔ ngɔ le man yê ɔ? ¹¹ Eɛ nán ehi angɔnmɩn ala ati ɔ, nan Zozi Kilisi adawɔlɔman, ye di Nyanmian anwɔn fɛ. Ɔ sanlɩn kɛ sian die, yê Mun Zozi Kilisi a sesie yê nun Nyanmian yê afian.

Adamon non Kilisi

¹² Ehi, swanlan konngba cein dunman nun, ete nun a a man nun anun. Ete'n 'ba a, o non ewue. Ewue kusv a fa yi sa a to menian'n-mo kwalaaatin asv, o sanlin ke be kwalaa b'a yo ete. ¹³ Asannan nan Nyanmian a fa mala nun a man Moyiz'n, anin ete'n wo man nun anun. Nan kemv anin mala fi' nnon man ebele'n, se menian'n-mo yo ete a, Nyanmian nde man be sv. ¹⁴ Adamon anyin a nzo man Nyanmian mala'n m'o fal manlin y'n. Kusv afi, o bo yi bu Adamon mele sv dede m'o ko ju Moyizi mele sv'n, ete mo menian'n-mo yol m'o non Adamon die'n ti man kon bobo'n, ewue toli yi sa menian so'n-mo kwalaa asv. Adamon soman Ngwandefve'n mo di ke o ba'n.

¹⁵ Nan kusv Adamon die, o'a yo ete. Zozi Kilisi a, o'a nwun ye nwon anwunnvoe o'a man y'a nyan ngvan. O ti acedie kpili kpa mo Nyanmian a fa a hye ye o. Adamon angonmun cein ete'n dunman nun, ewue a hun menian doon. Nan kusv Zozi Kilisi angonmun cein dunman nun, Nyanmian a nwun menian doon anwon anwunnvoe. O ti like m'o sv ebue. ¹⁶ Ye like'n mo Nyanmian a fa a hye ye'n, o non ete'n mo swanlan konngba cein a yo'n, be junman mo be di'n ti man kon. O sanlin ke ete'n mo swanlan konngba cein yol'n, a man ewue a a. Nan Nyanmian acedie'n mo o'a fa o'a hye ye'n, ete nwala nwala chi mo y'a yo'n, y'a nyan ete face y'a kaci sesefoe. ¹⁷ O ti ananhole ke swanlan konngba cein ete'n dunman nun, ewue a to yi sa menian'n-mo kwalaaatin asv. Nan kusv, Zozi Kilisi konngba cein dunman nun, ye nyan ninngv doon o bu sv. Afi menian'n-mo kwalaa mo Nyanmian a nwun be nwon anwunnvoe kpa, mo yi acedie nun a man b'a kaci sesefoe'n, be 'nyan ngvan, ese be non Kilisi 'di belemgbin.

¹⁸ Yi so ati, kemv ete'n mo Adamon konngba cein yol nun a man ewue a to yi sa menian'n-mo kwalaaatin asv'n, yi so kusv ala, Zozi Kilisi angonmun sese junman'n m'o lili'n dunman nun, o'a le menian'n-mo kwalaaatin fi Nyanmian sike nun avv maan be nyan ngvan. ¹⁹ Swanlan konngba cein apanninma'n m'o yol'n dunman nun, o'a man menian'n-mo kwalaaatin a kaci etefve. Yi so ala, swanlan konngba cein kusv anyinnzo'n dunman nun, o 'man menian doon a kaci sesefoe wo Nyanmian anyunnun.

²⁰ Afi, mala'n yo man ete nun a sun o. Lika kusv mo ete'n ko sun'n, ebele ye Nyanmian nwun menian'n-mo anwon anwunnvoe soman o. ²¹ O sanlin ke, kemv ete nun a man ewue a to yi sa menian'n-mo kwalaa asv'n, ye Min Zozi Kilisi kusv dunman nun, Nyanmian a nwun ye nwon anwunnvoe o'a man y'a kaci sesefoe ye nyan ngvan m'o le man ayuelie'n.

6

Nyanmian nganga anaan Abonsanmon nganga

¹ Se o ti so a, anin nzu ejole die ye ye 'kan o? Asv ye 'kan ke ye tanlan ye yo ete'n ye ho ye nyunnun nan Nyanmian a nwun ye nwon anwunnvoe o'a bu sv o? ² Cee! O ti man so! Ye mo ete'n dunman nun o ti ke y'a wu'n, o yo se mo ye 'tanlan ye ete nun anun biekun o? ³ Ye kwalaa mo b'a sanin ye mo ye non Zozi Kilisi y'a yo kon'n, asv emv nzi man ke yi ewue nun anwon esonian ye b'a sanin ye o? ⁴ Yi so ati, b'a sie yi non ye. O man kemv Sie nun a fa yi anunminnyanmon tunmin nun a tinngv Kilisi fi ewue nun'n, ye kusv, o di ke ye tanlan ye bu amanmuo fofole.

⁵ Afi, se ye nun yi a yo kon yi ewue mo o'a wu nun anun an, anin ke Nyanmian a tinngv yi fi ewue nun'n, o 'ba tinngv ye kusv. ⁶ Afi, ye nwun yi ke ye swanlan daba'n mo ye ti'n, b'a bobo ye non Kilisi kolbwa nun asv. O man b'a bo ete

anwōnnaan daba sō nun abōsū nān y'a ngaci nan ete'n nganga kōn. ⁷ Ō sanlūn ke svanlan m'ō kō wu'n, anūn ō nōn ete'n bē afian a tī.

⁸ Se ye nōn Kilisi y'a wu sakpa a, ye de ye di ke, ye nōn yī yē ye 'tanlan asū kōsū ō. ⁹ Afi, ye sī ye sie ke Kilisi m'ō fi ewue nun ō'a tinnge'n, ō nwu man fīi kōn. Ewue le man yī sū tunmin kōn. ¹⁰ Ō sanlūn ke ete'n dunman nun, ō'a wu baa kunmgba cein ō a guā yī kwalaa abū. Kikaala diē m'ō tī asī'n, ō tī ō man Nyanmian. ¹¹ Yī tī, emō kōsū bū bē nwōn ke ete'n dunman nun, emō a wu. Yē se Zozi Kilisi dunman nun emō tī asī a, anūn emō tī bē man Nyanmian. ¹² Ehika atī, nān bē man Abōnsanmōn di emō svanlan baka wuluwa nūn asū belemgbin fīi kōn. Nān bē tē bē svanlan baka'n mō yī nyūn bōbō like nūn asū. ¹³ Nān bē fa bē nwōn bē wula Abōnsanmōn asa nūn maan ō fa emō di yī junman ete ete'n-mō. Nan emō fā bē nwōn bē mán Nyanmian kpa bōkō maan ō fā emō ō lí yī sese junman'n. Ō sanlūn ke emō tī ke b'a wu yē ō'a tinnge emō ō. ¹⁴ Ō nvata man ke Abōnsanmōn di emō asū kpain fīi kōn. Afi, emō diē, mala'n nji man emō kōn. Ō sanlūn ke Nyanmian a nwūn emō anwōn anwunnvoe.

¹⁵ Yī tī nān se? Kemō mala'n ngwala man yē cī kōn, afī Nyanmian a nwūn yē nwōn anwunnvoe'n, asū ye kwalā ke ye tanlan wō ete nūn anūn ō? Cece! Ō tī man sō. ¹⁶ Emō sī yī yuein ke se emō wula bē nwōn awōba svanlan asa nūn an, anūn emō a kaci svanlan sō'n nganga. Se emō fa bē nwōn bē man ete nūn an, ete'n 'fa emō kō ewue nūn. Se emō fa bē nwōn bē wula Nyanmian asa nūn bē man yī anyūnzō a, Nyanmian 'man emō asitanlan'n yō sese. ¹⁷ Nan bē mán ye yī Nyanmian aye, ō sanlūn ke daba anūn emō tī ete'n nganga. Nan sian diē, ananhōle like'n mō ye hehelelī emō'n, emō a yī bē kunnun b'a lí sū. ¹⁸ Nyanmian a yī emō fi ete nūn anūn a fite man emō a kaci sese eyōle'n nganga.

¹⁹ Se mūn kan sō a, bē ehie wū. Nan kemō emō tī kulo menian mō ejōle nūn abū etie yō sī man emō'n, mūn jōjō ke eyuadi amma. Kemō daba emō falī bē svanlan baka'n bē manlūn ete'n bē lili munnzusemōn'n, sian diē, emō fā bē nwōn'n kwalāatin bē yō sese nyōle, bē kaci nūn nganga, nān bē tánlan anwōntie nūn. ²⁰ Afi daba, mō anūn emō tī ete'n nganga'n, sese eyōle'n tī man emō ejōle. ²¹ Abalabō ete sō'n mō daba emō bō'n, nzu nvasue diē yē emō nyanlūn yī sū ō? Ene yī nwōn nyian kun emō. Afi, ehī kwalaa agualie y'ō le ewue. ²² Nan sian diē mō b'a yī emō fi ete nūn anūn'n, emō a kaci Nyanmian nganga. Ō di ke emō tanlan anwōntie nūn nān yī be-yue-asie, emō a nyan ngwan m'ō le man ayuelie'n. ²³ Afi ete nūn anwōn ahatua y'ō le ewue. Nan kemō ye nōn yē Mūn Kilisi Zozi a yō kōn'n, Nyanmian acēdiē'n m'ō fa ce yē'n y'ō le nyanmiansū ngwan m'ō le man ayuelie'n.

7

Asōnūn mma'n-mō nōn Moyizī mala'n

¹ Anianman-mō, ejōle'n mō mūn 'ba han mūn kele emō'n, emō sī sie. Ō sanlūn ke, emō tī menian mō bē sī Moyizī mala'n. Emō sī ke mala'n le tunmin wō svanlan mō yī nyūn wō sū nūn asū. Nan svanlan m'ō kō wu'n, mala'n le man tunmin kōn wō yī sū. ² Ke ō tī yī nūn ala y'ō le balasua m'ō ja bian'n. Mele mō yī hun anyūn wō sū'n, mala'n wō yī nōn yī hun bē afian. Se belenzua'n wu a, anūn mala nōn man yī nōn yī hun bē afian fīi kōn. ³ Nan se belenzua nūn anyūn wō sū, nān balasua nūn anwōn kan belenzua fōfōle a, anūn balasua nūn a bō bian. Nan se yī hun'n wu a, mala'n man yī atūn maan ō ja belenzua fōfōle. Se ō yō yī sō a, anūn ō'a mmō man bian.

⁴ Anianman-mō, ke ō tī yī man emō nūn anūn. Mala nūn anyūnnūn an, emō nōn Kilisi yē b'a wu ō. Ō man emō nōn mala nūn afian a tī b'a kaci svanlan fōfōle

die. Sɔanlan sɔ'n y'ɔ le Kilisi mɔ Nyanmian man ɔ fi ewue nun ɔ'a tinnge'n. Yí dunman nun, ɔ di ke ye bɔ bala m'ɔ sɔ Nyanmian anyin. ⁵ Afi, daba mɔ anin ye yɔ mɔ ye kulo'n, ninngɛ ete ete'n mɔ mala'n wowula anwɔnnaan nun abu maan yí nyun bɔlv yí nwɔn'n, ewue ninngɛ yê anin ye yɔ nun ɔ. ⁶ Nan sian die, y'a wu ye nɔn mala'n yê afian a ti. ɔ man ye ti man mala'n nganga kón. Yí ti, Wawe Nwannzan-nwannzan'n man ye sɔn atɔn fufɔle asu ye sɔ Nyanmian. Nan ye nzu man Nyanmian ke mala'n mɔ b'a hele'n kele yí daba'n.

⁷ Se ɔ ti sɔ a, anin nzu ejɔle die yê ye 'kan ɔ? Asu mala'n ti like ete ɔ? Cɛɛ! Nan kɔsu mala'n y'ɔ man m'an nwun like mɔ be fele yí ete nun ɔ. Afi se b'a ngele man wɔ mala nun anin ke: *N'ɛ man wɔ nyin bɔlv like a*, ahan mɔn nzi man like'n mɔ be fele yí anyinbɔlv'n. ⁸ Nan mala nun a kpe atɔn ɔ man mɔn nyin a bɔlv ninngɛ ngacile ngacile m'an tɔ ete nun anin. Afi se mala nnɔn man nun an, ahan be mmu man ete'n like fíí. ⁹ Daba mɔ anin mala fíí nnɔn man ebele mman man mɔn'n, anin n ne ngɔan. Nan mɔ mala'n walí'n, ete nun a tanlan asɔ bɔ wɔ mɔn nun ɔ'a man m'an wu. ¹⁰ Mala'n m'ɔ man be nyan ngɔan'n, mɔn die, ewue yê ɔ man m'an nyan yí ɔ. ¹¹ ɔ sanlɔn ke, ete'n nanndɔ mala nun asu ɔ'a hyɔ mɔn ɔ'a laka mɔn ɔ'a hun mɔn.

¹² Nan mala'n muonun ti nwannzan-nwannzan, nun ejɔle'n kɔsu ti nwannzan-nwannzan, ɔ ti sese ese ɔ ti kpa. ¹³ Like m'ɔ ti kpa'n, asu ɔ kwalaa ke ɔ man mɔn nyan ewue ɔ? Cɛɛ! Nan se m'an nyan ewue a, anin ɔ fi ete'n. Afi ete nun a yí yí nwɔn ɔ'a man b'a nwun ke ɔ kpɔn ti yí'n kpa bɔkɔɔ. Yí ti yê ɔ'a nanndi like'n m'ɔ ti kpa nun asu ɔ'a man m'an nyan ewue ɔ. Anin ke ɔ kpɔnlin yɔli mɔ ete'n nanndi mala nun asu ɔ'a hele yí nwɔn ke ɔ ti ete sakpa nun anin.

¹⁴ Ehi, ye sɔ ke mala'n ti Wawe nun like. Nan mɔn die, n di kulo sɔanlan, b'a tɔnɔn mɔn ke kanga b'a man ete'n. ¹⁵ ɔ sanlɔn ke like muonun mɔ mɔn yɔ'n, mɔn nnwun man nun. Like mɔ mɔn kulo ke mɔn yɔ'n, mɔn nyɔ man, nan mɔ mɔn ngulo man'n, yê mɔn yɔ ɔ. ¹⁶ Nan se mɔn yɔ like mɔ mɔn ngulo man nun an, anin mɔn nwun yí ke mala'n ti kpa. ¹⁷ Mɔn nwun yí ke nán mɔn nyunnunfuu yê mɔn yɔ like sɔ nun ɔ, nan ete'n m'ɔ wɔ mɔn nun nun ɔ. ¹⁸ Afi mɔn nwun yí fɔ́n ke mɔn sɔanlan baka baa'n muonun anin, nyɔlie m'ɔ ti kpa fíí nnɔn man nun. Mɔn kulo ke mɔn yɔ nyɔlie m'ɔ ti kpa, nan kɔsu mɔn nnyan man anwɔnsele mɔn nyɔ man. ¹⁹ ɔ sanlɔn ke, nyɔlie kpa'n mɔ mɔn kulo ke mɔn yɔ'n, mɔn nyɔ man. Nan ete'n mɔ mɔn ngulo man'n yê mɔn yɔ ɔ. ²⁰ Se mɔn yɔ like mɔ mɔn ngulo man nun an, anin nán mɔn muonun yê mɔn yɔ ɔ, nan ete'n m'ɔ wɔ mɔn nun nun ɔ.

²¹ ɔ man m'an sie yí nzɔle ke cian biala mɔ mɔn kulo ke mɔn yɔ nyɔlie kpa'n, anin ete nun a cɔci mɔn. ²² Mɔn kunnun elɔ a, mɔn di Nyanmian mala nun anwɔn fe. ²³ Nan kɔsu mɔn nian mɔn nwɔn an, mɔn nwun yí ke mala kɔn bieku nɔn m'ɔ wɔ mɔn ti anun'n be juju. Mala sɔ nun a man m'an kaci ete'n m'ɔ wɔ mɔn nun'n kanga. ²⁴ N di alɔbabɔve o! Nwan yê ɔ 'de mɔn fi anwɔnnaan ehi m'ɔ le cɔn mɔn kɔ ewue nun nun asa nun ɔ? ²⁵ Nan yê Mɔn Zozi Kilisi adawɔlɔman, ye 'da Nyanmian asi!

Afi, se mɔn nian mɔn ajɔnlɔn nun anin an, anin n di Nyanmian mala'n kanga. Nan kɔsu anwɔnnaan nun anin an, anin ndi ete'n mala'n kanga.

8

Nyanmian Wawe'n wɔ emɔ anun

¹ Ehi ka ati, kɔkaala die, fɔɔ ebue mɔ man sɔanlan wu'n nnɔn man ebele fíí kón mman man bé mɔ be nun Zozi Kilisi b'a yɔ kɔn'n. ² ɔ sanlɔn ke, kɔn ejɔle'n mɔ mɔn nɔn Kilisi Zozi y'a yɔ'n dunman nun, Wawe Nwannzan-nwannzan'n m'ɔ man ngɔan m'ɔ sie mɔn'n, ɔ'a man mɔn nɔn ete'n mala'n nɔn ewue yê afian

a ti. ³ Anwōnnaan'n betē'e'n m'ō tī nūn ati, mō mala nūn a ngwala man yī yō'n, Nyanmian Kpili a yō. Ō man ete sō'n dunman nūn, Nyanmian sōanlūn yī Wa'n m'ō kacili yī nwōn kulo sōanlan'n ō walī wulī ō tuli ete'n. Nyanmian a yō yī sō, ō'a man ewue'n m'ō di ke sōanlan wu nūn a hun yī Wa Zozi. ⁴ Ō'a man yē mō yē tī man wō ete anwōnnaan nūn'n, nan yē tī wō Nyanmian Wawē nūn'n, yē bō bala sēsē kpa bōkōō kē mala'n kele'n.

⁵ Menian mō bē tī wō ete anwōnnaan nūn'n, ninngē'n mō ete anwōnnaan'n kulo'n yē bē kpōndē ō. Nan bē kōsō mō bē tī wō Wawē nūn'n, ninngē mō Wawē'n kulo'n yē bē kpōndē ō. ⁶ Sē yē kpōndē ninngē mō ete anwōnnaan'n kulo a, yē 'nyan ewue. Nan sē yē kpōndē ninngē mō Wawē'n kulo a, yē 'nyan ngwan nūn albaciē. ⁷ Afī bē mō bē kpōndē ninngē mō ete anwōnnaan kulo'n, bē kpō Nyanmian, bē nni man yī mala nūn asō. Bē ngwala man sō di bōbō. ⁸ Bē mō bē tī wō ete anwōnnaan nūn'n, bē nyōliē'n-mō nzō man Nyanmian anyūn.

⁹ Nan emō diē, emō tī man wō ete anwōnnaan nūn, nan emō tī wō Wawē nūn. Ō sanlūn kē Nyanmian Wawē'n wō emō anūn. Nan sōanlan mō Kilisi Wawē'n nūn man yī nūn'n, anūn sōanlan sō'n tī man Kilisi diē. ¹⁰ Sē Kilisi wō emō anūn, ō tī ananhāle kē ete'n dunman nūn, anwōnnaan'n 'wu, nan kōsō, Wawē'n mō wō emō anūn'n man emō le ngwan. Ō sanlūn kē, Nyanmian anyūnnūn an, emō a kaci sēsēfūē. ¹¹ Sē Nyanmian m'ō manlūn Zozi fi ewue nūn tinngeli'n Wawē'n wō emō anūn an, ō 'nanndī yī Wawē m'ō wō emō anūn nūn asō, ō 'man emō anwōnnaan'n m'ō wu'n cūn kē ō manlūn Kilisi fi ewue nūn tinngeli'n.

¹² Yī sō ati, anianman-mō, ete anwōnnaan'n kalē fīi kōn nūn man yē sō nān y'a tanlan y'a yō like m'ō kulo ō. ¹³ Ō sanlūn kē, sē emō tanlan bē yō like mō ete anwōnnaan'n kulo a, emō 'wu. Nan sē emō man Wawē'n di ninngē mō ete anwōnnaan'n kulo nūn asō kunnūnmūn an, emō 'nyan ngwan. ¹⁴ Ō sanlūn kē, bē kwalaa mō bē nanndī atūn'n mō Nyanmian Wawē'n kele nūn asō'n, bē tī Nyanmian amma. ¹⁵ Nyanmian Wawē'n mō ō'a fa ō'a man emō'n, ō 'man emō ngaci man nganga nān esulo a han emō kōn. Nan Wawē sō nūn a man emō a kaci Nyanmian amma. Yī yē ō man yē kwalaa yē kan kē: "Aba!" yī bu y'ō le kē "Mīn Si". ¹⁶ Nyanmian Wawē'n muonun kan yī yē kunnūn ēlō kē yē tī Nyanmian amma. ¹⁷ Kēmō yē tī Nyanmian amma'n, ninngē mō ō 'fa sie Kilisi ajā'n, ō 'man yē nūn Kilisi ce yē kōsō yē nyan bie. Ō sanlūn kē sē yē nūn yī di ajā a, yē nūn yī nwun amannūnhūnnūn, nān y'a tanlan yī anūnminnyanmōn nūn anūn ō.

Anunminnyanmōn'n m'ō lē ba'n

¹⁸ Ehī, amannūnhūnnūn'n mō yē lē nwun yī mele ehī anūn'n, mūn de mūn di kē ō nūn anūnminnyanmōn'n mō Nyanmian lē ba wula yē'n nze man. ¹⁹ Ō man mān bōndūn'n lē si abōtale ō nwōndē cian mō Nyanmian 'ba man yī mma'n-mō fite anūnminnyanmōn nūn anūn'n. ²⁰ Ō sanlūn kē ninngē'n mō Nyanmian bōlī'n, yī kwalaa a yō mgbān-mgbān. Mgbān sō'n, ō fi man bē muonun, nan Nyanmian yē ō'a yō yī sō ō. Kōsō yī biala, bē lē anyūndasōē. ²¹ Afī, cian bie dede Nyanmian 'ba lē mān'n fi funmīn'n m'ō lē sēcī yī nūn asa nūn. Ō 'man ō nyan yī tī maan yī mma'n-mō anūnminnyanmōn'n kan yī bie. ²² Nan kīkaala diē, yē sī yī fōōn kē mān'n kwalaa lē kpīnlūn, esē ō lē fē kē balasua mō ō'a fō awōle sō ō. ²³ Nān kē mān nūn angūnmūn ala ō, nan yē muonun mō Nyanmian a fa yī Wawē nūn a man yē kē acēdiē m'ō li mō'a'n, yē lē kpīnlūn yē kunnūn. Yē lē nwōndē mele mō Nyanmian 'fa yē yō yī mma ō de yē tī kpa bōkōō'n. ²⁴ Y'a nyan yē tī līlī, nan yī kpa bōkōō'n tē wō yē nyūnnūn, ō tī anyūndasōē like. Anyūndasōē like mō bē nyūn tua yī'n, ō tī man anyūndasōē like kōn. Like mō bē nwun yī'n, asō ō tī

anyindasv̄e like ɔ? ²⁵ Nan se ye le anyindasv̄e w̄o like'n m̄o ye nnwun man yí n̄un anw̄on an, anun ye le si abutale ye n̄w̄onnde.

²⁶ Ye le man anw̄onsele f̄íí, nan Wawe Nwanzan-nwanzan'n yê ɔ buka ye ɔ. ɔ sanl̄n ke, ye nzi man like m'ɔ fata ye m̄o ye bisa w̄o ye as̄onun eȳole n̄un anun ɔ. Nan Wawe Nwanzan-nwanzan'n muonun yê ɔ ȳo yê ti as̄onun ye n̄un ɔ man ye ɔ. ²⁷ Yê Nyanmian m'ɔ si yê ah̄onl̄n n̄un anun ej̄ole'n kwal̄aatin'n, ɔ si like m̄o Wawe'n le bisa ɔ. ɔ sanl̄n ke Wawe'n sele man menian m̄o be ti Nyanmian di'e'n, ke Nyanmian muonun kulo yí'n.

²⁸ Nan ye si ke bé m̄o Nyanmian nyihye n̄un anun, ɔ'a fele be yí n̄w̄on, m̄o be kulo yí'n, yí kwal̄aa m̄o Nyanmian k̄o ȳo'n, ɔ ti kpa man bé. ²⁹ ɔ sanl̄n ke, menian m̄o Nyanmian lili m̄va hulol̄i bé'n, ɔ lili m̄va ɔ ȳol̄i aj̄onl̄n ke ɔ 'man be kaci ke yí Wa'n. Anun yí Wa'n kaci bamuan baa anianman d̄ōon afian. ³⁰ Menian m̄o yí ti ɔ ȳol̄i aj̄onl̄n s̄o'n, ɔ'a fele be yí n̄w̄on. Bé m̄o ɔ'a fele bé yí n̄w̄on'n, ɔ'a man b'a kaci sesefov̄e w̄o yí nyunnun. Bé m̄o ɔ'a man b'a kaci sesefov̄e w̄o yí nyunnun'n, ese k̄os̄v̄ ɔ'a wula bé anunminnyanm̄on.

Nyanmian ehulo'n ti kpili

³¹ Se ɔ ti s̄o a, anun nzu ej̄ole die biegun yê ye 'kan ɔ? Se Nyanmian w̄o yê afan an, nwan yê ɔ kwal̄aa yê like ȳo ɔ? ³² Nyanmian a nva man yí muonun yí Wa n̄un a nȳo man ab̄ole, nan ɔ'a yí yí ɔ'a man w̄o yê kwal̄aa yê dunman n̄un. ɔ k̄o ȳo se m̄o nḡo fa man ninnḡe kwal̄aa nḡo buka yí Wa n̄un as̄v̄ nḡo man man yê ɔ? ³³ Menian m̄o Nyanmian muonun a fele bé yí n̄w̄on'n, nwan yê ɔ 'tun bé es̄van ɔ? S̄vanlan f̄íí. ɔ sanl̄n ke Nyanmian nwan be di bi. ³⁴ Anun nwan yê ɔ 'kan ke be di f̄uɔ ɔ? S̄vanlan f̄íí. ɔ sanl̄n ke Zozi Kilisi a wu. Ese ɔ fi ewue n̄un ɔ'a tinnḡe. ɔ ti Nyanmian fama sv̄ ɔ sele man yê. ³⁵ Ehulo m̄o Kilisi kulo yé'n, nwan s̄vanlan die b̄ob̄o yê ɔ kwal̄aa ti yê afian ɔ? Yal̄e anaan, alvab̄o anaan, ahul̄bwa anaan, eh̄oe anaan, ehian anaan, like esulo anaan ewue? ³⁶ Eh̄ele Ej̄ole'n le kan ke: *W̄o dunman n̄un ati, cian biala ke ewue tva yê n̄un anun. Be ȳo yê ke mm̄va m̄o be le k̄o a hun bé ɔ.* ³⁷ Nan k̄os̄v̄ eh̄uka kwal̄aa anun, Zozi m'ɔ kulo yé'n dunman n̄un, ye di kunnunmun m'ɔ tala sv̄. ³⁸ Afi mun de m̄in di sakpa ke, ehulo'n m̄o Nyanmian a hulo ye'n, like f̄íí nḡwala nd̄i man yê afian. Nán ewue ɔ, nán nḡvan ɔ, nán nyanmians̄v̄ mm̄of̄v̄e'n-m̄o anaan anwunno el̄o tunmin ngacile mm̄iekun-m̄o ɔ, nán ene mele n̄un ɔ, nán mele'n m'ɔ le ba a'n k̄os̄v̄ ɔ, ³⁹ nán anwunno el̄o ninnḡe'n-m̄o ɔ, nán as̄i ewa di'e'n-m̄o ɔ, nán like f̄íí m̄o Nyanmian a b̄o n̄un ɔ. ɔ sanl̄n ke, ehulo'n m̄o Nyanmian a hulo yê w̄o yê Mun Kilisi Zozi dunman n̄un'n, like f̄íí nḡwala nd̄i man yê afian.

9

Izalaye ej̄ole'n

¹ Eh̄uka ati, ej̄ole'n m̄o m̄in 'ba han'n ti ananh̄ole, m̄in nni man ato. ɔ sanl̄n ke n di Kilisi die yê Wawe Nwanzan-nwanzan'n man m̄in nwan yí m̄in ti anun ke ej̄ole'n ti ananh̄ole. ² Ej̄ole s̄o'n y'ɔ le ke cian daa, alvab̄o kpili kpa n̄un yal̄e kan m̄in. ³ ɔ sanl̄n ke, m̄in nianman'n-m̄o m̄o m̄in n̄on bé ye ti an̄ie k̄on'n, bé kpa eȳole dunman n̄un, se b̄ob̄o Nyanmian b̄o m̄in sasan m̄in n̄on Kilisi yê afian ti a, m̄in kulo. ⁴ Afi be ti yê nan Zvak̄ob̄v̄ m̄o be fele yí Izalaye n̄un ab̄os̄v̄ menian. Nyanmian Kpili a fa bé a ȳo yí mma, ɔ n̄on bé y'ɔ ti ɔ. ɔ n̄on bé a hyihye nyihye, ɔ'a man bé mala, ɔ'a hele bé ke be kp̄in be s̄o yí'n, ese ɔ'a b̄o bé an̄oh̄uba. ⁵ Zuf̄v̄'n-m̄o anan-m̄o: Abalaham̄v̄n n̄on Izaki n̄on Zvak̄ob̄v̄ ye be woli bé ɔ. Kilisi m'ɔ kacili yí n̄w̄on kulo s̄vanlan be woli yí, m'ɔ ti Nyanmian m'ɔ tala like biala'n, ɔ n̄on bé be ti an̄ie k̄on. Nyila hán Nyanmian cian daa. Am̄in.

6 Nán ke mīn kan sɔ mīn kele ke ejɔlɛ'n mɔ Nyanmian hanlɪn nɪn a mgbɪn man sɔ ɔ. Afɪ Izalayɛ abʊsʊ menian'n-mɔ, nán bɛ kwalaa yɛ bɛ tɪ Izalayɛ amma kpa ɔ. 7 Yɛ yɛ nan Abalahamɔn abʊsʊ menian'n-mɔ, nán bɛ kwalaa yɛ bɛ tɪ yɪ mma kpa ɔ. ɔ sanlɪn ke Nyanmian Kpili selɪ Abalahamɔn ke: *Izakɪ asɔ yɛ mɪn 'sɪn maan ɛ di ata* ɔ. 8 Yɪ bʊ y'ɔ ke nán menian mɔ b'a wɔ bɛ anwɔnnaan sʊ awɔlɛ'n yɛ bɛ tɪ Nyanmian amma ɔ. Nan bɛ mɔ Nyanmian Kpili anɔhʊba'n m'ɔ bɔlɪ nɪn anun yɛ b'a wɔ bɛ'n, Abalahamɔn abʊsʊ menian kpa'n-mɔ anun. 9 ɔ sanlɪn ke Nyanmian Kpili anɔhʊba'n m'ɔ bɔlɪ'n y'ɔ le ke: *Mɛlɛ ke ehuka ju a, mɪn 'sa mɪn ba. Mɪn sa mɪn ba a, wɔ yɪ Sala 'ba wɔ baa belenzua kɔn*.

10 ɛ 'nwun nvadɔhɔn kɔn biekun. Anun yɛ nan Izakɪ nɔn Elebeka le mma mmelenzua nnyuan. 11 Anun bɔbɔ bɛ wɔlɪ man mma sɔ'n-mɔ nán b'a bɔ bala kpa anaan bala ɛtɛ'n, ɛsɛ ke ɔ kɔ yɔ nán menian'n-mɔ a nwun ke nán nyɔlɛ'n-mɔ anwɔn yɛ Nyanmian nɪan fɛlɛ bɛ yɪ nwɔn'n, nan yɪ muonun y'ɔ fɛlɛ menian'n-mɔ m'ɔ kulo bɛ nɪn ɔ. 12 Ehuka ati, Nyanmian kɔ han kɔ hele Elebeka ke: *Wɔ mma nnyuan'n, nunhan kaan'n 'ba sie kpain'n*. 13 Ehɛle Ejɔlɛ le kele ke: *M'an hulo Zvakɔbʊ m'an yaci Ezayu*.

14 Anun nzu ejɔlɛ dɪɛ yɛ yɛ 'kan ɔ? Asʊ yɛ 'kan ke Nyanmian tɪ man sese ɔ? Cɛcɛ! 15 ɔ sanlɪn ke Nyanmian hanlɪn helelɪ Moyizɪ ke: *Sʊanlan mɔ mɪn kulo ke mɪn nwun yɪ nwɔn anwunnvoe'n, mɪn 'nwun yɪ nwɔn anwunnvoe sakpa!* 16 Nan ehɪ, ɔ fi man sʊanlan muonun anaan yɪ tunmin'n, nan ɔ fi Nyanmian muonun m'ɔ nwun sʊanlan anwɔn anwunnvoe'n. 17 Ehɛle Ejɔlɛ nɪn anun, Nyanmian lɛ kan kele Ezipiti belemgbɪn'n ke: *Mɪn kulo ke mɪn fa wɔ mɪn kele mɪn tunmin'n mɔ n ne yɪ'n mɪn man mɔn mɔn'n kwalaa nwun mɪn dunman'n, yɪ tɪ yɛ'n zieh wɔ belemgbɪn ɔ*. 18 Yɪ tɪ, sʊanlan mɔ Nyanmian kulo ke ɔ nwun yɪ nwɔn anwunnvoe'n yɛ ɔ nwun yɪ nwɔn anwunnvoe ɔ. Yɛ sʊanlan kɔsʊ m'ɔ kulo ke ɔ kete yɪ ahɔnlɪn'n yɛ ɔ kete yɪ ɔ.

Nyanmian sɪkpe'n nɔn yɪ anwunnvoe'n

19 Nan afɪ sʊanlan bie 'ba bisa mɪn ke: “Sɛ ɔ tɪ sɔ a, anun nzuke ati yɛ sɛ menian'n-mɔ yɔ ɛtɛ a, Nyanmian tua bɛ yɪ nwɔn kalɛ ɔ? Yɛ like mɔ Nyanmian kulo ke ɔ y'ɔ'n, nwan sʊanlan dɪɛ yɛ ɔ kwalaa ɔ totua yɪ atn ɔ?” 20 ɔ dasannin, ɛ tɪ wɔ dɪɛ sɛ mɔ Nyanmian kan ejɔlɛ a, ɛ kwalaa su yɪ akpɔlɔwɔa ɔ? Talie'n mɔ bɛ le afá b'a nwɔn'n, asʊ ɔ kwalaa ɔ se sʊanlan'n mɔ ɔ'a nwɔn yɪ'n ke: “Nzuke ati yɛ a nwɔn mɪn sʊa ɔ?” 21 Sʊanlan'n m'ɔ nwɔn ninngɛ'n, like biala m'ɔ kulo ke ɔ nwɔn'n y'ɔ fa afá'n nwɔn ɔ. ɔ kwalaa ke ɔ fa afá kɔnmgbá sɔ'n ɔ nwɔn ninngɛ mgbakpa mɔ bɛ nwɔn cian ɔ nɔn m'ɔ tɪ asɪ asɪ dɪɛ.

22 Ehɪ sɛ Nyanmian kulo ke ɔ yɪ yɪ sɪkpe'n kele ɔ man bɛ nwun yɪ tunmin'n m'ɔ le yɪ nɪn an, yɛ 'kan nzu ejɔlɛ? Afɪ bɛ mɔ yɪ sɪkpe nɪn a hyɪ bɛ m'ɔ dɪ mɔ bɛ wu'n, ɔ'a sɪ bɛ nwɔn abɔtalɛ kpa. 23 ɔ'a yɔ yɪ sɔ kɔsʊ ɔ'a hele yɛ ke yɪ anunminnyanmɔn'n tɪ anyanbɛnwɔn kpili kpa man yɛ mɔ ɔ'a nwun yɛ nwɔn anwunnvoe'n. ɔ sanlɪn ke ɔ sesielɪ yɛ daba daba ke yɛ tánlan yɪ anunminnyanmɔn sɔ nɪn anun. 24 Ehuka ati, yɛ tɪ menian mɔ Nyanmian a fɛlɛ yɛ yɪ nwɔn ɔ. Nán ke yɛ Zufu'n-mɔ anun angɔnmɪn ala yɛ Nyanmian a fɛlɛ yɛ yɪ nwɔn ɔ, nan menian bʊ nga'n-mɔ kɔsʊ wɔ nɪn bie. 25 Ejɔlɛ sɔ'n yɛ Nyanmian hanlɪn wɔ kpɔmanfɔɛ Oze kalata nɪn anun ɔ. Yɪ nwan:

*Menian mɔ bɛ tɪ man mɪn menian'n,
mɪn 'ba fɛlɛ bɛ mɪn menian.*

*Mɔn mɔ m'an ngulo man yɪ'n,
mɪn 'ba fɛlɛ yɪ mɪn ehulo mɔn.*

26 Yɛ lika kɔsʊ mɔ bɛ selɪ bɛ ke:

'Էմօ տի ման մին մենիան'ն,
 ԷբեԼե մենիան'ն-մօ, Բե 'ba fելե Բե
 'Tiasifvե Nyanmian amma.'

²⁷ Kրօմանֆօւե Eзayi kօսօ Լե կան Izalaye amma'ն-մօ anwօն ԷյօԼե Կե:
 Տե Izalaye amma'ն-մօ svn dede
 Բե yօ Կե jenvie nun anwan anyօvan'ն ԲօԲօ a,
 menian kaan bie sva ala yե Բե 'nyan ngօvan օ.

²⁸ Չ sanln Կե like մօ Nyanmian Kpili nwan
 օ 'yօ yի asie nun asօ'ն,
 օ 'yօ yի nde-nde kpa ԲօԿօօ.

²⁹ Էսե Կե Eзayi konmgbա'ն lili mօva hanln yի daba'ն, yի nwan:
 Տե Tunminֆօւե Nyanmian Kpili
 a nyaci man yե Բօսօ kaan an,
 ahan yե kualaa yե kօսօ yե Բօսօ ԲօԼի Կե
 Sodօmօն amma'ն-մօ,
 ahan yե kualaa yե kacili Կե
 Gomօօ amma'ն-մօ.

³⁰ Anun nzuke ԷյօԼե yե ye 'kan օ? Mօ ye 'kan'ն y'օ Լե Կե menian մօ Բե տի ման
 Zufu, մօ daba Բե nzi man Կե Բե kpin Բե yօ sese wօ Nyanmian anyunnun'ն,
 Բե dedi nun a man Բ'a yօ sese wօ Nyanmian anyunnun. ³¹ Nan kօսօ Izalaye
 amma'ն-մօ muonun մօ Բե Լե kponnde mala kօn m'օ kuala Կե օ man Բե yօ sese
 wօ Nyanmian anyunnun'ն, Բ'a nnyan man mala sօ'ն. ³² Anun nzuke ati օ?
 Չ sanln Կե Բե mgbօnnԷ man Կե Բե nyan dedi nան Բ'a yօ sese wօ Nyanmian
 anyunnun. Բե kulo Կե Բե di junman kpa dede Բե man Nyanmian bu Բե sese.
 Բ'a man Բե ja a kpula ԷԲօւե'ն m'օ man menian'ն-մօ fin asի'ն. ³³ ԷԲօւե sօ'ն y'օ Լե
 Zozի. ԷհեԼե ԷյօԼե'ն կան yի nwօն ԷյօԼե Կե:

Էմօ nian, mun fa ԷԲօւե kօn
 mun sie Sion ԷԲեԼե,
 օ man sօanlan aja kpula.
 Չ տի ԷԲտա m'օ man sօanlan fin asի օ.
 Nan sօanlan m'օ Կօ Լե yի Կօ Լի'ն,
 anyunnunguasie ngan man yի Լե.

10

¹ Anianman-մօ, like մօ mun kponnde sele kpa, մօ yի տի ման sele Nyanmian
 nun man Izalaye amma'ն-մօ'ն y'օ Լե Կե Nyanmian ման Բե kualaa Բե nyան
 ngօvan. ² Mun di Բե nwօն adanzie Կե Բե Լե anwօnnԷԼե kpa wօ Nyanmian
 junman nun elie nun anun. Nan kօսօ anwօnnԷԼե sօ'ն, Բե nzi man yի nwօն
 ngeԼե. ³ Բե nzi man Կե Nyanmian kpin yօ maan menian'ն-մօ yօ sese wօ yի
 nyunnun'ն. Բե muonun Բե kpe Բե atun Բե kponnde sese ԷյօԼե'ն. ⁴ Nan kօսօ
 Kilisi a a օ'a yօ like kualaa մօ Moyizi mala'ն keԼե'ն. Չ man Բե kualaa մօ Բե de
 yի Բե di'ն yօ sese wօ Nyanmian anyunnun.

⁵ Էհի sese ԷյօԼե'ն մօ mala'ն man sօanlan yօ'ն, Moyizi hanln yի nwօն ԷյօԼե Կե:
 Sօanlan biala m'օ Կօ Լի mala nun asօ'ն, օ 'nyan ngօvan. ⁶ Nan Է 'nwօն sese ԷյօԼե'ն
 մօ dedi'ն kօսօ man sօanlan yօ wօ Nyanmian anyunnun nun anwօն ԷյօԼե die'ն.
 Բե nwan: N'Է kan yի wօ wօ տի anun Կե: "Nwan yե օ 'fօ nyanmiansօ ԷԼօ օ?" (Yի Բօ y'օ
 Լե Կե: nwan yե օ 'man Kilisi ju asի օ?) ⁷ Էսե n'Է kan Կե: "Nwan yե օ 'ju Բօնza nun
 anun ԷԼօ օ?" (Yի Բօ y'օ Լե Կե nwan yե օ man Kilisi fi ewue nun tinnge օ?) ⁸ ԷհեԼե
 ԷյօԼե'ն nwan nze? Yի nwan: ԷյօԼե'ն wօ wօ nwօն ԷԲեԼե ala, օ wօ wօ nwan, Էսե օ wօ wօ
 տի anun. ԷյօԼե sօ'ն y'օ Լե dedi ԷյօԼե'ն մօ ye kan ye keԼե menian'ն-մօ. ⁹ Տե Է կpacի
 nun Է կան yի menian'ն-մօ kualaa anyunnun Կե: "Kilisi տի yե Mun," Էսե Է Է de

di wó ahonlin nun anun ke Nyanmian man o fi ewue nun o'a tinnge a, e 'nyan ngvan. ¹⁰ O sanlin ke se e de di wó ahonlin nun anun an ye Nyanmian Kpili man e yo sese o. Ese se e kan ke Kilisi ti wó Min an, Nyanmian 'man e nyan ngvan. ¹¹ Afi Ehele Ejole'n nwan: *Svanlan biala m'o ko le yi ko li'n, anyunnunguasie ngan man yi lé.* ¹² Ehika ati, mgbaci mgbacie fi kón nnon man Zufu'n-mo non bé mo be ti man Zufu nun afian. O sanlin ke bé kwalaa, bé Min'n ti kon. Yi ye o yila bé kwalaa mo be sun be fele yi nun asu o. ¹³ Afi Ehele Ejole'n nwan: *Svanlan biala m'o ko sun ko fele ye Min'n, o 'nyan ngvan.*

¹⁴ Anin o 'yo se nan b'a sun b'a fele svanlan'n mo b'a nne man yi b'a nni man'n? Ese o 'yo se nan b'a le yi b'a li, mo b'a ngan man yi nwon ejole b'a ngele man bé'n? Ye se svanlan a ngan man yi nwon ejole a ngele man bé a, o 'yo se nan b'a ti? ¹⁵ Se b'a nyi man ejole so nun anwon menian an, o 'yo se nan b'a han? Ehele Ejole'n nwan: *E nwun bé mo be kan Ejolekpa'n ke be le ba a, anin o yo enyinnun.*

¹⁶ Nan kusv, bé kwalaa b'a nne man Ejolekpa'n b'a nni man. Ehika ati ye Ezayi hanlin ke: *Ye Min, Ejolekpa'n mo ye bali ye heleli menian'n-mo'n, nwan yo' leli lili o?* ¹⁷ Ehika ati, Nyanmian Anvan Ejole nun etie yo' man be nyan dedi o. Ejole so'n kusv yo' le Kilisi Anvan Ejole'n.

¹⁸ Nan mun bisa ke: "Asu b'a ndi man Ejolekpa so nun o?" Be tili yi kpa! O sanlin ke Ehele Ejole'n le kan ke:

*Be tili bé mo be bo Ejolekpa nun anin
asie'n lika kvalaatin.
Bé nwan ejole nun a fa
mân'n lika kvalaatin.*

¹⁹ Mun bisa bieku ke: "Asu Izalaye amma'n-mo a ndi man o?" Be tili. Afi Moyizi lili moa hanlin ke Nyanmian nwan:

*Mân mo emo mmu man bé like fi'n,
mîn 'ba man emo fa bé nwon ekpo.
Bé mo emo bu bé ke be nzi man ngele'n,
mîn 'ba man emo anyin bvlv bé nwon.*

²⁰ Ezayi kusv nyanlin anwonsele hanlin ke Nyanmian nwan:

*Menian mo be le mgbonnde man mîn'n,
bé ye b'a nwun mîn o.
Bé mo b'a mgbonnde man like fi mîn elo'n,
bé ye m'an yi mîn nwon m'an hele bé o.*

²¹ Nan Izalaye amma'n-mo die, e 'nwun bé nwon ejole m'o hanlin'n. Yi nwan:

*Cian daa mîn tetele mîn sa nun
mîn man mân kon.
Mân so'n ti anzvselefoe
non menian mo be kpali
mîn nwan ejole nun abv mân.*

11

Nyanmian yacili man Izalaye amaa'n-mo tili man

¹ Nan afi mun bisa ke: "Asu Nyanmian Kpili a yaci yi menian'n-mo a tu o?" Cece! O sanlin ke mîn boba muonun n di Izalaye svanlan. N di Abalahamun abov svanlan. N vi Bunnzvamun abusuan nun anun. ² Menian mo Nyanmian lili moa o fali bé'n, o yacili man bé tili man. Emó si ke Ehele Ejole nun anun, kpomanfoe Eli le kan Izalaye amma'n-mo anwon ejole o kele Nyanmian ke: ³ *Ye Min, b'a hun wó mgbomanfoe'n-mo kvalaatin. B'a bubu wó afolie mvcia'n-mo. O'a*

ha mín ngovmmin cein. Eսe be le kponnde mín kovs be kun mín. ⁴ Nan mօ Eli hanlun so'n, nzu mmua die ye Nyanmian bualı yı օ? Nyanmian nwan: *M'an kpa mín menian akpu nsu man ste. B'e die, b'a ngvto man Baalı anyunnun fiı b'a nzu man yi* ⁵ Ene mele ehi anun kovs, ke օ ti yı nun ala anun. Menian kaan'n mօ Nyanmian a nwun be nwօn anwunnvoe օ'a yı b'e'n, be wօ ebete. ⁶ Nán ke junman mօ b'a li ati ye Nyanmian a yı b'e օ. Nan anwunnvoe ye Nyanmian a nwun b'e օ. Se օ ti man sօ a, ahan be ngan man ke Nyanmian a nwun b'e nwօn anwunnvoe.

⁷ Nan se օ ti sօ a, anun nzu ejօle die ye ye 'kan օ? Like mօ Izalaye menian'n-mօ le kponnde'n, b'a nnyan man yı. Nan menian mօ Nyanmian falı b'e nun ala ye be nyanlın yı օ. B'e bu nga'n, be ngwala be ndı man ejօle bu, b'a solv. ⁸ Ke Eहेle Ejօle'n kele'n, yı nwan:

Nyanmian a man b'a solv.

Չ'a man b'e nyın a sin

eսe օ'a man b'e nzu a ti dede

օ'a ju ene.

⁹ Belemgbin *Davidi kovs nwan:

*Man b'e fetı alıe fe'n mօ be di'n
káci ngaa, օ káci dada օ hyı b'e,
օ mán be tօ ası nán be pínnin b'e.*

¹⁰ *Man b'e nyın'n sín,*

*nán b'a nnyun man ası,
man b'e hólv sv cıan daa.*

B'e mօ be ti man Zufu nun ati ele'n

¹¹ Nan afı mun bisa ke: “Asu Zufu'n-mօ ası etօ mօ b'a tօ'n, be 'ka ebete օ?” Ceee! Nan b'e ası etօ'n mօ b'a tօ'n y'օ man menian bu nga'n-mօ a nyan b'e ti օ. Menian bu nga'n-mօ ati mօ b'a nyan yı'n, օ man Zufu'n-mօ a fa b'e nwօn ekpօ.

¹² Se Zufu'n-mօ ası mօ b'a tօ nun a man mán nun anyan yı nwօn, ese se Zufu'n-mօ ası ebօ nun a man b'e mօ be ti man Zufu nun a nyan b'e nwօn an, b'e ejasue die mօ be 'ba jasv kpa bօkօօ'n, օ ti man nzemunde!

Olivօ baka nun anwօn anyınnđala'n

¹³ Nan afı sian die, mun kan mun kele emօ mօ be ti man Zufu'n ke b'e mօ be ti man Zufu'n, b'e bօfօe'n y'օ le mín. Yı ti ke n gbın n di yı'n, mun di junman'n mօ mun di nun anwօn fe kpa. ¹⁴ Mun de mun di ke junman so'n mօ mun di'n, օ 'ba wula b'e mօ mun nun b'e ye ti anıe kun nun akpue maan b'e mmie-mօ nyan b'e ti. ¹⁵ Afı se b'e ahanmian esie mօ b'a sie b'e nun a man mán'n nօn Nyanmian b'e afian a se a, se Nyanmian sa fa b'e biekun an, nzu ejօle die ye օ 'ba օ? Չ'yo ke menian mօ be fi ewue nun b'a tinngel!

¹⁶ Se be fa *bele nun alimva kmaal'n mօ be kօ ti'n be yօ falı be tun kpaun be man Nyanmian an, yı bu nga'n kwalaa mօ ka'n kovs ti yı die. Eսe se be fa baka nun abv ndıan'n be man Nyanmian an, yı sa mma'n-mօ kovs ti yı die.

¹⁷ Izalaye amma'n-mօ ti ke *olivօ baka mօ b'a lua mօ b'a kpkpe yı sa mma'n-mօ bie b'a gua օ. Wօ mօ e ti man Zufu'n, e ti ke ebolo olivօ baka mօ b'a kpe yı sa baan'kun b'a sie mօ b'a lua nun asv օ. Sian die, olivօ baka'n mօ b'a lua'n, yı ndıan'n-mօ cօın nızue be man wօ bie. ¹⁸ Eհıka ati, n'e bu wօ nwօn ke e ti kpa tala olivօ baka'n mօ b'a lua nun asa mma'n mօ b'a kpe b'a gua'n. Չ'yo se mօ e kuala ke e tu wօ nwօn օ? Nán wօ ye e le ndıan nun օ, nan ndıan'n lılı ye օ le wօ օ.

¹⁹ Bie sva a, e 'ba han ke: “Nan b'a kpkpe baka nun asa amma so'n-mօ maan m'an fa b'e lika'n.” ²⁰ Se e kan sօ a, օ ti fօն. Չ sanlın ke dedi'n mօ b'a nnyan man yı'n, yı ti ye օ man b'a kpkpe b'e b'a gua օ. Wօ kovs wօ dedi'n mօ a nyan

yí'n, yí ti y'ó man b'a fa wó b'a sie bé búsv nún ó. Nan kúsv nían wó nwón kpa, n'è tu wó nwón! Se é nwun Nyanmian an, sulo yí. ²¹ Ó sanlín kè, se Nyanmian a yaci Zufu'n-mò muonun mò bé ti kè olivú baka'n mò ó'a lua nún ó'a tu a, nán wó mò é ti kè ebolo olivú baka'n yé ó ngó yaci man wó ngó tu man ó.

²² Ehika ati, nwun yí kè Nyanmian ti kpa ese ó yó sí. Ó kpe bé mò b'a tó así nún ati sele. Nan wó díe, ó'a nwun wó nwón anwunnvoe. Nan kúsv, ó fata kè é nún Nyanmian bé tanlan kanlanman. Se ó'a nyó man só a, ó 'kpe wó kúsv ó tu kè baka nún asa baa'n. ²³ Yé se Zufu'n-mò kúsv yaci bé anzósele nún an, bé sa 'kan bé lika daba'n. Ó sanlín kè Nyanmian le tunmin, ó kuala kè ó fa bé ó sie bé lika daba'n biegun. ²⁴ Wó mò é ti man Zufu'n, ebolo olivú baka nún asa baa'n y'ó le wó. B'a kpe wó b'a sie olivú baka'n mò b'a lua nún asa baa nún abúsv. olivú baka só'n mò b'a lua nún asa mma'n-mò y'ó le Zufu'n-mò. Ehika ati, se bé 'fa bé bé sie bé búsv'n biegun an, ó nyó man sí fíí sóa.

Izalayé amma'n-mò 'ba nyan bé ti

²⁵ Ehi, anianman-mò, kè ó kó yó nán emó a mmu man bé nwón bengelefo'e'n, yí ti, min kulo kè min kan ananhóle nvaliè nún ejóle kun min kele emó. Ejóle só'n, y'ó le kè Izalayé amma'n-mò ebue ndí man ejóle kón. Bé ndí man ejóle dede ó 'ju mele mò bé mò bé ti man Zufu'n kualaatin kó nyan bé ti'n. ²⁶ Kè Izalayé amma'n-mò kualaatin 'kpín nyan bé ti nún anún. Ó sanlín kè Ehele Ejóle'n nwan:

*Ngvandefvè'n fí *Sivn ó 'ba a.*

Zvakòbv abúsv menian'n-mò nyóle'n

mó ó nzó man Nyanmian anyin'n,

ó 'ba nunnun yí kvalaa abúsv.

²⁷ *Méle mó min 'ba fa bé éte'n-mò*

min ce bé'n,

nyihye mó min nún bé ye 'hyihye nún anún.

²⁸ Ejólekpa'n mò Zufu'n-mò a nne a nni man'n, se ye le nían yí kpa a, ye nwun yí kè emó kpa eyóle dunman nún, Nyanmian a kaci bé kpófoe. Nan kúsv se ye le nían menian mò Nyanmian a yí bé nún an, anún bé ti menian mò bé nan-mò dunman nún, Nyanmian kulo bé. ²⁹ Ó sanlín kè Nyanmian díe, like m'ó kó fa kó man sóanlan'n, anún ó'a fa ó'a man. Yé menian m'ó kó fele bé yí nwón'n, ó ngaci man yí nzin ó nzi man bé. ³⁰ Daba, emó anyin a nzó man Nyanmian. Nan sian díe, Nyanmian a nwun emó anwón anwunnvoe. Afí Zufu'n-mò anyin a nzó man yí. ³¹ Kíkaala, bé nyn m'ó nzó man Nyanmian nún a man ó'a nwun emó anwón anwunnvoe. Nan ó 'ba nwun bé kúsv bé nwón anwunnvoe. ³² Kíkaala bé nyn m'ó nzó man Nyanmian nún a man menian'n-mò kvalaa a yó anzósele mma, nán ó'a nwun bé kvalaa bé nwón anwunnvoe.

Nyanmian ti kpili sakpa

³³ Nyanmian anyanbenwón'n ti kpili o! Yí ngele nún yí ninnge'n m'ó sí nún abú hólí! Nyanmian ajónlín m'ó kó fa'n, nwan yé ó kuala ó nwun yí nzin ó? Yí atún m'ó kó kpe'n-mò, nwan yé ó kuala ti yí bú ó? ³⁴ Afí Ehele Ejóle'n le kan kè:

Nwan yé ó sí Nyanmian ajónlín nún ó?

Nwan yé ó kuala ó tu yí fúvó ó?

³⁵ *Nwan yé ó lili móvó ó manlín Nyanmian like*

nán Nyanmian kúsv a man yí bie ó?

³⁶ Ninnge kvalaa fí Nyanmian élv, yí yé ó man ninnge wó mân nún anún ó, yí kvalaa ti yí díe. Anunminnyanmón hán Nyanmian cian daa! Amún.

12

Emo fá bé nwɔn be bó afɔlɛ be mán Nyanmian

¹ Ehika ati, anianman-mɔ, kemɔ Nyanmian a nwun yé nwɔn anwunnvoe sɔa'n, mun 'sele emo mun butu bé ke emo muonun fá bé nwɔn be bó afɔlɛ be mán Nyanmian kpa bɔkɔɔ. Afɔlɛ m'ɔ ti nwannzan-nwannzan m'ɔ sɔ Nyanmian anyin nun anun. Se emo yɔ yí sɔ a, emo asɔnun eyɔle 'yɔ faun. ² Emo nán be nian eyuadi nun anun menian'n-mɔ abalabɔ ete ete'n-mɔ asu be yɔ bie. Nan emo fá bé nwɔn be mán Nyanmian maan ɔ káci emo ajunlun'n kpa bɔkɔɔ. Ebele nun anun yé emo 'ba hɔala be nwun like mɔ Nyanmian kulo ɔ, like m'ɔ ti kpa, like m'ɔ sɔ yí nyun, mɔ ese ɔ ti kanlanman kpa.

³ Anwunnvoe kpili'n mɔ Nyanmian a nwun mín nun ati, mun kan mun kele emo anun kun biala ke n'ɔ bu yí nwɔn kpa sɔnman maan ɔ bu sɔ, nan ɔ yɔ melɛhvandi, ɔ nían yí dedi'n mɔ Nyanmian a fa a man yí nun anwɔn ɔ bú amanmuo m'ɔ se fata'n. ⁴ ɔ sanlin ke sɔanlan baka'n, akpɔle akpɔle dɔɔn wɔ nun. Nan kɔsɔ, nunhan kun biala le yí junman m'ɔ di ɔ. ⁵ Yí kɔnngba nun ala, kannze ye sɔnlin bɔbɔ a, yé kwalaa ye nun Kilisi y'a kaci sɔanlan munmuan kun. Yé kwalaa kɔsɔ y'a yɔ kun ke anwɔnnaan nun akpɔle akpɔle'n-mɔ. ⁶ Nyanmian a hye yé nun kun biala acedie ngacile ngacile. Acedie sɔ'n ti tunmin mɔ ye fa ye di Nyanmian junman'n. Sɔanlan mɔ Nyanmian kɔ fa ejɔle kɔ wula yí nuan ke ɔ hán'n, ɔ nían yí dedi nun anwɔn ɔ hán. ⁷ Sɔanlan mɔ Nyanmian kɔ man yí esɔe acedie ke ɔ sɔ yí manngɔn'n-mɔ'n, ɔ sɔ bé. Sɔanlan mɔ Nyanmian kɔ man yí like ehele acedie ke ɔ héhele yí manngɔn'n-mɔ ninng'e'n, ɔ héhele bé. ⁸ Sɔanlan mɔ Nyanmian kɔ man yí anwɔnsele ewowula acedie ke ɔ wówula yí manngɔn'n-mɔ anwɔnsele'n, ɔ wówula bé. Sɔanlan mɔ Nyanmian kɔ man yí afian esɔ acedie ke ɔ sɔ yí manngɔn'n-mɔ afian'n, ɔ yí yí kunnun kpa ɔ sɔ bé afian. Sɔanlan mɔ Nyanmian kɔ man yí sɔanlan sɔ enian acedie ke ɔ nían yí manngɔn'n-mɔ asu'n, ɔ tí yí nyun ɔ nían bé sɔ kpa. Sɔanlan mɔ Nyanmian kɔ man yí ebɔka acedie ke ɔ bɔka yalefɔe'n-mɔ, ɔ lí fe ɔ bɔka bé.

Emo húlo bé manngɔn'n-mɔ

⁹ Nán be kulo bé manngɔn'n-mɔ bé je sɔ mgban. Emo kpɔ ete'n. Emo mán ye eyɔle'n hían bé kpa. ¹⁰ Emo húlo bé nwɔn kpa ke anianman-mɔ kulo bé nwɔn'n. Emo nwun emo amanngɔn'n-mɔ a, emo anwɔn tí bé be bú bé. ¹¹ Nán be yɔ efɔan, nan emo yɔ juejue. Emo fá anwɔnndeɛle bé lí yé Mun junman'n. ¹² Emo lí anyundasɔe'n mɔ emo le yí nun anwɔn fe. Amannuhunlun nun anun, emo sí abɔtalɛ. Emo mían bé bu kpa be séle. ¹³ Emo bɔka asɔnun nun anun anianman'n-mɔ mɔ be wɔ emian nun anun'n. Yé menian mɔ be kɔ a emo awulo'n, emo sɔ bé nun kanlanman.

¹⁴ Menian mɔ be le kele emo ahɔlɔwa'n, emo séle Nyanmian ke ɔ yéyila bé sɔ. Nán be bɔ bé sasan, nan be séle Nyanmian be mán bé. ¹⁵ Bé mɔ be le di ndutue'n, emo nɔn bé lí. Bé mɔ be le sun'n, emo nɔn bé sún. ¹⁶ Emo nɔn emo amanngɔn'n-mɔ tánlan kanlanman. Nán be tu bé nwɔn, nan be sɔ junman nganngan mɔ be kɔ fa be kɔ man emo nun anun. Nán be nian bé nwɔn be bu bé nwɔn ke be si ngele be tala bé manngɔn'n-mɔ.

¹⁷ Nán be fa ete be tua ete'n kale. Nan emo kpɔnnde atin be yɔ menian'n-mɔ kwalaa ye. ¹⁸ Se emo kwalaa ke be sin atin ngacile biala asu a, emo sún sɔ be nɔn menian'n-mɔ kwalaa be tánlan wɔ anzɔnunjɔ nun.

¹⁹ Anianman ehulo mma, emo muonun nán be de bé ti alɔman. Nan emo yáci bé ejɔle'n be mán Nyanmian. ɔ sanlin ke b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun

ke Nyanmian nwan: *Mín yê min de emò ati alòman ò. Mín yê min 'tua bé nyòle nun anwòn kala ò.* ²⁰ *Èse ò le kan yí biekun ke:*

Sé ehòe le kun svanlan m'ò kpò wò nian an, man yí like lí.

Sé nzuhoé le kun yí a, man yí nzue nòn.

Ɔ sanlín ke mò é le yò yí sò'n, ò ti ke sìn

yê é le kpònmgbò gua yí ti nun asò ò.

²¹ N'è man ete nun asa kuala wò, nan yò ye di ete nun asò kunnunmun.

13

Mgbain'n-mò mò be sie mân'n

¹ Svanlan biala bébele yí nwòn así ò mán mgbain'n-mò mò be sie mân'n. Ɔ sanlín ke kpain fíi nnòn man ébele mò nán Nyanmian yê ò'a sie yí ò. Bé mò be ti mân nun asò mgbain'n-mò kwalaa, Nyanmian yê ò'a sie bé ébele ò. ² Ehúka ati, svanlan m'ò kò jasò mân mgbain'n-mò akòmún anun'n, anun Nyanmian yê svanlan sò nun a jasò yí kòmún anun ò. Yê menian kùsò mò be yò nínngé sva-mò'n, anin bé le hyohyòin ndéé ebua bé tv bé nwòn. ³ Menian mò be bò bala kpa'n, bé nzulo man mân mgbain'n-mò. Nan bé mò be bò bala ete'n yê be sulo mân mgbain'n-mò ò. É ngulo man ke é sulo mân mgbain'n-mò, anin bò bala kpa, nán bé kùsò be 'ba yí wò aye. ⁴ Ɔ sanlín ke be di Nyanmian junman be buka wò maan é bò bala kpa. Nan se é yò ete a, sulo bé. Ɔ sanlín ke nán mgban ati yê Nyanmian a sie bé ébele ò. Nyanmian a sie bé ébele ke be lé alòman, be túa bé mò be yò ete nun anwòn kale. ⁵ Ehúka ati, ò ti kpa ke be bébele bé nwòn así be mán bé mò be sie mân'n. Nán ke esulo mò ye sulo ke be kò tua yé yí nwòn kale ti ala ò, nan ò ti like mò yé ajònlín'n man yé ke ye yó ò.

⁶ Ehúka ati kùsò yê emò totua ajule nun ò. Ɔ sanlín ke bé mò yê emò totua ajule'n man bé'n, Nyanmian yê ò'a sie bé ébele ke be tí bé nyùn be lí junman sò nun ò. ⁷ Ehúka ati, bé kwalaa mò emò tua bé kale'n, emò túa be mán bé. Ajule mò awaa kò títi kò man emò'n, emò tótua. Svanlan m'ò fata ke emò man yí anyúnzò'n, emò mán yí anyúnzò. Svanlan m'ò di ke emò yí yí aye'n, emò yí yí aye.

Emò hùlo bé nwòn

⁸ Nán be tua svanlan fíi kale, nan emò hùlo bé nwòn. Ɔ sanlín ke svanlan m'ò kulo yí manngòn-mò'n, anun ò'a lí mala nun asò bókòò. ⁹ Afí mala'n kan ke: *N'è ton ajaa, n'è wua like, n'è man wò nyùn bòlv abie like.* Mala ehí-mò nun yí bu nga'n, yí bu'n kwalaa wò ejòle kpòle ehí anun: *Kulo wò manngòn ke wò muonun wò nwòn.* ¹⁰ Svanlan m'ò kulo svanlan'n, ò nyò man yí manngòn ete. Ehúka ati, svanlan m'ò kulo svanlan'n, anun ò'a lí mala nun asò bókòò.

Kilisi ewale cian nín a ju

¹¹ Ehúka kwalaa mò m'an bubu m'an hele emò'n, emò lí sò. Afí emò sí me'lé'n mò ye wò nun'n. Yí tí, temòn nun a ju m'ò di ke emò fíi bé nafele nun anun be tinngé ò. Ɔ sanlín ke, kikaala díe, yé tí ele nun a suan yé nwòn kòkò ò'a tala mele mò ye lehí Ejòlekpa'n ye lílí festí'n. ¹² Alíe sanlín a hye, alíe'n ka kaan cún. Bé mán ye yáci awosin nun nyòle ete ete'n-mò mò ye yò'n ye gúa, nán ye fá jawe nun elòe nínngé'n-mò mò be fá be kòn'n ye síe yé nwòn. ¹³ Be mán ye nánndí fónn ke menian mò be nanndí jawe nun ò. Nínngé ke alie mò be di maan ò fò bé ebòe sò, nzan etwan, ajaa etwan non mgban mgban eyòle, butule elie non bé nwòn ekpò efa, ye yáci ehúka-mò kwalaa ye gúa. ¹⁴ Emò ati káci ke Zozi Kilisi m'ò tí yé

Mun nun a man b'a wɔ ɛmɔ awɔle fufɔle. Ehika ati, nán be yaci bé nwɔn be man ɛte anwɔnnaan'n yɔ ninngɛ ɛte ɛte'n-mɔ m'ɔ kulo'n kón.

14

Emɔ nán be kan swanlan anwɔn ejɔle ɛte

¹ Swanlan mɔ yí dedi'n tinlin man'n, ɛmɔ sɔ yí nun. Kɛ ɔ kpɔn jɔnlɔn'n, sɛ ɔ nɔn ɛmɔ diɛ'n tɪ man kɔn an, nán be kan yí nwɔn ejɔle ɛte. ² Swanlan bie nɔan an, ɔ kɔala ninngɛ kɔalaa di. Bie kɔsɔ mɔ yí dedi'n tinlin man'n, nyá nyá ala yé ɔ di ɔ. ³ Nunhan m'ɔ kɔala ninngɛ kɔalaa di'n, n'ɔ bu yí nwɔn kɛ ɔ tɪ kpa tala swanlan m'ɔ di nyá nyá'n. M'ɔ di nyá nyá'n kɔsɔ n'ɔ kan m'ɔ kɔala ninngɛ kɔalaa di nun anwɔn ejɔle ɛte. ⁴ E tɪ wɔ diɛ sɛ mɔ ɛ bu abie akɔa'n ndɛɛ ɔ? Sɛ ɔ 'jinlan yí ja nun ɔ, sɛ ɔ 'tɔ asi ɔ, yí Mun nun ejɔle ɔ. ɔ 'jinlan yí ja nun kpunndiin. ɔ sanlin kɛ yé Mun lɛ tunmun ɔ kɔala ɔ man ɔ jinlan yí ja nun.

⁵ Swanlan'n bie jɔnlɔn kɛ cian'n bie tɪ kpa tala bie. Bie kɔsɔ nɔan an, cian'n-mɔ kɔala tɪ kɔn. Man swanlan kɔn biala nwún yí wɔ yí ajɔnlɔn nun kɛ m'ɔ lɛ yɔ'n tɪ kpa. ⁶ Swanlan m'ɔ yí cian sie'n, ɔ yí sie ɔ wula yé Mun anunminnyanmɔn. Swanlan kɔsɔ m'ɔ di ninngɛ kɔalaa'n, ɔ di ɔ wula yé Mun anunminnyanmɔn. ɔ sanlin kɛ, sɛ ɔ 'di a, ɔ da yé Mun asi. M'ɔ di nyá nyá'n kɔsɔ, ɔ yɔ yí sɔ ɔ wula yé Mun anunminnyanmɔn ɛsɛ ɔ da yí asi. ⁷ Afi yɛ nun bie fíi nni man yí tɪ anwɔn. Yé swanlan fíi kɔsɔ nwu man yí tɪ anwɔn ewue. ⁸ Sɛ yɛ tɪ asi a, yɛ tɪ yé man yé Mun. Sɛ yɛ wu kɔsɔ a, yɛ wu yɛ man yé Mun. ɔ man sɛ yɛ tɪ asi ɔ, sɛ yɛ wu ɔ, yɛ wɔ yé Mun asa nun. ⁹ ɔ sanlin kɛ Kilisi a wu a tinngɛ. ɔ'a kaci anyunwɔsɔɛ mma nun ewue mma Amin. ¹⁰ Nan wɔ, ɔ yɔ sɛ mɔ ɛ lɛ bua wɔ nianman'n ndɛɛ ɔ? Nzuke ati yé ɛ bu wɔ nwɔn kpa ɛ tala wɔ nianman nun ɔ? Yé kɔalaa yɛ 'fite Nyanmian anyunnun ɔ bua yé ndɛɛ. ¹¹ ɔ sanlin kɛ Eहेले Ejɔlɛ'n lɛ keke kɛ yé Mun nwan:

N di asi,

menian'n-mɔ kɔalaa 'ba kɔtɔ mín nyunnun.

Esɛ biala 'ba wula Nyanmian anunminnyanmɔn.

¹² ɔ man yé nun kɔn biala 'ba bu yí junman'n m'ɔ lili nun anwɔn mgbɔnndan ɔ keke Nyanmian.

Like m'ɔ man swanlan yɔ ɛte'n, emɔ nán be yɔ

¹³ Ehika ati, nán be man yɛ bua yé nwɔn ndɛɛ. Nan yɛ yɔ ajɔnlɔn yɛ yáci like mɔ yɛ yɔ a, ɔ kɔala kɛ ɔ man yé nianman nun aja kpula, anaan ɔ tɔ ɛte nun anun'n. ¹⁴ Min si, ɛsɛ min de min di wɔ yé Min Zozi dunman nun kɛ like mɔ be di fíi ngua man swanlan anwɔn efian gua. Swanlan m'ɔ de di kɛ ɔ gua bé nwɔn efian'n, anun ɔ gua bé nwɔn efian man yí ngɔnmun.

¹⁵ Sɛ like mɔ ɛ lɛ di'n man alɔabɔ kan wɔ nianman an, anun ɛ nnanndɪ man ehulo nun kón. Alie dunman nun, n'ɛ man wɔ nianman'n mɔ yí tɪ yé Kilisi wuli'n minlin. ¹⁶ Ehika ati, like m'ɔ tɪ kpa man ɛmɔ'n, nán be yɔ maan be kan yí nwɔn ejɔle ɛte. ¹⁷ ɔ sanlin kɛ Nyanmian Belemgbin Mán'n, ɔ tɪ man alie anaan nzan ejɔle. Nan ɔ tɪ amanmuo sɛsɛ ebue ɔ nɔn alɔacɪ ɔ nɔn fɛ elie mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n man ɔ. ¹⁸ Swanlan m'ɔ di Kilisi junman'n swa'n, ɔ sɔ Nyanmian anyun, ɛsɛ menian'n-mɔ kɔalaa fɔa yí.

¹⁹ Ehika ati, be mán yɛ yɔ like mɔ yɛ yɔ a, ɔ man anzɔnunjɔ ba, ɛsɛ yɛ kɔala yɛ fa yɛ wowula yé nwɔn anwɔnsele wɔ dedi nun anun'n. ²⁰ N'ɛ fa alie ejɔle ɛ sɛcɪ Nyanmian junman'n. ɔ tɪ ananhɔle kɛ like kɔalaa mɔ be di'n tɪ kpa. Nan kɔsɔ, like mɔ ɛ di a, ɔ kɔala kɛ ɔ man wɔ nianman bie tɔ ɛte nun anun'n, n'ɛ di. ²¹ M'ɔ tɪ kpa'n y'ɔ lɛ kɛ nán be di naan, nán be nɔn nzan anaan like biala mɔ ɛ yɔ a, ɔ kɔala kɛ ɔ man wɔ nianman bie tɔ ɛte nun anun'n, n'ɛ yɔ. ²² Wɔ dedi'n mɔ ɛ lɛ

yí'n, man ɔ há wó nɔn Nyanmian bé afian. Nyila hán sɔanlan m'ɔ nzulo man like m'ɔ le yɔ nun anzin'n! ²³ Nan sɔanlan m'ɔ di like a, ɔ sulo yí nzin'n, se ɔ di a, anin Nyanmian a bu yí fɔɔ. ɔ sanlɔn ke anun ɔ'a nnyan man dedi. Like biala kusɔ mɔ dedi nnɔn man nun'n, anun ɔ ti ete.

15

Be bɔka bé mɔ bé dedi'n tinlin man'n

¹ Ehika ati, yé mɔ yé dedi nun a tin'n, be mán ye bɔka bé mɔ bé dedi'n tinlin man'n. ɔ nvata man ke ye tanlan ye yɔ like mɔ yé muonun yé kunnun kulo ɔ.

² ɔ di ke ye kpɔnnɔde like m'ɔ ti kpa man yé manngɔn'n-mɔ, like mɔ ye yɔ a, bé kunnun jɔ yí nwɔn maan bé dedi die'n kɔ yí nyunnun'n. ³ ɔ sanlɔn ke mɔ Kilisi wal'n, ɔ'a nyɔ man like mɔ yí muonun ɔ kulo ɔ. Nan ke Ehele Ejɔle'n le kele'n, yí nwan: *Wó nzɔba mɔ be kpɛli wó'n, yí kwalaa gua mín sv.* ⁴ Yí kwalaa mɔ b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun'n, be heleli yí daba ke be 'fa be kele yé ngele. Yí die anun ye si abɔtale ye nwun yí ke Ehele Ejɔle'n cɔci yé lua ɔ man ye nyan anyɔndasɔe.

⁵ Nyanmian m'ɔ wowula sɔanlan anwɔnsele ɔ cɔci yí lua, ese ɔ man be si abɔtale'n, ɔ mán emɔ ajɔnlɔn yɔ kɔn ke Zozi Kilisi le kpɔnnɔde yí'n, ⁶ nán emɔ kwalaa anwan a yɔ kɔn b'a yí ye Si Nyanmian Kpili m'ɔ ti yé Mun Zozi Kilisi Asɔ nun aye.

Ejɔlekpa'n ti mân mân'n kwalaa die

⁷ Ehika ati, emɔ sɔ bé nwɔn nun kanlanman ke Kilisi sɔli emɔ nun'n. Emɔ yɔ yí sɔ be wúla Nyanmian anunminnyanmɔn. ⁸ Nan mun kan mín kele emɔ ke, Kilisi kacili Zufɔ'n-mɔ akɔa. ɔ yɔli like'n mɔ Nyanmian nwan ɔ 'yɔ man bé nan-mɔ'n. ɔ man be nwunlin yí ke Nyanmian ti ananhɔlefɔe. ⁹ Ese Kilisi ewale m'ɔ wal'n, ɔ'a man bé mɔ be ti man Zufɔ nun a yí Nyanmian aye, ɔ sanlɔn ke Nyanmian ti kpa. Ehele Ejɔle'n nwan:

Ehika ati, mɔn 'kannvɔ wó

bé mɔ be ti man Zufɔ nun afian.

Mɔn 'tv ejue mɔn wula wó anunminnyanmɔn.

¹⁰ Ese Ehele Ejɔle'n le kan ke:

Emɔ mân nga'n, emɔ nɔn Nyanmian menian'n-mɔ lí fe!

¹¹ Ese ɔ le kan yí biekan ke:

Emɔ mân nun anun menian'n-mɔ kvalaatin,

emɔ wúla yé Mɔn anunminnyanmɔn,

emɔ menian'n-mɔ kvalaatin kánnvɔ yí!

¹² Ezayi kusɔ le kan ke:

Be 'ba wɔ Izayi abɔsv sɔanlan kɔn.

ɔ 'ba jasɔ ɔ sié menian'n-mɔ.

Bé kwalaa be 'ba susu bé ti be gua yí sv.

¹³ Nyanmian m'ɔ man sɔanlan nyan anyɔndasɔe'n, ɔ mán emɔ nyán fe elie ɔ nun albacɔci ke kpa bákɔ wɔ dedi nun anun. Ese Wawe Nwanzan-nwanzan'n tunmin nun, emɔ nyán anyɔndasɔe'n mɔlɔsɔe.

Pɔlv junman'n

¹⁴ Anianman-mɔ, mín muonun, mɔn de mɔn di ke emɔ die, ye eyɔle ajɔnlɔn wɔ emɔ nun kpa. Ese ninngɔ m'ɔ se fata'n, emɔ si yí kwalaa, emɔ kwalaa be fa be buka buka bé nwɔn. ¹⁵ Nan kusɔ, m'an nyan anwɔnsele wɔ lika dɔɔn mín kalata nun anun m'an hele emɔ maan emɔ ati kacɔ ninngɔ'n mɔ emɔ suanlin yí daba'n. Nyanmian a nwun mín nwɔn anwunnvoe ¹⁶ ɔ'a man mɔn di Zozi Kilisi junman'n wɔ bé mɔ be ti man Zufɔ nun afian. Mɔn bɔ Ejɔlekpa'n m'ɔ ti junman

nwannzan-nwannzan'n mun kele bé mō be tī man Zufō'n maan bé kaci afōlie m'ō sō Nyanmian anyin. Afōlie sō'n, Wawē Nwannzan-nwannzan'n y'ō man yí nwōn tī ɔ.

¹⁷ Yé non Zozi Kilisi y'a yō kōn. Ehika ati, mīn kwalā mīn di Nyanmian junman nūn anwōn fē. ¹⁸ Ǿ sanlūn kē sē n ne ejōle bie mīn kan an, junman'n mō Kilisi a nanndi mīn sō ɔ'a li maan bé mō be tī man Zufō nūn a fa bé nwōn b'a man Nyanmian'n, yí nwōn ejōle ala yē mīn 'kan ɔ. Kilisi le yí Nwan Ejōle'n nūn yí sa ati nyōlie'n yē ɔ'a hyōn bé ɔ'a man Nyanmian ɔ. ¹⁹ Ǿ'a yō asinbenwōn nūn atele ninngē tunmin sō ɔ nōn Wawē Nwannzan-nwannzan'n tunmin'n. Kē ɔ kpīnlūn yōli m'ō bō yí bō Zoluzalemōn, ɔ sūn lika kwalāatin dede ɔ kō ju lili mīn nūn mō n mōli Zozi Kilisi Ejōlekpa'n bōkōɔ nūn anūn. ²⁰ Ǿ cian mīn kpa kē lika mō menian'n-mō tili man Kilisi Ejōlekpa'n, lika sō'n-mō ala yē mīn bō mīn kele menian'n-mō ɔ. Yí diē anūn mīn nni man mīn junman'n lika mō sōanlan bie a li mōa a bō yí bō'n. ²¹ N yōli yí sō maan Ehele Ejōle'n kpīnlūn sō kē:

Bé mō be hanlūn man yí nwōn ejōle

bē heheli man bé'n, bē 'ba nwūn yí.

Yē bé mō be tili man yí nwōn ejōle'n

bē 'ba tī.

Pōlv kulo kē ɔ kō Lōmōn

²² Like m'ō jūli mīn m'ō man m'an ngōala man emō anwōn elō ba nūn anūn.

²³ Nan kīkaala diē, m'an yue mīn sō'n-mō anūn junman'n di. N valī ajōnlūn kē mīn 'ba nian emō abōsō'n, ɔ'a bō afōe kō y ɔ nyē. ²⁴ Mele mō mīn 'ba hō Esipanyūn'n, mīn kulo kē mīn bō nūn emō ebele mīn nian bé bōsō kō yō elenyuan kōn wō fē elie nūn, nān emō a gua mīn atin maan m'an hō. ²⁵ Nan tēmōn ehī anūn diē, mīn kō Zoluzalemōn mīn 'kō a li junman mīn man elō anwōntie mma'n-mō. ²⁶ Ǿ sanlūn kē Masedōanūn nōn Akayi mīn nūn anūn asōnūn mma'n, b'a fua kē be 'titi esika be bōka Zoluzalemōn elō anwōntie mma'n-mō mō be tī ehianfōe'n. ²⁷ Masedōanūn nūn Akayi mīn nūn anūn asōnūn mma'n, bé muōnūn yē be fuālī kē be 'titi esika be bōka Zoluzalemōn elō anwōntie mma'n-mō mō be tī ehianfōe nūn ɔ. Nan ɔ tī ananhōle, ɔ di kē be titi esika be bōka ehianfōe sō'n-mō. Ǿ sanlūn kē, bé mō be tī man Zufō'n, sē be nōn Zufō'n-mō a hye wawē nūn ninngē'n-mō a, ɔ di kē bé kōsō be bōka Zufō'n-mō wō ninngē mō b'a mian yí nwōn nūn anūn. ²⁸ Sē mīn yue junman sō'n di, nān mīn fa esika'n mīn man bé a, mīn 'kō Esipanyūn an, mīn 'bō nūn emō elō. ²⁹ Mīn sī kē emō anwōn elō mō mīn 'ba hō'n, Kilisi nyila kpa bōkōɔ yē mīn 'fa mīn kō ɔ.

³⁰ Nan kōsō anianman-mō, mīn 'sele emō kē yē mīn Zozi Kilisi dunman nūn, ɔ nōn ehulō'n mō Wawē Nwannzan-nwannzan nūn a fa a wula yē nūn'n dunman nūn, emō bōka mīn kōan nūn anūn nān be séle Nyanmian be mán mīn.

³¹ Emō séle maan Nyanmian lé mīn fi bé mō be wō Zude mīn nūn mō be nne man Nyanmian be nni man nūn asa nūn. Ǿ mán mmōa'n mō mīn fa mīn kō Zoluzalemōn'n, anwōntie mma'n-mō sō nūn kanlanman. ³² Sē emō yō yí sō nān Nyanmian di sō ɔ man atin an, mīn 'nyan fē elie mīn ju emō elō mīn de mīn enwōnmian kaan. ³³ Nyanmian cíci emō alba, ɔ nōn emō kwalāa tánlan. Amūn.

16

Ahūn ebisa

¹ Mīn fa yē nianman bala Febe m'ō le ba emō anwōn elō'n, mīn wula emō asa nūn. Ǿ di junman Sankele asōnūn nūn anūn. ² Yé Mīn dunman nūn, emō sō yí nūn kanlanman kpa kē ɔ sē kē be sō Nyanmian menian'n-mō nūn'n. Sē ɔ mian

like nwɔn an, ɛmɔ bɔka yí maan yí sa hán yí. ɔ sanlɔn ke, ɔ'a tɪ menian dɔɔn nyanman nun. Mɪn bɔbɔ muonun, ɔ'a tɪ mɪn nyanman nun.

³ Mɪn manngɔn Pilisili nɔn Akilasɪ mɔ mɪn nɔn bɛ di Zozi Kilisi junman'n, ɛmɔ yɔ bɛ like bɛ mán mɪn. ⁴ Mɪn dunman nun, ahan bɛ 'man bɛ kun bɛ bɛ de mɪn tɪ. Nán mɪn ngɔnmɪn yɛ mɪn 'da bɛ asɪ ɔ, nan mán nun anun asɔnɔn mma'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ tɪ man Zufɔ'n, bɛ kɔsɔ bɛ 'da bɛ asɪ.

⁵ Asɔnɔn mma'n-mɔ mɔ bɛ yia bɛ sua nɔn anun'n, ɛmɔ yɔ bɛ kɔsɔ bɛ like bɛ mán mɪn.

Mɪn nianman kpa Epayinetɪ m'ɔ lili mɔa falɪ yí nwɔn manlɔn Kilisi wɔ Azi mán nun anun'n, ɛmɔ yɔ yí like bɛ mán mɪn.

⁶ Mali m'ɔ lili junman dɔɔn manlɔn ɛmɔ'n, mɪn 'bisa yí ahɔn.

⁷ Mɪn nwɔn amma Andoloninkusɪ nɔn Zuniasɪ mɔ bɛ tɔlɪ mɪn nɔn bɛ fiadɪ'n, mɪn 'bisa bɛ ahɔn. Menian'n-mɔ bu bɛ ke Zozi mmɔfɔe kpa. ɛsɛ bɛ lili mɔa mɪn nyunnun bɛ falɪ bɛ nwɔn bɛ manlɔn Kilisi.

⁸ Bɛ yɔ Anpiliatusɪ mɔ yɛ Mɪn dunman nun ɔ tɪ mɪn manngɔn kpa'n like bɛ mán mɪn.

⁹ Mɪn 'bisa Ulubɔn mɔ yɛ nɔn yí di Kilisi junman'n ɔ nɔn mɪn manngɔn kpa Sɪtasɪsɪ ahɔn.

¹⁰ Apelesɪ m'ɔ helelɪ ke ɔ de Kilisi di'n, mɪn 'bisa yí ahɔn.

Mɪn 'bisa Alitolobulu awulo nɔn anun menian'n-mɔ ahɔn.

¹¹ Elodivɔn m'ɔ tɪ mɪn abie'n, mɪn 'bisa yí ahɔn.

Nasɪsɪ awulo nɔn anun menian'n-mɔ mɔ bɛ de yɛ Mɪn bɛ di'n, mɪn 'bisa bɛ ahɔn.

¹² Mɪn 'bisa Tilifɛnɔn nɔn Tilifɔzɪ mɔ bɛ di yɛ Mɪn junman nun ahɔn.

Mɪn 'bisa m mɔ Pelisidɪ m'ɔ lili junman dɔɔn manlɔn yɛ Mɪn nun ahɔn.

¹³ Mɪn 'bisa Lufusi mɔ yɛ Mɪn a fa a yɔ yí dɛ'e'n, ɔ nɔn yí nin m'ɔ tɪ ke mɪn kɔsɔ mɪn nin nun ahɔn.

¹⁴ Mɪn 'bisa Azɪnkilitɪ nɔn Felegɔn nɔn Elumasɪ, nɔn Patolobasɪ, nɔn Elumasɪ nɔn anianman'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ wɔ bɛ nwɔn ɛlɔ nun ahɔn.

¹⁵ Mɪn 'bisa Filologɪ nɔn Zuli nɔn Nele nɔn yí nianman bala'n nɔn Olɔnpasɪ ɔ nɔn Nyanmian menian'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ wɔ bɛ nwɔn ɛlɔ nun ahɔn.

¹⁶ ɛmɔ yɔ bɛ nwɔn like anianman nun, bɛ tɔ bɛ nwɔn nun.

Zozi Kilisi asɔnɔn mma'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ wɔ ewa'n, bɛ nwan bɛ 'yɔ ɛmɔ like.

Kasian afotu'n

¹⁷ Anianman-mɔ, ɛmɔ nían bɛ nwɔn kpa wɔ menian mɔ bɛ ngulo man ke bɛ fa atɔn'n mɔ b'a hele ɛmɔ nun asɔ, mɔ bɛ lɛ man mgbacɪ mgbacɪe ba ɛmɔ afian'n. ɛmɔ tɪ bɛ nwɔn fi bɛ nwɔn. ¹⁸ ɔ sanlɔn ke menian sɔa-mɔ nzo man Kilisi m'ɔ tɪ yɛ Mɪn'n. Bɛ muonun bɛ kɔ esɛ'n yɛ bɛ sɔ yí ɔ. Bɛ nɔan nun tɪ mɪnɔn mɪnɔn. Bɛ kan ejɔlɛ bɛ laka menian mɔ bɛ tɪ fɔtilifɔ'n. ¹⁹ Nan ɛmɔ dɛ, anyɔnnzo mɔ ɛmɔ man yɛ Mɪn'n, menian'n-mɔ kwalaa sɪ. ɔ man mɪn di ɛmɔ anwɔn fɛ kpa. Mɪn kulo ke ɛmɔ nwun ngele bɛ yɔ ye'n bɛ man bɛ nwɔn tɪ fi ɛtɛ nun anwɔn.

²⁰ Nyanmian m'ɔ man abvacɪe'n, ɔ ngɔ hyɛ man, ɔ 'ba man ɛmɔ tetia Abɔnsanmɔn sɔ bɛ nunkun yí.

Yɛ Mɪn Zozi Kilisi nwún ɛmɔ anwɔn anwunnvoe.

²¹ Timote mɔ mɪn nɔn yí di junman'n, ɔ nɔn mɪn nwɔn amma Lusiyusɪ nɔn Zɔbasɔn, ɔ nɔn Sosipate, bɛ nwan bɛ 'bisa ɛmɔ ahɔn.

²² Mɪn Teetiyusɪ mɔ Pɔlv a man m'an hele kalata ehi'n, mɪn 'bisa ɛmɔ ahɔn wɔ yɛ Mɪn dunman nun.

²³ Mɪn sikefɔe Gayiyusɪ mɔ asɔnɔn mma'n-mɔ kwalaa yia yí awulo ebele'n nwan ɔ 'bisa ɛmɔ ahɔn.

Elasitɩ mɔ kulo nun asu esika'n wɔ yɩ sa nun'n, ɔ non yɩ nianman Kalitusɩ, bɛ nwan bɛ 'bisa emɔ ahɩn.

[²⁴ Yɩ Mun Zozi Kilisi nwɩn emɔ kwalaa anwɔn anwunnvoe. Amin.]

Aye eyɩ

²⁵ Bɛ mán yɩ yɩ Nyanmian Kpili aye. ɔ sanlɩn kɛ ɔ le tunmin ɔ kwalaa kɛ ɔ man emɔ dedi'n tin, ɔ nanndɩ Ejɔlekpa'n mɔ mɩn bɔ nun asu. Ejɔlekpa sɔ'n tɩ Zozi Kilisi anwɔn ejɔle. Ejɔlekpa nun a man Nyanmian nɔvialɩ nun nyɩhyɩ m'ɔ fiakɩ su daba'n, ²⁶ enɩ ɔ'a fite kɛ Nyanmian mgbɔmanfɔvɛ'n-mɔ kpɩnlɩn helelɩ yɩ'n, ɔ fi mɔ Edannganman Nyanmian hanlɩn nun anwɔn. ɔ'a fa nɔvialɩ nun nyɩhyɩ sɔ'n ɔ'a hele menian'n-mɔ kwalaaatin maan bɛ de yɩ bɛ di, esɛ bɛ man yɩ anyɩnnzɔ.

²⁷ Zozi Kilisi dunman nun, anunminnyanmɔn hán Nyanmian angɔnmɩn m'ɔ tɩ Bengɛlefɔvɛ'n cian daa! Amin.

PŌLU KALATA'N M'Ō LILI MŪA HELELI NWANLIN KOLINTI ASŌNIN MMA'N-MŌ'N

M'Ō wŏ nun'n

Anun Kolintı tı Akayi mân nun anun kulo kpili kpa. Ene be fele mân sŏ'n Gelesi, ō wŏ Aboloci mân nun anun. Ebele menian'n-mŏ sŏ amuan dŏwn, ese ajŏamannun ebo'n y'ŏ tı bŏ junman ō. Pŏlv lili junman ebele afŏve kun sala nsian ō bŏli Asŏnın'n (Junman 18). Mele mŏ Pŏlv 'kele kalata ehi'n, anun ō wŏ Azi mân nun anun kulo'n mŏ be fele yı Efezi nun asŏ. Kolintı asŏnın mma'n mmie-mŏ nun bŏ asŏnın nun anun kalata walı tŏli Pŏlv ke kosuan'n-mŏ mŏ b'a bisa'n, ō mân bŏ yı nwŏn asan.

Ke ye nwun yı Pŏlv kalata ehunlin-mŏ anun'n, ō man sŏanlan y'ŏ kele man yı ō. Kalata ehi, anianman Sŏsŏtenun yŏ Pŏlv manlin ō heleli ō (yı ti 1.1). Anianman sŏ'n tı Kilisi sŏanlan, nan kŏsv ye nzı man yı nwŏn ejŏle fıı.

Pŏlv a hye kalata ehi nun anun nnyuan. Alimŏa lika die'n (yı ti 1-6), ye nwun yı ke Pŏlv nun anianman'n-mŏ b'a li amanne a yue, nan kŏsv ejŏle kpŏle nsan wŏ nun m'ŏ jujı Pŏlv ō: (1) asŏnın mma'n-mŏ a bubu bŏ nwŏn nun (yı ti 1.10-4.21), (2) sŏanlan kŏn nun yı sı ayı nun a la (yı ti 5), (3) asŏnın mma'n mmie-mŏ sanman sanman bŏ nwŏn bŏ mŏ be nzı man Nyanmian nun anyunnun (yı ti 6). Ehi ka ati, Pŏlv le kan kele asŏnın mma'n-mŏ ke be sŏsie anyunnunguasie ejŏle sŏ'n-mŏ, nán be tánlan wŏ anŏannze nun.

Lika'n m'ŏ tŏ sv nnyuan'n (yı ti 7-16), Pŏlv le man bŏ kosuan'n-mŏ anwŏn asan. Ō le kan ajaa nun anwŏn ejŏle (yı ti 7). Ō le kannzŏ bŏ ke be síe bŏ nwŏn ye wŏ amuan'n-mŏ anwŏn (8.1-11.1). Ō le kan yŏ Mın Ahie nun anwŏn ejŏle (11.2-34). Ō le kan kele bŏ ke be kpŏndŏ Wawe Nwanzan-nwanzan nun acedie'n m'ŏ bŏka asŏnın'n, ese bŏbŏ, be nánndı wŏ ehulo nun (12-14). Ō le kan ewuetinngŏ nun ejŏle (yı ti 15). Kalata nun agualie nun (yı ti 16), Pŏlv le kan kele bŏ ke ō 'ba sun bŏ nwŏn elo, ō de Zoluzalemŏn elo ehianfŏe'n-mŏ keti'n mŏ be le tŏ'n ō fa kŏ. Ese ō le bisa bŏ ahun.

Ahun ebisa

¹ Mın Pŏlv mŏ Nyanmian a hulo ō'a fele mın maan m'an kaci Kilisi Zozi bŏfŏe'n, mın nun yŏ nianman Sŏsŏtenun, yŏ yŏ ye le kele kalata ehi ō.

² Ye le kele kalata ehi ye nwan emŏ Kolintı asŏnın mma'n-mŏ. Emŏ asŏnın'n tı Nyanmian die. Nyanmian a fa emŏ ete'n-mŏ ō'a hye emŏ, ō'a man emŏ a yŏ nwanzan-nwanzan, ō fi junman'n mŏ Kilisi Zozi a li'n dunman nun. Ō'a fele emŏ ke emŏ nun Kilisi Zozi be yŏ munmuan kŏn be tánlan anwŏntie nun. Ō'a fele emŏ nun asŏnın mma'n-mŏ mŏ be wŏ kulo kulo'n-mŏ kwalaa asŏ'n. Be de yŏ Mın Zozi Kilisi be di ke yŏ kŏsv ye de yı ye di'n.

³ Ye 'bisa emŏ ahun. Yŏ Sı Nyanmian Kpili nun yŏ Mın Zozi Kilisi, be yéyila emŏ sv, be nwún emŏ anwŏn anwunnŏve, be mân emŏ alba cíci bŏ nwŏn.

Asına

⁴ Nyanmian nanndı Zozi Kilisi sv ō'a nwun emŏ anwŏn anwunnŏve. Anwunnŏve sŏ'n mŏ Nyanmian a nwun emŏ nun ati, cıan daa mın da yı ası. ⁵ Ō sanlin ke, kemŏ emŏ nun Zozi Kilisi a yŏ kŏn'n, Nyanmian a bŏka emŏ man emŏ dedi nun a hŏ yı nyunnun kpa. Ō a man emŏ sı yı nwŏn ejŏle'n kpa, ese emŏ sı yı nwan ejŏle'n kan kpa. ⁶ Afı, Kilisi anwŏn ejŏle'n mŏ emŏ tŏli nun a sŏ ndian kpa

wɔ emɔ afian. ⁷ Ɔ man emɔ mɔ be le nwɔnnde mele mɔ yɛ Mun Zozi Kilisi 'ba yi yi nwɔn kele'n, emɔ mmian man Nyanmian acedie fii anwɔn. ⁸ Nyanmian 'man emɔ jinlan bɛ ja nun kpunndiin dede ɔ kɔ ju yi ayuelɛ. Yi die anun cian mɔ Zozi Kilisi kɔ a'n, sɔanlan fii nnyan man emɔ anwɔn ejɔle ete ɔ ngan man. ⁹ Nyanmian die, ɔ nnaka man sɔanlan. Yi yɛ ɔ'a fele emɔ ke emɔ nɔn yi Wa Zozi Kilisi m'ɔ ti yɛ Mun'n yɔ kɔn ɔ.

Asɔnɔn nun anun mmubue'n

¹⁰ Anianman-mɔ, mun 'sele emɔ mun bɔtɔ bɛ ke yɛ Mun Zozi Kilisi dunman nun, emɔ mán bɛ afian sé, nan nán be bubu bɛ nwɔn nun. Emɔ mán bɛ ajunlun yɔ kɔn. Emɔ mán bɛ nuɔn sé bɛ nwɔn kpa bɔkɔɔ. ¹¹ Afi, anianman-mɔ, balasua'n mɔ be fele yi Kolowe nun anwɔn menian a a yi mún anzoti ke akpɔlɔwa a tɔ emɔ afian. ¹² Akpɔlɔwa sɔ'n y'ɔ le ke sɔanlan bie jasɔ a, yi nwan: "N wɔ Pɔlɔ afan", bie kɔsɔ nwan: "N wɔ Apɔlɔsɔ afan", bie kɔsɔ nwan: "N wɔ *Sefasɔ afan", bie kɔsɔ nwan: "N wɔ Kilisi afan." ¹³ Hei! Yi ti, emɔ junlun ke kulo sɔanlan nɔn Kilisi se ɔ? Asɔ mún, Pɔlɔ, mún yɛ n wuli kɔlɔwa nun asɔ wɔ emɔ dunman nun ɔ? Asɔ Pɔlɔ dunman nun yɛ be sɔnɔnɔn emɔ ɔ? Cɛcɛ! ¹⁴ Nan mún 'da Nyanmian asɔ ke m'an nɔnɔn man emɔ anun bie fii ke bian'n mɔ be fele yi Kilisipusi'n ɔ nɔn Gayiyusi ala. ¹⁵ Ɔ man sɔanlan fii ngɔala ɔ nze man ke be sɔnɔnɔn yi wɔ mún dunman nun. ¹⁶ Eɛɛ n zɔnɔnɔn bian'n mɔ be fele yi Sitefanasi'n nun yi saso'n-mɔ. Be yi bɛ a, mun nne nni man ke n zɔnɔnɔn sɔanlan ngacile biekun ɔ. ¹⁷ Afi Kilisi a nɔnɔn man mún ke m mála n zɔnɔn sɔanlan. Nan ɔ sɔanlun mún ke m mála m mɔ yi Ejɔlekpa'n n géle menian'n-mɔ. Ejɔlekpa sɔ'n mɔ mún bɔ'n, nán kulo sɔanlan dasannin ngele ejɔle ɔ. Ɔ sanlun ke se kulo sɔanlan dasannin ngele ejɔle yɛ mún bɔ a, anun Kilisi ewue'n m'ɔ wuli kɔlɔwa nun asɔ'n ti mgban.

Kilisi kɔlɔwa nun anwɔn ejɔle'n

¹⁸ Ehi, Kilisi ewue'n m'ɔ wuli kɔlɔwa nun asɔ nun anwɔn ejɔle'n, ɔ ti kɔasanzemɔn ejɔle man menian mɔ be le minlin'n. Nan yɛ mɔ y'a nyan yɛ ti'n, ejɔle sɔ'n ti Nyanmian tunmin. ¹⁹ Afi b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke Nyanmian nwan:

Mun 'ba man ngelefɔe'n-mɔ kaci senve.

Mun 'ba seci bɛ mɔ be le ajunlun nun ajunlun'n.

²⁰ Nan ɔ ti sɔa a, anun bengɛlefɔe'n halɔ nin? Zufu'n-mɔ mɔ be si *mala'n anaan Geleki'n-mɔ mɔ be si juɔ'n, bɛ bengɛlefɔe'n halɔ nin? Nyanmian a hele ke eyuadi ehi anun ngele'n ti kɔasanzemɔn! ²¹ Eyuadi'n nɔn yi ngele m'ɔ si'n, ɔ'a nnwun man ke Nyanmian si ngele ɔ. Ehika ati, Kilisi ewue'n m'ɔ wuli kɔlɔwa nun asɔ anwɔn ejɔle'n mɔ ye kan'n, eyuadi'n bu yi kɔasanzemɔn. Nan kɔsɔ Nyanmian nanndi ejɔle sɔ nun asɔ, ɔ de bɛ mɔ be de be di'n nguan. ²² Zufu'n-mɔ kulo ke be nwun asinbenwɔn ninngɛ bɛ nyunsɔ nán b'a le b'a li. Geleki'n-mɔ kɔsɔ kulo ke be fa bɛ muonun bɛ ti anun ngele'n dede be nwun Nyanmian. ²³ Nan yɛ die, Zozi Kilisi mɔ b'a bɔbɔ yi kɔlɔwa nun asɔ nun anwɔn ejɔle yɛ ye kan ɔ. Ejɔle sɔ'n jiji Zufu'n-mɔ. Bɛ mɔ be ti man Zufu nun anyunnun an, ejɔle sɔ'n ti kɔasanzemɔn. ²⁴ Nan bɛ mɔ Nyanmian a fele bɛ yi nwɔn'n, Zufu ɔ, m'ɔ ti man Zufu ɔ, bɛ kɔalaa be nwun yi ke Nyanmian tunmin'n wɔ Kilisi anun, eɛɛ Nyanmian ngele'n wɔ Kilisi anun. ²⁵ Afi, menian'n-mɔ bu ke Nyanmian a se. Nan kɔsɔ yi eɛɛ mɔ ɔ'a se'n, ɔ si ngele ɔ tala menian'n-mɔ ngele mɔ bɛ nwan be si yi sunman'n. Menian'n-mɔ nwan Nyanmian ti eɔan. Nan kɔsɔ, yi eɔan m'ɔ ti'n, ɔ le anwɔnsele ɔ tala menian'n-mɔ anwɔnsele mɔ bɛ nwan be le yi sunman'n.

²⁶ Anianman-mo, emo muonun to be nyin be nian be afian ke emo mo Nyanmian a fele be yi nwon'n, ngelefue a nzon man nun, tunminfue a nzon man nun, dhyie kosu a nzon man nun. ²⁷ Nan Nyanmian die, like mo eyuadi'n bu yi kwasianzemon'n yo fa o gua ngelefue'n-mo anyunnun asi o. Ese like mo menian'n bu yi betee'n yo fa gua m'o yo si nun anyunnun asi o. ²⁸ Ese like mo menian'n-mo mmu man yi bie'n, m'o ti mgban mgban be nyunnun'n ye Nyanmian fa o seci mo be bu yi ke o ti kpa sonman nun o. ²⁹ Nyanmian yo yi so nan kulo swanlan fiu a ndu man yi nwon o'a ngele man yi. ³⁰ O sanlin ke Nyanmian adawoloman ye emo non Zozi Kilisi a yo kon. Nyanmian adawoloman, Zozi Kilisi a hele ye ngele. O'a man y'a yo sese, o'a man ye nwon a ti ese o'a man y'a nyan ye ti. ³¹ O'a man Ehele Ejole nun a kpın so. Yi nwan:

*Swanlan mo yi nwan o le tu yi nwon'n,
anun o tu yi nwon wo like mo ye Min a yo nin anwon.*

2

Ejolekpa'n mo Polo bo'n

¹ Ehi, anianman-mo, mele mo m mali emo anwon elo m molu Nyanmian nvalie nun Ejolekpa'n n gelesi emo'n, m'an ngolo man min non nun anaan m'an ngele emo ke min si ngele. ² Afi anun o wo min kunnun ke se min ba emo anwon elo a, Zozi Kilisi m'o wuli kulowa nun asu nun angunmun ala anwon ejole ye min 'kan o. ³ Ehika ati, mele mo m mali emo anwon elo'n, n noli min nwon nun, ese anun min sulo, min nwon wosu min kpa. ⁴ Ejole mo n ganlin o non Nyanmian ninng'e'n mo n gekelesi emo'n, m'an ngolo man min non nun m'an gele man emo ke min si ngele. Nan tunmin so, Nyanmian Wawe'n muonun a man emo a nwun yi ke ejole so'n ti ananhole. ⁵ O man emo dedi'n mo emo le yi'n, o fi man kulo swanlan ngele'n m'o si nun anwon. Nan emo dedi'n mo emo le yi'n fi Nyanmian tunmin nun anwon.

Nyanmian ngele'n

⁶ Nan kosu ngele ejole kon ye min 'ba han min kele menian mo be dedi nun a tin wo Nyanmian ninng'e'n-mo anun o. Ngele ejole so'n, o fi man man ehi anun, ese o fi man be mo be sie man ehi mo be tunmin'n 'ba yue nun elo. ⁷ Nan ngele ejole so'n, o ti Nyanmian nvalie nun ngele ejole. O'a fa o'a fia menian'n-mo. Asanan nan Nyanmian a sesie man'n, o yoli ajonlin ke o 'man ye tanlan yi anunminnyanmon nun anun bie. Ehika ati, o'a yi nvalie nun ngele ejole so'n o'a hele ye. ⁸ Man ehi anun menian mo be le tunmin'n fiu a nnwun man ngele so'n. Se o ti ke be nwunlin yi a, ahan b'a mmobo man ye Min m'o le anunminnyanmon'n kulowa nun asu. ⁹ Ehele Ejole'n le kele ke Nyanmian nwan:

*Like mo swanlan fiu anyin bolu man yi le,
mo swanlan fiu tili man yi nwon ejole le,
mo ese swanlan fiu jonlinlin man yi nwon le'n,
like so'n ye Nyanmian fa man menian
mo be kulo yi nun o.*

¹⁰ Ye die, Nyanmian nanndi Wawe Nwanzan-nwanzan nun asu o'a yi nvalie nun like so'n o'a hele ye. O sanlin ke, Wawe Nwanzan-nwanzan'n die, o kuala o nwun ninng'e'n-mo kwalaa yuein. Nyanmian muonun nyhye ninng'e'n-mo m'o fia kpa'n, Wawe Nwanzan-nwanzan'n nwun yi. ¹¹ Kulo swanlan afan kosu, cele ke swanlan sunsunmin'n m'o wo yi nun'n ye o si yi bu ejole'n kwalaa o. Ke o ti yi nun ala anun, Nyanmian Wawe'n kosu yo si Nyanmian abu ejole'n kwalaa o. ¹² Ye die nan eyuadi ehi anun wawe'n ye o wo ye nun o. Nan

Nyanmian Wawe'n y'ò wò yé nun ò. Ì man ye k'wala ke ye nwun ninng'e'n-mò k'wala m'ò Nyanmian a fa a man yé'n. ¹³ Èhika ati, se ye le kan ninng'e so'n-mò anw'òn ejòle ye kele menian'n-mò a, ye nva man kulo swanlan ngele ye ngan man bé nw'òn ejòle. Nan Nyanmian Wawe'n ngele di'e'n yé ye fa ye kan ninng'e so'n-mò anw'òn ejòle ò. Ì man se ye le kan ejòle ye kele bé m'ò be le Wawe nin an, wawe nun ninng'e'n-mò anw'òn ejòle yé ye kan ò. ¹⁴ Swanlan m'ò le man Nyanmian Wawe'n, ò ng'wala ò mmu man Nyanmian Wawe sò nun ejòle nun ananhòle. Yí nyunnun an, ejòle so'n tì kwasianzem'ùn, ò ng'wala ò ndí man yí bu. Ì sanlín ke wawe nun yé be bua nde'e ò. ¹⁵ Swanlan m'ò Nyanmian Wawe'n wò yí nun'n, ò k'wala ke ò bua ninng'e k'wala nde'e. Nan k'òsò yí muonun di'e, swanlan fíí ng'wala man yí nde'e bua. ¹⁶ Èhele Ejòle'n le kele ke Nyanmian nwan:

Nwan yé ò sí yé Mìn ati anun ajònlín ò?

Nwan yé ò k'wala ke ò tu yí f'ò ò?

Nan yé di'e, Kilisi ajònlín'n yé ye le yí ò.

3

Nyanmian junman'n m'ò yí ng'wà'n-mò di'n

¹ Ì man mìn di'e, anianman-mò, m'an ng'wala man ejòle kan kele emò ke menian m'ò Nyanmian Wawe'n wò bé nun ò. N jùjòlì n gelelì emò ke be jùjò be kele m'àn ehì anun menian'n-mò'n ke be jùjò be kele mmat'ònmàn m'ò b'a fa bé nw'òn b'a man Kilisi'n. ² N'án alie m'ò yò n'ònnòe yé n valì m manlín emò ò. Nan nyaf'òsue yé n valì manlín emò ò. Ì sanlín ke emò ng'wala man alie di. Ène nun ene b'òb'ò muonun, emò ng'wala man alie di. ³ Ì sanlín ke emò t'e b'ò bé bala'n ke m'àn ehì anun menian'n-mò b'ò yí'n. Sunmìn cian'n m'ò emò kulo bé kunnun, ò n'òn butule elie m'ò w'ò emò afian'n, ò kele ke emò kacilì man. Emò abalab'ò'n tì ke m'àn ehì anun menian nga'n-mò di'e'n. ⁴ Emò anun k'òn bie jas'ò a, yí nwan: "Mìn swanlan di'e'n y'ò le P'òlv." K'òn bie k'un nwan: "Mìn swanlan di'e'n y'ò le Ap'òl'òs'ò." N'án kulo swanlan nyòle y'ò le ehì ò?

⁵ Nan Ap'òl'òs'ò y'ò le nwan? P'òlv y'ò le nwan? Nyanmian ng'wà ala yé ye tì ò. Ì nanndì yé s'ò ò'a man emò a nyan dedi. Yé nunhan k'òn biala a yò like'n m'ò yé Mìn manlín yí ke ò y'ò'n. ⁶ M'an lua baka baa'n, Ap'òl'òs'ò k'òs'ò a gugua s'ò nzue, nan Nyanmian y'ò man ò'a fifi ò. ⁷ Ì man swanlan'n m'ò k'ò lua'n ò n'òn nunhan'n m'ò k'ò gugua s'ò nzue'n, bé bie tì man like fíí, nan Nyanmian m'ò man ò fifi'n y'ò le dunman ò. ⁸ Swanlan'n m'ò ò'a lua'n ò n'òn m'ò ò'a gugua s'ò nzue'n, bé munnyuan be se. Nyanmian 'ba nian swanlan k'òn junman di'e'n m'ò k'ò lili'n nun anw'òn ò ce yí like. ⁹ Ì sanlín ke, yé menian nnyuan'n, ye tì amanng'wan wò Nyanmian junman'n nun anun. Nan emò di'e, Nyanmian ebo'n y'ò le emò. Èse emò tì sua m'ò Nyanmian a sí ò.

¹⁰ Ì nanndì Wawe nun junman'n m'ò Nyanmian a fa a man mìn ke n ní nun as'ò, m'an wula sua sò nun ab'ò. M'an lì junman so'n ngele s'ò ke bé m'ò be le sí sua'n bé kpain'n yò yí'n. Sian di'e, swanlan f'òf'òle le f'òla s'ò. Nan nunhan k'òn biala m'ò le f'òla sua nun as'ò'n, ò n'ían yí nyin. ¹¹ Ì sanlín ke Zozi Kilisi yé b'a fa b'a wula sua sò nun ab'ò ò. Swanlan fíí k'òn ng'wala man ke ò fa like f'òf'òle wula yí bu. ¹² Menian mmie-mò 'ba fa esika emanlan, anaan jete, anaan nyòb'òe m'ò be mian yí nw'òn kpa be fa be f'òla sua nun as'ò. Mmie-mò k'òs'ò 'ba fa mmaka anaan ndile, anaan nyá be f'òla sua nun as'ò. ¹³ Cian m'ò Nyanmian 'bua menian'n-mò nde'e'n, be 'nwun swanlan k'òn biala junman di'e m'ò lili'n. Ì sanlín ke, be 'ba fa s'ìn be sa swanlan k'òn biala junman'n m'ò lili'n be nian. ¹⁴ Swanlan m'ò s'ìn nun a nnyala man yí like di'e m'ò k'ò fa k'ò f'òla sua nun as'ò'n, swanlan so'n, ò 'nyan nun like kpa. ¹⁵ Nan swanlan m'ò s'ìn'n k'ò yala yí like di'e m'ò k'ò fa k'ò f'òla sua

nun asu'n, sɔanlan sɔ'n, ɔ nnyan man nun like. Ɔ 'nyan yí ti lili, nan kɔsu, ɔ ti ke sɔanlan mɔ ɔ'a tɔ sɔn nun ɔ'a fite ɔ.

¹⁶ Emɔ muonun si yí fɔ́n ke Nyanmian asɔnun sua'n y'ɔ le emɔ, Nyanmian Wawɛ'n wɔ emɔ anun. ¹⁷ Ehika ati, se sɔanlan kɔn bubu Nyanmian asɔnun sua nun an, sɔanlan sɔ'n, Nyanmian kɔsu 'bubu yí nun bɔkɔɔ. Ɔ sanlin ke Nyanmian sua'n ti nwanzan-nwanzan. Sua sɔ'n kɔsu y'ɔ le emɔ.

¹⁸ Sɔanlan fíi n'ɔ laka laka yí nwɔn. Se sɔanlan kɔn bu yí nwɔn ke ɔ si mân ehi anun ngele nun an, anun ɔ káci kɔasiafɔe, nán ɔ'a nwun ngele. ¹⁹ Ɔ sanlin ke mân ehi anun ngele'n ti kɔasianzɛmɔn wɔ Nyanmian anyunnun. Ɔ man Ehele Ejɔle'n le kele ke Nyanmian nwan: *Ngelefɔe'n-mɔ ngele mɔ be kɔ bɔ nun anun yé Nyanmian fa ci bé ɔ.* ²⁰ Eɛe yí nwan: *Yé Mún si ke ngelefɔe'n-mɔ ajɔnlin'n ti nvuin.* ²¹ Ehika ati, bie fíi n'ɔ fa sɔanlan ɔ tu yí nvan nun. Ɔ sanlin ke ninngɛ kwalaa ti emɔ die. ²² Pɔlv o, Apolɔsv o, *Sefasi o, mân nun o, ngvan o, ewue o, mele'n mɔ ye wɔ nun o, ɔ non m'ɔ le ba nun o, yí kwalaa ti emɔ die. ²³ Nan emɔ die, emɔ ti Kilisi die yé Kilisi ti Nyanmian die.

4

Kilisi mmɔfɔe'n-mɔ

¹ Ehika ati, mún kulo ke emɔ nwun yé ke ye ti Kilisi ngɔa, ye ti menian mɔ Nyanmian a fa yí nvialɛ nun ananhɔle ejɔle'n ɔ'a wula yé sa nun ke ye hán yí nwɔn ejɔle ye héle emɔ. ² Like kwalaa m'ɔ cian man sɔanlan mɔ be kɔ fa junman be kɔ wula yí sa nun'n y'ɔ le ke ɔ mán be nwún yí ti anun ke ɔ ti ananhɔlefɔe. ³ Mún die, se emɔ bua mún ndɛe o, anan menian'n-mɔ bua mún ndɛe o, ehi fíi nvali man mún ndɛe. Eɛe bɔbɔ, mún muonun mún mmua man mún nwun ndɛe. ⁴ Ɔ ti ananhɔle, mún ti'n nze man mún ke m'an yɔ ete. Nan kɔsu nán ehi y'ɔ kele ke n di seseɔe ɔ. Ɔ sanlin ke yé Mún y'ɔ bua mún ndɛe ɔ. ⁵ Ehika ati, se cian'n m'ɔ 'fa bua ndɛe'n juli man angɔnmian an, nán be bua sɔanlan fíi ndɛe. Emɔ nwónnde maan yé Mún bála kwalaa. Ninngɛ m'ɔ fɛfia awosin nun anun'n, ɔ 'ba tu yí kwalaa fite jawe nun. Menian'n-mɔ nvialɛ nun ejɔle m'ɔ wɔ bé ahɔnlin nun'n, yé Mún 'ba man be nwun yí. Cian sɔ'n yé Nyanmian 'ba yí sɔanlan kɔn biala aye wɔ yí junman'n m'ɔ lili nun anwɔn ɔ.

⁶ Anianman-mɔ, m'an fa ehi kwalaa mɔ m'an han'n m'an tɔ Apolɔsv non mún muonun yé nwɔn m'an hele emɔ like. Anyɔndala'n mɔ bé nwan: "N'ɛ kan tala mɔ b'a hele nun asu'n", mún kulo ke ye nwɔn nvandɔhɔn nun anun, emɔ suan be ti yí bu. Emɔ anun bie le man atɔn ɔ njinlan man sɔanlan kɔn afan ɔ ndu man yí nwɔn ɔ ngele man kɔn. ⁷ Ɔ sanlin ke wɔ mɛ bu wɔ nwɔn ke e ti kpa tala wɔ manngɔn'n-mɔ'n, wɔ muonun e ti wɔ die se? Nzu yé e le yí mɔ nán Nyanmian y'ɔ manlin wɔ ɔ? Nyanmian yé ɔ'a fa ninngɛ kwalaa ɔ'a man wɔ ɔ, nan nzuke ati yé e fa tu wɔ nwɔn ke nán Nyanmian yé ɔ falɔ manlin wɔ ɔ?

⁸ Kikaala die, emɔ asa a han ninngɛ'n kɔalaatin. Emɔ a nyan bé nwɔn a yue. Emɔ a kaci mmelemgbin b'a san yé nwɔn. Mún kulo ke emɔ kaci mmelemgbin sakpa, nán yé kɔsu ye non emɔ a li belemgbin sɔ'n. ⁹ Afi, mún nwun yí ke ye mɔ ye ti Zozi Kilisi mmɔfɔe'n, Nyanmian a fa yé a sie menian'n-mɔ kwalaa anzín. Ye ti ke menian mɔ bagua nun yé be kun bé ɔ. Ɔ sanlin ke be yi yé be kele mân bɔndin'n, be yi yé be kele nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ ɔ nun menian'n-mɔ kɔsu. ¹⁰ Kilisi dunman nun, menian'n-mɔ bu yé ke sɛnvɔe. Nan emɔ die, emɔ non Kilisi b'a yɔ kɔn emɔ a nwun ngele. Ye le man anwɔnsele, nan emɔ die, emɔ le anwɔnsele. Menian'n-mɔ mmu man yé like fíi, nan emɔ die, be lile emɔ anwunno. ¹¹ Bici ehi, ehɔe non nzuhoe le kun yé, ye nnyan man taladie ye nwula man. Menian'n-mɔ le bu yé. Ye nnyan man lika ye ndanlan man, ye

nanndi nun. ¹² Yé muonun ye fa ye nwon ye ti, nán y'a nyan ye nwan nun alie y'a li. Be 'kpe ye nzoba a, anin ye le yeyila bé sò. Be 'kele ye ahólówa a, anin ye le tila ye ahónlun. ¹³ Menian'n-mò 'seci ye dunman an, ye nde man bé sò. Bici nun bici, menian'n-mò bu ye ke eyuadi nun anun ewula. Be bu ye ke fofóe sò ewula.

¹⁴ Nán ke mun kele ejòle sò'n-mò mun gua emò anyunnun asi ó. Nan mun kulo ke mun tu emò fòò ke mún mma mò mun kulo bé kpa ó. ¹⁵ Ó sanlun ke, se bóbó menian akpu bulu tunngé emò wò Kilisi atun nun asu a, emò asi'n y'ò le mún. Mún yé m mólú Kilisi anwón Ejòlekpa'n n geleli emò ó. ¹⁶ Ehika ati, mun kan mun kele emò ke emò nían mún enanndé dié nun asu, be nánndi. ¹⁷ Ó man m'an sòan Timote emò anwón eló. Ó ti mún wa mò mun kulo yí kpa ese ó nanndi yé Mún atun nun asu ananhòle nun. Ó 'ba hele emò ke mun kpín mun nanndi Kilisi atun nun asu'n. Atin sò nun anwón ejòle yé mún kele yí líka kòalaatin Asònun'n-mò anun ó.

¹⁸ Emò mmie-mò le tu bé nwan nun, be jónlun ke m mma man emò anwón eló. ¹⁹ Nan se yé Mún bua a, mún 'ba a emò anwón eló ele nsan ehú anun. Se mun ju eló a, yé mún 'ba nwun atubenwón mma sò'n-mò ó. Nán bé nwan nun etue nun ala yé mún 'fa mún nwun bé ó. Nan se bé tunmin'n mò be le yí'n fi Nyanmian eló a, mún 'ba nwun yí. ²⁰ Ó sanlun ke, Nyanmian Belemgbin Mân'n ti man bé nwan nun etue ejòle, nan ó ti tunmin ejòle. ²¹ Benin yé emò kulo ó? Asu emò kulo ke n vá mgbele m mála n vín emò, anaan m mála n jíci emò alwa ó?

5

Asònun nun anun abalabò ete'n

¹ Be kannvò ke emò mmalasua ejòle nòn mmelenzua ejòle m'ò la emò anwón'n, bé bóbó muonun mò be nzí man Nyanmian'n, be ngò yò man yí sò. M'an ti ke emò anun kòn nòn yí sí ayí'n da. ² Esuan kpa m'ò di ke emò sun be fòan sòanlan sòa fi Asònun nun anun'n, kanngò emò dié emò anwón yé be tu ó. ³ Mún dié, anwónnaan nun an, n nòn man emò afian eló, kùsò wawe nun an, mún nòn emò yé ye wò eló. Yé Mún Zozi dunman nun, sòanlan'n mò ó'a li ejòle ete sò'n, m'an bua yí ndeé dada angònmin ke n wò emò afian. ⁴ Se emò yía a, n wò emò afian wawe nun. Yé Mún Zozi tunmin'n 'ba jinlan emò anzin. ⁵ Emò wúla sòanlan sò nun awòba *Satan asa nun maan nyian hún yí nán cian mò yé Mún Zozi kò sa kò a'n, anin sòanlan sò nun ekala'n nyan ngòan.

⁶ Emò anwan nun etue'n ti man kpa. Emò nzí man ke fali ayile kaan sòa mò be kò fa be kò wula fali'n maan ó tu ó? ⁷ Emò yí ete sò'n fi emò afian maan emò anwón tí kpa bókòò. Se emò yò yí sò a, emò 'ba kaci fali fufòle mò ayile nnon man nun ó. Emò a kaci ke fali fufòle dada angònmin bóbó. Ó sanlun ke yé *Paki feti dié nun a bò yí bò. Afi Kilisi m'ò ti ke yé Paki bua baa'n, b'a hun yí b'a yí yé ti tée. ⁸ Ehika ati, se ye 'di yé feti nun an, nán be man fali ayile daba tanlan yé kpaon nun anun. Nán man ati anun ete nòn basa basa fali ayile'n tanlan emò asitanlan nun anun. Nan emò kpóndé anwòntie nòn ananhòle kpaon dié'n mò fali ayile nnon man nun'n.

⁹ Ehi, mún kalata'n mò n geleli emò nun anun, n ganlun ke menian mò be tòn ajaa'n, emò nòn bé nán be san nun. ¹⁰ M'an nze man emò ke nán be jòjò bé mò be nzí man Nyanmian mò be gua mân nun anun be tòn ajaa, be ti anyinbòlò, be wua anaan bé sò amwan nun eló. Se yí sò a, anun emò fi mân nun anun be tú! ¹¹ Nan mun kele ke nán man emò nòn sòanlan mò yí nwan ó ti Kilisi dié, kùsò ó tòn ajaa, ó ti anyinbòlò, ó sò amòan, ó ti ngòndònmgbò, ó ti kòvònmunnzan anaan awofòe'n, sòanlan sòa, nán man emò nòn yí san nun. Nán man emò nòn yí be wula bé sa talie kòn anun bóbó.

¹² B́e mɔ be ti man Kilisi die'n, se be 'bua b́e ndee e, se be mmua man b́e ndee e, nán mún ejòle ɔ. Nyanmian muonun yê ɔ 'bua b́e ndee ɔ. ¹³ Nan menian mɔ emɔ nun b́e wɔ eku kun anun'n, asu ye ngwala man ke ye bua b́e ndee ɔ? B'a hele wɔ Ehele Ejòle nun anun ke Nyanmian nwan: *Emɔ f́wan abɔlefve'n fi emɔ afian.*

6

B́e nwon esanman'n

¹ Ehi, se emɔ anun kun non yí nianman bie nyan ejòle a, ɔ yo se m'ɔ yaci Nyanmian menian'n-mɔ ebele ɔ fa ejòle'n kɔ ahnlunnvie maan be di yí b́e mɔ be nzi man Nyanmian nun aja su ɔ? ² Emɔ nzi man ke cian bie dede Nyanmian menian'n-mɔ yê be 'bua mán nun anun menian'n-mɔ kwalaa ndee ɔ? Nán se cian bie dede Nyanmian menian'n-mɔ yê be 'bua mán nun anun menian'n-mɔ kwalaa ndee a, anun ejòle nganngan sva yê emɔ ngwala man yí di ɔ? ³ Emɔ nzi man ke cian bie dede, yê yê ye 'bua nyanmiansu mmɔfve'n-mɔ ndee ɔ? Nán se yê yê ye 'bua b́e ndee a, anun mán ehi anun ejòle yê emɔ ngwala man yí di ɔ? ⁴ Nan emɔ die, se ejòle tɔ emɔ afian an, menian mɔ Asɔnun'n mmu man b́e like nun aja su yê emɔ sanman b́e nwon ɔ. ⁵ Mún kan maan nyian tɔ emɔ anyinsu. Yí ti, ngelefve baa kɔnmgba nnɔn man Asɔnun nun anun mɔ se ejòle tɔ a, ɔ kwalaa ke ɔ sese anianman'n-mɔ afian ɔ? ⁶ Se ejòle tɔ anianman nnyuan afian an, anun kanngv menian mɔ be nzi man Nyanmian nun aja su yê be fa ejòle'n be kɔ ɔ?

⁷ Esanman'n mɔ emɔ sanman b́e nwon be jinlan bagua nun be yí ndee'n, dada angɔnmun, ɔ kele ke ɔ'a nyɔ man ye. Nzuke ati yê emɔ nyaci man menian'n-mɔ maan be nzisi man emɔ ɔ? Nzuke ati yê emɔ nyaci man menian'n-mɔ maan be nni man emɔ ndunlunmun ɔ? ⁸ Kanngv emɔ muonun yê emɔ sisi b́e nianman'n-mɔ be di b́e ndunlunmun ɔ.

⁹ Emɔ muonun si yí f́ɔb́n ke menian mɔ be yo ete'n, be nnyan man asitanlan wɔ Nyanmian Belemgbin Mán nun anun elɔ bie. Nán be laka laka b́e nwon. Menian mɔ be yo satlufve nyɔlie, b́e mɔ be sɔ amvan, b́e mɔ be tɔn ajaa, b́e mɔ be kpɔnnde b́e nwon, ¹⁰ b́e mɔ be wua, b́e mɔ be ti anyinbulu, b́e mɔ be ti kɔnnumunzan, b́e mɔ be ti ngɔndunmgbɔ anaan be ngan man ananhɔle, menian sɔ'n-mɔ ngɔ nnyan man asitanlan wɔ Nyanmian Belemgbin Mán nun anun elɔ bie. ¹¹ Daba, ke anun emɔ anun mmie-mɔ ti yí nun anun. Nan Nyanmian a ti emɔ anwon fi ete nun anun, ɔ'a fa emɔ ɔ'a yo yí die, ɔ'a man emɔ a yo sese wɔ yí nyunnun yê Mún Zozi Kilisi non yê Nyanmian Wawe'n dunman nun.

Be fá b́e swanlan baka'n be wúla yé Mún anunminnyanmɔn

¹² Emɔ anun mmie-mɔ nwan: "Mún kwalaa mún yo like biala mɔ mún kulo ɔ." ɔ ti ananhɔle, nan kɔsu yí kwalaa ti man kpa nman man emɔ. Mún kwalaa mún se ke: "Mún kwalaa mún yo like biala mɔ mún kulo ɔ", nan kɔsu mún ngwala man ke mún yaci mún nwon maan like biala fa mún yo yí kanga. ¹³ Emɔ nwan: "Alie ati yê be bɔli kve ɔ, yê kve kɔsu ati yê be bɔli alie ɔ." ɔ ti ananhɔle, nan kɔsu Nyanmian 'ba seci ninngge nnyuan sɔ'n-mɔ. Nan swanlan baka'n die, nán satlufve eyòle ati yê be bɔli ɔ. ɔ ti yé Mún die, yê yé Mún kɔsu ti swanlan baka'n die. ¹⁴ Nyanmian m'ɔ man yé Mún fi ewue nun a tinng'e'n, ɔ 'ba fa yí tunmin'n ɔ man yé kɔsu ye fi ewue nun ye tinng'e. ¹⁵ Emɔ si ke emɔ anwonnaan'n ti Kilisi anwonnaan kpa bɔkɔɔ. Asu ɔ ti kpa ke n vá Kilisi anwonnaan'n sin mún non balasua m'ɔ si tutu'n ye hán ye bɔ nun ɔ? Cee! ¹⁶ Anaan, asu emɔ nzi man ke belenzua kɔn m'ɔ kɔ fa yí nwon kɔ bɔ balasua m'ɔ si tutu'n, anun ɔ non yí b'a kaci anwonnaan kɔn ɔ? ɔ sanlin ke, Ehele Ejòle'n nwan: *B́e menian nnyuan'n,*

be 'ba kaci swanlan munmuan kon. ¹⁷ Nan swanlan m'ò kò fa yí nwòn kò bò yé Mun'n, ò non yí be kaci swanlan munmuan kon wò wawé nun.

¹⁸ Ehika ati, emò nwánndi satilífwe eyòlè'n. Ètè biala mò swanlan kò yò'n, ò ngan man yí nwónnaan'n. Nan swanlan m'ò tì satilífwe'n, ò yò ètè ò kan yí muonun yí nwónnaan'n. ¹⁹ Asò emò nzi man ke emò swanlan baka'n tì Wawé Nwanzan-nwanzan'n mò Nyanmian a fa a man emò'n sua ò? Wawé sò'n wò emò anun. Emò muonun nzie man bé nwòn kón. ²⁰ Nyanmian a tua emò ati kale ò'a to emò. Ehika ati, emò fá bé swanlan baka'n be wúla Nyanmian anunminnyanmòn.

7

Ajaa nun anwòn ejòlè'n

¹ Afi sian dié, kosuan'n mò emò helelì mín kalata be bisalì mín'n, é 'nwun yí mmua'n. Ò tì kpa man belenzua kon ke n'ò ja bala. ² Nan kòsò satilífwe eyòlè'n mò ò'a tolo'n dunman nun, ò tì kpa ke belenzua kon biala já yí yí yé balasua kon biala kòsò já yí hun. ³ Ò di ke belenzua'n di yí yí anwòn ejòlè, balasua'n kòsò di ke ò di yí hun anwòn ejòlè. ⁴ Balasua'n le man tunmin yí muonun yí swanlan baka nun asò. Yí swanlan baka'n tì yí hun dié. Belenzua'n kòsò le man tunmin yí muonun yí swanlan baka nun asò. Yí swanlan baka'n tì yí yí dié. ⁵ Nán be tua bé nwòn nna. Emò kòala ke bé nwan se bé nwòn be fa temon be yò asòun. Se temon sò'n sìn an, anun atin wò nun ke yí daba'n. Se ò'a nyò man sò a, emò ngò hùala man nun sò kón. *Satan kòala ke ò laka emò maan emò tò yí ngaa nun anun. ⁶ Mò mun kan mun kele emò'n, ò tì afòtu nan nán mala ò. ⁷ Mun kulo ke ahan menian'n-mò kòala kaci ke mín. Nan kòsò ò le swanlan kon acedie dié mò Nyanmian a fa a man yí ò, èhi dié le yí ngonmin, èhi dié le yí ngonmin.

⁸ Ejòlè mò mun kan mun kele mmiannzin, mmalasin non kunlannvòe'n-mò'n y'ò le ke ò tì kpa man emò ke emò tánlan ke n di yí'n. ⁹ Nan se emò nian nán be ngòala man nun sò a, anun emò já bala anaan bian. Ò sanlìn ke se emò ja bala anaan bian an, ò tì kpa tala ke emò kò li bé èbòe'n.

¹⁰ Afi bé mò be tì abufòe'n kòsò, nán mín yé mun kan ò, nan yé Mun muonun yé ò le kan ò. ¹¹ Balasua m'ò ja bian'n, n'ò yila yí hun. Se ò yila a, n'ò ja bian kón. Se ò kulo a, ò non yí hun be sésie bé afian be já. Belenzua'n kòsò n'ò yila yí yí.

¹² Bé bò nga'n-mò (Mín muonun yé mun kan ò, nán yé Mun yé ò le kan ò.) Se Asòun nun anun belenzua kon ja yí yí mò yí yí'n ngò man asòun'n, se ye sò'n kulo ke ò non yí tanlan nun an, belenzua'n n'ò yila yí. ¹³ Yí sò kònmgba nun ala, se Asòun nun anun balasua kon ja bian mò yí hun'n ngò man asòun'n, se huan sò'n kulo ke ò non yí yí be tanlan nun an, ò tie, n'ò yila yí. ¹⁴ Afi balasua'n m'ò kò asòun'n dunman nun, yí hun mantan Nyanmian kòkò. Belenzua'n kòsò m'ò kò asòun'n dunman nun, yí yí mantan Nyanmian kòkò. Se ò tì man sò a, emò amma'n-mò tì ke menian mò be nzi man Nyanmian kòsò anun bé nwòn a tì.

¹⁵ Se kòsò nunhan'n m'ò ngò man asòun'n, se belenzua nun ò, se balasua nun ò, mò yí nwan ò 'yila'n, be yáci yí maan ò yíla. Èbele nun anun, anun belenzua'n anaan balasua'n m'ò kò asòun nun a nyan alaje. Ò sanlìn ke Nyanmian a fele yé ke ye tánlan anzòunúnjò nun. ¹⁶ Wó balasua'n mò a fa wó nwòn a man Kilisi'n, asò è kòala é nwun yí fòón ke é 'man wó hun fa yí nwòn man Nyanmian? Anaan wó belenzua'n mò a fa wó nwòn a man Kilisi'n, asò è kòala é nwun yí fòón ke é 'man wó yí fa yí nwòn man Nyanmian?

¹⁷ Èhi, se ye yí ajaa nun anwòn ejòlè'n nun an, ò di ke swanlan kon biala nanndi atin'n mò Nyanmian a hele yí nun asò. Ke anun ò kpín tì yí mò Nyanmian a fele yí'n, ò fá yí sò. Anun ejòlè mò mun kan mun kele emò nun anun. Ejòlè sò'n

mə m'an han'n, ɔ ti mala man Asənin'n-mə kʷalaatin. ¹⁸ Wó mə Nyanmian 'fele wó a, anun b'a kpe wó mmian nun'n, man wó like tánlan ebele. Wó kusu mə Nyanmian 'fele wó a, anun be kpeli man wó mmian nun'n, man wó like tánlan ebele. ¹⁹ Se b'a kpe wó mmian nun ɔ, se be kpeli man wó mmian nun ɔ, nán ehi yé ɔ cian ɔ. Like m'ɔ cian'n y'ɔ le Nyanmian mala nun asu elie'n. ²⁰ Ke anun sʷanlan kɔn kpɪn ti yí mə Nyanmian a fele yí'n, ɔ fá yí sɔ. ²¹ E ti kanga yé Nyanmian a fele wó ɔ? N'ɛ di yí nwɔn yale. Se e kuala ke e sun ebele e nyan fanwɔndi a, anun sun ebele. ²² ɔ sanlɪn ke kanga mə yé Mɪn kɔ fele yí'n, anun yé Mɪn a man ɔ'a nyan fanwɔndi. Sʷanlan kusu m'ɔ di yí ti anwɔn mə yé Mɪn kɔ fele yí'n, anun ɔ'a kaci yé Mɪn kanga. ²³ Nyanmian a tua emɔ ati kale ɔ'a to emɔ. Ehi ka ati, nán be kaci menian'n-mə nganga. ²⁴ Anianman-mə, ɔ ti ananhɔle, ke sʷanlan kɔn biala kpɪn ti yí mə Nyanmian a fele yí'n, ɔ fá yí sɔ ɔ non Nyanmian be tánlan.

Mmiannzin non mmalasin non kunlannvoe'n-mə anwɔn ejole die'n

²⁵ M'ɔ tɔ de mmiannzin non mmalasin'n-mə anwɔn ejole die'n, yé Mɪn a ngan man nun ejole ɔ'a ngele man mɪn. M'ɔ wɔ mɪn muonun mɪn ajɔnlɪn nun'n yé mɪn kan nun ɔ. ɔ se ke emɔ de ejole sɔ'n be di. ɔ sanlɪn ke, yé Mɪn a nwun mɪn nwɔn anwunnvoe ɔ'a man m'an kaci ananhɔlefɔe. ²⁶ Emian ngacile dɔɔn mə ye wɔ nun'n dunman nun, mɪn de mɪn di ke ɔ ti kpa ke sʷanlan kɔn biala há ke ɔ ti yí'n. ²⁷ M'ɔ ja bala'n, n'ɔ yila yí. M'ɔ nja man bala'n, n'ɔ kpɔndɛ bala. ²⁸ Nan se wó belenzua'n wó nwan e' ja bala a, anun a nyɔ man ete. Se talua'n kusu nwan ɔ' ja bian an, anun ɔ'a nyɔ man ete. Nan kusu bé mə be le ja bé nwɔn'n, be 'ba nwun bé nyɪnsɔ cian daa. Mɪn ngulo man ke emɔ nwun bé nyɪnsɔ.

²⁹ Anianman-mə, ejole'n mə mɪn kan mɪn kele emɔ'n y'ɔ le ke mele'n ti tika. Yí ti kikaala die, bé mə be ja bala'n, be tánlan ke be nja man bala. ³⁰ Bé mə bé lɔa a bɔ'n, be yó ke bé lɔa bɔli man. Bé mə be le di fe'n, be yó ke be le nni man fe. Bé mə be to ninng'e'n, be yó ke be le man like fíí. ³¹ Bé mə be le mán ehi anun ninng'e'n, be yó ke be le man like fíí. ɔ sanlɪn ke mán ehi mə ye wɔ nun'n, ɔ' sɪn.

³² Mɪn ngulo man ke nzusue tɔ emɔ anwɔn fíí sɔa. Sʷanlan m'ɔ nja man bala'n, yé Mɪn ninng'e'n-mə anwɔn akpɔndan ala yé ɔ bu ɔ. Like m'ɔ yɔ a, ɔ kɔ sɔ yé Mɪn anyɪn'n, yé ɔ yɔ ɔ. ³³ Nan belenzua m'ɔ ja bala'n, mán nun anun ninng'e'n-mə anwɔn yé ɔ junlɪn ɔ. Like m'ɔ yɔ a yí yɪ di fe'n yé ɔ yɔ ɔ. ³⁴ Ejole'n yɔ sua a, anun belenzua nun anyɪn wɔ ninng'e nnyuan anwɔn. Balasua anaan talua kusu m'ɔ nja man bian'n, yé Mɪn ninng'e'n-mə anwɔn akpɔndan ala yé ɔ bu ɔ. Se like yé ɔ le yɔ ɔ, se ejole yé ɔ le susu ɔ, ɔ fa yí sʷanlan baka'n kʷalaa wula yé Mɪn asa nun. Nan balasua m'ɔ ja bian'n, yí die mán nun anun ninng'e'n-mə anwɔn y'ɔ junlɪn ɔ. Like m'ɔ yɔ a yí hun di fe'n yé ɔ yɔ ɔ. ³⁵ Ehi mə mɪn kan'n, mɪn kan mɪn man emɔ. Nan nán ke mɪn kan sɔ mɪn tɔndɔn emɔ aja nun ɔ. Mɪn kulo ke emɔ bu be mán'n ke ɔ fata ke be bu yí'n, nán emɔ a fa bé nwɔn b'a bɔ yé Mɪn kpa bɔkɔ b'a li yí junman'n.

³⁶ Se kusu sʷanlan kɔn nan nán ɔ ti anyunnunguasie man yí wa balasua'n ke ɔ le bu aja sɔ, se ɔ ti cɪnnjɪn ke ɔ já bian an, anun ɔ fá yí aja. Se ɔ yɔ yí sɔ a, anun ɔ'a nyɔ man ete. ³⁷ Nan se belenzua kusu kɔn si yí hue ke ɔ nja man bala, mə nán ke b'a mian yí ke ɔ já bala'n, se ɔ mian yí kunnun nán ɔ'a nja man bala ɔ kɔ hɔala tanlan an, ɔ ti like kpa. ³⁸ ɔ man se sʷanlan kɔn ja bala a, ɔ ti like kpa. Nan nunhan kusu mə ɔ'a nja man bala'n, ɔ ti like kpa.

³⁹ Balasua m'ɔ kɔ ja bian'n, ɔ non yí hun be wɔ nun dede yí hun wu. Se ɔ wu a, ɔ le atɪn ɔ kʷala ke ɔ ja belenzua m'ɔ kulo ɔ. Nan kusu, ɔ le man atɪn ke ɔ ja belenzua m'ɔ falɪ man yí nwɔn manlɪn man Kilisi ɔ. ⁴⁰ Nan se ɔ'a nja man bian

kón an, o 'di yí nwón fe tala ke o kó ja bian'n. Ejòle'n mọ m'an han'n, mun de mun di ke mín kọsọ n ne Nyanmian Wawe'n yé m'an han o.

8

Amvan sọ naan nún anwón ejòle'n

¹ M'ọ tì amvan sọ naan nún anwón ejòle die'n, yé kwalaa ye sị nún ejòle ke emọ le kpín kele'n. Nan like ẹsịe sọ'n, o man be tu bé nwón. Like kọsọ m'ọ man be kpasi'n y'ọ le ehulo'n. ² Svanlan m'ọ bu yí nwón ke o sị like'n, anun o nzi o ngua man yí bọ kpa ke o fata ke o sí yí'n. ³ (M'ọ cian'n y'ọ le Nyanmian ehulo'n.) Svanlan m'ọ kulo Nyanmian'n yé Nyanmian kọsọ sị yí o.

⁴ M'ọ tì amvan sọ naan elie nún anwón ejòle die'n, ye sị ke amvan'n tì man yí tì anwón like fítí mán nún anun. Mọ ye sị'n y'ọ le ke Nyanmian tì baa kọnmgba cein. ⁵ Se bọbọ menian mmie-mọ de di ke anwunno ẹlọ nún asị ewa, ninngẹ dọn wọ ẹbele mọ be sọ bé, ẹsẹ b'a fa bé b'a kaci bé mun an, ⁶ yé die mọ ye sị'n y'ọ le ke Nyanmian tì baa kọnmgba cein. O tì Sịe mọ o'a bọ ninngẹ'n-mọ kwalaaatín o. Yí dunman nún yé ye wọ mán nún anun o. Munlan kọsọ baa kọnmgba cein'n y'ọ le Zozi Kilisi. Yí dunman nún yé ninngẹ'n-mọ kwalaa wọ mán nún anun o, ẹsẹ yí dunman nún yé ye le ngwan o.

⁷ Nan kọsọ menian dọn nzi man ananhọle sọ'n. Amvan ejòle nún a fọtọ mmie-mọ dede se kikaala be di naan sọ nún an, o yọ be ke be le di amvan sọ naan. Kemọ bé tì tinlin man'n, se be le di alie sọ nún an, anun o yọ be ke b'a tọ ẹte nún. ⁸ Nán alie y'ọ man yé enanndie'n sọ Nyanmian anyin o. Se ye di o, se y'a nni man o, ye nnyan man nún like fítí.

⁹ Nan kọsọ, emọ nían bé nwón kpa. Fanwọndi'n mọ Nyanmian a man emọ'n, be nánndi yí nwón kpa nán bé mọ be dedi'n tinlin man nún a ndọ man ẹte nún. ¹⁰ Afi, wọ mọ ẹ sị ejòle'n, se svanlan mọ yí dedi'n tinlin man'n nwun wọ amvan sua ẹlọ ke ẹ le didi a, yí kọsọ yí ajunlun'n 'man yí anwọnsẹle ke o hó lí amvan sọ like. ¹¹ Anun like'n mọ wọ nwan ẹ sị'n dunman nún, wọ nianman'n mọ yí tì yé Kilisi a wu mọ yí dedi'n tinlin man'n, ẹ le man o minlin. ¹² Se emọ yọ sọ maan emọ anianman'n-mọ tọ ẹte nún anun an, anun Kilisi muonun yé emọ le yọ yí ẹte o. O sanlun ke, emọ man be yọ like mọ bé ajunlun'n man bé ke o tì man kpa. ¹³ Ehika ati, alie mọ mun di a mín nianman'n kọ tọ ẹte nún'n, alie sọ'n, mun 'tua, m mman man mín nianman'n ndọ man ẹte nún.

9

O fata ke Pọlv nyan yí junman nún anun like

¹ N ne fanwọndi. N di Zozi Kilisi bọfọe. M'an nwun yé Mun Zozi muonun mín nyinsu. Junman'n mọ n nili manlin yé Mun'n, yí mma m'ọ sulí'n y'ọ le emọ. ² Se bọbọ mmie-mọ mmu man mín ke n di Kilisi bọfọe a, emọ die, emọ bu mín ke n di Kilisi bọfọe. O sanlun ke junman'n mọ n nili m'ọ man emọ nún yé Mun Zozi b'a yọ kọn'n, emọ tì nzọle m'ọ kele ke n di Kilisi bọfọe.

³ Se menian kan ke n di man Kilisi bọfọe a, ejòle mọ mun bua bé'n y'ọ le ke ⁴ mín junman'n mọ mun di'n, asu o nvata man ke mun nyan nún alie mun di mun nún nzue o? ⁵ Asu n nne man atun ke mun ja asonun nún anun balasua ke mmọfọe'n-mọ, ke *Sefası nún yé Mun anianman'n-mọ yọ yí nún o? ⁶ Asu o tì kpa ke mun nún Baanabası yé munnyuan ala yé ye lí junman ye gúa yé nvan alie o?

⁷ Nzafu benin ye yí muonun o gua yí nvan alie o? Nwan svanlan die ye o yọ ebo m'ọ nni man yí ebo nún asu alie o? Svanlan benin ye o sie ayemva m'ọ le man atun o nyuihyuin man bé nyafusue'n bie a nnun man o? ⁸ Nvandohun ehı-mọ mọ m'an fa m'an tọ yí nwón'n, asu nán ke kulo menian'n-mọ yọ yí nún

an? Nán ejòle kònmgbà sò'n kòsù yê Moyizì mala'n kan ò? ⁹ Afí b'a hele wò *Moyizì mala nún anun ke: *Se enale'n le tetia *bele nún asù ò kpònmgbà a, n'è cici yí nvan'n.* Asù nnale'n-mò anwòn cian Nyanmian ò? ¹⁰ Nán yé lúú yé dunman nún ati yê ò man ò'a han sò ò? Yuo, yé dunman nún ati yê ò man b'a hele ejòle sò nún ò. ¹¹ Ò di ke sòanlan'n m'ò le futu asie'n maan be dua'n, ò nòn sòanlan'n m'ò le kpònmgbò bele'n, be nyan anyundasùe ke junman'n mò be le di'n, be 'nyan nún like. ¹² Se y'a han Nyanmian Anòan Ejòle'n nán ò su mma a, emò jònlún ke mò ye le kpònmde yí emò elò'n sònlún sònmán ò? ¹³ Se mmie-mò le atún be didi emò anwòn an, asù ye le man atún ye ndala man bé ò? Nan kòsù y'a nnián man yí sò. Y'a mian yé nyin y'a yò maan like fíí a mma a ndòndòn man Kilisi Ejòlekpa nún aja nún.

¹³ Emò sí yí fòón ke bé mò be di Nyanmian awulo nún anun junman'n, Nyanmian awulo nún anun ninng'e'n yê be fa be nian bé nwòn ò. Bé mò yê be yí tee'n kòsù, tee eyie mucia nún asù ninng'e'n yê be fa be nian bé nwòn ò. ¹⁴ Ke ò tí yí nún ala anun. Ò sanlín ke yé Mún a man atún ke menian mò be bò Ejòlekpa'n, Ejòlekpa sò nún anwòn yê ò di ke be didi ò.

¹⁵ Nan mún dié, ninng'e sò'n m'ò fata ke mún nyan yí'n, m'an nne man bie fíí. Nán ke mún kele emò kalata ehi mún bisa maan emò yí man mún ò. Se mún 'wu bòbò a, ò tí kpa. Ò man sòanlín fíí ngbala ndu man mún tí kele sò'n. ¹⁶ Ejòlekpa'n mò mún bò'n, ò tí man like mò mún fa mún tu mún nvan nún ò. Nan ò tí like mò b'a fa b'a tinndin mún ò. Se m'an mmò Ejòlekpa'n m'an ngele man menian'n-mò a, munnzue ye ò 'kan mún ò. ¹⁷ Se ò tí ke mún muonun mún tí anwòn junman mò m'an hulo yê mún di a, ahan mún man be tua mún yí nwòn kale. Nan ò tí junman mò b'a fa b'a wula mún sa nún, se mún ngulo man bòbò a, ò se ke n ní. ¹⁸ Anún mún ahataua'n y'ò le benin? Mún ahataua'n dié'n y'ò le fe elie'n mò mún nyan yí mele mò mún bò Ejòlekpa'n mún kele menian'n-mò'n. Ejòlekpa'n mò mún bò'n, mún mgbònmde man ke be tua mún yí nwòn kale.

¹⁹ N ne fanwòndi, n ndi sòanlín fíí kanga. Nan kòsù ke ò kò yò nán m'an nyan menian dòn m'an man yé Mún'n, ò man m'an kaci menian'n-mò kwalaa kanga. ²⁰ Mún nni man Moyizì mala nún asù, nan kòsù ke ò kò yò nán mún sa a han Zufò'n-mò mò be di mala sò nún asù m'an man yé Mún'n, ò man se mún nòn bé yé tí a, mún yò mún nwòn ke bé. ²¹ Bé mò bé kòsù be nni man Moyizì mala nún asù'n, se n wò bé afian an, mún yò mún nwòn ke bé nán mún sa a han bé, m'an man yé Mún. Nán ke bie a mún nyin nzò man Nyanmian mala nún ò. Ceece, nan Kilisi mala nún asù yé mún di ò. ²² Bé mò bé dedi'n tinlín man'n, se mún nòn bé tí a, mún yò mún nwòn ke mún kòsù mún dedi'n tinlín man nán mún sa a han bé, m'an man yé Mún. Mún fa mún nwòn mún tí mún yò like biala nán mún sa a han mmie-mò m'an man yé Mún. ²³ Ejòlekpa nún ati yê mún yò ehi-mò kwalaa nán mún kòsù m'an nyan nún nyila.

²⁴ Emò sí yí fòón ke bé mò be su enwanndie'n, bé kwalaa be nwanndi, nan kòsù bé nunhan kòn yê ò nyan ò. Ehika ati, emò nwánni kpa, nán b'a nyan nún like. ²⁵ Bé kwalaa mò be su enwanndie'n, mele mò be 'kpunndin kpunndin bé akpòle'n-mò anun'n, be totua bé nwòn ninng'e kpa. Be yò yí sò nán b'a nyan enwanndie nún anun kele'n. Kele sò'n, ò seci. Nan yé dié mò ye le yò'n, ye le yò ye nyan kele m'ò le man eseci'e'n. ²⁶ Ehika ati, enwanndie'n mò mún nwanndi'n, mún nyin wò lika kòn. N di ke sòanlín m'ò le kòn ngòndin ò. Mún ndò man mún katòle dié nún anwònman nún. ²⁷ Ke ò kò yò nán mún mò m'an bò Ejòlekpa'n m'an hele menian'n-mò'n b'a nyí man mún b'a ndò man'n, mún bilí mún nwòn kpa, ese mún sie mún nwòn ye.

10

Be nían bé nwón kpa wó amwan'n-mó anwón

¹ Anianman-mó, ejòlè m'ò tóh yé nan-mó mèlè mọ anun bé nòn Moyizí nanndi ewá nún anun eló'n, mún kulo ké emọ ati kací. Mọ anun bé nanndi ewá nún anun eló'n, Nyanmian manlun like kón ké bólé walí helehí bé atin'n, esé ọ kpacılı jenvie nún anun maan bé nanndi bé ja nún bé kpeli yí. ² Mọ bé wó bólé nún anun ọ nún mọ bé 'kpé jenvie'n, bé sọninlun bé kwalaaatin ọ man bé nòn Moyizí yóli kón. ³ Alie kónmgba'n m'ò fi Nyanmian asa nun'n yé bé kwalaa bé lili ọ. ⁴ Nzue kónmgba'n m'ò fi Nyanmian eló'n yé bé kwalaa bé nonlun ọ. Nzue sọ'n fi Nyanmian ebota'n m'ò si bé sọ nún anun. Ebota sọ'n y'ó le Kilisi. ⁵ Nan kọsọ Nyanmian akunnun a njọ man bé kwalaa bé nwón. Ọ man bé wuli ewa nún anun. ⁶ Ninngé sọ'n-mó, ọ tí ké nzòlè yé bé le yí yí bé kele yé, nán yé kọsọ y'a nnyan man ajonlun ete ké bé. ⁷ Ọ nvata man ké emọ sọ amwan ké bé nun mmie-mó sọli amwan'n. B'a hele wó Ehele Ejòlè nún anun ké: *Menian'n-mó kọ tanlan así be kọ li like be kọ wón sv nzan. Ese be kọ jasv be kọ si yí nwón abile.* ⁸ Nán bé man yé yó satilfúe ké bé nún mmie-mó yóli yí mọ menian akpú abulaa nún nsan wuli cian kónmgba'n. ⁹ Nán bé man yé sọ yé Mún yé nían ké bé nún mmie-mó yóli yí mọ owo-mó kíkálí bé maan bé wuli'n. ¹⁰ Nán bé jujọ bé konvin abu, ké bé nún mmie-mó yóli yí mọ nyanmiansọ bọfúe'n m'ò kun sọanlan'n hunlin bé'n.

¹¹ Munnzue sọ'n m'ò hanlin bé'n, ọ tí fúò yé bé le fa bé tu ehunlin-mó ọ. B'a hele ninngé sọ'n bé le fa bé kannzọ yé, ọ sanlin ké mele'n mọ yé wó nún ewa'n, mán nún ayuelie a ju. ¹² Ehika ati, sọanlan m'ò de di ké ọ jin yí ja nún'n, ọ nían yí nwón kpa nán ọ'a ndọ man. ¹³ Sọnian fíí nnón man ebele mman man emọ m'ò bọ emọ sọ ọ. Ọ sanlin ké Nyanmian tí ananhòlèfúe. Ọ ngwala man ké ọ yaci maan sọnian'n bọ emọ anwónsèlè nún asọ ọ. Sè sọnian'n tọ emọ a, Nyanmian 'sesie maan emọ kwalaa yí nyunnun jinlan bé di yí sọ kunnunmun.

¹⁴ Ehika ati, anianman ehulo mma, emọ nwánni amwan esọ'n. ¹⁵ Emọ tí menian mọ bé sí ngele, ejòlè ehí mọ m'an han m'an hele emọ'n, emọ muonun títi nían. ¹⁶ Yé Mún nzan'n mọ yé 'nón an yé da Nyanmian así nán y'a nón'n, ọ kele ké yé nún Kilisi yé moja nún a yó kón. Kpaon'n mọ yé bubu nún yé di'n, ọ kele ké yé nún Kilisi yé sọanlan baka nún a yó kón. ¹⁷ Kpaon'n tí baa kónmgba cein. Kannzé yé sọnlun bọbọ a, yé kwalaa yé tí anwónnaan kón. Ọ sanlin ké kpaon kón sọ'n tí yé kwalaa yé dié.

¹⁸ Emọ nían ké daba anun Izalayé amma'n-mó yó yí'n. Bé mọ bé kọ lí naan'n mọ bé kọ fa bé kọ yí tée Nyanmian mọcia nún asọ bé kọ man yí'n, anun bé nún yí a yó kón. ¹⁹ Sè mún kan sọ a, asọ mún nwan amwan'n anaan amwan sọ naan'n tí like ọ? ²⁰ Cècè! Nan mún nwan bé mọ bé nzí man Nyanmian'n, nán Nyanmian yé bé yí bé tée'n bé man yí ọ, nan bé yí bé man wawé ete'n-mó. Nan mún dié mún ngulo man ké emọ nún wawé ete'n-mó yó kón. ²¹ Emọ ngwala man ké bé nún yé Mún kangọ nún anun nán esé emọ a nún wawé ete'n-mó kọsọ kangọ dié nún anun. Emọ ngwala man ké bé tanlan yé Mún tóbílí nún anwón bé didi nán esé emọ a tanlan wawé ete'n-mó kọsọ dié nún anwón b'a didi. ²² Anaan emọ kulo ké bé wula yé Mún akpue ọ? Asọ emọ jónlun ké yé le anwónsèlè yé tala yí ọ?

Be kpónndé ehunlin-mó ati anwón nvasúe

²³ Emọ kan ké: "Yé kwalaa yé yó like biala mọ yé kulo ọ." Ọ tí ananhòlè, nan kọsọ yí kwalaa tí man kpa mman man emọ. Ọ tí ananhòlè ké emọ kwalaa ké bé yó like biala mọ emọ kulo ọ, nan kọsọ yí kwalaa mmuka man emọ maan emọ dedi'n ngọ man yí nyunnun. ²⁴ Sọanlan fíí n'ò kpónndé yí tí anwón nvasúe, nan ọ kpónndé ehunlin-mó dié.

²⁵ Like mɔ be di, mɔ emɔ kɔ to yí gua nun'n, nán be sulo yí nzin be bisa bisa yí nwɔn kosuan nán emɔ lí. ²⁶ Ɔ sanlɔn ke Ehele Ejɔle'n le kan ke: *Asi'e'n nɔn sv ninng'e'n kwalatin ti yé Min die.*

²⁷ Se sɔanlan m'ɔ nzi man Nyanmian'n fele emɔ alie nán emɔ tie a, like biala mɔ be kɔ fa be kɔ man emɔ'n, emɔ lí, nán be sulo yí nzin be bisa bisa yí nwɔn kosuan. ²⁸ Nan se sɔanlan bie kan kele emɔ ke: "Naan ehi ti amvan sv naan," yí die anun nán be di, ɔ fi ejɔle'n mɔ sɔanlan sɔ nun a han a hele emɔ'n. Ɔ sanlɔn ke ɔ'a kacɔ emɔ. ²⁹ Nán wɔ ajɔnɔn die nun anwɔn ejɔle yé mun kan yí ewa ɔ, nan ehunɔn ajɔnɔn die nun anwɔn ejɔle yé mun kan ɔ. Nan afi ɔ yɔ se mɔ like mɔ mun kwalaa ke mun yɔ'n, sɔanlan mgban kwalaa ɔ kan yí nwɔn ejɔle ɔ? ³⁰ Se mun da Nyanmian asi nán m'an li like a, anun ɔ yɔ se mɔ mun nyan yí nwɔn amannɔ ɔ?

³¹ Ehi ka ati, se emɔ 'di alie o, se emɔ 'nɔn nzue o, yí kwalaa mɔ emɔ 'yɔ'n, emɔ yɔ be wúla Nyanmian anunminnyanmɔn. ³² Like mɔ emɔ yɔ a, ɔ kwalaa ke ɔ man Zufɔ o, m'ɔ ti man Zufɔ o, anaan Nyanmian asɔnɔn'n tɔ asi'n, like sɔ'n, nán be yɔ. ³³ Emɔ yɔ ke mín. Like biala mɔ mun yɔ a bé kwalaa be di yí nwɔn fe'n yé mun yɔ ɔ. Nán m'ɔ ti kpa man mín'n yé mun yɔ ɔ, nan m'ɔ ti kpa man ehunɔn-mɔ'n yé mun yɔ nán b'a nyan nguan ɔ.

11

¹ Emɔ sɔsuan mín ke mun sosuan Kilisi'n.

² Mun yí emɔ aye. Ɔ sanlɔn ke like biala anun, emɔ kacɔ mín cian daa, ese ninng'e kɔsɔ mɔ n geleli emɔ'n, emɔ nánndi sv kpa.

Ɔ se ke mmalasua'n-mɔ cɔci bé ti sv

mɛle mɔ be 'yɔ asɔnɔn'n

³ Nan kɔsɔ mun kulo ke emɔ ti ejɔle ehi abɔ kpa ke Kilisi y'ɔ sie belenzua biala ɔ. Belenzua'n kɔsɔ y'ɔ sie yí yɔ ɔ. Yé Nyanmian y'ɔ sie Kilisi ɔ. ⁴ Belenzua kɔn mɔ ɔ 'yɔ asɔnɔn, anaan Nyanmian kɔ fa ejɔle kɔ wula yí nɔan ke ɔ hán héle menian m'ɔ kɔ cɔci yí ti sv'n, anun belenzua sɔ nun anyɔn a nzo man Kilisi. ⁵ Nan balasua kɔn kɔsɔ mɔ ɔ 'yɔ asɔnɔn, anaan Nyanmian kɔ fa ejɔle kɔ wula yí nɔan ke ɔ hán héle menian mɔ ɔ'a njɔci man yí ti nun asɔ'n, anun balasua sɔ nun anyɔn nzo man yí hun. Anun ɔ ti ke balasua mɔ b'a kpa yí ti ɔ. ⁶ Balasua kɔsɔ m'ɔ ngulo man ke ɔ cɔci yí ti sv'n, anun ɔ títi. Nan kɔsɔ ɔ ti anyunnunguasie man balasua kɔn ke ɔ kpa anan ɔ títi yí ti'n. Yí sɔ ati, ɔ cɔci sv. ⁷ Ɔ nze nvata man ke belenzua cɔci yí ti sv ɔ. Ɔ sanlɔn ke Nyanmian nianɔn yí nwɔn sv y'ɔ bɔli yí ɔ, ɔ ti Nyanmian anunminnyanmɔn. Nan balasua'n die, ɔ ti belenzua nun anunminnyanmɔn. ⁸ Afɔ belenzua anvɔn bowe yé Nyanmian falɔ bɔli balasua ɔ, nan nán balasua'n die'n yé Nyanmian falɔ bɔli belenzua ɔ. ⁹ Nyanmian bɔli balasua manɔn belenzua nán ɔ'a mmɔ man belenzua ɔ'a mman man balasua. ¹⁰ Ehi ka ati, nyanmiansv mmɔfve'n-mɔ dunman nun, balasua'n cɔci yí ti sv ɔ héle ke ɔ bebele yí nwɔn asi man yí hun.

¹¹ Nan kɔsɔ, yé mán'n mɔ ye nɔn yé Mun ye le bu'n, belenzua'n nni man yí ti anwɔn yé balasua'n kɔsɔ nni man yí ti anwɔn. ¹² Afɔ se bɔbɔ belenzua nun anvɔn bowe yé Nyanmian falɔ bɔli balasua nun an, balasua'n kɔsɔ yé ɔ wɔ belenzua nun ɔ. Ehi kwalaa fi Nyanmian elɔ. ¹³ Emɔ muonun be nían balasua m'ɔ le yɔ asɔnɔn mɔ ɔ'a njɔci man yí ti sv'n, asɔ ɔ ti kpa? ¹⁴ Mán'n muonun mɔ ye wɔ nun'n kele yé ke, ɔ ti anyunnunguasie man belenzua kɔn ke ɔ sie yí ti'n maan ɔ nyín ndɔndɔn ke balasua. ¹⁵ Nan se balasua sie yí ti nun an, ɔ ti anunminnyanmɔn man yí. Ɔ sanlɔn ke Nyanmian falɔ enyuan ndɔndɔn sɔ'n

manlun balasua ke ɔ fá hála yí ti. ¹⁶ Ejòlè'n mɔ m'an han'n, sɔanlan mɔ yí nwan ɔ 'su ejòlè ehi anwɔn akpɔlɔwá'n, mun kan yí tika mun kele yí ke yé muonun o, Nyanmian asɔnɔn'n-mɔ anun o, ke ye yɔ yí nun anun.

Yé Mɔn alie nun anwɔn ejòlè'n

¹⁷ M'ɔ ti yé Mɔn alie nun elie nun anwɔn ejòlè dié'n, mun nyi man emɔ aye. ɔ sanlun ke mele mɔ emɔ kɔ yia'n, like mɔ emɔ yɔ'n ti man kpa fíí. ¹⁸ M'an ti ke mele mɔ emɔ asɔnɔn mma'n-mɔ kɔ yia'n, emɔ anwan nze man bé nwɔn, emɔ bubu bé nwɔn nun. Mɔn nne man ejòlè sɔ'n mɔn nni man kpa. ¹⁹ Nan se emɔ bubu bé nwɔn nun an, anun be nwun menian kɔsɔ mɔ be sɔ Zozi Kilisi ananhòlè nun sakpa'n. ²⁰ Mele mɔ emɔ kɔ yia'n, nán yé Mɔn alie nun elie ati yé emɔ yia ɔ. ²¹ ɔ sanlun ke se emɔ yia tɔbɔli nun anwɔn an, sɔanlan kɔn kpɔli di yí muonun yí alie dié m'ɔ tɔnlɔn'n, nan be nje man be nni man. ɔ man mmie-mɔ didi dede bé kɔ yí kpa. Mmie-mɔ nun nzan dede be bɔ, kɔsɔ anun ehɔe le kun mmie-mɔ. ²² Emɔ le man awulo mɔ be di like nun be non nzan ɔ? Anaan emɔ mmu man Nyanmian Asɔnɔn'n like ɔ? Emɔ kulo ke anyunnunguasie kan bé mɔ be wɔ nun mɔ be le man like fíí nun ɔ? Nzu ejòlè dié yé emɔ kulo ke n gán n géle emɔ ɔ? Asɔ ɔ fata ke mun yi emɔ aye ɔ? Ceece! Mɔn ngɔala man ke mun yi emɔ aye!

²³ Ehi, like mɔ yé Mɔn heleli mɔn'n yé mɔn kɔsɔ m'an hele emɔ ɔ. Like sɔ'n y'ò le ke kongɔe'n, asannan nán b'a yi yé Mɔn Zozi b'a man'n, ɔ falɔ kpaɔn. ²⁴ M'ɔ lali Nyanmian asɔ yueli'n, ɔ kɔ bubu nun. Yí nwan: "Ehi ti mɔn nwɔnnaan, mun fa mun man emɔ. Emɔ yó ehi be fá be káci mɔn." ²⁵ Mɔ be lili kpaɔn'n yueli'n, ɔ kɔ fa nzan kangɔ'n. Yí nwan: "Nzan'n m'ɔ wɔ kangɔ ehi anun'n y'ò le nyihye fòfòlè'n mɔ Nyanmian le fa mɔn moja'n hyihye'n. Mele biala mɔ emɔ 'non nzan sɔ'n, emɔ non be káci mɔn." ²⁶ Afi mele biala mɔ emɔ le di kpaɔn ehi, mɔ emɔ le non nzan ehi'n, anun emɔ le bɔ yé Mɔn ewue'n m'ɔ wuli nun anwɔn kpaye dede ɔ kɔ ju mele mɔ ɔ 'sa ba'n.

²⁷ Ehika ati, se sɔanlan kɔn sun atun m'ɔ nze nvata man nun asɔ ɔ di yé Mɔn kpaɔn'n ɔ non yí nzan nun an, anun sɔanlan sɔ nun a yɔ ete ɔ'a tia yé Mɔn anwɔnnaan'n non yí moja'n. ²⁸ ɔ man sɔanlan kɔn biala sɔ yí nwɔn nɔan kɔalaaka nán ɔ'a li kpaɔn sɔ'n ɔ'a non nzan'n. ²⁹ ɔ sanlun ke sɔanlan m'ɔ le di kpaɔn sɔ'n ɔ non nzan'n mɔ ɔ'a mmu man ke yé Mɔn anwɔnnaan'n non yí moja'n, anun sɔanlan sɔ'n le bu yí muonun yí nwɔn fɔɔ. ³⁰ Ehika ati yé emɔ anun mmie-mɔ dɔɔn a fòke fòke, mmie-mɔ a bubu, mmie-mɔ kɔsɔ dɔɔn a wu nun ɔ. ³¹ Se ye di mɔa ye sɔ yé nwɔn ye nɔan kɔalaaka nán y'a li yé Mɔn alie nun an, Nyanmian mmua man yé ndee. ³² Nan se ye Mɔn bua yé ndee a, ɔ 'pinnin yé nán yé ti a nga man nun ke eyuadi'n dié'n.

³³ ɔ man anianman-mɔ, se emɔ yia mɔ emɔ 'ba li yé Mɔn alie'n, emɔ nwɔnnde bé nwɔn. ³⁴ Ke ɔ kɔ yɔ nán Nyanmian a mbinnin man emɔ mele mɔ emɔ kɔ yia'n, sɔanlan m'ɔ nɔan an, ɔ'a gɔlɔ'n, ɔ lí like yí awulo nán ɔ'a a. Yí bɔ nga'n, se mun ba emɔ anwɔn elɔ a, n gɔ sesie.

12

Wawe Nwanzan-nwanzan nun ace'die'n-mɔ

¹ Ehi, anianman-mɔ, m'ɔ tɔ de Wawe Nwanzan-nwanzan nun ace'die'n-mɔ anwɔn ejòlè dié'n, mun kulo ke emɔ ti yí bɔ kpa. ² Emɔ si ke daba mɔ anun emɔ nzi man Nyanmian'n, amɔan'n-mɔ mɔ be njujɔ man'n, bé yé anun emɔ nanndi nun be sɔ ɔ. ³ Ehika ati, mun kulo ke emɔ ti yí bɔ kpa ke, sɔanlan mɔ Nyanmian Wawe'n wɔ yí nuna'n ngɔala ngan man ke: "Zozi a fa munnzue!" Se Wawe Nwanzan-nwanzan'n kɔsɔ nonn man nun an, sɔanlan kɔn ngɔala ngan man ke: "Zozi ti yé Mɔn!"

⁴ Acɛdiɛ'n-mɔ ti ngacile dɔɔn, nan kɔsɔ yí kwalaa fi Wawɛ Nwanzan-nwanzan kɔnmgba'n. ⁵ Junman'n ti ngacile dɔɔn nan kɔsɔ yé Mɔn kɔnmgba'n yé bɛ lɛ sɔ yí ɔ. ⁶ Junman elie'n ti ngacile dɔɔn nan kɔsɔ Nyanmian kɔnmgba'n sɔn yí kwalaa asɔ ɔ di junman yé asitanlan nɔn anun.

⁷ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n man sɔanlan kɔn biala acɛdiɛ kɔn maan ɔ fa bɔka ehunlɔn-mɔ kwalaaɔn. ⁸ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n fa ngele ejɔle ɔ wula sɔanlan'n bie anɔan maan ɔ kan. Wawɛ kɔnmgba'n kele sɔanlan'n bie like maan ɔ nwun yí yuein ɔ bɔka ehunlɔn-mɔ. ⁹ Wawɛ kɔnmgba sɔ'n man sɔanlan'n bie dedi. ɔ man sɔanlan'n bie kɔsɔ tunmin maan nwuluwafɔɛ'n-mɔ anwɔn sa. ¹⁰ ɔ man sɔanlan'n bie tunmin maan ɔ yɔ asinbenwɔn ninngɛ. ɔ man bie kɔsɔ kan ejɔle mɔ Nyanmian kɔ fa kɔ wula yí nwan ke ɔ hán'n. ɔ man sɔanlan'n bie kɔsɔ nwun wawɛ ete'n nɔn Nyanmian Wawɛ nɔn angɔnmɔn. ɔ man sɔanlan'n bie kan anɛ ngacile ngacile. ɔ man bie kɔsɔ tutu anɛ ngacile ngacile sɔ'n-mɔ abɔ. ¹¹ Wawɛ kɔnmgba cein sɔ'n yé ɔ yɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ kwalaa ɔ. Acɛdiɛ m'ɔ kulo ke ɔ fa man sɔanlan kɔn biala'n y'ɔ fa man ɔ.

Zozi Kilisi menian'n-mɔ kwalaa ti anwɔnnaan kɔn

¹² Ehi, emɔ sɔ kulo sɔanlan ke ɔ kpɔn ti yí'n. Yí akpɔle akpɔle'n-mɔ sɔnlɔn. Bɛ kan yí kwalaa bɛ bɔ nɔn an, anun ɔ yɔ anwɔnnaan kɔn. Kilisi kɔsɔ, ke ɔ ti yí nɔn ala anun. ¹³ Yé kwalaaɔn, Zufɔ ɔ, m'ɔ ti man Zufɔ ɔ, kanga ɔ, m'ɔ ti man kanga ɔ, Wawɛ kɔnmgba sɔ nɔn a hohuan yé nwan, y'a kaci anwɔnnaan kɔn, b'a sɔnɔn yé, eɛɛ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n wɔ yé kwalaa yé nɔn.

¹⁴ Nán akpɔle baa kɔnmgba y'ɔ yɔ anwɔnnaan nɔn ɔ, nan akpɔle dɔɔn y'ɔ yɔ anwɔnnaan nɔn ɔ. ¹⁵ Se ajale'n nwan: "Mín die, nán asaa y'ɔ le mín, yí ti, n nɔn man anwɔnnaan nɔn anun bie." Se ɔ kan sɔ ti a, asɔ ɔ nɔn man anwɔnnaan nɔn anun bie ɔ? ¹⁶ Se anzɔɛ'n kɔsɔ nwan: "Mín die, nán anyian y'ɔ le mín, yí ti, n nɔn man anwɔnnaan nɔn anun bie." Se ɔ kan sɔ ti a, asɔ ɔ nɔn man anwɔnnaan nɔn anun bie ɔ? ¹⁷ Se ɔ ti ke anwɔnnaan'n kwalaa y'ɔ le anyian an, ahan sɔanlan y'ɔ se nán ɔ'a ti ejɔle? Se ɔ ti ke anwɔnnaan'n kwalaa y'ɔ le anzɔɛ a, ahan sɔanlan y'ɔ se nán ɔ'a ti nwan? ¹⁸ Mɔafɔɛ, ke kulo sɔanlan akpɔle akpɔle'n lika mɔ Nyanmian kulo ke ɔ sie yí'n, ebele yé ɔ'a sie yí ɔ. ¹⁹ Afi se ɔ ti ke yí kwalaa ti tɔle baa kɔnmgba a, ahan bɛ nvele man yí sɔanlan. ²⁰ ɔ ti ananhɔle ke kulo sɔanlan akpɔle akpɔle'n-mɔ sɔnlɔn, nan yí kwalaa yɔ anwɔnnaan kɔn.

²¹ Ehi ka ati, anyian ngɔala ngan ngele man asaa ke: "Wɔ asaa, m mianlɔn man wɔ nwɔn!" Bɛ ti kɔsɔ ngɔala ngan ngele man ajale ke: "Wɔ ajale, m mianlɔn man wɔ nwɔn!" ²² Bɛ ngɔala bɛ ngan man sɔ. ɔ sanlɔn ke anwɔnnaan nɔn akpɔle'n-mɔ mɔ bɛ mmu man bɛ like fi'ɔn, bɛ yé bɛ nwon cian ɔ. ²³ Yé anwɔnnaan'n lika mɔ ye mmu man yí like fi'ɔn, yí yé ye sesie yí kpa ɔ. Lika mɔ sɔanlan nwun yí a, ɔ ti anyunnunguasie man yé'n, ye kala sɔ. ²⁴ Lika mɔ sɔanlan nwun yí a, ɔ ti kpa'n, ye yaci ye gua sɔ. Anwɔnnaan'n lika sɔ'n-mɔ ye nwun bɛ a, ye mmu man bɛ like fi'ɔn, Nyanmian a sesie maan bɛ nwɔn cian yé kpa. ²⁵ ɔ yɔ yí sɔ nán mgbacɛ mgbacɛ a ndanlan man anwɔnnaan nɔn anun. ɔ sanlɔn ke anwɔnnaan nɔn anun akpɔle akpɔle'n-mɔ kwalaa sɔsɔ bɛ nwɔn nɔn. ²⁶ Se anwɔnnaan nɔn anun akpɔle'n bie lɛ nwun yale a, bɛ kwalaa yé anun bɛ nɔn yí le nwun yale sɔ nɔn ɔ. Yé se bɛ nɔn kɔn bie kɔsɔ lɛ di fe a, bɛ kwalaa yé anun bɛ lɛ di fe sɔ nɔn ɔ.

²⁷ Kilisi anwɔnnaan'n y'ɔ le emɔ kwalaa. Emɔ anun kɔn biala ti anwɔnnaan sɔ nɔn anun akpɔle kɔn. ²⁸ Ehi ka ati y'ɔ man Nyanmian lili mɔa sieli mmɔfɔɛ'n-mɔ Asɔnɔn nɔn anun ɔ. M'ɔ tian yí nnyuan'n y'ɔ le mgbamanfɔɛ'n-mɔ. M'ɔ tian yí nsan'n y'ɔ le bɛ mɔ bɛ kekele menian'n-mɔ ninngɛ'n. M'ɔ tɔ sɔ'n y'ɔ le bɛ mɔ bɛ yɔ asinbenwɔn ninngɛ'n, bɛ mɔ bɛ le tunmin maan nwuluwafɔɛ'n-mɔ

anwon sa'n, bé mɔ bé buka yalefue'n-mɔ'n, bé mɔ bé nian Asɔnun nun asu'n, ɔ non bé mɔ bé kan anie ngacile'n-mɔ'n. ²⁹ Asu bé kwalaa bé ti mmɔfue ɔ? Cɛcɛ! Asu bé kwalaa bé ti mgbamanfue ɔ? Cɛcɛ! Asu bé kwalaa bé kekele menian'n-mɔ ninngɛ ɔ? Cɛcɛ! Asu bé kwalaa bé yɔ asinbenwon ninngɛ ɔ? Cɛcɛ! ³⁰ Asu bé kwalaa bé man nwuluwafue'n-mɔ anwon sa ɔ? Cɛcɛ! Asu bé kwalaa bé kan anie ngacile ngacile ɔ? Cɛcɛ! Asu bé kwalaa bé tu anie sɔ'n-mɔ abɔ ɔ? Cɛcɛ! ³¹ Ehika ati, emɔ kpɔ́nnɛ acɛɔie'n-mɔ mɔ bé nwon cian'n. Nan mun 'ba hele emɔ atun kanlanman kanlanman kpa kɔn.

13

Ehulo'n

¹ Ehi, sɛ bɔbɔ mun kwalaa mɔn nun anun anie'n-mɔ kwalaaatin kan an, sɛ mun kwalaa nyanmiansɔ mmɔfue'n-mɔ die'n kan an, sɛ mun ngulo man sɔanlan an, anun n di kɛ kpakpan mɔ bé lɛ fa bé bɔ sɔ mgban. ² Man n ní Nyanmian kpɔman, man n zɛ ninngɛ'n kwalaaatin dede n zɛ Nyanmian nɔiale nun ejɔlɛ'n kwalaaatin, man n nyɔn dedi dede n dútu mmɔka'n-mɔ abɔ bɔbɔ, sɛ mun nwun sɔanlan nán m'an ngulo man yí a, anun n di man like fí. ³ Man n vá mún nwon ninngɛ'n kwalaa mɔ n ne yí'n n jé, sɛ sɛ bɔbɔ n dɔnun mún nwon nán m'an fa m'an tu mún nwan nun, sɛ n nne man ehulo a, n nne man sɔ nvasɔe.

⁴ M'ɔ kulo sɔanlan'n, ɔ si abɔtale, ɔ yɔ ati anun kpa ninngɛ. M'ɔ kulo sɔanlan'n, yí nyun mmɔlɔ man sɔanlan like, sɛ ɔ ndu man yí nwan nun. M'ɔ kulo sɔanlan'n, ɔ ndu man yí nwon. ⁵ M'ɔ kulo sɔanlan'n, ɔ nyɔ man anyunnguasi like, ɔ ti man ahyuan. ɔ nve man sɔanlan anwon eya. M'ɔ kulo sɔanlan'n, ɔ nva man sɔanlan anwon ejɔlɛ ɔ nzie man yí kunnun. ⁶ M'ɔ kulo sɔanlan'n, ɔ nni man etɛ nun anwon fɛ nan ananhɔlɛ nun anwon fɛ y'ɔ di ɔ. ⁷ M'ɔ kulo sɔanlan'n, ɔ tila yí ahɔnlun kpa, ɔ le dedi, ɔ le anyundasɔe, ɔ si abɔtale.

⁸ Ehulo'n le man ayuelɛ. Kpɔman elie'n tɛmɔn 'ba sɔn, anie ngacile ngacile nun ehan'n tɛmɔn 'ba sɔn, ninngɛ'n-mɔ esie'n tɛmɔn 'ba sɔn. ⁹ ɔ sanlun kɛ ye sɔ ninngɛ'n-mɔ ebue, sɛ ye di kpɔman nun ebue. ¹⁰ Nan meɛ mɔ like'n m'ɔ ti kɔnlɔn-ngɔnlɔn kpa'n 'ba fite'n, m'ɔ ti ebue ebue'n 'ba minlin.

¹¹ Mɔ n di batɔnman'n, anun mun juɔ kɛ batɔnman, mun jɔnlun kɛ batɔnman, mun yɔ mún ninngɛ'n-mɔ kɛ batɔnman. Nan mɔ n yɔlɔ kpain'n, n nyacili mmatɔnman ninngɛ'n. ¹² Mɔ ye nwun yí ene'n, ɔ ti kɛ ye lɛ nian niannun nun. ɔ ti munzanlun-munzanlun man yé. Nan meɛ'n 'ba ju, ye 'ba nwun yí tofee. Ene, ninngɛ'n-mɔ ebue ye mún sɔ ɔ. Nan tɛmɔn'n 'ba ju, mún 'ba sɔ yí kpa bɔkɔ kɛ Nyanmian sɔ mún'n.

¹³ Sian die, ninngɛ nsan ehi-mɔ wɔ ebɛlɛ. Ninngɛ nsan sɔ'n-mɔ y'ɔ le dedi'n, anyundasɔe'n, ɔ non ehulo'n. Nan bé nsan nun anun kpili kpa'n y'ɔ le ehulo'n.

14

Emɔ kpɔ́nnɛ Nyanmian Wawɛ nun acɛɔie mgbakpa'n-mɔ

¹ Ehika ati, emɔ mɔn sɔanlan ehulo'n hían emɔ cunnjn kpa. Eɛ emɔ bɔ mɔndɔnlun kpa bé kpɔ́nnɛ acɛɔie'n-mɔ mɔ Nyanmian Wawɛ'n man'n. Man Nyanmian kpɔman elie acɛɔie die'n hían emɔ kpa. ² Sɔanlan m'ɔ lɛ kan anie ngacile ngacile'n, anun nán menian-mɔ y'ɔ le kan kekele bé ɔ, nan ɔ le kan kekele Nyanmian. ɔ sanlun kɛ sɔanlan fí ndi man anie'n m'ɔ lɛ kan'n. Nɔiale nun ejɔlɛ yé Wawɛ Nwanzzan-nwanzzan'n lɛ man ɔ kan ɔ. ³ Nan sɔanlan m'ɔ le di Nyanmian kpɔman'n, ɔ kan ejɔlɛ'n kele menian'n-mɔ ɔ man bé dedi'n kɔ yí nyunnun, ɔ wowula bé anwonsele sɛ ɔ cɔci bé lɔa. ⁴ Sɔanlan m'ɔ lɛ kan anie ngacile ngacile'n, anun ɔ le kan maan yí ngɔnmun yí dedi'n kɔ yí nyunnun.

Nan sɔanlan m'ɔ le di Nyanmian kpɔman'n, ɔ kan ejɔle'n ɔ man bé kwalaa mɔ be wɔ asɔnun nun anun'n dedi'n kɔ yí nyunnun. ⁵ Mín die, se Wawe Nwanzan-nwanzan'n man emɔ kwalaa kan anie ngacile ngacile a, mún di yí nwɔn fe. Nan kɔsɔ mɔ mún kpɔndɛ'n, y'ɔ le ke emɔ kwalaa be lí Nyanmian kpɔman. Afi sɔanlan m'ɔ di Nyanmian kpɔman'n, yí junman die'n tí kpa tala sɔanlan mɔ kan anie ngacile ngacile'n die'n. Nan se sɔanlan kɔn kwalaa ke ɔ tutu anie ngacile ngacile sɔ'n-mɔ abɔ maan Asɔnun mma'n-mɔ kwalaaatin dedi'n kɔ yí nyunnun an, yí kɔsɔ ɔ tí kpa.

⁶ Anianman-mɔ, se mún ba emɔ anwɔn elɔ, nán se mún kan anie ngacile ngacile mún kele emɔ a, nzu nvasɔe die yê emɔ 'nyan yí sɔ ɔ? Nvasɔe nnɔn man sɔ. Nan se Nyanmian yí like kele nán mún kan yí nwɔn ejɔle mún kele emɔ a, anaan mún kekele emɔ ejɔle nun an, anaan mún di Nyanmian kpɔman an, anaan mún kan Nyanmian anwɔn ejɔle mún kele emɔ a, emɔ 'nyan sɔ nvasɔe. ⁷ Be mán ye fá ejɔle sɔ'n ye tó ke sɔanlan m'ɔ le ku fulutu anaan ɔ le bɔ sanngo anwɔn. Se ɔ'a mmɔ man yí kpa a, ɔ 'yɔ se nán b'a nwun ejue'n m'ɔ le tɔ'n? ⁸ Sɔanlan m'ɔ le ku kɔnɔt'i'n, se ɔ'a ngu man yí kpa a, nwan ye ɔ 'sesie yí nwɔn ɔ kɔ elɔe ɔ? ⁹ Ke ɔ tí yí kɔsɔ man emɔ nun ala anun. Anie mɔ emɔ le kan mɔ sɔanlan ndi man'n, anun emɔ le kan gua anwɔnman nun mgban. ¹⁰ Anie sɔnlun mán nun anun kpa, nan kɔsɔ kɔn nnɔn man ebele mɔ sɔanlan ndi man yí bɔ ɔ. ¹¹ Anie mɔ mún ndi man'n, se sɔanlan le fa kan ejɔle kele mín an, mún bu sɔanlan sɔ nun eyefɔe, yí kɔsɔ ɔ bu mín eyefɔe. ¹² ɔ man, kemɔ emɔ kpɔndɛ ke be nyan Wawe Nwanzan-nwanzan nun acedie'n-mɔ'n, anun emɔ kpɔndɛ nunhan mɔ emɔ nyan yí dɔɔn kpa a, ɔ kwalaa ke ɔ man Asɔnun mma'n-mɔ kwalaaatin dedi'n kɔ yí nyunnun'n.

¹³ Ehika ati, sɔanlan m'ɔ kan anie ngacile ngacile'n, ɔ séle Nyanmian maan ɔ hɔala yí bɔ tú. ¹⁴ ɔ sanlun ke se mún yɔ asɔnun anie ngacile ngacile nun an, anun mín wawe'n yê ɔ le yɔ asɔnun nun ɔ, mín ajɔnlun'n wɔ ebele mgban. ¹⁵ Se ɔ tí sɔ a, anun mún 'yɔ yí se? Mún 'fa mín wawe mún yɔ asɔnun, ese mún 'fa mín ajɔnlun'n kɔsɔ mún yɔ asɔnun. Mún 'fa mín wawe'n mún tɔ ejue, ese mún 'fa mín ajɔnlun'n kɔsɔ mún tɔ ejue. ¹⁶ Afi se ε le da Nyanmian asi anie ngacile ngacile nun, mɔ sɔanlan bie wɔ emɔ afian m'ɔ ndi man anie sɔ'n, se ε da Nyanmian asi yue a, ɔ ngwala ɔ ngan man "Amun", ɔ sanlun ke ɔ'a ndi man ejɔle'n mɔ a han'n. ¹⁷ Se bɔbɔ asina'n tí like kpa a, ɔ mman man sɔanlan sɔ'n dedi'n ngɔ man yí nyunnun. ¹⁸ Mún 'da Nyanmian asi, ɔ sanlun ke mún kan anie ngacile ngacile dɔɔn mún tala emɔ kwalaaatin. ¹⁹ Nan kɔsɔ se Asɔnun mma'n-mɔ yia nán mún kan ejɔle mgbɔle nnun mɔ be tí yí bɔ, ɔ bɔka bé'n, ɔ tí kpa tala ke n gɔ han ejɔle mgbɔle akpɔ bulu anie ngacile ngacile nun mɔ sɔanlan fí ndi man ɔ.

²⁰ Anianman-mɔ, nán man emɔ ajɔnlun'n yɔ ke mmatɔnman ajɔnlun, nan emɔ nyán mgbain ajɔnlun. Kɔsɔ ete nun anyunnun an, emɔ káci ke adɔman. ²¹ B'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke yé Mún nwan:

Mín 'nanndi nyɔfɔe

mɔ emɔ ndi man bé anie nun asɔ,
mún kan ejɔle mún kele meninsɔnman'n.
Ehi bɔbɔ muonun, be le ngɔ tie man mín.

²² Ehika ati, anie ngacile ngacile'n mɔ be kan'n, ɔ tí nzɔle mɔ Nyanmian yí kele bé mɔ be nzi man yí'n, nan ɔ tí man nzɔle mman man bé mɔ be sí yí'n, nan Nyanmian kpɔman nun elie die'n, ɔ tí nzɔle man sɔanlan'n m'ɔ sí Nyanmian'n, nan ɔ tí man nzɔle mman man m'ɔ nzi man Nyanmian'n. ²³ Ye fá yí ke asɔnun mma'n-mɔ kwalaa a yia be le kan anie ngacile ngacile. Se menian mɔ be nzi man asɔnun nun anun ejɔle, anaan bé mɔ be nzi man Nyanmian'n wɔlɔ lika

mɔ ɛmɔ a yia nun an, be ngan man ke ɛmɔ le se ɔ? ²⁴ Nan se ɛmɔ kwalaa le di Nyanmian kpɔman nán sɔanlan m'ɔ nzi man asɔnun nun anun ejɔle, anaan m'ɔ nzi man Nyanmian wɔlv lika mɔ ɛmɔ a yia nun an, ejɔle'n mɔ ɛmɔ le kan'n maan ɔ nwɔn yí ke ɔ ti etefɔe. ɔ nwun yí ke ejɔle'n mɔ ɔ'a ti'n maan ɔ di fɔɔ. ²⁵ Anun yí nwɔn ejɔle kwalaa a tulu. ɔ 'kɔtv Nyanmian anyunnun ɔ sɔ yí, ɔ se ke: “Nyanmian wɔ ɛmɔ afian ewa sakpa!”

Like m'ɔ se ke be yia a, be yó'n

²⁶ Anianman-mɔ, afi nzu yé ɔ se ke ɛmɔ yia a, be yó ɔ? Mele mɔ ɛmɔ kwalaa kɔ yia'n, se sɔanlan kɔn le ejue ɔ tv, kɔn le kekele yí manngɔn'n-mɔ Nyanmian Anɔvan Ejɔle, kɔn le di kpɔman, kɔn le kan anie ngacile ngacile, kɔn kɔsv le tu anie ngacile sɔ nun abɔ a, yí kwalaa mɔ ɛmɔ le yó'n, be yó be bóka bé nwɔn be mán bé dedi'n hó yí nyunnun. ²⁷ Se ɛmɔ le kan anie ngacile a, man menian nnyuan anaan nsan hán. Nan kɔsv be hán yí bé ti ngɔkɔn, yé sɔanlan kɔn kɔsv tú mɔ be le kan nun abɔ. ²⁸ Se sɔanlan fí nɔn man ebele m'ɔ tu mɔ be le kan nun abɔ a, anun sɔanlan'n m'ɔ le kan anie ngacile sɔ'n múan yí nɔan Asɔnun sua nun anun. ɔ hán yí kunnun, ɔ hán mán Nyanmian.

²⁹ Bé mɔ be di Nyanmian kpɔman'n kɔsv, nunhan nnyuan, anaan nsan lí kpɔman'n nán bé nga'n títi bé ejɔle'n be nían. ³⁰ Se nunhan kɔn wɔ ɛmɔ afian mɔ Nyanmian a yí like a hele yí ke ɔ hán'n, sɔanlan'n mɔ yí nɔan wɔ ejɔle sɔ'n, ɔ múan yí nɔan. ³¹ ɛmɔ kwalaa, be kwalaa ke be di kpɔman'n bé ti ngɔkɔn maan bé kwalaa be nwun like, ese be wɔwula bé nwɔn anwɔnsele. ³² Bé mɔ be di kpɔman'n, ɔ di ke be lí kpɔman'n ke ɔ se fata'n. ³³ ɔ sanlin ke Nyanmian ngulo man basa basa, nan ɔ kulo anzɔnunjɔ.

Ke ɔ ti yí wɔ anwɔntɛ mma'n-mɔ asɔnun'n-mɔ anun'n, ³⁴ se ɛmɔ yia nán bé 'yɔ asɔnun an, mmalasua'n-mɔ tánlan koun, be le atun be ngan ejɔle. ɔ se ke mmalasua'n-mɔ bébele bé nwɔn asi ke b'a hele wɔ Nyanmian mala nun anun'n.

³⁵ Se Ejɔle'n bie wɔ ebele mɔ be nɔwun man yí kpa, nán be kulo ke be bisa a, be bisa bé hun-mɔ bé awulo elɔ. Afi ɔ ti man kpa man balasua ke ɔ hán ejɔle mele mɔ Asɔnun mma'n-mɔ kɔ yia'n.

³⁶ ɛmɔ junlin ke ɛmɔ elɔ yé Nyanmian ejɔle'n bóli yí bu ɔ? Anaan ɛmɔ junlin ke ɛmɔ ngɔnmɔn ala yé b'a ti Nyanmian ejɔle nun ɔ? ³⁷ Sɔanlan mɔ yí nwan ɔ di Nyanmian kpɔman, anaan Wawe Nwannan-nwannan kan ejɔle kele yí'n, ɔ nwún yí ke ejɔle'n mɔ m'an hele ɛmɔ'n ti yé Mun mala. ³⁸ Sɔanlan m'ɔ mmu man ejɔle sɔ nun ananhɔle'n, nán be tie yí.

³⁹ Ehika ati, anianman-mɔ, ɛmɔ kpɔnnde kpɔman elie acedie'n kpa. Nan kɔsv, nán be totua anie ngacile ngacile nun ehan. ⁴⁰ ɛmɔ yó ninng'e'n-mɔ kwalaa kpe kpe, nán be yó yí sisakaa.

15

¹ Anianman-mɔ, mun kacɛ ɛmɔ Ejɔlekpa'n mɔ m mɔli n geleli ɛmɔ mɔ ɛmɔ leli lili'n. Ejɔlekpa sɔ'n, ɛmɔ bóli nun mɔndɔnlin kpa. ² Se ɛmɔ de Ejɔlekpa sɔ'n be di ke m gbunlin m mɔli n geleli ɛmɔ nun an, Nyanmian 'de ɛmɔ ngɔan. Se ɔ ti man sɔ a, anun ɛmɔ dedi nun a yɔ mgban.

³ Ejɔle m'ɔ sv ebɔe tala ejɔle'n kwalaa mɔ be hanlin be heleli mín mɔ mín kɔsv n ganlin n geleli ɛmɔ'n y'ɔ le ke b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke yé ete'n-mɔ ati yé Kilisi wuli ɔ. ⁴ Ese b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke ɔ wuli be sieli. Yí cian nsan nun asɔ, ɔ fi ewue nun tinngele. ⁵ M'ɔ fi ewue nun tinngele'n, ɔ lili mɔa yí yí nwɔn heleli *Sefasí nán ɔ'a yí yí nwɔn ɔ'a hele yí mmɔfɔe bulu nɔn nnyuan'n. ⁶ Yí menian eya nɔn yí nzin yialí ese ɔ kɔ yí yí nwɔn ɔ kɔ hele

bé. Yí menian sò'n-mò mmie-mò dòn tɛ tɪ asɪ, ngòkòn ala yê b'a wu ɔ. ⁷ Ehi anzin, ɔ kò yɪ yí nwòn kò hele Zòakti, eɛe ɔ kò yɪ yí nwòn ɔ kò kele mmòfòe'n-mò kwalaaɪn. ⁸ Mò afi ɔ yɪ yí nwòn helelì bé kwalaa yueli'n, ɔ kò yɪ yí nwòn ɔ kò hele mín kòsò mín. Nan mín yê n dɪ bé kwalaa bé kasian nún ɔ.

⁹ N dɪ mmòfòe'n-mò kwalaa anun kasian. Ɔ nvata man ke be fele mín bòfòe bòbò. Ɔ sanlɪn ke n gelelì Nyanmian Asònin nún ahòlòwa. ¹⁰ Nan Nyanmian adawòlòman, ene ɔ'a man m'an kaci yí bòfòe. Yí anwunnvòe'n m'ò nwunlin mín'n kòsò a nyò man mgban. Ɔ sanlɪn ke m'an li junman kpa m'an tala mmòfòe'n-mò kwalaaɪn. Nán ke mín muonun mín tunmin yê m'an fa m'an li junman sò nún ɔ, nan Nyanmian muonun nwunlin anwunnvòe ɔ jinlanlɪn mín nzin. ¹¹ Ɔ man se mín yê m mólì Ejàlekpa nún ɔ, se mmòfòe'n-mò yê be bəlì ɔ, Ejàlekpa kònmgba sò'n mò yê bò'n yê emò leli lili nún ɔ.

Yé ewuetinng'e'n

¹² Se ye kan ye kele menian'n-mò ke Kilisi fi ewue nun ɔ'a tinnge a, anun ɔ yò se mò emò anun mmie-mò kan ke ewue tinnge nnòn man ebele ɔ? ¹³ Se ewuetinng'e nnòn man ebele a, anun Kilisi kòsò wuli'n, ɔ'a ndinng'e man. ¹⁴ Se Kilisi a nwu man ɔ'a ndinng'e man an, anun yí Ejàlekpa'n mò ye bò ye kele menian'n-mò tɪ ato ejòle, anun eɛe emò dedi'n kòsò a yò mgban. ¹⁵ Se Kilisi fi ewue nun ɔ'a ndinng'e man an, anun ye le tòn Nyanmian eɛvan. Afɪ anun ye le kele ke ɔ'a tinnge Kilisi fi ewue nun, kòsò anun ejòle'n tɪ man sò. ¹⁶ Ɔ sanlɪn ke se bé mò b'a wu'n fi ewue nun ndinng'e man fí' a, anun Kilisi kòsò fi ewue nun ɔ'a ndinng'e man. ¹⁷ Yê se Kilisi fi ewue nun ɔ'a ndinng'e man an, anun emò dedi nún a yò mgban, eɛe anun emò ete'n-mò kwalaa tɛ sù emò. ¹⁸ Eɛe anun ɔ kele ke bé mò be de Kilisi be di mò b'a wu'n, b'a minlin. ¹⁹ Nan se mân ehi mò ye wò nún epa nún ala yê ye le anyúdasòe wò Kilisi anwòn an, anun ye tɪ alòabòfòe kpili kpa ye tala menian'n-mò kwalaaɪn.

²⁰ Nan ɔ tɪ anan hòle, Kilisi fi ewue nun ɔ'a tinnge. Yí ewuetinng'e sò'n tɪ ajinlanmun, ɔ kele ke bé mò b'a wu'n kòsò fi ewue nun be 'ba tinnge. ²¹ Sòvanlan kònmgba dunman nún yê ewue walì mân nún anun ɔ. Ewuetinng'e'n kòsò fi sòvanlan kònmgba cein elò. ²² Kemò menian'n-mò kwalaa 'wu, ɔ sanlɪn ke be tɪ Adamòn abòsò menian'n, yí kònmgba nún ala, bé mò be nún Kilisi b'a yò kòn'n kòsò fi ewue nun 'tinnge. ²³ Nan kòsò ɔ le sòvanlan kòn nòn yí mele. Kilisi yê ɔ'a li mva ɔ'a tike atin nún ɔ. Cian mò ɔ 'ba sa ba'n, bé mò be tɪ yí die'n kòsò fi ewue nun 'ba tinnge. ²⁴ Ehi anzin, anun mân nún ayueli a ju. Temon sò'n, nyanmiansò mmòfòe ete'n-mò mò be kpò Kilisi, mò be le tunmin be sie mân'n, Kilisi 'fin bé asɪ ɔ fa belemgbin mân'n ɔ wula Nyanmian m'ò tɪ Siɛ nún asa nún. ²⁵ Afɪ, ɔ fata ke Kilisi sie mân'n dede ɔ ju mele mò Nyanmian maan ɔ tia bé mò be kpò yí'n kwalaaɪn ati sù. ²⁶ Kpòfòe kasian'n mò be 'fin yí asɪ'n y'ò le ewue. ²⁷ Afɪ Eहेle Ejàle'n nwan: *Nyanmian a fa ninnge kwalaa a gua yí ja abv*. Nan se Eहेle Ejàle'n kan ke: "Nyanmian a fa ninnge kwalaa a gua yí ja abv" a, ɔ tɪ yuein ke Nyanmian mò ɔ'a fa ninnge kwalaa ɔ'a gua Kilisi aja abv'n nnòn man ninnge sò'n-mò anun bie. ²⁸ Mele mò Kilisi 'ba li ninnge kwalaa asò kunnunmun'n, yí Kilisi muonun 'ba bebele yí nwòn asɪ ɔ man Nyanmian. Ɔ 'belele yí nwòn asɪ ɔ man Nyanmian mò ɔ 'man ɔ di ninnge kwalaa asò kunnunmun'n, nán Nyanmian a li ninnge kwalaa asò belemgbin.

²⁹ Nan se bé mò b'a wu'n fi ewue nun ndinng'e man an, anun bé mò be man bé sònin bé'n, nzu like die yê be le kpòndde ɔ? Se bé mò b'a wu'n fi ewue nun ndinng'e man an, anun nzuke ati yê ye man be sònin yé'n? ³⁰ Yé muonun, ɔ yò se mò temon biala ewue fòfan yé ɔ? ³¹ Anianman-mò, mun di emò anwòn fe

ke emò non mín y'a yò kòn wò yé Mún Zozi Kilisi dunman nun. Ehika ati, cian biala ewue fòvan mín. ³² Mò anún n wò Efèzi kulo nun asò elò'n, menian dòn non nun jinlanlin sò kpa ke ebolo naan mò bé nwòn yò esulo. Se bé mò b'a wu'n fi ewue nun ndinngè man, nan mín nwòn ehele ati yê mun non naan sò'n-mò hònlín elòe nun an, anún nzu nvasòe dié yê mun nyan yí sò ò? Anún anyunndala'n mò be buli nun a kpín sò. Bé nwan:

Yé dídí èsè yé nònnòn,

*ò sanlín ke ehinman nán yé wu a,
anún yé dié a yue.*

³³ Nán man emò laka laka bé nwòn. Se emò non bé mò be yò nyòlié ete'n tu nun an, be 'yò dede be man emò kòsò yò nyòlié ete'n bie. ³⁴ Emò nyán ajònlín nán be yáci ete eyòle'n. Mún kan maan nyian kun emò, afi emò anún mmie-mò nzi man Nyanman.

Ewuetinngè mma'n-mò, bé nwònnaan'n tí sè?

³⁵ Nan sòanlan bie 'ba bisa ke: “Bé mò b'a wu'n, be 'tinngè sè? Se be tinngè kòsò a, bé nwònnaan'n tí sè?” ³⁶ Se è bisa ejòle sò a, anún è tí tomgbán. È nzi man ke baka baa mò sòanlan kò lua'n, ò kpòlò kòlaaka nán ò'a fifi ò? ³⁷ Like mò è kò lua'n, sè abolowe ò, sè *bele ò, yí wa'n yé è fun wula ò, nán yí baka'n yé è kpe dua ò. ³⁸ Nyanman man baka baa sò'n fifi ò kaci baka, Nyanman man baka baa biala fifi ke yí nin'n tí yí'n. ³⁹ Mân nun anún ninngè'n kòalaa mò be de enwònman'n, bé nwònnaan'n tí ngacile ngacile. Ò le kulo menian'n-mò dié nin angonmín. Ò le naan'n-mò dié nin angonmín. Ò le nonman'n-mò dié nin angonmín. Ò le ejue'n-mò kòsò dié nin angonmín. ⁴⁰ Anwunno elò ninngè'n-mò ò le ke be si tí yí ò. Así ewa dié'n-mò kòsò ò le ke be si tí yí ò. Anwunno elò dié'n-mò le bé nganlanman dié nin angonmín. Así ewa dié'n-mò kòsò le bé nganlanman dié nin angonmín. ⁴¹ Senze'n tí yí tí anwòn kanlanman dié, sala'n tí yí tí anwòn kanlanman dié. Nzalama'n-mò kòsò tí bé tí anwòn nganlanman dié. Nzalama'n-mò muonun afian, ò le kòn biala non yí tí anwòn kanlanman.

⁴² Ke ejòle'n tí yí nun ala anún man bé mò be fi ewue nun be 'ba tinngè'n. Sòanlan m'ò kò wu mò be kò sie yí'n, sè ò fi ewue nun tinngè a, ò nwu man fí kón. ⁴³ Sòanlan m'ò kò wu mò be kò sie yí'n, ò tí nvuin, èsè ò le man anwònsele. Nan sè ò fi ewue nun tinngè a, anún ò'a yò kanlanman, èsè anún yí nwòn a yò sí. ⁴⁴ Se sòanlan wu be sie yí a, anún ò te tí yí kulo sòanlan nun ala. Nan sè ò fi ewue nun tinngè a, anún ò'a kaci wawè nun sòanlan. Se ò le anwònnaan nun sòanlan an, anún ò le wawè nun kòsò sòanlan. ⁴⁵ B'a hele wò Ehele Ejòle nun anún ke: *Adamòn mò Nyanman lili mva bòlyí'n, ò bòlyí'ke ò'a a nyan ngòan.* Nan Kilisi m'ò tí Adamòn m'ò li sian'n, Nyanman bòlyí'ke ò'a a man menian'n-mò ngòan. ⁴⁶ Emò nían, anwònnaan nun sòanlan'n di mva kòlaaka nán ò'a tu wawè nun sòanlan dié'n. ⁴⁷ Adamòn mò Nyanman lili mva bòlyí'n, ò le asie nin anwòn nvutule'n y'ò bòlyí' ò. Nan Kilisi m'ò tí Adamòn m'ò li sian'n, yí dié ò fi nyanmiansò. ⁴⁸ Bé mò be tí asie nin asò menian'n, be tí ke Adamòn mò be falí ngetie be bòlyí'n. Nan bé mò be tí Nyanman amma'n, be tí ke sòanlan'n m'ò fi nyanmiansò'n. ⁴⁹ Kemò afi kikaala dié yé tí ke sòanlan'n mò be falí ngetie be bòlyí'n, cian kòn yé 'ba kaci ke sòanlan'n m'ò fi nyanmiansò'n.

⁵⁰ Anianman-mò, è' nwun ejòle mò mún kan mún keke emò'n. Ejòle sò'n y'ò le ke like m'ò le anwònnaan non moja'n, ò ngòala man Nyanman Belemgbín Mân nun anún elò kò. Like m'ò sèci'n, ò ngòala ò nga man ebele dahuu. ⁵¹ Emò tíe, mún 'ba han nvialie nun ejòle kòn mún keke emò. Ejòle sò'n y'ò le ke yé kòalaa yé ngò yue man wu, nan yé kòalaa yé 'ba kaci. ⁵² Ò 'yò nvu nun, be 'muan bé

nyin be ti, mele mo be ko hu konoti kasian nun anun'n. Be ku nun an, be mo b'a wu'n fi ewue nun 'ba tinng'e. Se be tinng'e a, be nwun man kon ese ye kwalaa ye 'ba kaci. ⁵³ O sanlin ke anwonnaan'n m'o wu'n, o 'kaci anwonnaan m'o nwu man kon o. ⁵⁴ Mele mo anwonnaan'n m'o wu'n ko kaci anwonnaan m'o nwu man kon'n, anu ehele Ejole nun a kpun so. Ehele Ejole'n nwan:

B'a fin ewue asi b'a li yi sv kunnunmun.

⁵⁵ *Ewue, wo tunmin'n wo nin?*

Wo tunmin'n mo e fa kun swanlan'n wo nin?

⁵⁶ Ete nun ati y'o man ewue le tunmin o kun swanlan o. Ete'n kusv tunmin'n fi *Moyizi mala'n. ⁵⁷ Nan be man ye la Nyanman asi, o sanlin ke ye Min Zozi Kilisi dunman nun, o'a man ye di ete nin asv kunnunmun.

⁵⁸ Ehu ka ati, anianman ehulo mma, emo jinlan be ja nun kpunndiin kpa, nan be man like fi kaci emo ajonlun, nan be li ye Min junman'n be ho be nyunnun. Emo ati tanlan so ke junman'n mo emo le di man ye Min'n, o ti man junman nvule.

16

Keti'n mo be 'to be ko man

Zoluzalemv asonun mma'n-mo'n

¹ Ehu, m'o to de keti'n mo be 'to be ko man Nyanman menian'n-mo mo be wo Zoluzalemv'n, emo yo yi ke n geleli Galasi man nun anu asonun mma'n-mo'n.

² Mo le daa, swanlan kon biala nian yi esika'n m'o nyan yi nun anwv, o fa kaan sie mo o 'fa buka Nyanman menian'n-mo o. Nan be man mun ju elo kwalaa ka nan b'a titi nditi. ³ Se mun ju emo anwv elo a, menian mo emo a yi be ke be fa emo esika'n be ho Zoluzalemv'n, mun 'kele kalata mun to so mun man be ko. ⁴ Se o di mo min muonun min ko bie a, mun nun be ye 'ko.

Lika mo Pwv kulo ke o ko'n

⁵ Se mun kpe Masedvanun man'n yue a, mun 'ba a emo anwv elo. ⁶ Se mun ba a, mun 'di ko yo elesan kon emo afian. Se Nyanman bua a, mun kuala ke mun tanlan emo anwv ebele dede fosie'n sun. Yi di anu lika biala mo mun kulo ke mun ko'n, emo ko soman min. ⁷ Mun ngulo man ke mun kpe nun, nan se Nyanman bua, mun kulo ke mun di ko yo elesan kon emo anwv ebele. ⁸ Nan kusv mun 'tanlan Efizi ewa dede *Pantekoto cian'n ju. ⁹ O sanlin ke junman kpili kpa anwv atin a tike a man min Efizi ewa. Nan kusv be mo be non min jin so'n sonlin.

¹⁰ Ehu, se Timote ju emo anwv elo a, emo so yi nun kanlanman. O sanlin ke o di ye Min junman'n ke min di yi'n. ¹¹ Yi ti, swanlan fi n'o fa yi nyin ci yi. Nan emo buka yi wo yi atin etue nun maan o ho anzonunjo nun dede o sa bala to min. Afi mun le nwvnde yi nun anianman'n-mo mo be holi somanlu yi'n.

¹² Ye nianman Apolovv di, m'an sele yi dede ke o non anianman ehunlu-mo, be ho nian emo avovv. Kikaala di, o nyanlin man yi nwv alaje. Nan se o nyan alaje a, o 'ko a nian emo avovv.

Aftu non ahv ebisa

¹³ Anianman-mo, emo sie be nwv ye, be tila be dedi nun anu sele kpa. Emo tila be ahvnlun, nan be man be nwv bubu be. ¹⁴ Like biala mo emo 'yo'n, be ye yo ehulo nun.

¹⁵ Emo si S Stefanasi non yi awulo nun anu menian'n-mo. Akayi man nun anu, be ye be lili moa be leli Ejolekpa'n be lili o. Be di junman kpa be man Nyanman menian'n-mo. Anianman-mo, mun sele emo kpa ke ¹⁶ emo bebele

bé nwɔn asɪ be mán bé kwalaa mɔ be di yé Mɪn junman'n ke yí'n. ¹⁷ Mɪn di Sɪtefanasi nɔn Fɔɔtunatusi nɔn Akayikusi bé ewale nɪn anwɔn fe kpa. Ɔ sanlɪn ke b'a li emɔ aja nun. ¹⁸ Bé ewale nɪn a man mɪn lɔa a cɪcɪ, ɔ'a man emɔ kɔsɔ alɔa a cɪcɪ. Menian sɔa-mɔ, emɔ nwun bé a, be bú bé kpa.

¹⁹ Asɔnɪn mma'n-mɔ kwalaa mɔ be wɔ Azi mán nɪn anun'n, bé nwan be 'bisa emɔ ahɪn. Akilasɪ nɔn Pilisi, bé kwalaa mɔ be yia bé awulo ebɛɛ be yɔ asɔnɪn'n, bé nwan be 'bisa emɔ ahɪn wɔ yé Mɪn dunman nun. ²⁰ Anianman'n-mɔ kwalaa mɔ be wɔ ewa'n, bé nwan be 'bisa emɔ ahɪn. Emɔ bɪsa bé nwɔn ahɪn be tɔ bé nwɔn nun ke anianman-mɔ yɔ yí'n be mán mɪn.

²¹ Mɪn muonun yé mɪn keɛ ejɔɛ kpɔɛ eɪɪ mɪn bisa emɔ ahɪn ɔ. ²² Sɔanlan m'ɔ ngulo man yé Mɪn'n, munnzue hán yí! Malanata, yé Mɪn le ba.

²³ Yé Mɪn Zozi yéyila emɔ, ɔ nwɪn emɔ anwɔn anwunnvoe.

²⁴ Mɪn kulo emɔ kwalaaatin, ɔ sanlɪn ke yé kwalaa ye nɔn yé Mɪn Zozi Kilisi y'a yɔ kɔn.

PŌLU KALATA'N M'Ō TIAN YI NNYUAN M'Ō HELELI NWANLIN KOLINTI ASŌNIN MMA'N-MŌ'N

M'Ō wə nun'n

Mə Pəlv heleli yí alimvə kalata'n nwanlin Kolinti asənin mma'n-mə yueli'n, ə svanlin Timote elə ke ə hó nfan like'n m'ə heleli bé ke be yó'n. Timote həli wəli a, amannie'n m'ə həli heleli Pəlv nun a nyə man fe. Əhi a, Pəlv muonun kə han yí nwən kə hə kə tɔ Kolinti asənin mma'n-mə ke be káci bé abalabə'n. Mə Pəlv həli juli elə'n, asənin nun anun svanlan'n kən kə gua Pəlv anyunnun ası ə kə man yalə kə han yí (yí ti 2.5-11, 7.12). Pəlv kə sa kə a Efezi nde-nde. Efezi ebele, Pəlv “anyin la eməun nun kpa” Kolinti asənin mma'n-mə dunman nun, ə kə hele kalata kun biekun kə nwan bé ə kə gua bé ayile (2.4; 7.8). Kalata sə'n, ene ə'a minlin. Titu yé Pəlv falı manlin yí maan ə həli ə. Əhi anzin, Pəlv kə hə Masedvanın mən nun ə nən Titu m'ə svanlin yí Kolinti'n kə yia. Titu kə bə amannie fe kə hele Pəlv ke Kolinti asənin mma'n-mə a tı yí ejələ nun abı b'a kaci bé abalabə'n. Mə Pəlv tılı amannie sə'n, ə kə hele kalata əhi kə nwan Kolinti asənin mma'n-mə. Kalata nun anun, Pəlv le keke Kolinti Asənin m'ə həli'n ke ə kulo bé, ese ə kulo ke ə nən bé bé nwan se bé nwən.

Pəlv a hye kalata sə nun anun nsan. Alimvə lika dıe'n (yí ti 1-7), ə le da Nyanmian ası ke ə'a cıci yí lva wə yí efe'n-mə anun. Ə sanlin ke bile'n m'ə wəli bé afian nun a tu. Pəlv le kaci bé yí junman'n m'ə lili wə bé afian'n, ese ə le keke bé ke ə kulo bé.

Lika'n m'ə tə sɔ nnyuan'n (yí ti 8-9), Pəlv le kan keti'n m'ə di ke be tɔ be kə man Zoluzalemən asənin mma'n-mə nun anwən ejələ. Yí ti, ə le sele bé ke be mán bé sa ló.

Lika'n m'ə tə sɔ nsan'n (yí ti 10-13), Pəlv le sa yí nun kpa wə ato mməfəe'n-mə mə be tən yí esvan anwən. Kalata nun agualie nun, Pəlv le bisa bé ahın ese yí nwan ə 'ba hə fua bé nwən biekun.

Ahın ebisa

¹ Mın Pəlv, mə Nyanmian Kpili a hulo ke n gáci Zozi Kilisi bəfəe'n, mun nən yé nianman Timote yé ye le keke kalata əhi ə.

Ye le keke ye nwan Nyanmian asənin mma'n-mə mə be wə Kolinti kulo nun ası ə nən Nyanmian anwəntie mma'n-mə kwalaa mə be wə Akayi mən bəndin nun anun'n.

² Ye 'bisa emə ahın. Yé Sı Nyanmian Kpili nun yé Mın Zozi Kilisi, be nwún emə anwən anwunnvoe, ese be mán emə əlvə cıci bé nwən.

Nyanmian cıci yé lva

³ Ye 'yı Nyanmian m'ə tı yé Mın Zozi Kilisi Ası nun aye. Ə sanlin ke ə nwun yé nwən anwunnvoe, ese ə cıci yé lva kpa bəkəw. ⁴ Ə cıci yé lva wə yé yalə elie kwalaa anun. Ə man menian mə be le nwun yalə ngacile dəun'n, yé lva mə Nyanmian a cıci'n, yé kusı ye cıci bé lva. ⁵ Kemə Kilisi dunman nun ye le nwun yalə ngacile dəun'n, yí sɔ kusı ala, ə cıci yé lva kpa. ⁶ Ke ə kə yə nán emə a nyan bé tı nán emə a lva a cıci'n, yí tı yé ye le nwun yalə ə. Se yé lva a cıci a, ye kulo ke emə kusı əlvə cıci be tila bé ahınun be si abutale wə yalə'n mə emə le nwun yí ke yé nun anun. ⁷ Ye sı ke kemə emə le nwun yalə ke yé'n, ye le anyındasəe kpa ke emə əlvə 'ba cıci ke yé lva a cıci'n.

⁸ Anianman-mo, ye kulo ke emo nwun nun ke yale mo ye nwunlin yi Azi man nun'n, o ti man nzemunde. Yale'n mo ye nwunlin yi'n bali ye so dede babo ye nwan ye die a yue. ⁹ Ye nwun yi ke anun ye ewue cian a ju. Yale so'n tulu ye nan Nyanmian a hele ye ke o nni man ke ye susu ye ti ye gua ye muonun ye nwon so. Nan yi lili yi, Nyanmian mo tinge menian fi ewue nun'n y'o di ke ye susu ye ti ye gua yi so o. ¹⁰ Yi ye o'a yi ye fi ewue so nun anun o. O'a le ye ti. Ese ye le anyundasue ke Nyanmian 'de ye biegun. ¹¹ O sanlin ke emo muonun 'ba sele Nyanmian be buka ye. Ebele nun anun, Nyanmian 'ba tie menian don mmotue'n mo be le yo be man ye'n. O 'di junman so'n man ye o man menian don da yi asi.

Polo 'ba tu yi Kolinti ehale temon'n sie

¹² Anianman-mo, like mo'o man ye di ndutue'n y'o le ke man nun anyunnun o non emo muonun afian, enanndie mo'o ti kanlanman, mo'o ti foon o so Nyanmian anyun'n ye ye non emo nanndli o. Nan ngele mo ye si yi ti y'o man ye non emo nanndli so o, nan Nyanmian muonun y'o bukali ye o. ¹³ O man ye ngan man ejole ngacile fu ye ngele man emo ke mo emo le kunga be tie'n. Min de min di ke emo 'ba tie dede be gua yi bu. ¹⁴ Kikaala die, emo nyue man yi bu ti. Nan cian mo ye Min Zozi 'ba a'n, emo 'ba li ye nwon ndutue, ye kusu ye 'ba li emo nwon ndutue.

¹⁵ Ehika ati ye n vuali ke ahan min 'ba fua emo anwon maan emo di ndutue so'n fa nnyuan nun o. ¹⁶ Min nwan ahan min bo nun emo anwon elo nan m'an ho Masedwanun, nan min 'sa min nzin an, ese min bo nun emo anwon elo biegun. Yi die anun emo gua min atin maan min ko Zude man nun. ¹⁷ Atin mo m gbeli nun anun. Kemo m'an han ke min 'ba nian emo abusu mo n goli man'n, anun o kele ke min nwan nun ti nnyuan nnyuan o? Anaan like mo n go se ke min 'yo'n, min kaci min nwan ke man nun anun menian'n-mo yo yi nun o?

¹⁸ Se o ti ananhale ke Nyanmian ti foon an, like mo n go han ke min 'yo'n, min yo. Like mo n go han ke min nyo man'n min nyo man. ¹⁹ O sanlin ke Nyanmian Awa Zozi Kilisi mo min non Silasi non Timote ye wali hanlin yi nwon ejole'n ye helele emo'n, o ti man swanlan mo kan ejole a, anun ese o'a kaci yi nwan o.

²⁰ Afi anohoba'n kwalaa mo Nyanmian bali mo o 'kpu su'n, o fi Zozi Kilisi. Zozi Kilisi dunman nun ye kan amun ye wula Nyanmian anunminnyanmun o.

²¹ Nyanmian muonun ye o'a fa yi Wawe Nwanzan-nwanzan'n mo wo ye nun'n o'a man ye maan ye dedi'n mo ye le yi wo Kilisi anun'n tin o. ²² Nyanmian a sie ye nzole, o'a fa Wawe Nwanzan-nwanzan'n o'a wula ye ahonlin nun anun o'a hele ke ye ti yi menian.

²³ Ehi, Nyanmian Kpili di min adanzie. Se min di ato a, o hun min. Min ngulo man ke min bo emo alba, yi ti y'o man m'an ngo man emo abusu efua nun o. ²⁴ Ye ngulo man ke ye fa dedi'n ye tinndin emo nan emo a le a li. O sanlin ke emo dedi'n ti kunngun kpa. Nan ke o ko yo nan emo a nyan sale'n, yi ti ye ye kulo ke ye non emo di junman o.

2

¹ Min ngulo man ke min bo emo alba kon, yi ti y'o man m'an nza man min nzin emo anwon elo nun o. ² O sanlin ke emo ye be cici min lba o. Nan se min bo emo alba a, anun nwan menian die-mo biegun ye be 'cici min lba o? ³ Like ati mo'o man n geleli emo ke o fa die ke min kele'n, yi bu nun anun. O sanlin ke menian mo be ye be 'cici min lba mele mo n go ju be nwon elo'n, min ngulo man ke min bo emo alba nan m'an ju emo anwon elo. Afi min si yi foon ke se min lba cici a, anun emo koalaatin kusu alba a cici. ⁴ Min 'kele emo'n, o ti yale man min, ese min

kunnun titi mín. Mún 'kele a, anin mún titi mín nyin emòun mín sa nun. Mún ngele man emò maan bé lwa mmò man bé nwòn, nan mún kulo ke emò nwun yí ke ehulo'n mò mún kulo emò'n tí kpili sònman.

Ète face

⁵ Se sʋanlan bie a bò sʋanlan lwa a, nán mín yê ò'a bò mín lwa ò. Emò kwalaa yê ò'a bò bé lwa ò. Ye nɡan man maan ò mmò man sʋ, emò anun mmie-mò yê ò'a bò bé lwa ò. ⁶ Sʋanlan sò'n nyòle nin anwòn epinnian'n mò emò a pinnin yí'n, be mán ò lí sò. ⁷ Ehika ati, kikaala die, emò yáci yí nwòn sa be hyé yí, ese be wówula yí anwònsele. Se emò a nyò man yí sò a, yí lwa 'ba bò yí nwòn dede yí nwòn bubu yí. ⁸ Yí sò ati, mún sele emò ke emò yó maan ò nwún yí ke emò kulo yí. ⁹ Afi, ehelè'n mò n geleli emò'n, yí bʋ y'ò le ke, mín nwan mún 'nian se emò di ejòle'n mò ngò han nún asò a. ¹⁰ Se sʋanlan kòn yò ete, nán emò fa yí nwòn sa ce yí a, mín kʋsʋ mún fa sʋanlan sò nún anwòn sa mún ce yí emò dunman nun. Ò sanlín ke Kilisi a fa yé ete'n ò'a hye yé. ¹¹ Mún yò yí sò nán *Satan a nʋò man yé sʋ. Ò sanlín ke ye sí m'ò wò yí ti anun'n.

Pòlv 'ba kpònnde Titi

¹² Ehi, mele mò n gòli Tolowasi ke mún 'kò a bò Kilisi anwòn Ejòlekpa'n, yé Mún dunman nun, n nyanlín junman nun anwòn atin kanlanman. Nan kʋsʋ n juli ebele mò m'an ndò man yé nianman Titi'n, mín ti anun seceli mín kpa. ¹³ Ehika ati, n gò halí ebele anianman'n-mò yê n gòli Masedòanin mán nun ò.

Zozi man ye di kunnunmun

¹⁴ Nan be mán ye lá Nyanmian asi, ò sanlín ke kemò ye non Zozi a yò kòn'n, cian daa ò man ye di kunnunmun. Lika biala, ò nanndi yé sʋ ò man menian'n-mò nwun Kilisi ke anatili mò yí fanlan'n fa lika kwalaaatin ò. ¹⁵ Yé ti ke anatili fanlan mò Kilisi a fa a man Nyanmian ò. Ye wò ebele ye man bé mò be nanndi ngʋan ele atin nún asò'n, ò non bé kʋsʋ mò b'a sin eminlian atin nún asò'n. ¹⁶ Nan bé mò be le minlin'n, ò ti ewue nvan m'ò kun sʋanlan y'ò le wòlv bé ò. Bé mò bé kʋsʋ be nanndi ngʋan ele atin nún asò'n, like fanlan m'ò man be nyan ngʋan, y'ò le wòlv bé ò. Nwan y'ò kwalaa sò junman'n di ò? ¹⁷ Ye ti man ke menian nga'n-mò mò be fa Nyanmian Anʋan Ejòle'n be kpònnde bé esika'n. Nan yé die, kemò Nyanmian yê ò'a sʋan ye'n, ye kan yí Nʋan Ejòle nun ananhòle nun wò yí nyunnun ke Kilisi ngʋa'n-mò kan yí'n.

3

¹ Asò ehika kwalaa kele ke ye le tu yé nwòn biegun ò? Cee! Asò ye kpònnde ke asònin ehunlin-mò héle yé ti kalata be fá be nwán emò ke ye ti menin kpa, anaan ye bísa emò ke be héle yé ti kalata sò'n be nwán asònin ehunlin-mò ke mmie-mò yò yí nun ò? ² Yé ti kalata'n mò b'a hele'n y'ò le emò. B'a hele wò yé ahònlín nun anun. Menian'n-mò kwalaa kwalaa ke be nwun yí, ese be kwalaa yí kúnnga. ³ Be nwun yí yuein ke emò ti ke kalata mò Kilisi nanndi yé sʋ ò'a hele ò. Be le man lankili yé b'a hele ò, nan be le Tiasifòe Nyanmian Wawe'n. Ese b'a ngele man yí ebòe sò, nan b'a hele wò kulo sʋanlan ahònlín nun.

⁴ Anyindasòe'n m'ò nanndi Kilisi asò ye le yí wò Nyanmian anun'n yí ti y'ò man ye le kan sò ò. ⁵ Yé muonun ye le man anwònsele ye ngʋala man like fíi yò. Nan Nyanmian y'ò man yé anwònsele maan ye kwalaa ye di junman ò. ⁶ Yí dein y'ò man y'a kaci nyihye fòfòle nun asò ngʋa ò. Nyihye fòfòle sò'n, ò fi man mala'n mò b'a hele'n, nan ò fi Wawe Nwanzan-nwanzan'n. Mala'n mò b'a hele'n man sʋanlan ati ka nun, nan Wawe Nwanzan-nwanzan'n die, ò man be nyan ngʋan.

⁷ Ehi, *Moyizı junman'n m'ɔ lili maan ye nyanlın *mala'n, anın anunminnyanmɔn wɔ nun. Mala sɔ'n mɔ b'a hele yí ebɛ'n mɔ b'a se yí ke tabɔa nun asɔ'n cɔn menian kɔ ewue nun. Anyunminnyanmɔn'n mɔ Moyizı nyanlın yí'n, ɔ man Izalaye amma'n-mɔ ngɔala man Moyizı anyunnun nian, ɔ sanlın ke anın yí nyın nın anın ta. Nan kɔsɔ anunminnyanmɔn sɔ nun abɔsɔ nje man.

⁸ Se anunminnyanmɔn sɔa fitelı mala'n mɔ yí junman'n kun sɔanlan nın anın an, anunminnyanmɔn m'ɔ wɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n junman'n m'ɔ di nın anın'n tı kpili sɔnman tala sɔ! ⁹ Se anunminnyanmɔn fitelı mala'n junman'n m'ɔ cɔn menian kɔ ewue nun nın anın an, anunminnyanmɔn m'ɔ wɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n junman'n m'ɔ man menian'n-mɔ kaci se se fɔe wɔ Nyanmian anyunnun'n tı kpili sɔnman tala sɔ! ¹⁰ Se ye fa daba anunminnyanmɔn'n ye tɔ ene die nın anwɔn an, ye kɔala bɔbɔ ye kan ke daba die'n njinlan man ene die nın anwɔn fí. ¹¹ Nan se like mɔ yí bɔsɔ a nje man'n nyanlın anunminnyanmɔn an, anunminnyanmɔn mɔ like m'ɔ le man ayuelie'n le yí'n, ɔ tı kpili sɔnman tala sɔ.

¹² Kemɔ afi ye le anyındasɔe sɔa'n, yí ti y'ɔ man ye le nzusuguasɔ ɔ. ¹³ Yé die, ye ti man ke Moyizı mɔ anunminnyanmɔn'n m'ɔ kpɛ nun sɔn m'ɔ man yí nyın nın anın ta nın ati, ɔ munndun yí ti etanlan nán Izalaye amma'n-mɔ a nnwun man yí nyunnun. ¹⁴ Nan kɔsɔ Izalaye amma'n-mɔ ndi man ejɔle bɔ. ɔ man ene, se be yia nán be 'kɔnga daba nyuhye kalata nın an, be munndun bé ti etanlan. Nan sɔanlan m'ɔ nɔn Kilisi be kɔ yɔ kɔn'n, yí die, ɔ mmunndun man yí ti. ¹⁵ Ene nɔn ene, be 'kɔnga Moyizı mala kalata'n-mɔ a, be tı ke menian mɔ b'a hyi bé ajɔnlın ɔ. ¹⁶ Nan ke Ehele Ejɔle'n kele'n, se sɔanlan kun kaci yí nyın yé Mın anwɔn elɔ, ɔ fa yí nwɔn man yé Mın a, yé Mın yí etanlan'n m'ɔ munndun sɔanlan sɔ nın ati'n, ɔ man ɔ ti yí ejɔle nın abɔ. ¹⁷ Yé Mın mɔ ye le kan yí nwɔn ejɔle ewa'n y'ɔ le Wawe'n. Lika kɔsɔ mɔ yé Mın Wawe'n wɔ'n, fanwɔndi wɔ ebele. ¹⁸ Yé kwalaa mɔ b'a yí etanlan'n mɔ munndun yé ti'n, be nwun yé Mın anunminnyanmɔn'n yé nwɔn. ɔ sanlın ke ye le kaci ye nɔn yé Mın ye yɔ kɔn. ɔ 'wula yé anunminnyanmɔn anın ɔ 'wula. Junman'n mɔ yé Mın Wawe'n di nın anın.

4

Yé anwɔnsɛle'n fi Nyanmian elɔ

¹ Ehi ka ati, kemɔ Nyanmian a nwun yé nwɔn anwunnvoe, ɔ'a fa junman sɔ'n ɔ'a wula yé sa nun, ye le nun anwɔnsɛle. ² Nyɔlie'n mɔ be yɔ yí nɔvialie nun ɔ nɔn anyunnunguasie ninngɛ'n-mɔ, y'a yaci y'a gua. Ye nnaka man menian'n-mɔ, ese ye ngaci man Nyanmian Anɔan Ejɔle'n. Ye kan Nyanmian Anɔan Ejɔle'n yuein, ye man menian'n-mɔ nwun yí ke ye kpın ye ti yí'n wɔ Nyanmian anyunnun. ³ Nan se Ejɔlekpa'n mɔ ye bɔ ye kele menian'n-mɔ tı man yuein an, anın ɔ tı man yuein man bé mɔ be le minlin'n-mɔ. ⁴ Be nne man Ejɔlekpa'n be nni man, ɔ sanlın ke Abɔnsanmɔn m'ɔ tı mân ehi anın minlin nın a hyi bé ajɔnlın'n. ɔ man be nnwun man Ejɔlekpa nın anın anunminnyanmɔn'n m'ɔ tı ke kanlannie'n m'ɔ fi Kilisi m'ɔ tı Nyanmian nɔvɔninnin'n. ⁵ Nán yé muonun yé nwɔn ejɔle yé ye kan ɔ. Nan Zozi Kilisi m'ɔ tı Minlan nın anwɔn ejɔle yé ye bɔ ye kele menian'n-mɔ ɔ. Zozi dunman nun ye kan ke ye tı emɔ ngɔa. ⁶ ɔ sanlın ke, Nyanmian m'ɔ hanlın ke: "Man kanlannie'n tá wɔ awosin nın afian!" Nyanmian kɔnmgba'n y'ɔ le man kanlannie'n ta wɔ yé ahɔnlın'n-mɔ anın ɔ. Kanlannie sɔ'n man ye nwun yí ke Nyanmian anunminnyanmɔn'n le ta wɔ Kilisi anyın nın anın.

⁷ Nan yé mɔ b'a fa wawe nun anwɔndie sɔ'n b'a wula yé sa nun'n, ye tı ke bua. ɔ tı sɔ maan be nwun yí yuein ke tunmin kpili sɔ'n fi man yé elɔ, nan ɔ fi

Nyanmian elɔ. ⁸Ye wɔ emian ngacile dɔɔn anun, nan kɔsɔ ye telɔ man. Ye wɔ alɔabɔ nun nan kɔsɔ yɛ nwɔn bubuli man yɛ. ⁹Be kele yɛ ahɔlɔwa, nan kɔsɔ Nyanmian jin yɛ nzin. B'a fin yɛ asɔ, nan kɔsɔ be bɔli man yɛ busɔ. ¹⁰Kemɔ be heleli Zozi ahɔlɔwa be hunlin yɛ'n, yɛ sɔ ati yɛ be kele yɛ ahɔlɔwa cɔan daa, nan yɛ ngɔan'n kɔsɔ a wɔlɔ yɛ nun ɔ man yɛ anwɔnsele. ¹¹Yɛ asɔtanlan nun anun, cɔan daa ewue fɔɔvan yɛ ɔ fi Zozi mɔ ye sɔ yɛ'n Nyanman nun, nan Zozi ngɔan nun a wɔlɔ yɛ ewue anwɔnnaan nun anun ɔ man yɛ anwɔnsele. ¹²Yɛ sɔ ati, yɛ die, ewue fɔɔvan yɛ, nan emɔ die, emɔ le ngɔan.

¹³B'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke: "N nelɔ n nili, yɛ ti y'ɔ man n ganlin ɔ." Yɛ kɔsɔ ɔ nanndi dedi kɔnngba'n mɔ ye le yɛ nun asɔ, yɛ ti y'ɔ man ye kan ɔ. ¹⁴Ye sɔ yɛ fɔɔn ke Nyanmian m'ɔ manlin yɛ Mun Zozi fi ewue nun tinnge'lɔn, ɔ 'ba man yɛ kɔsɔ ye fi ewue nun ye tinnge ye nun emɔ ye fite yɛ nyunnun. ¹⁵Emɔ dunman nun ati yɛ ye le nwun yale ehi maan Nyanmian nwun menian dɔɔn anwɔn anwunnvoe, be da yɛ asɔ be wula yɛ anunminnyanmɔn.

Ye tánlan wɔ dedi nun anun

¹⁶Ehika ati, yɛ nwɔn mmubu man yɛ. Se bɔbɔ yɛ sɔvanlan baka'n seɔi a, yɛ wawe'n kaci fɔfɔle cɔan daa. ¹⁷Yale kaan ehi mɔ ye le nwun yɛ ene mɔ ɔ 'ba sɔn'n, ɔ 'man ye nyan anunminnyanmɔn m'ɔ le man ayuelie. Anunminnyanmɔn sɔ'n kpili m'ɔ ti'n, ɔ tala efe ehi mɔ ye le fe'n. ¹⁸ɔ sanlin ke nán ninnge mɔ be nwun yɛ be nyinsɔ'n yɛ yɛ ti wɔ sɔ ɔ, nan nunhan mɔ be nnwun man yɛ be nyinsɔ'n, mɔ b'a fa b'a sie yɛ nyanmiansɔ elɔ'n yɛ yɛ ti wɔ sɔ ɔ. Afi ninnge'n mɔ be nwun yɛ be nyinsɔ'n, be busɔ nje man. Nan nunhan mɔ be nnwun man yɛ be nyinsɔ'n, ɔ le man esecie. Be wɔ ebele cɔan daa.

5

¹Ehi, ye sɔ yɛ fɔɔn ke yɛ nwɔnnaan ehi m'ɔ ti ke asɔ ewa sua'n, se ɔ seɔi bɔbɔ a, Nyanmian a sesie sua anwunno elɔ ɔ'a man yɛ. ɔ ti sua mɔ yɛ muonun ɔ'a sɔ, m'ɔ nzeɔi man lé ɔ. ²Anwɔnnaan ehi mɔ ye le yɛ'n le man ye kpɔlin. ɔ sanlin ke ye kulo ke yɛ sa kan anwunno elɔ sua die'n. ³Afi, mele mɔ ye 'wɔlɔ sua sɔ nun anun'n, ye 'nyan anwɔnnaan fɔfɔle. ⁴ɔ ti ananhɔle, mele mɔ ye te le asie nun asɔ ewa anwɔnnaan'n, ye le ekpɔlinian ke sɔvanlan mɔ ninnge le bu yɛ kɔmun ɔ. Nán ke ye kpɔnnde ke ye yaci asɔ ewa anwɔnnaan'n mɔ ye le yɛ'n ye tɔ ɔ, nan ye kulo ke ye nyan nyanmiansɔ die'n. Yɛ die anin ngɔan anwɔnnaan'n di kunnunmun ewue anwɔnnaan nun asɔ. ⁵Nyanmian muonun y'ɔ heleli yɛ ke cɔan bie ye 'ba kaci sɔ ɔ. Ese yɛ yɛ ɔ'a fa yɛ Wawe'n m'ɔ di ninnge sɔ'n-mɔ anun ajinlanmun'n ɔ'a man yɛ ɔ.

⁶Ehika ati, ye le anwɔnsele cɔan daa. Ye sɔ ke kemɔ ye te le anwɔnnaan ehi'n, ye wɔ yɛ Mun awulo nun anwɔn mɔa. ⁷Yɛ nnwun man yɛ, nan kɔsɔ ye nanndi wɔ dedi nun. ⁸Ye le anwɔnsele kpa ese ye kulo ke ye yaci anwɔnnaan ehi ye tɔ, nán ye tanlan wɔ yɛ Mun anwɔn ebele. ⁹Ehika ati, m'ɔ wɔ ye ajɔnlun nun'n y'ɔ le ke se ye te le anwɔnnaan ehi ɔ, se ye yaci anwɔnnaan ehi ye tɔ ɔ, like m'ɔ sɔ yɛ Mun anyɛ'n'n y'ɔ di ke ye kpɔnnde ɔ. ¹⁰Afi yɛ kwalaa ye 'ba fite Kilisi anyunnun ɔ bua yɛ ndee. Sɔvanlan kɔn biala junman'n m'ɔ nanndi asie nun asɔ ewa m'ɔ lili'n, ɔ 'nyan yɛ nwɔn ahatua.

Kilisi a sesie yɛ nun Nyanmian yɛ afian

¹¹Ye nyɛn sɔ Nyanmian kpa. Yɛ sɔ ati yɛ ye di Nyanmian junman'n sele kpa ye man menian de Zozi di ɔ. Nyanmian sɔ yɛ kpa bɔkɔɔ, yɛ mun de mun di ke emɔ kɔsɔ akunnun elɔ emɔ sɔ mɛn. ¹²Yɛ muonun ye nva man yɛ nwɔn ye ngele man emɔ kɔn. Nan ye le man atun maan emɔ di yɛ nwɔn fe. Yɛ die, anin be mɔ anwɔnnaan sɔ like'n mɔ be nwun yɛ'n yɛ be fa be tu be nwan nun, nan nán

nunhan'n m'ò wò bé ahonlin nun anun'n, anun emò nyan atin be totua bé sù. ¹³ Se menian mmie-mò kan ke yé ti nnòn man ebele a, ò ti Nyanmian ejòle. Se kòsù be kan ke yé ti wò ebele a, anun yé ti wò ebele man emò. ¹⁴ Afi ehulo'n mò Kilisi kulo yé'n ti kpili sònman. Kemò ye sù ke Kilisi a wu yé kwalaa yé dunman nun'n, ò ti ke yé kwalaa y'a wu. ¹⁵ Kilisi a wu a man menian'n-mò koolaatin maan bé mò be ti asì'n nni man be ti anwòn kón, nan be bu bé mán'n be man sòanlan'n mò bé dunman nun ò'a wu ò'a tinnge'n.

¹⁶ Ehika ati, ò fi ene, ye mmua man sòanlan fíí anwònnaan sù ndeε kón. Se bóbò daba ye bualì Kilisi anwònnaan sù ndeε a, sian die, ò ti man sò kón. ¹⁷ Ì sanlin ke se sòanlan kòn non Kilisi be yò kòn an, anun ò'a kaci abòdie fòfòle. Yí abalabò daba nun abò a gua. Ì'a bò abalabò fòfòle abò. ¹⁸ Ehi kwalaa fi Nyanmian mò ò'a nanndi Kilisi sù ò'a sesie yé non yí yé afian'n. Eε ò'a fa menian non yí afian esesie junman'n ò'a wula yé sa nun. ¹⁹ Ì sanlin ke Nyanmian nanndi Kilisi sù, ò sesielì yí muonun ò non menian'n-mò kwalaa afian, ò'a nñian man bé ete'n mò be yòli nun anwòn. Afian esesie junman sò'n, ò'a fa ò'a wula yé non ke ye hán yí nwòn ejòle ye héle menian'n-mò.

²⁰ Ehika ati, ejòle'n mò ye kan'n, Kilisi muonun yé ò'a sòan yé ke yí mmòfòe maan ye kan ò. Ì ti ke Nyanmian muonun nanndi yé sù y'ò le kan ejòle sò'n kele emò ò. Ye 'sele emò kpa ke, Kilisi dunman nun, emò mán be non Nyanmian bé afian sé! ²¹ Kilisi mò ò'a nyò man ete fíí'n, yé dunman nun, Nyanmian a fa yé ete'n-mò kwalaa a sòa yí, ò'a man Kilisi a yò etefòe nán y'a huala y'a kaci sesefòe wò Nyanmian anyunnun.

6

¹ Ehika ati, yé mò ye di Nyanmian junman'n, ye le sele emò kpa ke anwun-
nvoe'n mò Nyanmian a nwun emò'n, nán be man yí anwunnvoe enwuan sò'n
yò mgban. ² Ehεle Ejòle nun anun, Nyanmian nwan:

Mò mèle kpa'n juli'n,

n diehì wò sunfèle'n.

Mò bé ti ele cian'n juli'n,

m malì n nelì wò ti.

Emò nían, mèle kpa'n m'ò di ke emò sò Nyanmian nun'n yé ye wò nun ewa ene
nun ò. Bé ti ele cian'n, y'ò le ene.

³ Ye ngulo man ke sòanlan fíí kan yé junman nun anwòn ejòle ete. Ehika ati, ye
nyò man like fíí m'ò kwalaa ke ò tònndòn sòanlan aja nun ò. ⁴ Nan like biala anun,
ye man be nwun yí ke ye ti Nyanmian ngua. Yale nun ò, ehian nun ò, ahunnun
nditε nun ò, ye si abòtale kpa. ⁵ Be bilalì yé dede be tólì yé fiadi. Menian'n-mò
jasólì yé kòmìn anun, ye lili junman sele kpa. Y'a nnyan man atin y'a nna man
εε ye bualì ye lalì. ⁶ Ye si like m'ò ti ananhòle'n, ye si abòtale, yé ti anun ti kpa, εε
Wawe Nwanzan-nwanzan'n man ye kulo ehinlin-mò ananhòle nun. ⁷ Eεe
Nyanmian tunmin nun, ye bò ananhòle Ejòlekpa'n ye kele menian'n-mò. Sese
eyòle'n y'ò ti yé kwan ninngε mò ye fa ye kòn εε ye fa ye sisa yé nwun ò. ⁸ Cian
bie a, be wula yé anunminnyanmòn, cian bie kòsù a, be gua yé nyunnun asù.
Cian bie a, be kan yé nwòn ejòle ete, cian bie kòsù a, be kan yé nwòn ejòle kpa.
Be bu yé ke ye ti atofòe, nan kòsù ananhòle yé ye kan ò. ⁹ Be yò ke be nzì man yé,
kòsù anin bé kwalaa be sù yé kpa. Be bu ke y'a wu a yue, nan kòsù, ye te ti asù. Be
kele yé ahòlòwa kpa, nan kòsù be ngun man yé. ¹⁰ Be bò yé lva nan kòsù ye di fe
cian daa. Ye ti ehianfòe, nan kòsù ye man menian dòn nyan bé nwòn. Be bu
ke ye le man like fíí nan kòsù ye le ninngε'n koolaatin.

¹¹ Anianman Kolintı amma, y'a han ejòle'n kwalaa yuein y'a hele emò. Y'a hulo emò kpili sònman. ¹² Y'a yi yé kunnun y'a hele emò maan emò a nwun yí ke ye kulo emò, nan emò lili yé b'a ngulo man yé ò. ¹³ Ehika ati, kemò emò ti ke mín mma'n, mún kan mún kele emò ke emò fá yé be wúla bé kunnun, emò hulo yé kpa ke ye kulo emò'n.

Nán be non bé mò be nne man Kilisi

be nni man'n tu nun

¹⁴ Bé mò be nne man Kilisi be nni man'n, emò non bé n'ò tu nun. Be ti man menian m'ò fata ke emò non bé tu nun ò. Asu sese eyòle'n ò non ete eyòle'n ti kòn ò? Anaan awosin'n non jawe'n ti kòn ò? ¹⁵ Asu Kilisi kwalaa ke ò non Abansanmùn bé non se bé nwòn ò? Swanlan m'ò de Kilisi di'n, ò non m'ò nne man Kilisi nni man'n, asu bé ajònlun kwalaa ke ò yò kòn ò? ¹⁶ Asu Nyanmian asònin sua'n non amòan'n-mò di anwanzè ò? Afi ye ti Tiasifòe Nyanmian nun asònin sua'ye ye muonun ò fa kan'n. Yí nwan:

Mín 'tanlan bé afian, mín non bé ye san nun,

mín 'kaci bé Nyanmian,

bé kòsò be 'kaci mín menian.

¹⁷ *Ehika ati, yé Mín le kan ke:*

Emò jásv bé nwòn ebele,

nán be fa bé nwòn be mantan bé.

Nán be fa bé sa be kan like m'ò ti efian fí,

nán mín kòsò mín 'de emò.

¹⁸ *Mín 'kaci emò así*

yé emò kòsò 'kaci mín mma

mmelenzua non mmalasua.

Yé Mín m'ò ti Tunminfòe Nyanmian Kpili'n, ejòle m'ò le kan nun anun.

7

¹ Ehulo mma, kemò ye ti yé Nyanmian a bò anòhòba sò'n-mò'n, ye yáci like biala mò ye yò a, ò gua anwònnaan'n non wawè nun anwòn efian'n ye gúa. Nán ye súlo Nyanmian ye bó mòndinlin kpa ye tánlan wò anwòntie nun.

Pòlv fè elie'n

² Emò fá yé be wúla bé kunnun! Ò sanlin ke y'a nni swanlan fí anwòn ejòle ete, y'a mman man swanlan fí a ndò man ete nun, ese y'a nzisi swanlan fí. ³ Nán ke mún kan sò mún bu emò fòò ò. Nan n nili mwa n zeli ke emò anwòn cian yé sònman. Yí ti, se emò 'cin ò, se emò 'wu ò, ye non emò. ⁴ Mún sí emò ati anun kpa, ese mún di emò anwòn fe kpa. Yé yale biala anun, mín lva cici mín nwòn kpa mún di fe maan ò bò sv.

⁵ Afi mò ye hòli juli Masedvanin mân nun elò'n, y'a nnyan man alaje sin kaan sva. Ye 'kaci ewa, efe, ye 'sín ewa, efe. Mmie-mò non ye la mannzvan sv, yé kunnun titi yé. ⁶ Nan Nyanmian m'ò cici alvabòfòe lva'n, ò manlin Titi ewale'n cici yé lva. ⁷ Ese nán ke Titi ewale nun ala y'ò cici yé lva ò, nan ò'a han ò'a hele yé ke emò alva ò mún sònman, emò di mín nwòn yale, ese emò kulo ke be boka mín. Ejòle sò nun a man fe elie a hun mín kpili kpa.

⁸ Se bòbò kalata'n mò n geleli emò nun a bò emò alva a, mún nni man yí nwòn yale. Se bòbò n nili yí nwòn yale mele mò n nwunlin ke mín kalata nun a bò emò alva'n, ⁹ òe ehika asu, mún di yí nwòn fe, nán emò alva mò ò'a bò nun ati ò, nan emò abalabò'n mò emò kaci yí nun ati ò. Emò alvabò sò nun anun, emò a kaci bé nzin b'a si ete'n b'a yò mò Nyanmian kulo. Ò man mò ye yòli nun a nyò man emò ete. ¹⁰ Ò sanlin ke alvabò'n m'ò fi Nyanmian elò'n, ò man swanlan

nwun yí ete'n ò yaci gua ò fa yí nwòn man Nyanmian ò nyan ngwan. Alɔ́abò sò'n dié, ò man bɛ nni man yalɛ mgban. Nan mân nun anun alɔ́abò dié'n, ò man bɛ wu. ¹¹ Alɔ́abò'n mɔ́ Nyanmian man ò hanlɛn emò'n, emò nían junman mɔ́ ò'a lí wɔ́ emò asítanlan nun anun'n! Junman kpilí kpa ò! Ì sanlɛn kɛ emò a nwun bɛ anyunnunguasíe'n, emò a sulo yí nzin, emò a tɔ́ bɛ nwan así. Emò alɔ́a a lɔ́ mín sɔ́nman bɛ kulo kɛ bɛ nwun mín nwòn. Emò anwòn lɛ jué bɛ bɛ kulo kɛ bɛ pinnin sɔ́anlan'n m'ò yòlí nyòlɛ ete'n sele kpa. Emò a hele maan b'a nwun yí wɔ́ emò abalabò'n kwalaa anun kɛ nyòlɛ ete sò'n, emò anwòn nnòn man nun.

¹² Ehika, sɛ m'an hele emò a, nán sɔ́anlan'n m'ò yòlí ete sò'n, anaan sɔ́anlan'n mɔ́ bɛ yòlí yí ete nun atí ò. Nan mín kulo kɛ emò afian elò, yé nwòn'n m'ò cian emò ò nnòn ehulo mɔ́ emò kulo yé'n, emò kele yí yuein wɔ́ Nyanmian anyunnun. Yí tí yé n gelelí emò ò. ¹³ Nan mɔ́ emò a yò'n, ò'a man yé lɔ́a a cící yé nwòn. Yé lɔ́a cící yé nwòn, nan mɔ́ anianman Títí fí emò elò ò walí'n, kɛ emò kwalaa kpɛnɛn solí yí nun'n, ò'a man fɛ elie kpilí kpa biekun a hun yé. ¹⁴ Afí, n valí emò n duli mín nwan nun n gelelí Títí, yé emò kɔ́sɔ́ a man anyunnunguasíe a ngan man mín. Nan kemò cian daa ananhòlɛ yé yé kan yé kele emò'n, mín nwan nun etue mɔ́ n duli n gelelí Títí wɔ́ emò dunman nun'n, yí kɔ́sɔ́ ò'a nwun yí ananhòlɛ. ¹⁵ Yí muonun, sɛ yí tí kpɛn anyunnzò kpilí'n mɔ́ emò manlɛn yí nun asɔ́, ò nnòn kɛ emò kpɛnɛn bɛ lɛ anwònwòsɔ́e nnòn esulo bɛ solí yí nun'n, emò anwòn fɛ dié mɔ́ ò di'n, ò tala sɔ́. ¹⁶ M'an lí fɛ kɛ like kwalaa anun, mín kwalaa kɛ mín susu mín tí mun gua emò asɔ́.

8

Emò mán bɛ sa ló

¹ Anianman-mò, junman mɔ́ Nyanmian Kpilí lílí wɔ́ Masedwanun mân nun asònn'n-mò anun'n, yé kulo kɛ yé kan yé kele emò. ² Yalɛ m'ò hanlɛn elò asònn nma'n-mò'n, ò tí man nzemunde. Nan kɔ́sɔ́ bɛ nyanlɛn fɛ elie kpilí kpa bɛ ehian kpilí nun anun, bɛ manlɛn bɛ sa lólí ò bólí sɔ́. ³ Ananhòlɛ tí kpa, bɛ yúlí bɛ kunnun, mɔ́ bɛ kwalaa yí man'n, bɛ manlɛn. Bɛ manlɛn dede ò talalí sɔ́. ⁴ Bɛ selesi yé bɛ butólí yé kpa kɛ bɛ 'títí esika maan bɛ fa kò búka Nyanmian menian'n-mò mɔ́ bɛ wɔ́ Zude mân nun anun'n. ⁵ Bɛ yòlí m'ò tala mɔ́ yé jònlɛnɛn'n. Afí, bɛ lílí mɔ́a bɛ falí bɛ nwòn bɛ manlɛn yé Mún. Nan afí, ò nanndí Nyanmian ehulo nun asɔ́, b'a fa bɛ nwòn b'a man yé kɔ́sɔ́. ⁶ Ehika atí, ahunnunye junman'n mɔ́ Títí bólí yí bɔ́ emò afian elò'n, y'a selesi yí kɛ ò hó tó emò ò lí junman sò'n gúá yí bɔ́. ⁷ Emò a nyan bɛ nwòn wɔ́ ninng'e'n kwalaa anun. Ì sanlɛn kɛ emò lɛ dedí, emò sí Nyanmian ninng'e'n-mò, emò sí jòjò, emò lɛ anwòndelɛ wɔ́ like biala anun, esɛ emò kulo yé kpa. Ì man ahunnunye eyòlɛ ehí anun, emò mán bɛ nwún emò.

⁸ Nán kɛ mún tinndin emò kɛ emò yó ò. Nan mún kan ehɛnɛn-mò anwòndelɛ dié nun anwòn ejòlɛ mún kɛ emò maan emò nwun yí kɛ emò ehulo'n kpɛn tí yí'n. ⁹ Ì sanlɛn kɛ emò sí anwunnvoe'n mɔ́ yé Mún Zozi Kilisi nwunlɛn yé'n. Yí mɔ́ anun ò tí anyanbenwòn sɔ́anlan'n, emò dunman nun, ò yòlí yí nwòn ehianfòvè ò'a man emò a nyan bɛ nwòn.

¹⁰ Mín dié mɔ́ m'an jònlɛn mɔ́ mún kan mún kɛle emò'n y'ò lɛ kɛ, junman'n mɔ́ afòvè ehɛnɛn emò bólí yí bɔ́'n, emò mán bɛ sa tóá yí. Ì sanlɛn kɛ emò yé emò lílí mɔ́a bɛ bólí yí bɔ́ ò, esɛ emò yé emò sílí bɛ hue kɛ bɛ 'dí ò. ¹¹ Yí tí, kúkaala dié, emò mán bɛ sa tóá yí bɛ lí bɛ mán ò yúe. Emò nían mɔ́ bɛ sa t'ò'n, bɛ nyan anwòndelɛ bɛ lí junman sò'n kɛ emò sílí bɛ hue kɛ bɛ 'dí'n. ¹² Ì sanlɛn kɛ like mɔ́ bɛ yí bɛ kunnun bɛ man'n, sɛ bɔ́bɔ́ ò tí kaan sɛ, Nyanmian dí yí nwòn fɛ ò sò nun kanlanman. Ì nze man sɔ́anlan kɛ like m'ò lɛ man yí'n, ò fá mán yí.

13 B'a nze man ke emò fá bé nwòn ninng'e'n-mò kwalaa be mán menian nán emò lí ehian, nan emò yó maan bé ninng'e'n-mò kwalaa lí sò kpε-kpε. 14 Kíkaala emò le ninng'e dòn, ó se ke emò fá bie be búa bé mò bé sa a mian'n. Yí díe, se cian bie emò kòsò asa mian an, anun be kwalaa be tí emò nyanman nun. Se emò yó yí sò a, anun yí kwalaa a lí sò. 15 Afi, Eहेle Eजले'n le kele ke:

*M'ò hohuanlin dòn anvan'n,
ò'a nnyan man m̀wòsò,
yê m'ò hohuanlin kaan bie anvan'n,
yí kòsò ó mmian man like fí anwòn.*

Tití nòn yí manngòn'n-mò

16 Yé 'da Nyanmian Kpili así. Ó'a yó ó'a man emò anwòn eजले a hian Tití kpa ke emò anwòn eजले cian yé'n. 17 Yé nwan ó hó emò anwòn elò. Ó kò le kò tó nun. Ó le anwòndele kpa yí muonun ó kò si yí hue ke ó 'kò emò anwòn elò. 18 Yé le svan yí nòn anianman kòn. Anianman sò'n, Eजलेkpa junman'n m'ò di'n dunman nun, asònin mma'n-mò kwalaaatin yí yí aye. 19 Ó ti svanlan mò asònin'n-mò kwalaaatin a yí yí ke yé atin etue nun anun, ó hó sóman yé. Ó mán yé fá ahunnunye like sò'n yé hó wúla yé M̀n anunminnyanm̀n maan be nwún yí ke ye kulo ke ye buka ehunlin-mò. 20 Yé le yó sò, nán svanlan fí a ngan man yé nwòn eजले ete wò esika kpili sò'n mò b'a fa b'a man yé ke ye fá yé hó nun anwòn. 21 Nyanmian nòn menian'n-mò anyunnun, like m'ò tí kpa'n yé ye bò m̀ndinlin ye yó ó.

22 Yé le svan bé nòn yé nianman'n. Atin ngacile dòn asò, y'a sò yí y'a nian. Y'a nwun yí ke ó tí svanlan mò cian daa ó le anwòndele ó. Nan sian anwòndele'n m'ò le yí'n, ó b̀v s̀v. Afi, ó de emò di kpili sòman. 23 Tití díe, ó tí m̀n manngòn. M̀n nòn yí y'ò di junman ye man emò ó. Nan anianman ehunlin-mò mò be le kò a soman yí'n, bé díe asònin'n-mò yé b'a yí bé ó. Be di junman be wula Kilisi anunminnyanm̀n. 24 Yí tí, emò héle bé maan be nwún yí ke emò kulo bé sakpa. Yí díe anun asònin mma'n-mò tí yí b̀v ke ye nva man emò ye ndu man yé nvan nun mgban.

9

Ahunnunye like'n yé Nyanmian kulo ó

1 M'ò tó de mmò'a'n mò be 'fa be kò man Nyanmian menian'n-mò mò be wò Zude m̀n nun anun'n, ó tí man cinnjun fí ke n géle emò ehú anwòn kalata. 2 Ó sanlin ke m̀n sí ke emò a sí bé hue, ó man m'an fa emò m'an tu m̀n nvan nun wò Masedvanun asònin mma'n-mò anyunnun. M'an han m'an hele bé ke: "Anianman'n-mò mò be wò Akayi m̀n nun anun elò'n, sunm̀n afòe ehunlin angònm̀n yé be b̀b̀balí bé nwòn be sielí ó." Emò anwòndele'n y'ò wowulali bé dòn bé anwònselè ó. 3 Ehika ati, m̀n svan anianman ehú-mò emò anwòn elò. Yí díe anun, aye'n mò y'a yí emò wò mmò'a sò nun anwòn nun a nyò man mgban. Nan ke m̀n g̀nlin n ganlin yí'n, m̀n kulo ke emò b̀b̀b̀ba bé nwòn be sie sakpa. 4 Afi, se emò a mmò'b̀ba man bé nwòn b'a nzie man, nan se Masedvanun amma'n-mò b'a soman m̀n emò anwòn elò a, ó 'yò anyunnungasie ó man yé. Nan kòsò emò anyunnungasie díe mò ó 'kan emò'n 'b̀v s̀v. 5 Ehika ati, m'an nian dede a, anun ó tí kpa ke m̀n mán anianman ehú-mò lí m̀n m̀n nyunnun emò anwòn elò. Yí díe anun, ahunnunye acédie'n mò emò hanlin ke be 'man'n, anianman ehú-mò kokuan yí nvan be sie. Afi m̀n ngulo man ke m̀n tó emò elò a, ó yò kana. Nan m̀n kulo ke ó yò ahunnunye acédie.

6 Emò ati káci ke svanlan mò ó'a nnua man dòn'n, ó ndí man dòn. Nan svanlan m'ò kò lua dòn'n, ó 'tí dòn. 7 Ehika ati, mò emò anun kòn biala a fua ke ó 'man'n, ó mán. N'ò di yí nwòn yale, ese n'ò bu yí ke be le tinndin yí. Ó sanlin ke

səanlan m'ə yí yí kunnun ə man'n yê Nyanmian kulo yí ejəle ə. ⁸ Afi, Nyanmian le tunmin ə kuala ke ə man nyila ngacile'n kwalaa kan emə. Ə kuala ke ə man emə nyan ninng'e'n kwalaa mə cian'n cian daa. Ese ə kuala ke ə man emə nyan yí ə bu sɔ maan emə fa be yə nyəle mgbakpa'n kwalaaatin ⁹ ke Ehele Ejəle'n kan yí'n. Yí nwan:

Ə'a hye ninng'e dəvən kpa

ə'a man ehianfve'n-mə.

Yí ahunnunye'n le man eyue.

Menian dəvən 'ba nwun Nyanmian anwən ye

¹⁰ Nyanmian m'ə man kulo səanlan like maan ə dua ə nyan alie di'n, ə 'ba fa ninng'e'n kwalaa mə emə a mian yí nwən'n man emə, ə 'man ə fifi ə su mma dəvən kpa. Ə 'man emə ahunnunye'n kəsu su mma dəvən kpa. ¹¹ Ə 'man emə nyan bé nwən mele biala maan emə kəsu yə ahunnunye cian daa. Ə nanndi yé sɔ, esika'n mə emə 'ba yiyi maan ye fa ye kə'n, bé mə bé sa 'ba han yí'n, be 'ba la Nyanmian asi kpa. ¹² Ə sanlun ke like sə'n mə emə 'ba yə'n, nán Nyanmian menian nun ala y'ə 'ba bua bé ə, nan ese ə 'ba man menian dəvən nwun Nyanmian anwən ye. ¹³ Emə ahunnunye like eyəle sə'n 'ba man be nwun yí ke emə kpın ti yí'n. Menian dəvən 'ba wula Nyanmian anunminnyanmən. Ə sanlun ke ahunnunye ninng'e sə'n-mə mə emə 'ba fa bua bé nən ehunlun-mə kwalaaatin'n, ə keke ke emə de Kilisi Ejəlekpa'n be di be man yí anyinnzə. ¹⁴ Bé kəsu, be 'sele Nyanmian be man emə. Be 'fa emə be wula bé kunnun, ə fi nyila dəvən mə Nyanmian a yeyila emə'n. ¹⁵ Ye lá Nyanmian asi. Ə sanlun ke acedie'n mə yí muonun ə'a fa ə'a hye yé'n, be nnyan man yí nwən sɔ!

10

Pəlv tunmin'n

¹ Mın bəbə mın Pəlv, mın tv emə ngalie. Mın kulo ke mın yə yí betee ese mın nwun anwunnvoe ke Kilisi muonun yə yí'n. Nan emə anun mmie-mə le keke ke se n wə emə afian ələ a, mın kan mın nwən asi. Kəsu afi se n nnən man emə afian ələ a, mın di tutule. ² Mın sele emə ke nán be tinndin mın maan mın keke tunmin'n mə n ne yí'n temən m'ə m' 'ba a emə ələ'n. Ə sanlun ke se mın ba emə ələ a, mın 'ba yí mın tunmin'n mın keke bé mə bé nwan ye nanndi ke eyuadı nın anun menian'n. ³ Ə ti ananhəle ke ye ti kulo menian, nan kəsu ye ngən man yé kvan die'n ke kulo menian'n-mə kpın kvan yí'n. ⁴ Yé kvan ninng'e die'n-mə nən mán ehi anun menian'n-mə die'n ti man kən. Yé die'n-mə ti Nyanmian kvan ninng'e. Bé nwən yə esulo. Be fa be bubu sua mgbili mgbili'n-mə. Ye fa ye seci ajənlun ete ete'n mə menian'n-mə le yí'n. ⁵ Atubənwən ninng'e m'ə man menian'n-mə nzı man Nyanmian'n, ye fa kvan ninng'e sə'n-mə ye kan bé ye gua asi. Ese bé mə bé nyun nzə man Kilisi'n, ye si bé ajənlun'n ye cən bé maan be de yí be di. ⁶ Y'a bəbua yé nwən a yue, se emə man Kilisi anyinnzə kpa bəkəə a, ye 'pinnin be kwalaa mə be mman man yí anyinnzə'n.

⁷ Emə die, mə emə anyun nwun yí'n y'ə ti emə cunnjən ə. Yí ti, se səanlan kən de di ke ə ti Kilisi die a, ə títi ə nían, nán se ə ti sə man yí a, anun ə nwún yí ke yé kəsu ye ti Kilisi die. ⁸ Tunmin'n mə yé Mın a fa a man mın'n, se bəbə m'an fa m'an tu mın nən nun maan ə'a bu sɔ a, yí nwən nyian ngun man mın. Ə sanlun ke, emə kpa eyəle ati yé yé Mın a fa a man yé ə, nan nán emə ehuan ti ə. ⁹ Nán ke enwonwunlan mə mın kulo ke mın nwonwunlan emə ati y'ə man mın keke kalata ehi-mə ə. ¹⁰ Afi, e 'nwun ejəle mə menian'n-mə kan'n: "Pəlv kalata'n-mə anun ejəle'n yə si. Nan kəsu se yí muonun ə wə yé afian ewa a, ə ti betee, ese ə nzı man bagua nun jəjə." ¹¹ Bé mə be kan sə'n, be nwún yí ke se ye nən man

emɔ afian elɔ a, ejɔle m'ɔ wɔ kalata'n mɔ ye kɔ hele ye kɔ nwan emɔ nun anun'n, yí kɔnmgba'n yê se ye ba emɔ afian elɔ a, ye 'kan ɔ.

¹² Bê mɔ be bu bê nwon kpa be tala bê manngɔn-mɔ'n, ye nze man ke ye nun bê se. E se ye nva man ye nwon ye ndu man bê. Be ti menian mɔ bê muonun be fva bê nwon. Be fa bê nwon be susu bê muonun bê nwon. Bê ajɔnlɔn'n nza man bê. ¹³ Nan yé die, ye ngulo man ke ye tu ye nwan nun maan ɔ bu sv. ɔ sanlɔn ke lika mɔ Nyanmian a hele ke ye li junman'n ye jú'n, ebele yê ye 'di ye ju ɔ. Nyanmian kɔsv yê ɔ'a man atɔn maan y'a li junman'n dede y'a ju emɔ elɔ ɔ. ¹⁴ Yí ti, ye nyɔ man maan ɔ mmɔ man sv. ɔ sanlɔn ke mɔ ye hɔli emɔ elɔ'n, yé dein yê ye lili mɔa ye bɔli Ejɔlekpa'n m'ɔ tv de Kilisi'n ye heleli emɔ ɔ. ¹⁵ ɔ man se ye le tu ye nwan nun an, nán sɔanlan bie junman mɔ ɔ'a li'n yê ye 'fa ye 'tu ye nwan nun ɔ. Nan ye le anyɔdasɔe ke emɔ dedi'n 'kɔ yí nyunnun. Yí die anɔn, ye di junman nun emɔ afian elɔ maan ɔ tele kpili kpa dede ɔ kɔ ju lika mɔ Nyanmian heleli yé'n. ¹⁶ Yí die anɔn, ye fi emɔ ebele, ye kɔala ke ye kɔ lika fɔfɔle ye kɔ bɔ Ejɔlekpa'n. Nan y'a nva man abie junman die mɔ ɔ'a li'n y'a ndu man yé nwan nun. ¹⁷ B'a hele wɔ Eहेले Ejɔle nun anun ke: *Sɔanlan m'ɔ kulo ke ɔ tu yí nwan nun'n, anun ɔ fá like mɔ yé Min a yɔ'n ɔ tú yí nwan nun.* ¹⁸ Yí sɔ ati, ananhɔle nun, sɔanlan mɔ yí muonun ɔ fva yí nwon'n, ɔ ti man sɔanlan. Nan nunhan mɔ yé Min muonun fva yí'n y'ɔ ti sɔanlan ɔ.

11

Pɔlv nɔn ato mmɔfve'n-mɔ

¹ Se bɔbɔ mɔn juɔ ke sɔanlan mɔ yí ti nwon man ebele a, emɔ fá yí sɔ, be jinlan mín nzin! ² Emɔ nwún yí ke mɔn cɔn emɔ ati nyunnunngunlan ke Nyanmian cɔn yí'n. ɔ sanlɔn ke emɔ ti ke talua muan mɔ yí enannɔ die nun anwɔn buli man ebɔn mɔ m'an si yí siyele m'an man belenzua kɔnmgba cein ɔ. Belenzua sɔ'n y'ɔ le Kilisi. ³ Nan yé nan balasua'n mɔ be fele yí Eɔv'n manlɔn owo'n lakali yí. Yí ti, nan susu emɔ anwɔn ke Kilisi mɔ emɔ a fa bê nwon b'a man yí kanlanman kanlanman'n, emɔ ati 'ba kaci be yaci yí be tu. ⁴ ɔ sanlɔn ke y'a bɔ Kilisi anwɔn ejɔle'n y'a hele emɔ. Nan afi, ɔ yɔ se mɔ sɔanlan biala ba emɔ elɔ, ɔ bɔ Zozi fɔfɔle anwɔn ejɔle ɔ kele emɔ a, emɔ de yí tv nun ɔ? Y'a han Wawe Nwannzan-nwannzan nun anwɔn ejɔle'n y'a hele emɔ. Nan afi, ɔ yɔ se mɔ sɔanlan biala ba emɔ elɔ ɔ kan wawe fɔfɔle anwɔn ejɔle ɔ kele emɔ a, emɔ de yí tv nun ɔ? Y'a bɔ Ejɔlekpa'n y'a hele emɔ. Nan afi, ɔ yɔ se mɔ sɔanlan biala ba emɔ elɔ, ɔ bɔ ejɔlekpa fɔfɔle ɔ kele emɔ a, emɔ de yí tv nun kpa ɔ? ⁵ Emɔ mmɔfve mgbili mgbili sɔ'n-mɔ, be ndala man mín like fí anun. ⁶ Se bagua nun yê mɔn nzi man juɔ a, nán Nyanmian ninng'e'n-mɔ esie nun ɔ. Afi, y'a man emɔ a nwun yí sɔ yuein temɔn biala nɔn ninng'e kɔalaa anun.

⁷ Mele mɔ m malɔ emɔ elɔ m mɔli Nyanmian Ejɔlekpa'n n geleli emɔ'n, m'an nne man emɔ babulu kɔn. Nan mín bɔbɔ muonun, m mɔbeleli mín nwon asɔ n nli junman n nianlɔn mín nwon manlɔn emɔ nyanlɔn anunminnyanmɔn. Like sɔ'n mɔ n yɔli'n, kanngv ete yê m'an yɔ ɔ? ⁸ N gbɔkpɔli asɔnɔn eɔunlɔn-mɔ anwɔn, be tualí mín kale yê n valí m mɔvalí emɔ ɔ. ⁹ Mele mɔ anun n wɔ emɔ afian elɔ mɔ emian'n tɔli mín'n, m'an man sɔanlan fí a mmɔ man mín nwon kale. ɔ sanlɔn ke anianman'n-mɔ mɔ be fi Masedɔanun mân nun elɔ be walí'n, ninng'e'n kɔalaa mɔ anun m'an mian yí nwon'n, be falí be beleli mín. N zieli mín nwon ye, m'an man sɔanlan fí a mmɔ man mín nwon kale. Yê mɔn 'sie mín nwon ye sɔ cian daa. ¹⁰ Se ɔ ti ananhɔle ke Kilisi wɔ mín nun an, ebele ndutue die mɔ mɔn di'n, sɔanlan fí ngɔala ngan man yí nzin ejɔle wɔ Akayi

mân bândin nun anun. ¹¹ Min yô sô ti a, asô ò kele ke min ngulo man emô ò? Nyanmian muonun si ke min kulo emô. ¹² Mò m'an yô'n, min 'yô yí sô cian daa man anyunnunguasie kan bé mò be kulo ke be nyan atun be tu bé nwan nun'n. Ò sanlin ke bé nwan be di bé junman'n ke ye kpín ye di yé dié'n.

¹³ Menian sô'n-mò ti ato mmôfue. Be laka menian be yô ke Kilisi mmôfue y'ò le bé. ¹⁴ Bé nyôlie sô'n nzin man yé nwôn fíi sôa. Afi, Satan muonun kuala ò kaci yí nwôn ke nyanmiansô bôfue mô yí anunminnyanmun'n ta ke kanlannie ò. ¹⁵ Yí ti, se Satan ngôa'n-mô le yô bé nwôn ke be ti ngva kpa a, ehí nzin man yé nwôn fíi sôa. Nan ayuelie cian nun anun yé be 'nyan bé nyôlie'n-mô anwôn ahataua ò.

Pôlv efé'n

¹⁶ Mún kan yí biegun ke svanlan fíi n'ò bu yí ke m'an se. Se kôsv emô bu mín ke m'an se a, anin emô lé mín be tó nun, be mán mín kôsv n vá n dú mín nwan nun kaan. ¹⁷ Ejôle mô mún kan yí kúkaala'n, ò fi man yé Min. Nan se m'an han mín nwan nun etue ejôle a, anin mún jujó ke mín ti a secti. ¹⁸ Kemô afi menian mmie-mô dâvn tu bé nwan nun ke eyuadi amma yô yí'n, yí ti mín kôsv, min 'tu mín nwan nun bie. ¹⁹ Ò sanlin ke emô mô be ti ngelefue'n, emô tie be si senvue'n-mô sv, ehika yô emô fe kpa. ²⁰ Se be le sie emô ke nganga a, emô kpínlin sv, se be le di emô dufule a, emô kpínlin sv, se be le laka emô a, se be le tu bé nwôn be kele emô a, emô kpínlin sv, se be le kpaci emô anyinsv a, emô kpínlin sv. ²¹ Ye le kan yí ananhôle, ò ti nyian. Y'a nnyan man anwónsele y'a nyô man emô sô.

Nan kôsv like biala mô svanlan kôn kuala ke ò nanndi sv ò tu yí nwan nun'n, mún jujó ke mín ti a secti, mín kôsv mún kuala ke mún nanndi sv bie mún tu mín nwan nun. ²² Se be ti Ebele a, mín kôsv, n di Ebele. Se sakpa be ti Izalaye menian an, mín kôsv, sakpa n di Izalaye svanlan. Se be ti Abalahamôn abúsv menian an, mín kôsv, n di Abalahamôn abúsv svanlan. ²³ Se be ti Kilisi ngva a, mín kôsv, n di Kilisi akva. Mún jujó ke mín ti a secti. Kilisi ngva sô'n mô be ti'n, mún tala bé. M'an li junman m'an tala bé. B'a tv mín fiadi dâvn a tala bé. B'a bv mín dâvn a tala bé. Efôvan mô ewue a fôvan mín'n, mún tala bé. ²⁴ Zufv'n-mô hyidi mín ngôkôn ngôkôn fâ nnun. Kôn biala anun, be fin mín mgbele abulasan nvn ngvanlan. ²⁵*Lómôn menian'n-mô sôli mín nun ngôkôn ngôkôn fâ nsan. Kôn biala anun, be fin mín mgbele. Ese cian kôn, be totuli mín ébue, ahan be kun mín. Ye butuli asue nun ngôkôn ngôkôn fâ nsan. Temôn kôn anun, n nili cian kôn asue nun. ²⁶ Mín atun etue nwala'n mô mún tu nun anun, mún nwun ninngesulo kpa. Bie sôa, mún ngôala man asue'n-mô kpe, mún nvn kodiawu-mô yia, mín nianman Zufv'n-mô nvn bé mô be ti man Zufv'n man mún nwun amanninhunlun. Mún ka kulo mgbili'n-mô asv a, mún nwun amanninhunlun. Mún fa nanmue atv'n-mô a, mún nwun amanninhunlun. N nanndi asue jenvie nun anyinsv a, mún nwun amanninhunlun. Bé mô be ti man anianman kpa'n-mô, bé kôsv, be man mún nwun amanninhunlun.

²⁷ Junman ngiketee mô m'an li ò nvn yale mô m'an nwun yí'n, ò ti man nzeimunde. Temôn bie, mún nnyan man atun mún nna man, ehôe nvn nzuhoe kôn mín, mún kpati mún ci ehôe. Bie kôsv a, mún nnyan man taladie mún nwula man, eyele kun mín dede ò wôlv mín kunnun. ²⁸ Be ngan man ejôle mún. Cian daa, asônun'n-mô kwalaa anwôn nzusue la mín nwôn. ²⁹ Se asônun nun anun svanlan kôn le man anwónsele a, anin ò ti ke mín kôsv, n nne man anwónsele. Se bie to ete nun anun an, mún di yí nwôn yale sônman. ³⁰ Se ò di mô mún tu mín nwan nun an, ninng'e'n-mô mô n nne man nun anwónsele nun anwôn yé mún 'fa mún 'tu mín nwan nun ò. ³¹ Nyanmian m'ò ti yé Min Zozi Asti'n, ò si ke ejôle'n mô m'an han'n ti ananhôle. Yí ti, nyila hán yí dunman'n cian daa! ³² Mò anun n

wɔ Damasi kulo nun asu'n, mɪn ehyɛ ati, belemgbin Aletasi kɔnmanna'n kɔ yi nzalafɔ ke be sɪsa kulo nun anwɔn anwan'n-mɔ. ³³ Ehi ati, be kɔ sie mɪn ece nun, be kɔ jula mɪn mɛnzɛle kɔn anun kulo nun anwɔn tale nun anzin. Ke ɔ kpɪnlɪn yɔli mɔ kɔnmanna sɔ nun asa a ngan man mɪn nun anun.

12

Like mɔ Nyanmian yɪli heleli Pɔlv'n

¹ Bɛ nwan nun etue'n ti man like kpa. Nan kɔsu mun 'tu, afi ninngɛ mɔ yɛ Mɪn a yi a hele mɪn mɔ m'an nwun yi mɪn nyɪnsɔ, ɔ nɔn mɔ ɔ'a yi ɔ'a hele mɪn elalɛ nun'n, mun 'kan yi nwɔn ejɔle mɪn 'kele emɔ. ² Mɪn si Kilisi menian'n-mɔ anun kɔn. Nyanmian falɪ yi foli yi nwɔn elɔ. Yi afɔɛ bulu nɔn nnan ahi. (Se ɔ le yi nwɔnnaan kɔnlɔn-ngɔnlɔn'n yɛ Nyanmian manlɔn ɔ foli hɔli yi nwɔn elɔ e, se kɔsu yi wawe'n yɛ Nyanmian manlɔn ɔ foli hɔli yi nwɔn elɔ e, mun nzi man, Nyanmian muonun y'ɔ si ɔ.) ³ Mɪn si ke sɔanlan sɔ'n foli hɔli nyanmansɔ. (Nan kɔsu se ɔ le yi nwɔnnaan kɔnlɔn-ngɔnlɔn'n yɛ Nyanmian manlɔn ɔ foli hɔli yi nwɔn elɔ e, se kɔsu yi wawe'n yɛ Nyanmian manlɔn ɔ foli hɔli yi nwɔn elɔ e, yi diɛ, mun nzi man, Nyanmian muonun y'ɔ si ɔ.) ⁴ Ejɔle m'ɔ tɪli yi elɔ'n, ɔ ti yi ngɔnmɪn yi diɛ. ɔ le man atɪn ɔ ngan ɔ ngele man sɔanlan. ⁵ Sɔanlan sɔa yɛ mɪn di yi nwɔn fɛ mɔ mɪn kwalaa mɪn fa mɪn tu mɪn nwan nun ɔ. Nan mun nva man mɪn muonun mɪn ndu man mɪn nwan nun. Se mun 'tu mɪn nwan nun an, anun mun nɪan ninngɛ'n-mɔ mɔ n nne man nun anwɔnsele nun anwɔn yɛ mɪn 'fa mɪn 'tu mɪn nwan nun ɔ. ⁶ Se n gulɔli ke mɪn 'tu mɪn nwan nun an, nɔn ke mɪn ti a seɔi ɔ, ɔ sanlɪn ke mɔ mɪn 'ba han'n ti ananhɔle. Nan mɪn diɛ, mɪn ndu man mɪn nwan nun. Yi diɛ anun, sɔanlan bie mmu man mɪn sɔanlan kpili ɔ ndala man like mɔ be nwun yi mɪn nwɔn'n, anaan ejɔle mɔ mɪn kan mɔ be ti'n.

⁷ Ehi, ninngɛ mɔ Nyanmian yɪli heleli mɪn'n ti mgbili mgbili sɔnman. Nan ke ɔ kɔ yɔ nɔn m'an ndu man mɪn nwɔn'n, Nyanmian kɔ man ewue kɔ tɔ mɪn nwɔn. Afi, Satan kɔ yi yi bɔfɔɛ'n kɔn ke ɔ hɛle mɪn ahɔlɔwa nɔn m'an ndu man mɪn nwɔn. ⁸ Ehi a, n gɔ sele yɛ Mɪn ngɔkɔn ngɔkɔn fɔ nsan ke ɔ mɔn mɪn nwɔn sɔ. ⁹ Yɛ Mɪn kɔ bua mɪn ke: "Anwunnvoe'n mɔ mɪn nwun wɔ'n, ɔ bu sɔ. ɔ sanlɪn ke mele mɔ wɔ anwɔnsele'n kɔ yue'n yɛ mɪn man ɛ nwun mɪn tunmin nun ɔ." Yi ti, se mɪn 'tu mɪn nwan nun an, anun ninngɛ'n-mɔ mɔ n nne man nun anwɔnsele nun anwɔn yɛ mɪn tu mɪn nwan nun ɔ. Yi diɛ anun, Kilisi fa yi tunmin'n sɪsa mɪn. ¹⁰ Yi sɔ ati, mɪn di mɪn anwɔnsele'n mɔ n nne man yi nun anwɔn fɛ. Ekpe'n mɔ be kpe mɪn'n, ɔ nɔn alvabɔ'n, ɔ nɔn nyɪnlɪnlin'n mɔ mɪn nwun yɪ'n, ɔ nɔn ahɔlɔwa'n mɔ be kele mɪn wɔ Kilisi dunman nun'n, mɪn di yi kwalaa anwɔn fɛ. ɔ sanlɪn ke mele mɔ anwɔnsele kɔ yue mɪn nun'n yɛ mɪn nyan anwɔnsele ɔ.

Pɔlv di Kolintɪ asɔnɪn mma'n-mɔ anwɔn yale

¹¹ Se mɪn juɔ ke mɪn ti a seɔi a, ɔ fi emɔ. ɔ sanlɪn ke emɔ y'ɔ se ke be lɛ mɪn ti alɔman ɔ. Nan se n di man like fɪi bɔbɔ a, emɔ mmɔfɔɛ mgbili mgbili sɔ'n-mɔ ndala man mɪn. ¹² Mele mɔ anun n wɔ emɔ afian elɔ'n, n zili abɔtale wɔ emian kwalaa m'ɔ tɪli mɪn nun anun. N yɪli atele ɔ nɔn asɪnbɛnwɔn ninngɛ ɔ nɔn nzɔle m'ɔ kele ke sakpa n di Kilisi bɔfɔɛ. ¹³ Nzu like diɛ yɛ n yɔli m manlɔn asɔnɪn eɪnlɪn-mɔ mɔ m'an nyɔ man bie m'an mman man emɔ ɔ? Anaan kemɔ m'an mman emɔ a mmɔ man mɪn nwɔn kale'n, se yi nwɔn akpue y'ɔ le kun emɔ a, anun emɔ ehyiewu!

¹⁴ M'an sesie mɪn nwɔn a yue ke mɪn ba emɔ anwɔn elɔ. Mɪn de mɪn di ke yi kpɛ nsan nun asu mɔ mɪn 'ba elɔ anun. Nan kɔsu, se mɪn ju elɔ a, mɪn mman emɔ anun bie fɪi mmɔ man mɪn nwɔn kale. ɔ sanlɪn ke nɔn emɔ esika'n y'ɔ

cian mín ɔ, nan emɔ muonun yê emɔ anwɔn cian mín ɔ. Afi, sie'n-mɔ y'ɔ di ke be kpɔndɛ esika be sie bé mma nganngan'n-mɔ ɔ, nan nán mmatɔnman y'ɔ di ke be kpɔndɛ esika be sie bé si-mɔ ɔ. ¹⁵ Nan mín diɛ, se mɔn fa yí kwalaa mɔ n ne yí'n mɔn bua emɔ, ese mɔn fa mín nwɔn mɔn ti mɔn bɔka sɔ mɔn bua emɔ a, ɔ yɔ mín fɛ. Afi, se bɔbɔ emɔ ngulo man mín an, mín diɛ, mɔn kulo emɔ kpa. ¹⁶ Emɔ de tɔ nun ke m'an mman sɔanlan fíi a mmɔ man mín nwɔn kale. Nan emɔ anun sɔanlan kɔn kwalaa kan ke m'an bɔ ngele m'an laka emɔ maan emɔ a tɔ ngaa nun. ¹⁷ Asɔ bé mɔ yê n zɔanlɔn bé emɔ anwɔn elɔ'n, n nanndilɔ bie sɔ n nakalɔ emɔ ɔ? ¹⁸ N zelee Titi ke ɔ hó emɔ anwɔn elɔ. N zɔanlɔn yí nun anianman'n mɔ emɔ sɔ yí'n. Asɔ emɔ kwalaa kan ke Titi hɔlɔ'n, ɔ lakalɔ emɔ ɔ leli like ɔ? Mɔn nɔn Titi, yé ajɔnlɔn'n kwalaa ti kɔn, ese yé bala mɔ yé bɔ'n ti kɔn.

¹⁹ Bici, emɔ jɔnlɔn ke ndɛnve yê ye le kpɔndɛ wɔ emɔ anyunnun ɔ? Cɛɛɛ, nán yí sɔ ɔ. Nan like mɔ Kilisi muonun kulo'n yê ye le kan wɔ Nyanmian anyunnun ɔ. Anianman-mɔ, ye kulo ke emɔ dedi'n kɔ yí nyunnun, yí ti yê ye le kan ehi kwalaa ɔ. ²⁰ Mɔn sulo nun, afi, mɔn ba mɔn tɔ emɔ elɔ, nán se emɔ asitanlan'n ti man sese a, ɔ ngɔ yɔ man mín fɛ. Ebele nun anun, emɔ kɔsɔ le ngɔ tie man mín. Mɔn sulo ke ɔ kɔ kaci butule, ekpɔ, eya, mannzɔan, nzɔba, ejɔle ete ehan, atubɛnwɔn ɔ nɔn kɔasiadi nyɔle emɔ afian. ²¹ Mɔn sulo ke emɔ anwɔn elɔ elɔle'n mɔ mɔn 'ba hɔ bieku'n, emɔ kɔ man anyunnunguasie kɔ han mín wɔ mín Nyanmian anyunnun. ɔ sanlɔn ke emɔ anun mmie-mɔ dɔɔn yɔli satilifɔɛ nyɔle, be tɔnlɔn ajaa, ese be yɔli ninngɛ mgban mgban. B'a nnun man bé nwun b'a nyaci man nyɔle ete sɔ'n-mɔ b'a ngua man. Yí ti, se mɔn tɔ emɔ elɔ a, mɔn 'sun mɔn gua bé nwɔn.

13

Pɔlv 'ba kannzɔ Kolinti asɔnɔn mma'n-mɔ

¹ Ehi, se mɔn ba emɔ anwɔn elɔ bieku'n an, anun yí kpê nsan asɔ ahi. Ke Ebele Ejɔle'n kele'n: *Ejɔle kwalaa mɔ be 'di'n, ɔ di ke be nyan yí nwɔn adanzie nnyuan anaan nsan.* ² Mele mɔ m malɔ emɔ elɔ m'ɔ tian yí nnyuan'n, n gannzɔli bé mɔ be bɔ bala ete'n-mɔ nɔn bé bɔ nga'n. Ene mɔ n nɔn emɔ afian elɔ'n, ese mɔn kannzɔ bé mɔ be bali bala ete'n ɔ nɔn bé bɔ nga'n ke, se mɔn tɔ emɔ elɔ a, mɔn ngɔ nwun man sɔanlan fíi anwɔn anwunnvoe. ³ Afi, kemɔ emɔ kulo ke be nwun yí ke Kilisi nanndi mín sɔ yê ɔ kan yí ejɔle'n, emɔ 'ba nwun yí kɔsɔ. Kilisi ti man emɔ anwɔn eɔvan, nan ɔ le tunmin wɔ emɔ afian. ⁴ ɔ ti ananhɔle ke mele mɔ be 'bɔbɔ yí kolɔwa nun asɔ'n, ɔ loli yí nwɔn nun maan be bɔbɔ yí sɔ. Nan kikaala diɛ, Nyanmian tunmin nun, ɔ ti asi. Kemɔ ye nɔn yí a yɔ munmwan kɔn'n, yé kɔsɔ y'a yɔ betɛɛ. Nyanmian tunmin nun, emɔ anwɔn bala'n mɔ ye bɔ'n, ye nɔn Kilisi m'ɔ ti asi'n yê ye bɔ ɔ.

⁵ Emɔ muonun sɔ bé nwɔn be nían se emɔ de Kilisi be di a. Emɔ a nwun yí ke Zozi Kilisi wɔ bé afian, nán yí ɔ? Se emɔ nuan nán ɔ nɔn man bé afian an, anun ɔ kele ke emɔ nne man yí be nni man. ⁶ Mɔn yɔ ajɔnlɔn ke emɔ nwun yí ke ye de Kilisi ye di. ⁷ Yí ti, ye sele Nyanmian ye man emɔ nán emɔ a ndɔ man ete nun anun fíi, yí diɛ anun ye nɔvɔ man emɔ ati anwɔn. Nán ke yé kpa mɔ ye ti ati ɔ. Nan ye sele Nyanmian ke ɔ mán emɔ bɔ bala kpa. ⁸ ɔ sanlɔn ke se emɔ di ananhɔle a, ye ngɔala man ananhɔle sɔ nun anwɔn ejɔle ete fíi kan. Nan ye le tunmin ye di ananhɔle nun azin. ⁹ ɔ man se emɔ jin bé ja nun, nán ye le man anwɔnsele a, ye di yí nwɔn fɛ. Yí ti, yé mmɔvɛ'n-mɔ anun, ye sele Nyanmian ke ɔ bɔka emɔ maan bé enanndie'n yɔ fɔn ke yí muonun ɔ kulo yí'n. ¹⁰ Like ati mɔ mɔn kele emɔ nun anun, afi n nɔn man emɔ afian elɔ. Yí diɛ, se mɔn ba emɔ anwɔn elɔ a, anun mɔn nnanndi man tunmin'n mɔ ye Mɔn a man mín nun asɔ

mɩn mbinnin man emɔ. Nan mɩn fa tunmin sɔ'n mɩn wowula emɔ anwɔnsele mɩn bɔka emɔ.

Ngale

¹¹ Kikaala diɛ, anianman-mɔ, mɩn nɔan a tɔ. Emɔ lɩ fe, be yɔ like mɔ Nyanmɩan kulo'n. Emɔ cɩcɩ bɛ nɔwɔn lɔa. Be mán bɛ nɔan sé bɛ nɔwɔn, be tánlan wɔ anzɔnunjɔ nun. Se emɔ yɔ yɩ sɔ a, Nyanmɩan m'ɔ tɩ ehulo Nyanmɩan m'ɔ man albaciɛ'n, ɔ nɔn emɔ 'tanlan.

¹² Emɔ bɩsa bɛ nɔwɔn ahɩn anianman nun, be tɔ bɛ nɔwɔn nun. ¹³ Nyanmɩan menian'n-mɔ mɔ be nɔn yɛ wɔ ewa'n, bɛ kwalaa bɛ nwan be 'bisa emɔ ahɩn.

¹⁴ Yɛ Mɩn Zozi Kilisi m'ɔ nwun emɔ anwɔn anwunnvoe'n, Nyanmɩan m'ɔ kulo emɔ'n, ɔ nɔn Wawe Nwanzan-nwanzan'n m'ɔ man emɔ dɩ anɔannzɛ'n, be nɔn emɔ kwalaa tánlan.

PŌLU KALATA'N M'Ō HELELI NWANLIN GALASI MAN NIN ANUN ASŌNIN MMA'N-MŌ'N

M'Ō wŏ nun'n

Pŏlu bŏli asŏnin Galasi mŏn nun anun kulo mgbili'n mmie-mŏ asu. Galasi mŏn sŏ'n, ene be fele yí Tuluki mŏn. Nan mŏ Pŏlu fi ebele hŏli'n, ō kŏ ti ke Zufu menian mmie-mŏ a hŏ elŏ be le kekele ninngge ngacile. Bé nwan Pŏlu ti man Zozi bŏfue kpa, ō nni man Moyizí mala nun asu, ese ō nni man Zufu'n-mŏ amanmuo nun asu. Bé ngehele nun anun, be le kekele bŏbŏ ke ō ti cunjin ke be kpé mmelenzua'n-mŏ mmian nun nán b'a nyan bé ti. Pŏlu le sa yí nun ō bua bé bie anwŏnsele sŏ wŏ yí nwŏn ejŏle ete'n ō nun Zozi Kilisi Ejŏlekpa'n mŏ ō'a bŏ nun anwŏn ejŏle ete mŏ Zufu sŏ'n-mŏ a han'n.

Kalata nun ati 1-2, Pŏlu le kan like m'ŏ sŏ ō nun mŏ ō'a nwun yí m'ŏ kekele ke ō ti Zozi Kilisi bŏfue sakpa nun ejŏle. Zozi Kilisi muonun y'ŏ feleli yí ō. Kalata nun ati 3-4, Pŏlu le kekele ke nán Moyizí mala'n y'ŏ man sŏanlan nyan yí ti ō, nan dedi'n m'ŏ wŏ yé Mŏn Zozi anun'n y'ŏ man sŏanlan nyan yí ti ō. Kalata nun ati 5-6, Pŏlu le kan kekele yí nianman asŏnin mma'n-mŏ ke nán be tie Zufu sŏ'n-mŏ ngehele'n. Nan be tŏla bé dedi'n m'ŏ wŏ Zozi Kilisi nun nun anun, be mán Wawe Nwanzan-nwanzan'n tŏnngge bé atun be bŏ bala m'ŏ ti kpa. Kalata nun agualie nun, Pŏlu le kannzŏ bé mŏ be kulo ke be tinndin menian maan be kpe bé mmian nun'n.

Ahŏn ebisa

¹ Mŏn Pŏlu mŏ n di Zozi bŏfue'n, mŏn yé mŏn kekele kalata ehi mŏn nwan emŏ ō. Nán menian'n-mŏ anaan sŏanlan yé ō sieli mŏn bŏfue ō. Nan Zozi Kilisi nun Nyanmŏn m'ŏ ti yé Sŏ mŏ ō'a jasŏ Zozi fi ewue nun'n, bé yé b'a sie mŏn bŏfue ō. ² Anianman'n-mŏ mŏ be nun mŏn ye wŏ ewa'n, be nun mŏn yé ye le kekele kalata ehi ye nwan emŏ mŏ be wŏ asŏnin nun anun Galasi mŏn nun anun elŏ nun ō.

³ Ye 'bisa emŏ ahŏn. Nyanmŏn m'ŏ ti yé Sŏ'n, ō nun Zozi Kilisi m'ŏ ti yé Mŏn'n, be nwŏn emŏ anwŏn anwunnvoe be mán emŏ alba cíci bé nwŏn. ⁴ Yé ete'n dunman nun, Zozi Kilisi falí yí nwŏn yŏli tee maan y'a nyan yé ti. Ō man mŏn ehi anun ninngge ete'n-mŏ le man tunmin yé sŏ kŏn. Zozi Kilisi yŏli Nyanmŏn m'ŏ ti Sŏe nun akunnun like. ⁵ Anunminnyanmŏn hán Nyanmŏn cŏan daa! Amun!

Ejŏlekpa'n ti ba kŏnmgba cein

⁶ Ō sŏn mŏn nwŏn kpa ke kŏkaala ehi, emŏ a kaci bé nzin b'a si Nyanmŏn. Zozi Kilisi anwunnvoe'n mŏ ō'a nwun emŏ'n dunman nun, Nyanmŏn a fele emŏ. Nan kŏsu afi emŏ a kaci bé nzin b'a si yí be le tie ejŏlekpa fufŏle. ⁷ Nán ke ejŏlekpa fufŏle biekuŏn wŏ ebele ō. Nan menian mmie-mŏ le seci emŏ ati anun. Afi be kulo ke be kaci Kilisi Ejŏlekpa'n. ⁸ Yí ti, se yé nun sŏanlan kŏn bŏbŏ, anaan nyanmŏnsŏ bŏfue'n bie ba bŏ ejŏlekpa kekele emŏ, se ejŏlekpa sŏ'n nun mŏ ye bŏli ye heleli emŏ'n ti man kŏn an, munnzue hán sŏanlan sŏ'n! ⁹ Y'a li mŏa y'a han y'a hele emŏ, ese mŏn kan mŏn funlan nun ke, se sŏanlan bie ba bŏ ejŏlekpa kekele emŏ, se ejŏlekpa sŏ'n nun mŏ b'a li mŏa ba bŏ ba hele emŏ'n ti man kŏn an, munnzue hán sŏanlan sŏ'n.

¹⁰ Asu mŏn kulo ke menian'n-mŏ yí mŏn aye anaan Nyanmŏn yí mŏn aye ati yé mŏn kan sŏ ō? Asu mŏn kpŏnnde ke mŏn yŏ like mŏ menian'n-mŏ kulo ō?

ƆƆƆƆ, ɔ sanlɛn ke sɛ mɛn kɔrɔnndɛ ke mɛn yɔ like mɔ menian'n-mɔ kulo a, anɛn n dɪ man Kilisi akɔa kɔn.

ƆƆ ɔ kɔrɔnlin yɔli mɔ Pɔlv kacili Zozi bɔfɔvɛ'n

¹¹ Anianman-mɔ, mɛn kan mɛn kele ɛmɔ ke Ɔjɔlɛkpa'n mɔ m mɔli n geleli ɛmɔ'n, ɔ tɪ man like mɔ kulo sɔanlan dasannin yɛ ɔ'a hyɪhyɛ ɔ. ¹² Ɔ sanlɛn ke, nɔn sɔanlan yɛ ɔ falɪ wulalɪ mɛn sa nun anaan ɔ heheleli mɛn ɔ. Nan Zozi Kilisi muonun yɛ ɔ yɪli ɔ heleli mɛn ɔ. ¹³ Daba mɔ anɛn mɛn nɔn Zufu'n-mɔ yɛ asɔnɛn'n tɪ kɔn'n, ɛmɔ tɪli mɛn abalabɔ mɔ mɛn bɔ nun anwɔn ɛjɔlɛ. Ɔmɔ sɪ ke anɛn mɛn kele Nyanmian asɔnɛn mma'n-mɔ yalɛ kpili kpa. Ɔsɛ anɛn mɛn kulo ke mɛn bɔ yɪ bɔsɔ. ¹⁴ Zufu'n-mɔ mɔ bɛ wɔ yɛ mɔn nɛn anɛn'n, bɛ mɔ mɛn nɔn bɛ yɛ tɪ tikpɛ yɛ Zufu asɔnɛn nɛn anɛn'n, anɛn mɛn nɔwɔn tɛ mɛn yɛ nan-mɔ amanmuo mɔ bɛ heleli yɛ nɛn anɛn ɔ tala bɛ kɔlaatin. ¹⁵ Nan Nyanmian a nwun mɛn nɔwɔn anwunwɔvɛ. Mɔ anɛn bɛ wɔli man mɛn'n, Nyanmian yɪli mɛn ɛsɛ ɔ feleli mɛn ke n zɔ yɪ. ¹⁶ Mele mɔ Nyanmian nwan ɔ 'yɪ yɪ Wa'n kele mɛn, maan mɛn kɔ bɔ Ɔjɔlɛkpa'n mɛn kele bɛ mɔ bɛ tɪ man Zufu'n, mɔ mɛn 'kɔ'n, m'an gɔ a mmisa man sɔanlan ɛjɔlɛ. ¹⁷ Ɔsɛ bɔbɔ, bɛ mɔ bɛ lili mɔa mɛn nyunnun bɛ kacili mmɔfɔvɛ mɔ bɛ wɔ Zoluzalɛmɔn ɛlɔ'n, m'an ngo a nwun man bɛ nɔwɔn. Nan n vi ɛbɛlɛ ala, mɛn nuan y'ɔ le Alabi mɔn nɛn. N vi ɛbɛlɛ yɛ n zalɪ n gɔli Damasɪ ɔ.

¹⁸ Ɔ lili afɔvɛ nsan kɔlaaka nɔn m'an sɛn m'an hɔ Zoluzalɛmɔn. Ɔbɛlɛ yɛ n nwunlin Pɪɛli (Sefasɪ) ɔ, nɔn m'an li mɔlɛ nnyuan yɪ nɔwɔn ɛbɛlɛ. ¹⁹ M'an nɔwun man mmɔfɔvɛ'n-mɔ anɛn bie fɪfɪ, cɛlɛ ke yɛ Mun anianman Zɔakɪ ala. ²⁰ Ɔjɔlɛ'n mɔ mɛn kan yɪ kalata nɛn anɛn ɛwa'n tɪ ananhɔlɛ, Nyanmian anyunnun mɛn nni man ato. ²¹ Ɔsɛ n vi ɛbɛlɛ, mɛn nɔan y'ɔ le Sili nɔn Silisi mɔn nɛn. ²² Tɛmɔn sɔ'n kɔlaatin, anɛn Zozi Kilisi asɔnɛn mma'n-mɔ mɔ bɛ wɔ Zude mɔn nɛn anɛn'n, bɛ nzɪ man mɛn sɔanlan baka'n. ²³ Ɔjɔlɛ mɔ anɛn bɛ sɪ'n y'ɔ le mɔ menian'n-mɔ kan'n. Bɛ nwan: "Sɔanlan'n mɔ daba anɛn ɔ kele yɛ yalɛ, ɔ kɔrɔnndɛ ke ɔ bɔ yɛ bɔsɔ'n, sian dɛ, yɪ yɛ ɔ le bɔ Ɔjɔlɛkpa'n kpayɛ ɔ." ²⁴ Mɛn dunman nɛn ati, menian'n-mɔ yɪ Nyanmian ayɛ.

2

Pɔlv nɔn Zozi Kilisi mmɔfɔvɛ nga'n-mɔ

¹ Ɔhi, afɔvɛ bulu nɔn nɔan sɪnlɛn, yɪ nzin yɛ n zalɪ n gɔli Zoluzalɛmɔn ɔ. Mɔ mɛn 'kɔ Zoluzalɛmɔn'n, mɛn nɔn Baanabasɪ nɔn Titɪ yɛ ye hɔli ɔ. ² Nyanmian hanlɛn heleli mɛn ke n gɔ. Yɪ tɪ y'ɔ man n gɔli ɔ. Mɔ n juli ɛlɔ'n, cɪan kɔn mɛn nɔn Asɔnɛn nɛn asɔ mgbain'n-mɔ kɔ yia. Ɔjɔlɛkpa'n mɔ mɛn bɔ mɛn kele bɛ mɔ bɛ tɪ man Zufu'n, n gɔ hehele bɛ nɛn. Afɪ mɛn ngulo man ke junman'n mɔ m'an li, anaan mɔ mɛn di'n yɔ mgban. ³ Sakpa, bɛ kɔ le mɛn junman'n bɛ kɔ tɔ nɛn. Ɔ sanlɛn ke Titɪ mɔ mɛn nɛn yɪ hɔli'n, ɔ tɪ Gelekɪ. Nan kusɔ, b'a ndinndin man yɪ ke ɔ kpɛ yɪ mmian nɛn. ⁴ Sɛ mmian nɛn ɛkpɛ ɛjɔlɛ walɪ nɛn an, anɛn ɔ fi ato anianman'n-mɔ mɔ bɛ falɪ bɛ nɔwɔn bɛ folalɪ yɛ nɛn'n. Bɛ fiɔli bɛ folalɪ yɛ nɛn, yɪ dɛ, anɛn bɛ nyan atɛn bɛ tɛtɛ yɛ bɛ nwun fanwɔndi'n mɔ Zozi Kilisi a man y'a nyan yɪ'n. Afɪ, bɛ kulo ke yɛ kaci bɛ ngangɔ. ⁵ Y'a mman man ato anianman sɔ'n-mɔ atɛn sɪn kaan sɔa ala. Yɛ yɔli sɔ maan Ɔjɔlɛkpa'n m'ɔ tɪ ananhɔlɛ nɛn a ndunndɔn man ɛmɔ afian.

⁶ Nan bɛ mɔ bɛ bu bɛ menian mgbili mgbili'n, ke anɛn bɛ kɔrɔn bɛ tɪ yɪ daba'n, nɔn ɛhi y'ɔ cɪan mɛn ɔ. Ɔ sanlɛn ke, Nyanmian nɔn man sɔanlan anyunnun ɔ mmua man yɪ ndɛ. Menian sɔ'n-mɔ muonun, b'a ndinndin man mɛn ke n yɔ like fɔfɔlɛ. ⁷ Afɪ bɛ muonun bɛ nwunlɛn yɪ ke Nyanmian a fa Ɔjɔlɛkpa nɛn a wula mɛn sa nun ke m mɔ n gɛlɛ bɛ mɔ bɛ tɪ man Zufu'n, ke ɔ falɪ wulalɪ Pɪɛli asa

nun ke ɔ bó héle Zufu'n-mə'n. ⁸ Ɔ sanlɔn ke Nyanmian m'ɔ manlɔn Pielɔ tunmin ɔ sielɔ yí bɔfɔe manlɔn Zufu'n-mə'n, yí yê ɔ'a man mín tunmin ɔ'a sie mín bɔfɔe ɔ'a man bé mə be tɔ man Zufu'n nɔ. ⁹ Ɔ man Zɔakɔ, Pielɔ (Sefasɔ) nɔn Zɔan mə anun be tɔ ke asɔnɔn nɔn asɔ mgbain'n, be nwnlɔn yí ke Nyanmian yê ɔ falɔ junman sɔ'n wulalɔ mín sa nɔn ɔ. Be kɔ soman mɔn nɔn Baanabasɔ yé sa nɔn. Ɔ fi ebele, yé kwalaa ye kɔ han, ɔ kɔ se yé nwan ke, bé mə be tɔ man Zufu'n, bé afian elɔ junman'n wɔ yé sa nɔn. Yê be mə be tɔ Zufu'n, bé afian elɔ junman'n wɔ bé kɔsɔ bé sa nɔn. ¹⁰ Ejɔle kɔnmgba ala yê be hanlɔn be hehelɔ yé ɔ. Bé nwan yé tɔ káci Zoluzalemɔn Asɔnɔn nɔn anun ehianfɔe'n-mɔ. Ebele ejɔle sɔ'n die, m malɔ mɔndɔnlɔn kpa n nili.

Pɔlɔ 'ba tu Pielɔ anyunnun Antioṣu

¹¹ Ehi, mə Pielɔ (Sefasɔ) walɔ Antioṣu'n, n duli yí nyunnun bagua nɔn. Ɔ sanlɔn ke yí nyɔle m'ɔ yɔlɔn tɔ man kpa fíí. ¹² Anɔn Pielɔ nɔn bé mə be tɔ man Zufu'n yê ɔ di like ɔ. Nan mə Zɔakɔ sɔanlɔn menian Antioṣu elɔ, mə Pielɔ nwnlɔn bé'n, ɔ kɔ tɔ yí nwan, ɔ nɔn bé mə be tɔ man Zufu'n ngɔ li man like kón. Ɔ sanlɔn ke anɔn Pielɔ sulo Zufu' sɔ'n-mɔ mə be le kele ke, menian mə b'a mgbɛ man bé mmian nɔn'n, be nnyan man ngɔan. ¹³ Anianman Zufu' ehɔnlɔn-mɔ kɔsɔ kɔ nian Pielɔ nyɔle ete sɔ nɔn asɔ. Baanabasɔ muonun kɔ fa yí nwan kɔ wula nyɔle ete sɔ nɔn anun bie.

¹⁴ Nan mə n nwnlɔn ke bé enanndie'n ngɔ man atɔn sɔ, mə ese bé abalabɔ'n nɔn ananhɔle Ejɔlekpa'n tɔ man kɔn'n, n gɔ bisa Pielɔ (Sefasɔ) bagua nɔn anyunnun ebele ke: "Wó Pielɔ, e tɔ Zufu, e nɔn bé mə be tɔ man Zufu'n yê be san ɔ. Nan afi ɔ yɔ se mə e kulo ke e tinndin bé maan be kaci Zufu ɔ?"

¹⁵ Yê die, be 'wɔ yé a, anɔn ye tɔ Zufu. Ye tɔ man ke mán ehɔnlɔn-mɔ anun menian'n-mɔ mə yé Zufu'n-mɔ ye bu bé etefɔe'n. ¹⁶ Nan kɔsɔ ye sɔ ke nán like mə mala'n kele'n yê sɔanlan yɔ a Nyanmian bu yí seseɔe ɔ. Nan sɔanlan m'ɔ kɔ le Zozi Kilisi kɔ li nɔn ala yê Nyanmian bu yí seseɔe ɔ. Ehika ati, yé kɔsɔ y'a le Zozi Kilisi y'a li. Dedi sɔ'n mə ye le yí Kilisi anɔn'n yê ɔ man ye kaci seseɔe ɔ. Nan nán like mə Moyizɔ mala'n kɔ hele mə sɔanlan kɔ yɔ'n y'ɔ man ɔ kaci seseɔe Nyanmian anyunnun ɔ. Ɔ sanlɔn ke Nyanmian anyunnun, bé mə be di mala nɔn asɔ'n, bé nɔn bie fíí ngɔ ngaci man seseɔe.

¹⁷ Nan kemɔ Zozi Kilisi dunman nɔn ye kulo ke ye kaci seseɔe'n, se be nwan yí ke ye yɔ ete ke bé mə be tɔ man Zufu'n yɔ yí nɔn an, asɔ ɔ kele ke Kilisi di bé mə be yɔ ete nɔn anzin ɔ? Cɛcɛ! ¹⁸ Afɔ se mɔn sa mɔn bɔ mɔn hyihye mala'n mə m gbelɔ nɔn'n mɔn tɔ ebele bieku an, anɔn ɔ kele ke n di sɔanlan mə yí nyɔn nzɔ man mala nɔn ɔ. ¹⁹ Afɔ mala sɔ nɔn a man m'an nyan ewue, ɔ man mala'n le man tunmin wɔ mín sɔ kón. Nan se n ne ngɔan mɔn sɔ Nyanmian an, ɔ fi Zozi Kilisi mə mɔn de yí mɔn di'n. ²⁰ Ɔ sanlɔn ke, mín nɔn Kilisi b'a bɔbɔ yé kɔlɔwa nɔn asɔ. Se n ne ngɔan an, ɔ fi man mín. Ɔ fi Kilisi m'ɔ wɔ mín nɔn'n. Asɛ nɔn asɔ ewa mə n di'n, sian die mɔn tanlan wɔ dedi'n mə n ne yí wɔ Nyanmian Awa nɔn anɔn'n. Ɔ sanlɔn ke Nyanmian Awa nɔn a hulo mín dede ɔ'a wu ɔ'a man m'an nyan mín ti. ²¹ Mín nwan anwunnvoe'n mə Nyanmian a nwan mín'n, mɔn mmu man yí junman nvule. Afɔ, se be di mala nɔn asɔ be kaci seseɔe wɔ Nyanmian anyunnun an, anɔn Kilisi ewue'n m'ɔ wuli nɔn a yɔ mgban.

3

Mala'n nɔn dedi'n tɔ man kɔn

¹ O! Galasi amma ngɔasɔafɔe. Nwan yê ɔ'a tɔ emɔ ndɔndan ɔ? Emɔ sɔ yí yuein ke kɔlɔwa nɔn asɔ yê be bɔbɔli Zozi Kilisi ɔ. ² Mɔn kulo ke mɔn bisa emɔ kosuan

baa kɔnmgba cein maan emɔ bua mɔn bie. Nyanmian Wawe'n m'ɔ wɔ emɔ anun'n, asu mala'n mɔ emɔ a li sɔ'n yê ɔ man emɔ a nyan yí anaan Ejòlekpa'n mɔ emɔ a ti b'a le b'a li'n yê ɔ man emɔ a nyan yí ɔ? ³ Ngele yê emɔ nzi man anaan? Emɔ le Nyanmian Wawe'n yê emɔ a bɔ yí bu. Sian die, emɔ kulo ke be gua yí bu wɔ anwɔnnaan nun ɔ? ⁴ Asu emɔ a fe mgban ɔ? Atin nnɔn man ebele ke ɔ yó sɔ. ⁵ Nyanmian a fa yí Wawe'n ɔ'a man emɔ. ɔ yɔ asinbenwɔn ninngɛ emɔ afian. Asu mala'n mɔ emɔ di sɔ nun ati yê ɔ yɔ sɔ anaan Ejòlekpa'n mɔ emɔ a ti b'a le b'a li'n nun ati ɔ?

⁶ E 'nwun ejòle mɔ b'a hele wɔ Abalahamɔn anwɔn'n: *Abalahamɔn leli Nyanmian lili. Nyanmian nianlin Abalahamɔn dedi nun anwɔn ɔ buli yí ke sɛsɛfɔvɛ.* ⁷ Yí ti, emɔ tí yí bu ke bé mɔ be de Nyanmian be di'n, bé yê be ti Abalahamɔn amma kpa nun ɔ. ⁸ Afi Ehele Ejòle'n le kele ke, bé mɔ be ti man Zufu'n, Nyanmian 'nian bé dedi nun anwɔn ɔ bu bé sɛsɛfɔvɛ. Ehuka ati yê Nyanmian lili mɔa ɔ bɔli Ejòlekpa sɔ'n ɔ heleli Abalahamɔn ke: *Mɔn 'sɔn wɔs sɔ mɔn yeyila asɛ nun asv menian'n-mɔ kɔlaatin.* ⁹ Kemɔ Abalahamɔn leli Nyanmian lili, mɔ Nyanmian 'yeyilali yí'n, ɔ man bé kɔalaa mɔ be de Nyanmian be di'n, Nyanmian yeyila bé ke ɔ yeyilali Abalahamɔn'n.

¹⁰ Nan bé mɔ be susu bé ti be gua mala'n nun asu'n, munnzue yê b'a fa ɔ. Afi b'a hele wɔ Ehele Ejòle'n nun anun ke: *Yí kɔalaa mɔ b'a hele m'ɔ wɔ mala kalata nun anun'n, wɔs sɔanlan mɔ a nni man sɔ kpa bɔkɔɔ'n, munnzue hán wɔs.* ¹¹ Se emɔ fa bé nyin be tɔ a, emɔ nwun yí yuein ke, Nyanmian anyunnun, sɔanlan ngɔala man ke ɔ di mala'n nun asu ɔ kaci sɛsɛfɔvɛ ɔ. ɔ sanlin ke Ehele Ejòle'n le kele ke: *Sɔanlan mɔ yí dedi nun ati Nyanmian bu yí sɛsɛfɔvɛ'n, sɔanlan sɔ'n 'nyan ngvan.* ¹² Mala'n nɔn dedi'n ti man kɔn. Nan Ehele Ejòle'n le kele ke: *Sɔanlan m'ɔ kɔ li mala'n nun asv'n, mala'n maan ɔ 'nyan ngvan.* ¹³ Nan mala'n nun asu munnzue'n m'ɔ di ke ɔ kan yê'n, Kilisi a fa munnzue sɔ'n ɔ'a le yê ti. Ehele Ejòle le kele ke: *Munnzue hán sɔanlan biala mɔ be kɔ hun yí be kɔ munnda yí baka sɔ'n.* ¹⁴ Ejòle sɔ nun a kpɔn sɔ. ɔ sanlin ke, Zozi Kilisi dunman nun, Nyanmian nyila nun a han bé mɔ be ti man Zufu'n ke ɔ falɔ bɔli Abalahamɔn anɔhɔba'n. Yí ti, dedi'n y'ɔ man yɛ nyan Wawe Nwannzan-nwannzan'n mɔ Nyanmian a fa a bɔ yé anɔhɔba'n nun ɔ.

¹⁵ Anianman-mɔ, ɔ ti eyuadi'n nun anun ewa nvandɔhɔn. Nvandɔhɔn sɔ'n y'ɔ le ke, se sɔanlan kɔn kele ajá kalata ke ɔ se fata'n sie ebele a, sɔanlan fíi le man atin ɔ mgbɔ man ejòle sɔ'n, ese ɔ le man atin ɔ ndɔ man ejòle sɔ nun asu. ¹⁶ Ke ejòle'n ti yí nun anin. Nyanmian bɔli Abalahamɔn nɔn yí bɔsɔ sɔanlan nun anɔhɔba. Ehele Ejòle'n ngan man ke: "Abalahamɔn nɔn yí bɔsɔ menian'n-mɔ" ke like mɔ be sɔnlin ɔ. Nan yí nwan: "E nɔn wɔ bɔsɔ sɔanlan." Ebele'n nun anun, yɛ nwun yí ke, yí bɔsɔ sɔanlan sɔ'n y'ɔ le Kilisi. ¹⁷ Mɔ mun kan'n y'ɔ le ke Nyanmian nɔn Abalahamɔn be yɔli nyihye be sieli. ɔ sanlin ke ɔ bɔli Abalahamɔn anɔhɔba yí nzin afɔe eya nnan abulasan kɔalaaka nán ɔ'a fa mala'n ɔ'a man Moyizi. Mala'n ngɔala man ke ɔ kpɔ ejòle sɔ'n ɔ man anɔhɔba'n mɔ Nyanmian bɔli'n ka. ¹⁸ Afi ajá'n mɔ Nyanmian sie'n, se mala'n y'ɔ man be nyan yí a, anun anɔhɔba ejòle'n nɔn man nun kɔn. Nan kɔsɔ, anɔhɔba'n mɔ Nyanmian bɔli Abalahamɔn'n, yí ti y'ɔ man ɔ nwunlin yí nwɔn anwunnvoe ɔ.

¹⁹ Se ejòle'n ti sɔa a, anun nzuke ati yê Nyanmian falɔ mala'n manlin bé ɔ? Nyanmian falɔ mala'n manlin bé maan be nwun yí ke menian'n-mɔ nyɔliɛ'n nzo man yí nyin. Mala sɔ'n lali ebele dede ɔ juli Abalahamɔn abɔsɔ sɔanlan'n, mɔ yí ti yê Nyanmian bɔli yí anɔhɔba'n nun ewale temɔn. Nyanmian sɔanlin yí mmɔfɔvɛ'n-mɔ maan be nɔn mala'n wali, ɔ nanndi sɔanlan kɔn m'ɔ di asafian nun asu. ²⁰ Sɔanlan'n m'ɔ di asafian'n, nán sɔanlan kɔnmgba ati ejòle y'ɔ di ɔ, nan anɔhɔba'n mɔ Nyanmian bɔli'n, yí muonun y'ɔ lili nun ejòle'n nun ɔ.

²¹ Asɔ, like mɔ Nyanmian kɔ bɔ anɔhuba ke ɔ 'yɔ'n, mala'n kɔala ke ɔ totua yɔ atun ɔ? Cɛɛ! ɔ sanlin ke, se mala kun wɔ ebele m'ɔ man sɔanlan nyan ngɔan an, ahan mala'n kɔala ke ɔ man sɔanlan kaci sɛsɛfɔe wɔ Nyanmian anyunnun. ²² Nan Eहेle Ejɔle'n le kele ke ete nun a fa yɔ sa a tu yɛ kwalaa yɛ sɔ. ɔ man bɛ mɔ be le dedi'n, bɛ dedi'n mɔ be le yɔ wɔ Zozi Kilisi anun'n dunman nun, bɛ nyan anɔhuba'n mɔ Nyanmian bɔli nun anun like.

²³ Asannan nán dedi'n tɛmɔn a ju sɔ'n, anun yɛ wɔ mala nun asa abɔ. Anun yɛ le nɔwɔndɛ dedi'n m'ɔ di ke be yɔ be kele'n ²⁴ ɔ man mala'n ti ke sɔanlan m'ɔ le di yɛ taataa fa yɛ wula Kilisi asa nun, nán dedi'n mɔ yɛ le yɔ nun a man y'a kaci sɛsɛfɔe wɔ Nyanmian anyunnun. ²⁵ Ene mɔ yɛ wɔ dedi mele nun anun'n, yɛ nnɔn man mala nun asa abɔ kɔn. ²⁶ Afi, emɔ nun Zozi Kilisi b'a yɔ kun, emɔ dedi nun ati, emɔ a kaci Nyanmian amma. ²⁷ Emɔ kwalaaatin mɔ b'a sɔnun emɔ, mɔ emɔ nun Kilisi b'a yɔ kun'n, emɔ asitanlan nun a yɔ ke Kilisi die nun ala. ²⁸ Yɔ ti, kikaala die, Zufu o, m'ɔ ti man Zufu o, kanga o, m'ɔ ti man kanga o, belenzua o, balasua o, mgbaci mgbaciɛ nnɔn man bɛ afian kɔn. ɔ sanlin ke emɔ nun Zozi Kilisi a yɔ kun. ²⁹ Se emɔ ti Kilisi die a, anun emɔ ti Abalahamun amma. Like mɔ Nyanmian falɔ bɔli Abalahamun anɔhuba'n, ɔ ti emɔ die.

4

¹ E 'nwun ejɔle mɔ mun kulo ke mun kan mun kele emɔ'n. Baa'n mɔ yɔ si wu a, yɔ yɛ ɔ di yɔ ajá'n, kannze ninngɛ'n-mɔ kwalaa ti yɔ die bɔbɔ, nan se ɔ te ti batɔnman an, anun ɔ ti ke kanga. ² ɔ sanlin ke, mele mɔ ɔ te ti batɔnman'n, menian sie yɔ, eɛe be nian yɔ ninngɛ'n-mɔ asɔ dede ɔ kɔ ju cian mɔ yɔ si helele'n. ³ Yɛ kɔsɔ yɛ, mele mɔ anun yɛ te ti ke mmatɔnman'n, anun yɛ ti eyuadi nun anun mala'n-mɔ ngangɔ. ⁴ Nan mɔ tɛmɔn'n juli'n, Nyanmian sɔanlin yɔ Wa'n. Baa sɔ'n, balasua kun y'ɔ wɔlɔ yɔ ɔ. Be 'wɔ yɔ a, anun Zufu'n-mɔ mala'n wɔ ebele. ⁵ Nyanmian kɔ sɔan yɔ ke ɔ bála a le bɛ mɔ be ti mala'n ngangɔ'n maan yɛ káci Nyanmian amma. ⁶ Like m'ɔ kele ke emɔ ti Nyanmian amma'n y'ɔ le yɔ Wa'n Wawe'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a wula yɛ nun'n. Wawe sɔ'n le tian kan ke: "Aba!" Yɔ bu y'ɔ le ke Baba. ⁷ Yɔ ti, anianman, e ti man kanga kɔn. Nan e ti Nyanmian awa. Kemɔ e ti yɔ wa'n, like kwalaa mɔ Nyanmian 'fa man yɔ mma'n-mɔ'n, e 'nyan bie.

Pɔlɔ le di Galasi asɔnun mma'n-mɔ anwɔn yale

⁸ Daba mɔ anun emɔ nzi man Nyanmian'n, emɔ ti mmɔsɔn'n-mɔ mɔ be ti man Nyanmian'n ngangɔ. ⁹ Nan sian die mɔ emɔ si Nyanmian, mɔ eɛe bɔbɔ Nyanmian si emɔ'n, ɔ yɔ se mɔ emɔ le kaci bɛ nyɔn ninngɛ mgban-mgban sɔ'n-mɔ anwɔn elɔ biekuɔn ɔ? ɔ yɔ se mɔ emɔ kulo ke be kaci bɛ ngangɔ biekuɔn ɔ? ¹⁰ Emɔ le be anaân cian, sala'n m'ɔ bɔ yɔ bu fi'n ɔ nun afɔe anvan feti'n-mɔ elie'n ti emɔ cɔnnjin kpa. ¹¹ Mun di emɔ anwɔn yale, junman'n mɔ m'an li yɔ emɔ afian elɔ nun a yɔ mgban.

¹² Anianman-mɔ, mun 'sele emɔ ke be káci ke mún. N di man Zufu'n-mɔ mala'n kanga kɔn. Yɔ ti, emɔ kɔsɔ, nán be kaci Zufu'n-mɔ mala'n ngangɔ. Afi mele mɔ m malɔ emɔ anwɔn elɔ'n, n gacili ke emɔ mɔ be ti man Zufu'n, emɔ anun bie fíi yɔli man mún etc. ¹³ Nan emɔ ati káci ke, mele mɔ mun 'di mɔa mun bɔ Ejɔlekpá'n mun kele emɔ'n, anun ewue le kun mún. ¹⁴ Ewue sɔ'n, anun emɔ ngɔala man yɔ nian. Nan kɔsɔ, emɔ a mmu man mún sɔanlan mgban, eɛe emɔ a ndɔtu man mún nyunnun ngeɛle. Emɔ a sɔ mún nun ke nyanmiansɔ bɔfɔe yɛ ɔ'a a tu emɔ ɔ. Emɔ a sɔ mun nun ke Zozi Kilisi muonun yɛ ɔ'a a tu emɔ ɔ. ¹⁵ Tɛmɔn sɔ'n, emɔ lili fe kpa. Afi mun di emɔ anwɔn adanzie ke se ɔ ti mɔ be kwalaa anyian fufɔle fa sie

ebele a, ahan emò fali bé nyin die'n be sieli mín die nun abusu. Afi o yò se mò be nnnwun man emò fe elie so'n kón o? ¹⁶ Ananhòle ejòle'n mò mun kan mun kele emò'n, asu yí ti y'ò man m'an kaci emò kpafue o?

¹⁷ Emò nwún yí ke menian so'n-mò le bò m̀ndinlin kpa maan emò kaci be si bé sv, nan kusv ajonlin so'n mò b'a fa'n ti man kpa. Mò be le kpòndè'n y'ò le ke, emò káci bé nzin be sí mín nán emò fá bé nwon bó bé kpa. ¹⁸ O ti kpa ke emò fá bé nwon be bó bé mò be kele emò atin kpa'n. Nan atin'n mò n geleli emò mele m m malí emò elò'n, se bóbò n nnvun man emò anwvun elò a, emò nánndi atin so nun asu be hó bé nyunnun. ¹⁹ Mín mma-mò, mun di emò anwvun yale biegun. Emò anwvun yale'n mò mun di'n, o non balasua mò yí kv a han yí'n die ti kón. Mun 'bò emò anwvun m̀ndinlin dede emò nanndi Kilisi atin die nun asu. ²⁰ O 'ka mín ngvnmun an, ahan n wò emò anwvun ebele nán m'an nwun ke mun 'kpvn mun jòjò betee sv mun kele emò'n. O sanlin ke mun di emò anwvun yale kpa!

Agaa non Sala

²¹ Emò mò be kulo ke be di mala nun asu'n, ejòle'n m'ò wò mala nun anun'n, asu emò tili man o? ²² Mala'n le kele ke *Abalahamvun wvli mma mmelenzua nnyuan. Nunhan kvn anin'n ti kanga, be fele yí Agaa yé nunhan kvn kusv anin die'n ti man kanga, be fele yí Sala. ²³ Kanga balasua nun awa die'n, o wvli yí ke mmalasua'n-mò kvlaaa wò bé mma'n-mò'n. Nan balasua'n m'ò ti man kanga nun awa die'n, Nyanmian fali b̀li Abalahamvun anòhuba.

²⁴ Ejòle so'n, ye kvlaa ke ye fa ye tv like kvn anwvun. Like so'n y'ò le ke mmalasia nnyuan so'n-mò ti ke nyihye nnyuan'n mò Nyanmian non menian'n-mò hyihyeli'n. Nyihye'n mò Nyanmian non menian'n-mò hyihyeli yí *Sinayi buka nun asu'n, kanga balasua'n mò be fele yí Agaa'n, yí anun. Yí mma die m'ò wv b'é'n ti ngang mma. ²⁵ Yí ti, Sinayi buka'n m'ò wò Alabi mân nun anun elò'n, yé o ti ke Agaa nun o. Agaa so'n, ese o ti ke ene Zoluzalemvun kulo'n. O non yí mma'n-mò be ti ngang. ²⁶ Nan nyanmiansv Zoluzalemvun kulo die'n, o ti man kanga. Yé nin die nun anun. ²⁷ Afi Ehele Ejòle'n le kele ke:

*Wò mò e ti mvta mò e nwv man baa'n,
di yí nwv fe!*

*Wò mò e nwunlin man awòle yale,
bò e se ye! O sanlin ke,
balasua'n mò yí hun a nian man yí bvsv'n,
yí mma'n-mò b'a svn tala nunhan'n
m'ò ti ajaa nun avv die'n-mò.*

²⁸ Nan anianman-mò, emò die, anòhuba'n mò Nyanmian b̀li'n, nun mma y'ò le emò ke Izaki. ²⁹ Daba, baa'n mò be wvli yí ke mmavunman nga'n-mò'n, o heleli baa'n mò be wvli yí Wawe Nwanzan-nwanzan tunmin nun anun ahulwò. Ene anun kusv, ke ejòle'n ti yí nun anun. ³⁰ Nan Ehele Ejòle'n nwan nze? Yí nwan: "Fvan kanga balasua so'n non yí wa belenzua'n, o sanlin ke kanga baa'n le man atun o nni man yí si ajà. Nan nunhan'n mò yí nin ti man kanga'n y'ò di ajà o." ³¹ Yí ti, anianman-mò, ye ti man kanga balasua nun amma, nan nunhan'n m'ò ti man kanga'n, yí mma y'ò le yé.

5

Fanwvndi'n

¹ Ehi, fanwvndi'n dunman nun y'ò man Kilisi a a le yé ti o. Yí ti, emò jinlan bé ja nun kpunndiin kpa, nán be man svanlan fíi fa emò kaci yí ngang kón. ² Emò tíe, mín Pòlv, mun kan mun kele emò ke, se emò man be kpe emò mmian nun an, anun Kilisi ti mgban man emò. ³ Ese mun kan mun funlan nun ke, svanlan biala

m'ò kulo ke ò kpe yí mmian nun'n, anun ò lí mala'n kòalaatin asò. ⁴ Emò mò emò kulo ke be di mala nun asò maan Nyanmian bu emò sesefoe'n, emò nun Kilisi afian a tí. Emò a tó a fòn Nyanmian anwunnvoe'n. ⁵ Nan yé die, dedi'n mò Nyanmian Wawé'n man'n, nun yé yé le kpòndde anyundasòe'n non sese eyòle'n wò Nyanmian anyunnun ò. ⁶ Afi se sòanlan fa yí nwòn man Zozi Kilisi a, b'a kpe yí mmian nun ò, be kpeli man yí mmian nun ò, like m'ò tí cunnjìn'n y'ò le dedi'n m'ò man yé kulo yé nwòn'n.

⁷ Ngelemò nun, emò bòli yí bò kanlanman. Nan nwan yé ò'a totua emò ke nán be nanndi ananhòle atin nun asò kún ò? ⁸ Atin'n mò atofòe'n-mò a hele emò ke be sín sò'n, ò fi man Nyanmian m'ò ò'a fele emò yí nwòn'n. ⁹ Afi fali ayile kaan sò'a, ò man fali'n kòalaa tu. ¹⁰ Nan kòsò, mún de mún di ke yé Mún dunman nun, emò ngò nyan man ajonlín ngacile. Nan sòanlan'n m'ò le tan emò anyunsò'n, ke ò kpín tí yí'n biala, Nyanmian 'tua yí kale.

¹¹ Anianman-mò, m'ò tó de mún'n, se ò tí ananhòle ke mmian nun ekpe ejòle yé mún bò mún kele menian'n-mò a, anun ò yò se mò afi menian'n-mò te kele mún ahòbòwa ò? Se mmian nun ekpe ejòle yé mún bò mún kele menian'n-mò a, ahan Kilisi ewue'n m'ò wuli kòlòwa nun asò'n njiji man sòanlan fíí. ¹² Bé mò be le tan emò anyunsò'n, mò mmian nun ekpe y'ò cian bé'n, be sá bé nwòn e!

¹³ Anianman-mò, fanwòndi nun ati yé Nyanmian a fele emò ò. Yí tí, nán be fa fanwòndi sò'n be bu atin ngacile bie asò be yò mò anwònnaan'n kulo ò. Nan emò húlò bé nwòn be sòsò bé nwòn nun. ¹⁴ Ì sanlín ke, mala'n kòalaatin wò ejòle kpòle ehí anun: “Kulo wò manngòn ke wò bòbò muonun wò nwòn.” ¹⁵ Nan se emò yò ke ebolo naan be kika kika bé nwòn, ese emò cí bé nwòn be di a, anun emò nían be nwòn kpa nán emò a nyue man emò abòsò bò.

Wawé Nwanzan-nwanzan'n non ete anwònnaan'n

¹⁶ E 'nwun ejòle mò mún kan mún kele emò'n: Emò yò like mò Wawé Nwanzan-nwanzan'n kulo'n nán be yáci ete anwònnaan'n di'e'n. ¹⁷ Ì sanlín ke, like mò ete anwònnaan'n kulo'n, Wawé Nwanzan-nwanzan'n ngulo man. Like kòsò mò Wawé Nwanzan-nwanzan'n kulo'n, ete anwònnaan'n ngulo man. Bé munnyuan be nzòn man etin kòn asò. Yí tí y'ò man emò ngòala man like mò emò kulo'n yò ò. ¹⁸ Afi se emò yò like mò Wawé Nwanzan-nwanzan'n kulo a, mala'n le man tunmin emò sò.

¹⁹ Ninng'e'n mò ete anwònnaan'n kulo'n, ò n'vía man. Ninng'e sò'n y'ò le basa basa ejòle, satilfoe eyòle, mgban-mgban eyòle, ²⁰ amòan esò, jiliwa eyie, anvòle etua, butule elie, bé nwòn ekpò, eya efe, ejujue, bé nwòn nun ebubue, ato eku ehylie ²¹ mân nun anun ninng'e anyinbòlò, kòvònmunnzan, alie mò be di dede ò fò bé ebue sò ò non yí nzin ninng'e ete ete mmiekun-mò ke ehika. Ejòle'n mò n nìli mò'a ganlín n gelelì emò'n, mún kan mún funlan nun ke, bé mò be bò abalabò sò'n-mò'n, be nnyan man asitanlan Nyanmian Belemgbin Mân nun anun elò.

²² Nan Wawé Nwanzan-nwanzan'n baa die m'ò sù'n y'ò le ehulo, fe elie, abòacicie, abòtale esie, ahunnunye eyòle, kpa eyòle, ananhòle elie ²³ betee eyòle, bé nwòn ye esie. Mala'n ngan man like mò Wawé Nwanzan-nwanzan'n kulo nun anwòn ejòle ete. ²⁴ Ì sanlín ke bé mò be tí Zozi Kilisi di'e'n, ninng'e mgban mgban'n-mò mò ete anwònnaan'n kulo'n, b'a yaci yí kòalaa b'a gua. Ì tí ke b'a bòbò ninng'e sò'n-mò kòlòwa'n mò Zozi Kilisi wuli sò nun asò. ²⁵ Wawé Nwanzan-nwanzan'n y'ò man y'a nyan ngòan ò. Yí tí, ye yáci yí maan ò tinnge yé atin. ²⁶ Nán be man ye tu yé nwòn, nán man ye kan yé nwòn eya, ese nán man yé nyan bòlò yé nwòn.

6

Bɛ mán yɛ búka búka yɛ nwɔn

¹ Ehi, anianman-mɔ, sɛ sɔanlan kɔn tɔ ɛtɛ nɔn anun nán ɛmɔ nwun yí a, ɛmɔ mɔ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n wɔ bɛ nun'n, ɛmɔ fá ahɔnlin betɛɛ bɛ síe yí atin kpa nun asɔ. Wɔ mɔ ɛ lɛ búka yí'n, síe wɔ nwɔn yɛ nán a ndɔ man ɛtɛ nɔn anun. ² ɛmɔ búka búka bɛ nwɔn wɔ bɛ emian'n-mɔ anun. Sɛ ɛmɔ yɔ yí sɔ a, anun ɛmɔ lɛ di Kilisi mala nɔn asɔ. ³ Sɛ sɔanlan kɔn bu yí nwɔn kpa tala yí manngɔn-mɔ, nan kɔsɔ ɔ ti man like fí' a, anun ɔ lɛ laka laka yí nwɔn. ⁴ Sɔanlan kɔn biala sɔ yí muonun yí ɛnanndiɛ'n ɔ nían. Sɛ ɔ ti m'ɔ di yí nwɔn fɛ a, anun yí ngɔnmun ɔ lí yí nwɔn fɛ, nán man ɔ fa tɔ yí manngɔn'n-mɔ diɛ nɔn anwɔn. ⁵ ɔ sanlin kɛ sɔanlan kɔn biala 'ba bu yí muonun yí ɛnanndiɛ nɔn anwɔn akpɔnndan ɔ kele Nyanmian.

⁶ Sɔanlan mɔ bɛ lɛ kele yí ɛjɔlɛkpa'n, ɔ di kɛ ɔ fa yí ninngɛ'n m'ɔ lɛ yí'n bie man sɔanlan'n m'ɔ lɛ kele yí'n. ⁷ Nán bɛ laka laka bɛ nwɔn, bɛ ngɔlɔ man Nyanmian anwɔn. Like mɔ sɔanlan kɔ lua'n, like sɔ'n yɛ ɔ 'ti ɔ. ⁸ Sɛ ɔ dua like mɔ ɛtɛ anwɔnnaan'n kulo a, like m'ɔ kpɔlɔ'n yɛ ɔ 'ti ɔ. Nan sɛ ɔ dua like mɔ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n kulo a, Wawɛ'n 'man ɔ nyan nyanmiansɔ ngɔan m'ɔ lɛ man ayueliɛ'n. ⁹ Yɛ yɔ ye'n yɛ hɔ yɛ nyunnun, nán bɛ man yɛ nwɔn bubu yɛ. ɔ sanlin kɛ cian bie dede yɛ 'nyan nun like. ¹⁰ ɛhika ati, tɛmun biala mɔ atin wɔ nun'n, yɛ yɔ menian'n-mɔ kwalaa yɛ. Nan menian m'ɔ di kɛ yɛ yɔ bɛ yɛ kpa'n y'ɔ lɛ Zozi Kilisi menian'n-mɔ.

Afotu nɔn ngalɛ

¹¹ Sian diɛ, mɔn muonun mɔn sa yɛ mɔn fa mɔn kele ɛmɔ ɔ. ɛmɔ sɔ mɔn ɛhele'n nɔɔlɛ. ɔ sanlin kɛ mɔn kele mgbili mgbili kpa.

¹² Bɛ mɔ bɛ kulo kɛ mán'n nwun bɛ'n, bɛ yɛ bɛ lɛ tinndin ɛmɔ kɛ ɛmɔ kpɛ bɛ mmian nun nɔn ɔ. Bɛ lɛ yɔ sɔ, afi bɛ ngulo man kɛ bɛ kele bɛ ahɔlɔwa wɔ Kilisi kɔlɔwa'n dunman nun. ¹³ Bɛ muonun mɔ b'a kɛ bɛ mmian nun'n, bɛ nni man mala nɔn asɔ. Nan bɛ kulo kɛ ɛmɔ kɛ bɛ mmian nun maan bɛ fa ɛmɔ bɛ tu bɛ nɔan nun. ¹⁴ Nan mɔn diɛ, yɛ Mɔn Zozi Kilisi kɔlɔwa nun ala yɛ mɔn fa mɔn tu mɔn nɔan nun. ɔ sanlin kɛ Kilisi kɔlɔwa'n dunman nun, ɛtɛ mán'n nwun mɔn kɛ b'a bɔbɔ mɔn kɔlɔwa sɔ. Mɔn kɔsɔ mɔn, mɔn nwun ɛtɛ mán'n kɛ b'a bɔbɔ yí kɔlɔwa sɔ. Yí bɔ y'ɔ lɛ kɛ mɔn nɔn ɛtɛ mán'n yɛ afian a ti. ¹⁵ Sɛ b'a kɛ sɔanlan kɔn mmian nun ɔ, sɛ bɛ kpɛli man yí mmian nun ɔ, nán ɛhi yɛ ɔ ti cunnɔn ɔ. Nan m'ɔ cian'n y'ɔ lɛ kɛ yɛ káci abɔdiɛ fɔfɔlɛ. ¹⁶ Nyanmian yíla bɛ mɔ bɛ 'nanndi atin sɔ'n mɔ m'an hele nɔn asɔ'n, bɛ nɔn Nyanmian Izalayɛ amma kpa'n-mɔ. ɔ nwún bɛ nwɔn anwunnɔvɔe ɔ mán bɛ tánlan alɔacɔciɛ nun.

¹⁷ ɔ fi ɛnɛ m'ɔ kɔ'n, sɔanlan fí' n'ɔ wula mɔn akpue. ɔ sanlin kɛ mɔn nwɔn kafɔan'n-mɔ kele kɛ n di Zozi akua.

¹⁸ Anianman-mɔ, yɛ Mɔn Zozi Kilisi nwún ɛmɔ anwɔn anwunnɔvɔe. Amɔn!

PŌLU KALATA'N M'Ō HELELI NWANLIN EFEZI ASŌNIN MMA'N-MŌ'N

M'Ō wŏ nun'n

Temun mŏ Pŏlu 'kele kalata sŏ'n, anun ō la fiadi. Anun Efezi y'ŏ tɪ Azi mân nun anun kulo kpili nun ō. Mân sŏ'n, ene be fele yí Tuluki. Pŏlu yê ō bŏli ebele asŏnun nun abŏ ō. Ō lili afue nŏan ebele ō sesielɪ asŏnun'n. Asŏnun'n kŏ tele dede ō kŏ ju kulo bŏ nga'n mŏ be wŏ ebele etin nun asu'n kwalaaatin. Ō tɪ ananhŏle ke Efezi dunman yê ō fite ō. Kusŏ kalata nun ebele mŏ Pŏlu a hele'n, ō tɪ etin sŏ nun asu asŏnun'n-mŏ kwalaaatin bê kalata. Yí tɪ yê Pŏlu mmubŏ man menian dŏun dunman yí kalata sŏ nun anun ō.

Kalata sŏ'n, ye kwalaa ke ye ce nun mgbili nnyuan. Mŏ li mŏa'n (yí tɪ 1-3), Pŏlu le yɪ Nyanmian aye ō da yí asɪ wŏ yí nyila'n kwalaa m'ŏ fa man yê wŏ Kilisi dunman nun'n. Afi, bê mŏ be de Kilisi be di'n, m'ŏ tɪ Zufu ō, m'ŏ tɪ man Zufu ō, Zozi a han bê a bŏ nun ō'a man b'a kaci Nyanmian anwŏntie mma. Anwŏntie mma sŏ'n-mŏ yê be fele bê asŏnun nun ō. Pŏlu le sele Nyanmian ke ō mán be nyán yí Wawe Nwanzan-nwanzan'n nán b'a tɪ Kilisi ehulo nun abu kpa. M'ŏ li sian'n (yí tɪ 4-6), Pŏlu le bŏtu asŏnun mma'n-mŏ ke be bŏ abalabŏ kpa m'ŏ sŏ Nyanmian anyin. Kalata nun agualie nun (6.10-18), ō le kaci asŏnun mma'n-mŏ ke be fá Nyanmian elae ninng'e'n-mŏ be sie bê nwun nán b'a hŏala bê ja nun jinlan wŏ Abŏsanmŏn naka junman'n m'ŏ di nun anyunnun.

Ahun ebisa

¹ Mɪn Pŏlu, mŏ Nyanmian a hulo ke n gáci Kilisi Zozi bŏfue'n, mɪn yê mun kele kalata ehɪ mun nwan emŏ mŏ be tɪ Nyanmian anwŏntie mma [Efezi kulo nun asu elŏ], mŏ be de Kilisi Zozi be di'n.

² Mun 'bisa emŏ ahun. Yê Sɪ Nyanmian Kpili nŏn yê Mun Zozi Kilisi nwún emŏ anwŏn anwunnŏe ese be cíci emŏ alba.

Nyanmian nyila'n-mŏ

³ Ye yí Nyanmian Kpili m'ŏ tɪ yê Mun Zozi Kilisi Asɪ nun aye. Ō sanlin ke kemŏ ye nŏn Kilisi a yŏ sŏanlan munmuan kŏn'n, Nyanmian a fa yí nyila'n kwalaa m'ŏ le yí anwunno elŏ'n ō'a man yê. ⁴ Ō nanndɪ Kilisi sŏ, Nyanmian lili mŏa kpalɪ yê sieli kwalaaaka nán ō'a bŏ mân'n. Afi ō kulo ke yê enanndie'n yŏ nwanzan-nwanzan wŏ yí nyunnun nán ō'a nyan man yê nwŏn ejŏle ete ō'a ngan man. Ehulo mŏ Nyanmian kulo yê nun ati, ⁵ ō lili mŏa ō hyihyeɪ sieli ke ō 'fa yê kaci yí mma wŏ Zozi Kilisi dunman nun. Ō yŏli yí sŏ, ō sanlin ke ō yŏ yí enyunnun. ⁶ Afi, ō kulo ke yê mŏ ye tɪ yí mma'n, ye yɪ yí aye, ye wula yí anunminnyanmŏn ō fi yí ye kpili'n mŏ ō'a yŏ yê nun anwŏn wŏ yí ehulo Baa'n dunman nun. ⁷ Kilisi ewue'n m'ŏ wuli gualɪ yí moja nun asɪ nun a tua yê tɪ kale'n. Nyanmian ye kpili ehɪ mŏ ō'a man yé'n, ō'a man y'a nyan ete face. ⁸ Ye sŏ'n mŏ ō'a yŏ ye'n tɪ kpili sŏnman. Ō man yê ngele nŏn ajŏnlɪn. ⁹ Ō nanndɪ Kilisi asu, nvialie nun ehɪhye'n m'ŏ tɪ yí kunnun sŏ like, m'ŏ sesielɪ yí daba'n, ō'a yɪ ō'a hele ye. ¹⁰ Ehɪhye sŏ'n mŏ Nyanmian 'ba gua yí bŏ mân nun ayuelie nun'n y'ŏ le ke ō 'ba han anwunno elŏ nŏn asie nun asu ewa ninng'e'n kwalaaatin bŏ nun ō fa bê wula Kilisi m'ŏ tɪ kpain nun asa nun.

¹¹ Ye nŏn Kilisi y'a yŏ sŏanlan munmuan kŏn. Y'a kaci Nyanmian menian. Ō sanlin ke Nyanmian kpalɪ yê sieli daba daba ō fi yí ehɪhye nun anwŏn. Afi,

o'a hulo o'a yo yi so, ¹² nan ye mo y'a li moa y'a fa ye lba'n y'a wula Ngbandefue nun anun'n, ye yi Nyanmian aye, ye wula yi anunminnyanmon. ¹³ Emo koso, mele mo emo tili ananhole ejole'n, Ejolekpa'n m'o man emo ngvan'n, emo a le Kilisi a li. Ehika ati, Nyanmian a fa yi Wawe nwannzan-nwannzan'n m'o falu bali anohoba'n o'a wula emo nun. O kele ke emo ti yi die. ¹⁴ Wawe Nwannzan-nwannzan so'n di ajinlanmun ke ye ti Nyanmian afilie nun anun menian. Ye le nwonnde ke o le ye ti bokoo maan ye yo yi die dahuu nan y'a yi yi aye y'a wula yi anunminnyanmon.

Polv ebvte'n

¹⁵ Ehika ati, sian mo min koso m'an ti ke emo a fa be dedi'n b'a wula ye Mun Zozi anun, ese emo kulo be kvalaa mo be ti Nyanmian anwontie menian'n, ¹⁶ mun da Nyanmian asi cian biala wo emo dunman nun. Min ti kaci emo min mmotue'n-mo anun ¹⁷ mun sele ye Mun Zozi Kilisi Nyanmian'n, m'o ti Sue'n m'o le anunminnyanmon'n ke o man emo nwun ngele kpa, o yi yi nwon yuein o hele emo maan emo si yi kpa bokoo. ¹⁸ O man yi kanlannie'n ta emo ajonlin nun anun yuein nan emo a ti anyindasue'n mo yi ti ye o feleli emo nun abu. O man emo ti yi bu ke ninng mgbakpa'n mo o'a fa o'a sie yi anwontie menian'n-mo'n ti anunminnyanmon like m'o ti man nzemunde. ¹⁹ O man emo ti yi bu ke yi tunmin'n ti kpili sonman man ye mo ye de Kilisi ye di'n. Tunmin so'n, yi ye o yili heleli anwonsele so ²⁰ o manlu Ngbandefue'n fi ewue nun anun tinngele o. O'a fa yi o'a sie yi anunminnyanmon lika yi sa fama so anwunno elo man die nun anun. ²¹ Ebele, Kilisi y'o sie nyanmianso mmofue mgbain non ngangan'n-mo kvalaatin o. Be mo be di kpain o, tunminfue o, kvalafue o, be mo be di belemgin o, yi ye o sie be kvalaa o. Yi asasue'n tala asasue biala mo be kuala ke be nyan yi man ehu anun non fofole'n koso mo Nyanmian 'ba bo nun anun die'n. ²² Nyanmian Kpili a sie Kilisi kpain like biala asu. O'a fa yi a man Asonun'n. ²³ Asonun'n ti ke yi nwonnaan ye o ti ke Asonun nun ati. O wo eyuadi'n lika kvalaatin. Yi ye o yi Asonun'n kpa bokoo o.

2

Nyanmian anwunnvoe'n

¹ Ehi, emo ete'n-mo ati, daba nun anun, Nyanmian nwun emo ke menian mo b'a wu o. O sanlu ke emo fonndonlu yi. ² Mele so nun anun, anu emo enanndie'n non eyuadi die'n ti kon kpe. Abansanmon m'o ti eyuadi nun asu kpain'n, yi ye anu emo so yi o. Kpain so'n ye o le di be mo be nyin ci Nyanmian nun anu junman temon ehi mo ye wo nun nu o. ³ Daba nun anu, anu ke ye kvalaa ye ti yi nun anu. Like mo ete anwonnaan nun anyin bulu yi nwon'n ye ye kpomnde o. Like mo ete anwonnaan'n non ye ajonlin'n kulo ke ye yo'n, like so'n ye ye yo o. Ete'n mo b'a wo ye non nun ati, ye ti menian mo Nyanmian sikpe'n ci ye ke menian bu nga'n-mo. ⁴ Nan Nyanmian Kpili a nwun ye nwun anwunnvoe. O sanlu ke ehulo'n m'o kulo ye'n ti kpili sonman. ⁵ Ye mo ye ete'n-mo man ye wuli'n, o'a man ye non Kilisi y'a nyan ngvan. Se emo a nyan ngvan an, o kele ke Nyanmian a nwun emo anwun anwunnvoe o'a man emo a nyan ngvan. ⁶ Kilisi Zozi dunman nun, Nyanmian a man ye non Zozi fi ewue nun y'a tinnge, ye non yi ti anwunno elo man nun anu. ⁷ Nyanmian a yo yi so, o'a hele ke mele'n m'o le ba nun anu, yi ye nun anwun ninng mgbakpa'n mo o'a fa o'a sie ye mo y'a le Kilisi Zozi y'a li'n ti man nzemunde. ⁸ O sanlu ke, se emo a nyan ngvan an, o kele ke Nyanmian a nwun emo anwun anwunnvoe, o fi emo dedi nun anwun. Ngvan so'n mo emo a nyan y'i'n, o fi man emo muonun. Nan o ti Nyanmian acedie. ⁹ Nan ke mondinlu mo emo a bo nun anu like o, nan

sʋanlan a fa a tu yí nwɔn. ¹⁰ Ɔ sanlɛn kɛ Nyanmian yɛ ɔ'a sesie yɛ ɔ'a bɔ yɛ ɔ. Ɔ'a bɔ yɛ kɛ yɛ nɔn Ngɔandefɔe Zozi yɛ yɔ sʋanlan munmuan kɔn nán y'a hɔala y'a yɔ nyɔlie kpa. Nyɔlie sɔ'n-mɔ, Nyanmian Kpili lili mɔa sesieli manlɛn yɛ kɛ yɛ yɔ.

Yɛ nɔn Kilisi a yɔ sʋanlan munmuan kɔn

¹¹ Ehi, b'a nwɔ man emɔ Zufɔ. Zufɔ'n-mɔ fele emɔ “bé mɔ be kpeli man bé mmian nun”. Be fele bé nwɔn “bé mɔ b'a kpe bé mmian nun”, ɔ fi nzɔle'n mɔ menian'n-mɔ a yɔ a sie yí bé nwonnaan nun asɔ'n. ¹² Emɔ káci ke mele sɔ nun anun'n anɛn emɔ nni man Kilisi afilie'n bie. Izalayɛ amma'n-mɔ anyunnun an, be nga man emɔ bie. Nyihyɛ'n mɔ Nyanmian nɔn Izalayɛ amma'n-mɔ hyihyeli'n, anɔhuba'n m'ɔ bɔli bé'n, anɛn emɔ nɔn man nun bie. Emɔ gua mân nun anun mgban, emɔ le man anyundasɔe, ese emɔ nzi man Nyanmian. ¹³ Nan sian die, emɔ nɔn Zozi Kilisi b'a yɔ sʋanlan munmuan kɔn. Emɔ mɔ anɛn emɔ nɔn Izalayɛ amma'n-mɔ afian ti'n, Ngɔandefɔe Zozi moja nun a hyɔn emɔ ɔ'a mantan bé. ¹⁴ Ɔ sanlɛn kɛ Kilisi a man bé mɔ be ti Zufɔ ɔ, bé mɔ be ti man Zufɔ ɔ, yɛ kwalaa y'a nyan anzɔnunjɔ, yɛ nɔn yí y'a yɔ sʋanlan munmuan kɔn. Anɛn Zufɔ'n-mɔ nɔn bé mɔ be ti man Zufɔ'n be kpɔ bé nwɔn. Ekpɔ sɔ'n ti ke tale m'ɔ ja menian afian. Kilisi a wu ɔ'a tu ekpɔ'n kɛ tale mɔ b'a bubu yí ɔ. Ɔ'a han Zufɔ'n-mɔ nɔn bé mɔ be ti man Zufɔ'n ɔ'a bɔ nun, ɔ'a man b'a yɔ fatule kɔnmgba cein. ¹⁵ Kilisi a wu ɔ'a kpe Zufɔ'n-mɔ mala'n nɔn sɔ ninngɛ'n-mɔ anɛn. Ɔ'a han Zufɔ'n-mɔ nɔn bé mɔ be ti man Zufɔ'n ɔ'a bɔ nun. Ɔ'a man fatule nnyuan nun a yɔ fatule fɔfɔle baa kɔnmgba cein. Fatule fɔfɔle sɔ'n nun Kilisi a yɔ sʋanlan munmuan kɔn. Ke ɔ kpɛnɛn yɔli mɔ Kilisi a man y'a nyan anzɔnunjɔ nun anɛn. ¹⁶ Ekpɔ'n m'ɔ la fatule nnyuan nun afian'n, Kilisi a wu kɔlɔwa nun asɔ ɔ'a nunnun yí bɔsɔ. Ewue'n m'ɔ wuli kɔlɔwa nun asɔ nun ati, ɔ'a han fatule nnyuan'n, ɔ'a bɔ nun, ese ɔ'a sesie bé nɔn Nyanmian bé afian. ¹⁷ Ehi, Kilisi a a, ɔ'a bɔ Ejɔlekpa'n m'ɔ man albaciɛ'n nun ɔ'a hele emɔ mɔ be ti man Zufɔ mɔ anɛn emɔ nɔn Nyanmian bé afian ti'n. Ese Zufɔ'n-mɔ mɔ be mantan Nyanmian kɔkɔ'n, Kilisi a a, ɔ'a bɔ Ejɔlekpa'n m'ɔ man albaciɛ'n ɔ'a hele bé kɔsɔ. ¹⁸ Sɛ Wawe Nwanzan-nwanzan'n man Zufɔ ɔ, bé mɔ be ti man Zufɔ ɔ, yɛ kwalaa yɛ kwalaa kɛ yɛ fite Nyanmian anyunnun an, anɛn ɔ fi Kilisi.

¹⁹ Ehika ati, emɔ mɔ be ti man Zufɔ'n, emɔ ti man nyɔfɔe anaan menian mgban kɔn. Nan sian die, emɔ ti Nyanmian anwɔntɛ mma kpa bɔkɔɔ, emɔ di yí afilie'n bie. ²⁰ Emɔ tí yí bɔ kpa. Asɔnɛn'n ti ke sua. Alimɔa nun anɛn, Nyanmian a sie Zozi Kilisi mmɔfɔe'n-mɔ nɔn yí mgbɔmanfɔe'n-mɔ kɛ sua nɔn awula bé bɔ. Emɔ kɔsɔ wɔ yí sɔ efɔla nun anɛn bie kɛ biliki. Alimɔa biliki'n mɔ bé mɔ be le si sua'n be sie yí ayialɛ nun asɔ kwalaa nán b'a fɔla sua nun asɔ'n, biliki sɔ'n y'ɔ le Kilisi muonun. ²¹ Yí y'ɔ man sua bɔndin'n yɔ kunnun ɔ. Ese yí y'ɔ man sua'n kɔ anwunno ɔ kaci asɔnɛn sua nwanzan-nwanzan man yɛ Mɛn ɔ. ²² Emɔ nɔn Kilisi, b'a yɔ sʋanlan munmuan kɔn. Emɔ wɔ sua'n mɔ be le si nun anɛn bie kɛ biliki. Emɔ nɔn bé bɔ nga'n-mɔ b'a kaci kɛ sua mɔ Nyanmian Wawe Nwanzan-nwanzan'n wɔ nun ɔ.

3

Pɔlɔ junman'n

¹ Ehika ati, mɛn sele Nyanmian mɛn man emɔ. Emɔ si kɛ Zozi dunman nun, Ejɔlekpa'n mɔ m malɛ m mɔli n geleli emɔ mɔ be ti man Zufɔ nun ati, b'a hyi mɛn Pɔlɔ b'a tɔ mɛn fiadi. ² Junman'n mɔ Nyanmian Kpili ehulo nun anɛn ɔ'a fa ɔ'a wula mɛn sa nun kɛ n ní man emɔ'n, mɛn de mɛn di kɛ emɔ a ti junman sɔ nun angan. ³ Junman sɔ'n, nɔvialɛ nun like yɛ Nyanmian a yí ɔ'a hele mɛn ɔ. Mɛn

sa ati kalata ehi anun, m'an li mwa m'an han like so nun anwon ejole kaan m'an hele emo dada angonmin. ⁴ Se emo kingga a, emo 'ba nwun yi ke nvialie nun like so'n to de Kilisi. ⁵ Nvialie nun like so'n, daba Nyanmian a nyi man o'a ngele man menian'n-mo. Nan sian die, o nanndi yi Wawe Nwanzan-nwanzan nun asu, o'a yi o'a hele yi mmofve non yi mgbomanfve nwanzan-nwanzan'n-mo. ⁶ E 'nwun nvialie nun like so'n: be mo be ti man Zufu mo be non Kilisi a yo svanlan munmuan kon, o fi Ejolekpa'n mo b'a le b'a li'n, be di Nyanmian afilie'n bie ke Zufu'n-mo. Anohuba'n mo Nyanmian boli yi menian'n-mo non so nyila'n, emo kusu wo nun bie.

⁷ Ejolekpa so'n, Nyanmian a nwun min nwon anwunnvoe o'a fa o'a wula min sa nun. O'a man m'an kaci so akwa ke m mo n gele menian'n-mo kualaatin wo yi tunmin nun anun. ⁸ Nyanmian anwontie mma'n-mo anun, n di man like fiti. Nan kusu, o'a man min acedie ke m mo Ejolekpa'n n gele emo mo be ti man Zufu'n. Ejolekpa so'n m'o to de Kilisi'n kele ninng mgbakpa mo Kilisi le yi m'o bu ye so'n. ⁹ Nyanmian Kpili mo o'a bo like biala'n, o'a man min atun ke n yi yi nvialie nun ehylhye'n m'o fiali so dede o'a ju ene'n n gele menian'n-mo kualaatin. ¹⁰ O man sian die, Asonun'n yo man nyanmiansu mmofve'n-mo mo be di kpain non tunminfve'n nwun Nyanmian ngele kpili'n m'o si nun o. ¹¹ Like'n m'o jonlunlu yi nwon daba ke o 'yo'n, o nanndi ye Mun Zozi Kilisi so, o'a man o'a kpun so. ¹² Kemoye de Kilisi ye di, ese ye non yi y'a yo svanlan munmuan kon'n, ye kunnun nditi man ye kon. Ye le atun ye kuala ke ye fite Nyanmian anyunnun ahunmunkan nun. ¹³ Ejolekpa nun ati, se mun nwun yale emo dunman nun an, nan be man be nwon bubu be. Nan o ti emo anunminnyanmon wo Nyanmian anyunnun.

Polv ebote'n

¹⁴ Ehuka ati, se mun to min nyin min nian junman kpili'n mo Nyanmian a li a man ye nun an, min kotu min ja ebue nun asu sie nun anyunnun. ¹⁵ Sie so'n dunman'n la anwunno elo non asi ewa afilie kwalaa asu. ¹⁶ Min sele yi ke, o nanndi yi anunminnyanmon kpili'n m'o le yi nun asu, o fa yi Wawe'n o wula emo ekala nun anwonsel kpa. ¹⁷ Ese, o nanndi emo dedi nun asu, o man Kilisi tanlan emo ahonlu nun anun. Min sele yi ke o man emo so ndian be tanlan Kilisi ehulo nun anun sele kpa. ¹⁸ Min sele Nyanmian ke o man emo non anwontie mma'n-mo kualaatin huala be ti yi bu ke ehulo'n mo Kilisi kulo ye'n ti tetele, o ti tunndu, o ko anwunno ese o ti kpohlun-mgbohlun kpa. O ti man like nzemunde. ¹⁹ Nyanmian man emo nwun ehulo'n mo Kilisi kulo ye'n. O ti ananhole ke svanlan fiti ngwala man ke o nwun yi dede o gua yi bu. Nan kusu, Nyanmian man emo nwun yi kpa bokoo like biala anun, nan Nyanmian nyila'n kualaatin a han emo. ²⁰ Nyanmian Kpili m'o le tunmin m'o fa di junman wo ye nun'n, o kuala ke o yo like biala m'o tala mo ye ko sele anan mo ye ko jonlu nun asu. ²¹ Yi m'o kuala like biala yo maan o tala so'n, anunminnyanmon han yi wo Asonun nun anun wo Zozi Kilisi dunman nun cian daa! Amin.

4

Asonun junman'n

¹ Ehi, min mo ye Mun dunman nun b'a to min fiadi'n, min 'sele emo mun botu be: Kemoye Nyanmian a fele emo yi nwon'n, emo bo abalabo kpa m'o so yi nyin. ² Emo behele be nwon asi cian daa. Emo nyan ahonlu betee, ese be si abotale. Emo fa ehulo be soso be nwon nun. ³ Kemoye Wawe Nwanzan-nwanzan nun a hohuan emo anvan maan emo a yo kon'n, emo bo mondunlu be tanlan anwanze

sɔ nun anun wɔ anzɔnunjɔ nun. ⁴ Asɔnun'n m'ɔ ti kɛ Kilisi anwɔnnaan'n ti baa kɔnmgba. Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n kɔsɔ ti baa kɔnmgba. Anyɔndasɔvɛ like'n kɔsɔ mɔ yɛ ti yɛ Nyanmian a fele emɔ'n ti baa kɔnmgba. ⁵ Yɛ Mɔn Zozi ti baa kɔnmgba. Dedi'n ti baa kɔnmgba. Esɔnian'n ti baa kɔnmgba. ⁶ Nyanmian m'ɔ ti yɛ kwalaa yɛ Si'n ti baa kɔnmgba. ɔ sie yɛ kwalaaatin. ɔ nanndi yɛ kwalaa yɛ sɔ, ɔ di yɛ junman'n. Eɛɛ ɔ wɔ yɛ kwalaa yɛ nun. ⁷ Nan kɔsɔ, Kilisi a nian yɛ acɛdiɛ nun anwɔn ɔ'a hye ɔ'a man yɛ ngɔkɔn ngɔkɔn. Acɛdiɛ sɔ'n ti tunmin mɔ bɛ fa bɛ di Asɔnun nun anun junman. ⁸ Ehi ati, Ehelɛ Ejɔlɛ'n le kan kɛ:

ɔ'a li kunnunmun ɔ'a fu anwunno

ɔ nɔn nganga'n-mɔ a hɔ.

Eɛɛ ɔ'a hye menian'n-mɔ acɛdiɛ.

⁹ Bɛ nwan: “ɔ'a fu anwunno”. Yɛ bu y'ɔ le benin? Yɛ bu y'ɔ le kɛ ɔ lili mɔa ɔ juli asɛɛ nun asɔ ewa. ¹⁰ Sɔanlan'n mɔ ɔ'a ju asɛɛ nun asɔ ewa'n, yɛ kɔnmgba'n yɛ ɔ'a sa ɔ'a fu anwunno ɛɔ nyanmiansɔ nun ɔ. ɔ wɔ like biala ati asɔ, eɛɛ ɔ wɔ eyuadi'n lika kwalaaatin. ¹¹ Yɛ yɛ ɔ'a hye acɛdiɛ nun ɔ. ɔ'a sesie menian'n mmie-mɔ kɛ yɛ mmɔfɔvɛ, mmie-mɔ kɛ yɛ mgbɔmanfɔvɛ, mmie-mɔ kɛ Ejɔlɛkpabɔfɔvɛ yɛ mmie-mɔ kɔsɔ kɛ esɔfu mɔ bɛ kele like. ¹² ɔ'a sesie bɛ kwalaa sɔ maan Nyanmian anwɔntiɛ mma'n-mɔ kwalaa bɛ di yɛ junman'n bɛ man Asɔnun'n m'ɔ ti Kilisi anwɔnnaan'n kɔ yɛ nyunnun. ¹³ Yɛ diɛ, anun yɛ kwalaa yɛ dedi'n yɔ kɔn yɛ si Nyanmian Awa'n. Ebelɛ nun anun, anun yɛ ti a tin, y'a kaci kɛ Kilisi bɔbɔ muonun kpa bɔkɔɔ. ¹⁴ Yɛ sɔ ehi anun, anun yɛ ngaci man kɛ mmatɔnman kɔn, nán atɔfɔvɛ'n-mɔ a nnaka man yɛ, b'a mmɔ man yɛ tanngo tanngo kɛ asutue mgbaha bɔ ɛɛɛ tanngo tanngo'n. ¹⁵ Nan sɛ yɛ le ehulo yɛ kan ananhɔlɛ, yɛ yɔ ananhɔlɛ like a, yɛ 'nyin yɛ tɔ Kilisi m'ɔ li yɛ ti'n wɔ like biala anun. ¹⁶ Sɛ anwɔnnaan nun akpɔlɛ akpɔlɛ'n kwalaa a hohuan bɛ nɔan b'a yɔ kunnun kpa a, ɔ fi Kilisi. Yɛ yɛ ɔ man anwɔnnaan bɔndɔn nun akpɔlɛ akpɔlɛ'n kwalaa sisa sɔ ɔ yɔ munmuan kɔn ɔ. Yɛ sɔ ati, sɛ akpɔlɛ'n kɔn biala yɔ like m'ɔ sɛ fata nun an, anwɔnnaan bɔndɔn'n nyin eɛɛ ɔ kpasi ehulo nun anun.

Abalabɔ ɛtɛ'n nɔn abalabɔ kpa'n

¹⁷ Ehi, yɛ Mɔn dunman nun, ɛ' nwun ejɔlɛ mɔ mun kan mɔn fua sɔ mun kele emɔ'n. Nán man emɔ bu bɛ mán'n kɛ bɛ mɔ bɛ nzɪ man Kilisi'n. ɔ sanlɔn kɛ ajɔnlɔn mgban-mgban y'ɔ wɔ bɛ ti anun ɔ. ¹⁸ Bɛ nzɪ man ngele fí. Ngɔan'n mɔ Nyanmian fa ce'n, bɛ nnyan man bie. ɔ sanlɔn kɛ bɛ nzɪ man yɛ nwun ejɔlɛ fí bɔbɔ. Eɛɛ bɛ ahunlɔn nun a kete sɔnman. ¹⁹ Bɛ nzɪ man nyian. B'a fa bɛ nwun b'a wula satɔlɔfɔvɛ nyɔlɛ'n-mɔ anun yɛ ɛtɛ ngacile ngacile'n kwalaa gua bɛ nwun efián.

²⁰ Nan emɔ diɛ, nán ehi yɛ emɔ suanlɔn wɔ Kilisi anwɔn ɔ. ²¹ Emɔ a ti Zozi anwɔn ejɔlɛ'n kwalaaatin. Ananhɔlɛ'n m'ɔ tɔ de Zozi'n, emɔ mɔ bɛ ti yɛ menian'n, b'a han b'a hele emɔ. ²² Mɔ b'a hele emɔ'n y'ɔ le kɛ emɔ yáci bɛ asitanlan daba'n bɛ tɔ. Asitanlan daba sɔ'n, anyɔnbɔlɔ ɛtɛ m'ɔ wɔ nun'n, ɔ man ewue. ²³ Emɔ mán Nyanmian Wawɛ'n káci emɔ ahunlɔn'n nɔn bɛ ajɔnlɔn'n kpa bɔkɔɔ. ²⁴ Emɔ bɔ abalabɔ kpa m'ɔ kele kɛ emɔ ti menian nɔvɔfɔlɛ mɔ Nyanmian muonun a bɔ ɔ. Abalabɔ kpa sɔ'n, ɔ di kɛ bɛ nwun yɛ asitanlan sɛsɛ nɔn anwɔntiɛ nun, m'ɔ kele kɛ emɔ ti ananhɔlɛ nun anun sakpa.

²⁵ Ehi ati, emɔ yáci ato elie'n. Sɔanlan kɔn biala hán ananhɔlɛ héle yɛ manngɔn. ɔ sanlɔn kɛ yɛ ti anwɔnnaan baa kɔnmgba nun anun akpɔlɛ akpɔlɛ. ²⁶ Sɛ emɔ fɛ ɛya a, emɔ nán bɛ nwun kpa nán emɔ a ndɔ man ɛtɛ nun anun. Nán bɛ fɛ ɛya dede maan alíe san sɔ. ²⁷ Nán bɛ man Abɔnsanmun nyan emɔ anwɔn atɔn fí. ²⁸ Sɔanlan m'ɔ wua'n, ɔ yáci yɛ awue'n. ɔ bɔ mɔndɔnlɔn, ɔ lí junman. ɔ nyán yɛ nɔan nun alíe nán ɔ'a nyan bie ɔ'a bɔka sɔanlan m'ɔ wɔ emian nun'n.

²⁹ Nán bɛ man ɛjɔlɛ ɛtɛ fíí fí bɛ nwan fite. Nan bɛ mán ɛjɔlɛ m'ɔ tɪ kpa fí bɛ nwan fite. ɛjɔlɛ m'ɔ man sɔanlan dedi'n kɔ yí nyunnun, ɔ bɔka bɛ mɔ bɛ lɛ tie'n yɛ ɔ tɪ kpa ɔ. ³⁰ Nán bɛ bɔ Wawɛ Nwannzan-nwannzan alɔa. ɔ wɔ emɔ anun maan emɔ nwun yí kɛ emɔ tɪ Nyanmian diɛ dede ɔ kɔ ju cian mɔ Nyanmian 'de emɔ ati kpa bɔkɔɔ'n. ³¹ Emɔ yáci akunnun bile ɛyɔlɛ'n nɔn ɛya ɛfɛ'n, nɔn menian'n-mɔ ɛya ɛhan'n nɔn ɛtɛtan'n, ɔ nɔn nzɔba ɛkpɛ'n. Emɔ yáci ati anun ɛtɛ ninngɛ'n kwalaa bɛ gú. ³² Nan emɔ yɔ ati anun kpa menian, bɛ húlo bɛ nwɔn. Emɔ fá bɛ nwɔn ɛtɛ'n-mɔ bɛ hyɛ bɛ nwɔn kɛ Nyanmian falɛ emɔ diɛ'n hyɛlɛ emɔ wɔ Kilisi dunman nun'n.

5

Yuein nun anun menian

¹ ɛhika ati, kemɔ emɔ tɪ Nyanmian ehulo mma'n, emɔ bɔ mɔndɪnlɪn bɛ yɔ bɛ ninngɛ'n-mɔ kɛ yí. ² Emɔ mán bɛ asitanlan'n héle kɛ emɔ kulo Nyanmian nɔn bɛ manngɔn-mɔ kɛ Kilisi a hulo yɛ dede ɔ'a wu yɛ dunman nun'n. Ewue'n mɔ Kilisi a wu yɛ dunman nun'n tɪ kɛ afɔlɛ nɔn tɛɛ ɛyɛ like m'ɔ tu ɛtɛ'n. Like sɔ'n ban fanlan kɛ anatɪlɛ, ɔ sɔ Nyanmian anyun.

³ Emɔ tɪ Nyanmian anwɔntɛ mma, yí tɪ, nán man bɛ tɪ satɪlɪfɔɛ nyɔlɛ fíí, anaan basa-basa ɛyɔlɛ ɔ nɔn anyɪnbɔlɔ bɔbɔ emɔ afian ɛlɔ. ⁴ Kwasianzɛmɔn, agɔlɔbɛnwɔn, ɔ nɔn ɛjɔlɛ ɛtɛ, nán bɛ man bie fíí fí bɛ nwan fite. Nan like m'ɔ di kɛ emɔ yɔ'n, y'ɔ lɛ Nyanmian asina. ⁵ Afí, emɔ nwún yí yuein kɛ sɔanlan biala m'ɔ yɔ satɪlɪfɔɛ nyɔlɛ, m'ɔ tɪ basa-basa, m'ɔ tɪ acɛbɛ (afí, acɛbɛ ɛyɔlɛ'n tɪ kɛ amɔan ɛsɔ), bɛ mɔ bɛ yɔ sɔ'n, bie fíí ngɔ man Kilisi nɔn Nyanmian Belemgbin Mân nun anun ɛlɔ lɛ. ⁶ Nán bɛ man sɔanlan fíí kan mgban-mgban ɛjɔlɛ ɔ laka emɔ. Mgban-mgban ɛjɔlɛ sɔ'n-mɔ ati yɛ Nyanmian sikpɛ'n 'cɪ bɛ mɔ bɛ nyɪn nzɔ man yí nun ɔ. ⁷ Menian sɔ'n-mɔ, nán bɛ nɔn bɛ tu nun fíí.

⁸ Daba anun emɔ wɔ awosin nun anun. Nan sian diɛ mɔ emɔ nɔn yɛ Mɪn a yɔ sɔanlan munmuan kɔn'n, emɔ wɔ yuein nun anun. ɛhika ati, emɔ nánndɪ kɛ yuein nun menian. ⁹ ɔ sanlɪn kɛ sɔanlan m'ɔ nanndɪ yuein nun anun'n, ɔ bɔ bala kpa, ɔ tɪ sɛsɛ, ɛsɛ ɔ kan ananhɔlɛ. ¹⁰ Emɔ bɔ mɔndɪnlɪn bɛ nwún like m'ɔ sɔ Yɛ Mɪn anyun nun angɔnmun. ¹¹ Mgban-mgban ninngɛ'n-mɔ mɔ menian'n-mɔ yɔ yí awosin nun anun'n, nán bɛ fá bɛ nwɔn bɛ bɔ bɛ yɔ bie. Nan sɛ emɔ nwun yí a, emɔ héle kɛ ɔ tɪ ɛtɛ. ¹² Menian sɔ'n-mɔ nyɔlɛ'n mɔ bɛ yɔ yí nvialɛ nun'n, sɛ bɛ kan an, ɔ tɪ nyian. ¹³ Nan mɔ bɛ kɔ tu nyɔlɛ sɔ'n-mɔ kwalaa bɛ kɔ gua yuein nun anun'n, kɛ bɛ kpɪn bɛ tɪ yí'n, anɪn b'a nwun yí yuein. ¹⁴ Afí like biala mɔ bɛ nwun yí yuein'n, anɪn ɔ wɔ yuein nun. Yí sɔ ati yɛ b'a han kɛ:

Wɔ́ mɔ ɛ lɛ dafí'n, tinnge,
Nyanmian anyunnun an, ɔ tɪ kɛ a wu.

Yí tɪ, fí ewue nun jasɔ
nán Kilisi 'ba man ɛ fite yí yuein nun anun.

¹⁵ ɛhɪ ati, emɔ nían bɛ ɛnanndɪɛ nun asɔ kpa. Nán bɛ nanndɪ kɛ menian mɔ bɛ nzɪ man ɛjɔlɛ fíí ɔ. Nan emɔ nánndɪ kɛ mmɛngɛlɛfɔɛ. ¹⁶ Kemɔ mɛlɛ'n mɔ yɛ wɔ nun'n yɔ s'n, tɛmun kaan mɔ emɔ kɔ nyan yí'n, emɔ fá lí Nyanmian junman'n kpa. ¹⁷ ɛhɪ ati, nán bɛ yɔ kɛ ngɔasiɛfɔɛ'n-mɔ. Nan emɔ bɔ mɔndɪnlɪn bɛ tí like mɔ Nyanmian kulo kɛ emɔ yɔ nun abɔ kpa. ¹⁸ Nán bɛ nɔn nzan bɛ bɔ. ɔ man sɔanlan yɔ ninngɛ basa-basa. Nan emɔ mán Nyanmian Wawɛ'n tánlan emɔ nun kpa. ¹⁹ Emɔ tɔ Izalayɛ aye ɛyɛ ɛjue ɔ nɔn asonun ɛjue bɛ wówula bɛ nwɔn anwɔnsɛlɛ. Emɔ fá bɛ ahɔnlɪn'n kwalaaɪn bɛ tɔ ɛjue bɛ yí Yɛ Mɪn aye. ²⁰ Yɛ Mɪn Zozi Kilisi dunman nun, emɔ lá Sɪɛ nun asɪ dahuu wɔ like biala anun.

²¹ Anyinnzo'n mɔ emɔ man Kilisi nun ati, emɔ bébele bé nwɔn asɔ bé manngɔn'n-mɔ anyunnun.

Ye non huan

²² Ehi, emɔ mmalasua'n-mɔ, emɔ bébele bé nwɔn asɔ bé hun-mɔ anyunnun ke emɔ bébele bé nwɔn asɔ Yé Mɔn anyunnun'n. ²³ Afi, belenzua sie yí yí ke Kilisi kɔsu sie Asɔnɔn'n. Asɔnɔn'n m'ɔ tɔ Kilisi anwɔnnaan'n, Kilisi y'ɔ tɔ yí Ngɔandefɔe nun ɔ. ²⁴ Yí sɔ ati, emɔ mmalasua'n-mɔ, emɔ bébele bé nwɔn asɔ like biala anun bé hun-mɔ anyunnun ke Asɔnɔn'n yɔ yí Kilisi anyunnun'n.

²⁵ Emɔ mmelenzua'n-mɔ kɔsu, emɔ húlo bé yí-mɔ ke Kilisi hulohi Asɔnɔn'n dede ɔ wuli yí dunman nun'n. ²⁶ Ɔ'a yɔ yí sɔ ɔ'a fa yí nwan ejɔle'n non nzue ɔ'a bia Asɔnɔn'n, ɔ'a man yí nwɔn a tɔ ɔ'a fata Nyanmian. ²⁷ Afi, Kilisi kulo ke Asɔnɔn'n fite yí muonun yí nyunnun anumminnyanmɔn nun, mɔ efian fíi non like ete fíi non man yí nwɔn. Yí nwɔn a tɔ, be nnyan man yí nwɔn ejɔle ete fíi be ngan man. ²⁸ Ke Kilisi kpɔn kulo Asɔnɔn'n, mmelenzua'n-mɔ kɔsu húlo bé yí-mɔ ke bé muonun be kulo bé nwɔn'n. Sɔanlan m'ɔ kulo yí yí'n kulo yí muonun yí nwɔn. ²⁹ Afi, sɔanlan fíi kpɔli man yí sɔanlan baka'n lé. Nan ɔ di alie ese ɔ nian yí nwɔn ke Kilisi nian Asɔnɔn nun asu'n. ³⁰ Asɔnɔn'n m'ɔ tɔ Kilisi anwɔnnaan'n, yí akpɔle akpɔle'n y'ɔ le yé. ³¹ Ehéle Ejɔle'n nwan: *Ehika ati, belenzua'n fi yi si non yi nin abɔ anwɔn 'ba jasv. Ɔ'fa yi nwɔn bɔ yi yi nán bé munnyuan'n be yɔ sɔanlan munmuan kɔn.* ³² Ajaa nun anwɔn ejɔle sɔ'n, mɔn nian an, anun ɔ tɔ de Kilisi non yí Asɔnɔn'n. Ejɔle sɔ'n tɔ nɔviale nun ejɔle kpili kpa. ³³ Ejɔle'n kwalaa kwalaa'n y'ɔ le ke belenzua biala húlo yí yí ke yí muonun ɔ kulo yí nwɔn'n. Balasua biala kɔsu mán yí hun anyinnzo.

6

Mmatɔnman'n-mɔ non bé sɔ non bé nin

¹ Emɔ mmatɔnman'n-mɔ, kemɔ emɔ non yé Mɔn a yɔ sɔanlan munmuan kɔn'n, emɔ mán bé nyin sɔ bé sɔ non bé nin. Ɔ sanlan ke yí sɔ tɔ kpa. ² Nyanmian mala'n le kele ke: “Man wɔ nyin sɔ wɔ sɔ non wɔ nin.” Ɔ tɔ alimɔa mala mɔ b'a bɔ anɔhuba b'a tɔ sɔ ke: ³ “Nán wɔ asitanlan nun a yɔ kpa ese a hye asie nun asu.”

⁴ Emɔ mɔ emɔ tɔ sie'n kɔsu, nán man emɔ kan emɔ mma'n-mɔ eya. Nan emɔ tá bé be héle bé ngele, ese emɔ tinnge bé wɔ yé Mɔn atin die nun asu.

Nganga'n-mɔ non bé mɔn-mɔ

⁵ Emɔ mɔ emɔ tɔ nganga'n, emɔ mán bé nyin sɔ bé mɔn-mɔ mɔ be wɔ asie nun asu ewa'n kpa. Emɔ yí be kunnun be sɔ bé ke Kilisi yé emɔ le sɔ yí ɔ. ⁶ Emɔ amun'n-mɔ anyunnun, nán man emɔ yɔ ke menian mɔ be le di junman be kpɔnde efɔa, kɔsu be kaci bé nzin an, anun emɔ a bubu bé sa non bé ja b'a tanlan sɔ. Nan emɔ yí bé kunnun be yɔ like mɔ Nyanmian kulo ke Kilisi ngɔa'n-mɔ yɔ'n. ⁷ Emɔ fá ahɔnlɔn kpa be lí kanga junman'n kanlanman. Ɔ tɔ ke yé Mɔn yé emɔ le di man yí, nan nán kulo menian'n-mɔ ala yé emɔ le di man bé ɔ. ⁸ Emɔ káci ke sɔanlan biala, se ɔ tɔ kanga ɔ, se ɔ tɔ man kanga ɔ, yí junman kpa m'ɔ kɔ li'n, ɔ nyan yí nwɔn ahata m'ɔ fata'n yé Mɔn asa nun.

⁹ Emɔ mɔnlan'n-mɔ kɔsu mɔ be le nganga'n, emɔ yɔ bé kpa. Nán be kele bé ahɔlwɔa. Emɔ káci ke emɔ muonun kɔsu tɔ Kilisi ngɔa. Emɔ non bé, emɔ Amun'n tɔ kɔn. Ɔ tɔ anwunno. Yí die, ɔ nɔn man sɔanlan nyunnun ɔ mmu man yí bi.

Nyanmian elɔe nun anwɔn ninng'e'n-mɔ

¹⁰ Mɔn kalata nun agualie nun, mɔn kan mɔn kele emɔ ke emɔ kpɔnde anwɔnsele'n sɔanlan munmuan kɔn'n mɔ emɔ non yé Mɔn b'a yɔ'n, ɔ non yí

tunmin kpili nun anun. ¹¹ Emɔ fá Nyanmian elɔe ninng'e'n-mɔ kwalaa be sie bé nwon. Emɔ fá sie bé nwon nán emɔ a huala bé ja nun jinlan wɔ Abɔnsanmɔn naka junman'n m'ɔ di nun anyunnun. ¹² Ɔ sanlin ke nán kulo menian'n-mɔ yé ye nun bé le elɔe ɔ. Nan anwunno elɔ mmɔfɔe ati anun ete'n-mɔ, bé mɔ be di kpain, tunminfɔe nun bé mɔ be sie awosin mân'n mɔ be ti yé mgbɔfɔe'n yé ye nun bé le elɔe ɔ. ¹³ Ehika ati, emɔ fá Nyanmian elɔe ninng'e'n-mɔ kwalaa be sie bé nwon! Yí diɛ, cian mɔ kpɔfɔe'n kɔ han emɔ'n, emɔ 'koola yí nyunnun jinlan be nun yí kɔn dede be di yí sɔ kunnunmun, anun emɔ te jin bé ja nun kpunndiin. ¹⁴ Yí ti, emɔ bɔbɔa bé nwon kpa be sie. Emɔ mán ananhɔle'n tánlan emɔ anun. Ananhɔle'n ti ke nzalafɔ'n beleti'n m'ɔ hyi yí taladiɛ nun asɔ'n. Sese eyɔle'n mɔ Kilisi a man emɔ a yɔ wɔ Nyanmian anyunnun'n, ɔ káci ke emɔ elɔe taladiɛ. Taladiɛ sɔ'n ti bulale. Be wula be sisa bé hue'n. ¹⁵ Emɔ mán bé nwon te bé be bɔ Ejɔlekpa'n m'ɔ man alɔacɔciɛ'n. Ɔ ti ke elɔe mgbabɔa mɔ nzalafɔ'n wula ɔ. ¹⁶ Emɔ tíla dedi nun anun be sisa bé nwon. Ɔ ti ke elɔe nun anun ebɔn tetele'n mɔ nzalafɔ'n tíla ɔ sisa yí sɔanlan baka'n, nán taa nun acɔ nun dadie'n-mɔ a ngan man yí. Se emɔ yɔ yí sɔ a, emɔ 'ba huala Abɔnsanmɔn taa'n-mɔ kwalaa mɔ b'a sɔ gugɔhun'n nonuan. ¹⁷ Ngɔan'n mɔ Ngɔandefɔe Zozi a man emɔ'n, ɔ ti ke nzalafɔ'n bulale kele'n m'ɔ sɔ'n. Emɔ fá Nyanmian Anɔan Ejɔle'n mɔ Wawe Nwannzan-nwannzan'n fa man emɔ'n be lí junman ke nzalafɔ'n fa yí dadie'n di'n. ¹⁸ Mele biala anun, emɔ tánlan Nyanmian Wawe nun anun be séle Nyanmian. Emɔ mán bé nyin kpála be tánlan mmɔtɔe nun anun cunnjin kpa. Emɔ séle Nyanmian be mán yí anwɔntie mma'n-mɔ kwalaaatin.

¹⁹ Emɔ séle Nyanmian be mán mín kɔsɔ maan ɔ fá ejɔle m'ɔ di mɔ mun kan nun ala ɔ wúla mín nwan. Ɔ mán n nyán anwɔnsele m mɔ nɔvialie Ejɔlekpa'n n géle menian'n-mɔ. ²⁰ Ejɔlekpa sɔ'n mɔ n di sɔ bɔfɔe, mɔ yí ti yé b'a bɔ mín kpaun'n, ejɔle mɔ Nyanmian kulo ke mun kan'n, ɔ mán n nyán anwɔnsele n gán.

Ngalie nun nyila

²¹ Tisiki m'ɔ ti yé ehulo anianman'n, ɔ sɔ Kilisi ananhɔle nun ɔ bɔka mín ye di yé Min junman'n. Ɔ 'ba bɔ kwalaa kwalaa'n ɔ kele emɔ, nán emɔ a nwun ejɔle mɔ ɔ'a tɔ mín'n. ²² Ehika ati, mun sɔan anianman sɔ'n emɔ anwɔn elɔ maan ɔ kan kele emɔ ke ye ti akpɔle, nán emɔ ahɔnlin a tɔ bé kunnun b'a nyan anwɔnsele.

²³ Sie Nyanmian Kpili nun yé Min Zozi Kilisi cíci anianman'n-mɔ kwalaa alɔa, be mán be nyán ehulo, ɔ nun dedi. ²⁴ Bé kwalaa mɔ be le ehulo m'ɔ le man ayuelɛ be kulo yé Min Zozi Kilisi'n, Nyanmian nwún bé nwon anwunnvoe.

POLU KALATA'N M'O HELELI NWANLIN FILIPU ASONIN MMA'N-MO'N

M'o wo nun'n

Filipɔ tɪ Masedwanin m̄an nun anun kulo kpili'n kɔn. Aboloci m̄an nun, alimɔa kulo'n m̄o Pɔlv hɔli sɔ ɔ bɔli Asɔnun nun anin (Junman 16.11-40). M̄o Pɔlv fi ebele ɔ hɔli yɛ Mun junman nun elie kulo nvɔfɔle asɔ'n, Filipɔ asɔnun mma'n-m̄o kɔ nwan yɛ esika be kɔ bɔka yɛ. Kalata ehi anun, Pɔlv le da Filipɔ asɔnun mma'n-m̄o asɔ wɔ acedie'n m̄o be nanndili anianman bian Epafoloditi asɔ be falɔ nwanlin yɛ'n. Anun b'a tɔ Pɔlv fiadi. Nan m̄o yɛ sa hanlin acedie sɔ'n, ɔ lili yɛ nwɔn fe kpa.

Kalata nun ati 1.1-26 ye nwun yɛ ke Nyanmian anyunnun, Pɔlv sɪ Filipɔ asɔnun mma'n-m̄o anwɔn ye yɛ ɔ le bɔ yɛ fiadi nna'n m'o la nun anun amannie kele bɛ. Kalata nun ati 1.27-2.18, Pɔlv le fa tɔ asɔnun mma'n m̄o anyunnun ke be m̄an bɛ nwan se bɛ nwɔn, be bɛbele bɛ nwɔn asɔ, be m̄an bɛ nwɔn anyunnɔ. Kalata nun ati 2.19-30, Pɔlv le kan Timote nun Epafoloditi m'o swanlin bɛ Filipɔ elɔ nun ejɔle. Kalata nun ati 3, Pɔlv le kannɔ Filipɔ asɔnun mma'n-m̄o wɔ bɛ m̄o be kekele Zufɔ mala ninngɛ nun anwɔn. ɔ sanlin ke menian sɔ'n-m̄o kekele ke bɛ m̄o be tɪ man Zufɔ'n, ɔ di ke be kpe bɛ mmian nun n̄an b'a sɔ Nyanmian anyun. Pɔlv nwan be n̄ian yɛ enanndie die nun asɔ, yɛ bɔ y'o le ke be f̄a bɛ nwɔn be m̄an Zozi Kilisi bɔkɔɔ. Kalata nun ati 4, Pɔlv le man bɛ afɔtu, ese ɔ le bɔ sɔ biekun ke bɛ acedie'n-m̄o anwɔn, ɔ sɪ bɛ nwɔn ye.

Ahun ebisa

¹ M̄in Pɔlv, mun nun Timote m̄o ye tɪ Zozi Kilisi ngwa'n, yɛ yɛ ye le kele kalata ehi ye nwan em̄o m̄o be wɔ Filipɔ kulo nun asɔ ebele nun ɔ. Em̄o kwalaa m̄o Zozi Kilisi a man em̄o anwɔn a ti'n, Asɔnun nun asɔ mgbain'n-m̄o nun bɛ bɔkafɔe'n-m̄o, ye 'bisa em̄o ahun.

² Nyanmian m'o tɪ yɛ Si'n, ɔ nun Zozi Kilisi m'o tɪ yɛ Mun'n, be nwun em̄o anwɔn anwunnvoe ese be m̄an em̄o alba cici bɛ nwɔn.

³ Ehi, cian biala m̄o mun ti kɔ kpɪn em̄o asɔ'n, mun da Nyanmian asɔ wɔ em̄o dunman nun. ⁴ Mele biala m̄o mun 'sele Nyanmian mun man em̄o kwalaaatin'n, mun di yɛ nwɔn fe. ⁵ ɔ sanlin ke, alimɔa cian'n m̄o n juli em̄o elɔ m̄o em̄o leli Ejɔlekpa'n be lili'n, em̄o bɔkali m̄in maan m m̄oli Ejɔlekpa sɔ'n n geleli menian'n-m̄o dede ɔ'a ju ene. ⁶ Yɛ ti, mun de mun di ke Nyanmian m̄o ɔ'a li junman kanlanman sɔ nun em̄o afian elɔ'n, ɔ 'sesie yɛ kpa man em̄o dede ɔ ju Kilisi Zozi ewale cian.

⁷ ɔ ti sese ke n nyan em̄o kwalaa anwɔn ajɔnlɔn sɔ, ɔ sanlin ke em̄o anwɔn cian m̄in kpa. Nyila'n m̄o Nyanmian a yeyila m̄in'n, bie a han em̄o. Afi, mele m̄o n na fiadi sua nun anun m̄o ngɔnzɔngɔnzɔ'n gua m̄in sa'n, ese kɔsɔ, mele m̄o be nun m̄in kɔ fite mgbain'n-m̄o m̄o be di ejɔle'n-m̄o aja sɔ'n, m̄o mun nyan atin mun bɔ Ejɔlekpa'n mun kekele nun ke ɔ ti ananhɔle sakpa'n, em̄o nun m̄in. Se n na fiadi sua nun anun an, anaan se mun nyan atin mun bɔ Ejɔlekpa'n mun kekele menian'n-m̄o nun ke ɔ ti ananhɔle ejɔle a, em̄o nun m̄in yɛ ye bɔ ɔ. ⁸ Nyanmian muonun di m̄in adanzie ke mun kulo em̄o kwalaaatin kpa ke Zozi Kilisi kulo em̄o'n.

⁹ Ehi, mun sele Nyanmian ke ehulo'n m̄o em̄o kulo yɛ'n, ɔ nun m̄o em̄o fa kulo bɛ nwɔn'n, ɔ m̄an ehulo sɔ'n hɔ yɛ nyunnun. ɔ m̄an em̄o sɪ Nyanmian

be hó bé nyunnun, ese ɔ mán emə nwún ngele kpa. ¹⁰ Afi, mún kulo ke emə nyan anyian be nwun like m'ò ti kpa ɔ non like m'ò ti man kpa'n kusu angonmun. Yí die, anin cian mə Kilisi 'sa ba'n, emə anwon ti nán b'a ndu man bé nyunnun. ¹¹ Zozi Kilisi 'ba man emə yə nyəle mgbakpa ngonmun m'ò sɔ Nyanmian anyin. Menian'n-mə nwun yí sɔ a, be 'ba yí Nyanmian ayé be wula yí anunminnyanmən.

¹² Ehi, anianman-mə, mún kulo ke emə nwun yí ke fiadi'n mə b'a tu mín'n, ɔ'a man Ejòlekpa nun a nga man nyalie nun nán ɔ'a hó yí nyunnun. ¹³ Afi, nzalafu'n-mə kwalaaatin mə be sisa belemgbin kpain nun awulo'n, ɔ non ehunlun-mə, bé kwalaa be si ke Kilisi mə mún sɔ yí'n dunman nun ati yé n na fiadi ɔ. ¹⁴ Anianman'n-mə mə be de yé Mún be di nun a nwun yí ke n na fiadi, kusu bé dɔn b'a nzulo man kón. B'a nyan anwɔnsele be le kan Nyanmian Anwan Ejòle'n be kele menian'n-mə.

¹⁵ ɔ ti ananhòle ke ejujue'n mə mmie-mə non mún le juju'n, ɔ non akpòlɔwa esue ajonlun'n, yí ti y'ò man be bɔ Kilisi Ejòlekpa nun ɔ. Nan mmie-mə kusu die, b'a yí bé kunnun be le bɔ Ejòlekpa sɔ'n. ¹⁶ Bé mə b'a yí bé kunnun sɔ'n, be si ke Nyanmian a man mín junman ke m mɔ Ejòlekpa'n n géle menian'n-mə, ese n géle bé nun ke ɔ ti ananhòle ejòle. ¹⁷ Bé mə be non mún le juju'n, be 'kan Kilisi ejòle nian an, be nyí man bé kunnun. Nan ejujue ajonlun yé be fa be di junman nun ɔ. Kemə n na fiadi'n, bé nwan be 'yɔ sɔ nan be wula mín akpue. ¹⁸ Se be yí bé kunnun e, se b'a nyí man bé kunnun e, nán ehi y'ò cian bɔbɔ ɔ. Nan m'ò cian'n y'ò le ke be le bɔ Kilisi Ejòlekpa'n be kele menian'n-mə. Mún di yí nwɔn fə ke be le bɔ Kilisi Ejòlekpa nun ɔ. Ese mún 'di yí nwɔn fə biekun. ¹⁹ ɔ sanlun ke emə mmɔtɛ'n-mə adawɔlɔman, ɔ non Zozi Kilisi kusu Wawe'n m'ò suan mín'n, mún si ke mún 'nyan yí kwalaa asɔ nvasɔe.

²⁰ Afi, mə mún kpɔnnde'n y'ò le ke nán man mún yə anyunnunguasie like fíí. Nan se mín nyin wɔ sɔ o, se mún wu o, menian'n-mə anyunnun, mín swanlan baka'n 'wula Kilisi anunminnyanmən kpa bəkwɔ ene ɔ non cian daa. ²¹ ɔ sanlun ke mín die, se n di asɔ a, n di mún man Kilisi. Se mún wu kusu a, mún nyan sɔ nvasɔe, afi mún 'kɔ yí nwɔn elɔ. ²² Nan se ɔ di mə mún nyan ngwan mún di junman kpa biekun an, anaan se ɔ di mə mún wu a, mún nnwun man kon mə mún 'fa ɔ. ²³ M'an ha ninnge nnyuan sɔ'n-mə afian. Mún kulo ke mún fi mán ehi anun mún jasɔ mún kɔ Kilisi anwan elɔ. Asitanlan sɔ'n ti kpa man mín. ²⁴ Nan kusu emə dunman nun, ɔ ti cunnjun kpa ke n dánlan ewa. ²⁵ Kemə mún nwun yí ke ebele die'n y'ò ti fón'n, mún si ke mún 'ka ewa. Mún 'ka ewa mún bɔka emə kwalaaatin maan bé dedi'n kɔ yí nyunnun be di yí nwɔn fə. ²⁶ Yí ti, se be yí mín fi fiadi nun anun nán ye nwun yé nwɔn emə elɔ biekun an, emə 'di mín nwɔn ndutue kpili kpa wɔ Zozi Kilisi dunman nun.

²⁷ Ehi, mə ti cunnjun kpa'n y'ò le ke, emə nánndi ke Kilisi Ejòlekpa'n kele'n. Yí die, se mún ba emə abɔsɔ efua o, se m'an mma man emə abɔsɔ efua o, anin mún ti ke emə jin bé ja nun, emə ajonlun'n ti kɔn, emə abɔ ti kɔn be le kpili Ejòlekpa'n m'ò man be nyan dedi nun ati. ²⁸ Nán be man menian mə be kpɔ emə'n nyan atin be nwonwunlan emə. Se emə a mman man bé atin an, ɔ ti nzòle ɔ kele bé ke b'a minlin. Nan m'ò tɔ de emə'n, ɔ ti nzòle ɔ kele ke emə nanndi ngwan atin nun asɔ. Ehi fi Nyanmian elɔ. ²⁹ ɔ sanlun ke Nyanmian a nwun emə anwɔn anwunnvoe ke emə lé Kilisi be lí. Nán ke emə lé yí be lí mgban ɔ, nan emə nwún yí ti yale be bɔka sɔ. ³⁰ Afi kikaala die, emə le bɔka mín maan ye kɔn. Kwan sɔ'n mə emə nwunlin ke mún kɔn yí daba'n, kemə emə mɔunon si'n, kwan kɔnmgba sɔ'n yé n de kɔn ɔ.

2

Anwɔnmɛbele nɔn anwanzɛ elie'n

1 Ehika ati, sɛ dedi'n mɔ emɔ le yɛ Kilisi anun'n jin yɛ ja nun, sɛ yɛ ehulo'n wɔ emɔ anun, sɛ emɔ nun Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n di anwanzɛ, sɛ emɔ amanngɔn'n-mɔ anwɔn cian bɛ bɛ buka bɛ a, 2 anun emɔ mán bɛ nwan sɛ bɛ nwɔn, bɛ h́ulo bɛ nwɔn, emɔ ajɔnlɔn yɔ kon, esɛ emɔ amanmuo'n yɔ kon nán mɛn lɔa a cici kpa bɔkɔɔ. 3 Nán bɛ fa ejujue ajɔnlɔn bɛ yɔ like fíí, esɛ nán bɛ yɔ like bɛ fa bɛ tu bɛ nwɔn mgban sɔa. Nan emɔ bɛbele bɛ nwɔn asɛ bɛ manngɔn'n-mɔ anyunnun, esɛ sɔanlan kɔn biala bú yɛ manngɔn'n-mɔ kɛ bɛ ti kpa bɛ tala yɛ. 4 Sɔanlan fíí n'ɔ man yɛ ngɔnmun yɛ kv esɛ'n cian yɛ, nán ɔ nían ehunlun-mɔ kɔsɔ lika. 5 Emɔ nían Kilisi Zozi amanmuo nun asɔ bɛ bú bie.

6 Zozi Kilisi m'ɔ ti Nyanmian'n, ɔ'a negele man yɛ nwɔn kɛ yɛ tikpɛ y'ɔ le Nyanmian.

7 Nan yɛ ninngɛ'n-mɔ kwalaa m'ɔ le yɛ'n, ɔ sieli yɛ ahanmian ɔ kacili akɔa.

ɔ fali yɛ nwɔn fulali menian'n-mɔ anun, ɔ kaci yɛ nwɔn kɛ kulo sɔanlan.

8 ɔ wɛbeleli yɛ nwɔn asɛ yɛ nyɛn sɔli Nyanmian dede ɔ wuli anyunnunguasɛ ewue kolɔwa nun asɔ.

9 Ehika ati kɔsɔ yɛ Nyanmian a kuku yɛ sɔ, esɛ dunman'n mɔ ɔ'a tɔn yɛ'n, ɔ ti dunman m'ɔ sɔ ebɔe ɔ tala dunman'n kwalaaatin.

10 ɔ man Zozi dunman nun, nyanmiansɔ elɔ o, asɛ asɔ ewa o, asɛ bu elɔ o, biala 'gua yɛ nanngɔnlɔnman asɛ

11 esɛ ɔ 'kan kɛ Zozi Kilisi ti yɛ Mɛn.

Ebele nun anun yɛ anunminnyanmɔn 'kan Nyanmian m'ɔ ti Siɛ nun ɔ.

Emɔ tá kɛ nzalama

12 Ehika ati, ehulo mma, mɔ anun n wɔ emɔ afian elɔ'n, ejɔle'n mɔ n ganlun n geleli emɔ'n, tɛmɔn biala emɔ di sɔ. Esɛ kɔkaala mɔ n nɔn man emɔ afian elɔ'n, ɔ ti cunnjun kpa kɛ emɔ lí mɛn ejɔle nun asɔ. Emɔ mán ejɔle sɔ'n hían bɛ cunnjun kpa, bɛ nían bɛ asɛtanlan nun asɔ kpa nán b'a ndɔ man etɛ nun anun. 13 ɔ sanlɔn kɛ Nyanmian y'ɔ di junman emɔ afian ɔ man emɔ kwalaa bɛ yɔ like m'ɔ kulo nun ɔ. 14 Like kwalaa mɔ emɔ 'yɔ'n, nán bɛ jojo bɛ konvin abɔ, esɛ nán bɛ hyɔhyɔn bɛ bu asɛ. 15 Yɛ die anun emɔ anun fi nán sɔanlan fíí a ndu man emɔ anyunnun. Emɔ mɔ bɛ ti Nyanmian amma mɔ bɛ wɔ etɛfɛ'n-mɔ nɔn abole mma'n-mɔ afian asɛ nun asɔ'n, emɔ tá kɛ nzalama 16 bɛ bó ngɔan ejɔle'n bɛ héle bɛ. Sɛ emɔ yɔ yɛ sɔ a, Kilisi ewale cian'n, mɛn 'di emɔ anwɔn fɛ. ɔ sanlɔn kɛ anun mɛn junman'n nɔn mɛn efɛ mɔ n wɛli emɔ afian elɔ nun a nyɔ man mgban. 17 Sɛ bɔbɔ ɔ di mɔ bɛ kun mɛn an, bɛ 'fa mɛn ngɔan'n bɛ buka emɔ dedi nun asɔ bɛ fite Nyanmian anyunnun kɛ afɔle. Sɛ ɔ yɔ sɔ a, mɛn di yɛ nwɔn fɛ esɛ mɛn nɔn emɔ kwalaaatin yɛ 'di yɛ nwɔn ndutue. 18 Emɔ kɔsɔ, emɔ lí yɛ nwɔn fɛ esɛ emɔ nɔn mɛn yɛ lí yɛ nwɔn ndutue.

19 Ehika ati, mɛn de mɛn di kɛ yɛ Mɛn Zozi man atin an, ɔ ngɔ hyɛ man, mɛn 'ba man Timote ba emɔ anwɔn elɔ. Yɛ die, anun ɔ ba ɔ bɔ emɔ anwɔn elɔ amannɛ ɔ kele mɛn maan mɛn lɔa cici. 20 Afi yɛ ngɔnmun ala y'ɔ wɔ ewa ɔ buka mɛn ɔ. Esɛ yɛ ngɔnmun ala yɛ emɔ anwɔn ejɔle cian yɛ kpa sakpa ɔ. 21 Nan bɛ bu nga'n-mɔ kwalaaatin die, bɛ ti anwɔn die yɛ bɛ le kpɔnnde ɔ, nán Zozi Kilisi die'n njian man bɛ. 22 Emɔ muonun sɛ kɛ b'a sɔ Timote b'a nian b'a nwun yɛ kɛ ɔ kwalaa

Zozi junman'n di. O sanlun ke o'a buka min ke baa buka yi si'n maan m'an bo Ejolekpa'n. ²³ Se min nwun min asitanlan nun anun yuein kaan ala, min de min di ke min 'ba man Timote ba emo anwon elo. ²⁴ Min nwun yi foun ke ye Min dunman nun, o ngo hye man, min 'ba a nian emo aboso.

²⁵ Ehi, min nian an, o ti cunnin ke m man Epafoloditi sa yi nzin emo anwon elo. Yi mo emo fali like manlin yi ke n va m moka min nwon'n, o ti min manngon. O buka min junman elie nun anun o non koan nun anun. ²⁶ Yi lba do emo kwalaa kpa. Nan mele mo emo tili ke o'a foke'n, o lili yi nwon yale. ²⁷ O fokeli sakpa dede o ka m'o wu o. Nan Nyanmian a nwun yi nwon anwunnvoe. Nan ke yi ngonmin yi nwon anwunnvoe ala ye Nyanmian a nwun yi o, nan o'a nwun min kosu min nwon anwunnvoe. O sanlun ke min ye ahan min 'nwun amanne kpili nun o. ²⁸ Yi ti, min kan min nwon min man o to emo elo. Yi die, se emo nwun yi a, anun emo alba cici maan min kosu min ti da. ²⁹ Yi so ati, ye Min dunman nun, emo le yi atin kanlanman kpa. Menian mo be ti ke yi'n, emo felu be. ³⁰ O sanlun ke Kilisi dunman nun ati ye ahan o 'wu o. Min ebuka ati ye ahan o 'wu o, afi, like'n mo emo fali swanlan yi ke o fa bele min'n, emo muonun ngwala man yi non ba.

3

Ke be kpun be kaci sesefoe wo Nyanmian anyunnun'n

¹ Yi be-yue-asie, anianman-mo, emo li ndutue wo ye Min dunman nun. O njji man min ke n gele emo biekun nan n vunlan ejole'n mo m'an li moa m'an han m'an hele emo nun anun. O sanlun ke o ti kpa man emo ke n yo yi so. ² Yi ti, emo sie be nwon ye wo be mo be bo bala ete nun anwon. Be ti ke njua-mo, be di junmannvule, be nwan b'a kpe be mmian nun, kosu o ti man so. ³ Nan Nyanmian amma kpa'n-mo y'o le ye, nan nan be o. Afi, ye die, Wawe Nwanzan-nwanzan'n y'o buka ye maan ye so Nyanmian o. Ye anunminnyanmon'n y'o le Kilisi Zozi, nan nan anwonnaan nun anun ninng'e'n-mo anun ye ye fa ye dedi'n ye wula o.

⁴ Nan se anwonnaan nun anun ninng'e'n-mo ye be ye nyan be ti a, min kosu min kwalaa fa tu min nwon. Yi ti, se swanlan bie de di ke ninng'e so'n-mo y'o yo a, o nyan yi ti a, min kosu min kwalaa fa tu min nwon maan o tala so. ⁵ O sanlun ke be woli min n nili eleoche ye be kpeli min mmian nun o. B'a wo min Zufu. Min di Binnzvamun afilie. Min si non min nin ti Ebele. Zufu mala fa'n mo anun min di'n y'o le Falisifoe'n-mo die'n. ⁶ Min fa die nun anun, anun min nwon te min dede min kele ye Min Zozi Kilisi Asonin nun anun menian'n-mo ahulowa. Kemo min kulo ke min kaci sesefoe nun ati, anun min di Zufu'n-mo mala'n kwalaa asu dede be nyan man min nwon ejole ete fiu be ngan man.

⁷ Daba, anun min nyan ninng'e so'n-mo asu nvasue. Nan kikaala die, Kilisi dunman nun, min mmu man ninng'e so'n-mo like fiu. ⁸ Afi, ke m'an kpun m'an si Zozi Kilisi m'o ti min Min'n, like fiu ti man kpa ndala man yi esie'n. Ninng'e'n kwalaa mo anun min nyan so nvasue'n, Kilisi Zozi dunman nun, m'an yaci m'an gua. Min bu ninng'e so'n-mo kwalaa ke fofue so ewula. O sanlun ke min kulo ke min fa min nwon min bo Kilisi ⁹ min non yi ye yo kon. Nan sese eyole'n mo be di mala nun asu be kaci'n ye min kpounde o, nan sese eyole'n mo swanlan de Zozi Kilisi di a o kaci'n ye min kpounde o. Sese eyole so'n die, dedi nun anwon ye Nyanmian nian maan be kaci o. ¹⁰ Min nzusue'n kwalaaatin y'o le ke min non Zozi Kilisi ye yo kon, n nwun yi tunmin'n mo man o fi ewue nun tinngeli'n, n nwun amannunhunlun'n bie ese n wu ke yi ¹¹ nan ewuetinng'e cian'n, min kosu m'an nyan ngwan.

¹² Nán ke mín sa a han ahatusa nún ò, anaan ke mín nwòn a tí a yue ò, cecé. Nan mún bọ m̀ndinlín mún kp̀nndé ninngé so'n-m̀. Ɔ sanlín ke yí tí y'ò man Zozi Kilisi a t̀ yí sa a fele mín ò. ¹³ Anianman-m̀, mún ngan man ke mín sa a han ahatusa'n dada ang̀nmin, cecé. Nan m̀ mún kp̀nndé'n y'ò le ke mín lwa fi ninngé'n m̀ ò'a sùn'n nán m mían mín b̀ maan mín sa hán like'n m'ò ẁ mún nyunnun'n. ¹⁴ Ehika ati, mún nwanndi mún 'kò a le ahatusa'n m̀ Nyanmian nanndi Kilisi Zozi as̀, ò'a fele yé ke y'a a le ẁ nyanmians̀ elò'n.

¹⁵ Ɔ man ejòle s̀ nún anwòn, yé kwalaa m̀ y'a tin ẁ Nyanmian ninngé'n-m̀ anun'n, ye mán yé aj̀nlin yó k̀n. Se k̀s̀, em̀ anun mmie-m̀ le aj̀nlin f̀fòle a, Nyanmian 'ba hehele em̀ ejòle s̀ nún anun. ¹⁶ Ke ò kp̀n tí yí'n biala, atin m̀ yé nvan a se ye nwòn y'a nanndi s̀ dede ò'a ju ene'n, be mán ye nánndi atin s̀ nún as̀ ye hó yé nyunnun. ¹⁷ Ehika ati, anianman-m̀, em̀ kwalaaatin s̀suan mín. Em̀ nían bé m̀ be nanndi ke yé nún as̀ nán be nánndi s̀ bie. ¹⁸ Afi, ejòle s̀'n, n ganlín yí daba, ese ene mún sun mún kan mún funlan nún ke mmie-m̀ d̀n a kaci bé nzin b'a si Kilisi k̀l̀wa'n. ¹⁹ Bé m̀ b'a kaci bé nzin b'a si Kilisi k̀l̀wa'n, se be wu a, be ngò man nyanmians̀. Ɔ sanlín ke bé k̀ esè nún ala y'ò cian bé ò. Anunnguwasie ninngé'n-m̀ anwòn ndutue yé be di ò. Ese eyuadi nún anun ninngé'n-m̀ ala y'ò tí bé cunnjún ò. ²⁰ Nan yé die, ye tí nyanmians̀ elò menian. Ye le nwonnde ke yé Mún Zozi Kilisi m'ò tí defòe'n fi nyanmians̀ elò ò bála. ²¹ Ɔ 'ba kaci ewue anwonnaan'n m̀ ye te le yí ewa'n maan ò yò ke yí anunminnyanm̀ anwonnaan die'n. Ɔ le yí nwòn tunmin. Ɔ sanlín ke yí y'ò sie ninngé'n-m̀ kwalaaatin ò.

4

Afotu

¹ Ehika ati, anianman ehulo mma, mín lwa d̀ em̀ s̀nman, ese mún kulo ke mún nwun em̀ anwòn. Ɔ sanlín ke, em̀ tí mín junman'n m̀ m'an lí nún as̀ nvas̀. Mún di em̀ anwòn fe. Yí tí, em̀ b̀ m̀ndinlín be mántan yé Mún cunnjún kpa.

² Kikaala die, Evodi ò nún Sintis̀ yé mún kan ejòle'n mún kele bé ò. Mún 'sele em̀ mún b̀t̀ bé ke be mán bé nvan sé bé nwòn be tánlan ke anianman mmala m̀ b'a le yé Mún b'a lí'n tanlan yí'n. ³ Anianman, ẁ m̀ ẁ k̀s̀ e nún mín yé junman'n tí k̀n'n, b̀ka bé maan bé nvan sé bé nwòn be tánlan anianman etanlín. Ɔ sanlín ke, bé nún Keleman nún bé kwalaa m̀ ye nún bé ye di junman'n m̀ bé dunman ẁ ngwan kalata nún anun'n, be b̀kali mín maan ye b̀li Ejòlekpa'n.

⁴ Kem̀ em̀ nún yé Mún a yò k̀n'n, em̀ lí yí nwòn ndutue cian daa. Mún kan mún funlan nún ke em̀ lí yí nwòn ndutue! ⁵ Em̀ mán menian'n-m̀ kwalaa nwún yí ke em̀ tí betee. Ɔ sanlín ke yé Mún ewale nún a ju a yue. ⁶ Nán man em̀ susu like fí anwòn, nan like biala anun, em̀ séle Nyanmian be súsu bé ejòle'n be héle yí, ese em̀ lá yí as̀. ⁷ Se em̀ yò yí s̀ a, Nyanmian m'ò man albacié'n m̀ tala kulo s̀anlan aj̀nlin'n, ò 'man em̀ ah̀nlin t̀ bé kunnun, bé tí anun t̀ be as̀ ẁ Kilisi Zozi dunman nún.

⁸ Anianman-m̀, mín ejòle'n be-yue-asie'n y'ò le ke like biala m'ò tí kpa, m̀ be yí aye, m'ò tí ananhòle, m'ò le anyunnzò, m'ò tí f̀s̀n, m̀ yí nwòn tí, m'ò yò enyinnmún m̀ ese ò le anunminnyanm̀n'n, em̀ mán bé aj̀nlin'n hó ebele. ⁹ Like m̀ m'an hehele em̀'n, ejòle m̀ m'an han m'an hele em̀'n, ò nún like m̀ m'an yò m'an hele em̀'n, em̀ nían s̀ be yó bie. Se em̀ yò yí s̀ a, Nyanmian m'ò man albacié'n, ò nún em̀ 'tanlan.

¹⁰ Ehi, mun di ndutue kpili kpa wɔ yɛ Mun dunman nun. ɔ sanlin ke emɔ a man m'an nwun yɛ ke emɔ ati fe wɔ mɪn sɔ. Mun sɪ ke emɔ nian mɪn lika, kɔsɔ tɛmɔn bie juli, emɔ asa a nyan man yɛ nwɔn. ¹¹ Nán ke emian'n mɔ n wɔ nun nun ati y'ɔ man mun kan sɔ ɔ. ɔ sanlin ke n nyanlin bie o, m'an nnyan man bie o, mun nni man yɛ nwɔn yale. ¹² Mun sɪ mɪn ehian'n di, ese mun sɪ mɪn fe'n kɔsɔ di. Lika biala, asitanlan kwalaa anun, se n nyanlin bie n nili o, se m'an nnyan man bie m'an nni man o, mun nni man yɛ nwɔn yale. Se n ne bie dɔɔn o, se nne man bie dɔɔn o, mun nni man yɛ nwɔn yale. ¹³ ɔ sanlin ke Kilisi m'ɔ man mɪn anwɔnsele nun adawɔlɔman, mɪn kwalaa asitanlan sɔ'n-mɔ anun sɔ.

¹⁴ Nan kɔsɔ, mɔ emɔ a yɔ'n ti like kpa, ɔ sanlin ke mɪn emian nun anun, emɔ a sɔ mɪn afian b'a bɔka mɪn. ¹⁵ Emɔ Filipu amma, emɔ muonun sɪ ke mele mɔ m mɔli yɛ bɔ m mɔli Ejɔlekpa nun emɔ elɔ, mɔ n vi Masedvanin mɔn nun n gɔli'n, emɔ Asonun nun angɔnmɪn cein y'ɔ sɔli mɪn afian ɔ bokali mɪn ɔ. ¹⁶ Eɛe tɛmɔn mɔ anun n wɔ Tesaloninki kulo nun asɔ ebele'n muonun mɔ m mianlin'n, emɔ sɔli mɪn afian be bokali mɪn kɔ yɔ kpɛ nyɛ. ¹⁷ Nán ke mun kpɔndɛ emɔ asa nun like ɔ, nan mɪn kulo ke emɔ yɔ nyɔliɛ mɔ kele ke Nyanmian le di junman kpili kpa wɔ emɔ asitanlan nun anun. M'an nzuzu man ke mun sa kɔ han like ɔ. Nan mɔ emɔ a yɔ'n, mun sele Nyanmian mun man emɔ ke ɔ yɛyila emɔ asɔ kpa. ¹⁸ Like'n mɔ emɔ a fa wula Epafoloditi asa nun ke ɔ fá béle mɪn'n, mɪn sa a han yɛ kwalaaatin. ɔ sa mɪn dede ɔ bɔ sɔ. Mɔ emɔ a yɔ a man mɪn'n, ɔ ti ke afɔliɛ m'ɔ ban fanlan mɔ Nyanmian kulo ɔ. ¹⁹ Yɛ ti, Zozi Kilisi dunman nun, Nyanmian mɔ mun sɔ yɛ, mɔ ɔ'a nyan yɛ nwɔn kpili'n, ɔ 'man emɔ asa kan ninngɛ'n kwalaaatin mɔ emɔ a hian yɛ nwɔn'n. ²⁰ Anunminnyanmɔn hán Nyanmian m'ɔ ti yɛ Si'n cian daa. Amun.

Ngalie

²¹ Ye 'bisa Nyanmian anwɔntɛ mma'n-mɔ kwalaa ahun wɔ Kilisi Zozi dunman nun. Anianman'n-mɔ mɔ mɪn nɔn bé ye wɔ ewa'n, bé kwalaa bé nwan be 'bisa emɔ ahun. ²² Asonun mma'n-mɔ, ese bɔbɔ bé mɔ be wɔ belemgbin *Sezaa awulo nun anun'n, bé kwalaa bé nwan be 'bisa emɔ ahun. ²³ Yɛ Mɪn Zozi Kilisi nwún emɔ kwalaa anwɔn anwunnvoe.

PŌLU KALATA'N M'Ō HELELI NWANLIN KOLŌSU AŌŌNIN MMA'N-MŌ'N

M'Ō wŌ nun'n

Anun, KolŌsu tɪ Azi m̄an nun anun elŌ kulo kŌn. Ɛne be fele Azi m̄an sŌ'n Tuluki. AŌŌnun m'Ō wŌ ebele'n, PŌlv amanngŌn kŌn, be fele yɪ Epafalasi, y'Ō bŌli ō. PŌlv muonun a ngŌ elŌ l . Nan Epafalasi wali bŌli yɪ amann e ke ato ngehelefoe mmie-mŌ le tan aŌŌnun mma'n-mŌ anyinsu. PŌlv kŌ hele kalata ehi kŌ wowula aŌŌnun mma'n-mŌ anwŌnsele ke be lɪ ngehele kpa nun asu n n be y ci ato ngehele'n be t . MŌ PŌlv 'kele kalata ehi'n, anun ō la fiadi. Ō soman ke PŌlv heleli kalata ehi nŌn Efezi aŌŌnun mma'n-mŌ nŌn Filemun die'n-mŌ kwalaa nun kŌn.

PŌlv 'bŌ yɪ kalata ehi ehele nun abu'n, ō yolu aŌŌnun ō lali Nyanmian asi wŌ KolŌsu aŌŌnun mma'n-mŌ dunman nun (1.1-14). Ehi anzin, PŌlv le kaci b  yɪ ngehele'n mŌ nun y'Ō hanlin Zozi Kilisi anwŌn ej le ō nŌn like mŌ Zozi yolu manlin b 'n (1.15-2.3). Zozi tɪ Nyanmian Awa, yɪ y'Ō bŌli ninnge kwalaaatin ō. Yɪ ewue'n m'Ō wuli kulŌwa nun asu'n y'Ō man ye nŌn Nyanmian y  afian a se ō. Kalata nun ati 2.4-25, PŌlv le kele ke Ej lekpa nun anwŌn ngehele die'n, ō nun mŌ ato ngehelefoe'n-mŌ kekele yɪ b  afian elŌ'n tɪ man kŌn. Ō sanlin ke Zufu'n-mŌ nŌn Geleki'n-mŌ ngehele'n m'Ō t  de nyanmiansu mm foe'n-mŌ'n, ō nŌn mmian nun ekpe, ō nŌn Zufu'n-mŌ feti'n-mŌ, ō nŌn mala mmie-mŌ, ō nŌn cilie-mŌ, ato ngehelefoe sŌ'n-mŌ a han yɪ kwalaa a bŌ nun y  be le kekele ō. Kalata nun ati 3.1-4.6, PŌlv le kaci aŌŌnun mma'n-mŌ ke be si be nanndi wŌ kŌn ey le'n mŌ be nŌn y  Mun Zozi Kilisi b'a yŌ'n. Kalata nun agual e nun (4.7-18), PŌlv a fa ahun ebisa nŌn yɪ ti anwŌn ngalie ō'a wula nun.

Ahun ebisa

¹ Mɪn PŌlv mŌ Nyanmian a hulo ke n g ci Kilisi Zozi b foe'n, mun nŌn anianman Timote y  ye le kele kalata ehi ō. ² Ye le kele kalata ehi ye nwan emŌ mŌ be wŌ KolŌsu kulo nun asu ebele'n. Anianman-mŌ, emŌ mŌ be nŌn Kilisi a yŌ kŌn, mŌ ō'a man emŌ anwŌn a ti, mŌ be nanndi yɪ atun nun asu'n, ye 'bisa emŌ ahun. Nyanmian m'Ō ti y  Si'n, ō nw n emŌ anwŌn anwunnvoe, ese ō m n emŌ alba cici b  nwŌn.

Asina nŌn aŌŌnun ey le

³ Mele biala mŌ ye 'sele ye man emŌ'n, ye da Nyanmian m'Ō ti y  Mɪn Zozi Kilisi Asi nun asi wŌ emŌ dunman nun. ⁴ Ye da Nyanmian asi, ō sanlin ke y'a tɪ ke emŌ de Zozi Kilisi be di, ese menian'n-mŌ kwalaa mŌ be ti y  Mɪn Nyanmian Kpili menian'n, emŌ kulo b . ⁵ Dedi'n nŌn ehulo'n mŌ emŌ le yɪ'n, ō fi anyindasue like'n mŌ Nyanmian a fa a sie emŌ wŌ nyanmiansu elŌ'n. Anyundasue like sŌ'n, be lili mŌa be hanlin yɪ nwŌn ej le be heleli emŌ mele mŌ be 'kan Ej lekpa'n m'Ō tɪ ananh le ej le'n be kele emŌ'n. ⁶ Ej lekpa'n le tele ō fa m n'n lika kwalaaatin, ese ō le man menian'n-mŌ abalabo'n kaci ke emŌ die nun a kaci'n. Afɪ cian mŌ be bŌli Ej lekpa sŌ'n be heleli emŌ nun ala y  emŌ nwunlin ke kanngŌ Nyanmian sɪ anwunnvoe sakpa ō. ⁷ Ej lekpa sŌ'n, y  manngŌn kpa Epafalasi m'Ō nun ye di junman kŌn'n, y'Ō bŌli heleli emŌ ō. Ō di y  ja nun ō di Kilisi junman'n kanlanman kpa wŌ emŌ afian elŌ. ⁸ Ehulo'n mŌ Nyanmian Wawe nun a fa a wula emŌ anun, mŌ emŌ fa kulo b  nwŌn'n, ō'a han yɪ nwŌn ej le ō'a hele y .

⁹ Eħka ati, ɔ fi cian mə ye tılı emə angan'n, cian daa ye yə asənin ye man emə. Ye le sele Nyanmian ke ɔ mán yí Wawə'n héle emə ngele kpa ɔ mán emə nyán ajənlun be nwún like m'ə kulo ke emə yə'n kpa bəkə. ¹⁰ Ebele nun anun yē emə 'ba huala be yə like mə yé Mun kulo'n, nán emə enanndie nun a sɔ yí nyin atin biala asu. Emə 'ba bə bala mgbakpa ngacile'n koolaatin, ese emə 'ba nwun Nyanmian be kə bé nyunnun. ¹¹ Ye le sele Nyanmian ke ɔ fá yí anunminnyanmən tunmin'n ɔ wówula emə anwəonsele, ɔ mán emə bó məndinlun be tıla bé ahənlun wə yale elie ngacile biala anun. ¹² Emə lí fe be lá Nyanmian m'ə ti Sié nun asi. ɔ sanlun ke yí anunminnyanmən mán nun anun ninngə'n m'ə ɔ'a sesie ɔ'a man bé m'ə be ti yí die'n, ɔ'a man emə a nyan ninngə sɔ'n bie. ¹³ ɔ'a le ye fi awosin tunmin nun anun, ɔ'a fa yé ɔ'a sie yí ehulo Baa'n belemgbin mán nun anun. ¹⁴ Baa sɔ'n, ɔ'a tua ye ti kale ɔ a le ye fi ete nun anun ɔ'a man y'a nyan ete face.

Kilisi ti kpili tala ninngə'n koolaatin

¹⁵ Nyanmian mə be nwun man y'n, yí nvoninnin y'ə le Kilisi. ɔ sanlun ke Kilisi anun yē ye nwun ke Nyanmian kpın ti yí nun ɔ. Anun Kilisi wə ebele asannan nán b'a bə ninngə'n koolaatin. ɔ ti ninngə'n koolaatin mə Nyanmian a bə nun asu kpain. ¹⁶ ɔ sanlun ke Nyanmian nanndi Kilisi sɔ yē ɔ bəli ninngə kwalaa ɔ. Anwunno elə die o, asi ewa die o, mə bé nyin nwun yí o, mə bé nyin nwun man yí o, wawə'n-mə mə be di kpain nun o, bé mə be tunmin nun o, bé mə be sie mán nun o, Nyanmian nanndi Kilisi sɔ yē ɔ bəli ninngə'n koolaatin ɔ. Yí kwalaa ti Kilisi die. ¹⁷ Asannan nán mán nun a bə yí bu'n, anun Kilisi wə ebele dada angənmın. Yí dunman nun yē eyuadi'n jin yí ja nun ɔ. ¹⁸ Asənin'n m'ə ti ke sɔanlan baka'n, yí ti'n y'ə le Kilisi. Bé mə be fi ewue mma'n-mə afian be 'ba tinngə be nyan ngəvan'n, Kilisi y'ə li bé ti ɔ. ¹⁹ Afı Nyanmian a yı yí nwən kpa bəkə wə yí Wa nun anun. ²⁰ Nyanmian nanndi yí Wa nun asu ɔ nən eyuadi'n b'a sesie bé afian. Nyanmian a man yí Wa nun a wu kuləwa nun asu yí moja nun a gua asi, ɔ'a man ɔ nən anwunno elə nən asi ewa ninngə'n kwalaa b'a sesie bé afian.

²¹ Emə kusu, daba anun emə kpə Nyanmian emə nən yí nni man. ɔ sanlun ke emə ajənlun'n ti ete, ese emə nyə man nyəle kpa. ²² Nan sian die, yí Wa nun anwənnan nun ewue'n m'ə wuli nun ati, Nyanmian a sesie yí nən emə afian. ɔ man emə kwalaa be fite yí nyunnun anwəntie nun, emə anwən saun, be nnyan man emə anwən ejəle ete fii be ngan man. ²³ Nan kusu, ɔ se ke emə tıla bé dedi nun anun kpolo be sɔ ndian kpa wə yé Min nun. Nán be yaci bé nwən nun maan anyundasue like'n mə emə a ti yí nwən ejəle wə Ejəlekpa nun anun'n tɔ fun emə. Afı Ejəlekpa sɔ'n mə emə a ti'n, mə mın Pəlv m'an kaci sɔ akwa'n, b'a bə b'a hele mán nun anun menian'n-mə koolaatin.

Pəlv efe'n

²⁴ Sian'n, se mın fe wə emə dunman nun an, mın di yí nwən fe. ɔ sanlun ke Asənin'n m'ə ti Kilisi anwənnan'n dunman nun, efe mə mın fe wə mın kpolo nun'n, mın 'gua yí bu ke Kilisi muonun felı dede ɔ gualı yí bu'n. ²⁵ Kilisi Asənin sɔ'n dunman nun yē Nyanmian a yı mın ke m moka emə ɔ. Nyanmian a yı mın ke n gán yí Nuan Ejəle'n kwalaa n géle menian'n-mə. ²⁶ Afı ejəle sɔ'n, daba anun ɔ ti nvialie nun ejəle man menian'n-mə. Nan ene die, Nyanmian a bə yí tetele nun ɔ'a man bé mə be ti yí die'n. ²⁷ Bé yē Nyanmian hulohi ke ɔ yı nvialie nun like'n maan be nwun yí ɔ. Nvialie nun like sɔ'n ti anyanbənwən like, ɔ ti enyunnian like man menian'n-mə koolaatin mə be ti man Zufu'n. Nvialie nun like sɔ'n y'ə le Kilisi m'ə wə emə nun'n. Eħı y'ə man emə le anyundasue ke emə

'nyan yí anunminnyanmōn'n bie ɔ. ²⁸ Ehika ati yê ye bɔ Kilisi anwōn ejòl'e'n yê kele menian'n-mò kwalaa ɔ. Ye kannzɔ bé, ese ye kekele bé ninng'e sò'n-mò kwalaa ngele sɔ, nán biala m'ò ɔ'a fa yí nwōn ɔ'a man Kilisi nun a tinnge f́óón wɔ Nyanmian anyunnun. ²⁹ Yí sɔ ati, anwōnsɛle kpili'n mɔ Kilisi a fa a wula mín nun'n, mun bɔ m̀ɔndɔnlɔn mun fa mun di junman sò'n.

2

¹ Ehi, mín kulo ke emò nwun nun ke m̀ɔndɔnlɔn kpili'n mɔ mun bɔ'n, mun fe mun man emò non Laodise kulo nun asɔ asɔnɔn mma'n ɔ non bé kwalaa mɔ be nzi man mín'n. ² Mun di junman sò'n mun man emò alɔa cɔcɔ bé nwōn, bé non se bé nwōn be kulo bé nwōn, ese ngele'n f̀ɔtɔ bé kpa bɔkɔɔ man be sɔ Kilisi m'ò ti Nyanmian nviɔlɛ nun like'n. ³ Afi Kilisi anun yê Nyanmian man sɔanlan kwalaa ke ɔ nwun yí Nyanmian muonun kpa bɔkɔɔ, ese ɔ kwalaa ɔ nwun ngele maan ɔ bu sɔ ɔ. ⁴ Mun kan yí sɔa mun man emò ti, nán emò a mman man sɔanlan fíi a ngolo man yí non nun ɔ'a nnaka man emò. ⁵ Se n wɔ mɔa bɔbɔ a, mín ti wɔ emò asɔ, ese mun di emò anwōn fe. Ɔ sanlɔn ke emò anwan se bé nwōn yê dedi'n mɔ emò le yí wɔ Kilisi anun'n, emò le nun kpolo.

Zozi Kilisi ti yê like kwalaaatin

⁶ Kemò emò a le Kilisi Zozi ke bé M̀n'n, emò mán be enannɔde'n non yí die'n yó gó. ⁷ Ɔ fi ejòl'e'n mɔ be hanlɔn be heleli emò'n, emò fá bé susuguasɔ'n kwalaa be gúa Kilisi sɔ be sɔ ndian wɔ yí nun, nán be lá yí asɔ kpa.

⁸ Emò nían bé nwōn kpa, nán sɔanlan fíi a ngekele man emò amanmuo m'ò fi kulo menian ngele'n ɔ'a nnaka man emò. Ngehele sò'n-mò, kulo menian'n-mò ɔ non Abɔnsanmōn non yí sasɔ'n-mò yê be kekele ɔ, nan nán Kilisi y'ò kekele ɔ. ⁹ Afi Kilisi sɔanlan baka'n muonun anun yê be nwun Nyanmian kpa bɔkɔɔ ɔ. ¹⁰ Ɔ man se emò le Kilisi m'ò di tunmin kwalaa asɔ kpain nun an, anun emò le like biala kwalaaatin.

¹¹ Kɔn eyòl'e'n mɔ emò non Kilisi b'a yò'n, yí nzòl'e'n m'ò kele ke emò non yí ti kɔn'n, y'ò le emò mmian nun ekpe'n. Mmian nun ekpe sò'n y'ò le nyòlɛ ete ete'n-mò mɔ ɔ'a yi yê nun ɔ'a fite'n. Kilisi y'ò di junman sɔ nun ɔ, nán ɔ fi man kulo sɔanlan. ¹² Afi mele mɔ be sɔnɔnlɔn emò'n, ɔ ti ke emò non Kilisi b'a wu. Yê kemò emò de di ke Nyanmian le tunmin ɔ'a man Kilisi fi ewue nun ɔ'a tinnge'n, ɔ ti ke emò non Kilisi be fi ewue nun b'a tinnge. ¹³ Emò mɔ daba anun b'a a wu wɔ bé ete'n-mò anun'n, afi anun emò ti man Nyanmian menian'n, sian die, Nyanmian a nwun yê nwōn anwunnvoe, ɔ'a man emò non Kilisi b'a nyan ngwan. Ɔ'a fa yê ete'n-mò kwalaa ɔ'a hye yê. ¹⁴ Yê nyòlɛ ete ete'n-mò ti ke kale. Yí nwōn kalata mɔ be heleli'n kele ke y'a tɔn mala. Yí ti, kale sò'n dunman nun, ɔ se ke be kun yê. Ehi, yê m'ò se ke be kun yê'n, Kilisi a kaci yê ɔ'a man b'a hun yi kulowa nun asɔ yê kale'n dunman nun. ¹⁵ Kilisi a wu kulɔwa nun asɔ. Ebele yê Nyanmian sɔnlɔn ɔ lili mm̀ɔnsanmōn'n-mò asɔ kunnunmun ɔ leli bé tunmin'n kwalaa ɔ. Ɔ ti ke sahnlan mɔ ɔ'a li kunnunmun elɛe nun ɔ le fa yí nganga'n-mò kele bagua nun ɔ.

¹⁶ Ehika ati, m'ò tɔ de alɛ, non nzan, non cilie'n-mò, ɔ non Zufu'n-mò feti elie ke sala m'ò kɔ fi fɔfɔle nun anwōn feti'n anaan enwōnmian ele cɔan m'ò ti cɔnnjun man Zufu'n-mò'n, se be bua emò ndɛɛ, ɔ sanlɔn ke emò nni man sɔ a, nán be di yí nwōn yale. ¹⁷ Ehi kwalaa ti ke like kpa'n m'ò le ba'n wawe. Like kpa sò'n y'ò le Kilisi muonun. ¹⁸ Yí ti, bé mɔ be kulo bé nwōn asɔ bebele be yò asɔnɔn be sɔ nyanmansɔ mm̀ɔfɔe'n-mò, mɔ ese ninng'e mɔ be kɔ nwun yí wawe nun non anwōn cɔan bé kpa'n, se be kan be kele emò ke emò a minlin, ɔ sanlɔn ke emò nyɔ man ninng'e sò'n-mò bie a, nán be di yí nwōn yale. Be tu bé nwōn mgban,

bé muonun bé ajonlun nun asu yê bé di o. ¹⁹ Be nva man bé nwon be mmə man Kilisi m'ò li yé ti'n. Afi Asonun'n ti ke anwonnaan, yí ti'n y'ò le Kilisi. Yí lili y'ò man anwonnaan'n like di, o man o ti akpale o nyin ke Nyanmian le kpónndé yí nun o.

Emə non Kilisi b'a wu

²⁰ Emə non Kilisi b'a wu, be non mmənsanmwon'n-mə mə be sie mân nun afian a ti. Nan o yò se mə afi emə bə abalabə'n ke emə ti ete mân'n di'e'n? O yò se mə mân'n mala'n non yí ngehele'n-mə asu yê emə di'n? ²¹ Mân'n nwan: “N'ε fa ehi!”, “N'ε di ehi!”, “N'ε kan ehi!”. ²² Alie mə be di be je be gua'n, yí nwon mala non ngehele mə mân'n kele nun anun. ²³ E nwun kulo menian'n-mə mala sò'n-mə a, ε 'ba se ke ngele ejole m'ò fi Nyanmian elo o. Afi ke be kulo ke be su Nyanmian'n yê be yò o. Be yò bé nwon ke be ti menian mə be bebele bé nwon asi be kele bé nwonnaan'n yale kpa. Nan ehi kwalaa ti mgban. O sanlun ke o man ye nni man yé abalabə ete nun asu kunnunmun.

3

Emə non Kilisi be fi ewue nun b'a tinnge

¹ Emə non Kilisi be fi ewue nun b'a tinnge. Yí ti, emə kpónndé nyanmiansu elo ninng'e'n-mə. Yí bu y'ò le ke emə bə bala m'ò sò Nyanmian anyin. Afi nyanmiansu elo yê Killisi wə o, o ti Nyanmian fama su. ² Yí ti, emə mân nyanmiansu elo ninng'e'n-mə anwon ejole hían emə o tála asi ewa di'e'n-mə. ³ O sanlun ke emə a wu yê emə ngwan'n fia Kilisi m'ò non Nyanmian be ti munmuan kon nun anun. ⁴ Nan mele mə Kilisi m'ò man emə ngwan'n 'ba yi yí nwon kele menian'n-mə'n, o non emə yê o 'ba fite wə yí anunminnyanmwon nun anun o.

Nyolie daba'n non nyolie fofole'n

⁵ Ehika ati, emə yáci asie nun asu ewa ninng'e ete'n kwalaa be gúa. Ninng'e sò'n-mə y'ò le satilifoe o non ajonlun ete ete'n-mə, o non anwonnaan'n nyolie m'ò kulo m'ò wə emə asitanlan nun anun'n, o non anyinbulu, o non acebe. Acebe eyole'n kusu ti amwan esò'n bie. ⁶ Nyolie ete sò'n-mə ati y'ò man Nyanmian sikpe'n ci bé mə be mman man yí anyinnzə nun o. ⁷ Emə kusu, daba mə emə nzi man Nyanmian'n, ke anun emə asitanlan'n ti yí nun anun.

⁸ Nan sian dié, emə yáci ehi kwalaa be gúa: eya efe, ahunlun kpili, ati anun ete ninng'e, o non menian anwon ejole ete ehan. Yé nán be man ejole ete fíi fi bé nwan fite. ⁹ Nán be di ato be kele bé nwon fíi kón. O sanlun ke nyolie ete ete m'ò wə emə asitanlan nun anun daba'n, emə a yaci a gua. ¹⁰ Emə a nyan asitanlan fofole. Emə le kaci ke Nyanmian muonun m'ò bəli emə'n be si yí kpa bəkəw be kə bé nyunnun. ¹¹ Yí ti, se emə a kaci menian nvofole a, anun o le man ke bia ti Zufu, anaan bia ti man Zufu, b'a kpe bia mmian nun, anaan be kpeli man bia mmian nun. O le man ke bia anyin a ti, anaan bia anyin tli man. O le man ke bia ti kanga, anaan bia ti man kanga. Nan m'ò cian'n y'ò le Kilisi. Kilisi wə bé kwalaa mə be de yí be di nun asitanlan nun anun.

¹² Ehi, Nyanmian a hulo emə, o'a kpa emə maan b'a kaci yí anwontie menian. Yí sò ati, emə nwun ehunlun-mə anwon anwunnvoe, be yó ahunnunye, be bébele bé nwon asi, be tó bé ahunlun asi betee, ese be sí abutale. ¹³ Emə tíla bé ahunlun be yáci bé nwon sa be hyé bé nwon. Se o di ke swanlan bie fe yí manngon anwon eya a, o fá hyé yí. Afi kemə Kilisi a yaci emə anwon sa o'a hye emə'n, emə kusu yáci bé manngon'n-mə anwon sa be hyé bé. ¹⁴ Like kwalaa mə emə 'yò'n, emə yó yí ehulo nun, emə mán bé nwan sé bé nwon kpa bəkəw. ¹⁵ Kilisi mán emə alva cíci bé nwon. Afi alvacicie sò nun ati yê Nyanmian a fele emə o'a man be non

Kilisi a yɔ munmuan kɔn ɔ. Yí ti, emɔ nwún ye be lá yí así. ¹⁶ Emɔ mán Kilisi Anɔan Ejɔle'n wówɔbɔ emɔ kpa, ɔ há emɔ asitanlan nun anun. Ngele'n kwalaa mɔ Nyanmian a fa a man emɔ'n, emɔ fá be héhele yí ninnge'n, ese be fá be tú bé nwɔn fɔ. Ye'n mɔ Nyanmian a yɔ emɔ'n, emɔ nwún yí be yí be kunnun bɔkɔɔ be tú Izalaye ejue'n-mɔ, ɔ non mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n kɔ hele emɔ'n be yí Nyanmian aye. ¹⁷ Emɔ like eyɔle nun o, emɔ ejɔle nun o, yí kwalaa mɔ emɔ le yɔ'n, be yɔ wɔ yé Mɔn Zozi dunman nun, nán ɔ nanndi yí sɔ, emɔ a la Nyanmian m'ɔ ti Siε nun asi.

Asɔnun mma'n-mɔ abalabɔ'n

¹⁸ Ehi, emɔ mmalasua'n-mɔ, emɔ bébele bé nwɔn asi be mán bé hun-mɔ. Yé Mɔn anyunnun, m'ɔ se ke emɔ yɔ nun anun. ¹⁹ Emɔ mmelenzua'n-mɔ, emɔ kɔsɔ húlɔ bé yí-mɔ, nán be momunlan bé nyunnun be kele bé. ²⁰ Emɔ mmætɔnman'n-mɔ, emɔ mán bé sɔ non bé nin-mɔ anyunnzɔ wɔ like biala anun. Afi yí sɔ yé yé Mɔn kulo ɔ. ²¹ Emɔ mɔ be ti siε non nian'n, nán be kan bé mma'n-mɔ eya maan bé nwɔn bubu bé. ²² Emɔ mɔ be ti nganga'n kɔsɔ, emɔ mán bé mɔn-mɔ mɔ be wɔ asiε nun asɔ ewa nun anyunnzɔ wɔ like biala anun. Emɔ amun'n-mɔ anyunnun, nán be yɔ bé nwɔn ke menian mɔ be le di junman be kpɔndε efɔa, kɔsɔ be kaci bé nzin an, anun emɔ a bubu bé sa ɔ non be ja b'a tanlan sv. Nan kemɔ emɔ man yé Mɔn anyunnzɔ'n, emɔ yí bé kunnun be lí bé junman'n. ²³ Junman biala mɔ emɔ 'di'n, emɔ yí bé kunnun be lí yí kanlanman kpa. Emɔ lí yí ke be le di be man yé Mɔn, nan nán kulo menian'n-mɔ yé emɔ le di man bé ɔ. ²⁴ Afi Mɔnlan kpa'n mɔ emɔ le sv yí'n y'ɔ le Kilisi. Yí ti, emɔ káci ke ajá'n mɔ Nyanmian a fa a bɔ emɔ anɔhuba'n, Kilisi yé ɔ 'man emɔ asa 'kan yí ɔ. ²⁵ Nan sɔanlan m'ɔ yɔ nyɔle ete'n, ɔ 'nyan yí ete nun anwɔn ahatua. ɔ sanlan ke Nyanman diε, ɔ nnian man menian'n-mɔ anyunnun ɔ mmu man bé bi.

4

¹ Emɔ kɔsɔ mɔ emɔ ti mɔnlan'n, emɔ non bé ngɔa'n-mɔ sín atun m'ɔ ti fɔ́n, ɔ ti seSe nun asɔ. Ese, nán man emɔ alva fi ke emɔ kɔsɔ le Mɔnlan kɔn. Mɔnlan sɔ'n wɔ nyanmansɔ elɔ.

Afɔtu non ngale

² Emɔ bɔ mɔndɔnlɔn be tánlan mmɔtɔε eyɔle nun anun, be mán bé nyin kpála, ese be lá Nyanmian asi. ³ Mele mɔ emɔ 'sele Nyanmian'n, emɔ séle bie be mán yé kɔsɔ maan Nyanmian kpé atun kpa ɔ mán ye hán yí Nɔan Ejɔle'n, ye bɔ Kilisi nvialie nun ejɔle'n mɔ sian diε Nyanmian a yí a hele'n. Afi nvialie nun ejɔle sɔ'n dunman nun yé n na fiadi temɔn mɔ ye wɔ nun nun ɔ. ⁴ Ehika ati, emɔ séle Nyanmian. ɔ mán n gán nvialie nun ejɔle sɔ'n ke ɔ fata ke mɔn kan yí'n, nán menian'n-mɔ a ti yí bɔ kpa bɔkɔɔ. ⁵ Emɔ non bé mɔ be nzi man Kilisi'n ti a, emɔ nánndi ngele sv. Temɔn'n mɔ ye wɔ nun'n, emɔ hán Kilisi anwɔn ejɔle'n be héle bé. ⁶ Emɔ mán bé nɔan ejɔle'n yɔ fe, ese be hán ejɔle m'ɔ kɔ atun sv. Yí diε, se sɔanlan bie bisa emɔ kosuan an, anun emɔ nyan bie be bua yí kanlanman.

⁷ Tisiki ti yé nianman kpa, ɔ sv Kilisi ananhɔle nun, ɔ bɔka mún ye di yé Mɔn junman'n. ɔ 'ba bɔ kwalaa kwalaa'n ɔ kele emɔ, nán emɔ a nwun ejɔle'n mɔ ɔ'a tɔ mún'n. ⁸ Ehika ati, mɔn sɔan anianman sɔ nun emɔ anwɔn elɔ, maan ɔ kan ewa ejɔle ɔ kele emɔ, nán emɔ ahɔnlɔn a tɔ bé kunnun b'a nyan anwɔnsele. ⁹ Mɔn sɔan yí non Onezimɔn emɔ anwɔn elɔ. ɔ ti yé nianman kpa, ɔ sv yé Mɔn ananhɔle nun. ɔ non Tisiki, be 'ba bɔ ewa kwalaa kwalaa'n be kele emɔ.

¹⁰ Alisitati mɔ mún non yí fiadi sɔa nun anun ewa'n, yí nwan ɔ 'yɔ emɔ like. Maaki m'ɔ ti Baanabasí anianman'n, yí kɔsɔ yí nwan ɔ 'yɔ bé like. Maaki sɔ'n, m'an han yí nwɔn ejɔle m'an hele emɔ daba. Yí ti, se ɔ ba emɔ anwɔn elɔ a,

emɔ sɔ yí nun kanlanman. ¹¹ Zozi mɔ be fele yí Zusutusu'n, yí kusɔ yí nwan ɔ 'yɔ bé like. Bé menian nsan sɔ'n, bé ala yê be ti Zufɔ mɔ b'a le Kilisi b'a li be nun mín ye di Nyanmian Belemgbin Mân nun anwɔn junman ɔ. B'a man mín lɔa a cɪcɪ mín nwɔn kpa. ¹² Epafalasɪ m'ɔ fi Kolɔsɔ'n, yí kusɔ yí nwan ɔ 'yɔ emɔ like. Ɔ ti Kilisi akɔa. Ɔ yɔ mmɔtɔe m'ɔ sɔ ebɔe ɔ man emɔ cian daa. Ɔ sele Nyanmian ke emɔ tɪla bé dedi nun anun kpɔlo, ɔ mán emɔ ati tɪn wɔ Wawe nun, ese ɔ mán emɔ hɔala be yɔ like biala m'ɔ kulo'n kpa bɔkɔɔ. ¹³ Mɪn kɔala mɪn di Epafalasɪ anwɔn adanzɪe ke, ɔ bɔ emɔ anwɔn mɔndɪnlɪn kpa. Ɔ bɔ Laodise ɔ nun Hielapolisi asɔnɪn mma'n-mɔ kusɔ anwɔn mɔndɪnlɪn kpa. ¹⁴ Yé manngɔn Luku m'ɔ di dɔkɔte junman'n, ɔ nun Demasi, bé nwan be 'yɔ emɔ like. ¹⁵ Emɔ yɔ Laodise elɔ anianman'n-mɔ like. Emɔ yɔ Nɪnfa nun asɔnɪn mma'n-mɔ mɔ be yia yí awulo ebele'n like. ¹⁶ Se emɔ kɪnnga kalata ehi yue a, be mán ɔ tɔ Laodise elɔ anianman'n-mɔ maan bé kusɔ be kɪnnga yí asɔnɪn sua nun anun. Emɔ kusɔ kɪnnga kalata'n m'ɔ fi Laodise elɔ mɔ emɔ asa kɔ han yí'n. ¹⁷ Emɔ hán héle Alɪsɪpɔ ke junman'n mɔ yé Mɪn a fa a wula yí sa nun ke ɔ lí'n, ɔ bɔ mɔndɪnlɪn ɔ lí yí kpa bɔkɔɔ.

¹⁸ Eɔle kpɔle ehi-mɔ ti mín muonun mín Pɔlv mín sa ati kalata. Mɪn kele emɔ mɪn bisa bé ahun. Nán be man bé lɔa fi ke n de la fiadi sua nun anun. Nyanmian nyila'n hán emɔ!

PŌLU KALATA'N M'Ō LILI MŪA HELELI NWANLIN TESALONINKI ASŌNIN MMA'N-MŌ'N

M'Ō wə nun'n

Anin, Tesaloninki ti Masedvanin mân nun anun elo kulo kpili'n kon. Silivin mō be fele yí biegun Silas'n, non Timote yê be bokali Pōlu maan ō bōli elo asonun nun ō. Nan kemō Zufō'n-mō totua yí atun'n, Pōlu a nje man Tesaloninki ebele (Junman 17). Ō kpatili ō fi Masedvanun mân nun anun ō hōli Akayi mân nun anun. Nan m'ō fi Masedvanun mân nun anun hōli'n, ō sōanlin Timote Tesaloninki elo ke ō hō nīan asonun mma'n-mō abosō se be yacili man bé dedi'n be tili man wə ahulōwa'n mō be le kele bé nun anwon an. Mō Timote hōli walí m'ō bōli amannē fe heleli Pōlu'n, yí lōa cīcīlī nán ō'a hele kalata ehi ō'a nwan bé. Kalata nun anun, ō'a nwun Nyanmian anwōn ye, ese ō'a wowula bé anwōnsele ke be tīla bé dedi nun anun be hō bé nyunnun.

Kalata nun ati 1-3, Pōlu le kací ke ō kpunlin lili junman'n bé afian elo'n. Yê ō di fe ke sunzun mō be le nwun yale, be le bé dedi nun anun kpōlo. Ō kulo ke ō nwun bé nwōn biegun. Kalata nun ati 4.1-12, Pōlu le kací bé ngehele'n m'ō heleli bé wə enannē kpa nun anwōn'n cunnjun, be síe bé nwōn ye wə ajumannin ngacile kwalaa anwōn. Kalata nun ati (4.13-5.11), Pōlu le kan yé Mun Zozi Kilisi ewale'n mō ō 'sa ba nun ejōle. Kalata nun agualē nun, Pōlu le tu bé fōo ese ō le yeyila bé.

Ahun ebisa

¹ Mīn Pōlu, mīn non Silivin non Timote yê ye le kele kalata ehi ye nwan emō Tesaloninki asōnun mma'n-mō ō. Emō mō be non yé Sī Nyanmian non yé Mun Zozi Kilisi a yō kon'n, ye 'bisa emō ahun.

Nyanmian nwūn emō anwōn anwunnvoe, ese ō cīcī emō alba.

Asina

² Ye da Nyanmian así cian daa wə emō dunman nun, ese ye sele Nyanmian Kpili cian daa ye man emō. ³ Nyanmian m'ō ti yé Sī nun anyunnun, temōn biala yé ti kací emō nyōlē'n m'ō kele ke emō le dedi, emō kulo bé nwōn, ese yé Mun Zozi Kilisi ewale cian nun anwōn anyundasōe mō emō le yí'n, ō ti man nzemunde. ⁴ Anianman-mō, ye sī ke Nyanmian a hulo emō, ō'a nīan menian'n-mō anun ō'a kpa emō maan b'a yō yí die. ⁵ Ō sanlin ke nán yé non mgban nun ala yê ye falí ye bōli Ejōlekpa'n ye heleli emō ō. Nan Wawē Nwanzan-nwanzan'n jinlanlin yé nzin maan ye bōli yí tunmin sō kōsō ye heleli emō. Ō manlin emō nwunlin yí fōn kōsō kpa ke Ejōlekpa sō'n ti ananhōle. Ke ō kō yō nán emō a kpasí'n, emō nwunlin ke ye kpunlin ye non emō tanlanlin'n. ⁶ Emō a nīan yé non yé Mun asitanlan sō nun asō. Ehika ati yê be heleli emō ahulōwa kpa temōn mō emō leli Nyanmian Anwan Ejōle'n be lili nun ō. Nan kōsō Wawē Nwanzan-nwanzan nun a man emō le fe elie. ⁷ Ō man Masedvanun non Akayi mân nun anun, se be 'kan bé kwalaa mō b'a le Zozi Kilisi b'a li nun ejōle a, be bō emō dunman. ⁸ Ō sanlin ke Nyanmian Anwan Ejōle'n teteli emō Masedvanun mân nun anun ō non Akayi mân nun anun. Ō'a nga man ebele ala, nan mân'n lika kwalaaatin, be bō dedi'n mō emō le yí wə Nyanmian nun non anwōn ejōle. Yí ti, yé muonun ye ngan man emō dedi nun anwōn ejōle kōn. ⁹ Ke emō kpunlin solí yé nun mele mō ye hōli emō elo, ō non ke emō kpunlin yōli be yacili amwan'n-mō be gualí be

fali bé nwon be manlin Tiasifoe Nyanmian'n m'ò ti ananhòle'n nán b'a so yí'n, menian'n-mò kwalaa kan yí nwon ejòle. ¹⁰ Ese be kan ke emò le nwonnde ke Nyanmian Awa Zozi m'ò man ò fi ewue nun ò'a tinnge'n, ò fi nyanmiansu ò bála. Afi, yí dein yê ò de yé ti nán Nyanmian sikpe'n m'ò le ba nun a ngun man yé ò.

2

Pòlò non yí manngvò'n-mò junman'n

¹ Anianman-mò, emò muonun si ke, emò anwon elo ewale mò ye walí'n, ò'a nyò man mgban. Afi, yé Mun junman'n mò ye walí lili yí emò afian elo nun a su mma kpa. ² Emò si ke be heleli yé ahulòwa Filipu kulo nun asu elo kwalaa nán y'a ju Tesaloninki. Mò ye juli emò anwon elo'n, menian'n-mò jiji yé sele kpa, nan kusò Nyanmian Kpili manlin yé anwònsèle maan ye bòli Ejòlekpa'n ye heleli emò. ³ Ò man Ejòlekpa sò'n mò ye bò ye kele menian'n-mò'n, ò ti man ato ejòle, ye mmò ye mgbonnde man esika, ese ye mmò ye nnaka suanlan fíí. ⁴ Nan ye kan ejòle'n ke Nyanmian Kpili muonun kulo ke ye kan yí'n. Ò sanlin ke ò'a nwun yé ti anun, ò'a bu yé ò'a fa yí Ejòlekpa'n ò'a wula yé sa nun. Yí sò ati, ye ngan man mò ye kan an, menian'n-mò akunnun jò yí nwon'n, nan mò Nyanmian Kpili akunnun jò yí nwon'n yé ye kan ò. ⁵ Emò muonun si ke ye lakali man emò lé, ese yé nyn bululi man emò anwòndie'n-mò lé. Nyanmian muonun di yí nwon adanzie. ⁶ Cian bie lé, y'a mgbonnde man ke emò anaan ehunlin-mò fò'a yé. ⁷ Kemò ye ti Kilisi mmòfòe'n, ye kwalaa ye kele emò yé tunmin'n mò ye le yí'n, nan yé die, y'a nyò man yí sò. Mò anun ye wò emò anwon elo'n, ye bebeleli yé nwon así ye manlin emò. Ye yòli ke eta m'ò le nian yí mma ò. ⁸ Ehulo kpili'n mò ye kulo emò nun ati, nán Ejòlekpa nun angonmun ala yé ahan ye 'bò ye kele emò ò, nan ese ahan ye 'fa yé muonun yé ngvan'n ye man emò. Ò sanlin ke emò anwon hianlin yé sonman. ⁹ Anianman-mò, emò si yí fòón ke mele mò anun ye le bò Nyanmian Ejòlekpa'n ye kele emò'n, ye lili junman sele kpa kòngòe non eyua, ye nwunlin yale non efe, ye nyanlin esika ye sieli yé nwon. Ò man emò anun bie fíí a mmò man yé nwon kale. ¹⁰ Emò non Nyanmian di yé nwon adanzie ke ye bòli abalabò mò yí nwon ti, m'ò ti fòón, mò be nnyan man yí nwon ejòle ete fíí be ngan man wò emò mò be de Zozi be di nun afian. ¹¹ Emò si ke ye non emò anun kun biala tanlanlin ke sie non yí mma. ¹² Ye wowulali emò anwònsèle, ye cìcì emò alò'a ese ye tuli emò fòò ke emò bó bala kpa m'ò sò Nyanmian Kpili anyin. Afi, yí muonun yé ò'a fele emò ke emò bála be káci yí anunminnyanmò belemgbin mân nun anun menian ò.

¹³ Ehika ati, ye da Nyanmian así cian biala. Ò sanlin ke mele mò ye hanlin Nyanmian Anwan Ejòle'n ye heleli emò'n, emò a nne man ejòle sò'n b'a ndu man nun ke kulo suanlan ejòle, nan emò soli nun ke ò ti Nyanmian Anwan Ejòle sakpa. Ò man emò mò be de be di'n, Ejòlekpa sò'n le di junman sele wò emò asitanlan nun anun. ¹⁴ Anianman-mò, Nyanmian menian'n-mò mò be wò Zude mân nun anun elo mò be non Zozi Kilisi a yò kòn'n, emò a kaci ke bé ala. Yale mò Zufu'n-mò heleli bé'n, yí kònmgba nun ala yé menian mò be non emò ti nun a hele emò nun ò. ¹⁵ Zufu sò'n-mò mò be hunlin yé Mun Zozi non Nyanmian mgbòmanfòe'n-mò'n, bé yé be heleli yé yale nun ò. Be nzo man Nyanmian anyin, ese be kpo menian'n-mò kwalaaatin! ¹⁶ Be kulo ke be tan yé nyinsu, yí die anun ye ngan man ejòle'n ye ngele man bé mò be ti man Zufu'n nán b'a nyan bé ti. Bé nyòle sò'n, ò man bé ete nun a sòn. B'a yò dede b'a man Nyanmian sikpe nun a hyi bé.

Pòlò alva le dò Tesaloninki asònn mma'n-mò

¹⁷ Yé die, anianman-mo, ke ye tituli yé nwón nun kaan'n, ye nwunlin man emo anwón, nan koso yé ti wo emo so dahuu. Yé lba le do emo kpa, ye kulo ke ye nwun emo anwón. ¹⁸ Ehika ati, yé nwan ahan ye 'ba emo anwón elo. Nan min boba min Pobo, m mabwali min nwón kon, yí nzin biekon, min nwan min 'ba, nan *Satan a man y'a nnyan man atin. ¹⁹ Mele mo yé Min Zozi 'ba a, mo ye 'ba fite yí nyunnun'n, nzu like die anwón yé o 'nian fba yé o? Yé fe elie like'n y'o le benin? Nzuke yé o kele ke ye lili kunnunmun mo ye kwalaa ke ye fa ye tu yé nwan nun o? ²⁰ Yé anunminnyanmón o non yé fe elie'n kwalaa y'o le emo.

3

¹ Ehika ati, kemó y'a tanlan dede ye ndi man emo angan fí'ín, sian y'a ngwala man nwónnde kón. O man y'a fa ajunlin ke Timote ho nían emo aboso, nán yé ngónmin ye ka Atenin ewa. ² Yé nianman Timote non yé y'o di Nyanman junman nun o. Yé non yí y'o bo Zozi anwón Ejolekpa'n ye kele menian'n-mo o. Ye le swan yí emo anwón elo ke o wówula emo anwónsele, o cíci emo alba, ese o búka emo maan bé dedi'n jinlan yí ja nun kpa. ³ Yí die, anin emo anun bie fí anwón a mmubu man yí wo yale'n mo ye le nwun yí kikaala nun anun. Afi emo muonun si ke yale so'n mo ye le nwun yí'ín wo ninng'e'n-mo mo Nyanman sesielí manlin yé nun anun bie. ⁴ Afi mele mo anin ye te wo emo anwón elo'n, ye lili mwa ye hanlin ye heleli emo ke be le ba hele yé yale. Mele so'n yé o'a ju nun o, emo muonun si. ⁵ Ehika ati, kemó m'an tanlan dede mo min ndi man emo angan fí'ín, min tanlan an, o ndanlan man. O man m'an swan Timote emo anwón elo, ke o hó nían se emo te le dedi wo Zozi nun an. N nili yale ke bici Abonsanmón a a a so emo a nian, o'a kaci emo ajunlin, o'a man yé junman nun a yo mgban.

Timote amann'e'n

⁶ Nan kikaala die, Timote fi emo anwón elo o'a a. O'a bo emo anwón amannie fe o'a hele yé. Yí nwan emo le dedi, emo le ehulo, ese yí nwan emo ati wo yé so dahuu, emo alba le do yé sele kpa, emo kulo ke be nwun ye nwón ke yé koso ye kulo ke ye nwun emo anwón'n. ⁷ Ehika ati, anianman-mo, yale non efe'n mo ye ti nun'n, emo a man yé lba a cíci. O sanlin ke emo dedi nun a wowula yé anwónsele. ⁸ O man kikaala die, yé nwón a sanndi yé, afi emo jin bé ja nun be non yé Min te nanndi. ⁹ Ye le emo anwón fe elie kpili wo Nyanman anyunnun, o man ye nnwun man like fí boba mo ye 'fa ye 'da Nyanman Kpili así o. ¹⁰ Kongoe nun eyua, ye sele yí kpa ke o mán ye nyán atin ye nwún emo anwón biekon, nán ye héhele emo ninng'e mo o'a ha wo emo dedi nun anwón'n ye só so.

¹¹ Yé Si Nyanman Kpili muonun, o non yé Min Zozi Kilisi, be sésie yé atin kanlanman maan ye bála nwun emo anwón. ¹² Ehulo'n mo emo kulo bé nwón, mo emo fa kulo menian'n-mo kwalaaatin'n, yé Min mán o hó yí nyunnun kpa ke ehulo'n mo ye fa ye kulo emo'n. ¹³ Yé Min wówula emo anwónsele o mán emo ahonlin'n-mo anun tí, nán b'a nnyan emo anwón ejole ete fí b'a ngan man wo Nyanman m'o ti Si'e nin anyunnun, mele mo yé Min Zozi non yí anwontie mma'n-mo kwalaa 'ba a'n.

4

Abalabo m'o so Nyanman anyin'n

¹ Ehi, anianman-mo, abalabo mo emo bo a, o so Nyanman anyin'n, ye heleli emo. Ye de ye di ke emo bo abalabo so'n. Nan, sian die, ye le botu ye sele emo ke yé Min Zozi dunman nun, emo bó bala so'n kpa be hó bé nyunnun be mán o tála

daba'n. ² Afi emɔ si, amanmuo'n mɔ yɛ Min Zozi heleli yɛ ke ye b́u'n, y'a han yí nwon ejɔle y'a hele emɔ.

³ Nyɔlie mɔ Nyanmian kulo'n y'ɔ le ehu: ɔ kulo ke emɔ yɔ menian nwanzzan-nwanzzan, ese emɔ nian bé nwon ye kpa wɔ satilifɔe nyɔlie'n-mɔ anwon. ⁴ Emɔ anun kɔn biala nwún yí yí já, ɔ nɔn yí be tánlan anwɔntie nun, ɔ nɔn anyunnɔ nun, ⁵ nán emɔ a nnyan man ajɔnlin basa basa ke bé mɔ be nzi man Nyanmian'n le yí'n. ⁶ Asitanlan sɔ nun anun, swanlan fíi n'ɔ bu yí manngɔn anyunnun ɔ seɔi yí ajaa, anaan ɔ di yí dufule. Ye hanlin ye heleli emɔ, ese ye kannzɔli emɔ kpa ke menian mɔ be yɔ ete sɔ'n, Nyanmian Kpili 'ba tua bé yí nwon kale. ⁷ Afi, Nyanmian a nvele man yɛ ke ye yɔ satilifɔe nyɔlie, nan ɔ'a fele yɛ ke ye b́ɔ abalabɔ m'ɔ sɔ yí nyin ye mán yɛ nwon tí. ⁸ Eɔhika ati, swanlan mɔ ɔ'a nni man ngehele sɔ nun asu'n, nán kulo swanlan yɛ ɔ'a mmu man yí like ɔ, nan Nyanmian Kpili'n mɔ ɔ'a fa yí Wawe Nwanzzan-nwanzzan'n ɔ'a man emɔ'n yɛ ɔ'a yí yí ɔ'a tɔ ɔ.

⁹ M'ɔ tɔ de ehulo'n mɔ emɔ kulo anianman'n-mɔ mɔ be le dedi'n, ɔ njian man ke ye kele emɔ yí nwon kalata biekun ɔ. ɔ sanlin ke Nyanmian muonun a hele emɔ ke emɔ kpín be húlo bé nwon'n. ¹⁰ Sakpa, emɔ kulo anianman'n-mɔ kwalaa mɔ be wɔ Masedɔanun mán nun anun'n. Nan kusɔ, anianman-mɔ, ye 'sele emɔ ke emɔ nyán ehulo kpili m'ɔ tala eɔi asu. ¹¹ Emɔ mían bé bu kpa be tánlan wɔ anzɔnunjɔ nun, emɔ nían emɔ muonun anwon ejɔle be lí, ese emɔ lí junman be kpɔnnɔde mɔ emɔ a mian yí nwon'n, ke ye seli emɔ ke emɔ yɔ'n. ¹² Se emɔ yɔ yí sɔ a, menian'n-mɔ mɔ be nzi man Nyanmian'n, bé nyin 'ba sɔ emɔ, ese emɔ ngo mian man like fíi anwon.

Yɛ Min yí ewale'n

¹³ Anianman-mɔ, ye kulo ke emɔ nwun bé mɔ b'a wu nun anwon ejɔle'n fɔ́ɔn, nán emɔ anwon a mmubu man bé ke bé mɔ be nzi man Nyanmian nun anwon bubu bé'n, ɔ sanlin ke be le man anyundasɔe ke yɛ. ¹⁴ Yɛ die, ye de ye di ke Zozi a wu, ese ɔ fi ewue nun ɔ'a tinnge. Yí ti, ye de ye di biekun ke Zozi dunman nun, Nyanmian Kpili 'ba man bé mɔ be de yí be di mɔ b'a wu'n ngoan maan be fi ewue nun be tinnge. ¹⁵ Eɔi anwon, emɔ tie yɛ Min ngehele ejɔle kɔn mɔ ye le kan ye kele emɔ'n. Ejɔle sɔ'n y'ɔ le ke mele mɔ yɛ Min 'ba a'n, yɛ mɔ yɛ nyin te wɔ sɔ'n, ye ngo li man mɔa bé mɔ b'a le Zozi b'a li mɔ b'a wu nun anyunnun. ¹⁶ ɔ sanlin ke be 'ba man atin, nyanmiansɔ mmɔfɔe mgbain'n-mɔ anun kɔn 'ba tian nun, be 'ba hu Nyanmian kɔnɔti'n, anun yɛ Min muonun fi anwunno elo ɔ le ju ba. Bé mɔ b'a le Kilisi b'a li mɔ b'a wu'n, be fi ewue nun be 'di mɔa be tinnge. ¹⁷ Yí nzin, yɛ mɔ yɛ nyin te wɔ sɔ temɔn sɔ nun anun'n, yɛ nɔn bé mɔ be fi ewue nun b'a tinnge'n, be 'ba fula yɛ kwalaa bɔlé nun anun anwunno elo, ye 'kɔ a kpa yɛ Min atin. ɔ fi ebele, yɛ nɔn yɛ Min ye 'tanlan dahuu. ¹⁸ Eɔhika ati, emɔ fá ejɔle sɔ'n-mɔ be wówula bé nwon anwɔnsele.

5

¹ M'ɔ tɔ de cian anaan mele mɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ 'te'n, anianman-mɔ, ɔ njian man ke ye kele emɔ yí nwon kalata. ² Afi, emɔ muonun si yí fɔ́ɔn ke yɛ Min yí ewale cian'n 'ba li yɛ nvu nun ke awofɔe m'ɔ le wua kongɔe ɔ. ³ Mele mɔ eyuadi nun anun menian'n-mɔ alɔa 'ba fi bé nwon, mɔ be 'ba han ke: "Ye le anzɔnunjɔ, ese ye nzusu man ejɔle fíi", temɔn sɔ'n yɛ nvu nun mgban, munnzue'n 'ba tɔ bé ke nwonnzeɔfɔe mɔ yí kɔ kɔ han yí. ɔ man bé nun bie fíi ngo nnyan man atin nán ɔ'a nwanndi. ⁴ Nan emɔ die, anianman-mɔ, emɔ ti man awosin nun, nán cian sɔ nun a li emɔ nvu nun ke awofɔe m'ɔ le wua ɔ. ⁵ Afi, emɔ kwalaa ti kanlannɛ'n

nɔn alɔhian nɔn anun menian. Nán alɔsan nɔn awosin nun menian y'ɔ le yé. ⁶Ehika ati, nán be man yé dafi ke menian ehɔnɔn-mɔ, nan be mán ye sísa, ese ye yó yé ninng'e'n-mɔ kwalaa kpe kpe kpe. ⁷Afi kɔngɔe yé be da be dafi ɔ, ese kɔngɔe yé menian'n-mɔ nɔn nzan dede be bu ɔ. ⁸Nan yé die, alɔhian nɔn anun menian y'ɔ le yé. Ehika ati, be mán ye yó yé ninng'e'n-mɔ kwalaa kpe kpe kpe. Ke sɔanlan m'ɔ le kɔ elɔe'n wula bulale taladie'n ɔ sɔsa yí hue'n, yé kɔsu ye nyán dedi ɔ nɔn ehulo. Ke sɔanlan mɔ le kɔ elɔe'n sɔ bulale kele'n ɔ sɔsa yí ti'n, yé kɔsu ye nyán anyindasɔe ke Zozi a le yé ti. ⁹Ɔ sanɔn ke Nyanmian a nvele man yé yí nɔwɔn ke ye wú sɔkpe ewue, nan ɔ nanndi yé Mɔn Zozi Kilisi asɔ, ɔ'a fele yé yí nɔwɔn ke y'a a nyan ngɔan. ¹⁰Afi, yé ti yé Zozi wuli ɔ. Ɔ man se yé nyn wɔ sɔ, anaan se ye wu a, ye 'nyan ngɔan ye nɔn yí tanlan dahuu mele mɔ ɔ 'ba sa ba'n. ¹¹Ehika ati, emɔ cíci bé nɔwɔn alɔa, ese emɔ wówula bé nɔwɔn anwɔnsele ke emɔ a bɔ yí bu be le y'ɔ'n.

Afɔtu

¹²Anianman-mɔ, ye le sele emɔ ke emɔ mán bé nyn sɔ menian mɔ be di ye Mɔn junman wɔ emɔ afian elɔ, mɔ yé Mɔn dunman nun, be li emɔ ati, ese be kannzɔ emɔ'n. ¹³Bé junman'n mɔ be di nun ati, emɔ fúa bé kpa, ese be húlɔ bé kpa. Emɔ afian elɔ, emɔ tánlan wɔ anzɔnunjɔ nun.

¹⁴Anianman-mɔ, ye 'sele emɔ ke, emɔ kánzɔ efɔanfɔe'n-mɔ. Bé mɔ be nɔwɔn a bubu bé'n-mɔ, emɔ wówula bé anwɔnsele, emɔ búka bé mɔ be le man anwɔnsele'n, be sí abɔtale wɔ menian'n-mɔ kwalaa anwɔn. ¹⁵Emɔ nían bé nɔwɔn kpa, nán sɔanlan fíí a nva man ete a ndua man ete'n kale. Mele biala anun, emɔ afian, ɔ nɔn menian nga'n-mɔ kwalaa afian, emɔ bó abalabɔ kpa.

¹⁶Emɔ lí ndutue cian daa. ¹⁷Emɔ yó asɔnɔn tɛmɔn biala. ¹⁸Emɔ lá Nyanmian asɔ like biala anun. Emɔ mɔ be nɔn Kilisi Zozi a yɔ kɔn'n, like mɔ Nyanmian le kɔnndɛ yí emɔ elɔ nun anun. ¹⁹Emɔ nán be tan Wawe Nwanzan-nwanzan nun anyinsɔ, nán ɔ fi emɔ anun ɔ'a ndu man. ²⁰Ejɔle mɔ Nyanmian Wawe'n kɔ fa kɔ wula sɔanlan anɔan m'ɔ kɔ han'n, nán man emɔ bu yí ejɔle mgban-mgban. ²¹Nan kɔsu, emɔ nénian yí kwalaa anun, be fá m'ɔ ti kpa'n be síe. ²²Like biala m'ɔ man be tɔ ete nun'n, nán be yɔ. ²³Nyanmian Kpili m'ɔ ti alɔacɔcɔ baka'n, ɔ fá emɔ yó yí die kpa bɔkɔɔ. Ɔ nían emɔ sɔanlan baka nun asɔ, emɔ ajɔnɔn nun asɔ, ɔ nɔn emɔ ekala nun asɔ. N'ɔ man efian fíí kan emɔ dede ɔ jú yé Mɔn Zozi Kilisi ewale cian. ²⁴Nyanmian Kpili mɔ ɔ'a fele emɔ yí nɔwɔn'n ti ananhɔfɔe, ɔ 'yɔ yí sɔ man emɔ.

²⁵Anianman-mɔ, emɔ séle Nyanmian be mán ye kɔsu. ²⁶Ye 'yɔ anianman'n-mɔ mɔ be wɔ elɔ'n kwalaa like, emɔ tɔ bé nun bé man yé. ²⁷Mɔn 'sele emɔ kpa wɔ yé Mɔn dunman nun ke emɔ kínga kalata ehɔ be héle anianman'n-mɔ kwalaaatin.

²⁸Yé Mɔn Zozi Kilisi nwún emɔ anwɔn anwunnvɔe.

**PŌLU KALATA'N
M'Ō TIAN YI NNYUAN
M'Ō HELELI NWANLĪN
TESALONINKI
ASŌNĪN MMA'N-MŌ'N**

M'ō wō nun'n

Kalata ehi anun, o non nunhan kon'n mo Pōlu heleli nwanlin Tesaloniki asonin, mma'n-mo anun, o le da Nyanmian asi. O sanlin ke Tesaloniki asonin mma'n-mo le bo mandinlin be dedi nun anun be ko be nyunnun, ese be kulo be nwon sunnzun mo be le kele be ahulowa o. Pōlu a hele kalata ehi o'a wowula be anwonselē, ese o'a tunnge be wo ejole mo anun o jji be asonin nun anwon.

Kalata nun ati 1, Pōlu le wowula be anwonselē wo yale'n mo be le nwun yi nun anun. O le kacɔ be ke ye Min Zozi fi nyanmianso, o 'ba sa ba o yi be wo yale'n mo be le nwun yi nun anun nan o tua be mo be le man be nwun yale'n kale. Kalata nun ati 2.1-12, Pōlu le kan ye Min ewale nun ejole biegun. Menian mmie-mo a seci asonin mma'n-mo ati anun. Be le kele ke ye Min a a dada angonmin. Pōlu le kele nun ke asannan nan Zozi a sa a a'n, be 'ba nwun yi ke sanlan ati anun ete kon 'ba fite. O le Abonsanmon tunmin'n, o 'ba jasɔ Nyanmian akomun anun. Nan ye Min Zozi 'ba man sanlan so'n wu. Kalata nun ati 2.13-3.15, Pōlu le kan kele asonin mma'n-mo ke be tɔla be dedi nun anun kpolo, ese be bo mandinlin wo mmotwe ejole nun anun. Mo o 'ko kalata nun agualie'n, Pōlu a kuku be asonin nun anun ejole kon aso. Ejole so'n y'o le ke o'a ti ke Tesaloniki ebele asonin mma'n mmie-mo ngulo man ke be di junman. Pōlu nwan be kannzo be. O sanlin ke be abalabo non ngehele'n m'ō heheleli be'n ngo man so (3.6-15). Kalata nun agualie nun, Pōlu le yeyila be.

Ahun ebisa

¹ Min Pōlu, mun non Silivin non Timote ye ye le kele kalata ehi ye nwan emo Tesaloniki asonin mma'n-mo o. Emo mo be non ye Si Nyanmian non ye Min Zozi Kilisi a yo kon'n, ye 'bisa emo ahun.

² Nyanmian m'ō ti ye St'n, o non ye Min Zozi Kilisi, be nwun emo anwon anwunnvoe, ese be cici emo alba.

Asina

³ Anianman-mo, o fata ke temon biala ye da Nyanmian asi wo emo dunman nun. O di ke ye yo yi so, afi dedi'n mo emo le yi'n, o non ehulo mo emo anun kon biala fa kulo be bo nga'n-mo'n, o ko yi nyunnun alhian biala. ⁴ Ehika ati, ye fa emo ye tu ye nwan nun wo Nyanmian asonin'n-mo anun. Afi sunnzun mo emo le nwun yale ngacile kwalaa, mo be le kele emo ahulowa o, emo dedi'n jin yi ja nun. ⁵ Yale'n mo emo le nwun yi'n kele ke emo se fata Nyanmian Belemghin Man'n mo yi ti ye emo le nwun yale so'n. O man se Nyanmian 'bua menian'n-mo nde e a, yi foon so o. ⁶ Afi, Nyanmian anyunnun, e ti sese ke o hele be mo be le kele emo yale'n kosu yale ⁷ ye emo mo be le kele emo ahulowa'n, Nyanmian 'ba man emo non ye, ye 'nyan alaje. Alaje so'n, ye 'ba nyan yi wo mele mo ye Min Zozi fi nyanmianso o 'ba yi yi nwon kele'n. O non yi tunminfoe mmotwe'n-mo ye o 'ba a o. ⁸ O 'ba a sin m'ō le jue nun afian, o 'tua be mo be nzi man Nyanmian o non be mo b'a nne man ye Min Zozi Ejolekpa'n b'a nni man'n kale. ⁹ Menian so'n-mo, be ahatia mo be 'nyan yi'n y'o le munnzue m'ō le man ayuelie'n. Be nyin ngo bo man ye Min o non yi anunminnyanmon tunmin'n le. ¹⁰ Cian mo Zozi 'ba a'n,

menian'n-mo mo b'a le yi b'a li mo be ti yi die'n 'ba wula yi anunminnyanmɔn, ese be 'foa yi. Emɔ 'ba tanlan menian so'n-mo anun bie. ɔ sanln ke Nyanmian Ejolekpa nun anwon kpaye'n mo ye boli'n, emo a le a li.

¹¹ Ehika ati, cian daa ye sele Nyanmian ye man emo. Ye sele yi ke o man emo se fata ngwan'n mo yi ti ye o'a fele emo yi nwon'n. ɔ nanndi tunmin'n m'o le yi nun asu, ye sele yi ke, nyole kpa mo yi nwon ajonln wo emo ati anun'n, o man emo yi nwon anwonsele maan emo huala yi yo. Ese nyole kpa m'o ko man emo ko bo yi bu, m'o kele ke emo le dedi'n, o man emo yo dede be g'ua yi bu. ¹² Ebele nun anun, o nanndi Nyanmian Kpili o nun ye Mun Zozi Kilisi anwunnvoe nun asu, emo 'ba wula ye Mun Zozi anunminnyanmɔn, yi kusɔ, o 'ba wula emo bie.

2

Etefoe Swanlan Kpili'n

¹ Anianman-mo, m'o to de ye Mun Zozi Kilisi ewale'n, o nun ye nwan ehuan mo ye 'kuan wo yi nwon ebele'n, ye 'sele emo ke ² se emo a ti ke ye Mun cian so nun a ju dada angonmun an, nan be man be ti anun seci be nde-nde soa, ese nan be man be lua bo be nwon. E 'su yi akpuloa a, swanlan bie a fa ye dunman a han ke Nyanmian a yi a hele ye maan y'a han ejole so'n, anaan y'a hele yi nwon kalata ke ye Mun ewale cian nun a ju dada angonmun. ³ Nan be man swanlan fi sun atin ngacile biala asu o laka be. ɔ sanln ke asannan nan ye Mun Zozi a a'n, menian'n-mo 'ba yaci Nyanmian be to, Etefoe Swanlan Kpili'n mo o 'jaso Nyanmian akomun anun nan o wu'n 'ba yi yi nwon kele. ⁴ Etefoe Swanlan Kpili so'n, like biala mo menian'n-mo fa so Nyanmian'n, o ngo bu man yi like fi. Nyanmian Kpili mo menian'n-mo so y'n, o 'ba jaso yi komun anun. Ese babo, o 'ba ho dede o ko wɔb Nyanmian Sua Nwannzan-nwannzan nun anun, o 'tanlan asu o bu yi nwon ke yi babo muonun y'o ti Nyanmian nun o.

⁵ Emo ngaci man ke mele mo anun n wo emo anwon elo'n, n ganln ejole so'n n geleli emo o? ⁶ Nan kikaala, like kon jiji yi, yi ti ye o man Etefoe Swanlan Kpili so'n yili man yi nwon dede o 'ju temon m'o fata'n, emo si like so'n. ⁷ Nvialie nun, Etefoe Swanlan Kpili so'n tunmin'n le di junman dada angonmun. Temon mo ye wo nun'n, o di ke swanlan'n m'o man Etefoe so'n fiteli man'n jaso ebele. ⁸ Nan se o jaso ebele yue a, bele mo anun Etefoe Swanlan Kpili'n le ba fite o. Etefoe so'n, temon mo ye Mun Zozi 'ba a yi anunminnyanmɔn o nun yi tunmin nun anun'n, o 'ba bu yi foa maan be kun yi, ese o 'fa yi tunmin bo yi buso bokoo. ⁹ Mele mo Etefoe Swanlan Kpili'n 'ba yi yi nwon'n, *Satan 'ba fa yi tunmin'n wula yi nun. Swanlan so'n 'ba fa tunmin kpili so'n yo ato nzole o nun ato asinbenwon ninng'e. ¹⁰ ɔ 'ba fa ete ejole tunmin'n m'o le y'n yo ninng'e ngacile koolaatin o laka menian'n-mo o man be minlin. Menian so'n-mo 'ba minlin, o sanln ke b'a nne man ananhole ejole'n b'a nni man, ese b'a ngulo man ananhole ejole'n m'o man be nyan be ti'n. ¹¹ Ehika ati, Nyanmian Kpili a yi nnaka tunmin'n ke o li junman be nun maan be le ato ejole'n be li. ¹² Yi ti, be kwalaa mo b'a nne man ananhole ejole'n b'a nni man'n, nan ete nun anwon palasili ye be lili'n, be so menian'n-mo, be 'bu be foa be kun be.

Emo nanndi ngehele kpa nun asu

¹³ Anianman-mo, emo mo ye Mun kulo be'n, o di ke temon biala ye da Nyanmian asu wo emo dunman nun. ɔ sanln ke Nyanmian a fele emo abobo nun anun ke o 'man emo nyan be ti, o nanndi Wawe Nwannzan-nwannzan nun asu, emo kaci yi menian be de ananhole'n be di. ¹⁴ ɔ nanndi Ejolekpa'n mo ye boli ye heleli emo nun asu ye o'a fele emo maan emo a nyan ngwan o. ɔ'a fele emo yi

nwɔn ke emɔ bála a nyan yé Mɔn Zozi Kilisi anunminnyanmɔn'n bie. ¹⁵ Ehika ati, anianman-mɔ, ngehele'n mɔ ye hanlɔn yí yé nwan nun ye heleli emɔ anaan ye heleli yí kalata sɔ ye nwanlɔn emɔ'n, emɔ fá síe kpa be nánndi sɔ.

¹⁶ Yé Mɔn Zozi Kilisi muonun nɔn yé Sɔ Nyanmian Kpili mɔ b'a hulo yé, b'a nwun yé nwɔn anwunnvoe b'a wowula yé anwɔnsele m'ɔ le man ayuelie, ese b'a man y'a nyan anyundasɔe kpa'n. ¹⁷ Be cíci emɔ alba be mán emɔ anwɔnsele maan ninngɛ kwalaa mɔ emɔ 'yɔ anaan ejɔle kwalaa mɔ emɔ 'kan'n, ɔ yó faɔn.

3

Emɔ séle Nyanmian be mán yé

¹ Yí be-yue-asie, anianman-mɔ, emɔ séle Nyanmian be mán yé maan yé Mɔn Anɔan Ejɔle'n bó sánndi nde-nde, menian'n-mɔ lé lí, be wúla yí anunminnyanmɔn ke be wulali yí wɔ emɔ afian elɔ'n. ² Ese emɔ séle Nyanmian be mán ɔ lé yé fi menian etefɔe'n-mɔ nɔn ati anun ete'n-mɔ asa nun. ɔ sanlɔn ke nán menian'n-mɔ kwalaa yé be de Ejɔlekpa'n be di ɔ. ³ Nan kɔsɔ yé Mɔn ti ananhɔfɔe. ɔ 'wowula emɔ anwɔnsele, ese ɔ 'sisa emɔ wɔ Abɔnsanmɔn anwɔn. ⁴ Yé Mɔn dunman nun, ye de emɔ ye di. ɔ man ye nwun yí fíɔn ke emɔ le yɔ, ese emɔ 'ba yɔ ninngɛ'n-mɔ mɔ y'a hele emɔ ke emɔ yó'n. ⁵ Yé Mɔn bóka emɔ maan Nyanmian ehulo'n tánlan emɔ ahɔnɔn'n-mɔ anun yé yale'n mɔ emɔ le nwun yí'n, ɔ mán emɔ sí abɔtale ke Kilisi sili abɔtale'n.

Junman elie'n yɔ ehian kpa

⁶ Anianman-mɔ, ye le kele emɔ wɔ yé Mɔn Zozi Kilisi dunman nun ke nán man emɔ nɔn anianman'n-mɔ mɔ be le yɔ fɔvan'n, mɔ ese be nnanndi man ngehele'n mɔ ye falɔ ye manlɔn emɔ nɔn asɔ'n bie fíi tu nun. ⁷ Like mɔ emɔ yɔ a, ɔ nɔn yé die'n ti kɔn'n, emɔ si. ɔ sanlɔn ke mele mɔ anɔn ye wɔ emɔ anwɔn elɔ'n, y'a ngaci man fɔvanfɔe. ⁸ Y'a mman man sɔanlan fíi a ngua man yé nwan alie mgban. Nan efe nɔn yale nɔn anun, ye lili junman sele kpa kɔngɔe nɔn eyua, ɔ man emɔ anun bie fíi a mɔmɔ man yé nwɔn kale. ⁹ Ye yɔli yí sɔ, nán ke bie a, ye le man atɔn ke ye sɔ ninngɛ'n mɔ emɔ 'fa be bɔka yé nɔn anun ɔ. Nan yé nwan ye 'yɔ yí sɔ maan emɔ nian sɔ be yɔ bie. ¹⁰ Mele mɔ anɔn ye wɔ emɔ anwɔn elɔ'n, ye hanlɔn ye heleli emɔ ke: "Sɔanlan m'ɔ ngulo man ke ɔ di junman'n, ɔ le man atɔn kɔsɔ ke ɔ di like ɔ".

¹¹ Ye le kan sɔ ye kele emɔ, afi y'a ti ke emɔ afian elɔ, mmie-mɔ a kaci fɔvanfɔe, be nni man junman fíi, nan menian ejɔle nɔn cenjin elie yé ɔ cian bé ɔ. ¹² Bé sɔ menian'n-mɔ, yé Mɔn Zozi Kilisi dunman nun, ye 'bɔtu bé ye kan ye kele bé ke be lí junman wɔ anɔnɔnjɔ nɔn alɔhian biala be nían bé nwɔn. ¹³ M'ɔ tu de emɔ'n, anianman-mɔ, nán man emɔ anwɔn bubu bé wɔ ye eyɔle nɔn anwɔn.

¹⁴ Sɔanlan mɔ yí nyin a nɔɔ man ngehele'n mɔ y'a hele wɔ kalata ehɔ anun'n, emɔ héle yí dunman be síe, ese nán man emɔ nɔn yí tu nun, be mán nyian hún yí. ¹⁵ Nan kɔsɔ, nán man emɔ bu yí ke kpɔfɔe, nan emɔ kánnzɔ yí. ɔ sanlɔn ke ɔ ti emɔ anianman.

Nyila

¹⁶ Yé Mɔn muonun m'ɔ man alɔacicie'n, ɔ sín atɔn biala asɔ ɔ mán emɔ tánlan wɔ alɔacicie nɔn cian daa. Yé Mɔn nɔn emɔ kwalaa tánlan.

¹⁷ Ahun'n mɔ mɔn bisa emɔ'n, mɔn muonun, mɔn Pɔlɔ, n ne mɔn sa yé m'an hele ɔ. Ke mɔn sannyn mɔn kalata'n-mɔ kwalaa nɔn anun, ke mɔn kpɔn mɔn kele yí nɔn anun. ¹⁸ Yé Mɔn Zozi Kilisi nwún emɔ kwalaa anwɔn anwunnvoe.

PƆLU KALATA'N M'Ɔ LILI MƆA HELELI NWANLIN TIMOTE'N

M'Ɔ wƆ nun'n

Timote fi Likawonin mân nun kulo'n mƆ be fele yí Lisitili nun asu (Junman 14.6). Ene be fele mân sƆ'n Tuluki mân. Timote asi'n tɪ *Gelekɪ sƆanlan yê yí nin'n tɪ Zufu balasua. Pɔlu junman'n m'Ɔ lili ɔ bɔli Zozi anwɔn Ejɔlekpa'n Lisitili kulo nun asu'n, Timote nun yí nin Eninsi nun yí nin anin diɛ Loyisi kɔ fa bé nwɔn kɔ man Zozi. Mɔ Pɔlu salɪ hɔli Lisitili ɛlɔ'n, ɔ falɪ Timote bɔli yí nwɔn maan ɔ bɔkalɪ yí be lili yé Mɪn junman'n (Junman 16.1-3).

Kalata ehi anun, ye nwun yí ke Pɔlu fi Efezi kulo'n m'Ɔ wɔ Azi mân nun asu, ɔ'a hɔ Masedwanun mân nun. Mɔ ɔ 'kɔ'n, ɔ kɔ yaci Timote Efezi ebele ke ɔ tótua ato ngehelefo'e'n-mɔ atun (yí ti 1.3). Pɔlu heleli kalata sƆ'n, ɔ wowulali Timote anwɔnsele ɔ nun afɔtu kpa m'Ɔ tɔ de yí junman'n m'Ɔ di yí asɔnɪn nun anun'n.

Kalata nun ati 1, 4 nun 6 nun anun, Pɔlu le kan bé mɔ be kekele ato ninngɛ be yaci ananhɔle nun anwɔn ejɔle. Ato ninngɛ sƆ'n-mɔ tɔ de Nyanmian mala'n ɔ nun Zozi anwɔn dedi'n. Kalata nun ati 2, Pɔlu le kan kele asɔnɪn mma'n-mɔ ke be yɔ mmɔtɔve, ese ɔ le kekele bé bé asɔnɪn eyɔle nun anwɔn ninngɛ. Kalata nun ati 3, ɔ le kan atun'n m'Ɔ se ke asɔnɪn mgbain'n-mɔ nanndɪ sɔ nun ejɔle. Kalata nun ati 4.7-6.21, Pɔlu le wowula Timote anwɔnsele ke ɔ lí junman'n ɔ héhele Nyanmian Anɔan Ejɔle'n. Ɔ le tu yí fɔɔ ke ɔ si yɔ nán ɔ'a nenian menian fâ fâ'n-mɔ mɔ be wɔ asɔnɪn nun anun nun asu ke Zozi Kilisi akɔa kpa'n yɔ yí'n. Kalata nun agualɛ nun, Pɔlu le wowula Timote anwɔnsele ke ɔ hɔn dedi nun ati kɔan kpa'n.

¹ Timote,

Mɪn Pɔlu mɔ n dɪ Kilisi Zozi bɔfo'e'n, ɔ fi Nyanmian m'Ɔ tɪ yé Ngɔwɔndefo'e'n, ɔ nun Zozi Kilisi m'Ɔ tɪ yé susuguasɔ'n dunman nun, mɪn yé mɪn kele kalata ehi mun nwan wɔ ɔ. ² Wɔ dedi nun ati, mun bu wɔ ke mɪn kunnun baa kpa bɔkɔɔ. Mɪn 'bisa wɔ ahun mun yɔ wɔ ɛcian'n mɔ.

Nyanmian m'Ɔ tɪ Sɛ'n, ɔ nun Zozi Kilisi m'Ɔ tɪ yé Mɪn'n, be nwún wɔ nwɔn anwunnvoe, be yɔ wɔ ye, be cíci wɔ lɔa.

Ato ngehelefo'e'n-mɔ

³ Ejɔle'n mɔ mɪn 'kɔ Masedwanun mân nun anun mɔ n ganlin n geleli wɔ'n, mɪn kacɪ wɔ bieku. N zeli wɔ ke ɛ tánlan Efezi kulo nun asu nán ɛ tótua ato ninngɛ'n mɔ menian'n mmie-mɔ le kekele wɔ asɔnɪn nun anun'n. ⁴ Kan kele bé ke be yáci ehɔa m'Ɔ man sƆanlan minlin yí dedi m'Ɔ le yí wɔ Kilisi nun'n, nun bé nannan-mɔ dunman nun anwɔn akpɔlɔwa ndunndun esue'n. Ɔ man ngondin ba, ɔ man sƆanlan nnyan man dedi'n mɔ Nyanmian nanndɪ sɔ ɔ de yí'n. ⁵ Mɪn tu wɔ fɔɔ sƆ'n, yí diɛ, anun asɔnɪn mma'n-mɔ nyan ehulo wɔ bé afian, ehulo m'Ɔ fi ahɔnlin mɔ nun a tɪ, m'Ɔ tɪ fufue, mɔ de Nyanmian di sakpa.

⁶ Menian'n mmie-mɔ fi abalabɔ atun kpa nun asu b'a jasɔ b'a fa bé nwɔn b'a wula ejɔle mgbán-mgbán'n-mɔ anun. ⁷ Be kulo ke be yɔ Nyanmian *mala'n ngehelefo'e, nan kɔsɔ ejɔle mɔ bé muonun be le kan'n, be ndi man yí bu, ese ninngɛ'n muonun mɔ be jin sɔ cɪnɪnɪn be le kele'n, be ndi man yí bu.

⁸ Ye sɪ ke Nyanmian mala'n tɪ kpa, se sƆanlan di sɔ kpa a. ⁹ Afɪ ye sɪ ke menian mɔ be bɔ bala kpa'n, nán bé ti yé Nyanmian Kpili kpeli mala'n tɔli ebele ɔ. Nan

menian mɔ be bɔ bala ete'n, bɛ mɔ be jasɔ Nyanmian akɔmin anun'n, bɛ mɔ bɛ ti akunnun ti ete'n, ɔ nɔn etefvɛ'n-mɔ, bɛ mɔ bɛ nyin nzɔ Nyanmian mɔ bɛ nyin ci ninngɛ mɔ be ti nwanzzan-nwanzzan'n, bɛ mɔ be kun bɛ sɪ nɔn bɛ nin-mɔ, bɛ mɔ be ti kodiawu be di awue, ¹⁰ bɛ mɔ be yɔ satɩfɔvɛ ninngɛ'n, mmelenzua mɔ be nɔn bɛ manngɔn mmelenzua da anaan mmalasua mɔ be nɔn bɛ manngɔn mmalasua da'n, bɛ mɔ be tɔnɔn menian maan be kaci nganga'n, bɛ mɔ be di ato, ɔ nɔn bɛ mɔ be kan ato ndá, ɔ nɔn bɛ mɔ be yɔ ete ngacile ngacile dɔɔn biekun m'ɔ nɔn ananhɔle ngehele kpa'n ti man kɔn'n. Bɛ ti yɛ Nyanmian kpɛli mala'n tɔli ebele ɔ. ¹¹ Ananhɔle ngehele sɔ'n y'ɔ le m'ɔ wɔ Ejɔlekpa'n mɔ b'a fa b'a wula mɩn sa nun nɩn anun'n. Anunminnyanmɔn Ejɔlekpa sɔ'n fi Nyanmian m'ɔ ti nyila baka nun ɛɔ.

Pɔlv 'ba la Zozi Kilisi asi

¹² Yɛ Mɩn Zozi Kilisi mɔ ɔ'a wula mɩn anwɔnsele wɔ mɩn junman elie nun anun'n, mɩn 'da yɪ asi. Mɩn 'da yɪ asi ke ɔ'a bu mɩn sɔanlan ɔ'a fa yɪ junman'n ɔ'a wula mɩn sa nun. ¹³ Mɩn mɔ daba mɩn kan ejɔle ete mɩn tia yɪ, mɔ ese mɩn kele yɪ menian'n-mɔ yale kpa'n, Zozi a nwun mɩn nwɔn anwunnvɔe. ɔ sanlɩn ke daba, anɩn mɩn nne man yɪ mɩn nni man, ese anɩn mɩn nzi man ke like ete yɛ anɩn mɩn yɔ ɔ. ¹⁴ Yɛ Mɩn a nwun mɩn nwɔn anwunnvɔe kpili sɔnman. ɔ'a man mɩn nɔn Zozi Kilisi y'a yɔ kɔn, mɩn de yɪ mɩn di, ese n ne yɪ nwɔn ehulo.

¹⁵ Ejɔle kɔn m'ɔ ti ananhɔle ejɔle m'ɔ se ke ye de ye di'n y'ɔ le ke Zozi Kilisi a a mɩn nɩn anun ke ɔ 'ba le etefvɛ'n-mɔ ati ngɔan. Nan etefvɛ'n-mɔ anɩn kpain'n y'ɔ le mɩn Pɔlv. ¹⁶ Nan Nyanmian a nwun mɩn nwɔn anwunnvɔe. Afɪ mɩn mɔ n di etefvɛ'n-mɔ kwalaa anɩn kpain'n dunman nun, bɛ mɔ be 'ba le Zozi Kilisi be di be nyan ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n, bɛ 'ba nwun yɪ ke Zozi Kilisi si abɔtalɛ kpa. ¹⁷ Belemgbin mɔ yɪ mele'n le man ayuelɛ, m'ɔ ti asi cɩan daa m'ɔ ti Nyanmian baa kɔnmgbɔ cein mɔ be nnwun man yɪ'n, asasɔvɛ nɔn anunminnyanmɔn hɩn yɪ dahuu! Amin!

Like mɔ Pɔlv nwan Timote yɔ'n

¹⁸ Mɩn wa Timote, junman'n mɔ m'an hele wɔ ke ɛ lí'n y'ɔ le ke ɛ tótua ato ninngɛ'n mɔ menian'n mmie-mɔ le kekele yɪ ɛɔ asɔnɩn nɩn anun'n. Junman sɔ'n tɔ de wɔ nwɔn ejɔle'n mɔ Nyanmian mgbɔmanfvɛ'n-mɔ lili mɔa hanlɩn'n. Se ɛ di ejɔle sɔ nɩn asɔ a, ɛ 'ba hɔala kɔan kpa'n kɔn, ¹⁹ ɛ tila dedi'n mɔ ɛ le yɪ nɩn anɩn, ɛ nyan ajɔrlɩn kpa mɔ ahunnun ndite nɔvɔn man yɪ nwɔn'n. Nan menian'n mmie-mɔ a ndie man afɔtu sɔ'n, ɔ man b'a minlin bɛ dedi'n. ²⁰ Menian sɔ'n mmie-mɔ y'ɔ le Imene nɔn Alegizannɩli. M'an yɪ bɛ m'an man Abɔsanmɔn maan be nwun yɪ ke Nyanmian anwɔn ejɔle ete ehan'n ti man like kpa.

2

Be yɔ asɔnɩn be mɩn menian'n-mɔ kwalaa

¹ Eɩ, like mɔ mɩn sele ke be lí mɔa be yɔ'n y'ɔ le ke be bɔtu bɛ nwɔn be héle Nyanmian, be yɔ asɔnɩn, be séle Nyanmian be mɩn menian'n-mɔ kwalaaatin, ese be lá Nyanmian asi. ² Emɔ séle Nyanmian be mɩn mmelemgbin'n-mɔ, ɔ nɔn bɛ kwalaa mɔ be le tunmin be sie mɩn'n. Yɪ die, anɩn ye tanlan wɔ anɔvɔnɩnɔ nɩn, ye nyan yɛ nwɔn ye sɔ Nyanmian, ye bɔ bala m'ɔ sɔ yɪ nyɩn. ³ Like m'ɔ ti kpa mɔ Nyanmian m'ɔ ti yɛ Ngɔandefvɛ'n kulo nɩn anɩn. ⁴ Afɪ ɔ kulo ke menian'n-mɔ kwalaaatin nwun ananhɔle atɩn'n be nyan bɛ ti. ⁵ ɔ sanlɩn ke Nyanmian ti baa kɔnmgbɔ cein. Sɔanlan kɔsɔ m'ɔ di kulo menian'n-mɔ nɔn Nyanmian asafian'n ti baa kɔnmgbɔ cein. Sɔanlan sɔ'n y'ɔ le Kilisi Zozi m'ɔ kacili yɪ nwɔn

kulo swanlan'n. ⁶ Yí muonun, o'a fa yí nwɔn o'a bɔ afɔlɛ o'a yí tɛɛ o'a tua kulo menian'n-mɔ kwalaatin ete nun ati kalɛ. Mɔ tɛmɔn'n juli'n, Kilisi yɔlɛ yí sɔ maan be nwwunlin yí kɛ Nyanmian kulo kɛ kulo menian'n-mɔ kwalaatin nyan bɛ ti. ⁷ Eɛhika ati, o'a yí mɔn kɛ n gán yí Nwan Ejɔlɛ'n, eɛɛ n gáci yí bɔfɔvɛ m mán bɛ mɔ bɛ ti man Zufu'n nyán dedi eɛɛ bɛ nwún ananhɔlɛ nun anwɔn atun'n. Ananhɔlɛ yê mun kan o, mun nni man ato.

⁸ Yí ti, mun kulo kɛ lika kwalaatin, mmelenzua'n-mɔ sélɛ Nyanmian. Bɛ 'sɛlɛ a, bɛ kúku bɛ sa'n-mɔ asɔ anwunno wɔ anwɔntɛ nun, bɛ yí bɛ kunnun, nán bɛ man akpɔlɔwa esue ba bɛ afian.

⁹ Eɛɛ mun kulo kɛ mmalasua'n-mɔ kɔsɔ wowula bɛ nwɔn kɛ o se fata'n. Nán bɛ wowula bɛ nwɔn bɛ kele bɛ nwɔn, nan bɛ wówula bɛ nwɔn kɛ o se fata'n. Nán bɛ nwan bɛ ti'n-mɔ ngacile ngacile, nán bɛ sɔsa nɔwaba'n-mɔ bɛ sesie bɛ nwɔn, nán bɛ kala etanlan mɔ yí gua yɔ sɔ'n bɛ kele bɛ nwɔn. ¹⁰ Nan bɛ bɔ bala kpa m'ɔ se kɛ mmalasua mɔ bɛ lɛ sɔ Nyanmian'n bɔ'n.

¹¹ O se kɛ mmalasua'n-mɔ bébɛlɛ bɛ nwɔn asɔ, bɛ tánlan koun, bɛ tíe ninngɛ'n mɔ mmelenzua'n-mɔ lɛ kele'n. ¹² Mun ngulo man kɛ balasua kekele ninngɛ anaaɔ o fɔ belenzua sɔ. Nan mun kulo kɛ o sie yí nwɔn'n koun. ¹³ O sanlin kɛ Adamɔn yê Nyanmian lili mɔa o bɔlɛ yí asannan nán o'a bɔ Eɛvɔ kɔsɔ o. ¹⁴ Nán Adamɔn yê bɛ lakalɛ yí o. Nan balasua'n yê bɛ lakalɛ yí mɔ yí nyin a nɔwɔ man Nyanmian o. ¹⁵ Nan kɔsɔ, yí biala, kɛmɔ balasua'n ti etan, se o bɔ mɔndɔnlin o tila yí dedi nun anun, o kulo Nyanmian o tanlan wɔ anwɔntɛ nun nán o'a ngele man yí nwɔn an, o 'nyan yí ti.

3

Asɔnɔn nun asɔ mgbain'n-mɔ

¹ Ejɔlɛ eɛhɛ mɔ mun kan'n ti ananhɔlɛ: se swanlan kɔn kulo kɛ o di asɔnɔn nun asɔ kpain an, anɔn like kpa yê o'a kpɔnnde o. ² Nan kɔsɔ swanlan mɔ o 'di asɔnɔn nun ati'n, o di kɛ o yɔ swanlan mɔ bɛ nnyan man yí nwɔn ejɔlɛ ete fíí bɛ ngan man. O ja balasua kɔnmgbá cein. O sɔ yí nwɔn sɔsa. O 'yɔ like a, o junlin yí nwɔn kpa. O bɔ abalabɔ m'ɔ fata, o man menian'n-mɔ anyin sɔ yí. Se swanlan ba tu yí a, o sɔ yí nun kanlanman. O ti swanlan m'ɔ kwala like kele. ³ N'ɔ yɔ kɔnɔnmunzan, eɛɛ n'ɔ yɔ swanlan kpukpo-kpukpo. O ti swanlan mɔ yí ahɔnlin la asɔ m'ɔ mgbɔnde man butule. N'ɔ yɔ swanlan mɔ yí nyin bɔlɔ esika. ⁴ O yɔ swanlan mɔ yí muonun o kwala yí awulo nun asɔ nian, mɔ yí mma'n-mɔ anyin sɔ yí kpa. ⁵ O sanlin kɛ swanlan mɔ yí muonun o nguala man yí awulo nun asɔ nian'n, o 'yɔ se nán o'a hɔala o'a nian Nyanmian Kpili asɔnɔn mma'n-mɔ asɔ? ⁶ Nán man o yɔ swanlan mɔ beke mɔ o'a fa yí nwɔn o'a man Nyanmian. Afɛ o kwala kɛ o tu yí nwɔn kɛ Abɔnsanmɔn yɔlɛ yí mɔ yí ti yê Nyanmian 'ba bua yí ndɛɛ'n. ⁷ O fata kɛ o yɔ swanlan mɔ bɛ mɔ bɛ nɔzi Nyanmian'n de yí di, nán b'a ngɔlɔ man yí nwɔn, nán Abɔnsanmɔn kɔsɔ asa a ngan man yí.

Asɔnɔn nun asɔ bɔkafɔvɛ'n-mɔ

⁸ Asɔnɔn nun asɔ bɔkafɔvɛ'n-mɔ kɔsɔ, o fata kɛ bɛ yɔ menian mɔ bɛ felɛ bɛ, mɔ bɛ di ananhɔlɛ. Nán bɛ yɔ kɔnɔnmunzan, nán bɛ yɔ menian mɔ bɛ nyin bɔlɔ esika. ⁹ O fata kɛ bɛ nyan ajɔnlin kpa nán b'a tila bɛ dedi'n m'ɔ ti nɔvialɛ nun like nun anun kpa. ¹⁰ Menian sɔ'n-mɔ, bɛ sá bɛ nían kwalaaka, nán se emɔ a ndi man bɛ nwɔn ejɔlɛ ete fíí a, beke mɔ anin bɛ lɛ ba li junman sɔ nun o.

¹¹ O se kɛ bɛ yɔ-mɔ kɔsɔ yɔ mmalasua mɔ bɛ felɛ bɛ. Nán bɛ yɔ mmalasua mɔ bɛ kan menian anwɔn ejɔlɛ ete bɛ seɔi bɛ dunman. Bɛ lɛ bɛ nwɔn bɛ lí. Bɛ lí ananhɔlɛ wɔ ninngɛ kwalaa anun.

¹² Ɔ se ke asonun nun asu bukafue'n-mo ja balasua konngba cein, ese be huala be nian be mma'n-mo non be awulo nun asu kpa. ¹³ Afi be mo be di be junman'n kpa'n, menian'n-mo anyin so be, ese be dedi'n mo be le yi wo Zozi Kilisi anun'n, o jinlan yi ja nun kpa.

Nyanmian nviaie nun like kpili kpa'n

¹⁴ Timote, mun ke le wo kalata ehi, n ne anyindasue ke o ngo hye man fiu mun 'ba a wo nwon eb. ¹⁵ Nan kusu se mun ce nan m mali man an, kalata ehi 'ba hele wo bala m'o se ke Nyanmian awulo amma'n-mo bo'n. Nyanmian awulo amma so'n-mo y'o le Tiasifue Nyanmian asonun mma'n-mo. Asonun mma so'n-mo ti ke sua mpila, be suan ananhole'n. ¹⁶ Ye kwalaa ye nwun yi yuein, Nyanmian a yi nviaie nun like kpili kpa o'a hele ye. Like so'n y'o le Zozi.

O'a kaci yi nwon kulo swanlan.
Nyanmian Wawe nun a hele ke

o ti Nyanmian Awa sese fue.

Nyanmian mmofue'n-mo a nwun yi.

Yi nwon ejole'n, b'a bo

b'a hele man nun anun menian'n-mo.

Man nun anun menian'n-mo a le yi a li.

O'a fu o'a ho nyanmiansu

wo anunminnyanmun nun.

4

Ato ngehele fue'n-mo

¹ Nyanmian Wawe'n kan yi yuein ke mele kasion nun anun, menian mmie-mo mma nne man Kilisi be nni man kon. Nan be 'fa be nwon be bo ato ngehele fue'n-mo, ese be 'di wawe ete'n-mo ngehele die'n-mo asu. ² Be 'man apoo mma atofue'n-mo kolo be non nun be laka be. Atofue so'n-mo, be le man ajonlun kon. Be ajonlun'n ngan man ejole ngele man be kon. ³ Be 'kekele ke ajaa'n ti man like kpa, ese like mo be di'n, bie ti man kpa mo be di o. Nan kusu Nyanmian boli ninngwe so'n-mo ke menian mo be de Kilisi be di mo b'a nwun ananhole'n, be y'o asonun, be la Nyanmian asi, nan be li ninngwe so'n-mo. ⁴ Ninngwe'n mo Nyanmian Kpili boli'n, yi kwalaa ti kpa, baa kon non man nun m'o ti man kpa o. Yi ti o se ke ye da Nyanmian asi nan ye so yi kwalaa anun. ⁵ Ɔ sanln ke Nyanmian Anwan Ejole'n non asonun eyole'n, o man ninngwe kwalaa anwan ti wo Nyanmian anyunnun.

Zozi Kilisi akva kpa'n

⁶ Se e kekele anianman'n-mo ninngwe ehi-mo a, e 'ba kaci Zozi Kilisi akva kpa. Dedi nun anwan ngehele kpa'n mo e nanndi so'n y'o ti wo ekala nun alie o. ⁷ Ehuva ejole mgban-mgban'n m'o non dedi'n ti man kon'n, yaci gua. Nan bo mondlun fa wo nwon bo Nyanmian kpa. ⁸ Anwonnaan nun anun ekpunndian'n ti like kpa, nan kusu o ti man cunnjin. Nan like mo be yo a, Nyanmian kulo'n, o ti kpa wo like biala anun. Ɔ sanln ke se ye bo bala so nun an, anun ye si ke ye le ngwan m'o le man ayuelie wo mele ehi anun, o non mele'n m'o le ba nun anun.

⁹ Ejole ehi ti ananhole m'o se ke swanlan de di o. ¹⁰ Yi so ati ye ye le di junman ese ye le kpili o. Ɔ sanln ke y'a fa ye anyindasue'n kwalaa y'a wula Tiasifue Nyanmian'n m'o ti menian'n-mo kwalaa Ngwandefue nun anun. Nan kusu, menian mo be de yi be di'n, be ala ye o de be o.

¹¹ Kekele ninngwe so'n-mo nan kan fua so kpa maan be yo. ¹² E ti batonman, kusu n'e man swanlan fiu tutu wo nyunnun ngesele. Nan wo ejujole nun o, wo abalabo nun o, wo ehulo mo e fa kulo menian'n-mo o, wo dedi nun o, wo

anwɔntɛ nun ɔ, man menian mɔ be le dedi'n, be nían wó diɛ nun asu be yó bie. ¹³ Kɪnnga Eɛhele Ejɔle'n bagua nun, kan Nyanmian Anɔan Ejɔle'n wowula asonun mma'n-mɔ anwɔnsele, eɛe kekele bé ninngɛ dede maan m mála. ¹⁴ Mele mɔ Nyanmian mgbamanfɔe'n-mɔ hanlɪn wó nwɔn ejɔle, mɔ asonun mgbain'n-mɔ falɪ bé sa fualɪ wó nwɔn'ɪn, wawɛ nun junman'n mɔ Nyanmian falɪ manlɪn wó'n, n'ɛ bubu wó nyɪn gua sɔ. ¹⁵ Tɪ wó nyɪn di junman sɔ'n maan bé koalaa be nwɔn yí ke ɛ le bɔ mɔndɪnlɪn. ¹⁶ Sie wó muonun wó nwɔn ye, eɛe nian wó ninngɛ'n mɔ ɛ kekele'n kɔsɔ asu, nán mian wó bɔ. ɔ sanlɪn ke, se ɛ yɔ yí sɔ a, wó muonun ɛ 'nyan wó ti, eɛe bé mɔ be tie wó'n kɔsɔ 'nyan bé ti.

5

Pɔlv 'ba tu Timote fɔɔ

¹ N'ɛ fa ahɔnlɪn kpili kan ejɔle kele sɔanlan kpain. Nan se ɛ 'kan ejɔle ɛ kele yí ɛ tu yí fɔɔ a, bu yí ke yí y'ɔ wɔli wó ɔ. Bu mgbafɛle'n-mɔ ke wó nianman mmelenzua y'ɔ le bé. ² Bu mmalasua mgbain'n-mɔ ke wó nin y'ɔ le bé. Bu ndalua'n-mɔ kɔsɔ ke wó nianman mmalasua y'ɔ le bé. Se ɛ 'kan ejɔle ɛ kele bé ɛ tu bé fɔɔ a, kan wɔ anwɔntɛ nun kpa bɔkɔɔ.

Kunlannvɔe'n-mɔ

³ Kunlannvɔe mmalasua'n-mɔ mɔ be le man sɔanlan fíi m'ɔ bɔka bé'n, nian bé lika wɔ anyɪnnzɔ nun kpa. ⁴ Nan se kunlannvɔe balasua kɔn le yí mma-mɔ a, anaan yí nnɔnman-mɔ a, kekele bé ke bé Nyanmian junman'n m'ɔ fata ke be di mɔa be di'n y'ɔ le ke be nían bé nwɔn amma'n-mɔ. Be yó yí sɔ be síe mɔ be nwɔn amma'n-mɔ yɔli manlɪn bé nɪn abɔsɔ. Yí sɔ yɛ Nyanmian Kpili kulo ɔ. ⁵ Balasua m'ɔ tɪ kunlannvɔe sakpa, m'ɔ le man sɔanlan fíi m'ɔ nian yí'n, yí diɛ, ɔ fa yí lɔa'n koalaa ɔ wula Nyanmian Kpili asa nun. ɔ bɔ mɔndɪnlɪn ɔ sele yí kɔngɔɛ nɔn eyua ke ɔ nían yí sɔ. ⁶ Nan kunlannvɔe m'ɔ le di mán'n, se yí nyɪn wɔ sɔ bɔbɔ a, anɪn ɔ tɪ ke ɔ'a wu. ⁷ Kan ejɔle sɔ'n kele bé, nán sɔanlan fíi a nnyan man bé nwɔn ejɔle ɛte a ngan man. ⁸ Afɪ se sɔanlan kɔn nnian man yí nwɔn amma'n-mɔ, cilili yí ata diɛ nun anun menian'n-mɔ a, anɪn ɔ tɪ ke ɔ'a yaci yí dedi'n ɔ'a tu. Sɔanlan m'ɔ nzi man Nyanmian'n tɪ kpa tala yí.

⁹ Kunlannvɔe balasua mɔ ɛ 'ka yí wula kunlannvɔe'n-mɔ anun'n, man ɔ yó balasua mɔ ɔ'a li afɔe abulasian, m'ɔ jalɪ belenzua kɔnmgba cein. ¹⁰ Eɛe ɔ yó balasua mɔ menian'n-mɔ bɔ yí dunman kpa, mɔ ɔ'a ta yí mma'n-mɔ kpa, mɔ eyɛfɔe tɔ yí a, ɔ sike yí kanlanman, ɔ nwunnzin Nyanmian menian'n-mɔ aja nun anwɔn, ɔ bɔka alɔabɔfɔe'n-mɔ, mɔ eɛe ɔ yɔ nyɔle ngacile kpa'n kɔlaatin'n.

Kunlannvɔe ndalua'n-mɔ

¹¹ Nan kunlannvɔe ndalua'n-mɔ, n'ɛ ka bé wula nun. ɔ sanlɪn ke se bian ajaa ejɔle tɔ bé ti anun an, anun b'a kaci bé nzin b'a si Kilisi. ¹² B'a tɔn ndá'n mɔ be lili mɔa be hanlɪn wɔ Kilisi anyunnun'n. ¹³ Se bɔbɔ ɛ kele bé dunman an, be nyɔ man like kpa fíi, nan be cinnin awulo'n-mɔ anun. M'ɔ tɪ yale biekun'n y'ɔ le ke adawu mgbili ɛbɔ nɔn cenjin yɛ be di ɔ. Ejɔle m'ɔ nvata man mɔ be kan'n yɛ be kan ɔ. ¹⁴ Eɛhika ati, mɪn kulo ke kunlannvɔe ndalua'n-mɔ já mmian, be wó mma, be nían bé awulo'n-mɔ asu, nán bé mɔ be kpɔ yɛ nɪn a nnyan man yɛ nwɔn ejɔle ɛte a ngan man. ¹⁵ Mɪn kan sɔ, ɔ sanlɪn ke bé mmie-mɔ fi ananhɔle atun nɪn asu b'a jasɔ dada angɔnmɪn b'a fa Abɔnsanmɔn diɛ nun asu. ¹⁶ Se balasua kɔn le dedi nán kunlannvɔe mmalasua-mɔ gua yí sa sɔ a, ɔ nían bé. N'ɔ yaci bé tɔ asɔnɪn nɪn asa sɔ, nán asɔnɪn nɪn a hɔala ɔ'a nian kɔnlannvɔe mmalasua'n-mɔ mɔ sakpa be le man sɔanlan fíi m'ɔ nian bé'n.

Asɔnɔn nɔn asɔ mgbain'n-mɔ

¹⁷ Asɔnɔn nɔn asɔ mgbain'n-mɔ mɔ bɛ nɔan asɔnɔn nɔn asɔ kpa'n, ɔ fata kɛ bɛ man bɛ anyɔnɔzɔ nɔn ahatua kpa, nɔn yɔ lɔlɔ bɛ mɔ bɛ kan Nyanmɔan Anɔan Ejɔlɛ'n, mɔ ɛsɛ bɛ kekele ninngɛ'n. ¹⁸ M'ɔ man mɔn kan sɔ'n y'ɔ le kɛ, b'a hele wɔ Eहेले Ejɔlɛ nɔn anun kɛ: *Enalɛ'n m'ɔ le tetia *bele nɔn asɔ'n, n'ɛ cɔcɔ yɔ nɔan'n.* ɛsɛ b'a hele yɔ biɛkun kɛ: *Sɔanlan m'ɔ le di junman'n, yɔ ahatua m'ɔ fata'n, bɛ fɔ bɛ mɔn yɔ.* ¹⁹ Asɔnɔn nɔn asɔ kpain kɔn mɔ bɛ kɔ tun yɔ ɛsɔan'n, sɛ menian nnyuan anaan nsan a nni man yɔ nɔwɔn adanzɛ a, n'ɛ de tɔ nɔn. ²⁰ Bɛ mɔ bɛ kɔ yɔ like ɛtɛ'n, tu bɛ nyunnun bagua nɔn maan ɛhɔnɔn-mɔ sɔlɔ nɔn bɛ kɔsɔ b'a nyɔ man ɛtɛ sɔ'n bie.

²¹ Nyanmɔan Kpili anyunnun, Kilisi Zozi nɔn nyanmɔansɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ kɔsɔ anyunnun, mɔn kan ndɔ kɛ ɛ lɔ ngehele sɔ-mɔ asɔ. Yɔ ti, n'ɛ nɔan sɔanlan anyunnun wɔ like biala anun, n'ɛ kulo menian'n-mɔ bie ɛ yaci bie.

²² N'ɛ ku fa wɔ sa sie sɔanlan ati asɔ, ɛ fa asɔnɔn'n junman wula yɔ sa nɔn, ɔ sanɔn kɛ sɛ ɔ'a yɔ ɛtɛ a, yɔ ɛtɛ sɔ'n 'kan wɔ bie. Wɔ muonun, nɔn wɔ nɔwɔn kpa, man wɔ nɔwɔn tɔ. ²³ Kɛmɔ wɔ kɔ'n jiji wɔ m'ɔ man ɛ nje man nɔn a fɔkɛ'n, n'ɛ nɔn nzue ngɔnɔn ala, nan nɔn divɔn nganngan. ²⁴ Menian'n mmie-mɔ ɛtɛ mɔ bɛ kɔ yɔ'n, bɛ di mɔa bɛ nwun yɔ yuein kwalaaaka nɔn b'a bua bɛ ndɛ'n. Nan mmie-mɔ kɔsɔ die'n, bɛ di mɔa bɛ bua bɛ ndɛ kwalaaaka nɔn b'a nwun yɔ kɛ b'a yɔ ɛtɛ. ²⁵ Yɔ sɔ kɔsɔ ala, nyɔlɛ kpa mɔ sɔanlan kɔ yɔ'n, bɛ nwun yɔ yuein, yɛ nunhan kɔsɔ mɔ bɛ ngɔala bɛ nɔnwun man yɔ ɛbɛlɛ ala'n, ɔ nɔvia man lɛ.

6

Nganga'n-mɔ

¹ Bɛ kwalaa mɔ bɛ ti nganga'n, bɛ mɔn bɛ nyun sɔ bɛ mɔn-mɔ kpa, nɔn menian'n-mɔ a nɔzɛci man Nyanmɔan dunman, ɛsɛ b'a ngan man yɛ ngehele nɔn nɔwɔn ejɔlɛ ɛtɛ. ² Nganga mɔ bɛ mɔn-mɔ de Kilisi di'n, nɔn bɛ tɔa kɛ bɛ nianman y'ɔ le bɛ nɔn ati, bɛ fa bɛ nyun bɛ wowula bɛ nyunnun. Nan ɔ sɛ kɛ bɛ sɔ bɛ kanlanman kpa. ɔ sanɔn kɛ bɛ di bɛ junman'n bɛ man bɛ mɔ b'a le yɛ Mɔn b'a li mɔ bɛ kulo bɛ'n nyan sɔ nvasɔɛ. Kekele ninngɛ sɔ'n maan bɛ yɔ.

Atɔ ngehele'n nɔn anyanbenwɔn kpa'n

³ Sɛ sɔanlan bie kekele ninngɛ ngacile ngacile, nɔn ɔ nni man yɛ Mɔn Zozi Kilisi anwɔntɛ ejɔlɛ'n-mɔ asɔ ɔ nɔn ngehele'n m'ɔ man bɛ bɔ abalabɔ m'ɔ sɔ Nyanmɔan anyun nɔn an, ⁴ anun sɔanlan sɔ'n tɔ atubenwɔn sɔanlan. ɔ nzi man like fɔfɔ. Yɔ like m'ɔ la yɔ nɔwɔn kɛ anwɔnnyalɛ'n y'ɔ le ninngɛ'n-mɔ anwɔn akpɔlɔwa esue nɔn ɛtɛan'n. Kɛ ɔ yɔ mɔ menian'n-mɔ fa bɛ nɔwɔn ɛkpɔ bɛ di butule, bɛ kpe nzuba, bɛ kan bɛ nɔwɔn ejɔlɛ ɛtɛ, ⁵ bɛ su akpɔlɔwa ndɔnndɔn bɛ afian nɔn anun. Afi bɛ ajɔnɔn nɔn a yɔ mgban-mgban, bɛ nzi man ananhɔlɛ nɔn anwɔn ejɔlɛ fɔfɔ kɔn. Bɛ jɔnɔn kɛ Nyanmɔan anwɔn dedi'n mɔ yɛ le yɔ'n, ɔ ti like mɔ bɛ fa bɛ kpɔnndɛ anyanbenwɔn.

⁶ ɔ ti ananhɔlɛ, Nyanmɔan anwɔn dedi'n mɔ yɛ le yɔ'n, ɔ ti anyanbenwɔn like kpili kpa man sɔanlan mɔ yɔ nyun sɔ yɔ die kaan m'ɔ le yɔ'n. ⁷ ɔ sanɔn kɛ mɔ yɛ 'ba mɔn ɛhɔ anun'n, yɛ nɔn like fɔfɔ a mma man, yɛ sɛ yɛ 'sa yɛ kɔ a, yɛ ngɔala man bie nɔn kɔ. ⁸ Eɦika ati, sɛ yɛ nyan alɛ yɛ di, yɛ nyan taladɛ yɛ wula a, ɛhɔ ala sa yɛ. ⁹ Nan menian mɔ bɛ kulo kɛ bɛ nyan bɛ nɔwɔn'n, menian sɔ'n-mɔ, bɛ tɔ sɔnɔan nɔn anun kɛ ngaa. Ninngɛ mgban-mgban m'ɔ man menian sɛci bɔkɔ-bɔkɔ, ɛsɛ bɛ bɔsɔ bɔ'n yɛ bɛ kulo ɔ. ¹⁰ Afi ɛtɛ ngacile'n kwalaa fi esika anyɔnbɔlɔ'n. Menian mmie-mɔ anyun a bɔlɔ esika'n dede b'a yaci bɛ dedi'n b'a tɔ mɔa, b'a fa bɛ nɔwɔn b'a wula emian ngacile dɔn anun.

Pɔlv 'ba tu Timote fɔv

¹¹ Nan wɔ dɛ, ε ti Nyanmian sɔanlan, n'ε yɔ ninngε sɔ'n-mɔ bie. Yɔ nyɔɔɛ kpa. Fa wɔ nwon bɔ Nyanmian sɛɛ kpa, nyan dedi, nyan ehulo, si abɔtalɛ, yɔ bɛtɛɛ. ¹² Bɔ mɔndɪnlɪn kpa, man wɔ asitanlan'n nɔn wɔ dedi'n yɔ kɔn. Kpɔndɛ ngɔan m'ɔ le man ayueliɛ'n mɔ Nyanmian a fele wɔ ke ε nyán yí'n. Ɔ sanlɪn ke yí ti yɛ ε lili wɔ dedi nɪn anwɔn adanzɛ kanlanman wɔ menian dɔn anyunnun ɔ. ¹³ Nyanmian Kpili m'ɔ man ninngε kɔalaa ngɔan nɪn anyunnun, ɔ nɔn Kilisi Zozi m'ɔ lili yí dedi nɪn anwɔn adanzɛ kanlanman wɔ Pɔnsɔ Pilatɪ anyunnun'n kɔsɔ anyunnun, mɪn kan ndá ke ¹⁴ ε lí ejɔɛ'n mɔ m'an hele wɔ nɪn asɔ, εsɛ ε síe wɔ nwon kɔnlɔn-ngɔnlɔn nán b'a nnyan man wɔ nwon ejɔɛ εtɛ b'a ngan man. Yɔ yí sɔ dede m'ɔ jú cian mɔ yé Mɪn Zozi Kilisi 'yɪ yɪ nwon keɛ'n. ¹⁵ Cian'n mɔ yé Mɪn Zozi 'yɪ yɪ nwon keɛ'n, Nyanmian yé ɔ 'keɛ ɔ. Nyanmian sɔ'n, yí ngɔnmɪn cein y'ɔ ti Belemgbin ɔ, ɔ ti salɛ baka, ɔ ti mmelemgbin'n-mɔ Belemgbin, ɔ ti mɪnlɪn'n-mɔ Amun. ¹⁶ Yí kɔnmgba cein ala yé yí dɛ ɔ nwu man lé ɔ. Jawe'n m'ɔ ti nun'n, sɔanlan fíi ngɔala man yí nwon kpunngε. Sɔanlan fíi nwunlɪn man yí lé, yé sɔanlan fíi ngɔala man yí nwon kpunngε. Kulo sɔanlan fíi nwunlɪn man yí lé, yé kulo sɔanlan fíi ngɔala man ke ɔ nwun yí. Asasɔε nɔn tunmin yɔ yí dɛ cian daa! Amin!

¹⁷ Bé mɔ b'a nyan mán chɪ anun ninngε'n, tu bé fɔɔ ke nán bɛ fa bɛ tu bé nwon. Se bé ke nán bɛ fa bé anyɪndasɔε'n bɛ tɔ anwɔndɛ'n m'ɔ nje man nán ɔ'a sɛcɪ nɪn asɔ. Nan bɛ fá bé anyɪndasɔε'n bɛ tɔ Nyanmian Kpili asɔ. Yí mɔ sɛ ɔ 'fa like man yé a, ɔ man yé dɔn kpa maan yɛ di nun fɛ'n. ¹⁸ Tu bé fɔɔ ke bɛ yɔ nyɔɔɛ kpa, bɛ mán yɛ εyɔɛ'n tí bé kpa, bɛ yɔ ahunnunye, εsɛ bɛ bɔka εhɪnlɪn-mɔ. ¹⁹ Se bɛ yɔ yí sɔ a, ɔ ti ke anwɔndɛ m'ɔ ti kpa, εsɛ ɔ nzɛcɪ man yé bɛ le kɔkuan bɛ sie bɛ man bé nwon wɔ meɛ'n m'ɔ le ba nɪn anun ɔ, nán b'a hɔala b'a nyan ananhɔɛ ngɔan kpa'n bé asitanlan nɪn anun.

²⁰ Timote, like'n mɔ Nyanmian a fa a wula wɔ sa nun'n, nyan sɔ kpa. Ejɔɛ mgban-mgban'n m'ɔ nɔn dedi'n ti man kɔn'n, n'ε tie bie, εsɛ bé ninngε'n mɔ bé nwan bɛ sɪ yí nan kɔsɔ ɔ ti ato mɔ bɛ le keɛ'n, n'ε suan bie. ²¹ Like ati m'ɔ man mɪn kan sɔ'n, y'ɔ le ke menian mmie-mɔ bu bé nwon ke bɛ sɪ ananhɔɛ ngehele'n kpa, bɛ nne man ananhɔɛ ngehele kpa'n mɔ yɛ kekele'n bɛ nni man. Ɔ man bɛ fi dedi atɪn nɪn asɔ b'a jasɔ.

Nyanmian nwún εmɔ anwɔn anwunnvɔε.

PŌLU KALATA'N M'Ō TIAN YI NNYUAN M'Ō HELELI NWANLIN TIMOTE'N

M'ō wō nun'n

Mō anin Pōlv la fiadi ɔ le nwun yale *Lomōn elō'n, y'ō heleli kalata ehi ɔ (yí ti 1.8,16-17, 2.9). Ɔ heleli nwanlin Timote. Mele sō'n, anin Timote wō Efezi kulo nun asu ebēle. Pōlv nwan Timote asa kan kalata nun an, n'ō de sie nan ɔ tō yí Lomōn elō (4.9). Afi, ɔ de di ke yí ewue cian nun a kpunngē (4.6). Pōlv a li junman kpa ɔ'a man yé Mún Zozi Kilisi, yí ti, ɔ le wowula Timote anwōnsēle ke ɔ nían yí muonun yí Pōlv die nun asu nán ɔ lí bie.

Kalata nun ati 1.3-2.13, Pōlv le kan kele Timote ke ɔ tila yí dedi nun anin kpa wō yale'n mō bé mō be bō Zozi Ejōlekpa'n nwun yí nun anwōn. Kalata nun ati 2.14-4.5, Pōlv le kan kele yí ke ɔ jínlan ngehele'n m'ō nun Ehele Ejōle Nwannan-nwannan'n kō sū nun anin kpa. Ke Pōlv yōli yí yí alimōa kalata nun anin'n, ɔ le kannzō Timote ke ɔ nían yí nwōn wō ato ngehelefoe'n-mō anwōn. Kalata nun agualē nun, Pōlv le bō yí asitanlan nun anin amannīe, ɔ le man Timote ngalie.

Ahın ebisa

¹Timote,

Mín Pōlv mō n di Kilisi Zozi bōfoe'n kōn, mín yé mún kele kalata ehi mún nwan wō ɔ. Nyanmian a hulo, ɔ'a yí mín ke m mō nyanmiansu ngwan m'ō le man ayuelē nun anwōn kpaye. Ngwan sō'n, Nyanmian falí bōli anōhōba daba. Sian die, y'a nyan yí wō kōn eyōle'n mō ye nōn Zozi Kilisi y'a yō nun anin. ² Mún wa mō mún kulo wō kpa, mún 'bisa wō ahın mún yō wō ecian'n mō.

Mōndinlin nun anwōn afōtu'n

³ Nyanmian Kpili mō n ne ajōnlín kpa mún sū yí ke ye nannan-mō solí yí'n, mún 'da yí así. Mún 'da yí así ke kōngōe nōn eyua, se mún 'yō asōnūn an, mín ti kací wō. ⁴ Mún kací wō nyin emōnūn nūn an, anin mín lba le dō wō sele kpa mún kulo ke mún nwun wō nwōn, nán mún nyan fe elie kpili kpa. ⁵ Wō dedi'n m'ō tī ananhōle nun anwōn ejōle te wō mín ti anin. Dedi'n mō wō nan balasua Loyisi nūn wō nin Eninsi, be lili mōa be nyanlin yí'n, mún de mún di kpa ke e te le dedi sō'n.

⁶ Ehika ati, mún kací wō ke, mele mō n valí mín sa n vualí wō nwōn'n, junman'n mō Nyanmian Kpili falí manlin wō ke e lí'n, bō mōndinlin di. ⁷ Ɔ sanlin ke Wawē Nwannan-nwannan'n mō Nyanmian Kpili a fa a man yé'n, ɔ man ye nyō man minndiin, nan ɔ wowula yé anwōnsēle, ɔ man ye nyan ehulo, ese ɔ man ye kōala yé nwōn bí.

Nyian nun anwōn afōtu'n

⁸ Yí ti n'ē man yé Mún adanzīe elie nun anwōn nyian kun wō. Mín kōsū mō yé Mún dunman nun ati yē b'a tō mín fiadi'n, n'ē man mín nwōn nyian kun wō. Nan nanndi anwōnsēle'n mō Nyanmian Kpili a fa a man wō nun asu, nwun Ejōlekpa nun anwōn amannīe'n bie ke mín. ⁹ Nyanmian yē ɔ'a le yé ngwan ɔ, ese yí yē ɔ'a fele yé ke ye káci yí menian ɔ. Nán ke like kpa mō y'a yō ti ɔ, nan yí muonun ɔ'a hulo yí sō ese ɔ'a nwun yí nwōn anwunnvōe. Kilisi Zozi adawulōman, Nyanmian a nwun yé nwōn anwunnvōe sō'n, yí nzin nán ɔ'a bō mân'n. ¹⁰ Nan sian die, yé Ngōandefōe Kilisi Zozi mō ɔ'a yí yí nwōn ɔ'a hele'n dunman nun, Nyanmian a hele yé ke ɔ'a nwun yé nwōn anwunnvōe. Ɔ sanlin

ke Kilisi Zozi yê ò'a toa ewue ò'a le yí tunmin'n m'ò le yí nun ò, ese ò nanndi Ejòlekpa nun asu, ò'a yi ngwan m'ò le man ayuelie'n ò'a hele. ¹¹ Ejòlekpa sò nun ati yê Nyanmian a yi mín ke bòfue ò non ngehelefe ò. ¹² Ehika ati yê mun nwun yale ehí ò, nan kòsò yí nwon nyian ngun man mín. Ò sanlín ke mun sí sòanlan'n m'ò m'an fa mín lwa'n kwalaa m'an wula yí nun'n. Mún de mun di ke ò le tunmin ò nian like'n m'ò ò'a fa ò'a wula mín sa nun nun asu dede ò 'ju cian m'ò yé Mún 'bua menian'n-m'ò kwalaa nde'e'n.

¹³ Nian ananhòle ejòle'n m'ò n geleli wó nun asu nanndi, nán jinlan wó ja nun kpa wó dedi'n non ehulo'n m'ò yé le yí wó kòn eyòle'n m'ò yé non Zozi Kilisi y'a yò nun anun. ¹⁴ Ò nanndi Wawe Nwanzan-nwanzan'n m'ò wó yé nun nun asu, di ngehele kpa'n m'ò b'a fa b'a wula wó sa nun nun asu.

¹⁵ Wó muonun é sí ke anianman'n-m'ò kwalaa m'ò be fi Azi mân nun anun'n, b'a nwanndi mín. Menian s'ò'n bé mmie-m'ò y'ò le Fize non Elimozenin.

¹⁶ Nan Onezifòò dié, Yé Mún yó yí nvilie'n-m'ò ye. Ò sanlín ke fiadi'n m'ò b'a t'ò mín'n, mín nwon nyian ngun man yí, ò cici mín lwa. ¹⁷ M'ò juli *Lòmòñ ewa'n, ò b'òli m'òndinlín ò kpòndelí mín dede ò nwunlín mín. ¹⁸ Yí ti, cian m'ò yé Mún 'ba bua menian'n-m'ò nde'e'n, ò nwún yí nwon anwunnvoe. M'ò anun n wó Efezi elò'n, mín nwon m'òndinlín m'ò b'òli'n, wó muonun é sí.

2

Nwun Kilisi anwòn amannie'n bie ke mun nwun yí'n

¹ Nan wó dié, mín wa, Kilisi Zozi a nwun yé nwon anwunnvoe ò'a man ye non yí y'a yò kòn. Fa wó nyin t'ò nán wowula wó nwon anwónsele. ² Ejòle'n m'ò é tili ke n ganlín yí menian d'òon anyunnun, menian m'ò é de di ke se é kan ejòle s'ò'n kele bé a, bé kòsò be k'ò h'wala yí kan kele bé mang'òñ'n-m'ò'n, kan ejòle s'ò'n kele bé. ³ Amannie'n m'ò mun nwun yí ke Kilisi Zozi nzalafò kpa'n, wó kòsò nwun yí sò bie. ⁴ Nzalafò m'ò yí nwan ò yò like m'ò sò yí sahulan'n m'ò ò'a fa yí junman nun nun anyun'n, ejòle m'ò bé m'ò be tì man nzalafò'n di'n, ò nva man yí nwon nwula man nun. ⁵ Sòanlan kòsò m'ò le su enwanndie'n, se ò nwanndi ke mala'n kele nun an, yé be fa kunnunmun elie nun anwòn like be man yí ò. ⁶ Sòanlan m'ò kò li junman sele kò fe kò lua ebo'n, yí yé ò di mva ò tì ebo nun asu baa ò. ⁷ Ejòle ehí m'ò mun kan mín kele wó'n, junlín yí nwon kpa, nán yé Mún 'ba b'òka wó maan é tì ninngé s'ò'n-m'ò kwalaa abù.

⁸ Man wó tì káci Zozi Kilisi m'ò fi ewue nun ò'a tinng'e'n. Ò tì belemgbin *Davidi ab'òsò sòanlan ke Ejòlekpa'n m'ò mun b'ò'n kpín kele'n. ⁹ Ejòlekpa sò nun ati yê mun nwun yale m'ò ese b'a gua mín sa ngònz'òng'ònz'ò ke kodiawu. Nan Nyanmian Anwan Ejòle'n dié, be b'òli man yí kpaun. ¹⁰ Ehika ati, bé m'ò Nyanmian Kpili a kpa bé a yò yí di'e'n-m'ò dunman nun, mún tìla mín ahunlín wó amannie enwuan'n kwalaa anun. Yí dié anun bé kòsò be non Zozi yò kòn, nán b'a nyan ngwan, be non yí a tanlan yí anunminnyanmò'n m'ò le man ayuelie nun anun.

¹¹ Ejòle ehí-m'ò m'ò be le kan'n tì ananhòle:
Se ye non yí, y'a wu a,
ye non yí 'nyan ngwan.

¹² Se ye jinlan yé ja nun kpunndiin an,
ye non yí 'di belemgbin.
Nan se ye yi yí ye to a,
yí kòsò ò 'yí yé t'ò.

¹³ Se ye nnanndi man f'òón an,
yí dié, ò nanndi f'òón.

Ɔ sanlɛn kɛ ɔ ngaci man yí nwan lé.

Swanlan m'ɔ di junman kpa'n, Nyanmian yɔ yí mɔ

¹⁴ Kaci bé ejòlɛ ehɛ nán tu bé fɔɔ kpa wɔ Nyanmian Kpili anyunnun, kɛ bé yáci ejòlɛ'n-mɔ anwɔn butule elie'n. Ɔ sanlɛn kɛ nvasɔɛ fíi nnɔn man sɔ, ɔ man bé mɔ bé le tie'n minlin. ¹⁵ Bɔ mɔndɛnlɛn kɛ swanlan mɔ b'a sɔ yí b'a nian m'ɔ fi nun ɔ'a fite, n'ɛ sa wɔ junman nun anwɔn nyian, kan ananhòlɛ ejòlɛ'n fɔón, nán ɛ fite Nyanmian anyunnun an, ɔ'a ndu man wɔ nyunnun ¹⁶ Akpɔlɔwa esue kwasia nun mgban m'ɔ nɔn dedi ejòlɛ'n tɛ man kɔn'n, n'ɛ su bie. Ɔ sanlɛn kɛ bé mɔ bé kulo akpɔlɔwa esue sɔ'n, cian daa anɔn bé nɔn Nyanmian bé afian lɛ tɛ. ¹⁷ Bé ninngɛ diɛ'n mɔ bé kekele'n, ɔ tɛ kɛ anwɔnnyalɛ m'ɔ le man ayile. Menian sɔ'n bé mmie-mɔ y'ɔ le Imene nɔn Fileti. ¹⁸ Bé fi ananhòlɛ atɛn nun asɔ b'a jasɔ, bé nwan ewuetinngɛ nun a sɔn dada angɔnmɛn. Ejòlɛ mɔ bé kan bé kele menian'n-mɔ maan bé yaci bé dedi'n bé tɔ nun anɔn. ¹⁹ Nan kɔsɔ Asɔnɔn'n m'ɔ tɛ ke sua mɔ Nyanmian a wula yí bɔ'n, ɔ jin yí ja nun kunnngun kpa. B'a hele sɔ kɛ: “Yé Mɛn sɛ bé mɔ bé tɛ yí diɛ'n.” Eɛ “Swanlan biala m'ɔ kɔ sɛ kɛ ɔ tɛ Nyanmian diɛ'n, ɔ káci yí nzin ɔ sí nyòlɛ ete'n.”

²⁰ Awulo kpili kɔn biala anɔn, nán esika kòkòlɛ nɔn jete ninngɛ mɔ bé didi nun anaa bé nɔn nun angɔnmɛn ala yɛ bé nwun yí nun ɔ. Nan bé nwun baka nɔn afa kɔsɔ ninngɛ mɔ bé didi nun anaa bé nɔn nun kɔsɔ ebele. Cian mgbili'n-mɔ anɔn yé bé fa esika kòkòlɛ nɔn jete ninngɛ'n-mɔ ɔ. Nan baka nɔn afa diɛ'n-mɔ, cian daa bé fa bé yɔ like. ²¹ Yí sɔ kɔsɔ ala, sɛ swanlan kɔn sie yí nɔn kɔnlɔn-ngɔnlɔn wɔ ete'n-mɔ mɔ m'an bubu m'an hele wɔ nun anwɔn an, Nyanmian 'fa junman m'ɔ tɛ kpa'n ɔ man ɔ di. Ɔ sanlɛn kɛ ɔ tɛ yí Mɛn diɛ. Ɔ bɔbɔa yí nɔn ɔ yɔ nyòlɛ biala m'ɔ tɛ kpa'n.

²² Yí tɛ, nwanndi ninngɛ'n-mɔ mɔ mgbafelɛ'n-mɔ anyɛn bulɔ yí nɔwɔn'n. Kpɔndɛ sɛsɛ eyòlɛ wɔ asitanlan nɔn anɔn, nyan dedi nɔn ehulo kɔ wɔ nyunnun, ɛ nɔn bé mɔ bé sɔ Nyanmian ananhòlɛ nɔn'n bé tánlan wɔ anzɔnunjɔ nun. ²³ Akpɔlɔwa esue kwasia nun mgban'n, n'ɛ su bie. ɛ sɛ kɛ yí ayueliɛ'n, ɔ kaci butule. ²⁴ Swanlan kɔsɔ m'ɔ di Nyanmian junman'n, ɔ nvata man kɛ ɔ di butule. Nan ɔ di kɛ ɔ kulo menian'n-mɔ kwalaaatin, ɔ yɔ swanlan m'ɔ kwalalike kele, eɛ ɔ si abɔtalɛ. ²⁵ Kpɔlɔfɔɛ'n-mɔ, ɔ di kɛ ɔ tɛ yí ahɔnlɛn asɛ ɔ kekele bé like. ɛ 'su yí akpɔlɔwa a, Nyanmian kwalalike kɛ ɔ man bé kaci bé abalabɔ'n bé nwun ananhòlɛ atɛn'n. ²⁶ Anɔn bé nyɛn a a kulo, bé yíyí bé nwɔn fi Abɔnsanmɔn ngaa'n-mɔ mɔ bé tɔlɛ nun bé kacili nganga bé yòlɛ m'ɔ kulo nun anɔn.

3

Ayueliɛ melɛ nɔn anɔn asitanlan'n

¹ Kaci kɛ melɛ kasian nɔn anɔn, mán nɔn anɔn 'ba yɔ sɛ kpa. ² Afi menian'n-mɔ 'ba kaci ahyɔan, bé nyɛn 'ba bulɔ esika, bé 'tu bé nwan nɔn, eɛsɛ bé 'tu bé nɔwɔn. Bé 'kikan ejòlɛ ete bé tia Nyanmian, bé nyɛn ngɔ sɔ man bé sɛ nɔn bé nin-mɔ kón, bé ngɔ sɛ man ye, bé nyɛn ngɔ sɔ man like m'ɔ tɛ nwananzanwananzan'n. ³ Bé ngɔ hulo man swanlan, bé ngɔ nwun man koun, bé 'sɛɛɛ menian dunman, bé ngɔ hɔwala man bé nwɔn bilɛ fíi, bé 'ba yɔ ati ete, bé ngɔ hulo man kpa nun eyòlɛ. ⁴ Bé 'laka menian, bé 'yɔ mɔ bé kulo, bé 'kuku bé nwɔn sɔ. Bé 'kulo mán nɔn anɔn fɛ'n bé tala Nyanmian. ⁵ Bé 'yɔ bé nwɔn kɛ menian mɔ bé de Nyanmian bé di kɛ yé, nan kɔsɔ bé nne man yí tunmin'n bé nni man. Sɔ menian'n-mɔ, n'ɛ fa wɔ nwɔn bɔ bé. ⁶ Nunhan mmie-mɔ wɔwɔlɔwɔ awulo'n-mɔ anɔn bé laka laka mmalasua mɔ bé ajɔnnɔn'n tɛ tika, ete dɔwɔn sɔ bé mɔ bé kulo mán nɔn anɔn ninngɛ ngacile kwalaaatin'n. ⁷ Mmalasua sɔ'n-mɔ, cian daa bé kulo kɛ bé swan like, nan kɔsɔ bé nwunlin man ananhòlɛ'n lé. ⁸ Kɛ Zwanɛsɛ

nɔn Zɔanbelesi, be nun *Moyizi, be jinlanlɔn sɔ'n, yɛ sɔ kɔsɔ ala, menian sɔ'n-mɔ nɔn ananhɔle'n jin sɔ. Menian sɔ'n-mɔ aɔnɔn tɪ man kpa, ese bɛ dedi'n kɔsɔ tɪ mgban. ⁹ Nan be ngɔ hɔala man mɔa kɔ. ɔ sanlɔn ke bɛ kuasia mɔ be tɪ'n, ɔ 'ba fite mɔn'n kwalaa anyunnun ke Zɔanesi nɔn Zɔanbelesi die'n.

Pɔlv amannɛ m'ɔ nwunlin yɛ'n

¹⁰ Nan wɔ die, ɛ nwunlin mɔn ninngɛ mɔ n gekelelɛ'n, mɔn abalabɔ mɔ m mɔlɛ'n, ɔ nɔn mɔ m muli bɛ nwɔn akpɔnndan n yɔlɛ'n, ɛ nwunlin mɔn dedi'n, ɔ nɔn abɔtale'n mɔ n zili'n, ɔ nɔn ehulo'n mɔ n ne yɛ'n, ɔ nɔn mɔndɔnɔn'n mɔ m mɔlɛ'n, ¹¹ ɔ nɔn yale'n mɔ n nwunlin yɛ'n. N nwunlin yalɛ kpa Antɔsɔ, Ikoninwɔmɔn, ɔ nɔn Lisitili elɔ. Nzu ahɔlɔwa die yɛ b'a ngele man mɔn ɔ? Nan kɔsɔ yɛ Mɔn leli mɔn fi yɛ kwalaa anun. ¹² Eɛe bɔbɔ, bɛ kwalaa mɔ be nun Kilisi Zozi b'a yɔ kɔn, mɔ be kulo ke be yɔ like mɔ Nyanmian kulo'n, be 'kele bɛ ahɔlɔwa. ¹³ Nan ati ete mma'n-mɔ nɔn atɔfɔe'n-mɔ, bɛ ti 'min ete nun anun be laka laka menian dede be laka bɛ muonun bɛ nwɔn.

¹⁴ Nan wɔ die, ninngɛ mɔ a suan, mɔ a nwun yɛ ke ɔ tɪ ananhɔle'n, fa sie kpa. Wɔ muonun, ɛ sɪ suanlan'n m'ɔ hehelelɛ wɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ'n. ¹⁵ Anun ɛ tɪ batɔnman kaan sɔa yɛ ɛ nwunlin Ehele Ejɔle Nwanzan-nwanzan nun ɔ. ɔ kwalaa ɔ man ɛ nwun ngele ɛ de Kilisi Zozi di ɛ nyan ngɔan. ¹⁶ ɔ sanlɔn ke Ehele Ejɔle'n kwalaa fi Nyanmian Kpili muonun elɔ. ɔ tɪ kpa mɔ be fa be kekele menian ninngɛ maan be nwun ananhɔle'n. Be fa be kpala ato'n, be fa be tunngɛ suanlan, be fa be buka suanlan maan ɔ bɔ bala m'ɔ sɔ Nyanmian anyun. ¹⁷ Yɛ die, anun Nyanmian suanlan'n yɔ faan, ɔ kwalaa like biala m'ɔ tɪ kpa'n yɔ.

4

¹ Nyanmian Kpili nɔn Kilisi Zozi mɔ ɔ 'ba bua anyɔnwɔsɔe mma ɔ nɔn ewue mma ndɛɛ nun anyunnun, mɔn kan ndâ ke Kilisi ewale'n mɔ ɔ 'ba sa ba'n, ɔ nɔn yɛ belemgbɔn mɔ ɔ 'ba li'n dunman nun, ² kan Nyanmian Anɔan Ejɔle fua sɔ, se mele'n tɪ kpa ɔ, se ɔ tɪ man kpa ɔ, kan dede maan be lé be lí, tu bɛ nyunnun, wowula bɛ anwɔnsele, si abɔtale kpa bɔkɔɔ kekele bɛ ninngɛ. ³ ɔ sanlɔn ke, ɔ 'ba ju mele'n bie'n, menian'n-mɔ ngɔ tie man ananhɔle ngehele'n kɔn. Like mɔ bɛ ahɔnɔn'n kulo'n yɛ be 'yɔ ɔ. Ehika ati, ejɔle mɔ bɛ muonun be kulo ke be tie'n, be 'ba yia yɛ nwɔn ngehelelɛ dɔɔn maan be kan be kele bɛ. ⁴ Be 'ba totua bɛ nɔw wɔ ananhɔle ejɔle nun anwɔn nán be tie ehɔa. ⁵ Nan wɔ die, sie tile wɔ like biala anun, tila wɔ ahɔnɔn wɔ yalɛ elie nun anun, man wɔ nwɔn tɛ wɔ bɔ Ejɔlekp'a'n, di junman mɔ Nyanmian a fa a man wɔ'n.

⁶ Nan mɔn die, n di ke b'a hun mɔn, b'a butu mɔn moja nun asɪ dada angɔnmɔn. Afɪ mɔn ewue tɛmɔn a ju. ⁷ M'an hɔn kɔan kpa'n. M'an sɔ mɔn dedi'n anun kpa, m'an nwanndi dede m'an gua yɛ bɔ. ⁸ Kikaala die, kunnunmun elie nun anwɔn ahatua le nwɔnnde mɔn. Ahatua sɔ'n y'ɔ le ngɔan ele abɔtile'n. Mɔn 'nyan yɛ cɪan mɔ yɛ Mɔn m'ɔ bua ndɛɛ sese'n, ɔ 'bua kulo menian'n-mɔ ndɛɛ'n. Eɛe bɔbɔ, nan mɔn ngɔnmɔn ala yɛ mɔn 'nyan yɛ ɔ, nan mɔn nɔn bɛ kwalaa mɔ be le ehulo be le nwɔnnde mele'n mɔ yɛ Mɔn 'yɛ yɛ nwɔn kele'n.

Ngalie

⁹ Bɔ mɔndɔnɔn tɔ mɔn ewa nde-nde. ¹⁰ ɔ sanlɔn ke Demasɪ a hulo ene mɔn'n dede ɔ'a nwanndi mɔn. ɔ'a hɔ Tesaloninki. Kelesan a hɔ Galasi mɔn nun, Titɪ kɔsɔ a hɔ Dalumasi mɔn nun. ¹¹ Luku angɔnmɔn yɛ ɔ wɔ mɔn nwɔn ewa ɔ. E 'ba a, fa Maaki ɛ nɔn yɛ bɔla. ɔ sanlɔn ke ɔ kwalaa ɔ buka mɔn wɔ mɔn junman elie nun anun. ¹² M'an sɔan Tisiki Efɛzi elɔ. ¹³ N yacili mɔn taladie kpili'n mɔ mɔn wula taladie a, mɔn fa mɔn wula sɔ'n Tolowasɪ elɔ, Kalɔpusɪ anwɔn ebele. Se ɛ 'ba a, fa bele mɔn.

¹⁴ Alɛgɪzandɪli m'ɔ bɔ mmulalɛ'n, ɔ'a bɔ mɔndɪnlɪn ɔ'a li mɪn nwɔn ɛjɔlɛ ɛtɛ kpa. Yɛ Mɪn 'ba tua yɪ nyɔlɛ sɔ nun anwɔn kalɛ. ¹⁵ Wɔ kɔsɔ wɔ, sie wɔ nwɔn ye wɔ yɪ nwɔn. ɔ sanlɪn kɛ, ɔ tanlɪn yɛ nyɪnsɔ kpa wɔ yɛ ngehele nun anwɔn.

¹⁶ Alimɔa tɛmɔn mɔ bɛ nɔn mɪn hɔli bɛ mɔ bɔ di ɛjɔlɛ'n-mɔ aja sɔ, mɔ mɪn 'sa mɪn nun'n, sɔanlan fɪi a njinlan man mɪn nzin. Bɛ kɔalaa bɛ nwanndili mɪn. ¹⁷ Nan yɛ Mɪn jinlanlɪn mɪn nzin, ɔ wulali mɪn anwɔnsɛlɛ, ɔ man m mɔli ɛjɔlɛkpa'n kpayɛ kpa bɔkɔɔ manlɪn bɛ kɔalaa mɔ bɛ ti man Zufɔ'n tilɪ. Yɛ Mɪn a le mɪn fi tɛtɪanfɔɛ nun asa nun. ¹⁸ ɛsɛ yɛ Mɪn de mɪn fi ɛtɛ ngacilɛ'n kɔalaa anun ɔ di mɪn taataa maan mɪn wɔlɔ yɪ Belemgbin Mɔn nun anun. Anyunminnyanmɔn hɔn yɪ dahuu. Amin.

¹⁹ Mɪn 'yɔ Pilisili nɔn Akilasɪ, Onezifɔɔ nɔn yɪ awulo amma'n-mɔ kɔalaa like. ²⁰ Elasiɪ a ha Kolɪntɪ ɛlɔ yɛ m'an yaci Tolofimɔn Minle ɛlɔ, ɔ sanlɪn kɛ anun ɔ ndɪ man akpɔlɛ. ²¹ Bɔ mɔndɪnlɪn bala kɔalaaka nɔn afɔɛ nun anwɔn a yia. Ebulusi, Pudansi, Linunsi, Kolodia, ɔ nɔn anianman'n-mɔ kɔalaa, bɛ nwan bɛ 'yɔ wɔ like.

²² Yɛ Mɪn nɔn wɔ tɔnlan. Nyanmɪan nwɔn ɛmɔ kɔalaa anwɔn anwunnvɔɛ.

PƆLU KALATA'N M'Ɔ HELELI NWANLIN TITI'N

M'Ɔ wƆ nun'n

Titi ti *Geleti sƆanlan. Anun, Ɔ wƆ bƛe mƆ be nun Zozi BƆfue PƆlv di yƛe Mun junman nun anun bie. Ɔ nun PƆlv be tuli atun dƆun be hƆli bƆli Zozi anwon EjƆlekpƆa'n. Ke ye kpun ye nwun yƛe kalata ehi anun'n, PƆlv yacili Titi Keleti mƆn nun ke Ɔ bƆka asƆnun'n-mƆ mƆ bele mƆ b'a bƆ yƛe bu'n (yƛe ti 1.5). Ese ye nwun yƛe bieken wƆ alimva kalata'n mƆ PƆlv heleli nwanlin Timote nun anun'n ke PƆlv le man Titi nun asƆnun'n-mƆ kƆsu afƆtu.

Kalata nun anun, PƆlv le kan kele Titi ke Ɔ sƛsie mgbain-mƆ asƆnun kun biala asƆ. Bƛe mƆ be 'sesie bƛe mgbain'n, PƆlv le kacƛ Titi ninngƛe m'Ɔ fata ke be nwun yƛe bƛe asƛtanlan nun anun'n (1.5-9). PƆlv le kan kele Titi nun asƆnun mma'n-mƆ ke be lƛi ananhƆle ngehele'n mƆ be tƛi nun asƆ, nƆn be hƛe Zufu'n mmie-mƆ mƆ be kulo ke be seƛi asƆnun'n ke be ngehele die'n-mƆ ti ato. Kalata nun ati 2-3 nun anun, PƆlv le man mmelenzua, mmalasua, mgbafele, ndalua nun ngangƛa mƆ be wƆ asƆnun'n-mƆ anun nun afƆtu. Ɔ le kacƛ bƛe kƆalaa ke Nyanmian kpunlin yƆli mƆ Ɔ'a nwun bƛe nwƆn anwunnvoe Ɔ'a man b'a nyan bƛe ti'n, nƆn Ɔ wowula bƛe anwƆnsƛe maan be yƆ nyƆle mgbakpa. Kalata nun agualƛe nun, PƆlv le kacƛ Titi ke Ɔ ƆƆan bƛe mƆ be man mgbacumgbacƛe ba asƆnun nun anun'n fi nun fite.

Ahin ebisa

¹ Titi,

Mƛn PƆlv mƆ n di Nyanmian akva mƆ ese n di Zozi Kilisi bƆfue'n yƛe mun kele kalata ehi mun nwan wƆ Ɔ. B'a yƛe mƛn ke n jƆun bƛe mƆ Nyanmian a kpa bƛe a yƆ yƛe die'n maan be nyƆn dedi, ese be nwƆn ananhƆle'n kpa bƆkƆƆ nƆn b'a yƆ like mƆ Nyanmian kulo. ² Like mƆ Nyanmian kulo'n y'Ɔ man be nyan ngƆan m'Ɔ le man ayuelƛe nun anwon anyƛndasƆe Ɔ. NgƆan m'Ɔ le man ayuelƛe sƆ'n, Nyanmian m'Ɔ nni man ato'n lili mva falƛ bƆli yƛe anƆhuba asannan nƆn Ɔ'a bƆ mƆn'n. ³ MƆ temƆn'n juli'n, Ɔ nanndi yƛe Nuan EjƆle nun asƆ, Ɔ'a yƛe ngƆan m'Ɔ le man ayuelƛe'n Ɔ'a hele. Ehika ati, Nyanmian m'Ɔ ti NgƆandefue nun a fa ejƆle sƆ nun a wula mƛn sa nun Ɔ'a man mƛn atun ke m mƆn n gele menian'n-mƆ.

⁴ Titi, wƆ mƆ e ti mƛn wa kpa'n, aƛi a le Zozi Kilisi a li ke mƛn kƆsu m'an le yƛe m'an li'n, mun 'bisa wƆ ahin mun yƆ wƆ eƛian'n mƆ.

Nyanmian m'Ɔ ti Sie'n Ɔ nun Zozi Kilisi m'Ɔ ti yƛe NgƆandefue'n, be nwƆn wƆ nwƆn anwunnvoe ese be mƆn wƆ lba cƛci wƆ nwƆn.

Junman m'Ɔ se ke Titi di wƆ Keleti mƆn nun anun'n

⁵ N yacili wƆ Keleti mƆn nun anun eƛe ke e sƛsie ejƆle'n kƆalaa m'Ɔ ka'n kpe kpe kpe. Kulo kun biala asƆ, sesie mgbain-mƆ ebele asƆnun nun asƆ ke m gbinlin n geleli wƆ'n. ⁶ SƆanlan mƆ e 'sie yƛe kpain'n, Ɔ se ke Ɔ yƆ sƆanlan mƆ be nnyan man yƛe nwƆn ejƆle ete fiƛ be ngan man. Ɔ ja balasua kunmgbha cein, yƛe mma'n-mƆ de Zozi Kilisi be di, be mƛmƆ man bƛe dunman ete ke be yƆ mgbain-mgbain ninngƛe anaan bƛe nyun nzo man sƆanlan. ⁷ Aƛi asƆnun kpain'n, Ɔ ti sƆanlan m'Ɔ di Nyanmian junman. Yƛe ti, Ɔ se ke Ɔ yƆ sƆanlan mƆ be nnyan man yƛe nwƆn ejƆle ete fiƛ be ngan man. Ɔ nni man ke Ɔ yƆ sƆanlan m'Ɔ tu yƛe nwƆn, m'Ɔ fe eya, m'Ɔ ti kƆnƆnmunzƆan, m'Ɔ ti kpukpo kpukpo, mƆ yƛe nyun bulƆ esika. ⁸ Nan Ɔ fata ke Ɔ yƆ sƆanlan m'Ɔ sƆ menian nun kanlanman, m'Ɔ kulo ye eyƆle, m'Ɔ le ajƆnlin, m'Ɔ ti seƛe, mƆ Ɔ'a fa yƛe nwƆn Ɔ'a man Nyanmian kpa bƆkƆƆ, m'Ɔ kuala yƛe nwƆn

bili, ⁹ m'ɔ di ananhɔle ejɔle'n mɔ b'a hehele yí nun asu, nán yí kusu ɔ'a huala ɔ'a fa ɔ'a wowula ehunlin-mɔ anwɔnsele, nán ɔ'a hele bé mɔ be di ato nzin'n maan be nwun yí ke b'a fun.

¹⁰ Afi, Zufu'n-mɔ mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man Zozí'n, bé nun mmie-mɔ dɔɔn kpa ti anzuselefɔe, be kan mgban-mgban ejɔle ese be laka menian. ¹¹ Zufu sɔ'n-mɔ, ɔ se ke ε tótua bé su. Ɔ sanlin ke, awulo awulo mɔ nun menian'n-mɔ kwalaa a fa bé nwɔn b'a man Zozí'n, Zufu sɔ'n-mɔ le kekele bé ninngɛ m'ɔ nze nvata man be kpɔndɛ ndunlunmun esika. ¹² Keleti amma'n-mɔ muonun le bé kpɔmanfɔe kɔn. Bé kpɔmanfɔe sɔ'n nwan: Keleti amma, be di ato cian daa, bé ti anun ti ete be yɔ be ninngɛ'n-mɔ ke naan, ese be ti efɔanfɔe bé kɔ esê nun ala y'ɔ cian bé ɔ.

¹³ Ejɔle'n mɔ bé kpɔmanfɔe sɔ'n hanlin'n ti ananhɔle. Ehika ati, tu bé nyunnun kpa, nán bé dedi nun a yɔ fɔsɔn ¹⁴ b'a yaci Zufu ehɔa'n-mɔ b'a gua, nán ese b'a nni man menian mɔ b'a kaci bé nzin b'a si ananhɔle'n mala die'n-mɔ asu. ¹⁵ Menian mɔ bé nwɔn a ti'n, like fí ti man efian mman man bé. Nan bé mɔ efian a gua bé nwɔn mɔ be nne man Nyanmian be nni man'n, like kwalaa ti efian man bé. Ɔ sanlin ke bé ngele'n nɔn bé ajɔnlin'n ti ete. ¹⁶ Be kan ke be si Nyanmian, nan kusu bé nyɔle'n-mɔ kekele ke be nzi man Nyanmian. Bé nwɔn le ekpɔ, be ti anzuselefɔe yê be ngɔala man nyɔle kpa baa kɔnmgba cein yɔ.

2

Pɔlv 'ba tu mgbain'n-mɔ fɔv

¹ Nan wɔ die, kekele menian'n-mɔ ejɔle'n m'ɔ kɔ Nyanmian atɔn nun asu'n. ² Kan kekele mgbanmgbain'n-mɔ ke be lé bé nwɔn be lí, be mán menian'n-mɔ fɛli bé, be nánndi kanlanman, be lé Nyanmian be lí kpa, be húlo bé nwɔn ese be sí abɔtale wɔ yale elie nun anun.

³ Kan kekele mmalasua mgbanmgbain'n-mɔ kusu ke be bó bala mɔ Nyanmian kulo. Nán be seɔi menian'n-mɔ dunman. Nán be kaci nzan'n nganga. Nan be mán afotu kpa, ⁴ nán b'a bɔka ndalua'n-mɔ maan b'a hulo bé hun nɔn bé mma'n-mɔ. ⁵ Anun bé enanndie'n yɔ faɔn, bé nwɔn ti, be bu awulo amanmuo kpa, be kaci mmalasua kpa mɔ kɔn biala anyɔn sɔ yí muonun yí hun, nán sɔanlan a nnyan man Nyanmian Anɔvan Ejɔle nun anwɔn ejɔle ete fíi ɔ'a ngan man.

Pɔlv 'ba tu mgbafɛle'n-mɔ fɔv

⁶ Kan kekele mgbafɛle'n-mɔ kusu ke asitanlan'n kwalaa anun, be nánndi kanlanman. ⁷ Wɔ bɔbɔ muonun yɔ nyɔle m'ɔ ti kpa maan mgbafɛle'n-mɔ nian su be yɔ bie. Man wɔ ngehele'n yɔ ananhɔle, n'ε man ato ba nun. ⁸ Man ejɔle mɔ ε kan'n yɔ sese, mɔ be nnyan man yí nzin ejɔle ete fíi be ngan man, nán b'a ngan man yé nwɔn ejɔle ete. Se ε yɔ yí sɔ a, anun kpɔfɔe nun anyunnun a gua asi.

Pɔlv 'ba tu nganga'n-mɔ fɔv

⁹ Kan kekele nganga'n-mɔ kusu ke be mán bé mun-mɔ anyunnɔ wɔ like biala anun. Be yɔ like mɔ bé mun-mɔ kulo. Nán be yɔ menian mɔ be ti bɔyi, ¹⁰ nán be wua bé like fíi. Nan cian daa, be héle ke be ti ananhɔlefɔe sakpa. Se be yɔ yí sɔ a, like biala anun, menian'n-mɔ 'ba le Nyanmian m'ɔ ti yé Ngɔandefɔe nun Anɔvan Ejɔle'n mɔ ye kekele'n be tv nun.

Nyanmian si anwunnvoe

¹¹ Afi, Nyanmian m'ɔ si anwunnvoe m'ɔ kulo ke kulo menian'n-mɔ kwalaaatin nyan bé ti'n, ɔ'a yí yí nwɔn ɔ'a hele. ¹² Ɔ le kekele yé ke ye yáci nyɔle ete ete'n-mɔ

m'ò nzò man Nyanmian anyin'n, ò nòn mân ehi anun ninng'e'n-mò m'ò yé nyun búbú yí nwòn'n yé gúá. Nán yé nánndí kanlanman wò ene meke ehi anun, yé bó bala m'ò tí sесе m'ò sò Nyanmian anyin. ¹³ Súa y'ò dí ke ye yò ye nwònnde anyindaswe cian nun ò. Cian sò'n yê Ngwandefwe Zozi Kilisi m'ò tí yé Nyanmian Kpili'n 'ba yí yí anunminnyanmòn keke yé ò. ¹⁴ Zozi Kilisi muonun a wu yé dunman nun, ò'a man y'a nyan yé tí fi nyòle ete'n-mò anun, anun yé kaci yí tí anwòn menian m'ò ò'a man bé nwòn a tí m'ò ese bé nwòn te bé be yò nyòle m'ò tí kpa.

¹⁵ Ejòle m'ò fata m'ò e kan nun anin. Tunmin'n kwalaa m'ò a nyan y'ín, fa wowula wó menian'n-mò anwònsele, nán tu bé m'ò be yò nyòle ete'n-mò kòsò anyunnun. N'è man sùanlan fíí tòtò wó nyunnun ngesele.

3

Abalabò m'ò se ke asònun sùanlan b'ò'n

¹ Kaci asonun mma'n-mò ke be bébele bé nwòn asi be mán bé m'ò be lí mân nin ati ò nòn bé m'ò be le tunmin'n. Be mán bé anyunnzò, be bóbua bé nwòn be yò nyòle biala m'ò tí kpa'n. ² Nán be kan sùanlan fíí anwòn ejòle ete, nan be kpóndde anzònunj'ò'n, ò nòn ati anun kpa eyòle'n ò nòn betee eyòle'n kpa bókò wò menian'n-mò kwalaa anyunnun. ³ Ì sanlin ke, daba, anun yé kòsò ye tí ngwasafwe, yé nyin nzò man sùanlan, ye minlinlin, anun ye tí ninng'e'n-mò kwalaa m'ò ye kulo ese ye yò'n ngangá. Ati anun ete mân yé anun ye bu ò, ye tí anyinbùbù menian, ye tí busufwe ese anun ye kpò yé nwòn. ⁴ Nan meke m'ò Nyanmian m'ò tí Ngwandefwe'n hehelé kulo menian'n-mò ke yí tí anun tí kpa ese ò kulo bé'n, ⁵ ò'a le yé tí ngwan. Nán ke sесе nyòle m'ò y'a yò ati y'ò man ò'a le yé tí ngwan ò, nan anwunnvoe yé ò'a nwun yé ò. Ì naandí Wawe Nwanzan-nwanzan nun asò ò'a tu yé nwòn efián ò'a man b'a wò yé fòfòle. ⁶ Afi, Zozi Kilisi m'ò tí yé Ngwandefwe'n dunman nun, Nyanmian a fa Wawe Nwanzan-nwanzan'n ò'a man yé dede ò'a bú sò. ⁷ Nyanmian a nwun yé nwòn anwunnvoe ò'a man y'a kaci sесеfwe wò yí nyunnun, nán y'a huala y'a nyan nyanmiansò ngwan'n m'ò le man ayuelie'n m'ò tí yé anyindaswe like'n. ⁸ Ejòle'n m'ò m'an han'n tí ananhòle. Yí tí, mún kulo ke e jinlan ejòle sò nun asò cunnjun kpa, nán bé m'ò b'a le Nyanmian b'a lí nun a tí bé nyin b'a yò nyòle kpa ngònmún. Ninng'e sò'n-mò tí nganlanman ese be tí kpa be man bé kwalaaatin.

⁹ Nan kwasia akpùbwa esúe'n, n'è su bie. Wó nannan-mò dunman nun anwòn akpùbwa esúe'n, n'è su bie. Zufu'n-mò mala nun anwòn akpùbwa esúe'n ò nòn sò butule elie'n, n'è wula wó nwòn nun. Ì sanlin ke nvaswe nnun man sò, ò tí mgban. ¹⁰ Sùanlan m'ò man mgbacimgbacie ba'n, di m'ò kannzò yí kún. Se ò'a nyaci man yí nyòle nun an, ese kannzò yí kún bie kún. Se ò'a nyaci man yí nyòle sò nun an, yí yí asònun nun an. ¹¹ Afi, e sí ke sùanlan m'ò tí sù'a'n, ò fi ananhòle atin nun asò ò'a jasò, ò yò ete, ese ò le bu yí muonun yí nwòn fùò.

Ngalie

¹² Mún 'ba sùan Altemasí anaan Tisiki wó nwòn elò. Se e nwun yí a, anun kan wó nwòn tò mín Ninkopolisi kulo nun asò. Ì sanlin ke elò yé afwe nun anwan'n 'yia a, mún kulo ke mún kò ò. ¹³ Gua Zenasí m'ò tí avok'a'n ò nòn Apolòsò atin kanlanman. Like m'ò b'a mian yí nwòn wò bé atin etue nun anun'n, fa man bé, n'è man be mian like fíí nwòn. ¹⁴ Ì se ke yé menian die'n-mò kòsò sòsanun nyòle kpa'n-mò ngònmún eyòle, nán b'a b'òka bé m'ò be wò emian nun anun cunnjun'n. Nán man be bubu bé sa be tanlan sò.

¹⁵ Bέ kαalaa mα be non mίν wα ewa'n, bé nwan be 'bisa wό ahin. Bέ mα be non wό ti elα, mα be le dedi be kulo yé'n, ye 'bisa bé ahin.
Nyanman nwún emα kαalaatin anwōn anwunnvoe.

PÓLU KALATA'N M'Ó HÉLELI NWANLIN FILEMÓN'N

M'ó wó nun'n

Mó Póló 'kéle kalata éhi ó nwan Filemón'n, anun ó la fiadi. Ó 'ba yó sò'n, anun Filemón wó kulo'n mọ́ bé fele yí Kolòsù nun asù, ó kọ́ ebele asònun'n bie. Yí awulo ebele bọ́bọ́ yé bé yó asònun nun ó. Afi, Póló y'ó man Filemón leli Kilisi lili ó.

Anun Filemón le yí kanga kọ́n. Kanga sò'n li Onezimón. Onezimón, yí bọ́ y'ó le ké bọ́kafúe, mọ́ yí nwón cian. Kanga sò'n nwanndili Filemón ó hólí tólí Póló fiadi sua nun anun ébọ́. Póló anwón ebele, Onezimón kọ́ le Zozi Kilisi kọ́ li. Ó kọ́ bọ́ka Póló kpa. Nan ké mọ́ Póló amanngọ́n y'ó le Filemón m'ó de yí di'n, anun ó tí kpa ké ó man Onezimón sa kọ́ Filemón anwón ébọ́. Afi, mala'n m'ó wó nun'n y'ó le ké kanga biala m'ó kọ́ nwanndi yí mun'n nán bé cí yí a, bé pinnin yí sele kpa. Éhika ati, Póló kọ́ héle kalata ó kọ́ nwan Filemón. Kalata nun anun, ó le di Onezimón ati mgbata ké ó sọ́ yí nun kanlanman. Nán man ó bu Onezimón ké kanga, nan ó bú yí ké yí nianman Kilisi dunman nun.

Ahún ebisa

¹ Filemón,

Mín Póló mọ́ Kilisi Zozi dunman nun b'a tọ́ mín fiadi'n, mún non anianman Timote, ye le kéle kalata éhi ye nwan wó. É tí yé ehulo anianman kpa wó yé junman nun anun. ² Ye 'bisa wó ahún, é non yé nianman bala Apia, ó nun Aasipo m'ó bọ́ka yé wawe nun kwan nun anun'n, ó non asònun mma'n-mọ́ kwalaa mọ́ bé yia wó awulo ebele'n.

³ Yé Sí Nyanmian Kpili ó non yé Mún Zozi Kilisi, bé nwún emọ́ anwón anwunnvoe, ese bé cícì emọ́ alba.

Dedi non ehulo mọ́ Filemón le yí'n

⁴ Cian daa se mún 'sele a, mín tí kací wó, mún da Nyanmian así wó wó dunman nun. ⁵ Ó sanlín ké ehulo mọ́ é kulo Nyanmian anwóntie mma'n-mọ́ kwalaaatin'n, ó non dedi mọ́ é le yí wó yé Mún Zozi nun'n, mún tí ké menian'n-mọ́ kan yí nwón ejọ́le kpa. ⁶ Mún sele Nyanmian ké wó dedi'n m'ó non yé di'e'n tí kọ́n'n dunman nun, ó mán é bọ́ mọ́ndinlín é lí junman kpa é hó wó nyunnun, nán a nwun ninngé mgbakpa'n mọ́ ye le yí wó Kilisi anun'n kpa bọ́kọ́. ⁷ Éhí ati, m'an lí fe kpa, ese mín lba a cícì ó sanlín ké ehulo mọ́ é kulo Nyanmian anwóntie mma'n-mọ́ nun a man bé ahonlín a tọ́ bé kunnun.

Onezimón ati mgbata elie'n

⁸ Ó tí ananhọ́le ké Kilisi dunman nun, n ne atin min kele wó like m'ó se ké é yó ó, ⁹ nan kọ́sù ehulo'n dunman nun, mún bọ́tọ́ wó mún sele wó like kọ́n. Mín, Póló, mọ́ n di swanlan kpain, mọ́ ene b'a hyí mín b'a tọ́ fiadi wó Kilisi Zozi dunman nun'n, ¹⁰ mún di mín wa Onezimón ati mgbata. Mín mọ́ b'a bọ́ mín kpaun'n, ó tí mín wa. Afi, mín sa nun ewa yé ó'a le Kilisi ó'a lí ó. ¹¹ Daba, anun ó tí swanlan m'ó ngwala man like fíí yó man wó ó. Nan sian di'e, ó kwala wó nun mín bọ́ka kpa.

¹² Yí tí, mún man ó sa ba wó nwón ébọ́, yí m'ó tí ké mín nwónnaan'n sin'n. ¹³ Ké mọ́ Ejọ́lekpa'n dunman nun b'a bọ́ mín kpaun'n, mún kulo ké ahan ó di wó ja nun ewa ó nian mín. ¹⁴ Nan kọ́sù mún ngulo man ké mún bu wó nzin mún yó like fíí, nán wó ye eyọ́le nun a nyó man ké ememian like. Nan se ó yó wó kunnun

su a, kanlanman nun ahi. ¹⁵ E 'su yi akpobwa a, o yacili wo o hyoinlin yi nzin kaan, yi die, anin o non wo tanlan dahuu. ¹⁶ Mun man o sa ba wo nwon elo biekun. Kusv sian die, n'e bu yi ke kanga kon, nan bu yi ke o ti kpa tala kanga, bu yi ke wo ehulo anianman kpa. Min die, o'a kaci min nianman mo yi nwon cian min sele kpa. Yi nwon 'ba hian wo sele kpa, afi o ti wo kanga, ese o ti wo nianman wo ye Mun nun.

¹⁷ Yi ti, se e bu min ke wo manngon y'o le min an, anin so yi nun kpa ke min ye e le so min nun o. ¹⁸ Se o'a yo wo ete bie a, se kusv o tua wo kale a, fa yi kvalaa gua min so. ¹⁹ Min muonun, n ne min sa mun kele wo ke: Min Polv, mun 'tua kale so'n mun man wo. Min ye m man e nyanlin ngvan o, nan kusv mun ngulo man ke min kaci wo ke wo kusv e tua min kale, e tua min ngvan. ²⁰ O ti so, anianman, ye Mun dunman nun, mun butv wo, so yi nun man min maan min ahonlin to min kunnun wo Kilisi ehulo nun anwon. ²¹ Mun de mun di ke ehi mo mun kele mun nwan wo'n, kemv e bu min swanlan'n, like'n mo mun sele wo ke e yo'n, e 'yo bobv maan o tala so.

Ngalie

²² Wo sa kan min ngalie nun an, sesie dabele kon man min. Afi, mun de mun di ke Nyanman Kpili 'ba tie emv mmotve'n-mv maan be yi min mun 'ba nian emv abvsv.

²³ Epafalasi mo Kilisi Zozi dunman nun b'a to yi non min fiadi'n, yi nwan o 'yo wo like, ²⁴ o non Maaki, o non Alisitaki, o non Demasi, o non Luku, mo be non min di junman'n.

²⁵ Ye Mun Zozi Kilisi nwun emv anwon anwunnvoe.

KALATA'N MƏ BƏ HELELINWANLIN EBELE'N-MO'N

M'ə wə nun'n

Svanlan'n m'ə heleli kalata ehu'n, ə'a ngele man yí dunman ə'a ngua man nun. Nan kəsu, ə ti svanlan m'ə kan *Gelekí anie'n kpa, ə sɪ Nyanmian Eहेले Eजले'n kpa, eसे ə sɪ Zufu'n-mə amanmuo'n kəsu kpa. Ke be le kpın be kele'n, kalata sə'n wə Pəlv die'n-mə anun. E 'su yí akpələwa a, Apoləsu m'ə non Pəlv be lili yé Mun junman'n y'ə heleli kalata sə nun ə (Junman 18.24-28, 1 Kolintı 3.5-9, 4.1-2).

Ə heleli kalata sə'n ə bətəli Ebele menian-mə mə b'a fa bə nwən b'a man Zozi mə be le kele bə ahələwa'n ke be tıla bə dedi nun anun. Ə le kele bə ke nvasə nnon man sɔ mman man bə ke be yáci bə dedi'n bə tó be sá bə lí Zufu'n-mə mala nun asu. Ə sanlın ke bə ti ele nun anwən eजले mə Zozi Kilisi walı hanlın nun ala y'ə ti ananhəle ə.

B'a hye kalata nun anun nnyuan. Alimwa die'n (yí ti 1.4-10.18) man ye nwun yí ke Zozi ti kpili kpa tala nyanmiansu mməfə'e'n-mə. Ə ti kpili kpa tala *Moyizı non nyihye daba'n tēeyifəe mgbain'n-mə. Zozi ti yé tēeyifəe kpain wə Nyanmian anyunnun. Ə ti ke Melekisedekı mə anun ə ti belemgbin eसे ə ti tēeyifəe Abalahamən mele sə'n. Zozi muonun falı yí nwən yılı tēə ə falı yé e'te'n-mə səalı. Yé e'te sə'n-mə, nyihye daba nun anun tē'e'n mə be y'i'n ngəala man bə cici.

M'ə tian yí nnyuan'n (10.19-13.17), ə le wowula Ebele'n-mə anwənsəle ke be bə məndınlın bə dedi nun anun ke daba mma'n mə be lili kunnunmun'n yəli yí'n. Nyila nun ahun ebisa y'ə fa gwa yí kalata nun abu ə.

Zozi Kilisi, m'ə ti Nyanmian Awa'n,

ε 'nwun ke ə kpın ti yí'n

¹Daba nun anun, Nyanmian nanndılı yí mgbəmanfə'e'n-mə asu ə hanlın eजले ə heleli yé nan-mə. Eजले sə'n, ə yə dede a, anun Nyanmian a sɪn atın ngacile dəon asu ə'a han. ²Nan temən'n mə ye wə nun m'ə ti mele kasian'n, Nyanmian nanndı yí Wa nun asu yé ə'a han eजले ə'a hele yé ə. Baa sə'n, Nyanmian nanndı yí sɔ y'ə sesieli mən nun ə. Yí dein yé ə'a yı yí ə'a fa ninnge kwalaa ə'a wula yí sa nun ə. ³Yí y'ə man ye nwun Nyanmian Kpili anunminnyanmən nun e'ta m'ə ta nun ə. Ke Nyanmian Kpili'n kpın ti yí nun ala kpe y'ə le yí. Yí Nvan Eजले'n m'ə ti tunmin'n le ninnge'n kwalaa anun. M'ə yuelı menian'n-mə e'te ecicie nun anwən junman'n di'n, ə folı həli nyanmiansu. Ə həli tanlanlın anunminnyanmən belemgbin bia nun asu Tunminfəe Nyanmian Kpili asa fama sɔ.

Zozi Kilisi ti kpili tala nyanmiansu mməfə'e'n-mə

⁴Nyanmian Awa'n ti kpili tala nyanmiansu mməfə'e'n-mə. Ə man dunman'n mə Nyanmian tənlin yí'n ti kpili tala nyanmiansu mməfə'e'n-mə die'n.

⁵Nyanmiansu bəfəe benin yé cian kən Nyanmian a han a hele yí ke:

E ti mın Wa,

eNe m'ə kə'n, wə Sı y'ə le mın'n?

Cian bie lé, ə selı man yí mməfə'e'n-mə anun bie ke:

Mın 'ba kaci wə Sı,

nán wə kəsu ε 'kaci mın Wa.

6 Nan cian mə Nyanmian 'man yí Bamuan Baa'n ba mân nun anun'n, ɔ hanlin ke:

Nyanmiansv mməfve'n-mə kvalaa, be kótv yí.

7 E 'nwun nyanmiansv mməfve'n-mə anwɔn ejɔle'n mə b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun'n:

Nyanmian man yí mməfve'n-mə

kaci ke anwɔnman,

ɛsɛ ɔ man yí ngvɔ'a'n-mə kaci ke sɪn tofeleman.

8 Nan m'ɔ tv de Baa'n, b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke:

Nyanmian Kpili, wɔ die ɛ ti belemgbin cian daa.

ɛ bu mân'n sɛsɛ sv.

9 E kulo ananhɔle'n,

nan ɛtɛ'n die, ɛ kpɔ yí svnman.

Nyanmian, wɔ Nyanmian nun a yí wɔ,

ɔ'a man ɛ difɛ,

ɔ'a fa anatili ɔ'a gua wɔ ti sv

m'ɔ kele ke ɛ tala wɔ manngvɔn'n-mə kvalaa ɔ.

10 B'a hele yí biekun ke:

Mín Mín, wɔ dein yê avɔvɔ nun anun

ɛ bɔli mân nun ɔ.

ɛsɛ anwunno'n ti wɔ sa ati like.

11 Ninngɛ sɔ'n-mə tɛmɔn 'ba sɪn

nan wɔ die, wɔ tɛmɔn'n nzɪn man lé.

Anwunno nun asi 'ba yɔ ke ɛtanlan daba.

12 E 'bubu bé ke taladiɛ.

ɛsɛ ɛ 'kaci bé ke be kaci taladiɛ'n.

Nan wɔ die, ke ɛ ti yí'n yê ɛ ti ɔ.

Wɔ mɛlɛ'n le man ayuehɛ.

13 Cian bie lé, Nyanmian hanlin heleli man yí mməfve'n-mə anun kɔn ke:

Tanlan mín sa fama sv

nán mín 'ba fa wɔ mgbɔfve'n-mə

mɪn gua wɔ ja avɔ

ke bia'n mə belemgbin sesie yí ja sv'n.

14 Nan nyanmiansv mməfve'n-mə, be ti bé die sɛ? Bé kvalaa, be ti wawɛ. Be sv Nyanmian. ɔ svan bé maan be bɔka bé mə b'a nyan bé ti mə Nyanmian 'fa yí ngvan'n man bé'n.

2

Be mán yé ti tánlan

nyanmiansv ngvan nun anwɔn ejɔle nun asv kpa

1 Ehika ati, ananhɔle ejɔle'n mə y'a ti'n, be mán yé ti tánlan sv kpa ye nánndi sv nán y'a mmɪnlin man. 2 ɔ sanlin ke Nyanmian nanndili nyanmiansv mməfve'n-mə asv yê ɔ falɪ mala'n manlin *Moyizi ɔ. Bé mə be yolɪ anzɔsɛle ejɔle sɔ nun anwɔn'n, be nyanlin yí nwɔn ahatua m'ɔ sɛ fata'n. 3 Ehi a, anɪn ye 'yɔ sɛ nán y'a nyan yé ti, mə y'a mmu man nyanmiansv ngvan'n like'n? Afɪ yé Mɪn Zozi muonun a li mɔva a han ejɔle sɔ'n yê bé mə be tilɪ'n kɔsv a hele ke ɔ ti ananhɔle sakpa. 4 Kɛmɔ ejɔle sɔ'n ti ananhɔle sakpa'n, bé mə be lili yé Mɪn Zozi anwɔn adanzɛ'n, Nyanmian nanndili bé sv ɔ yolɪ nzɔle nun asɪnbɛnwɔn ninngɛ ngacile dɔvɔn. ɛsɛ ɔ nanndi yí Wawɛ Nwanzan-nwanzan nun asv, ɔ manlin bé tunmin maan be lili junman ngacile ngacile m'ɔ kulo'n.

*Zozi a kaci kulo sɔanlan**maan menian'n-mɔ nyan nyanmiansɔ ngɔan'n*

⁵ Ehi, mân fufɔle'n mɔ ye le kan yí nwɔn ejɔle'n, nán nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ yê Nyanmian a yí bé ke be lí sɔ kpain ɔ. ⁶ Kɔsɔ Ehele Ejɔle nun anun lika kɔn, b'a hele yí ke:

Nyanmian Kpili, kulo sɔanlan tɪ yí dɪe sɛ
mɔ wɔ tɪ 'kacɪ yí ɔ?

Kulo sɔanlan dasannin tɪ nzu
mɔ ɛ 'nɪan yí ɔ?

⁷ *A han yí asɪ mele kaan sɔa*
a man nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ a tala yí.

A man ɔ'a nyan anunminnyanmɔn
ɔ nɔn asasɔe ke belemgbin.

⁸ *A man yí tunmin like biala asɔ.*

Se be kan ke Nyanmian a man yí tunmin like biala asɔ a, anun ɔ kele ke like fíi nɔn ebele mɔ sɔanlan le man sɔ tunmin ɔ. Nan kɔsɔ kɪkaala dɪe, ye nɔwun man ke sɔanlan le tunmin like biala asɔ. ⁹ Nan ye nɔwun yí ke Zozi mɔ Nyanmian a han yí asɪ mele kaan sɔa a man nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ a tala yí'n, Nyanmian adawɔlɔman, ɔ'a wu ɔ'a man menian'n-mɔ kwalaaatin. Ewue'n m'ɔ wuli nun ati, ye nɔwun yí sian dɪe ke ɔ'a nyan anunminnyanmɔn ɔ nɔn asasɔe ke belemgbin.

¹⁰ Afi Nyanmian y'ɔ bɔli like biala ɔ. Eɛe yí y'ɔ man like biala jin yí ja nun ɔ. ɔ hulɔli ke Zozi fé dede ɔ gúa yí bɔ bɔkɔɔ maan menian dɔn nyán bé ti be wɔlɔ yí anunminnyanmɔn nun anun. ɔ sanlin ke Zozi y'ɔ man menian'n-mɔ nyan ngɔan ɔ. ¹¹ Zozi m'ɔ tɪ menian'n-mɔ anwɔn fi bé ɛte nun anun'n, ɔ nɔn bé mɔ ɔ'a man bé nɔwɔn a tɪ'n, bé kwalaa bé Sɪ'n tɪ kɔn. Eɪika ati, se Zozi fele bé yí nianman-mɔ a, nyian ngun man yí. ¹² Afi ɔ'a han yí ke:

Nyanmian, mɔn 'kan wɔ nɔwɔn ejɔle'n
mɔn kele mɪn nianman'n-mɔ.

Mɔn 'tɔ ejue mɔn yí wɔ aye bagua nun anun.

¹³ Eɛe ɔ'a han yí biekun ke:

Mɔn 'fa mɪn lɔa'n mɔn wula Nyanmian Kpili anun.

Eɛe yí nwan:

Mma'n-mɔ mɔ Nyanmian falɪ bé manlin mɪn'n,
ɛ 'nɔwun bé nɔn mɪn.

¹⁴ Kemɔ mma sɔ'n-mɔ tɪ kulo menian mɔ moja wɔ bé nɔwɔnnaan nun anun'n, Zozi kɔsɔ kacili yí nwɔn kulo sɔanlan ke bé. ɔ yɔli yí sɔ nán ɔ'a nyan atɔn, ɔ fi ewue'n m'ɔ wuli'n, ɔ'a seɔci Abɔnsanmɔn tunmin'n m'ɔ le yí ewue nun asɔ'n.

¹⁵ Abɔnsanmɔn tunmin sɔ'n, Zozi a seɔci yí maan bé mɔ bé asitanlan nun anun be sɔlo ewue'n, mɔ b'a kaci ke nganga'n, be nyan bé ti.

¹⁶ Afi ɔ tɪ ananhɔle, nán nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ y'ɔ bɔka bé ɔ. Nan Abalahamɔn asasɔ'n-mɔ y'ɔ bɔka bé ɔ. ¹⁷ Eɪika ati, like kwalaa anun, ɔ'a kaci yí nɔwɔn ke yí nianman'n-mɔ. ɔ'a yɔ yí sɔ ɔ'a kaci bé teeyɪfɔe kpain. ɔ kan ananhɔle eɛe ɔ fa ati anun kpa ɔ di yí junman'n Nyanmian anyunnun maan menian'n-mɔ kwalaa nyan ɛte face. ¹⁸ Kemɔ Zozi muonun nɔwunlin yale mele mɔ Abɔnsanmɔn sɔli yí nianlin'n, sian dɪe, bé kwalaa mɔ be wɔ asitanlan sɔ nun anun'n, ɔ kwalaa tɪ bé nyanman nun.

3*Zozi tɪ kpili tala Moyizi*

1 Eḥika ati, anianman anwontε mma, εmɔ mɔ Nyanmian a fεle εmɔ ɔ'a man εmɔ a kaci yí menian'n, εmɔ fá bé nyn be tó Zozi. ɔ sanlɔn ke dedi'n mɔ ye le kan yí ejɔle ye kele eyuadi'n, Zozi yê Nyanmian a yí yí ke ɔ káci sɔ tεeyifɔe kpain ɔ. 2 Tεeyifɔe junman sɔ'n mɔ Nyanmian heleli Zozi ke ɔ lí'n, Zozi lili yí ananhɔle nun ke *Moyizi kɔsɔ lili yí wɔ Nyanmian menian'n-mɔ kɔalaa afian'n. 3 Ke sɔanlan m'ɔ kɔ si sua nyan anunminnyanmɔn tala sua'n muonun'n, Zozi kɔsɔ a nyan anunminnyanmɔn a tala Moyizi. 4 Sua biala, sɔanlan y'ɔ si ɔ. Nan kɔsɔ sɔanlan'n m'ɔ bɔli like biala'n y'ɔ le Nyanmian.

5 Moyizi a, junman'n mɔ Nyanmian heleli yí ke ɔ lí'n, ɔ lili yí ananhɔle nun wɔ Nyanmian menian'n-mɔ kɔalaa afian. Ejɔle mɔ Nyanmian kulo ke ɔ kan'n, ɔ fa wula Moyizi anvan maan ɔ kan. 6 Nan Kilisi a, anun ɔ ti ke baa mɔ b'a sie yí awulo kpain ɔ. Nan se ye tila yé dedi nun anun kpa ɔ non anyundasɔe'n m'ɔ man ye di ndutue'n dede ɔ kɔ ju yí ayuelε a, anun yí awulo y'ɔ le yé.

7 Afi Nyanmian Wawe Nwanzan-nwanzan nun a han ke:

Se ene εmɔ ti Nyanmian anun nun an,

8 nán be totua bé nzɔ'n ke daba εmɔ anan-mɔ yɔli
mele mɔ be jasɔli yí kɔmɔn anun'n.

Nán be yɔ ke cian mɔ εmɔ anan-mɔ sɔli yí
be nianlɔn wɔ ewá nun anun εlɔ'n.

9 Nyanmian nwan: Eɔ, εmɔ anan-mɔ jɔli mín
be sɔli mín be nianlɔn

sunnzun mɔ be nwunlɔn yí kɔalaa
mɔ n yɔli manlɔn bé afɔe abulanan nun anun'n.

10 ɔ man m'an fa bé nwɔn sikpe
m'an wula mín kunnun
nán m'an han ke:

Be ti menian mɔ bé ahɔnlɔn bɔ nvo,
be nnanndi man mín atɔn nun asɔ.

11 Bé nwɔn eya'n m'ɔ kun mín nun ati,
m'an han ndá ke:

Enwɔnmian ele mân'n

mɔ m'an sesie m'an man bé'n,

cian bie lé, be ngɔ hɔ man nun εlɔ.

12 Eḥika ati, anianman-mɔ, εmɔ síe bé nwɔn ye. Se εmɔ sie bé nwɔn ye a, εmɔ anun bie fíi ngɔ nyan man ahɔnlɔn εte. Bie fíi ngɔ yaci man yí dedi'n ngɔ tu man nán ɔ'a kaci yí nzin ɔ'a si Tiasifɔe Nyanmian. 13 Nan m'ɔ wɔ nun'n, εmɔ wówula bé nwɔn anwɔnsele alɔhian biala. Afi, yé ti yê b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke: Ene nun ɔ. B'a hele yí sɔ nán εmɔ anun bie ati a ngaci man ɔ'a ndɔ man εte nun anun. 14 Afi ye non Kilisi a yɔ kɔn. Nan kɔsɔ ɔ di ke ye tila dedi'n mɔ ye nyanlɔn yí ngelemɔ nun nun anun kpa kpɔlo dede ɔ kɔ ju yí ayuelε. 15 E 'nwun ejɔle mɔ b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun'n:

Se ene εmɔ ti Nyanmian anun nun an,

nán be totua bé nzɔ'n ke daba εmɔ anan-mɔ yɔli
mele mɔ be jasɔli yí kɔmɔn anun'n.

16 Nwan menian dɛ-mɔ yê be tili Nyanmian anun'n kɔsɔ be jasɔli yí kɔmɔn anun'n? Menian sɔ'n-mɔ y'ɔ le bé kɔalaa mɔ Moyizi non bé fi Ezipiti mân nun anun fiteli'n. 17 Nwan-mɔ yê Nyanmian sikpe'n hyili bé afɔe abulanan'n mɔ be lili wɔ ewá nun anun εlɔ'n? Nyanmian sikpe'n hyili bé mɔ be hulɔli εte nun eyɔle'n. Bé yê be wuli ewá nun anun εlɔ nun ɔ. 18 Yê nwan-mɔ anwɔn yê Nyanmian hanlɔn ndá ke be ngɔ man yí enwɔnmian ele mân nun anun εlɔ bie'n? Nyanmian hanlɔn ndá'n guali bé mɔ be jasɔli yí kɔmɔn anun nun anwɔn.

19 Ye nwun yí yuein ke b'a ngwala man enwònmian ele mân nun anun kò. O sanlun ke b'a nne man Nyanmian b'a nni man.

4

Nyanmian enwònmian ele mân'n.

1 Nan yé die, Nyanmian a bọ yé anòhoba ke ye kuala ke ye kọ yí enwònmian ele mân nun anun bie. Ehika ati, ye sie yé nwun ye nán swanlan fíí a nga man así emò afian elò. 2 O sanlun ke y'a tí Ejòlekpa'n ke bé kọsọ be tili yí daba ewá nun anun elò'n. Nan kọsọ b'a mmu man Ejòlekpa sọ'n like. Afi, mele mọ be tili'n, b'a nne b'a nni man. 3 Nan yé mọ ye de ye di'n, enwònmian ele mân sọ'n mọ Nyanmian le kan yí ejòle'n, ye 'kọ nun bie. Afi Nyanmian le kele ke:

*Bé nwun eya'n m'ò kun mín nin ati,
m'an han ndá ke:*

Enwònmian ele mân'n

mọ m'an sesie m'an man bé'n,

cian bie lé be ngò họ man nun elò.

Mọ Nyanmian 'kan ejòle sọ'n, anun ó'a li mva ó'a bọ mân'n dada ó'a yue yí junman'n dí. 4 Ehele Ejòle nun anun lika kun, b'a hele eleso nun anwun ejòle ke: *Nyanmian falí cian nsian ó lili yí junman'n kwalatin nan yí eleso nun aso, ó leli yí enwònmian.*

5 Ejòle sọ'n mọ be hanlun yí daba'n, be le kan yí ewa biekun ke: *Enwònmian ele mân'n mọ m'an sesie m'an man bé'n, cian bie lé be ngò họ man nun elò.*

6 Alimva mma'n-mọ mọ be tili Ejòlekpa'n mọ b'a nne b'a nni man'n, b'a ngò man Nyanmian enwònmian ele mân nun anun bie. Nan kọsọ atin wọ nun man mmie-mọ ke be wólọ Nyanmian enwònmian ele mân nun anun. 7 Ehika ati, Nyanmian a sie cian fofòle kón biekun mọ be fele yí "ene". Ene sọ'n mọ b'a hele yí ebele'n, afòe dọw kpa sinlun, Nyanmian nanndú belemgbin *Davidi aso ó hanlun ke:

Se ene emò tí Nyanmian anin nun an,

nán be totua bé nzv'n.

8 Se ó tí ke Zozie m'ò lili Moyizí aja nun'n hwalí bagua'n non enwònmian ele mân nun anun kọ a, ahan Nyanmian a ngan man cian fofòle kón anwun ejòle ehí anzin. 9 Ehí, ye nwun yí ke enwònmian ele cian kón te wọ ebele man Nyanmian menian'n-mọ. 10 Afi swanlan m'ò wọ Nyanmian enwònmian ele mân nun anun'n, anun ó le de yí enwònmian yí junman elie nun anun ke Nyanmian leli yí enwònmian.

11 Ehika ati, ye bó mọndinlun ye wólọ enwònmian ele mân sọ nun anun. Nán be man yé nunhan bie yọ anzòsele ó ka yí ete nun anun ke yé nan-mọ yọli yí ewá nun anun elò'n. 12 O sanlun ke Nyanmian Anwan Ejòle'n wọ ebele dahuu, ejòle m'ò kọ han'n, ó kpin so. O yọ ná tala dadie ngacile biala mọ b'a si yí nyunnun non yí nzin ó. Ke dadie'n wọ swanlan an, ó bọ fite'n, Nyanmian Anwan Ejòle'n kọsọ nwun ejòle m'ò wọ swanlan ati anun ó non m'ò kọ junlun'n ó bua yí ndee. 13 Ningge'n mọ Nyanmian bolí'n, fíí non man ebele m'ò fon yí nyun ó. Yí nyunnun, yí kwalaa wọ jawe nun. Yí ja aso yé ye 'bu yé junman'n mgbonndan ó.

14 Ehika ati, dedi'n mọ ye le yí mọ ye le bọ ye kele mân'n, ye tíla nun kpọlo. Afi ye le teeyifòe kpain kón mọ ó'a họ dede ó'a ju Nyanmian muonun anyunnun. Teeyifòe kpain sọ'n y'ò le Zozí m'ò tí Nyanmian Awa'n. 15 Yé teeyifòe kpain'n kuala yé nyanman nun tí wọ emian ngacile kwalaa anun. Nan kemọ

Abonsanmun solɔ Zozi nianlin yɛ kwalaa anun mo yɛ sa a ngan man yɛ'n, ɔ man sɔnian nun anun, Zozi kwalaa ti yɛ nyanman nun.

¹⁶ Ehika ati, nán man ye sulo, nan ye hyón ye kpúnngɛ Anwunnvoe Enwunfoe Nyanmian'n m'ɔ ti belemgbin bia nun aso'n. ɔ nwun yɛ nwɔn anwunnvoe ɔ fa yɛ ete'n-mo ce yɛ. Eɛe mele mo emian'n ko tu yɛ'n, ɔ 'ti yɛ nyanman nun.

5

Zozi y'ɔ ti tɛɛyɛfoe kpain nun ɔ.

¹ Nyanmian tɛɛyɛfoe kpain biala mo be ko nian menian'n-mo anun be ko yi yɛ'n, ɔ di asafian. Ete nun anwɔn tɛɛ eyie'n nɔn acedie'n, yɛ yɛ ɔ fa man Nyanmian ɔ. ² Kemɔ tɛɛyɛfoe so'n muonun ti kulo sɔanlan'n, ɔ kwalaa ke ɔ nwun bé mo be nzi man Nyanmian mala'n nɔn bé mo b'a fon'n-mo anwɔn anwunnvoe. ɔ sanlin ke, yɛ muonun ɔ kwalaa ke ɔ fon. ³ Ehika ati, ɔ di ke ɔ yi yɛ muonun yɛ ti tɛɛ ke ɔ yi bagua nun ati tɛɛ'n.

⁴ Se Nyanmian muonun a nvele man sɔanlan kɔn ke ɔ feleli Moyizi anianman Aalon ɔ sieli yɛ tɛɛyɛfoe kpain nun an, sɔanlan fii ngwala njasu man ɔ nzie man yɛ nwɔn tɛɛyɛfoe kpain. ⁵ Kilisi muonun a njasu man ɔ'a nzie man yɛ nwɔn tɛɛyɛfoe kpain. Nan Nyanmian muonun a han a hele yɛ ke:

*Ene m'ɔ ko'n, e ti min Wa,
min kɔsu n di wɔ Si.*

⁶ Eɛe ɔ'a han yɛ lika fofɔle bieku ke:

*E ti tɛɛyɛfoe titi
ke Melekisedeki ti yɛ'n.*

⁷ Mo anun Zozi wo asie nun asu ewa'n, ɔ yoli asɔnin ɔ tianlin sele kpa ɔ sunlin feleli Nyanmian m'ɔ kwalaa yɛ de fi ewue nun'n. Kemɔ Zozi manlin Nyanmian anyunnɔ nun ati, Nyanmian kɔsu tieli yɛ. ⁸ Zozi ti Nyanmian Awa, kɔsu yɛ amannunhunlun nun anun, ɔ manlin Nyanmian anyunnɔ. ⁹ Mo Nyanmian man Zozi fɔli hɔli nyanmiansu yueli'n, Zozi a kaci bé kwalaa mo be man yɛ anyunnɔ'n, bé nyanmiansu ngwan baka. ¹⁰ Ehika ati, Nyanmian a sie yɛ tɛɛyɛfoe kpain ke ɔ sieli Melekisedeki'n.

Ekannzɔe

¹¹ Ye le ejɔle dɔɔn ye kan ye kele emɔ ehi anwɔn, nan kɔsu, yɛ bu etue yo si. ɔ sanlin ke emɔ ndi man ejɔle bu nde. ¹² Emɔ mo ahan emɔ lili y'ɔ di ke emɔ kekele menian'n-mo Nyanmian anwɔn ejɔle'n, emɔ kulo ke be kekele emɔ Nyanmian anwɔn ejɔle fɔtɔli'n-mo bieku. Ahe mo emɔ 'kpɔnnde be di'n, ehi nɔfanlan yɛ emɔ te nɔn ɔ. ¹³ Sɔanlan biala m'ɔ te nɔn nɔfanlan'n, anun ɔ ti batɔnman. ɔ nzi man amanmuo sese'n mo Nyanmian le kpɔnnde'n. ¹⁴ Nan bé mo b'a tin'n, bé yɛ be di ahe ketee nun ɔ, afi bé die bé ti a tin. Be si like m'ɔ ti kpa nun angɔnmɔn. Be si m'ɔ ti man kpa'n kɔsu angɔnmɔn.

6

¹ Ehika ati, ye yáci ejɔle asɔ asɔ'n m'ɔ tu de Kilisi'n nán ye wólo mgbili mgbili'n-mo anun. Ye yáci ejɔle'n m'ɔ tu de nyɔle ete nun eyacie'n, Nyanmian anwɔn dedi'n, ² esɔnian ngacile nun anwɔn ejɔle'n, bé sa'n mo be fa be fua menian'n-mo asu m'ɔ ke ke Nyanmian a fa yɛ nyila nun a man'n, ewuetinge'n nɔn menian'n-mo fɔɔ ebue'n mo Nyanmian 'ba bu bé'n. Ninngɛ so'n-mo, ye ngan man bé nwɔn ejɔle kón. ³ Nan ye hó yɛ nyunnun. Se Nyanmian man atin an, mo ye 'ba yo nun anun.

⁴ Ehi, bé mɔ be nanndi Nyanmian jawe nun anun'n, Nyanmian a yeyila bé ɔ'a man b'a nyan yí Wawe Nwannzan-nwannzan'n. ⁵ B'a nwun yí ke yí Nwan Ejole'n ti like kpa. B'a nwun mán fofole'n m'ɔ le sesie nun anun tunmin'n. ⁶ Nan se be kaci bé nzin be si Nyanmian, nán yí Nwan Ejole'n nvali man bé nwon fíi kón an, be ngwala man like fíi kón yɔ maan be sa bé nzin yí nwon ebɔ. Ɔ sanlin ke menian sɔ'n-mɔ bubɔ Kilisi kolɔwa nun asu biekuɔn ese be gua yí nyunnun asu menian nun.

⁷ Temun mɔ esue tɔ asie kɔn asu titi mɔ alie fite sɔ man bé mɔ b'a lua'n, asie sɔ'n, anun Nyanmian a yeyila yí. ⁸ Nan se eminan mmowe nun ndile ete fíi sɔ a, anun ɔ'a yɔ mgban ɔ'a ju yí sasan ebɔ. Yí agualie nun, be tu nun sín.

⁹ Anianman-mɔ, se bɔbɔ ye le kan sɔ a, ye de emɔ ye di kpa. Ye si ke emɔ nanndi atin kpa'n m'ɔ fite nyanmiansu ngwan nun asu. ¹⁰ Afí Nyanmian die, ɔ mmu man kpɔfɔndee. Junman'n mɔ emɔ le di'n, ye'n mɔ emɔ a yɔ m'ɔ kele ke emɔ kulo Nyanmian, mɔ ese emɔ te yɔ te man Zozi menian'n-mɔ mɔ be ti emɔ anianman'n, Nyanmian alɔa nvi man. ¹¹ Nan ye kulo ke emɔ nunhan kɔn biala bɔ mɔndinlin, ɔ hɛle ke ɔ kulo Nyanmian dede ɔ kɔ ju yí ayueie, nán emɔ asa a han mɔ emɔ le kpɔndde yí Nyanmian asa nun'n kpa bɔkɔ. ¹² Yí ti, nán man emɔ kaci fɔvanfɔe. Nan emɔ sín dedi mma'n-mɔ atin die nun asu. Ɔ sanlin ke be si abɔtale dede bé sa kan like'n mɔ Nyanmian kɔ fa kɔ bɔ bé anɔhuba'n.

¹³ Mɔ Nyanmian 'bɔ Abalahamɔn anɔhuba'n, ɔ hanlin ndá tɔli sɔ. Kemo sɔanlan fíi nwon man ebele m'ɔ ti kpili tala yí'n, yí muonun ɔ hanlin yí ti. ¹⁴ Yí nwan: *Mɔn kan mɔn ti ke mɔn 'yeyila wɔ sɔ maan e di ata kpili kpa.* ¹⁵ Mɔ Abalahamɔn tɔli ejole sɔ'n, ɔ sili abɔtale dede yí sa hanlin like'n mɔ Nyanmian falɔ bɔli yí anɔhuba'n.

¹⁶ Nan se menian'n-mɔ 'kan ndá a, be kan sɔanlan m'ɔ tala bé nun ati. Ndá sɔ'n ti ajinlanmun. Yí y'ɔ man ejole'n kpɛ ɔ. ¹⁷ Nan Nyanmian kɔsɔ ajonlin nun an, anun ɔ kulo ke bé m'ɔ di ke be nyan anɔhuba nun anun ninng'e'n, be nwun yí yuein ke ejole'n m'ɔ fi yí nwan fitel'n, ɔ ngaci man yí lé. Ehika ati y'ɔ hanlin ndá tɔli anɔhuba nun asu ɔ. ¹⁸ Anɔhuba'n nun ndá'n ti ninng'e nnyuan mɔ be ngwala man yí kaci, ese Nyanmian ngwala man nun ato di. Ninng'e sɔ nnyuan'n wula yé mɔ y'a nyan efiable Nyanmian anwon nun anwɔnsɛle. Efiable sɔ nun anun, ɔ di ke ye tila anyɔndasɔe like'n m'ɔ wɔ yé nyunnun nun anun kpɔlo. ¹⁹ Ke she'n mɔ be yi be tɔ asue nun anun man meli'n jinlan bi'n, anyɔndasɔe like'n kɔsɔ man yé ekala'n jin bi. Anyɔndasɔe like sɔ'n man ye bɔ tala nyanmiansu asɔnɔn sua nun anun mgbenun etanlan'n. Ye kɔ dede ye ju lika nwannzan-nwannzan'n ke tɛyifɔe kpain'n. ²⁰ Ebele yé yé dunman nun, Zozi lili mɔa yé nyunnun ɔ wɔlɔli ɔ. Yí yé ɔ'a kaci tɛyifɔe kpain'n cian daa ke anun Melekisɛdeki ti yí nun ɔ.

7

Melekisɛdeki ti belemgbin, ese ɔ ti tɛyifɔe

¹ Melekisɛdeki sɔ'n, anun ɔ ti kulo'n mɔ be fele yí Salemɔn nun asu belemgbin. Ese anun ɔ ti Nyanmian Kpili m'ɔ wɔ anwunno anwunno ebɔ'n kɔsɔ tɛyifɔe Abalahamɔn mele sɔ. Mele mɔ Abalahamɔn fi elɔe ɔ 'sa ba'n, Melekisɛdeki kɔ hɔ kɔ kpa yí atin ɔ kɔ yeyila yí sɔ. ² Yí kwalaa mɔ Abalahamɔn nyanlin yí elɔe nun anun'n, ɔ kɔ bu nun bulu. Ɔ kɔ tu kɔn kɔ man Melekisɛdeki.

Alimɔa nun anun, dunman Melekisɛdeki'n kele ke: "belemgbin m'ɔ kulo sese." M'ɔ la sɔ'n, y'ɔ le ke ɔ ti Salemɔn belemgbin. Yí bɔ kele ke: "belemgbin m'ɔ kulo anzɔnunju." ³ B'a ngan man yí sɔ nwon yí nin nwon yí nan-mɔ anwon ejole fíi. B'a ngan man yí awɔle cian nun yí ewue cian nun anwon ejole kalata

nun anun lika fii. Nan o ti ke Nyanmian Awa'n. Melekisedeki so'n ti teeyifve cian daa.

⁴Emo nwun yi ke Melekisedeki ti kpili. Ye nan Abalahamon ninng'e'n kwalaa m'o nyanlin yi elae nun anun'n, o buli nun bulu o tuli kon manlin Melekisedeki. ⁵Levi asaso'n-mo ti Nyanmian teeyifve. Moyizi mala'n man be atun ke Izalaye amma'n-mo bu be ninng'e'n-mo anun bulu a, be tu kon. Kusv be ti anianman, be nan y'o le Abalahamon. ⁶Melekisedeki ti man Levi afilie nun anun swanlan. Kusv Abalahamon buli ninng'e'n m'o nyanlin yi elae nun anun'n bulu o tuli kon manlin yi. O ko yeyila Abalahamon mo Nyanmian bali yi anohoba nun asv. ⁷O ti ananhole ke kpain ye o yeyila batonman so o. ⁸Levi asaso'n-mo mo be bubu ninng'e'n-mo anun bulu, be tu kon be man be'n, kulo menian y'o le be. Be wu. Nan Melekisedeki die, o ti swanlan m'o ti asv ke Nyanmian Anvan Ejole'n kele'n. ⁹Kemo Abalahamon buli yi ninng'e'n-mo anun bulu o tuli kon manlin Melekisedeki'n, Levi muonun mo ene be bu ninng'e'n-mo anun bulu be tu kon be man yi busv menian'n-mo'n, yi kusv o yoli so bie. ¹⁰O sanlin ke mele mo Melekisedeki 'ko a kpa Abalahamon atun'n, anun Levi te wo Abalahamon akunnun.

Zozi ti ke Melekisedeki

¹¹Te'e'n mo Levi asaso'n-mo yi'n, mala'n mo Nyanmian fali manlin Izalaye amma'n-mo'n, su ye anun o jin o. Nan se o ti ke Levi asaso'n-mo mo be ti teeyifve ke Aalon'n, efan fii nnon man be junman nun anwon an, ahan teeyifve ngacile kon ke Melekisedeki a nvite man. ¹²O sanlin ke se Nyanmian teeyifve'n-mo a kaci a, o se ke mala'n kusv kaci. ¹³Ye Mun'n mo ye le kan yi nwon ejole ewa'n, o fi afilie fofole anun. Afilie so nun anun swanlan kacili man Nyanmian teeyifve le. ¹⁴Be kwalaa be si ke ye Mun fi Zuda afilie nun anun. Mo Moyizi 'kan Nyanmian teeyifve'n-mo anwon ejole'n, o'a ngan ke Zuda afilie nun anun swanlan kon ti teeyifve.

¹⁵Like kon man ye nwun yi yuein biekun. Like so'n y'o le ke teeyifve kon biekun ke Melekisedeki a fite. ¹⁶Nan menian'n-mo mala nun asv ye be nianlin be sieli yi teeyifve o. Nan tunmin'n m'o man nyanmiansv ngvan m'o le man ayuele'n, y'o man o'a kaci Nyanmian teeyifve o. ¹⁷Afi o wo Ehele Ejole nun anun ke:

E 'kaci teeyifve cian daa ke Melekisedeki.

¹⁸Ehi Nyanmian a yaci daba mala nun a tv. O sanlin ke tunmin nnon man nun, ese o'a yo mgban. ¹⁹Afi Moyizi mala nun a man swanlan fii anwon a ndi man. Nan Nyanmian a sie anyindasve like kon ebele. Anyindasve like so'n man ye cvn ye kpunng'e Nyanmian.

²⁰Afi m'o la sv biekun'n y'o le nda'n mo Nyanmian hanlin'n. Mo ehunlin-mo 'kaci teeyifve'n, Nyanmian a ngan man yi nwon nda. ²¹Nan Zozi die, Nyanmian hanlin yi nwon nda. E 'nwun ejole m'o hanlin heleli yi'n:

Ye Min a han nda,

Yi Nvan Ejole'n, o ngaci man yi.

Yi nwan: E ti teeyifve cian daa.

²²Ehika ati, Zozi di ajinlanmun maan ye nwun yi ke nyihye'n mo Nyanmian nun ye a hyihye'n ti ananhole sakpa.

²³Ese like biekun wo ebele m'o ti be afian o. Y'o le ke anun teeyifve'n-mo swnlin. Afi ewue'n man kon nni man junman'n dede o nga man ebele. ²⁴Kusv Zozi die, o ti asv dahuu. Teeyifve junman'n m'o di'n, junman so'n nzin man swanlan fofole asa nun. ²⁵Ehika ati, be kwalaa mo be nanndi yi sv be kpunng'e Nyanmian anwon'n, o kuala de be kpa bokoo. O sanlin ke o ti asv dahuu o sele Nyanmian

man bé. ²⁶ Teeɣyɔfɔe kpain'n mɔ y'a mian yí nwɔn'n y'ɔ le Zozi. ɔ ti nwannzan-nwannzan, eɣian fíi nnɔn man yí nwɔn. Ete fíi nnɔn man yí nun. ɔ nɔn eɣefɔe'n-mɔ afian ti. ɔ ti like biala asɔ kpain. ²⁷ Zozi ti man ke teeɣyɔfɔe mgbain eɣunlun-mɔ. Teeɣyɔfɔe sɔ'n-mɔ, ɔ di ke be yi bé muonun bé ti tee nán b'a yi bagua'n kɔsɔ dié. Nan yí dié, ɔ fahí yí nwɔn yí yé kwalaa yé ti tee baa kɔmɔmga cein. ²⁸ Menian mɔ bé nwɔn ndi mala, ɔ fi eɣe'n dunman nun'n yé *Moyizi mala'n fa bé sie teeɣyɔfɔe mgbain ɔ. Mala nun anzin, Nyanmian hanlun ndá toli yí eɣole nun asɔ. Eɣole sɔ'n sie Baa'n mɔ yí nwɔn a ti kpa bɔkɔɔ'n teeɣyɔfɔe kpain cian daa.

8

Zozi ti yé teeɣyɔfɔe kpain.

¹ Eɣole eɣi kwalaa mɔ ye le kan'n, yí ti'n y'ɔ le ke ye le teeɣyɔfɔe kpain kɔn. ɔ'a fo anwunno eɔ ɔ'a tanlan tunminfɔe Nyanmian kpili belemgbin bia'n fama sɔ. ² Asɔnɔn sua nwanzzan-nwanzzan'n m'ɔ ti *tanti kpa'n, nán swanlan yé ɔ'a bɔ ɔ. Nan yé Mɔn muonun yé ɔ'a bɔ tanti sɔ nun ɔ. Ebele yé yé teeɣyɔfɔe kpain'n di yi tee eɣyie junman nun ɔ. ³ Acédié nɔn tee eɣyie mɔ be fa be man Nyanmian'n, yí ti y'ɔ man be sie teeɣyɔfɔe biala ɔ. ɔ se ke yé teeɣyɔfɔe kpain sɔ'n kɔsɔ nyan like mɔ ɔ 'fa fite Nyanmian anyunnun ɔ. ⁴ Se ɔ ti ke yé teeɣyɔfɔe kpain'n wɔ asié nun asɔ eɣwa a, ahan ɔ ti man teeɣyɔfɔe bɔbɔ. ɔ sanlɔn ke teeɣyɔfɔe'n-mɔ mɔ be di junman sɔ'n wɔ ebele ke Zufu'n-mɔ mala kpɔn kele'n. ⁵ Junman'n mɔ teeɣyɔfɔe sɔ'n-mɔ di'n, anwunno eɔ dié'n nvoninnin'n mɔ Nyanmian yíi heleli Moyizi'n, sɔ yé be nian ɔ. Afí mele mɔ Moyizi' bɔ tanti'n man Nyanmian'n, Nyanmian hanlɔn heleli yí ke: *Tanti'n mɔ m'an yi m'an hele wɔ bɔka nɔn asɔ'n, nian yí nwɔn sɔ yɔ.*

⁶ Nan sian dié, tee eɣyie junman'n mɔ Zozi di'n, ɔ tala teeɣyɔfɔe eɣunlun-mɔ kwalaa dié'n. ɔ sanlɔn ke ɔ di nyihye kpa nun anun asafian. Nyihye sɔ'n jin anɔhuba mgbakpa'n-mɔ asɔ. ⁷ Afí se ɔ ti ke alimɔva nyihye'n yɔli kpa a, ahan ɔ'a ngaci man yí. ⁸ Nan Nyanmian le tu yí menian'n-mɔ anyunnun. Yí ti, y'ɔ man ɔ le kan kele bé ke:

*Tɛmɔn'n le ba ju,
mɔn nɔn Izalayɛ mân'n nɔn Zuda mân'n,
ye 'ba cici nyihye fɔfɔle.*

⁹ Nyihye sɔ'n ti man ke *daba dié'n
mɔ mɔn nɔn bé nan-mɔ hyihyeli'n.
Daba dié'n, y'ɔ le cian mɔ n zɔli bé sa
n yíli bé fi Ezipiti mân'n anun n viteli'n.
B'a nanndi man nyihye sɔ nun asɔ.*

Ehika ati, bé kɔsɔ bé nwɔn eɣole a njian man mɔn.

¹⁰ Yé Mɔn nwan:
*Se tɛmɔn sɔ'n ju a, e 'nwun nyihye'n
mɔ mɔn nɔn Izalayɛ mân'n 'ba hyihye'n.
Mɔn 'fa mɔn mala'n mɔn wula bé ajɔnlin nɔn anun.
Mɔn 'kele yí bé ahɔnlin nɔn anun.*

*Mɔn 'kaci bé Nyanmian,
bé kɔsɔ bé 'kaci mɔn menian.*

¹¹ Swanlan fíi ngɔ hehele man yí manngɔn like,
*anaan ɔ ngɔ han ɔ ngɔ hele yí nianman ke:
Kpɔnnde yé Mɔn.*

Afi batɔnman ɔ, kpain ɔ, bé kwalaa be si mɔn.

¹² Mɔn 'fa bé eɣe'n-mɔ mɔn ce bé.

Mɔn mɔ man sɔ fíi kɔn.

¹³ Se Nyanmian le kan nyihye fufole ejole a, anun o le kele ke alimova die nun a yo daba. Ye like m'o ko hye, ese o ko yo daba'n, anun o ka kaan yi busu nunnun.

9

Asie nun aso ewa non anwunno elo Nyanmian tanti'n

¹ Nyihye daba nun anun, anun asonun eyole'n le yi sua asie nun aso ewa o non yi nwon mala. ² Asonun sua so'n, o ti tanti. Nyanmian tanti so'n, mgbe nun etanlan kon ce nun nnyuan, Lika m'o wo mgbe nun etanlan nun anyunnun'n, lika so'n ye be fele yi lika nwannzan-nwannzan nun o. Ebele ye kanlanmie'n, o non tabili'n mo be gua Nyanmian kpaun'n so'n wo o. ³ Nan mgbe nun etanlan nun anzin lika die'n, be fele yi lika nwannzan-nwannzan kpa. ⁴ Ebele ye tabili'n mo be yala *ansan so'n non nyihye alaka'n wo o. Tabili'n non alaka so'n, b'a holo esika emanlan b'a gua be nwon. Alaka nun akunnun, ninngwe nsan wa nun. Esika emanlan ese kon jin nun. Ese so nun anun ye *mannan'n wo o. Aalon kpaoman'n m'o bali ndetele'n wo alaka nun anun. Ye ese nyobwe nnyuan'n mo b'a se be ndetele ke tabua b'a hele nyihye nun anwon ejole'n b'a gua so'n, be wo alaka nun anun bie. ⁵ Be ko se nyanmianso mmofwe nnyuan be ko sesie nyihye alaka nun aso. Nyanmianso mmofwe so'n-mo, be fele be selubin. Anunminnyanmon menian so'n-mo kele ke Nyanmian wo ebele. Be ndeba'n-mo sinnze alaka nun ati so anwunno. Alaka nun ati so nun aso ye be gua tee eyie moja nun o. Nan mun ngulo man ke mun yiyi ejole nun anun don kikaala.

⁶ Ke be kpulin be sesieli lika so'n, alihan biala, teeyifwe'n-mo wolu Nyanmian tanti'n lika m'o wo mgbe nun etanlan nun anyunnun'n, be di be junman nun ebele. ⁷ Nan mgbe nun etanlan nun anzin elo lika die'n, teeyifwe kpain nun ala y'o wolu elo o. O wolu elo afwe nwan. O 'wolu elo a, yi muonun o non bagua'n ete mo be nzi man mo b'a yo'n dunman nun, o fa naan moja o fite Nyanmian anyunnun. ⁸ Wawe Nwannzan-nwannzan'n kele nun ke mele mo Nyanmian tanti daba'n non nun junman elie'n te wo ebele'n, anun atun'n m'o man menian'n-mo kpunngwe Nyanmian'n la man nun. ⁹ Ehi ti nvandohon ene mele'n mo ye wo nun nun anun. Yi bu kele ke nan acedie non tee eyie yo man swanlan anwon ti wo Nyanmian anyunnun o. ¹⁰ Afi, alie non nzan non be nwon efian etue ebiale ngacile mala y'o le ehi-mo. O ti mala m'o to de eyuadi nun anun ninngwe'n-mo. Mala so'n-mo abosu 'ba nunnun wo mele Nyanmian 'kaci ninngwe'n-mo kwalaaatin'n.

¹¹ Nan ninngwe mgbakpa'n m'o wo ye nyunnun nun ati ye Zozi a a ke teeyifwe kpain o. Nyanmian tanti'n mo o'a tanlan yi bu o'a li yi junman nun anwon cian kpa, ese e ti kanlanman tala daba die'n. Tanti so'n, nan menian'n-mo asa ati like o. Yi bu yo le ke nan man ehi anun like o. ¹² Zozi a wolu lika nwannzan-nwannzan kpa'n kpe konmgba cein bakoo. O'a nva man esile non nnale mma moja o'a nrite man Nyanmian anyunnun. Nan o le yi muonun yi moja'n m'o man be nyan nwan m'o le man ayuelie'n. ¹³ Nyanmian anyunnun, be mo efian ko gua be nwon'n, se be fa esile non nnale nyin moja'n non enale bilie mo be ko yala yi'n nwan'n be kpundin be nwon an, anun be nwon a ti. ¹⁴ Se naan ehi-mo moja'n kwalala ke o man swanlan anwon ti a, Kilisi moja'n kwalala ke o man swanlan ahonlin nun anun ti tala so! O nanndi Edannganman Wawe nun aso, Kilisi muonun a fa yi nwon o'a bo afolie mo efian fi nwon man yi nwon o'a man Nyanmian. Yi moja'n 'ti ye ahonlin nun anun fi nyolie nvin nvin'n-mo anwon maan ye so Tiasifwe Nyanmian'n.

¹⁵ Ehi ka ati ye Kilisi di nyihye fufole nun anun asafian o. O di asafian maan be mo Nyanmian a fele be'n nyan nyanmianso ajapadie'n mo o'a fa o'a bo be

anohuba'n. Be kwalaa ke bé sa kan yí. O sanlín ke Kilisi a wu. Yí ewue sò'n de menian'n-mò ati fi bé éte nún anun nyihye daba nún abó.

¹⁶ Afí sòanlan kele yí kunnun ejòle kalata sù sie a, o di ke be nwun yí ke sòanlan nún a wu sakpa nán kalata sò'n mò o'a hele o'a sie nún a nyan tunmin. ¹⁷ O sanlín ke mele mò sòanlan'n mò o'a hele yí kònnun ejòle kalata sù o'a sie'n te ti asi'n, kalata sò'n le man tunmin. ¹⁸ Ehika ati, dede mò be 'di daba nyihye nún asò'n, be le naan moja. ¹⁹ Alimòba nún anun, Moyizí kò kúnnga mala'n kwalaa m'ò wò kalata nún anun'n o kò hele bagua'n. M'ò kúnngalí yueli'n, o kò fa nnale mma nún esile moja'n nún nzue o kò kpòndín kò gua mala kalata'n nún bagua'n kwalaa anwón. Mò o 'kpòndín'n, o le *izòpò asa baa nún naan enyuan kòkòle y'ò kpòndínlín o. ²⁰ Moyizí nwan: *Nyihye'n mò Nyanmian a fa a man yé ke ye lí sv'n, yí nwón moja nún ahu.* ²¹ Moyizí kpòndínlín Nyanmian tanti'n nún asónun nún anwón ninng'e'n kòlaatin anwón moja. ²² Ke mala'n kpun kele'n, moja'n man ninng'e dòn anwón ti. Afí se moja a ngua man an, éte face nnon man ebele.

Zozi tée eyie'n tu éte'n-mò

²³ Ehika ati, anwunno èlò ninng'e'n-mò, bé nvoninnin y'ò le así ewa dié'n-mò. Be 'ti bé nwón an, be le moja. Nan anwunno èlò dié'n-mò, se be 'ti bé nwón an, o di ke be nyan tée eyie ninng'e m'ò ti kpa tala asíe nún asò ewa dié'n-mò. ²⁴ O sanlín ke tanti'n mò Moyizí nianlín sù o bòlì así ewa dié'n, nán ebele yé Kilisi wòlòlì o. Nan o'a fu o'a hò anwunno. Yé dunman nún, o jin Nyanmian anyunnun ebele sian dié. ²⁵ Tée yí fòe kpain'n, afòe nwan y'ò wòlò lika nwannzan-nwannzan kpa nún o. O 'wòlò a, o le naan moja. Nan Kilisi dié, o'a nwòlò man èlò o'a nva man yí nwón o'a nyí man tée afòe daa. Nan o'a wòlò èlò kpé kunnmgbá cein bókò. ²⁶ Se nán yí sò a, ahan ke be bòlì mán'n, o di ke Kilisi nwun yí nyunnun kpé nye nye. Nan sian dié m'ò ti mele kasian'n, Kilisi a yí yí nwón kpé kunnmgbá bókò. O'a fa yí nwón o'a yí tée o'a tu éte'n. ²⁷ O la ebele man sòanlan kún biala ke o wú kpé baa kunnmgbá cein. O wu yue a, be le mò anun Nyanmian le ba bua yí ndee o. ²⁸ Yí sò kòsù ala, Kilisi a fa yí nwón o'a yí tée kpé kunnmgbá cein bókò maan menian dòn fi bé éte nún anun b'a jasù. O 'ba sa ba biekun, kòsù nán ke éte nún ecicie ti o. Nan o 'ba o de bé mò be le nwòndé yí'n ngwan.

10

Así ewa ninng'e'n-mò ti anwunno dié'n-mò nvoninnin

¹ Ehi, mala'n mò Nyanmian falí manlín Moyizí'n, o ti ninng'e mgbakpa'n m'ò le ba nún nvoninnin, nan nán yí kpa'n muonun o. Bé mò afòe daa be nanndí tée eyie kunnmgbá nún asò be kpunng'e Nyanmian'n, mala sò'n le man anwónsele fíí m'ò man bé nwón ti o. ² Se o ti ke bé mò be nanndí tée eyie nún asò be kpunng'e Nyanmian nún anwón tli kpé kunnmgbá bókò a, ahan bé éte nún anwón ejòle a mma man bé ajònlín nún kún, ese ahan be yacilí tée eyie'n. ³ Tée'n mò be yí yí afòe daa'n kací menian'n-mò éte'n mò be yò'n. ⁴ O sanlín ke nnale nún esile'n-mò moja'n ngwala man éte'n cici bòbò fíí.

⁵ Ehika ati, mele mò Kilisi 'ba mán nún anun'n, o hanlín helelí Nyanmian ke: *Nán tée eyie nún acé die yé é le kpòndé o.*

Nan a sesie anwónnaan a man mín.

⁶ Tée eyie naan'n nún éte face dié'n, *be nyò man wó enyinmin.*

⁷ Yí ti yé mín nwan: *Nyanmian, é 'nwun mín.*

Mun ba mín yò wó kònnun like ke

*b'a kpɪn b'a hɛlɛ mɪn nwon ɛjɔlɛ'n
mala kalata nɪn anun'n.*

⁸ Alimɔa nɪn anun, yɪ nwan: *Nán tɛɛ ɛyɪɛ nwon aɛɛɔɛ yɛ ɛ lɛ kpɔvndɛ ɔ. Tɛɛ ɛyɪɛ naan'n nwon ɛtɛ face dɛɛ'n nyoɔ man wɔ ɛnyɪnmin.* Kɔsɔ afɪ tɛɛ ɛyɪɛ sɔ'n-mɔ, kɛ mala'n kele'n, yɪ nwon yɛ bɛ nɪn bɛ yɪ ɔ. ⁹ ɛhɪ anzin, yɪ nwan: *Nyanmɪan, ɛ 'nwun tɪn. Mɪn ba mɪn yɔ wɔ kunnun like.* ɛbɛlɛ anun, Nyanmɪan a kpɛ daba like dɛ nɪn anun ɔ'a fa fɔfɔlɛ ɔ'a sie yɪ bɔsɔ. ¹⁰ ɔ sanlɪn kɛ Zozi Kilisi a yɔ Nyanmɪan akunnun like. ɔ'a fa yɪ nwon ɔ'a bɔ afɔlɛ a man Nyanmɪan kpɛ kɔnmgbɔ ceɪn bɔkɔɔ. Afɔlɛ sɔ nɪn a man yɛ nwon a tɪ fɪ yɛ ɛtɛ'n-mɔ anun.

¹¹ Cian daa tɛɛyɪvɛ'n jin Nyanmɪan *tantɪ nɪn abɔ ɔ di yɪ junman'n. Tɛɛ ɛyɪɛ kɔnmgbɔ'n m'ɔ ngɔala man ɛtɛ'n tu fɪɪ'n y'ɔ yɪ ɔ. ¹² Nan Kilisi dɛɛ, ɔ'a yɪ ɛtɛ nɪn anwon tɛɛ baa kɔnmgbɔ ceɪn. ɛhɪ anzin, ɔ'a fɔ anwunno ɔ'a hɔ a tanlan Nyanmɪan asa fama sɔ. ɔ 'tanlan ɛbɛlɛ meɛle daa. ¹³ Sian dɛɛ, ɛbɛlɛ y'ɔ lɛ nwonndɛ maan Nyanmɪan fa yɪ mgbɔfɔvɛ'n-mɔ gua yɪ ja abɔ kɛ bia mɔ belemgbɪn sesie yɪ ja sɔ ɔ. ¹⁴ Afɪ Kilisi tɛɛ ɛyɪɛ kɔnmgbɔ ceɪn ɛhɪ ati, ɔ'a man bɛ mɔ ɔ'a tɪ bɛ nwon nɪn anwon a tɪ kpa bɔkɔɔ wɔ meɛle daa.

¹⁵ ɛjɔlɛ sɔ'n kɔsɔ yɛ Wawɛ Nwannzan-nwannzan kan kele yɛ ɔ. Afɪ alimɔa nɪn anun an, yɪ nwan:

*¹⁶ Yɛ Mɪn nwan: ɛ 'nwun kɛ cian bie dede
nyɪhyɛ'n mɔ mɪn nwon bɛ yɛ 'ba hyɪhyɛ'n 'yɔ yɪ'n.
Mɪn 'fa mɪn mala'n mɪn wula bɛ ahɔnlɪn nɪn anun,
mɪn 'kele mɪn sie bɛ ɔjɔnlɪn nɪn anun.*

¹⁷ ɛsɛ yɪ nwan:

*Mɪn ngɔ bɔ man bɛ ɛtɛ'n
nwon bɛ mala ɛtvan nɪn asɔ fɪ kɔn.*

¹⁸ Lika kɔsɔ mɔ ɛtɛ face wɔ'n, anun ɛtɛ nɪn anwon tɛɛ ɛyɪɛ fɪɪ kɔn nwon man ɛbɛlɛ.

Yɛ hyɔɪn yɛ kpɔvnnge Nyanmɪan.

¹⁹ ɛhɪka ati, anianman-mɔ, Zozi moja'n dunman nɪn, yɛ lɛ atɪn yɛ wɔlɔ lika nwannzan-nwannzan kpɔ'n. ²⁰ ɔ'a sɪn mgbɛ nɪn ɛtanlan nɪn anun. Mgbɛ nɪn ɛtanlan sɔ'n y'ɔ lɛ yɪ muonun yɪ nwonnaan'n. ɔ'a fa ɔ'a kpɛ atɪn fɔfɔlɛ m'ɔ tɪ ngɔan atɪn ɔ'a man yɛ. ²¹ Yɛ lɛ tɛɛyɪvɛ kpɔɪn kɔn m'ɔ nɪan Nyanmɪan awulo nɪn anun menian'n-mɔ asɔ ɔ. ²² ɛhɪka ati, yɛ fá ahɔnlɪn mɔ nɪn a tɪ, yɛ nyán dedi nɪn anun anyɪndasɔvɛ kpɔ yɛ hyɔɪn yɛ kpɔvnnge Nyanmɪan. ɔ sanlɪn kɛ Zozi moja nɪn a nwanzin yɛ ahɔnlɪn'n-mɔ anun. ɛsɛ ɔ'a fa ɛfɪan ɛtue nzue ɔ'a bia yɛ. ²³ Anyɪndasɔvɛ like'n mɔ yɛ lɛ bɔ yɛ kele mán'n, yɛ tɪla nɪn sele kpɔ. ɔ sanlɪn kɛ sɔanlan'n mɔ ɔ'a bɔ yɛ anɔhuba'n kan ananhɔlɛ. ²⁴ Yɛ nɛnɪan yɛ nwon sɔ nán yɛ wówula yɛ nwon anwɔnsɛlɛ yɛ húlo yɛ nwon kpɔ, yɛ bɔ bala m'ɔ tɪ kpɔ. ²⁵ Lika mɔ yɛ yia daa yɛ tie Nyanmɪan Anwan ɛjɔlɛ'n, nán man yɛ yaci ɛbɛlɛ ɛhɔlɛ kɛ mmie-mɔ yɔ yɪ'n. Nan yɛ wówula yɛ nwon anwɔnsɛlɛ maan ɔ tála sɔ, ɔ sanlɪn kɛ ɛmɔ nwan yɪ kɛ yɛ Mɪn cian nɪn a kpɔvnnge.

²⁶ Afɪ kɛmɔ y'a nwan ananhɔlɛ'n, sɛ yɛ nyunnnufuu yɛ tanlan yɛ yɔ ɛtɛ'n bieku an, tɛɛ ɛyɪɛ fɪɪ kɔn nwon ɛbɛlɛ m'ɔ kɔala ɛtɛ sɔ'n cici ɔ. ²⁷ Nan like mɔ ɔ 'nwonndɛ yɛ'n y'ɔ lɛ Nyanmɪan ndɛɛ ebua esulo'n nwon sɪn kpɪlɪ'n mɔ ɔ 'yala Nyanmɪan mgbɔfɔvɛ'n-mɔ'n. ²⁸ Sɛ sɔanlan kɔn tɔn Moyizɪ mala'n nán menian nyuan anan nsan di adanzɪɛ kɛ ɔ'a tɔn mala'n sakpa a, anwunnvoɛ esa nwon man nɪn, bɛ kɔn sɔanlan sɔ'n. ²⁹ Sɛ ɛjɔlɛ'n tɪ sɔa a, bɛ mɔ bɛ nyun ci Nyanmɪan Awa'n, mɔ bɛ mmu man nyɪhyɛ'n moja'n mɔ ɔ'a tɪ bɛ nwon'n like fɪɪ'n, mɔ bɛ kpɛ anwunnvoɛ ɛsɪɛ Wawɛ'n nzɔba'n, asɔ bɛ 'yaci bɛ nwon sa bɛ ce bɛ ɔ? ɛmɔ

anyin ta nun ke ahatua mo be 'tua be'n, o ti man nze munde. ³⁰ Afi ye si swanlan'n m'ɔ hanlin ke: *Mín dein yé mín 'de alóman nún* ɔ. *Mín yé mín 'tua bé yí nwón kale* ɔ. E se swanlan so'n hanlin ke: *Nyanmian 'bua yí menian'n-mo nde*. ³¹ Swanlan m'ɔ ko to Tiasifwe Nyanmian nun asa nun'n, anun swanlan so nun a mian kpa.

³² Emɔ ati káci ke mele mo Nyanmian manlin emɔ fiteli jawe nun anun'n, emɔ nwonlin bé nyunnun kpa elɔe kpili'n mo emɔ hwinlin nun anun. Elɔe so nun anun, emɔ jinlanlin bé ja nun. ³³ Mele so'n, cian bie ju a, amgba ye be bo emɔ, ese be kele emɔ ahulowa bagua nun anun. Cian bie kusɔ a, bé mo be le nwun yale ke emɔ'n, emɔ fa bé nwón be bo bé. ³⁴ Bé mo b'a gua bé fiadi mo be kele bé ahulowa'n, emɔ bokali bé. Temwon mo menian'n-mo tɔali emɔ leli bé nwón ninng'e'n, emɔ a nni man yí nwón yale, nan fe ye emɔ lili ɔ. Afi emɔ si sie ke emɔ le anwondie mgbakpa-mo. E se anwondie so'n-mo nze ci man lé.

³⁵ Anyindaswe like'n mo emɔ le yí'n, nán be yaci be tu. O sanlin ke nvaswe kpili kpa wo su. ³⁶ O di ke emɔ bo mandinlin be yo like mo Nyanmian kulo'n. Se emɔ yo yí so a, yí anohoba nun anun like'n, emɔ asa 'kan yí. ³⁷ Afi Ehele Ejole'n kele ke:

*Méle kaan swa, kaan swa bɔbɔ,
swanlan'n m'ɔ di ke ɔ ba'n,
ɔ ngo hye man, ɔ 'ba a.*

³⁸ *Swanlan m'ɔ nanndi se se wo mín nyunnun'n,
yí dedi nun ati, ɔ 'nyan ngwan.*

*Nan se ɔ yí yí nwón fi mín sa nun an,
mún mmu man yí swanlan kón.*

³⁹ Bé mo be yí bé nwón be minlin'n, nán bé mmie-mo y'ɔ le ye. Nan ye die, ye le dedi, ese ye nanndi ngwan atin nun asu.

11

Dedi nun anwón ejole'n.

¹ Dedi nun abu y'ɔ le ke like mo bé lɔa wo so'n, be si yí fóón ke bé sa 'kan yí. E se like'n mo be nnwun man yí bé nyinsu'n, be yo maan be nwun yí ke like so'n wo ehle sakpa. ² Daba menian'n-mo dedi'n mo anun be le yí nun ati, Nyanmian leli bé tɔli nun.

³ Dedi'n man ye nwun yí ke Nyanmian le yí Nwan Ejole'n y'ɔ bɔli mân nun ɔ. O man like mo be nwun yí'n, Nyanmian nanndili mo be nnwun man yí nun asu y'ɔ bɔli ɔ.

⁴ Abeli leli Nyanmian lili. Afɔlie'n m'ɔ bɔli manlin Nyanmian'n sɔli yí nyin talali yí nianman kpain Kayin die'n. Dedi'n mo Abeli le yí nun ati, Nyanmian buli yí seseɔwe. O sanlin ke Nyanmian muonun sɔli Abeli afɔlie'n-mo anun. Abeli a wu. Nan kusɔ dedi'n m'ɔ le yí nun ati, ɔ ti ke yí nyin te wo su.

⁵ Dedi nun ati, ewue a ngu man Enɔki. Nyanmian kpili falí yí hɔli yí nwón elɔ. B'a nnwun man yí fíi kón. Abele mo anun Enɔki te wo eyuadi nun anun ewa'n, Nyanmian lili yí nwón adanzie ke Enɔki enanndie'n so yí nyin. ⁶ M'ɔ wo nun'n y'ɔ le ke swanlan m'ɔ nne man Nyanmian nni man'n, yí enanndie'n nzo man Nyanmian anyin. Ehika ati, swanlan mo ɔ 'kpuunge Nyanmian'n, ɔ lé lí ke Nyanmian wo ehle ye ɔ ce bé mo be kpunnde yí'n like.

⁷ Munnzue'n m'ɔ le ba to mân nun anun mo anun be nwunlin man yí'n, Nyanmian ko yí ko hele Nowe. Dedi nun ati, Nowe ko fa ejole so'n ananhɔle. O ko man Nyanmian anyinnzo ɔ ko bɔbɔ meli'n. O nun yí yí non bé mma'n-mo be ko fo nun be ko nyan bé ti. Ehika ati, Nowe heleli ke mân'n bo bala etc. Yí dedi nun ati, Nyanmian buli yí seseɔwe.

⁸ Dedi nun ati, mele mo Nyanmian felele Abalahamun'n, Abalahamun a nne a nzie man. O ko ho man fofole kon anun. Man so'n ye anun Nyanmian le ba fa man yi o. O fi yi muonun yi man die nun anun o ko tu koso anun o nzi lika'n mo le ko'n. ⁹ Dedi nun ati, o tanlanlin man'n mo Nyanmian fali bali yi anohuba nun anun ke eyefue. Abalahamun bali tanti ebele o tanlanlin yi bu. Izaki nun Zvakobu mo be ti yi busu menian'n, be koso be tanlanlin tanti nun abu. Anohuba'n mo Nyanmian bali Abalahamun'n, yi kponmgba nun ala y'o bali be koso be o. ¹⁰ Afi anun Abalahamun le nwonne kulo'n mo yi awulabebu'n ti kunngun'n. Kulo so'n, swanlan mo nyanlin yi nwon ajonlin o hyihye'n y'o le Nyanmian muonun.

¹¹ Dedi nun ati, Abalahamun non Sala hualali baa wo koso anun be ti mulwa kpa bakoo. O sanlin ke o leli lili ke swanlan'n mo bali anohuba'n kuola yo maan o nyan nun like. ¹² Ehika ati, o nanndi swanlan baa konmgba so nun aso, yi mo anun o ti ke o'a wu a yue'n, menian nwala nwala ke nzalama, nwala nwala ke jenvie nwan anywan fi yi kunnun fiteli.

¹³ Menian so'n-mo kuolaa nyanlin dedi dede be fali be wuli. Be sa a ngan man ninng'e'n-mo mo Nyanmian fali bali be anohuba'n. Nan koso be nwunlin ninng'e so'n-mo mba be lili yi nwon fe. Be hanlin yi yuein ke be ti nyofue, ese be wali mgbanza ase nun aso ewa. ¹⁴ Be mo be kan so'n, be kele nun ke be le kponnde man kon be tanlan nun. ¹⁵ Nan se o ti ke be lili man'n mo be fi nun be tuli nun anwon yale a, ahan be kpeli atin be salu hali tanlanlin elo. ¹⁶ Nan b'a nyo man yi so. O sanlin ke nyanmiansu man die'n ye anun be le kponnde o. Ehika ati, se be fele Nyanmian Kpili be Nyanmian an, nyian ngun man yi. Afi o'a cici kulo kon o'a sie be.

¹⁷ Dedi nun ati, Abalahamun tieli manlin Nyanmian sulu yi nianlin. Afi Nyanmian hanlin heleli yi ke o fa yi bangolo Izaki o yi tee o man yi. Abalahamun a nne a nzie man. Koso yi lili yi Abalahamun ye Nyanmian bali yi anohuba ke o 'man o wo baa so nun o. ¹⁸ Afi, Nyanmian hanlin heleli yi ke: *Min 'sin Izaki aso min man e di ata ke m moli wo anohuba ke min 'man e di ata'n.* ¹⁹ Abalahamun leli lili ke se babo Izaki wu a, Nyanmian le tunmin o kuola o man yi ngwan. Sakpa koso, Nyanmian manlin Izaki nyanlin ngwan ke swanlan mo fi ewue nun a tinng'e o.

²⁰ Dedi nun ati, Izaki yeyilali Zvakobu non Ezau aso be cian bie asitanlan'n dunman nun.

²¹ Dedi nun ati, Zvakobu yeyilali yi wa Zozefo amma'n-mo nunhan kon biala aso asannan nan o'a wu. O butuli yi kpoman nun aso o yili Nyanmian aye.

²² Dedi nun ati, mele mo Zozefo 'ba wu'n, o hanlin temon'n mo Izalaye amma'n-mo fi Ezipiti man nun anun 'fite nun anwon ejole. Ese se o wu a, ke be kp'in be yo yi'n, o hanlin yi nwon ejole koso.

²³ Dedi nun ati, mele mo be woli Moyizi'n, yi si non yi nin fali yi fiali dede sala nsan. O sanlin ke Moyizi ti baa kanlanman. Yi ti, yi si non yi nin a nzulo man b'a nni man belemgbin'n mala nun aso.

²⁴ Dedi nun ati, mo Moyizi ati tinlin'n, yi nwan nan Falaun awa balasua nun awa y'o le yi. ²⁵ Aholowa'n mo anun be le kele Nyanmian menian'n-mo'n, yi nwan be hele yi bie. Afi o nian an, o ti kpa tala ke o tanlan ete nun anun o li man. O sanlin ke man elie so'n yi busu nje man. ²⁶ O nwunlin yi ke se be kele yi aholowa ke be heleli Kilisi nun an, o ti anyanbenwon kpili kpa man yi. Anyanbenwon so'n tala Ezipiti man nun anun die'n. Afi Kilisi anyanbenwon die'n ye yi nyin tua yi o.

²⁷ Dedi nun ati, Moyizi a nzulo man belemgbin eya nun anzin. O fi Ezipiti man nun anun jasoli. O tilali yi ahonlin. O ti ke swanlan m'o nwun Nyanmian'n ma be nwwun man yi be nyinsu nun anwon.

²⁸ Dedi nun ati, Moyizi lili feti'n ma be fele yi *Paki'n. Ese o manlin atin ke be kpõndin naan'n moja'n be sua nun anwan'n-mo anwon. Se be yo yi so a, anun nyanmiansu bõfõ'e'n ma o 'kun Ezipiti man nun anun bamuan mma'n-mo'n ngun man Izalaye die'n-mo.

²⁹ Dedi nun ati, be kpeli asue'n ma be fele yi jenvie kãkãle'n ke like mo nzue nnõn man nun o. Nan ma Ezipiti amma'n-mo kusõ nwan be 'kpe jenvie kãkãle'n ke Izalaye amma'n-mo yoli yi'n, jenvie'n ko hala be su.

³⁰ Dedi nun ati, ma Izalaye amma'n-mo boli Zoliko kulo'n mgbõlõka cian nsu'n, nyõbõe mgbili mgbili'n ma b'a fa b'a hyi yi nwõn'n bubuli guali.

³¹ Dedi nun ati, balasua'n ma be fele yi Lahabu m'o si tutu'n, o non yi sasu'n-mo, b'a nwu man ke be ma be nyun a nzo man Nyanmian'n. O sanlin ke o soli be mo Zozie yili be ke be ho kpala Zoliko kulo nun anun kpa.

³² Nzuke ejõle die biegun ye mun 'kan o? Se min nwan min 'kan Zedeun non Balaki, Sanminsõn non Zefote, Davidi non Samie non Nyanmian mgbõmanfõ'e'n-mo anwon ejõle a, temõn'n nza man min. ³³ Dedi nun ati, menian so'n-mo lili man nvõfõle-mo asu kunnunmun be fali be be sieli. Be boli bala m'o so Nyanmian anyun. O man anõhõba'n ma Nyanmian boli be'n, be sa hanlin nun ninng'e'n. Be momuanlin tetianfõ'e'n-mo anwan'n-mo asu. ³⁴ Be nonuanlin sin m'o bo man. Ahan be 'fa dadie be kun be. Ehi kwalaa tili fonlin be. Anun be le man anwõsele. Be nyanlin anwõsele. Be nwõn yoli esulo. Be honlin elõe dede be lili be mgbõfõ'e'n-mo asu kunnunmun. ³⁵ Mmalasua mmie-mo menian wuli. Be nyinsu, be menian so'n-mo ma be wuli'n fi ewue nun tinngeli. Be heleh menian mmie-mo ahõlõwa be hunlin be. Ewuetinng'e kpa'n ma be le kpõnde nun ati, b'a ndie man ke swanlan le be ti. ³⁶ Be gõlõli mmie-mo kusõ anwon ese be finlin be mgebe. Be guali mmie-mo asa ngõnzõngõnzõ be guali be fiadi ³⁷ Be tõtõli mmie-mo nyõbõe be hunlin be. Be le saha be kukõli mmie-mo anun nnyuan nnyuan. Be fali dadie be hunlin mmie-mo. Anun like fi nnõn be sa nun. Bua non esile kpõlo ye b'a bu yi taladie b'a wula be nanndi nun o. Menian'n-mo kele be ahõlõwa be yo be asa. ³⁸ Meninkpa so'n-mo m'o nvata man ke ahan be wu be gua man ehi anun'n, be nanndi nanndi ewa'n-mo anun o non mmõka'n-mo asu. Be dida bõ'e'n-mo anun o non asie'n lika m'o ko kpe kunman'n-mo anun.

³⁹ Dedi nun ati, Nyanmian leli menian so'n-mo kwalaa tili nun. Nan kusõ, like'n m'o fali boli be anõhõba'n, be sa a ngan man yi. ⁴⁰ Afi Nyanmian a ngulo man ke be nwõn ti be yaci ye. O sanlin ke ye dunman nun, o'a sesie like m'o ti kpa tala su o'a sie ye.

12

Adanzie mma dõun kpa ta si yia ye.

¹ Nan ye die, adanzie mma dõun kpa ta si yia ye. Ehi ka ati, like kwalaa m'o tõndõn ye ja nun'n, ye yaci ye tó. Ese ete'n kusõ mo kõn non nnyuan an anun o'a fa yi sa o a tu ye kõmun'n, ye yaci ye tó. Nan ye nwãndi kpa dede ye ju lika'n ma b'a hele ye'n. ² Se ye 'nwãndi a, ye nian Zoi. Afi ye dedi nun abõbõ'n non yi agualie'n y'o le yi. O tieli ke be bõbõ yi kõlõwa nun asu, o'a nnian man ke kõlõwa nin asu ewue so'n ti anyunnunguasie like. O sanlin ke mo anun o nwun yi nun'n y'o le fe elie'n m'o le nwõnde yi'n. Sian die, o ti anunminnyanmõn belemgbin bia nun asu, Tunminfõe Nyanmian Kpili asa fama su. ³ Emõ ati kaci Zoi m'o

nwunlin amannɛ etefvɛ'n-mo asa nun'n, nán emo anwɔn a mmubu man bé, ese bé lua a mmɔ man bé nwɔn.

⁴ Afi ngondin'n mo emo nun ete'n be le kun'n, emo hɔnlin man dede be wuli man. ⁵ Nán be man bé lua fi afotu'n m'o wowula anwɔnsele mo Nyanmian tuli emo ke yí mma-mo'n. Yí nwan:

Mín wa, se ɔ yɔ like ete

nán yé Mìn pinnin wó a, fa sie.

Mele m'ɔ le tu wó nyunnun'n,

n'ɛ man wó nwɔn bubu wó.

⁶ *ɔ sanlin ke sɔnlan mo yé Mìn kulo yí ejɔle'n,*
sɔnlan sɔ'n, se ɔ yɔ ete a, Nyanmian pinnin yí.

Sɔnlan biala mo yé Mìn bu yí ke yí wa'n,

sɔnlan sɔ'n, se ɔ yɔ like ete a, Nyanmian bu yí.

⁷ Emo tila bé ahɔnlin wɔ yale'n mo emo le nwun yí nun anun. Emo ete nun anwɔn epinnin yé Sɛ'n le pinnin emo ɔ. Afi yale'n mo emo le nwun yí'n, ɔ kele ke Sɛ'n bu emo ke yí mma-mo. Batɔnman benin yé se ɔ yɔ ete a, yí si mbinnin man yí ɔ? ⁸ Se ɔ'a mbinnin man emo ke ɔ pinnin yí mma'n-mo kwalaa mo be ko yɔ like ete nun an, anun emo ti man yí kunnun mma, nan emo ti gua sɔ mma.

⁹ Ye fá yé nyin ye tó yé si-mo mo b'a wɔ yé b'a gua asɛ nun asɔ ewa'n. Se ye yɔ like ete a, be pinnin yé yí nwɔn, ese yé nyin sɔ bé. Yí ti, ɔ di ke ye bebele yé nwɔn asɔ ye man yé Sɛ'n m'o wɔ anwunnɔ'n nán y'a nyan ngɔan. ¹⁰ Se ye yɔ ete a, yé si-mo pinnin yé cian kɔn anaan cian nnyuan ke bé kunnun kulo ɔ. Nan Nyanmian die, yé kpa eyɔle ati yé ye yɔ ete a, ɔ pinnin yé nun ɔ. Afi ɔ kulo ke ye yɔ menian nwannzan-nwannzan ke yí muonun. ¹¹ ɔ ti ananhɔle ke alimɔa nun anun, se be pinnin sɔnlan kɔn yí ete'n dunman nun an, yale y'ɔ di ɔ, ɔ nni man yí nwɔn fe. Nan bé mo be ko pinnin bé sɔ'n, ɔ wɔ ebele dede be kpasi a, ekpasie sɔ'n man be nyan anzɔnunjɔ, ese be bo abalabo kpa.

Afotu.

¹² Ehuka ati, emo kpúnnɔn kpúnnɔn bé sa'n-mo mo ɔ'a kpɔ nun anun. Emo kpúnnɔn kpúnnɔn bé ja'n-mo m'o le bu nun anun. ¹³ Emo nánndi atin fɔ́n nun asɔ nán sɔnlan m'o tia tɔ sɔ nun anwɔn a sa yí ja nun a nga man ebele.

¹⁴ Emo bó mɔndɔnlin be nɔn menian'n-mo kwalaa tánlan anzɔnunjɔ nun. Ese emo kpúnnɔde nwannzan-nwannzan eyɔle nun emo asitanlan nun anun. ɔ sanlin ke sɔnlan mo yí asitanlan'n ti man nwannzan-nwannzan'n, yí nyin ngo bo man yé Mìn. ¹⁵ Emo sie bé nwɔn ye nán sɔnlan fí a ngaci man yí nzin ɔ'a nzi man Nyanmian mo ɔ'a nwun yí nwɔn anwunnvoe'n. Emo sie bé nwɔn ye nán sɔnlan fí a ngaci man ke baka m'o fifi ɔ su diyɔle mo menian'n-mo ngwala man yí mma'n di'n.

¹⁶ Emo sie bé nwɔn ye nán sɔnlan fí a ngaci man satɔlvɛ. Emo mán bé nyin sɔ Nyanmian ninng'e'n-mo, nan nán be yɔ ke Ezayu. Afi alɛ dunman nun, yí m'o ti bamuan ba'a'n, ɔ tɔnɔnlin yí ajá elie'n manlin yí nianman kasian'n. ¹⁷ Emo si ke temɔn mo yí nwan yí si yéyila yí'n, ɔ sunlin sele kpa, nan kusɔ yí si a nde man yí sɔ. Afi Ezayu nnwun man atun ngacili fí mo ɔ 'sɔn sɔ nán yí si a yeyila yí sɔ ɔ.

¹⁸ Emo die, emo a njɔn a mgbunng'e man buka ke Izalayɛ amma'n-mo hyunlin kpunngeli Sinayi buka'n. Buka sɔ'n mo be kpunngeli'n, anin sɔn'n le jue sɔ, sɔ'n ti awosin, awosin kabii nɔn anwɔnman. ¹⁹ Be tɔl konɔti nun angan ɔ nɔn anɛ kɔn. Bé mo be tɔl anɛ sɔ'n nwan nán man be kan ejɔle fí kɔn be tɔ sɔ. ²⁰ ɔ sanlin ke ejɔle'n mo be tɔl'n, sɔnlan fí ngwala man sɔ di. Afi anɛ'n le kele ke: *Sɔnlan biala, anaan ayemɔa bɔbɔ kan buka nun an, be 'tɔtɔ yí ebvɛ be kun yí.* ²¹ Mo

be nwonlin yi'n yoli esulo dede Moyizi nwan: *Min sulo dede min nwon le wosu min.*

²² Nan emo die, emo a hyoin a kpunngge Siwon buka'n, Tiasifve Nyanmian kulo'n mo be fele yi anwunno Zoluzalemoun'n. Emo a hyoin a kpunngge nyanmiansu mmofve akpu akpu'n-mo mo b'a yia Nyanmian anwon be le di enynmian'n. ²³ Emo a hyoin a kpunngge Nyanmian amma'n-mo mo o'a hele be dunman yi kalata nin anun'n. Yi mma so'n-mo ti ke yi bamuan mma. O'a sie be aja. Emo a hyoin a kpunngge Nyanmian m'o bua menian'n-mo kwalaa ndee'n. Emo a hyoin a kpunngge sese'fve'n-mo mo b'a wu mo Nyanmian a man be nwon a ti'n. ²⁴ Emo a hyoin a kpunngge Zosi. O'a sesie ye non Nyanmian ye afian maan ya wolv yi nyihye fofole nin anun. Emo a hyoin a kpunngge yi moja'n m'o butuli'n. Moja so'n, o ya na tala Abel die'n.

²⁵ Ehi ati, emo nian be nwon kpa! Nan be totua be nzu wo ejole'n mo swanlan'n le kan kele emo nin anwon. O sanlin ke be mo b'a ndie Nyanmian afotu'n, o tual be yi nwon kale. Ye kusu, se ye totua ye nzu nan y'a ndie man swanlan'n m'o wo anwunno elo o le kan ejole'n kele ye nin an, o 'tua ye yi nwon kale. ²⁶ Swanlan so'n m'o jujoli mo asie nin anwon wovoli yi'n, sian die, o'a bo ye anohoba ehi ke: *Min 'ba man asie nin anwon wosu yi kon biegun.* Nan asie nin angvnmun ye yi nwon 'ba wosu yi o, nan anwunno'n kusu anwon 'ba wosu yi bie. ²⁷ Ejole kpole so'n-mo: "kon biegun," yi bu kele ke ninngge'n-mo kwalaa mo Nyanmian boli mo be nwon 'ba wosu be'n, ninngge so'n-mo 'ba kpe nun. Nan nunhan mo be nwon ngo nwosu man be'n, be ye be 'ka ebele o.

²⁸ Ehika ati, be man ye la Nyanmian asi ke o'a man ye ehunlin man kon mo yi nwon nwosu man yi o. Ye la yi asi ye man yi anyinnzo non nindi, ye so yi maan yi kunnun jo yi nwon. ²⁹ O sanlin ke ye Nyanmian'n kusu ti sin m'o jue kun swanlan o.

13

Enanndie'n m'o so Nyanmian anyin'n.

¹ Ehika ati emo hulo be amanngun'n-mo ke be mo be de Kilisi be di'n kulo be nwon'n. ² Be kwalaa mo be ko to emo'n, emo sike be kanlanman. Afi menian mmie-mo yoli so be sikeli nyanmiansu mmofve kusu b'a nnwun man nun.

³ Emo ati kaci be mo b'a gua be fiadi'n ke emo non be ye be la elo o. Emo ati kaci be mo be le kele be ahulowa'n ke emo non be be ti anwonnaan kon.

⁴ Emo anun kon biala anyin so ajaa'n. Belenzua'n man yi yi nwun yi ti anun. Balasua'n kusu man yi hun nwun yi ti anun. Afi, be mo be nanndi basa-basa'n, o non be mo be ton ajaa'n, Nyanmian 'bua be ndee.

⁵ Emo enanndie'n nun anun, nan be man esika ehulo'n wolv be ajonlin nun. Nan nunhan mo emo le yi'n, emo fa yi so. Afi Nyanmian a han ke: *Min nyaci man wo le, ese min nju man wo min ndo man le.* ⁶ Yi ti, ye nzulo man yi nzin. Ye kvala yi kan ke:

Ye Min ti min bokafve, min nzulo man like fi.

Nzu like die ye kulo swanlan kvala min yo o?

⁷ Emo ati kaci be mo be lili emo anyunnun daba mo be boli Nyanmian Ejolekpa'n be heleli emo'n. Ke be kpunlin be buli be man'n dede be wuli'n, emo ati tanlan so be nanndi dedi nin asu ke be.

⁸ Zosi Kilisi ngaci man. Ke o ti yi anonman'n yo ti yi ene non dahuu nin o.

⁹ Nan man emo yaci be nwon maan menian kekele emo ninngge ngacile be laka emo. O se ke anwunvoe'n mo Nyanmian a nwun ye'n wula ye anwonsele. Nan

nán be man alie anwɔn mala wula emɔ anwɔnsele. Afi bé mɔ be di alie mala'n-mɔ asu'n, be nyanlɔn man sɔ nvasɔe lé. ¹⁰ Teeɣufɔe'n-mɔ mɔ be di junman Zufɔ'n-mɔ asɔnɔn sua nun anun'n, be le man atɔn be nni man yé tee eyie mɔcia nun asɔ. ¹¹ Afi naan'n-mɔ moja'n m'ɔ tu ete'n mɔ teeɣufɔe kpain'n fa wɔlɔ lika nwanzzan-nwanzzan kpa'n, kulo'n tiba yé be yala naan sɔ'n-mɔ ɔ. ¹² Ehika ati, ke ɔ kɔ yɔ nán yí moja nun a man mán nun anwɔn a t'n, Zozi kɔsɔ falɔ yí nwɔn yɔlɔ tee kulo tiba. ¹³ Kemɔ Zozi yɔlɔ yí sɔ'n, yé kɔsɔ ye kpó yí kulo tiba elɔ ye nwún anyunnunguasie'n bie ke ɔ nwunlin yí'n. ¹⁴ Afi, asɔ ewa, ye le man kulo mɔ yí bɔsɔ ce dahuu ɔ. Nan kulo'n m'ɔ le ba'n yé ye le kpɔnnɔe ɔ.

¹⁵ Ehika ati, ɔ nanndɔ Zozi asɔ, ye yí Nyanmian aye cian daa ke be yɔ tee'n. Yí bɔ y'ɔ le ke ye fá yé nwan'n ye kánnɔvɔ yí dunman'n. ¹⁶ Nán man emɔ alɔa fi ye nun eyɔle, ese emɔ bóka bé nwɔn. ɔ sanlɔn ke tee eyie sua-mɔ yé Nyanmian kulo ɔ.

¹⁷ Emɔ mán be nyɔn sɔ bé mgbain'n-mɔ be bébele bé nwɔn asɔ be mán bé. Afi bé yé be nian emɔ ekala nun asɔ ɔ. Ese bé yé be 'bu junman'n mɔ be kɔ li nun anwɔn mgbɔnnɔdan be kele Nyanmian ɔ. Se emɔ man bé anyɔnnɔ a, be le fe elie be 'di bé junman'n. Se ɔ'a nyɔ man sɔ nán be fa bíle be di a, ɔ nyɔ man kpa mman man emɔ.

¹⁸ Emɔ séle be mán yé dahuu. Afi ɔ wɔ yé ahɔnlɔn nun ke like biala anun, ye kulo ke ye bɔ bala kpa. ¹⁹ Mɔn kan mɔn fua sɔ ke emɔ séle Nyanmian ke ɔ mán mɔn atɔn maan m mála emɔ anwɔn elɔ nde-nde.

²⁰ Nyanmian m'ɔ ti alɔacɔie baka nun a man yé Mɔn Zozi m'ɔ ti bɔa enɔanfɔe kpa'n fi ewue nun a tinngɔ. Yí moja'n di ajinlanmun ke nyihye'n mɔ Nyanmian nɔn yé hyihyelɔ'n wɔ ebele dahuu. ²¹ Nyanmian mán emɔ anwɔnsele maan emɔ hɔla be yɔ like biala m'ɔ ti kpa m'ɔ sɔ yí nyɔn'n. Zozi dunman nun, ɔ yɔ maan yé asitanlan'n sɔ yí nyɔn. Anunminnyanmɔn hán Zozi Kilisi cian daa! Amin!

²² Anianman-mɔ, mɔn 'bɔtɔ emɔ ke be sí abɔtale be tíe afɔtu ejɔle ehɔ-mɔ. ɔ sanlɔn ke kalata'n mɔ m'an hele emɔ nun a nwa man. ²³ Mɔn kulo ke emɔ ti ke yé nianman Timote mɔ be tɔlɔ yí fiadɔ'n, b'a yɔ yí. Se ɔ ba tɔ mɔn nde a, mɔn nɔn yí ye 'ba a a nian emɔ abɔsɔ.

²⁴ Emɔ yɔ bé mgbain'n-mɔ nɔn anwɔntie mma'n-mɔ kwalaa like be mán mɔn. Itali amma'n-mɔ mɔ be ti yé nianman'n, bé nwan be 'yɔ emɔ like.

²⁵ Nyanmian nwún emɔ kwalaa anwɔn anwunnvoe.

ZUAKI KALATA'N M'Ō HELEL'N

M'Ō wə nun'n

Nwan sɔanlan die y'ɔ le Zvaki? Ke menian'n-mə le kpɩn kele'n, Zvaki tɩ yé Mun Zozi anianman belenzua (Matie 13.55, Maaki 6.3, Galasi 1.19, 1 Kolintɩ 15.7). Ō kacili Zoluzalemɔn Aɔonun nun aɔv kpain'n kɔn (Junman 15.13-21, Galasi 2.9). Zvaki heleli yí kalata'n nwanlun "Izalaye nvilie bulu non nnyuan'n". Izalaye nvilie bulu non nnyuan'n mə Zvaki le kan yí ejɔle ewa'n, nán daba Izalaye nvilie bulu non nnyuan nun ɔ. Nan ɔ le kan Zufu'n-mə mə b'a fa bé nwɔn b'a man Zozi, mə ahɔlɔwa mə anun be le kele bé'n dunman nun b'a tu b'a sanndi mán ehunlun-mə anun'n. Zvaki anyunnun, Zufu sɔ'n-mə yé be tɩ Nyanmian menian sakpa ɔ. Yí kalata nun anun, ɔ le bɔtɔ bé ke emian nun anun, be sí abɔtale. Eɛe ɔ le kan kele bé ke be nánndi ngele sɔ be bébele bé nwɔn aɔi be bó bala kpa m'ɔ non bé dedi'n kɔ sɔ. Ō le kannzɔ esikafɔe'n-mə kɔsɔ ke be nían bé nwɔn kpa, nán be fa bé esika'n be tu bé nwɔn, eɛe ɔ le wowula ehianfɔe'n-mə anwɔnsele.

Kalata nun ati kɔn nun anun, Zvaki le bɔ yí ejɔle tile tile'n-mə aɔv. Kalata nun ati nnyuan nun anun, ɔ le kan kele anianman'n-mə ke be síe bé nwɔn ye, nán be nían esikafɔe'n-mə anyunnun be kpɔ ehianfɔe'n-mə. Nan ɔ di ke be boka ehianfɔe'n-mə wɔ bé ehian nun anun. Kalata nun ati 3.1-4.12, Zvaki le kan kele bé mə be junlun ke be sí ngele, eɛe be kulo ke be kekele bé manngon'n-mə Nyanmian ninng'e'n ke be síe nwɔn ye wɔ atubenwɔn non akpɔlɔwa esue nun anwɔn, nan be jɔnlun ejɔle m'ɔ fi bé nɔan 'fite nun anwɔn kpa. Kalata nun ati 4.13-5.6, ɔ le kannzɔ esikafɔe'n-mə ke be síe bé nwɔn ye wɔ atubenwɔn nun kvasiabuo nun anwɔn. Kalata nun agualie nun, Zvaki le kaci bé ke se emian tu bé a, be sí abɔtale, eɛe yí nwan be séle be mán bé mə be wɔ efe nun ɔ non bé mə be ndi man akpɔle'n.

Ahn ebisa

¹ Mɩn Zvaki mə n di Nyanmian non yé Mun Zozi Kilisi akɔa'n yé mun kele kalata ehi mun nwan emɔ ɔ. Emɔ mə be tɩ Nyanmian menian mə be fi Izalaye nvilie bulu non nnyuan nun anun, mə emian nun a man emɔ a tu a sanndi mán'n lika koalaa'in'n, mun 'bisa emɔ ahin.

Emian'n non dedi nun anwɔn ejɔle'n

² Mɩn nianman-mə, se emian ngacile'n kwalaa tu emɔ a, emɔ lí yí nwɔn fe kpa. ³ Ō sanlun ke emɔ mə be de Nyanmian be di'n, se be sa emɔ be nian, nan se emɔ jin bé ja nun an, anun emɔ a yɔ kunngun. ⁴ Emɔ jɩnlan bé ja nun kpa, nán emɔ a kaci meninkpa mə nyɔle ete fíi nnɔn man bé abalabɔ nun anun, menian mə bé nwɔn a tɩ kpa bɔkɔɔ. ⁵ Se emɔ anun bie ngele'n nza man yí a, anun ɔ 'sele Nyanmian maan ɔ héle yí ngele. Ō sanlun ke Nyanmian die, ɔ nyɔ man sɔanlan abɔle, ɔ yɩ yí kɔnnun ɔ man. ⁶ Nan se ɔ 'sele yí a, n'ɔ jɔnlun ke yí sa nyan man yí, nan ɔ mán yí ti tánlan sɔ ke yí sa a han yí dada angonmɩ. Ō sanlun ke sɔanlan m'ɔ kɔ sele like m'ɔ nne nni man ke yí sa a han yí'n, sɔanlan sɔ'n, anun ɔ tɩ ke mgbaha mə asutue'n bɔ yí tango tango jenvie nun anyinsɔ ɔ. ⁷ Sɔanlan sua, n'ɔ jɔnlun ke ɔ 'nyan yé Mun asa nun like. ⁸ Ō sanlun ke ɔ tɩ sɔanlan mə yí ajɔnlun tɩ nnyuan nnyuan, yí nyɔle'n-mə mmə man kpɔle.

Ehianfɔe non esikafɔe

⁹ Ehianfɔe'n m'ɔ si yé Mɪn Zozi sɔ'n, ɔ lí yí nwɔn fɛ, ɔ sanlɪn kɛ Nyanmian a man yí sɔ. ¹⁰ Esikafɔe'n kɔsɔ m'ɔ si Zozi sɔ'n, ɔ lí yí nwɔn fɛ, ɔ sanlɪn kɛ Nyanmian a man ɔ'a han yí nwɔn asɪ. Afi esikafɔe'n 'ba wu kɛ ndile'n-mɔ ndetele'n m'ɔ kpɔlɔ gua'n. ¹¹ Eyua'n fi ɔ yala ndile'n-mɔ a, anɪn ndetele nɪn a kpɔlɔ a gua. Ɔ kpɔlɔ gua a, anɪn yí kanlanman nɪn a yue. Esikafɔe'n kɔsɔ, kɛ yí asitanlan'n tɪ yí nɪn ala anɪn. Ɔ 'wu yaci junman'n m'ɔ di nɪn ebele.

Sɔnian m'ɔ tɔ sɔanlan'n

¹² Nyila hán sɔanlan m'ɔ sɔnian'n tɔ yí a, ɔ si abɔtalɛ ɔ jinlan yí ja nun'n. Ɔ sanlɪn kɛ sɛ ɔ jinlan yí ja nun dede tɛmɔn'n sɪn an, Nyanmian 'man ɔ nyan ngɔan'n m'ɔ ɔ'a fa ɔ'a bɔ bɛ m'ɔ bɛ kulo yí nɪn anɔhɔba'n. ¹³ Sɛ sɔnian tɔ sɔanlan bie a, n'ɔ kan kɛ: "Nyanmian lɛ sɔ mɪn nian". Ɔ sanlɪn kɛ like fíí ngɔala nnaka man Nyanmian kɛ ɔ yó ete. Yí y'ɔ bɔlɪ senze'n nɔn sala'n nɔn nzalama'n-m'ɔ, m'ɔ man bɛ ta ɔ. Nan Nyanmian die, ɔ ngaci man fíí kɛ elɔbɛ'n kaci'n. ¹⁴ Nan sɔanlan muonun, yí anyɪnbɔlɔ'n nɔn yí ajɔnlɪn ete m'ɔ jɔnlɪn'n, y'ɔ fɛle sɔnian'n nɔn nnaka nɪn ɔ. ¹⁵ Ahonvinnzo'n kɔsɔ, like m'ɔ nɔn yí ba'n y'ɔ le ete nɪn eyɔle. Ete'n sɔn an, ɔ man ewue.

¹⁶ Anianman ehulo mma, nán man emɔ laka laka bɛ nwɔn. ¹⁷ Yé Sɪ Nyanmian m'ɔ wɔ anwunno elɔ'n, like'n m'ɔ man'n tɪ kpa. Yí acɛɛɛ biala tɪ like kanlanman kpa. Yí y'ɔ bɔlɪ senze'n nɔn sala'n nɔn nzalama'n-m'ɔ, m'ɔ man bɛ ta ɔ. Nan Nyanmian die, ɔ ngaci man fíí kɛ elɔbɛ'n kaci'n. ¹⁸ Nyanmian a hulo kɛ ye káci yí mma. Ehika ati, ɔ nanndɪ yí ananhɔle ejɔle nɪn asɔ, ɔ'a bɔ yé nɔvɔle maan ye di yí abɔɛɛ nɔvɔle'n-m'ɔ ati.

Nán bɛ tie Nyanmian Anɔan Ejɔle'n mgban

¹⁹ Anianman ehulo mma, sɔanlan kɔn biala yó anzɔe ɔ tie ejɔle'n kpa. Sɛ ɔ 'kan ejɔle a, ɔ jɔnlɪn yí nwɔn kpa. Eɛ n'ɔ fɛ eya nde-nde. ²⁰ Ɔ sanlɪn kɛ sɔanlan m'ɔ kɔ fɛ eya'n, like m'ɔ yɔ'n, nán asitanlan sese'n m'ɔ Nyanmian kulo nɪn anɪn. ²¹ Ehika ati, nyɔle biala m'ɔ gua bɛ nwɔn efian nɔn ati anɪn ete ninngɛ'n-m'ɔ kwalaa, em'ɔ yáci bɛ gú. Nan em'ɔ yó anzɔe, Nyanmian Anɔan Ejɔle'n m'ɔ em'ɔ a tɪ'n, m'ɔ há em'ɔ ati anɪn bɛ nánnɪ sɔ. Ɔ sanlɪn kɛ ejɔle sɔ'n kwalaa kɛ ɔ de em'ɔ ati nán Nyanmian sikpɛ nɪn a ngun man em'ɔ. ²² Em'ɔ yó like m'ɔ Nyanmian Anɔan Ejɔle'n kan kele em'ɔ'n, nan nán bɛ tie yí mgban bɛ laka laka bɛ nwɔn. ²³ Afi, sɔanlan m'ɔ kɔ tie Nyanmian Anɔan Ejɔle'n nán ɔ'a nnanndɪ man sɔ a, ɔ soman sɔanlan m'ɔ le nian niannun nɪn ɔ. ²⁴ Sɛ ɔ nian yí nyɪn nɪn anɪn nán ɔ kɔ a, ebele ala, anɪn yí lɔa a fi kɛ ɔ kpɪn ɔ tɪ yí'n. ²⁵ Nan sɔanlan m'ɔ kɔ suan Nyanmian mala kpa'n m'ɔ man fanwɔndi'n, sɛ ɔ di sɔ kanlanman, ɔ yɔ m'ɔ mala'n kele'n, ɔ man yí lɔa nvi man an, sɔanlan sɔ'n, ninngɛ'n kwalaa m'ɔ yɔ'n, Nyanmian 'yila sɔ. ²⁶ Sɔanlan m'ɔ bu yí nwɔn kɛ ɔ sɔ Nyanmian, nan kɔsɔ ɔ fa yí nɔan'n kan ejɔle'n kwalaa'tin'n, anɪn ɔ laka laka yí nwɔn, yí Nyanmian esɔe'n tɪ mgban. ²⁷ Nan yé Sɪ Nyanmian anyunnun, ɛ 'nwun like m'ɔ sɔanlan m'ɔ sɔ yí kpa'n yɔ'n: ɔ nian awusian mma'n-m'ɔ nɔn kunlanɔvɔe mmalasua'n-m'ɔ m'ɔ bɛ wɔ yalɛ nɪn anɪn'n. Eɛ ɔ sie yí nwɔn ye nán mán nɪn anɪn efian nɪn a gua man yí nwɔn.

2

Nán bɛ bu sɔanlan'n bie kpa bɛ tala bie

¹ Anianman-m'ɔ, em'ɔ m'ɔ bɛ de yé Mɪn Zozi Kilisi m'ɔ tɪ anɪnminnyanmɔn'n bɛ di'n, nán bɛ bu menian'n mmie-m'ɔ kpa bɛ tala bie. ² Ye bú yí kɛ em'ɔ wɔ asɔnɪn sua nɪn anɪn, esikafɔe kɔn, yí esika ngaa la yí sa, ɔ wula taladɛ kanlanman kpa, ɔ'a wɔlɔ asɔnɪn sua nɪn anɪn. Ehianfɔe kɔn kɔsɔ wula yí taladɛ nditɪlɪka, yí kɔsɔ ɔ'a wɔlɔ asɔnɪn sua nɪn anɪn. ³ Sɛ em'ɔ bu sɔanlan'n

m'ò wula taladié kanlanman'n kpa nán emò se yí kè: “Wó, tanlan meninkpa'n-mò lika ewa”, nán se emò se ehianfue'n kè: “Wó díe, jinlan nzisi” anaan “Kpofò mún bú así ewa”,⁴ anun emò le bu emò nun mmie-mò kpa tala bie, ese anun ò keke kè emò ajonlin'n tí man kpa.

⁵ Anianman ehulo mma, emò tíe. Emò sí yí yuein kè bé mò be bu bé ehianfue mán ehi anun'n, Nyanmian a yí bé ò'a man b'a kaci yí mma, ò nanndí dedi'n mò be le yí Zozi Kilisi anun nún asu. Ò 'fa yí Belemgbin Mán'n sie bé mò be kulo yí nún ajá kè ò falí bálí anòhòba'n. Emò nnwun man kè ehianfue sò'n-mò tí anyanbenwòn menian Nyanmian anyunnun ò? ⁶ Nan kòsù emò díe, emò mmu man ehianfue'n-mò like fíí. Nán esikafue'n-mò yê be sisi emò, mò be sanman emò be man bé mò be di ejòle'n-mò ò? ⁷ Zozi Kilisi dunman kpa'n m'ò la emò asu'n, nán bé yê be kan yí nwòn ejòle ete nún ò?

⁸ Nyanmian Belemgbin Mán nún anun mala'n mò b'a hele wò Ehele Ejòle nún anun'n keke kè: *Kulo wó manngòn kè wó muonun wó nwòn.* Se emò di mala sò nún asu a, ò tí kpa. ⁹ Nan se emò bu menian'n mmie-mò kpa tala mmie-mò a, anun emò yò ete. Mala'n cí emò, ò sanlín kè emò a fònnòndòn yí. ¹⁰ Afi, se sòanlan kòn di Nyanmian mala'n kòalaa asu nan ò fònnòndòn kònmgba cein an, anun ò'a tòn mala'n kòalaatin. ¹¹ Afi, Nyanmian mò ò'a han kè: “N'è tòn ajaa”, yí kònmgba'n nwan: “N'è di awue.” Nan se a ndòn man ajaa nán se é di awue a, anun a tòn mala'n-mò kòalaatin. ¹² Ehi ati, mún kan mún keke emò kè, emò nyòlé biala anun, emò yó yí kè menian mò Nyanmian le ba bua emò ndeé wò anyunnzó'n mò emò le yí wò mala m'ò man fanwòndi nún anwòn. ¹³ Ò sanlín kè sòanlan mò ò'a nza man yí manngòn'n-mò anwunnvoe'n, ndeé ebua cian nún anun, Nyanmian ngò sa man yí anwunnvoe. Afi, anwunnvoe enwuan'n fò ndeé ebua nún asu.

Dedi'n nòn ye ejòle'n

¹⁴ Anianman-mò, se sòanlan kòn kan kè: “Mún de Nyanmian mún di” nan se ò mmò man bala kpa a, asu dedi sò'n m'ò le yí'n kuala de yí ò? Cècè, dedi sò'n ngòala nne man yí. ¹⁵ Be bú yí kè anianman belenzua kòn anaan anianman balasua kòn, ò la bolé ese ò le man alíe nni man. ¹⁶ Se emò anun bie nwun yí nán ò kan keke yí kè: “Yé Mún yéyila wó sù. Ò búka wó maan é nyán taladié é wúla ese é nyán alíe é lí, nanndí ye ó.” Se sòanlan kòn kan sua keke yí nianman nán se ò'a mman man yí like fíí a, anun nzu ebuka díe yê ò'a buka yí ò? ¹⁷ Kè dedi'n kòsù tí yí nún anun. Sòanlan m'ò yí nwan ò de Nyanmian di, kòsù ò nyò man ye'n, anun sòanlan sò'n dedi'n tí wuluwa. ¹⁸ É 'su yí akpòlòwa a, sòanlan bie 'ba han kè ò yò ye yê wó kòsù é le dedi. Ò 'ba han kè é héle yí wó ye'n mò é yò mò wó nwan é le dedi'n, nan yí kòsù ò 'yò ye ò keke wó kè ò le dedi. ¹⁹ É de di kè Nyanmian tí baa kònmgba? Sakpa, ò tí ananhòle! Wawé ete'n-mò kòsù de di kè ò tí baa kònmgba, ò man be sulo, bé nwòn wòsù bé.

²⁰ Tomgban, mún 'kele wó kè sòanlan mò yí nwan ò le dedi, nan kòsù ò nyò man nyòlé kpa'n, yí dedi'n tí mgban. ²¹ Nian, Nyanmian buli yé nan Abalahamòn sesefue mèle m'ò falí yí wa Izakí bálí afòlé manlín yí'n. ²² A nwun yí kè? Yí dedi'n m'ò le yí'n, ò nún yí nyòlé kpa'n kò nún kòn. Yí nyòlé kpa'n-mò ati, yí dedi'n m'ò le yí'n tí fòón. ²³ Ehika ati yê b'a hele wò Ehele Ejòle nún anun kè: *Abalahamòn lelí Nyanmian lili. Yí dedi nún ati, Nyanmian buli yí sesefue.* Ese b'a fele yí Nyanmian amanngòn. ²⁴ Emò a nwun yí kè nán dedi'n mò sòanlan le yí nún ala y'ò man Nyanmian bu yí sesefue ò. Nan yí nyòlé kpa'n kòsù buka sù y'ò man Nyanmian bu yí sesefue ò. ²⁵ Lahabò kòsù m'ò tí tutu balasua'n, kè yí nwòn ejòle'n tí yí nún ala anun. Yí nyòlé kpa'n dunman nún, Nyanmian buli yí

se se fɔvɛ. ɔ sanlɛn kɛ Izalayɛ amma'n-mɔ mɔ bɛ sɔanlɛn bɛ kɛ bɛ hɔ kpála Zoliko kulo'n, ɔ leli bɛ, ɛsɛ ɔ heleli bɛ atɛn fɔfɔlɛ maan bɛ sɔanlɛn sɔ bɛ nwanndili bɛ hɔli. ²⁶Dedi'n tɛ kɛ kulo sɔanlan. Sɛ ɛnwɔnman nɔnɔn man kulo sɔanlan anun an, anun ɔ tɛ fuin. Sɛ sɔanlan kɔsɔ le dedi nan ɔ nyɔ man nyɔlɛ kpa a, anun yɛ dedi'n m'ɔ le yɛ'n tɛ wuluwa.

3

Bé nwan anun ejɔlɛ'n

¹Anianman-mɔ, nán man ɛmɔ nunhan dɔvɔn anyɛn bɔlɔ Nyanmian ninngɛ nɔn ehele. ɔ sanlɛn kɛ yɛ mɔ yɛ kele Nyanmian ninngɛ'n, yɛ ndɛɛ ebua diɛ'n mɔ Nyanmian 'ba bua yɛ'n, nɔn yɔ esulo kpa tala menian'n-mɔ kwalaa diɛ'n. ²Yɛ kwalaaatin yɛ fɔn ɛfɔan ngacile dɔvɔn. Sɛ sɔanlan kɔn anwan nɔvɔn man ejɔlɛ nɔn an, anun ɔ tɛ sɔanlan mɔ ɛfian fɛi nɔnɔn man yɛ nɔvɔn. ɔ kwalaa yɛ nɔvɔn sie kpa. ³ɛmɔ nían bɛ mɔ bɛ fɔ mgbannɔ'n-mɔ asɔ'n. Bɛ fa bulalɛ kaan bie, nyanman mɔnda yɛ, bɛ fa bɛ wula mgbannɔ'n-mɔ anwan nɔn. Yɛ yɛ bɛ fa bɛ bilɛ bɛ maan bɛ kɔ lika mɔ bɛ kulo ɔ. ⁴ɛsɛ bɛ mán yɛ fá yɛ nyɛn yɛ tɔ meli'n-mɔ anwɔn. Meli'n, sunnzun m'ɔ tɛ kpili mɔ anwɔnman mgbili'n-mɔ bɔli yɛ bu ɔ, like'n mɔ sɔanlan'n m'ɔ kan nɔn'n fa bilɛ yɛ'n tɛ kaan sɔa kɛ tamɔngan'n mɔ bɛ fa bɛ bilɛ ɛlɛɛ'n. ⁵Bé nwan'n kɔsɔ, kɛ ɔ tɛ yɛ nɔn anun. ɔ tɛ anwɔnnaan kaan sɔa, nan kɔsɔ ejɔlɛ mgbili m'ɔ kan'n, ɔ tɛ man nzɛmɔndɛ. ɛmɔ sɛ kɛ sɛn kaan sɔa m'ɔ kɔ tɔ ɛhɔayɛ nɔn'n, ɔ kwalaa kɛ ɔ yala yɛ kwalaaatin. ⁶Bé nwan'n kɔsɔ tɛ kɛ sɛn. ɛtɛ dɔvɔn mɔ bɛ yɔ yɛ mán nɔn anun'n, ɔ fi bɛ nwan'n. Bé nwan'n wɔ anwɔnnaan nɔn anun bie, ɔ kele yɛ sɔanlan baka'n kwalaa yalɛ. ɔ seɛi yɛ asɛtanlan'n kɛ sɛn'n seɛi like'n. Sɛn sɔ'n fi lika mɔ ɛbele sɛn'n nɔnɔn man lé'n. Lika sɔ'n, bɛ fele yɛ Gehenn.

⁷ɛmɔ nían, kulo sɔanlan kwalaa kɛ ɔ sie ninngɛ ngacile'n kwalaaatin. Naan ɔ, nɔnɔnman ɔ, owo ɔ, ejue ɔ, kulo sɔanlan a hɔala bɛ sie. ⁸Nan kɔsɔ, bɛ nwan kɔnmgbá cein diɛ, sɔanlan fɛi hɔalalɛ man yɛ sie lé. ɔ tɛ like ɛtɛ kpa m'ɔ ngulo man kɛ ɔ tanlan koun fɛi ɔ. Diyɔlɛ m'ɔ kun sɔanlan wɔ nɔn kpa.

⁹Yɛ fa yɛ nwan'n yɛ yɛ yɛ Min Nyanmian m'ɔ tɛ yɛ Sɛi nɔn aye, ɛsɛ menian'n-mɔ mɔ Nyanmian a nían yɛ nɔvɔn sɔ ɔ'a bɔ bé'n, yɛ fa yɛ nwan'n yɛ bɔ bɛ sasan. ¹⁰Nwan kɔnmgbá'n yɛ Nyanmian aye nán ɛsɛ ɔ'a bɔ menian'n-mɔ sasan. Anianman-mɔ, ɔ nvata man kɛ ahan ɔ yɔ sɔ. ¹¹Afi, nzue fɛ nɔn nzue kalɔ-kalɔ, bɛ ngɔala man kɛ bɛ fi asutile kɔn anun bɛ fite ɔ. ¹²Anianman-mɔ, *figi baka kɔn ngɔala man kɛ ɔ su *olivɔ mma. *Divɛn baka ngɔala man kɛ ɔ su figi mma. Asutile kɔn kɔsɔ mɔ yɛ nzue'n tɛ kalɔ-kalɔ'n ngɔala man kɛ ɔ man nzue fɛ fite nɔn.

Nyanmian ngele diɛ'n

¹³Asɔ sɔanlan bie wɔ ɛmɔ anun m'ɔ sɛi ngele, ɛsɛ ɔ sɛi ninngɛ'n kwalaa ɔ? Yɛ abalabɔ nɔn anun, ɔ nɔn yɛ nyɔlɛ kpa'n mɔ ɔ 'yɔ a, ɔ bebele yɛ nɔvɔn asɔ Nyanmian anyunnun'n y'ɔ man bɛ nwan yɛ kɛ ɔ sɛi ngele ɔ. ¹⁴Nan sɛ ɛmɔ akunnun tɛ bile, ɛsɛ sɛ ɛmɔ nɔn bɛ manngɔn'n-mɔ la mannzwan sɔ a, anun nán bɛ tu bɛ nɔvɔn bɛ bu bɛ nɔvɔn kɛ bɛ tɛ menian mɔ bɛ sɛi ananhɔlɛ'n. ¹⁵Ngele sɔa fi man Nyanmian ɛlɔ, ɔ tɛ asɛ ɛwa ngele, ɔ tɛ kulo sɔanlan ngele, ɔ tɛ Abɔnsanmɔn ngele. ¹⁶ɔ sanlɛn kɛ bɛ mɔ bɛ kunnun tɛ bile, ɔ nɔn bɛ mɔ bɛ ɔvɔn mannzwan'n, butule nɔn mgban mgban ninngɛ kwalaaatin fite fite bɛ asɛtanlan nɔn anun. ¹⁷Nan ngele'n m'ɔ fi Nyanmian ɛlɔ'n, alimɔa, yɛ nɔvɔn tɛ, ɛsɛ ɔ man sɔanlan m'ɔ kɔ suan ngele sɔ'n kulo anzɔnɔnɔ, ɔ tɛ betɛɛ, ɔ kulo anwannze, ɔ sɛi anwunnvɔe kpa, ɔ bɔ bala kpa, ɔ nɔnɔn man sɔanlan nyunnun ɔ mmua man yɛ ndɛɛ, ɔ kan

ananhale. ¹⁸ Bé mō be kulo anzɔnunjɔ'n, be sesie menian'n-mō afian maan anzɔnunjɔ ba. Bé nyɔlie sɔ'n ti ke like mō b'a lua ɔ'a su mō be ti sɔ mma ɔ. Mma sɔ'n ti sese nyɔlie.

4

Emo bébele bé nwɔn asi Nyanmian anyunnun

¹ Butule'n nɔn ngondin m'ɔ wɔ emɔ afian'n, ɔ fi nin? ɔ fi emɔ anyɔnbɔlu ete'n. Yí y'ɔ di akpɩkɩpɩ wɔ emɔ anun cɩan daa ɔ. ² Emɔ anyɔn bɔlu like, kɔsɔ emɔ asa ngan man yí. Anun ɔ'a man emɔ a kaci kodiawu, bé nyɔn a bɔlu, kɔsɔ emɔ asa ngan man like'n mō emɔ le kpɔndde'n. Emɔ kulo butule elie nɔn ngondin. Emɔ asa ngan man like mō emɔ le kpɔndde'n, ɔ sanlɩn ke emɔ mmisa man Nyanmian. ³ Se emɔ sele yí like a, emɔ asa ngan man yí, ɔ sanlɩn ke emɔ ajɔnlɩn'n ti man kpa. Afi, like'n mō emɔ le kpɔndde'n, se emɔ asa kan yí a, emɔ fa bɔ bala mō emɔ muonun kulo'n. ⁴ Emɔ ti ke menian mō be tɔn ajaa. Emɔ nzɩ man ke sɔanlan m'ɔ yí nyɔn bɔlu mân ehi anun ninng'e'n-m'ɔn, yí kpɔfɔve y'ɔ le Nyanmian ɔ? Yí ti, sɔanlan biala m'ɔ kulo ke ɔ nɔn mân sɔ'n tila amienguan'n, Nyanmian kaci yí kpɔfɔve. ⁵ Emɔ jɔnlɩn ke Nyanmian Anɔan Ejɔle ti mgban ɔ? Emɔ nwún yí ke Nyanmian Wawe'n mō ɔ'a fa ɔ'a wula yé nun'n ti sɔanlan m'ɔ cɔɩn nyunnunlan! ⁶ Nan kɔsɔ, Nyanmian nwun yé nwɔn anwunnvoe sɔnman ɔ yɔ yé ye m'ɔ tala sɔ. Afi, b'a hɛle wɔ hɛle Ejɔle nɩn anun ke: “Nyanmian nɔn bé mō be tu bé nwɔn'n le bie. Nan bé mō be bebele bé nwɔn asi yí nyunnun'n, ɔ nwun bé nwɔn anwunnvoe.” ⁷ Ehika ati, emɔ bébele bé nwɔn asi Nyanmian anyunnun. Emɔ jɩnlan kpunndiin Abɔsanmun anyunnun nán ɔ 'nwanndi kɔ mɔa. ⁸ Emɔ hyúɩn be mántan Nyanmian, nán yí kɔsɔ ɔ 'cɔɩn mantan emɔ. Ke menian'n-mō nwunnzɩn bé sa'n-mō anun be tu efian'n, emɔ etefɔve'n-mō mō bé ajɔnlɩn'n ti nnyuan nnyuan'n, emɔ mân bé ahɔnlɩn nɩn anun tí. ⁹ Emɔ káci bé abalabɔ nán bé lí yí nwɔn yale, be yí awɔle. Emɔ yáci esɩle'n nán be sún. Emɔ mân be fe elie'n káci albabɔ. ¹⁰ Emɔ bébele bé nwɔn asi Nyanmian anyunnun nán ɔ 'man emɔ sɔ.

Nán be kan bé manngɔn'n-mō anwɔn ejɔle ete.

¹¹ Anianman-mō, nán man emɔ kan bé manngɔn'n-mō anwɔn ejɔle ete. Sɔanlan m'ɔ kan yí manngɔn'n-mō anwɔn ejɔle ete, ese ɔ bua yí manngɔn'n-mō ndɛɛ'n, anun ɔ ti ke ɔ kan mala nɩn anwɔn ejɔle ete, ese anun ɔ bu mala'n fɔɔ. Nan se ε bu mala'n fɔɔ a, anun ε nni man sɔ, nan ε bua yí ndɛɛ. ¹² Nyanmian angɔnmɩn cein y'ɔ kpe mala man sɔanlan ɔ, ese yí ngɔnmɩn ala y'ɔ bua sɔanlan ndɛɛ ɔ. Yí ngɔnmɩn cein y'ɔ kɔala ke ɔ de sɔanlan ngɔan ɔ, ese yí y'ɔ kɔala ke ɔ man sɔanlan wu ɔ. Nan wó mō ε bua wó manngɔn ndɛɛ'n, ε ti wó die se?

Nán be tu bé nwɔn

¹³ Afi sian die, emɔ y'ɔ anzɔve be tíe! Emɔ mō emɔ kan ke: “Ene anaan eɩhunman ye 'kɔ kulo kpɩli sɔa asɔ. Ye 'di elɔ afɔve kɔn. Ye 'si kongo ye nyan esika.” ¹⁴ Nan emɔ mō be kan sɔ'n, asɔ emɔ sɩ alíe nzin ejɔle ɔ? Emɔ ngɔan'n ti ke bɔlé. ɔ gua kaan dede, anun ɔ'a títi. ¹⁵ E 'nwun ejɔle m'ɔ di ke emɔ kan'n: “Se Nyanmian bɔa a, ye 'yɔ like ehi anaan like sɔa.” ¹⁶ Nan kɔsɔ emɔ die, emɔ le di bé nɔan, be tu bé nwɔn. Atubɛnwɔn ke ehika sɔa bie fíi ti man kpa. ¹⁷ Afi, sɔanlan m'ɔ sɩ like m'ɔ ti kpa m'ɔ di m'ɔ y'ɔn, nán se ɔ nyɔ man an, anun sɔanlan sɔ'n y'ɔ ete.

5

Esikafɔve'n-mō

¹ Afi sian die, emɔ esikafvɛ'n-mɔ, emɔ yɔ anzvɛ be tie! Emɔ sɔn be nwɔnna be yɔ awɔle. ɔ sanlɔn ke emɔ 'ba nwun amanninhunnun. ² Emɔ anwɔnndie nun a kpɔɔ. Ngakɔba'n-mɔ a li emɔ taladie'n nɔn emɔ etanlan'n-mɔ. ³ Nyanmian anyunnun an, emɔ esika kɔkɔle'n nɔn emɔ jete fufue nun a li ngannɔle. Ngannɔle sɔ'n, ɔ kele ke sɔn a tɔ emɔ anwɔn. Mɔn'n le kɔ yɔ ayuelie, kɔsu emɔ a hohuan anwɔndie a sie! ⁴ Emɔ nɔan, menian mɔ be di emɔ ebo nun asɔ junman'n, emɔ ndua man bɛ kale. Emɔ tie ke bɛ nun la nun be le sun ɔ. Nyanmian m'ɔ sie nyanmiansɔ elɔe mma'n-mɔ nun a ti bɛ sunfɛle'n. ⁵ Emɔ a li mɔn kpa, b'a yɔ like mɔ emɔ muonun kulo ɔ. Emɔ a hun ke naan mɔ be le ta yɔ be kun yɔ cian kɔn ɔ. ⁶ Seseɔvɛ'n nɔn emɔ mgbɔli man, emɔ bua yɔ ndɛe, emɔ kun yɔ.

Emɔ sɔ abɔtale, be yɔ asɔnɔn

⁷ Ehika ati, anianman-mɔ, emɔ sɔ abɔtale dede be mɔn ɔ jɔ yɛ Mɔn ewale cian. Emɔ nɔan sɔanlan m'ɔ di ebolo junman'n, ɔ si abɔtale ɔ nwɔnndie ke mmaka mma'n-mɔ sɔ mma mgbakpa-mɔ. Alimɔva esue'n tɔ a, ɔ dua yɔ ninngɛ'n-mɔ, ɔ si abɔtale dede esue kasian'n tɔ maan ninngɛ'n-mɔ yɔ kpa. ⁸ Emɔ kɔsu sɔ abɔtale, be jinlan bɛ ja nun kpa. ɔ sanlɔn ke yɛ Mɔn ewale cian'n ka kaan ju. ⁹ Anianman-mɔ, nɔn be fa bɛ manngɔn'n-mɔ anwɔn ejɔle be wula bɛ kunnun, nɔn Nyanmian a mmu man emɔ fɔɔ. Emɔ nɔan, ndɛɛbuafvɛ'n jin anɔan nun anun. ¹⁰ Anianman-mɔ, emɔ ati kɔci Nyanmian mgbɔmanfɔvɛ'n-mɔ mɔ be hanlɔn yɛ Mɔn Anɔan Ejɔle'n. Be sili abɔtale amanninhunnun'n mɔ be nwunlin yɔ nun anun. Emɔ kɔsu sɔ abɔtale ke bɛ. ¹¹ Emɔ nɔan, ye kan ke nyila a han bɛ, ɔ sanlɔn ke be jinlanlɔn bɛ ja nun kpa. Abɔtale'n m'ɔ Zɔbɔ sili'n, emɔ a ti yɔ nwɔn ejɔle lɛ. Yɔ amanninhunnun nun anun, emɔ nwunlin yɔ ke Nyanmian man ɔ fi nun fiteli. ɔ sanlɔn ke Nyanmian ti kpa sɔnman, ese ɔ sa anwɔnvoe.

¹² Anianman-mɔ, ejɔle'n mɔ mun 'ba han mun kele emɔ'n ti cunnɔn kpa. Ejɔle sɔ'n y'ɔ le ke nɔn man emɔ kan ndɔ. Nɔn be kan Nyanmian, nɔn be kan asɛ, nɔn be kan ndɔ ngacile fɔi. Se be bisa emɔ ejɔle m'ɔ di mɔ emɔ kan: "Yuo" a, emɔ hɔn. M'ɔ di mɔ emɔ kan: "Cɛɛ" a, emɔ hɔn. Nɔn be kan ndɔ be tɔ sɔ nɔn Nyanmian a mmu man emɔ fɔɔ.

¹³ Se emɔ nunhan bie le nwun amannɛ a, anun ɔ sɛle Nyanmian maan ɔ lɛ yɔ. Se emɔ nunhan bie le di fe a, anun ɔ tɔ ejue ɔ yɔ Nyanmian Kpili aye. ¹⁴ Se emɔ nunhan bie ndi man akpɔle fɔi a, anun ɔ fɛle asɔnɔn mgbain'n-mɔ. Mgbain sɔ'n-mɔ kpɔkpa yɔ *olivɔ ngo wɔ yɛ Mɔn dunman nun nɔn be sɛle be mɔn yɔ. ¹⁵ Asɔnɔn sɔa mɔ be fa dedi be yɔ'n, ɔ man wuluwafvɛ'n ti akpɔle. Ese se ɔ yɔli nyɔlie ete a, ɔ nyan ete face. ¹⁶ Ehika ati, emɔ hɔn bɛ ete'n-mɔ mɔ b'a yɔ'n be hɛle bɛ nwɔn, be yɔ asɔnɔn be mɔn bɛ nwɔn nɔn Nyanmian a man emɔ a ti akpɔle. Sɔanlan m'ɔ ti sese'n, asɔnɔn m'ɔ kɔ yɔ'n, tunmin kpili kpa wɔ nun. ¹⁷ Emɔ nɔan, anun Nyanmian kpɔmanfɔvɛ Eli ti kulo sɔanlan ke yɛ ala. ɔ yɔli asɔnɔn sɛle kpa ke esue'n n'ɔ tɔ. Sakpa ke esue a ndɔ man dede afvɛ nsan sala nsian. ¹⁸ Ehi anzin, Eli kɔ yɔ asɔnɔn biekun nɔn esue a tɔ maan ninngɛ'n-mɔ a yɔ kpa. ¹⁹ Anianman-mɔ, se emɔ nunhan bie fi Nyanmian atun nun asɔ jasɔ, nɔn se emɔ bie fa yɔ sa ba a, anun ɔ'a yɔ like m'ɔ ti kpa. ²⁰ Emɔ nwɔn yɔ ke sɔanlan m'ɔ kɔ yɔ etefvɛ kɔn fi yɔ nyɔlie ete atun nun asɔ kɔ a Nyanmian atun nun asɔ'n, anun ɔ a man Nyanmian a le sɔanlan sɔ nun ati, ese anun ɔ'a fa yɔ ete'n dɔn ɔ'a hye yɔ.

PIELI KALATA'N M'Ō LILI MŪA HELELU'N

M'Ō wə nun'n

Nwan sɔanlan die y'ŋ le Pielɪ? Zozi mməfue bulu nun nnyuan nun anun, yɪ yē anun ɔ ti bé kpain ɔ. Dunman Pielɪ'n ti *gelekɪ anɪe, yɪ bu y'ŋ le ke ɛbue. Zozi y'ŋ tunlin yɪ sɔ ɔ, nan yɪ dunman'n, *ebele anɪe nun anun, bé fele yɪ Simɔn. Pielɪ fi Galile mân nun anun kulo'n mɔ bé fele yɪ Betɪsayida nun asɔ (Zvan 1.43). Anun, Pielɪ nun yɪ nianman bian Andele, bé ci ejue Galile asue nun anun. Nan mɔ Zozi feleli bé yɪ nwɔn'n, bé yacili ejue ehyɪe junman'n bé sili yɪ sɔ bé kacili yɪ menian. Mɔ Zozi fɔli hɔli nyanmiansu'n, Pielɪ bɔli Zozi anwɔn Ejɔlekpa'n Zoluzalemɔn kulo nun asɔ ebele, ɔ nun Zude nun Samali mân nun anun. Ke bé le kpɔn bé kele'n, ɔ hɔli dede ɔ juli *Lɔmɔn kulo nun asɔ. Ebele yē bé bɔbɔli yɪ kulɔwa sɔ bé hunlin yɪ ɔ.

Kalata ehi anun, Pielɪ le kan kele yē ke Silivɔn mɔ bé fele yɪ bieku Silasi'n yē ɔ'a hele kalata sɔ'n ɔ'a man yɪ ɔ (5.12). “Babilɔnɔn” elɔ yē ɔ'a hele kalata ehi ɔ (5.13). Babilɔnɔn, yɪ bu y'ŋ le ke Lɔmɔn. ɔ'a hele ɔ'a nwan Kilisi menian'n-mɔ mɔ b'a tɔ b'a sanndi mân mân'n-mɔ mɔ ene bé fele yɪ Tuluki mân nun anun'n (1.1).

Temɔn sɔ'n, anun bé le kele Kilisi menian'n-mɔ ahɔlɔwa elɔ. Ehiɔa ati, Pielɪ a hele kalata ehi ɔ'a nwan bé ɔ'a wowula bé anwɔnsɔle wɔ bé yale'n mɔ bé le nwun yɪ nun anun. Kalata nun ati 1.2-12, Pielɪ le kacɪ bé ke Nyanmian 'ba le bé ti, ese ɔ'a sie bé ajâ kpili kpa wɔ nyanmiansɔ. Ajâ sɔ'n, bé 'ba nyan yɪ mele mɔ Zozi Kilisi 'ba yɪ yɪ nwɔn kele menian'n-mɔ mân nun ayuelɪe nun'n. Yɪ sɔ ati, bé tɪla bé ahɔnlɔn bé nyân dedi wɔ yale enwuan mɔ bé le nwun yɪ nun anun. Kalata nun ati 1.13-2.10, ɔ le kacɪ bé ke Nyanmian nwan bé nândi anwɔntɪe nun. Kalata nun ati 2.11-5.19, ɔ le bɔtɔ bé ke bé nândi kanlanman wɔ bé mɔ bé nzɪ man Nyanmian nun afian, ese bé muonun bé afian, bé nândi kanlanman. Bé nían Kilisi m'ŋ nwunlin yale, nan kusɔ, ɔ'a nyɔ man ete fɪi nun enanndie die nun asɔ. Kalata nun agualɪe nun (5.1-14), Pielɪ le man asɔnɔn mma'n-mɔ nun bé mgbain'n-mɔ afɔtu.

Ahun ebisa

¹ Mɪn Pielɪ, mɔ n di Zozi Kilisi bɔfue'n, mɪn yē mun kele kalata ehi mun nwan emɔ ɔ. Mun kele emɔ mɔ Nyanmian a yɪ bé a yɔ yɪ die'n, mɔ b'a kaci nyɔfue b'a tɔ b'a sanndi Pɔn, nun Galasi, nun Kapadɔsɔ, nun Azi nun Bitinin mân nun anun'n. ² Nyanmian m'ŋ ti Siɛ nun a yɪ emɔ ɔ'a wula yɪ nyɪhyɛ nun anun daba. Yɪ Wawe'n tunmin nun, ɔ'a man emɔ a kaci yɪ anwɔntɪe menian. Yɪ Wawe nun a man emɔ a fa bé nwɔn b'a man Zozi Kilisi. ɔ'a man Zozi moja nun a tu emɔ anwɔn efi'an'n.

Mɪn 'bisa emɔ ahun. Nyanmian nwún emɔ anwɔn anwunnvoe ɔ mán emɔ alɔa cíci bé nwɔn kpa.

Ngvan fɔfɔle nun anwɔn anyɪndasɔe'n

³ Ye 'da Nyanmian asi, yɪ m'ŋ ti yē Mɪn Zozi Kilisi Asi'n. Nyanmian ehulo kpili nun ati, ɔ'a man Zozi Kilisi fi ewue nun a tinnge ɔ'a man y'a nyan ngvan fɔfɔle. Ehi ati, ye le nyanmiansɔ ngvan nun anwɔn anyɪndasɔe kpa. ⁴ Nyanmian a sie yɪ mma'n-mɔ ajâ. Nyila'n m'ŋ wɔ nun'n nezɛi man lé, ɔ ngun man lé, ɔ mgbá man lé. ɔ'a fa ajâ sɔ'n ɔ'a sie emɔ anwunno elɔ. ⁵ Nyanmian fa yɪ tunmin'n ɔ sisa emɔ. ɔ sanlin ke emɔ de yɪ di. ɔ 'sisa emɔ dede maan emɔ nyan bé ti kpa

bokoo mân nun ayuelie nun. ⁶ Yí ti, se bábó emó le nwun yale ngacile biala mele kaan ehi anun an, emó lí fé. ⁷ Yale ngacile so'n-mó anun yé be nwun yí ke emó de Nyanmian di sakpa o. Emó nwún yí ke esika kókole'n, be kolo be tu yí nwón efian'n. Esika kókole so'n muonun m'ó non mân'n be 'ba kpe nun'n, be fa sín be so yí be nian. Yí so kusó ala, emó dedi'n mó yí kpa tala esika kókole'n, be 'so yí be nian se o ti kunngun an. Yí die anun cian mó Zozi Kilisi 'ba yí yí nwón'n, be 'yí emó aye, be kuku emó asa so, be wula emó anunminnyanmón. ⁸ Emó kulo Zozi nan kusó emó nwunlin man yí nyunnun lé. Emó nwunlin man yí nyunnun lé, nan kusó emó de yí di. Emó di yí nwón fé kpili. Fé so'n, be ngóala man yí kan, o ti anunminnyanmón like. ⁹ O sanlin ke emó dedi nun abu'n y'ó le ke Nyanmian 'de emó ati.

¹⁰ M'ó to de bé ti ele so'n, Nyanmian mgbómanfóe'n-mó hanlin anwunnvoe'n mó Nyanmian a nwun emó nun anwón ejóle daba. Be tili bé nyin kpa ¹¹ be kpóndeli atin'n mó Nyanmian 'sín so o de menian'n-mó ati'n, ese be kpóndeli ke ahan be nwun temón mó ninngé so'n-mó 'ju so ke Kilisi Wawé'n heleli bé'n. Afi Kilisi Wawé so'n mó anun o wó bé nun'n, o lili móva o hanlin amanninhunnun'n mó Kilisi 'ba nwun yí'n, o non anunminnyanmón'n mó o 'nyan yí nun anwón ejóle. ¹² Nyanmian yili heleli mgbómanfóe so'n-mó ke ngalie'n mó falí manlin bé'n ti man bé muonun bé ngalie, nan o ti emó die. Ngalie so'n yé sian die bé mó be bó Ejólekpa nun a han a hele emó nun o. Wawé Nwanzan-nwanzan'n mó Nyanmian soanlin yí'n, yí yé o falí ejóle so'n wulali bé nwan o. Nyanmanso mmófóe'n-mó muonun kpóndé ke ahan be nwun like so'n.

Abalabó nwanzan-nwanzan'n mó Nyanmian kulo'n

¹³ Ehika ati, emó síe tile, be fá bé ajónlin be tó nyila'n mó Nyanmian 'yeyila emó nun asó mele mó Zozi Kilisi 'yí yí kele'n. Emó nyán yí nwón anyundasóe kpa bokoo. ¹⁴ Emó mân bé nyin só Nyanmian. Nán man emó nyan ajónlin ete ete be yó nyólie m'ó ti man kpa ke temón mó anin emó nzi man Nyanmian anwón ejóle'n fí'n. ¹⁵ Kemó Nyanmian mó o'a fele emó yí nwón'n ti nwanzan-nwanzan'n, emó kusó abalabó kwalaaatin anun, emó yó bé nwón nwanzan-nwanzan. ¹⁶ Afi b'a hele wó Ehele Ejóle nun anun ke Nyanmian nwan: *Emó síe bé nwón nwanzan-nwanzan, o sanlin ke n di nwanzan-nwanzan.*

¹⁷ Nyanmian nnian man soanlan nyunnun o mmua man yí ndee. Soanlan kon biala nyólie nun anwón yé o 'nian o bua yí ndee o. Ehika ati, emó mmótóe'n-mó anun, se emó fele Nyanmian Síe a, anin mele mó emó te nanndi asie nin asó ewa'n, emó héle ke emó man Nyanmian anyinnzó emó nyólie'n-mó kwalaa anun.

¹⁸ Afi emó sí kale mó b'a tua maan emó a nyan bé ti fi asitanlan basa-basa'n mó emó anan-mó heleli emó nun anun'n. Nán esika jete fufue anaan esika kókole m'ó seci'n yé b'a fa b'a tua emó ati kale o. ¹⁹ Nan be le Kilisi moja'n m'ó so ebóe'n yé b'a fa b'a yí emó ati tee o. Afi Kilisi ti ke *bóba baa, yí líka fí' buli man ebóe'n yí nwón títa man nun. ²⁰ Asanan nán Nyanmian a bó mân'n, o lili móva yili Kilisi ke o'a a lí so junman'n. Nán emó kpa eyóle ati, mele kasian ehi-mó anun yé o'a yí yí nwón o'a hele o. ²¹ Yí dunman nun ati yé emó de Nyanmian Kpili m'ó jasóli yí fi ewue nun, mó o'a man o'a nyan anunminnyanmón'n di o. O man emó fa bé dedi'n non bé anyundasóe'n be wula Nyanmian anun. ²² Ananhóle ejóle'n mó emó anyun so yí'n, o'a man emó anwón a ti ese emó kulo anianman'n-mó. Ehulo so'n ti man bé je so ehulo. Ehika ati, emó fá bé ahónlin'n kwalaa be hulo bé nwón kpa. ²³ Afi b'a wó emó fufóle. Awóle so'n fi man kulo soanlan, nan o fi emó Así Nyanmian Kpili. O nanndi yí Nwan Ejóle'n m'ó wó ebele dahuu nun asó y'ó man emó a nyan ngwan fufóle o. ²⁴ Afi b'a hele wó Ehele Ejóle nun anun ke:

*Kulo menian'n-mo kwalaa ti ke ndile.
 Bé anunminnyanmwon'n mo be le yi'n kwalaaatin
 ti ke ndile'n ndetele'n.*

Ndile'n yvɔ a, ndetele'n titi gua asi.

²⁵ *Nan ye Min Anwan Ejole'n die,*

ɔ wo ebele dahuu.

Ejole so'n, y'o le Ejolekpa'n mo b'a bo b'a hele emo'n.

2

Nyanmian menian'n-mo

¹ Ehika ati, emo yaci ati anun ete ninng'e'n-mo kwalaa be gúa. Emo yaci ato elie'n. Emo yaci bé nwon apoo ebo ɔ non bé nwon ekpo efa'n. Emo yaci bé manngon'n-mo anzin ejole ete ehan'n. ² Nan emo man bé nyan b'ob' Nyanmian Anwan Ejole nun anun kpa ke adoman'n-mo anyin b'ob' nyafusue'n nan ɔ'a man emo a nyin b'a nyan bé ti. ³ Ke Ehele Ejole'n kan yi'n: *Emo a nwun ke ye Min ti kpa sonman.*

⁴ Emo hyon be kpunnge ye Min Zozi Kilisi mo menian'n-mo a mmu man yi soanlan'n. Nan Nyanmian anyunnun an, Zozi anwon cian kpa. Ke soanlan m'o le si sua fa nyobue'n, Nyanmian kusɔ a fa Zozi Kilisi m'o man ngwan'n ke ebue, ɔ a bo yi sua nun abu. ⁵ Nyanmian le fa emo kusɔ mo Zozi a man emo ngwan'n ke nyobue ɔ si yi sua. Sua so'n, ɔ nanndi Zozi Kilisi asu, emo 'kaci nun anwontie teeyifve be bo afolie'n m'o so Nyanmian anyin'n. ⁶ Afi b'a hele wo Ehele Ejole nun anun ke Nyanmian nwan:

Emo nian, mun si min sua'n Sion boka nun asu ebele.

M'an yi soanlan kon mo yi nwon cian min kpa

m'an sie ebele ke ayalie nun asu ebue'n.

Soanlan biala m'o de yi di'n,

anyunnunguasie ngan man yi le.

⁷ Emo mo be de yi be di'n, ɔ ti like m'o so ebue man emo. Nan bé mo be nne man yi be nni man'n, bé die, b'a hele wo Ehele Ejole nun anun ke:

Ebue'n mo bé mo be le si sua'n buli yi ke

ɔ ti man kpa mo be juli be tvi'n,

yi ye ɔ'a kaci ebue kpa'n m'o le sua nun anun ɔ.

⁸ Ese Ehele Ejole nun anun lika kon, Nyanmian nwan:

Ebue so'n man soanlan aja kpula,

ɔ man soanlan fin asi.

Bé ja kpula yi be fin asi, ɔ sanlin ke b'a nne man Nyanmian Anwan Ejole'n b'a nni man. Bé die mo be hyihyele be manlin bé nun anun.

⁹ Nan emo die, emo ti menian mo Nyanmian a yi emo. Emo ti Nyanmian m'o ti belemgbin'n teeyifve, emo ti menian nwannzan-nwannzan, emo ti yi menian kpa b'okoo. Nyanmian a fele emo fi awosin nun anun, ɔ'a man emo a fite yi jawe kpili nun anun. ɔ'a yi emo ke emo bo yi enyinman nyolie mgbili mgbili'n-mo be hele menian'n-mo. ¹⁰ Daba anun emo ti man Nyanmian menian. Nan sian die, emo a kaci yi menian. Daba anun Nyanmian nzi man emo anwon anwunnvoe, nan sian die, Nyanmian a nwun emo anwon anwunnvoe.

Nyanmian menian'n-mo abalabo'n.

¹¹ Anianman ehulo mma, emo ti nyofve asie nun asu ewa. Emo wali mgbannza. Yi ti, mun 'siele emo mun butu bé ke emo sie bé nwon ye wo ninng'e ete ete'n-mo mo ete anwonnaan nun anyin b'ob' yi nwon nun anwon. ɔ sanlin ke ninng'e so'n-mo non emo ekala'n kon eloe. ¹² Emo bo abalabo kpa wo bé mo be

nzi man Nyanmian nun afian. Se bɔbɔ be tɔn emɔ esuan ke emɔ yɔ nyɔlie ete a, be 'ba nwun emɔ nyɔlie kpa'n, nán cian mɔ Nyanmian kɔ yi yí nwɔn kɔ hele bé'n, anin be yi yí ayɛ.

¹³ Ehi, kemɔ emɔ ti yé Mun menian'n, emɔ bébele bé nwɔn asɩ be mán mgbain'n-mɔ kwalaaɩn mɔ be sie mán'n. Emɔ bébele bé nwɔn asɩ be mán belemgbin kpa'n m'ɔ le tunmin wɔ menian'n-mɔ kwalaa asu'n. ¹⁴ Kɔnmanna'n-mɔ mɔ belemgbin a sesie bé ke be túa nyɔlietefɔe'n-mɔ kalɛ nán be fɔa bé mɔ be bɔ bala kpa'n, emɔ bébele bé nwɔn asɩ be mán bé kɔsu. ¹⁵ Afi like mɔ Nyanmian kulo'n y'ɔ le ke emɔ bɔ bala kpa. Yí die, anin ngwasiafɔe'n-mɔ mɔ be nzi man like fí'ín, be nnyan man emɔ anwɔn ejɔle ete fí'ín be ngan man. ¹⁶ Emɔ a nyan fanwɔndi, nan kɔsu nán be man fanwɔndi sɔ'n kaci ke etanlan be fia yí bu be yɔ nyɔlie ete. Nan emɔ bɔ bala kpa, ɔ sanlɩn ke emɔ ti Nyanmian ngwa. ¹⁷ Emɔ mán menian'n-mɔ kwalaa anyunzɔ. Emɔ húlo anianman'n-mɔ mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man Zozi'n. Emɔ súlo Nyanmian, emɔ mán belemgbin anyunzɔ.

Emɔ yɔ ke Zozi yɔli yí'n

¹⁸ Emɔ mɔ be ti ngwa'n, emɔ bébele bé nwɔn asɩ, be mán bé mun-mɔ anyunzɔ kpa. Nán ke bé mɔ be ti kpa mɔ be ti betɛɛ nun ala y'ɔ di ke emɔ bébele bé nwɔn asɩ be man bé anyunzɔ ɔ. Nan ɔ di ke emɔ yɔ yí sɔ be man bé mɔ be ti man kpa'n-mɔ kɔsu. ¹⁹ Afi se sɔanlan kɔn man Nyanmian anyunzɔ nán ɔ le nwun yale m'ɔ nze nvata man an, ɔ ti like kpa. ²⁰ Nan se emɔ yɔ ete nán be le kele emɔ yale, nán emɔ tila bé ahɔnlɩn an, anin anunminnyanmun benin yé emɔ nyan yí nun ɔ? Nan se emɔ bɔ bala kpa, mɔ be le kele emɔ yale, nán se emɔ tila bé ahɔnlɩn be nwun yale sɔ nun an, ɔ ti like kpa wɔ Nyanmian anyunnnun.

²¹ Efele'n mɔ Nyanmian a fele emɔ yí nwɔn'n, yí bu nun anin. ɔ sanlɩn ke Kilisi kɔsu nwunlin amannɛ wɔ emɔ dunman nun maan emɔ kɔsu nian yí die nun asu be yɔ bie. ²² Kilisi a nyɔ man ete lé, ɔ'a nni man ato lé. ²³ Be kpɛli yí nzoba, ɔ'a mgbe man bé bie. Be heleli yí yale, ɔ'a nvɔa man bé ti. ɔ falɩ yí kwalaa wulali Nyanmian m'ɔ ti ndɛɛbuafɔe kpa nun asa nun. ²⁴ Kilisi muonun sɔali yé ete'n kwalaa yí ti sɔ wɔ kulɔwa nun asu. ɔ'a yɔ sɔ maan y'a wu ye fi ete nun anin y'a jasu ye bɔ bala m'ɔ ti sese. ɔ sanlɩn ke, ebɔta'n mɔ be butali yí'n y'ɔ man emɔ anwɔn a sa ɔ. ²⁵ Afi daba anin emɔ ti ke mmɔa mɔ b'a minlin ɔ. Nan sian die, emɔ a sa a a Kilisi m'ɔ ti bua emɔanfɔe kpa'n m'ɔ sisa emɔ ekala nun anwɔn.

3

Balasia nɔn yí hun bé asitanlan'n

¹ Ehi, emɔ mmalasua'n-mɔ, emɔ bébele bé nwɔn asɩ bé mán bé hun-mɔ. Se emɔ ahun mmie-mɔ nne man Nyanmian Anwan Ejɔle'n be nni man nán be nwun emɔ asitanlan kpa nun an, se bɔbɔ emɔ a ngan man ejɔle b'a ngele man bé a, be 'fa bé nwɔn be man Nyanmian. ² Afi be 'ba nwun yí ke emɔ asitanlan'n ti kpa, ese emɔ anyin sɔ bé. ³ Nán be kpɔndɛ bé nwɔn elie ke bé ti enyuan mɔ b'a sesie yí kanlanman, ɔ nɔn esika ninngɛ mɔ be fa be sesie bé nwɔn, ɔ nɔn etanlan nganlanman ehala. ⁴ Nan emɔ mán emɔ kanlanman'n fi emɔ akunnun kɔsu ɔ fite. Kanlanman'n mɔ be le kpɔndɛ m'ɔ le man esɛɛɛ'n y'ɔ le ahɔnlɩn m'ɔ ti kpa, m'ɔ ti betɛɛ. Kanlanman sɔ'n, ɔ ti like m'ɔ sɔ ebɔe kpa wɔ Nyanmian anyunnnun. ⁵ Daba mmalasua'n-mɔ mɔ anin be le anyudasɔe wɔ Nyanmian elɔ'n, ke be yɔli yí nun anin. Be bébeleli bé nwɔn asɩ be manlɩn bé hun-mɔ. ⁶ Ke anin Sala ti yí nun anin. ɔ bébeleli yí nwɔn asɩ dede ɔ feleli Abalahamɔn "Yemɩnlɩn". Se emɔ kɔsu bɔ bala kpa, nán se emɔ a nyaci man bé

nwɔn maan like fíi a nnwonwunlan man emɔ a, anun Sala amma mmalasua y'ɔ le emɔ sakpa.

⁷ Emɔ mmelenzua'n-mɔ kɔsɔ, emɔ nɔn bé yí-mɔ tánlan kanlanman. Emɔ nwún yí ké bé anwɔnsele'n nju man emɔ di'e'n. Emɔ mán bé anyunnzɔ. Ɔ sanlin ké ngɔan'n mɔ Nyanmian 'fa man emɔ'n, bé kɔsɔ bé wɔ nun bie. Emɔ yó yí sɔ, nán Nyanmian Kpili a tie emɔ asɔnɔn eyɔle'n.

Nyanmian 'yeyila bé mɔ be le nwun yale wɔ Zozi Kilisi dunman nun'n

⁸ Mín ejɔle nun ayuelie'n y'ɔ le ké emɔ kwalaa nyán ajɔnlin kɔn. Emɔ nwún emɔ anwɔn anwunnɔe. Emɔ húlo bé nwɔn ké anianman-mɔ kulo bé nwɔn'n. Emɔ yó bé nwɔn ye, bé bébele bé nwɔn así bé manngɔn'n-mɔ anyunnun. ⁹ Nán bé fa ete bé tua ete'n kale, anaan nzɔba bé tua nzɔba'n kale. Nan emɔ séle Nyanmian maan ɔ yeyila bé. Ɔ sanlin ké Nyanmian kulo ké ɔ yeyila emɔ, yí ti y'ɔ man ɔ feleli emɔ ɔ. ¹⁰ B'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun ké:

*Sɔanlan m'ɔ kulo ké ɔ nyan ngɔan ɔ di fe'n,
anun ɔ yáci yí manngɔn'n-mɔ anwɔn ejɔle ete ehan
nɔn ato elie'n.*

¹¹ Ɔ yí yí sa nyɔle ete nun anun,
nán ɔ yó nyɔle kpa.

Ɔ kpɔ́nnde anzɔnunjɔ atin'n, nán ɔ nánndi sv.

¹² Ɔ sanlin ké Nyanmian anyin kpala sesefve'n-mɔ,
ɔ tie bé asɔnɔn eyɔle'n.
Nan bé mɔ be yɔ ete'n,
ɔ ngulo man ké yí nyin bɔ bé.

¹³ Se emɔ yí bé kunnun kpa bɔkɔɔ, mɔ emɔ le bɔ bala kpa'n, nwan y'ɔ kwalaa ɔ yɔ emɔ ete ɔ? ¹⁴ Se emɔ bɔ bala kpa nán emɔ nwun amannɔe bɔbɔ a, Nyanmian 'yeyila emɔ. Yí sɔ ati, nán bé sulo bé mɔ be kele emɔ yale'n maan emɔ ati anun sɛci emɔ. ¹⁵ Nan emɔ wúla Kilisi m'ɔ ti emɔ Amin nun anunminnyanmɔn wɔ emɔ ahɔnlin nun anun. Se sɔanlan bie bisa emɔ anyundasve'n mɔ emɔ le yí wɔ Kilisi anun nun anwɔn ejɔle a, ¹⁶ emɔ tó bé ahɔnlin así bé fá anyunnzɔ bé búá yí. Emɔ mán emɔ anɔan ejɔle nɔn emɔ abalabɔ'n yó kɔn, nán anyunnunguasie a han bé mɔ Zozi Kilisi dunman nun be kan emɔ anzin ejɔle ete'n. ¹⁷ Afi ɔ ti kpa ké emɔ yó nyɔle kpa be nwún amannɔe, ɔ sanlin ké Nyanmian kulo yí sɔ. Se emɔ yɔ nyɔle kpa a, ɔ ti kpa tala ké emɔ kɔ yɔ nyɔle ete nán emɔ a nwun yale'n.

¹⁸ Kilisi muonun wuli kpê kɔnmgba cein yé ete'n dunman nun. Yí m'ɔ ti sesefve'n, ɔ wuli bé mɔ be ti man sesefve'n-mɔ dunman nun maan y'a fa yé nwɔn y'a wula Nyanmian asa nun. Bé hunlin yí nwɔnnaan'n, nan Nyanmian Wawe'n manlin yí ngɔan. ¹⁹ Wawe sɔ'n dunman nun, ɔ hɔli hanlin Nyanmian Anɔan Ejɔle'n ɔ heleli wawe'n-mɔ mɔ b'a gua bé fiadi'n. ²⁰ Wawe sɔ'n-mɔ, mele mɔ Nowe 'bubɔ meli'n, bé nyin a nzɔ man Nyanmian. Nyanmian Kpili sili abɔtalɔ ɔ nwɔnndeli bé dede, menian mɔ be 'fo meli nun anun'n foli. Bé mɔ be foli meli nun anun'n b'a nzɔn man fíi. Bé ti menian mɔcve ala yé be foli nun be nyanlin bé ti asue nun anyunsɔ ɔ. ²¹ Nzue sɔ'n, anun ɔ ti ké esɔnian'n m'ɔ man emɔ nyan bé ti sian di'e'n nzɔle. Esɔnian sɔ'n, nán y'ɔ le bé nwɔn efian nun enwunnzian'n. Nan yí y'ɔ le esele'n mɔ ye sele Nyanmian ké ɔ mán yé ahɔnlin nun anun t'i'n. Ɔ sanlin ké Zozi Kilisi fi ewue nun ɔ'a jasɔ. ²² Ɔ'a fo ɔ'a hɔ anwunno, ɔ ti Nyanmian Kpili fama sɔ. Nyanmiansɔ mmɔfve'n-mɔ anun, bé mɔ be di kpian'n ɔ nɔn bé mɔ be le tunmin'n, yí y'ɔ sie bé ɔ.

4

Abalabɔ fɔfɔlɛ'n

¹ Ehi, kemɔ Kilisi nwunlin anwɔnnaan nun amannɔnhunnun'n, emɔ kosu nyán ajunlin kɔnmgbɔ sɔ'n mɔ anun ɔ le yí'n. ɔ sanlin ke sɔanlan m'ɔ kɔ nwun anwɔnnaan nun amannɔnhunnun'n, ɔ nwula man yí sa ete nun anun kón.

² Sian die, ɔ di ke emɔ bɔ bala mɔ Nyanmian kulo wɔ emɔ asitanlan nun anun mele mɔ emɔ te wɔ asie nun asu ewa'n. Nan ɔ nni man ke emɔ bɔ bala ete mɔ anwɔnnaan kulo'n kón. ³ Afi, bé mɔ be nzi man Nyanmian'n, bé nyɔlie mɔ be yɔ'n, daba emɔ falɔ temɔn dɔɔn be yɔli bie. Anun emɔ asitanlan'n tɔ basa-basa, emɔ bɔ bala ete mɔ anwɔnnaan kulo'n, emɔ tɔ kɔnɔnmɔnzɔn, emɔ nɔn bé manngɔn-mɔ be didi be nɔn nzan dede ɔ fu be bóe su, ese emɔ sɔ amɔan m'ɔ tɔ busuɔfɔe like'n. ⁴ Kemɔ sian die, emɔ nɔn bé mɔ be nzi man Nyanmian'n nyɔ man mgban-mgban ninngɛ sɔ'n-mɔ kón'n, ehika ati yê menian sɔ'n-mɔ bɔ emɔ amgbɔ ɔ. ɔ sanlin ke emɔ abalabɔ'n sin bé nwɔn. ⁵ Be 'ba bu bé nyɔlie'n-mɔ anwɔn mgbɔnndan be kele Nyanmian mɔ ɔ'a sesie yí nwɔn ɔ 'ba bua anyɔwɔsɔe mma'n-mɔ nɔn ewue mma'n-mɔ nde'e'n. ⁶ Afi be hanlin Ejɔlekpa'n be heleli yé nan-mɔ mele mɔ anun bé nyɔn wɔ su'n. ɔ man se b'a wu bɔbɔ a, Nyanmian tunmin nun, Wawe Nwananzan-nwananzan'n man be nyan ngɔan.

⁷ Like biala ayuelie a kpunge. Ehika ati, emɔ bú mgbɔnndan kpa. Emɔ sésie bé nwɔn nán b'a hɔala b'a tanlan mmɔtɔe nun anun. ⁸ M'ɔ cian tala like kwalaa'n y'ɔ le ke emɔ fá bé ahɔnlɔn'n kwalaa be húlo bé nwɔn. ɔ sanlin ke ehulo'n kala ete dɔɔn asu. ⁹ Sɔanlan biala m'ɔ kɔ wɔlɔ emɔ awulo'n, emɔ sɔ yí nun kanlanman, nán be munlan be juju bé konvin abɔ. ¹⁰ Nyanmian Kpili a man emɔ anun kɔn biala Wawe nun junman. Junman ngacile ngacile sɔ'n, sɔanlan kɔn lí yí die'n kpa ɔ fá búka yí manngɔn'n-mɔ ke ɔ se fata'n. ¹¹ Sɔanlan m'ɔ kan Nyanmian Anɔan Ejɔle'n, ɔ hán ejɔle mɔ Nyanmian kɔ man yí ke ɔ hán'n. Sɔanlan m'ɔ buka yí manngɔn'n-mɔ'n, ɔ fá anwɔnsɛle'n kwalaa mɔ Nyanmian Kpili a fa a man yí'n ɔ búka bé. Like biala anun, ye yó yí sɔ maan anunminnyanmɔn hán Nyanmian wɔ Zozi Kilisi dunman nun. ɔ sanlin ke anunminnyanmɔn'n nɔn tunmin'n tɔ yí die cian daa. Amin!

Amannɔnhunnun nɔn nyila'n

¹² Anianman ehulo mma, emɔ le nwun amannɔnhunnun. Amannɔnhunnun sɔ'n tɔ ke sɔn mɔ b'a kpɔnmgbɔ b'a gua emɔ anwɔn ɔ. Nán be man ɔ sin bé nwɔn ke ejɔle ngacile bie yê ɔ'a tɔ emɔ ɔ. ¹³ Nan emɔ lí fe ke emɔ le nwun Kilisi amannɔnhunnun'n bie, nán cian mɔ ɔ 'yɔ yí anunminnyanmɔn'n kele'n, emɔ a lí fe dede ɔ'a bu su. ¹⁴ Se Kilisi dunman nun menian'n-mɔ kpe emɔ nzɔba a, nyila kan emɔ. ɔ sanlin ke anunminnyanmɔn Wawe'n m'ɔ tɔ Nyanmian Wawe'n wɔ emɔ anun. ¹⁵ Nán man emɔ anun bie nwun amannɔn ke ɔ'a lí awue, anaan ɔ'a wua, anaan ɔ'a yɔ ete, anaan ɔ'a lí abie ejɔle die anun cenjin. ¹⁶ Nan se emɔ anun bie le nwun amannɔn Kilisi dunman nun an, n'ɔ man yí nwɔn nyian kun yí. Nan ɔ lá Nyanmian asɔ ke ɔ tɔ Kilisi sɔanlan.

¹⁷ Afi mán'n nde'e ebua nun a lí mɔa a bɔ yí bu Nyanmian menian'n-mɔ elɔ. Yé mɔ ye tɔ yí menian'n, se nde'e ebua'n bɔ yí bu yé elɔ a, anun bé mɔ be nne man Nyanmian Anɔan Ejɔle'n be nni man'n, bé ayuelie'n, ɔ 'yue bé se? ¹⁸ Afi Ehele Ejɔle'n nwan:

Bé mɔ be tɔ fɔn'n,

se bé tɔ ele tɔ man nze mnde a,

anun bé mɔ be nne man Nyanmian be nni man

ɔ nɔn ati anun ete mma'n-mɔ, be 'yɔ bé nwɔn se?

19 Yí sɔ ati, bé mɔ be le nwun amannɛ, m'ɔ ti Nyanmian akunnun like'n, be fá bé nwɔn be wúla Nyanmian asa nun kpa bɔkɔɔ nán be yó nyɔɔɛ kpa. Afi yí m'ɔ bɔli emɔ'n, ɔ ti ananhɔɔɛ, yí anɔhɔba'n m'ɔ bɔli emɔ'n, ɔ 'di sɔ.

5

Asɔnun mgbain'n-mɔ

1 Kikaala diɛ, ɛ 'nwun ejɔɔɛ kaan mɔ mun fa mun tɔ asɔnun mgbain'n-mɔ mɔ be wɔ emɔ afian ɛɔ nun anyunnun'n. Mín muonun n di asɔnun kpain'n bie ke bé. Mún di Kilisi amanninhunnun'n mɔ ɔ'a nwun yí nun anwɔn adanzɛ, ɛsɛ meɛ mɔ ɔ 'ba a'n, mún 'tanlan yí anunminnyanmɔn nun anun bie. Yí sɔ ati, mún 'seɛ emɔ mún bɔtɔ bé ke: 2 Nyanmian menian'n-mɔ mɔ ɔ'a fa bé ɔ'a wula emɔ asa nun'n, be ti ke mmɔa kpule, emɔ nían bé sɔ kpa. Nán be nian bé sɔ ke junman mɔ be le fa be tinnɔn emɔ ke be lí ɔ, nan emɔ yí bé kunnun be nían bé sɔ kpa bɔkɔɔ ke Nyanmian kulo'n. Nán be yɔ yí ke be le nian bé sɔ be kpɔnnde nun esika. Nan emɔ sí bé hue be nían bé sɔ. 3 Menian mɔ Nyanmian a fa bé a wula emɔ asa nun'n, nán be sisi bé, nan emɔ mɔ be ti mmɔa emianfɔe'n, emɔ bɔ bala kpa maan be nían sɔ be bɔ bie. 4 Yí diɛ cian mɔ Kilisi m'ɔ ti Bɔa Emianfɔe Kpain'n kɔ a'n, anun emɔ nyan anunminnyanmɔn abotile'n m'ɔ nzɛci man lé'n.

Asɔnun mma'n-mɔ

5 Emɔ mgbafele'n-mɔ kɔsɔ, emɔ bébeɛ bé nwɔn asɛ be mán mgbain'n-mɔ. Afi mún kan mún kele emɔ kwalaa ke be bébeɛ bé nwɔn asɛ be mán bé nwɔn. ɔ sanlɔn ke b'a heɛ wɔ Eheɛ Ejɔɔɛ nun anun ke:

Atubenwɔn mma'n-mɔ,

Nyanmian Kpili nɔn bé le yí.

Nan bé mɔ be bébeɛ bé nwɔn asɛ'n,

Nyanmian nwun bé nwɔn anwunnɔe.

6 Yí sɔ ati, mún kan mún kele emɔ ke emɔ bébeɛ bé nwɔn asɛ be mán tunminfɔe Nyanmian Kpili, nán ɔ'a man emɔ sɔ meɛ kasian nun anun. 7 Emɔ fá bé nzusue'n kwalaa be wúla yí sa nun, ɔ sanlɔn ke ɔ nian emɔ lika.

8 Emɔ sésie bé nwɔn, be sísa bé nwɔn, ɔ sanlɔn ke emɔ kpɔfɔe Abɔnsanmɔn le bɔ emɔ anwɔn mgbɔɔka ke tetianfɔe mɔ yí nyɔn a bɔɔ ɔ le tetian ɔ kpɔnnde naan mɔ ɔ 'ci yí di ɔ. 9 Emɔ tíla bé dedi nun anun kpa be jínlan bé ja nun kpunndiin wɔ yí nyunnun. Afi asɔnun mma'n-mɔ mɔ be wɔ mán'n lika kwalaaatín'n, ke be nwun yalɛ nun anun. 10 Kikaala emɔ le nwun yalɛ kaan, yí nzin, Nyanmian Kpili m'ɔ sɛ anwunnɔe sɔnman'n, mɔ ɔ'a fele emɔ ke emɔ nɔn Kilisi be yó kɔn be tánlan yí anunminnyanmɔn'n m'ɔ le man ayuelɛ nun anun'n, yí muonun, ɔ 'sesie emɔ kpa. ɔ 'man emɔ tin. ɔ 'man emɔ anwɔnseɛ. ɔ 'man emɔ jinlan bé ja nun kpunndiin. 11 Tunmin'n ti yí diɛ cian daa! Amin.

Ngalɛ nɔn ahn ebisa

12 Anianman *Silivɔn yê ɔ'a bɔka mín maan m'an heɛ kalata sin kaan ɛhu m'an nwan emɔ ɔ. ɔ ti anianman m'ɔ nanndi ananhɔɔɛ atin nun asɔ ɔ. Mún fa kalata sɔ'n mún wɔwula emɔ anwɔnseɛ ɛsɛ mún kele emɔ ke Nyanmian a nwun yé nwɔn anwunnɔe sakpa. Yí ti, emɔ jínlan bé ja nun kpunndiin.

13 Asɔnun mma'n-mɔ mɔ be wɔ *Babilɔn mɔ Nyanmian a fele bé yí nwɔn ke ɔ'a fele emɔ'n, bé nwan be 'bisa emɔ ahin. Maaki mɔ asɔnun nun anun ɔ ti mín wa'n, yí kɔsɔ yí nwan ɔ 'bisa emɔ ahin.

14 Emɔ bísa bé nwɔn ahin be tɔ bé nwɔn nun.

Bé kwalaa mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man Kilisi'n, Nyanmian cíci bé lɔa.

PIELI KALATA'N M'Ō TŌ SŪ NNYUAN'N

M'ō wō nun'n

Pieli heleli kalata ehi nwanlun bé kwalaa mō b'a fa bé nwōn b'a man Zozi Kilisi'n. Anun ō le kan kele bé ke ō sɪ ke ō ngō hye man, ō 'ba wu. Ehika ati, ō kulo ke ō kaci bé ninng'e-n-mō m'ō heheleli'n. Alimōva kalata'n mō Pieli heleli nun anun, ō le kan kele asōnin mma'n-mō ke se mǎn'n le kele bé aholōwa a, be tɪla bé dedi nun anun kpolo. Kalata'n m'ō tō sū nnyuan ehi anun, ō le kan kele bé ke se ato ngehelefōe-mō fite asōnin nun anun nǎn be le kekele ato ninng'e be seci yí a, be sō ananhōle ejōle'n mō be tɪli nun anun kpa.

Kalata nun ati 1.1-15, Pieli le kan like ati m'ō man ō le kekele yí kalata'n: ō 'kaci asōnin mma'n-mō maan bé ti tanlan wawe nun ejōle'n mō be hanlɪn heleli bé nun asv. Alimōva ekacɪe di'e'n (1.16-21) tɔ de Zozi Kilisi anwōn Ejōlekpa'n. Ejōlekpa sō'n, yí Pieli muonun nōn mmǎfōe'n-mō di yí nwōn adanzɪe ke ō ti ananhōle. Nyanmian mgbǎmanfōe'n-mō mō Wawe Nwanzan-nwanzan'n hyōnlɪn bé maan be heleli Ehēle Ejōle Nwanzan-nwanzan'n kɔsɔ di yí nwōn adanzɪe. Kalata nun ati nnyuan nun anun, Pieli le bō ato ngehelefōe'n-mō nyōle'n-mō be fa be seci asōnin'n tetele nun. Ekannzɔe mō Zudi kannzɔli ato ngehelefōe'n-mō yí kalata nun anun'n, yí kōnmgba nun ala bǎbǎ yē ye nwun yí Pieli kɔsɔ kalata nun anun ō. Kalata nun ati nsan nun anun, Pieli le bua bé mō bé nwan yé Mɪn Zozi ngō sa ngō a man ō ngō bua man mǎn'n nde'e'n. Ō le kaci bé ke se Kilisi a hye nǎn ō walɪ man an, anun be nwún yí ke Nyanmian a si abɔtale. Ō sanlɪn ke Nyanmian ngulo man ke sɔvanlan fɪi minlɪn, nan ō kulo ke bé kwalaa be kaci bé asitanlan'n be fi bé ete nun anun be jasɔ (3.9). Kalata nun agualɪe nun, Pieli kulo ke asōnin mma'n-mō mian bé bɔ be tanlan anwōntɪe nun nǎn Nyanmian a nnyan man bé nwōn ejōle ete ō'a ngan man mele mō Kilisi 'sa ba'n (3.11-18).

Ahɪn ebisa

¹ Mɪn, Simun Pieli, mō n di Zozi Kilisi akɔa ese n di yí bǎfōe'n yē mɪn kele kalata ehi ō. Mɪn kele mɪn nwan emō kwalaa mō emō le dedi kōnmgba'n mō ye le yí mō yí nwōn cian'n. Zozi Kilisi m'ō ti yé Nyanmian m'ō ti yé Ngwāndefōe nun adawōlman, y'a nyan dedi sō'n ō sanlɪn ke ō ti sese. ² Mɪn 'bisa emō ahɪn. Nyanmian nōn yé Mɪn Zozi, be nwún emō anwōn anwunnvoe, ese bé man emō alva cɪci bé nwōn kpa. Be mǎn emō sí bé kpa.

³ Zozi Kilisi mō Nyanmian tunmin'n wō yí nun'n, ō'a fa yí kwalaa m'ō cian'n ō'a man yé maan ye bu amanmɔo m'ō sō Nyanmian anyɪn. Ō'a man y'a sɪ Nyanmian m'ō feleli yé ke ye yó kpa ke yí muonun ese ye wólɔ yí anunminnyanmōn nun anun'n. ⁴ Yí ti, ninng'e mgbakpa'n-mō m'ō falɪ bǎli yé anǎhɔba'n, ō'a man yé sa a han bé. Ninng'e sō'n-mō dunman nun, emō kwalaa be nwanndi mǎn ehi anun anyɪnbɔlɔ ninng'e ete'n m'ō man ewue'n nǎn emō nōn Nyanmian be yó kōn.

⁵ Ehika ati, emō bǎ mǎndɪnlɪn be bǎ bala kpa be tó bé dedi nun asv. Emō nwún ngele be tó bé abalabǎ kpa nun asv. ⁶ E se emō bǎ mǎndɪnlɪn be sǎ bé nwōn be tó ngele nun asv. Emō sí abɔtale be tó bé nwōn eso nun asv. Emō fá bé nwōn be bǎ Nyanmian. ⁷ Emō anwōn ebǎ mō b'a fa b'a bō Nyanmian'n, emō húlɔ anianman'n-mō be bǎka sɔ. Emō húlɔ menian'n-mō kwalaaɪin be tó anianman'n-mō ehulo nun asv. ⁸ Ninng'e m'ō di ke emō nyan yí bé asitanlan nun anun nun anun. Se emō nyan yí dǎn an, ō 'man emō di junman'n kanlanman

kpa ese be 'si yé Min Zozi Kilisi be kó bé nyunnnun. ⁹ Nan sɔanlan mɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ nnɔn man yí nun'n, anun ɔ ti ke anyɔnsinlinwafɔe anaan ɔ ti ke sɔanlan m'ɔ nnwun man mɔa. ɔ ti sɔanlan mɔ yí lɔa a fi ke yí ete'n m'ɔ yɔli yí daba'n, Nyanmian a fa a hye yí. ¹⁰ Yí sɔ ati, efɛle'n mɔ Nyanmian a fele emɔ ese ɔ'a fa emɔ'n, emɔ bó mɔndɔnlun be jɔnlan nun cɔnnjn kpa. ɔ sanlɔn ke se emɔ yɔ yí sɔ a, emɔ ngɔ tɔ man ete nun lé. ¹¹ Ebele nun anun yé Nyanmian 'tike yé Min Zozi Kilisi m'ɔ ti yé Ngɔandefɔe'n Belemgbin Mân'n m'ɔ mgbɛ man nun lé nun anɔan'n maan emɔ wɔlɔ nun ɔ.

¹² Ehika ati, cian biala mun 'kaci emɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ kemɔ afi emɔ si bé daba'n maan ananhɔle ejɔle'n mɔ emɔ tɔl'i'n fɔtɔ emɔ kpa. ¹³ Kemɔ n de ti asi'n, mun de mun di ke ɔ ti kpa ke n gáci emɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ nán emɔ alba a nvi man bé nwɔn. ¹⁴ Afi mun si ke ɔ ngɔ hye man, m 'ba wu ke yé Min Zozi Kilisi hanlɔn heleli mɔn'n. ¹⁵ Nan kemɔ wɔ wuli man, mun 'bɔ mɔndɔnlun mun kele kalata sɔ'n-mɔ mun sie emɔ. Yí die se mun wu a, anun emɔ alba nvi man ejɔle sɔ'n-mɔ.

Zozi Kilisi anunminnyanmɔn'n

¹⁶ Ehi, yé Min Zozi Kilisi tunmin m'ɔ le yí ɔ non yí ewale nun anwɔn ejɔle yé ye hanlɔn ye heleli emɔ ɔ. Nán ejɔle mɔ menian'n-mɔ bó bé ti anun be kan'n yé ye hanlɔn ɔ. Nan ye nwunlin yí anunminnyanmɔn kpili'n yé nyɔnsɔ. ¹⁷ Mele mɔ Nyanmian m'ɔ ti Sɛ'e'n 'man yí asasɔe ɔ wula yí anunminnyanmɔn'n, anun ye wɔ ebele. Yí anunminnyanmɔn kpili nun anun, Nyanmian kɔ man be kɔ ti yí nun'n. Yí nwan: "Mɔn ehulo Baa y'ɔ le sɔanlan ehi. M'an fa mɔn lɔa'n kwalaa m'an wula yí nun." ¹⁸ Mele mɔ anun ye non yí wɔ bɔka nwanzan-nwanzan nun asɔ elɔ'n, yé bɔbɔ muonun ye tɔl anɛ sɔ'n m'ɔ fi nyanmiansɔ'n.

¹⁹ Yí sɔ ati, ye de ejɔle'n mɔ Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ hanlɔn'n ye di kpa. ɔ fata ke emɔ yɔ anzɔe be tie ejɔle sɔ'n kpa. ɔ sanlɔn ke ejɔle sɔ'n-mɔ ti ke kanlannɛ m'ɔ le ta awosin nun ɔ. ɔ 'ta dede alibahian nzalama'n fite nán alɛe nun a hun. Zozi Kilisi m'ɔ ti ke alibahian nzalama sɔ'n 'ta emɔ ahɔnlɔn'n-mɔ anun. ²⁰ Yí be-yue-aste, emɔ nwún yí ke, ejɔle'n mɔ Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ hanlɔn, m'ɔ wɔ Ebele Ejɔle nun anun'n, nán bé ngɔnmun bé ti anun yé be bɔli bé hanlɔn ɔ. ²¹ ɔ sanlɔn ke ejɔle mɔ Nyanmian kɔ fiti nun ɔ kɔ hele'n, ɔ ti man like mɔ sɔanlan muonun kwalaa ke ɔ bó yí ti anun ɔ kan ɔ. Nan Wawe Nwanzan-nwanzan'n m'ɔ wɔ mgbɔmanfɔe'n-mɔ anun'n y'ɔ man be jujɔli Nyanmian anɔan ɔ.

2

Ato ngehelefɔe'n-mɔ

¹ Ehi, daba anun ato mgbɔmanfɔe-mɔ wɔ Nyanmian menian'n-mɔ anun. Ato ngehelefɔe-mɔ kusɔ 'ba fite fite emɔ afian. Be 'ba hehele ato ninngɛ nɔvalɛe nun be seci asɔn'n. Menian sɔ'n-mɔ mɔ yé Min a le bé ti fi bé ete nun anun'n, b'a kaci bé nzin b'a si yí. Bé nyɔle sɔ'n 'ba man be wu nvu nun. ² Menian dɔɔn 'ba fa bé atn ete nun asɔ yé bé nyɔle ete'n dunman nun, menian'n-mɔ 'ba han Nyanmian ananhɔle atn nun anwɔn ejɔle ete. ³ Esika anyɔnbɔlɔ'n dunman nun, ato ngehelefɔe sɔ'n-mɔ 'ba bó emɔ apoo be didi emɔ anwɔn. Nan Nyanmian m'ɔ bua ndɛɛ nun a fa bé nwɔn ajɔnlɔn dada angɔnmun. ɔ ngɔ hye man fiti ɔ 'ba bó bé bɔsɔ.

⁴ Afi nyanmiansɔ mɔmɔfɔe'n-mɔ mɔ be yɔli ete'n, Nyanmian Kpili a nva man bé nwɔn sa a nje man bé. Nán ɔ'a hyi bé ɔ'a gua bonza kpili nun anun, lika m'ɔ ti awosin'n. Be wɔ ebele dede ɔ 'bua bé ndɛɛ. ⁵ Nyanmian a nyaci man daba daba menian'n-mɔ anwɔn sa ɔ'a nje man bé. ɔ manlɔn esue kpili tɔli dede ɔ nɔanlɔn

menian ati anun ete'n-mo mo anun be wo man so nun anun'n. Bian'n mo be fele yi Nowe mo anun o tu menian'n-mo fwo ke be bo bala kpa'n, o nun menian nsu ala ye Nyanman Kpili leli be nguan o. ⁶ Nyanman Kpili bolu Sodomon nun Gomoo kulo'n-mo abusu. O tulu be nun sin dede be tulu nzuan. O'a yo be so maan be nwun yi ke menian mo be nyin nzo man yi'n, ke be ayuelie'n yue yi nun anun. ⁷ Mele so'n, Loto mo ti swanlan kpa, m'o di menian'n-mo ete'n mo be yo nun anwon yale'n, Nyanman Kpili leli yi nguan. ⁸ Anun sesefoe so'n ti etefoe'n-mo afian. Etefoe so'n-mo nyalie'n mo be yo yi cian daa m'o ti ete o nwun yi'n, o man o di yale. ⁹ Ehika ati, ye Min si atun mo o 'bu so o de be mo b'a fa be nwun b'a bo yi'n fi emian nun anun. Nan etefoe'n-mo die, mo Nyanman a fa a sie be'n yo le ndee ebua'n mo o 'bua be ndee ebua cian nun anun'n. ¹⁰ Menian mo be mmu man Nyanman Kpili tunmin'n like fiu mo ninngge ete mo anwonnaan'n kulo'n ye cian daa be yo'n, be ye Nyanman 'tua be kale nun o.

Ato ngehelefoe so'n-mo mo n ganlan be ejole'n, be nzulo man swanlan fiu, ese be tu be nwun. Be nyin nzo man nyanmanso mmofoe'n-mo mo be le anunminnyanmun'n, nan be kan be kan be nwun ejole ete. ¹¹ Kusu nyanmanso mmofoe'n-mo muonun mo be le anwonsel kpa o nun tunmin be tala ato ngehelefoe so'n-mo'n, be ngan man ejole ete be ndia man be wo Nyanman anyunnun. ¹² Nan menian so'n-mo nzu man ngele fiu. Be yo be ninngge'n-mo ke ebolo naan. Mo be ti'n ko se be'n ye be yo o. Be ehue nun be ehuan ati ye be bolu be o. Menian so'n-mo kan like mo be nzu man yi nun anwon ejole ete. Be 'wu sakpa ke ebolo naan'n-mo wu yi'n. ¹³ Yale'n mo be kele menian'n-mo'n, Nyanman Kpili 'ba hele be bie. Eyua so kpa ye be yo be ninngge ete'n-mo o. Se emo le di enyinnian nan be ba emo afian an, be abalabo ete'n gua emo anyunnun asi. Ese be di apoo'n mo be bo emo nun anwon fe. ¹⁴ Balasua ejole ye o wo be ajonlan nun o. Cian daa be yo ete'n be ko be nyunnun. Be laka menian'n-mo mo Nyanman Anwan Ejole'n tulu man be'n maan be gua kunman nun. Esika anyinbulu yo la be nwun o. Menian so'n-mo a fa munnzue. ¹⁵ Be fi ananhole atun nun asu b'a jasw. B'a minlin b'a fa Bozoo awa Balamun m'o kulo esika nun atun die nun asu. Balamun so'n, esika nun anyinbulu dunman nun, o yoli nyolie ete. ¹⁶ Nan cian kon Nyanman tuli yi nyunnun wo yi anzusele nun anwon. Afi afunlunmun'n mo anun o ti so'n, o ti naan m'o njojo man. Afunlunmun'n ko joko ke kulo swanlan joko'n o ko tua kpomanfoe so nun atun wo yi nyolie ete nun anwon.

¹⁷ Menian so'n-mo ti ke asue mo o'a sisan o. Be ti ke esue mo o'a munlan mo anwonman'n nun yi a ho o. Nyanman Kpili a sesie be lika awosin bibaa kpa nun anun. ¹⁸ Be kolo be nwan nun mgban. Be sua be mo kikaala be fi etefoe'n-mo asa nun b'a foti'n ngaa be man be nuan be nyolie ete'n-mo asu maan be gua kunman nun biekun. ¹⁹ Be kan be kele be ke be 'ba nyan fanwondi, nan kusu anun be muonun be ti ete'n m'o fa be ko ewue nun'n nganga. O sanlan ke like m'o sie swanlan'n man swanlan so'n kaci yi kanga. ²⁰ Afi menian mo be ko si ye Min ye Defoe Zozi Kilisi, mo be ko ti be nwun fi man nun anun ninngge nuuin nuuin'n-mo anwon'n, se be sa be nzin ninngge so'n-mo anwon biekun an, be etolo mo be ko tolo'n, anun daba die'n ti kpa. ²¹ O ti kpa man menian so'n-mo ke ahan b'a nwun man Nyanman atun'n, o tala ke be ko nwun yi nan b'a ju yi mala nwannan-nwannan'n m'o ko hele be'n b'a to'n. ²² Mo o'a to be'n, o kele ke anyindala'n mo menian'n-mo bu'n ti ananhole. Be nwan: "Cua nun a sa yi nzin o'a li like'n m'o kpuli'n," ese "Kpolike'n mo b'a bia yi'n, o'a sa o'a kunndo yi nwun asa nun anun biekun."

Yé Mm ewale'n

¹ Ehulo mma, e 'nwun kalata'n m'ò tian yí nnyuan'n mō mun kele mun bele emō'n. Kalata nnyuan sō'n kwalaa anun, mun kacɪ emō ninngge mō emō sɪ yí daba'n mun man emō ati tanlan sɔ kpa. ² Mun kulo ke emō ati kacɪ ejòlè'n mō Nyanmian mgbəmanfɔe kɔnlɔn-ngɔnlɔn'n-mō hanlun yí daba'n. Eɛe mun kulo ke emō ati kacɪ yé Mun yé Defɔe'n mala'n mō emō mməfɔe'n-mō sɪnlɪn emō elɔ be heheleli emō'n.

³ Mɪn ejòlè'n m'ò li mva'n y'ò le ke, emō nwún yí ke mele kasion nun anun, menian mmie-mō 'ba fite fite. Menian sō'n-mō 'ba yò nyòlie ete'n mō be muonun bé kunnun kulo'n. Be 'ba gɔlɔ emō anwɔn ⁴ be kan ke: "Asɔ Zozi a mmō man anəhuba ke ɔ 'ba ɔ? Nan ɔ wə nin? Ɔ sanlɪn ke, ke yé nan-mō wuli dada angɔnmɪn dede m'ò ju ene'n, ninngge'n kwalaa mō Nyanmian bəli'n, fíi kacɪli man!" ⁵ Menian sō'n-mō, be man bé lɔa fi bé nwɔn ke daba daba, Nyanmian Kpili le yí Nɔan Ejòlè'n y'ò bəli anwunno nɔn asɪ ɔ. Ɔ man asɪe'n fi nzue nun fiteli, nan ɔ'a tɪ asɪe'n fi nzue nun anwɔn. ⁶ Eɛe Nyanmian kpili le nzue y'ò falɪ seɔli daba m̃n nɔn ɔ. M̃n'n kwalaa nɔanlɪn. ⁷ Nan anwunno nun asɪe'n mō be wə ewa ene'n, Nyanmian Anɔan Ejòlè kɔnmgbə sɔ nun a fa bé a sie dede ɔ 'ju cɪan mō ɔ 'tɔ bé nun sɪn. Ɔ'a fa bé ɔ'a sie dede ɔ 'ju cɪan mō ɔ 'bua m̃n'n ndeɔ ɔ kun etefɔe'n-mō.

⁸ Ehulo mma, ejòlè kɔn ehi, nán be man bé lɔa fi. Ejòlè sō'n y'ò le ke yé Mm anyunnun, cɪan kɔn tɪ ke afɔe akpɪ, yé "afɔe akpɪ tɪ yí nyunnun cɪan kɔn."

⁹ Menian'n mmie-mō jɔnlɪn ke like'n mō yé Mm nwan ɔ 'yò'n, ɔ'a hye yí nwɔn sɔnman. Nán yí sɔ ɔ, nán ɔ'a sɪ abɔtale emō dunman nun. Ɔ sanlɪn ke ɔ ngulo man ke emō nunhan bie fíi minlɪn, nan ɔ kulo ke bé kwalaa be fi bé ete nun anun be jasɔ. ¹⁰ Nan kɔsɔ yé Mm ewale cɪan'n, ɔ 'fu yé nun ke awɔfɔe. Cɪan sō'n, nyanmian'n 'ba han nun, ɔ 'man menian'n-mō anwɔn wɔsɔ bé nán yí bɔsɔ a nunun. Sɪn 'ba jue yala anwunno elɔ ninngge'n-mō. Asɪe'n nɔn sɔ ninngge'n kwalaa abɔsɔ 'ba bə.

¹¹ Se ninngge'n-mō kwalaa ayuelie'n tɪ sɔa a, anun emō nɪan bé nwɔn kpa wə bé abalabə nun anun. Ɔ di ke emō enanndie'n yə nwananzan-nwananzan m'ò kele ke emō a fa bé nwɔn b'a bə Nyanmian. ¹² Emō tánlan be nwónndɛ Nyanmian Kpili ewale cɪan'n, nán emō bɔ mɔndɪnlɪn be yó like mō be yə a, cɪan sō'n kɔ ju nde'n. Cɪan sō'n, sɪn'n 'yala anwunno elɔ ninngge'n-mō ɔ bə bé bɔsɔ bəkɔɔ! ¹³ Nan yé die, ye le nwónndɛ anwunno fɔfɔlè'n, nɔn asɪe fɔfɔlè'n m'ò tɪ seseɔfɔe'n-mō lika mō Nyanmian Kpili a fa a bə yé anəhuba'n.

¹⁴ Ehi ati, ehulo mma, kemō emō le nwónndɛ yé Mm ewale'n, emō bɔ mɔndɪnlɪn be bɔ bala kpa. Yí die, cɪan m'ò kə a'n, be nnyan man emō anwɔn ejòlè ete fíi be ngan man wə yí nyunnun, nán emō a tanlan wə abɔacɪe nun.

¹⁵ Emō nwún yí ke abɔtale'n mō yé Mm le sɪ'n, menian'n-mō ngɔan ele tɪ ɔ. Ejòlè sō'n yé Pɔlɔ m'ò tɪ yé nianman kpa'n le ngele'n mō Nyanmian manlun yí'n ɔ heleli beleli emō nun ɔ. ¹⁶ Yí kalata'n-mō kwalaa m'ò kə hele nun anun, ɔ kan ejòlè sō'n. Yí kalata'n-mō anun, ejòlè kpɔlè kpɔlè mmie-mō wə nun, bé bɔ ete yə sɪ kpa. Menian mō be nzi man like fíi mō bé dedi'n nza man bé'n, be kacɪ kacɪ ejòlè sō'n-mō. Nyanmian Anɔan Ejòlè bɔ nga'n, ke be kacɪ kacɪ yí hɔ. Bé muonun be le yə bé nwɔn.

¹⁷ Nan emō die, ehulo mma, b'a kacɪ emō. Emō nɪan bé nwɔn kpa, nán bé mō be kpɔ Nyanmian nun a nnaka man emō maan emō a minlɪn man bé jinlanbele kpa'n. ¹⁸ Nan emō bɔ mɔndɪnlɪn be tánlan yé Mm Zozi m'ò tɪ yé Ngɔandefɔe nun anwunnɔe enwuan'n nɔn yí esɪe nun anun be hɔ bé nyunnun. Anunminnyanmɔn hán yí ene, ɔ nɔn mele daa! Amun.

ZUAN KALATA'N M'Ò LI MUA'N

M'ò wò nun'n

Ké menian'n-mò lé kpín kele'n, Zozi bɔfɔɛ Zvan hòlì tanlanlín kulo kpilì'n mò bé féle yí Efèzì nún asò. Èbele asònun'n-mò, Zozi bɔfɔɛ Pòlù yé ɔ bɔlì bé bɔ ɔ. Mèlé mò Zvan walì julì èbele'n, ɔ kacilì asònun sò'n-mò asò kpain. Èhika ati yé ɔ féle asònun'n-mò anún menian'n-mò yí mma nún ɔ.

Zvan helelì kalata nšan mò yé le yí yé sa nún ewa'n. Alimvò kalata dié'n, ɔ'a ngele ɔ ngò man asònun kòn anaan sòanlan kòn. Nan kalata nún an, anún ɔ di ké asònun'n-mò kòvalaatin kúnnga. Kalata nún anún, ejòlé tile nnyuan wò nún. Ejòlé tile kòn lé sele bé ké bé nánndì ananhòlé atún nún asò. Ejòlé sò'n, yí bɔ y'ò le ké bé lé yé Mún Zozi bé lí bé ahònlún nún anún kpa, èsè bé húlo bé nwòn. Ejòlé tile kòn kòsò lé kannzò bé ké bé nían bé nwòn wò bé mò bé kekele ato ninngè'n-mò anwòn (2.18-29, 4.1-6).

Sòanlan'n mò yí nvan ejòlé'n man ngòan'n

y'ò le Nyanmian Awa Zozi Kilisi

¹ Anianman-mò, yé lé kele emò yé bò sòanlan'n mò yí nvan ejòlé'n man ngòan nún anwòn ejòlé yé kele emò. Ninngè'n-mò kòvalaa abòbò nún anún'n, anún sòanlan sò'n wò èbele. Yé dié, y'a tí yí nvan anún ejòlé, y'a nwun yí yé nyinsò, yé nýn a ha yí nwòn y'a fa yé sa y'a han yí. ² Mèlé mò'ò yílì yí nwòn'n, yé nwunlín yí. Èhika ati, yé di yí nwòn adanzíe yé lé kan yí nwòn ejòlé yé kele emò. Yí yé ɔ man yé ngòan mò le man ayuelé nún ɔ. Anún ɔ wò yé Sì Nyanmian anwòn èlò yé ɔ'a a yí yí nwòn ɔ'a hele yé ɔ. ³ Anianman-mò, sòanlan sò'n, ɔ tí Nyanmian Awa. Mò y'a nwun yí yé nyinsò nòn ejòlé mò y'a tí'n, yé lé bò nún amanníe yé kele emò kòsò nán emò nún yé, yé kan yé bò nún yé yò kòn. Afí yé dié, yé nún yé Sì Nyanmian nún yí Wa Zozi Kilisi y'a han y'a bò nún y'a yò kòn. ⁴ Èhika ati yé yé lé kele kalata èhì yé bele emò nán yé fé elie nún a la yí nýn kpa bòkòò.

Nyanmian tí kanlanné

⁵ Anianman-mò, é' nwun ejòlé'n mò Zozi Kilisi hanlín helelì yé mò yé lé bò nún amanníe yé kele emò'n. Ejòlé sò'n, y'ò le ké Nyanmian tí kanlanníe, awosin fíí nnon man yí nún. ⁶ Yí tí, sè yé kan ké yé nún yí y'a han y'a bò nún y'a yò kòn nán sè yé tɛ yò awosin nún anún nyòlé'n-mò a, anún yé lé laka laka yé muonun yé nwòn yé ejòlé'n nòn yé nyòlé'n-mò anún. ⁷ Nan sè yé tí kanlanníe'n yuein nún anún ké Nyanmian muonun tí yí nún an, anún yé nòn emò, y'a han y'a bò nún. Anún yí Wa Zozi moja'n tí yé nwòn wò ete biala anún. ⁸ Sè yé kan ké yé nyò man ete a, anún yé lé laka laka yé muonun yé nwòn, ananhòlé fíí nnon man yé nún. ⁹ Nan sè yé kan yé ete'n-mò yé kele Nyanmian an, ɔ'fa yé nwòn sa ɔ ce yé, èsè ɔ' tí yé nwòn wò ete biala anún. Yé kòalá yé de yí yé tò nún. ɔ sanlín ké Nyanmian tí sèsèfò. ¹⁰ Sè yé kan ké yé yòlì man ete a, anún yé lé kele ké Nyanmian tí atòfò. Anún y'a nva man yí Nvan Ejòlé'n y'a nzíe man.

2

Zozi Kilisi di yé tí ejòlé

¹ Mún mma-mò, ké ɔ kò yò nán emò a nyò man ete'n, yí tí yé mún kele kalata èhì mún bele emò ɔ. Nan sè sòanlan bie yò ete bòbò a, yé le dimanfòe kòn wò yé Sì Nyanmian anwòn èbele mò'ò di yé tí ejòlé ɔ. Dimanfòe sò'n, y'ò le Zozi Kilisi mò'ò tí

se se fʊe'n. ² Ɔ sanlin ke Zozi Kilisi a fa yí nwɔn a yí yé ti tɛe maan Nyanmian a fa yé ete'n kwalaa a hye yé. Nán yé ete die nun ala yé ɔ 'fa ce yé ɔ, nan ɔ 'fa menian'n-mɔ kwalaa ete'n ɔ ce bé. ³ Se yé nyin sɔ Nyanmian, ye yɔ like m'ɔ kɔ hele yé ke ye yó nun an, anun ye si Nyanmian sakpa. ⁴ Svanlan m'ɔ yí nwan: "Mín die, mún si Nyanmian," nán yí nyin nzɔ man yí a, anun svanlan sɔ'n ti atofʊe, ɔ ngan man ananhɔle fíí. ⁵ Nan svanlan kʊsʊ m'ɔ yí nyin sɔ Nyanmian Anvan Ejɔle'n, anun ɔ ti svanlan m'ɔ kulo Nyanmian sakpa. Ebele yé ye nwun yí ke y'a fa yé nwɔn y'a bɔ Nyanmian ɔ. ⁶ Svanlan m'ɔ kɔ han ke ɔ nun Nyanmian b'a yɔ kʊn'n, ɔ di ke ɔ nanndi atin'n m'ɔ Zozi Kilisi nanndilí sɔ nun asʊ.

⁷ Mín ehulo mma, nán mala fɔfɔle yé mún kele mún bele emɔ ɔ. Nan mala daba'n mɔ be hanlin be heleli emɔ mele mɔ emɔ falí bé nwɔn be manlin Zozi'n. Mala daba sɔ nun anwɔn ejɔle yé mún kací emɔ ɔ. ⁸ Nan kʊsʊ, ɔ ti ke mala fɔfɔle yé mún kele mún bele emɔ ɔ. Be nwun yí ananhɔle wɔ Kilisi enanndie nun anun, ɔ nɔn emɔ kʊsʊ enanndie nun anun. Ye nwun yí ke ɔ ti fɔfɔle, ɔ sanlin ke awosin nun a hɔ a yue, jawe nun a fite dada angɔnmún. ⁹ Svanlan m'ɔ kɔ han ke ɔ nanndi jawe nun anun nan ɔ kpɔ yí nianman an, anun svanlan sɔ'n te nanndi awosin nun anun. ¹⁰ Svanlan m'ɔ kulo yí nianman'n, anun svanlan sɔ'n nanndi jawe nun. Ɔ nyɔ man like fíí m'ɔ kwalaa ke ɔ man svanlan tɔ ete nun anun ɔ. ¹¹ Nan svanlan m'ɔ kpɔ yí nianman'n, anun svanlan sɔ'n te nanndi awosin nun anun. Ɔ nanndi awosin nun, ɔ nzí man lika m'ɔ le kɔ'n. Afi awosin nun a lu yí nyin nun asʊ tuun.

Nán be kulo eyuadi'n

¹² Mín mma-mɔ, mún kele kalata ehi mún bele emɔ, ɔ sanlin ke Kilisi dunman nun ati, Nyanmian a fa emɔ ete nun a hye emɔ. ¹³ Mín si-mɔ, mún kele kalata ehi mún bele emɔ, ɔ sanlin ke emɔ si svanlan'n m'ɔ wɔ ebele sunmin mân nun abɔbɔ nun anun'n. Mgbafele-mɔ, mún kele kalata ehi mún bele emɔ, ɔ sanlin ke emɔ asa a hɔala Abɔnsanmɔn.

¹⁴ Mín mma-mɔ, mún kele ehi mún bele emɔ, ɔ sanlin ke emɔ si Sɛ'e'n. Mín si-mɔ, mún kele kalata ehi mún bele emɔ, ɔ sanlin ke emɔ si svanlan'n m'ɔ wɔ ebele sunmin mân nun abɔbɔ nun anun'n. Emɔ mgbafele'n-mɔ, mún kele kalata ehi mún bele emɔ, ɔ sanlin ke emɔ anwɔn yɔ si. Nyanmian Anvan Ejɔle'n wɔ emɔ anun, ese emɔ asa a hɔala Abɔnsanmɔn. ¹⁵ Nán be kulo eyuadi'n, nán be man bé nyin bʊlɔ nun ninng'e'n-mɔ. Svanlan m'ɔ kɔ hulo eyuadi ehi anun ninng'e'n-mɔ'n, svanlan sɔ'n, anun ɔ ngulo man Nyanmian. ¹⁶ Afi ninng'e'n kwalaa m'ɔ wɔ nun'n, ajɔnlín basa-basa, ɔ nɔn ninng'e'n kwalaa mɔ svanlan anyin bʊlɔ yí nwɔn'n, ɔ nɔn asie'n nun asʊ ewa anwɔndie'n mɔ be fa be tu bé nwɔn'n, ehi kwalaa fi man Sɛ'e'n nun elɔ, nan ɔ ti eyuadi'n nun anun ninng'e'. ¹⁷ Eyuadi'n nɔn nun anyinbʊlɔ'n 'kpe nun, nan svanlan m'ɔ yɔ like mɔ Nyanmian kulo'n, svanlan sɔ'n le nyanmiansɔ ngwan'n m'ɔ le man ayuelie'n.

Bé mɔ be kpɔ Zozi Kilisi'n

¹⁸ Mín mma-mɔ, mân nun ayuelie ka kaan ju. Emɔ a ti ke bé nwan Kilisi kpɔfʊe'n di ke ɔ ba. Sian die, Kilisi mgbɔfʊe'n-mɔ a sɔn. Ehi y'ɔ man ye nwun yí ke ye wɔ mele kasian nun anun ɔ. ¹⁹ Kilisi mgbɔfʊe sɔ'n-mɔ, daba anun be wɔ yé eku nun anun bie, nan kʊsʊ be nɔn yé ti man kʊn. Afi se ɔ ti ke be nɔn yé ti kʊn an, ahan b'a nyí man bé nwɔn. B'a yí bé nwɔn maan be nwun yí ananhɔle ke nán yé menian y'ɔ le bé. ²⁰ Nan emɔ die, Kilisi a fa Wawe Nwanzan-nwanzan'n ɔ'a man emɔ, ɔ'a man emɔ kwalaa a nwun ananhɔle ejɔle'n. ²¹ Se mún kele emɔ a, nán ke emɔ nzí man ananhɔle ejɔle'n nun ɔ, nan kemɔ emɔ si yí nun ati ɔ. Afi, emɔ si ke ananhɔle'n nɔn ato'n be nzan man.

²² Atofv'e'n y'ò le nwan? Atofv'e'n y'ò le s'wanlan'n m'ò kan k'e Zozi t'i man Kilisi'n. S'wanlan s'ò'n kp'ò Kilisi. O nne man Si'e'n n'ò'n Baa'n nni man. ²³ Afi, s'wanlan m'ò nne Baa'n nni man'n, anun s'wanlan s'ò'n, o nne man Si'e'n k'ò'sò nni man. Nan s'wanlan m'ò de Baa'n di'n, anun o de Si'e'n k'ò'sò di.

²⁴ Ehika ati, ejòl'e m'ò ab'ò'ò n'ò'n anun be hanlin be heleli em'ò'n, em'ò mán o tánlan em'ò ati anun kpa. Se em'ò fa ejòl'e s'ò'n sie a, anun em'ò k'ò'sò n'ò'n Baa'n n'ò'n Si'e n'ò'n a han a b'ò n'ò'n b'a y'ò k'ò'n.

²⁵ E 'nwun like m'ò Kilisi a fa a b'ò y'e an'ò'ò'ba k'e o 'fa man y'e'n: nyanmiansu ngwan'n m'ò le man ayueli'e'n.

²⁶ B'e m'ò be kulo k'e be laka em'ò'n, b'e ti y'e mun kele kalata ehi mun bele em'ò o. ²⁷ Nan em'ò die, Kilisi a fa y'i Wawe'n a man em'ò. Kem'ò y'i Wawe'n w'ò em'ò anun n'ò'n ati, o njian man k'e s'wanlan héhele em'ò ninng'e. O sanlin k'e Wawe'n kekele em'ò ngele ninng'e kwalaa anun. Ninng'e'n kwalaa m'ò kele'n t'i ananhòl'e, ato n'ò'n man n'ò'n. Em'ò mán b'e nyin s'ò like m'ò Wawe'n kele em'ò'n nán em'ò n'ò'n Kilisi a y'ò k'ò'n.

²⁸ Afi sian, m'ín mma-m'ò, em'ò n'ò'n Zozi Kilisi be y'ò k'ò'n nán cian m'ò k'ò a'n, y'e ahò'nlin a t'ò y'e kunnun, nán y'e nyunnun a ngua man asi y'i ewale n'ò'n anun.

²⁹ Em'ò si k'e Kilisi t'i sese'v'e, ehika ati, em'ò nwún y'i k'e s'wanlan m'ò y'ò nyòl'e m'ò t'i kpa'n, s'wanlan s'ò'n t'i Nyanmian awa.

3

Y'e ti Nyanmian amma sakpa

¹ Anianman-m'ò, em'ò n'ían ehulo kpili'n m'ò Nyanmian a hulo y'e'n! O'a hulo y'e dede o'a fele y'e y'i mma. Se o fele y'e y'i mma a, o t'i ananhòl'e, o sanlin k'e y'a kaci y'i mma sakpa. Em'ò n'ían, like m'ò man menian'n-m'ò n'ò'n n'ò'n man k'e y'e t'i y'i mma'n, y'ò le k'e be nzi man Nyanmian muonun.

² Ehulo mma, sian die, y'e ti Nyanmian amma. Nán k'e cian bie y'e 'ba kpín y'e kaci y'i'n, o fiteli man yuein. K'ò'sò m'ò y'e si'n y'ò le k'e cian m'ò Kilisi'n k'ò sa k'ò a'n, y'e kwalaa y'e 'ba nwun y'i yuein k'e o kpín t'i y'i'n, nán y'e kaci k'e y'i. ³ S'wanlan biala m'ò le anyindas'v'e k'e o t'i Nyanmian awa'n, o sie y'i nw'ò'n n'wanzan-n'wanzan k'e Kilisi t'i n'wanzan-n'wanzan'n. ⁴ S'wanlan biala m'ò k'ò y'ò e'te'n, anun o'a t'ò'n Nyanmian mala'n. O sanlin k'e e'te eyòl'e'n y'e be fele y'i mala e'twan n'ò'n o. ⁵ Em'ò si k'e y'e e'te n'ò'n ati y'e Zozi Kilisi walí o. O walí y'e e'te n'ò'n ecicie. Y'i muonun, e'te sin kaan s'v'a, o y'òl'i man bie lé. ⁶ Ehi ati, s'wanlan biala m'ò k'ò fa y'i nw'ò'n o k'ò b'ò Zozi Kilisi'n, o y'áci e'te n'ò'n eyòl'e. Nan s'wanlan m'ò te y'ò e'te'n, anun o nwunlin man Zozi Kilisi lé e'se o nzi man y'i.

⁷ M'ín mma-m'ò, nán be man s'wanlan fí'i laka em'ò. S'wanlan m'ò y'ò nyòl'e m'ò t'i sese'n, anun s'wanlan s'ò'n muonun t'i sese'v'e k'e Kilisi t'i y'i'n. ⁸ Nan s'wanlan m'ò y'ò e'te'n, anun o t'i Ab'ònsanm'ò'n s'wanlan. O sanlin k'e mán'n b'òl'i y'i b'ò ala y'e Ab'ònsanm'ò'n y'òl'i e'te o. Ehi ati, Nyanmian Awa'n walí k'e o 'ba b'ò Ab'ònsanm'ò'n junman'n m'ò di n'ò'n ab'ò'sò. ⁹ S'wanlan biala m'ò t'i Nyanmian awa'n, o y'áci e'te n'ò'n eyòl'e. O sanlin k'e Nyanmian tunmin'n m'ò man ngwan'n w'ò y'i n'ò'n. O le man atin k'e o y'ò e'te o, o sanlin k'e Nyanmian t'i y'i Si. ¹⁰ E 'nwun like m'ò man be nwun Nyanmian amma'n-m'ò n'ò'n Ab'ònsanm'ò'n die'n-m'ò ang'ò'n'm'ò'n: s'wanlan biala m'ò ny'ò man nyòl'e m'ò t'i sese'v'e anan o ngulo man y'i nianman'n, anun s'wanlan s'ò'n t'i man Nyanmian awa.

Em'ò h'úlo b'e nw'ò'n

¹¹ Ehi, Ejòl'ekpa n'ò'n ab'ò'ò n'ò'n anun, ejòl'e m'ò em'ò t'li'n y'ò le k'e y'e h'úlo y'e nw'ò'n. ¹² Nán man y'e y'ò k'e Kayun m'ò t'i Ab'ònsanm'ò'n s'wanlan, m'ò hunlin y'i

nianman'n. Nzuke ati yê Kayın hunlin yí nianman'n? O hunlin yí, o sanlin ke Kayın muonun, yí nyóli'e'n-mò tì man kpa. Yí nianman'n nyóli'e di'e'n-mò tì kpa.

¹³ Mìn nianman-mò, se mán nun anun menian'n-mò kpò emò a, nán be man o sin bé nwón. ¹⁴ Ye sí ke ye fi ewue nun y'a tinninge y'a wòlò ngwan nun. Ye nwun yí sò, o sanlin ke ye kulo yé nianman'n-mò. Svanlan m'ò ngulo man svanlan'n, anun o te wò ewue nun. ¹⁵ Svanlan biala m'ò ngulo man svanlan'n, anun o kun svanlan. Emò sí ke svanlan m'ò kun svanlan'n, o nnyan man nyanmiansò ngwan'n m'ò le man ayueli'e'n. ¹⁶ M'ò man y'a nwun ehulo'n y'ò le ke Zozi Kilisi a hulo kulo menian'n-mò dede o'a wu bé dunman nun. O se ke ye kòsò ye húlo yé nianman'n-mò dede ye wú bé dunman nun. ¹⁷ Se svanlan kòn le eyuadi nun anun anwòndi'e'n-mò, se o nwun yí ke yí nianman nun a mian nán se o'a nne man yí a, svanlan sva, o yò se m'ò kan ke Nyanmian ehulo'n wò yí nun o?

¹⁸ Mìn mma-mò, nán be man ye kulo yé nwón yé je sò nòn yé nwan nun mgban. Nan be mán ye húlo yé nwón ananhòle nun, ese be mán ye yó like m'ò kele ke ye kulo yé nwón sakpa. ¹⁹ Se ye yò yí sò a, ye 'nwun yí ke ananhòle'n wò yé nun. Ehi yé o 'ba man yé ahònlín 'tò yé kunnun wò Nyanmian anyunnun o. ²⁰ Afi, se yé ahònlín'n bu yé fòò biala a, Nyanmian tì kpili tala yé ahònlín'n, ese o sí like biala.

²¹ Yí ti, ehulo mma, se yé ahònlín'n mmu man yé fòò a, anin yé ahònlín tò yé kunnun wò Nyanmian anyunnun. ²² Like biala mò ye kò sele yí'n, o 'fa man yé. O sanlin ke ye di yí mala nun asò ese ye yò yí kunnun like. ²³ E 'nwun mala'n mò o'a fa o'a man yé'n: Ye lé yí Wa Zozi Kilisi ye lí, nán ye húlo yé nwón ke Kilisi hanlin helehí yé'n. ²⁴ Svanlan m'ò di Nyanmian mala nun asò'n, anun o wò Nyanmian anun, Nyanmian kòsò wò yí nun. Like m'ò man ye nwun yí ke Nyanmian wò yé nun'n y'ò le yí Wawe Nwannzan-nwannzan'n mò o'a fa o'a man yé'n.

4

Nyanmian Wawe'n yé kpòfòe'n wawe'n

¹ Ehulo mma, nán be de bé kwalaa mò bé nwan be le Nyanmian Wawe'n be di. Nan emò sò bé be nían se wawe'n mò be le yí'n fi Nyanmian elò sakpa a. Afi ato mgbòmanfòe dòn a tò a sanndi mán nun anun. ² E 'nwun like m'ò man be nwun yí ke svanlan ehi le Nyanmian Wawe'n: Svanlan biala m'ò kò han ke Zozi Kilisi a kaci yí nwón kulo svanlan sakpa'n, anin svanlan sò'n le Nyanmian Wawe'n. ³ Nan svanlan m'ò nne Zozi anwòndi'e'n sò'n nni man'n, anin svanlan sò'n le man Nyanmian Wawe'n. Wawe'n m'ò wò svanlan sò nun anun'n tì Kilisi kpòfòe'n wawe. Emò tili ke wawe sò'n 'ba a mán nun anun. Kikaala di'e, wawe sò nun a a mán nun anun dada angònmun. ⁴ Mìn mma-mò, emò di'e, emò tì Nyanmian menian. Emò asa a huala ato mgbòmanfòe'n-mò. O sanlin ke Wawe'n m'ò wò emò anun'n, o yò sí tala wawe'n m'ò wò mán ehi anun menian'n-mò anun'n. ⁵ Kemò be tì mán ehi anun menian'n, nunhan ejòle ala yé be kan o. Mò be kò han'n kòsò yé menian'n-mò tie o. ⁶ Nan yé di'e, Nyanmian menian y'ò le yé. Svanlan m'ò sí Nyanmian'n tie yé. Nunhan m'ò nzì man Nyanmian'n ndie man yé. Ebelé yé ye fa ye nwun Nyanmian Wawe'n m'ò kan ananhòle'n nòn atòfòe'n-mò wawe nun angònmun o.

Nyanmian tì ehulo baka.

⁷ Ehulo mma, be mán ye húlo yé nwón. O sanlin ke ehulo'n fi Nyanmian elò. Svanlan biala m'ò kulo svanlan'n, o tì Nyanmian awa, ese anun o sí Nyanmian. ⁸ Nan svanlan m'ò ngulo man svanlan'n, anun o nzì man Nyanmian. O sanlin ke Nyanmian tì ehulo baka. ⁹ E 'nwun ke Nyanmian kpínlin helehí yé ke o

kulo yé'n: ɔ'a sɔan yí Bangɔlɔ'n mân nun anun maan yí dunman nun, yɛ nyan ngwan. ¹⁰ Nan ehulo'n mɔ Nyanmian kulo yé'n, nán ke yé yé y'a li mɔa y'a hulo Nyanmian ɔ. Nan yí lili ɔ'a li mɔa ɔ'a hulo yé ɔ'a sɔan yí Wa'n ke yé ete'n-mɔ dunman nun, ɔ yí yé ti tɛɛ maan yɛ nyán ete face.

¹¹ Ehulo mma, sɛ Nyanmian a hulo yé sɔa a, yé kɔsɔ yɛ hulo yé nwɔn. ¹² Sɔanlan fíi nwunlin man Nyanmian lé. Nan sɛ yɛ kulo yé nwɔn an, Nyanmian 'tanlan yé nun bɛ nwun yí ehulo'n m'ɔ wɔ yé nun'n kpa bɔkɔɔ. ¹³ Like m'ɔ man yɛ nwun ke Nyanmian wɔ yé nun, eɛ yé kɔsɔ yɛ wɔ yí nun'n, y'ɔ le ke ɔ'a fa yí Wawɛ'n ɔ'a man yé. ¹⁴ Y'a nwun yí yé yɛ le bɔ kpayɛ ke Sɛɛ nun a sɔan Baa'n ke ɔ bála a le mân nun ati. ¹⁵ Sɛ sɔanlan kɔn kan yí bagua nun ke Zozi tɛ Nyanmian Awa a, anun Nyanmian wɔ sɔanlan sɔ nun anun eɛ yí kɔsɔ ɔ wɔ Nyanmian anun. ¹⁶ Nan yé diɛ, yɛ sɪ ke Nyanmian kɔn kulo yé'n, ɔ man y'a le yí y'a li. Nyanmian tɛ ehulo baka. Sɔanlan m'ɔ le ehulo'n, anun ɔ tɛ Nyanmian diɛ, Nyanmian kɔsɔ tɛ yí diɛ. ¹⁷ Sɛ yɛ le ehulo sákpa yé nun an, cɪan mɔ Nyanmian 'ba bua menian'n-mɔ ndɛɛ'n, yé kunnun ndítɛ man yé. ɔ sanlin ke asitanlan'n mɔ yɛ tɛ nun mân nun anun'n, ɔ nɔn Zozi diɛ'n tɛ kɔn. ¹⁸ Esulo nun man ehulo nun anzin. Sɔanlan m'ɔ kulo sɔanlan kpa'n, ɔ nzulo man yí nzin. Sɔanlan m'ɔ sulo yí nzin'n, anun ɔ le man ehulo kpa. Afi, esulo'n kele ke ete'n wɔ ebele nɔn yí nwɔn ahataua. ¹⁹ Nan yé diɛ, yɛ kulo Nyanmian nɔn menian'n-mɔ, ɔ sanlin ke Nyanmian y'ɔ lili mɔa ɔ hulolɔ yé ɔ. ²⁰ Sɛ sɔanlan kɔn kan ke: "Mɪn kulo Nyanmian" nán sɛ ɔ kpɔ yí nianman an, anun ɔ tɛ atofɔɛ. Afi, sɛ ɔ kpɔ yí nianman'n m'ɔ nwun yí nun an, nán Nyanmian m'ɔ nnwun man yí'n yé ɔ kɔala ke ɔ kulo yí ɔ. ²¹ E 'nwun mala'n mɔ Kilisi a fa a man yé'n. Sɔanlan m'ɔ kulo Nyanmian'n di ke ɔ kulo yí nianman'n kɔsɔ.

5

Yé di mân nun asɔ kunnunmun

¹ Sɔanlan biala m'ɔ de di ke Zozi tɛ Kilisi'n, anun sɔanlan sɔ'n tɛ Nyanmian awa. Ehika ati, sɔanlan mɔ yí nwan ɔ kulo Sɛɛ'n, anun ɔ kulo yí mma'n-mɔ kɔsɔ. ² Like m'ɔ man yɛ nwun yí ke yɛ kulo Nyanmian amma'n-mɔ'n y'ɔ le mele mɔ yɛ kulo Nyanmian yɛ di yí mala nun asɔ'n. ³ Afi, sɛ yé nwan yɛ kulo Nyanmian an, ɔ di ke yɛ di yí mala nun asɔ. Yí mala sɔ'n nyɔ man sɪ mɔ yɛ ngwala man sɔ di ɔ. ⁴ ɔ sanlin ke Nyanmian awa biala di mân nun asɔ kunnunmun. Like m'ɔ man yɛ di mân nun asɔ kunnunmun'n y'ɔ le yé dedi'n. ⁵ Nwan yé ɔ kɔala mân nun asɔ kunnunmun di ɔ? Sɔanlan m'ɔ de di ke Zozi tɛ Nyanmian Awa'n yé ɔ kɔala mân nun asɔ kunnunmun di ɔ.

Like m'ɔ kele ke Zozi tɛ Nyanmian Awa'n

⁶ Zozi Kilisi muonun walɛ asɛ nun asɔ ɛwa. Bɛ sɔnɔnlin yí asue nun anun, eɛ mele mɔ ɔ 'wu'n, ɔ gualɛ yí moja nun asɔ. Nán eɛɔnian ala yé bɛ sɔnɔnlin yí ɔ, nan eɛ ɔ gualɛ yí moja nun asɛ nun asɔ. Nyanmian Wawɛ'n muonun di yí nwɔn adanzɛɛ. ɔ sanlin ke yí diɛ, ɔ nni man ato. ⁷ Ninngɛ nsan kele yé ke Zozi tɛ Nyanmian Awa sákpa. ⁸ Ninngɛ nsan sɔ'n y'ɔ le Nyanmian Wawɛ'n, eɛɔnian'n mɔ bɛ sɔnɔnlin yí asue nun anun'n, ɔ nɔn yí moja'n m'ɔ gualɛ asɛ nun asɔ'n. Ninngɛ nsan sɔ nun anɔan ejɔle tɛ kɔn. ⁹ Menian'n-mɔ ninngɛ'n-mɔ mɔ bɛ kɔ nwun yí'n, sɛ bɛ kan yí nwɔn ejɔle bɛ kele yé a, yɛ de yɛ di. Nyanmian diɛ'n m'ɔ kan'n tala bé diɛ'n. Afi, Nyanmian muonun di adanzɛɛ ke Zozi tɛ yí Wa. ¹⁰ Sɔanlan m'ɔ de di ke Zozi Kilisi tɛ Nyanmian Awa'n, ɔ sɪ yí fɔɔn ke ejɔle sɔ'n tɛ ananhɛ. Nan sɔanlan m'ɔ nne nni man'n, ɔ kele ke Nyanmian tɛ atofɔɛ. ɔ sanlin ke adanzɛɛ'n mɔ Nyanmian di wɔ yí Wa nun anwɔn'n, sɔanlan sɔ'n diɛ, ɔ nne nni man. ¹¹ E 'nwun adanzɛɛ sɔ'n: Nyanmian a man yé nyanmiansɔ

ngwan'n m'ò le man ayueli'e'n. Ngwan sò'n, ò nanndi yí Wa nún asò yê ò man ye nyan yí ò. ¹² Svanlan m'ò kò le Baa'n kò li'n, ò le nyanmiansò ngwan'n. Nan svanlan m'ò ò'a nne man Nyanmian Awa'n ò'a nni man'n, ò le man ngwan sò'n bie.

Nyanmiansò ngwan'n m'ò le man ayueli'e'n

¹³ Emò m'ò be de Nyanmian Awa'n be di'n, mun keke kalata ehi mun bele emò, mun man emò nwun yí ke emò le nyanmiansò ngwan'n m'ò le man ayueli'e'n. ¹⁴ E 'nwun like ati m'ò man yé kunnun nditi man yé wò Nyanmian anyunnun'n: afi se ye bisa yí like m'ò kulo a, ye si yí fónn ke ò 'fa man yé. ¹⁵ Kemò ye si yí fónn ke se ye bisa yí like a, ò yò anzòe ò tie yé'n, like biala m'ò ye kò bisa yí ke ò fá mán yé'n, ò 'fa man yé. ¹⁶ Se svanlan kòn nwun yí ke yí nianman le yò ete m'ò ngun man svanlan an, ò séle Nyanmian ò mán yí, nán Nyanmian 'ba man ò nyan ngwan. Mún nwan bé m'ò be yò ete m'ò ngun man svanlan nún ala. Ete kòn wò ebele, se be yò a, ò kun svanlan. M'an ngan man ke emò séle Nyanmian be mán menian m'ò be yò ete sò'n. ¹⁷ Ete kwalaa ti ete, nan kusò ete'n mmie-m'ò wò ebele, ò ngun man svanlan. ¹⁸ Ye si ke svanlan biala m'ò ti Nyanmian di'e'n, ò nga man ete eyòle nún anun. Ò sanlín ke Nyanmian Awa'n sisa yí. Abòsanmòon ngwala man yí like fíi yò. ¹⁹ Yé di'e, ye si ke ye ti Nyanmian amma, nan mân bòndun'n, bé di'e be wò Abòsanmòon asa nún. ²⁰ Ye si ke Nyanmian Awa nún a a hele yé ngele maan y'a nwun ananhòle Nyanmian'n sakpa. Ye non ananhòle Nyanmian'n muonun, y'a yò kòn wò yí Wa Zozi Kilisi dunman nún. Yí y'ò ti ananhòle Nyanmian nún ò, ese yí y'ò ti ngwan'n m'ò le man ayueli'e nún ò.

²¹ Mún mma-m'ò, emò nían bé nwòon kpa wò amòan'n-m'ò anwòon.

ZUAN KALATA'N M'Ō TŌ SŪ NNYUAN'N

M'ō wō nun'n

Zozi bɔfɔɛ Zuan m'ō tɪ Efezi asonun kpain'n yē ɔ'a hele kalata ehi a hō a man asonun kun ɔ. Asonun sō'n wō Efezi etin nun asu. Zuan bu asonun sō'n ke bala eta yē nun menian'n-mō ke bala eta nun amma. Yi ti yē ɔ le fele asonun'n “m mo” ɔ. Yi asonun'n m'ō wō nun'n ti nunhan kun sō nun “anianman bala”.

Zuan le sele asonun sō nun anun menian'n-mō ke be hūlo bé nwon. Eɛe be nían bé nwon wō bé mō be kekele ato ninng'e'n-mō anwon. Se menian sō'n-mō ba tu bé a, nán be sike bé.

¹ M mo,

Wó mō Nyanmian a fa wó a yō yí sɔanlan'n, mín mō n dɪ Asonun Kpain'n, mún kele kalata ehi mún bele wó nun wó mma'n-mō. Mún kulo emō sɔnman. Nán ke mín ngonmun yē mún kulo emō ɔ, nan bé mō be sɪ ananhòle'n, bé kɔalaa, be kulo emō. ² ɔ sanlun ke ananhòle wō yē nun yē ɔ 'tanlan yē nun dahuu. ³ Nyanmian m'ō tɪ Si'e'n ɔ nun yí Wa Zozi Kilisi, be nwún yē nwon anwunnvoe be fá yē ete'n-mō be hyé yé, be mán yé lba cíci yé nwon ye tánlan ananhòle nun anun, eɛe ye hūlo yé nwon.

Ananhòle'n nun ehulo'n

⁴ Mele mō n nwunlin ke wó mma'n mmie-mō nanndɪ ananhòle atun'n mō Si'e'n heleli yé ke ye nánndɪ sɔ nun asu'n, n nili yí nwon fe kpa.

⁵ Afi sian'n, m mo, nán ke mala fɔfɔle yē mún kele mún bele wó ɔ, nan ɔ tɪ mala mō ye tɪl wō Ejòlekpa nun abɔbɔ nun anun. Mún sele wó kpa ke be mán ye hūlo yé nwon. ⁶ Ehulo'n y'ɔ le Nyanmian mala nun asu elie'n. Abɔbɔ nun anun, mala'n mō be falɪ manlun emō m'ō dɪ ke emō dɪ sɔ nun anun.

Zozi Kilisi kpɔfɔɛ nun anwon ejòle'n

⁷ Afi, atofɔɛ dɔun a sɔn mân nun anun. Be nne be nni man ke Zozi Kilisi a kaci yí nwon kulo sɔanlan ɔ'a a mân ehi anun ɔ. Sɔanlan m'ō kɔ han ke Kilisi a ngaci man yí nwon kulo sɔanlan ɔ'a mma man mân ehi anun'n, sɔanlan sō'n, anun ɔ tɪ atofɔɛ, ɔ tɪ Kilisi kpɔfɔɛ. ⁸ Emō síe bé nwon ye nán yé junman nun asu nvasɔe nun a mmínlin man. Emō síe bé nwon ye nán emō a nyan nun ahatua. ⁹ Sɔanlan biala mō ɔ nnanndɪ man atun'n mō Kilisi heleli nun asu nan ɔ nanndɪ fɔfɔle asu'n, anun sɔanlan sō'n nzɪ man Nyanmian. Nan sɔanlan m'ō nanndɪ Kilisi atun nun asu'n, anun ɔ sɪ Si'e'n nun Baa'n. ¹⁰ Se sɔanlan bie ba tu emō nán ɔ'a ngele man emō atun ehi, nan ɔ kele emō atun fɔfɔle a, nán be yō sɔanlan sō nun akɔaba eɛe nán be sike yí. ¹¹ ɔ sanlun ke, wó mō ε kɔ yō yí akɔaba'n, anun e nun yí bé bu a yō kun wō yí nyòlie ete'n-mō anun.

Kalata nun agualɛ nun

¹² N ne ejòle dɔun mún kan mún kele emō, nan kɔsɔ mún ngulo man ke mún kele yí kalata sɔ. N ne anyɪndasɔe ke mún 'ba a emō anwon elɔ mún kan yí mín nwan nun mún kele emō. Se mún yō yí sɔ a, fe elie 'kan yé kpa bɔkɔɔ. ¹³ Anianman bala'n m'ō wō ewa mō yí kɔsɔ Nyanmian a fa yí a yō yí sɔanlan'n, yí mma'n-mō nwan be 'bisa wó ahun.

ZUAN KALATA'N M'Ō TŌ SŪ NSAN'N

M'Ō wə nun'n

Zozi bəfue Zuan yê ɔ'a hele kalata ehi a hɔ a man bian'n mɔ be fele yí Gayiyusi'n. Gayiyusi ti Zozi Kilisi sɔanlan. Ye nzi man yí nwɔn ejɔle dɔɔn ɔ nɔn kulo'n m'ɔ kɔ sɔ asɔnɔn'n. Nan kɔsɔ kalata nin anun an, ye nwun yí ke anianman'n-mɔ mɔ Zuan kɔ suan bé yí nwɔn elɔ'n, ɔ sɔ bé nun kanlanman. Afi, Zuan suan anianman'n-mɔ maan be kɔ han Nyanmian Anvan Ejɔle nin asɔnɔn'n-mɔ anun. Nan bé asɔnɔn nin anun elɔ, bian kɔn wɔ ebele, be fele yí Diyotelefu. ɔ ti bé kpain'n bie. Yí die, anianman'n-mɔ mɔ Zuan kɔ suan bé yí nwɔn elɔ'n, ɔ nzɔ man bé nun, ese ɔ kan Asɔnɔn Kpain Zuan anwɔn ejɔle ete.

Zuan a hele kalata sɔ'n ɔ'a yí Gayiyusi aye ese ɔ'a han ɔ'a hele yí ke n'ɔ nian Diyotelefu nyɔle ete nun asɔ. ɔ'a han yí nun ke Gayiyusi sɔ sɔanlan'n m'ɔ le fa kalata'n bele yí nun anun kanlanman. Sɔanlan sɔ'n, be fele yí Demetiliyusi. ɔ di yé Mun junman'n bie. Kalata nin a hele yé ke bé kwalaa mɔ be di yé Mun junman'n, ɔ di ke ye nyan ehulo ye sɔ bé nun kanlanman.

¹ Anianman Gayiyusi,

Mín mɔ n di Asɔnɔn Kpain'n, mín yê mun kele kalata ehi mun bele wɔ ɔ. Mun kulo wɔ sakpa.

Gayiyusi anwɔn ejɔle'n

² Anianman, mun sele Nyanmian ke like biala mɔ ε 'yɔ'n, ɔ mán ɔ yɔ kpa, ese ε ti akpɔle ke wɔ ekala'n ti akpɔle'n. ³ Afi, mɔ anianman mmie-mɔ walɔ lili wɔ nwɔn adanzie ke ε nanndi ananhɔle atin nin asɔ mɔ n dil'n, n nili yí nwɔn fe sɔnman. ⁴ Mele mɔ n gɔ ti ke mín mma'n-mɔ nanndi ananhɔle atin nin asɔ'n, mun di yí nwɔn fe kpili kpa.

⁵ Anianman, sikefue junman'n mɔ ε di'n ti like kpa. Ye'n mɔ ε yɔ anianman'n-mɔ nɔn bé mɔ ε nzi man bé bɔbɔ'n, ɔ kele ke ε yɔ like'n mɔ yé Mun sɔanlan di ke ɔ yɔ'n. ⁶ Yé nianman sɔ'n-mɔ a li ehulo'n mɔ ε le yí nin anwɔn adanzie asɔnɔn mma'n-mɔ anyunnun ewa. Mun sele wɔ ke ε búka bé kpa cian daa wɔ bé atin etue nin anun maan ɔ yɔ Nyanmian fe. ⁷ Afi, yé Mun dunman nun ati yé b'a tu atin ɔ. Be 'kɔ'n, b'a nne man bé mɔ be nzi man Kilisi nun asa nun like fí. ⁸ Yí sɔ ati, yé mɔ ye ti asɔnɔn mma'n, be mán ye búka anianman sɔ'n-mɔ nán ye nɔn bé a li ananhɔle junman'n.

Diyotelefu anwɔn ejɔle'n

⁹ Neleli kalata sin kaan kɔn n nwanlun emɔ elɔ asɔnɔn'n. Nan Diyotelefu m'ɔ kulo ke ɔ di bé sɔ kpain'n, ɔ'a nzɔ man yé nun. ¹⁰ Yí ti, se mun ba elɔ a, yí nyɔle ete'n kwalaa, mun 'ba han mun kele emɔ. Yé nwɔn ejɔle'n m'ɔ kan'n ti ato ejɔle. Like m'ɔ yɔ m'ɔ ti ete bieku'n y'ɔ le anianman'n-mɔ mɔ be ba tɔ yí a, ɔ nzɔ man bé nun'n. Ese, bé mɔ be kulo ke be sɔ bé nun'n, ɔ ndie man, anun ɔ 'kɔpɔnde yí bé asɔnɔn nin anun.

Demetiliyusi anwɔn ejɔle'n

¹¹ Anianman, n'ε nian menian-mɔ abalabɔ ete nin asɔ, nan bɔ bala m'ɔ ti kpa. Sɔanlan m'ɔ yɔ nyɔle kpa'n, anun ɔ ti Nyanmian sɔanlan. Nan sɔanlan mɔ ete yé ɔ yɔ'n, anun ɔ nzi man Nyanmian. ¹² Demetiliyusi die, menian'n-mɔ kwalaa di yí nwɔn adanzie ke ɔ ti sɔanlan kpa. Yí enanndie'n sɔ yé Mun anyun. Yé kɔsɔ ye bɔ yí dunman kpa, yé ε si ke ejɔle mɔ ye kɔ han'n ti ananhɔle.

Kalata nin aguɔle nun

¹³ N ne ejɔle dɔɔn mɔn kan mɔn kele wɔ, nan kɔsɔ mɔn ngulo man ke mɔn kele yɔ kalata sɔ. ¹⁴ N ne anyɔndasɔe ke, ɔ ngo hye man, mɔn 'ba a wɔ nwon elo, nán y'a yia y'a han.

¹⁵ Man wɔ lɔa cíci wɔ nwon. Wɔ manngɔn'n-mɔ nwan be 'bisa wɔ ahɔn. Mɔn 'bisa mɔn manngɔn'n-mɔ anun kɔn biala ahɔn.

KALATA'N MŌ ZUDI HELELU'N

M'ɔ wɔ nun'n

Zudi non Zvakɪ, be ti yɛ Mun Zozi Kilisi anianman ngutua (be nɪan Mattie 13.55, Maaki 6.3). Ye nzi man asɔnun ehɔle kɔn'n mɔ Zudi heleli kalata ehi nwanlin yɪ'n. Nan kɔsu, ye de ye di ke ɔ heleli nwanlin asɔnun mɔ yɛ Mun Zozi mmɔfɔe'n-mɔ nanndɪli nun be bɔli'n. Yɪ nzin, Zudi muonun sunlin lika sɔ'n-mɔ ɔ yɔli asɔnun. Ejɔle'n mɔ ɔ'a han wɔ yɪ kalata ehi anun'n, ɔ non m'ɔ wɔ 2 Pɪeli 2 nun anun'n soman bɛ nwɔn kaan. Ejɔle'n m'ɔ wɔ kalata nun anun'n y'ɔ le ke anun ato ngehelefɔe mmie-mɔ nanndɪli nun be kikan ejɔle be secɪ asɔnun'n. Bɛ nyɔle ete sɔ'n-mɔ anwɔn ati yɛ Zudi heleli asɔnun mma'n-mɔ ke be jɪnlan bɛ ja nun kpa be hɔn dedi nun ati.

Ahun ebisa

1 Mɪn Zudi mɔ n dɪ Zozi Kilisi akɔba mɔ ese n dɪ Zvakɪ anianman'n yɛ mun kele kalata ehi ɔ. Mun kele mun nwan bɛ mɔ yɛ Sɪ Nyanmɪan a fele bɛ yɪ nwɔn, m'ɔ kulo bɛ kpa, mɔ ese ɔ nɪan bɛ sɔ man Zozi Kilisi'n.

2 Mun 'bisa emɔ ahun. Nyanmɪan nwɔn emɔ anwɔn anwunnvoe ɔ cɪci emɔ alba ɔ hɔlo emɔ, man emɔ hɔlo bɛ nwɔn kpa.

Ato ngehelefɔe'n-mɔ.

3 Anianman ehulo mma, ɔ wɔ mɪn kunnun kpa ke n gɛle emɔ wɔ ngwan ele'n mɔ emɔ non mɪn ye le yɪ m'ɔ ti kɔn nun anwɔn kalata. Nan mele mɔ mun 'kele kalata ehi'n, m'an nɪan dede a, anun ɔ di ke mun kele emɔ mun wowula bɛ anwɔnsele maan emɔ kɔn dedi nun ati. Dedi sɔ'n, Nyanmɪan a fa a man bɛ mɔ be ti yɪ dɪe'n kpɛ kpɔnmgba bɔkɔɔ. 4 Mɔ mun kan'n y'ɔ le ke menian mmie-mɔ a laka emɔ b'a wɔlv emɔ afian. Menian sɔ'n-mɔ ti man Nyanmɪan menian. ɔ sanlin ke be butu Nyanmɪan Anɔan Ejɔle nun anyin asi. Nyanmɪan a nwun yɛ nwɔn anwunnvoe ɔ'a man y'a nyan fanwɔndi. Nan bɛ, be kekele menian'n-mɔ ke be kɔala ke be nanndi fanwɔndi sɔ nun asɔ be yɔ like biala mɔ be kulo ɔ. Ehika ati, bɛ muonun be ti satɪlifɔe, ese be ju Zozi Kilisi mɔ yɪ ngɔnmun cein ɔ ti yɛ Kpain ɔ non yɛ Mun'n be tɔ. Nɔn ene bie ɔ, be hanlin wɔ Nyanmɪan Anɔan Ejɔle nun anun ke Nyanmɪan 'ba bua menian sɔ'n-mɔ ndee.

5 Mun sɪ ke emɔ sɪ yɪ yuein be sie ke Nyanmɪan kpɪnlin yɔli m'ɔ leli Izalaye amma'n-mɔ ati fi Ezipiti mɔn nun anun elo'n. Nan kɔsu, mun kacɪ emɔ ke Izalaye amma sɔ'n-mɔ mɔ be fi Ezipiti mɔn nun anun be tuli hɔli mɔ b'a nne man Nyanmɪan b'a nni man'n, ɔ hunlin bɛ. 6 Emɔ ati kacɪ ke nyanmɪansu mmɔfɔe'n-mɔ mɔ bɛ nyɪn a nzɔ man dibele'n mɔ Nyanmɪan falɪ manlin bɛ, mɔ be fi nyanmɪansu bɛ awulo nun anun be tuli walɪ asɪe nun asɔ ewa'n, Nyanmɪan a sie bɛ awosin nun asɪe nun abɔ. Nyanmɪan a gua bɛ sa non bɛ ja ngɔnzɔngɔnzɔ dede ɔ kɔ ju cɪan mɔ ɔ 'bua bɛ ndee. 7 Emɔ ati kacɪ Sodɔmɔn non Gomɔɔ non kulo'n-mɔ mɔ be mantan mantan bɛ'n-mɔ. Ebele menian'n-mɔ yɔli nyɔle ete'n mɔ nyanmɪansu mmɔfɔe sɔ'n-mɔ yɔli'n bie. Anun menian sɔ'n-mɔ ti satɪlifɔe. Menian'n-mɔ mɔ Nyanmɪan sɔanlin bɛ elo'n, ebele menian sɔ'n-mɔ kpɔnndeli bɛ non nna. Nyanmɪan kɔ tɔ bɛ nun sɪn ɔ kɔ yala bɛ ɔ kɔ tua bɛ nyɔle sɔ nun anwɔn kale. ɔ ti nvandɔhun m'ɔ di ke yɛ kwalaa ye fa ye tu yɛ nwɔn fɔɔ ɔ. ɔ sanlin ke sɪn m'ɔ le man ayuelɪe'n wɔ ebele man bɛ mɔ be yɔ ete'n.

8 Ato ngehelefɔe sɔ'n-mɔ de di ke bɛ elalɪe'n mɔ be cɪn'n fi Nyanmɪan elo. Nan bɛ nyɔle'n ti ete ke bɛ mɔ y'a li mva y'a han bɛ ejɔle'n dɪe'n. ɔ

sanlun ke be yo satilufve ninngbe be gua bé nwón efian. Be mmu man yé Min tunmin'n like fíí. Be kan ejòle ete ete be tia nyanmiansò mmòfòve'n-mò mò be le anunminnyanmò'n. ⁹ Afi anun, nyanmiansò mmòfòve mgbain'n-mò anun kòn wò ebele, be fele yí Minse. Mele mò Abònsanmòn nun yí be 'kpilí *Moyizí fuin'n, Minse a ngan ejòle ete ò'a ndia man yí. Nan ejòle mò Minse hanlun helelí yí'n y'ò le ke: "Yé Min yê ò 'tua wó kale ò!" ¹⁰ Nan ato ngehelefeve sò'n-mò die, anwunno elò ninngbe'n mò be ndí man yí b'ò'n, anun be le kan yí nwón ejòle ete. Mò bé ti'n kò se bé'n yê be yo ò. Be yo bé ninngbe'n-mò ke ebolo naan. Ehi bòbò yê ò 'man bé ti ka nun ò. ¹¹ Munnzue hán bé! Ò sanlun ke bé nyòlie ete'n tí ke Kayin die'n. Atin'n mò Kayin sinlun sò'n, sò yê bé kòsò b'a sin ò. Be tí ke Balamò. Atin ete'n mò sinlun sò ò nyanlun esika'n, bé kòsò be kpilí be sin sò bie. Ese kòsò, be tí ke Kole. Kole sò'n jasòlí Nyanmian kpòmanfòve Moyizí akòmìn anun, nán Nyanmian a hun yí. ¹² Ato ngehelefeve sò'n-mò mò be yo nyòlie ete ete'n, be nza man nyian. Be ba emò afian, emò non bé be di anianman alie nán ese b'a lí yé Min die'n. Nyanmian menian'n-mò mò ò di ke be nian bé sò'n, be nnian man bé sò. Nan bé muonun bé kò esê die'n y'ò cian bé ò. Be tí ke esue mò ò'a munlan mò anwónman'n man ò'a ngula man tò ò. Be tí ke mmaka mò se bòbò elòbòe'n ju a, be nzu man mma ò. Be tí ke mmaka mò b'a tutu bé b'ò b'a gua mò b'a yue wu bókò ò. ¹³ Be tí ke asue jenvie nin anyinsò mgbaha nin anwón esulo'n. Bé anyunnnguaste nyòlie'n-mò tí ke mgbaha nin ahule'n mò jenvie'n bò gua ò yaci ewula'n. Be tí ke nzalama mò be le tu ò. Nyanmian a sesie ato ngehelefeve sò'n-mò líka. Líka sò'n, ò tí awosin bibaa kpa. Awosin sò'n wò ebele dahuu.

¹⁴ Ejòle mò Nyanmian falí wulalí Adamòn anganbenzò kòn mò be fele yí Enòkí anvan'n, ejòle sò'n, ò kan ato ngehelefeve sò'n-mò bie. Yí nwan: "Emò nían, yé Min non nyanmiansò anwòntie mmòfòve akpí akpí 'ba a. ¹⁵ Ò non bé 'ba a ò bua menian'n-mò kwalaa nde. Ò 'tua etefòve'n-mò kwalaaatin kale wò be nyòlie ete ete'n-mò anwón. Ò 'tua bé kale wò anyinnzò'n mò be mman man Nyanmian nin anwón. Ò 'tua etefòve'n-mò kale wò ejòle ete ete'n mò be kan be tia Nyanmian ese be jasò yí kòmìn anun nun anwón." ¹⁶ Menian sò'n-mò mò m'an han bé ejòle'n, be jujó bé konvin abò, bé kunnun jòlí man lé. Bé asitanlan nun, like mò be kulo'n yê be yo ò. Be tí tutule ese be huhu menian'n-mò be didi bé nwón.

Ekannzòve.

¹⁷ Nan emò die, anianman ehulo mma, emò mán bé tí tánlan ejòle'n mò yé Min Zozi Kilisi mmòfòve'n-mò hanlun helelí emò nun asò. ¹⁸ Afi be hanlun be helelí emò ke: "Mele kasian nun anun, menian mmie-mò 'ba fite fite be gòbò emò anwón, ese be 'bò bala ete mò bé kunnun kulo ò." ¹⁹ Ato ngehelefeve sò'n-mò mò m'an han bé ejòle'n, bé yê be man afiannzechie non mgbaci-mgbacie'n ba ò. Nyanmian Wawé'n nzie man bé, nan bé ngòmìn yê be sie bé nwón ò.

²⁰ Nan emò die, anianman ehulo mma, emò bó mändinlín be tíla be dedi nwanzzan-nwanzzan nun anun be bókà bókà bé nwón be hó bé nyunnun. Emò mán Wawé Nwanzzan-nwanzzan nun atin maan ò bókà emò mmòtòve eyòle nun anun. ²¹ Emò bó bala kpa maan Nyanmian hùlo emò. Emò tánlan anyundasòve nun anun be nwónndé yé Min Zozi Kilisi. Afi yí yê ò 'nwun anwunnvoe ò man emò nyan nyanmiansò ngòan'n mò le man ayuelie nin ò. ²² Emò héle bé mò be jin gua nda nin asò nun atin kpa'n ²³ maan be fá sò nán b'a ngua man sín nun anun. Emò nwún ehinlín-mò mò b'a sin atin ete nin asò'n kòsò anwón anwunnvoe. Nan kòsò emò súlo nun yê bé taladi'e'n-mò mò be wula be yo bé nyòlie ete ete'n-mò'n, nán be fa bé sa be kan yí bòbò fíí.

²⁴ Sian die, mun 'yi Nyanmian aye. O sanlin ke o kɔala o nian emɔ so nán emɔ a ndu a nvin man. O kɔala ke o man emɔ anwɔn mmu man ebɔn be fite yi nyunnun wɔ fe elie nun kpa. ²⁵ Ecendu Nyanmian, yé Mɔn Zozi Kilisi dunman nun, mun 'yi wɔ aye mun kannɔ wɔ. Afi, wɔ ngɔnmɔn ala y'ε ti yé Nyanmian ε ti yé Ngɔandefɔε o. E le anunminnyanmɔn, wɔ nwɔn yɔ esulo, ε le tunmin. Bia'n ti wɔ die daba, ene nɔn mele daa! Amin.

ZOZI KILISI AYI KELE'N MO ZUAN HELELI'N

M'ɔ wɔ nun'n

Zozi bɔfɔe Zuan a hele kalata ehi ɔ'a nwan asɔnun nsɔ wɔ Azi mân nun anun (ene be fele lika sɔ'n Tuluki mân). Mele sɔ'n, anun *Lɔmɔn mgbain'n-mɔ le kele asɔnun mma'n-mɔ ahɔlowa. Be hyili Zuan muonun be nun yí hɔli lika kɔn be tɔli yí fiadi. Lika sɔ'n, ɔ wɔ asue afian, be fele yí Patumɔsɔ. Ebele yê yê Mun Zozi yili yí nwɔn elalie nun heleli Zuan ɔ. Ɔ hanlin heleli yí ke ɔ héle mɔ ɔ'a nwun yí'n. Kalata ehi anun ejɔle'n y'ɔ le ke ɔ le tɔ asɔnun mma'n-mɔ ati akunnun asɔ ke ɔ ngɔ hye man, Zozi fi nyanmiansɔ ɔ 'ba sa ba ɔ de yí menian'n-mɔ ati yê like biala m'ɔ nun yí belemgbin mân'n nze nvata man'n, ɔ 'bɔ yí bɔsɔ.

Kalata nun ati m'ɔ li mɔa nun anun, Zuan le kan ke ɔ kpɔnlin yɔli mɔ yê Mun Zozi yili yí nwɔn heleli yí'n. Ehi anzin, Zuan a hye yí kalata nun anun tile mgbili mgbili nsɔ. Eɛe ɔ'a hye tile kpili kɔsɔ kɔn biala anun nsɔ. E 'nwun tile mgbili nsɔ'n-mɔ:

1. Kalata nsɔ'n mɔ be heleli nwanlin Azi mân nun anun asɔnun'n-mɔ'n (yí ti 2-3)
2. Kalata nun asɔ nzɔle nsɔ'n (yí ti 4-8.6)
3. Kɔnɔti nsɔ'n (yí ti 8.7-11.19)
4. Nzɔle mgbili nsɔ'n (yí ti 12-15)
5. Nyanmian sikpe kangɔ nsɔ'n (yí ti 16)
6. Babilɔnɔn anwɔn ejɔle kpɔle nsɔ'n (17-19.10)
7. Elalie kasian nsɔ'n m'ɔ tɔ de mân nun ayuelie'n, ɔ nun Zoluzalemɔn fɔfɔle'n (19.11-22.5)

Kalata nun agualie nun, Zozi a bɔ anɔhɔba. Yí nwan: “Mun 'ba kɔkaala!” Yí asɔnun mma'n-mɔ nwan: “Yê Mun Zozi, bala!”

Ke ɔ kpɔnlin yɔli mɔ Zuan heleli ayikele kalata ehi'n

¹ Ninngɛ mɔ be ngɔ hye man fí nán b'a a'n, bé nwɔn ejɔle yê be le kan wɔ kalata ehi anun ɔ. Nyanmian Kpili yili ninngɛ sɔ'n-mɔ heleli Zozi Kilisi ke yí kɔsɔ ɔ yí héle yí ngɔa'n-mɔ. Kilisi sɔanlin yí bɔfɔe'n m'ɔ fi nyanmiansɔ'n maan ɔ wali yili ninngɛ sɔ'n-mɔ heleli yí akɔa Zuan. ² Zuan kɔsɔ a han yí kwalaa m'ɔ nwunlin yí'n. Nyanmian Kpili muonun ejɔle m'ɔ hanlin'n yê yí kɔsɔ ɔ le kan ɔ. Ananhɔle ejɔle'n mɔ Zozi yili heleli'n, yí nwɔn ejɔle y'ɔ le kan ɔ.

³ Sɔanlan biala m'ɔ kɔ kɔnngɛ kalata ehi, ɔ nun bé mɔ be le tie ayikele ejɔle ehi mɔ b'a hele yí kalata ehi anun'n, se be man bé nyun sɔ yí a, menian sɔ'n-mɔ, Nyanmian Kpili yéyila bé. Ɔ sanlin ke cian'n mɔ Nyanmian Kpili heleli ke ninngɛ sɔ'n-mɔ eyɔle 'ba ju'n nnɔn man mɔa kón. Mele sɔ nun a ju a yue.

Ahɔn ebisa

⁴ Mɔn bɔbɔ mɔn Zuan, mɔn yê mɔn kele kalata ehi mɔn nwan emɔ asɔnun nsɔ'n mɔ be wɔ Azi mân nun anun nun ɔ. Mɔn 'bisa emɔ ahɔn. Nyanmian Kpili m'ɔ wɔ ebele daba, ɔ wɔ ebele ene mɔ ese ɔ le ba'n, ɔ nun wawe nsɔ'n mɔ be wɔ yí belemgbin bia nun anyunnun'n, ⁵ ɔ nun Zozi Kilisi m'ɔ ti adanzie ananhɔlefɔe m'ɔ lili mɔa ɔ fi ewue nun tɔngeli, m'ɔ li ninngɛ'n-mɔ kwalaaatin ati, m'ɔ sie asie nun asɔ mmelemgbin'n-mɔ kwalaa'n, be nwún emɔ anwɔn anwunnvoe ese be mán emɔ alba cici bé nwɔn.

Zozi Kilisi sɔ'n, ɔ kulo yê. Ɔ wuli yê ti, ɔ fali yí moja'n leli yê fi yê ete nun anun. ⁶ Ɔ'a yɔ ɔ'a man y'a kaci menian mɔ yê di mmelemgbin yí mân nun anun. Ɔ'a sie

yé tée yí fòwé ɔ́ a man Nyanmian m'ò tì yí Sù'n. Anunminnyanmòn'n nòn tunmin'n tì yí díe mele daa! Amin.

⁷ Emò nían, ɔ́ le ba bálé nún afian. Svanlan biala 'ba nwun yí. Bé bəbə muonun mɔ́ be bəbəl yí kòlòwa nún asù'n 'ba nwun yí bie. Se ɔ́ ba a, asie nún asù menian'n-mò kwalaa 'ba yí awóle wə yí dunman nún. Yuo o, ke ejòle'n 'ba yó yí nún anún. Amin.

⁸ Edannganman Nyanmian m'ò di like biala asù tunmin, m'ò wə ebele daba, m'ò wə ebele ene mɔ́ ese ɔ́ le ba sa ba'n nwan: “N dɪ Alifa nòn Omega, ninng'e'n-mò kwalaa Abubò ese n dɪ yí kwalaa Agualie”.

Nyanmian yí: Zozi wawé nun heleh Zvan

⁹ Mín Zvan mɔ́ n dɪ emò anianman'n, mún nòn Zozi y'a han y'a bə nún y'a yə kòn. Mún nòn emò yê yê le nwun amannunhunlun nún ɔ́. Mún nòn emò yê yê le bə m̀ndunlun yé si abɔtalé yé nẁnndé Nyanmian Belemgbin M̀an nún ɔ́. Nyanmian Anwan Ejòle'n mɔ́ n ganlun'n, ɔ́ nún Zozi anwòn adanz'e'n mɔ́ n nìlì nún ati, be kə hyí mín be nún mún kə hə lika kòn. Lika sò'n be fele yí Patimòsɔ. ɔ́ wə asue afian. ¹⁰ Ebele, Nyanmian Wawé'n kə a mín nún m̀alé cian kòn. Mún tie mín nzin elɔ́ a, svanlan bie le tian selé kpa ke k̀nɔtì mɔ́ be le ku ɔ́. ¹¹ Yí nwan: “Like mɔ́ ɛ nwun yí'n, kele nán fa nwan as̀nùn nsù'n. As̀nùn nsù sò'n-mə, ɛ 'nwun bé: Efezi, Suminnin, Pehgamòn, Tiatii, Salɪdɪ, Filadelfi, yê Laodise.”

¹² N gò tɔ́ mín nyin mín nzin mín nwan mún 'nían svanlan'n m'ò le kan ejòle sò'n kele mín'n. Mún 'nían an, anún esika k̀kòle kanlannie baka nsù jijin ebele.

¹³ Like mɔ́ n nwunlin yí nganlannie'n mɔ́ afian'n s̀man kulo svanlan. ɔ́ wula taladie tinndun kpa. Esika k̀kòle beletì hyí yí afian. ¹⁴ Yí ti enyuan'n tì hyien hyien ke jese. Yí nyun'n jue kpa ke s̀n. ¹⁵ Yí ja nún anwòn ta mian mian ke ayiwa mɔ́ b'a holo yí f̀nlonm̀n nún b'a hyui yí nwòn ɔ́. Yí nún'n tì ke asue kpilì m'ò le gua ɔ́. ¹⁶ ɔ́ le nzalama nsù yí sa fama nún anún. Dadie dene-dene k̀n san yí nwan nún. B'a si yí nyunnun nún yí nzin. Svanlan sò nún anyin nún anún ta ke eyua mɔ́ ɔ́ le fi selé ɔ́.

¹⁷ Mún nyin mɔ́ ɔ́ 'bò yí nún ala n gò kpe n gò fin yí ja abù, n na ebele pipaana. ɔ́ kə fa yí sa fama'n ɔ́ kə fua mín nwòn. Yí nwan: “N'ɛ sulo! N dɪ ninng'e'n-mò kwalaa Abubò, ese n dɪ yí kwalaa Agualie. ¹⁸ N dɪ tiasifòwé. N wuli, nan sian díe, n dɪ asɪ dahuu. Mún di ewue asù tunmin yê ebəlɔ́ sannv'e'n wə mín sa nún. ¹⁹ Yí ti, kele like mɔ́ a nwun yí kikaala'n, ɔ́ nún mɔ́ be 'ba yí be kele wó ehu anzin'n kusù.

²⁰ Nzalama nsù'n mɔ́ a nwun yí mín sa fama nún anún'n, ɔ́ nún esika k̀kòle kanlannie mmaka nsù'n, yí b̀y'ò le ke esika k̀kòle kanlannie mmaka nsù'n yê ɔ́ le as̀nùn nsù'n, yê nzalama nsù'n, y'ò le nyanmiansù mmòfòwé nsù'n mɔ́ be nían sù'n.”

KALATA NSU'N

2

1. Efezi As̀nùn'n kalata'n

¹ Kele nyanmiansù bəfòe'n m'ò nían Efezi As̀nùn nún asù'n ke:

Svanlan'n m'ò le nzalama nsù'n yí sa fama nún anún, m'ò nanndi esika k̀kòle kanlannie mmaka nsù nún afian'n, ɛ 'nwun ejòle m'ò le kan kele w'ò'n:

² Mún sɪ mɔ́ a y'ò'n kwalaa, wó efe'n m'ò ɛ felì'n, nún wó ahonlun etilàn mɔ́ ɛ tilalì'n. Mún sɪ ke wó menian'n-mò anún, mɔ́ ɔ́ kə yə ete'n, ɛ nyaci nje man yí. Menian mɔ́ be nwan be tì mmòfòe'n, a sò bé a nian, a nwun yí ke be tì atofòe.

³ E tì svanlan mɔ́ ɛ si abɔtalé kpa, a nwun amannie kpa wə mín dunman nún, nan a mman man wó nwòn a mmubu man wó.

⁴ Kɔsɔ afi wɔ nwon ejɔle kaan wɔ mɪn kunnun. Ejɔle sɔ'n y'ɔ le ke ehulo'n mɔ ε hulɔli mɪn daba'n, ε ngulo man mɪn sɔ kɔn. ⁵ Ehika ati, man wɔ ti kaci lika mɔ a fun'n. Nun wɔ nwon kaci wɔ abalabɔ'n, nɔn yɔ yi ke ε yɔli yi abubɔ nun anun'n. Se a ngaci man fi wɔ ete nun anwon an, mun 'tu wɔ elɔ, mun 'yi wɔ kanlanɛ baka nun ebele. ⁶ Kɔsɔ a yɔ like kɔn m'ɔ ti kpa. Like sɔ'n y'ɔ le ke ε kɔ Ninkola menian'n-mɔ nyɔle'n. Bɛ nyɔle sɔ'n, mɪn kɔsɔ mun kɔ yɔ.

⁷ Ejɔle'n mɔ Nyanmian Wawe'n le kan kele Asɔnun'n-mɔ'n, sɔanlan m'ɔ sɪ fasie'n, ɔ fɔ sie! Sɔanlan m'ɔ kɔ li kunnunmun'n, ngɔan baka'n m'ɔ jin Nyanmian fe elie lika elɔ'n, mun 'man yi bie di.

2. *Sminnin Asɔnun'n kalata'n*

⁸ Kele nyanmiansɔ bɔfue'n m'ɔ nian Sminnin Asɔnun nun asɔ'n ke:

Sɔanlan'n m'ɔ ti like kwalaa abubɔ, ese ɔ ti yi kwalaa agualie'n, m'ɔ wuli mɔ ɔ'a tinge'n, ε 'nwun ejɔle m'ɔ le kan'n: ⁹ Mun sɪ efe mɔ a fe wɔ mɪn dunman nun'n, mun sɪ wɔ ehian'n mɔ ε le di'n. Nan kɔsɔ, ananhɔle a nyan wɔ nwon. Menian mɔ be ti Abɔnsanmɔn menian, mɔ be bu bɛ nwon ke be ti Zufu nan kɔsɔ be ti man Zufu'n, εsɔan'n mɔ be tɔn wɔ'n, mun sɪ. ¹⁰ Amannue'n mɔ ε le ba nwun yi'n, n'ε susu yi nwon. Nian, Abɔnsanmɔn 'ba gua emɔ anun mmie-mɔ dɔn fiadi ɔ sɔ emɔ nian. Emɔ 'ba nwun amannue dede cian bulu. Tila wɔ dedi nun anun dede maan be hɔn wɔ, nan mun 'ba man ε nyan ngɔan.

¹¹ Ejɔle mɔ Nyanmian Wawe'n le kan kele Asɔnun'n-mɔ'n, sɔanlan m'ɔ sɪ fasie'n, ɔ fɔ sie! Sɔanlan m'ɔ kɔ li kunnunmun'n, ewue'n m'ɔ tian yi nnyuan'n ngun man yi bie.

3. *Pelgamɔn Asɔnun'n kalata'n*

¹² Kele nyanmiansɔ bɔfue'n m'ɔ nian Pelgamɔn Asɔnun nun asɔ'n ke:

Sɔanlan'n mɔ dadie dene-dene'n mɔ b'a si yi nyunun non yi nzin'n san yi nɔan nun'n, ε 'nwun ejɔle m'ɔ le kan'n: ¹³ Mun sɪ wɔ lika mɔ ε ti'n, ebele yɛ Abɔnsanmɔn belemgbin bia'n jin ɔ. A fa wɔ nwon a bɔ mɪn sele kpa. Temɔn muonun mɔ be hunlin Antipasɔ m'ɔ ti mɪn adanzifue ananhɔlefue nun emɔ elɔ'n, lika mɔ Abɔnsanmɔn wɔ'n, emɔ a nyaci man dedi'n mɔ emɔ le yi wɔ mɪn nun'n b'a ndɔ man.

¹⁴ Nan kɔsɔ wɔ nwon ejɔle kaan wɔ mɪn kunnun. Ejɔle sɔ'n y'ɔ le ke: ε le menian mmie-mɔ wɔ elɔ. Menian sɔ'n-mɔ nanndɔ Balamɔn ngehele nun asɔ. Balamɔn yɛ ɔ heleli Balakɔ ke ɔ tɔnndɔn Izalayε amma'n-mɔ aja nun, ɔ man be lili amɔan sɔ naan, ese be bɔli ajɔamannun. ¹⁵ Eε ε le menian mmiekun-mɔ wɔ nwon elɔ. Bɛ kɔsɔ be nanndɔ Ninkola menian'n-mɔ ngehele nun asɔ. ¹⁶ Nun wɔ nwon nɔn kaci wɔ abalabɔ sɔ'n. Se a ngaci man an, mun 'tu wɔ elɔ kikaala, mun 'fa dadie'n m'ɔ san mɪn nɔan nun'n mun fa elɔe mun tɔ menian sɔ'n-mɔ mɔ be wɔ wɔ afian elɔ nun anwon.

¹⁷ Ejɔle mɔ Nyanmian Wawe'n le kan kele Asɔnun'n-mɔ'n, sɔanlan m'ɔ sɪ fasie'n, ɔ fɔ sie! Sɔanlan m'ɔ kɔ li kunnunmun'n, mannan'n m'ɔ fia'n, mun 'man yi bie di. Eε mun 'fa ebue fufue kɔn mɔ b'a hele dunman fɔfɔle kɔn sɔ'n mun man yi. Sɔanlan fɔi nzi man dunman sɔ'n ke sɔanlan mɔ n gɔ fa n gɔ man yi nun ala.

4. *Tiatii Asɔnun'n kalata'n*

¹⁸ Kele nyanmiansɔ bɔfue'n m'ɔ nian Tiatii Asɔnun nun asɔ'n ke:

Nyanmian Awa'n, sɔanlan'n mɔ yi nyin'n jue ke sɪn, mɔ yi ja'n-mɔ anwon ta ke ayɔwa mɔ b'a hyui yi nwon'n, ε 'nwun ejɔle m'ɔ le kan'n: ¹⁹ Mun sɪ wɔ ninng'e'n mɔ ε yɔ'n, ɔ nɔn ehulo'n mɔ ε kulo mɪn'n, ɔ nɔn ele'n mɔ ε de mɪn di'n, ɔ nɔn mɔndɔnɔn mɔ ε le bɔ wɔ junman elie nun anun'n. Mun sɪ ke junman'n mɔ ε le di yi sian'n, ɔ tala daba die'n.

20 Nan kɔsɔ wɔ nwon ejɔle kaan wɔ mɪn kunnun. Ejɔle sɔ'n y'ɔ le ke balasua'n mɔ be fele yɪ Zozabel'n, ɔ bu yɪ nwon ke ɔ ti Nyanmian kpɔmanfɔe. E man yɪ atun, ɔ kele mɪn menian'n-mɔ ninngɛ, ɔ le laka bɛ maan be bɔ ajɔamannin ese be di amvan sɔ naan. 21 M'an man yɪ temɔn ke ɔ kaci fi yɪ nyɔlie ete nin anwon, nan kɔsɔ ɔ ngulo man ke ɔ kaci yɪ nzin si yɪ ajɔamannin nun ɔ. 22 Yɪ sɔ ati, mɪn 'ba man ewue kan Zozabel ɔ da ebɛɛ sɔ. Bɛ mɔ be nun yɪ san nun'n, se b'a ngaci man bɛ abalabɔ'n mɔ b'a suan yɪ sɔ nun an, mɪn 'man ewue kan bɛ kɔsɔ be da ebɛɛ sɔ. 23 E se mɪn 'kun yɪ mma'n-mɔ, mɪn 'man Asɔnun'n-mɔ kwalaa nwun yɪ ke mɪn yɛ mɪn sɪ mɔ menian'n-mɔ kɔ jɔnlun, ɔ nun m'ɔ wɔ bɛ kunnun'n. Emɔ nunhan kɔn biala nyɔlie nun anwon yɛ mɪn 'nian mɪn tua yɪ kale ɔ.

24 Emɔ Tiatii asɔnun mma nga'n-mɔ, emɔ die, emɔ a nnanndi man ngehele ete sɔ nun asɔ b'a nzuan man like'n mɔ mmie-mɔ fele yɪ Abɔnsanmɔn abu nɔwale nun ejɔle'n bie. Mɪn nva man ninngɛ nɔnnɔe fɪi kɔn mɪn nzɔa man emɔ. 25 Nan kɔsɔ, like'n mɔ emɔ le nun'n, emɔ tila nun sele kpa dede maan m mɔla.

26 Suanlan m'ɔ kɔ tila mɪn junman nun anun, ɔ kɔ li dede ɔ kɔ ju ayuelie, m'ɔ kɔ li kunnunmun'n, mɪn 'man ɔ sie mɔn'n. 27 *Ke mɪn Sɪ falɪ tunmɪn'n manlɪn mɪn'n, mɪn kɔsɔ mɪn 'fa mɪn man yɪ. Mɪn 'ba fa bulale kpɔman mɪn wula yɪ sa nun, mɪn 'man ɔ fa bubo menian'n-mɔ ke be fa bulale'n be bubo ninngɛ mɔ be kɔ nwon'n.* 28 E se mɪn 'wula yɪ anunminnyanmɔn maan ɔ ta ke alibahian nzalama. 29 Ejɔle mɔ Nyanmian Wawe'n le kan kele Asɔnun'n-mɔ'n, sɔanlan m'ɔ sɪ fasie'n, ɔ fɔ sɪe!

3

5. Salɪdɪ Asɔnun'n kalata'n

1 Kele nyanmiansɔ bɔfɔe'n m'ɔ nian Salɪdɪ Asɔnun nun asɔ'n ke:
 Suanlan'n m'ɔ le Nyanmian Wawe nsɔ'n, ese ɔ le nzalama nsɔ'n, e 'nwun ejɔle mɔ ɔ le kan'n: Mɪn sɪ wɔ ninngɛ'n mɔ e yɔ'n. Be bɔ wɔ dunman ke e le ngvan, nan kɔsɔ a wu. 2 Ninngɛ nɔn wula bɛ bu nga'n mɔ be ka kaan bɛ wu nun anwonsele. ɔ sanlɪn ke m'an nwun yɪ ke wɔ nyɔlie'n fɪi ti man kpa mɪn Nyanmian nun anyunnun. 3 Ninngɛ'n mɔ be heheli wɔ daba mɔ e lili sɔ'n, kaci bɛ di sɔ biekun, nɔn nun wɔ nwon kaci wɔ abalabɔ'n. Se a njasɔ man an, mɪn 'ba fu wɔ nun ke awɔfɔe, e ngɔ nwun man dɔe mɔ mɪn 'ba mɪn fu wɔ nun'n.

4 Nan kɔsɔ Salɪdɪ ebele muonun, menian mmie-mɔ wɔ ebele, bɛ die, b'a man efian a ngan man bɛ taladie fufue'n. Be 'ba wula taladie fufue be nɔn mɪn ye nanndi, ɔ sanlan ke ɔ se fata bɛ. 5 Suanlan m'ɔ kɔ li kunnunmun'n, ke ɔ 'wula taladie fufue nun anun. Mɪn njici man yɪ dunman'n wɔ ngvan kalata nun anun. Mɪn 'kan yɪ mɪn Sɪ nɔn yɪ mmɔfɔe'n-mɔ anyunnun ebele ke mɪn sɔanlan y'ɔ le yɪ. 6 Ejɔle mɔ Nyanmian Wawe'n le kan kele Asɔnun'n-mɔ'n, sɔanlan m'ɔ sɪ fasie'n, ɔ fɔ sɪe!

6. Filadɛlfi Asɔnun'n kalata'n

7 Kele nyanmiansɔ bɔfɔe'n m'ɔ nian Filadɛlfi Asɔnun nun asɔ'n ke:
 Suanlan'n m'ɔ ti kɔnlɔn-ngɔnlɔn, ese ɔ ti Ananhɔlefɔe'n, sɔanlan'n mɔ belemgbɪn Davidi awulo'n sannve'n wɔ yɪ sa nun'n, m'ɔ tike anvan nun an, sɔanlan fɪi kɔn ngɔala man nun tɔ'n, mɔ ese ɔ tɔ nun an, sɔanlan fɪi ngɔala man yɪ tike'n, e 'nwun ejɔle m'ɔ le kan'n: 8 Mɪn sɪ wɔ ninngɛ'n mɔ e yɔ'n. Mɪn sɪ ke wɔ anwonsele'n ti kaan sɔa, nan kɔsɔ a fa mɪn ejɔle nun a sie. A nze man mɪn ke e nzɪ man mɪn. Yɪ ti, m'an tike anvan kɔn wɔ nyunnun. Anvan sɔ'n, sɔanlan fɪi ngɔala man nun tɔ. 9 E 'nwun ke mɪn 'kpɪn mɪn yɔ bɛ mɔ be sɔ

Abònsanm̀wòn, m̀ò b̀e bu b̀e nẁwòn k̀e b̀e t̀i Zufu k̀òsò b̀e t̀i man Zufu m̀ò b̀e di ato'n. M̀in 'ba hỳi b̀e maan b̀e k̀òtò ẁó nyunnun b̀e ỳi ẁó aỳe. M̀in 'man b̀e nwun ỳi k̀e m̀in kulo ẁó. ¹⁰ K̀em̀ò a tila ẁó ah̀ẁnl̀n a li m̀in Ǹwan Èjòl̀e ǹun asò'n, m̀in k̀òsò, m̀in 'sisa ẁó m̀el̀e m̀ò yal̀e'n 'ba t̀ò m̀ân ǹun anun menian'n-m̀ò asò ò sa b̀e nian'n.

¹¹ M̀in 'ba k̀ikaala. Tila like'n m̀ò e le ǹun anun s̀el̀e, ǹ'è man s̀wanlan f̀í t̀wa ẁó de ẁó ahataua'n. ¹² S̀wanlan m̀'ò k̀ò li kunnunmun'n, m̀in 'fa ỳi m̀in ỳò m̀in S̀i as̀onin sua ǹun anun mpila, ò ǹvite man f̀í k̀ón. M̀in 'kele m̀in Nyanm̀ian'n dunman'n m̀in gua ỳi nẁwòn, e s̀e m̀in 'kele m̀in Nyanm̀ian'n kulo'n dunman m̀in gua ỳi nẁwòn. Kulo s̀ò'n, ỳ'ò le Zuluzal̀em̀wòn f̀ofòl̀e'n m̀'ò fi m̀in Nyanm̀ian ǹun anẁwòn el̀ò anwunno ò 'ba ju as̀i'n. E s̀e m̀in 'kele m̀in dunman f̀ofòl̀e'n ỳi nẁwòn. ¹³ Èjòl̀e m̀ò Nyanm̀ian Waẁe'n l̀e kan kele As̀onin'n-m̀ò'n, s̀wanlan m̀'ò s̀i fasie'n, ò fa síe!

7. Laodise As̀onin'n kalata'n

¹⁴ Kele nyanm̀iansò b̀af̀òv̀e'n m̀'ò nian Laodise As̀onin ǹun asò'n k̀e:

S̀wanlan'n m̀ò b̀e f̀el̀e ỳi Am̀in'n, m̀'ò di Nyanm̀ian anẁwòn adanz̀iè ananhòl̀e ǹun ǹwòn f̀óòn s̀ò'n, ỳi m̀ò Nyanm̀ian nannd̀i ỳi s̀ò ò b̀òli ninng̀e'n-m̀ò k̀walaatin'n, e 'nwun èjòl̀e m̀'ò l̀e kan'n: ¹⁵ M̀in s̀i ẁó junman'n m̀ò e d̀i'n. M̀in s̀i k̀e e t̀i man s̀wanlan f̀òlòlò, e t̀i man s̀wanlan juejue k̀òsò. K̀em̀ò e ẁó ninng̀e nnyuan s̀ò ǹun afian'n, m̀in kulo k̀e ahan e ẁó k̀wòn afan. F̀òlòlò anaan juejue.

¹⁶ Nan k̀em̀ò e t̀i man f̀òlòlò k̀òsò e t̀i man juejue m̀ò e jin ỳi nnyuan ǹun afian'n, m̀in 'ba k̀pu ẁó m̀in t̀v. ¹⁷ E kan k̀e a nyan ẁó nẁwòn. Ninng̀e'n k̀wala m̀ò e l̀e k̀p̀ẁnd̀e'n, a nyan ỳi. E mmian man like f̀í anẁwòn. Nan k̀òsò e ǹzi man k̀e kanng̀v e t̀i yal̀ef̀òv̀e, e t̀i alvab̀òv̀e. E t̀i ehianf̀òv̀e, ẁó nẁwòn gua s̀ò, e s̀e e t̀i anỳnsinlinwaf̀òv̀e. ¹⁸ Ỳi s̀ò ati, m̀in 'kan m̀in kele ẁó k̀e e t̀ò m̀in sa ǹun esika k̀òkòl̀e'n m̀ò b̀' a holo ỳi s̀in ǹun b̀' a t̀i ỳi nẁwòn'n ǹán a ỳò esikaf̀òv̀e. To taladiè fufue m̀in sa ǹun wula ǹán fia ẁó nẁwòn nyian'n. E s̀e to b̀e ǹyin ayile m̀in sa ǹun gua ẁó ǹyin ǹun asò ǹán a nwun as̀i.

¹⁹ B̀é m̀ò m̀in kulo b̀é'n, m̀in c̀wòn b̀é ǹz̀v̀' n e s̀e m̀in tu b̀é f̀ò. Ỳi s̀ò ati, ǹun ẁó nẁwòn kaci ẁó abalab̀ò'n ǹán ỳò juejue.

²⁰ Tie, n jin aǹwan ǹun anzin m̀un b̀ò. S̀wanlan m̀'ò k̀ò t̀i m̀in ǹun'n m̀'ò k̀ò tike aǹwan'n, m̀in 'wòlò ỳi awulo, m̀in ǹwòn ỳi ỳe 'didi, ỳi k̀òsò ò ǹwòn m̀in ỳe 'didi.

²¹ K̀em̀ò n nili kunnunmun m̀ò n d̀i m̀in S̀i anẁwòn ebele belemg̀bin bia ǹun asò'n, s̀wanlan biala m̀ò ỳi k̀òsò ò k̀ò li kunnunmun'n, m̀in 'man ò tanlan m̀in nẁwòn ebele m̀in belemg̀bin bia ǹun asò. ²² Èjòl̀e m̀ò Nyanm̀ian Waẁe'n l̀e kan kele As̀onin'n-m̀ò'n, s̀wanlan m̀'ò s̀i fasie'n, ò fá síe!

KALATA NIN ASU NZOLE NSU'N

4

Nyanm̀iansò belemg̀bin bia'n

¹ Ehi anzin, m̀in 'nian an, anin b̀' a tike aǹwan k̀wòn nyanm̀iansò el̀ò. S̀wanlan'n m̀ò ỳi ǹun'n te k̀e k̀ònòt̀i'n m̀ò n nili m̀wa n d̀i ỳi ngan'n, ò l̀e kan kele m̀in k̀e: "F̀v̀ bala ewa ǹán man n ỳi ninng̀e'n m̀ò b̀e 'ba a'n n g̀el̀e ẁó." ² Ebele ala, Nyanm̀ian Waẁe'n k̀ò t̀ò m̀in s̀ò. Ò k̀ò fa m̀in k̀ò f̀ò nyanm̀iansò. M̀in 'nian an, anin belemg̀bin bia k̀wòn jin ebele, s̀wanlan k̀wòn t̀i s̀ò. ³ S̀wanlan s̀ò'n, ỳi ǹyin ǹun anun ta k̀e e b̀v̀e'n m̀ò b̀e f̀el̀e ỳi zvasipò'n, e s̀e ò ta k̀e e b̀v̀e'n m̀ò b̀e f̀el̀e ỳi salid̀wanin'n. Belemg̀bin bia s̀ò'n, nyanng̀ẁnd̀wòn k̀wòn a t̀v̀ a bala ỳi. Nyanng̀ẁnd̀wòn s̀ò'n ta k̀e e b̀v̀e'n m̀ò b̀e f̀el̀e ỳi emelod̀i'n. ⁴ Bia abulaa ǹwòn nnan ta s̀i yia belemg̀bin bia'n. Mgbain abulaa ǹwòn nnan wowula taladiè nvufue,

be su esika kəkəle kele, be titi bia sò'n-mò asu. ⁵ Belemgbin bia nun anun, nyanmian'n kpe mian mian non ejòjòle ò non mgbanlanlan fi nun fite. B'a sò tɛɛ nsu. Be jue belemgbin bia nun anyunnun. Tɛɛ nsu sò'n y'ò le Nyanmian Wawe nsu'n. ⁶ Like kòn wò bia nun anyunnun ke jenvie. Like sò'n ta ke ebvè'n mò be fele yí kilisitali'n. Bia nun ayialie nnan nun asu, naan nnan jijin ebele. Naan sò'n-mò le anyian dɔn kpa bé nyunnun non bé nzin. ⁷ Alimvò dié'n sòman tetianfvè. M'ò tian yí nnyuan'n soman enale baa. M'ò tian yí nsan'n soman kulo sòanlan. M'ò tian yí nnan'n soman kòle m'ò le tu ò. ⁸ Naan sò'n-mò nunhan kòn biala le ndeba nsian. Bé nwòn'n luka kòalaa non be ndeba'n-mò abò ti anyian. Cian daa, kòngɔe o, eyua o, ejòle mò be kan'n y'ò le ke:

“Kònlòn-ngònlòn, kònlòn-ngònlòn, kònlòn-ngònlòn
y'ò le yé Mìn Tunminfvè Nyanmian Kpili
mò daba anin ò wò ebele, ene ò wò ebele mò ɛɛ ò le 'ba'n.”

⁹ Temun biala mò naan nnan sò'n 'wula sòanlan'n m'ò ti bia nun asu m'ò ti asì dahuu nun anunminnyanmòn be yí yí ayɛ be da yí as'n, ¹⁰ anin mgbain abulaa non nnan nun a kòtu sòanlan'n m'ò ti bia nun asu nun anyunnun, be su sòanlan'n m'ò ti asì dahuu'n. Be 'kòtu be sò yí a, be tu bé esika kəkəle kele'n be gua yí nyunnun ebele, anin bé nwan:

¹¹ “Yé Mìn, yé Nyanmian, anunminnyanmòn'n,
aye ayɛ'n non tunmin'n se fata wó.
Ò sanlìn ke wó yé a bò ninng'e'n kòalaa ò.
A hulo y'ò man be wò ebele be le ngòan ò.”

5

Nyanmian Bva Baa'n

¹ Ehi anzin, mìn 'tu mìn nyn an, n gò nwun kalata kòn, b'a nyunyan yí bolomolo sva. B'a hɛle yí kunnun non yí nzin. Sòanlan'n m'ò ti belemgbin bia nun asu'n le kalata sò'n yí sa fama nun anun. B'a sie sò nzòle nsu, ² ɛɛ mìn 'nian an, anin nyanmiansu bɔfvè kòn m'ò le tunmin le tian sele kpa ò bisa ke: “Nwan yé ò kòala nzòle'n-mò mò b'a sie yí kalata nun asu'n titi nán ò buke nun ò?” ³ Ò bisalì sò a, nyanmiansu elò o, asì ewa o, asìe nìn abò elò o b'a nnyan man sòanlan fíi mò ò 'buke kalata nun anun ò nian nun ò. ⁴ N gò sisa mìn sa n gò gua mìn ti n gò sun sele kpa. Ò sanlìn ke b'a nnyan man sòanlan m'ò se fata mò ò 'buke kalata nun anun bɔbɔ nán ò nian nun ò. ⁵ Ehi a, mgbain abulaa non nnan nun anun kòn kò se mìn ke: “N'ɛ sun, nan nian, tetianfvè'n m'ò fi Zuda aflie nun anun'n, belemgbin *Davidi anònmàn'n, ò'a li kunnunmun, ò kòala ò titi nzòle'n-mò mò b'a sie kalata nun sò'n ò buke nun.”

⁶ Ehi, mìn 'nian an, anin *Bva Baa kòn jin naan nnan'n non mgbain abulaa non nnan'n mò b'a bò bia nun anwòn holo nun afian. Ewue'n m'ò wuli'n kafvan te wò yí nwòn. Ò le mmɛ nsu ò non anyian nsu. Anyian nsu sò'n y'ò le Nyanmian Wawe nsu'n mò ò'a sòan bé asìe'n lika kòalaatin'n. ⁷ Bva Baa'n kò kpunng'e Sòanlan'n m'ò ti bia nun asu mò kalata'n wò yí sa fama nun anun'n nán ò'a le. ⁸ Ke Bva Baa'n lelì kalata'n, naan nnan'n non mgbain abulaa non nnan'n, be kò kòtu yí nyunnun. Bé nunhan kòn biala le sanngo kòn, ò non esika kəkəle kangò. Kangò sò'n, *ansan yí yí. Ansan'n y'ò le Nyanmian menian'n-mò asònu'n mò be yò'n. ⁹ Be kò tu evue fòfòle kòn, bé nwan:

“Wó y'ò fata ke ɛ fa kalata nun ò.

Wó y'ò fata ke ɛ titi nzòle'n-mò

mò b'a sie yí sò nun anun ò.

Ò sanlìn ke be hunlìn wó.

Ò nanndì wó ewue nun asu,

a to menian a man Nyanmian.

Menian sò'n-mò fi afilie biala anun, anie biala ò non mân biala anun.

¹⁰ A man b'a kaci

yé Nyanmian'n Belemgbin Mân nun anun menian

b'a kaci teeyifue be su yí.

Ese be 'di belemgbin asie nun asu."

¹¹ Ehi anzin, mun 'to mín nyn biegun an, mmòfue nwala nwala kpa a ta a si a yia bia'n non naan nnan'n non mgbain abulaa non nnan'n. Mmòfue sò'n-mò tì akpu akpu kò yò nyé be le tian kpa ¹² be to ejue ke:

"Bua Baa'n mò be hunlin yí'n,

yí yê tunmin'n, anyanbenwon'n, ngele'n,

anwònselé'n, asasue'n, anunminnyanmò'n

non aye eyie'n se fata yí ò."

¹³ Mun 'tie kusò a, anun ninng'e'n-mò mò Nyanmian a bò'n, m'ò wò nyanmiansò o, asie asò o, asie abò ò non jenvie nun o, bé kwalaa be le to ejue ke:

"Aye eyie'n, asasue'n, anunminnyanmò'n

non tunmin'n tì Sòanlan'n m'ò tì bia nun asò'n

ò non Bua Baa'n die dahuu!"

¹⁴ Mò be kò to ejue sò'n, anun naan nnan nun a sò su ke: "Amun!" Anun mgbain abulaa non nnan nun a kòto b'a sò Sòanlan'n m'ò tì asì dahuu'n.

6

1. Nzòle'n m'ò li mva nun etie'n

¹ Ehi anzin, mun 'to mín nyn an, n gò nwun *Bua Baa'n ke ò'a tì alimva nzòle nsò'n mò b'a sie yí kalata nun asò nun anun. M'ò tìli nun'n, mun 'tie a, anun naan nnan nun anun kòn, yí nun'n tì ke mgbalanlan, yí nwan: 'Bala!' ² Mun 'nian an, n gò nwun ekpanngò fufue kòn. Sòanlan'n m'ò tì sò'n le taa kòn yí sa nun. B'a fa belemgbin kele b'a sua yí. Ò le kò belenzua sò kpa ò 'kò a hùn ò di kunnunmun.

2. Nzòle'n m'ò tian yí nnyuan nun etie'n

³ Ehi anzin, Bua Baa'n kò tì nzòle'n m'ò tian yí nnyuan nun anun. Mun 'tie a, anun naan nnan'n, m'ò tian yí nnyuan'n nwan: "Bala!" ⁴ Ekpanngò kòn biegun kò fite, ò tì kòkòle. Sòanlan'n m'ò tì sò'n, be kò man yí dadie kpili kòn ò non tunmin ke ò hyùn elòe ò tó mân nun anun, ò mân menian'n-mò hùn bé nwòn.

3. Nzòle'n m'ò tian yí nsan nun etie'n

⁵ Ehi anzin, Bua Baa'n kò tì nzòle'n m'ò tian yí nsan nun anun. Mun 'tie a, anun naan nnan'n, m'ò 'tian yí nsan'n, nwan: "Bala!" Mun 'nian an, n gò nwun ekpanngò bile kòn. Sòanlan kòn tì sò. Ò le toe kòn yí sa nun. ⁶ N dli anie bie wò naan nnan nun afian. Anie sò'n nwan: "Bele cilo kòn tì cian kòn junman nun anwòn ahatua. *Òlìzò cilo nsan tì cian kòn junman nun anwòn ahatua. Nan divin non ngò'n, bé die, n'e fa wó sa kan bé."

4. Nzòle'n m'ò tian yí nnan nun etie'n

⁷ Ehi anzin, Bua Baa'n kò tì nzòle'n m'ò tian yí nnan nun anun. Mun 'tie a, anun naan nnan'n, m'ò tian yí nnan'n nwan: 'Bala!' ⁸ Mun 'nian an, n gò nwun ekpanngò kòn. Ò tì asuaminlin. Sòanlan'n m'ò tì sò'n, be fèle yí "Ewue". Ò 'kò a, anun ebòlò mân'n tóa yí. Be kò man bé dadie non tunmin ke asie nun asò ewa menian'n-mò mò b'a bu bé nun nnan'n, be tú kòn. Be mân be wú elòe nun, ehòe nun, efòke nun yê be mân asie nun asò ebolo naan'n-mò hùn bé.

5. Nzòle'n m'ò tian yí nnun nun etie'n

⁹ Ehi anzin, Bua Baa'n kɔ ti nzɔlɛ'n m'ɔ tian yí nnun nun anun. Mɪn 'nɪan an, n gɔ nwun bɛ mɔ bɛ hunlin bɛ nun ɛkala'n esika kɔkɔlɛ tɔbɪlɪ'n mɔ bɛ yala *ansan sɔ nun anwɔn. Bɛ hunlin bɛ, ɔ sanlin kɛ bɛ lili Nyanmian anwɔn adanzɛ ananhɔlɛ nun ɛsɛ bɛ hanlin yí Nɔan ɛjɔlɛ'n. ¹⁰ Bɛ lɛ tian seɛ kpa bɛ kan kɛ: “Yɛ Mɪn, wɔ mɔ ɛ ti kunlɔn-ngɔnlɔn, ɛsɛ ɛ ti ananhɔlɛfɔvɛ'n, ɛ 'nwɔnndɛ dede ɔ ju cian benin nán a bua asiɛ nun asɔ menian'n-mɔ mɔ bɛ hunlin yɛ'n ndɛɛ?” ¹¹ Bɛ kɔ man bɛ kɔalaa taladɛ nvɔfue ngɔkɔn bɛ kɔ wula nán b'a han b'a heɛ bɛ kɛ bɛ sí abutalɛ bɛ nwɔnndɛ mɛlɛ kaan biekun, maan bɛ nɔan yía. Afí bɛ nianman'n-mɔ nɔn bɛ manngɔn'n-mɔ mɔ bɛ nɔn bɛ di junman'n mɔ bɛ tɛ wɔ asiɛ nun asɔ'n, menian'n-mɔ 'ba hun bɛ kɔsɔ.

6. Nzɔlɛ'n m'ɔ tian yí nsian nun ɛtɛ'n

¹² Ehi anzin, mɪn 'nɪan an, anun Bua Baa nun a ti nzɔlɛ'n m'ɔ tian yí nsian nun anun. Asiɛ'n kɔ kpɔsɔ seɛ kpa. Sɛnzɛ'n kɔ lu tuun kɛ ɛtanlan tuun. Sala'n kɔ bɔlɔ kɛ moja. ¹³ Nzalama'n-mɔ fí anwunno bɛ kɔ tutu bɛ kɔ gua asɪ kɛ figi amuin mɔ anwɔnman kpili kɔn a kpɔlɔ yí a gua ɔ. ¹⁴ Nyanmian'n kɔ nyunnyan bolomolo kɛ kalata mɔ b'a nyunnyan ɔ. Yí bɔsɔ kɔ nunnun. Mmɔka'n-mɔ kɔlaatin nɔn asue afian mgbɔlɛ'n-mɔ fí bɛ bɔsɔ kɔ tu.

¹⁵ Asiɛ nun asɔ mmelemgbin ɔ nɔn sɔ mgbain'n-mɔ, nzalafɔ mgbain'n-mɔ, esikafɔvɛ'n-mɔ, tunminfɔvɛ'n-mɔ, menian bɔ nga'n-mɔ, nganga nɔn bɛ mɔ bɛ ti man nganga'n, bɛ kɔalaa bɛ kɔ nwanndi. Bɛ kɔ hɔ bɛ kɔ fɛfɛ kunman mgbili'n-mɔ anun, ɔ nɔn nyɔbɔvɛ mgbili'n-mɔ mɔ bɛ wɔ mmɔka'n-mɔ asɔ nun afian. ¹⁶ Bɛ kan bɛ keɛ mmɔka'n-mɔ, nɔn nyɔbɔvɛ mgbili'n-mɔ kɛ: “ɛmɔ bú gúa yɛ sɔ, bɛ fía yɛ. Nán bɛ man sɔanlan'n m'ɔ ti belemgbin bia nun asɔ'n nwun yɛ. Nán bɛ man Bua Baa'n sɪkpɛ cɪ yɛ. ¹⁷ ɔ sanlin kɛ bɛ sɪkpɛ cian kpili nun a ju. Nan nwan yɛ ɔ kɔ hɔala yí nyunnun jinlan ɔ.”

7

Izalayɛ menian akpɪ ɛya kɔn abulanan ɔ nɔn nnan'n

¹ Ehi anzin, mɪn 'nɪan an, anun nyanmiansɔ mmɔfɔvɛ nnan jijin asiɛ nun ayialɛ nnan nun asɔ. Bɛ kɔ hyɪ anwɔnman nnan'n m'ɔ fita asiɛ nun asɔ ɛwa'n bɛ kɔ siɛ. ɔ man anwɔnman fí nvita man asiɛ'n, jenvie'n nɔn baka biala asɔ kɔn. ² Nan líka mɔ sɛnzɛ'n fite'n, mɪn 'nɪan an, anun nyanmiansɔ bɔfɔvɛ kɔn fí ɛlɔ. ɔ lɛ like kɔn yí sa nian. Like sɔ'n yɛ Tiasifɔvɛ Nyanmian'n fa sie ninngɛ'n-mɔ nzɔlɛ ɔ. Bɔfɔvɛ sɔ'n kɔ tian seɛ kpa. ɔ kɔ han kɔ heɛ mmɔfɔvɛ nnan'n mɔ b'a man bɛ tunmin kɛ bɛ sɛcɪ asiɛ nun asɔ ɔ nɔn jenvie nun anun ninngɛ'n kɛ: ³ “Nán bɛ fa bɛ sa bɛ kan asiɛ'n, ɔ nɔn jenvie'n, ɔ nɔn mmaka'n-mɔ fí dede ɔ hɔ jú mɛlɛ mɔ yɛ kɔ sie yɛ Nyanmian'n ngɔa'n-mɔ anwɔnman nun asɔ nzɔlɛ'n.” ⁴ Bɛ kɔ bɔ bɛ mɔ b'a sie bɛ nɔwɔnman nun asɔ nzɔlɛ nun anɔan bɛ kɔ heɛ mɪn. Bɛ ti menian akpɪ ɛya kɔn abulanan ɔ nɔn nnan. Bɛ fí Izalayɛ nvilie'n-mɔ kɔalaa anun.

⁵ Zuda afilie nun anun, menian akpɪ bulu nɔn nnyuan yɛ bɔfɔvɛ'n siɛlɛ bɛ nzɔlɛ ɔ. Lubɛnɪn afilie nun anun menian akpɪ bulu nɔn nnyuan. Gadɪ afilie nun anun menian akpɪ bulu nɔn nnyuan. ⁶ Azɛɛ afilie nun anun menian akpɪ bulu nɔn nnyuan. Nɛfɔtali afilie nun anun menian akpɪ bulu nɔn nnyuan. Manase afilie nun anun menian akpɪ bulu nɔn nnyuan. ⁷ Simeɔn afilie nun anun menian akpɪ bulu nɔn nnyuan. Levi afilie nun anun menian akpɪ bulu nɔn nnyuan. Isakaa afilie nun anun menian akpɪ bulu nɔn nnyuan. ⁸ Zabolun afilie nun anun menian akpɪ bulu nɔn nnyuan. Zozeɔ afilie nun anun menian akpɪ bulu nɔn nnyuan. Bɪnnzɔamɪn afilie nun anun menian akpɪ bulu nɔn nnyuan.

Meninsɔnman'n mɔ 'ba sɔ Nyanmian'n

⁹ Ehi anzin, mun 'tɔ mɪn nɪn biekun an, n gɔ nwun menian dɔɔn kpa. Swanlan fii ngwala man bé ka. Menian sɔ'n-mɔ fi mɔn'n lika kɔlaatin, bé fi afilie kun biala anun, bé kan anɛ kɔn biala. Bé wowula taladiɛ nvufue, bé le aye male bé sa nun bé jijin Nyanmian belemgbin bia'n nɔn *Bua Baa nun anyunnun ebele. ¹⁰ Bé le bɔ bé sulo bé kan ké: "Nyanmian m'ɔ tɪ belemgbin bia nun asɔ'n, ɔ nɔn Bua Baa'n, bé yê bé de yê tɪ ɔ."

¹¹ Nyanmiansɔ mmɔfue'n-mɔ kɔlaatin kɔ ta kɔ si kɔ yia bia'n, mgbain abulaa nɔn nnan'n nɔn naan nnan'n. Bé kɔ butu butu bé nyɪn asɪ bia nun anyunnun bé kɔ sɔ Nyanmian. ¹² Bé nwan:

"Amin!

Ayɛ ɛyɛ'n, anunminnyanmɔn'n,
ngele'n, asina'n, asasɔe'n,
tunmin'n nɔn anwɔnsɛle'n
tɪ yê Nyanmian'n die cian daa!

Amin!"

¹³ Mɔ mmɔfue'n-mɔ anɔan tɔlɪ'n, mgbain abulaa nɔn nnan nun anun kɔn kɔ bisa mɪn ké: "Nwan menian die-mɔ yê bé wowula taladiɛ nvufue'n? Eɛe nin yê bé fi ɔ?"

¹⁴ N gɔ bua yɪ ké: "Nannan, mun nzi man. Nan wɔ die ɛ si."

Ehi a, ɔ kɔ han kɔ hele mɪn ké: "Menian sɔ'n-mɔ yê b'a nwun bé nyunnun kpili nun ɔ. Bé le Bua Baa'n moja'n b'a kɔbɔ bé taladiɛ'n maan ɔ a yɔ fufue. ¹⁵ Yɪ sɔ ati, yê ɔ man bé jijin Nyanmian belemgbin bia nun anyunnun kɔngɔe nɔn eyua bé sɔ Nyanmian yɪ sua nun anun ɔ. Swanlan'n m'ɔ tɪ bia nun asɔ'n 'sisa bé. ¹⁶ Ehoɛ ngɔ hun man bé fii kɔn. Nzuhoe ngɔ hun man bé fii kɔn. Eyua ngɔ bɔ man bé fii kɔn. Ahulo ngɔ hun man bé fii kɔn. ¹⁷ ɔ sanlɪn ké Bua Baa'n m'ɔ jin bia nun anyunnun'n, ɔ 'kaci bé bɔa emanfue, ɔ 'man bé nɔn ngɔan nzue'n. Eɛe Nyanmian 'ba cici bé nyɪn abɔ emɔn'n kɔlaatin."

8

7. Nzɔle'n m'ɔ tian yɪ nsɔ nun etie'n

¹ Mele mɔ *Bua Baa'n tɪlɪ nzɔle'n m'ɔ tian yɪ nsɔ nun anun'n, ɛbɔ kɔ tɔ diin kɔ yɔ dɔhyɔlɪ fan. ² Ehi anzin, mun 'nɪan an, n gɔ nwun nyanmiansɔ mmɔfue nsɔ'n mɔ bé jijin Nyanmian anyunnun'n. Bé kɔ wowula bé sa nun kɔnɔtɪ nsɔ. ³ Nyanmiansɔ bɔfue kɔn biekun kɔ a kɔ jinlan esika kɔkɔle tɔbilɪ nun anwɔn ebele. ɔ le esika kɔkɔle pɔpɔtɪ kɔn yɪ sa nun. Pɔpɔtɪ sɔ nun anun yê bé yala alawu nun ɔ. Bé kɔ man yɪ alawu dɔɔn kpa. ɔ kɔ fa kɔ fɔla Nyanmian menian'n-mɔ asɔnɪn eyɔle nun anun. ɔ kɔ yala yɪ esika kɔkɔle tɔbilɪ'n m'ɔ wɔ bia nun anyunnun ebele nun asɔ. ⁴ Alawu'n mɔ nyanmiansɔ bɔfue'n le yala yɪ nɔn Nyanmian menian'n-mɔ asɔnɪn eyɔle'n, yɪ ewusanlan'n kɔ fɔ dede Nyanmian anyunnun. ⁵ Eɛe nyanmiansɔ bɔfue'n kɔ fa esika kɔkɔle tɔbilɪ nun asɔ sɪn'n bie. ɔ kɔ fa kɔ gua alawu pɔpɔtɪ nun anun ɔ kɔ ju kɔ tɔ asie nun asɔ. Kɛ ɔ tɔlɪ yɪ asie nun asɔ'n, mgbɔnlanlan'n kɔ te, bé kɔ tɪ menian ɛjɔjɔle, nyanmian'n kɔ kɔpɛ miain, asie'n kɔ kɔpusu.

KɔNɔTɪ NSU'N

1. Kɔnɔtɪ'n m'ɔ li mwa'n

⁶ Ehi anzin, nyanmiansɔ mmɔfue nsɔ'n mɔ bé le kɔnɔtɪ nsɔ'n kɔ bɔbɔa bé nɔn bé le ba hu nun.

⁷ Alimɔa bɔfue'n kɔ hu yɪ kɔnɔtɪ die'n. Ebele ala, asukocɔn nɔn sɪn, moja fɔla nun, ɔ kɔ tɔ asie nun asɔ. Bé bu asɪ nun anun nsan an, lika m'ɔ yalalɪ'n tu kɔn. Bé

bu asie nun aso mmaka'n-mo anun nsan an, mo be yalali'n tu kon. Ndile kwalaa yalali.

2. *Konoti'n mo tian yi nnyuan'n*

⁸ Ehi anzin, bofue'n mo tian yi nnyuan'n ko hu yi konoti die'n. Like'n ti ke buka kpili kpa mo sin a to nun o. Be ko ju like so'n be ko to jenvie nun anun. Lika mo kacili moja'n, be bu jenvie nun anun nsan an, o tu kon. ⁹ Nun ninng'e mo be wuli'n, be bu jenvie nun anun nsan an, be tu kon. Meli'n mo be wo jenvie nun anyinsu mo be yalali'n, se be bu jenvie nun anyinsu meli'n kwalaa anun nsan an, be tu kon.

3. *Konoti'n mo tian yi nsan'n*

¹⁰ Ehi anzin, bofue'n mo tian yi nsan'n ko hu yi konoti die'n. Nzalama kpili kpa mo so ke tee, o fi anwunno ko tu ko to. Be bu asie nun aso asue'n-mo nun asutile'n-mo anun nsan an, lika mo toli'n tu kon. ¹¹ Be fele nzalama so nun "Aboyu". Asue mo Aboyu'n hanlu yi'n, be bu asie nun aso asue'n-mo anun nsan an, o tu kon. Menian duon kpa ko non Aboyu nzue'n. Be kwalaa mo be nonlu'n, be wuli. O sanlin ke diyole wo nun.

4. *Konoti'n mo tian yi nnan'n*

¹² Ehi anzin, bofue'n mo tian yi nnan'n ko hu yi konoti die'n. Senze nun eta mo ta'n, be bu nun nsan an, lika mo nda man'n tu kon. Be bu sala nun anun nsan an, lika mo nda man'n tu kon. Be bu nzalama'n-mo anun nsan an, be mo be nda man'n tu kon. Be bu alihian'n jawe nun anun nsan an, awosin'n tu kon. Be bu alisan nun anun nsan kusu a, awosin'n tu kon.

¹³ Mele so'n, mun 'nian an, anin kole kon le tu sin nyanmian nun anyunnun. Mun ti ke o le sun o kan yi sele kpa ke: "Munnzue! Munnzue! Munnzue le ba to menian'n-mo mo be wo asie nun aso'n mele mo mmofue nsan'n 'ba hu be konoti'n!"

9

5. *Konoti'n mo tian yi nnun'n*

¹ Ehi anzin, nyanmanso bofue'n mo tian yi nnun'n ko hu yi konoti die'n. Mun 'nian an, anin nzalama kon fi anwunno o ko to asie nun aso. Be ko fa kunman kpulon-mgbulon sannve'n be ko wula yi sa nun. ² O ko tike kunman nun aso. Ebele ala, ewusanlan mindo, mindo, ke ebo mo be le yala yi fi kunman nun anun ko fite. Ewusanlan'n mo fi kunman nun anun fiteli'n ko lu man nun anun tuun o ko hyi senze'n, be ngwala man enwonnian de. ³ Tetebabua fi ewusanlan nun anun ko fite fite, be ko fa asie'n. Be ko man be tunmin. Be ka a, be nuan'n le bole ke nyanmian aka'n. ⁴ Be ko han be ko hele be ke nan be kan ndile'n, nan be kan baka fiti. Nan menian mo Nyanmian nzole non man be nwonman nun aso'n, be non be ya nun. ⁵ B'a mman man tetebabua so'n-mo atun ke be hun menian so'n-mo. Nan be manlu be atun ke be hele be yale dede sala nnun. Yala so'n mo be 'kele be'n, o ti ke swanlan mo nyanmian aka ko ha yi'n. ⁶ Yala so'n mo be 'ba li yi sala nnun nun anun'n, o 'ka menian so'n-mo angonmun an, ahan b'a wu kpê kon, nan kusu be le nwu man. Be 'ba se ke ewue hun be kpê kon, nan kusu ewue'n ngo te man be so.

⁷ Tetebabua so'n-mo, be ti ke mgbanggo-mo mo b'a sesie be mo be le fa be ko hun elae o. Be so esika kokole kele. Be nyin nun anun soman kulo swanlan. ⁸ Be ti enyuan'n ti ke mmalasua'n-mo ati enyuan'n. Be je'n-mo ti ke tetianfue aje. ⁹ Be wowula bulale taladie be hue nun aso ke menian mo be le ko elae o. Be 'tu a, be ndeba nun anun te ke hyuili mo ekpanng'o le con ko elae o. ¹⁰ Be dua'n ti dene-dene ke nyanmian aka'n-mo die'n. Be dua so nun anun ye tunmin'n mo

be 'fa be kele menian'n-mo yale dede sala nnun'n wo o. ¹¹ Be le be belemghin kon. Belemghin so'n ti bofoe. Yi ye kunman kpɔnlɔn-mgbɔnlɔn'n wo yi sa nun o. Ebele anie nun anun, be fele bofoe so'n "Abadɔn". Gelekɔ anie nun anun an, be fele yi "Apoliɔn". Dunman so'n, yi bo y'o le ke seculiwafue.

6. *Kɔnɔti'n m'o tian yi nsian'n*

¹² Yale m'o li moa nun a sun. Nan yale nnyuan mmiekun-mo wo be nyunnun. ¹³ Ehi anzin, bofoe'n m'o tian yi nsian'n ko hu yi kɔnɔti die'n. Mun 'tie a, anun anie'n fi esika kɔkɔle tobiɔlɔ nun afannan nun anun. Esika kɔkɔle tobiɔlɔ so'n jin Nyanmian anyunnun ebele. ¹⁴ Anie'n le kan kele bofoe'n m'o tian yi nsian m'o le kɔnɔti'n yi sa nun'n ke: "Nyannji Abɔnsanmɔn mmɔfoe nnan'n mo b'a ciɔi be asue kpili'n mo be fele yi Efalati nun anwan ebele'n." ¹⁵ Be ko nyannji mmɔfoe nnan so'n-mo. Junman mo be sieli be ebele ke be li afue so'n, sala so'n, cian so'n o nun dɔe so'n, y'o le ke, be bu asie nun aso menian'n-mo anun fa nsan an, mmɔfoe so'n hu'n fa kon anun menian'n-mo. ¹⁶ Be ko bo mmɔfoe nnan so'n-mo nzalafu'n-mo mo be fu ekpanngɔ nun anwan be ko hele min. Be ti menian akpu eya nnyuan.

¹⁷ Ke mgbanngɔ'n-mo non menian'n-mo kpɔn ti yi'n, n go nwun yi elalie nun anun. Be taladie'n mo be wowula'n, yi hue nun aso ti bulale. Mmie-mo die'n ti kɔkɔle ke sin, mmie-mo ti kɔkɔle zɔɔn, mmie-mo ti ako elɔi. Mgbanngɔ'n-mo ati'n ti ke tetianfue ati. Sin ewusanlan nvan nvan ke tui ndunmunlan fi be nwan anun fite. ¹⁸ Ninngɔe nsan so'n ko hun menian'n-mo. Be mo be wuli'n, be bu asie nun aso menian'n-mo anun nsan an, be tu kon. ¹⁹ Mgbanngɔ'n-mo tunmin'n wo be nwan'n non be dua nun anun. Be dua'n ti ke owo, be le tile, be fa be kele menian'n-mo yale.

²⁰ Menian bo nga'n-mo mo ninngɔe so'n-mo a ngun man be bie'n, b'a nnun man be nwon b'a ngaci man be abalabo'n. Be ko ha be nyolie ete nun anun, be ko toɔ mmɔsɔn'n-mo, esika kɔkɔle, jete non ayiwa abaaba, eboe non baka abaaba. Aabaaba so'n-mo nnwan man asi, be ndi man ejole, be ngɔala man nanndi. ²¹ Menian bo nga so kɔnmgba'n ko ha be meninhuan nun anun, be jiliwa eyie nun anun, be satilifue nun anun, be awue nun anun.

10

Bofoe'n non kalata kaan'n.

¹ Ehi anzin, mun 'nian an, n go nwun tunminfue bofoe kon biekun, o fi nyanmianso o le ju. Esue bole fɔfo yi nwon, ye nyanngɔnndɔn nun a to a bala yi ti'n. Yi nyin nun anun'n ta ke senze. Yi ja'n-mo jue kpalamgbalaɔn ke sin. ² O le kalata kaan kon yi sa nun. Kalata so'n, b'a buke nun. Yi ejian m'o jin'n, yi ja fama'n jin jenvie nun anyinsu, ye be'n jin asie nun aso. ³ O ko tian sele kpa ke tetianfue. M'o tianlin so'n, mgbanlanlan nsu'n ko te be ko so so. ⁴ Mo be sɔli su'n, min nwan mun 'kele ejole'n mo be hanlu'n. Nan mun 'tie a, anie bie fi nyanmianso. Anie so'n le kan kele min ke: "Ejole'n mo mgbanlanlan nsu nun a han'n, n'e kele, nan man o ha wo ti anun."

⁵ Ehi a, bofoe'n mo yi ja'n kun jin jenvie nun anyinsu, mo kon'n kɔso jin asie nun asu'n, o ko tunngɔe yi sa fama'n nyanmianso. ⁶ O ko han soanlan'n m'o ti asi dahuu, m'o boɔi anwunnon non asie nun aso ninngɔe'n-mo non jenvie nun anun die'n-mo nun ati ke: "Mele nnun man ebele fi kɔn! ⁷ Nan mele mo bofoe'n m'o tian yi nsu'n 'ba hu yi kɔnɔti die'n, Nyanmian nvialie nun like'n 'ba kpɔn so. Like so'n, o hanlu yi nwon ejole o heleli yi ngɔa'n-mo mo be ti yi mgbɔmanfue'n."

⁸ Ehi anzin, anie'n m'ò fi nyanmiansu m'ò n dli'n kò han kò hele mín biegun ke: "Kalata'n mò b'a buke nun mò bòfòe'n m'ò jin jenvie nun anyinsu, ese ò jin asie nun asu le yí yí sa nun'n, kò le."

⁹ N gò hò bòfòe nun anwòn elo, n gò sele yí ke ò fá kalata kaan'n mán mín. Ò kò han kò hele mín ke: "De kalata sò'n nán di. Ò 'yò wó kunnun elo eyò eyò, nan kusò ò 'yò wó nvan nun anun munlin-munlin ke we." ¹⁰ N gò le kalata'n m'ò wò yí sa nun'n n gò li. Ò kò yò mín nvan nun anun munlin-munlin ke we, nan mò m munlin'n, ò yòlì mín kunnun elo eyò eyò. ¹¹ Ehi a, be kò han be kò hele mín ke: "Nyanmian ngalie'n m'ò tò de menian dòn'n, mán mán, anie anie ò nun mmelemgbin dòn'n, ò se ke e hán yí biegun."

11

Nyanmian mgbòmanfòe nnyuan'n.

¹ Ehi anzin, be kò wula mín sa nun nde kpòman kòn. Kpòman sò'n, be fa be susu ninngé. Be kò han be kò hele mín ke: "Jasò, susu Nyanmian sua'n ò non esika kòkòle tòbul'n, nán ka menian'n-mò mò be kò asònun nun'n. ² Nan awulo'n dié, n'è susu yí bie, yaci yí ebele, afi b'a fa b'a man bé mò be ti man Nyanmian menian'n. Be 'ba nanndi kulo nwanzan-nwanzan nun asu dede sala abulanan nun nnyuan. ³ Mun 'ba sòan mín adanzie nnyuan'n mún man be ba be kan mín Nvan Ejòle'n dede cian akpu kòn eya nnyuan abulasion. Bé menian nnyuan sò'n, be 'ba wula kotoku m'ò kele ke menian'n-mò nún bé nwòn be káci bé abalabò'n be fá bé nwòn be mán Nyanmian."

⁴ Adanzie nnyuan sò'n-mò y'ò le *olivò mmaka nnyuan'n ò non nganlannie nnyuan'n mò be jijin yé Min m'ò le asie nun anyunnnun ebele'n. ⁵ Se sòanlan bie nwan ò 'yò bé ete a, sìn fi bé nvan nun fite ò yala be mgbòfòe'n-mò. Sòanlan mò yí nwan ò 'yò bé ete'n, ke ò 'wu yí nun anun. ⁶ Mele'n kwalaa mò be 'kan Nyanmian Anvan Ejòle'n, be le tunmin be kwalaa be ci esue'n, be man ò ndò man. Ese be le tunmin be kwalaa be man asie nun asu asue'n-mò kwalaa kaci moja. Se be kulo ke ewue ngacile kwalaa ba mán nun anun an, be le yí nwòn tunmin be man ò ba ke be kulo wò mele biala.

⁷ Se be yue Nyanmian Anvan Ejòle'n kan an, naan'n m'ò fi kunman kpònlònlòn-mgbònlòn nun anun 'fite'n non bé b'a hòn eloé. Yí sa 'ba huala bé ò kun bé. ⁸ Be fuin'n 'ba ha kulo kpili'n gua nun asu. Ebele yé be bubòli bé Min kòlòwa nun asu ò. Kulo sò'n, be fele yí anyundala nun Sodòmòn non Ezipiti. ⁹ Mán mán anun menian, afilie afilie anun menian ò non anie anie'n-mò anun menian 'ba tu nian bé fuin'n dede cian nsan non sìn. Be ngò man man sòanlan fí atin ke ò síe bé fuin'n. ¹⁰ Mán nun anun menian'n-mò 'ba li menian nnyuan sò'n-mò ewue nun anwòn fe. Be 'di yí nwòn ndutue be ce bé nwòn ninngé. Ò sanlin ke Nyanmian mgbòmanfòe nnyuan sò'n-mò, b'a man asie menian'n-mò a nwun bé nyinsu kpa.

¹¹ Nan mò cian nsan non sìn'n sùnlun'n, Nyanmian kò fa ngòan wawe'n kò wula bé nun. Be kò jasò kò jinlan bé ja nun. Esulo kpili kpa kò han bé kwalaa mò be nwunlin bé'n. ¹² Anie kòn fi nyanmiansu, ò kò tian sele kpa ò kò han kò hele mgbòmanfòe nnyuan'n ke: "Èmò fú bála ewa!" Mò be 'fò be kò'n, esue bálé fufu bé nwòn, bé mgbòfòe'n-mò nwunlin bé bé nyinsu.

¹³ Temòn sò kònmgba'n, asie'n kò kpusu sele kpa. Kulo'n lika m'ò bubuli'n, be bu kulo bòndin nun anun bulu a, ò tu kòn. Menian akpu nsu kò wu nun. Esulo kò han bé bò nga'n-mò. Be kò wula anwunno Nyanmian nun anunminnyanmòn.

¹⁴ Munnzue'n m'ò tian yí nnyuan nun a sìn, m'ò tian yí nsan'n tva su nde-nde.

7. *Kənət'i'n m'ò tian yí nsu'n*

¹⁵ Ehi anzin, bəfə'e'n m'ò tian yí nsu'n kə hu yí kənət'i di'e'n. N gə ti ejujəle wə nyanmiansu' elə. Anie sə'n-mə le tian se'le kpa be kan ke:

“Mān nūn asu belemgbin elie'n t'i yé Mūn
nūn yí Kilisi'n di'e sian'n.
Kilisi 'di belemgbin dahuu!”

¹⁶ Mə be hanlūn sə yueli'n, mgbain abulaa nūn nnan'n mə be titi bə bia'n-mə asu Nyanmian Kpili anyunnun ebele'n, be kə butu butu bə nyin asu be kə su Nyanmian Kpili. Bə nwan:

¹⁷ “Yé Mūn, Tunminfəe Nyanmian,

Wó mə dāba anūn ε wə ebele,
εε ε wə ebele εne muonun'n,

yé 'da wó asu.

Ɔ sanlūn ke a yí wó tunmin kpili nūn

a hele mān'n kwalaa ke wó ngōnmūn ala yé
ε ti belemgbin ə.

¹⁸ Mān nūn anūn menian'n-mə falı wó nwōn ekpə.

Nan mēle nūn a ju mə ε 'ba hele bə ke

bə nwōn sikpe wə wó kunnun.

Temōn nūn a ju,

ε 'ba bua ewue mma'n-mə kwalaa ndεε.

Mēle nūn a ju, wó ngvā'n-mə

mə be ti wó mgbəmanfəe'n, ə nūn bə

mə be ti wó di'e mə bə nyin sə wó'n,

mgbain nūn mmatōnman, ε 'ba man bə ahatua.

Mēle nūn a ju, bə mə be bə mān'n,

ε 'ba bə bə bəsu.”

¹⁹ M'ò yəli sə'n, be kə tike Nyanmian sua'n m'ò wə nyanmiansu' elə nūn anwān'n. Yí nyihye alaka'n m'ò jin nūn'n, be nwun yí. Nyanmian'n kə kpe mian, n gə ti ejujəle, mgbānlanlan kə te, asie'n kə kpusu, asukəvūn kə titi kə gua.

NZƏLE MGBILI NSU'N

12

1. *Balasua'n nōn naan kəkəle kpili'n*

¹ Ehi anzin, nzəle kpili kōn kə fite nyanmiansu'. Mūn 'nian an, n gə nwun balasua kōn, sənze'n fufə yí nwōn ke taladi'e m'ò wula. Yí ja'n jijin sala nūn asu. Ɔ sɔ belemgbin kele. Kele sə'n, Nzalama bulu nōn nnyuan wə sɔ. ² Balasua sə'n t'i nwōnnzefəe. Yí kɔ nūn a han yí, nán yí yal'e'n mə ə le yə yí'n, ə le man ə tian. ³ Nzəle kōn biekun kə fite nyanmiansu'. Mūn 'nian an, n gə nwun naan kəkəle kpili kpa kōn. Naan sə'n, ə le tile nsu, yé mme bulu. Yí ti kōn biala sɔ belemgbin kele. ⁴ Ɔ le yí dua'n ə tutu nzalama'n-mə gua asu. Nzalama m'ò tutuli gualı asu'n, sɛ be bu nzalama'n-mə kwalaa anūn nsan an, be tu kōn. Naan kəkəle sə'n kə jinlan balasua'n m'ə le wə nūn anyunnun ebele, nán sɛ ə wə a, anūn ə 'di yí wa'n. ⁵ Balasua'n kə wə baa belenzua kōn. Baa belenzua sə'n, yí dein yé ə le bulalə kpəman ə 'sie mān'n kwalaa ə. Ke be wəli yí be toli asu nūn ala, be kə fa yí be kə hə Nyanmian anwōn elə yí bia nūn anwōn. ⁶ Balasua'n kə nwanndi kə hə ewā nūn anūn elə. Ebele yé Nyanmian sɛielə lika ke ə tánlan maan be tá yí dede cian akpu kōn eya nnyuan abulasian ə.

⁷ Ehi a, eləe kōn kə tə nyanmiansu' elə. Nyanmian Kpili bəfə'e'n mə be fəle yí Minse'n nūn yí mməfə'e'n-mə mə be si yí sə'n, be nūn naan kəkəle sə'n nūn yí

sasɔ diɛ'n-mɔ be kɔ hɔn. ⁸ Be kɔ hɔn dede Minɛ nɔn yí mmɔfɔe'n-mɔ asa kɔ hɔala naan kɔkɔle'n nɔn yí sasɔ diɛ'n-mɔ. Be kɔ tu bé fi nyanmiansɔ. ⁹ Be kɔ han naan kɔkɔle kpili'n kɔ tɔ gua sɔ. Naan kɔkɔle kpili sɔ'n, y'ɔ le owɔ daba'n mɔ be fele yí Abɔnsanmɔn'n. Be fele yí biegun *Satan m'ɔ laka mân bɔndɔn'n. Be kɔ han yí ɔ nɔn yí sasɔ'n-mɔ be kɔ gua asie nɔn asɔ.

¹⁰ Ehi anzin, mɔn 'tie a, n gɔ tɔ anie bie anwunno ɛɔ. Anie sɔ'n le tian kan ke: "Sian diɛ, bé tí ele mele nɔn a ju!

Sian diɛ, Nyanmian a yí yí belemgbin tunmin nɔn a hele!

Sian diɛ, tunmin'n wɔ yí Kilisi nɔn asa nɔn.

ɔ sanlɔn ke sɔanlan'n mɔ kɔngɔe nɔn eyua

ɔ kpe yé nianman'n-mɔ anwɔn ngɔndɔnmgbɔ kele Nyanmian'n, b'a han yí b'a tɔ asi.

¹¹ ɔ nanndi *Bɔa Baa'n moja'n

nɔn yí nɔwɔn adanzie elie nɔn asɔ,

yé nianman'n-mɔ a li Abɔnsanmɔn asɔ kunnunmun.

B'a tie b'a fa bé ngɔan'n b'a to ewue.

¹² Yí sɔ ati, nyanmiansɔ, ɛ nɔn bé mɔ be wɔ ɛɔ'n,

ɛmɔ lí ndutue!

Nan munnzue a han asie'n nɔn jenvie'n!

ɔ sanlɔn ke Abɔnsanmɔn a ju bé nɔwɔn ɛɔ.

ɔ'a fe eya kpa,

afi ɔ si ke yí mele'n m'ɔ ka'n tɔ sin kaan sɔa."

¹³ Mɔ naan kɔkɔle'n nɔwunlin ke b'a han yí b'a tɔ asiɛ nɔn asɔ ewa'n, ɔ kɔ tu kɔ fuan balasua'n m'ɔ wɔli baa belenzua'n. ¹⁴ Mɔ ɔ 'tu fuan yí'n, be kɔ man balasua'n ndeba nnyuan. Ndeba sɔ'n-mɔ tɔ kɔle kpili kɔn ndeba. Balasua'n kɔ tu kɔ hɔ ewâ nɔn anun ɛɔ, lika mɔ be sesieli be manlɔn yí ke ɔ tánlan maan be tá yí dede afɔe nsan nɔn sin'n, nán owɔ nɔn asa a ngan man yí. ¹⁵ Nan mɔ balasua'n 'tu kɔ'n, naan kɔkɔle'n kɔ kpu asue kpili kɔn maan balasua'n tɔ nɔn yí mgbaha'n nɔn yí kɔ. ¹⁶ Nan mɔ naan kɔkɔle'n kpuli asue'n, asie'n kɔ sɔ kɔ nɔn ɔ kɔ le balasua'n. ¹⁷ Ehi a, naan kɔkɔle'n kɔ fa balasua nɔn anwɔn ekpɔ. Balasua nɔn amma'n-mɔ, mɔ be di Nyanmian mala nɔn asɔ, mɔ be de Zozi Anɔn Ejɔle'n be di'n, naan kɔkɔle'n kɔ fa ɛɔbe kɔ tua bé. ¹⁸ Naan kɔkɔle'n kɔ hɔ kɔ jinlan jenvie nɔn anɔn anyɔn nɔn asɔ.

13

2. Naan'n mɔ fi jenvie nɔn anun 'ba fite'n

¹ Ehi anzin, mɔn 'nian an, n gɔ nwun naan kɔn ke ɔ fi jenvie nɔn anun ɔ le fite. Naan sɔ'n le tile nɔwɔ, yé mmɛ bulu. Mmɛ kɔn biala sɔ belemgbin kele. B'a hele Nyanmian dunmannzɛɛɛe ninngɛ b'a gua tile nɔwɔ'n kɔn biala asɔ. ² Naan sɔ'n mɔ n nɔwunlin yí'n tɔ ke abɔa. Yí ja'n tɔ ke naan kpili'n mɔ be fele yí *usu'n diɛ'n. Yí nɔan'n tɔ ke tetianfɔe anɔn. Naan anwɔn esulo'n kɔ fa yí tunmin'n, yí belemgbin bia'n ɔ nɔn yí tunmin'n m'ɔ fa sie mân'n kɔ man yí. ³ Naan sɔ'n, ɛbɔta mɔ yí tɔ nɔwɔ nɔn anun kɔn bɔtalɔ'n, ɔ di ke ɔ wu. Nan kɔsɔ yí kanlan'n kɔ hɔ. ɔ kɔ sin asie nɔn asɔ ewa menian'n-mɔ kɔalaa anwɔn, be kɔ si yí sɔ. ⁴ Menian'n-mɔ kɔalaa kɔ sɔ naan kɔkɔle'n. ɔ sanlɔn ke ɔ'a fa yí tunmin'n ɔ'a man naan'n. Menian'n-mɔ kɔ sɔ naan'n kɔsɔ bie. Bé nwan: "Nwan yé ɔ nɔn naan'n se ɔ? Nwan yé ɔ kɔala yí nɔn kɔn ɔ?"

⁵ Be kɔ man naan nɔn atɔn ke ɔ hán ejɔle ɛte tía Nyanmian ɛse ɔ séci yí dunman. Mele'n mɔ be falɔ be manlɔn yí ke ɔ lí tunmin'n tɔ sala abulanan nɔn nnyuan.

⁶ ɔ kɔ bɔ yí bɔ ɔ kɔ han ejɔle ɛte ɛte ɔ kɔ tia Nyanmian, ɔ kɔ séci yí dunman. Nyanmian lika m'ɔ tɔ'n, ɔ nɔn menian mɔ be nɔn yí wɔ nyanmiansɔ ɛɔ'n, ɔ

kɔ han bé kwalaa bé nwɔn ejɔle etc. ⁷ Bɛ kɔ man yí atun kɛ ɔ nɔn Nyanmian menian'n-mɔ hún ɛɔɛ ɔ lí bé sɔ kunnunmun. Bɛ kɔ man yí tunmin kɛ ɔ síe mân nɔn anun nvilie'n-mɔ kwalaa, ɔ nɔn mân nɔn anun menian'n-mɔ kwalaa, ɔ nɔn mân nɔn anun anɛ'n-mɔ kwalaa. ⁸ Asɛ nɔn asɔ menian'n-mɔ mɔ Nyanmian 'bɔ mân'n mɔ bé dunman nɔn man *Bɔa Baa'n mɔ bɛ hunlin yí'n kalata nɔn anun'n, menian sɔ'n-mɔ kwalaa 'ba sɔ naan'n.

⁹ Sɔanlan m'ɔ sɪ fasie'n, ɔ fá síe. ¹⁰ Sɔanlan m'ɔ di mɔ bɛ tɔ yí fiadi'n, bɛ 'tɔ yí fiadi. Sɔanlan m'ɔ kɔ fa dadɛ kɔ hun sɔanlan'n, bɛ 'fa dadɛ bɛ kun yí muonun bie. Eɔhika ati, ɔ sɛ kɛ Nyanmian menian'n-mɔ héle kɛ bɛ le dedi ɛsɛ bɛ kwalaa abɔtalɛ si.

3. Naan'n m'ɔ fi asɛ nɔn abɔ 'ba fite'n

¹¹ Eɔhɪ anzin, mɔn 'nɔan an, n gɔ nwun naan kɔn bieku. ɔ fi asɛ nɔn abɔ ɔ kɔ fite. ɔ le mmɛ nnyuan kɛ bɔa baa mmɛ. Yí ejɔjɔle'n soman naan kɔkɔle'n die'n.

¹² ɔ le naan'n m'ɔ lili mɔa fiteli'n tunmin'n kwalaaatin yê ɔ fa yɔ ninngɛ'n-mɔ wɔ yí nyunnun ɔ. ɔ kɔ man asɛ nɔn asɔ menian'n-mɔ kɔ kpati kɔ sɔ alimɔa naan'n mɔ bɛ bɔtalɪ yí kɛ ɔ 'wu mɔ yí kanlan'n hɔlɪ'n. ¹³ ɔ kɔ yɔ asinbenwɔn ninngɛ mgbili mgbili kpa, dede ɔ man sɪn bɔbɔ fi nyanmiansɔ ɔ tɔ asɛ nɔn asɔ menian'n-mɔ kwalaa anyunnun ebele. ¹⁴ Asinbenwɔn ninngɛ'n mɔ bɛ manlɪn yí atin kɛ ɔ yɔ wɔ alimɔa naan nɔn anyunnun ebele'n, ɔ manlɪn menian'n-mɔ minlinlin. ɔ kɔ han kɔ hele asɛ nɔn asɔ menian'n-mɔ kɛ bɛ nɪan alimɔa naan nɔn anwɔn sɔ bɛ sé abaaba kɔn nán bɛ sɔ yí. Alimɔa naan'n y'ɔ le mɔ bɛ le dadɛ bɛ bɔtalɪ yí ewue ebɔta mɔ ɔ'a nwu man'n. ¹⁵ Bɛ kɔ man kasian naan nɔn atun kɛ ɔ mán abaaba'n ngwan maan ɔ jójɔ ɛsɛ ɔ hún bé kwalaa mɔ bɛ ngulo man kɛ bɛ sɔ yí'n. ¹⁶ Mgbain ɔ, mmatanman ɔ, esikafɛ ɔ, ehianfɛ ɔ, ngang ɔ, bé mɔ bɛ tɪ man ngang ɔ, naan'n kɔ man bɛ kɔ sesie bé kwalaa bé nzɔle bé sa fama'n anaan bé nwɔnnaan nɔn asɔ. ¹⁷ Sɔanlan mɔ b'a nzie man yí nzɔle sɔ'n bie'n, ɔ le man atun ɔ ndo man like, ɔ le man atun ɔ ndonun man like. Nzɔle sɔ'n y'ɔ le naan'n dunman'n anaan yí dunman'n mgbɔnndan nzɔle'n.

¹⁸ Ewa die, bengeleɔɔe ejɔle ɔ. Sɔanlan m'ɔ sɪ ngele'n kwalaa kɛ ɔ titɪ ɔ nwun naan'n dunman'n mgbɔnndan nzɔle'n. ɔ sanlɪn kɛ sɔanlan dunman ɔ. Yí nɔan tɪ ɛya nsian abulasian nɔn nsian.

14

4. Nyanmian Bɔa Baa'n nɔn yí menian'n-mɔ

¹ Eɔhɪ anzin, mɔn 'nɔan an, n gɔ nwun *Bɔa Baa'n kɛ ɔ jin Siun buka nɔn asɔ. Menian akpɪ ɛya kɔn abulanan nɔn nnan jijin yí nwɔn ebele. B'a hele Bɔa Baa'n nɔn yí Sɪ bé dunman'n bé nwɔnman nɔn asɔ. ² N gɔ tɪ anɛ bie. Anɛ sɔ'n fi nyanmiansɔ. ɔ te kɛ asue agualɛ mgbili'n-mɔ. ɔ te kɛ mgbanlanlan m'ɔ kɔ te sele kpa'n. Anɛ sɔ'n mɔ n dili'n tɪ kɛ sanngo mɔ bɛ le bɔ ɔ. ³ Menian nwala nwala sɔ'n-mɔ jijin Nyanmian belemgbin bia'n, nɔn naan nnan'n ɔ nɔn mgbain abulaa nɔn nnan nɔn anyunnun ebele, bɛ le tɔ ejue fɔfɔle kɔn. Ejue sɔ'n, sɔanlan fíi ngwala man yí suan, sannan menian akpɪ ɛya kɔn abulanan nɔn nnan'n mɔ Zozɪ falɪ yí moja'n toli bé asɛ nɔn asɔ nɔn ala.

⁴ Menian sɔ'n-mɔ nɔn balasua a nzan man nɔn b'a ngua man bé nwɔn efian. Bé nwɔn tɪ. Lika biala mɔ bɔa Baa'n 'kɔ'n, bé nɔn yí yê ɔ kɔ ɔ. B'a to bé wɔ menian'n-mɔ afian. Bɛ tɪ kɛ alimɔa ninngɛ mɔ bɛ le fa bɛ bɔ afɔlɛ bɛ man Nyanmian ɔ nɔn Bɔa Baa'n. ⁵ Cian bie lé, bɛ tɪlɪ man kɛ ato ejɔle fi menian sɔ'n-mɔ anɔan a fite. Efian fíi nɔn man bé nwɔn.

5. Nyanmiansɔ mmɔfɛ nsan'n

⁶ Ehi anzin, mun 'nian an, n go nwun nyanmiansu bɔfue kun. Bɔfue so'n, anun o le tu sin anwunno anwunno kpa. Yí dein y'ɔ di ke o bɔ Ejɔlekpa'n m'ɔ le man ayuele'n o kele asie nun asu menian'n-mɔ kwalaaatin, mân mân'n-mɔ, anie anie'n-mɔ, o non afilie afilie'n-mɔ. ⁷ Bɔfue'n le tian sele kpa kan ke: "Emɔ súlo Nyanmian Kpili nán be wúla yí anunminnyanmɔn! o sanlin ke mele'n mɔ o 'fa bua menian'n-mɔ kwalaa nde'e nun a ju. Emɔ sú sɔanlan'n m'ɔ bɔli anwunno non asie'n, jenvie'n non asutile'n-mɔ'n."

⁸ Ehi anzin, mun 'nian an, n go nwun nyanmiansu bɔfue kun biekun. O si alimɔa die nun asu. Yí nwan: "O'a tɔ! O'a tɔ! Kulo kpili'n mɔ be fele yí Babilɔnonun nun a tɔ! Yí mɔ o'a su yí ajɔmannin bobolobe nzan'n o'a man mân kwalaa a non'n!"

⁹ Ehi anzin, mun 'nian an, n go nwun nyanmiansu bɔfue kun biekun. O si alimɔa die nnyuan'n-mɔ asu. O le tian sele kpa kan ke: "Sɔanlan biala m'ɔ kɔ sɔ naan'n non yí abaaba'n, m'ɔ kɔ tie maan be kɔ sie yí nwɔnman anaan yí sa nun asu nzɔle'n, ¹⁰ sɔanlan so'n, Nyanmian Kpili 'fe yí nwɔn eya kpili kpa, o 'tua yí yí nwɔn kale. Yí nwɔn kale mɔ o 'tua yí'n, o ti ke nzan m'ɔ yɔ si, mɔ b'a ngua man nun nzue b'a nda man yí nwan o. O 'nun yí kwalaa. O 'nwun yale kpili kpa sín'n non like'n m'ɔ ban nvan nvan ke tui ndunmunlan nun anun wɔ nyanmiansu mmɔfue nwannzan-nwannzan'n-mɔ non Bua Baa nun anyunnun ebele. ¹¹ Sín nun ewusanlan'n mɔ o 'kpunmgbun bé'n, o nyue man lé. Bé mɔ be kɔ sɔ naan'n, o non yí abaaba'n, mɔ ese be kɔ tie maan be kɔ sie naan'n nzɔle'n bé nwɔn'n, menian so'n-mɔ, kɔngɔe nun eyua, efe ala yɛ o la bé su o."

¹² Ehika ati, bé mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man Nyanmian be di yí mala nun asu, mɔ be de Zozi be di ananhɔle nun'n, o di ke be kele ke be si abɔtalé.

¹³ Ehi anzin, mun 'tie a, n go ti anie bie. Anie so'n fi nyanmiansu. O le kan kele mín ke: "Kele ejɔle ehi: Temɔn mɔ ye wɔ nun'n, nyila hán bé mɔ be wu wɔ yé Mún dunman nun'n!" Nyanmian Wawe'n kɔ sɔ su ke: "Sakpa, o ti ananhɔle. Be kwalaa ke be de bé enwɔnmian wɔ bé junman elie nun anun. O sanlin ke bé nyɔle kpa'n mɔ b'a yɔ'n si bé su."

6. ASIE NUN ASU NINNGE ETIE'N

¹⁴ Ehi anzin, mun 'tu mín nyan biekun an, n go nwun nyanmian nun anyunnun bɔlé fufue kun. Sɔanlan kun ti su, o soman Mân Baa. Esika kɔkɔle abotile bɔ yí ti. O le dadie ati tɔkɔle nâ nâ kun yí sa nun. ¹⁵ Ehi anzin, nyanmiansu bɔfue kun biekun fi Nyanmian sua nun anun kɔ fite, o le tian sele kpa o kan kele sɔanlan'n m'ɔ ti bɔlé nun asu'n ke: "Fa wɔ dadie ati tɔkɔle'n, nán ti asie nun asu ninng'e'n. O sanlin ke asie nun asu ninng'e'n kwalaa a bɔlɔ, bé etie temɔn a ju." ¹⁶ M'ɔ hanlin so'n, sɔanlan'n m'ɔ ti bɔlé nun asu'n kɔ tɔ yí dadie ati tɔkɔle nun asie nun asu, o kɔ ti su ninng'e'n.

¹⁷ Ehi anzin, nyanmiansu bɔfue kun biekun fi Nyanmian sua'n m'ɔ wɔ anwunno eɔ nun anun kɔ fite. Yí kɔsu o le dadie ati tɔkɔle nâ nâ kun yí sa nun.

¹⁸ Ehi anzin, nyanmiansu bɔfue kun biekun fi esika kɔkɔle tɔbilɔ nun anun o kɔ fite. Bɔfue so'n le sín nun asu tunmin. O kɔ tian sele kpa o kɔ han kɔ hele nunhan'n m'ɔ le dadie tɔkɔle nâ'n ke: "Fa wɔ dadie ati tɔkɔle'n ti asie nun asu divɔn sosokpue'n-mɔ, o sanlin ke yí mma nun a bɔlɔ." ¹⁹ Ke o hanlin so'n, bɔfue'n kɔ tɔ yí dadie ati tɔkɔle nun asie nun asu. O kɔ ti asie nun asu divɔn sosokpue'n-mɔ o kɔ gua lika kpili'n mɔ be hyuhyuin divɔn nzue'n. Lika so'n y'ɔ le Nyanmian sike'n. ²⁰ Lika mɔ be 'hyuhyuin divɔn'n nnɔn man kulo nun asu, o wɔ ebolo. Moja fi lika mɔ be le hyuhyuin divɔn'n kɔ fite sɔa wa wa wa. O kɔ tunng'e o kɔ hɔ kɔ ju cilo eya nsan. Yí bu'n kɔ o ju metilɔ kun non sin.

15

7. *Nyanmianso mmɔfɔe nsu'n ɔ non munnzue nsu'n*

¹ Ehi anzin, mun 'nian an, n gɔ nwun asinbenwɔn like kpili kɔn nyanmianso elɔ. Like sɔ'n y'ɔ le ke nyanmianso mmɔfɔe nsu le munnzue nsu bé sa nun. Munnzue nsu sɔ'n, munnzue fii kɔn nnɔn man bé nzin. ɔ sanlin ke be yê be kele Nyanmian sikpe'n lika m'ɔ kɔ ju nun ɔ. ² Ehi anzin, mun 'nian an, n gɔ nwun jenvie kɔn, ɔ ti ke niannun, sɪn fɔla nun. N gɔ nwun bé mɔ be lili naan'n non yí abaaba'n non yí dunman nun aso kunnunmun'n. Be jijin jenvie'n m'ɔ ti ke niannun nun aso, be lile sanngo'n mɔ Nyanmian falɔ manlin bé'n bé sa nun.

³ Be le tu Nyanmian akɔa *Moyizɪ ejue'n non *Bɔa Baa nun ejue'n. Bé nwan:

“Yé Mun Tunminfɔe Nyanmian Kpili,
wɔ junman mgbili'n mɔ ɛ di'n
sin menian'n-mɔ anwɔn!
Ɛ ti mân mân'n-mɔ kwalaa bé belemgbin.
Wɔ ninngɛ'n kwalaa mɔ ɛ yɔ'n ti ananhɔle,
ɛɛ yí kwalaa ti fɔ́n.”

⁴ Yé Mun, nwan yê ɔ nzulo man wɔ ɔ?

Nwan yê ɔ ngulo man ke
ɔ wula wɔ anunminnyanmɔn ɔ?
Wɔ diɛ, ɛ ti kɔnlɔn-ngɔnlɔn.

Mân nun anun menian'n-mɔ kwalaa
'ba kɔtɔ wɔ nyunnun.

ɔ sanlin ke b'a nwun yí ke wɔ junman'n
mɔ ɛ di'n ti fɔ́n.”

⁵ Ehi anzin, mun 'nian an, n gɔ nwun yí ke Nyanmian sua nwanzzan-nwanzzan'n m'ɔ wɔ anwunno elɔ, mɔ nyhye alaka jin nun'n kɔ tike.

⁶ Nyanmianso mmɔfɔe nsu'n mɔ be le munnzue nsu'n bé sa nun'n fi Nyanmian sua nun anun be kɔ fite. Be wowula taladiɛ nvufue nhyhyiɛin munmian munmian yê esika kɔkɔle beletɔ hyɪ bé afian. ⁷ Naan nnan nun anun kɔn kɔ wowula mmɔfɔe nsu nun asa nun esika kɔkɔle kangɔ nsu. Kangɔ nsu sɔ'n-mɔ, Nyanmian m'ɔ ti asɔ dahuu'n, yí sikpe'n yi yí. ⁸ Nyanmian Kpili anunminnyanmɔn'n, ɔ non yí tunmin'n kɔ yi ewusanlan, ɔ kɔ fa Nyanmian sua'n lika kwalaaatin. Munnzue nsu'n mɔ mmɔfɔe nsu'n le'n, sɛ ɔ yolɔ man dede ɔ sɪnlin man an, sɔanlan fii ngɔala man Nyanmian sua nun anun wɔlɔ.

NYANMIAN SIKPE KANGɔ NSU'N

16

1. *Alimwa kangɔ'n*

¹ Ehi anzin, mun 'tie a, n gɔ ti anɛ bie, ɔ fi Nyanmian sua nun anun elɔ. Anɛ sɔ'n le tian seɛ kpa ɔ kan kele mmɔfɔe nsu'n ke: “Ɛmɔ hɔ be bútu Nyanmian sikpe'n m'ɔ yí kangɔ nsu nun asɛ nun asɔ!”

² Alimwa bɔfɔe'n kɔ hɔ kɔ butu yí diɛ nun asɛ nun asɔ. M'ɔ butuli yí yuel'n, kanlan ɛɛ ɛɛ m'ɔ fɔfɔ kɔ tutu bé mɔ be solɔ naan'n non yí abaaba'n, mɔ yí nzɔle'n wɔ be nwɔn'n.

2. *Kangɔ'n m'ɔ tian yí nnyuan'n*

³ Ehi anzin, bɔfɔe'n m'ɔ tian yí nnyuan'n kɔ butu yí diɛ'n jenvie nun anun. Asue'n kɔ kaci moja ke sɔanlan mɔ ɔ'a wu anwɔn moja. Nun ninngɛ'n-mɔ kwalaa kɔ wu.

3. *Kangɔ'n mɔ tian yí nsan'n*

⁴ Ehi anzin, bɔfue'n m'ɔ tian yí nsan'n kɔ butu yí die nún asue mgbili'n-mɔ nún asutile'n-mɔ anun. Yí kwalaa kɔ kaci moja. ⁵ Ehi, mún 'tie a, anun bɔfue'n m'ɔ nian asue'n-mɔ asu'n le kan ke:

“É ti fón, wó mɔ é wɔ ebele ene,
mɔ anun é wɔ ebele daba'n.
É ti nwanzzan-nwanzzan.
Ɔ sanlun ke, mɔ a yɔ'n, yí nyn ɔ.

⁶ A man bé moja a nún,
afi b'a gua wɔ menian'n-mɔ
nún wɔ mgbɔmanfue'n-mɔ moja.
Mɔ b'a kpɔndɛ'n yé b'a nyan yí ɔ.”

⁷ Ehi anzin, mún 'tie a, anun bɔfue'n m'ɔ nian esika kɔkɔle tɔbɔli nún asu'n le kan ke:

“Yuo, yé Mún Tunminfue Nyanmian Kpili,
wɔ ndɛɛ ebua'n ti ananhɔle, ɔ ti sese.”

4. Kangɔ'n m'ɔ tian yí nnan'n

⁸ Ehi anzin, bɔfue'n m'ɔ tian yí nnan'n kɔ butu yí die'n senze nún asu. Be kɔ man senze nún atun ke ɔ júe ɔ yéyala asie nún asu menian'n-mɔ. ⁹ Ɔ kɔ yeyala menian'n-mɔ anwɔn'n. Menian'n-mɔ kɔ han ejɔle ete be kɔ tia Nyanmian m'ɔ le tunmín wɔ munnzue sɔ nún asu'n. B'a nnun man bé nwɔn b'a nwula man Nyanmian anunminnyanmɔn.

5. Kangɔ'n m'ɔ tian yí nnun'n

¹⁰ Ehi anzin, bɔfue'n m'ɔ tian yí nnun'n kɔ butu yí die'n naan'n belemgbin bia nún asu. Ebele ala, yí mân'n kɔ kaci awosin. Bé m'ɔ sie bé'n kɔ kpɔsa bé tofeleman wɔ yalɛ'n mɔ be le nwun yí'n dunman nun. ¹¹ Bé nwɔn nganlan nganlan'n-mɔ nún yí efɔfue'n m'ɔ le fɔfɔ bé'n dunman nun, be kɔ han ejɔle ete be kɔ tia Anwunno Nyanmian'n. B'a nnun man bé nwɔn b'a nyaci man bé nyɔlie ete'n-mɔ b'a ngua man.

6. Kangɔ'n m'ɔ tian yí nsian'n

¹² Ehi anzin, bɔfue'n m'ɔ tian yí nsian'n, kɔ butu yí die nún asue kpili'n mɔ be fele yí Efalatɔ nún anun. Asue'n kɔ yue nun. Atin kɔ la nún kɔ man mmelemgbin'n-mɔ mɔ be fi senze afitelie'n. ¹³ M'ɔ yɔli sɔ'n, mún 'nian an, anun wawe ete nsan, be ti ke kele. Kɔn fi naan kɔkɔle kpili nún anwan nun ke fite. Kɔn fi naan nún anwan nun kɔ fite. Kɔn kɔsɔ fi ato kpɔmanfue nún anwan nun kɔ fite. ¹⁴ Mmɔnsanmɔn wawe-mɔ ɔ. Wawe sɔ'n-mɔ yɔ asinbenwɔn ninngɛ. Be le kɔ mân nún anun mmelemgbin'n-mɔ kwalaa anwɔn be kɔ wowula bé bu maan be kokuan bé nwan, nán Tunminfue Nyanmian cian kpili'n ju a, anun b'a hun elɔe'n.

¹⁵ Yé Mún nwan: “Tie, mún 'ba a nvu nun ke awofue. Nyila hán sɔanlan mɔ mún 'ba ju mɔ ɔ le nnafi man, m'ɔ nian yí taladie nún asu, mɔ ɔ 'kɔ a, yí nwɔn gua man sɔ nán nyian a hun yí.”

¹⁶ Mmɔnsanmɔn wawe'n-mɔ kɔ hohuan mmelemgbin'n-mɔ anwan lika'n mɔ be fele yí ebele anie nún anun Haamagedɔn'n.

7. Kangɔ'n m'ɔ tian yí nsɔ'n

¹⁷ Bɔfue'n m'ɔ tian yí nsɔ'n kɔ butu yí die nún anwɔnman nún anun. Mún 'tie a, anie bie fi Nyanmian yua nún anun belemgbin bia nún anwɔn elɔ. Anie sɔ'n, le kan ke: “Sian die, ɔ'a sɔ!” ¹⁸ M'ɔ hanlun sɔ'n, nyanmian'n kɔ kpe mian, n go ti ejɔjɔle, mgbanlanlan'n kɔ te. Asie'n kɔ kpusu kpili kpa. Ke ɔ kpunlun kpɔsulɔli'n, be bɔli kulo sɔanlan be tɔli asie nún asu dede mɔ ɔ 'ju ene'n, asie'n

kpusulı man sɔ lé. ¹⁹ Kulo kpili'n mɔ be fele yí Babilɔnɔn nun anun kɔ kpaci nsan. Mân nun anun kulo mgbili mgbili'n-mɔ kwalaa kɔ seci. Nyanmian ati kɔ kacı kulo kpili'n mɔ be fele yí Babilɔnɔn'n. Nyanmian kɔ fa kangɔ'n mɔ yí sikpe nzan'n wɔ nun'n ɔ kɔ man Babilɔnɔn kɔ nɔn. ²⁰ Asue afian kpɔle'n-mɔ kwalaaatin nɔn mmɔka'n-mɔ abusu kɔ nunnun. ²¹ Asukɔcɔun mgbili mgbili kpa, mɔ kɔn kwalaa ke ɔ ju tonun abulanan kɔ titi kɔ gua menian'n-mɔ asu. Menian'n-mɔ kɔ han ejɔle ete be kɔ tia Nyanmian, ɔ fi yale kpili'n mɔ asukɔcɔun'n heleli bɛ'n.

BABILONUN ANWUN EJOLE KPOLE NSU'N

17

1. Tutu balasua'n

¹ M'ɔ yolı sɔ'n, mmɔfɔe nsu'n mɔ be le kangɔ nsu nun anun kɔn kɔ han kɔ hele mın ke: “Bala maan n géle wɔ ke be 'kpın be tua balasua'n m'ɔ si tutu'n kpili'n kale'n. Tutu balasua sɔ'n, y'ɔ le kulo kpili'n mɔ b'a si yí asue mgbili'n-mɔ anɔan'n. ² Mân nun anun mmelemgbın'n-mɔ nɔn yí a la. Asiɛ nun asu menian'n-mɔ a nɔn yí ajɔanmannın nzan'n b'a bu.”

³ Wawe nun, bɔfɔe'n nɔn mın kɔ hɔ ewâ kɔn anun. Mın 'nıan an, n gɔ nwun balasua kɔn. Balasua sɔ'n ti naan kɔkɔle kpa kɔn asu. B'a hehele dunman dɔɔn b'a gua naan nın asu. Dunman sɔ'n-mɔ ti Nyanmian dunmannɛciɛ dunman. Naan sɔ'n le tile nsu yê mme bulu. ⁴ Balasua sɔ'n wula taladi kɔkɔle kpa. Yí nwɔn nɔɔaba'n ti esika kɔkɔle, nyɔbɔe mɔ be mian yí nwɔn nɔn afile. ɔ le esika kɔkɔle kangɔ kɔn yí sa nun. Yí busuɔfɔe ninngɛ nɔn yí satilıfɔe nyɔle'n-mɔ yí yí tekeɛ. ⁵ B'a hele anyɔndala dunman kɔn b'a gua yí nwɔnman nın asu. Dunman sɔ'n, yí bu y'ɔ le ke: “Babilɔnɔn m'ɔ ti kulo kpili'n, ɔ ti asiɛ nun asu tutu'n-mɔ nɔn busuɔfɔe'n-mɔ anın.” ⁶ Mın 'nıan an, anın balasua sɔ nın a nɔn Nyanmian menian'n-mɔ nɔn bɛ mɔ be lili Zozi anwɔn adanzıe ananhɔle nun'n moja'n dede ɔ'a bu nzan.

Mɔ n nwunlin balasua sɔ'n, ɔ sinlin mın nwɔn sɔnman. ⁷ Ehi a, bɔfɔe'n kɔ bisa mın ke: “Ejɔle'n sin wɔ nwɔn ke se? Balasua'n m'ɔ ti naan ati nsu m'ɔ le mme bulu nun asu'n, mın 'ba han bɛ bu ejɔle mın kele wɔ. ⁸ Naan'n mɔ a nwun yí'n, anın ɔ wɔ ebele daba, nan sian diɛ, ɔ nɔn man ebele kún. Nan kɔsɔ ɔ fi kunman nun anın ɔ 'ba fite ɔ kɔ minlin. Ke Nyanmian Kpili bɔli mân'n, asiɛ nun asu menian mɔ bɛ dunman nɔn man ngɔan kalata nun anın'n, mele mɔ be 'ba nwun naan'n, ɔ 'ba sin bɛ nwɔn. ɔ sanlin ke, daba anın naan sɔ'n wɔ ebele, b'a nɔnwun man yí kún, be 'nıan an, yí ahi.

⁹ “Ewa, ɔ di ngele kpa nán sɔanlan a ti ejɔle ehi abu. Tile nsu'n, be ti mmɔka nsu mɔ balasua'n ti sɔ ɔ. Tile nsu'n kɔsɔ ti mmelemgbın nsu. ¹⁰ Nunhan nɔn mele diɛ a sın. Kɔn te ti bia nın asu. Nunhan'n m'ɔ tian yí nsu'n tanlanlin man bia nın asu. Nan se be sie yí sɔ a, ɔ ngɔ hye man. ¹¹ Naan'n mɔ anın ɔ wɔ ebele daba mɔ ɔ nɔn man ebele kún'n, yí kɔsɔ ɔ ti belemgbın. ɔ tɔ bɛ sɔ mɔcɔe. Nan kɔsɔ mmelemgbın nsu'n mɔ be 'minlin'n, ɔ wɔ bɛ nun bie.

¹² “Mme bulu'n mɔ a nwun yí'n, bɛ kɔsɔ be ti mmelemgbın bulu. Nan bɛ diɛ, be sielı man bɛ bia sɔ. Be 'ba man bɛ tunmin maan be nɔn naan'n di belemgbın dɔhyɔlı kɔn. ¹³ Mmelemgbın bulu sɔ'n, bɛ kwalaa bɛ ajɔnlin ti kɔn. Be fa bɛ tunmin'n be di junman be man naan'n. ¹⁴ Be 'ba fa elɔe be tua *Bua Baa'n. Nan Bua Baa'n 'ba li bɛ sɔ kunnunmun. ɔ sanlin ke, ɔ ti minlian'n-mɔ kwalaa Amın, mmelemgbın'n-mɔ kwalaa Belemgbın. Bua Baa'n nɔn yí sasɔ'n-mɔ, bɛ mɔ ɔ'a fele bɛ yí nwɔn mɔ be nɔn yí nanndı ananhɔle nun'n, ɔ nɔn bɛ yê be 'di kunnunmun nın ɔ.”

¹⁵ Bɔfɔɛ'n kɔ han kɔ hele mɪn biekun ke: "Asue asue'n-mɔ mɔ tutu balasua'n tɪ yɪ nwan mɔ a nwun yɪ'n, ɔ kele meninsɔnman, anɛ anɛ nɔn mɔn mɔn. ¹⁶ Mmɛ bulu'n mɔ a nwun yɪ'n, bɛ nɔn naan'n, bɛ 'ba kpɔ tutu balasua'n. Bɛ 'ba tɔa yɪ bɛ de yɪ nwɔn ninngɛ'n maan ɔ ka yɪ nwɔn mgban. Bɛ 'di yɪ nwɔn naan'n bɛ tɔ yɪ bɔsɔ nɔn anun sɪn bɛ yala yɪ. ¹⁷ Afi Nyanmɪan a man mmelemgbin bulu sɔ nɪn atɪn kɛ bɛ yɔ yɪ muonun yɪ kunnun like. Mmelemgbin bulu sɔ n-mɔ abu 'ba yɔ kɔn, bɛ 'ba fa bɛ belemgbin tunmin'n bɛ di junman bɛ man naan'n dede ɔ 'ju temɔn mɔ Nyanmɪan Anɔan Ejɔlɛ'n kɔ kpɪn sɔ'n.

¹⁸ "Yɪ bɛ-yue-asɛ, balasua'n mɔ a nwun yɪ'n, yɪ y'ɔ tɪ kulo kpili'n m'ɔ sie asɛ nɪn asɔ mmelemgbin'n-mɔ kwalaa ɔ."

18

2. Babilɔnɔn 'ba tɔ asɪ

¹ Ehi anzin, mɪn 'nɪan an, n gɔ nwun nyanmɪansɔ bɔfɔɛ kɔn biekun kɛ ɔ fi nyanmɪansɔ ɔ lɛ ju. Bɔfɔɛ sɔ'n lɛ tunmin kpili kpa. Yɪ nwɔn'n ta dede bɛ nwun yɪ anunminnyanmɔn nɪn asɛ'n lika kwalaaɪn. ² Anun ɔ lɛ tɪan sɛlɛ kpa kan kɛ: "ɔ'a tɔ asɪ! ɔ'a tɔ asɪ!

Kulo kpili'n mɔ bɛ fɛlɛ yɪ Babilɔnɔn nɪn a tɔ asɪ!

ɔ'a kaci mmɔnsanmɔn'n-mɔ kulo.

ɔ'a kaci wawɛ ɛtɛ ngacilɛ'n-mɔ kwalaa fiabɛlɛ.

Ebɛlɛ yɛ nnɔnman ɛtɛ ɛtɛ

mɔ sɔanlan ngulo man'n kwalaa wɔ ɔ.

³ ɔ sanlɪn kɛ ɔ'a man menian'n-mɔ kwalaa

a nɔn yɪ nzan'n bie,

yɪ ajɔamannɪn bobolobe nzan'n.

Asɛ nɪn asɔ mmelemgbin'n-mɔ kwalaa nɔn yɪ a la.

Asɛ nɪn asɔ watafɔɛ'n-mɔ

lɛ yɪ ninngɛ nganlanman nganlanman'n

b'a fa b'a nyan bɛ nwɔn."

3. Babilɔnɔn esuan'n

⁴ Ehi anzin, mɪn 'tɛ a, n gɔ tɪ anɛ bie. Anɛ sɔ'n fi nyanmɪansɔ. Yɪ nwan:

"Mɪn menian, ɛmɔ fi kulo sɔ nɪn asɔ bɛ tɔ

nɔn ɛmɔ a nyɔ man yɪ ɛtɛ'n m'ɔ yɔ'n bie,

nɔn yɪ ɛtɛ nɪn anwɔn munnzue a ngan man ɛmɔ.

⁵ ɔ sanlɪn kɛ yɪ ɛtɛ nɪn a sɔn

dede ɔ'a kpula nyanmɪan'n.

ɔ man Nyanmɪan ati a kaci yɪ nɔfɔsɔɛ nyɔlɛ'n-mɔ.

ɔ Like'n m'ɔ yɔlɪ ɛmɔ'n, ɛmɔ nɪan sɔ bɛ yɔ yɪ bie.

M'ɔ yɔlɪ ɛmɔ'n, ɛmɔ yɔ yɪ sɔ fɔ nnyuan

bɛ tɔa yɪ kalɛ.

Kangɔ'n m'ɔ suli nzan'n gualɪ nɪn

manlɪn menian'n-mɔ'n,

ɛmɔ fɔ sɔ yɪ kpɛ nnyuan bɛ mɔn yɪ.

⁷ Yɪ nwɔn elie'n

nɔn yɪ atubɛnwɔn kpili'n m'ɔ tu'n,

ɛmɔ nɪan sɔ bɛ hɛlɛ yɪ ahɔlɔwa nɔn amannɪnhunlun.

Afi yɪ nwan: 'N dɪ asɪ kɛ belemgbin balasua.

N dɪ man kunlannɔɛ.

ɛsɛ mɪn ngɔ li man kunlan lɛ'.

⁸ Yɪ ejɔlɛ sɔ'n m'ɔ kan nɪn ati,

munnzue'n-mɔ kwalaa m'ɔ wɔ ebɛlɛ man yɪ'n,

ɔ 'ba tɔ yí cian kɔnmgba cein:
 Ɛfɔke m'ɔ kun sɔanlan, kunlan elie non ehɔe,
 ɛɛɛ be 'fa sɪn be yala yí.
 Ɔ sanlin ke yé Mɪn Nyanmian
 mɔ ɔ'a bua yí ndɛɛ'n le tunmin.

⁹“Asiɛ nin asɔ mmelemgbɪn'n-mɔ kwalaa mɔ be non Babilɔnon kulo nin a bɔ
 ajɔamannin, be non yí a li mán'n, meɛ mɔ be 'ba nwun yí sɪn nin ewusanlan'n,
 be 'ba sun yí be yí yí nwɔn awóɛ. ¹⁰Mɔ be 'ba nwun munnzue'n mɔ ɔ'a han
 kulo'n, esulo 'ba han bé. Be 'ba jejinlan mɔa be kan ke:

'Nan nzu munnzue ɛjɔɛ dɛɛ ahi?
 Nan nzu munnzue ɛjɔɛ dɛɛ ahi?
 Kulo kpili, Babilɔnon kulo m'ɔ le tunmin!
 B'a fa dɔhyɔɔli kɔnmgba cein b'a bua wó ndɛɛ!'

¹¹“Asiɛ nin asɔ watafɔɛ'n-mɔ kɔsɔ le sun yí be yí yí nwɔn awóɛ. Afi be nnyan
 man sɔanlan fíí kón ɔ ndo man bé ninngɛ'n: ¹²Esika kɔkɔɛ, jɛɛ, nyɔbɔɛ mɔ
 be mian yí nwɔn, afile, ɛtanlan fufue, kɔkɔɛ, munmian munmian, mmaka
 ngacile ngacile kwalaa mɔ be ban fanlan, ninngɛ ngacile ngacile kwalaa mɔ
 be le ɛsɔɔnɛ be yɔ, yí kwalaa mɔ be le mmaka ngacile ngacile mɔ yí nwɔn cian
 be yɔ, ayíwa, bulalɛ, ɛbɔɛ malɔbɔ. ¹³Be ngo nyan man sɔanlan ngo to man bé
 baka abɔn'n m'ɔ ban fanlan'n, ɔ non bé asɛsian'n, ɔ non bé anatili'n, ɔ non bé
 alawu'n, ɔ non bé abɛya'n, ɔ non bé ngo'n, ɔ non bé nzan'n, ɔ non bé fali'n, ɔ
 non bé *bele'n, ɔ non bé nnalɛ'n, ɔ non bé mmɔa'n, ɔ non bé mgbanngɔ'n, non
 bé hyuili'n, ɔ non bé nganga'n, ɔ non bé mɔ be tɪ man nganga'n.

¹⁴“Watafɔɛ sɔ'n-mɔ 'ba se kulo'n ke: 'Ninngɛ'n kwalaa mɔ ɛ kulo ke ɛ nyan
 yí'n, ninngɛ sɔ'n-mɔ a tɔ a fɔn wó. Wó anyanbenwɔn'n non wó ninngɛ
 nganlanman'n-mɔ a minlin, ɛ ngo nwun man bé fíí kón.' ¹⁵Bé mɔ be di wata
 kulo sɔ nin asɔ mɔ b'a nyan bé nwɔn'n, mɔ be 'ba nwun munnzue'n mɔ ɔ'a han
 kulo'n, esulo 'ba han bé. Be 'ba jinlan mɔa be sun yí be yí yí nwɔn awóɛ. ¹⁶Be
 'ba se ke:

'Nan nzu munnzue ɛjɔɛ dɛɛ ahi?
 Nan nzu munnzue ɛjɔɛ dɛɛ ahi?
 Kulo kpili'n m'ɔ wula taladɛ fufue non kɔkɔɛ
 mɔ bé gua yɔ sɪ
 mɔ esika kɔkɔɛ ninngɛ a yí yí kɔmun non yí sa,
 m'ɔ le nyɔbɔɛ mɔ be mian yí nwɔn,

ɔ non afile dɔɔn'n,
¹⁷dɔhyɔɔli kɔnmgba cein anun,
 wó anyanbenwɔn nwala nwala ɛhi kwalaa a minlin!'

“Be mɔ be nian meli'n-mɔ asɔ, bé mɔ be fɔ meli nun be tu atɪn, bé mɔ be kan
 nun, bé mɔ be di junman jenvie nin asɔ, bé kwalaa be jijin mɔa.

¹⁸“Mɔ be nwunlin sɪn'n non ewusanlan'n kulo nin anun'n, be kɔ tetian bé
 nwan: 'Kulo benin yé anun ɔ non kulo kpili ɛhi se ɔ?' ¹⁹Be 'tu nvutule be gua bé
 ti'n-mɔ asɔ. Be 'sun be di yí nwɔn yalɛ, be 'tetian be kan ke:

'Nan nzu munnzue ɛjɔɛ dɛɛ ahi?
 Nan nzu munnzue ɛjɔɛ dɛɛ ahi?
 Kulo kpili ɛhi mɔ ɔ'a man bé kwalaa
 mɔ be di meli nin anun junman nin
 a nyan bé nwɔn'n,
 dɔhyɔɔli kɔnmgba cein anun,
 yí anyanbenwɔn'n kwalaa a minlin!

²⁰Nyanmiansɔ amma,
 ɛmɔ lí fɛ ke kulo sɔ nin abɔsɔ a bɔ ɔ!

Nyanmian menian, mmɔfɔe nɔn mgbɔmanfɔe,
 ɛmɔ lí fɛ! ɔ sanlɔn kɛ ɛtɛ'n m'ɔ yɔlí ɛmɔ'n,
 yí nwɔn ahátua yê Nyanmian Kpili a tua yí ɔ.”

4. *Babilɔnɔn kulo nun ɛsɛtɛ'n*

²¹ M'ɔ yɔlí sɔ'n, nyanmiansɔ bɔfɔe kɔn, ɔ le tunmin, ɔ kɔ kuku ɛbɔe kpili kɔn
 kɛ nunhan'n mɔ bɛ fa bɛ nunkun *bele'n ɔ kɔ tɔ yí jenvie nun anun. Yí nwan:
 “Bɛ 'fa anwɔnsɛle
 bɛ fin Babilɔnɔn kulo kpili nun así sɛlɛ kpa
 kɛ m'an kpin m'an ju ɛbɔe kpili'n
 m'an tɔ jenvie nun anun'n.
 Bɛ ngɔ nwun man yí fíí kón.

²² Cian bie lé bɛ ngɔ tɔ man kɛ
 sɔanlan kɔn lɛ bɔ sanngo anaan
 bɛ lɛ si abile, anaan bɛ lɛ ku fulutu,
 anaan kɔnɔtɔ kulo sɔ nun asɔ kón.
 Cian bie lé bɛ ngɔ tɔ man kɛ
 sɔanlan kɔn lɛ dí junman ngacile bie
 wɔ kulo sɔ nun asɔ kón.
 Cian bie lé, bɛ ngɔ tɔ man ɛbɔe'n
 m'ɔ bɛ fa bɛ nunkun bele nun angan
 wɔ kulo sɔnɔn asɔ kón.

²³ Cian bie lé bɛ ngɔ sɔ man kanlannɛ
 wɔ kulo sɔ nun asɔ kón.
 Cian bie lé bɛ ngɔ tɔ man balasua nɔn belenzua
 mɔ bɛ le ja bɛ nwɔn nun anun'n
 kulo sɔ nun asɔ kón.
 ɔ sanlɔn kɛ m̃an nɔn anun watafɔe mgbili'n-mɔ,
 ɛbɛle yê bɛ wɔ ɔ.
 Kulo nun asɔ menian'n-mɔ yɔ jiliwa ninngɛ
 bɛ laka asɛ nɔn asɔ menian'n-mɔ kɔalaatin.
²⁴ B'a tua Babilɔnɔn nyɔlɛ nɔn anwɔn kale.
 ɔ sanlɔn kɛ, Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ,
 Nyanmian menian'n-mɔ nɔn bɛ kɔalaa
 mɔ bɛ hunlin bɛ asɛ nɔn asɔ'n,
 ɛbɛle yê bɛ moja'n gualɔ ɔ.”

19

5. *Alimɔa kunnunmun elie ejue'n*

¹ ɛhɔ anzin, mɔn 'tie a, n gɔ tɔ meninsɔnman anun nyanmiansɔ ɛlɔ. Bɛ lɛ tian
 sɛlɛ kpa bɛ kan kɛ:

“Alɛluya! Bɛ yí yê Mɔn ayɛ!
 Bɛ tɔ ele'n, anunminnyanmɔn'n nɔn tunmin'n
 tɔ yê Nyanmian'n dɛ.

² Yí ndɛɛ'n m'ɔ bua'n tɔ ananhɔlɛ, ɛsɛ ɔ tɔ fɔón.
 ɔ sanlɔn kɛ balasua'n m'ɔ si tutu bobolobe
 ɔ kele asɛ nɔn asɔ menian'n-mɔ ɛtɛ'n,
 Nyanmian a bu yí fɔɔ.
 ɔ'a tua yí yí nwɔn kale,
 afi ɔ'a hun Nyanmian ngɔa'n-mɔ.”

6. *Kunnunmun elie ejue'n m'ɔ tian yí nnyuan'n*

³ ɛsɛ bɛ kɔ han biekun kɛ:

“Aleluya! Be yí yé Mún aye!

Ɔ sanlín kɛ Babilónòn ewusanlan'n wò ebele dahuu.”

⁴ Mgbain abulaa non nnan'n nun naan nnan'n kò kòtò be kò sò Nyanmian m'ò tì belemgbin bia nún asò'n. Bé nwan:

“Amín! Aleluya! Be yí Nyanmian aye!”

7. *Kunnunmun elie ejue'n m'ò tian yí nsan'n*

⁵ Mún 'tie a, n gò tì aníe bie. Aníe sò'n fí bia nún anún, yí nwan:

“Èmò kwalaa mò be tì Nyanmian ngvò

mò be man yí anyunnzò'n, mgbain o, mmátònmàn o,

èmò kwalaa yí yé Nyanmian nún aye!”

⁶ M'ò yòlì sò'n, mún 'tie a, n gò tì menínsonman anin'n. Bé nún'n te kɛ asue kpilì agualíe, ɔ te kɛ mgbanlanlan. Bé nwan:

“Aleluya! Be yí yé Mún aye!

Ɔ sanlín kɛ yé Mún

m'ò tì yé Tunminfòe Nyanmian'n

le dí yí belemgbin'n.

⁷ Yé hán ngòhòvò yé lí ndutue

yé wúla yí anunminnyanmòn.

Ɔ sanlín kɛ *Bvò Baa nún atònvòle mèle nún a ju.

Yí yí kòsò a sesie yí nwòn a yue.

⁸ B'a man yí yí atín kɛ

ɔ wúla taladíe fufue hyíeín hyíeín kpa

m'ò kpacì mò efian fí nnòn man nún.”

(Taladíe fufue'n y'ò le Nyanmian anwontíe mma'n-mò nyolíe sɛsɛ'n.)

⁹ Èhì a, bòfòe'n kò se mín kɛ: “Èjòle èhì mò mún kan mún kele wó'n, kele. Èjòle sò'n y'ò le kɛ: ‘Nyíla hán bé mò be 'dí Bvò Baa nún atònvòle alíe'n bie'n!’ ” Ɔ kò han kò tó sò kɛ: “Èjòle èhì, Nyanmian muonun y'ò le kan ɔ, ɔ tì man atò.”

¹⁰ Mò bòfòe'n hanlín sò'n, n gò tu n gò tó yí ja nún mún sò yí. Ɔ kò se mín kɛ: “N'è yò yí sò! Nán n dí Nyanmian akvò kɛ wó non wó nianman'n-mò mò b'a le ananhòle èjòle'n mò Zòzi yí: hele bé'n b'a lí'n. Sò Nyanmian! Ananhòle èjòle'n mò Zòzi a yí a hele èmò'n y'ò le mò Nyanmian Wawè'n falì wulalì mgbòmanfòe'n-mò anòvan'n.”

ELALÍE KASIAN NSU'N

1. *Ekpanngò fufue'n non sòvanlan'n m'ò tì sò'n*

¹¹ Èhì anzin, mún 'nían an, anún nyanmian nún a buke, ekpanngò fufue kún kò fite. Sòvanlan'n m'ò tì ekpanngò sò nún asò'n, be fèle yí “Ananhòlefòe non Fòónfòe”. Ɔ bua menian'n-mò ndéé'n sɛsɛ èsɛ ɔ kún ananhòle nún atí èlòe.

¹² Yí nún'n jue kɛ sìn, èsɛ ɔ sò belemgbin kele dòn. B'a hele dunman kún yí nwòn. Sɛ nán yí ngònman an, sòvanlan fí nzi man dunman sò'n.

¹³ Yí taladíe'n m'ò wula'n, moja a bò a gua nún. Sòvanlan sò'n, be fèle yí “Nyanmian Anòvan Èjòle”.

¹⁴ Nyanmiansò kvan mma'n-mò kwalaa tí tì mgbanngò nvufue sò be sí yí sò. Be wowula ndaladíe nvufue, be le lín yé b'a nwòn ɔ, efian fí nnòn man nún.

¹⁵ Sòvanlan'n mò be fèle yí “Nyanmian Anòvan Èjòle'n”, dadíe nà nà kún fí yí nvan nún fite. Dadíe sò'n yé ɔ 'fa kún mân nún anún menian'n-mò mò be non yí nni man nún ɔ. Ɔ le bulalé kpòman yí sa nún ɔ 'fa kún bé mò be kpò yí'n-mò. Ɔ 'tétia yí mgbòfòe'n-mò asò ɔ nunkun bé kɛ bé mò be le bé ja be nunkun divín baka mma'n be hyuhyuin yí nzue'n. Tunminfòe Nyanmian eya kpilì'n mò ɔ a fè'n,

ke yí sikké'n 'kún menian'n-mò nún anún. ¹⁶ È 'nwun dunman'n mò b'a hele b'a gua yí taladíe nún anún, m'ò kò yí sòlòwa nún anwòn'n: “Melemgbin'n-mò Belemgbin, Múnlan'n-mò Amín.”

2. Nyanmiansv bɔfɔvɛ'n m'ɔ jin sɛnzɛ nun anun'n

¹⁷ Ehi anzin, mun 'nian an, n gɔ nwun yí kɛ bɔfɔvɛ kɔn jin sɛnzɛ nun anun. ɔ le tian sɛlɛ kpa fɛlɛ nnɔnman'n-mɔ kɔalaatin mɔ bɛ le tu bɛ sɔn'n kɛ: “Emɔ bála, bɛ yía bɛ lí alɛ kpilí'n mɔ Nyanmian a tun'n. ¹⁸ Emɔ bála a li mmelemgbin'n-mɔ nɔn nzalafɔ naan. Emɔ bála a li mgbanngɔ'n-mɔ nɔn bɛ mɔ bɛ tɔ sɔ'n naan. Nganga o, bɛ mɔ bɛ tɔ man nganga o, mgbain o mmatɔnman o, emɔ bála a li bɛ naan.”

3. Naan'n nɔn ato kpɔmanfɔvɛ'n

¹⁹ Ehi anzin, mun 'nian an, n gɔ nwun naan'n nɔn asɛ nun asɔ mmelemgbin'n-mɔ. B'a hohuan bɛ ɛlɔɛ menian'n-mɔ anɔan, bɛ 'kɔ a tɔa sɔanlan'n m'ɔ tɔ ekpanngɔ nun asɔ'n nɔn yí menian diɛ'n-mɔ kɔn ɛlɔɛ. ²⁰ ɛlɔɛ nun anun, bɛ kɔ hyi naan'n nɔn ato kpɔmanfɔvɛ'n nólɛ. Ato kpɔmanfɔvɛ sɔ'n y'ɔ yólɛ asinbenwɔn ninngɛ naan nun anyunnun ebelɛ nun ɔ. Asinbenwɔn ninngɛ sɔ'n-mɔ m'ɔ yólɛ'n y'ɔ falɛ lakalɛ bɛ mɔ bɛ sielɛ naan'n nzólɛ'n bɛ nɔn bɛ solɛ yí abaaba'n. Bɛ kɔ ju naan'n nɔn ato kpɔmanfɔvɛ nun anyunwɔsɔvɛ bɛ kɔ gua asubula sɔn'n mɔ like nvan nvan kɛ tui ndunmunlan wɔ nun nun anun. ²¹ Sɔanlan'n m'ɔ tɔ ekpanngɔ nun asɔ'n le dadɛ'n m'ɔ san yí nɔan nun'n ɔ kɔ hun bɛ bɔ nga'n-mɔ. Nnɔnman'n-mɔ kɔ li bɛ naan.

20

4. Afɔvɛ akpu kɔn'n

¹ Ehi anzin, mun 'nian an, anun bɔfɔvɛ kɔn fi nyanmiansv ɔ le ju. ɔ le kunman kpɔnlɔn-mgbɔnlɔn'n sannvɛ'n nɔn ngɔnzɔngɔnzɔ kpilɛ kɔn yí sa nun. ² ɔ kɔ hyi naan kɔkɔlɛ'n, owɔ daba'n mɔ yí y'ɔ le Abɔnsanmɔn'n mɔ bɛ fɛlɛ yí *Satan'n. ɔ kɔ fa ngɔnzɔngɔnzɔ'n kɔ bɔ yí kpaun dede afɔvɛ akpu kɔn. ³ Bɔfɔvɛ'n kɔ ju yí kɔ tɔ kunman kpɔnlɔn-mgbɔnlɔn nun anun, ɔ kɔ hala sv ɔ kɔ tɔ nun ɔ kɔ sie sv nzólɛ. ɔ'a yɔ yí sɔ nán Satan a nnaka man mân nun anun menian'n-mɔ kɔn dede ɔ kɔ ju afɔvɛ akpu kɔn nun anɔan. Sɛ afɔvɛ akpu kɔn'n sɔn an, ɔ di kɛ bɛ nyannji yí melɛ kaan anun.

5. Bɛ 'ba tɔ Abɔnsanmɔn sɔn nun anun

⁴ Ehi anzin, mun 'nian an, n gɔ nwun mmelemgbin bia-mɔ. Bɛ mɔ bɛ titɔ sɔ'n, bɛ kɔ man bɛ tunmin kɛ bɛ búá menian'n-mɔ ndɛɛ. Bɛ mɔ bɛ lelɛ Zozɛ bɛ lílɛ mɔ bɛ lílɛ yí nwɔn adanzɛ, mɔ bɛ hanlin Nyanmian Anɔan ɛjólɛ'n bɛ hehelɛ menian'n-mɔ, mɔ bɛ hunlin bɛ'n, n gɔ nwun bɛ kɔsv bɛ ɛkala'n. Menian sɔ'n-mɔ a nzɔ man naan'n bie, ɛsɛ b'a nzɔ man yí abaaba'n bie. B'a man b'a nzɛ man bɛ naan'n nzólɛ'n bie bɛ nɔwɔnman nun asɔ nɔn bɛ sa nun anwɔn. Bɛ fi ewue nun bɛ kɔ tinngɛ bɛ nɔn Kilisi kɔ li belemgbin dede afɔvɛ akpu kɔn. ⁵ (Menian nga'n mɔ bɛ wuli'n, bɛ diɛ, b'a ndinngɛ man dede afɔvɛ akpu kɔn'n sɔnɔn) Alimɔa ewuetingɛ nun anun. ⁶ Nyila nɔn anwɔntɛ hán bɛ mɔ bɛ wɔ alimɔa ewuetingɛ nun anun! Ewue'n m'ɔ tian yí nnyuan'n le man tunmin bɛ sv. Bɛ 'kaci Nyanmian nɔn Kilisi tɛɛyɔfɔvɛ bɛ nɔn yí di belemgbin dede afɔvɛ akpu kɔn.

5. Abɔnsanmɔn a tɔ asɛ.

⁷ Sɛ afɔvɛ akpu kɔn'n sɔn an, bɛ 'ba yí Satan fi yí fiadi sua nun anun. ⁸ Sɛ bɛ yí yí a, ɔ 'kɔ a laka asɛ nun asɔ menian'n-mɔ, Gɔgɔ nɔn Magɔgɔ mɔ bɛ wɔ asɛ nun afanan nun asɔ'n. ɔ 'kɔkuan bɛ nɔan nán bɛ kɔ tɔa Nyanmian bɛ kɔn. Menian sɔ'n-mɔ sɔnɔn kɛ jenvie nun anɔan anyɔan'n. ⁹ Bɛ kɔ tɔ bɛ kɔ sanndi asɛ'n líka kɔalaatin, bɛ kɔ bɛ ta bɛ si bɛ yia Nyanmian menian'n-mɔ nɔn kulo'n mɔ Nyanmian kulo'n. Nan sɔn fi anwunno ɔ kɔ tɔ menian sɔ'n-mɔ anun ɔ kɔ

yala bé. ¹⁰ Abònsanm̀m̀on m'ò laka menian'n-m̀o'n, b̀e k̀o ju yí b̀e k̀o t̀v asubula s̀in'n m̀o like nvan nvan k̀e tui ndunmunlan'n ẁo nun ǹn anun. S̀in s̀o ǹn anun ỳe naan'n ǹn ato kp̀omanf̀v̀e'n gua ɔ. B̀e 'nwun yale k̀ongɔe ǹn eyua cian daa.

6. Kasian ndɛɛ ebua'n

¹¹ Ehi anzin, m̀n 'nian an, n g̀o nwun belemgbin bia fufue kpili k̀on, ɔ ǹn s̀vanlan'n m'ò t̀i s̀v'n. Anwunno'n ǹn asie'n k̀o nwanndi yí nyunnun, b'a ǹnwun man b̀e b̀os̀v fíí k̀ón. ¹² M̀n 'nian an, n g̀o nwun b̀e m̀o b'a wu'n-m̀o, mgbain ǹn mmatonman. B̀e jijin belemgbin bia ǹn anyunnun eb̀e. B̀e k̀o buke buke kalata'n-m̀o anun. B̀e k̀o buke kalata k̀on biekun k̀os̀v anun. Kalata s̀o'n y'ò t̀i ng̀wan kalata ǹn ɔ. B̀e nian b̀e m̀o b'a wu'n-m̀o nyòlɛ'n m̀o b'a hele b'a gua kalata'n-m̀o anun ǹn anwon b̀e bua b̀e ndɛɛ. ¹³ Asue jenvie'n k̀o kpu menian m̀o b̀e wuli nun'n. Ewue ǹn eb̀o k̀os̀v k̀o yí b̀e die'n-m̀o k̀o fite fite. B̀e nian s̀vanlan k̀on nyòlɛ ǹn anwon b̀e bua yí ndɛɛ. ¹⁴ B̀e k̀o ju ewue ǹn eb̀o b̀e gua asubula s̀in ǹn anun. (Subula s̀in s̀o'n y'ò t̀i ewue'n m'ò tian yí nnyuan ǹn ɔ.) ¹⁵ S̀vanlan biala m̀o b'a ngele man yí dunman ng̀wan kalata ǹn anun'n, s̀vanlan s̀o'n, b̀e 'ju yí b̀e t̀v asubula s̀in ǹn anun.

21

7. Zoluzalem̀on fufòlɛ'n

¹ Ehi anzin, m̀n 'nian an, n g̀o nwun anwunno fufòlɛ k̀on ɔ ǹn asie fufòlɛ k̀os̀v k̀on. Afi anwunno daba'n ǹn asie daba ǹn ab̀os̀v a nunnun. Jenvie'n k̀os̀v a nunnun. ² N g̀o nwun anwontie kulo'n, Zoluzalem̀on fufòlɛ'n. ɔ fi Nyanmian anwon el̀o anwunno ɔ le ju. ɔ t̀i ke at̀onvòle balasua m̀o ɔ'a li yí ǹwon kanlanman kpa ɔ le k̀o a le yí hun atin ɔ. ³ N g̀o t̀i anie bie, ɔ fi Nyanmian belemgbin bia ǹn anun el̀o. Anie s̀o'n le tian sele kpa kan ke: "Kulo ehi asu ỳe Nyanmian 'ba tanlan ẁo menian'n-m̀o afian sian die ǹn ɔ. ɔ ǹn b̀e 'ba tanlan. B̀e 'kaci yí menian, ỳe yí k̀os̀v ɔ 'kaci b̀e Nyanmian. ⁴ ɔ 'cici b̀e nyn ab̀v em̀vin'n k̀valaatin, s̀vanlan mma nwu man fíí k̀ón, s̀vanlan mma nyi man awòle fíí k̀ón, s̀vanlan mma nwun man yale fíí k̀ón. Afi daba ninngɛ'n-m̀o a kpɛ nun."

⁵ M̀o anie'n hanlɛ s̀o yuel'n, s̀vanlan'n m'ò t̀i belemgbin bia ǹn asu'n k̀o han ke: "Sian die, m̀n b̀o ninngɛ'n-m̀o kwalaa nvòfòle biekun." Eɛ ɔ k̀o se m̀n ke: "Kɛle ejòle ehi, afi m̀n ejòle'n t̀i ananhòle, ɔ fata k̀e s̀vanlan biala de di." ⁶ ɔ k̀o han k̀o t̀v s̀v ke: "ɔ'a kpɛn s̀v! N di Alfa ǹn Omega, n di ab̀ob̀o ǹn ayuelɛ. S̀vanlan biala m̀o nzuhoe le kun yí'n, m̀n 'man yí ng̀wan asutile nzue'n bie maan ɔ ǹn yí mgban. ⁷ S̀vanlan biala m'ò k̀o li kunnunmun'n, ɔ 'nyan acɛdie s̀o'n. M̀n 'kaci yí Nyanmian, yí k̀os̀v ɔ 'kaci m̀n wa. ⁸ Nan b̀e m̀o b̀e ng̀vala man b̀e hue si si Zozi s̀v'n, ɔ ǹn b̀e m̀o b̀e nne man Zozi b̀e nni man ananhòle nun'n, ɔ ǹn busuòf̀v mma'n, ɔ ǹn b̀e m̀o b̀e kun menian'n, ɔ ǹn b̀e m̀o b̀e b̀o ajòamannun'n, ɔ ǹn b̀e m̀o b̀e ỳo baye ninngɛ'n, ɔ ǹn b̀e m̀o b̀e s̀o amvan'n, ɔ ǹn atof̀v̀e'n-m̀o k̀valaatin, b̀e lika die y'ò le asubula s̀in ǹn anun m̀o like nvan nvan k̀e tui ndunmunlan'n ẁo nun ǹn anun. Ewue m'ò tian yí nnyuan ǹn anun."

⁹ Ehi anzin, m̀m̀of̀v̀e nsu'n m̀o b̀e lile kangò nsu'n m̀o kasian munnzue'n-m̀o a yí b̀e'n, b̀e nunhan k̀on k̀o a k̀o han k̀o hele m̀n ke: "Bala maan n g̀e le ẁo at̀onvòle balasua'n, *B̀v̀a Baa ǹn ayí'n." ¹⁰ ɔ k̀o fa m̀n wawe nun ɔ ǹn m̀n k̀o h̀o b̀v̀ka kpili kannnganlan k̀on asu. ɔ k̀o hele m̀n anwontie kulo'n m̀o b̀e fele yí Zoluzalem̀on'n. ɔ fi Nyanmian anwon el̀o anwunno ɔ le ju asi. ¹¹ Nyanmian anunminnyanm̀on'n le ta kulo s̀o ǹn asu. Kulo s̀o'n ta k̀e eb̀v̀e'n m̀o b̀e mian yí ǹwon'n. ɔ ta k̀e eb̀v̀e'n m̀o b̀e fele yí zvasip̀v'n m'ò t̀i munmian-munmian k̀e eb̀v̀e'n

mə be fele yí kilisitali'n. ¹² B'a le kulo nún anwón dede ɔ'a yia. Yí nwón ele'n mə b'a le'n, sɔ hólí anwunno kpa. B'a kpikpe anwan bulu nún nnyuan b'a gua yí nwón. Yê anwan biala anun, nyanmiansɔ bɔfɔe kɔn jin ebele. Izalayɛ nville bulu nún nnyuan'n, b'a hele kɔn biala dunman anwan sɔ'n-mə asɔ. ¹³ Kulo nún anwón ele mə b'a le'n, yí ebue nnan'n kwalaa asɔ, b'a kpikpe anwan nsan b'a gua yí nwón. Yí ebue kɔn'n m'ɔ kɔ lika mə senze'n fite'n: anwan nsan. M'ɔ kɔ lika mə senze'n tɔ'n: anwan nsan. Sɔlɔ: anwan nsan. Ngwa: anwan nsan. ¹⁴ Yí nwón'n mə b'a le'n, b'a fa nyɔbɔe bulu nún nnyuan yê b'a wula yí bɔ ɔ. Bɔa baa'n *mmɔfɔe bulu nún nnyuan'n, b'a hele bé dunman nyɔbɔe sɔ'n-mə asɔ.

¹⁵ Bɔfɔe'n m'ɔ le kan ejole'n kele mín'n, ɔ le baka kɔn yí sa nún. Baka sɔ'n tɔ esika kɔkɔle. Be fa be susu ninngɛ. ɔ 'fa susu kulo'n, yí nwón'n mə b'a le'n, ɔ nún yí anwan'n-mə. ¹⁶ Kulo nún anwón ele'n mə b'a le'n, yí kwalaa sɛ. Bɔfɔe'n kɔ susu kulo'n, yí tunndun'n tɔ cilo akpu nnyuan cilo ɛya nnyuan, yí tetele'n, nún yí sɔ anwunno'n ke ɔ tɔ yí nún anun, bie ndala man bie. ¹⁷ ɔ kɔ susu tale'n kɔsɔ. ɔ bɔ yí bɔ yí asɔ m'ɔ kɔ anwunno'n, ɔ tɔ metli abulashian nún nnan. ɔ susuli yí ke menian'n-mə kpɔn susu bé ninngɛ'n. ¹⁸ Ebɔe'n mə be fele yí zvasɔpɔ'n, yê b'a fa b'a le yí nwón ɔ. Kulo'n muonun die, be le esika kɔkɔle kpa yê b'a si ɔ. Be nian nún an, be nwun yí nzin ke bondoman. ¹⁹ Kulo nún anwón mə b'a le'n, nyɔbɔe mə yí nwón cian yê b'a fa b'a wula yí bɔ ɔ. B'a fa b'a tɔtɔ nún maan ɔ'a yɔ kanlanman kpa. Alimwa ebɔe die'n, be fele yí zvasɔpɔ. M'ɔ tian yí nnyuan'n, be fele yí safii, m'ɔ tian yí nsan'n, bé fele yí agati, m'ɔ tian yí nnan'n, be fele yí emelodi, ²⁰ m'ɔ tian yí nnun'n, be fele yí oninkisi, m'ɔ tian yí nsian'n, be fele yí saadwanun, m'ɔ tian yí nsɔ'n, be fele yí kilizoliti, m'ɔ tian yí mɔcɔe'n, be fele yí belili, m'ɔ tian yí ngwanlan'n, be fele yí topazi, m'ɔ tian yí bulu'n, be fele yí kilizopalazi, m'ɔ tian yí bulu nún kɔn'n, be fele yí tulukbazi, m'ɔ tian yí bulu nún nnyuan'n, be fele yí ametisiti. ²¹ Anwan bulu nún nnyuan'n, be le like'n mə be fa be yɔ afile'n, yê b'a fa b'a yɔ ɔ. Kulo nún asɔ gua'n tɔ esika kɔkɔle kpa, be nian nún an, be nwun yí nzin ke bondoman.

²² M'an nnwun man asɔnún sua kulo sɔ nún asɔ. ɔ sanlɔn ke yê Mún m'ɔ tɔ Tunminfɔe'n ɔ nún Bɔa baa'n yê be tɔ asɔnún sua nún ɔ. ²³ Be ngbɔnnde man senze nún sala kulo sɔ nún asɔ. Afí Nyanmian anunminnyanmɔn'n ta kulo nún asɔ yê Bɔa Baa'n tɔ sɔ kanlannɛ. ²⁴ Mân nún anun menian'n-mə 'ba nanndi yí jawe nún anun. Asɛ nún asɔ mmelemgbin'n-mə kɔsɔ 'ba fa bé anunminnyanmɔn'n be bɔka sɔ. ²⁵ Kulo nún asɔ anwan'n-mə la sɔ cian daa, be nnyin man, ɔ sanlɔn ke alisan nnun man ebele. ²⁶ Be 'ba fa mân nún anun anwɔnnde'n nún anunminnyanmɔn'n kwalaa be ba kulo sɔ nún asɔ. ²⁷ Like ɛtɛ fí ngɔ man kulo sɔ nún asɔ. Sɔwanlan mə yí abalabɔ'n tɔ ete anaan ɔ di ato'n, ɔ ngɔ man kulo sɔ nún asɔ bie. Bé mə b'a hele bé dunman wɔ Bɔa Baa'n ngwan kalata nún anun'n, bé ala yê be 'kɔ kulo sɔ nún asɔ ɔ.

22

Ngwan baka'n

¹ Eɛe bɔfɔe'n kɔ hele mín ngwan asue'n. Asue sɔ nún anyun'n tɔ junlɔn junlɔn, ɔ tɔ ke ebɔe'n mə be fele yí Kilisitali'n. Asue sɔ nún ati'n fi Nyanmian nún Bɔa Baa'n bé belemgbin bia nún anun. ² ɔ sɔn kulo nún asɔ gua nún afian. Yí nwan nnyuan nún asɔ yê ngwan baka'n jin ɔ. Baka sɔ'n, ɔ su kpê bulu nún nnyuan afɔe kɔn anwan. Sala biala ɔ su kɔn. Be fa yí nyâ'n be yɔ mân nún anun menian'n-mə ayile. ³ Like fí kɔn nnun man kulo sɔ nún asɔ mə Nyanmian 'bɔ yí sasan ɔ.

Nyanmian Kpili nun *Bua Baa'n, be 'ba fa bé belemgbin bia'n be sie kulo so nun asu, yé yí ngva'n-mò 'ba so yí. ⁴ Be 'nwun Nyanmian anyunnun, o 'kele yí dunman'n gua bé nwonman nun asu. ⁵ Alie ngò san man kulo so nun asu, be ngò so man kanlanné ebele, eyua kusu ngò fi man ebele, o sanlun ke Nyanmian muonun 'ba ta bé nwon. Bé kusu be 'di belemgbin cian daa.

Kalata nin agualé nun

⁶ Bòfue'n kò han kò hele mín ke: “Ejòle ehi-mò tì ananhòle, o fata ke svanlan biala de di. Yé Mún Nyanmian mò o'a fa yí Wawe'n o'a wula yí mgbòmanfue'n-mò anun'n, o a yí bòfue'n ke o bála o'a han ninngé mò o 'ba a kikaala nun anwòn ejòle o héle yí ngva'n-mò.”

⁷ Zozi nwan: “Nian, mún 'ba kikaala! Bé mò be de kalata ehi anun ejòle'n mò Wawe nun a han'n be di'n, nyila hán bé.”

⁸ Mín Zvan, mún di adanzie ke m'an tì ejòle so'n-mò, ese m'an nwun yí mín nyuns. Mò n nwunlin ninngé so'n-mò, mò ese n yueli ejòle'n tie'n, n gò tu n gò tò bòfue'n m'ò anun o le kan ejòle'n kele mín nun aja nun n gò so yí. ⁹ Mò n yòli so'n nán o'a han o'a hele mín ke: “N'è yò yí so! N di yé Mún akua ke wó. N di yé Mún akua ke wó nianman'n-mò mò be tì mgbòmanfue'n. N di yé Mún akua ke bé kwalaa mò be de kalata ehi anun ejòle'n be di'n. Yí ti, so Nyanmian kònmgba cein ala.”

¹⁰ Ehi anzin, o kò han kò hele mín ke: “Wawe nun Anvan Ejòle'n mò a hele yí kalata ehi anun'n, n'è sie so nzòle. O sanlun ke ninngé so'n-mò kwalaa mele'n mò be heleli nun a kpunngé. ¹¹ Svanlan m'ò yò nyòle ete'n, o bó mòndinlun o yó nyòle ete so'n o hó yí nyunnun. M'ò kulo yí nwòn efian'n, o bó mòndinlun o gúa yí nwòn efian o hó yí nyunnun. Nan svanlan kusu m'ò kulo ye eyòle'n, o bó mòndinlun o yó ye so'n o hó yí nyunnun. Svanlan kusu mò yí nwòn t'i'n, o bó mòndinlun o tánlan anwòntie nun anun.”

¹² Zozi nwan: “Nian, mún 'ba kikaala! Mún nun svanlan kòn biala junman'n m'ò lili nun anwòn ahatue le ba. ¹³ N di Alifa non Omega, n na bé ti, n na bé bu ati, n di abubo n di ayuele.”

¹⁴ Nyila hán bé mò be kpu bé taladi'e'n. O sanlun ke be le atin be sin anvan nun anun be wòlu kulo nun anun be di baka mma'n m'ò man ngvan'n bie. ¹⁵ Nan busuòfue mma, bé mò be yí jiliwa, ajvamannun mma, bé mò be kun menian, bé mò be so amvan o non bé kwalaa mò be kulo ato elie'n, bé die, be ngò man kulo so nun asu bie.

¹⁶ “Mín Zozi, m'an svan mín bòfue'n ke o nánndi Asònun'n-mò anun o hán ejòle so'n kwalaa o héle emò. N di belemgbin Davidi afilie nun anun svanlan. N di alibahian nzalama'n m'ò ta sele'n”.

¹⁷ Nyanmian Wawe'n non atònvòle balasua'n nwan: “Bala!” Svanlan m'ò kò tì ejòle so'n, yí kusu o hán ke: “Bala!” Svanlan mò nzuhoe le kun yí'n, o bála. Svanlan m'ò kulo ke o nun ngvan nzue'n bie'n, o bála a non bie mgban.

¹⁸ Mín Zvan, mún kannzò bé kwalaa mò be le tie ejòle'n mò Nyanmian Wawe nun a yí a hele wò kalata ehi anun'n ke: Se svanlan kùn tò ejòle ehi asu bie a, Nyanmian 'tua yí kale o man munnzue'n mò o 'kan mân'n mò b'a hele yí ejòle wò kalata ehi anun'n kan yí maan o bu so. ¹⁹ Ese se svanlan kùn yí ejòle'n mò Nyanmian Wawe nun a yí a hele wò kalata ehi anun'n bie a, yí ngvan baka baa die'n, Nyanmian 'tua yí de. Ese anwòntie kulo'n mò b'a han yí nwòn ejòle wò kalata ehi anun'n, Nyanmian mman man svanlan so'n ngò man elò bie.

²⁰ Svanlan'n m'ò le kan ejòle so'n-mò'n nwan: “Yuo, mún 'ba kikaala.”

Amun! Yé Mún Zozi, bala!

²¹ Yé Mún Zozi nwún emò kwalaa anwòn anwunnvòe!